

الحمد لله الذي جعلنا من آل أبي طالب



Mai kula da Masallatai biyu masu alfarma, kuma Sarkin Kasar Saudi Archiya, Sarki
Abdullah Dan Abdul Aziz Al Su'ud yana farin cikin ba da umarnin a buga wannan
Alkur'ani Mai girma da fassarar ma'anonsa

تسليمه والحمد لله الذي جعلنا من آل أبي طالب
عائدين إلى دار السلام والحمد لله الذي جعلنا من آل أبي طالب
تسليمه والحمد لله الذي جعلنا من آل أبي طالب

وَقَفَّيْ لَهُ تَعَالَى مِنْ تَحَادٍ الْخَرَمَيْنِ الشَّرِيفَيْنِ
الْمَلِكِ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عَبْدِ الْعَزِيزِ آلِ سَعُودٍ
وَلَا يَجُوزُ بَيْعُهُ
سُورَةُ مَجَانِنَا



عَمَّيْ الْمَلِكِ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الْعَزِيزِ الشَّرِيفِ

Waƙafi ne domin Allah Mai Girma, daga Mai kula da Masallatai
biyu mäsü alfarma, Sarki Abdullah Dan Abdul Azeez.

Bà ya halatta a sayar da shi.

Anā rabā shi kyauta



Wuri Da Aka Tānada Musamman
Don Buga Alkur'ani Mai Girma Na
Sarki Fahd.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مقدمة

بقلم معالي الشيخ: صالح بن عبدالعزيز بن محمد آل الشيخ
وزير الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد
المشرف العام على المجمع

الحمد لله رب العالمين ، القائل في كتابه الكريم :

﴿ ... قَدْ جَاءَكُمْ مِنَ اللَّهِ نُورٌ وَكِتَابٌ مُبِينٌ ﴾ .

والصلاة والسلام على أشرف الأنبياء والمرسلين ، نبينا محمد ، القائل :
« خَيْرُكُمْ مَنْ تَعَلَّمَ الْقُرْآنَ وَعَلَّمَهُ » .

أما بعد :

فإنفاذاً لتوجيهات خدام الحرمين الشريفين الملك عبد الله بن عبدالعزيز آل سعود ، حفظه الله بالعناية بكتاب الله ، والعمل على تيسير نشره ، وتوزيعه بين المسلمين ، في مشارق الأرض ومغاربها ، وتفسيره ، وترجمة معانيه إلى مختلف لغات العالم .

ولإيماناً من وزارة الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد بالملكة العربية السعودية ، بأهمية ترجمة معاني القرآن الكريم ، إلى جميع لغات العالم المهمة ، تسهيلاً لفهمه على المسلمين الناطقين بغير العربية ، وتحقيقاً للبلاغ الثامر به في قوله ﷺ : « يُلْقُوا عَنِّي وَلَوْ آيَةً » .

ورخدمةً لإخواننا الناطقين باللغة الهوساوية ، يطيب تجميع الملك فهد لطباعة المصحف الشريف بالمدينة المنورة ، أن يقدم للقارئ الكريم هذه الترجمة الهوساوية ، التي قام بها فضيلة الشيخ أبي بكر محمود جومي ، وراجعها الأستاذ أبو بكر عثمان (صكتو) ، والأستاذ أحمد بللو ابن والي كاتسنا ، والأستاذ محمد إنوا ديكو بن آدم باكو ديكو من بلد زاربا . كما راجعها من قبل التجميع فضيلة الشيخين بشير علي عمر ، ومحمد ثاني عمر كلاهما من الجامعة الإسلامية بالمدينة المنورة ، والدكتور أحمد جومي ابن المترجم .

ونحمد الله سبحانه وتعالى أن وفق لإحجاز هذا العمل العظيم ، الذي نرجو أن يكون خالصاً لوجهه الكريم ، وأن ينفع به الناس .

إننا لنندرك أن ترجمة معاني القرآن الكريم ، مهما بلغت دقتها ، ستكون قاصرة عن أداء المعاني العظيمة التي يدل عليها النص القرآني المعجز ، وأن المعاني التي تؤدبها الترجمة إنما هي حصيلة ما بلغه علم المترجم في فهم كتاب الله الكريم ، وأنه يعثرها ما يعثري عمل البشر كله من خطأ أو نقص .

ومن ثم نرجو من كل قارئ لهذه الترجمة أن يوافي مجمع الملك فهد لطباعة المصحف الشريف بالمدينة النبوية بما قد يجده فيها من خطأ أو نقص أو زيادة ، للإفادة من الاستدراكات في الطباعات القادمة إن شاء الله .

والله الموفق ، وهو الهادي إلى سواء السبيل ، اللهم تقبل منا إنك أنت السميع العليم .



DA SUNAN ALLAH, MAI RAHAMA, MAJI JIN KAI. GABATARWA

**Sheikh Salih dan Abdul-Aziz dan Muhammad Al-Asheikh
Ministan Harkokin Addinin Musulunci da
Waƙafai da Wa'azi da Shiryarwa.**

Daga Mai girma Sheikh Salih dan Abdul-Aziz dan Muhammad Al-Asheikh Ministan Harkokin Addinin Musulunci da Waƙafai da Wa'azi da Shiryarwa Babban Mai Kula da Ma'aikatar buga Alƙur'ani.

Dukkan yabo ya tabbata ga Allah, Ubangijin talikai, Mai cewa a cikin littafin Sa Mai Daraja: «Haƙiƙa, wani haske da littafi mai bayyanawa ya zo muke daga Allah».

Tsira da Aminci su tabbata ga mafi darajar Annabawa da Manzanni. Annabin mu Muhammad, mai cewa:

«Mafi alherinku shi ne wanda ya nemi sanin Alƙur'ani kuma ya sanar da shi»

Bayan haka:

Bisa zartarwa da umarnin Mai hidimar Masallatan nan biyu masu alfarma, Sarki Abdullah dan Abdulaziz Aal-Su'ud, Allah ya kiyaye shi, kan kula da Littafin Allah, da aiki domin sauƙaƙe buga shi. da rarraba shi ga musulmi a ko ina cikin duniya, gabas da yamma, da kuma fassara shi da bayyana ma'anomin sa cikin harsunan duniya daban-daban;

Kuma bisa umarnin Ma'aikatar harkokin Addinin Musulunci, da Waƙafai, da Wa'azi da Shiryarwa, ta Kasar Saudi Arabiya, akan muhimman fassarar ma'anomin Alƙur'ani Mai Girma zuwa ga dukkan harsunan duniya masu muhimmasu, domin sauƙaƙe fahimtar sa ga Musulmin da ba su jin harshen larahci, kuma domin isar da saƙon da aka yi umarnin da shi a cikin faɗin sa, tsira da amincin Allah su tabbata gare shi: «Ku isar daga gare ni, koda aya d'aya ce».

Kuma bisa hidima ga 'yan uwan mu masu jin harshen Hausa: yana daɗaɗawa Ma'aikatar Sarki Fahd ta buga Alƙur'ani Mai Alfarma ta Madinatul Munawwara, ta Kaddamar wa makaranta, wannan fassara ta Alƙur'ani da harshen Hausa, wadda Mallam Abubakar Mahmud Gumi, Allah ya jifan sa, ya yi, kuma malamai da suka hada da Ustaz Abubakar Usman Salisu Sokoto, da Ustaz Ahmad Bello dan Walin Katsina, da Ustaz Muhammad Inuwa Dikko dan Alhaji Adam Baƙo Dikko Zaria, suka yi bitar ta. Haka kuma daga fuɗkar Ma'aikatar buga Alƙur'ani, malamai da suka hada Mallam Bashir Ali Umar, da Mallam Muhammad Sani Umar, dukkansu a Jami'ar Islamiyya ta Madina, da kuma dan mai wannan Fassara Dr. Ahmad Gumi na Jami'ar Ummul Kura ta Makkah, duka sun yi bitar fassarar da gyare-gyare a cikinta

Muna godiya ga Allah Ma'aukaki, da ya yi mana muwafakar cika wannan aiki mai girma, wanda muke fatan ya zamo saboda Allah, kuma mutane su amfana da shi.

Haƙiƙa muna sane da cewa fassarar ma'anomin Alƙur'ani Mai Girma, komai isar ta a cikin tsantsensa, ba za ta iya nuna dukkan ma'anomin dake cikin nassin Alƙur'ani ba wanda mutane suka gajiya ga zuwa da makamancinsa. Kamar yadda muke sane da cewa ma'anomin da fassara take bayarwa, basu kasance ba face matuƙar abin da mai fassarar ya fahimta daga Littafin Allah Mai Girma, kuma kamar yadda dukkan aikin dan adam yuke, ana iya samun kuskure da kasawa a cikinsa

Domin haka ne muke fata daga dukkan makaranta ga wannan fassarar, su aiko wa Ma'aikatar buga Alƙur'ani Mai Alfarma ta Madina, abinda wataƙila za su samo a cikin fassarar na kuskure ko ragi ko Rari, domin ayi amfani da wadannan gyare-gyare a cikin bugun da zai zo nan gaba, in Allah ya yarda.

Allah shi ne Mai Gamdakar, kuma shi ne Mai Shiryarwa ga madaidaicin tafarki. Ya Ubangiji Ka amsa mana domin Kai ne Mai ji kuma Mai gani

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مقدمة

بسم الله الرحمن الرحيم والحمد لله رب العالمين الرحمن الرحيم الذي أرسل سيدنا محمدًا ﷺ بالكتاب المبين هدى للناس وإيمان. لقد فاز من استجاب لدعوته وخاب من أعرض عنه في الدنيا والآخرة.

وبعد فلما رأينا أن الإسلام ينتشر فهمه والمسلمين في ازدياد في حين بعد آخر وأصبح المسلمون في حاجة إلى تعلم مبادئ الإسلام في بلادنا خاصة وفي غربي أفريقيا عامة، ورأينا أن أكثرهم لا يستطيعون فهم اللغة العربية بسهولة ومع أن أكثر سكان تلك البلاد يتكلمون بلغة الهوسا وهي اللغة السائدة فيها مع قلة المعرفة باللغة العربية التي نزل بها القرآن الكريم لعدم الاهتمام لما صار الناس في هذه الأمانة من قلة الترجمة إلى طلب العلم. وأصبح الأمر واجباً دينياً على رابطة العالم الإسلامي أن تبذل جهودها في ترجمة تفسير القرآن الكريم إلى لغة الهوسا ليعلم جميع المسلمين النفع من ذلك الجهد المسمى. ونفسح لهم باباً في تعليم مبادئ الإسلام على ما أنزله الله به يسر وسهولة فقمنا أولاً بترجمة تفسير الآيات في جزئين: جزء تبارك وجزء عم لأنهما أكثر ما يقرأ عند المبتدئين في الصلاة وغيرها. وبعد ذلك بعون الله تعالى أنمنا ترجمة تفسير القرآن كله في عام ١٩٧٩ م وقبل أن تبدأ كل سورة من سور القرآن حاولنا أن نبين موضوعها الرئيسي لما تضمنته السورة ليكون دليلاً للقارئ ومرشداً له لفهم السورة والآيات التي يقرؤها والمناسبات فيها وأسباب تكرار القصص في السور. وبعد هذه الترجمة بعون الله تعالى ستقوم بترجمة بعض كتب التفاسير إلى لغة الهوسا.

وفي هذه الترجمة التي أمانا يوجد ثلاثة أمور كلها مفيدة للقارئ: الأول دليل للقارئ لمعرفة أماكن الوقوف. والثاني جعلنا في آخر هذه الترجمة قاموساً لمعرفة معاني الكلمات وأماكنها في آيات المصحف. والثالث الفهارس على الترتيب الأبجدي. وهناك زيادات أخرى منها إرشاد القارئ إلى كيفية المدود وبيان أماكن الوقوف بالنسبة للحروف اللاتينية. ولقد قمنا بهذا العمل في خلال سبع سنوات وم بعون الله تعالى ووجد قبولاً لدى الجميع في أول وهلة عدد طباعتنا هذه الترجمة.

وكما يعرف كل من أن هذه الترجمة هي الترجمة الأولى من نوعها: إذاً فلا بد لها من قراء على النحو التالي وذلك أنه سيوجد من يقرؤها ليطالع على الأخطاء حتى يجد مكاناً للطعن فيها كما يوجد من يقرؤها بحسن النية لتصحيح ما براه غير مناسب. ومع ذلك فكلأهما قدم مساعدة لا يستهان بها وقد أصبح هذا العمل خيراً للأمة الإسلامية عامة وفي خاصة فالله تبارك وتعالى المسؤول أن يجازي الكلي بخير وأن يصلح نيابتنا لقبول الحق من أين جاءنا.

وأقدم شكري لمن قاموا بمساعدتنا في هذه الترجمة في مجال التصحيح وفي مجالات أخرى فمن هؤلاء الأشخاص أبو بكر عثمان الثالث (صكتو) والأستاذ أحمد بللو ابن والي ولاية كاتسنا لما قام به من قراءة الترجمة وتصحيحها. والأستاذ محمد إناو ديكو ابن الحاج آدم دايكو ديكو من بلد زاريا بما قدمه من مساعدة حيلة في قيامه بقراءة الترجمة وتصحيح الأخطاء وجعل في آخر الكتاب القاموس للكلمات لتسهيل الحصون على معاني الآيات والكلمات. لقد قام بهذا العمل الجليل في مدة سنتين. جزاء الله خيراً في الدنيا والآخرة.

وأخيراً نسان الله أن يجعل عملنا هذا جديداً خالصاً لوجهه الكريم ويغفر لنا جميعاً ويكون عملنا هذا دليلاً على إعلاء كلمة الله ونشر دينه في هذه البلاد (غربي أفريقية) ويجزينا في الدنيا والآخرة ويجعل الجنة مأواناً مع الذين أنعم الله عليهم من النبيين والصديقين والشهداء والصالحين.

آمين.

أبو بكر محمود جوي



Gabatarwa

Yabo da godiya su tabbata ga Allah Mai girma, Mai rahama, Mai jin kai, Ubangijin halitta, Wanda Ya aiko shugabanmu Muhammad, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi, da littafinSa mai bayani domin ya shiryar da mutane da aljannu game da shi. Wanda ya karfi kiransa ya yi aiki da abin da ya kawo masa, shi ne mai arziki a duniya da Lahira, kuma wanda ya kafirce masa, ga bin son zuciyarsa, shi ne tãbaãbe.

Bayan haka, lokacin da ya zamana adadin Musulmi na karuwa kullum a Kasarmu, Afirka Ta Yamna, karuwa mai tsananin yawa, kuma mafi yawan Musulminta suna magana da harshen Hausa ne, kuma ba kowane Musulmi ke iya koyon Larabci ba, saboda halayen da duniya take ciki yanzu, Kungiyar Rābidatul Ālam el-Islāmī ta ga ba makawa ga bukatar a yi tarjamar ma'anonin Alkur'ani mai girma da littafan addini na Larabci, a cikin harshen Hausa, don amfanin ya hada dukan Musulmi, su koyi addininsu kamar yadda Allah Ya saukar da shi, don su sami babban rabo.

Mun fara tarjamar tun farko da juzu'i na ɗaya na Tabaraka da Amma, domin shi ne mafi yawan mutane ke tsayawa a kai don karatun sallahsu. Da sannu, kuma da yardar Allah, muka kammala tarjamar Alkur'ani gaba daya, wanda aka wallafa shi cikin 1979.

A kowane farkon sura ana bayar da takaitaccen bayanin abin da ta kunsu ko take karantarwa domin mai karatu ya ji sauƙin game ma'anonin ayoyin surar da dangantakarsu.

In Allah Ya so za mu bi bayan wannan da tarjamar littafan tafsirai cikin harshen Hausa.

A wannan wallafar an sami farin abubuwa uku: akwai jagora ga mai karatu, inda aka yi bayanin ina ake tsayawa. Sai kuma karamin kamus dauke da kalmonin da ke bukatar fassara. Abu na uku shi ne fihirisa cikin tsarin abacada.

Kamar yadda aka yi a shiri na farko, a wannan ma an ci gaba da noma alamar jan sauti a ajamin boko.

Bayan shekara bakwai na hidimar bugawa ta farko, wannan aiki ya sami karbuwa ga hannun mutane, kuma sun ba da taimako mai yawa wajen gyara shi zuwa ga wannan matsayi. Akwai wanda ya karanta da niyyar alheri, kuma akwai wanda ya karanta da niyyar suka, amma su duka sun gamu a kan abin da ya zama alheri ga Musulmi. Allah Ya saka ma dukansu da alheri.

Akwai mutane da dama da suka taimaka wajen shirya tarjamar nan. Da farko dai mu na miƙa godiyarmu don goyon bayan da muke samu daga Abubakar III (Sokoto). Sai kuma Malam Ahmad, dan Wālin Katsina, Malam Bello, wanda ya taimaka kwatai da karanta abin da ya sawwaka.

Malam Inuwa Diko, dan Albaji Adamu B. Diko na Zaria, ya dauki nauyin tsara dukan wannan aiki a cikin layi kuma ya tsara jagorar karatu, kamus da fihirisa don taimakon mai karatu ga fahimtar kalmonin masu wuya da neman ayoyin da suka shafi hukunce-hukunce daban-daban a cikin surori daban-daban ta hanya mai sauƙi. Ya dauki nauyin wannan aiki a cikin shekara biyu. Allah Ya saka masa da irin sakamakon wafanda suka tsayu ga aiki na gina addinin Allah.

Muna fata Allah Ya karfi aikinmu gaba daya, ya zama sanadin daukakar addinin Musulunci a wannan kasa, mu kuma Ya saka mana da alheri, mu da duk wanda ke yin aiki domin Allah. Allah Ya sa aikinmu ya zama sanadin shugarmu Aljanna, a Lahira, tare da manyan mutanen da Ya yi wa ni'ima, daga Annabawa da siddiqar da shuhada'u da kuma salihai.

Amin.

Abubakar Mahmud Gumi

سُورَةُ الْفَاتِحَةِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ
الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ
الْصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ
عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ
وَلَا الضَّالِّينَ

سُورَةُ الْبَقَرَةِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَنْزَلَ لِرَبِّهِ هُدًى
لِلْمُتَّقِينَ ۝ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ
وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ ۝ وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِمَا أُنزِلَ
إِلَيْكَ وَمَا أُنزِلَ مِنْ قَبْلِكَ وَيَا أَلْخِرَةَ هُمْ يُوقِنُونَ ۝
أُولَئِكَ عَلَى هُدًى مِنْ رَبِّهِمْ وَأُولَئِكَ
هُمُ الْمُفْلِحُونَ ۝



Āyōyinta 7 ne. Ana kiran ta Uwar Littafi dōmin ta tāra ilmin da yake a cikin Alkur'āni a dūnkule. Basmala a cikinta take ga kīrā'ar Asim, ruwāyar Hafs, amma banda ga kīrā'ar Warsh.

1. Da sūnan Allah, Mai rahama,
Mai jin kai.

2. Godiya ta tabbata ga Allah,
Ubangijin halittu;

3. Mai rahama, Mai jin kai;

4. Mai nuna Mulkin Rānar
Sakamako.

5. Kai muke bauta wa, kuma
Kai muke neman taimakonKa.

6. Ka shiryyar da mu ga hanya
madaidaiciya,

7. Hanyar waɗanda Ka yi wa
ni'ima, ba waɗanda aka yi wa fushi
ba, kuma ba batattu ba⁽¹⁾.

(1) Da cewa Ubangijin halittu ya tara ilmin tauhidi na Ilāhiyya da Rububiyya, Mai rahama ya tāra dukan rahamar dūniya da rāyarwa da malarwa da ciyarwa da shāyarwa da tufatarwa. Mai jin kai yā tāra ni'imar dūniya mai dōgēwa zuwa Lāhira kamar imāni da na Lāhira. Mai mallaka ko Mai nūna mulkin rānar sakamako, yā haɗa dukan wa'azi. Kai muke bautā wa kuma Kai muke nēman taimako, ya tāra tauhidin Ilāhiyya da ibāda amaliyya ko kauliyya. Hanya madaidaiciya, tā haɗa dukan shari'a da hukunce-hukunce. Waɗanda aka yi wa ni'ima, yā tāra dukan tārihin mutānen kirki. Waɗanda aka yi wa fushi, yā tāra dukan tārihin māsu tsaurin kai. Batattu, yā tāra tārihin dukan mai aiki da jāhilci ko bata.



Tana karantar da kira zuwa ga addīni da yadda ake ginin sābuwar al'umma daga mutāne daban-daban, na Jāhiliyya.

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. A. Ī. M̃.

2. Wancan ne Littāfi, bābu shakka a cikinsa, shiriya ne ga māsū taḳawa.⁽¹⁾

3. Waɗanda suke yin ĩmāni game da gaibi, kuma suna tsayar da salla, kuma daga abin da Muka arzuta su suna ciyarwa;

4. Kuma waɗanda suke yin ĩmāni da abin da aka saukar zuwa gare ka, da abin da aka saukar daga gabāninka, kuma game da Lāhira suna yin yaḳīni.

5. Waɗannan suna kan shiriya, daga Ubangijinsu, kuma waɗannan su ne māsū cin nasara.

(1) Yā sifanta Littāfi: watau Alkur'āni da kamāla ya ce “wancan” maimakon “wannan” dōmin māsū son su yi aiki da shi, su ne māsū taḳawa. Taḳawa na da sharuɗɗa biyu, su ne ĩmāni da aiki da abin da manzancin Annabi Muhammadu ya kunsu. Sa'an nan mutāne a farkon Musulunci ko a inda Musulunci yake sābo, sun kasu kashi huɗu. Kashi na farko sū ne māsū taḳawa waɗanda aka fadi sifōfinsu a nan.

6. Lalle ne, wadanda suka kāfirta⁽¹⁾ daidai ne a kansu, shin kā yi musu gargadi kō ba ka yi musu gargadi ba, ba zā su yi īmāni ba.

7. Allah Ya sa hātīmī a kan zukātansu, da a kan jinsu, kuma a kan ganin su akwai wata yāna; kuma suna da wata azāba mai girma.

8. Kuma akwai daga mutāne wanda⁽²⁾ yake cewa: "Mun yi īmāni da Allah kuma da Yinīn Lāhira," alhāli kuwa sū bā mūminai ba.

9. Suna yaudarayya da Allah da wadanda suka yi īmāni, alhāli bā su yaudarar kōwa fāce kansu, kuma bā su sakankancēwa!

10. A cikin zukātansu akwai wata cūta; sai Allah Ya kāra musu wata cūta, kuma suna da azāba mai raɗaɗi sabōda abin da suka kasance suna yi na kārya.

11. Kuma idan aka ce musu: "Kada ku yi barna a cikin kasa," sukan ce: "Mū māsu kyautatawa kawai ne"!

12. To, lalle ne su, sū ne māsu barna, kuma amma bā su sansan- cewa.

13. Kuma idan aka ce musu: "Ku yi īmāni kamar yadda mutāne

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ أُنذِرْتَهُمْ
أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٦﴾

خَتَمَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ وَعَلَى سَمْعِهِمْ وَعَلَى
أَبْصَارِهِمْ عِشْرَةً وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٧﴾

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَقُولُ آمَنَّا بِاللَّهِ وَيُؤْتُونَ
الْأَخْرَارَ وَمَالَهُمْ بِمُؤْمِنِينَ ﴿٨﴾

يَخَادِعُونَ اللَّهَ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَمَا
يَخْدَعُونَ إِلَّا أَنفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ﴿٩﴾

فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ فَزَادَهُمُ اللَّهُ مَرَضًا
وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا
يَكْذِبُونَ ﴿١٠﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ قَالُوا إِنَّمَا
نَحْنُ مُصْلِحُونَ ﴿١١﴾

إِلَّا أَنَّهُمْ هُمُ الْفَاسِدُونَ وَلَٰكِن
لَّا يَشْعُرُونَ ﴿١٢﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ آمِنُوا كَمَا آمَنَ النَّاسُ

(1) Kashi na biyu daga cikin jama'a sè ne kāfirān da suka dōge a kan kāfirānsu, hābu wani gishshi kuma Allah Yā san bā zā su musulunta ba.

(2) Kashi na uku su ne munāfukai da suka bayyana Musulunci da bāki amma zūciyarsu tanā a kan kāfirāci.

suka yi ĩmāni”, sukan ce: “Zā mu yi ĩmāni ne kamar yaddā wāwāye suka yi ĩmāni?” — To, lalle ne su, sū ne wāwāye, kuma amma bā su sani.

14. Kuma idan sun haɗu da waɗanda suka yi ĩmāni, sukan ce: “Mun yi ĩmāni.” Kuma idan sun wōlinta zuwa ga shaidānunsu,⁽¹⁾ sukan ce: “Lalle ne, muna tāre da ku: Mu māsū izgili kawai ne.”

15. Allah Yana yin izgili⁽²⁾ gare su kuma Yana taimakon su a cikin batarsu, suna ɗimuwa.

16. Waɗannan su ne waɗanda suka sayi bata da shiriya, sai fataucinsu bai yi rība ba, kuma ba su kasance māsū shiryuwa ba.

17. Misālinsu⁽³⁾ shi ne kamar misālin wanda ya hūra wuta, to, a lōkacin da ta haskake abin da yake gēfensa (na abin tsōro), Allah Ya tafi da haskensu, kuma Ya bar su a cikin duffai, bā su gani.

18. Kurāme, bēbāye, makāfi, sabōda haka bā su kōmōwa.

قَالُوا الَّذِينَ كَفَرُوا آمَنَ الشُّفَهَاءُ أَلَا إِنَّهُمْ هُمُ الشُّفَهَاءُ وَلَكِنْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٤﴾

وَإِذَا قُلُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا قَالُوا آمَنُوا وَإِذَا خَلَوْا إِلَىٰ شُيُخْطَائِهِمْ قَالُوا إِنَّا مَعَكُمْ إِنَّمَا نَحْنُ مُسْتَهْزَؤُونَ ﴿١٥﴾

اللَّهُ يَتَّخِذُ مِنْهُمْ مَثَلًا فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿١٦﴾

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ اشْتَرَوُا الضَّلَالَةَ بِالْهُدَىٰ فَمَا رَبِحَت تِّجَارَتُهُمْ وَمَا كَانُوا مُهْتَدِينَ ﴿١٧﴾

مَثَلُهُمْ كَمَثَلِ الَّذِي اسْتَوْقَدَ نَارًا فَلَمَّا أَضَاءَتْ مَا حَوْلَهُ ذَهَبَ اللَّهُ بِنُورِهِمْ وَتَرَكَهُمْ فِي ظُلُمٍ لَا يَبْصُرُونَ ﴿١٨﴾

صَدَّ بَعْضُهُمْ عَنِ قَوْمِهِمْ لَا يَرْجِعُونَ ﴿١٩﴾

(1) Kashi na huɗu su ne Yahudāwa waɗanda suke sun san gaskiyar annabcin Muhammadu da manzancinsa, amma hāsada ta hana su su bi shi, sunā kōkārīn bāta abin da ya zo da shi ta hanyar jēfa shibhōhi a ciki, dōmin su kange mutāne daga shigarsa. Sabōda haka aka ce musu shaidānu. Duk wanda ya san gaskiya anama kuma ya yi girman kai daga binta, to, shi ne shaidan, daga aljannu kō daga mutane.

(2) Allah Yanā mayar masu da sakamakon izgilinsu.

(3) Allah Yā bayyana misālin munāfuki da misālai biyu, na farko, kamar mutum a cikin duhu, yanā kēwaye da abūbuwan ban tsōro bai sani ba, sai ya hūra wuta, ta yi haske ya ga abūbuwan na ban tsōron sa'an nan wutar ta mutu, ta bar shi a cikin duhu, sai tsōron ya hauhawu a kansa. Haka munāfuki yake a bāyan ya yi ikrārī da Musulunci, a kullum yanā cikin tsōron abin da zā a ce a kansa. Ana sifanta hasken wuta da hasken ĩmāninsa. Bayan hasken ya tafi, sai ya zama kurma, bēbe, makāho, sabōda haka bā ya māgantuwa.

19. Ko kuwa kamar girgije mai zuba⁽¹⁾ daga sama, a cikinsa akwai duffai da tsāwa da wal'kiya: Suna sanyāwar yātsunsu a cikin kunnuwansu daga tsāwarwakin, dōmin tsōron mutuwa. Kuma Allah Mai kēwayewa ne ga kāfirai!

20. Wal'kiyar tana yin kusa ta fizge gannansu, ko da yausha ta haskakā musu, sai su yi tafiya a cikinta, kuma idan ta yi duhu a kansu, sai su yi tsaye. Kuma dā Allah Yā so, sai Ya tafi da jinsu da gannansu. Lalle ne Allah a kan dukan kōme Mai ikōn yi ne.

21. Yā kū mutāne! Ku bauta⁽²⁾ wa Ubangijinku, Wanda Ya halicce ku, kū da wadanda suke daga gabā-ninku, tsammāninku, ku kāre kanku!

22. Wanda Ya sanya muku kasa shimfida, kuma sama gini, kuma Ya saukar da ruwa daga sama, sa'an nan Ya fitar da abinci daga 'ya'yan itāce game da shi, sabōda ku. Sabōda haka kada ku sanya wa Allah wasu kishiyōyi, alhāli kuwa kuna sane.

23. Kuma idan kun kasance a cikin shakka daga abin da Muka

أَوْ كَصَيْبٍ مِنَ السَّمَاءِ فِيهِ ظُلُمٌ وَرَعْدٌ
وَبَرْقٌ يَجْعَلُونَ أَصْبَعَهُمْ فِئَ إِذَا نِهِم مِّنَ
الصَّوْبِ عَنِ حَذَرَ الْمَوْتِ وَاللَّهُ مُحِيطٌ بِالْكَافِرِينَ ﴿١٩﴾

يَكَادُ الْبَرْقُ يَخْطَفُ أَبْصَارَهُمْ كُلَّمَا أَضَاءَ
لَهُمْ مَشْوَاهُ وَإِذَا أَظْلَمَ عَلَيْهِمْ قَامُوا
وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَذَهَبَ بِسَمْعِهِمْ وَأَبْصَارِهِمْ
إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٠﴾

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي
خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿٢١﴾

الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ فِرَاشًا وَالسَّمَاءَ
بِنَاءً وَأَنزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ
الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَّكُمْ فَلَا تَجْعَلُوا لِهَيْوَاتِكُمْ أَدَا
وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٢٢﴾

وَإِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِّمَّا نَزَّلْنَا عَلَى عَبْدِنَا

(1) Misāli na biyu munāfukai sunā kamar matafa a cikin jēji da dare, ruwa kuma ya same su a cikin duhu, ba su iya mōtsāwa sai da wal'kiya, watau āyar da suke so, kuma ga jin tsōron tsāwa; watau bayānin halāyensu a cikin Alkur'āni, hē su son su ji, har sunā sanya kānun yātsunsu sunā tōshe kunnuwansu, dōmin kada su ji. Ganin ido da basīra da jin kumne da na hankali duk daya suke. Allah Yana iya karbe su ya bar su a cikin dīmuwa.

(2) Bāyan ya gama faḍin kasusuwan mutāne da sifōfinsu, sai kuma ya kira su gabā daya zuwa ga bauta Masa, Shi kadai. Ma'anar hanta Masa Shi kadai, kōwa ya ajiye al'ādarsa, ya koma ga hukuncin Allah kawai; umurni kō hani. Wanda ya bi wani hukunci na al'ādarsa, ya bar abin da Allah Ya ce, to, shi ya sanya wa Allah kishiya ke nan.

sassaukar ga BāwanMu, to, ku zō da Sūra guda daga misalinsa (Alkur'āni). Kuma ku kirāwo shaidunku,⁽¹⁾ baicin Allah, idan kun kasance māsu gaskiya.

24. To, idan ba ku aikata (kāwo Sura) ba, to, bā zā ku aikata ba. Sabōda haka ku ji tsōron Wuta wadda makāmashinta mutāne da duwātsu ne, an yi tattalinta dōmin kāfirai.

25. Kuma ka bāyar da bishāra ga waɗanda suka yi īmāni, kuma suka aikata ayyuka na kwarai, cewa lalle ne, suna da gidājen Aljanna, kōramu nā gudāna daga karkashinsu. Ko da yausha aka arzuta su da abinci daga wasu 'ya'yan itāce daga gare su,⁽²⁾ sai su ce: "Wannan shi ne aka arzuta mu da shi daga gabānin haka." Kuma a jē musu da shi yana mai kama da jūna. Kuma sunā da, a cikinsu, mātān aure māsu tsarki, kuma su, a cikinsu madawwama ne.

26. Lalle ne, Allah bā Ya jin kunyar Ya bayyana wani misāli, kōwane iri ne, sauro da abin da yake bisa gare shi. To, amma waɗanda suka yi īmāni, sai su san cewa lalle shi ne gaskiya daga Ubangijinsu, kuma amma waɗanda suka kāfirta, sai su ce: "Mēne ne

قَالُوا يَسُورَةٌ مِّن مِّثْلِهِ ۖ وَادْعُوا شُهَدَاءَكُم مِّن دُونِ اللَّهِ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٢٤﴾

فَإِن لَّمْ تَفْعَلُوا وَلَئِن تَفْعَلُوا فَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِي وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ أُعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ ﴿٢٥﴾

وَيُنِيرُ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ ۚ أَن لَّهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ۖ كُلَّمَا رُزِقُوا مِنْهَا مِن ثَمَرَةٍ رُّزِقُوا قَالُوا هَذَا الَّذِي رُزِقْنَا مِن قَبْلُ وَأَنُؤَبِئُ بِمِثْلِهَا وَلَهُمْ فِيهَا أَزْوَاجٌ مُّطَهَّرَةٌ وَهُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٦﴾

۞ إِنْ لَّا يَنْتَعِزُّ ۖ أَن يُضَرَّبَ مَثَلًا مَّا بَعُوضَةٌ فَمَا تُوقَفُهَا فَأَمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا فَهُمْ يَعْلَمُونَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِن رَّبِّهِمْ وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا فَيَقُولُونَ مَاذَا أَرَادَ اللَّهُ

(1) Gumākanku su taimake ku kēra sura mai kama da Alkur'āni wajen fasāha da tsāri da kāwo asirai. An ce wa gumaka shaidu dōmin sunā cewa su ne za su yi musu shaida a Rānar Kiyāma, kuma su cēce su, kuma ko da yausha suna tāre da su.

(2) Gōnaki kō gidājen Aljanna.

Allah Ya yi nufi da wannan⁽¹⁾ ya zama misāli?" Yana batār da wasu māsū yawa da shi, kuma Yana shir-yar da wasu māsū yawa da shi, kuma bā Ya batarwa da shi fāce fasikai.

27. Waɗanda suke warware alkawarin Allah daga bāyan kulla shi, kuma su yanke abin da Allah Ya yi umurni da shi a sādār, kuma suna barna a cikin kasa, waɗannan sū ne māsū hasāra.

28. Yaya kuke kāfirta da Allah, alhāli kuwa kun kasance matattu sa'an nan Ya rāyar da ku, sa'an nan kuma Ya matar da ku, sa'an nan kuma Ya rāya ku, sa'an nan kuma zuwa gare Shi ake mayar da ku?

29. Shi ne Wanda Ya halitta muku abin da ke a cikin kasa gaba daya, sa'an nan kuma Ya dai-daita⁽²⁾ zuwa sama sa'an nan Ya aikata su, sammai bakwai. Kuma Shi ga dukan kōme Masani ne.

30. Kuma a lōkacin da Ubangi-jinka Ya ce ga malā'iku: "Lalle ne, Ni Mai sanya wani halifa ne a cikin Kasa," suka ce: "Ashe, zā Ka sanya a cikinta, wanda zai yi barna a cikinta, kuma ya zubar da jinainai, alhāli kuwa mu, muna yi Maka tasbihi game da gōde Maka,

بِهَذَا امَثَلًا يُضِلُّ بِهِ كَثِيرًا
وَيَهْدِي بِهِ كَثِيرًا وَمَا يُضِلُّ بِهِ
إِلَّا الْفَاسِقِينَ ﴿٢٧﴾

الَّذِينَ يَنْقُضُونَ عَهْدَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ
مِيثَاقِهِ وَيَقْطَعُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ
أَنْ يُوصَلَ وَيُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ أَؤُلَئِكَ
هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٢٨﴾

كَيْفَ تَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَكُنْتُمْ
أُمَمًا قَدْ آخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَكُمْ
تُؤْتُونَهُمُ الْكِتَابَ لِيُحْكُمَ بَيْنَكُمْ
فَإِنْ تَحْكُمُوا بِهِ فَهُمْ يُخَذِّلُونَ ﴿٢٩﴾

هُوَ الَّذِي خَلَقَ لَكُمْ مَا فِي الْأَرْضِ
جَمِيعًا ثُمَّ أَسْتَوَى إِلَى السَّمَاءِ
فَسَوَّاهُنَّ سَبْعَ سَمَوَاتٍ وَهُوَ بِكُلِّ
شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٣٠﴾

وَلَمَّا قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ إِنِّي جَاعِلٌ فِي
الْأَرْضِ خَلِيفَةً قَالُوا أَتَجْعَلُ فِيهَا مَنْ يُفْسِدُ
فِيهَا وَيَسْفِكُ الدِّمَاءَ وَنَحْنُ نُسَبِّحُ
بِحَمْدِكَ وَنُقَدِّسُ لَكَ قَالَ إِنِّي أَعْلَمُ
مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٣١﴾

(1) Misāli da kamar mātān Aljanna māsū tsarki. Ba mātā ba kō da sauro ko abin da ya fi, kō ya kasa sauro, to, akwai hikima a cikin halittarsa, wadda zā ta jāwo hankalin mai hankali ga imāni da Allah sabōda ita.

(2) Ya daidaita, watau Yā yi nufi: "sa'an nan" yanā amfānar da jēranta aiki bā jerantar nufi ba. dōmin sifōfin Allah dukansu, bā fāraru ba ne.

kuma⁽¹⁾ muna tsarkakewa gare Ka” Ya ce: “Lalle ne Ni, Na san abin da ba ku sani ba.”

31. Kuma Ya sanar da Ādam sūnāye dukansu, sa'an nan kuma ya gitta su a kan malā'iku, sa'an nan Ya ce: “Ku gaya Mini sūnāyen wadannan, idan kun kasance māsū gaskiya.”

32. Suka ce: “Tsarki ya tabbata a gare Ka! Bābu sani a gare mu fāce abin da Ka sanar da mu, lalle ne Kai, Kai ne Masani, Mai hikima.”

33. Ya ce: “Ya Ādam! Ka gaya musu sūnāyensu.” To, a lōkacin da ya gaya musu sūnāyensu, (Allah) Ya ce: “Ashe, ban ce muku⁽²⁾ ba, lalle Ni, Inā sane da gaibin sammai da ƙasa, kuma (Inā sane da) abin da kuke bayyanāwa da abin da kuka kasance kuna bōyewa?”

34. Kuma a lōkacin da Muka ce ga malā'iku: “Ku yi sujada ga Ādam,” sai suka yi sujada, fāce Iblis ya ƙi, kuma ya yi girman kai, kuma ya kasance daga kāfirai.

35. Kuma Muka ce: “Ya Ādam! Ka zauna, kai da mātarka a Al-janna, kuma ku ci daga gare ta, bisa wadāta, inda kuke so, kuma kada ku kusanci wannan itāciya, har ku kasance daga azzālumai.”

وَعَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ كُلَّهَا ثُمَّ عَرَضَهُمْ عَلَى الْمَلَائِكَةِ فَقَالَ أَنْبِئُونِي بِأَسْمَاءِ هَٰؤُلَاءِ
إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٣١﴾

قَالُوا سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ
الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ﴿٣٢﴾

قَالَ يَا آدَمُ أَنْبِئْهُمْ بِأَسْمَائِهِمْ فَلَمَّا أَنْبَأَهُمْ
بِأَسْمَائِهِمْ قَالَ أَلَمْ أَقُلْ لَكُمْ إِنِّي أَعْلَمُ
غَيْبَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَأَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ
وَمَا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ ﴿٣٣﴾

وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا
إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَىٰ وَاسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ ﴿٣٤﴾

وَقُلْنَا يَا آدَمُ اسْكُنْ أَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ
وَكُلَا مِنْهَا رَغَدًا حَيْثُ شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا
هَٰذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿٣٥﴾

(1) Malā'iku sun yi tambaya ne irin ta mai nēman ya rinjāyi mai jāyayya da shi ga nēman hālistaka a kan ƙasa. Sun san hālāyen jinn da bunin wadanda suka fāra zama a kan ƙasa suka yi ɓarna da zubar da jini.

(2) Wannan ƙissa ta nūna cewa shūgubanci da ilmi ake yin sa, bā da yawan ibāda wadda mutum yake kēfanta da yin ta ba. Dōmin an nūna wa malā'iku fiftar Ādam a kansu da ilmi, bā da ibāda ba. Kuma da wannan sifa zai zama Halīfa, kō dā Iblis bai fitar da shi ba, daga cikin Aljanna, zai fita ta wata hanya dōmin zartar da hukuncin Allah.

36. Sai Shaidan ya talâlābantar da su daga barinta, sai ya fitar da su daga abin da suka kasance a cikinsa. Kuma Muka ce: “Ku sauka, sâshenku, nâ ma'iyi ga sâshe, kuma kuna da, a cikin kasa, matabbata da jin dâdî zuwa ga wani lōkaci.”

37. Sai Ādam ya karɓi wasu kalmōmi daga Ubangijinsa, sabōda haka Ya karɓi tūba a kansa. Lalle ne Shi, Shi ne Mai karɓar tūba, Mai jin kai.

38. Muka ce: “Ku sauka daga gare ta gabā ɗaya. To, imma lalle shiriya ta je muku daga gare Ni, to, wanda ya bi shiriyaTa, to, bābu tsōro a kansu, kuma bā su yin baƙin ciki.”

39. “Kuma waɗanda suka kâ-firta, kuma suka karyata game da āyoyinMu, waɗannan sū ne abōkan Wuta; sū a cikinta madawwama ne.”

40. Yâ Banî Isrâ'îla⁽¹⁾! ku tuna ni'imâTa, wadda Na ni'imta a kanku, kuma ku cika alkawariNa, In cika muku da alkawarinku. Kuma Ni, ku ji tsōroNa.

41. Kuma ku yi ĩmāni da abin da Na saukar, yana mai gaskatāwa ga abin da yake tāre da ku, kuma kada ku kasance farkon kâfiri game da

فَأَزَلَّهُمَا الشَّيْطَانُ عَنْهَا فَأَخْرَجَهُمَا مِمَّا كَانَا فِيهِ
وَقُلْنَا اهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ وَلَكُمْ فِي
الْأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَمَتَاعٌ إِلَىٰ حِينٍ ﴿٣٦﴾

فَتَلَقَّى آدَمُ مِنْ رَبِّهِ كَلِمَاتٍ فَتَابَ عَلَيْهِ
إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿٣٧﴾

فَلَمَّا اهْبِطُوا مِنْهَا جَمِيعًا قَامَ ثَاثِيَّتَكُمْ مِنْهَا
هُدًى فَمَنْ تَبِعَ هُدَاىَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ
وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٣٨﴾

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ
أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٣٩﴾

يٰٓبَنِي إِسْرٰٓءِيْلَ بَلِّغُوْا رِسٰٓلَتِىْ اِلَىٰ اٰلِىٓكُمْ
عَلَيْكُمْ وَاَوْفُوا بِعَهْدِىْ اَوْفِ بِعَهْدِكُمْ وَاِلٰى
قَاوْمِكُمْ ﴿٤٠﴾

وَاٰمِنُوْا بِمَا اَنْزَلْتُ مُصَدِّقًا لِّمَا مَعَكُمْ
وَلَا تَكُوْنُوْا اَوَّلَ كٰفِرِيْنَ بِهٖ ۚ وَلَا تَتَّبِعُوْا

(1) Bāyan kiran mutāne gabā ɗaya zuwa ga addinin Musulunci, sai kuma ya kēbance Yahūdu da kira zuwa ga addinin, dōmin sun bambanta da sauran kâfirai, sabōda ilminsu ga gaskiyar Musulunci. Yâ gabata cēwa jama'ar, kashi huɗu ce; mūminai, da kâfiran Lārabāwan da hā zā su musulunta ba, da munāfukai da Yahūdu. Ya kira Yahūdu da Bani Isrâ'îla, dōmin Ya tunatar da su, cēwa anā kiransu ne zuwa ga addini irin na ubansu Ya'akūbu bāwan Allah.

shi. Kuma kada ku sayi 'yan kuɗi kaɗan da āyōyiNa. Kuma ku ji tsōrōNa, Nī Kaɗai.

42. Kuma kada ku lulluɓe gas-kiya da ƙarya, kuma ku ɓōye gas-kiya, alhāli kuwa kuna sane.

43. Kuma ku tsayar da salla; kuma ku bāyar da zakka; kuma ku yi rukū'i tāre da māsū yin rukū'i.

44. Shin, kuna umurnin mutāne da alhēri, kuma ku manta da kanku alhāli kuwa kuna karatun Littāfi? Shin, bā zā ku hankalta ba?

45. Kuma ku nēmi taimako da yin haƙuri, da salla: Kuma lalle ne ita, haƙiƙa, mai girma ce fāce fa a kan māsū tsōron Allah.

46. Waɗanda suka tabbata cēwa lalle ne su māsū haɗuwa ne da Ubangijinsu, kuma lalle ne sū zuwa gare Shi māsū kōmāwa ne.

47. Yā Banī Isrā'īla! Ku tuna nī'imāTa, wadda Na nī'imta a kanku, kuma lalle ne Ni, Na fīfita ku a kan tālikai.

48. Kuma ku ji tsōron wani yini, (a cikinsa) rai bā ya waɗatar da wani rai da kōme, kuma bā a karɓar cēto daga gare shi, kuma bā a karɓar fansa daga gare shi, kuma ba su zama ana taimakon su ba.

49. Kuma a lōkacin da Muka tsittsīrar da ku daga mutanen Fir'au-na, suna taya muku mugunyar azā-ba, suna yayyanke ɗiyanku maza kuma suna rāyar da mātanku. Kuma a cikin wancan akwai jarra-bāwa mai girma daga Ubangijinku.

يٰۤاَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا اللَّهَ مَا قَلِيلًا وَّاٰتٰى فَاَتَّقُوْا ۝۱۱

وَلَا تَتَّبِعُوا الْحَقَّ بِالْبَاطِلِ وَتَكْفُرُوا الْحَقَّ وَاَنْتُمْ تَعٰمُوْنَ ۝۱۲

وَأَقِمُوا الصَّلٰوةَ وَاَتُوا الزَّكٰوةَ وَارْكَبُوا مَعَ الرُّكَّابِ ۝۱۳

۞ اَتَاْمُرُوْنَ النَّاسَ بِالْاِيْمِ وَتَنْسَوْنَ اَنْفُسَكُمْ وَاَنْتُمْ تَقُوْلُوْنَ ۝۱۴

وَاَسْتَعِيْزُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلٰوةِ وَاِنَّهَا لَكَبِيْرَةٌ اِلَّا عَلَى الْخٰشِعِيْنَ ۝۱۵

الَّذِيْنَ يَظُنُوْنَ اَنْهُمْ مُّلتَقَوْنَ رَبَّهُمْ وَاَنْهُمْ اِلَيْهِ رٰجِعُوْنَ ۝۱۶

يٰۤاَيُّهَا اِسْرٰٓءِيْلُ اذْكُرُوْا نِعْمَتِيْ الَّتِيْ اَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَاَنِيْ فَعَلْتُكُمْ عَلٰى الْعٰلَمِيْنَ ۝۱۷

وَاتَّقُوا يَوْمًا لَا تَجْزِيْ نَفْسٌ عَنْ نَفْسٍ شَيْئًا وَلَا يُقْبَلُ مِنْهَا شَفَعَةٌ وَلَا يُؤْخَذُ مِنْهَا عَدْلٌ وَلَا هُمْ يُنصَرُوْنَ ۝۱۸

وَإِذْ نَجَّيْنٰكُمْ مِّنْ اِلٰٓهِ فِرْعَوْنَ يَسُوْمُوْنَكُمْ سُوْءَ الْعَذَابِ يُدَبِّحُوْنَ اٰنِيَّاهُكُمْ وَهُمْ لَا يَسْتَجِيْبُوْنَ بِسَآءٍ كُفُوْا فِىْ ذٰلِكُمْ بَلَاةً مِّنْ رَبِّكُمْ عَظِيْمًا ۝۱۹

50. Kuma a lõkacin da Muka raba tēku sabōda ku, sai Muka tsīrar da ku, kuma Muka nutsar da mutānen Fir'auna, alhāli kuwa kū, kuna kallo.

51. Kuma a lõkacin da Muka yi wa'adi ga Mūsa, dare arba'in, sa'an nan kuma kuka riƙi maraƙi daga bāyansa, alhāli kū, kuna māsū zālunci (da bauta masa).

52. Sa'an nan kuma Muka yāfe muku daga bāyan wancan, tsammāninku, kuna gōdēwa.

53. Kuma a lõkacin da Muka bai wa Mūsa Littāfi da Rarrabēwa, tsammāninku, kuna shiryuwa.

54. Kuma a lõkacin da Mūsa ya ce ga mutānensa: "Ya mutānena! Lalle ne ku, kun zālunci kanku game da riƙonku maraƙin, sai ku tūba zuwa ga Mahaliccinku, sai ku kashe kanku. Wancan ne mafi alhēri a gare ku a wurin Mahaliccinku. Sa'an nan Ya karbi tūba a kanku. Lalle ne Shi, Shi ne Mai karbar tūba, Mai jin ƙai."

55. Kuma a lõkacin da kuka ce: "Ya Mūsa! Bā zā mu yi imāni ba dōminka, sai mun ga Allah bayyane," sabōda haka tsāwar nan ta kāmā ku, alhāli kuwa kuna kallo.

56. Sa'an nan kuma Muka tayar da ku daga bāyan mutuwar ku, tsammāninku, kuna gōdēwa.

57. Kuma Muka sanya girgije ya yi inuwa a kanku, kuma Muka saukar da darba da tantabarun a kanku: "Ku ci daga māsū dāfin abin da Muka arzuta ku." Kuma ba

وَإِذْ فَرَقْنَا بِكُمْ الْبَحْرَ فَأَمَجَّيْتُمْ وَأَعْرَفْتُمْ
ءَالَ فِرْعَوْنَ وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ ﴿٥٠﴾

وَإِذْ وَعَدْنَا مُوسَىٰ أَنْ يَأْتِيَنَّاهُ ثُمَّ أَخَذْنَاهُ
الْعِجْلَ مِنْ بَعْدِ وَاعْدَاؤِهِ وَأَنْتُمْ ظَالِمُونَ ﴿٥١﴾

ثُمَّ عَقَوْنَا عَنكُم مِّنْ بَعْدِ ذَلِكَ لَعَنَكُم
تَشْكُرُونَ ﴿٥٢﴾

وَإِذْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَالْفُرْقَانَ
لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿٥٣﴾

وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ يَتَقَوْمِ إِنَّكُمْ ظَلَمْتُمْ
أَنْفُسَكُمْ بِاتِّخَاذِكُمُ الْعِجْلَ فَتُوبُوا إِلَىٰ
بَارِئِكُمْ فَاقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ ذَٰلِكُمْ
خَيْرٌ لَّكُمْ عِنْدَ بَارِئِكُمْ فَتَابَ عَلَيْكُمْ
إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿٥٤﴾

وَإِذْ قُلْتُمْ يَحْيَىٰ بَنِي إِسْرَءِيلَ إِنَّا جَعَلْنَاكَ
أُمَّةً مَّشْهُودَةً وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ ﴿٥٥﴾

ثُمَّ بَعَثْنَاكَ مِنْ بَعْدِ مَوْتِكَ لَعَلَّكُمْ
تَشْكُرُونَ ﴿٥٦﴾

وَوَضَعْنَا عَلَىٰ كُمُ الْقِسْمَ وَآتَيْنَاكُمُ
الْحَمْرَ وَالْأَسْوَدَ الْكُلَّ مِنْ طِينَتٍ
مَا زِلْتُمْ كُفْرًا وَمَا ظَلَمْتُمْ وَلَكِنْ كَانُوا

su zālunce Mu ba, kuma amma kansu suka kasance suna zālunta.

58. Kuma a lōkacin da Muka ce: “Ku shiga wannan alƙarya. Sa’an nan ku ci daga gare ta, inda kuka so, bisa waḍāta, kuma ku shiga kōfa kuna māsu tawālu’i, kuma ku ce: “Kāyar da zunubai” Mu gāfarta muku laifukanku, kuma za Mu ƙara wa māsu kyautatawa.

59. Sai waɗanda suka yi zālunci suka sāke magana watar wannan da aka ce musu, sabōda haka Muka saukar a kan waɗanda suka yi zālunci da azāba daga sama sabōda abin da suka kasance suna yi na fāsikanci.

60. Kuma a lōkacin da Mūsā ya nēmi shāyarwa domin mutānensa, Muka ce: “Ka dōki dūtsen da sandarka.” Sai marmaro gōma sha biyu suka buɓɓuga, haƙiƙa, kowaɗanne mutāne sun san wurin shansu. “Ku ci kuma ku sha daga arzikin Ubangijinku, kuma kada ku yi fasādi, a cikin ƙasa, kuna māsu ɓarna.”

61. Kuma a lōkacin da kuka ce: “Ya Mūsā! Bā zā mu yi haƙuri ba a kan abinci guda. Sai ka rōka mana Ubangijinka, Ya fitar mana daga abin da ƙasa take tsirarwa daga ganyenta, da dumanta, da alka-marta, da wākenta, da albasarta.” Ya ce: “Kuna nēman musanya abin da yake mafi ƙasƙanci da wanda yake mafi alhēri? Ku sauka wani birni (daga cikin birane), dōmin lalle ne, kuna da abin da kuka rōka”. Kuma Muka dōka musu wulākanci da talauci. Kuma

أَنْفُسُهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٥٨﴾

وَإِذْ قُلْنَا ادْخُلُوا هَذِهِ الْقَرْيَةَ فَكُلُوا مِنْهَا حَيْثُ شِئْتُمْ رَغَدًا وَادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا وَقُولُوا حِطَّةٌ نَغْفِرَ لَكُمْ خُطْيَاكُمْ وَسْئَلُوا الْمُحْسِنِينَ ﴿٥٩﴾

فَبَدَّلَ الَّذِينَ ظَلَمُوا قَوْلًا غَيْرَ الَّذِي قِيلَ لَهُمْ فَأَنْزَلْنَا عَلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا رِجْزًا مِنَ السَّمَاءِ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿٦٠﴾

وَإِذِ اسْتَسْقَى مُوسَى لِقَوْمِهِ فَقُلْنَا اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ فَانْفَجَرَتْ مِنْهُ اثْنَتَا عَشْرَةَ عَيْنًا قَدْ عَلِمَ كُلُّ أُنَاسٍ مَشْرِبَهُمْ كَلُوا وَاشْرَبُوا مِنْ رِزْقِ اللَّهِ وَلَا تَعْتُوا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ ﴿٦١﴾

وَإِذْ قُلْتُمْ يَا مُوسَى لَنْ نَصْبِرَ عَلَى طَعَامٍ وَاحِدٍ فَادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُخْرِجْ لَنَا مِمَّا تُثْمِتُ الْأَرْضُ مِنْ بَقْلِهَا وَقِثَّائِهَا وَفُومِهَا وَعَدَسَها وَبَصِيتَها قَالَ أَتَسْتَبِدُّونَ بِالَّذِي هُوَ أَذَقَ بِالَّذِي هُوَ خَيْرٌ أَمِ يَطُولُ مَضْرَافًا إِنَّ لَكُمْ مِمَّا أُنْزِلُكُمْ وَصَبَّيْتُمْ عَلَيْهِمُ الدَّلَّةَ وَالْمَسْكَنَةَ وَبَاءَ وَبِعَصْبٍ مِنَ اللَّهِ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانُوا يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَيَقْتُلُونَ

suka kōma da wani fushi daga Allah. Wancan sabōda lalle ne su, sun kasance suna kāfirta game da āyōyin Allah, kuma suna kashe annabāwa, bā da hakki ba. Wancan, sabōda sâḥawarsu ne, kuma sun kasance suna kētarewar haddi.

62. Lalle ne waɗanda suka yi ĩmāni, da waɗanda suka tūba⁽¹⁾, da Naṣāra da Makarkata, wanda ya yi ĩmāni da Allah da kuma Yinin Lāhira, kuma ya aikata aikin kwarai, to, suna da ijārarsu a wurin Ubangijinsu, kuma bābu tsōro a kansu, kuma ba su zama suna yin baƙin ciki ba.

63. Kuma a lōkacin da Muka riki alkawarinku, kuma Muka ɗaukaka dūtse bisa gare ku: “Ku kâma abin da Muka bā ku da ƙarfi. Kuma ku ambaci abin da yake a cikinsa, tsammaninku, ku kare kanku.”

64. Sa'an nan kuma kuka jūya daga bāyan wancan, to, bā dōmin falalar Allah ba a kanku da raha-marSa, haƙiƙa, dā kun kasance daga māsu hasāra.

65. Kuma lalle ne, haƙiƙa, kun san waɗanda suka kētare haddi daga gare ku a cikin Asabar, sai Muka ce musu: “Ku kasance birai ƙasƙantattu.”

الَّذِينَ بَعَثَ اللَّهُ فِي ذَلِكَ رَسُولًا
وَكَاؤُا يُعْتَدُونَ ﴿٦٢﴾

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالصَّابِرِينَ
وَالصَّالِحِينَ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ
وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ
وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٦٣﴾

وَإِذَا أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمُ
الطُّورَ خُذُوا مَا آتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ
وَاذْكُرُوا مَا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿٦٤﴾

ثُمَّ قُلْنَا لِمَنْ بَعَثَ ذَلِكَ قُلُوبًا فَفَضَّلَ اللَّهُ
عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتَهُ لَكُنْتُمْ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٦٥﴾

وَلَقَدْ عَلِمْتُمُ الَّذِينَ اعْتَدُوا مِنْكُمْ فِي السَّبْتِ
فَقُلْنَا لَهُمْ كُونُوا قِرَدَةً خَاسِرِينَ ﴿٦٦﴾

(1) Waɗanda suka kōma; watau Yabūdu, daga maganar Mūsā, “Mun kōma gare Ka” Sura ta 7 aya ta 156, kuma Makarkata, jama'a ce daga Lārabāwa suka karkata daga addinin ubanninsu zuwa ga bauta wa malā'iku. A farkon Musulunci sunā cewa ga wanda ya musulunta, waɗ ya yi kamā da su.

66. Muka sanya ta (mas'alar) azāba, dōmin abin da yake a gaba gare ta, da abin da yake a bāyanta, kuma wa'azi ga māsū taƙawa.

67. Kuma a lōkacin da Mūsā ya ce ga mutānensa: "Lalle ne, Allah Yana umurnin ku da ku yanka wata sāniya." Suka ce: "Shin, kana rikon mu ne da izgili?" Ya ce: "Ina nēman tsari ga Allah da in kasance daga jāhilai."

68. Suka ce: "Ka rōƙa mana Ubangijinka, Ya bayyana mana, mēce ce ita?" Ya ce: "Lalle ne Shi, Yana cewa: 'Lalle ne ita sāniya ce, bā tsōfuwa ba, kuma bā budurwa ba, tsattsaki ce a tsakānin wancan,' sai ku aikata abin da ake umurnin ku."

69. Suka ce: "Ka rōƙa mana Ubangijinka, Ya bayyana mana abin da yake launinta." Ya ce: "Lalle ne, Shi, Yana cewa: 'Ita wata sāniya ce fatsi, mai tsantsan launinta, tana faranta ran māsū kallo.'"

70. Suka ce: "Ka rōƙa mana Ubangijinka, Ya nūna mana abin da yake ita, lalle ne shānu suna yi mana kamā da jūna, kuma mū, idan Allah Yā so, haƙīka, māsū shiryuwa ne."

71. Ya ce: "Lalle ne Shi, Yana cewa: 'Ita wata sāniya ce, bā hō-rarra ba tana noman ƙasa, kuma bā ta shāyar da shūka, lāfiyayya ce, bābu wani sōfane a cikinta.'" Suka ce: "Yanzu kā zo da gaskiya." Sai suka yanka ta, kamar ba zā su aikata ba.

فَجَعَلْنَاهَا نَكَالًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهَا

وَمَا خَلْفَهَا وَمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٦٦﴾

وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ

أَنْ تَذْبَحُوا بَقْرَةً ۖ قَالُوا أَتَتَّخِذُنَا هُزُوًا

قَالَ أَعُودُوا بِٱللَّهِ إِن كُنتُمْ مِنَ

ٱلْجَاهِلِينَ ﴿٦٧﴾

قَالُوا أَذْعُ لَنَارِكَ يَبْنَ لَنَا مَا هِيَ ۚ قَالَ إِنَّهُ

يَقُولُ إِنَّهَا بَقْرَةٌ ۖ لَا فَرِيضٌ وَلَا يَكْرُ

عَوَالٍ بَيْنَ ذَلِكَ ۖ فَافْعَلُوا مَا تُؤْمَرُونَ ﴿٦٨﴾

قَالُوا أَذْعُ لَنَارِكَ يَبْنَ لَنَا مَا لَوْنُهَا ۚ قَالَ

إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقْرَةٌ صَفْرَاءُ فَاقْعُ لَوْنَهَا

تَسْرُ النَّظِيرِينَ ﴿٦٩﴾

قَالُوا أَذْعُ لَنَارِكَ يَبْنَ لَنَا مَا هِيَ ۚ إِنَّ ٱلْبَقَرَ

تَشْبَهُ عَلَيْنَا وَإِنَّا إِن شَاءَ ٱللَّهُ لَمُهْتَدُونَ ﴿٧٠﴾

قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقْرَةٌ ۖ لِأَدْلُو لِّبُرِّ ٱلْأَرْضِ

وَلَا تَتَّبِعِ ٱلْخُرْتُ مَسْلَمَةً ۖ لَّأَشْيَبَةً فِيهَا قَالُوا

ٱلْفَنَ جِئْتَ بِٱلْحَقِّ ۖ قَدْ بَعَثُوا مَا كَادُوا

يَفْعَلُونَ ﴿٧١﴾

72. Kuma a lõkacin da kuka yi kisan kai, kuka dinga tunkuda wa jūna laifi a cikinsa⁽¹⁾, kuma Allah Mai fitar da abin da kuka kasance kuna ñoyēwa ne.

73. Sai Muka ce: "Ku dōke shi da wani sāshenta." Kamar wancan ne Allah Yake rāyar da matattu, kuma Ya nūna muku āyōyinSa, tsammāninku, kuna hankalta.

74. Sa'an nan kuma zukātanku, suka kēkashē daga bāyan wancan. Sabōda haka suka zama kamar duwātsu ko mafi tsanani ga kēkashewa. Kuma lalle ne daga duwatsu, haḳiḳa, akwai abin da maremari suke buḅbuga daga gare shi, kuma lalle ne daga gare su, haḳiḳa, akwai abin da yake tsat-tsāgēwa har ruwa ya fita daga gare shi, kuma lalle ne daga gare su, haḳiḳa, akwai abin da yake fāḍōwa dōmin tsōron Allah, kuma Allah bai zama Gāfili ba daga barin abin da kuke aikatāwa.

وَإِذْ قَتَلْتُمْ نَفْسًا فَادَّارَأْتُمْ فِيهَا وَاللَّهُ مُخْرِجٌ
مَا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ ﴿٧٢﴾

فَقُلْنَا اصْرُفُوهُ بِعَضِيْبِكُمْ فَقَالَ لَوْ كُنَّا
أَلْمُوتُونَ وَنَحْنُ بِكُمْ أَنبِيَاءُ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٧٣﴾

ثُمَّ قَسَتْ قُلُوبُكُمْ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ فَهِيَ
كَالْجَارَةِ أَوْ أَشَدُّ قَسْوَةً وَإِنْ مِنَ الْحِجَابِ
لَمَ تَصْبِرُ مِنْهُ إِلَّا نَهْرٌ وَإِنْ مِنْهَا لَمَّا يَرْشَقُ
فَيَخْرُجُ مِنْهُ الْمَاءُ وَإِنْ مِنْهَا لَمَّا يَغْطِرُ
خَشِيَةَ اللَّهِ وَاللَّهُ غَفُورٌ حَكِيمٌ ﴿٧٤﴾

(1) Asalin Kissar, wani mutum ne mai arziki da yawa daga cikin Banī Isra'īla amma bā shi da magaji sai ḍan ḍan'uwansa. Sabōda ya yi gādo, sai ya kashe shi da dare, ya kuma dauke shi, ya aza shi a bākin kōfar wani mutum, a cikinsu. Da sāfiya ta wāye, sai suka tāshi dōmin su yi faɗa a tsakānin dangin wanda aka kashe da dangin wanda aka sāmē shi a kōfarsu, sa'an nan suka haɗa ta'ayi ga su kai kārā ga Manzon Allah, Mūsā. Suka isa gare shi, suka bā shi lābārin. Sai ya ce musu: "Lalle ne, Allah Yā ce: 'Ku yanke wata sāniya.'" Dā sun yanke kōwace irin sāniya dā sai buḳātersu ta biya musu, amma sai suka yi ta yin tambayōyi anā bā su amsa, kuma yana kārā yi musu wuya, har suka kai ga a sifanta musu sāniyar yāro mai ḍā'a ga uwarsa waɗɗa aka ce, bā zā a sayar musu da ita ba sai da zināriya cike da fātarta kō dajɗai da nauyinta sau gōma. Bayan sun saye ta suka yanka ta sai Mūsā ya ce musu, su dōki wanda aka kashen nan da wani juzu'i nāta. Suka dōke shi da kashinta kō harshenta, sai ya tashi ya ce: "Wani ḍan ḍan'uwāna, ya kashe ni." Sai suka kāma wanda ya yi kisar suka kashe shi. Tartibin Alkur'ani ya yi ishāra da mas'alar tsaurin kan Banī Isra'īla da hikimar bin umurnan Allah, da ikon tāyar da matattu da gaskiyar wahayin annabāwa, da asiran da Allah Yake sanyāwa a cikin wasu abūbuwa dōmin su zama sanadi ga aukuwar wasu, da yadda Yake arzūta māsū yi Masa ḍā'a, da sauransu, duk a cikin Kissa guda, ba da Yā ambaci tsārin asalinta ba. Tsarki yā tabbata ga Allah.

81. Na'am! Wanda ya yi tsiwur-wurin mūgun abu, kuma laifinsa ya kēwaye shi. to, waɗannan su ne 'yan Wuta, sū a cikinta madawwama ne.

82. Kuma waɗanda suka yi ĩmāni kuma suka aikata ayyukan kwarai, waɗannan 'yan Aljanna ne, sū a cikinta madawwama ne.

83. Kuma a lōkacin da Muka karɓi alkawarin Banī Isrā'ila⁽¹⁾: Kada ku bauta wa kōwa fāce Allah, kuma ga mahaifa ku kyautata, da mai zumunta da marāyu da mata-lauta, kuma ku faɗi magana mai kyau zuwa ga mutāne, kuma ku tsayar da salla, kuma ku bāyar da zakka, sa'an nan kuka jūya bāya, fāce kaɗan daga gare ku, alhāli kuwa kuna māsu bijirēwa.

84. Kuma a lōkacin da Muka riƙi alkawarinku; bā zā ku zubar da jininku ba, kuma bā zā ku fitar da kanku daga gidājenku ba; sa'an nan kuka tabbatar, alhāli kuwa kuna bāyar da shaida (a kanku).

85. Sa'an nan kuma, gā ku, yā waɗannan! Kuna kashe kanku, kuma kuna fitar da wani ɓangare daga gare ku daga gidājensu, kuna taimakon jūna a kansu da zunubi

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا كَسِبَ سَيِّئَةً وَّاحْتَضَتْ بِهَا
خَطِيْئَتُهُمْ فَاُولٰٓئِكَ اَصْحَابُ النَّارِ هُمْ
فِيْهَا خٰلِدُوْنَ ﴿٨١﴾

وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ
اُولٰٓئِكَ اَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيْهَا خٰلِدُوْنَ ﴿٨٢﴾

وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِي إِسْرٰٓءِيْلَ
لَا تَعْبُدُوْنَ اِلٰهًا اِلَّا اَنَّا وَبِالْوٰلِدَيْنِ إِحْسٰٓنًا
وَرِزْقِ الْفَرَسِ وَالْيَتٰمٰى وَالْمَسْكِيْنَ
وَقُولُوا لِلنَّاسِ حَسَنًا وَاقِيْمُوا الصَّلٰوةَ
وَاَتُوا الزَّكٰوةَ ثُمَّ تَوَلَّيْتُمْ اِلَّا قَلِيْلًا
مِّنْكُمْ وَاَنْتُمْ مُّعْرِضُوْنَ ﴿٨٣﴾

وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ لَا تَسْفِكُوْنَ دِمَآءَكُمْ
وَلَا تُخْرِجُوْنَ اَنْفُسَكُمْ مِّنْ دِيَارِكُمْ ثُمَّ
اَقْرَضْتُمْ وَاَنْتُمْ تَشْهَدُوْنَ ﴿٨٤﴾

ثُمَّ اَنْتُمْ هٰٓؤُلَآءِ تَقْتُلُوْنَ اَنْفُسَكُمْ
وَتُخْرِجُوْنَ فِرْعَآءَكُمْ مِّنْ دِيَارِهِمْ
تَظْهَرُوْنَ عَلَيْهِم بِالْاِثْمِ وَالْعُدُوِّ

(1) Tunatar da Banī Isrā'ila alkawurra gōma da Allah Yā yi da Mūsā a cikin Attaura a kansu. Na farko, bā zā su bauta wa kōwa ba fāce Allah. Na biyu kyautata wa iyāye da dangi da marāyu da matalauta. Na uku, faɗin magana mai kyau zuwa ga mutāne. Na huɗu, tsayar da salla. Na biyar, bāyar da zakka. Na shida, bā zā a kashe rai bābu hakki na shari'a ba. Na bakwai, bā zā a fitar da kōwa daga gidansa ba. Na takwas, bā zā a taimaki azzālumi a kan zāluncinsa ba. Na tara, idan abōkan gābā sun kāma wani daga cikinsu, su yi fansarsu. Na gōma, dā'a ga kōwane Manzon Allah wanda bai sābā wa Taurata ba ga akīda.

da zālunci, kuma idan kāmammu suka je muku, kuna fansarsu, alhāli kuwa shī fītar da su, abin da aka haramta muku ne. Shin fa, kuna īmāni da sāshen Littāfin ne, kuma ku kāfirta da sāshe? To, mēne ne sakamakon wanda ke aikata wancan daga gare ku fāce wulāfanci⁽¹⁾ a cikin rāyuwar dūniya? Kuma a Rānar Kiyāma ana mayar da su zuwa ga mafi tsananin azāba. Kuma Allah bai zama Mai gafala ba daga barin abin da kuke aikatāwa.

86. Waɗannan su ne waɗanda suka sayi rāyuwar dūniya da Lāhira, dōmin haka, bā zā a sauƙaƙa azāba ba daga kansu, kuma sū, bā a taimakonsu.

87. Kuma lalle ne, haƙiƙa. Mun bai wa Mūsā Littāfi, kuma Mun biyar daga bāyansa da wasu manzanni, kuma Muka bai wa Īsā ɗan Maryama hujjōji bayyanannu, kuma Muka ƙarfafa shi da Rūhi mai tsarki.⁽²⁾ Shin fa, kō da yausha wani manzo ya je muku tāre da abin da rāyukanku bā su so, sai ku kangara, wani ɓangare kun ƙaryata, kuma wani ɓangare kuna kashēwa?

88. Kuma suka ce: “Zukatanmu suna cikin rufi.” A’a, Allah Yā la’ane su, dōmin kaƙircinsu kaɗan ƙwarai suke yin īmāni!

وَإِنْ يَأْتُواكُم بَأْسًا فَقَالُوا هَذَا هُوَ
مُحَرَّمٌ عَلَيْكُمْ إِمْرَاجُهُمْ أَفَتُؤْمِنُونَ
بِبَعْضِ الْكِتَابِ وَتَكْفُرُونَ بِبَعْضٍ
فَمَا جَزَاءُ مَنْ يَفْعَلُ ذَلِكَ مِنْكُمْ
إِلَّا خِزْيٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَتَوْمٌ الْقَيْمَةِ
يُرَدُّونَ إِلَى أَشَدِّ الْعَذَابِ وَمَا اللَّهُ بِغَفِيلٍ
عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٨٦﴾

أُولَئِكَ الَّذِينَ اشْتَرَوُا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا
بِالْآخِرَةِ فَلَا يَخَفُ عَنْهُمْ الْعَذَابُ
وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿٨٧﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَقَفَّيْنَا
مِنْ بَعْدِهِ بِالرُّسُلِ وَإِذْ نَادَيْنَا عِيسَى ابْنَ
مَرْيَمَ النَّبِيَّ وَآتَيْنَاهُ الْوَجْهَ الْقُدُّوسَ
أَفَكُلَّمَا جَاءَكُمْ رَسُولٌ بِمَا لَا تَهْوَى
أَنْفُسُكُمْ أَنْتُمْ تَكْفُرُونَ فَفَرِّقُوا كَذَّبْتُمْ
وَفَرِّقُوا تَفْتَلُونَ ﴿٨٨﴾

وَقَالُوا أَأُفْلِحُ بِمَا عَلَّمْنَاهُمْ اللَّهُ
يَكْفُرُهُمْ قَلِيلًا مَا يُؤْمِنُونَ ﴿٨٩﴾

(1) Aiki da sāshen wasu abūbuwa na addīni da barin wasu kāfirai ne mai wajabta wulāfanci a kan Musulmi.

(2) Rūhul Kudsi: watau ran tsarki kō rai mai tsarki, shi ne Jibirilu, amincin Allah ya tabbata a gare shi. Ya zauna tāre da Īsā inda duk yake sunā tāre. Ayōyin da aka bai wa Īsā sū ne rāyar da matattu da warkar da kutāre da makāfi da marasa lāfiya. Wannan ya sanya cewa māsu da'awar bin sa suka fito da aikin maristan, watau asibiti.

89. Kuma a lōkacin da wani Lit-tāfi daga wurin Allah ya je musu, mai gaskatāwa ga abin da yake täre da su, alhāli kuwa sun kasance daga gabānin haka suna fātar taimako⁽¹⁾ da shi a kan waɗanda suka kāfirta. To, a lōkacin da abin da suka sani ya je musu, sai suka kāfirta da shi. Sabōda haka la'anar Allah ta tab-bata a kan kāfirai.

90. Tir da abin da suka sayi rāyukansu da shi; watau su kāfirta da abin da Allah Ya saukar sabōda zālunci;⁽²⁾ kada Allah Ya saukar da falalarSa a kan wanda Yake so daga bāyinSa. Sai suka kōmo da fushi game da wani fushi. Kuma ga kāfirai akwai azāba mai wulākan-tarwa.

91. Kuma idan aka ce musu: “Ku yi īmāni da abin da Allah Ya saukar.” Sai su ce: “Muna īmāni da abin da aka saukar a gare mu,” kuma suna kāfircēwa da abin da ke bāyansa, alhāli kuwa, shi ne gas-kiyar (da suka sani) mai gaskatawa ga abin da yake täre da su (na Attaura). Ka ce: “To, don me kuke kashe annabāwan Allah gabānin wannan, idan kun kasance māsū bāyar da gaskiya?”⁽³⁾

وَلَمَّا جَاءَهُمْ كِتَابٌ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ
مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَهُمْ وَكَانُوا مِنْ قَبْلُ
يَسْتَفْتِحُونَ عَلَى الَّذِينَ كَفَرُوا فَلَمَّا
جَاءَهُمْ مَا عَرَفُوا كَفَرُوا بِهِ فَلَعْنَةُ اللَّهِ
عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٨٩﴾

يَسْمَعُوا أَشْرَوْا بِهِ أَنْفُسَهُمْ أَنْ يَكْفُرُوا
بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ بَنِيَّ أَنْ يُنْزَلَ اللَّهُ مِنْ قَضِيلٍ
عَلَى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ فَبَاءُوا
بِعِصْيَانٍ عَلَى عِصْيَانٍ وَلِلْكَافِرِينَ
عَذَابٌ مُهِينٌ ﴿٩٠﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ آمِنُوا بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا
لَوْ كُنَّا نَسْمَعُ أَوْ نَعْقِلُ مَا كُنَّا مِنَ الَّذِينَ
كَفَرُوا وَهُمْ أَلْحَقُ بِمَا جَاءَهُمْ قُلْ
فَلِمَ تَقُولُونَ أَتَيْتَهُمُ الْبَيِّنَاتُ مِنْ قَبْلُ
إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٩١﴾

(1) Sunā cēwa idan Annabin Karshen zāmaninsa ya zo, zā su yāki kāfiran Lārabāwa da shi. Sunā zaton a cikinsu zai bullo. Sai ya fito a cikin Lārabāwan.

(2) Bisa ga zālunci, watau hāsada. Sun yi hāsadar Allah Ya saukar da abin da Yake so na falalarSa a kan wanda Yake so, shi ne Muhammadu, a cikin Lārabāwa.

(3) Waɗannan annabāwan da kuka kashe ko kuka karyata a cikinku suke, kù ne aka saukar wa da abin da aka bā su, sabōda haka da'awarku ta cēwa kunā īmāni da abin da aka saukar muku karya ce.

92. Kuma lalle ne, haḳīka, Mūsā ya zo muku da hujjōji bayyanannu, sa'an nan kuka riḳi maraḳi⁽¹⁾ daga bāyansa, alhāli kuwa kuna māsū zālunci.

93. Kuma a lōkacin da Muka riḳi alkawarinku, kuma Muka ḍaukaka⁽²⁾ ḍūtse a bisa gare ku, (Muka ce:) "Ku riḳi abin da Muka kāwo muku da ƙarfi, kuma ku ji." Suka ce: "Mun ji kuma mun ƙi." Kuma aka zuba son maraḳin a cikin zukatanšu sabōda kāfircinsu. Ka ce: "Tir da abin da imāninku yake umurnin ku da shi, har idan kun kasance māsū imāni!"

94. Ka ce: "Idan Gidan⁽³⁾ Lāhira ya kasance sabōda ku, a wurin Allah, kēbe bā da sauran mutāne ba, to, ku yi gūrin mutuwa, idan kun kasance māsū gaskiya."

95. Kuma bā zā su yi gūrinta ba har abada, sabōda abin da hannayensu, suka gabatar. Kuma Allah Masani ne ga azzālumai.

96. Kuma lalle ne, zā ka sāme su mafiya kwaḍayin mutāne a kan rāyuwa, kuma sū ne mafiya

﴿وَلَقَدْ جَاءَكُمْ مُوسَىٰ بِالْبَيِّنَاتِ ثُمَّ أَخَذْتُ الْعَجَلَ مِنْ بَعْدِهِ ۖ وَأَنشُرَ عَلِيمُونَ ۝﴾

﴿وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمُ الطُّورَ خُذُوا مَا آتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ وَاسْمِعُوا أَلْوَا سَمِعَتَا وَعَصَيْنَا وَأَنشُرُونَا فِي قُلُوبِهِمُ الْعَجَلَ يَكْفُرُهُمْ قُلُوبُهُمْ بِمَا مَرَّكُمْ بِهِ ۖ إِيْمَانُكُمْ إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ۝﴾

﴿قُلْ إِن كَانَتْ لَكُمْ الدَّارُ الْآخِرَةُ عِنْدَ اللَّهِ خَالِصَةً مِن دُوبِ النَّاسِ فَتَسْمَعُوا أَلْمُوتَ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ۝﴾

﴿وَلَن يَسْمَعُوهُ أَبَدًا ۖ إِسَافَةٌ مَّت أَنِّي بِهِمْ وَأَنَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ ۝﴾

﴿وَلَتَجِدَنَّهُمْ أَحْرَصَ النَّاسِ عَلَىٰ حَيَاتِهِمْ مِنَ الَّذِينَ أُشْرَكُوا يَوْمَ أُنذِرُهم لَوْ يَعْلَمُونَ ۝﴾

(1) Riḳo a nan ma'anarsa bauta wa; watai kōmāwa ga maraḳi da ibāda, ku bar Allah, bāyan Mūsā ya nuna muku āyōyin Allah, yana ƙāra ƙaryata maganarku, ta cewa kunā yin imāni da abin da aka saukar muku kawai. Dā kunā yin imāni da abin da aka saukar muku, dā waɗannan abubuwa ba su auku ba daga gare ku

(2) A lōkacin da aka bā su Taurata sai suka ƙi aiki da ita, sai da aka sambari dutse aka ḍaukaka shi sama a kansu, idan ba su yi aiki da ita ba ya fādā a kansu. Sai suka karba, sa'an nan daga bāya kuma suka warware dōmin haka Ya ce: "Suka ce: 'Mun jiya kuma mun ƙiya.'" Hāsali dai Yahūdu sun ƙi aiki da Littāfinsu, Attaura.

(3) Ya shiga bāyanin rūḍuwar Yahūdu, da alfahari da iyāye, ya sanyā su har suka gina ransu, cewa sū ne mafifitan mutāne a wurin Allah.

kwadayin rāyuwa daga wadanda suka yi shirka. Dayansu yana son dā zā a rāyar da shi shēkara dubu, kuma bā ya zama mai nisan tar da shi daga azāba dōmin an rāyar da shi. Kuma Allah, Mai gani ne ga abin da suke aikatāwa.

97. Ka ce: Wanda ya⁽¹⁾ kasance ma'iyi ga Jibirilu, to, lalle ne shi ya saukar da shi a kan zūciyarka da izinin Allah, yana mai gaskatāwa ga abin da yake gaba gare shi, kuma da shiriya da bishāra ga mūminai.

98. Wanda ya kasance ma'iyi ga Allah da malā'ikunSa da manzaninSa, da Jibirila da Mikā'ila, to, lalle ne, Allah Ma'iyi ne ga kāfirai.

99. Kuma lalle ne, ha'ika, Mun saukar, zuwa gare ka, āyōyi bayyanannu, kuma ba wanda yake kāfirta da su fāce fāsikai⁽²⁾.

100. Shin, kuma a kō da yausha suka kulla wani alkawari, sai wani ɓangare daga gare su ya yi jifa da shi? Ā'a, mafi yawansu bā su yin imāni.

101. Kuma a lōkacin da wani manzo (Muhammadu) daga wurin Allah ya je musu, mai gaskatāwa ga abin da yake täre da su, sai wani ɓangare daga wadanda aka bai wa

سَنَنْقُ وَمَا هُوَ بِمُرْخِرٍ جَوْءٍ مِنَ الْعَذَابِ
أَنْ يُعَمَّرَ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِمَا يَعْمَلُونَ ﴿٩٧﴾

قُلْ مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِجِبْرِيلَ فَإِنَّهُ
نَزَّلَهُ عَلَى قَلْبِكَ بِإِذْنِ اللَّهِ مُصَدِّقًا لِمَا
بَيْنَ يَدَيْهِ وَهُدًى وَبُشْرَى لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٩٨﴾

مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِلَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ
وَرُسُلِهِ وَجِبْرِيلَ وَمِيكَالَ فَإِنَّ اللَّهَ
عَدُوٌّ لِلْكَافِرِينَ ﴿٩٩﴾

وَلَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ
وَمَا يَكْفُرُ بِهَا إِلَّا الْفَاسِقُونَ ﴿١٠٠﴾
أَوَكُلَّمَا عَاهَدُوا عَهْدًا انْتَهَوْا فَرِيقٌ
مِنْهُمْ لَا يَذْكُرُونَ ﴿١٠١﴾

وَلَمَّا جَاءَهُمْ رَسُولٌ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ مُصَدِّقٌ
لِمَا مَعَهُمْ نَبَذَ فَرِيقٌ مِنَ الَّذِينَ
أَوْفُوا الْكَيْبَ كَتَبَ اللَّهُ وِرَاءَ

(1) Mai kin gaskiya kullum yana nēman dalilin da zai kāma ya zama wani uzuri a gare shi wajen kin aiki da gaskiyar. Yahūdu sunā cewa bā su son Jibirila dōmin shi ne ake aikōwa da azāba, yā halakar da Ādāwa da Samūdāwa da mutānen Lūdu, sunā nufin su ki abin da ya kāwo wa Annabi na Alkur'āni.

(2) Wannan āya tana umurnin bin Alkur'āni da aiki da shi kamar yadda āyōyin da ke bin ta suke hana barin aiki da shi dōmin a kōma ga son zūciya kamar shiri da surkulle wadanda yake bin su kāfirai ne.

Littāfi, suka yar da Littāfin (Alkur'ānin) Allah a bāyan bāyansu, kamar dai sū ba su sani ba.

102. Kuma suka bi abin da Shaidānu⁽¹⁾ ke karantawa a kan mulkin Sulaimānu, kuma Sulaimānu bai yi kāfirci ba, kuma Shaidānun, sū ne suka yi kāfirci, suna karantar da mutāne sihiri da abin da aka saukar da shi a kan malā'iku biyu a Bābila, Harūta da Mārūta. Kuma ba su sanar da kōwa ba fāce sun ce: "Mū fitina kawai ne, sabōda haka kada ka kāfirta." Suna nēman ilmin abin da suke rarrabēwa tsakānin mutum da mātarsa da shi daga gare su. Kuma su (māsu yin sihirin) ba su zama māsu cūtar da kōwa da shi ba, fāce da iznin Allah. Kuma suna nēman ilmin abin da yake cūtar da su, kuma bā ya amfaninsu. Kuma lalle ne, haḳiḳa, sun sani, tabbas, wanda ya

ظُهُورِهِمْ كَأَنَّهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٠٢﴾

وَاتَّبِعُوا مَا نَزَّلُوا الشَّيَاطِينُ عَلَىٰ مُلْكِ
سُلَيْمَانَ وَمَا كَفَرَ سُلَيْمَانُ وَلَا كَفَرَ
الشَّيَاطِينُ كَفَرُوا يُعَلِّمُونَ النَّاسَ
السِّحْرَ وَمَا أُنْزِلَ عَلَى الْمَلَائِكَةِ بِسَائِلٍ
هُرُوتَ وَمَكْرُوتَ وَمَا يَعْلَمَانِ مِنْ أَحَدٍ
حَتَّى يَقُولَا إِنَّمَا نَحْنُ فِتْنَةٌ فَلَا
تَكْفُرْ فَيَتَعَلَّمُونَ مِنْهُمَا مَا يُفَرِّقُونَ
بَيْنَ الْبَيْنِ وَالْأَمْرَ وَرَوَّحَهُ وَمَا هُمْ
بِعَصَايِينَ بِهِ مِنْ أَحَدٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ
وَيَتَعَلَّمُونَ مَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ
وَلَقَدْ عَلِمُوا لَمَنِ اشْتَرَاهُ مَا لَهُ فِي
الْآخِرَةِ مِنْ خَلْقٍ وَلَيْسَ مَا شَرَوْا بِهِ

(1) Shaidan shi ne dukan wanda ya san gaskiya kuma ya ƙi yin aiki da ita, mutum ne kō aljani. Sabōda haka a nan anā nufin miyagun malamai māsu ɗauke mutāne daga abin da Allah Ya saukar musu na addini zuwa ga abin da suke so dōmin su cūce su. Hanyar ɗauke mutāne daga addinin gaskiya ita ce a wajen jingina magana ga wani mutum sālihi wanda aka yarda da shi a bāyan yā mutu kamar Sulaimanu, kō kuma a jingina ta ga wanda bā zā a iya tambayarsa ba kamar malā'iku. A wannan āyā an jingina asalin sihiri ga Sulaimānu aka ce da sihiri ya kai ga mulkinsa, kuma aka ce asalin sihirin nan ilmi ne daga Allah Ya saukar da shi ta kan wasu mala'iku biyu waɗanda suke a garin da ake ce wa Bābila a ƙasar Irak, anā kiransu Hārūta da Mārūta waɗanda suke, kāfin su gaya wa mai nēman ilmin sihirin daga gare su abin da yake so, sai sun yi masa gargadi da cewa: "Kada ka yi kāfirci," sa'an nan su gaya masa abin da suke iya raba miji da māta da shi na sihiri. To, Allah Yā farkar da mu cewa Sulaimānu bai yi sihiri ba, dōmin yin sihiri kāfirci ne. Sū mālaman māsu faɗin haka, sū ne suka yi kāfirci. Mai aiki da sihiri bai cūtar kōwa sai da iznin Allah. Nēman saninsa cūta ne, bābu wani amfani.

saye shi, bā ya da wani rabo a cikin Lāhira. Kuma tir da abin da suka sayar da rāyukansu da shi, dā sun kasance suna sani.

103. Kuma dā lalle ne sū, sun yi īmani. kuma sun yi taḳawa, haḳīka, dā sakamako daga wurin Allah shi ne mafi alhēri, dā sun kasance suna sani.

104. Yā kū waḍanda suka yi īmāni! Kada ku ce: 'Rā'inā',⁽¹⁾ kuma ku ce: 'Jinkirtā manā', kuma ku saurara. Kuma kāfirai suna da azāba mai raḍaḍi.

105. Waḍanda suka kāfirta daga Ma'abuta Littāfi, bā su son a saukar da wani alhēri a kanku daga Ubangijinku, kuma mushirikai mā bā su so. Kuma Allah Yana kēṣan-cēwar wanda Yake so da raha-marSa. Kuma Allah Ma'abūcin falala mai girma ne.

106. Abin da Muka shāfe⁽²⁾ daga āya, ko kuwa Muka jinkirtar da ita, zā Mu zo da mafi alhēri daga gare ta ko kuwa misālinta. Ashe, ba ka sani ba, cēwa lalle ne, Allah a kan dukkan kōme Mai īkon yi ne?

107. Shin, ba ka sani ba, cēwa lalle ne Allah, Shī ne da mulkin

أَنفُسُهُمْ تَوَكَّلُوا يَعْلَمُونَ ﴿٥٣﴾

وَلَوْ أَنَّهُمْ ءَامَنُوا وَأَتَقُوا لَعُقُوبَةَ مَنْ عِنْدَ
اللَّهِ خَيْرٌ لَّوَكَّلُوا يَعْلَمُونَ ﴿٥٤﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَقُولُوا رِعْسَنَا
وَقُولُوا انظُرْنَا وَاسْمَعُوا
لِللَّهِ كُفْرِينَ عَذَابُ الْبَاسِ ﴿٥٥﴾

مَا يُؤَدُّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ
الْكِتَابِ وَلَا الْمُشْرِكِينَ أَنْ يُنَزَّلَ
عَلَيْكُمْ مِنْ خَيْرٍ مِنْ رَبِّكُمْ وَاللَّهُ
يَخْتَصُّ بِرَحْمَتِهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ
ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿٥٦﴾

﴿ مَا تَنْسَخْ مِنْ ءَايَةٍ أَوْ نُنسِهَا نَأْتِ بِخَيْرٍ
مِنْهَا أَوْ مِثْلَهَا ۗ أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ عَلَى
كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴾ ﴿٥٧﴾

أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ

(1) "Rā'inā" magana ce mai ma'ana iri biyu; ta yabo da ta zāgi. Ta farko ita ce a lōkacin da Annabi ke karantar da Sahabbansa, sai su ce 'ra'inā' watau dākata mana har mu gane wannan; ta biyu ita ce 'rā'inā' watau yā ruḅaḅḅe! To, idan Sahabbai sun ce 'rā'inā' sunā nufin ma'anar farko, sai Yahūdu da mushirikai su jūya musu magana da ma'ana ta biyu.

(2) Wannan āya da abin da yake a bayanta sunā kōrēwar shubuhātu watau rikice-rikicen addini da ma'kiyan addini suke sanyāwa a cikinsa, dōmin su sanya Musulmi a cikin shakka da rūḍa.

sammai da kasa, kuma bā ku da, baicin Allah, wani majibinci, kuma bā ku da wani mataimaki?

108. Kō kuna nufin ku tambayi Manzonku, kamar yadda aka tambayi Mūsā a gabānin haka? Kuma wanda ya musanya kāfirci da imāni, to, lalle ne yā ɓace tsakar hanya.

109. Māsu yawa daga Ma'abuta Littāfi sunā ġurin dā sun mayar da ku, daga bāyan imāninku, kāfirai, sabōda hāsada daga wurin rāyukansu, daga bayān gaskiya tā bayyana a gare su. To, ku yāfe, kuma ku kau da kai, sai Allah Yā zo da umurninSa. Lalle ne Allah, a kan dukkan kōme Mai ikon yi ne.

110. Kuma ku tsayar da salla, kuma ku bāyar da zakka. Kuma abin da kuka gabatar dōmin kanku daga alhēri, zā ku sāme shi a wurin Allah. Lalle ne Allah, ga abin da kuke aikatāwa Mai gani ne.

111. Kuma suka ce: “Bābu mai shiga Aljanna fāce waɗanda suka zama Yahūdu ko Nasāra.” Waɗancan tātsūniyōyinsu ne. Ka ce: “Ku kāwo dalilinku, idan kun kasance māsu gaskiya.”

112. Na'am! Wanda ya sallama fuskarsa ga Allah, alhāli kuwa yana mai kyautatāwa, to, yana da ijārar-sa, a wurin Ubangijinsa, kuma bābu tsōro a kansu, kuma ba su zama suna baƙin ciki ba.

113. Kuma Yahūdāwa suka ce: “Nasāra ba su zamana a kan kōme ba,” kuma Nasāra suka ce: “Yahūdāwa ba su zamana a kan kōme

وَالْأَرْضِ وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿١٠٨﴾

أَمْ تَرْيَدُونَ أَنْ نَسْأَلَكُمُ رَسُولَكُمْ كَمَا سَأَلَ مُوسَى مِنْ قَبْلُ وَمَنْ يَتَّبِعِ الْكُفْرَ بِالْإِيمَانِ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ ﴿١٠٩﴾

وَدَكْثِيرٌ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَوْ يَرُدُّونَكُمْ مِنْ بَعْدِ إِيمَانِكُمْ كُفَّارًا حَسَدًا مِنْ عِنْدِ أَنْفُسِهِمْ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْحَقُّ فَاعْمُوا وَأَصْفَحُوا حَتَّى يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١١٠﴾

وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَمَا تُقَدِّمُوا لِأَنْفُسِكُمْ مِنْ خَيْرٍ يَجِدُوهُ عِنْدَ اللَّهِ إِنْ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿١١١﴾

وَقَالُوا لَنْ يَدْخُلَ الْجَنَّةَ إِلَّا مَنْ كَانَ هُودًا أَوْ نَصَارَى تِلْكَ أَمَانِيُّهُمْ قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١١٢﴾

بَلَى مَنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَلَهُ أَجْرُهُ عِنْدَ رَبِّهِ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿١١٣﴾

وَقَالَتِ الْيَهُودُ لَيْسَتِ النَّصَارَى عَلَى شَيْءٍ وَقَالَتِ النَّصَارَى لَيْسَتِ الْيَهُودُ عَلَى شَيْءٍ

ba,"⁽¹⁾ alhāli kuwa sū, suna karātun Littāfi. Kamar wancan ne wadanda ba su sani ba suka faɗa, kamar maganarsu, sabōda haka Allah ne ke yin hukunci a tsakāninsu a Rānar Kiyāma, a cikin abin da suka kasance suna sāba wa jūna a cikinsa.

114. Kuma wāne ne mafi zālunci⁽²⁾ daga wanda ya hana masal-lātan Allah, dōmin kada a ambaci sūnanSa a cikinsu, sai kuma ya yi aiki ga rushe su? Wadannan bā ya kasancēwa a gare su su shigē su faɗe suna māsu tsōro. Suna da, a cikin dūniya, wani wulākanci, kuma suna da, a cikin Lāhira, azāba mai girma.

115. Kuma Allah dai yake da gabas da yamma, sabōda haka, inda duk aka jūyar da ku, to, a can fuskar Allah take. Lalle ne, Allah Mawadāci ne, Mai ilmi.

116. Kuma suka ce: "Allah Yā riki⁽³⁾ dā." Tsarki yā tabbata a gare Shi! A'a, Shi ne da abin da yake a

وَهُمْ يَتْلُونَ الْكِتَابَ كَذَلِكَ قَالَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ مِثْلَ قَوْلِهِمْ فَاللَّهُ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ فَمَا كُنْتُمْ تَوَافِينَ
يَخْتَلِفُونَ ﴿١١٧﴾

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ مَنَعَ مَسَاجِدَ اللَّهِ أَنْ يُذْكَرَ فِيهَا اسْمُهُ وَسَعَىٰ فِي خَرَابِهَا أُولَٰئِكَ مَا كَانُوا لَهُمْ أَنْ يَدْخُلُوهَا إِلَّا خَائِفِينَ لَهُمْ فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١١٨﴾

وَلِلَّهِ الْمَشْرِقُ وَالْمَغْرِبُ فَأَيْنَمَا تُولُوا فَشَعَرَ بِهِ
اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿١١٩﴾

وَقَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا سُبْحَنَهُ بَلْ لَهُ
مَافِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ

(1) Mai gaskiya idan marasa gaskiya sun tārū sunā faɗa da shi, to, rashin jituwar tsakāninsu zai sanya Allah Ya kange shi daga sharrinsu, sū duka, kamar husumar da ke tsakānin Yahūdu da Nasāra da kuma tsakānin sū mushirikai, su duka māsu yāki da Musulmi ne kuma māsu sābā wa jūnā ne wajen akīdōjinsu.

(2) Misālin sābāni tsakāninsu; Nasāra suka taimaki Bukhī Nassara ga bata masal-lacin Baitil Maḳdis da jēfa mūshe da shāra a ciki, dōmin kin Yahūdu. Wannan fiyayya tā bayyana har a cikin takardar alƙawari a tsakānin Nasāra da Halifa Umar bn Khattāb suka ce kada ya bar Yahūdu su shiga Baitil Maḳdis. Sabōda haka idan wasu sun hana ku isa ga masallacinku kō kuma suka jūyar da ku daga Alḳibla, to, kada ku ji kōme, sun yi irin aikin danginsu. Gabas da yamma na Allah dai ne, duk inda aka jūyar da ku, to, a can yardar Allah take. A lōkacin Musulmi na dūbin baitil Maḳdis ga salla a bāyan hijra daga Makka, bā su son haka.

(3) Misāli na biyu Yahūdu na cēwa Uzairu dan Allah, kuma Nasāra sunā cēwa Īsa dan Allah, Lārabāwa na cēwa malā'iku 'ya'yan Allah. Wannan zai hana su jituwa har adāwarsu ga Musulmi ta yi tāsiri.

cikin sammai da kasa, dukansu, a gare Shi, māsu kanƙan da kai ne.

117. Mai kyautata halittar sammai da kasa, kuma idan Ya hukunta wani al'amari, sai kawai Yā ce masa: "Kasance," sai ya yi ta kasancewa.

118. Kuma waɗanda bā su da sani suka ce: "Don me Allah bā Ya yi mana magana, ko wata āyā ta zo mana?"⁽¹⁾ Kamar wancan ne waɗanda suke a gabāninsu suka faɗa, kamar maganarsu. Zukātansu sun yi kamā da jūna. Lalle ne, Mun bayyana āyōyi ga mutāne māsu yin yaƙini.

119. Lalle ne, Mun aike ka da gaskiya, kana mai bāyar da bishāra, kuma mai gargadi, kuma bā zā a tambaye ka ba, game da abōkan Wuta.

120. Kuma Yahūdu bā zā su yarda da kōme daga gare ka ba, kuma Nasāra bā zā su yarda ba, sai kā bi irin aƙidarsu. Ka ce: "Lalle ne, shiriyar Allah ita ce shiriya." Kuma lalle ne, idan ka bi son zūci-yōyinsu a bāyan abin da ya zo maka na ilmi, bā ka da, daga Allah, wani majibinci, kuma bābu wani mataimaki.

121. Waɗanda Muka bai wa Lit-tāfi suna karātunsa a kan hakkin karātunsa, waɗannan suna īmāni da shi (Alkur'ani). Kuma wanda ya kāfirta da shi, to, waɗannan sū ne māsu hasāra.

كُلُّهُ قَنِتُوت ﴿١٦٧﴾

يَدْبِغُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿١٦٨﴾

وَقَالَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ لَوْلَا يُكَلِّمُنَا اللَّهُ أَوْتَانِيَاءَ آيَةً كَذَلِكَ قَالَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ مِثْلَ قَوْلِهِمْ تَشَابَهَتْ قُلُوبُهُمْ قَدْ بَيَّنَّا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يُوقِنُونَ ﴿١٦٩﴾

إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ بِالْحَقِّ بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَلَا تُسْأَلُ عَنِ أَصْحَابِ الْجَحِيمِ ﴿١٧٠﴾

وَلَن تَرْضَىٰ عَنكَ الْيَهُودُ وَلَا النَّصَارَىٰ حَتَّىٰ تَتَّبِعَ مِلَّتَهُمْ قُلْ إِنْ هَدَىٰ اللَّهُ هُوَ الْهَدَىٰ وَلَئِن تَتَّبِعْتَ أَهْوَاءَهُمْ بَعْدَ الَّذِي جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ مَا لَكَ مِنَ اللَّهِ مِن وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿١٧١﴾

الَّذِينَ آمَنُوا هُمُ الْكَاتِبُونَ حَتَّىٰ تَلَاوِيَهُ أُولَئِكَ يَرْفَعُونَ يَدَهُمْ وَيَكْفُرُونَ بِمَا قَالُوا لَكَ هُمُ الْقَائِمُونَ ﴿١٧٢﴾

(1) Misāli ne ga irin rikicin mushirikai ga addini kuma da yadda suka yi kamā da Yahūdu, waɗanda suka ce wa Mūsā: "Ka nūna mana Allah bayyane."

122. Yā Banī Isrā'īla! Ku⁽¹⁾ tuna ni'imaTa wadda Na ni'imtar da ita a kanku, kuma lalle ne Nī, Nā fīfītā ku a kan tālikai.

123. Ku ji tsōron wani yini, (a cikinsa) wani rai bā ya tunkufe wa wani rai kōme, kuma bā a karɓar fansa daga gare shi, kuma wani cēto bā ya amfanin sa, kuma ba su zama ana taimakon su ba.

124. Kuma a lōkacin da Ubangi-jin Ibrāhīm Ya jarrabē shi da wasu kalmōmi, sai ya cika su. Ya ce: "Lalle ne Nī, Mai sanya ka shugaba dōmin mutāne ne." Ya ce: "Kuma daga zūriyata." Ya ce: "AlkawariNa bā zai sāmu azzālumai ba."

125. Kuma a lōkacin da Muka sanya Dākin ya zama makōma ga mutāne, da aminci, kuma ku riƙi wurin salla daga Makāmi Ibrāhīm, kuma Muka yi alkawari zuwa ga Ibrāhīm, da Ismā'ila da cēwa: "Ku tsarkake DākiNa dōmin māsu dawāfi da māsu lizimta da māsu rukū'i, māsu sujada."

126. Kuma a lōkacin da Ibrāhīm ya ce: "Yā Ubangi-jīna! Ka sanya wannan gari amintacce, Ka arzūta mutānensa, daga 'ya'yan itācen, wanda ya yi imāni, daga gare su, da Allah da Ranar Lāhira." Allah Ya ce: "Wanda ya kāfirta ma Ina jiyar

يٰٓبَنِيٓ اِسْرٰٓءِيْلَ اٰذْكُرُوْا عٰمِلِيْنَ اِلٰٓيْهِ اٰتَمْتُمْ عَلَيْهِمْ وَاَنْتُمْ اَوْفٰٓوْا عَلٰٓى اٰلَمٰٓمِيْنَ ۝۱۲۲

وَاتَّقُوا يَوْمًا لَا تَجْزِيٓ نَفْسٌ عَنْ نَفْسٍ شَيْعًا وَلَا يُقْبَلُ مِنْهَا عَدْلٌ وَلَا تَنْفَعُهَا شَفْعَةٌ وَلَا هُمْ يُنصَرُوْنَ ۝۱۲۳

۞ وَاِذْ اٰتٰٓنَا اِبْرٰٓهِيْمَ رُبُّهُ رَبِّكَ لَمَبٍ فَاَتَمَّهَنْ ۝۱۲۴ قَالَ اِنِّىْ جَاعِلُكَ لِلنَّاسِ اِمَامًا ۚ قَالَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِيْ ۖ قَالَ لَا يَنَالُ عَهْدِيْ الظَّالِمِيْنَ ۝۱۲۵

وَاِذْ جَعَلْنَا اٰلِيٓمٖتَ مَنَابِتَ النَّارِ ۚ وَاَمَّا وَاَتَجِدُوْا مِنْ مَّقَامِ اِبْرٰٓهِيْمَ مُصَلًّٔى وَعٰهَدًا اِلٰٓى اِبْرٰٓهِيْمَ ۚ وَاسْمِعِيْلَ اَنْ طَهِّرَ اٰتِنٰى لِلطَّٰلِفِيْنَ ۝۱۲۶ وَالْعٰكِثِيْنَ ۚ وَالرَّكْعَ السُّجُوْدَ ۝۱۲۷

وَاِذْ قَالَ اِبْرٰٓهِيْمُ رَبِّ اَجْعَلْ هٰذَا بَلَدًا اٰمِنًا وَاٰزُقْ اَهْلَهُ ۚ مِنَ الشَّرِّ مَنْ اٰمَنَ مِنْهُمْ يٰٓاَقُوْهُ وَاَلْيَوْمِ الْاٰخِرِ ۚ قَالَ وَمَنْ كَفَرَ فَاُمِّيْعُهُ ۚ قَلِيْلًا نُّرَاضِطْرُوْهُ

(1) Kira na karshe zuwa ga Yahūdu dōmin shiga Musulunci. An biyar da gargadi gare su da tunatar da su cēwa wannan addinin fa, shi ne addinin kākansu Ibrāhīm, dōmin kada su fāndare daga addinin ubanninsu na kwarai. Kuma suna da lāhārin ginin 'Dakin Ka'aba da addu'ar da Ibrahim ya yi a lōkacin, wadda ta Runsa zuwan annabi daga cikin zuriyar Ismā'ila a Makka, watau Fārāna.

da shi dāḍi kaḍan, sa'an nan kuma
Ina tilastā shi zuwa ga azābar Wuta.
Kuma makōmar, ta mūnana."

127. Kuma a lōkacin da Ibrāhīm
yake ḍaukaka harsāshin gini ga
Dākin, da Ismā'ila (suna cēwa:)
"Yā Ubangijinmu! Ka karɓa daga
gare mu, lalle ne Kai, Kai ne Mai ji,
Mai sani.

128. "Yā Ubangijinmu! Ka
sanyā mu, mu biyu, waɗanda suka
sallama (al'amari) gare Ka, kuma
daga zuriyarmu (Ka sanya)
al'umma mai sallamāwa zuwa gare
Ka, kuma Ka nūna mana wurāren
ibādar hajjinmu, kuma Ka karɓi
tūba a kanmu. Lalle ne Kai, Kai ne
Mai karɓar tūba, Mai rahama.

129. "Yā Ubangijinmu! Ka
aiko, a cikinsu, wani manzo⁽¹⁾ daga
gare su, yana karanta musu āyō-
yinKa, kuma yana karantar da su
Littāfin⁽²⁾ da hikimar, kuma yana
tsarkake su. Lalle ne Kai, Kai ne
Mabuwāyi Mai hikima."

130. Kuma wāne ne yake gudu
daga akīdar Ibrāhīm, fāce wanda ya
jāhilta ga ransa? Kuma lalle ne,
hakīka, Mun zāɓe shi, a cikin
dūniya, kuma lalle ne shi, a cikin
Lāhira, hakīka, yana daga sālilai.

131. A lōkacin da Ubangijinsa
Ya ce masa: "Ka sallama," ya ce:
"Nā sallama ga Ubangijin tāli-
kai."

إِلَىٰ عَذَابِ النَّارِ وَيُشِ الْمَصِيرُ ﴿١٢٧﴾

وَأَذِ يَرْفَعُ إِبْرَاهِيمُ الْقَوَاعِدَ مِنَ الْبَيْتِ
وَإِسْمَاعِيلُ رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا إِنَّكَ أَنْتَ
السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿١٢٨﴾

رَبَّنَا وَاجْعَلْنَا مُسْلِمَيْنِ لَكَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِنَا
أُمَّةً مُّسْلِمَةً لَّكَ وَأَرِنَا مَنَاسِكَنَا وَتُبْ عَلَيْنَا
إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿١٢٩﴾

رَبَّنَا وَابْعَثْ فِيهِمْ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ
آيَاتِكَ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ
وَيُزَكِّيهِمْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١٣٠﴾

وَمَنْ يَرْغَبْ عَمَّا قُلْنَا إِبْرَاهِيمَ إِلَّا أَمِنْ سَفَهٍ
نَفْسَهُ وَوَلَقَدْ أَصْطَفَيْنَاهُ فِي الدُّنْيَا وَإِنَّا
فِي الْآخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِحِينَ ﴿١٣١﴾

إِذْ قَالَ لَهُ رَبُّهُ أَسْلِمْ قَالَ أَسْلَمْتُ لِرَبِّ
الْعَالَمِينَ ﴿١٣٢﴾

(1) Addu'ar, an karɓa, ta aiko Muhammadu, tsira da aminci su tabbata a gare shi.

(2) Littāfin – ya bayyana cēwa Alkur'ani ne, dōmin bābu wani, sai shi. Hikima kuwa
ita ce shari'un da ke a cikinsa. Ya tsarkake su daga daudar shirki idan sun bī shi.

132. Kuma Ibrāhīm ya yi wasiyya da ita ga diyansa, kuma Yā' akūbu (ya yi wasiyya, suka ce:) "Yā diyāna! Lalle ne, Allah Ya zābā muku addini, don haka, kada ku mutu, lalle, fāce kuna Musulmi."

133. Ko kun⁽¹⁾ kasance halarce a lōkacin da mutuwa ta halarci Yā'a-kūbu, a lōkacin da ya ce wa diyansa: "Mēne ne zā ku bauta wa daga bāyāna?" Suka ce: "Muna bauta wa Abin bautawarka kuma Abin bautawar ubanninka Ibrāhīm da Ismā'īla da Is'hāka, Ubangiji Guda, kuma mu a gare Shi māsū sallamāwa ne."

134. Waccan, wata al'umma ce, ta riga ta shige, tana da abin da ta sanā'anta, kuma kuna da abin da kuka sanā'anta. Kuma bā zā a tambaye ku ba daga abin da suka kasance suna aikatāwa.

135. Kuma suka ce: "Ku kasance⁽²⁾ Yahūdāwa ko Nasāra, kwā shiryu." Ka ce: "A'a, aƙidar Ibrāhīm dai, mai karkata zuwa ga gaskiya, kuma bai kasance daga māsū shirki ba."

136. Ku⁽³⁾ ce: "Mun yi īmāni da Allah, da abin da aka saukar zuwa gare mu, da abin da aka saukar

وَوَصَّىٰ بِهَا إِبْرَاهِيمُ بَنِيهِ وَيَعْقُوبُ يٰٓبَنِيَّ
إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَىٰ لَكُمْ الَّذِينَ فَلَا تَمُوتُونَ
إِلَّا وَأنْتُمْ مُسْلِمُونَ ﴿١٣٢﴾

أَمَرَكُنْتُمْ شُهَدَاءَ إِذْ حَضَرَ يَعْقُوبَ الْمَوْتُ
إِذْ قَالَ لِبَنِيهِ مَا تَعْبُدُونَ مِن بَعْدِي
قَالُوا نَعْبُدُ إِلَهَكَ وَآلَهُ ۚ أَبَايَكَ إِبْرَاهِيمَ
وَأِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ إِلَهُهَا وَحِيدًا وَنَحْنُ لَهُ
مُسْلِمُونَ ﴿١٣٣﴾

تِلْكَ أُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَلَكُمْ
مَا كَسَبْتُمْ وَلَا تُسْأَلُونَ عَمَّا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿١٣٤﴾

وَقَالُوا كُونُوا هُودًا أَوْ نَصَارَىٰ تَهْتَدُوا قُلْ
بَلْ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ
الْمُشْرِكِينَ ﴿١٣٥﴾

قُولُوا آمَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْنَا وَمَا أُنزِلَ
إِلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ

(1) Lamīrin Yahūdāwan Madīna ne na zāmanin Annabi, waɗanda ake kira zuwa ga Musulunci anā tunatar da su abin da kakansu Isrā'īla ya yi wasiyya da shi zuwa ga diyansa, kāfin ya mutu; watau wannan aƙīda da ake kiran su yanzu zuwa gare ta.

(2) Yahūdu suka ce: "Ku kasance Yahūdawa ku shiryu," Nasara suka ce: "Ku kasance Nasāra ku shiryu". Allah Ya nūna addinin Yahūdu da na Nasāra yā sābā wa abin da suke yi, su duka biyu, kuma yā sābā wa na mushirikai.

(3) Musulmi ake yi wa umurni.

zuwa ga Ibrāhīm da Ismā'īla da Is'hāka da Ya'akūbu da Jikōki, da abin da aka bai wa Mūsā da Īsā, da abin da aka bai wa annabāwa daga Ubangijinsu, bā mu rarrabēwa a tsakānin kōwa daga gare su, kuma mū, a gare Shi, māsū sallamawa ne.”

137. To, idan sun yi ĩmāni⁽¹⁾ da misālin abin da kuka yi ĩmāni da shi, to, lalle ne sun shiryu, kuma idan sun jūya bāya, to, suna a cikin sābāni kawai, sabōda haka, Allah zai isar maka a gare su, kuma Shi ne Mai ji, Masani.

138. Rinin Allah! Kuma wāne ne mafi kyau ga rini daga Allah? Kuma mū, a gare Shi, māsū baut-āwa ne.

139. Ka ce: Shin kuna jāyayyar hujja ne da mu a cikin al'amarin Allah, alhāli kuwa Shi ne Ubangi-jinmu kuma Ubangijinku, kuma muna da ayyukanmu, kuma kuna da ayyukanku, kuma mū, a gare Shi, māsū tsarkakēwa ne?

140. Ko kuna cēwa: Lalle ne, Ibrāhīm da Ismā'īla da Is'hāka da Ya'akūbu da Jikōki, sun kasance Yahūdāwa kō kuwa Nasāra? Ka ce: Shin, kū ne kuke mafi sani, kō Allah? Kuma wāne ne ya zama mafi zālunci daga wanda ya bōye shaida a wurinsa daga Allah? Kuma Allah bai zama Mai gafala ba daga abin da kuke aikatāwa!

وَالْأَسْبَاطِ وَمَا أُوتِيَ مُوسَى وَعِيسَى وَمَا أُوتِيَ النَّبِيُّونَ مِنْ رَبِّهِمْ لَا تُفَرِّقُوا بَيْنَ أَحَدٍ مِنْهُمْ وَتَحْسَبُ لَهُمْ مَسَلَمُونَ ﴿١٣٧﴾

فَإِنْ آمَنُوا بِمِثْلِ مَا آمَنْتُمْ بِهِ فَقَدْ اهْتَدَوْا وَقَابَ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا هُمْ فِي شِقَاقٍ فَسَبِّحْ لِلَّهِ مَا هُوَ اللَّهُ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿١٣٨﴾

صِبْغَةَ اللَّهِ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ صِبْغَةً وَتَحْسَبُ لَهُ عَظِيمًا ﴿١٣٩﴾

قُلْ أَتُحَاجُّونَنِي فِي اللَّهِ وَهُوَ رَبُّكُمْ وَأَنَا أَعْمَلُكُمْ وَلَكُمْ أَعْمَالُكُمْ وَتَحْسَبُ لَهُمْ مَخْلُصُونَ ﴿١٤٠﴾

أَتَقُولُونَ إِنَّا بَرَكْنَا وَاسْمِعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطَ كُنَّا هُودًا أَوْ نَصَارَى قُلْ ءَأَنْتُمْ أَعْلَمُ بِاللَّهِ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ كَتَمَ شَهَادَةً عِنْدَهُ مِنَ اللَّهِ وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿١٤١﴾

(1) ĩmāni irin na Musulmi shi ne rinin Allah watau baptisma.

141. Waccan, wata al'umma ce, tā riga ta shige, suna da abin da suka sanā'anta, kuma kuna da abin da kuka sanā'anta, kuma bā a tam-bayar ku daga abin da suka kasance suna aikatāwa.

142. Wāwāye daga mutāne zā su ce: Mēne ne ya jūyar da su daga al'kiblarsu wadda suka kasance a kanta? Ka ce: Allah Dai ne Yake da gabas da yamma, Yana shiryar da wanda Yake so zuwa ga hanya madaidaiciya.

143. Kuma kamar wancan, Muka sanya ku al'umma matsakaiciya⁽¹⁾ dōmin ku kasance māsu bāyar da shaida a kan mutāne. Kuma Manzo ya kasance mai shaida a kanku. Kuma ba Mu sanya Al'kibla⁽²⁾ wadda ka kasance a kanta ba, fāce dōmin Mu san wanda yake biyar Manzo daga wanda yake jūyāwa a kan duga-dugansa. Kuma lalle ne, tā kasance, haḳīka, mai girma, sai a kan wadanda Allah Ya shiryar. Kuma ba ya yiwuwa ga Allah Ya tōzartar da imāninku.⁽³⁾ Lalle ne, Allah, ga mutāne, haḳīka, Mai tausayi ne, Mai jin kai.

تِلْكَ أُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ لَهَا مَا كَسَبَتْ
وَلَكُمْ مَا كَسَبْتُمْ وَلَا تُنتَقِلُونَ
عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٤١﴾

سَيَقُولُ السُّفَهَاءُ مِنَ النَّاسِ مَا وَلَّيْنَاهُمْ
فَلْتَهُمُ الَّذِينَ كَانُوا عَلَيْهَا قُلُوبَ الْمَشْرِقِ
وَالْمَغْرِبِ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿١٤٢﴾

وَكَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا
لِتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ وَيَكُونَ
الرَّسُولُ عَلَيْكُمْ شَهِيدًا وَمَا جَعَلْنَا الْقِبْلَةَ
الَّتِي كُنْتَ عَلَيْهَا إِلَّا لِنَعْلَمَ مَنْ يَتَّبِعَ
الرَّسُولَ مِمَّنْ يَنْقَلِبُ عَلَى عَقْبَيْهِ وَإِنْ
كَانَتْ لَكِبْرَةٌ إِلَّا عَلَى الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ
وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُضِلَّ عَمَّا يَتَّبِعُ إِنْ تَلَوْتُمْ
الْقُرْآنَ فَذَكَرْتُمْ فَإِنْ لَمْ تَلَوْا فَذَكَرُوا
إِنَّ اللَّهَ يُنْزِلُ الرُّسُلَ هَاتِئُنَا بِتِلْكَ
الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٤٣﴾

(1) Ādilai, kò matsakaita ga kòme, bàbu zurèwa, bàbu kāsawa ga addini da rāyuwa da sauran mu'āmalōli duka.

(2) A lōkacin da Annabi ya yi hijira zuwa Madīna, alhālī a cikin mutānenta akwai Yahūdu Allah Ya umurce shi da ya fuskanci Baitil Maḳdis. Sai Yahūdu suka ji dādi. Sai Manzon Allah ya fuskance ta wata gōma sha wani abu kuma Manzon Allah ya kasance yana son Al'kiblar Ibrāhīm kamar yadda ya gabata ga āyā ta 115. Kuma ya kasance yana addu'a yanā dūbi zuwa ga sama, har Allah Ya saukar da hukuncin jūyāwa zuwa gare ta.

(3) Īmāninku watau sallarku da kuka yi wajen Baitil Maḳdis, dōmin kun yi ta ne a kan umurnin Allah da Īmāni da Shi.

144. Lalle ne, Muna ganin jujjū-yāwar fuskarka a cikin sama. To, lalle ne, Mu jūyar da kai ga Alkibla wadda kake yardā da ita. Sai ka jūyar da fuskarka wajen Masallāci Tsararre, kuma inda duk kuka kasance, to, ku jūyar da fuskōkinku jiharsa. Kuma lalle ne waɗanda aka bai wa Littāfi, haḳiḳa, su, sunā sanin lalle ne, shi ne gaskiya daga Ubangijinka. Kuma Allah bai zama Mai gafala ba daga abin da suke aikatāwa.

145. Kuma haḳiḳa, idan ka je wa waɗanda aka bai wa Littāfi da dukan āyā, bā zā su bi Alkiblarka ba. kuma kai ba ka zama mai bin Alkiblarsu ba, kuma sāshensu bā mai bin Alkiblar⁽¹⁾ sāshe ba ne. Kuma haḳiḳa, idan ka bi son zūci-yōyinsu daga bāyan abin da ya zo maka daga ilmi, lalle ne kai, sa'an nan, haḳiḳa, azzālumi kake.

146. Waɗanda Muka bā su Lit-tāfi, suna saninsa kamar yadda suke sanin dīyansu. Kuma lalle ne wani ɓangare daga gare su, haḳiḳa, suna ɓōyēwar gaskiya alhāli kuwa sū, suna sane.

قَدْ تَرَى ثَقَلَبَ وَجْهِكَ فِي السَّمَاءِ فَلْتُوَلِّسَكَ
قِبْلَةً تُرِيدُهَا قَوْلٌ وَجْهَكَ شَطْرَ
الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَحَيْثُ مَا كُنْتُمْ فَوَلُّوا
وُجُوهَكُمْ شَطْرَهُ وَإِنَّ الَّذِينَ أُوتُوا
الْكِتَابَ لَيَعْلَمُونَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ
وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا يَعْمَلُونَ ﴿١٤٤﴾

وَلَيْنَ أَتَيْتَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ بِكُلِّ
آيَةٍ مَا تَتَّبِعُوا قِبْلَتَكَ وَمَا أَنْتَ بِتَابِعٍ
قِبْلَتَهُمْ وَمَا بَعْضُهُمْ بِتَابِعٍ قِبْلَةَ بَعْضٍ
وَلَيْنَ اتَّبَعْتَ أَهْوَاءَ هُمْ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَكَ
مِنَ الْعِلْمِ إِنَّكَ إِذًا لَمِنَ الظَّالِمِينَ ﴿١٤٥﴾

الَّذِينَ أَتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَعْرِفُونَهُ كَمَا
يَعْرِفُونَ أَبْنَاءَهُمْ وَإِنَّ فَرِيقًا مِنْهُمْ
لَيَكْفُرُونَ بِالْحَقِّ وَهُمْ يَعْمَلُونَ ﴿١٤٦﴾

(1) Alkiblar Yahūdu ita ce falalen dōtsen da ke Baitil Maḳdis. Kuma ita ce Alkiblar Nasāra a zāmanin Īsā. A bāyansa Alkiblarsu ta kōma ga mafitar rānā, da kāgensu sabōda St. Paul kō Bulis el Kissi, ya ce musu bāyan an ɗauke Īsa cēwa: "Nā haɗu da Īsā yā ce mini lalle ne ranā tauraro ne wanda yake inā son sa. Yanā kai gaisuwa a cikin kōwane yini sabōda haka ka umarci mutānena, su fuskanta zuwa gare ta." Da haka ya karkatar da su daga alkiblarsu. Kuma inā zaton haka abin yake ga girmamāwar Lahadi maimakon Asabar dōmin Rūmāwa, ranā suke bauta wa a rānar Lahadi, wannan kuwa shi ne ma'anar "Sunday" da Tūrancin, watau 'yinin rānā.'

147. Gaskiya daga Ubangijinka⁽¹⁾ take, sabōda haka; lalle kada ka kasance daga māsū shakka.

148. Kuma kōwane ɓangare yana da alkiḡbla wadda yake shi mai fuskantar ta ne. Sai ku yi tsēre zuwa ga ayyukan alhēri, inda kuka kasance duka, Allah zai zo da ku gabā ɗaya. Lalle ne Allah, a kan kōme, Mai ikon yi ne.

149. Kuma daga inda ka fita, to, sai ka jūyar da fuskarka a wajen Masallāci Tsararre, kuma lalle, tabbas, shi ne gaskiya daga Ubangijinka. Kuma Allah bai zama Mai gafala ba daga abin da kuke aikatāwa.

150. Kuma daga inda ka fita, to, ka jūyar da fuskarka a wajen Masallāci Tsararre, kuma inda kuke duka, to, ku jūyar da fuskōkinku a wajensa, dōmin kada wata hujja ta kasance ga mutāne a kanku, fāce waɗanda suka yi zālunci daga gare su. Sabōda haka kada ku ji tsōronsu, kuma ku ji tsōrōNa, kuma dōmin In eika ni'imaTa a kanku, kuma tsammāninku zā ku shiryu.

151. Kamar⁽²⁾ yadda Muka aika Manzo a cikinku, daga gare ku,

الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَلَنْ تَكُونَ مِنَ الْمُتَرَدِّينَ ﴿١٤٧﴾

وَلِكُلِّ وُجْهَةٍ هُودٌ أُولَئِكَ هُمْ بِآيَاتِ اللَّهِ يُجْعَلُونَ
الْخَيْرَاتِ إِنْ مَّا كُنْتُمْ إِلَّا يَأْتِيَنَّكُمْ اللَّهُ جَمِيعًا
إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٤٨﴾

وَمِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ
الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَإِنَّهُ لَلْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ
وَمَا اللَّهُ بِغَفِيلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿١٤٩﴾

وَمِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ
الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَحَيْثُ مَا كُنْتُمْ فَوَلُّوا
وُجُوهَكُمْ شَطْرَهُ إِنَّهُ لَا يَكُونُ لِلنَّاسِ عَلَيْكُمْ
حُجَّةٌ إِلَّا الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ فَلَا تَحْشَوْهُمْ
وَأَحْشَوْنِي وَلَا تَتَّبِعْنِي عَلَى كُمْ وَلَعَلَّكُمْ
تَهْتَدُونَ ﴿١٥٠﴾

كَمَا أَرْسَلْنَا فِيكُمْ رَسُولًا مِنْكُمْ يَتْلُوا

(1) Jūyāwar alkiḡbla abu ne na gaskiya daga Allah dōmin rarrashin wanda Allah bai yi nufi da tsirarsa ba ya kare. Bāyan rarrashi sai yankēwa, wannan shi ne matakin farko da Musulmi suka fara tsiraita da shi daga maḡiyansu bayyane. Yanzu kuma Musulmi sun zama dabam.

(2) Jūyar da alkiḡbla da yankēwa daga dukan kāfirai da hani daga tsōronsu, kuma Allah Ya farkar da Musulmi ga ni'imōmin da Ya yi musu game da aiko Annabi daga gare su, zuwa gare su, a cikinsu, dōmin ya tsarkake su, bayyane da ɓōye, daga dukan kūrār kāfirai. Wannan ya nuna cewa sai an yi rarrashin mutāne wajen kira zuwa ga addini da kōwace hanya mai yiwuwa. Bāyan haka a yanke wa wanda ya fi bin gaskiya bayyane, kuma kada a ji tsōronsa. Kuma aka umurce su da fuskanta zuwa ga Allah kawai da tunāwa gare Shi da gōdiya, da nisantar kāfirai.

yana karanta āyōyinMu a gare ku kuma yana tsarkake ku, kuma yana sanar da ku Littāfi da hikima, kuma yana sanar da ku abin da ba ku kasance kuna sani ba.

152. Sabōda haka ku tuna Ni, In tunā ku, kuma ku yi gōdiya gare Ni, kuma kada ku butulce Mini.

153. Ya ku wadanda⁽¹⁾ suka yi īmāni! Ku nēmi taimako da haḳuri da salla. Lalle ne, Allah na tāre da māsu haḳuri.

154. Kada ku ce ga wadanda⁽²⁾ ake kashēwa a cikin hanyar Allah: “Matattu ne.” Ā’a, rāyayyu ne, kuma amma bā ku sansancēwa.

155. Kuma lalle ne, Muna jar-rabar ku da wani abu daga tsōro da yunwa da naḳasa daga dūkiya da rāyuka da ‘ya’yan itāce. Kuma ka yi bishāra ga māsu haḳuri.

156. Wadanda suke idan wata masīfa ta sāme su, sai su ce: “Lalle ne mū ga Allah muke, kuma lalle ne mū, zuwa gare Shi, māsu kōmāwa ne”.

157. Wadannan akwai albarku a kansu daga Ubangijinsu da wata rahama. Kuma wadannan sū ne shiryayyu.

158. Lalle ne Safā da Marwa⁽³⁾

عَلَيْكُمْ ءَايَاتُنَا وَنَرْحِيكُمْ وَنَعْلَمُكُمْ الْحَسَنَاتِ
وَالْحِكْمَةِ وَنَعْلَمُكُمْ مَا تَرَكْتُمْ لَوْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١٥٢﴾

فَاذْكُرُونِي أَذْكُرْكُمْ وَاشْكُرُوا لِي
وَلَا تَكْفُرُونِ ﴿١٥٣﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ
وَالصَّلَاةِ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ ﴿١٥٤﴾

وَلَا تَقُولُوا لِمَن يُقْتَلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمُوتٌ
بَلْ أَحْيَاءٌ وَلَكِن لَّا تَشْعُرُونَ ﴿١٥٥﴾

وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ بِشَيْءٍ مِّنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ
وَنَقْصٍ مِّنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنفُسِ وَالثَّمَرَاتِ
وَنَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ ﴿١٥٦﴾

الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمُ مُصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ
وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ ﴿١٥٧﴾

أُولَٰئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَوَاتٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ
وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْتَدُونَ ﴿١٥٨﴾

﴿١٥٩﴾ إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِن شَعَائِرِ اللَّهِ فَمَن

(1) Magana kuma ta fuskanta zuwa ga mūminai kawai dōmin a shirya zamansu.

(2) Wanda ya tsiraita da kansa, to, maḳiyinsa bā zai bar shi ba, sabōda haka an fara Rulla zukātan mūminai ga tarbon wahalar tsiraita da dōgara ga kai, bāyan Allah.

(3) Al’umma bā ta haḳuwa sai an wanke ta daga al’ādun Jāhiliyya, har dai wadanda suka haḳu da ibāda, sabōda haka aka fara da Safā da Marwa, dōmin a ije cēwa dawāfi a tsakāninsu aikin Jāhiliyya ne, sū suna cikin ayyukan ibāda da Allah Ya shar’anta, kuma dawāfin mutāne da sa’ayi a kansu da tsakāninsu duka daidai suke, Baḳuraishie da Balārabe da Ajama duka daidai suke.

suna daga wurāren ibādar Allah, to, wanda ya yi hajin Dāki kō kuwa ya yi Umra, to, bābu laifi a kansa ga ya yi dawāfi gare su, su biyu. Kuma wanda ya kāra yin wani aikin alhēri, to, lalle ne Allah Mai gōdiya ne, Masani.

159. Lalle ne waɗanda suke ñōyēwar abin da Allah Ya saukar da ga hujjōji bayyanannu, da shir-iyā, daga bāyan Mun bayyana shi ga mutāne, a cikin Littāfi (Alkur'āni), waɗannan Allah Yana la'anar su, kuma māsū la'ana suna la'anar su.

160. Sai waɗanda suka tūba, kuma suka gyāra, kuma suka bayyana, to waɗannan Ina karɓar tūba a kansu, kuma Nī ne Mai karɓar tūba, Mai jin Kai.

161. Lalle ne, waɗanda suka kā-firta, kuma suka mutu, alhāli kuwa suna kāfirai, waɗannan akwai, a kansu, la'anar Allah da malā'iku da mutāne gabā ɗaya.

162. Suna madawwama a ci-kinta, bā a saukaɓa azāba daga barinsu, kuma ba su zama ana jin-kirta musu ba.

163. Kuma Ubangijinku Ubangiji⁽¹⁾ Guda ne. Bābu wani Ubangiji fāce Shī, Mai rahama, Mai jin Kai.

164. Lalle ne, a cikin halittar sammai da ƙasa, da sābāwar dare

حَجَّ الْبَيْتِ أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ ﴿١٥٩﴾

إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ مَا آتَاهُمَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ وَالْهُدَى مِنْ بَعْدِ مَا بَيَّنَّاهُ لِلنَّاسِ فِي الْكِتَابِ أُولَٰئِكَ يَلْعَنُهُمُ اللَّهُ وَيَلْعَنُهُمُ اللَّاعِنُونَ ﴿١٦٠﴾

إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَأَصْلَحُوا وَبَيَّنَّاهُمْ آيَاتِنَا أَنْتَبُوهُمْ عَلَيْهِمْ وَأَنَّ التَّوَابَ الرَّحِيمُ ﴿١٦١﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَمَاتُوا وَهُمْ كُفَّارٌ أُولَٰئِكَ عَلَيْهِمْ لَعْنَةُ اللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ ﴿١٦٢﴾

خَالِدِينَ فِيهَا لَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ يُنْقَرُونَ ﴿١٦٣﴾

وَاللَّهُ كَرِيمٌ ﴿١٦٤﴾ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ ﴿١٦٥﴾

إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَآخِرَتِ

(1) Ubangiji Shi ne Mai rāyarwa da matarwa, Mai umurni da hani kuma Mai halattāwa da haramtāwa. Āyar da ke bin wannan, tanā nūna dalīlan sāmuwarSa da kadaitarSa.

da yini, da jirāḡe waɗanda suke gudana a cikin tēku (ɗauke) da abin da yake amfānin mutāne, da abin da Allah Ya saukar daga sama daga ruwa, sai Ya rāyar da ƙasa da shi a bāyan mutuwar ta, kuma Ya wātsa, a cikinta, daga dukan dabba, kuma da jūyāwar iskōki da girgije hōrarre a tsakānin sama da ƙasa; haƙiƙa, akwai āyōyi ga mutāne māsu yin hankali.

165. Kuma akwai daga mutāne wanda yake riƙon kināye, baicin Allah, suna son su, kamar son Allah, kuma waɗanda suka yi īmāni ne mafiya tsananin so⁽¹⁾ ga Allah. Kuma dā waɗanda⁽²⁾ suka yi zālunci, suna ganin lōkacin da zā su ga azāba, da cewa lalle ne ƙarfi ga Allah yake duka, da cewa lalle ne Allah Mai tsananin azāba ne.

166. A lōkacin da waɗanda aka bi suka barranta daga waɗanda suka bi, kuma suka ga azāba, kuma sabubha suka yanke da su.

167. Kuma waɗanda suka bi, suka ce: “Dā lalle ne muna da wata kōmāwa (dūniya) sai mu barranta daga gare su kamar yadda suka barranta daga gare mu (dā ba su riƙi kināyen ba).” Kamar wancan ne Allah ke nūna musu ayyu-

الْبَلِّ وَالْغَمِّ وَالْفُلْكِ الَّتِي تَجْرِي فِي
الْبَحْرِ بِمَا يَنْفَعُ النَّاسَ وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنْ
السَّمَاءِ مِنْ مَّاءٍ فَأَخْبَاهُ الْأَرْضَ بَعْدَ
مَوْتِهَا وَبَثَّ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ وَتَصْرِيفِ
الرِّيْعِ وَالسَّحَابِ الْمُسْحَرِينَ السَّمَاءِ
وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ عِزِّكَ لَوْتَ ﴿١٦٥﴾

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَتَّخِذُ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَنْدَادًا
يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ وَالَّذِينَ أَسَاءُوا أَشْدُّ
حُبًّا لِلَّهِ وَلَوْ سَرَى الَّذِينَ ظَلَمُوا إِذْ
يَسْأَلُونَ الْعَذَابَ أَنْ الْقُوَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا
وَأَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعَذَابِ ﴿١٦٦﴾

إِذْ تَبَرَّأَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا مِنَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا
وَرَأَوْا الْعَذَابَ وَتَقَطَّعَتْ بِهِمُ الْأَسْبَابُ ﴿١٦٧﴾

وَقَالَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا لَوْ أَنَّ لَنَا كَرَّةً
فَنَنْتَحِرَ مِنْهُمْ كَمَا تَنْتَحِرُ وَأَمَّا كَذَلِكَ
يُؤْرَثُهُمُ اللَّهُ أَعْمَالَهُمْ خَسَرَتْ عَلَيْهِمْ
وَمَا هُمْ بِخَارِجِينَ مِنَ النَّارِ ﴿١٦٨﴾

(1) So mai kai ga karɓar umurni daga abin son, wanda ba Allah ba, shi ne shirki da ƙāfirci. Amma so sabōda ihsānin abin son, kō dōmin zamansa sālihi dōmin a yi kōyi da aikinsa na cikin haddōdin shari'a, bā shirki ba ne, dōmin bai kai yadda mūminai ke son Allah ba.

(2) Ayōyi na 165 da 166 da 167 duka ɗinke suke ga ma'anoninsu. Āyā ta 166 zarafi ce ga ta 165, sa'an nan ta 167 an haɗa rabinta ga āyā ta 166. Sa'an nan sauran āyā 167 ta zama ta'akibi da bayani gare su duka.

kansu, suna da nadāmōmi a kansu, kuma ba su zama māsū fīta daga Wutar ba.

168. Yā ku mutāne⁽¹⁾! Ku ci daga abin da yake a cikin ƙasa, wanda yake halal, mai dādi. Kuma kada ku bi zambiyōyin⁽²⁾ Shaidan. Lalle ne shi, a gare ku, maƙiyyi ne bayyananne.

169. Yana umurnin ku ne kawai da mugun aiki da alfāsha, kuma da ku faɗi abin da ba ku sani ba ga Allah.

170. Kuma idan aka ce musu: “Ku bi abin da Allah Ya saukar,” sai su ce: Ā’a, muna bin abin da muka iske ubanninmu a kansa.” Shin, kuma kō dā ubanninsu bā su hankaltar kōme, kuma bā su shiryuwa?

171. Kuma misālin (mai kiran) waɗanda suka kāfirta, kamar misālin wanda ke yin me! me! ga abin da ba ya ji ne, fāce kira da ƙāra, kurāme, bēbāye, makafi, sabōda haka bā su hankalta.

172. Yā ku waɗanda suka yi īmāni! Ku ci daga māsū dāɗin abin da Muka arzūta ku. Kuma ku gōde wa Allah, idan kun kasance Shī kuke bauta wa.

يَا أَيُّهَا النَّاسُ كُلُوا مِمَّا فِي الْأَرْضِ حَلَالًا طَيِّبًا وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ ﴿١٦٨﴾

إِنَّمَا أَمْرُكُمْ بِالسُّوءِ وَالْفَحْشَاءِ وَإِنْ تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿١٦٩﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ اتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا بَلْ نَتَّبِعُ مَا أَفْقَيْنَا عَلَيْهِ ءَابَاءُ أَوْ لَوْ كُنَّا ءَابَاءَهُمْ لَا يَتَّبِعُونَ شَيْئًا وَلَا يَتَذَكَّرُونَ ﴿١٧٠﴾

وَمَثَلُ الَّذِينَ كَفَرُوا كَمَثَلِ الَّذِي يَتْلُو بِمَا لَا يُسْمِعُ إِلَّا دُعَاهُ وَنِدَاءَهُ صُمُّ بِهِمْ عُمِّيُّ فَهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ﴿١٧١﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُلُوا مِن طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَاشْكُرُوا لِلَّهِ إِنْ كُنْتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ ﴿١٧٢﴾

(1) Yā kira mutāne a nan, bai ce mūminai ba, dōmin ba dukan Musulmi yake mūmini ba, sai wanda ya tsira daga āyōyin da ke tafe. A cikinsu akwai abin da zai mai da Musulmi kāfiri kō mai bidī'a.

(2) Hanyōyin Shaidan ga halattar da abin da Allah Ya haramta kō haramtar da abin da Allah Ya halatta dōmin ƙāga hukuncin da bai zo daga Allah ba, shirki ne tare da Allah. Yā ce zambiyōyin Shaidan, dōmin Shaidan bā ya da hanya miƙaƙkiya.

173. Kawai abin da Ya haramta a kanku, mūshe da jini da nāman alade da abin da aka kurūrūta game da shi ga wanin Allah. To, wanda aka matsā, wanin ḍan tāwāye, kuma banda mai zālunci, to, bābu laifi a kansa. Lalle ne Allah Mai gāfara ne, Mai jin kai.

174. Lalle ne waḍannan da suke ḥōye abin da Allah Ya saukar daga Littāfi, kuma suna sayen kudi kadan da shi; waḍannan bā su cin kome a cikin cikkunansu fāce Wuta, kuma Allah bā zai yi musu magana ba a Rānar Kiyāma, kuma bā zai tsarkake su ba, kuma suna da azāba mai raḍaḍi.

175. Waḍannan su ne waḍanda suka sayi ḥata da shiriya, kuma azāba da gāfara. To, me ya yi haḱurinsu a kan Wuta!

176. Wancan dōmin lalle ne, Allah ya saukar da Littāfi da gaskiya, kuma lalle ne waḍanda suka sāḥā a cikin Littāfin, haḱīka, suna a cikin sāḥāni mai nisa.

177. Bai zama addini⁽¹⁾ ba dōmin kun jūyar da fuskōkinku wajen gabas da yamma, kuma amma addini shi ne ga wanda ya yi imāni da Allah da Rānar Lāhira da malā'iku da littattafan sama da annabāwa, kuma ya bāyar da dūkiya, a kan yana son ta, ga mai zumunta da marāyu da matalauta da ḍan hanya da māsu rōko, kuma

إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالدَّمَ وَلَحْمَ
الْخَيْزِرِ وَمَا أَهْلَ بِهِ لَعَنَ اللَّهُ فَمَنْ أَضْطَرَّ
غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ إِنَّ اللَّهَ
غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٧٣﴾

إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنزَلَ اللَّهُ مِنَ
الْكِتَابِ وَيَشْتُرُونَ بِهِ ثَمَنًا قَلِيلًا
أُولَئِكَ مَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ إِلَّا النَّارَ
وَلَا يُكَلِّمُهُمُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ
وَلَا يُزَكِّيهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٧٤﴾

أُولَئِكَ الَّذِينَ اشْتَرُوا الضَّلَالَةَ بِالْهُدَى
وَالْعَذَابِ بِالتَّغْوِيرِ فَمَا أَضْبَرْتُمْ
عَلَى النَّارِ ﴿١٧٥﴾

ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ نَزَلَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ وَإِنَّ الَّذِينَ
اخْتَلَفُوا فِي الْكِتَابِ لَفِي شِقَاقٍ بَعِيدٍ ﴿١٧٦﴾

لَيْسَ الْإِيمَانُ أَن تُولُوا وُجُوهَكُمْ قِبَلَ
الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلَكِنَّ الْإِيمَانَ أَن تَمُنَ
بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَبِالْمَلَائِكَةِ
وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّينَ وَءَاتَى الْمَالَ عَلَى حُبِّهِ
ذَوِي الْقُرْبَى وَالْيَتَامَى وَالْمَسْكِينِ وَأَن تَسِيرَ
وَالسَّائِلِينَ وَفِي الرِّقَابِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ

(1) Bayānin cewa Musulunci bā yin salla ḍai ba ne. A'aha! Musulunci tsarēwar rāyuwa ne kamar yadda Allah Ya ce a tsare ta.

a cikin fansar wuya, kuma ya tsayar da salla, kuma ya bāyar da zakka, da māsū cika alkawari idan sun kulla alkawarin da māsū haƙuri a cikin tsanani da cūta da lōkacin yāki. Waɗannan su ne suka yi gaskiya. Kuma waɗannan su ne māsū taƙawa.

178. Yā kū waɗanda suka yi īmāni! An wajabta, a kanku, yin kisāsi⁽¹⁾ a cikin kasassu; da da da, kuma bāwa da bāwa, kuma mace da mace, to, wanda aka yi rang-wamen wani abu gare shi daga ɗan'uwansa, to, a bi da alhēri, da biya zuwa gare shi da kyautatāwa. Wancan saukakēwa ne daga Ubangijinku, kuma rahama ce. To, wanda ya yi zālunci a bāyan wancan, to, yana da azāba mai raɗaɗi.

179. Kuma kuna da rāyuwa a cikin kisāsi, yā ma'abuta hankula; tsammāninku, zā ku yi taƙawa.

180. Kuma an wajabta⁽²⁾, a kan-ku, idan mutuwa ta halarci ɗayanku, idan ya bar wata dūkiya, wasiyya dōmin mahaiƙa da dangi bisa ga abin da aka sani; wajibce a kan māsū taƙawa.

181. To, wanda ya musanya masa a bāyan ya jī shi, to, kawai laifinsa yana a kan waɗanda suke musanya shi. Lalle ne, Allah Mai ji ne, Masani.

وَأَنِى الرِّكَوَّةَ وَالْمَوْفُوتِ بِعَهْدِهِمْ إِذَا عَاهَدُوا وَالصَّابِرِينَ فِي الْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ وَحِينَ الْبَأْسِ أُولَئِكَ الَّذِينَ صَدَقُوا وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ ﴿١٧٨﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِصَاصُ فِي الْقَتْلِ الْحَرْبُ بِالْحَرْبِ وَالْعَبْدُ بِالْعَبْدِ وَالْأُنثَى بِالْأُنثَى فَمَنْ عُفِيَ لَهُ مِنْ أَخِيهِ شَيْءٌ فَإِنِ ابْتَاعَ بِالتَّمْرِ أَوْ بِوَاقِعَةٍ إِلَى الْيَمِّ بِإِحْسَنٍ ذَلِكَ تَخْفِيفٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَرَحْمَةٌ فَمَنِ اعْتَدَى بَعْدَ ذَلِكَ فَلَهُ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٧٩﴾

وَلَكُمْ فِي الْقِصَاصِ حَيَوةٌ يَا أُولِيَ الْأَلْبَابِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٨٠﴾
كُتِبَ عَلَيْكُمُ إِذَا حَضَرَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ إِنِ تَرَكَ خَيْرًا الْوَصِيَّةُ لِلْوَالِدَيْنِ وَالْأَقْرَبِينَ بِالْمَعْرُوفِ حَقًّا عَلَى الْمُتَّقِينَ ﴿١٨١﴾

فَمَنْ بَدَّلَهُ بَعْدَ مَا سَمِعَهُ فَإِنَّمَا إِثْمُهُ عَلَى الَّذِينَ يُبَدِّلُونَهُ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١٨٢﴾

(1) Bayānin hukuncin kisāsi: Ana kashe namiji sabōda ya kashe mace, hā a kashe ɗa da Musulmi saboda kashin bāwa da kāfiri sai idan ya zama kisan gila ne kō kwāce. Gila shi ne kashe mutum dōmin dūkiyarsa kō mātersa.

(2) Bayānin hukuncin wasiyya: Sunna ta bayyana cēwa bābu wasiyya ga wanda zai yi gādo, kuma wasiyya bā zā ta shige sulusin dūkiyar tarika ba.

182. To, wanda ya ji tsōron kar-kata ko kuwa wani zunubi daga mai wasiyyar, sai ya yi sulhi a tsakāninsu, to, bābu laifi a kansa. Lalle ne Allah Mai gāfara ne, Mai jin kai.

183. Yā ku waɗanda suka yi īmāni! An wajabta⁽¹⁾ azumi a kan-ku kamar yadda aka wajabta shi a kan waɗanda suke daga gabā-ninku, tsammāninku, zā ku yi ta-ḡawa,

184. Kwanuka Kidāyayyu. To, wanda ya kasance daga gare ku majinyaci ko kuwa yana a kan tafiya, sai (ya biya) adadi daga wasu kwanuka na dabam. Kuma a kan waɗanda suke yin sa da wahala akwai fansa; ciyar da matalauci, sai dai wanda ya kāra alhēri, to, shi ne mafi alhēri a gare shi. Kuma ku yi azumi (da wahalar) ne mafi alhēri a gare ku, idan kun kasance kuna sani.

185. Watan Ramalāna ne wanda aka saukar da Alkur'āni a cikinsa yana shiriya ga mutāne da hujjōji bayyanannu daga shiriya da rarra-bēwa. To, wanda ya halarta daga gare ku a watan, sai ya azumce shi, kuma wanda ya kasance majinyaci ko kuwa a kan tafiya, sai ya biya adadi daga wasu kwanuka na dabam. Allah Yana nufin sauḡi gare ku, kuma ba Ya nufin tsanani gare ku, kuma dōmin ku cika adadin, kuma dōmin ku girmama

فَمَنْ خَافَ مِنْ مُوسٍ جَنَفًا أَوْ أَثِمًا فَلْيَصِلِحْ
يَتْنَهُمْ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ إِنَّ اللَّهَ عَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٨٢﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ
الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ
قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٨٣﴾

أَيُّهَا مِمَّا مَعَدُّوهُنَّ فَمَنْ كَانَ
مِنْكُمْ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِنْ
أَيَّامٍ أُخَرَ وَعَلَى الَّذِينَ يُطِيقُونَهُ فِدْيَةٌ
طَعَامُ مِسْكِينٍ فَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَهُوَ
خَيْرٌ لَهُ وَأَنْ تَصُومُوا خَيْرٌ لَكُمْ
إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١٨٤﴾

شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنْزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ
هُدًى لِلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِنَ الْهُدَى وَالْفُرْقَانِ
فَمَنْ شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ
وَمَنْ كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِنْ
أَيَّامٍ أُخَرَ يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ
بِكُمُ الْعُسْرَ وَلِتُكْمِلُوا الْعِدَّةَ
وَلِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَى مَا هَدَاكُمْ
وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿١٨٥﴾

(1) Bayānin hukuncin azumi da darajar watan Ramalāna wanda aka saukar da Alkur'āni a cikinsa.

Allah a kan Yā shiryar da ku, kuma tsammāninku, zā ku gōde.

186. Kuma idan bāyiNa suka tambaye ka daga gare Ni, to, lalle Ni Makusanci ne. Ina karɓa kiran mai kira idan ya kirā Ni⁽¹⁾. Sabōda haka su nēmi karɓawāTa, kuma su yi imāni da Ni: tsammāninsu, su shiryu.

187. An halatta a gare ku, a daren azumi, yin jima'i⁽²⁾ zuwa ga matanku, sū tufa ne a gare ku, kuma kū tufa ne a gare su, Allah Yā sani, lalle ne ku, kun kasance kuna yaudarar kanku. Sabōda haka Yā karɓi tūbarku, kuma Yā yāfe muku. To, yanzu ku rungume su, kuma ku nēmi abin da Allah yā rubūta muku. Kuma ku ci kuma ku sha har sīlīlī fari ya bayyana a gare ku daga sīlīlī baƙi daga alfijiri, sa'an nan kuma ku cika azumi zuwa ga dare. Kuma kada ku rungume su alhāli kuna māsu itikāfi a cikin masallātai. Wadancan iyāko-kin Allah ne: don haka kada ku kusance su, kamar haka ne Allah Yake bayyana āyōyinSa ga mutāne: tsammāninsu, zā su yi taƙawa.

وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ
أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ
فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِلَعَلِّهِمْ
يَرْشُدُونَ ﴿١٨٦﴾

أُحِلَّ لَكُمْ لَيْلَةَ الصِّيَامِ الرَّفَثُ إِلَى
نِسَائِكُمْ هُنَّ لِبَاسٌ لَكُمْ وَأَنْتُمْ
لِبَاسٌ لَهُنَّ عَلِمَ اللَّهُ أَنَّكُمْ كُنْتُمْ
تَخْتَلُونَ أَنْفُسَكُمْ فَتَابَ عَلَيْكُمْ وَعَفَا
عَنكُمْ فَالْفَنَ بُشِّرُوهُمْ وَأَبَشِّرُوا
مَا كَتَبَ اللَّهُ لَكُمْ لَكُمْ وَكُلُوا وَاشْرَبُوا حَتَّى
يَذْهَبَ لَكُمْ الْحَبِيطُ الْأَبْيَضُ مِنَ الْحَبِيطِ
الْأَسْوَدِ مِنَ الْفَجْرِ ثُمَّ أَتِمُّوا الصِّيَامَ إِلَى
الْأَيْلِ وَلَا تُكْشِرُوا هُنَّ وَأَنْتُمْ عَاكِفُونَ فِي
الْمَسْجِدِ تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ فَلَا تَقْرُبُوهَا
كَذَلِكَ يبينُ اللَّهُ آيَاتِهِ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ
يَتَّقُونَ ﴿١٨٧﴾

(1) Bayānin yin addu'a: Anā son addu'a a cikin Ramalāna, yadda nēman karɓar addu'a da aikin dā'a yake bāyan imāni. Aikin kwarai shi ne gōdiyar addu'a.

(2) Abūbuwan da aka hana, a cikin azumi, da ranā, an halatta su da dare har zuwa fitar alfijiri wato sīlīlī fari na hasken sāfiya da sīlīlī baƙi na duhun dare. Bā a yin jima'i kō da dare a hālin itikāfi, kuma bā a yin itikāfi sai a cikin masallāci.

188. Kada ku ci dukiyōyinku⁽¹⁾ a tsakāninku da karya, kuma ku sādu da ita zuwa ga mahukunta dōmin ku ci wani yanki daga dūkiyōyin mutāne da zunubi, alhāli kuwa kū, kuna sani.

189. Kuma suna tambayar ka⁽²⁾ daga jirajiran wata. Ka ce: "Su lōk-atai ne dōmin mutāne da haji, kuma bā addini ba ne ku je wa gidāje daga bāyansu: kuma amma abin da yake addini shi ne wanda ya yi takawa. Kuma ku je wa gidāje daga kōsōfinsu, kuma ku bi Allah da takawa: tsammāninku, ku ci nasara.

190. Kuma ku yāki waɗanda⁽³⁾ suke yākinu, a cikin hanyar Allah, kuma kada ku yi tsōkana, lalle ne Allah bā Ya son māsu tsōkana.

191. Kuma ku yāke su inda kuka sāme su, kuma ku fitar da su daga inda suka fitar da ku. Kuma fitina ita ce mafi tsanani daga kisa. Kuma kada ku yāke su a wurin Masallāci Tsararre (Hurumin Makka) fāce fa idan sun yāke ku a cikinsa. To, idan sun yāke ku, sai ku yāke su. Kamar wancan ne sakamakon kāfirai yake.

وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبُطْلِ
وَسُدُّوا أَرْبَابَهُمْ إِلَى الْحُكْمِ لِتَأْكُلُوا
فَرِيقًا مِنْ أَمْوَالِ النَّاسِ بِالْإِثْمِ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١٨٨﴾

يَسْتَأْذِنُكَ عَنِ الْإِهْلَاءِ قُلْ هِيَ مَوَاقِيتُ
لِلنَّاسِ وَالْحُجِّ وَلِلسَّائِغِ أَلَمْ يَأْنِ أَنْ تَأْتُوا
الْبُيُوتَ مِنْ ظُهُورِهَا وَلَكِنَّ الْبِرَّ مِنْ
أَنْتَ أَعْيُنُكُمْ وَأَنْتُمْ أَبْصَارُكُمْ مِنَ أَنْبِيَاءِ
وَأَسْمُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تَفْلَحُونَ ﴿١٨٩﴾

وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يَقَاتِلُونَكُمْ
وَلَا تَعْتَدُوا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ ﴿١٩٠﴾

وَأَقْتُلُوهُمْ حَيْثُ تَقْتُلُوهُمْ وَأَخْرِجُوهُمْ مِنْ حَيْثُ
أَخْرَجُوهُمْ وَالْفِتْنَةُ أَشَدُّ مِنَ الْقَتْلِ وَلَا تَقَاتِلُوهُمْ
عِنْدَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ حَتَّى يَقَاتِلُوكُمْ فِيهِ فَإِنْ
قَاتَلُوكُمْ فَاقْتُلُوهُمْ كَذَلِكَ جَزَاءُ الْكَافِرِينَ ﴿١٩١﴾

(1) Haramun cin dūkiyar mutāne da zālunci. An haɗa wannan āyā da ta gabāninta, ta azumi, dōmin haɗin hana ci da ya gama su. Sāduwa da mahukunta da dūkiya, shi ne rashawa, Allah Yā la'ani mai bāyar da ita da mai karɓarta.

(2) Shiga Musulunci yarda ne da barin al'ādu da hukunce-hukuncen Jāhiliyya, sabōda haka ake sāmum tambayōyi da yawa daga sābon Musulmi kāfīn ya kammala da canza tsōfaffin al'ādunsa da sāhabbi. Allah Yā yi tarbiyar Sahabban Annabi a cikin rāyuwar Annabi, bāyan saukar wahayi.

(3) An umurci Musulmi da tsare kansu da yāki ga duk wanda ya yāke su, a kō'ina yake. Sai dai an hana su tsōkanar wasu, kuma an hana su su yi yāki a cikin Hurumin Makka sai fa idan an fāda su da yāki a cikinsa.

192. Sa'an nan idan sun hanu, to, lalle Allah Mai gāfara ne, Mai jin kai.

193. Kuma ku yāke⁽¹⁾ su har ya zama wata fitina bā zā ta kasance ba, kuma addini ya zama na Allah. Sa'an nan idan sun hanu, to, bābu tsōkana fāce a kan azzālumai.

194. Watan alfarma da wani watan alfarma — alfarmōmi māsū dūkar jūna ne. Sabōda haka wanda ya yi tsōkana a kanku, sai ku yi tsokana a kansa, da misālin abin da ya yi tsōkana a kanku. Kuma ku bi Allah da taƙawa. Kuma ku sani cēwa lalle ne, Allah Yana tāre da māsū taƙawa.

195. Kuma ku ciyar⁽²⁾ a cikin hanyar Allah. Kuma kada ku jefa kanku da hannayenku, zuwa ga halaka. Kuma ku kyautata; lalle ne, Allah Yana son māsū kyauta-tāwa.

196. Kuma ku cika⁽³⁾ hajji da umra dōmin Allah. To, idan an kange ku, to, ku bāyar da abin da ya sauƙaƙa na hadaya. Kuma kada ku aske kāwunanku, sai hadaya ta kai wurinta. To, wanda ya kasance

فَإِنْ أَنْتُمْ هُمْ فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٩٢﴾

وَقِيلُوا لَهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ لِلَّهِ
فَإِنْ أَنْتُمْ هُمْ فَلَا تَعْدُوا إِلَاءَ عَلَى الظَّالِمِينَ ﴿١٩٣﴾

الشَّهْرُ الْحَرَامَ بِالشَّهْرِ الْحَرَامِ وَالْحُرُمَتُ قِصَاصٌ
مَنْ أَعْتَدَى عَلَيْكُمْ فَاعْتَدُوا عَلَيْهِ بِمِثْلِ
مَا أَعْتَدَى عَلَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ
مَعَ الْمُتَّقِينَ ﴿١٩٤﴾

وَاتَّقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى
التَّهْلُكَةِ وَأَحْسِنُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٩٥﴾

وَأَتِمُّوا الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ لِلَّهِ فَإِنْ أُخْصِرْتُمْ فَمَا
أَسْفَسَ مِنَ الْهَدْيِ وَلَا تَخْلُقُوا زُرًّا وَكُمْ حَتَّى يَبْلُغَ
الْهَدْيُ مَحَلَّهُ فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَرِيضًا أَوْ بِهِ أَذًى مِنْ
رَأْسِهِ فَفِدْيَةٌ مِنْ صِيَامٍ أَوْ صَدَقَةٍ أَوْ نُسُكٍ فَإِذَا

(1) An umurci Musulmi da tsōkana ga kāfiran da suke nūna musu Kiyayya bayyane, dōmin su hana su yin addininsu da kyau, kamar yadda Allah Ya umurce su, suna fitinar su da wahalōli. Kuma kada ku bar su, su laɓe da wani watan alfarma kō hurumi, duk yadda hāli ya yi, a yi haka nan, alfarmōmi nā da kisāsi.

(2) Bā a iya yāki sai da abinci, kuma bā kōwa ke iya zuwa yāki ba, kamar yadda yake bā kowa yake da abinci ba. Sabōda haka sai a ciyar da dūkiya, a tāra ta dōmin ɗaukaka kalmar Allah. Rashin bāyar da ita, to, halaka kai ne.

(3) Hukunce-hukuncen hajji a cikin fitina kō a cikin rashin lāfiya, idan sun auku a bāyan harama, da hukuncin wanda ya ji dādi da umra sa'an nan ya yi hajji, kō kuma ya haɗa su a cikin harama guda, watau Kirāni, hukuncinsu ɗaya.

majinyaci daga cikinku, kō kuwa akwai wata cūta daga kansa (ya yi aski) sai fansa (fidiya) daga azumi ko kuwa sadaka ko kuwa yanka. To, idan kuna cikin aminci, to, wanda ya ji dādi da umra zuwa haji, sai ya biya abin da ya sauƙaƙa daga hadaya, sa'an nan wanda bai sāmū ba, sai azumin yini uku a cikin haji da bakwai idan kun kōma, wadancan gōma ne cikakku. Wancan yana ga wanda iyālnsa ba su kasance mazaunan Masallāci Tsararre ba. Kuma ku bi Allah da taƙawa. Kuma ku sani cewa Allah Mai tsananin ukūba ne.

197. Hajji watanni ne sanannu. To, wanda ya yi niyyar hajji⁽¹⁾ a cikinsu, to, bābu jimā'i, kuma bābu fāsīkanci, kuma bābu jāyayya a cikin hajji. Kuma abin da kuka aikata daga alhēri, Allah Ya san shi. Kuma ku yi guzuri. To, mafi alhērin guzuri yin taƙawa. Kuma ku bi Ni da taƙawa, ya ma'abuta hankula.

198. Bābu laifi a kanku ga ku nēmi falala daga Ubangijinku. Sa'an nan idan kun malālo daga Arafāt, sai ku yi ta ambatar Allah a wurin Mash'aril Harāmi, kuma ku tuna Shi kamar shiriyar da Ya yi muku, kuma lalle ne kun kasance, a gabāninsa, haƙīka, daga batattu.

199. Sa'an nan kuma ku malālo daga inda mutāne suke malālōwa. Kuma ku nēmi gāfara ga Allah. Lalle Allah Mai gāfara ne, Mai jin kai.

أَتَيْتُمْ مَن تَشَاءُ بِالْعُمْرَةِ إِلَى الْحَجِّ فَمَا اسْتَيْسَرَ
مِنَ الْهَدْيِ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ فِي
الْحَجِّ وَسِعَةً إِذَا رَجَعْتُمْ إِلَيْكُمْ عَشْرَةٌ كَامِلَةٌ ذَلِكَ
لِمَنْ لَمْ يَكُنْ أَهْلَهُ حَاضِرِي الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ
وَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٣٣﴾

الْحَجُّ أَشْهُرٌ مَّعْلُومَةٌ فَمَنْ قَرَضَ
فِيهِ مِنَ الْحَجِّ فَلَا رِقَّتَ وَلَا فُسُوقَ
وَلَا جِدَالَ فِي الْحَجِّ وَمَا تَفَعَّلُوا مِنْ
خَيْرٍ يَحْسَبْنَهُ اللَّهُ وَيَسْزُودُوا بِآيَاتِ خَيْرِ
الْزَّادِ الشَّقَوِيِّ وَاتَّقُوا يَتَأُولَى الْأَلْبَابِ ﴿٣٤﴾

لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَبْتَغُوا فَضْلًا
مِّن رَّبِّكُمْ فَإِذَا أَقَضْتُم مِّنْ عَرَفَاتٍ
فَاذْكُرُوا اللَّهَ عِنْدَ الْمَشْعَرِ الْحَرَامِ
وَاذْكُرُوهُ كَمَا هَدَيْتُكُمْ وَإِنْ كُنْتُمْ
مِن قَبْلِهِ لَمَنِ الضَّالِّينَ ﴿٣٥﴾

ثُمَّ أَفِيضُوا مِنْ حَيْثُ أَقَاصَ النَّاسِ
وَاسْتَغْفِرُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٣٦﴾

(1) Bayānin abūbuwan da aka hana a cikin hajji da wadanda ake son a yi.

200. To, idan kun kâre ayyukan hajji, sai ku ambaci Allah kamar ambatarku ga ubanninku, kô kuwa mafi tsanani ga ambato. To, daga cikin mutâne akwai wanda yake cewa: “Ya Ubangjinmu! Ka bã mu a cikin dūniya!” Kuma bã ya da wani rabo a cikin Lāhira.

201. Kuma daga gare su akwai wanda yake cewa: “Yā Ubangjinmu! Ka bã mu mai kyau a cikin dūniya da mai kyau a cikin Lāhira, kuma Ka tsare mana azābar Wuta!”

202. Wadannan suna da rabo daga abin da suka sanā'anta; kuma Allah Mai gaggāwar sakamako da yawa ne.

203. Kuma ku ambaci Allah a cikin kwanuka kidayayyu.⁽¹⁾ To, wanda ya yi gaggawa a cikin kwana biyu, to, bãbu laifi a kansa, kuma wanda ya jinkirta, to, bãbu laifi a kansa, ga wanda ya yi takawa. Kuma ku bi Allah da takawa, kuma ku sani cewa lalle ne kû, zuwa gare Shi ake tārā ku.

204. Kuma akwai daga mutâne⁽²⁾ wanda maganarsa tana bã ka sha'awa a cikin rāyuwar dūniya, alhālī yanā shaidar da Allah a kan abin da yake cikin zuciarsa, kuma shi mai tsananin husūma ne.

فَإِذَا قُضِيَتْ مَنَاسِكُكُمْ فَادْكُرُوا اللَّهَ
كَمَا كُنتُمْ كِرَاءَ آبَاءِكُمْ وَأَوَّشَدَ ذِكْرًا
فَمِنَ النَّاسِ مَن يَقُولُ رَبَّنَا آتِنَا فِي
الدُّنْيَا وَمَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ خَلْقٍ ﴿٢٠٠﴾

وَمِنْهُمْ مَن يَقُولُ رَبَّنَا آتِنَا فِي
الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً
وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ﴿٢٠١﴾

أُولَئِكَ لَهُمْ نَصِيبٌ مِّمَّا كَسَبُوا
وَاللَّهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿٢٠٢﴾

﴿وَاذْكُرُوا اللَّهَ فِي أَيَّامٍ مَّعْدُودَاتٍ
فَمَن تَعَجَّلَ فِي يَوْمَيْنِ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ
وَمَن تَأَخَّرَ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ لِمَنِ اتَّقَى
وَأَتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّكُمْ إِلَيْهِ
تُحْشَرُونَ﴾ ﴿٢٠٣﴾

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَعْجِبُكَ قَوْلُهُ فِي
الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيُسْهِدُ اللَّهَ عَلَى مَا فِي
قَلْبِهِ وَهُوَ أَلَدُّ الْخِصَامِ ﴿٢٠٤﴾

(1) Bayānin kabbarōri, bāyan sallōlin farillai gōma sha biyar, anā fārawa da sailar azahar ta ranar salla a kâre da sallar asuba ta rāna ta huɗu daga rānar salla. Kwānukan Mina uku ne daga rānar salla, sai ga wanda ya yi gaggawa ya fita daga Mina bāyan fitar rānar nan kuma gabānin fāɗuwar rāna.

(2) Bayānin munāfuki da hālayensa, a cikin jama'a, a san shi, dōmin kada a dōgara a kansa. Haka mutumin kirki shi ma anā son a san shi dōmin a dōgara da shi kamar yadda ya yi bayāninsa.

205. Kuma idan ya jūya sai ya yi gaggawa a cikin ƙasa dōmin ya yi ɓarna a cikinta, kuma ya halaka shūka da 'ya'yan dabbōbi. Kuma Allah bā Ya son ɓarna.

206. Kuma idan an ce masa: “Ka ji tsōron Allah,” sai girman kai da yin zunubi ya ɗauke shi. To abin da yake mai isarsa Jahannama ce. Kuma haḳīka, shimfiɗa tā munana.

207. Kuma akwai daga mutāne⁽¹⁾ wanda yake sayar da ransa, dōmin nēman yardar Allah: Kuma Allah Mai tausayi ga bāyi ne.

208. Yā ku waɗanda suka yi imāni! Ku shiga cikin Musulunci gabā ɗaya; kuma kada ku bi zambiyōyin Shaidan; lalle ne shi a gare ku makiyi ne, bayyananne.

209. To, idan kun karkace daga bayan hujjōji bayyanannu sun zo muku, to, ku sani cēwa lalle ne Allah, Mabuwayi ne, Mai hikima.

210. Shin, suna jira, fāce dai Allah Ya je musu a cikin wasu inuwōyi na girgije, da malā'iku, kuma an hukunta al'amarin? Kuma zuwa ga Allah al'amurra ake mayar da su.

211. Ka tambayi Banī Isrā'ila, da yawa Muka bā su daga āyōyi bayyanannu. Kuma wanda ya musanya ni'imar Allah daga bāyan tā je masa, to, lalle ne Allah Mai tsananin ukūba ne.

وَإِذَا تَوَلَّى سَعَىٰ فِي الْأَرْضِ لِيُفْسِدَ فِيهَا وَيُهْلِكَ الْحَرْثَ وَالنَّسْلَ ۗ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ
الْفُسَادَ ﴿٢٠٥﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُ اتَّقِ اللَّهَ أَخَذَتْهُ الْعِزَّةُ
بِالْأُثْمِ فَحَسْبُهُ ۚ جَهَنَّمُ وَلَيْشَ
الْمِهَادُ ﴿٢٠٦﴾

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَشْرِي نَفْسَهُ ابْتِغَاءَ
مَرْضَاتِ اللَّهِ ۗ وَاللَّهُ رَءُوفٌ بِالْعِبَادِ ﴿٢٠٧﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا ادْخُلُوا فِي
السِّلْمِ كَآفَّةً وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ
الشَّيْطَانِ ۚ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ ﴿٢٠٨﴾
فَإِن زَلَلْتُم مِّن بَعْدِ مَا جَاءَتْكُمْ الْبَيِّنَاتُ
فَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢٠٩﴾

هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَن يَأْتِيَهُمُ اللَّهُ فِي ظُلَلٍ
مِّنَ الْغَمَامِ وَالْمَلَائِكَةِ وَقُضِيَ الْأَمْرُ
وَالَىٰ ۗ وَاللَّهُ يَرْجِعُ الْأُمُورَ ﴿٢١٠﴾

سَلِّ بَنِي إِسْرَءِيلَ يَلَكُمَ الْبَيْتَ ۚ هُمْ مِنْ ءَآيَمِ بَيْنَتِهِ
وَمَنْ يُبَدِّلْ نِعْمَةَ اللَّهِ مِن بَعْدِ مَا جَاءَتْهُ
فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٢١١﴾

(1) Bayānin mūmini sōsai a cikin Musulmi da halayensa, a san shi dōmin a dōgara a kansa.

212. An ƙawata rāyuwar dūniya ga waɗanda suka kāfirta, kuma suna izgili daga waɗanda suka yi īmāni, alhālī waɗanda suka yi taƙawa suna bisa gare su, a Rānar Kiyāma. Kuma Allah Yana arzūta wanda Yake so, bā da lissāfi ba.

213. Mutāne sun kasance al'umma guda. Sai Allah Ya aiki annabāwa suna māsū bāyar da bishāra kuma māsū gargadī; kuma Ya saukar da Littāfi da gaskiya tāre da su dōmin (Littāfin) ya yi hukunci a tsakānin mutānen, a cikin abin da suka sābā wa jūna a cikinsa; kuma bābu wanda ya sābā, a cikinsa, fāce waɗanda aka bai wa shi daga bāyan hujjōji bayyanannu sun je musu. dōmin zālunci a tsakāninsu. Sai Allah Ya shiyar da waɗanda suka yi īmani ga abin da suka sābā a cikinsa daga gaskiya da izninSa. Kuma Allah Yana shiryar da wanda Yake so, zuwa ga hanya madaidaiciya.

214. Ko kuna zaton ku shiga Aljanna, kuma tun misālin waɗanda suka shige daga gabāninku bai zo muku ba? Wahalōli da cūta sun shāfe su, kuma aka tsōratar da su har manzonsu da waɗanda suka yi īmāni tāre da shi su ce: "Yaushe taimakon Allah zai zo?" To! Lalle ne, taimakon Allah yana kusa!

215. Suna tambayar ka mēne ne zā su ciyar. Ka ce: Abin da kuka ciyar daga alhēri sai ga mahaifa⁽¹⁾

رُبَّيْنَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَيَسْحَرُونَ
مِنَ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَالَّذِينَ اتَّقَوْا فَوَقَّهَهُمْ يَوْمَ
الْقِيَامَةِ وَاللَّهُ يَرْزُقُ مَن يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٢١٢﴾

كَانَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً فَبَعَثَ اللَّهُ
النَّبِيِّنَ مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ وَأَنزَلَ مَعَهُمُ
الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِيَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ فِي مَا
اختلفوا فيه وَمَا اختلف فيه إِلَّا الَّذِينَ
أُولُوهُ مِن بَعْدِ مَا جَاءَ نَهُمُ الْبَيْتَاتِ بَغْيًا
يَنهَهُمُ فَهَدَى اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا لِمَا
اختلفوا فيه مِنَ الْحَقِّ بِإِذْنِهِ وَاللَّهُ
يَهْدِي مَن يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٢١٣﴾

أَمَرَ حَسِبْتُمْ أَن تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَأْتِكُم
مِثْلُ الَّذِينَ خَلَوْا مِن قَبْلِكُم مَسَّيْتُمُ النَّاسَ
وَالضَّرَاءَ وَزُلُّوا حَتَّى يَقُولَ الرَّسُولُ وَالَّذِينَ
ءَامَنُوا مَعَهُ مَتَى نَصُرَ اللَّهُ أَلَا إِنَّ نَصْرَ اللَّهِ
قَرِيبٌ ﴿٢١٤﴾

يَسْأَلُونَكَ مَاذَا يُنفِقُونَ قُلْ مَا أَنفَقْتُ
مِن خَيْرٍ فَلِللَّذِينَ وَاللَّذِينَ وَالْأَقْرَبِينَ وَالْيَتَامَى

(1) Ciyar da mahaifa matalauta wājibi ne haka diya da 'ya'ya ƙanāna waɗanda bā su da dūkiya har yāro ya balaga a kuma aurar da yārinya ta tāre a gidan mijinta. Amma

da mafi kusantar dangantaka da marāyu da matalauta da ɗan hanya. Kuma abin da kuka aikata daga alhèri, to, lalle ne, Allah gare shi Masani ne.

216. An wajabta⁽¹⁾ yāki a kanku, alhāli kuwa shi abin ki ne a gare ku, akwai fātar cēwa ku ki wani abu, alhāli shi ne mafi alhèri a gare ku, kuma akwai fātar cēwa kuna son wani abu alhāli kuwa shi ne mafi sharri a gare ku. Kuma Allah ne Yake sani, kuma kū ba ku sani ba.

217. Suna tambayar ka game da Watan Alfarma: yin yāki a cikinsa. Ka ce: “Yin yāki a cikinsa babban zunubi ne. Kuma hani daga hanyar Allah, da kuma kāfirei da Shi da kuma Masallaci Tsararre, da fitar da mutānensa daga gare shi, shi ne mafi girman zunubi a wurin Allah.” Kuma fitina ita ce mafi girma daga kisa. Kuma bā su gushēwa suna yākinu har su mayar da ku daga barin addininku idan za su iya. Kuma wanda ya yi ridda daga gare ku ga barin addininsa har ya mutu alhāli kuwa yana kāfiri, to, waɗannan ayyukansu sun bāci a cikin dūniya da Lāhira. Kuma waɗannan abōkan Wuta ne, sū a cikinta madawwama ne.

وَالْمَسْكِينِ وَآتَنِ السَّبِيلِ وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ ﴿٢١٦﴾

كَيْبَ عَلَيْكُمْ الْقِتَالُ وَهُوَ كُرْهٌ لَكُمْ وَعَسَى أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ وَعَسَى أَنْ تُحِبُّوا شَيْئًا وَهُوَ شَرٌّ لَكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٢١٧﴾

يَسْتَلُونَكَ عَنِ الشَّهْرِ الْحَرَامِ قِتَالٍ فِيهِ قُلْ قِتَالٌ فِيهِ كَبِيرٌ وَصَدٌّ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَكُفْرٌ بِهِ وَالْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَإِخْرَاجُ أَهْلِهِ مِنْهُ أَكْبَرُ عِنْدَ اللَّهِ وَالْفِتْنَةُ أَكْبَرُ مِنَ الْقَتْلِ وَلَا يَسْأَلُونَ بِقَتْلِهِمْ هَذَا حَتَّى يَرُدُّوكُمْ عَنْ دِينِكُمْ إِنِ اسْتَطَعُوا وَمَنْ يَرْتَدِدْ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ فَيَمُتْ وَهُوَ كَافِرٌ فَأُولَئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي اللَّهِ نِهَا وَالْآخِرَةُ وَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢١٨﴾

mātar aure da bāwan mutum ciyar da su wājibi ne kō dā sunā da dūkiya. Liyāfa ga bāko har kwāna uku gwargwadoɗo bukāta wājibi ne, sauran ciyarwa mustahabbi ce bāyan an fitar da zakka idan tā wajaba.

(1) Bayānin hukuncin yāki da wuri da lōkacin da aka hana yinsa, da dalilin yinsa.

218. Lalle ne waɗanda suka yi ĩmāni, da waɗanda suka yi hijira kuma suka yi jihādi a cikin hanyar Allah, waɗannan suna fātar (sāmun) rahamar Allah, kuma Allah Mai gāfara ne, Mai jin kai.

219. Suna tambayar ka game da giya da cācā⁽¹⁾. Ka ce: “A cikinsu akwai zunubi mai girma da wasu amfānōni ga mutāne, kuma zunubinsu ne mafi girma daga amfaninsu.” Kuma suna tambayar ka mēne ne zā su ciyar; ka ce: “Abin da ya rage.”⁽²⁾ Kamar wancan ne Allah Yake bayyanawar āyōyi a gare ku: tsammāninku, kuna tunāni.

220. A cikin dūniya da Lāhira. Kuma suna tambayar ka game da marāyu.⁽³⁾ Ka ce: “Kyautatāwa gare su ne mafi alhēri, kuma idan kun haɗa da su (wajen abinci), to, ‘ya’uwanku ne; kuma Allah Yana sanin mai bātāwa daga mai kyautatāwa. Kuma dā Allah Yā so, dā Ya tsananta muku. Lalle ne Allah Mabuwāyi ne, Mai hikima.

221. Kuma kada ku auri mātā⁽⁴⁾ mushirikai sai sun yi ĩmāni: Kuma lalle ne baiwa mūmina ita ce mafi

إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَالَّذِينَ هَاجَرُوا
وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَتَىكَ يَتَرُونَ
رَحِمَتَ اللَّهِ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٢١٨﴾

﴿يَسْتَلُونَكَ عَنِ الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ قُلْ فِيهِمَا
إِثْمٌ كَبِيرٌ وَمَنْفَعَةٌ لِلنَّاسِ وَإِثْمُهُمَا
أَكْبَرُ مِنْ نَفْعِهِمَا أَوْ يَسْتَلُونَكَ مَاذَا
يُنْفِقُونَ قُلِ الْعَفْوَ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ
لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَ ﴿٢١٩﴾﴾

فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَيَسْتَلُونَكَ عَنِ الْيَتَامَى
قُلْ إِصْلَاحٌ لَهُمْ خَيْرٌ وَإِنْ تُخَالِطُوهُمْ
فَإَخْوَانُكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ الْمُفْسِدَ مِنَ
الْمُصْلِحِ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَأَعْتَبَكُمْ
إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢٢٠﴾

وَلَا تَنْكِحُوا الْمُشْرِكَةَ حَتَّى تُؤْمِنَ
وَلَا أَمَةٌ مُؤْمِنَةٌ خَيْرٌ مِنْ مُشْرِكَةٍ

(1) Bayānin hukuncin cāca da giya da ciyarwa ta alhēri. Cāca da giya harāmun ne dōmin cūtarsu tā fi amfaninsu yawa, ana hukunci da abin da ya rinjāya. Ayōyin wata sura sun bayyana haramcin.

(2) Abin da ya rage daga larūrarku da ta iyālanku da wanda ciyar da shi yake wājibi a kanku, saura shi ne afwu. Daga afwu ake sadakar tadawwu’i.

(3) Bayānin gāma abinci da yāra marāyu māsu dūkiyar kansu.

(4) Bayānin irin maza da mātān wani addini da bā zā a aure su ba sai sun musulunta, watau mushirikai, banda mātān Mutāncin Littāfi, sū kam anā auren ‘ya’yansu tāre da kāfircinsu. Bā a auren wanda ya yi ridda daga addinin Musulunci.

alhëri daga diya kāfira, kuma kō da tā bā ku sha'awa. Kuma kada ku aurar wa maza mushirikai, sai sun yi imāni, kuma lalle ne bāwa mūmini shi ne mafi alhëri daga dā mushiriki, kuma kō da yā bā ku sha'awa, wadannan suna kira ne zuwa ga Wuta, kuma Allah Yana kira zuwa ga Aljanna da gāfara da izninSa. Kuma Yana bayyana āyōyinSa ga mutāne: tsammāninsu suna tunāwa.

222. Kuma suna tambayar ka game da haila⁽¹⁾. Ka ce: Shi cūta ne. Sabōda haka ku nīsanci mātā a cikin wurin haila, kuma kada ku kusance su sai sun yi tsarki. To, idan sun yi wanka sai ku je musu daga inda Allah Ya umurce ku. Lalle ne, Allah Yana son māsū tūba, kuma Yana son māsū tsarkakēwa.

223. Mātanku gōnaki ne a gare ku, sabōda haka ku je wa gōnakin ku yadda kuka so. Kuma ku gabātar⁽²⁾ (da alhëri) sabōda kan-ku, ku bi Allah da taḡawa. Kuma ku sani cēwa lalle ne kū māsū haḡuwa da Shi ne. Kuma ka bāyar da bishāra ga mūminai.

وَلَوْ أَنجَبْتُمْ عَنْكُمْ وَلَا تَشْكُرُوا الْمُشْرِكِينَ حَتَّى
يُؤْمِنُوا وَلَعَبَدٌ مُّؤْمِنٌ خَيْرٌ مِّنْ مُّشْرِكٍ وَلَوْ
أَعَجَبَكُمْ أُولَئِكَ يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ
وَاللَّهُ يَدْعُو إِلَى الْجَنَّةِ وَالْمَغْفِرَةِ بِإِذْنِهِ
وَيَسِّرُ الْبَلَاءَ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ
يَتَذَكَّرُونَ ﴿٢٢٢﴾

وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْمَحْضِ قُلْ هُوَ أَذَى
فَاعْتَرِلُوا الْيَسَاءَ فِي الْمَحْضِ
وَلَا تَقْرُبُوهُنَّ حَتَّى يَطْهَرْنَ فَإِذَا تَطَهَّرْنَ
فَأْتُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ أَمَرَكُمُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ
الْمُتَّوِّبِينَ وَيُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِينَ ﴿٢٢٣﴾

يَسْأَلُكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ فَأَنذَرْتُكُمْ أَنَّ
سَيِّئَكُمْ وَقَدْ مَوَّأَ لَأَنفُسِكُمْ وَأَنفِقُوا اللَّهَ
وَأَعْلَمُوا أَنَّكُمْ مُّلْقَوْنَ وَيَسِّرُ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٢٢٤﴾

(1) Bayānin hukuncin sāduwa da mātān aure a lōkacin hailarsu; watau jimā'i ya haramta a cikin haila kō bāyan haila gabānin ta yi wanka. Kō da ta yi taimama tā yi salla duk da haka dai sai tā yi wanka sannan farjinta yake halatta ga mijinta. Amma anā iya mubāshara da rungumayya ko a cikin haila bāyan tā dāura gyauto, tā rufe cibīya zuwa gwiwa.

(2) Mutum na iya sāduwa da mātarsa yadda yake so kuma yadda ya sauḡafa a gare shi, daga gaba kō daga bāya, amma ga farji banda ga dubura. Ma'anar ku gabātar da alhëri dōmin rāyukanku, shi ne ku yi basmala ku nēmi tsari daga Shaidan sabōda 'ya'yanku. Ba a jimā'i da mace alhāli tanā barci, ana son gabātar da wāsa.

224. Kuma kada ku sanya⁽¹⁾ Allah kambu ga rantsuwōyinku dōmin kada ku yi wani alhēri, kuma ku yi takawa, kuma ku yi wani gyara tsakānin mutāne, kuma Allah Mai jī ne, Masani.

225. Allah bā Ya kāmā ku da laifi sabōda yāsasshiya a cikin rantsuwōyinku. Kuma amma Yana kāmā ku sabōda abin da zukātan-ku⁽²⁾ suka sanā'anta. Kuma Allah Mai gāfara ne, Mai haḡuri.

226. Ga waḡanda suke yin rantsuwa⁽³⁾ daga mātansu akwai jinkirin watā huḡu. To, idan sun kōma, to, lalle ne Allah Mai gāfara ne, Mai jin kai.

227. Kuma idan sun yi niyyar saki, to, lalle ne, Allah Mai jī ne, Masani.

228. Kuma mātā waḡanda⁽⁴⁾ aka saki aurensu, suna jinkiri da kansu tsarki uku. Kuma bā ya halatta a gare su, su bōye abin da

وَلَا تَجْعَلُوا اللَّهَ عُرْضَةً لِأَيْمَانِكُمْ أَنْ تَبَرُّوا
وَتَقْسُوا وَتُضِلُّوا بَيْنَ النَّاسِ
وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٢٤﴾

لَا يَأْخُذُكُمْ اللَّهُ بِاللَّعِينِ الَّذِينَ كَفَرُوا
بَعْدَ إِيمَانِهِمْ وَلَكِنْ
يَأْخُذُكُمْ بِمَا كَسَبَتْ قُلُوبُكُمْ
وَاللَّهُ غَفُورٌ حَلِيمٌ ﴿٢٢٥﴾

الَّذِينَ يُولُونِ مِنْ نِسَائِهِمْ مَرْءًا
أَوْ شَهْرًا فَإِنْ فَاءَ فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٢٢٦﴾

وَإِنْ عَزَمُوا الطَّلَاقَ فَإِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٢٧﴾

وَالْمُطَلَّقَاتُ يَتَرَبَّصْنَ بِأَنْفُسِهِنَّ ثَلَاثَةَ قُرُوءٍ
وَلَا يَحِلُّ لَهُنَّ أَنْ يَكْتُمْنَ مَا خَلَقَ اللَّهُ فِي

(1) Bāyanin rantsuwa da hukunce-hukuncenta. Kada ku sanya rantsuwa da Allah sababin rashin aikata wani alhēri, kō wani aikin ḡā'a, kō kuma sanya sulbu a tsakanin mutāne, kamar a rōḡe shi ga wani abu daga cikinsu, sai ya yi rantsuwa ya ce: "Wallāhi bā zan yi ba" dōmin tsare kansa daga aikatāwar abin da aka nema gare shi. Yin irin wannan rantsuwa makarūhi ne kō haram, gwargwadon nauyin abin da aka yi ta sabōda rashin yin sa. Kambu shi ne wurin gwada harbi.

(2) Yasasshiyar rantsuwa ita ce, a wurin Mālik, rantsuwa a kan abin da mutum ke ganin sa tabbatacce ne, sai ya bayyana daga bāya akasin tunāninsa. Kamar ya ce Wallāhi bā ni da kuḡi, ga saninsa kuwa haka ne bā ya da su, bai sani ba ashe wani yā mutu, yā yi gādo. A Shaḡi'i ita ce: ā'aha Wallahi, i, Wallāhi, a cikin magana bā da nufi ba.

(3) Hukuncin ḡlā'i, watau rantsuwa a kan barin tākin matarsa dōmin ya wahalar da ita, a jira shi wata huḡu, idan yā ki kōmāwa a sake ta daga gare shi.

(4) Bayānin iddar saki da hukunce-hukuncen da suka rātayu da ita iddar tsarki uku ga mātār aure ḡiya, baiwa tsarki biyu. Kwarḡawara tsarki guda. Istibrā'in zina kō kuskure kamar idda yake.

Allah Ya halitta a cikin mahai-funsu, idan sun kasance suna yin imāni da Allah da Rānar Lāhira. Kuma mazan aurensu su ne mafiya hakki ga mayar da su a cikin wancan, idan sun yi nufin gyārawa. Kuma sū mātān suna da kamar abin da yake a kansu, yadda aka sani. Kuma maza suna da wata daraja a kansu (su mātān). Kuma Allah Mabuwayi ne, Mai hikima.

229. Saki sau biyu⁽¹⁾ yake, sai a riƙa da alhēri, ko kuwa a sallama bisa kyautatāwa. Kuma ba ya halatta a gare ku (maza) ku karɓe wani abu daga abin da kuka bā su, fāce fa idan su (ma'auran) na tsōron bā zā su tsayar da iyākōkin Allah ba. Idan kun (danginsu) ji tsōron bā zā su tsayar da iyākōkin Allah ba, to, bābu laifi a kansu a cikin abin da ta yi fansa da shi. Wadancan iyākōkin Allah ne, sabōda haka kada ku kētare su. Kuma wanda ya kētare iyākōkin Allah, to wadannan su ne azzālumai.

230. Sa'an nan idan ya sake ta (na uku), to, bā ta halatta a gare shi, daga bāya, sai tā yi jima'i da wani miji, waninsa. Sa'an nan idan (sābon mijin, watau na biyu) ya sake ta, to, bābu laifi a kansu ga su kōma wa (auren) jūna, idan sun (mijin farko da matar) yi zaton cēwa zā su tsayar da iyākōkin Allah, kuma

أَرْحَمُهُمْ إِنَّ كُنْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ
وَعُولَتُهُنَّ أَحَقُّ بِرَدِّهِنَّ فِي ذَلِكَ إِنْ أَرَادُوا
إِصْلَاحًا وَلَهُنَّ مِثْلُ الَّذِي عَلَيْهِنَّ بِالْمَعْرُوفِ
وَاللرِّجَالُ عَلَيْهِمْ دَرَجَةٌ وَلِلَّهِ عَرْشٌ
كَبِيرٌ ﴿٢٢٩﴾

الطَّلَاقُ مَرَّتَيْنِ فَإِمْسَاكَ بِمَعْرُوفٍ أَوْ تَسْرِيحٌ
بِإِحْسَنِ وَلَا يَحِلُّ لَكَ أَنْ تَأْخُذُوا مِمَّا
ءَاتَيْتُمُوهُنَّ شَيْئًا إِلَّا أَنْ يَخَافَا أَلَّا يُقِيمَا
حُدُودَ اللَّهِ فَإِنْ خِفْتُمَا أَلَّا يُقِيمَا حُدُودَ اللَّهِ
فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا فِيمَا افْتَدَتْ بِوَدْعَتِكَ حُدُودِ
اللَّهِ فَلَا تَعْتَدُوها وَمَنْ يَتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ فَأُولَئِكَ
هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٢٣٠﴾

فَإِنْ طَلَّقَهَا فَلَا يَحِلُّ لَهُ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ أَنْ يَكْبُرَ
عِوَةً فَإِنْ طَلَّقَهَا فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا أَنْ
يَتَرَاجَعَا إِنْ ظَنَّا أَنْ يُقِيمَا حُدُودَ اللَّهِ
وَلَكُمْ حُدُودُ اللَّهِ يَبَيِّنُهَا لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٢٣١﴾

(1) Sakin aure da hukunce-hukuncen da suka rātayi da shi. Wanda ya saki matarsa sau daya ko sau biyu, yanā iya mayar da ita kō dā ba ta so ba matuƙar ba ta kāre idda ba. Wanda ya yi saki uku, bā ya iya kōma aurenta, sai tā yi jima'i da wani sābon miji a cikin aure sabihi. Sakin bāwa biyu ne.

wadancan dōkōkin Allah ne, Yana bayyana su ga mutāne wadanda suke sani.

231. Kuma idan kun saki mātā, sa'an nan suka isa ga ajalinsu (iddarsu), sai ku riƙe su da alhēri ko ku sallame su da alhēri, kuma kada ku riƙe su a kan cūtarwa dōmin ku yi zalunci (ta tsawaita idda). Kuma wanda ya aikata wancan, to, haƙiƙa, yā zālunci kansa. Kuma kada ku riƙi āyōyin Allah da izgili. Kuma ku tuna ni'imar Allah da abin da Ya saukar a kanku na Littāfi da hikima. Yana yi muku wa'azi da shi. Kuma ku bi Allah da taƙawa, kuma ku sani cewa lalle ne Allah ga dukan kōme Masani ne.

232. Kuma idan kuka saki mata, har suka isa ga ajalinsu (iddarsu), to, kada ku (waliyyansu) hana su, su auri mazansu (da suka sake su) idan sun yarda da jūna a tsakāninsu (tsōhon miji da tsōhuwar mātā) da alhēri. Wancan ana yin wa'azi da shi ga wanda ya kasance daga gare ku yana īmāni da Allah da Rānar Lāhira. Wancan ne mafi mutunci a gare ku, kuma mafi tsarki. Kuma Allah Yana sani, kuma kū ba ku sani ba.

233. Kuma māsu haifuwa (sakaƙku)⁽¹⁾ suna shāyar da abin haifuwarsu shēkara biyu cikakku ga wanda ya yi nufin ya cika shāyarwa. Kuma ciyar da su da tufatar

وَإِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ فَلَمْ يَكُنْ لَهُنَّ آجَلُهُنَّ
فَأَمْسِكُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ أَوْ سَرِّحُوهُنَّ
بِمَعْرُوفٍ وَلَا تَتَّبِعُوا هُنَّ أَزْوَاجَهُنَّ
وَإِنْ تَعَدَّوْا فَإِنَّكُمْ تَعَدُّونَ
وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ
وَلَا تَشْخِذُوا بِهِ بَيْنَهُمْ
وَاللَّهُ هُوَ حَرُّوْا وَأَذْكُرُوا
نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَمَا أُنْزِلَ
عَلَيْكُمْ مِنَ الْكِتَابِ وَلِلْحَكِيمَةِ يُعْطٰكُمْ
بِهِ ۖ وَاتَّقُوا اللَّهَ ۚ وَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٢٣١﴾

وَإِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ فَلَمْ يَكُنْ لَهُنَّ آجَلُهُنَّ فَلَا
تَعْصِبُوهُنَّ أَنْ يَتَّخِذْنَ أَزْوَاجَهُنَّ إِذَا تَرَصَّوْا
بَيْنَهُمْ بِمَا الْمَعْرُوفُ ۚ ذَلِكَ يُوعَظُ بِهِ ۚ مَنْ كَانَ مِنْكُمْ
يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ۚ ذَلِكَ أَرْكَانُ لَكُمْ
وَأَطِيعُوا اللَّهَ ۚ يَعْلَمُ وَأَشْهَدُ أَنَّكُمْ لَأَعْمٰوُنَ ﴿٢٣٢﴾

۞ وَالْوَالِدَاتُ يُرْضِعْنَ أَوْلَدَهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ
لِئِنْ أَرَادَ أَنْ يُنْعَمَ الرِّضَاعَةُ وَعَلَى الْمَوْلُودِ لَهُ
رِزْقُهُنَّ وَكِسْوَتُهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ ۚ لَا تُكَلِّفُ

(1) Bayānin shāyar da māma ga jinjirin da ubansa ya saki uwarsa a lōkacin shāyarwa ko kuma ta haife shi bayān sakɪn yā auku.

da su yana a kan wanda aka haifar masa, da alhêri. Bâ a kallafã wa rai fãce iyãwarsa. Bã a cūtar da uwa game da ñanta, kuma bã a cūtar da uba game da ñansa, kuma a kan magãji akwai misãlin wancan. To, idan suka yi nufin yãye, a kan yardatayya daga gare su, da shã-wartar jūna, to, bãbu laifi a kansu. Kuma idan kun yi nufin ku bãyar da ñiyanku shãyarwa, to, bãbu laifi a kanku, idan kun mĩka abin da kuka zo da shi bisa al'ãda. Kuma ku bi Allah da takawa. Kuma ku sani cẽwa lalle ne Allah, ga abin da kuke aikatawa. Mai gani ne.

234. Kuma wadanda suke mutuwa⁽¹⁾ daga gare ku suna barin mātān aure, mātān suna jinkiri da kansu wata huɗu da kwāna goma. To, idan sun isa ga ajalinsu, to, bãbu laifi a kanku a cikin abin da suka aikata game da kansu ga al'ãda. Kuma Allah ga abin da kuke aikatawa Masani ne.

235. Kuma bãbu laifi a kanku a cikin abin da kuka gitta⁽²⁾ da shi daga nēman auren mātā ko kuwa kuka ñoye a cikin zukatanku. Allah Ya san cẽwa lalle ne ku, za ku ambata musu (shi). Kuma amma kada ku yi wa jūna alkawari da shi a ñoye, fãce dai ku faɗi magana sananniya. Kuma kada ku ñulla

نَفْسٍ إِلَّا أَوْسَعَهَا لَأَضَارَ وَلَدُهُ يُؤَلِّمُهَا
وَلَا مَوْلُودُهُ يُؤَلِّمُهَا وَعَلَى الْوَارِثِ مِثْلُ ذَلِكَ
فَإِنْ أَرَادَ الْفَصَالُ عَنْ تَرَاضٍ مِنْهُمَا وَتَشَاوَرَ
فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا وَإِنْ أَرَدْتُمْ أَنْ تَضَرُّعُوا
أُولَئِكَ فَلَاجُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِذَا سَأَلْتُمْ
مَاءَ تَيْتَمٍ بِالْمَعْرُوفِ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْمَلُوا
أَنَّ اللَّهَ يَمَازِعُ الْمُتَعَمِّلِينَ ﴿٢٣٤﴾

وَالَّذِينَ يَتَّقُونَ مِنْكُمْ وَيَدْرُونَ أَنَّ وَجَاهَهُمْ قَصِيرٌ
بِأَنْفُسِهِمْ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا فَإِذَا بَلَغَ
أَجَلُهُمْ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا فَعَلْتُمْ فِي
أَنْفُسِهِمْ بِالْمَعْرُوفِ وَاللَّهُ يَمَازِعُ الْمُتَعَمِّلِينَ ﴿٢٣٥﴾

وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا عَرَضْتُمْ بِهِ مِنْ
خُطْبَةِ النَّسَاءِ أَوْ أَكْثَرْتُمْ فِي أَنْفُسِكُمْ عَلِمَ
اللَّهُ أَنَّكُمْ سَتَذَكَّرُونَ ذَلِكَ وَلَكِنْ
لَا تُؤَاوِدُوهُمْ سِرًّا إِلَّا أَنْ تَقُولُوا قَوْلًا
مَعْرُوفًا وَلَا تَعْرَضُوا عَقْدَةَ الْيَمِينِ حَتَّى

(1) Bayānin iddar mutawar maza; mace diya za ta zauna wata huɗu da kwana goma. Baiwa mātān aure tanā a kan rabi. Wadda ke shakkar ciki sai ta zauna sai shakka tā ñe. Ana takaba watau mai iddar mutuwa ta nisanɗi ñawa kōwace iri ce, sai tā ñare idda.

(2) Bayānin hukuncin nēman auren mace a cikin iddarta. An hana sai dai da bananci, kamar ya ce mata, "Ina zan sāmi kamarki?"

niyyar daurin auren sai littāfin (idda) ya kai ga ajalinsa. Kuma ku sani cewa lalle ne, Allah Yana sanin abin da yake cikin zukatanku, sabō-da haka ku ji tsōronSa. Kuma ku sani cewa Allah Mai gāfara ne, Mai haḡuri.

236. Kuma bābu laifi⁽¹⁾ a kanku idan kun saki mātā, matuḡar ba ku shāfe su ba, kuma ba ku yanka musu sadāki ba. Kuma ku bā su kyautar dādaḡāwa, a kan mawadāci gwargwadonsa, kuma a kan ma-ḡuntaci gwargwadonsa; dōmin dādaḡarwa, da alhēri, wājibi ne a kan māsū kyautatāwa.

237. Kuma idan kuka sake su daga gabānin ku shāfe su, alhāli kuwa⁽²⁾ kun yanka musu sadāki, to, rabin abin da kuka yanka fāce idan sun yāfe, kō wanda daurin auren yake ga hannunsa ya yāfe. Kuma ku yāfe dīn ne mafi kusa da taḡawa. Kuma kada ku manta da falala a tsakāninku. Lalle ne Allah ga abin da kuke aikatāwa Mai gani ne.

238. Ku tsare⁽³⁾ lōkatai a kan sallōli da salla mafificiya. Kuma ku tsayu kuna māsū kanḡan da kai ga Allah.

يَتْلُغُ الْكِتَابَ أَجَلَهُ. وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي أَنْفُسِكُمْ فَآخِذُوا بِأَعْلَامُوا
أَنَّ اللَّهَ عَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٢٣٦﴾

لَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِنْ طَلَقْتُمُ النِّسَاءَ مَا لَكُمْ
تَمَسُّوهُنَّ أَوْ تَفْرِضُوا لَهُنَّ فَرِيضَةً
وَمَتَّعُوهُنَّ عَلَى الْمَوْسِمِ قَدْرَهُ. وَعَلَى
الْمُقْتَرِقَدْرَهُ مَتَاعًا الْمَعْرُوفِ حَقًّا عَلَى
الْمُحْسِنِينَ ﴿٢٣٧﴾

وَإِنْ طَلَقْتُمُوهُنَّ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَمْسُوهُنَّ وَقَدْ
فَرَضْتُمْ لَهُنَّ فَرِيضَةً فِضْفُ مَا فَرَضْتُمْ
إِلَّا أَنْ يَتَّفِقُوا أَوْ يُعَفُّوا الَّذِي بَيْنَهُ عَقْدَةٌ
الزَّكَاحِ وَأَنْ تَعَفُّوا أَقْرَبُ لِلتَّقْوَى وَلَا تَنْسُوا
الْفَضْلَ بَيْنَكُمْ إِنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ
بَصِيرٌ ﴿٢٣٨﴾

حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلَاةِ
الْوَسْطَى وَكُونُوا لِلَّهِ قَانِتِينَ ﴿٢٣٩﴾

(1) Bayānin sadākin wadda aka saki gabānin shāfa da yanka sadaki. watau mijin ya saki tun bai sādū da ita ba kuma bai yanka sadāki ba. Bābu sadāki gare ta sai kyautar dādaḡāwa kawai.

(2) Bayānin sadākin wadda aka yanka wa sadāki amma kuma aka sake ta gabānin shāfa, to, ita tanā da rabin sadākinta, sai idan tā zauna a ḡakinsa shēkara guda cikakkiya, to, sai a biya ta dukan sadākinta.

(3) Bayānin hukuncin tsare lōkatan salla a cikin kōwane hāli: aminci ko tsōro, da bāyar da salla yadda hāli ya bāyar duka; tsaye kō da tafiya kō gudāne. Hikmar sanya wannan hukunci a tsakānin hukunce-hukuncen aure, dōmin farkarwa a kan muhimman- cin salla, dōmin kada mu'amala ta shagaltar da Musulmi daga gare ta.

239. To, idan kun ji tsōro, to (ku dai yi salla gwargwadon hali) da tafiya ƙasa kō kuwa a kan dabbobi. Sa'an nan idan kun amince, sai ku ambaci Allah, kamar yadda Ya nūna muku abin da ba ku kasance kuna sani ba.

240. Kuma waɗanda suke mutuwa⁽¹⁾ daga gare ku, alhāli suna barin mātan aure, wasiyya ga mātan aurensu da dāɗaɗāwa zuwa ga shekara guda bābu fitarwa, to, idan sun fita, to, bābu laifi a kanku a cikin abin da suka aikata game da kansu daga abin da aka sani, kuma Allah Mabuwayi ne, Mai hikima.

241. Kuma waɗanda aka saki suna da dāɗaɗāwa gwargwadon hāli, wajabce a kan māsu taƙawa⁽²⁾.

242. Kamar wancan ne Allah Yake bayyana muku āyōyinSa: tsammāninku, kuna hankalta.

243. Shin, ba ka gani ba, zuwa ga waɗanda suka fita⁽³⁾ daga gidājen-su, alhāli kuwa sū dubbai ne, dōmin

فَإِنْ خِفْتُمْ فَرِجَالًا أَوْ رُكْبَانًا فَإِذَا
أَمِنْتُمْ فَأَذْكُرُوا اللَّهَ كَمَا عَلَّمَكُم
مَّا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ ﴿٢٣٩﴾

وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنْكُمْ وَيَذَرُونَ
أَزْوَاجًا وَصِيَّةً لَّأَزْوَاجِهِمْ مَّتَعًا إِلَى الْحَوْلِ
غَيْرَ إِخْرَاجٍ فَإِنْ خَرَجْنَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ
فِي مَا فَعَلْنَ فِي أَنْفُسِهِنَّ مِنْ مَّعْرُوفٍ
وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢٤٠﴾

وَالَّذِينَ ظَلَمْتُمْ مَتَعَ بِالسَّمْعِ حَقًّا عَلَى
الْمُتَّقِينَ ﴿٢٤١﴾

كَذَلِكَ يَبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ
لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٢٤٢﴾

۞ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ خَرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ

(1) Al'āda idan ba ta sābā wa rukunin shari'a ba, bā a hana ta, sai dai bābu tilastāwa ga yinta. A zamanin Jāhiliyya mātā suna iddar mutuwar mazansu shēkara guda. Wanda ya yi wasiyyar kada matarsa ta fita daga dāƙinta har shēkara, ana karɓar masa, sai dai bābu tilas a gare ta da ta zauna, dōmin an shāfē hukuncin iddar shēkara ta al'ādar Jāhiliyya.

(2) Bayānin hukuncin dāɗaɗāwa ga mātan da aka saki bāyan an yi zaman aure da su. Tamattu'i gare su wājibi ne a kan mazansu, gwargwadon hāli

(3) Wasu mutāne ne daga cikin Bani Isrā'ila, annōba tā auku a kansu, sai suka fita daga gidājen su dōmin gudun mutuwa, sū dubū huɗu kō takwas kō wānin wannan adadi. sai Allah Ya ce musu: "Ku mutu," sai suka mutu kwana takwas kō hiyāka. Sa'an nan kuma Allah Ya tayar da su dōmin Ya nūna musu cēwa gudun mutuwa, bā ya hana ta, sai abin da Ya so, shi ke aukuwa. Wannan ƙissa tanā amfānār da ƙarfafa rāyuka dōmin jihādi, sabōɗa haka umurni da yāƙi ya hī ta; watau ita shimfiɗa ce ga umurnin jihādi da fita zuwa yāƙi. Kuma sūrar na karantar da tattalin arziki daga nan zuwa ƙarshenta. Watau kafa gari wajibi ne ga tattalin arziki.

tsōron mutuwa? Sai Allah Ya ce musu: “Ku mutu.” Sa'an nan kuma Ya rāyar da su, lalle ne Allah, haḳīka, Ma'abūcin falala a kan mutāne ne, kuma amma mafī yawan mutāne ba su gōdēwa.

244. Kuma ku yi yāki a cikin hanyar Allah, kuma ku sani cēwa lalle ne, Allah Mai jī ne, Masani.

245. Wāne ne wanda⁽¹⁾ zai bai wa Allah rance, rance mai kyau, dōmin Ya ribanya masa, ribanyāwa mai yawa? Kuma Allah Shi ne ke damkewa, kuma yana shimfidawa, kuma zuwa a gare Shi ake mayar da ku.

246. Shin, ba ka gani ba zuwa ga wasu mashāwarta⁽²⁾ daga Bani Isrā'īla daga bāyan Mūsā, a lōkacin da suka ce ga wani annabi nāsu: “Nadā mana sarki, mu yi yāki a cikin hanyar Allah.” Ya ce: “Ashe, akwai tsammāninku, idan an wajaḅta yāki a kanku cēwa ba zā ku yi yākin ba?” Suka ce: “Kuma mēne ne a gare mu, ba zā mū yi yāki ba, a cikin hanyar Allah, alhāli kuwa, haḳīka, an fitar da mu daga gidājenmu da dīyanmu?” To, a lōkacin da aka wajaḅta yākin a kansu, suka jūya, sai kaḁan daga gare su. Kuma Allah Masani ne ga azzālumai.

وَهُمْ أُولُو الْوُدِّ حَذَرَ الْمَوْتِ فَقَالَ لَهُمُ اللَّهُ
مُوتُوا ثُمَّ أَخَذَ لَهُمْ زَبَاتٍ اللَّهُ لَدُوْهُ قَضَلَ
عَلَى النَّاسِ وَالْكَرَّ أَكْثَرَ النَّاسِ
لَا يَشْكُرُونَ ﴿٢٤٤﴾

وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَعَلِمُوا أَنَّ اللَّهَ
سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٤٥﴾

مَنْ ذَا الَّذِي يُقْرِضُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا
فِيَضَعُهُ لَهُ أَضْعَافًا كَثِيرَةً وَاللَّهُ
يَقْبِضُ وَيَبْصُطُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٢٤٦﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ جَاءُوا إِسْرَءِيلَ مِنْ
بَعْدِ مُوسَى إِذْ قَالُوا لِنَبِيِّ لَهُمْ آتِنَا
لَنَا مَائِدًا نَقْتُلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ قَالَ هَلْ
عَسَيْتُمْ إِنْ كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ أَلَّا
تُقَاتِلُوا قَالُوا وَمَا لَنَا أَلَّا نُقَاتِلَ فِي
سَبِيلِ اللَّهِ وَقَدْ أَخْرَجَنَا مِنْ دِيَارِنَا
وَأَتَانَا قُلُوبًا كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقِتَالُ
فَوَلَّوْا إِلَّا قَلِيلًا مِنْهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ
بِالظَّالِمِينَ ﴿٢٤٧﴾

(1) Bāyāni ga cēwa jihādi bā ya yiwa sa mutāne kōwa ya bāyar da tamakonsa na dūkiya kō na ma'ana. Kuma duk wanda ya bāyar da taimako, to, rance ne ya bai wa Allah, wanda yake Shi ne Ya bāyar da asalin dūkiyar, da yawa kō kaḁan, kuma Mai sakamako ga wanda ya yi aiki da umurninSa da haḅḅan sakamako, bāyan an kōma zuwa gare Shi. Jihādi wājibi ne ga tattalin arziki domin tsaro.

(2) Wannan kīssa tana nūna cēwa ba a iya yin yāki sai da Sarki, shūgaba. Kuma ta faḁi dalilin da ke sanya jama'a su yi yāki; watau dōmin tsaron addini da rāyuka da nasaba da mutunci da dūkiya.

247. Kuma annabinsu⁽¹⁾ ya ce musu: “Lalle ne, Allah ya naɗa muku ‘Dālūta⁽²⁾ ya zama sarki.” Suka ce: “Yāya ne sarauta zā ta kasance a gare shi, a kanmu, alhāli kuwa mū ne mafi cancanta da sarauta daga gare shi, kuma ba a bā shi wata wadata ba daga dūkiya?” Ya ce: “Lalle ne, Allah Yā zābe shi a kanku, kuma Ya kāra masa yalwa a cikin ilmi da jiki. Kuma Allah Yana bāyar da mulkinSa ga wanda Yake so, kuma Allah Mawadaci ne, Masani.

248. Kuma annabinsu ya ce musu: “Lalle ne, alāmar mulkinSa ita ce akwatin⁽³⁾ nan ya zo muku. a cikinsa akwai natsuwa daga Ubangijinku da sauran kaya daga abin da Gidan Mūsā da Gidan Hārūna suka bari, malā’iku suna dāukarsa. Lalle ne a cikin wancan akwai alāma a gare ku (ta naɗin Dālūta daga Allah ne) idan kun kasance māsū īmāni.”

وَقَالَ لَهُمْ نَبِيُّهُمْ إِنَّ اللَّهَ قَدْ بَعَثَ لَكُمْ طَالُوتَ مَلِكًا قَالُوا أَنَّى يَكُونُ لَهُ الْمُلْكُ عَلَيْنَا وَنَحْنُ أَحَقُّ بِالْمُلْكِ مِنْهُ وَلَمْ يُؤْتَ سَعَةً مِنَ الْمَالِ قَالَ إِنَّ إِلَهًا أَصْطَفَاهُ عَلَيْكُمْ وَزَادَهُ بَسْطَةً فِي الْعِلْمِ وَالْجِسْمِ وَاللَّهُ يُؤْتِي مَلِكَهُ مِمَّنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٤٨﴾

وَقَالَ لَهُمْ نَبِيُّهُمْ إِنَّ آيَةَ مُلْكِهِ أَنْ يَأْتِيَكُمُ التَّابُوتُ فِيهِ سَكِينَةٌ مِّنْ رَبِّكُمْ وَبَقِيَّةٌ مِّمَّا تَرَكَ آلُ مُوسَىٰ وَآلُ هَارُونَ تَحْمِلُهُ الْمَلَائِكَةُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّكُمْ إِن كُنتُمْ مُّؤْمِنِينَ ﴿٢٤٩﴾

(1) Sūnan annabinsu Shamwīlu daga Sibṭ Lāwaya. A bāyan Mūsā, Yāushī'u bin Nūn, sa'an nan Kālīb, sa'an nan Hizkīl, sa'an nan Ilyas sa'an nan Alyasa'u, daga nan Banī Isra'īla suka rasa mai jan su har Amālīka dīyan Amālīk bn Ād, waɗanda ke zaune a Falastīn suka rinjāyi Banī Isra'īla, suka karkashe su suka kōre su daga gidājensu suka kāma 'ya'yansu, har a lōkacin da wata mace daga Sibṭ Lāwaya ta haifi Shamwīlu Annabi. Ya naɗa musu sarki 'Dālūta.

(2) 'Dālūta yana a cikin gidan Binyāminu ɗan Ya'akūbu talakāwa ne sunā dōgara a kan sanā'a. Zūriyyar Yahūza, sū ne sarākuna dōmin haka sunansu ya rinjāya a kan Banī Isra'īla. Zūriyyar Lāwaya sū ne annabāwa da mālamai.

(3) 'Akwaṭin Natsuwa' an saukar da shi tāre da Ādam, a cikinsa akwai sūrōrin annabāwa, da gāɗen rikonsa ya kai ga Mūsā yanā sanya Attaura a ciki, sabōda haka aka sāmī karyaayun allunan Attaura a ciki da rawanin Harūna da want abu daga Mannu da Salwa. A lōkacin da Amālīka suka rinjāye su, sai suka karɓe wannan akwāti, suka ajiye shi inda bai dāce da shi ba, har a lōkacin da malā'iku suka dāuke shi zuwa ga Dālūta.

249. A lōkacin da 'Dālūta ya fita⁽¹⁾ da rundunōnin, ya ce: "Lalle ne Allah Mai jarabarku ne da wani kōgi. To, wanda ya sha daga gare shi, to, ba shi daga gare ni, kuma wanda bai dandane shi ba, to, lalle ne shi, yana daga gare ni, fāce wanda ya kamfata, kamfata guda da hannunsa." Sai suka sha daga gare shi, fāce kaɗan daga gare su. To, a lōkacin da ('Dālūta) ya kētare shi, shi da waɗanda suka yi imāni tāre da shi, (sai waɗanda suka sha) suka ce: "Bābu īko a gare mu yau game da Jālūta da rundunōninsa." Waɗanda suka tabbata cēwa lalle sū māsu gamuwa ne da Allah, suka ce: "Da yawa kungiya kaɗan ta rinjayi wata kungiya mai yawa da iznin Allah, kuma Allah Yana tāre da māsu haƙuri."

250. Kuma a lōkacin da suka⁽²⁾ bayyana ga Jālūta da rundunōninsa, suka ce: "Yā Ubangijinmu! Ka zuba haƙuri a kanmu, kuma Ka tabbatar da sāwayenmu, kuma Ka taimake mu a kan mutānen nan kāfirai."

251. Sai suka karya su da iznin Allah. Kuma Dāwudu ya kashe Jālūta, kuma Allah Ya bā shi mulki da hikima, kuma Ya sanar da shi daga abin da Yake so. Kuma bā

فَلَمَّا قَصَلَ طَالُوتُ بِالْجُنُودِ قَالَ
إِنَّ اللَّهَ مُبْتَلِيكُمْ بِنَهَرٍ فَمَنْ شَرِبَ
مِنْهُ فَلَيْسَ مِنِّي وَمَنْ لَمْ يَطْعَمْهُ
فَإِنَّهُ مِنِّي إِلَّا مَنِ اغْتَرَفَ غُرْفَةً
بِيَدِهِ فَشَرِبُوا مِنْهُ إِلَّا قَلِيلًا مِنْهُمْ
فَلَمَّا جَاوَزَهُ هُوَ وَالَّذِينَ آمَنُوا
مَعَهُ قَالُوا لَا طَاقَةَ لَنَا الْيَوْمَ
بِجَالُوتَ وَجُنُودِهِ قَالَ الَّذِينَ
يَظُنُّونَ أَنَّهُم مُّلتَقُوا اللَّهَ كَرِهُوا
فِتْنَةَ قَلِيلٍ عَلَيْهِمْ فِتْنَةٌ كَثِيرَةٌ
بِإِذْنِ اللَّهِ وَاللَّهُ مَعَ الصَّادِقِينَ ﴿٢٤٩﴾

وَلَمَّا بَرَزُوا لِجَالُوتَ وَجُنُودِهِ قَالُوا
رَبَّنَا أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَثَبِّتْ
أَقْدَامَنَا وَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ
الْكَافِرِينَ ﴿٢٥٠﴾

فَهَزَمُوهُمْ بِإِذْنِ اللَّهِ وَقَتَلَ دَاوُدُ
جَالُوتَ وَءَاتَاهُ اللَّهُ الْمُلْكَ
وَالْحِكْمَةَ وَعَلَّمَهُ مَا يَشَاءُ وَلَوْلَا

(1) Sōja na bukatar tarbiya, su sabbā da wahala da kishirwa da magana mai shiryarwa. Kōgin kuwa shi ne kōgin Urdun tsakanin Urdun da Falastin

(2) Dāwudu dan Āisha ya gāji annabcin Shamwīlu da mulkin 'Dālūta, shi ne ya fāra haɗa su a cikin Bani Isrā'ila bāyansa sai dansa Sulaimān ya gāje shi haka nan. Yawan mutānen 'Dālūta da suka yi yāki kamar adadin mutānen Badar ne waɗanda suka yi yāki tāre da Annabi, tsira da aminci su tabbata a gare shi.

dōmin tunkudēwar Allah ga mutā-ne sāshensu da sāshe ba, lalle ne, dā ƙasa tā ɓāci; kuma amma Allah Ma'abūcin falala ne a kan tālikai.

252. Waɗancan āyōyin Allah ne: Muna karanta su a kanka da gas-kiya: Kuma lalle ne kai, haƙiƙa, kana daga manzanni.

253. Waɗancan manzannin⁽¹⁾ Mun fiɓita sāshensu a kan sāshe: daga cikinsu akwai wanda Allah Ya yi masa magana; kuma Ya ɗaukaka sāshensu da darajōji; kuma Muka bai wa Īsā ɗan Maryama hujjōji bayyanannu, kuma Muka ƙarfafā shi da Rūhi mai tsarki. Kuma dā Allah Yā so dā waɗanda suke daga bāyansu, bā zā su yi yāki ba, daga bāyan hujjōji bayyanannu sun je musu. Kuma amma sun sāba wa jūna, sabōda haka daga cikinsu akwai wanda ya yi ĩmāni, kuma daga cikinsu akwai wanda ya ƙāfir-ta. Kuma dā Allah Yā so, dā bā zā su yāki jūna ba, kuma amma Allah yana aikata abin da Yake nufi.

254. Ya ku waɗanda⁽²⁾ suka yi ĩmāni! Ku ciyar daga abin da Muka arzūta ku daga gabānin wani yini ya

دَفَعَ اللَّهُ النَّاسَ بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ
لَفَسَدَتِ الْأَرْضُ وَلَٰكِنَّ اللَّهَ ذُو
فَضْلٍ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿٢٥٢﴾

تِلْكَ آيَاتُ اللَّهِ نَتْلُوهَا عَلَيْكَ
بِالْحَقِّ وَإِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿٢٥٣﴾

﴿تِلْكَ الرُّسُلُ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ
مِّنْهُمْ مَّن كَلَّمَ اللَّهُ وَرَفَعَ بَعْضَهُمْ دَرَجَاتٍ
وَأَنبَايَا عِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ الْيَسَىٰ وَأَيَّدْنَاهُ
بِرُوحِ الْقُدُسِ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَفْتَنَّا
الَّذِينَ مِن بَعْدِهِمْ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمْ
الْيَسَىٰ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ قَوْمٌ
عَاَمُونَ وَمِنْهُمْ مَّن كَفَرَ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ
مَا أَفْتَنَّا وَلَٰكِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يُرِيدُ﴾ ﴿٢٥٤﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ
مِّن قَبْلِ أَن يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا تَبِيعُ فِيهِ وَلَا خُلَّةٌ

(1) Allah Yanā tunkude ɓarna a cikin ƙasa da wāsɗar karantar da māsū alhērī, dōmin su yāki māsū sharri. Ya saukar da ilminSa da wāsɗar manzanninSa waɗanda Ya tabbatar da cēwa Muhammadu, tsira da amincinSa su tabbata a gare shi, yana cikinsu kuma shi ne ya fi ɗaukaka daga cikinsu. Daga wannan āyā zuwa ƙarshen Sūra duka, ƙārin bāyanī ne da shiryarwa ga hukunce-hukuncen da suka gabāta da kuma yadda zā a zartar da aiki da su, kamar yadda tsārin magana zai nūna in Allah Ya so.

(2) Bāyan tabbatar da manzancin Annabi Muhammadu, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi, sa'an nan ya sābunta fuskanta da kira zuwa ga waɗanda suka yi ĩmāni da Annabi, kuma ya farkar da su game da zuwan babbar rāna ta Kiyāma. Sa'an nan ya faɗi sūnanSa Ta'āla, Allah Mai sifōfin da ke cikin āyā ta 255.

zo, bābu ciniki a cikinsa, kuma bābu abūta, kuma bābu cēto, kuma kāfirai sū ne azzālumai.

255. Allah, bābu wani Ubangiji fāce Shi, Rāyayye, Mai tsayuwa da kōme, gyangyadi bā ya kāma Shi, kuma barci bā ya kāma Shi, Shi ne da abin da yake a cikin sammai da abin da yake a cikin ƙasa. Wane ne wanda yake yin cēto a wurinSa, fāce da izninSa? Yana sanin abin da yake a gaba gare su da abin da yake a bāyansu. Kuma bā su kēwayēwa da kōme daga ilminSa, fāce da abin da Ya so. KursiyyunSa ya yalwaci sammai da ƙasa. Kuma tsare su bā ya nauyayarSa. Kuma Shi ne Maɗaukaki, Mai girma.

256. Bābu tīlastāwa⁽¹⁾ a cikin addini, haḳīka, shiriya tā bayyana daga ɓata: Sabōda haka wanda ya kāfirta da 'Dāgūta kuma ya yi īmāni da Allah, to, haḳīka, yā yi riḳo ga igiya amintacciya, bābu yankēwa a gare ta. Kuma Allah Mai ji ne, Masani.

257. Allah Shi ne Masōyin waɗanda suka yi īmāni: Yana fitar da su daga duffai zuwa ga haske, kuma

وَلَا شَفَعَةُ وَالْكَافِرُونَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٢٥٥﴾

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ
سِنَةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي
الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا
بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ
وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ
وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ
حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ﴿٢٥٦﴾

لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ
فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِنْ بِاللَّهِ فَقَدْ
اسْتَسْلَمَ إِلَى الْعُرْوَةِ الْوُثْقَى لَا انْفِصَامَ
لَهَا وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٥٧﴾

اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا يُخْرِجُهُمْ مِنَ
الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا

(1) Abūbuwan bautāwa, in biyu ne: Ubangijin da Yā aiko Muhammadu da wannan gaskiya da shiriya Shi ne Allah, da sauran iyayengiji masu dōkōkin kai da na son zūkata kamar nafsū da Shaidan, na aljannu da mutāne, masu ƙāga abin da suke so, su kira mutāne a kansa ana ce musu 'Dāgūtu. Ya yi bayānin sakamakon mabiyin kōwane irin bautawar. Sa'an nan ya biyar da ƙissōshi uku dōmin bayānin abin da wannan magana ta ƙansa; ta farko Namarūzu tāre da Ibrāhīm, tanā nūna cēwa mai mulki anā umurtar sa da bin Allah da taƙawa, idan ya bi son zūciyarsa, to, ya zama 'Dāgūtu. Allah zai halakar da shi. Ta biyu ƙissar Uzairu, tanā nūna cēwa bābu abin da yake da wuya ga Allah. Ta uku ƙissar Ibrāhīm da yadda Allah ke rāyar da matattu, tanā nūna cēwa bābu laifi ka roki Allah Ya gānar da kai dukan abin da ya shige maka duhu dōmin ka ƙārā īmāni.

wadanda suka kāfirta, masōyansu 'Dāgūtu ne: suna fitar da su daga haske zuwa ga duffai. Wadannan abokan Wuta ne, sū a cikinta madawwama ne.

258. Shin, ba ka gani⁽¹⁾ ba zuwa ga wanda ya yi hujjatayya da Ibrāhīm a cikin (al'amarin) Ubangi-jinsa, dōmin Allah Yā bā shi mulki, a lōkacin da Ibrāhīm ya ce: "Ubangi-jina Shi ne Wanda Yake rāyawa kuma Yana matarwa." Ya ce: "Ni ina rāyarwa kuma ina matarwa." Ibrāhīm ya ce: "To, lalle ne Allah Yana zuwa da rana daga gabas: to, ka zo da ita daga yamma." Sai aka dimautar da wanda ya kāfirta. Kuma Allah bā Ya shiryar da mutāne azzālumai.

259. Kō kuwa⁽²⁾ wanda ya shūde a kan wata al'kariya, alhāli kuwa tana wōfintacciya a kan gadājen rēsunanta. Ya ce: "Yaya Allah zai rāyar da wannan a bāyan mutuwar ta." Sai Allah Ya matar da shi, shēkara dari; sa'an nan kuma ya tāyar da shi. Ya ce: "Nawa ka zauna?" Ya ce: "Na zauna yini daya ko kuwa rabin yini." Ya ce: "A'a, kā zauna shēkara dari." To, ka dūba zuwa ga abincinka, da abin shanka, (kōwanensu) bai sāke ba, kuma ka dūba zuwa ga jākinka, kuma dōmin Mu sanya ka wata āyā ga mutāne. Kuma ka dūba zuwa ga

أُولَئِكَ أَزْهَمُ الطَّاغُوتِ يُخْرِجُونَهُمْ مِنَ
النُّورِ إِلَى الظُّلُمَاتِ أُولَئِكَ أَصْحَابُ
النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٥٨﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِي حَاجَّ إِبْرَاهِيمَ فِي رَبِّهِ أَنْ
آتَاهُ اللَّهُ الْمُلْكَ إِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ
الَّذِي يُحْيِي وَيُمِيتُ قَالَ أَنَا أُحْيِي وَأُمِيتُ
قَالَ إِبْرَاهِيمُ فَإِنَّ اللَّهَ يَأْتِي بِالسَّمَسِ
مِنَ الْمَشْرِقِ فَأْتِي بِهَا مِنَ الْمَغْرِبِ فَبُهِتَ
الَّذِي كَفَرَ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ
الظَّالِمِينَ ﴿٢٥٩﴾

أَوَكَلَّ الَّذِي مَرَّ عَلَى قَرْيَةٍ وَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَى
عُرُوشِهَا قَالَ أَنَّى يُحْيِي هَذِهِ اللَّهُ بَعْدَ
مَوْتِهَا فَأَمَاتَهُ اللَّهُ مِائَةَ عَامٍ ثُمَّ بَعَثَهُ
قَالَ كَمْ لَبِثْتُ قَالَ لَبِثْتُ يَوْمًا أَوْ بَعْضَ
يَوْمٍ قَالَ بَلْ لَبِثْتَ مِائَةَ عَامٍ فَانْظُرْ
إِلَى طَعَامِكَ وَشَرَابِكَ لَمْ يَتَسَنَّهْ وَانْظُرْ
إِلَى جِمْارِكَ وَلِيُجْعَلَكَ آيَةً لِلنَّاسِ
وَانْظُرْ إِلَى الْعِظَامِ كَيْفَ نُنشِزُهَا ثُمَّ

(1) Kissar farko ta Ibrāhīm da Namarūzu.

(2) Kissa ta biyu Uzairu da al'kariya matacciya, da jākinsa, da abincinsa bāyan shēkara dari.

ḳasūsuwa yadda Muke mōtsar da su, sa'an nan kuma Mu tufātar da su da nāmā." To, a lōkacin da (abin) ya bayyana a gare shi, ya ce: "Ina sanin cēwa lalle Allah a kan dukan kōme Mai īkōn yi ne."

260. Kuma a lōkacin da Ibrāhīm ya ce: "Ya Ubangijina! Ka nūna mini yadda Kake rāyar da matattu." Ya ce: "Shin, kuma ba ka yi īmāni ba?" Ya ce: "Na'am! Kuma amma dōmin zūciyāta, ta natsu." Ya ce: "To, ka riḳi huḍu daga tsuntsāye, ka karkatar da su zuwa gare ka, ka yanka su, sa'an nan kuma ka sanya juzu'i daga gare su a kan kōwane dūtse, sa'an nan kuma ka kira su, zā su zo maka gudāne. Kuma ka sani cēwa lalle Allah Mabuwayi ne, Masani."

261. Sifar waḍanda suke ciyar da dūkiyōyinsu a cikin hanyar Allah, kamar sifar ḳwāyā ne wadda ta tsirar da zangarniya bakwai, a cikin kōwace zangarniya akwai ḳwāya ḍari. Kuma Allah Yana ribinyawa ga wanda Ya so. Kuma Allah Ma-waḍāci ne, Masani.

262. Waḍanda suke ciyar da dūkiyōyinsu a cikin hanyar Allah, sa'an nan kuma bā su biyar wa abin da suka ciyar ḍin da gōri, ko cūta, suna da sakamakonsu a wurin Ubangijinsu, kuma bābu tsōro a kansu, kuma ba su zama suna baḳin ciki ba.

263. Magana mai kyau da gāfar-tawa su ne maḳi alhēri daga sadaka wadda wata cūtarwa take biyar ta. Kuma Allah Wadatacce ne, Mai haḳuri.

نَكَسُوهُمَا الْخَمْسَ أَفَلَمْا تَبَيَّنَ لَهُ قَالَ
أَعْلَمَ أَنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٦٠﴾

وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ ارْنِي كَيْفَ تُنْخِ
الْمَوْتُ قَالَ أُولَئِمُ تُؤْمِنُ قَال بَلَىٰ وَلَٰكِن
لِّيُظَهِّرَ قَلْبِي قَالَ فَخُذْ أَرْبَعَةً مِنَ الطَّيْرِ
فَصَبْرْهُنَّ إِلَيْكَ ثُمَّ أَجْعَلْ عَلَىٰ كُلِّ جَبَلٍ
مِّنْهُنَّ جُزْأً ثُمَّ آدْ عَنْهُنَّ بِأَيْمِنِكَ سَعِيًّا
وَأَعْلَمَ أَنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢٦١﴾

مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَنبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلٍ فِي
كُلِّ سَنَابِلَةٍ مِائَةُ حَبَّةٍ وَاللَّهُ
يُضَاعِفُ لِمَن يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٦٢﴾

الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ
لَا يَتَّبِعُونَ مَا أَنْفَقُوا مَنًّا وَلَا أَذًى لَهُمْ
أُجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ
وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٢٦٣﴾

* قَوْلٌ مُّعْرُوفٌ وَمَغْفِرَةٌ خَيْرٌ مِّنْ
صَدَقَةٍ يَتَّبِعُهَا أَذًى وَاللَّهُ عَنِّي حَلِيمٌ ﴿٢٦٤﴾

264. Yā ku waɗanda suka yi īmāni! Kada ku bāta sadakōkinku da gōri da cūtarwa, kamar wanda yake ciyar da dūkiyarsa dōmin nūna wa mutāne, kuma bā ya yin īmāni da Allah da Rānar Lāhira. To, abin da yake misālinsa, kamar falalen dūtse ne, a kansa akwai turbāya, sai wābilin hadari⁽¹⁾ ya sāme shi, sai ya bar shi kanḳara. Bā su iya amfani da kōme daga abin da suka sanā'anta. Kuma Allah ba Ya shiryar da mutāne kāfirai.

265. Kuma sifar waɗanda suke ciyar da dūkiyarsu dōmin nēman yardōjin Allah, kuma da tabbatarwa daga kansu, kamar misālin lambu ne a jigāwa wadda wābilin hadari ya sāmu, sai ta bāyar da amfāninta ninki biyu. To, idan wābili bai sāme ta ba, sai yayyafi (ya ishe ta). Kuma Allah ga abin da kuke aikatawa Mai gani ne.

266. Shin ḍayanku nā son cēwa wani lambu ya kasance a gare shi daga dabīnai da inabōbi, marēmari suna gudāna daga ƙarƙashinsa, yana da, a cikinsa, daga kōwane 'ya'yan itāce, kuma tsūfa ya sāme shi, alhāli kuwa yana da zūriyya masu rauni — sai gūguwa wadda take a cikinta akwai wuta, ta sāme shi, har ta kōne? Kamar wancan ne Allah Yana bayyanāwar āyōyi a gare ku; tsammāninku kuna tunāni.

267. Ya ku waɗanda suka yi īmāni! Ku ciyar daga mai kyaun

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَبْطُلُوا
صَدَقَتِكُمْ بِالْعَمَىٰ وَالَّذِي كَاذِبُوا
بِهِ يَوْمَ مَالِهِمْ رِثَاءَ النَّاسِ وَلَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ
الْآخِرِ قَوْمَهُ كَمَثَلِ صَفْوَانَ عَلَيْهِ تَرَابٌ
فَأَصَابَهُ وَابِلٌ فَفَرَّكَهُ صُلْدًا لَا يَبْقَدُونَ عَلَى
شَيْءٍ وَمِمَّا كَسَبُوا وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ
الْكَافِرِينَ ﴿٢٦٤﴾

وَمَثَلِ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ
أَتَيْتَهُمْ مَرْصَاتٍ وَاللَّهُ وَتَدِي مَتَائِمَ
أَنْفُسِهِمْ كَمَثَلِ جَحْمٍ بِرِقْوَةٍ أَصَابَهَا
وَابِلٌ فَتَنَّتْ أَكْلَهَا ضِعْفَيْنِ فَإِنْ
لَمْ تُصْبِحْهَا وَابِلٌ فَطَلَّ وَاللَّهُ بِمَا
تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٢٦٥﴾

أَيُّوْدُ أَحَدُكُمْ أَنْ تَكُونَ لَهُ جَنَّةٌ مِنْ
نَخِيلٍ وَأَنْصَابٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ لَهُ فِيهَا مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ
وَأَصَابَهُ الْكِبَرُ وَلَهُ ذُرِّيَّةٌ ضُعَفَاءُ
فَأَصَابَهَا إِعْصَارٌ فِيهِ نَارٌ فَاحْتَرَقَتْ
كَذَلِكَ يَبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ
لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَ ﴿٢٦٦﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا مَنْ طَيَّبَتْ

(1) 'Wābilin hadari' wātau ruwan sama kamar da bakin ƙwarya.

abin da kuka sanā'anta, kuma daga abin da Muka fitar sabōda ku daga ƙasa, kuma kada ku yi nufin mummuna ya zama daga gare shi ne kuke ciyarwa, alhāli kuwa ba ku zama māsu karɓarsa ba fāce kun runtse ido a cikinsa. Kuma ku sani cēwa lalle ne, Allah Mawadāci ne, Gōdadde.

268. Shaidan yana yi muku alka-warin talauci, kuma yana umurnin ku da alfasha,⁽¹⁾ kuma Allah Yana yi muku alkawarin gāfara daga gare shi da ƙāri, kuma Allah Mawadāci ne, Masani.

269. Yana bāyar da hikima (ga fahimtar gaskiyar abubuwa) ga wanda Yake so. Kuma wanda aka bai wa hikima, to, lalle ne, an bā shi alhēri mai yawa. Kuma bābu mai tunāni fāce ma'abuta hankula.

270. Kuma abin da kuka ciyar daga ciyarwa, kō kuka cika alwāshi daga wani bākance, to, lalle ne, Allah Yana sanin sa. Kuma az-zālumai bā su da wasu mataimaka.

271. Idan kun nūna sadakōki to, yana da kyau ƙwarai kuma idan kuka ɓōye su kuma kuka je da su ga matalauta, to, shi ne mafi alhēri a gare ku, kuma Yana karkarēwa, daga barinku, daga miyāgun ayyu-kanku. Kuma Allah ga abin da kuke aikatawa Masani ne.

مَا كَسَبْتُمْ يَوْمًا أَخْرَجْنَا لَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ وَلَا تَيَمَّمُوا الْخَبِيثَ مِنْهُ تُنْفِقُونَ وَلَسْتُمْ بِآخِذِيهِ إِلَّا أَنْ تُغِصُّوهُ فِيهِ وَعَلِمُوا أَنَّ اللَّهَ عَفِيٌّ حَمِيدٌ ﴿٢٦٨﴾

الشَّيْطَانُ يَعِدُكُمُ الْفَقْرَ وَيَأْمُرُكُمْ بِالْفَحْشَاءِ وَاللَّهُ يَعِدُكُمْ مَغْفِرَةً مِنْهُ وَفَضْلًا وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٦٩﴾

يُؤْتِي الْحِكْمَةَ مَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُؤْتَ الْحِكْمَةَ فَقَدْ أُوتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ ﴿٢٧٠﴾

وَمَا آتَيْنَاكَ مِنْ نَفَقَةٍ أَوْ نَذْرٍ مِنْ نَذْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ ﴿٢٧١﴾ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ ﴿٢٧٢﴾

إِنْ تُبْدُوا الصَّدَقَاتِ فَنِعِمَّا هِيَ وَإِنْ تُخْفُوهَا وَتُؤْتُوهَا الْفُقَرَاءَ فَهِيَ خَيْرٌ لَكُمْ وَيَكْفُرُ عَنْكُمْ مِنْ سَيِّئَاتِكُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٢٧٣﴾

(1) Alfasha ita ce ayyukan zunubi kamar zina da shan giya, alhāli batar da dūkiya a nan, ya fi tsanani, kuma bābu wani badali don sakamako, sabōda haka ƙin ciyarwa dōmin gudun talauci da umurninku da alfasha sun sāhā wa jūna, ga abin da shi Shaidan yake gaya muku; watau kada ku ciyar, dōmin gudun talauci, amma ku sha giya, ku yi zina!

272. Shiryar da su bā ya a kanka, kuma amma Allah Shi ne Yake shiryar da wanda Yake so, kuma abin da kuka ciyar daga alhēri, to, dōmin kanku ne, kuma bā ku ciyarwa, fāce dōmin nēman yardar Allah, kuma abin da kuke ciyarwa daga alhēri zā a cika lādarsa zuwa gare ku, alhāli kuwa kū bā a zāluntar ku.

273. (Ciyarwar a yī ta) ga matalautan⁽¹⁾ nan waɗanda aka tsare a cikin hanyar Allah, bā su iya tafiyar fatauci a cikin ƙasa, jāhilin hālin su yana zaton su waɗātattu sabōɗa kāmuni kai, kana sanin su da alāmarsu, bā su rōƙon mutāne da nācēwa. Kuma abin da kuka ciyar daga alhēri, to, lalle Allah gare shi Masani ne.

274. Waɗanda suke ciyar da dukiyōyinsu, a dare da yini, ɓōye da bayyane, to suna da sakamakonsu a wurin Ubangijinsu. Kuma bābu tsōro a kansu, kuma ba su zama suna baƙin ciki ba.

275. Waɗanda suke cin riba⁽²⁾, bā su tāshi, fāce kamar yadda wan-

لَيْسَ عَلَيْكَ هُدَاهُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ فَلَا يُنْفِصُكُمْ وَمَا تُنْفِقُونَ إِلَّا اتِّبَاعَ وَجْهِ اللَّهِ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ يُؤْتِ إِلَيْكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تُظْلَمُونَ ﴿٢٧٢﴾

لِلْفُقَرَاءِ الَّذِينَ أُخْصِرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا يَسْتَطِيعُونَ ضَرْبًا فِي الْأَرْضِ يَحْسَبُهُمُ الْجَاهِلُ أَغْنِيَاءَ مِنَ التَّعَفُّفِ تَعْرِفُهُمْ بِسِيمَاهُمْ لَا يَسْأَلُونَ النَّاسَ إِلْحَاقًا وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ قَبِلَ اللَّهُ بِهِمْ عَلَيْهِمْ

الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ بِالْإِيلِ وَالنَّهَارِ سِرًّا وَعَلَانِيَةً فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٢٧٣﴾
الَّذِينَ يَأْكُلُونَ الرِّبَا لَا يَقْوَمُونَ إِلَّا

(1) Matalautan nan 'muhājiruna' ne waɗanda suka har dūkiyarsu da iyālansu dōmin hijira. Kuma ba su sām wata matāka ba a Madīna, sai aka yi musu rumfina, sunā kwāna a ciki, suka tsare kansu dōmin jihādi da yāki da karāṭun Alkur'āni da ibāda kamar matsayin sōja a yanzu. Sū wajen dāri huɗu ne, shugabansu, shi ne Abdur Rahman bn Sakhar, Abu Huraira el Dawsy.

(2) Riba ita ce ƙāri ga adadi ko ga lōkaci. Amma ƙārin adadi shi ne ƙari a cikin mu'āmala da zināri da azurfa, da abūhuwan ci ga rāyuwa. Yana haramta ga jinsi guda kawai, kuma ana shardantāwa ga abinci ya zama abinci kō abin gyāransa, kuma ana iya ajiye shi, ban da 'ya'yan itācen marmari da duma da ruwa. Amma ga jinkiri an hana riba muɗlaƙan kō dā ga 'ya'yan itācen marmari. Takardun kuɗi kamar sil'ō'i suke dōmin haka ƙimarsu tana hawa kuma tanā sauka. Har yanzu malamai ba su yanke hukunci a kansu ba sōsai. Annabi, tsīra da amincin Allah su tabbata a gare shi ya ce: "Ka bar abin da yake sanya maka shakka zuwa ga wanda bā yā sanya maka shakka."

da Shaidan yake dimautarwa daga shafa yake tashi. Wancan, dōmin lalle ne sun ce: "Ciniki kamar riba yake." Kuma Allah Ya halatta ciniki kuma Ya haramta riba. To, wanda wa'azi daga Ubangijinsa ya je masa, sa'an nan ya hanu, to yana da abin da ya shige, kuma al'amarinsa (ana wakkala shi) zuwa ga Allah. Kuma wanda ya kōma, to, wadannan sū ne abōkan Wuta, sū a cikinta madawwama ne.

276. Allah Yana shāfe albarkar riba, kuma Yana kāra sadakōki. Kuma Allah bā Ya son dukan mai yawan kāfirci, mai zunubi.

277. Lalle ne, wadanda suka yi imāni, kuma suka aikata ayyukan kwarai, kuma suka tsayar da salla, kuma suka bāyar da zakka, suna da sakamakonsu a wurin Ubangijinsu, kuma bābu tsōro a kansu, kuma ba su zama suna yin bakin ciki ba.

278. Yā ku wadanda suka yi imāni! Ku bi Allah da takawa, kuma ku bar abin da ya rage daga riba, idan kun kasance māsū imāni.

279. To, idan ba ku aikata ba, to, ku sani fa da akwai yāki daga Allah da ManzonSa. Kuma idan kun tūba, to, kuna da asalin dūki-yōyinku, bā ku zālunta, kuma bā a zāluntar ku.

280. Kuma idan ma'abucin wahala ya kasance (mabacci) to, jinkirtāwa ake yi zuwa ga sauḳin al'amarinsa, kuma dā kun yi sadaka, shi ne mafi alhēri a gare ku, idan kun kasance kuna sani.

كَمَا يَقُومُ الَّذِي يَخِفُّهُ الشَّيْطَانُ مِنَ
النَّاسِ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا إِنَّمَا الْبَيْعُ مِثْلُ
الرِّبَا وَأَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا فَمَنْ
جَاءَهُ مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّهِ فَاتَّقَها قُلْ
مَا سَلَفَ وَأَمْرُهُ إِلَى اللَّهِ وَمَنْ عَادَ فَأُولَئِكَ
أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٧٦﴾

يَسْحَقُ اللَّهُ الرِّبَا وَيُزَيِّدُ الصَّدَقَاتِ وَاللَّهُ
لَا يُحِبُّ كُلَّ كَفَّارٍ أَثِيمٍ ﴿٢٧٧﴾

إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَءَاتَوْا الزَّكَاةَ لَهُمْ
أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ
وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٢٧٨﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَذَرُوا
مَا بَقِيَ مِنَ الرِّبَا إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٢٧٩﴾

فَإِنْ لَمْ تَفْعَلُوا فَأْذَنُوا بِحَرْبٍ مِنَ اللَّهِ
وَرَسُولِهِ وَإِنْ تُبْتِغُوا فَكَلُومًا
أَمْوَالِكُمْ لَا تَظْلِمُونَ وَلَا تُظْلَمُونَ ﴿٢٨٠﴾

وَإِنْ كَانَ ذُو عُسْرَةٍ فَنَظِرَةٌ إِلَى مَيْسَرَةٍ
وَأَنْ تَصَدَّقُوا خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ
تَعْلَمُونَ ﴿٢٨١﴾

281. Kuma ku ji tsōron wani yini wanda ake mayar da ku a cikin-sa zuwa ga Allah, sa'an nan kuma a cika wa kōwane rai abin da ya sanā'anta, kuma sū bā a zāluntar su.

282. Yā ku waɗanda suka yi īmāni! Idan kun yi mu'āmalār bāyar da bāshi zuwa ga wani ajali ambatacce, sai ku rubūta shi. Kuma wani marubuci ya yi rubūtu a tsakaninku da ādalci. Kuma kada marubūci ya ki rubūtāwa, kamar yadda Allah Ya sanar da shi, sai ya rubūta. Kuma wanda bāshin yake a kansa sai ya yi shibta, kuma ya ji tsōron Allah, Ubangijinsa, da taḳawa, kuma kada ya rage wani abu daga gare shi. To, idan wanda bāshin yake a kansa yā kasance wāwā ne kō kuwa rarrauna, kō kuwa shi bā ya iya shibta, to, sai waliyyinsa ya yi shibtar da ādalci. Kuma ku shaidar da shaidu biyu daga mazanku, to, idan ba su zama maza biyu ba, to, namiji guda da mātā biyu, daga waɗanda kuke yarda da su daga shaidun, dōmin mantuwar ḍayansu, sai gudarsu ta mazākūtār⁽¹⁾ da ḍayar. Kuma kada shaidun su ki, idan an kira su. Kuma kada ku kōsa ga rubūta shi, karami ya kasance kō babba, zuwa ajalinsa. Wancan ne mafī ādalci a wurin Allah, kuma mafī tsayuwa ga shaida, kuma mafī kusa ga rashin shakkarku. Sai idan ya kasance fatauci ne halartacce

وَأَقِمُوا يَوْمَ مَا تَجْعَلُونَ فِيهِ إِلَى اللَّهِ تَوَكُّفًا
كُلِّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٢٨٢﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا تَدَايَنْتُمْ بِدِينٍ
إِلَى أَجَلٍ مُّسَمًّى فَاكْتُبُوهُ وَلْيَكْتُبْ
بَيْنَكُمْ كَاتِبٌ بِالْعَدْلِ وَلَا يَأْبَ
كَاتِبٌ أَنْ يَكْتُبَ كَمَا عَلَّمَهُ اللَّهُ
فَلْيَكْتُبْ وَلْيُمْلِلِ الَّذِي عَلَيْهِ الْحَقُّ وَلْيَتَّقِ
اللَّهَ رَبَّهُ وَلَا يَبْخَسَ مِنْهُ شَيْئًا فَإِنْ
كَانَ الَّذِي عَلَيْهِ الْحَقُّ سَفِيهًا أَوْ ضَعِيفًا
أَوْ لَا يَسْطِيعُ أَنْ يُعْلِلَ هُوَ فَاكْتُبْ لِيُثَبِّتَ
بِالْعَدْلِ وَأَشْهَدُوا شَهِيدَيْنِ مِنْ
رِجَالِكُمْ فَإِنْ لَمْ يَكُونَا رَجُلَيْنِ
فَرَجُلٌ وَامْرَأَتَانِ مِمَّن تَرْضَوْنَ مِنَ
الشُّهَدَاءِ أَنْ تَضِلَّ إِحْدَاهُمَا فَتُذَكِّرَ
إِحْدَاهُمَا الْآخَرَى وَلَا يَأْبَ الشُّهَدَاءُ إِذَا
مَادُّوا أَوْ لَا تَسْمِعُوا أَنْ تَكْتُبُوهُ صَغِيرًا أَوْ
كَبِيرًا إِلَى أَجَلٍ ذَٰلِكُمْ أَقْسَطُ عِنْدَ
اللَّهِ وَأَقْرَبُ لِلشُّهَدَةِ وَأَدْنَىٰ أَلَّا تَرْتَابُوا إِلَّا
أَنْ تَكُونَ بَیْعَةً حَاضِرَةً تُمْرُونَ بِهَا بَيْنَكُمْ
فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَلَّا تَكْتُبُوهَا

(1) Watau mātā biyu su zama kamar namiji guda ga bāyar da shaida. Kuma ana fassara shi da "ta tunatar da ḍayar".

wanda kuke gēwayarwa da shi hannu da hannu a tsakāninku, to bābu laifi a kanku, ya zama ba ku rubūta shi ba. Kuma ku shaidar idan kun yi sayayya. Kuma kada a wahalar da marubuci, kuma kada a wahalar da shaidu, kuma idan kun aikata, to, lalle ne, shi fāsikanci ne game da ku. Kuma ku bi Allah da taƙawa, kuma Allah Ya sanar da ku. Kuma Allah ga dukan kōme Masani ne.

283. Kuma idan kun kasance a kan tafiya, kuma ba ku sāmi marubūci ba, to, a bāyar da jingina karɓaɓɓiya (ga hannu). To, idan sāshenku ya amince wa sāshe, to, wanda aka amincē wan nan sai ya bāyar da amānarsa, kuma ya bi Allah, Ubangijinsa, da taƙawa. Kuma kada ku ɓōye shaida, kuma wanda ya ɓōye ta, to, shi mai zunubin zūciyarsa ne. Kuma Allah ga abin da kuke aikatāwa Masani ne.

284. Allah ne, da abin da yake a cikin sammai da abin da yake a cikin ƙasa, kuma idan kun bayyana abin da yake a cikin zukatanku (na shaida), ko kuka ɓōye shi, Allah zai bincike ku da shi, sa'an nan Ya yi gāfara ga wanda Yake so, kuma Ya azabta wanda Yake so. Kuma Allah a kan dukan kōme Mai ikon yi ne.⁽¹⁾

وَأَشْهِدُوا إِذَا تَبَايَعْتُمْ وَلَا يُضَارَّ كَاتِبٌ
وَلَا شَهِيدٌ وَإِنْ تَفْعَلُوا فَإِنَّهُ فُسُوقٌ
بِكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَيَعْلَمَ اللَّهُ
اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٢٨٣﴾

﴿وَإِنْ كُنْتُمْ عَلَىٰ سَفَرٍ وَلَمْ تَجِدُوا كَاتِبًا
فَرِهْنٌ مَّقْبُوضَةٌ فَإِنْ أَمِنَ بَعْضُكُم بَعْضًا
فَلْيُؤَدِّ الَّذِي اؤْتُمِنَ أَمْنَتَهُ وَلْيَسْقِ اللَّهَ
رَبَّهُ وَلَا تَكُنُوا مِنَ الشَّاهِدَةِ وَمَنْ
يَكُنْهَا فَإِنَّهُ اشْتَرَىٰ قَلْبَهُ وَاللَّهُ
بِعَمَلِهِمْ عَلِيمٌ ﴿٢٨٤﴾﴾

لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَإِنْ
تُبَدَّوْا مَا فِي أَنْفُسِكُمْ أَوْتَحْفَتُوهُ
يُحَاسِبُكُمْ بِهِ اللَّهُ فَيَغْفِرُ لِمَنْ
يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ
شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٨٥﴾

(1) Wannan āyâ ita ce ƙarshen bayāni a kan bāyar da shaida. A kan shaidar da mutum ya bayyana kō ya ɓōye a cikin rai. Allah Yake yi masa bincike dōmin hakkin wani da ya rātaya a kan wannan bayyanawar kō ɓōyewar. Ita ayar da biyu na bayanta sun ƙunsa ilmin Bakāra dukanta.

285. Manzon Allah yā yi īmāni da abin da aka saukar zuwa gare shi daga Ubangijinsa, da mūminai. Kōwanensu yā yi īmāni da Allah, da mala'ikunSa, da littattafanSa, da manzanninSa. Bā mu rarrabēwa a tsakānin ḍaya daga manzanninSa. Kuma (mūminai) suka ce, “Mun ji kuma mun yi dā'a: (muna nēman) gāfararKa, yā Ubangijinmu, kuma zuwa a gare Ka makōma take⁽¹⁾”

286. Allah ba Ya kallafā wa rai fāce ikon yinsa, yana da lādar abin da ya tsirfanta, kuma a kansa akwai zunubin abin da ya yi ta aikatāwa: “Yā Ubangijinmu! Kada Ka kāmā mu, idan mun yi mantuwa, ko kuma mun yi kuskure. Yā Ubangijinmu! Kuma kada Ka aza nauyi a kanmu, kamar yadda Ka aza shi a kan wadanda suke a gabāninmu. Yā Ubangijinmu! Kada Ka sanya mu ḍaukar abin da bābu īko gare mu da shi. Kuma Ka yāfe daga gare mu, kuma Ka gāfarta mana, kuma Ka yi jin kai gare mu. Kai ne Majibin-cinmu, sabōda haka Ka taimake mu a kan mutānen nan kāfirai.”

ءَامَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ
وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ ءَامَنَ بِاللهِ
وَمَلَكِهِ كِتَابِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ
لَا تَفْرِقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ وَقَالُوا
سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ
الْمَصِيرُ ﴿٢٨٥﴾

لَا يُكَلِّفُ اللهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا لَهَا
مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ رَبَّنَا
لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ نَسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا رَبَّنَا
وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا إَصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ
عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا
مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ وَاعْفُ عَنَّا وَاعْفِرْ
لَنَا وَارْحَمْنَا أَنْتَ مَوْلَانَا فَانصُرْنَا عَلَى
الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿٢٨٦﴾

(1) Aya ta 285 da ta 286 sun kunshi aikin Annabi da wadanda suka bi shi daga akida da magana da aiki da kyautatāwa da mayar da al'amari ga Allah, da addu'ar tsari da nema daga Ubangijinsu. Aya ta 286 ita ce mafi kyaun addu'a. Kuma ta nuna Musulmi sun sāba wa Yahūdāwa māsu cewa 'Mun ji, mun ki!'

سُورَةُ آلِ الْإِمْرَانِ

SŪRATU ĀL 'IMRĀNA

Tanā karantar da cēwa Allah Yana karɓa addu'ar wanda ya kira Shi da gaskiyar niyya, kuma Yana keta al'ādu da wannan kira. Bābu abin da yake da wuya ga Allah idan an kaɗaita Shi da tsarkakēwa daga shirki da abin da ya yi kama da shirki.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. A. Ī. M̃.

2. Allah, bābu wani abin bauta-wa fāce Shi, Rāyayye Mai tsayuwa da kōme.

3. Yā sassaukar da Littāfi a gare ka da gaskiya, yana mai gaskatāwa ga abin da ke gaba gare shi, kuma Allah Yā saukar da Atfaura da Linjilā.

4. A gabāni, suna shiryyar da mutāne, kuma Ya saukar da littattafai māsu rarrabēwa. Lalle ne waɗanda suka kāfirta da āyōyin Allah, suna da azāba mai tsanani. Kuma Allah Mabuwayi ne, Ma'abucin azābar rāmuwa.

5. Lalle ne, Allah bābu wani abin da ke ñōyuwa gare Shi a cikin kasa, kuma bābu a cikin sama.

التر

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ ١

نَزَّلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَأَنزَلَ التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ ٢

مِن قَبْلُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَأَنزَلَ الْفُرْقَانَ ٣
إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا إِنَّهُم عَذَابٌ شَدِيدٌ ٤ وَاللَّهُ عَزِيزٌ ذُو انتِقَامٍ ٥

إِنَّ اللَّهَ لَا يَخْفَى عَلَيْهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ ٦

6. Shi ne Wanda Yake suranta ku a cikin mahaifu yadda Yake so. Bābu abin bautāwa fāce Shi, Mabu-wāyi, Mai hikima.

7. Shi ne Wanda ya saukar da Littāfi a gare ka, daga cikinsa akwai āyōyi bayyanannu, su ne mafi yawan Littāfin, da wasu māsu kamā da jūna. To, amma waɗanda yake a cikin zukātansu akwai karkata, sai suna bin abin da yake da kamā da jūna daga gare shi, dōmin nēman yin fitina da tāwīlinsa. Kuma bābu wanda ya san tāwīlinsa fāce Allah. Kuma matabbata a cikin ilmi sunā cēwa: "Mun yi imāni da shi; dukan-sa daga wurin Ubangijinmu yake." Kuma bābu mai tunāni fāce ma'abūta hankula.

8. Yā Ubangijinmu! Kada Ka karkatar da zukātanmu bāyan har Kā shiryar da mu, kuma Ka bā mu rahama daga gunKa. Lalle ne, Kai, Kai ne Mai yawan kyauta.

9. "Yā Ubangijinmu! Lalle ne Kai, Mai tāra mutāne ne dōmin wani yini wanda bābu shakka a gare shi. Lalle ne Allah bā Ya sābāwar lōka-cin alkawari."

10. Lalle ne waɗanda suka kāfir-ta, dūkiyōyinsu bā su tunkudē musu kōme daga Allah, kuma 'ya'yansu bā su tunkudēwa, kuma waɗannan, sū ne makāmashin wuta.

11. Kamar dabi'ar mutānen Fir-r'auna da waɗanda ke a gabāninsu, sun karyata āyōyinMu, sai Allah Ya kāmā su sabōda zunubansu, kuma Allah Mai tsananin ukūba ne.

هُوَ الَّذِي يُصَوِّرُكُمْ فِي الْأَرْحَامِ كَيْفَ يَشَاءُ
لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٦﴾

هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ مِنْهُ آيَاتٌ
مُحْكَمَاتٌ هُنَّ أُمُّ الْكِتَابِ وَأُخَرُ
مُتَشَابِهَاتٌ فَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ زَيْغٌ فَيَتَّبِعُونَ
مَا تَشَابَهَ مِنْهُ ابْتِغَاءَ الْفِتْنَةِ وَابْتِغَاءَ تَأْوِيلِهِ
وَمَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ إِلَّا اللَّهُ وَالرَّاسِخُونَ فِي
الْعِلْمِ يَقُولُونَ آمَنَّا بِهِ كُلٌّ مِنْ عِنْدِ رَبِّنَا
وَمَا يَذْكُرُ إِلَّا أَهْلُ الْكِتَابِ ﴿٧﴾

رَبَّنَا لَا تُرِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا
مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ ﴿٨﴾

رَبَّنَا إِنَّكَ جَامِعُ النَّاسِ لِيَوْمٍ لَا رَيْبَ فِيهِ
إِنَّ اللَّهَ لَا يَخْلِفُ الْوَعْدَ ﴿٩﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ تُغْنِيَ عَنْهُمْ
أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا
وَأُولَئِكَ هُمْ وَقُودُ النَّارِ ﴿١٠﴾

كَذَابَ آلِ فِرْعَوْنَ وَالَّذِينَ مِنْ
قَبْلِهِمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَآخَذَهُمُ اللَّهُ
بِذُنُوبِهِمْ وَاللَّهُ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿١١﴾

12. Ka ce wa waɗanda suka kâ-firta: “Za a rinjaye ku, kuma a tãra ku zuwa Jahannama, kuma shimfiɗar tã mûnana!”

13. “Lalle ne wata âyâ tã kance a gare ku a cikin kungiyôyi biyu da suka haɗu; kungiya guda tana yâki a cikin hanyar Allah, da wata kâfira, suna ganin su ninki biyu nâsu, a ganin ido. Kuma Allah Yânâ karkafa wanda Yake so da taimakonSa. Lalle ne a cikin wannan, haƙîka, akwai abin kula ga ma'abûta basira.”

14. An kawata wa mutãne son sha'awôyi daga mâtã da ɗiya da dũkiyôyi abûbuwan tãrãwa daga zinariya da azurfa, da dawãki kiwãtattu da dabbôbin ci da hatsi. Wannan shi ne dãɗin rãyuwar dũniya. Kuma Allah a wurinSa kya-kkyãwar makôma take.

15. Ka ce: Shin kuma, in gaya muku mafi alhëri daga wannan? Akwai gidãjen Aljanna a wurin Ubangiji sabôda waɗanda suka bi Shi da takawa, kôguna suna gudãna daga karkashinsu, suna madawwama a cikinsu, da mâtan aure tsarkakakku, da yarda daga Allah. Kuma Allah Mai gani ne ga bã-yinSa.

16. Waɗanda suke cëwa: “Ya Ubangijinmu! Lalle ne mu, mun yi ïmãni, sai Ka gãfarta mana zunubanmu kuma Ka tsare mu daga azãbar wuta.”

17. Mãsu haƙuri, da mãsu gas-kiya, da mãsu kankan da kai, da

قُلْ لِلدِّينِ كَفَرُوا سَمْعًا
وَتُحْشَرُونَ إِلَىٰ جَهَنَّمَ ۚ وَبِئْسَ الْمِهَادُ ﴿١١﴾

فَدَكَاتْ لَكُمُ آيَةٌ فِي فَتْحِ بْنِ النَّفَقَاتِ
فِي تَقَاتِلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَأُخْرَىٰ
كَافِرَةٌ بَرَوْنَهُمْ مَثَلِيهِمْ ذَا
الْعَيْنِ وَاللَّهُ يُؤَيِّدُ بَصِيرَةً مِّنْ يَّشَاءُ
إِنَّ فِي ذَلِكَ لَعِبْرَةً لِّأُولِي الْأَبْصَارِ ﴿١٢﴾

لَرَيْنَ لِلنَّاسِ حُبُّ الشَّهَوَاتِ مِنَ النِّسَاءِ
وَالْبَنِينَ وَالْقَنَاطِيرِ الْمُقَنْطَرَةِ مِنَ
الذَّهَبِ وَالْفُصَّةِ وَالْخَيْلِ الْمُسَوَّمَةِ
وَالْأَنْعَامِ وَالْخَرْبِ ذَلِكَ مَتَاعُ الْحَيَاةِ
الدُّنْيَا وَاللَّهُ عِنْدَهُ حُسْنُ الْمَتَابِ ﴿١٣﴾

قُلْ أُوَيِّدُكُمْ بِخَيْرٍ مِّنْ ذَلِكَ
لِلدِّينِ أَتَقْرَأُونَ دَرِيهِمْ جَنَّتْ تَجْرِي مِنْ
تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَأَزْوَاجٌ
مُّطَهَّرَةٌ وَرِضْوَانٌ مِّنَ اللَّهِ
وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ ﴿١٤﴾

الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا إِنَّنَا أَمْنَا
فَلَا غُرُوسًا دَلُوبًا وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ﴿١٥﴾

الضَّالِّينَ وَالضَّالِّينَ وَالضَّالِّينَ وَالضَّالِّينَ

māsu ciyarwa, da māsu istingifari a lōkutan asuba.

18. Allah Ya shaida cēwa: Lalle ne bābu abin bautāwa fāce Shi, kuma malā'iku da ma'abūta ilmi sun shaida, Yana tsaye da ādalci, bābu abin bautāwa fāce Shi, Mabu-wāyi, Mai hikima.

19. Lalle ne, addini a wurin Allah, shi ne Musulunci. Kuma wa-ɗanda aka bai wa Littāfi ba su sābā ba, fāce a bāyan ilmi ya je musu, bisa zālunci a tsakāninsu. Kuma wanda ya kāfirta da āyōyin Allah, to, lalle ne Allah Mai gaugāwar sakamako ne.

20. To, idan sun yi musu da kai, sai ka ce, “Nā sallama fuskata ga Allah, kuma wanda ya bi ni (haka).” Kuma ka ce wa waɗanda aka bai wa littāfi da Ummyiyai:⁽¹⁾ “Shin, kun sallama?” To, idan sun sallama, haḳiḳa, sun shiryu, kuma idan sun jūya, to, kawai abin da ke kanka, shi ne iyarwa. Kuma Allah Mai gani ne ga bāyinSa.

21. Lalle ne waɗanda suke kāfir-ta da āyōyin Allah, kuma suna kashe annabāwa, bā da wani haḳḳi ba, kuma suna kashe waɗanda ke umurni da yin ādalci daga mutāne, to, ka yi musu bushāra da azāba mai raɗaɗi.

وَالْمُسْتَفْزِرِينَ بِالْأَسْحَارِ ﴿١٨﴾

شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ
وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُوا الْعِلْمِ قَابًا
بِالْقِسْطِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١٩﴾

إِنَّ الَّذِينَ عِنْدَ اللَّهِ أَلِيسْلَهُ وَمَا اخْتَلَفَ
الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ إِلَّا مِنْ بَعْدِ
مَا جَاءَهُمْ الْعِلْمُ بَغْيًا بَيْنَهُمْ وَمَنْ يَكْفُرْ
بِمَائِدَةِ اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿٢٠﴾

فَإِنْ حَاجُّوكَ فَقُلْ أَسْلَمْتُ وَجْهِيَ لِلَّهِ
وَمَنِ اتَّبَعْنِي فَقُلْ لِلَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ
وَالْأُمِّيِّينَ أَتَسْلَمُونَ فَإِنْ أَسْلَمُوا فَقَدِ
أَهْتَدُوا وَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلَاءُ
وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ ﴿٢١﴾

إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِمَائِدَةِ اللَّهِ
وَيَقْتُلُونَ النَّبِيِّينَ بِغَيْرِ حَقٍّ
وَيَقْتُلُونَ الَّذِينَ يَأْمُرُونَ
بِالْقِسْطِ مِنَ النَّاسِ فَيَكْثِرُهُمْ بِعَذَابِ اللَّهِ ﴿٢٢﴾

(1) Ummyiyi shi ne wanda har iya karatu da rubutu ba. A cikin Alkur'āni anā nufin Lārabawa da wannan sunan, dōmin bā su da wani littāfin sama da suke da shi a lōkacin nan. Amma ba ana nufin bā su da rubutu ba. Haruffan rubutun Alkur'āni tun a zamānin Ismā'ila ɗan Ibrāhīma aka san su. Kuma a cikin Lārabāwa da yawa sun san su, har suna rubuta Rasīdu māsu kyau, suna rāṭayewa a cikin Ka'aba. Jahiliyya ita ce lōkacin da bā a aiki da wani littāfi na sama kamar yadda mafi yawan mutāne suke a yanzu. Karnin ishirin. Shi ma karnin wata Jahiliyya ne.

22. Waɗannan ne waɗanda ayyukansu suka ɓāci a cikin dūniya da Lāhira, kuma bā su da wasu mataimaka.

23. Shin, ba ka ga waɗanda aka bai wa rabo daga littāfi ba ana kiran su zuwa ga Littāfin Allah dōmin ya yi hukunci a tsakāninsu sa'an nan wata ƙungiya daga cikinsu ta jūya bāya, kuma sunā māsu bijirēwa?

24. Wannan kuwa, dōmin lalle ne sū, sun ce: "Wutā bā zā ta shāfe mu ba, fāce a 'yan kwānaki kidāyayyu." Kuma abin da suka kasance sunā ƙirƙirāwa na ƙarya ya rūdē su a cikin addininsu.

25. To, yāya idan Mun tāra su a yini wanda bābu shakka a cikinsa, kuma aka cikā wa kōwane rai sakamakon abin da ya tsirfanta, alhāli kuwa, sū bā zā a zālunce su ba?

26. Ka ce: ⁽¹⁾ "Yā Allah Mamal-lakin mulki, Kanā bayar da mulki ga wanda Kake so, Kanā zāre mulki daga wanda Kake so, kuma Kanā buwāyar da wanda Kake so, kuma Kanā ƙaskantar da wanda Kake so, ga hannunKa alhēri yake. Lalle ne Kai, a kan kōwane abu, Mai īkon yi ne.

27. "Kanā shigar da dare a cikin yini, kuma Kanā shigar da yini a cikin dare, kuma Kana fitar da mai

أُولَئِكَ الَّذِينَ حَقِطْتَ أَعْمَالُهُمْ فِي
الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ ﴿٣٢﴾

أَمَرْنَا إِلَى الَّذِينَ آوَوْا نُصِيبًا مِنَ الْكِتَابِ
يُذَعِّبُونَ إِلَى كِتَابِ اللَّهِ يُخْرَجُونَ مِنْهُمْ
فَرِيقٌ مِنْهُمْ وَهُمْ مُعْرِضُونَ ﴿٣٣﴾

ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا إِنَّمَا نَحْنُ النَّارُ إِلَّا
أَيُّ مَا مَعْدُودَاتٍ وَعَرَّهْمُ فِي دِينِهِمْ
مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿٣٤﴾

فَكَيْفَ إِذَا جُمِعْتُمْ لِيَوْمٍ لَا رَيْبَ فِيهِ
وَوُفِّيَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ وَهُمْ
لَا يُظْلَمُونَ ﴿٣٥﴾

قُلِ اللَّهُمَّ مَلِكُ الْمَلِكِ قُوَّةُ الْمُلُوكِ
تَشَاءُ وَتَنْزِيعُ الْمُلُوكِ مِمَّنْ تَشَاءُ وَتُعِزُّ
مَنْ تَشَاءُ وَتُذِلُّ مَنْ تَشَاءُ يَدُكَ الْخَبِيرُ
إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٣٦﴾

تُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَتُولِجُ النَّهَارَ فِي
الَّيْلِ وَتُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَتُخْرِجُ

(1) Wato ka mayar da īkon kōme ga Allah, Yana yin sa yanda Yake so, bābu mai iya hanāwa, sa'an nan kuma ka ce wa mūminai, kada su yi wata mu'amala da kāfirai, su bar yan'uwansu mūminai, sai dai a kan lalūra kawai. Wanda ya riƙi kāfirai ya bar mūminai, to, bā shi tāre da Allah a cikin kōme.

rai daga mamaci, kuma Kanā fitar da mamaci daga mai rai, kuma Kanā arzūta wanda Kake so bā da lissāfi ba.”

28. Kada mūminai su riƙi kāfirai masōya, baicin mūminai. Kuma wanda ya yi wannan, to, bai zama a cikin kōme ba daga Allah, fāce fa dōmin ku yi tsaro daga gare su da 'yar kāriya. Kuma Allah Yana tsōratar da ku Kansa. Kuma zuwa ga Allah makōma take.

29. Ka ce: “Idan kun ɓōye abin da ke a cikin ƙirāzanku, kō kuwa kun bayyana shi, Allah Yana sanin sa. Kuma Yana sanin abin da ke a cikin sammai da ƙasa. Kuma Allah a kan kōwane abu Mai iƙon yi ne.”

30. A rānar da kōwane rai yake sāmuni abin da ya aikata daga alhēri, a halarce, da kuma abin da ya aikata daga sharri, alhāli yana gūrin, dā dai lalle a ce akwai fage mai nīsa a tsakāninsa da abin da ya aikata na sharrin! Kuma Allah yanā tsōratar da kō Kansa. Kuma Allah Mai tausayi ne ga bāyinSa.

31. Ka ce: “Idan kun kasance kunā son Allah, to, ku bī ni, Allah Ya sō ku, kuma Ya gāfarta muku zunubanku. Kuma Allah Mai gāfara ne, Mai jin ƙai.”

32. Ka ce: “Ku yi dā'a ga Allah da Manzo”. To, amma idan sun jūya bāya, to, lalle ne Allah bā Ya son kāfirai.

33. Lalle ne Allah Yā zāfi Ādama da Nūhu da Gidan Ibrāhīma da Gidan Imrāna a kan tālikai.

الْمَيِّتِ مِنَ الْحَيِّ وَتَرْزُقُ مَنْ نَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٢٧﴾

لَا يَسْتَحِذُ الْمُؤْمِنُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَهُ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَلَيْسَ مِنَ اللَّهِ فِي شَيْءٍ إِلَّا أَنْ تَتَّقُوا مِنْهُمْ تُقَاتَهُ وَيُحَذِّرُكُمُ اللَّهُ نَفْسَهُ وَاللَّهُ الْغَفِيرُ ﴿٢٨﴾

قُلْ إِنْ تُحِبُّوا مَا فِي صُدُورِكُمْ أَوْ بُدُّوا يَوْمَ يُنْفَخُ الْأَرْضُ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٩﴾

يَوْمَ يُخَذُّ كُلُّ نَفْسٍ مَا عَمِلَتْ مِنْ خَيْرٍ مُحْضَرًا وَمَا عَمِلَتْ مِنْ سُوءٍ تَوَدُّ لَوْ أَنَّ بَيْنَهَا وَبَيْنَهُ أَمَدًا بَعِيدًا وَيُحَذِّرُكُمُ اللَّهُ نَفْسَهُ وَاللَّهُ وَفٍ بِالْعَهْدِ ﴿٣٠﴾

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٣١﴾

قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ ﴿٣٢﴾

إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَىٰ آدَمَ وَنُوحًا وَآلَ إِبْرَاهِيمَ وَآلَ عِمْرَانَ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿٣٣﴾

34. Zuriyya ce sāshensu⁽¹⁾ daga sāshe, kuma Allah Mai ji ne, Masani.

35. A lōkacin da mātār Imrāna⁽²⁾ ta ce: “Yā Ubangijina! Lalle ni, nā yi bākancen abin da ke cikin cikina gare Ka; ya zama 'yantacce, sai Ka karɓa daga gare ni. Lalle ne Kai, Kai ne Mai ji, Masani”.

36. To, a lōkacin da ta haife ta, sai ta ce: “Ya Ubangijina! Lalle ne ni, nā haife ta mace!” Kuma Allah ne Mafi sanin abin da ta haifa. “Kuma namiji bai zama kamar mace ba. Kuma ni, nā yi mata suna Maryamu⁽³⁾, kuma lalle ne ni, ina nēma mata tsari gare Ka, ita da zūriyarta daga Shaidan jēfaffe.”

37. Sai Ubangijinta Ya karɓe ta karɓa mai kyau. Kuma Ya yabanyartar da ita yabanyartarwa mai kyau, kuma Ya sanya rēnonta ga Zakariyya. Ko da yausha Zakariyya ya shiga masallāci, a gare ta, sai ya sāmi abinci a wurinta. (Sai kuwa) ya ce: “Yā Maryamu! Daga ina wannan yake gare ki?” (Sai) ta ce “Daga wurin Allah yake. Lalle

ذُرِّيَّةَ بَعْضِهَا مِنْ بَعْضٍ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٣٤﴾

إِذْ قَالَتِ امْرَأَتُ عِمْرَانَ رَبِّ إِنِّي نَذَرْتُ لَكَ مَا فِي بَطْنِي مُحَرَّرًا فَتَقَبَّلْ مِنِّي إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٣٥﴾

فَلَمَّا وَضَعَتْهَا قَالَتْ رَبِّ إِنِّي وَضَعْتُهَا أُنْثَىٰ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا وَضَعْتَ وَلَيْسَ الذَّكَرُ كَالْأُنْثَىٰ وَإِنِّي سَمَّيْتُهَا مَرْيَمَ وَإِنِّي أُعِيذُهَا بِكَ وَذُرِّيَّتَهَا مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿٣٦﴾

فَتَقَبَّلَهَا رَبُّهَا بِقَبُولٍ حَسَنٍ وَأَنبَتَهَا نَبَاتًا حَسَنًا وَكَفَّلَهَا زَكَرِيَّا كُلَّمَا دَخَلَ عَلَيْهَا زَكَرِيَّا الْمِحْرَابَ وَجَدَ عِنْدَهَا رِزْقًا قَالَ يَمْزِيهِ الْإِنسَانُ لَكَ هَذَا هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٣٧﴾

(1) Sū duka daidai suke ga mai da al'amari ga Allah.

(2) Mātār Imrāna sunanta Hannatu diyar Fākūza, bā ta haifuwa, sai wata rāna ta ga tsuntsuwa tanā ciyar da tsākonta, sai ta yi sha'awar sāmum dā, sabōda haka ta rōki Allah Ya bā ta da. Da mijinta Imrāna ya tākē ta sai ta sāmi ciki, dōmin murna sai ta yi alkwarin 'yanta shi da bākance ga Masallacin Baitil Muḥaddas dōmin ya riḥa yi masa hidima. To, a lōkacin da ta haifu sai ta sāmi diya mace. Ga shari'arsu bā a 'yanta mace ga irin wannan aiki na hidimar masallaci, dōmin haka ta nēmi uzuri da cōwa, tā haife ta mace, mace hā kamar namiji take ba. Har ta yi ruɗu ta jūya, ta ce, namijin bā kamar mace ba, dōmin namiji ne a cikin zūciyarta.

(3) Maryam, ma'anarta mai ibāda. Abinci da ake kai mata a cikin Masallaci shi ne 'ya'yan itāce, irin na dāri, a lōkacin bazara, kuma irin na bazara a lōkacin dāri. Wannan kuma ya mōtsar da bēgen Zakariyya ga sāmum dā, bāyan shi da mātarsa sun tsūfa ba su haifu ba. Sai ya rōki Allah kuma Ya karɓa masa. Ya ba shi Yahaya Annabi.

ne, Allah Yana arzuta wanda Ya so, bā da lissāfi ba.”

38. A can ne Zakariyya ya rōki Ubangijinsa, ya ce, “Yā Ubangijina! Ka bā ni zuriyya mai kyau daga gunKa. Lalle ne Kai Mai jin addu’a Kake”.

39. Sai malā'iku suka kirāye shi, alhāli kuwa shi yanā tsaye yanā salla a cikin masallāci. (Suka ce), “Lalle ne, Allah Yana bā ka bushāra da Yahaya, alhāli yana mai gaskatāwar wata kalma daga Allah, kuma shugaba, kuma tsarkakke, kuma annabi daga sālihai.”

40. Ya ce: “Yā Ubangijina! Yāya yāro zai sāmu a gare ni, alhāli kuwa, lalle tsūfa ya sāme ni, kuma mātāta bakarāriya ce?” Allah ya ce, “Kamar hakan ne, Allah Yanā aikata abin da Yake so.”

41. Ya ce: “Yā Ubangijinā! Ka sanya mini wata alāma!” (Allah) Ya ce “Alāmaka ita ce ba zā ka iya yi wa mutāne magana ba har yini uku fāce da ishāra. Sai ka ambaci Ubangijinka da yawa. Kuma ka yi tasbihi da marece da sāfe.”

42. Kuma a lōkacin da malā'iku suka ce: “Ya Maryamu! Lalle ne, Allah Ya zābe ki, kuma Ya tsarkake ki, kuma Ya zaɓe ki a kan mātan tālikai.

43. “Yā Maryamu! Ki yi kanƙan da kai ga Ubangijinki, kuma ki yi sujada, kuma ki yi rukū'i tāre⁽¹⁾ da māsu rukū'i.”

هَٰذَاكَ دَعَاكَ رَبُّكَ قَالَ رَبِّ هَبْ لِي
مِنْ لَدُنْكَ ذُرِّيَّةً طَيِّبَةً إِنَّكَ سَمِيعُ الدُّعَاءِ ﴿٣٨﴾

فَنَادَتْهُ الْمَلَائِكَةُ وَهُوَ قَائِمٌ يُصَلِّي فِي
الْمِحْرَابِ أَنْ أَلْقِ الْيُسْرَىٰ بِخَيْرٍ مُّصَدِّقًا
بِكَلِمَةٍ مِنْ أَلْفٍ وَسَيِّدًا وَأَحْصُوا وَبَيْنَا
مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٣٩﴾

قَالَ رَبِّ أَنَّى يَكُونُ لِي غُلَامٌ وَقَدْ بَلَغَنِي
الْكِبَرُ وَامْرَأَتِي عَاقِرٌ قَالَ كَذَٰلِكَ
أَلْقَى اللَّهُ الْفَلَاحَ ﴿٤٠﴾

قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِي آيَةً قَالَ آيَتُكَ
أَلَّا تُكَلِّمَ النَّاسَ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ إِلَّا رَمْرًا
وَأَذْكُرَ رَبَّكَ كَثِيرًا وَسَبِّحَ بِالنَّعِشِيِّ
وَالْإِبْرَةِ ﴿٤١﴾

وَإِذْ قَالَتِ الْمَلَائِكَةُ يَمْرُؤُا إِنَّ اللَّهَ
أَصْطَفَاكِ وَطَهَّرَكِ وَاصْطَفَاكِ
عَلَىٰ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ ﴿٤٢﴾

يَمْرُؤُا أَفَنَتِي لِرَبِّكِ وَأَسْجُدِي
وَأَرْكَعِي مَعَ الرَّاكِعِينَ ﴿٤٣﴾

(1) Wannan ya nuna muhimman cin salla tare da jama'a a masallaci, ko da ga mata. Sai dai hali ya nuna an fi son mace ta yi salla a dakinta.

44. Wannan yana daga lābarun⁽¹⁾ gaibi, Munā yin wahayinsa zuwa gare ka (Muhammaḍu). Ba ka kasance ba a wurinsu, a lōkacin da suke jēfa alƙalumansu (domin ƙuri'a) wāne ne zai yi rēnon Maryam. Kuma ba ka kasance a wurinsu ba a lōkacin da suke ta yin husūma⁽²⁾.

45. A lōkacin da malā'iku suka ce "Yā Maryamu! Lalle ne Allah Yana bā ki bushāra da wata kalma daga gare Shi; sūnansa Masīhu Īsa ḍan Maryama, yana mai daraja a dūniya da Lāhira kuma daga Makusanta.

46. "Kuma yana yi wa mutāne magana a cikin shirfiɗar jariri, da kuma lōkacin da yanā dattijo, kuma yana daga sālihai."

47. Ta ce: "Yā Ubangijina! Yāya yāro zai kasance a gare ni, alhāli kuwa wani mutum bai shāfe ni ba?" (Allah) Ya ce: "Kamar wannan ne, Allah Yana halittar abin da Yake so. Idan Ya hukunta wani al'amari, sai ya ce masa, 'Ka kasance!' Sai yanā kasancēwa."

ذَٰلِكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغَيْبِ نُوحِيهِ إِلَيْكَ
وَمَا كُنْتَ لَدَيْهِمْ إِذْ يَقُولُونَ أَفَلَمَلَكُمُ الْيَهُودُ
يَكْفُلُكُمْ مَرْيَمَ وَمَا كُنْتَ لَدَيْهِمْ
إِذْ يَخْتَصِمُونَ ﴿٤٤﴾

إِذْ قَالَتِ الْمَلَائِكَةُ يَمْرُؤُا إِنَّ اللَّهَ
يُبَشِّرُكِ بِكَلِمَةٍ مِنْهُ اسْمُهُ الْمَسِيحُ
عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ وَجِيهًا فِي الدُّنْيَا
وَالْآخِرَةِ وَ مِنَ الْمُقَرَّبِينَ ﴿٤٥﴾

وَيُكَلِّمُ النَّاسَ فِي الْمَهْدِ وَكَهْلًا
وَمِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٤٦﴾

قَالَتْ رَبِّ أَنَّى يَكُونُ لِي وَلَدٌ وَلَمْ يَمَسَّسْنِي
بَشَرٌ قَالَ كَذَٰلِكَ اللَّهُ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ إِذَا اقْضَىٰ
أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿٤٧﴾

(1) Wannan yana daga cikin dalilan annabcin Annabi Muhammad, tsira da aminci su tabbata a gare shi, wajen fadar lābārin abin da bai halarta ba.

(2) Uwar Maryamu tā ḍauke ta, tā kai ta ga Banī Kāhin ḍan Hārūna ḍan'uan Mūsā, a lōkacin nan, sū ne suke tsaron Baitil Muƙaddas, ta mīka musu ita, ta ce: "Ku karɓa. Na 'yantar da ita, kuma mace mai hails bā ta shiga masallaci, kuma bā zan mayar da ita a gidanā ba." Sai suka ce: "Wannan ḍiyar Limāminmu ce kuma Shugaban Kurbāninmu." Zakariyya ya ce: "Ku bā ni ita dōmin innarta tanā tāre da ni." Su ka ce: "Rāyukanmu bā su iya barin ta ga wani." Sai suka yi ƙuri'a da alƙalumansu da suke rubūṭun Attaura da su. Sai Zakariyya ya rinjāya. An ce sun taɓi kōgin Urdun ne suka jēfa alƙaluman nāsu, a kan cēwa wanda alƙalaminsa bai bi ruwa ba. ya tsaya, shī ne ya rinjāya. Sai Zakariyya ya rinjāya, ga shi kuma shī ne shugabansu, kuma malaminsu, kuma annabinsu, sai ya sanya ta a cikin bēne, a cikin masallacinsa.

48. Kuma Ya sanar da shi rubūtu da hikima da Taurata da Injila.

49. Kuma (Ya sanya shi) manzo zuwa ga Bani Isrā'īla (da sâko, cēwa), "Lalle ne, ni haḳīka, nā zō muku da wata āyā daga Ubangi-jinku. Lalle ne, ni, ina halitta muku daga lāka, kamar siffar tsuntsu, sa'an nan in hūra a cikinsa, sai ya kasance tsuntsu, da izinin Allah. Kuma ina warkar da wanda aka haifa makāho, da kuturu, kuma ina rāyar da matattu, da izinin Allah. Kuma ina gayā muku abin da kuke ci da abin da kuke ajiyēwa a cikin gidājenku. Lalle ne, a cikin wannan akwai āyā a gare ku, idan kun kasance māsū yin īmāni.

50. "Kuma inā mai gaskatāwa ga abin da yake a gabānina daga Taurata. Kuma (nā zo) dōmin in halatta muku sāshen abin da aka haramta muku. Kuma nā tafo muku da wata āyā daga Ubangijinku. Sai ku bi Allah da taḳawa, kuma ku yi mini dā'a.

51. "Lalle Allah Shi ne Ubangijina, kuma Ubangijinku, sai ku banta Masa. Wannan ce hanya madai-daiciya."

52. To, a lōkacin da Īsā ya gane kāfirci daga gare su, sai ya ce: "Su wāne ne mataimakāna zuwa ga Allah?" Hawāriyāwa suka ce: "Mu ne mataimakan Allah. Mun yi īmāni da Allah. Kuma ka shaida cēwa, lalle ne mu, māsū sallamāwa ne.

وَيَعْلَمُهَا الْمَكْتُوبَ وَالْحِكْمَةَ وَالتَّوْرَةَ
وَالْإِنْجِيلَ ﴿٤٨﴾

وَرَسُولًا إِلَىٰ بَنِي إِسْرَءِيلَ أَنِّي قَدْ
جِئْتُكُمْ بِبَيِّنَاتٍ مِّن رَّبِّكُمْ أَنِّي أَخْلَقُ
لَكُمْ مِنَ الطَّيْرِ كَهَيْئَةِ الطَّيْرِ فَأَنْفُخُ فِيهِ
فَيَكُونُ طَيْرًا بِإِذْنِ اللَّهِ وَأُبْرِئُ الْأَكْمَةَ
وَالْأَبْرَصَ وَأُخْرِئُ الْمَوْتَىٰ بِإِذْنِ اللَّهِ وَأُنَبِّئُكُمْ
بِعَمَلِكُمْ وَتَأْتُونَ بِمَا تَدَّخِرُونَ فِي بُيُوتِكُمْ إِنَّ فِي
ذَٰلِكَ لَآيَةً لَّكُمْ إِن كُنتُمْ مُّؤْمِنِينَ ﴿٤٩﴾

وَمُصَدِّقًا لِّمَا بَيَّنَّتْ يَدَيَّ مِنَ التَّوْرَةِ
وَلَأَجِدَ لَكُمْ بَعْضَ الَّذِي حُرِّمَ
عَلَيْكُمْ وَجِئْتُكُمْ بِبَيِّنَاتٍ مِّن رَّبِّكُمْ
فَأَتْلُوهُنَّ لِلَّهِ وَأَطِيعُوا ﴿٥٠﴾

إِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ هَٰذَا
صِرَاطٌ مُّسْتَقِيمٌ ﴿٥١﴾

* فَلَمَّا أَحْصَىٰ عِيسَىٰ مِنْهُمُ الْكُفْرَ
قَالَ مَنِ الْمُنَاصِرِينَ إِلَى اللَّهِ قَالَ الْخَوَارِثُ
نَحْنُ الْمُنَاصِرُونَ اللَّهُ مَعَنَا بِاللَّهِ وَأَشْهَدُ
بِأَنَّا مُسْلِمُونَ ﴿٥٢﴾

53. “Yā Ubangijinmu! Mun yi ĩmāni da abin da Ka saukar, kuma mun bi ManzonKa, sai Ka rubūta mu tāre da māsu shaida.”⁽¹⁾

54. Kuma (Kāfirai) suka yi mā-kirci, Allah kuma Ya yi musu (saka-makon) makircin, kuma Allah ne Mafi alhērin māsu sāka wa mākirci.

55. A lōkacin da Ubangiji Ya ce: “Yā Īsa! Lalle Nī Mai karɓar ranka ne, kuma Mai ɗauke ka ne zuwa gare Ni, kuma Mai tsarkake ka daga waɗanda suka kāfirta, kuma Mai sanya waɗanda suka bī ka a bisa waɗanda suka kāfirta, har Rā-nar Kiyāma. Sa'an nan kuma zuwa gare Ni makōmarku take, sa'an nan In yi hukunci a tsakāninku, a cikin abin da kuka kasance kuna sābā wa jūna.

56. “To, amma waɗanda suka kā-firta, sai In azabta su da azāba mai tsanani, a cikin dūniya da Lāhira, kuma bā su da wasu māsu taimako.

57. Kuma amma waɗanda suka yi ĩmāni, kuma suka aikata ayyu-kan ƙwarai, sai (Allah) Ya cikā musu ijārōrinsu. Kuma Allah bā Ya son azzālumai.

58. “Wannan Muna karanta shia gare ka (Muhammad) daga āyōyi, da Tunatarwa mai hikima (Alkur'ani).”

رَبَّنَا آمَنَّا بِمَا آتَاكَ الرَّسُولُ
فَاكْتُسِبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ ﴿٥٣﴾

وَمَكْرُوا وَمَكَرَ اللَّهُ وَاللَّهُ خَبِيرٌ
الْمَكِيرِينَ ﴿٥٤﴾

إِذْ قَالَ اللَّهُ لِيَعْقُوبَ إِنِّي مُتَوَفِّيكَ وَرَافِعُكَ
إِلَيَّ وَمُطَهِّرُكَ مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَجَاعِلُ
الَّذِينَ اتَّبَعُوكَ فَوْقَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَى
يَوْمِ الْقِيَامَةِ ثُمَّ إِلَىٰ مَرْجِعِكُمْ فَأَخَذُوا
بَيْنَهُمْ فِيمَا كُنْتُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿٥٥﴾

فَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا فَأَعَذُّهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا
فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ ﴿٥٦﴾

وَأَمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
فَيُوَفِّيهِمْ أُجُورَهُمْ وَاللَّهُ لَا يَحِبُّ الظَّالِمِينَ ﴿٥٧﴾

ذَٰلِكَ نَتْلُوهُ عَلَيْكَ مِنَ الْآيَاتِ وَالذِّكْرِ
الْحَكِيمِ ﴿٥٨﴾

(1) Masu shaida su ne Musulmai dōmin a cikin Attaura sūnansu māsu shaida, mabiyya Annabi Ummiyyi.

59. Lalle, ne misālin Īsā a wurin Allah kamar misālin Ādama ne, (Allah) Yā halitta shi daga turbāya, sa'an nan kuma Ya ce masa: "Ka kasance." Sai yanā kasancewa.

60. Gaskiya daga Ubangijinka take, sabōda haka kada ka kasance daga māsu shakka.

61. To, wanda ya yi musu⁽¹⁾ da kai a cikinsa, a bāyan abin da ya zo maka daga ilmi, to ka ce: "Ku zo mu kirāyi 'yā'yanmu da 'yā'yanku da mātānmu da mātanku da kanmu da kanku, sa'an nan kuma mu kan-ƙantar da kai, sa'an nan kuma mu sanya la'anar Allah a kan maƙar-yata."

62. Lalle ne wannan, haƙīka, shi ne lābāri tabbatacce, kuma bābu wani abin bautawa fāce Allah, kuma lalle ne, Allah, haƙīka, Shi ne Mabuwāyi Mai hikima.

63. To, idan sun jūya bāya, to, lalle Allah Masani ne ga ma-bannata.

64. Ka ce: "Yā ku Mutānen Littāfi!"⁽²⁾ Ku tafo zuwa ga kalma

إِنَّمَا مَثَلُ عِيسَى عِنْدَ اللَّهِ كَمَثَلِ
آدَمَ خَلَقَهُ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ قَالَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿٥٩﴾

الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُنَ مِنَ الْمُمْتَرِينَ ﴿٦٠﴾

مَنْ حَاجَّكَ فِيمِنْ بَعْدَ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ
فَقُلْ تَعَالَوْا نَدْعُ أَبْنَاءَنَا وَابْنَاتَنَا
وَنُفُسَنَا وَنُفُسَكُمْ ثُمَّ نَبْتَهِلْ فَنَجْعَلْ لَعْنَتَ اللَّهِ عَلَى الْكَاذِبِينَ ﴿٦١﴾

إِنَّ هَذَا لَهُوَ الْقَصَصُ الْحَقُّ وَمَا مِنْ إِلَهٍ
إِلَّا اللَّهُ وَإِنَّ اللَّهَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٦٢﴾

فَإِنْ قُولُوا فَإِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِالْمُفْسِدِينَ ﴿٦٣﴾

قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ
سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ

(1) Wanda ya yi hujjacewa da Annabi a kan sha'anin Īsā; kamar Nasāran Najrān, sun tafi dōmin su yi jāyayya da Annabi. Ya kira su zuwa ga mubāhala, suka ce, sai sun yi shāwara, suka ce wa jūnansu: "Kun san gaskiya mutumin nan Annabi ne. Ku bar ra'ayinku na mubāhala, dōmin wani Annabi bai taɓa yin ta tāre da wasu mutāne ba, fāce sun halaka." Bāyan haka suka iske Annabi yā fito, shi da Hasan da Husaini da Fātima da Ali, kuma ya ce musu: "Idan na yi addu'a ku ce, 'Āmin'". Sai suka fi mubāhalar, suka yi sulhu a kan jizya.

(2) Mutānen Littāfi sū ne Yahūdu da Nasāra kō da yake an fāre magana ne a kan Īsā, dōmin kira zuwa ga addini mai aƙiɗa sahihiya ya haɗa kōwarinsu.

mai daidaitāwa⁽¹⁾ a tsakāninmu da ku; kada mu bauta wa kōwa fāce Allah. Kuma kada mu haɗa kōme da Shi, kuma kada sāshenmu ya rikī sāshe Ubangiji, baicin Allah.” To, idan sun jūya bāya sai ku ce: “Ku yi shaida cēwa, lalle ne mu māsū sallamāwa ne.”

65. Yā Mutānen Littāfi! Don me kuke hujjacēwa a cikin sha'anin Ibrāhīma, alhāli kuwa ba a saukar da Attaura da Injīla ba fāce daga bāyansa? Shin bā ku hankalta?

66. Gā ku yā waɗannan! Kun yi hujjacēwa a cikin abin da yake kunā da wani ilmi game da shi, to, don me kuma kuke yin hujjacēwa a cikin abin da bā ku da wani ilmi game da shi? Allah Yana sani, kuma kū, ba ku sani ba!

67. Ibrāhīma bai kasance Baya-hūde ba, kuma bai kasance Bana-sāre ba, amma yā kasance mai kar-kata zuwa ga gaskiya, mai salla-māwa, kuma bai kasance daga māsū shirki ba.

وَلَا تُشْرِكْ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا
أَرْبَابًا مِّنْ دُونِ اللَّهِ فَإِن تَوَلَّوْا فَقُولُوا
أَشْهَدُوا بِأَنَّا مُسْلِمُونَ ﴿٦٥﴾

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَحْجُونَ فِي إِبْرَاهِيمَ
وَمَا أَتَتْهُ التَّوْرَةُ وَالْإِنْجِيلُ إِلَّا مِنْ
بَعْدِهِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٦٦﴾

هَآأَنْتُمْ هَآؤِلَآءِ حَاجَجْتُمْ فِيمَا لَكُمْ
بِهِ عِلْمٌ فَلِمَ تُحَاجُّوْنَ فِيمَا لَيْسَ
لَكُمْ بِهِ عِلْمٌ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ
لَا تَعْقِلُونَ ﴿٦٧﴾

مَا كَانَ إِبْرَاهِيمَ يَهُودِيًّا وَلَا نَصْرَانِيًّا
وَلَكِنْ كَانَ حَنِيفًا مُّسْلِمًا وَمَا كَانَ
مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿٦٨﴾

(1) Kalma mai daidaitāwa ita ce kalmar shahāda, dōmin tā tabbatar da cēwa bābu abin bautāwa fāce Allah. Bauta ita ce bin wani ga hukunce-hukunce na wajabtāwa kō haramtāwa kō halattāwa ko sanya wasu sharuɗɗa waɗanda shari'a ba ta zo da su ba. Wannan āyā ba ta tsaya ga Yahūdu da Nasāra waɗanda suka ɗauki Ahabār da Ruhbān da māsū kirƙira wasu hukunce-hukunce ba. A'a tā kai har ga Musulmi māsū raunin hankali da imāni, waɗanda suke zaton waliyyai sunā iya cūtārwa, kō sunā iya amfānin wani da zātinsu, kuma sunā iya halattāwar abin da Allah Ya haramta, kuma suna iya haramtāwar abin da Ya halatta, tāre da haka kuma sunā kāga bidi'ō'ī māsū girma waɗanda Allah bai saukar da wani dalīlī a kansu ba, sunā sanya waɗannan bidi'ō'ī su zama ɗarīku ga waɗannan waliyyan. Sunā riya cēwa sū ne māsū cēton mutum, kō da suke sunā sābā wa shari'a, sunā zaton cēwa sunā kan wani abu. To, sū ne maƙaryata, Shaidan yā rinjāye su har ya mantar da su daga tuna Allah. Waɗannan sū ne kungiyar Shaidan. (Dubī Sāwī).

68. Lalle ne mafi hakkin mutāne da Ibrāhīma, hakīka, sū ne waɗanda suka bi shi a (zamaninsa) da wannan Annabi (Muhammadu) da waɗanda suka yi imāni. Kuma Allah ne Majibincin mūminai.

69. Wata kungiya daga Mutānen Littāfi sun yi gūrin su batar da ku, to, ba su batar da kōwa ba fāce kansu, kuma bā su sansancewa!

70. Yā Mutānen Littāfi! Don me kuka kāfirta da āyōyin Allah, alhāli kuwa kū, kuna shaida (cēwa sū gaskiya ne)?

71. Yā Mutānen Littāfi! Don me kuke lulluɓe gaskiya da kārya, kuma kuke ñoye gaskiya, alhāli kuwa kuna sane?

72. Kuma wata kungiya daga Mutānen Littāfi ta ce: “Ku yi imāni da abin da aka saukar a kan waɗanda suka yi imāni (da Muhammadu) a farkon yini, kuma ku kāfirta a karshensa; tsammāninsu, zā su kōmō.

73. “Kada ku yi imāni fāce⁽¹⁾ da wanda ya bi addininku”. Ka ce: “Lalle ne, shiriya ita ce shiriyar Allah. (Kuma kada ku yi imāni) cēwa an bai wa wani irin abin da aka bā ku, kō kuwa su yi musu da ku a wurin Ubangijinku.” Ka ce: “Lalle ne falala ga hannun Allah take, Yanā bāyar da ita ga wanda Yake so, kuma Allah Mawadāci ne, Masani.”

إِنَّ أَوَّلَى النَّاسِ بِإِبْرَاهِيمَ الَّذِينَ اتَّبَعُوهُ
وَهَذَا النَّبِيُّ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَاللَّهُ وَلِيُّ
الْمُؤْمِنِينَ ﴿٦٨﴾

وَدَّتْ طَائِفَةٌ مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَوْ يُضِلُّوكُمْ
وَمَا يُضِلُّونَ إِلَّا أَنفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ﴿٦٩﴾

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ
وَأَنْتُمْ تَشْهَدُونَ ﴿٧٠﴾

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَقُولُونَ الْحَقَّ بِالْبَطْلِ
وَتَكْفُرُونَ بِالْحَقِّ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٧١﴾

وَقَالَتْ طَائِفَةٌ مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ آمَنُوا
بِالَّذِي أُنزِلَ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَجِئَتْهُمْ
وَأَكْفُرُوا آخِرَهُ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٧٢﴾

وَلَا تُؤْمِنُوا إِلَّا لِمَن تَبِعَ دِينَكُمْ قُلْ إِنَّ
الْهُدَىٰ هُدَىٰ اللَّهِ أَن تُؤَنِّيَ أَحَدٌ مِّثْلَ
مَا أُوتِيتُمْ أَوْ يُحَاجُّوكُمْ عِنْدَ رَبِّكُمْ قُلْ إِنَّ
الْفَضْلَ بِيَدِ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَن يَشَاءُ
وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٧٣﴾

(1) Maganganu sun shiga jūna dōmin a yi raddin kōwace guntuwar magana da jawābin da ya dāce da ita tāre da ita. A lūra da kyau.

74. Yana keɓance wanda Ya so da rahamarSa, kuma Allah Ma'abucin falala mai girma ne.

75. Kuma daga Mutānen Littāfi akwai wanda yake idan ka bā shi amānar kindāri⁽¹⁾, zai bāyar da shi gare ka, kuma daga gare su akwai wanda idan ka bā shi amānar dīnari, bā zai bāyar da shi gare ka ba, fāce idan kā dawwama a kansa kanā tsaye. Wannan kuwa, dōmin lalle ne sū, sun ce, "Bābu laifi a kanmu a cikin Ummiyyai⁽²⁾." Suna faɗar karya ga Allah, alhāli kuwa suna sane.

76. Na'am! Wanda ya cika alkawarinsa, kuma ya yi taƙawa, to, lalle ne Allah Yana son māsu taƙawa.

77. Lalle ne waɗanda suke sayen 'yan tamani kaɗan da alkawarin Allah da rantsuwōyinsu, waɗannan bābu wani rabo a gare su a Lāhira, kuma Allah bā Ya yin magana da su, kuma bā Ya dūbi zuwa gare su, a Rānar Kiyāma, kuma bā Ya tsar-kake su, kuma sunā da azāba mai raɗaɗi.

78. Kuma lalle ne, daga gare su akwai wata ƙungiya suna karkatar da harsunansu da Littāfi, dōmin ku yi zaton sa daga Littāfin, alhāli kuwa bā shi daga Littāfin. Kuma suna cēwa, "Shi daga wurin Allah

يَخْتَصِرُ بِرَحْمَتِهِ ۖ مَنْ نَسَاءَ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ
الْعَظِيمِ ﴿٧٤﴾

﴿وَمِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ مَنْ إِنْ تَأْمَنَهُ
يَقْطُلُ بِكَ يُوَدُّهُ إِلَيْكَ وَمِنْهُمْ مَنْ إِنْ تَأْمَنَهُ
يَدِينَارٍ أَلَا يُؤْذِرُكَ إِلَيْكَ إِلَّا مَا دُمْتَ عَلَيْهِ
قَائِمًا ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا لَيْسَ عَلَيْنَا فِي
الْأُمَمِينَ سَبِيلٌ وَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ
الْكُذِبَ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٧٥﴾

بَلَىٰ مَنْ أَوْفَىٰ بِعَهْدِهِ وَاتَّقَىٰ فَإِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ
الْمُتَّقِينَ ﴿٧٦﴾

إِنَّ الَّذِينَ يَشْتَرُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ وَأَيْمَانِهِمْ
ثَمَنًا قَلِيلًا أُولَٰئِكَ لَا خَلَاقَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ
وَلَا يُكَلِّمُهُمُ اللَّهُ وَلَا يَنْظُرُ إِلَيْهِمْ يَوْمَ
الْقِسْمَةِ وَلَا يَرْحَمُهُمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ
أَلِيمٌ ﴿٧٧﴾

وَأَنَّ مِنْهُمْ لَفِرْقًا يَتَوَلَّوْنَ الْيَسَنَ ۖ
بِالْكِتَابِ لِيُحْسَبُوهُ مِنَ الْكِتَابِ
وَمَا هُوَ مِنَ الْكِتَابِ وَقُولُوا هُوَ مِنْ

(1) Kindar shi ne ūkiyya dubū gōma sha biyu, kuma ūkiyya ɗaya tanā daidai da dirhami dubū biyu da ɗari biyar kō dīnari dubu.

(2) Bābu laifi idan mun ci dūkiyarsu: watau Bayahūde yanā ganin cin dūkiyar wanda bā Bayahūde ba irinsa halal ne a gare shi.

yake.” Alhāli kuwa shi, bã daga wurin Allah yake ba. Sunā fadar karya ga Allah, alhāli kuwa sunā sane.

79. Ba ya yiwuwa ga wani mutum, Allah Ya bã shi Littāfi da hukunci da annabci, sa'an nan kuma ya ce wa mutāne: “Ku kasance bãyi gare ni, baicin Allah.” Amma (zai ce): “Ku kasance māsū aikin ibāda da abin da kuka kasance kuna karantar da Littāfin, kuma da abin da kuka kasance kuna karantāwa⁽¹⁾.”

80. Kuma ba ya umurnin ku da ku riƙi malā'iku da annabāwa Iyāyengiji. Shin, zai umurce ku da kāfirci ne a bãyan kun riga kun zama māsū sallamāwa (Musulmi)?

81. Kuma a lōkacin da Allah Ya riƙi alkawarin annabāwa: “Lalle ne ban bã ku wani abu ba daga Littāfi da hikima, sa'an nan kuma wani manzo ya je muku, mai gaskatāwa ga abin da yake tāre da ku; lalle ne zā ku gaskata shi, kuma lalle ne zā ku taimake shi.” Ya ce: “Shin, kun tabbatar, kuma kun riƙi alƙawarīNa a kan wannan a gare ku?” Suka ce, “Mun tabbatar.” Ya ce: “To, ku yi shaida, kuma Nī a tāre da ku Inā daga māsū shaida.”

82. To, waƙanda kuma suka jūya bãya a bãyan wannan, to, waƙannan sū ne fāsikai.

عِنْدَ اللَّهِ وَمَا هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَيَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٧٩﴾

مَا كَانَ لِشَيْءٍ أَنْ يُوْتِيَهُ اللَّهُ الْكِتَابَ وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ ثُمَّ يَقُولَ لِلنَّاسِ كُونُوا عِبَادًا لِي مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَكِنْ كُونُوا رَبَّيْحَيْنِ بِمَا كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ الْكِتَابَ وَمِمَّا كُنْتُمْ تَدْرُسُونَ ﴿٨٠﴾

وَلَا يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَتَّخِذُوا الْمَلَائِكَةَ وَالنَّبِيِّينَ أَوْلِيَاءَ أَيَأْمُرُكُمْ بِالْكُفْرِ بَعْدَ إِذْ أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ﴿٨١﴾

وَإِذْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ النَّبِيِّينَ لَمَا آتَيْنَاكُمْ مِنْ كِتَابٍ وَحِكْمَةٍ ثُمَّ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَكُمْ لَتُؤْمِنُنَّ بِهِ وَلَتَنْصُرُنَّهُ قَالَ أَأَقْرَضُكُمْ وَأَخَذْتُ عَلَى دَلِيلِكُمْ أَصِرُّ قَالُوا أَفَرَرْنَا قَالَ فَوَاشِدُوا وَأَنَا مَعَكُمْ مِنَ الشَّاهِدِينَ ﴿٨٢﴾

فَمَنْ قَوْلِي بَعْدَ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿٨٣﴾

(1) Wannan ya nuna karatun Alƙur'āni kawai bã da sanin ma'anarsa ba, dōmin a yi aiki da shi, bã ya isar mutum. Amman wanda ya kōyi ibāda sōsai, sa'an nan ya karanta Alƙur'āni, to, zā a bã shi lāda kō dā bã ya fahimtar ma'anarsa.

83. Shin wanin Addinin Allah suke nēma, alhāli kuwa a gare Shi ne wadanda ke cikin sama da kasa suka sallama Wa, a kan sō da kī, kuma zuwa gare Shi ake mayar da su?

84. Ka ce: “Mun yi ĩmāni da Allah kuma da abin da aka saukar mana, da abin da aka saukar wa Ibrāhīma da Isma'īla da Is'hāka da Yākūba da Jīkōki, da abin da aka bai wa Mūsā da Īsā da annabāwa daga Ubangijinsu, bā mu bambantāwa a tsakānin kōwa daga gare su. Kuma mū, zuwa gare Shi māsū sallamāwa ne.”

85. Kuma wanda ya nēmi wanin Musulunci ya zama addini, to, bā zā a karɓa daga gare shi ba. Kuma shi a Lāhira yanā daga cikin māsū hasāra.

86. Yāya Allah zai shiryyar da mutāne wadanda suka kāfirta a bāyan ĩmāninsu, kuma sun yi shai-dar cēwa, lalle Manzo gaskiya ne, kuma hujjōji bayyanannu sun je musu? Allah bā Ya shiryyar da mutāne azzālumai.

87. Wadannan, sakamakonsu shi ne, lalle a kansu akwai la'anar Allah da mālā'iku da mutāne gabā daya.

88. Sunā māsū dawwama a cikinta, bā a saukaka azābar gare su, kuma ba su zama ana yi musu jinkiri ba.

89. Fāce wadanda suka tūba daga bāyan wannan, kuma suka yi

أَفَغَيْرَ دِينِ اللَّهِ يَبْعُوثُ وَلَهُ أَسْلَمَ مَنْ
فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ طَوْعًا وَكَرْهًا
وَالَّذِينَ يُزِجُّونَ ۝

قُلْ أَمَّا بِلِلَّهِ وَمَا أُنْزِلَ عَلَيْنَا وَمَا أُنْزِلَ
عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ
وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ وَمَا أُوتِيَ مُوسَىٰ وَعِيسَىٰ
وَالنَّبِيُّونَ مِنْ رَبِّهِمْ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ
مِّنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ ۝

وَمَنْ يَمْتَعْ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَكَانَ يُقْبَلُ
مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ ۝

كَيْفَ يَهْدِي اللَّهُ قَوْمًا كَفَرُوا بَعْدَ
إِيمَانِهِمْ وَشَهِدُوا أَنَّا الرُّسُلُ حَقٌّ
وَجَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي
الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ۝

أُولَٰئِكَ جَزَاءُ الْوُهُمَ أَنَّ عَلَيْهِمْ لَعْنَةَ اللَّهِ
وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ ۝

خَالِدِينَ فِيهَا لَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ الْعَذَابُ
وَلَا هُمْ يُنْظَرُونَ ۝

إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَأَصْلَحُوا

gyāra, to, lalle ne Allah Mai gāfara ne Mai jin kai.

90. Lalle ne wadanda suka kāfir-ta a bāyan īmāninsu, sa'an nan kuma suka k̄āra kāfirci, bā zā a karbi tūbarsu ba. Kuma wadannan sū ne batattu.

91. Lalle ne wadanda suka kāfir-ta, kuma suka mutu alhāli kuwa suna kāfirai, to, bā zā a karbi cike da k̄asa na zināri daga dayansu ba, kō dā ya yi fansa da shi. Wadannan sunā da azāba mai radafi, kuma bā su da wasu mataimaka.

92. Bā zā ku sāmi kyautatāwa ba, sai kun ciyar daga abin da kuke so. Kuma abin da kuka ciyar, kō mēne ne, to, lalle ne Allah, gare shi, Masani ne.

93. Dukan abinci yā kasance halal ne ga Bani Isrā'īla, fāce abin da Isrā'īla ya haramta wa kansa daga gabānin saukar da Attaura. Ka ce: "To, ku zo da Attaura, sa'an nan ku karantā ta, idan kun kasance māsū gaskiya ne.

94. "To, wanda ya kirkira k̄arya ga Allah daga bāyan wannan, to, wadannan sū ne azzālumai."

95. Ka ce: "Allah Ya yi gaskiya, sabōda haka ku bi akīdar Ibrāhīma, mai karkata zuwa ga gaskiya; kuma bai kasance daga māsū shirki ba."

96. Kuma lalle ne, 'Daki na farko⁽¹⁾ da aka aza dōmin mutāne,

فَإِنَّ اللَّهَ عَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٩٠﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بَعْدَ إِيمَانِهِمْ أَزْدَادُوا
كُفْرًا إِنَّ تَقَبُلَ تَوْبَتَهُمْ وَأُولَئِكَ هُمُ
الضَّالُّونَ ﴿٩١﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَمَاتُوا وَهُمْ كُفَّارٌ
فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْ أَحَدِهِمْ مِلَّةٌ مِنَ الْأَرْضِ
ذَهَبًا وَلَا يُوَفَّقُوا لِمِلَّةِ أَهْلِ الْيَمِينِ هُمْ
الَّذِينَ كَفَرُوا وَتَوَلَّوْا هُمْ يُصْرَبُونَ ﴿٩٢﴾

لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ
وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ اللَّهَ يَدْرِيهِ عِلْمٌ ﴿٩٣﴾

﴿كُلُّ الطَّعَامِ كَانَ حَلَالًا يَتُوفَى
إِسْرَءِيلَ إِلَّا مَا حَرَّمَ إِسْرَءِيلُ عَلَى نَفْسِهِ﴾
مِنْ قَبْلِ أَنْ تُنَزَّلَ الْتَّوْرَةُ قُلْ فَأْتُوا بِالتَّوْرَةِ
فَأَقْرُءُوهَا إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ ﴿٩٤﴾

فَمَنْ أَفْتَرَى عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ مِنْ بَعْدِ
ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٩٥﴾

قُلْ صَدَقَ اللَّهُ فَاتَّبِعُوا مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا
وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿٩٦﴾

إِنَّ أَوَّلَ بَيْتٍ وُضِعَ لِلنَّاسِ لَلَّذِي بِبَكَّةَ

(1) 'Dakunan Allah a cikin kasa dōmin mutāne su yi ibāda zuwa gare su biyu ne; Ka'aba a Makka da Baitil Mukaddas. An gina Ka'aba a gabaninsa da shekara arba'in. Dākin Bakka kuwa Ibrāhīma ne ya gina shi, alhāli Yahūdu da Nasūra sunā cēwa a kan addminsā suke. Dā sunā fadar gaskiya dā sun kōma a gare shi gabā daya.

hakika, shi ne wanda ke Bakka⁽¹⁾, mai albarka kuma shiriya ga tālikai.

97. A cikinsa akwai āyōyi bayyannannu; (ga misāli) matsayin Ibrāhīma. Kuma wanda ya shige shi yā kasance mai amincewa. Kuma akwai hajjin Dākin dōmin Allah a kan mutāne, ga wanda ya sāmi ikon zuwa gare shi, kuma wanda ya kāfirta, to, lalle Allah Mawadāci ne daga barin tālikai.

98. Ka ce: "Yā kū Mutānen Littāfi! Don me kuke kāfirta da āyōyin Allah, alhāli kuwa Allah Mai shaida ne a kan abin da kuke aikatāwa?"

99. Ka ce: "Ya ku Mutānen Littāfi! Don me kuke taushe wanda ya yi imāni, daga hanyar Allah, kuma kunā nēman ta zama karkatacciya, alhāli kuwa kunā māsū shaida? Kuma Allah bai gushe daga abin da kuke aikatāwa ba Yana Masani."

100. Ya ku waɗanda suka yi imāni! Idan kun yi dā'a ga wani ɓangare daga waɗanda aka bai wa Littāfi, zā su mayar da ku kāfirai a bāyan imāninku!

101. Kuma yāyā kuke kāfircewa alhāli kuwa anā karanta āyōyin Allah a gare ku, kuma a cikinku akwai manzonSa? Kuma wanda ya nēmi tsari da Allah, to, an shiryar da shi zuwa ga hanya miƙaƙƙiya.

102. Yā ku waɗanda suka yi imāni! Ku bi Allah da taƙawa, a kan hakkin binSa da taƙawa, kuma

مَبَارَكًا وَهُدًى لِّلْعَالَمِينَ ﴿٥١﴾

فِيهِ ءَايَاتٌ بَيِّنَاتٌ مَّقَامُ إِبْرَاهِيمَ وَمَنْ دَخَلَهُ كَانَ ءَامِنًا وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ جُمُوعُ الْبَيِّنَاتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ عَلِيمٌ ﴿٥٢﴾

قُلْ يَٰٓأَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَٱللَّهُ شَهِيدٌ عَلَىٰ مَا تَعْمَلُونَ ﴿٥٣﴾

قُلْ يَٰٓأَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَقْصِدُونَ سَبِيلَ اللَّهِ مِنْ ءَمَنٍ تَبْعُونَهَا عِوَجًا وَأَنْتُمْ شُهَدَآءُ ۚ وَمَا اللَّهُ بِغَفِيلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٥٤﴾

يَٰٓأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِن تَطِيعُوا فِرْعَانَ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ بَرُدُّكُمْ بَعْدَ إِسْمٰنِكُمْ كُفْرِينَ ﴿٥٥﴾

وَكَيفَ تَكْفُرُونَ وَأَنْتُمْ تُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ ءَايَاتُ اللَّهِ وَفِيكُمْ رَسُولُهُ ۚ وَمَنْ يَعْتَصِم بِاللَّهِ فَقَدْ هُدِيَ إِلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٥٦﴾

يَٰٓأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ ۚ

(1) Anā ce wa Makka Bakka.

kada ku mutu fāce kuna māsu salla-
mawa (Musulmi).

103. Kuma ku yi daidami da
igiyar Allah gabā ḍaya, kuma kada
ku rarraba. Kuma ku tuna ni'imar
Allah a kanku, a lōkacin da kuka
kasance ma'kiya, sai Ya sanya
sōyayya a tsakānin zukātanku, sa-
bōda haka kuka wāyi gari, da
ni'imarSa, 'yan'uwa. Kuma kun
kasance a kan gābar rāmi na wutā,
sai Ya tsāmar da ku daga gare ta.
Kamar wannan ne Allah Yake
bayyanā muku āyōyinSa, tsammā-
ninku, zā ku shiryu.

104. Kuma wata jama'a daga
cikinku, su kasance suna kira zuwa
ga alhēri, kuma suna umurni da
alhēri, kuma suna hani daga abin da
ake ki. Kuma waɗannan, sū ne
māsu cin nasara.

105. Kuma kada ku kasance ka-
mar waɗanda suka rarrabu, kuma
suka sābā wa jūna, bāyan hujjōji
bayyanannu sun je musu, kuma
waɗannan sunā da azāba mai
girma.

106. A rānar da wasu fuskōki
suke yin fari kuma wasu fuskōki
suke yin ba'ki, (zā a ce wa waɗanda
fuskokinsu suke yin ba'kin): "Shin,
kun kāfirta a bayan īmāninku? Don
haka sai ku ḍandani azāba sabōda
abin da kuka kasance kuna yi na
kāfirci."

107. Kuma amma waɗanda
fuskōkinsu suka yi fari, to sū, suna
cikin rahamar Allah, kuma su, a
cikinta, madawwama ne.

وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنتُمْ مُسْلِمُونَ ﴿١٠٣﴾

وَأَعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا
وَأَذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ
أَعْدَاءً قَالَتْ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَأَصْبَحْتُمْ
بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا وَكُنْتُمْ عَلَى سَفَا حُفْرَةٍ
مِنَ النَّارِ فَأَنْقَذَكُم مِّنْهَا كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ
لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿١٠٤﴾

وَلَتَكُن مِّنكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ
وَيَأْمُرُونَ بِالْعَمْرِوِّ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ
وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٠٥﴾

وَلَا تَتَكَبَّرُوا كَالَّذِينَ تَفَرَّقُوا وَاخْتَلَفُوا مِنْ بَعْدِهِ
مَا لَهُمْ أَلَيْسَتْ أُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ
عَظِيمٌ ﴿١٠٦﴾

يَوْمَ تَبْيَضُّ وُجُوهٌ وَتَسْوَدُّ وُجُوهٌ فَأَمَّا الَّذِينَ
أَسْوَدَتْ وُجُوهُهُمْ أَكْفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ
فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿١٠٧﴾

وَأَمَّا الَّذِينَ أَبْيَضَتْ وُجُوهُهُمْ فَبِهِ رَحْمَةٍ
اللَّهِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿١٠٨﴾

108. Wadannan āyōyin Allah ne, muna karanta su a gare ka da gas-kiya, kuma Allah bā Ya nufin wani zālunci ga tālikai.

109. Kuma abin da ke cikin sam-mai da abin da ke cikin fasa, na Allah ne, kuma zuwa gare Shi ake mayar da al'amurra.

110. Kun kasance mafi alhērin al'umma wadda aka fitar ga mutā-ne, kuna umurni da alhēri, kuma kunā hani daga abin da ake fi, kuma kunā imāni da Allah. Kuma dā Mutānen Littāfi sun yi imāni, lalle ne, dā (haka) yā kasance mafi alhēri a gare su. Daga cikinsu akwai mūminai, kuma mafi yawansu fāsi-kai ne.

111. Bā zā su cūce ku ba, fāce dai tsangwama. Kuma idan sun yāke ku zā su jūya muku bāya, sa'an nan kuma bā zā a taimake su ba.

112. An dōka kasānci a kansu a inda duk aka sāme su, fāce da wani alkawari daga Allah da alkawari daga mutāne. Kuma sun kōma da fushi daga Allah, kuma aka dōka talauci a kansu. Wannan kuwa dō-min sū, lalle sun kasance suna kāfir-ta da āyōyin Allah, kuma suna kashe annabāwa, bā da wani haḳḳi ba. Wannan kuwa dōmin sābāwar da suka yi ne, kuma sun kasance suna yin ta'adi.

113. Ba su zama daidai ba; daga Mutānen Littāfi akwai wata al'um-ma wadda take tsaye, suna karātun āyōyin Allah a cikin sā'ō'in dare, alhāli kuwa sunā yin sujada.

تِلْكَ آيَاتُ اللَّهِ تَنْزِلُهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ
وَمَا اللَّهُ يُرِيدُ ظَلَمًا لِلْعَالَمِينَ ﴿١٠٨﴾

وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
وَالِلَّهِ يَرْجِعُ الْأُمُورُ ﴿١٠٩﴾

كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ
بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ
وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَوْ آمَنَ أَهْلُ الْكِتَابِ
لَكَانَ خَيْرَ الْأُمَّةِ مِنْهُمْ الْمُؤْمِنُونَ
وَأَكْثَرُهُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿١١٠﴾

لَنْ يَضُرَّكُمْ إِلَّا أَذًى وَإِنْ يُقْتُلُوكُمْ
يُؤْلَوْكُمْ أَلَدَبَارُكُمْ لَا يَضُرُّوكُمْ ﴿١١١﴾

صُرِفَتْ عَلَيْهِمُ الذَّلَّةُ أُنِيتْ مَا تَقِفُوا إِلَّا
بِحَبْلِ مِنَ اللَّهِ وَحَبْلِ مِنَ الْنَّاسِ وَبَاءَ وَ
بَغَضِبَ مِنَ اللَّهِ وَصُرِفَتْ عَلَيْهِمُ
الْمَسْكَنَةُ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانُوا يَكْفُرُونَ
يَعَايَنَتِ اللَّهُ وَيَقُولُونَ الْأَنْبِيَاءُ بَغْيٌ حَقٌّ
ذَلِكَ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ ﴿١١٢﴾

لَيَسُوا سَوَاءً مِمَّنْ أَهْلُ الْكِتَابِ أُمَّةٌ
قَالِيَمَةً يَتْلُونَ آيَاتِ اللَّهِ أَنَاءَ اللَّيْلِ
وَهُمْ يَسْجُدُونَ ﴿١١٣﴾

114. Suna ĩmāni da Allah da Yinin Lāhira, kuma suna umurni da abin da aka sani kuma suna hani daga abin da ba a sani ba, kuma sunā gaugāwa a cikin alhērai. Kuma waɗannan suna cikin sālihai.

115. Kuma abin da suka aikata daga alhēri, to, bā zā a yi musu musunsa ba. Kuma Allah Masani ne ga māsū taƙawa.

116. Lalle ne waɗanda suka kāfirta, dūkiyōyinsu kō ɗiyansu bā zā su waɗatar musu da kōme ba daga Allah kuma waɗannan abōkan Wuta ne, sū, a cikinta, maɗawwama ne.

117. Misālin abin da suke ciyarwa, a cikin wannan rāyuwar dūniya, kamar misālin iska ce (wadda) a cikinta akwai tsananin sanyi, ta sāmi shukar wasu mutāne waɗanda suka zālunci kansu, sai ta halakar da ita. Allah bai zālunce su ba, amma kansu suka kaɓance sunā zālunta.

118. Yā ku waɗanda suka yi ĩmāni! Kada ku riƙi abōkan asiri daga waninku, bā su taƙaita muku ɓarna. Kuma sun yi gūrin abin da zā ku cūtu da shi. Haƙiƙa, ƙiyayya tā bayyana daga bākunansu, kuma abin da zukātansu ke ɓōyēwa ne mafi girma. Kuma lalle ne, Mun bayyana muku āyōyi, idan kun kaɓance kunā hankaɓta.

119. Gā ku yā waɗannan! Kunā son su, bā su son ku, kuma kuna ĩmāni da Littāfi dukansa. Kuma idan sun haɗu da ku sukan ce “Mun

يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَيَأْمُرُونَ
بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ
وَسِرُّهُمْ فِي الْخَيْرَاتِ وَأُولَئِكَ
مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿١١٤﴾

وَمَا يَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَلَنْ يُكْفَرُوا
وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالْمُفْسِدِينَ ﴿١١٥﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ تُغْنِيَ عَنْهُمْ أَمْوَالُهُمْ
وَلَا أَوْلَادُهُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا وَأُولَئِكَ
أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿١١٦﴾

مَثَلُ مَا يُنْفِقُونَ فِي هَذِهِ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
كَمَثَلِ رِيحٍ فِيهَا صِرٌّ أَصَابَتْ مَخْرِبًا ثُمَّ
ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ فَأَهْلَكَتُمْ وَمَا
ظَلَمَهُمُ اللَّهُ وَلَكِنْ أَنْفُسُهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿١١٧﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّبِعُوا بُطَانَ الَّذِينَ
دُونَكُمْ لَا يَأْتُواكُمُ خَبْرًا وَلَا دُؤًا مَا عَيَّرُ
قَدْ بَدَتْ الْبَغْضَاءُ مِنْ أَفْوَاهِهِمْ
وَمَا تُخْفِي صُدُورُهُمْ أَكْبَرُ قَدْ بَيَّنَّا لَكُمُ
الْآيَاتِ إِنْ كُنْتُمْ تَعْقِلُونَ ﴿١١٨﴾

هَٰذَا شَرٌّ أَوْلَاءَ لِحُبُّنَهُمْ وَلَا يُحِبُّونَكُمْ
وَتُؤْمِنُونَ بِالْكِتَابِ كُلِّهِ وَإِذَا الْقَوْمُ قَالُوا

yi ĩmāni". Kuma idan sun kadaita sai su ciji yātsu a kanku don takaici. Ka ce, "Ku mutu da takaicinku. Lalle ne, Allah Masani ne ga abin da ke cikin ĩrāza."

120. Idan wani alhēri ya shāfe ku sai ya haƙanta musu rai, kuma idan wata cūta ta shāfe ku sai su yi farin ciki da ita. Kuma idan kun yi haƙuri kuma kuka yi taƙawa, kullinsu bā ya cūtar ku da kōme. Lalle ne, Allah ga abin da suke aikatāwa Mai kēwayēwa ne.

121. Kuma a lōkacin⁽¹⁾ da ka yi sauko daga iyālanka kana zaunar da mūminai a wurāren zama dōmin yāƙi, kuma Allah Mai ji ne, Masani.

122. A lōkacin da kungiyōyi⁽²⁾ biyu daga gare ku suka yi niyyar su karye, kuma Allah ne Majibincinsu, don haka, ga Allah mūminai sai su dogara.

123. Kuma lalle ne, haƙīka, Allah Yā taimake ku a Badar, alhāli

ءَامَنَّا وَاِذَا حُلُوْا عَصُوْا عَلَيْنَاۤ اِنَّ الْاِنْسَانَ لِرَبِّهِۦٓ اَلْاَعْيٰطُ ۚ قُلْ مَوْتُوْا بِعَيْطِكُمْ اِنَّ اللّٰهَ عَلِيْمٌۢ بِذٰلِكَ الصُّدُوْرِ ۝١٢٠

اِنْ تَحْسَبُوْا حَسَنَةً نَّسُوْهُمۡ وَاِنْ تُحْسِبُوْا سَيِّئَةً يَّفْرَحُوْا بِهَا وَاِنْ تُصِيْرُوْا وَتَتَّقُوْا لَا يُضِرُّكُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئًا اِنَّ اللّٰهَ يَمَّا يَعْمَلُوْنَ مُحِيْطٌ ۝١٢١

وَاِذْ عَدُوٌّ مِّنْ اَهْلِكَ تَتَوَتَّئِى الْمُؤْمِنِيْنَ مَقْعَدًا لِلْفِتٰنِ وَاَللّٰهُ سَمِيْعٌ عَلِيْمٌ ۝١٢٢

اِذْ هَمَّتْ طٰٓئِفَتَانِ مِّنْكُمْ اَنْ تَفْشَلَا وَاَللّٰهُ وَلِيَهُمَا وَعَلٰى اللّٰهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُوْنَ ۝١٢٣

وَلَقَدْ نَصَرَكُمُ اللّٰهُ بِبَدْرٍ وَّاَنْتَرَاۤ اِذْ لَّهٗ فَاتَقُوْا اللّٰهَ

(1) Misāli ne ga cēwa idan kun yi ĩmāni, kerna kun yi taƙawa, to, kullinsu bā ya cūtar da ku da kōme, dōmin abin da ya auku a Yāƙin Uhdu yā isa misāli ga cēwa, sai kun karka-ce daga hanya sa'an nan wani abu zai sāme ku. Asalin maganar shī ne, Annabi yā fita Uhdu da mutum ɗari tara da hamsin, kuma kāfirai sunā dubū uku. Annabi ya sauka a Uhdu rānar Asabat, haƙwai ga Shawwal, shekara ta uku ga Hijira, ya sanya bayanisa wajen dūtsen Uhdu, ya gyāra safūfuwan mayāka, kuma ya zaunar da wata runduna ta maharba a gefen dūtsen da shugabancin Abdullahi ɗan Jubair. Sa'an nan ya ce musu: "Ku kāre mu da harbi, kada su zo mana daga bāya, kada ku ɗaga daga nan, mun rinjāya kō an rinjāye mu." Sai suka sābā wa umurnin, don haka masīfar Uhdu ta auku.

(2) Banū Salimah da Banū Hārisa sun tāshi kōmāwa gida, su bar yāƙi, a lōkacin da Abdullahi bn Ubayyi bn Salūl ya kōma da jama'arsa, Allah Ya tsare musu ĩmāninsu, ba su kōma ba. Watau yanā cēwa idan wani abu na masīfa ya sāme ku, to, kun sābā wa Allah ne kamar yadda ya auku a Uhdu, suka sanya Annabi ya fito daga Madīna kuma maharba suka bar wurin da aka ayyana musu. Amma kuma ai Allah Ya Taimake ku, a Badar a lōkacin da ƙarfinku bai kai haka ba. sabōɗa rashin sabāwarku ga umurninSa.

kuwa kunā mafiya rauni, sabōda haka ku bi Allah da taƙawa tsammāninku, kuna gōdēwa.

124. A lōkacin da kake cēwa ga mūminai, “Shin, bai ishe ku ba, Ubangijinku Ya taimake ku da dubu uku daga malā'iku saukaku?

125. “Na'am! Idan kuka yi ha-
furi, kuma kuka yi taƙawa, kuma suka zo muku da gaugawarsu, irin wannan, Ubangijinku zai kâre ku da dubu biyar daga malā'iku māsū alāma.”

126. Kuma Allah bai sanya shi⁽¹⁾ ba, fāce dōmin bushāra a gare ku, kuma dōmin zukātanku su natsu da shi. Taimako bai kasance ba fāce daga wurin Allah, Mabuwayi, Mai hikima.

127. Dōmin Ya katse wani gēfe daga waɗanda suka kāfirta, ko kuma Ya kaskantā su, har su jūya, suna māsū rubushi.

128. Bābu kōme a gare ka game da al'amarin (shiryar da su banda iyar da manzanci). Ko Allah Ya karɓi tūbarsu, kō kuwa Ya yi musu azāba, to lalle ne sū, māsū zālunci ne.

129. Allah ne da mulkin abin da yake a cikin sammai da abin da yake a cikin ƙasa, Yana gāfarta wa wanda Yake so, kuma Yanā azabta wanda Yake so, kuma Allah Mai gāfara ne, Mai jin ƙai.

لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿١٢٧﴾

إِذْ تَقُولُ لِلْمُؤْمِنِينَ أَلَنْ يَكْفِيَكُمْ أَنْ
يُمَدِّدَ رَبُّكُمْ ثَلَاثَ مِائَةٍ مِنَ
الْمَلَائِكَةِ ﴿١٢٨﴾

بَلَىٰ إِنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا وَيَأْتُوكُمُ
مِّنَ فَوْرِهِمْ هَذَا يُمْدِدْ رَبُّكُمْ بِخَمْسَةِ
مِائَةٍ مِنَ الْمَلَائِكَةِ مُسَوِّمِينَ ﴿١٢٩﴾

وَمَا جَعَلَهُ اللَّهُ إِلَّا بُشْرَىٰ لَكُمْ وَلِتَطْمَئِنَّ
قُلُوبُكُمْ بِهِ ۚ وَمَا النَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِنْدِ
اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ﴿١٣٠﴾

لِيَقْطَعَ طَرَفًا مِّنَ الَّذِينَ كَفَرُوا
أَوْ يَكْتَسِبَ غَرًّا فَتَهْلِكُوا خَالِيبِينَ ﴿١٣١﴾

لَيْسَ لَكَ مِنَ الْأَمْرِ شَيْءٌ أَوْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ
أَوْ يُعَذِّبُهُمْ فَإِنَّهُمْ ظَالِمُونَ ﴿١٣٢﴾

وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
يَغْفِرُ لِمَن يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَن يَشَاءُ
وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٣٣﴾

(1) Taimako da mala'iku.

130. Yā ku waɗanda suka yi ĩmāni! Kada ku ci riba ninki ninki, ribanye, kuma ku bi Allah da taƙawa, tsammāninku zā ku ci nasara.

131. Kuma ku ji tsōron wutā wadda aka yi tattali dōmin kāfirai.

132. Kuma ku yi dā'a ga Allah da ManzonSa, tsammāninku a yi muku rahama.

133. Kuma ku yi gaugāwa zuwa ga nēman gāfara daga Ubangijinku da wata Aljanna wadda fāɗinta (daidai da) sammai da ƙasa ne, an yi tattalinta dōmin māsū taƙawa.

134. Waɗanda suke ciyarwa a cikin sauƙi da tsanani, kuma suke māsū haɗiyēwar fushi, kuma māsū yāfe wa mutāne laifi. Kuma Allah Yana son māsū kyautatāwa.

135. Kuma waɗanda suke idan suka aikata wata alfāsha ko suka zālunci kansu sai su tunā da Allah, sabōɗa su nēmi gāfarar zunubansu ga Allah. Kuma wāne ne ke gāfara ga zunubai, fāce Allah? Kuma ba su dōge a kan abin da suka aikata ba, alhāli kuwa suna sane.

136. Waɗannan sakamakonsu gāfara ce daga Ubangijinsu, daga Gidajen Aljanna (waɗanda) kōramu na gudana daga ƙarƙashinsu, suna madawwama a cikinsu. Kuma mā-dalla da ijārar māsū aiki.

137. Lalle ne, misālai sun shūɗe a gabāninku, sai ku yi tafiya a cikin ƙasa, sa'an nan ku dūba, yāyā āki-bar māsū ƙaryatāwa ta kasance.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا الرِّبَا أَضْعَافًا مُضَاعَفَةً وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٣٠﴾

وَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِي أُعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ ﴿٣١﴾

وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ

تُرحَمُونَ ﴿٣٢﴾

۞ وَسَارِعُوا إِلَىٰ مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ

وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمَوَاتُ وَالْأَرْضُ

أُعِدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ ﴿٣٣﴾

الَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ

وَالْكُظُمِينَ الْعَظِيمِ وَالْعَافِينَ

عَنِ النَّاسِ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿٣٤﴾

وَالَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا فَجَسَةً أَوْ ظَلَمُوا

أَنفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللَّهَ فَاسْتَغْفَرُوا

لِدُنُوبِهِمْ وَمَن يَعْفِرِ الذُّنُوبَ إِلَّا اللَّهُ وَلَمْ

يُبْصِرُوا عَلَىٰ مَا فَعَلُوا وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٣٥﴾

أُولَٰئِكَ جَزَاءُ هُم مَّغْفِرَةٌ مِّن رَّبِّهِمْ

وَجَنَّاتٌ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ

فِيهَا وَبِعَمَلِهِمُ الْمُحْسِنِينَ ﴿٣٦﴾

فَدَخَلَتْ مِنْ قَبْلِكَ سُرَّتٌ فَيَسِّرُوا

فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ

الْمُكَذِّبِينَ ﴿٣٧﴾

138. Wannan bayāni ne ga mutāne, kuma shiryuwa ce da wa'azi ga māsu takawa.

139. Kuma kada ku yi rauni, kuma kada ku yi baƙin ciki, alhāli kuwa kū ne mafiya ɗaukaka, idan kun kasance māsu īmāni.

140. Idan wani miki ya shāfe ku, to, lalle ne, wani miki kamarsa ya shāfi mutānen, kuma waɗancan kwānaki Muna sarrafa su a tsakānin mutāne, dōmin Allah Ya san waɗanda suka yi īmāni kuma Ya sāmi māsu shahāda daga gare ku. Kuma Allah ba Ya son azzālumai.

141. Kuma dōmin Allah Ya ɗau-raye waɗanda suka yi īmāni, kuma Ya kōke kāfirai.

142. Ko kun yi zaton ku shiga Aljanna alhāli kuwa Allah bai wāda sanin waɗanda suka yi jihādi daga gare ku ba, kuma Ya san māsu haƙuri?

143. Kuma lalle ne, haƙiƙa, kun kasance kuna gūrin mutuwa tun a gabānin ku haɗu da ita, to, lalle ne, kun gan ta,⁽¹⁾ alhāli kuwa kuna kallo.

144. Kuma Muhammadu bai zama ba face manzo, lalle ne manzanni sun shūɗe a gabāninsa. Ashe idan ya mutu ko kuwa aka kashe shi, zā ku jūya a kan dugaduganku? To wanda ya jūya a kan dugadugansa, bā zai cūci Allah da kōme ba. Kuma Allah zai sāka wa māsu gōdiya.

هَذَا بَيَانٌ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَبُورْءٌ
لِّلْمُتَّقِينَ ﴿١٣٨﴾

وَلَا تَهِنُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَنْتُمُ الْأَعْلَوْنَ إِنْ
كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٣٩﴾

إِنْ يَمَسُّكُمْ كَرْحٌ فَقَدْ مَسَّ الْقَوْمَ قَرْحٌ
مِّثْلُهُ وَذَلِكَ آيَاتُنَا لِهَآئِهِتِ
النَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَرَشَخِدَ
مِنْكُمْ شَهَدَةً وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ
الظَّالِمِينَ ﴿١٤٠﴾

وَلِيَمِخَصَّ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَيَمِخَقَّ
الْكُفْرِينَ ﴿١٤١﴾

أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تُدْخَلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَعْلَمِ
اللَّهُ الَّذِينَ جَاهَدُوا مِنْكُمْ وَيَعْلَمِ
الصَّابِرِينَ ﴿١٤٢﴾

وَلَقَدْ كُتِبَ تَمَوُّتُ الْمَوْتِ مِنْ قَبْلِ أَنْ
تَلْقَوْهُ فَقَدْ رَأَيْتُمُوهُ وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ ﴿١٤٣﴾

وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ
الرُّسُلُ أَفَإِنْ مَاتَ أَوْ قُتِلَ انْقَلَبْتُمْ عَلَى
أَعْقَابِكُمْ وَمَنْ يَنْقَلِبْ عَلَى عَقْبَيْهِ فَلَنْ
يُضُرَّ اللَّهَ شَيْئًا وَسَيَجْزِي اللَّهُ
الشَّاكِرِينَ ﴿١٤٤﴾

(1) Mutuwa watau, kunā gūrin wani yāki a bāyan na Badar yā zo.

145. Kuma bā ya yiwuwa ga wani rai ya mutu fāce da iznin Allah, wa'adi ne mai kayyadadden ajali. Kuma wanda yake nufin sakamakon dūniya Muna bā shi daga gare ta. Kuma wanda ke nufin samakon Lāhira Muna bā shi daga gare ta. Kuma zā Mu sāka wa māsū godiya.

146. Kuma da yawa wani annabi wanda ya yi yāki, akwai jama'a māsū yawa tāre da shi, sa'an nan ba su yi laushi ba ga abin da ya same su a cikin hanyar Allah, kuma ba su yi rauni ba kuma ba su sad da kai ba. Kuma Allah Yana son māsū haƙuri.

147. Kuma bābu abin da ya kasance maganarsu fāce fadarsu cēwa: "Yā Ubangijinmu! Ka gāfarta mana zunubanmu da barnarmu a cikin al'amarinmu, kuma Ka tabbatar da dugaduganmu, kuma Ka taimake mu a kan mutānen nan kāfirai."

148. Allah Yā sāka musu da sakamakon dūniya da kuma kyakkyawan sakamakon Lāhira. Kuma Allah Yana son māsū kyautatāwa.

149. Yā ku waɗanda suka yi īmāni! Idan kun yi dā'a ga waɗanda suka kāfirta zā su mayar da ku a kan dugāduganku, har ku jūya kunā māsū hasāra.

150. Ā'a, Allah ne Majiɓincinku, kuma Shī ne Mafī alhērin mataimaka.

وَمَا كُنَّا لِنُتْقِيسَ أَنْ تَمُوتَ إِلَّا بِإِذْنِ
اللَّهِ كُتِبَ عَلَيْكَ تُؤْتِي تَوَابَ الدُّنْيَا
تُؤْتِيهِمْ مِنْهَا وَمَنْ يُرِدْ تَوَابَ الْآخِرَةِ فُتُوتِيهِ
مِنْهَا وَسَمَجَزِي السَّكِينِ ﴿١٤٥﴾

وَكُلَّ إِنَّمَنْ نَبِيٍّ قَتَلَ مَعَهُ رِيْثُوْنَ كَثِيْرٌ
فَمَا وَهَنُوا لِمَا أَصَابَهُمْ فِي سَبِيْلِ اللَّهِ
وَمَا ضَعُفُوا وَمَا أَكْتَأْنُوا وَاللَّهُ يُحِبُّ
الصَّابِرِيْنَ ﴿١٤٦﴾

وَمَا كَانَ قَوْلُهُمْ إِلَّا أَلَّا نَقُولَ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا
وَأَنْتَ رَافِقُنَا فِي أَمْرِنَا وَقَدْ آمَنَّا
وَأَنْصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِيْنَ ﴿١٤٧﴾

فَقَاتِلْهُمْ اللَّهُ تَوَابَ الدُّنْيَا وَحَسَنَ تَوَابِ
الْآخِرَةِ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِيْنَ ﴿١٤٨﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِيْنَ آمَنُوا إِنْ تُطِيعُوا
الَّذِيْنَ كَفَرُوا يَزِيدُوا كُفْرَهُمْ عَلَى
أَعْقَابِهِمْ فَتَنْقَلِبُوا خَاسِرِيْنَ ﴿١٤٩﴾

بَلَى اللَّهُ مُوَلِّكُمْ وَهُوَ خَيْرُ
الْمُتَحَيِّرِيْنَ ﴿١٥٠﴾

151. Zā Mu jēfa tsōro a cikin zukātan waɗanda suka kāfirta, sabōɗa shirkin da suka yi da Allah gāme da abin da bai saukar da wani dalili ba game da shi. Kuma makōmarsu Wuta ce, kuma tir da maza-unin azzālumai!

152. Kuma lalle ne, haḳīka, Allah Yā yi muku gaskiya ga wa'adinSa, a lokacin da kuke kashe su da izninSa, har zuwa lōkacin da kuka kāsa⁽¹⁾, kuma kuka yi jāyayya a cikin al'amarin, kuma kuka sābā, a bāyan (Allah) Ya nūna muku abin da kuke so. Daga cikinku akwai wanda yake nufin duniya kuma daga cikinku akwai wanda ke nufin Lāhira. Sa'an nan kuma Ya jūyar da ku daga gare su, dōmin Ya jarra-be ku. Kuma lalle ne, haḳīka, Ya yāfe muku laifinku. Kuma Allah Ma'abucin falala ne ga mūminai.

153. A lōkacin da kuke hawan dūtse, gudāne. Kuma ba ku karkata a kan kōwa ba, alhāli kuwa Manzon Allah nā kiran ku a cikin na ḳarshenku⁽²⁾. Sa'an nan (Allah) Ya sākā muku da baḳin ciki a tāre da wani baḳin ciki. Domin kada ku yi

سَنَلْقَىٰ فِي قُلُوبِ الَّذِينَ كَفَرُوا الرُّعْبَ
بِمَا أَشْرَكُوا بِآلِلّٰهِ مَا لَمْ يُنَزَّلْ بِهِ
سُلْطَانًا وَمَأْوَاهُمُ النَّارُ وَبِئْسَ
مَثْوًى الظَّالِمِينَ ﴿١٥١﴾

وَلَقَدْ صَدَقَكُمُ اللّٰهُ وَعْدَهُ
إِذْ تَحْسَبُونَهُم بِإِذْنِهِ حَتَّىٰ إِذَا
فُتِنْتُمْ وَأَنْتُمْ عَشَرَةٌ فِي الْأَمْرِ وَعَصَيْتُمْ
مِنْ بَعْدِ مَا أَرْسَلَكُمْ مَا تُحِبُّونَ
مِنْكُمْ مَّن يُرِيدُ الْأُخْرَىٰ وَلَهُمْ
لِئْسَ لِيَكُنْ لَهُمْ وَلَقَدْ عَفَا عَنْكُمْ
وَاللّٰهُ ذُو فَضْلٍ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٥٢﴾

﴿إِذْ تُصْعِدُونَ وَلَا تَلْوُونَ
عَلَىٰ أَحَدٍ وَالرَّسُولُ يَدْعُوكُمْ
فِي أَخْرَابِكُمْ فَانْكَبْتُمْ عَسَا
يَعْمَلُ لَكُمْ كَيْلًا تَحَرَّوْا عَلَىٰ

(1) A lōkacin da aka fāra Yāḳin Uhdu, Musulmi suka fāra kōra sunā kisa, sunā kāmū. Sai wasu maharba suka ce: "Kada a kāme ganima a bar mu". Shugabansu Abdullahi bn Jubair ya ce musu "Ku tuna da maganar Manzon Allah da ya ce kada mu bar wurinmu sai idan shi ne ya kirāye mu." Sai suka ḳi saurāran maganarsa suka tafi kāmū ganima. Sai Allah Ya biyō musu da Khālīd bn Walīd ta bāya, ya kashe Abdullahi da sauran waɗanda suka rage. Sa'an nan kuma sai yāḳin Musulmi ya karye, suka gudu suka hau dūtse, sai mutum gōma sha ḳaya ko shā biyu kawai aka bari tāre da Annabi, yanā kiran su sunā gudu.

(2) Bāyan da hankalinsu ya kōma gare su sai suka ga sakamakon sābā wa umurnin Allah, ya zama karyēwar yāḳi da rashin ganima.

baƙin ciki a kan abin da ya kuɓuce muku, kuma kaɗa ku yi baƙin ciki a kan abin da ya sãme ku. Kuma Allah Masani ne ga abin da kuke aikatãwa.

154. Sa'an nan kuma (Allah) Ya saukar da wani aminci a gare ku daga bãyan baƙin cikin; gyangyadi yanã rufe wata kungiya daga gare ku, kuma wata kungiya, lalle ne, rãyukansu sun shagaltar da su, suna zaton abin da bã shi ne gaskiya ba, a game da Allah, irin zaton jahiliyya, suna cẽwa: "Ko akwai wani abu a gare mu dai daga al'amarin?" Ka ce, "Lalle ne al'amari dukansa na Allah ne." Suna ßõyẽwa, a cikin zukatansu, abin da bã su bayyana shi a gare ka. Suna cẽwa: "Da munã da wani abu daga al'amarin dã ba a kashe mu ba a nan." Ka ce: "Kõ dã kun kasance a cikin gidãjenku, dã waɗanda aka rubũta musu kisa sun fita zuwa ga wurãren kwanciyarsu;" kuma (wannan abu yã auku ne) dõmin Allah Ya jarrabi abin da ke cikin ƙirãzanku. Kuma dõmin Ya tsarkake abin da ke cikin zukã-tanku. Allah Masani ne ga abin da ke cikin ƙirãza.

155. Lalle ne, waɗanda suka jũya daga gare ku a ranar haɗuwar jama'a biyu, Shaidan kawai ne ya talãlãɓantar da su, sabõda sãshen abin da suka tsirfanta. Kuma lalle ne haƙiƙa, Allah Ya yãfe laifi daga gare su. Lalle Allah ne Mai gãfara Mai haƙuri.

مَا فَاتَكُمْ وَلَا مَا أَصَابَكُمْ
وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٥٤﴾

ثُمَّ أَنْزَلَ عَلَيْكُم مِّن بَعْدِ الْغَمِ أَمَنَةً
مُّعَاسَا يُغَشِّي طَآئِفَةً مِّنكُمْ وَطَآئِفَةٌ قَدْ
أُخِمْتْهُنَّ أَنْفُسُهُنَّ يَغْفُلُونَ بِاللَّوْغِ
الْحَقِّ ظَنُّ الْجَاهِلِيَّةِ يَقُولُونَ هَل لَّنَا مِّن
الْأَمْرِ شَيْءٌ قُلْ إِنْ الْأَمْرُ كُلُّهُ لِلَّهِ
يُخْفُونَ فِي أَنْفُسِهِم مَّا لَا يُبْدُونَ لَكَ يَقُولُونَ
لَوْ كُنَّا نَسْمَعُ فِي بُيُوتِكُمْ لَبَرَزَ الَّذِينَ كُتِبَ
عَلَيْهِمُ الْقَتْلُ إِلَى مَضَاجِعِهِمْ وَلِيَبْتَلِيَ اللَّهُ
مَا فِي صُدُورِكُمْ وَلِيُمَحِّصَ مَا فِي
قُلُوبِكُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿١٥٥﴾

إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا آمَنَّا مِنْكُمْ يَوْمَ التَّنْجِي
لَجَمْعَانِ إِنَّمَا أَسْرَأَهُمُ الشَّيْطَانُ
بِبَعْضِ مَا كَسَبُوا وَلَقَدْ عَفَا اللَّهُ عَنْهُمْ
إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ حَلِيمٌ ﴿١٥٥﴾

156. Yā ku waɗanda suka yi ĩmāni! Kada ku kasance kamar waɗanda suka kāfirta, kuma suka ce wa 'yan'uwansu idan sun yi tafiya a cikin ƙasa kō kuwa suka kasance a wurin yāƙi: "Dā sun kasance a wurinmu, dā ba su mutu ba, kuma dā ba a kashe su ba." (Wannan kuwa) Dōmin Allah Ya sanya waccan magana ta zama nadāma a cikin zukātansu. Kuma Allah ne Yake rāyarwa kuma Yake matarwa. Kuma Allah, ga abin da kuke aika-tāwa, Mai gani ne.

157. Kuma lalle ne, idan aka kashe, ku a cikin hanyar Allah, ko kuwa kuka mutu, haƙiƙa, gāfara daga Allah da rahama ne mafi alhē-ri daga abin da suke tārāwa.

158. Kuma lalle ne idan kun mutu ko kuwa aka kashe ku, haƙi-ka, zuwa ga Allah ake tārā ku.

159. Sabōda wata rahama ce daga Allah ka yi sanyin hali a gare su. Kuma dā kā kasance mai hushi, mai kaurin zuciya, dā sun wātse daga gēfenka. Sai ka yāfe musu laifinsu, kuma ka nēma musu gāfara, kuma ka yi shāwara⁽¹⁾ da su a cikin al'amarin. Sa'an nan kuma idan ka yi niyyar zartarwa, to, ka dōgara ga Allah, lalle ne, Allah Yana son māsu tawakkali.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ كَفَرُوا
وَقَالُوا لِإِخْوَانِهِمْ إِذَا ضَرَبُوا فِي الْأَرْضِ
أَوْ كَانُوا غُرَىٰ لِّوُكُلٍ ءَاعِدَةٍ مَا مَاتُوا
وَمَا قُتِلُوا لِيَجْعَلَ اللَّهُ ذَٰلِكَ حَسْرَةً فِي
قُلُوبِهِمْ ۚ وَاللَّهُ يُخَيِّئُ وَيُخَيِّتُ
وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿١٥٦﴾

وَلَيْنَ قُتِلْتُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ مُتُّمْ لَمَغْفِرَةٌ
مِّنَ اللَّهِ وَرَحْمَةٌ خَيْرٌ مِّمَّا يَجْمَعُونَ ﴿١٥٧﴾

وَلَيْنَ مُتُّمْ أَوْ قُتِلْتُمْ لَآلِ اللَّهِ تَحْشُرُونَ ﴿١٥٨﴾

فِيمَا رَحِمَهُ مِّنَ اللَّهِ إِنَّهُ لَهَيَّ وَلَوْ كُنْتَ قَطًّا
عَلَيْكَ الْقَلْبُ لَا تَفْضُرُوا مِّنْ حَوْلِكَ فَاعْفُ
عَنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمْ وَسَاوِ زُهْرًا فِي الْأَمْرِ
فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ
الْمُتَوَكِّلِينَ ﴿١٥٩﴾

(1) Annabi shi ne makomar al'amurra ga dukan kome, amma Allah Ya lizimta masa sauƙin hali zuwa ga Sahabbansa, da yin ma'āmala da su, ma'āmala mai kyau, da yi musu addu'a a kōwane hālī, kuma a wurin yāƙi kō abin da ya shāfi yāƙi, Yā lizimta masa ya yi shāwara da su, kuma Ya bā shi damar yin ijihādi a nan. sa'an nan Ya umarce shi da ya dōgara ga Allah wajen zartaswa, a kan ra'ayin da ya gani daga gare su.

160. Idan Allah Ya taimake ku, to, bābu marinjayi a gare ku. Kuma idan Ya yarbe ku, to, wānē ne wanda yake taimakon ku bāyanSa? Kuma ga Allah sai mūminai su dōgara.

161. Kuma bā ya yiwuwa ga wani annabi ya ci gulūlu.⁽¹⁾ Wanda ya ci gulūlu zai je da abin da ya ci na gulūlun, a Rānar Kiyāma. Sa'an nan a cika wa kōwane rai sakamakon abin da ya tsirfanta. Kuma sū, bā zā a zālunce su ba.

162. Shin fa, wanda ya bībiyi yardar Allah, yana zama kamar wanda ya kōma da fushi daga Allah, kuma makomarsa Jahannama ce? Kuma tir da makōma ita!

163. Sū, darajōji⁽²⁾ ne a wurin Allah, kuma Allah Mai gani ne ga abin da suke aikatāwa.

164. Lalle ne, haḳīka, Allah Yā yi babbar falala⁽³⁾ a kan mūminai, dōmin Yā aika, a cikinsu, Manzo daga ainihinsu yana karanta āyō-yinSa a gare su, kuma yana tsarkake su, kuma yana karantar da su Littāfi da hikima, kuma lalle, sun kasance daga gabāni, haḳīka suna cikin ɓata bayyananniya.

إِنْ يَنْصُرْكُمُ اللَّهُ فَلَا غَالِبَ لَكُمْ
وَإِنْ يَخْذُكُمُ اللَّهُ فَكُلٌّ ذَا الَّذِي يَنْصُرُكُم مِّنْ
بَعْدِهِ وَعَلَى اللَّهِ قَلْبُكَوَالْمُؤْمِنُونَ ﴿١٦٠﴾

وَمَا كَانَ لِنَبِيٍّ أَنْ يَغُلُّ وَمَنْ يَغُلْ يَأْتِ
بِمَا غُلَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ثُمَّ تُوَفَّى كُلُّ
نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿١٦١﴾

أَفَمَنِ اتَّبَعَ رِضْوَانَ اللَّهِ كَمَنِ بَاءَ بِسَخَطِ
مِّنَ اللَّهِ وَمَأْوَاهُ جَهَنَّمُ وَيُشْرَى الْمَصِيرُ ﴿١٦٢﴾

هُمْ دَرَجَاتٌ عِنْدَ اللَّهِ وَاللَّهُ بِصِيرٍ بَصِيرٌ
يَعْمَلُونَ ﴿١٦٣﴾

لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ
رُسُلًا مِّنْ أَنْفُسِهِمْ يَتْلُوا عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ
وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ
وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِن قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ
مُّبِينٍ ﴿١٦٤﴾

(1) Gulūlu shī ne satar wani abu daga ganīmar yāki a gabānin raba ta a tsakanin mayāka. Allah Yā ce, "Yin gulūlu haram ne a kan kōwane annahi ko da wafanda ba a halatta wa cin ganima ba, halle ga wanda aka halatta wa. Kamar yadda gulūlu yake haram a kan annabāwa haka yake haram a kan mabiyansu."

(2) Mūminai māsū darajōji ne a wurin Allah gwargwadoɗi imāninsu da taƙawarsu da kuma falalar da Allah Ya yi musu. Haka sū kuma kāfirai suna da magangara zuwa ƙasa gwargwadoɗi mugun aikinsu.

(3) Allah Yā nuna falalar da Ya bai wa Annabi Muhammadu, tsira da aminci su tabbata a gare shi, da yake har Yanā yi wa mūminai gōri da kyautar da Ya yi musu ta hanyar aiko musu shi.

165. Shin, kuma a lōkacin⁽¹⁾ da wata masīfa, haḳīka, ta sāme ku, alhāli kuwa kun sāmar da biyunta, kun ce: “Daga ina wannan yake?” Ka ce: “Daga wurin rāyukanku⁽²⁾ yake.” Lalle ne, Allah, a kan dukan kōme, Mai īkon yi ne.

166. Kuma abin da ya sāme ku a rānar haɗuwar jama'a biyu, to, da izinin Allah ne, kuma dōmin (Allah) Ya san mūminai (na gaskiya).

167. Kuma dōmin Ya san waɗanda suka yi munāfunci, kuma an ce musu: “Ku zo ku yi yāḳi a cikin hanyar Allah, kō kuwa ku tunkuɗe.”⁽³⁾ Suka ce: “Dā mun san (yadda ake) yāḳi dā mun bī ku.” Sū, zuwa ga kāfirci a rānar nan, sun fi kusa daga garɗe su zuwa ga īmāni. Sunā cēwa da bākunansu abin da bā shi ne a cikin zukātansu ba. Allah ne Mafi sani ga abin da suke bōyewa.

168. Waɗanda suka ce wa 'yan'uwansu kuma suka zauna abinsu: “Dā sun yi mana dā'a, dā ba a kashe su ba.” Ka ce: “To, ku tunkuɗe mutuwa daga rāyukanku, idan kun kasance māsu gaskiya.”

169. Kada ka yi zaton waɗanda aka kashe a cikin hanyar Allah matattu ne. A'a, rāyayyu ne su, a

أَوَلَمَّا أَصَبْتُمْ مَوْصِيَّتَهُ قَدْ أَصَبْتُمْ
وَسَائِلَهَا قُلْتُمْ أَنَّى هَذَا قُلْ هُوَ مِنْ عِنْدِ
أَنْفُسِكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٦٥﴾

وَمَا أَصَابَكُمْ يَوْمَ الْتَقَى الْجَمْعَانِ فَيَإِذْنِ اللَّهِ
وَلِعَلَّ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٦٦﴾

وَلِعَلَّ الَّذِينَ نَافَقُوا وَقِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا قَاتِلُوا
فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ اتَّقَوْا قَالُوا لَوْ تَعْلَمُونَ لَآتَيْنَكُم
لَا تَتَّبِعْتُمْ هَؤُلَاءِ لَكُمْ يَوْمَئِذٍ أَقْرَبُ مِنْهُمْ
لِللَّيْمَنِ يَقُولُونَ إِنَّا هُمْ قَوْمُ النَّبِيِّ
قُلْ هَؤُلَاءِ أَعْلَمُ بِمَا يَكْتُمُونَ ﴿١٦٧﴾

الَّذِينَ قَالُوا إِخْوَانُهُمْ وَفَعَدُوا لَوْ اطَّاعُوا
مَا فُتِنُوا قُلْ فَادْرَءُوا عَنْ أَنْفُسِكُمُ الصَّغِيرَ
إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٦٨﴾

وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتًا
بَلْ أَحْيَاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ ﴿١٦٩﴾

(1) Duk masīfar da ta sāme ku, tō, ku ne kuka jāwo wa kanku ita da wani laifi na šābā wa umurnin Allah. Kuma kāmin masīfa guda ta sāme ku, to, alhēri biyu sun sāme ku.

(2) Kowace irin masīfa ta sāmi mutum, to, shī ne ya yi sababinta a kansa. Kuma yā kamata ya yi hincike ya gāne sababin, a inda ya jāhilce shi. Kuma duk da haka kāmin masīfa guda ta sāme shi, yā sāmi nī'ma biyu kō fiye da haka.

(3) Ku tunkuɗe mana maḳiyā da duhunku, kō dā ba ku yi yāḳi ba.

wurin Ubangijinsu.⁽¹⁾ Ana ciyar da su.

170. Suna māsū farin ciki sabōda abin da Allah Ya bā su daga falalar-Sa, kuma suna yin bushāra ga waɗanda ba su risku da su ba, daga bayansu; “Bābu tsōro a kansu kuma ba su zama suna yin baƙin ciki ba.”

171. Suna yin bushāra sabōda wata ni'ima daga Allah da wata falala. Kuma lalle ne, Allah bā Ya tozartar da ijārar mūminai.

172. Waɗanda suka karɓa⁽²⁾ kira zuwa ga Allah da ManzonSa, daga bāyan miki ya sāme su. Akwai wata lāda mai girma ga waɗanda suka kyautata⁽³⁾ yi daga gare su, kuma suka yi taƙawa.

173. Waɗanda mutāne⁽⁴⁾ suka ce musu: “Lalle ne, mutāne sun tāra

فَرِحِينَ بِمَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ
وَيَسْتَبْشِرُونَ بِالَّذِينَ لَمْ يَلْحَقُوا بِهِمْ
مِنْ خَلْفِهِمْ أَلَّا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ
يَحْزَنُونَ ﴿١٧٠﴾

وَيَسْتَبْشِرُونَ بِنِعْمَةِ اللَّهِ وَفَضْلِهِ
وَأَنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٧١﴾

الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَالرَّسُولِ مِنْ بَعْدِ
مَا أَصَابَهُمُ الْقَرْحُ لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا مِنْهُمْ
وَأَقْبُوا أَجْرًا عَظِيمًا ﴿١٧٢﴾

الَّذِينَ قَالُوا لَهُمُ النَّاسُ إِنَّ النَّاسَ قَدْ جَمَعُوا

(1) A cikin Hadisi an ruwaito cēwa, Annabi yā ce Allah Yanā sanya rūhinsu a cikin cikkunan tsuntsāye māsū kōren launi, sunā tafiya da su a cikin Aljanna sunā ci daga 'ya'yan itācenta da rāna, sa'an nan su kōma zuwa ga wasu fitillu waɗanda aka rātaye a cikin inuwar Al'arshi.

(2) Bāyan kōmawar Musulmi daga Uhdu da miyākun da suka sāme su, sai Annabi ya umurce su da fita a bāyan kāfirat, dōmin kada su yi tunānin kōmāwa. Sai suka fita bāyansu, aka dāce kuwa Abu Sufyāna ya umurci mutānensa da kōmāwa Madīna dōmin su tumɓuke Musulmi. An yi Uhdu ta farko ran Asabat, sa'an nan suka fita a bāyansu a rānar Lahadi, suka riskē su a Hamra'al Asaō. Sai aka yi tawāfuƙi (yarjējeniya) tsakanin Annabi da Abu Sufyāna a kan a bar yāƙi a lōkacin, sai shekara mai zuwa, a haɗu a Badar. Allah Ya yabi Musulmi, da suka karɓa wannan kira, a cikin miyākū. Haka duka mai karɓawa irinsu, yā shiga a cikin irin wannan yabo har ya zuwa tāshin Kiyāma.

(3) Kyautata yi shi ne tsarkake aiki dōmin Allah watau ihsani kō ihlasi.

(4) Yāƙin Badar na Uku, a cikin shēkara ta huɗu yake, a watan Sha'aban Badar kāsuya ce babba ga ƙabilun Lārahāwa a kōwace shekara. A bāyan Uhdu an yi alƙawari da Abu Sufyāna, a kan a haɗu a Badr shēkara mai zuwa. Sabōda haka sai Abu Sufyāna ya fita daga Makka har ya sauka Matriz Zahrān, sai Allah Ya sanya masa tsōro a cikin zūciyarsa, sai ya gamu da Nu'aima bn Mas'ūd el Ashja'iyy, ya ce masa: “Ni nā yi alƙawari da Muhammadu a kan mu haɗu a Kāsuar Badar. Wannan kuwa shēkar fari ce. Inā son

(rundunōni) sabōda ku, don haka ku ji tsōronsu. Sai (wannan magana) ta kara musu imāni, kuma suka ce: "Mai isarmu Allah ne, kuma mādalla da Wakili Shī."

174. Sa'an nan suka jūya da wata ni'ima daga Allah da wata falala, wata cūta ba ta shāfe su ba, kuma suka bi yardar Allah. Kuma Allah Ma'abucin falala mai girma ne.

175. Wancan, Shaidan ne kawai yake tsōratar da ku masōyansa. To, kada ku ji tsōronsu, ku ji tsōroNa, idān kun kasance māsu imāni.

176. Kuma waɗannan da suke gaugāwa a cikin kāfirci kada su bāta maka rai. Lalle ne su, bā zā su cūci Allah da kōme ba. Allah Yanā nufin cēwa, bā zai sanya musu wani rabo ba a cikin Lāhira, kuma suna da wata azāba mai girma.

177. Lalle ne, waɗanda suka sayi kāfirci da imāni, ba zā su cūci Allah da kōme ba. Kuma sunā da azāba mai raɗaɗi.

178. Kuma kada waɗanda suka kāfirta su yi zaton cēwa, lalle ne, jinkirin da Muke yi musu alhēri ne ga rāyukansu. Munā yi musu jinkirin ne dōmin su kāra laifi kawai, kuma suna da azāba mai wulā-kantarwa.

لَكُمْ فَآخِشُوهُمْ قَرَادَهُمْ إِيمَانًا وَقَالُوا
حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ ﴿١٧٤﴾

فَاتَّقِلُوا بِنِعْمَةِ اللَّهِ وَقُضِلْ لَكُمْ
يَعْسَتُهُمْ سَوْءٌ وَاتَّبِعُوا رِضْوَانَ اللَّهِ
وَاللَّهُ ذُو فَضْلٍ عَظِيمٍ ﴿١٧٥﴾

إِنَّمَا ذَلِكَ الشَّيْطَانُ يَخُوفُ أَوْلِيَاءَهُ
فَلَا تَخَافُوهُمْ وَخَافُوا إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٧٦﴾

وَلَا يَخْرُجُكَ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ فِي الْكُفْرِ أَنَّهُمْ
لَنْ يَضُرُّوا اللَّهَ شَيْئًا يُرِيدُ اللَّهُ أَلَّا يَجْعَلَ لَهُمْ
حِطَّاءً فِي الْآخِرَةِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٧٧﴾

إِنَّ الَّذِينَ أَشْرَكُوا الْكُفْرَ بِالْإِيمَانِ لَنْ يَضُرُّوا
اللَّهَ شَيْئًا وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٧٨﴾

وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّمَا تُمْلِي لَهُمْ
خَتَرًا لِّأَنْفُسِهِمْ إِنَّمَا تُمْلِي لَهُمْ لِيَزَادُوا إِثْمًا
وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ ﴿١٧٩﴾

sābāwar alkawarin ta zama daga gare shi, bā daga gare ni ba. Ka tafi Madīna ka yi kōkarin hana su fitōwa, zan bā ka rākuma gōma." Sai Nu'aimu ya tafi Madīna ya iske Annabi da Sahabbansa suna shirin fita. Sai ya ce musu: "Me kuke nufi?" Suka ce; "Alkawarin Abu Sufyāna." Sai ya ce: "Bā zā ku iya ba, dōmin kuwa sun tāra rundunōni sabōda ku." Sai Annabi ya ce: "Zan fita kō dā ni kadai ne." Sai Annabi ya fita da mutum dubu da dari biyar, suka tafi Badar habu Abu Sufyāna. Suka ci kāsua suka kōmo.

179. Allah bai kasance Yana barin mūminai a kan abin da kuke kansa ba, sai⁽¹⁾ Ya rarrabe mummūna daga mai kyau. Kuma Allah bai kasance Yanā sanar da ku gaibi ba.⁽²⁾ Kuma amma Allah Yana zāben wanda Ya so daga manzanninSa.⁽³⁾ Sabōda haka ku yi īmāni da Allah da manzanninSa. Kuma idan kun yi īmāni kuma kuka yi taƙawa, to, kunā da lādā mai girma.

180. Kuma kada waɗannan da suke yin rōwa da abin da Allah Ya bā su daga falalarSa su yi zaton shi ne mafi alhēri a gare su. A'a, shi mafi sharri ne a gare su. Zā a yi musu saƙandami da abin da suka yi rōwa da shi a Rānar Kiyāma. Kuma ga Allah gādon sammai da ƙasa yake, kuma Allah, ga abin da kuke aikatāwa, Masani ne.

181. Lalle ne, haƙiƙa, Allah Yā ji maganar waɗanda suka ce: "Lalle ne, Allah faƙiri ne, mū ne waɗa-tattu." Zā mu rubūta abin da suka faɗa, da kisan da suka yi wa annabāwa bā da wani haƙƙi ba. Kuma Mu ce: "Ku ɗanɗani azābar gōb-ara!"

مَا كَانَ اللَّهُ لِيَذَرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَىٰ مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ حَتَّىٰ يَمِيزَ الْخَبِيثَ مِنَ الطَّيِّبِ ۚ وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُظْلِعَكُمْ عَلَى الْغَيْبِ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَجْتَبِيٰ مِنْ رُسُلِهِ مَن يَشَاءُ فَاتَّبِعُونِ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ۚ إِنَّ تَوَلَّوْا مَتَّعْتُكُمْ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿١٧٩﴾

وَلَا يَحْسِبَنَّ الَّذِينَ يَبْخُلُونَ بِمَاءِ أَنَّهُمْ أُتُوا اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ ۚ هُوَ خَيْرٌ لَّهُمْ بَلَىٰ هُوَ شَرٌّ لَّهُمْ سَيُطَوَّقُونَ مَا بَخُلُوا بِهِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَلِلَّهِ مِيرَاثُ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ ۚ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿١٨٠﴾

لَقَدْ سَمِعَ اللَّهُ قَوْلَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ فَقِيرٌ وَنَحْنُ أَغْنِيَاءُ سَنَكْتُبُ مَا قَالُوا وَقَتْلَهُمُ الْأَنْبِيَاءَ بِغَيْرِ حَقٍّ وَقَوْلُ دُونُوا عَذَابَ الْخَرْقِ ﴿١٨١﴾

(1) Watau Allah hā zai bar mutāne su ce, 'Mun yi īmāni,' da haƙi kawai ba, sai Yā jarraba su Ya fitar da mūminan ƙwarai daga munāfukai. Sabōda haka Ya sanya rānaiku kamar rānar Uhdu wadda Allah Ya jarrabi mūminai da ita har haƙurinsu da dā'arsu suka bayyana, kuma munāfukai suka bayyana.

(2) Allah bai sanar da gaibi ga mutāne waɗanda ba annabāwa ba, sabōda haka, hā ku iya sanin īmānin mutum ko rashin īmāninsa, sai da alāma ta wani aiki ko magana wadda take da ita za a iya yin hukunci da ƙāfirci ko īmāni ga mutum.

(3) Allah Yā zābi wanda Ya so daga manzanninSa, watau Yā zaɓi Annabi Muhammadu da ƙarin daraja a kan sauran annabāwa da falalarSa. Wannan ne mafificin yabo a gare shi.

182. "Wannan (azābar) kuwa sabōda abin da hannuwanku suka gabatar ne. Kuma lalle ne Allah bai zama mai zālunci ga bāyinSa ba."

183. Waɗanda suka ce: "Lalle ne Allah Yā yi alkawari zuwa gare mu, kada mu yi imāni sabōda wani manzo sai yā zo mana da Baiko wadda wuta za ta ci." Ka ce: "Lalle ne wasu manzanni sun je muku, a gabānina, da hujjōji bayyanannu, kuma da abin da kuka faɗa, to, don me kuka kashe su, idan kun kasance māsū gaskiya?"

184. To, idan sun karyata ka, to lalle ne, an karyata wasu manzanni a gabāninka, sun je musu da hujjōji bayyanannu da littattafai, da kuma Littāfi mai haske.

185. Kōwane rai mai dandananar mutuwa ne. Kuma ana cika muku ijārōrinku kawai ne a Rānar Kiyāma. To, wanda aka nisan tar daga barin wuta, kuma aka shigar da shi Aljanna, to, lalle ne yā tsira. Kuma rāyuwar dūniya ba ta zama ba fāce jin dācin rūfi.

186. Lalle ne zā a jarraba⁽¹⁾ ku a cikin dūkiyōyinku da rāyukanku, kuma lalle ne kuna jin cūtarwa mai yawa daga waɗanda aka bai wa Littāfi a gabāninku da kuma waɗanda suka yi shirki. Kuma idan kun yi haƙuri, kuma kuka yi taƙawa, to lalle ne, wannan yana daga manyan al'amurra.

ذَٰلِكَ بِمَا قَدَّمْتُمْ أَيْدِيكُمْ وَأَنَّ اللَّهَ
لَيْسَ بِظَلَّامٍ لِلْعَبِيدِ ﴿١٨٢﴾

الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ عٰهَدَ إِلَيْنَا الْآ
ثِمِينَ لِرَسُولٍ حَتَّىٰ يَأْتِينَا يُقْرَبَانِ
تَأْكُلُهُ النَّارُ قُلْ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ
قَبْلِي بِالْبَيِّنَاتِ وَالَّذِي قُلْتُمْ فَلَمَّ
قَتَلْتُمُوهُمْ إِنَّكُمْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٨٣﴾

فَإِنْ كَذَّبُوكَ فَقَدْ كُذِّبَ رَسُولٌ مِّنْ
قَبْلِكَ جَاءَهُم بِالْبَيِّنَاتِ وَالزُّبُرِ
وَالْكِتَابِ الْمُنِيرِ ﴿١٨٤﴾

كُلُّ نَفْسٍ ذَٰئِقَةُ الْمَوْتِ وَإِنَّمَا تُوَفَّقَتِ
أَجُورَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَمَن زُجِرَ
عَنِ النَّارِ وَأُدْخِلَ الْجَنَّةَ فَقَدْ
فَارَّ وَمَا الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَاعٌ
الْعُذُورِ ﴿١٨٥﴾

لَسُبُّوا فِي أَمْوَالِكُمْ وَأَنفُسِكُمْ
وَلَتَسْمَعَنَّ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا
الْكِتَابَ مِن قَبْلِكُمْ مِنَ الَّذِينَ
أَشْرَكُوا أَذًى كَثِيرًا وَإِنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا
فَإِنَّ ذَٰلِكَ مِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ ﴿١٨٦﴾

(1) Duk wanda ya tsayu da gaskiya ko umurni da alhēri, ko hani daga abin da ba a so, to lalle ne sai an cūtar da shi, kuma ba shi da māgani sai haƙuri, dōmin Allah, da nēman taimako daga Allah, da kōmāwa zuwa ga Allah

187. Kuma a lōkacin da Allah Ya riki alkawarin waɗanda aka bai wa⁽¹⁾ Littāfi, “Lalle ne kuna bayyana shi ga mutāne, kuma bā zā ku ñoye shi ba.” Sai suka jēfar da shi a bāyan bāyansu, kuma suka sayi 'yan kuɗi kaɗan da shi. To, tir da abin da suke saye!

188. Kada lalle ka yi zaton waɗanda suke yin farin ciki da abin da suka bāyar, kuma suna son a yabe su da abin da ba su aikatā ba. To, kada lalle ka yi zaton su da tsira daga azāba. Kuma suna da azāba mai raɗaɗi.

189. Kuma ga Allah mulkin sammai da ƙasa yake. Kuma Allah, a kan kōme, Mai ikon yi ne.

190. Lalle ne, a cikin halittar sammai da ƙasa da sābāwar dare da yini akwai āyōyi ga ma'abūta hankali.

191. Waɗanda suke ambatar Allah a tsaye da zaune da a kan sāsaninsu, kuma suna tunāni a kan halittar sammai da ƙasa: “Yā Ubangijinmu! Ba Ka halitta wannan a kan banza ba. TsarkinKa! Sabōda haka Ka tsare mu daga azābar wuta.

وَيَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ كَمَا كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ وَلَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ
وَلَا تَتَّبِعُوا فِي الْأُمُورِ الْغَوَايَا فَمَا يَكُونُ لَكُمْ بِهِ عِلْمٌ تَأْتِيكُمْ بِالْخُبَرِ غَوَايَا فَمَا تَعْلَمُونَ أَكْثَرًا
فَيَسْأَلُ عَنكُمْ مَن فُتِنَ بِهَا فَيَكْتُمُ الصَّحَابَ وَتُمْسِكُ بِهُنَّاسِيكُمُ الْمُشْرِكِينَ

لَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ يَفْرَحُونَ بِمَا أَتَوْا وَيُجِبُونَهُمْ
بِحَمْدِهِمْ أَنَّهُمْ يُفْعَلُونَ أَفَلَا تَحْسَبُونَهُمْ
بِمَقَارِفَةٍ مِنَ الْعَذَابِ وَلَهُمْ عَذَابٌ
أَلِيمٌ

وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ عَلَى
كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

إِنَّمَا فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ
الْأَلْوَانِ وَالْهَارِ لَآيَاتٍ لِّأُولِي الْأَلْبَابِ

الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَمًا وَقُعُودًا وَعَلَى
جُنُوبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ رَسًا مَا خَلَقَتْ هَذَا
بَطِلًا مُّسْتَحَنًا قِيَمًا عَذَابِ النَّارِ

(1) A cikin wannan akwai gargadi ga mālaman Musulmi, kada su shiga hanyar Yahūdu ta ñoye ilmin gaskiya, ko kuwa abin da ya sāme su, sū mā ya sāme su, kuma ya shiga da su mashigarsu. Wājibi ne a kan mālamai su bāyar da abin da ke hannuwansu na ilmi mai amfani, mai nūni a kan aikin ƙwarai, kada su ñoye kōme daga gare shi. Idan sun ñoye, to, la'anar Allah da malā'iku da ta mutāne zā ta tabbata a kansu, kamar yadda ta tabbata a kan mālaman Yahūdu.

192. “Yā Ubangijinmu! Lalle ne Kai, wanda Ka shigar a cikin wuta, to, haḳīka, Kā tozarta shi, kuma bābu wasu mataimaka ga azzālu-mai.

193. “Yā Ubangijinmu! Lalle ne mū, mun ji Mai kira yanā kira zuwa ga imānī cēwa, ‘Ku yi imānī da Ubangijinku.’ Sai muka yi imānī. Yā Ubangijinmu! Sabōda haka Ka gāfarta mana zunubanmu, kuma Ka kankare miyāgun ayyukanmu daga gare mu. Kuma Ka karḓi rāyukanmu tāre da mutānen kirki.

194. “Yā Ubangijinmu! Ka bā mu abin da Ka yi mana wa’adi (alkawari) a kan manzanninKa, kuma kada Ka tozarta mu a Rānar Kiyāma. Lalle ne Kai, bā Ka sābā-war alkawari.”

195. Sabōda haka Ubangijinsu Ya karḓa musu cēwa, “Lalle ne Nī, bā zan tozartar da aikin wani mai aiki ba daga gare ku, namiji ne ko kuwa mace, sāshenku daga sāshe. To, waḍanda suka yi hijira kuma aka fitar da su daga gidājensu, kuma aka cūtar da su a cikin hanya-Ta, kuma suka yi yāki, kuma aka kashe su, lalle ne zan kankare musu miyagun ayyukansu, kuma lalle ne zan shigar da su gidājen Aljanna (waḍanda) koramu ke gudāna daga karkashinsu, a kan sakamako daga wurin Allah. Kuma a wurinSa akwai kyakkyawan sakamako.

196. Kada jujjuyawar waḍanda suka kāfirta a cikin garūruwa ta rūḑe ka.

رَبَّنَا إِنَّكَ مَن تُدْخِلُ النَّارَ فَقَدْ أَخْرَجْتَهُ
وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِن أَنْصَارٍ ﴿١٩٢﴾

رَبَّنَا إِنَّا أَسْعَفْنَا مَتَدِي يَا تُدَاوِي الْإِيْمَانَ
أَن تَأْمُرُوا بِرَبِّكُمْ فَامْنَأْ رَبَّنَا فَاغْفِرْ لَنَا
ذُنُوبَنَا وَكَفِّرْ عَنَّا سَيِّئَاتِنَا وَتَوَفَّنَا
مَعَ الْأَبْرَارِ ﴿١٩٣﴾

رَبَّنَا وَآيْتَنَا مَا وَعَدْتَنَا عَلَى رُسُلِكَ
وَلَا تُخْزِنَا يَوْمَ الْقِيَمَةِ إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ
الْعَهْدَ ﴿١٩٤﴾

فَأَسْتَجِبْ لَهُمْ رُبُّهُمْ إِنِّي لَا أُضِيعُ عَمَلَ
عَمِلٍ فَمِنْكُمْ مَن ذَكَرُوا أَنِّي بَعْضُكُمْ مِنْ
بَعْضٍ فَأَلَّيْنِ هَاجِرُوا وَأُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ
وَأُودُوا فِي سَبِيلِي وَقَتَلُوا وَقُتِلُوا
لَا كُفْرَانَ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ
وَلَا دُخْلَ لَهُمْ جَنَّتِ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ قُلُوبًا مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ وَاللَّهُ عِنْدَهُ
حُسْنُ الثَّوَابِ ﴿١٩٥﴾

لَا يَغُرُّكَ تَقَلُّبُ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي الْبِلَادِ ﴿١٩٦﴾

197. Jin dādi ne kaɗan, sa'an nan makōmarsu Jahannama ce, kuma tir da shimfida ita!

198. Amma waɗanda suka bi Ubangijinsu da taɗawa, sunā da Gidājen Aljanna (waɗanda) kora-mu ke gudāna a karkashinsu, suna maɗawwama a cikinsu, a kan liyāfa daga wurin Allah, kuma abin da ke wurin Allah ne mafi alhēri ga bar-rantattu.

199. Kuma lalle ne daga Mutānen Littāfi⁽¹⁾, haḳīka, akwai wanda yake yin imāni da Allah da abin da aka saukar zuwa gare ku, da abin da aka saukar zuwa gare su, sunā māsu tawālu'i ga Allah, bā su sayen tama-ni kaɗan da āyōyin Allah. Waɗan-nan suna da ijārarsu a wurin Ubangijinsu. Lalle ne Allah Mai gaugāwar sakamako da yawa ne.

200. Yā ku waɗanda suka yi imāni! Ku yi haḳuri kuma ku yi dauriya, kuma ku yi zaman dāko, kuma ku yi taɗawa, tsammāninku zā ku ci nasara.⁽²⁾

مَتَّعَ قَلِيلٌ ثُمَّ مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَفِيهَا لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٩٧﴾

لَئِنْ كُنِيَ الَّذِينَ أُنْتَقُوا رَبُّهُمْ لَهُمْ جَنَّتٌ
تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا
سُؤْلًا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ
لِلْأَبْرَارِ ﴿١٩٨﴾

وَلَا يَنْفَعُ أَهْلَ الْكِتَابِ لَمَنْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ
وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْكُمْ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِمْ
خَشِيعَةً لِلَّهِ لَا يَشْعُرُونَ بِتَأْيِيدِ اللَّهِ
ثَمًّا قَلِيلًا أَوْ لَيْسَ لَهُمْ بَأْسٌ عِنْدَ
رَبِّهِمْ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿١٩٩﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اصْبِرُوا
وَصَابِرُوا وَرَابِطُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ
تُفْلِحُونَ ﴿٢٠٠﴾

(1) A cikin Mutānen Littāfi akwai mutānen kwarai, na kirki waɗanda hāsada ba ta hana su bin gaskiya ba. Sun sifantu da sifōfin kamāla; watau ba dukkansu ne miyagu ba. Akwai na kwarai a cikinsu kamar yadda hāli yake a kōwane tāron mutāne.

(2) Haḳuri a kan ibāda da daukar wahalōlin shari'a gaba daya gwargwadoɗin ikon yi. Dauriya a kan abokan gaba; watau kada maḳiya su fi mūminai haḳuri wajen yaḳi da daukar wahalōlinsa. Zaman dāko ga taushēwar hanyōyin abōkan gaba daga barin shiga kasar Musulmi. Bābu bambanci ga maḳiyi bayyananne da maḳiyi bōyayye. Maḳiyi bōyayye ya fi aibi dōmin kasasshensa, zai shiga wuta, amma kasashen maḳiyi bayya-nanne, zai shiga Aljanna. Taɗawa ita ce bin umurnin Allah da kangēwa daga barin haninsa kamar yadda Ya faɗa. Wannan shi ne kan ibāda duka bāyan imāni, dōmin haka ya ce kō zā ku ci nasara, idan kun riɗe waɗannan abūbuwa da kyāwo.

SŪRATUN NISĀ'

سُورَةُ النِّسَاءِ

Tana karantar da hanyōyin tsare haƙƙōƙin jama'a, da alāƙōƙin da suke a tsakānin al'ummar Musulmi kanta, ko kuma a tsakaninta da tsakānin wata al'umma.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ya ku mutāne! Ku bi Ubangi-jinku da taƙawa, Wanda Ya halitta ku daga rai guda, kuma Ya halitta, daga gare shi, ma'auransa, kuma Ya watsa daga gare su maza māsū yawa da mātā. Kuma ku bi Allah da taƙawa, Wanda kuke rōƙon jūna da (sūnan) Shi, da kuma zumunta⁽¹⁾. Lalle ne Allah Ya kasance, a kanku, Mai tsaro ne.

2. Kuma ku bai wa marāyu dūki-yōyinsu, kuma kada ku musanya mummuṇa da mai kyau. Kuma kada ku ci dūkiyōyinsu zuwa ga dūkiyōyinku. Lalle shi, yā kasance zunubi ne mai girma.

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا ۝

وَالَّذِينَ آمَنُوا أَمْوَالُهُمْ وَلَا تَحْبِرُوا فِي حَيْثُ بِهَا الطَّيِّبُ وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَهُمْ إِلَى أَمْوَالِكُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ حُوبًا كَثِيرًا ۝

(1) Bin Allah wanda Ya halitta ku, kira ga tabbatar da tauhidin Ulūhiyya da Rubūbiyya. Fitar mutāne daga asali guda, wanda bābu wani surki a cikinsa, yana wajabtar da girman jinsin mutum. kōwane iri ne, kōwane launi, kuma kōwace halitta yake dauke da ita. Tsōron Allah da tsaronSa a kan mutāne yana wajabtar da tsayāwa a cikin haddōdin shari'arsa. Tsōron zumunta ko rantsuwa da ita yana wajabtar da tausayi da rahama a kan halittar Allah na kusa da na nesa. Hadisi ya nuna ba a yin rantsuwa da wani Allah, sabōda haka ma'anar ayar ita ce, 'Ku ji tsōron Allah ku tsare mahaifa da zumunta.'

3. Kuma idan kun ji tsōron bā zā ku yi ādalci ba a cikin marāyu⁽¹⁾, to, (akwai yadda zā a yi) ku auri abin da ya yi muku dadi daga mātā; biyu-biyu, da uku-uku, da huɗu-huɗu. Sa'an nan idan kun ji tsōron bā zā ku yi ādalci ba, to, (ku auri) guda ko kuwa abin da hannayenku na dama suka mallaka. Wannan shi ne mafi kusantar zama ba ku wuce haddi ba.

4. Kuma ku bai wa mātā sadā-kōkinsu da sauƙin bāyarwa. Sa'an nan idan suka yāfe muku wani abu daga gare shi, da dāfin rai, to, ku ci shi da jin dādi da sauƙin haɗiya.

5. Kada ku bai wa wāwāye⁽²⁾ dūkiyarku, wadda Allah Ya sanya ta a gare ku, kunā māsu tsayuwa (ga gyāranta). Kuma ku ciyar da su a cikinta, kuma ku tufatar da su, kuma ku gaya musu magana sanan-niya ta alhērī.

6. Kuma ku jarraba marāyu, har a lōkacin da suka isa aure. To, idan kun lura da shiriya daga gare su, to, ku mīka musu dūkiyōyinsu. Kada ku ci ta da barna, kuma da gaggawa kāfin su girma. Kuma wanda yake

وَأَن خِفْتُمْ أََلَّا تُقْسِطُوا فِي الْيَتَامَىٰ فَانكِحُوا
مَا طَابَ لَكُم مِّنَ الْيَتَامَىٰ مَتَىٰ وَقَلَّتْ وَرُبَّ
فَإِن خِفْتُمْ أََلَّا تُعْدِلُوا فَوَاحِشَةً أَوْ مَا مَلَكَتْ
أَيْمَانُكُمْ ذَلِكَ آدَىٰ الْأَعْيُولِ ۝

وَأَنذَرُوا الْيَتَامَىٰ صِدْقَهُنَّ دِيخِلَةٌ فَإِن طِبْنَ
لَّكُم مِّنْ شَيْءٍ وَمِنْهُنَّ نَفْسٌ لَّكُم مِّنْ نَّفْسِكُمْ ۝

وَلَا تُؤْتُوا السُّفَهَاءَ أَمْوَالَكُمُ الَّتِي جَعَلَ اللَّهُ لَكُمْ
قِيَمًا وَآرْزُقُوهُمْ فِيهَا وَاكْسُوهُمْ وَقُولُوا لَهُمْ قَوْلًا
مَّعْرُوفًا ۝

وَأَنكِحُوا الْيَتَامَىٰ حَتَّىٰ إِذَا بَلَغُوا النِّكَاحَ فَإِنْ
أَشْتَرْتُم مِّنْهُمْ رُّشْدًا فَادْفَعُوا إِلَيْهِمْ أَمْوَالَهُمْ
وَلَا تَكُلُوهَا إِسْرَافًا وَبِدَارًا أَن يَكْبَرُوا وَمَن كَانَ

(1) Asalin marāya shī ne yāron da bai balaga ba, kuma ubansa ya mutu. Amma a cikin āya-Allah Yā sani-anā nufin dukkan mai rauni a cikin al'umma, wanda yake nēman a tsare haƙƙinsa da Allah Ya dōra wa Musulmi su tsare. Sabōda haka Ya shāfe jawābin sharaḍin, kuma Ya fāra da hukunce-hukunce, a kan tafsīlin yadda zā a tsare māsu rauni a cikin al'umma. Ya fāra da mātā a wajen aure, adadinsu daga ɗaya zuwa huɗu, gwarg-wadon ƙarfin mutum da iyāwarsa ga tsai da ādalci a gare su, kō a tsakāninsu. Ādalci na kwāna da ciyarwa da tufatarwa.

(2) Sa'an nan yadda ake riƙon dūkiyar wāwā wanda bai san yadda ake riƙon dūkiya ba, ko dā shī bālīgi ne, yā yi aure, kuma ko dā shī ne yake nēman dūkiyarsa da kansa; kamar da ijāra. Wannan wata hanya ce ta tsaron haƙƙin māsu rauni.

wadātacce, to, ya kāma kansa, kuma wanda yake fakiri, to, ya ci, gwargwadon yadda ya kamata. To, idan kun mika musu dūkiyōyinsu, sai ku shaidar a kansu. Kuma Allah Ya isa Ya zama Mai bincike.

7. Maza suna da rabo⁽¹⁾ daga abin da iyāye biyu da mafi kusantar dangi suka bari, kuma mātā suna da rabo daga abin da iyāye biyu da mafi kusantar dangi suka bari, daga abin da ya karanta daga gare shi kō kuwa ya yi yawa, rabo yankakke.

8. Kuma idan ma'abūta zumunta da marāyu da matalauta suka halarci rabon, to, ku azurta su daga gare shi, kuma ku fada musu magana sananniya ta alhēri.

9. Kuma waɗanda suke, dā sun bar⁽²⁾ zurriyya māsū rauni a bāyan-su, zā su ji tsōro a kansu, su yi sauna, sa'an nan su bi Allah da taƙawa, kuma su fadi magana madaidaiciya.

10. Lalle ne, waɗanda suke cin dūkiyar marāyu da zālunci, to, wuta kawai suke ci a cikin cikku-nansu, kuma za su shiga cikin wata wuta mai tsanani.

11. Allah Yanā yi muku wasiyya a cikin 'ya'yanku; namiji yanā da rabon mātā biyu. Idan sun kasance

عَرِيًّا فَلْيَسْتَعِيفْ وَمَنْ كَانَ فَقِيرًا فَلْيَأْكُلْ
بِالْمَعْرُوفِ فَإِذَا دَفَعْتُمْ إِلَيْهِمْ أَمْوَالَهُمْ
فَأَشْهَدُوا عَلَيْهِمْ وَكَفَى بِاللَّهِ حَسِيبًا ﴿٥﴾

لِلرِّجَالِ نَصِيبٌ مِّمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ
وَلِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ مِّمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ
مِمَّا قَلَّ مِنْهُ أَوْ كَثُرَ نَصِيبًا
مَّفْرُوضًا ﴿٦﴾

وَإِذَا حَضَرَ الْقِسْمَةَ أُولُو الْقُرْبَىٰ
وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينُ فَأَرْزُقُوهُمْ مِنْهُ
وَقُولُوا لَهُمْ قَوْلًا مَعْرُوفًا ﴿٧﴾

وَلْيَحْشَ الَّذِينَ يُنْسِرُونَ أَلْيَدُ الْخَلْفَةِ
دَرِيَّةٌ ضِعْفًا خَافُوا عَلَيْهِمْ فَلْيَتَّقُوا اللَّهَ
وَلْيَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا ﴿٨﴾

إِنَّ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَالَ الْيَتَامَىٰ ظُلْمًا
إِنَّمَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ نَارًا
وَسَيَصْأَوْنَ سَعِيرًا ﴿٩﴾

يُوصِيكُمُ اللَّهُ فِي أَوْلَادِكُمْ لِلَّذِ كَرِ مِثْلُ

(1) Hukunce-hukuncen rabon gādo, hanya ce ta tsaron haƙƙin māsū rauni.

(2) Watau yadda mutum mai kanānan 'ya'ya yake tsōron ya mutu ya bar su bābu wata dūkiya da zā ta taimake su, haka kuma su Musulmi waɗanda aka sanya aikin rabon gādo a hannunsu, su yi tunāni, dā su ne suka mutu suka bar 'ya'yansu haka. Sabōda haka wannan zai karya zūciyar mai son ya yi zālunci daga dūkiyar marāyu.

mātā ne fiye da biyu kuwa, to, suna da biyu daga kashi uku dīn abin da ya bari, kuma idan ta zama guda ce (kawai), to, tana da rabi. Kuma iyāyensa biyu kōwane daya daga cikinsu yanā da daya daga kashi shida dīn abin da ya bari idan wani rēshe ya kasance gare shi, to, idan reshe bai kasance gare shi ba, kuma iyāyensa ne (kawai) suka gāje shi, to, uwa tanā da sulusi (daya daga cikin kashi uku). Sa'an nan idan 'yan'uwa sun kasance gare shi, to, uwarsa tana da sudusi (daya daga cikin kashi shida) daga bāyan wasiyya wadda ya yi kō kuwa bāshi. Ubanninku da 'yā'yanku, ba ku sani ba, wannensu ne mafi kusantar amfani a gare ku. Yankawa daga Allah. Lalle ne, Allah Yā kasance Masani Mai hikima.

12. Kuma kunā da rabin abin da mātanku na aure suka bari idan rēshe bai kasance gare su ba. Sa'an nan idan rēshe ya kasance gare su, to, kunā da rubu'i (daya daga cikin kashi huɗu) daga abin da suka bari, daga bāyan wasiyya wadda suka yi kō kuma bāshi. (Sū) kuma suna da rubu'i daga abin da kuka bari idan rēshe bai kasance ba gare ku, idan kuwa rēshe ya kasance gare ku, to, sunā da sumuni (daya daga cikin kashi takwas) daga abin da kuka bari, daga bāyan wasiyya wadda kuka yi kō kuwa bāshi. Idan wani namiji ya kasance ana gādon sa bisa kalāla, ko kuwa wata mace, alhāli kuwa yana da dān'uwa kō

حَظًّا الْأُنثَيَيْنِ إِنْ كُنَّ نِسَاءً فَوْقَ
أَقْتَتَيْنِ فَلَهُنَّ ثُلُثَا مَا تَرَكَ وَإِنْ كَانَتْ
وَاحِدَةً فَلَهَا النِّصْفُ وَلِأَبَوَيْهِ لِكُلِّ وَاحِدٍ
مِنْهُمَا الشُّدُشُ مِمَّا تَرَكَ إِنْ كَانَ لَهُ وَلَدٌ
فَإِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُ وَلَدٌ وَوَرِثَهُ أَبُوَاهُ فَلِلْأُمِّهِ الثُّلُثُ
فَإِنْ كَانَ لَهُ إِخْوَةٌ فَلِلْأُمِّهِ الشُّدُشُ مِنْ
بَعْدِ وَصِيَّتِهِ يُوصِي بِهَا أَوْ دَيْنٌ أَبَاؤُكُمْ
وَأُمَّنَاؤُكُمْ لَا تَدْرُونَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ لَكُمْ
نَفْعًا فَرِيضَةٌ مِنْ اللَّهِ إِنْ اللَّهُ كَانَ
عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿٥﴾

وَلَكُمْ نِصْفُ مَا تَرَكَ أَزْوَاجُكُمْ
إِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُنَّ وَلَدٌ فَإِنْ كَانَ
لَهُنَّ وَلَدٌ فَلَكُمْ الرُّبُعُ مِمَّا تَرَكَنَّ
مِنْ بَعْدِ وَصِيَّتِهِ يُوصِي بِهَا
أَوْ دَيْنٌ وَلَهُنَّ الرُّبُعُ مِمَّا تَرَكَنَّ إِنْ
لَمْ يَكُنْ لَكُمْ وَلَدٌ فَإِنْ كَانَ
لَكُمْ وَلَدٌ فَلَهُنَّ الشُّمُونُ مِمَّا تَرَكَنَّ
مِنْ بَعْدِ وَصِيَّتِهِ يُوصِي بِهَا أَوْ دَيْنٌ
وَإِنْ كَانَ رَجُلٌ يُورَثُ كَلَالَةً
أَوْ امْرَأَةً وَلَهُ أَخٌ أَوْ أُخْتٌ فَلِكُلِّ وَاحِدٍ

'yar'uwa⁽¹⁾ to, kōwane daya daga cikinsu yana da sudusi (daya daga cikin kashi shida), sai idan sun kansance mafi yawa daga wannan, to, sū abōkan tārāyya ne a cikin sulusi (daya bisa uku), daga bāyan wasiyya wadda aka yi kō kuma bāshi. Bā da yana mai cūtarwa ba, ga wasiyya, daga Allah. Kuma Allah Masani ne Mai haḳuri.

13. Waɗancan iyākōkin Allah ne. Wanda ya yi dā'a ga Allah da Manzonsa, (Allah) zai shigar da shi gidājen Aljanna (waɗanda) kōramu suna gudana daga karkashinsu, sunā madawwama a cikinsu, kuma wannan shi ne rabo babba.

14. Kuma wanda ya sâbâ wa Allah da Manzonsa, kuma ya kêtare iyākōkinSa, zai shigar da shi Wuta, yana madawwami a cikinta, kuma yana da wata azāba mai walā-kantarwa.

15. Kuma waɗanda suka je wa alfasha daga mātanku, to, ku nēmi shaidar mutāne huɗu daga gare ku a kansu. To, idan sun yi shaida, sai ku tsare su a cikin gidāje har mutuwa ta karɓi rāyukansu, ko kuwa Allah Ya sanya wata hanya a gare su.⁽²⁾

وَمِنْهُمَا الشُّدُسُ إِنْ كَانُوا أَكْثَرَ
مِنْ ذَلِكَ فَهُمْ شُرَكَاءُ فِي الثُّلُثِ
مِنْ بَعْدِ وَصِيَّتِ يُوْصَوْنَ بِهَا أَوْ ذَيْنِ
غَيْرِ مَضَآئِرٍ وَصِيَّةٌ مِنَ اللَّهِ
وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَلِيمٌ ﴿١٣﴾

يَذَلِكِ حَدُودُ اللَّهِ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ
وَرَسُولَهُ يَدْخُلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي
مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ
فِيهَا أُولَئِكَ الْقَوَرُ الْعَظِيمُ ﴿١٤﴾

وَمَنْ يَعِصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَعَذَّ
حُدُودَهُ يَدْخُلْهُ نَارَ أَخِيْدٍ فِيْهَا
وَلَهُ عَذَابٌ مُّهِينٌ ﴿١٥﴾

وَالَّذِي يَأْتِيَنَّ الْقِحْشَةَ مِنْ نِّسَائِكُمْ
فَأَسْتَشْهِدُوا عَلَيْهِنَّ أَرْبَعَةً مِنْكُمْ
فَإِنْ شَهِدُوا فَأَمْسِكُوهُنَّ فِي الْبُيُوتِ
حَتَّى يَتَوَقَّعُنَّ الْمَوْتَ أَوْ يُجْعَلَ اللَّهُ
لَهُنَّ سَبِيلًا ﴿١٦﴾

(1) 'Dan'uwa kō 'yar'uwa, a nan, ana nufin li'ummi kō li'ummiya, kōwane ḡayansu yana da sudusi, idan sunā da yawa, watau sun kai biyu kō abin da ya fi biyu, to, suna da sulusi. Babu bambanci tsakanin namiji da mace gare su, dōmin jihar gadonsu mace ce, watau uwar mamacin.

(2) Āyōyi na 15 da 16 an shāfe hukuncinsu wajen haddi da āyar Sūratun Nūr ta biyu da Hadisin Rajami ga zawari da zawara waɗanda suka yi zina, kuma da būlāla ḡari da kōrar bahane namiji, da kuma būlāla ḡari ga budurwa. Kuma ana jēfe mai liwāḡi da wanda ake yi a kansa idan sun balaga, ko dā su banāwa ne. Ana ladabi ga mai liwāḡi da matārsa, amma ba a kashe shi. Liwāḡi da wata mace kamar zina yake ga namijin.

16. Kuma waɗanda (mazà biyu) suka je mata⁽¹⁾ daga gare ku, to, ku cūtar da su, sa'an nan idan sun tūba kuma suka kyautata hālāyensu, sai ku kau da kai da ga barinsu. Lalle ne, Allah Yā kasance Mai karɓar tūba ne, Mai jin ƙai.

17. Abar da take tūba kawai ga Allah, ita ce ga waɗanda suke aika-tāwar mugun aiki da jāhilci sa'an nan su tūba nan kusa⁽²⁾. To, waɗannan Allah Yanā karɓar tūbarsu. Kuma Allah Yā kasance Masani ne, Mai hikima.

18. Bā tūba ba ce ga waɗanda suke aikatāwar mūnanan ayyuka har idan mutuwa ta halarci dayansu ya ce: "Lalle ne ni, na tūba yanzu." Kuma bā tūba ba ce ga waɗanda suke mutuwa alhāli kuwa sunā kāfirai. Waɗannan Mun yi musu tattaalin wata azāba mai raɗaɗi.

19. Yā ku waɗanda suka yi īmāni! Bā ya halatta a gare ku, ku gaji mātā a kan tilas. Kuma kada ku hana su aure dōmin ku tafi da sās-hen abin da kuka ba su, fāce idan suka zo da wata alfāsha⁽³⁾ bayyannaniya. Kuma ku yi zamantakēwa da su da alhēri. Sa'an nan idan kun ƙi su, to, akwai tsammānin ku ƙi

وَالَّذِينَ يَأْتِيَنَّهُمْ كُفْرٌ فَكَادُواهُمَّ
فَإِنْ تَابَا وَأُصْلَحُوا فَاعْرِضُوا عَنْهُمْ
إِنَّ اللَّهَ كَانَ تَوَّابًا رَحِيمًا ﴿١٦﴾

إِنَّمَا التَّوْبَةُ عَلَى اللَّهِ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ
السُّوءَ بِجَهْلَةٍ ثُمَّ يَتُوبُونَ مِنْ قَرِيبٍ
فَأُولَئِكَ يَتُوبُ اللَّهُ عَلَيْهِمْ
وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١٧﴾

وَلَيْسَتِ التَّوْبَةُ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ
السَّيِّئَاتِ حَقًّا إِذَا حَضَرَ أَحَدَهُمْ
الْمَوْتُ قَالَ إِنِّي تُبْتُ وَاللَّذِينَ
يَمُوتُونَ وَهُمْ كُفَرَاءُ أُولَئِكَ أَعْتَدْنَا
لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٨﴾

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا يَحِلُّ لَكُمْ أَنْ
تَرْتُوا النِّسَاءَ كَرِهًا وَلَا تَعْضُلُوهُنَّ لِيَنْدَحِيُوا
بِبَعْضِ مَا ءَاتَيْنَهُنَّ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَنَّ
بِفَحْشَةٍ مُبَيَّنَةٍ وَعَاشِرُوهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ
فَإِنْ كَرِهْتُمُوهُنَّ فَعَسَى أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا

(1) Maza biyu māsu je wa alfasha su ne māsu yin liwāɗi da jūnansu.

(2) Nan kusa, watau a gabānin mutuwa.

(3) Mugun halin da sharī'a ba ta yarda da shi ba kamar ƙiyo kō yāwon banza, a nan bābu laifi ku hana su aure sai sun yi muku hul'i, kuma Allah Yā hana gādon mātā kamar dūkiya. Sun kasance sunā yin haka, ba da sāke bāyar da sadāki ba, dōmin dōgara da wanda ubansa ya bāyar, sai su aurar da ita a kan haka ga wani ɗan'uwan mamacin, kō kuma wanda suke so ya aure ta.

wani abu alhāli kuwa Allah Ya sanya wani alhēri mai yawa a cikinsa.

20. Kuma idan kun yi nufin musanya mātā a matsayin wata mātā, alhāli kuwa kun bai wa dayarsu kindāri⁽¹⁾, to, kada ku karɓi kōme daga gare shi. Shin, zā ku karɓe shi da karyā da zunubi bāyyananne?

21. Kuma yāyā zā ku karɓe shi alhāli kuwa, haḳīka, sāshenku yā sādu zuwa ga sāshe, kuma sun riḳi alkawari⁽²⁾ mai kauri daga gare ku?

22. Kuma kada ku auri abin da ubanninku suka aura daga mātā, fāce abin da ya shige. Lalle ne shi, ya kasance alfāsha da abin kyāma. Kuma yā mūnana ya zama hanya.

23. An haramta muku uwāyenku, da 'yā'yanku, da 'yan'uwanku mātā, da goggoninku, da innoninku, da 'yā'yan ḍan'uwa, da 'ya'yan 'yar'uwa, da uwāyenku wadanan da suka shāyar da ku māma, da 'yan'uwanku mātā na shan māma, da uwāyen mātanku, da agōlalinku wadanda suke cikin ḍakunanku daga mātanku wadanda kuka yi duhūli da su, kuma idan ba ku yi duhūli da sū ba, to, bābu laifi⁽³⁾ a kanku, da mātan 'yā'yanku wadanda suke daga tsatsonku, kuma kada ku hada tsa-

وَيَجْعَلِ اللَّهُ فِيهِ خَيْرًا كَثِيرًا ﴿٥﴾

وَإِنْ أَرَدْتُمْ أَتَيْنِدَا زَوْجَ مَكَانَ زَوْجٍ وَءَاتَيْنَا إِيَّاهُم مَّقْطَرًا ﴿٦﴾
قَالَتَا أَتَأْخُذُونَهُ مِنْهُ شَيْئًا إِنَّا تَأْخُذُونَهُ بِهِنَّ أَنْتَا مُتَبَايِعَا ﴿٧﴾

وَكَيْفَ تَأْخُذُونَهُ وَقَدْ أَفْضَى بَعْضُكُمْ إِلَى بَعْضٍ وَأَخَذَانِ مِنْكُمْ مِيثَاقًا غَلِيظًا ﴿٨﴾

وَلَا تَنْكِحُوا مَا نَكَحَ آبَاؤُكُمْ مِنَ النِّسَاءِ إِلَّا مَا قَدْ سَلَفَ إِنَّهُ كَانَ فِي حِشَّةٍ وَمَقْتًا وَسَاءَ سَبِيلًا ﴿٩﴾

حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّهَاتُكُمْ وَبَنَاتُكُمْ وَأَخَوَتُكُمْ وَعَمَّاتُكُمْ وَخَالَاتُكُمْ وَبَنَاتُ الْأَخِ وَبَنَاتُ الْأُخْتِ وَأُمَّهَاتُكُمُ اللَّاتِي أَرْضَعْنَكُمْ وَأَخَوَاتُكُمُ اللَّاتِي أَرْضَعْنَكُمْ وَأُمَّهَاتُ نِسَائِكُمْ وَزَوَّجْنَكُمْ اللَّاتِي فِي حُجُورِكُمْ مِنْ نِسَائِكُمُ اللَّاتِي دَخَلْتُمْ بِهِنَّ فَإِنْ لَمْ تَكُونُوا دَخَلْتُمْ بِهِنَّ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ وَحَلَائِلُ أَبْنَائِكُمُ الَّذِينَ مِنْ أَصْنَابِكُمْ وَأَبْ تَجْمَعُوا

(1) Kindāri, shi ne dūkiya mai yawa: ūkiya dubu gōma sha biyu, na azurfa.

(2) Alkawarin rikonsu da alhēri ko kuma sallamarsu da kyautatāwa. Baḳara Āya ta 231.

(3) 'Daurin aure a kan ifiya yana haramta uwarta, amma daurin aure a kan uwa, bā ya haramta ḍiyar sai in an yi duhūli da ita, kō kuma an yi tamattu'i da ita.

kanin 'yan'uwa biyu mâtâ, fāce abin da ya shige. Lalle ne, Allah Yā kasance Mai gāfara ne Mai jin kai.

24. Da tsararrun auren⁽¹⁾ wasu maza, fāce dai abin da hannuwanku suka mallaka. (Ku tsare) Littāfin Allah a kanku. Kuma an halatta muku abin da yake bayan wancan. Ku nēma da dukiyōyinku, kunā māsū yin aure, bā māsū yin zina ba. Sa'an nan abin da kuka ji dadī da shi daga gare su, to, ku bā su ijārō-rinsu bisa farillar sadāki. Bābu laifi a gare ku ga abin da kuka yi yarda-tayya⁽²⁾ da shi a bāyan farillar sadāki. Lalle ne Allah Yā kasance Masa-ni ne, Mai hikima.

25. Kuma wanda⁽³⁾ bai sāmi wa-dāta ba daga cikinku bisa ga ya auri 'ya'ya mūminai, to, (ya aura) daga abin da hannuwanku na dāma suka mallaka, daga kuyanginku mūminai. Kuma Allah ne Mafi sani ga īmāninku, sāshenku daga⁽⁴⁾ sāshe. Sai ku aurē su da izinin mutānensu. Kuma ku bā su ijārō-rinsu bisa ga abin da aka sani, suna māsū kāmūn

بَيِّنَاتٍ الْاِخْتِلاَفِ اِلَّا مَا قَدْ سَلَفَتْ اِنَّ
اللّٰهَ كَانَ عَفُوًّا رَحِيْمًا ﴿٢٤﴾
«وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ النِّسَاءِ اِلَّا
مَا مَلَكَتْ اَيْمَانُكُمْ كِتَابَ اللّٰهِ
عَلَيْكُمْ وَاَجَلَ لَكُمْ مَّا وَرَّاهُ ذٰلِكُمْ اَنْ تَبْتَغُوْا
بِاَمْوَالِكُمْ مُّحْصِنِيْنَ غَيْرَ مُسْلِفِيْنَ فَمَا
اَسْتَمْتَعْتُمْ بِهِ مِنْهُمْ فَاَتَوْهُنَّ اُجُوْرَهُنَّ
فَرِيْضَةً وَّلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا تَرَضَيْتُمْ
بِهِ مِنْ بَعْدِ الْفَرِيْضَةِ اِنَّ اللّٰهَ
كَانَ عَلِيْمًا حَكِيْمًا ﴿٢٥﴾

وَمَنْ لَّمْ يَسْتَطِعْ مِنْكُمْ طَوْلًا اَنْ
يَنْكِحَ الْمُحْصَنَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ فَمِنْ مَّا
مَلَكَتْ اَيْمَانُكُمْ مِنْ فَتَيَاتِكُمْ
الْمُؤْمِنَاتِ وَاللّٰهُ اَعْلَمُ بِاَيْمَانِكُمْ
بَعْضُكُمْ مِنْ بَعْضٍ فَاَنْكِحُوْهُنَّ بِاِذْنِ
اٰهْلِهِنَّ وَاَتَوْهُنَّ اُجُوْرَهُنَّ بِالْمَعْرُوْفِ

(1) An haramta muko matan auren wasu maza, matuƙar mazansu ba su sake su ba, Musulmi ne kō kuwa Kitābāwa, sai fa idan kun kāmō su ne daga ƙasar da take ta abōkan gaba, a nan kunā iya tākinsu haka, dōmin kāmū yā warware aurensu. Idan kun yi tamattu'i da wasu mātā a kan kuskure, ba da aure ba, sai ku biya su sadāki a kan haka. An hana auren tamattu'i, watau yin aure zuwa ga ajali. Abdullahi bn Abbas ya ce yin sa yā fi zina.

(2) Bāyan sadākin da aka yankā bābu laifi idan kun yi yardatayya da ƙāra wani abu a kan farilla, kuma bābu laifi idan ita matar tā yarda da kāyar da ƙarin kō kuwa shi mijin ya yarda da biyan ƙarin.

(3) Hukunce-hukuncen auren kuyanga ga wanda bai sāmi ikon auren 'ya ba. Aibin auren kuyangi shi ne bautar da zuriya, domin bauta daga uwa take. Saboda haka bā ya halatta ga Musulmi ya auri baiwar kafiri, kome larurar da take ciki, sai dai ya saye ta daga gare shi.

(4) Ku duka dardai kuke wajen īmāni da Musulunci. Dubi kuma Āl 'Imrāna 195.

kai, bā māsū zina ba, kuma bā māsū rikōn abōkai ba. To, idan aka aure su, sai kuma suka zo da wata al-fāsha, to, akwai a kansu rabin abin da ke a kan 'ya'ya daga azāba. Wancan (auren kuyanga) ga wanda ya ji tsōron wahala ne daga gare ku. Kuma ku yi haƙuri shi ne mafi alhēri a gare ku. Kuma Allah Mai gāfara ne Mai jin ƙai.

26. Allah Yanā nufin Ya bayyana muku, kuma Ya shirya da ku hanyōyin waɗanda suke a gabāninku kuma Ya karɓi tūbarku. Kuma Allah Masani ne Mai hikima.

27. Kuma Allah Yanā nufin Ya karɓi tūbarku. Kuma waɗanda suke bin sha'awōyi suna nufin ku karkata, karkata mai girma.

28. Allah Yana nufin Ya yi muku sauƙi, kuma an halitta mutum yana mai rauni.

29. Yā ku waɗanda suka yi imāni! Kada ku ci dūkiyōyinku a tsakāninku da yaudara,⁽¹⁾ faɗe idan ya kasance daga fatauci ne, bisa yardatayya daga gare ku. Kuma kada ku kashe kānku. Lalle ne Allah Yā kasance, game da ku, Mai jin ƙai ne.

30. Wanda ya aikata wancan bisa ta'adi da zālunci, to, zā Mu ƙōne shi da Wuta. Kuma wannan yā kasance ga Allah (abu ne) mai sauƙi.

مُخَصَّنَاتٍ غَيْرِ مُسَيِّغَاتٍ وَلَا
مُتَّخِذَاتٍ أَخْدَانٍ فَإِذَا أُخْصِنَّ فَإِنْ أَتَيْنَ
بِفَاحِشَةٍ فَلَهُنَّ يُضَفُّ مَا عَلَى
الْمُخَصَّنَاتِ مِنَ الْعَذَابِ ذَلِكَ لِمَنْ
خَشِيَ الْعَمَتَ مِنْكُمْ وَأَنْ تُصْبِرُوا
خَيْرٌ لَّكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٢٦﴾
يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ لَكُمْ وَتَهْدِيَكُمْ
سَبِيلَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَيَتُوبَ
عَلَيْكُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٢٧﴾

وَاللَّهُ يُرِيدُ أَنْ يَتُوبَ عَلَيْكُمْ وَيُرِيدُ الَّذِينَ
يَتَّبِعُونَ الشَّهَوَاتِ أَنْ تَعْبُدُوا مِثْلَ عَظِيمًا ﴿٢٨﴾

يُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُخَفِّفَ عَنْكُمْ وِجَارَ
الْإِنْسَانِ ضَعِيفًا ﴿٢٩﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ
بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ إِلَّا أَنْ تَكُونَ تِجَارَةً
عَنْ قَرَارِضٍ مِنْكُمْ وَلَا تَقْسَمُوا أَنْفُسَكُمْ
إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا ﴿٣٠﴾

وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ عُدْوَانًا وَظُلْمًا فَسَوْفَ
نُصْلِيهِ نَارًا وَكَانَ ذَلِكَ
عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا ﴿٣١﴾

(1) Hukuncin cin dukiyar mutane da ƙarya ko yaudara, haramun ne, domin yana kai ga mutane su kashe kansu.

31. Idan kuka nīṣanci manyan abubuwan da ake hana ku aika-tāwa, to, zā Mu kankare mūnanan ayyukanku daga gare ku, kuma Mu shigar da ku mashiga ta karimci.

32. Kuma kada ku yi gurin abin da Allah Ya fifita sāshenku da shi a kan sāshe; maza suna da rabo daga abin da suka tsirfanta, kuma mātā suna da rabo daga abin da suka tsirfanta. Ku rōki Allah daga falalarSa. Lalle ne, Allah Yā kasance, ga dukkan kōme, Masani.

33. Kuma ga kōwa, Mun sanya magada daga abin da mahaifa da mafiya kusancin zumunta suka bari. Kuma wadanda rantsu-wōyinku suka kulla⁽¹⁾ ku bā su rabonsu. Lalle ne, Allah Yā kasance, a kan dukkan kōme, Mahalarci.

34. Maza māsū tsayuwa ne⁽²⁾ a kan mātā, sabōda abin da Allah Ya fifita sāshensu da shi a kan sāshe, kuma sabōda abin da suka ciyar daga dūkiyōyinsu. To, sālihan mātā māsū dā'a ne, māsū tsarēwa ga gaibi sabōda abin da Allah Ya tsare. Kuma wadanda kuke tsōron bijire-warsu, to, ku yi musu gargafi,

إِنْ تَحْسَبُوا كِتَابَ اللَّهِ إِثْمًا شَرًّا عَنْهُ
لَا تُكْفِرُوا عَنْهُ سَيِّئًا كُفْرًا وَتَدْخُلُوا
مُدْخَلَ كَرِيمٍ ﴿٣١﴾

وَلَا تَتَحَمَّوْا مَا فَضَّلَ اللَّهُ بِهِ بَعْضَكُمْ عَلَى
بَعْضٍ لِلرِّجَالِ نَصِيبٌ مِمَّا اكْتَسَبُوا
وَلِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ مِمَّا اكْتَسَبْنَ وَاسْأَلُوا
اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ
بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ﴿٣٢﴾

وَلِكُلٍّ جَعَلْنَا مَوَالِيًّا وَمِمَّا تَرَكَ الْوَالِدَاتِ
وَالْأَقْرَبُونَ وَالَّذِينَ عَقَدَتْ
أَيْمَانُكُمْ فَانُؤْهُمْ نَصِيبَهُمْ إِنَّ اللَّهَ
كَانَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدًا ﴿٣٣﴾

الرِّجَالُ قَوَّامُونَ عَلَى النِّسَاءِ بِمَا فَضَّلَ
اللَّهُ بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ وَبِمَا أَنْفَقُوا مِنْ
أَمْوَالِهِمْ فَإِلَيْهَا يَنْتَابُ قَتِيلَتْ
لِلْعَلَبِ بِمَا حَفِظَ اللَّهُ وَالَّذِي
تَحْتَفَظُونَ فُتُورُهُنَّ يَحْفَظُهُنَّ
وَأَهْجُرُهُنَّ فِي الْمَضَاجِعِ

(1) A zāmanin Jahiliyya ana kullin amana a tsakanin kabilu ko a tsakanin mutum da wani mutum. Wannan kullin amānar yakan haɗa har da sudusin dukiyar wanda ya mutu daga cikinsu. Wasu Musulmi sun shiga Musulunci a bāyan sun kulla irin wannan amānar, saboda haka Allah Ya yi umurni da cika wannan alkawarin, kuma Ya kashe al'ādar, Ya musanya ta da hukunce-hukuncen Musulunci. Kuma ana fassara masu kullin rantsuwa da masu gudānar da aikin rabon dūkiyar gādo. Ana biyan su ijārar wahalarsu daga kāwunan magāda kamar yadda ya kamata.

(2) Allah Ya sanya shugabancin gida da gudanar da tasarrufinsa a hannuwan maza, domin ginar jikinsu, da hankalinsu da kuma dukiyarsu da suke ciyarwa ga sadaki da kuma nafaƙar (ciyarwar) gidan. Kuma Allah Ya aza wa mātā da'a ga maza da kuma tsare farfajinsu domin kada su kawo wani baƙon da ba ɗan gida ba, a cikin gidan.

kuma ku kaurace musu a cikin wuraren kwanciya, kuma ku dōke su. Sa'an nan kuma, idan sun yi muku dā'a, to, kada ku nēmi wata hanya a kansu. Lalle ne Allah Yā kasance Maɗaukaki, Mai girma.

35. Kuma idan kun ji tsōron sâ-ḡāwar tsakāninsu, to, ku aika da wani mai sulhu daga mutānensa da wani mai sulhu daga mutānenta.⁽¹⁾ Idan sun yi nufin gyārāwa, Allah zai daidaita tsakāninsu (ma'auran). Lalle ne Allah Yā kasance Masani, Mai jarraɓāwa.

36. Kuma ku bauta wa⁽²⁾ Allah, kuma kada ku haɗa wani da Shi, kuma ga mahaifa ku yi kyautatāwa, kuma ga ma'abūcin zumunta da marāyu da matalauta, da maƙwabci ma'abūcin kusanta, da maƙwabci manīšanci, da abōki a gēfe da ɗan hanya, da abin da hannuwanku na dāma suka mallaka. Lalle ne Allah bā Ya son wanda ya kasance mai tākama, mai yawan alfahari.

37. Waɗanda suke yin rōwa, kuma sunā umurnin mutāne da yin rōwa, kuma suna ḡōyewar abin da Allah Ya bā su na falalarSa. Kuma Mun yi tattali, sabōda kāfirai, azā-ba mai walākantarwa.

وَأَصْرِبُوا هُنَّ فَإِنِ اطَّعْتَكُمْ فَلَا تَبْغُوا
عَلَيْهِنَّ سَبِيلًا إِنِ اللَّهُ كَانَ عَلِيمًا
كَبِيرًا ﴿٣٥﴾

وَإِنِ خِفْتُمْ شِقَاقَ بَيْنِهِمَا فَابْعَثُوا حَكَمًا
مِّنْ أَهْلِهِ وَحَكَمَ بَيْنَهُمَا أَنِ
يُؤَدَّ الْأَصْلَاحَ لَوْ أَنَّهُ بَيْنَهُمَا
إِنِ اللَّهُ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿٣٦﴾

* وَاعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ
شَيْئًا وَاللَّوْذِينَ إِحْسَنُوا يَدْخُلُوا الْفِرْدَوْسَ
وَالَّذِينَ آمَنُوا وَالْمَسْكِينُ وَالْجَارِ ذِي
الْقُرْبَىٰ وَالْجَارِ الْجُنُبِ وَالصَّاحِبِ
بِالْجَنِبِ وَالَّذِينَ آمَنُوا بِالسَّيْلِ وَمَا مَلَكَتْ
أَيْمَانُكُمْ إِنِ اللَّهُ لَا يَجِبُ مَن
كَانَ مُحْتَضًا لَا فُخُورًا ﴿٣٧﴾

الَّذِينَ يَتَخَلَّوْنَ وَيَأْمُرُونَ النَّاسَ
بِالْبُخْلِ وَيَكْتُمُونَ مَاءَ اثْنِهِمُ اللَّهُ
مِنْ فَضْلِهِ وَأَعْتَزَلْنَا الْكَافِرِينَ عَذَابًا
مُّهِينًا ﴿٣٨﴾

(1) Hakamāni ko masu sulhu biyu, su tafi su yi binciken abin da ya hana auren kyau, su tsawaci maras gaskiya daga cikin ma'auran, ko kuma su hukunta rabuwa da hul'i, ko ba da hul'i ba. Abin da suka hukunta alƙāli ya zartar da shi.

(2) Bauta wa Allah shi ne a bi umurninSa, a bar haninSa a kome. Sa'an nan ya biyar da nau'ukan mutane waɗanda mutum zai yi ihsani zuwa gare su gwargwadon darajarsu kuma da halinsa. Sa'an nan zargi a kan marowaci da sakamakonSa, da mai ciyarwa amma ba a bisa hanyar bauta wa Allah ha.

38. Kuma waɗanda suke ciyar da dūkiyōyinsu dōmin nūna wa mutāne, kuma bā su yin īmāni da Allah, kuma bā su yin īmāni da Rānar Lāhira, kuma wanda Shaiɗan ya kasance abōkin haɗi a gare shi, to, yā mūnana ga abōkin haɗi.

39. Kuma mēne ne a kansu, idan sun yi īmāni da Allah, kuma da Rānar Lāhira, kuma sun ciyar da abin da Allah Yā azurtā su, kuma Allah Ya kasance, gare su, Masani?

40. Lalle ne, Allah bā Ya zāluncin gwargwadon nauyin zarra, idan ta kasance alhēri ce, zai riba-nyā ta, kuma Ya kāwo daga gunSa ijāra mai girma.

41. To, yāyā, idan Mun zo da shaidu daga dukan al'umma, kuma Muka zo da kai a kan waɗannan, kana mai shaida!

42. A rānar nan, waɗanda suka kāfirta kuma suka sābā wa Manzo, sunā gūrin dā an baje kasa da su, kuma bā su ñōye wa Allah wani labāri.

43. Yā ku waɗanda suka yi īmāni! Kada ku kusanci salla alhāli kuwa kuna māsū māye⁽¹⁾, sai kun san abin da kuke faɗa, kuma haka idan kuna māsū janaba, fāce mai kētare hanya, har ku yi wanka.

وَالَّذِينَ يُبْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ رِيقَةً إِلَى النَّاسِ
وَلَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَا بِالْيَوْمِ الْآخِرِ
وَمَنْ يَكُنِ الشَّيْطَانُ لَهُ قَرِينًا فَسَاءَ قَرِينًا ﴿٣٨﴾

وَمَاذَا عَلَيْهِمْ لَوْ آمَنُوا بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ
وَأَنفَقُوا مِمَّا رَزَقَهُمُ اللَّهُ وَكَانَ اللَّهُ بِهِمْ عَلِيمًا ﴿٣٩﴾

إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ وَإِنْ تَكَ
حَسَنَةً يُضَاعِفْهَا وَيُؤْتِ مِنْ لَدُنْهُ
أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٤٠﴾

فَكَيْفَ إِذَا جِئْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ بِشَهِيدٍ
وَجِئْنَا بِكَ عَلَى هَؤُلَاءِ شَهِيدًا ﴿٤١﴾

يَوْمَ يُدْعَى الَّذِينَ كَفَرُوا وَعَصُوا
الرُّسُلَ أَتُؤْمِنُونَ بِهِمْ أَلَا أَرْضُكُمْ لَا تَمُوتُ
وَلَا يَحْيَوْنَ ﴿٤٢﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْرَبُوا الصَّلَاةَ وَأَنتُمْ
سُكَرَىٰ حَتَّىٰ تَعْلَمُوا مَا تَقُولُونَ
وَلَا جُنُبًا إِلَّا عَابِرِي سَبِيلٍ حَتَّىٰ تَغْتَسِلُوا

(1) A lokacin ba a hana shan giya ba. Sa'an nan aka hana ta da ayar Suratul Ma'idah ta 90. Mai janaba kuma ba ya yin salla kuma ba ya shiga masallaci sai ya yi wanka ko taimama, sai dai yana iya shiga da niyyar wucewa daga kofa zuwa ga wata, ko kuwa ya shiga ya debo ruwa ya fita. Ana yin taimama saboda rashin ruwa haɗifatan, ko ma'anana, kamar mai rashin lafiya. Shafar mace na karya alwala, amma ba ya sabaha wanka idan an yi shafar da niyyar jin daɗi ko kuma an sami jin daɗin ba da nufi ba. Mai shafar da wanda aka shafa duka ɗaya suke.

Kuma idan kun kasance majinyata, ko kuwa a kan tafiya ko kuwa wani daga cikinku, idan ya zo daga gāyadī, kō kuwa kun shāfi mātā, ba ku sāmī ruwa ba, to, ku nufi fuskar kasa mai kyau, ku yi shāfa ga fusko-kinku da hannuwanku⁽¹⁾. Lalle ne, Allah Yā kasance Mai yāfēwa Mai gāfara.

44. Shin, ba ka gani ba, zuwa ga waɗanda aka bai wa rabo daga Littāfi, suna sayen bata, kuma suna nēman ku ɓace daga hanya?

45. Kuma Allah ne Mafi sani ga maʿiyanku, kuma Allah Yā isa Ya zama Majibinci, kuma Yā isa Ya zama Mataimaki.

46. Daga waɗanda suka tūba (Yahūdu), akwai wasu sunā karkatar da magana daga wurārenta, suna cewa: "Mun jiya"⁽²⁾ kuma mun Riya, kuma ka jiya a wanin wurin jiyāwa, kuma rā'ina (da ma'anar "ruɓaɓɓe"), ka tsare mu," dōmin karkatarwa da harsunansu, kuma dōmin sūkā a cikin addini. Kuma

وَإِنْ كُنْتُمْ مَرْضَىٰ أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ أَوْ جَاءَ أَحَدٌ مِّنْكُم مِّنَ الْغَائِطِ أَوْ لَمْ تُنِسُوا إِلَيْهَا فَلَمْ يَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا طَيِّبًا فَامْسَحُوا بِوُجُوهِكُمْ وَأَيْدِيكُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَفُوًّا غَفُورًا ﴿١٥﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيبًا مِّنَ الْكِتَابِ يُشْرُونَ الصَّلَاةَ وَيُرِيدُونَ أَن يُضِلُّوا السَّبِيلَ ﴿١٦﴾
وَاللَّهُ أََعْلَمُ بِأَعْدَائِكُمْ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ وَلِيًّا وَكَفَىٰ بِاللَّهِ نَصِيرًا ﴿١٧﴾

مِنَ الَّذِينَ هَادُوا يُخْرِفُونَ الْكَلِمَاتِ عَن مَّوَاضِعِهَا وَيَقُولُونَ سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا وَأَنفَعُ غَيْرُ مُسْمِعٍ وَلَا عَتَا لَنَا بِأَلْسِنَتِهِمْ وَطَعْنَا فِي الَّذِينَ وَلَّوْا أَهْلَهُمْ قَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا وَأَنفَعُ وَانْظُرْنَا لَكَانَ خَيْرًا لَّهُمْ وَأَقْوَمَ

(1) Wātau ku yi taimama sabōda rashin ruwa.

(2) Yahudu, ana kiran su da maganar Mūsa da ya ce wa Ubangiji, 'Mun tuba zuwa gare Ka, yā Allah,' (A'arāf, āyā ta 155) dōmin izgili da suke yi na ƙin bin haddōdin Allah. Sunā karkatar da magana da asalin ma'anarta zuwa ga wata ma'ana ta izgili, sunā cewa 'Mun ji' amma aikinsu yanā nūna cewa, 'Sun ƙi' suke nufi. Kuma 'Ka jiya a wanin wurin jiyāwa' addu'a ce mai ɗaukar ma'anar alhēri da ma'anar sharri, su kuwa sunā nufin ta sharrin. Haka kalmar 'rā'ina' tanā da ma'anar 'tsāre mu' ko 'saurāra mana', kuma tanā da ma'anar 'Yā ruɓaɓɓe'. Sunā nufin ma'anar ƙarshen.

Wannan bayāni shi ma taimako ne ga Musulmi māsu raunin hankali dōmin a tsare musu addininsu kamar yadda ake tsaron dūkiyarsu. An cūsa irin wannan mākirci a wata addu'a da suke cewa 'Jauharatul Kamālī' inda suka sifanta wanda suke yi wa salāti da "askam" mafi cūta. Wannan tā yi daidai da kalmar rā'ina, ko ma ta fi mūni, dōmin rā'ina tanā da wata ma'ana ta yabo, amma askam bā ta da wata ma'ana sai ta zāgi kawai. Allah Ya tsare mu daga sharrin maʿiyan addini.

dā lalle sū, sun ce: "Mun jiya kuma mun yi dā'a, kuma ka saurara kuma ka dākata mana," haḳīka, dā ya kasance maḳi alhēri a gare su, kuma maḳi daidaita; amma Allah Yā la'anē su, sabōda kāfirɓinsu don haka bā zā su yi īmāni ba, sai kaɗan.

47. Yā kū waɗanda aka bai wa Littāfi! Ku yi īmāni da abin da Muka saukar, yana mai gaskatāwa ga abin da yake tāre da ku, tun gabanin Mu shāfe wasu fuskōki, sa'an nan Mu mayar da su a kan bāyayyakinsu, ko Mu la'ane su kamar yadda Muka la'ani māsu Asabar. Kuma umurnin Allah ya kasance abin aikatāwa.

48. Lalle ne, Allah ba Ya gāfarta a yi shirki game da Shi, kuma Yana gāfarta abin da yake bāyan wannan ga wanda Yake so, kuma wanda ya yi shirki da Allah, to, lalle ne ya kirḳiri zunubi mai girma.

49. Shin, ba ka gani ba, zuwa ga waɗanda suke tsarkake kansu? Ā'a, Allah ne Yake tsarkake wanda Yake so. Kuma ba za a zalunce su da zaren gurtsun dabino ba.

50. Ka dūba yadda suke kirḳira karya ga Allah! Kuma shi ya isa ga zama zunubi bayyananne.

51. Shin, ba ka gani ba zuwa ga waɗanda aka bai wa rabo da ga Littāfi, suna īmāni da gunki da Shaidan⁽¹⁾, kuma suna cēwa ga waɗan-

وَلَكِنَّ لَهُنَّ اللَّهُ بِكُفْرِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُونَ
إِلَّا قَلِيلًا ﴿٤٧﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِكُتِّبَ لَكُمْ بِمَا
تَرَكْنَا مَصَدِّقًا لِمَا مَعَكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ
تُظْمَسَ وُجُوهُكُمْ فَتَرْدَّهَا عَلَىٰ آذَانِكُمْ
أَوْ تُلْعَنَ لَهُمْ كَمَا لَعَنَّا أَصْحَابَ النَّبِيِّ
وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ مَفْعُولًا ﴿٤٨﴾

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ
ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ افْتَرَىٰ
إِثْمًا عَظِيمًا ﴿٤٩﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يُرَكَّبُونَ أَنفُسَهُمْ بِاللَّهِ يُرَكَّبُ
مَنْ يَشَاءُ وَلَا يَتْلُمُونَ قِيْلًا ﴿٥٠﴾

أَنْظُرْ كَيْفَ يَقْضُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ
وَكَيْفَ بِهِ إِثْمًا مُبِينًا ﴿٥١﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوْتُوا نَصِيبًا مِّنَ
الْكُتْبِ يُؤْمِنُونَ بِالْجِبْتِ وَالطَّاغُوتِ

(1) Jibti sunan kowane gunki ne. Dāgōtu sunan Shaidan ne mai kirḳira karya ya jingina ta ga Allah, shedānin da yake zama tāre da gumāka ko waninsu, mutum ne ko aljani, domin ya batar da māsu raunin hankali, a cikin Yahūdu ko a cikin Musulmi.

da suka kāfirta: “Wadannan ne mafiya shiriya daga wadanda suka yi imāni ga hanya”?

52. Wadannan ne wadanda Allah Ya la'ane su, kuma wanda Allah Ya la'ana, to, bā zā ka sāmī mataimaki a gare shi ba.

53. Kō suna da rabo ne daga mulki? To, a sa'an nan bā zā su iya bai wa mutāne hancin gurtsun dabinno ba.

54. Kō suna hāsadar mutāne⁽¹⁾ ne a kan abin da Allah Ya bā su daga falalarSa? To, lalle ne, Mun bai wa gidan Ibrāhīm Littāfi da hikima kuma Mun bā su mulki mai girma.

55. To, daga cikinsu akwai wanda ya yi imāni da shi, kuma daga cikinsu akwai wanda ya kange daga gare shi. Kuma yā isa Jahannama ta hūru da shi.

56. Lalle ne wadanda suka kāfirta da ayōyinMu za Mu kōne su da Wuta, kō da yaushē fātunsu suka nuna, sai Mu musanya musu wasu fātun, dōmin su dandani azāba. Lalle ne Allah Yā kasance Mabu-wāyi, Mai hikima.

57. Kuma wadanda suka yi imāni, kuma suka aikata ayyuka na kwarai, zā Mu shigar da su gidājen Aljanna, (wadanda) kōramu sunā gudāna daga karkashinsu, sunā dawwamammu a cikinsu har aba-

وَيَقُولُونَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا أَهَؤُلَاءِ أَخَذَ
مِنَ الَّذِينَ ءَامَنُوا سَبِيلًا ﴿٥٢﴾

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ وَمَنْ يَلْعَنِ اللَّهُ فَلَنْ
يَجِدَ لَهُ نَصِيرًا ﴿٥٣﴾

أَمْ لَهُمْ نَصِيبٌ مِّنَ الْمُلْكِ فَإِذَا لَا يُوَفُّونَ
النَّاسَ نَصِيرًا ﴿٥٤﴾

أَمْ يَحْسُدُونَ النَّاسَ عَلَىٰ مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ
فَضْلِهِ فَقَدْ ءَاتَيْنَا آلَ إِبْرَاهِيمَ الْكِتَابَ
وَالْحِكْمَةَ وَءَاتَيْنَاهُمْ مُلْكًا عَظِيمًا ﴿٥٥﴾

فِيهِمْ مِّنْ ءَامِنٍ بِهِ وَمِنْهُمْ مَّنْ صَدَقَتْهُ
وَكُفَىٰ بِجَهَنَّمَ سَعِيرًا ﴿٥٦﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا سَوْفَ نُصْلِيهِمْ نَارًا
كُلَّمَا تَصَلَّجَتْ جُلُودُهُم بِدَنِّهِمْ جُلُودًا غَيْرَهَا
لِيَذُوقُوا الْعَذَابَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَزِيزًا حَكِيمًا ﴿٥٧﴾

وَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَنُدْخِلُهُمْ
جَنَّاتٍ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا

(1) Annabi Muhammadu, tsira da amincin Allah sun tabbata a gare shi. An ce masa dan gidan Ibrahim domin Yahudu su san shu ba kasasshe ba ne ga dangantaka, daga gare su. Kuma bai fita ba daga tsarin cewa Annabawa masu Littāfi a hāyan Ibrāhīm, daga zuriyarsa zā su fito. Kuma sun san wannan a cikin littāfinsu, watau Attaura.

da, suna da, a cikinsu, mātan aure māsu tsarki. Kuma Munā shigar da su a wata inuwa matabbaciya lumshi.

58. Lalle ne Allah Yanā umurnin ku ku bāyar da amānōni zuwa ga māsu sū.⁽¹⁾ Kuma idan kun yi hukunci a tsakānin mutāne, ku yi hukunci da ādalci. Lalle ne, Allah mādalla da abin da Yake yi muku wa'azi da shi. Lalle ne Allah Yā kasance Mai ji ne, Mai gani.

59. Yā kū wadanda suka yi īmāni! Ku yi dā'a ga Allah, kuma ku yi dā'a ga ManzonSa, da ma'abūta al'amari daga cikinku.⁽²⁾ Idan kun yi jāyayya a cikin wani abu, to ku mayar da shi zuwa ga Allah da ManzonSa, idan kun kasance kunā īmāni da Allah da Rānar Lāhira. Wannan ne mafi alhēri, kuma mafi kyau ga fassara.

60. Shin, ba ka gani ba, zuwa ga wadanda suke riyāwar cēwa sunā īmāni da abin da aka saukar zuwa gare ka da abin da aka saukar daga gabāninka, sunā nufin su kai kāra zuwa ga Dāgūtu⁽³⁾ alhāli kuwa, lal-

أَبْدًا لَهُمْ فِيهَا أَزْوَاجٌ مُّطَهَّرَةٌ وَهُمْ فِيهَا
ظِلٌّ ظِلِيلًا ﴿٥٨﴾

﴿إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَى
أَهْلِهَا وَإِذَا حَكَمْتُمْ بَيْنَ النَّاسِ أَنْ
تَحْكُمُوا بِالْعَدْلِ إِنَّ اللَّهَ نِعِمَّا يَعِظُكُمْ بِهِ﴾
﴿إِنَّ اللَّهَ كَانَ سَمِيعًا بَصِيرًا﴾ ﴿٥٩﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ
وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ
إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ
الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا ﴿٦٠﴾

الَّذِينَ آمَنُوا
بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنزِلَ مِنْ قَبْلِكَ
يُرِيدُونَ أَنْ يُتَحَاكَمُوا إِلَى الطَّاغُوتِ

(1) Talakāwa mutāne ne māsu rauni a cikin hannuwan shugabanninsu. Su da dukiya su amānōni ne na Allah a cikin hannuwan shugabanni, saboda haka tsaronsu da dukiya su, gwargwadon shari'a, da yin hukunci a tsakaninsu da ādalci, bāyar da amāna ne ga māsu ita. Wanda ya bi son zuciya sa duka ga dayan wadannan abūbuwa, to, yā yi yaudara ga Allah ke nan. Allah kuma zai kāma shi da hukuncin mayaudari.

(2) Haka su kuma mutāne talakāwa, amāna ce a kansu su yarda da hukuncin Allah da ManzonSa, a kome na al'amurransu da mu'āmalōlinsu. Kuma wājibi ne a kansu su yarda da abin da aka hukunta a kansu daidai da shari'ar Allah. Su kuma idan sun sāba, to, sun yaudari amānar Allah ke nan.

(3) Dāgūtu shi ne dukan mai yin dōkōki wadanda ba dōkōkin Allah ba. Dukan wanda ya bi dōka wadda ba ta Allah ba a cikin ibāda, ko wadda ta sāba wa haddin Allah a cikin mu'āmalōli na haḳḳōki ko na laifuka, to, ya shiga cikin wannan tarkon.

le ne, an umurce su da su kāfirta da shi, kuma Shaidan yanā nēman ya batar da su, batarwa mai nīsa.

61. Kuma idan aka ce musu: “Ku zo zuwa ga abin da Allah Ya saukar, kuma zuwa ga Manzo” zā ka ga munāfukai⁽¹⁾ sunā kange mutāne daga gare ka, kangēwa.

62. To, yaya, idan wata masīfa ta sāme su, sabōda abin da hannuwansu suka gabatar sa'an nan kuma su je maka sunā rantsuwa da Allah cēwa, “Ba mu yi nufin kōme ba sai kyautatawa da daidaitāwa.”?

63. Waɗannan ne waɗanda Allah Ya san abin da ke cikin zukātansu. Sabōda haka ka kau da kai daga gare su, kuma ka yi musu gargadi, kuma ka gaya musu, a cikin sha'anin kansu, magana mai nauyi da fasāha.

64. Kuma ba Mu aiki wani Manzo ba fāce dōmin a yi masa dā'a da izinin Allah. Kuma dā dai lalle sū, a lōkacin da suka zālunci kansu,⁽²⁾ sun zo maka, sa'an nan suka nēmi gāfarar Allah kuma Manzo ya nēma musu gāfara, haḳīka, dā sun sāmi Allah Mai karḅar tūba, Mai jin kai.

وَقَدْ أُمِرُوا أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ وَيُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُضِلَّهُمْ ضَلَالًا بَعِيدًا ۝

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَى مَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَإِلَى الرَّسُولِ رَأَيْتَ الْمُنَافِقِينَ يَصُدُّونَ عَنْكَ صُدُودًا ۝

فَكَيْفَ إِذَا أَصَابَتْهُمُ مُصِيبَةٌ يُمْسِكُوا بِأَيْدِيهِمْ ثُمَّ جَاءُوكَ بِخُلُوفٍ بِاللَّهِ إِنَّ أَرْدَنَ إِلَّا إِلَّا لِحَسَنًا وَتَوْفِيقًا ۝

أُولَئِكَ الَّذِينَ يَعْلَمُ اللَّهُ مَا فِي قُلُوبِهِمْ فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ وَعِظْهُمْ وَقُلْ لَهُمْ فِي أَنْفُسِهِمْ قَوْلًا بَلِيغًا ۝

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَسُولٍ إِلَّا لِيُطَاعَ بِإِذْنِ اللَّهِ وَلَوْ أَنَّهُمْ إِذْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ جَاءُوكَ فَاسْتَغْفَرُوا اللَّهَ وَاسْتَغْفَرَ لَهُمُ الرَّسُولُ لَوَجَدُوا اللَّهَ تَوَّابًا رَحِيمًا ۝

(1) Miyagun shugabanni masu karkatar da mūminai daga hukuncin Allah da hujjar wai suna nufin su daidaita domin a haka Musulmi da kāfirai ga hukunci; ta haka har kāfiri ya kasance mai yin hukunci a kan Musulmi. Su waɗannan masu yin haka, ba Musulmi ba ne, munāfukan Musulmi ne. Musuluncinsu na bāki ne kawai, dā yā kai ga zūciya dā ba su yi ko tunānin yarda da haka ba. Allah Ya tsare mu daga sharrin Shaidan.

(2) Wanda ya ki hukuncin Allah, ya yi laifi biyu, domin sāba wa Allah da ManzonSa. Kuma wannan ya nūna rashin imāninsa da Allah da ManzonSa. Saboda haka ne āyā mai bin wannan ta ce Musulmi bā su da imāni sai sun yarda da hukuncin Allah ga kome daga al'amurransu, kuma su yarda da hukuncinSa, bā da jin wani kunci a cikin zukatansu ba.

65. To, a'aha! Ina rantsuwa da Ubangijinka, ba za su yi imāni ba, sai sun yarda da hukuncinka ga abin da ya sāba a tsakāninsu, sa'an nan kuma ba su sāmi wani kunci a cikin zukatansu ba, daga abin da ka hukunta, kuma su sallama sallamāwa.

66. Kuma dā dai lalle Mū, Mun wajabta musu cēwa, “Ku kashe kanku, ko kuwa ku fita daga gidājenku”, dā ba su aikata shi ba, fāce kaɗan daga gare su. Kuma dā dai lalle sū sun aikata abin da ake yi musu gargadi da shi, haḳiḳa, dā yā kasance mafi alhēri daga gare su, kuma mafi tsanani ga tabbatarwa.

67. Kuma a sa'an nan, haḳiḳa, dā Mun bā su, lāda mai girma, daga gunMu.

68. Kuma lalle ne, dā Mun shirya da su hanya madaidaiciya.

69. Kuma waɗannan da suka yi dā'a ga Allah da ManzonSa, to, waɗannan sunā tāre da waɗanda Allah Ya yi ni'ima a kansu, daga annabāwa da māsu yawan gaskatāwa, da māsu shahāda⁽¹⁾, da sālihai. Kuma waɗannan sun kyautatu ga zama abōkan tafiya.

فَلَا وَرَيْكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّى يُخَرِّجُوكَ
فِي مَآسَجَرٍ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي
أَنْفُسِهِمْ حَرَجًا مِمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا
تَسْلِيمًا ﴿٦٥﴾

وَلَوْ أَنَّا كَتَبْنَا عَلَيْهِمْ أَنْ اقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ
أَوْ أَخْرَجُوا مِنْ دِيَارِكُمْ مَا فَعَلُوا إِلَّا قَلِيلٌ
مِنْهُمْ وَلَوْ أَنَّهُمْ فَعَلُوا مَا يُوعَظُونَ يَدْعُوا
لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ وَأَشَدَّ تَثْبِيثًا ﴿٦٦﴾

وَإِذَا أَتَيْنَاهُمُ مِنْ لَدُنَّا أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٦٧﴾

وَلَهُدًى بَيْنَهُمْ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا ﴿٦٨﴾

وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَأُولَٰئِكَ مَعَ الَّذِينَ
أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ
وَالصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ
وَحَسُنَ أُولَٰئِكَ رَفِيقًا ﴿٦٩﴾

(1) Darajar ɗaukaka ga addini shi ne zama Annabi sa'an nan Siddīk, watau manyan sahabban kowane Annabi. Waɗannan darajōji biyu yanzu an rufe su daga kowa, domin bābu sauran annabi wanda yake tāre da siddīkanci. Ta uku ita ce shahāda wafan a kashe mutum a wurin yāki domin ɗaukaka kalmar Allah da tsare haḳḳōkin Musubni. Wannan ita ce maḳasudin abin faɗa a nan, dōmin abin da sūrat ke karantarwa, kuma domin ya zama shirɗifadar magana a kan darajar jihadi da amfanōninsa. Ta huɗu zama sālihi mai son abin da Allah Yake so kuma mai kin abin da Allah Yake Ki.

70. Waccan falalar daga Allah take, kuma Allah Yā isa zama Masani.

71. Yā kū wadanda suka yi imāni! Ku riƙi shirinku⁽¹⁾, sa'an nan ku fitar da hari jama'a jama'a, ko ku fitar da yaƙi gabā ɗaya.

72. Kuma lalle ne daga cikinku akwai mai fāsarwa⁽²⁾. To, idan wata masīfa ta sāme ku, sai ya ce: "Lalle ne, Allah Yā yi mini ni'ima, dōmin ban kasance mahalarci tāre da su ba."

73. Kuma lalle ne, idan wata falala daga Allah ta sāme ku, ha-ƙiƙa, tabbas, yanā cēwa, kamar wata sōyayya ba ta kasance a tsakāninku da shi ba: "Yā kaitona! Dā na zama tāre da su dai, dōmin in rabonta da rabo mai girma!"

74. Sai wadanda suke sayar da rayuwar duniya su karɓi ta Lāhira su yi yaƙi, a cikin hanyar Allah. Kuma wanda ya yi yāƙi a cikin hanyar Allah, aka kashe shi ko kuwa ya rinjāya, to da sannu zā Mu je masa da ijāra mai girma.

75. Kuma mēne ne ya sāme ku, bā ku yin yāƙi a cikin hanyar Allah, da wadanda aka raunanar daga maza da mata da yāra, sunā cewa: "Yā Ubangijinmu! Ka fitar da mu daga wannan alƙarya wadda mutānenta suke da zālunci, kuma Ka

ذَٰلِكَ الْفَضْلُ مِنَ اللَّهِ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ عَلِيمًا ﴿٧٠﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اخْذُوا حِذْرَكُمْ فَاتِّخِذُوا ثُبَاتٍ أَوْ بَازِعُوا جَمِيعًا ﴿٧١﴾

وَأَن مِّنْكُمْ لَمَن لَّيْطَأَنَّ فَإِن أَصَابَكُمْ مُّصِيبَةٌ قَالُوا قَدْ أَتَعَدَّ اللَّهُ عَلَيْنَا إِذْ لَمْ أَكُنْ مَعَهُمْ شَهِيدًا ﴿٧٢﴾

وَلَمَن أَصَابَكُمْ فَضْلٌ مِّنَ اللَّهِ لَيَقُولَنَّ كَأَن لَّمْ تَكُن بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُ مَوَدَّةٌ يَكْتُمُونَنِي كُنْتُ مَعَهُمْ فَأَفُوزَ فَوْزًا عَظِيمًا ﴿٧٣﴾

* فَلَيَقْتُلَنَّ فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يَشْرُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا بِالْآخِرَةِ وَمَن يُقْتَلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيُحْثَلْ أَوْ يَغْلِبْ فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٧٤﴾

وَمَا لَكُمْ لَا تُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْ هَٰذَا الْقَرْيَةِ

(1) Bā ya halatta Musulmi su zauna bābu tattalin yāƙi da fitar da yāƙi ko hari a kan maƙiyansu, saboda abin da ke cikin wannan āyar ta 71.

(2) Sifar munāfuki ita ce ya ƙi fita zuwa yāƙi, kuma ya fāsar da waminsa, ya yi murnar hašārar Musulmi, kuma ya yi baƙin cikin nasararsu, ya so a raba ganīma da shi.

sanya mana majibinci daga gunKa, kuma Ka sanya mana mataimaki daga gunKa”?

76. Waɗanda suka yi īmāni, sunā yāki a cikin hanyar Allah, kuma waɗanda suka kāfirta sunā yāki a cikin hanyar Dāgūtu (Shaidan). To, ku yāki majibintan Shaidan. Lalle ne kaidin Shaidan yā kasance mai rauni.

77. Shin, ba ka gani ba zuwa ga waɗanda aka ce musu: “Ku kange hannuwanku, kuma ku tsayar da salla, kuma ku bāyar da zakka.”? To, a lōkacin da aka wajabta musu yāki sai gā wani ɓangare daga cikinsu sunā tsōron mutāne kamar tsōron Allah, kō kuwa mafi tsanani ga tsōron, kuma suka ce: “Yā Ubangijinmu! Don me Ka wajabta yāki a kanmu? Me ya hana Ka jinkirta mana zuwa ga wani ajali na kusa?” Ka ce: “Jin dādin dūniya kadan ne, kuma Lāhira ce mafi alhēri ga wanda ya yi takawa. Kuma bā a zāluntar ku da sīlilin hancin gurtsun dabino!

78. “Inda duk kuka kasance, mutuwa zā ta riske ku, kuma kō da kun kasance ne a cikin gānuwōyi ingātattu!” Kuma idan wani alhēri ya sāme su sai su ce: “Wannan daga wurin Allah ne,” kuma idan wata cūta ta sāme su, sai su ce, “Wannan daga gare ka ne”. Ka ce: “Dukkansu daga Allah ne.” To, me ya sāmi waɗannan mutāne, bā su kusantar fahimtar magana?

79. Abin da ya sāme ka daga alhēri, to, daga Allah yake, kuma

النَّارِ أَهْلُهَا وَاجْعَلْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ وَلِيًّا وَاجْعَلْ لَنَا مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا بِقَوْلِ اللَّهِ وَرَسُولِهِ قُلُوبًا مَعْمُورَةً

الَّذِينَ آمَنُوا بِقَوْلِ اللَّهِ وَرَسُولِهِ قُلُوبًا مَعْمُورَةً
كُفِّرُوا وَابْتَغُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلْيَعْلَمُوا
أَنَّ اللَّهَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكْفِيهِمْ عَمَلَهُمْ خَيْرًا

الَّذِينَ آمَنُوا بِقَوْلِ اللَّهِ وَرَسُولِهِ قُلُوبًا مَعْمُورَةً
الَّذِينَ آمَنُوا بِقَوْلِ اللَّهِ وَرَسُولِهِ قُلُوبًا مَعْمُورَةً
الَّذِينَ آمَنُوا بِقَوْلِ اللَّهِ وَرَسُولِهِ قُلُوبًا مَعْمُورَةً
الَّذِينَ آمَنُوا بِقَوْلِ اللَّهِ وَرَسُولِهِ قُلُوبًا مَعْمُورَةً
الَّذِينَ آمَنُوا بِقَوْلِ اللَّهِ وَرَسُولِهِ قُلُوبًا مَعْمُورَةً
الَّذِينَ آمَنُوا بِقَوْلِ اللَّهِ وَرَسُولِهِ قُلُوبًا مَعْمُورَةً

إِنَّمَا تَكُونُوا يَدْرِكَكُمُ الْمَوْتُ وَلَوْ كُنْتُمْ فِي
بُرُوجٍ مُشِيدَةٍ وَإِنْ تُصِيبَهُمْ حَسَافَةٌ يَقُولُوا
هَٰذَا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَإِنْ تُصِيبَهُمْ سَيِّئَةٌ يَقُولُوا
هَٰذَا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ قُلْ كُلٌّ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ قُلْ
هَٰذَا الْقَوْلُ لَا بَعْدَ مِنْ يَفْقَهُونَ حَدِيثًا

مَا أَصَابَكَ مِنْ حَسَنَةٍ فَمِنَ اللَّهِ وَمَا أَصَابَكَ مِنْ

abin da ya sāme ka daga sharri, to, daga kanka yake, kuma Mun aike ka zuwa ga mutāne, (kana) Manzo, kuma Allah Yā isa ga zama Shaida.

80. Wanda ya yi dā'a ga Manzo, to, haḳīka, yā yi dā'a ga Allah. Kuma wanda ya jūya bāya, to, ba Mu aike ka ba don ka zama mai tsaro a kansu.

81. Kuma sunā cēwa, "Dā'a," sa'an nan idan sun fīta daga wurinka, sai wata kungiya daga cikin-su ta kwāna da niyyar wanin abin da take faɗa, alhāli kuwa Allah na rubūta abin da suke kwāna da niyyarsa. Sabōda haka ka kau da kai daga gare su, kuma ka dōgara ga Allah, kuma Allah Yā isa ya zama Wakīli.

82. Shin, bā su kula da Alkur'āni, kuma dā yā kasance daga wurin wanin Allah, haḳīka, dā sun sāmu, a cikinsa, sābā wa jūna mai yawa?

83. Kuma idan wani al'amari⁽¹⁾ daga aminci ko tsōro ya je musu, sai su watsa shi. Dā sun mayar da shi zuwa ga Manzo da ma'abūta al'amari daga gare su, lalle ne, waɗanda suke yin bincikensa, daga gare su, zā su san shi. Kuma bā dōmin falalar Allah bā a kanku da rahamarSa, haḳīka, dā kun bi Shaiɗan fāce kaɗan.

سَمِعْتُمْ مِمَّنْ نَفْسِكَ وَأَرْسَلْنَاكَ لِلنَّاسِ
رَسُولًا وَلَكِنِّي بِاللهِ شَهِيدٌ ﴿٨٠﴾

مَنْ يُطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ وَمَنْ تَوَلَّى
فَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِيظًا ﴿٨١﴾

وَيَقُولُونَ طَاعَةٌ فَإِذَا بَرَأْنَاهُمْ مِنْ
طَاعَتِهِ مِنْهُمْ عَصَى اللَّهِ الَّذِي يَقُولُ
وَاللَّهُ يَكْتُبُ مَا يُبَيِّنُونَ فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ
وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا ﴿٨٢﴾

أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ أَلَمْ يَكُنْ مِنْ
عِنْدِ اللَّهِ لَوْجَدُ وَإِنَّهُمْ لَخِلَافُكُمْ
كثيرًا ﴿٨٣﴾

وَإِذَا جَاءَهُمْ أَمْرٌ مِنَ الْأَمْنِ أَوْ
الْخَوْفِ أَذَاعُوا بِهِ وَلَوْ رَدُّوهُ إِلَى
الرَّسُولِ وَالْيَ أُولَى الْأَمْرِ
مِنْهُمْ لَعَلِمَ الَّذِينَ يَسْتَكْبِطُونَهُ مِنْهُمْ
وَلَوْ لَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ
لَتَفَتَحْتُمُ الشَّيْطَانَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٨٤﴾

(1) Umurnin al'umma da cēwa idan sun ga wani al'amari da ba su san kansa ba, ko kuwa idan wani abu na ban tsoro ya auku, to, haram ne su yi ta bārārarsa domin su firgitar da mutāne. Abin da yake wājibi a kansu sa'an nan, shi ne su kai rahotonsa ga shūgabanni māsu sanyāwa a hincika a san yadda abin yake, da kuma yadda zā a yi māganinsa.

84. Sabōda haka, ka⁽¹⁾ yi yāki a cikin hanyar Allah, ba a kallafa maka ba, face a kanka, kuma ka kwadaitar da mūminai. Akwai tsammānin Allah Ya kange gāfin wafanda suka kāfirta, kuma Allah ne Mafi tsananin gāfi, kuma Mafi tsananin azabtāwa.

85. Wanda ya yi⁽²⁾ cēto, cēto mai kyau, zai sāmi rabo daga gare shi, kuma wanda ya yi cēto, cēto mummūna, zai sāmi ma'auni daga gare shi, Kuma Allah Yā kasance, a kan dukkan kōme, Mai Rayyade lōkaci.

86. Kuma idan an gaishe⁽³⁾ ku da wata gaisuwa, to, ku yi gaisuwa da abin da yake mafi kyau daga gare ta, kō kuwa ku mayar da ita. Kuma Allah Yā kasance a kan dukkan kōme Mai lissāfi.

87. Allah, bābu abin bautawa fāce Shi. Lalle ne, hakika, Yana tāra⁽⁴⁾ ku har zuwa ga Yinin Kiyā-

فَقِيلَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا تَكْفُفُ إِلَّا نَفْسُكَ
وَحَرِّضَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَى اللَّهِ أَنْ يَكْفُفَ بَأْسَ
الَّذِينَ كَفَرُوا وَاللَّهُ أَشَدُّ بَأْسًا وَأَشَدُّ
تَنكِيلًا ﴿٨٤﴾

مَنْ يَشْفَعْ شَفْعَةً حَسَنَةً يَكُنْ لَهُ
نَصِيبٌ مِنْهَا وَمَنْ يَشْفَعْ شَفْعَةً سَيِّئَةً يَكُنْ
لَهُ كِفْلٌ مِنْهَا وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ مُقِيمًا ﴿٨٥﴾

وَإِذَا حُيِّيتُمْ بِتَحِيَّةٍ فَحَيُّوا بِأَحْسَنَ
مِنْهَا أَوْ رُدُّوهَا إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ
حَسِيبًا ﴿٨٦﴾

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لِيَجْمَعَ كُمُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ

(1) Umuurni zuwa ga Annabi, tsira da aminci su tabbata a gare shi.

(2) Ma'anar ceto: watau wani ya yi wa wani hanya a kan biyan hukatarsa ta kowace iri, saboda darajar mai yin ceton. Ya kamata ya yi ceton domin Allah Wanda Ya ba shi darajar, ba da ya bai wa Allah kome ba. Idan kuma sayar da ceton yake yi, Allah zai karbe darajar daga gare shi. Ci da ceto harāmun ne. Sakamakonsa shi ne Allah Ya karbe darajar ceton daga gare shi.

(3) A gaisuwa idan an ce muku: "Assalāmu alaikum" ku mayar da cewa, "Wa'alaikum-salāmu wa rahamatul Lāhi wa barakātuH " Kō ku mayar kamar yadda aka yi muku. Watau kada ku na'kasa 'yan'uwanke kō da ga gaisuwa ne. Fadakarwa: Fara sallama mustahabbi ne, mayarwa kuma farilla ne, amma wanda ya fara, ya fi lāda. Haka yin tsarki a gabānin lokaci mustahabbi ne, amma a bayān shigar lokaci ya zama wajibi. Wanda ya yi mustahabbi a nan yā fi lāda. Haka jinkirtar da biyan bāshi ga matsattse wājibine, amma barrantar da shi mustahabbi ne. Yin mustahabbi a nan yā fi lāda.

(4) Idan kun tsare hukunce-hukunce da Allah, Wanda babu abin bautawa sai Shi, Ya umuree ku da su, to zai hada kalmar ku ta tabbata guda har ya zuwa Rānar Kiyāma.

ma, bābu shakka a cikinsa. Kuma wāne ne mafi gaskiya daga Allah ga lāhārī?

88. To, mēne ne ya sāme⁽¹⁾ ku a cikin munāfukai, kun zama kun-giya biyu, alhālī kuwa Allah ne Ya mayar da su sabōda abin da suka tsirfanta? Shin, kunā nufin ku shir-yar da wanda Allah Ya batar ne? Kuma wanda Allah Ya batar, to, bā zā ka sāmi wata hanya ba zuwa gare shi.

89. Suna gūrin ku kāfirta kamar yadda suka kāfirta, dōmin ku kasance daidai. Sabōda haka kada ku riki wasu masōya daga cikinsu, sai sun yō hijira a cikin hanyar Allah. Sa'an nan idan sun jūya, to, ku kāmā su, kuma ku kashe su inda duk kuka sāme su. Kuma kada ku riki wani masōyi daga gare su ko wani mataimaki.

90. Fāce dai waɗanda suke sā-duwa zuwa ga wasu mutāne, waɗanda a tsakāninku da su akwai alkawari, kō kuwa waɗanda suke sun je muku (domin) kirāzansu sun yi kunci ga su yāke ku, kō su yāki mutānensu. Kuma dā Allah Yā so, lalle ne, dā Yā bā su iko a kanku, sa'an nan, haḳiḳa, su yāke ku. To, idan sun nisance ku, sa'an nan ba su yāke ku ba, kuma suka jēfa sulhu zuwa gare ku, to, Allah bai sanya wata hanya ba, a gare ku, a kansu.

لَا رَيْبَ فِيهِ وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ حَدِيثًا ﴿٨٨﴾

﴿فَمَا لَكُمْ فِي الْمُنَافِقِينَ فِتْنَةٍ وَاللَّهُ
أَرْكَسُهُمْ بِمَا كَسَبُوا أَتُرِيدُونَ أَنْ تَهْدُوا
مَنْ أَضَلَّ اللَّهُ وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَلَنْ يَجِدَ لَهُ سَبِيلًا ﴿٨٩﴾﴾

وَدُّوا أَنْ يُكْفَرُوا كَمَا كَفَرُوا فَتَكُونُوا سَوَاءً
فَلَا تَتَّخِذُوا مِنْهُمْ أَوْلِيَاءَ حَتَّى يُهَاجِرُوا
فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَخُذُواهُمْ وَاقْتُلُوهُمْ
حَيْثُ وَجَدْتُمُوهُمْ وَلَا تَتَّخِذُوا مِنْهُمْ وَرِثَةً
وَلَا نَصِيرًا ﴿٩٠﴾

إِلَّا الَّذِينَ يَصِلُونَ إِلَى قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ
مِيثَاقٌ أَوْ جَاءَكُمْ حَصْرَتٌ مِنْهُمُ وَإِنَّ
يُقَاتِلُوكُمْ أَوْ يُقَاتِلُوا قَوْمَهُمْ وَلَوْ شَاءَ
اللَّهُ لَسَاطَظَهُمْ عَلَيْكُمْ فَلَقَاتِلُوكُمْ فَإِنْ
أَعَزَّ لُوكُمْ فَأَنْتُمْ يُقَاتِلُوكُمْ وَالْقَوَالُ إِلَيْكُمْ
السَّلَامُ فَمَا جَعَلَ اللَّهُ لَكُمْ عَلَيْهِمْ سَبِيلًا ﴿٩١﴾

(1) Hani ne kada mūninai su rarraba kansu domin jāyayya a cikin sha'anin kāfirai. Sai su bi abin da Allah Ya ce a yi da su, kamar yadda bāyaninsa ya ke tafe a cikin wannan āyā da āyōyin da suke a bāyanta. Yā yi bayāni da tafsili daki-daki.

91. Za ku sâmi wasu⁽¹⁾ sunā nu-
fin su amintar da ku, kuma su
amintar da mutānensu, kō da yaush-
he aka mayar da su ga fitina, sai a
dulmuyā su a cikinta. To, idan ba
su nisanke ku ba, kuma sun jēfa
sulhu zuwa gare ku, kuma sun kan-
ge hannuwansu, to, ku kāmā su,
kuma ku kashe su inda duk kuka
kāmā su, kuma wadannan, Mun
sanya muku dalīli bayyananne a
kansu.

92. Kuma bā ya kasancēwa⁽²⁾ ga
mūmini ya kashe wani mūmini,
fāce bisa ga kuskure. Kuma wanda
ya kashe mūmini bisa ga kuskure,
sai 'yantāwar wuya mūmina da
diyya abar mīkāwa ga mutānensa,
fāce idan sun bari sadaka. Sa'an
nan idan (wanda aka kashe) ya
kasance daga wasu mutāne ma'kiya
a gare ku, kuma shi mūmini ne, sai
'yantāwar wuya mūmina. Kuma
idan ya kasance daga wasu mutāne
ne (wadanda) a tsakāninku da tsa-
kāninsu akwai alkawari, sai diyya
abar mīkāwa zuwa ga mutānensa,
da 'yantāwar wuya mūmina. To,
wanda bai sâmi (wuyan ba) sai

سَتَجِدُونََ الْآخَرِينَ يُرِيدُونَ أَنْ يَأْمَنُوا كُمْ
وَيَأْمَنُوا قَوْمَهُمْ كُلٌّ مَا رَدُّوا إِلَى الْفِتْنَةِ
أُرْكِبُوا فِيهَا فَإِنْ لَمْ يَعْرِزُوا كُمْ وَيَقْلُوبُوا
إِلَيْكُمْ أَلْسَمُوا وَيُكْفُوا أَيْدِيَهُمْ فَاذْكُوهُمْ
وَأَقْتُلُوهُمْ حَيْثُ تَقِفْتُمُوهُمْ وَأُولَئِكَ
جَعَلْنَا لَكُمُ عَلَيْهِمْ سُلْطَانًا مُبِينًا ﴿٩١﴾

وَمَا كَانَ لِلْمُؤْمِنِينَ أَنْ يَقْتُلُوا مُؤْمِنًا إِلَّا
خَطَاً وَمَنْ قَتَلَ مُؤْمِنًا خَطَاً فَتَحْرِيرُ
رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ وَدِيَةٌ مُسَلَّمَةٌ إِلَى
أَهْلِيهِ إِلَّا أَنْ يَصَّدَّقُوا فَإِنْ كَانَ مِنَ
قَوْمٍ عَدُوٍّ لَكُمْ وَهُوَ مُؤْمِنٌ
فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ وَإِنْ كَانَ مِنَ قَوْمٍ
بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مِيثَاقٌ فَدِيَةٌ
مُسَلَّمَةٌ إِلَى أَهْلِهِ وَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ
مُؤْمِنَةٍ مَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ شَهْرَيْنِ
مُسْتَايَعِينَ تَوْبَةً مِنَ اللَّهِ وَكَانَ

(1) Sun bayyana imāninsu gare ku domin ku amince musu, kuma sun bayyana kāfirai a wurin mutānensu kāfirai domin su amince musu, watau suna ido ruwa ido tudu. Su kam kāfirai ne, ku yāke su, sai fa idan sun musulunta, ko kuma sun bayyana sulhunsu sosai a gare ku.

(2) Kisan kuskure bābu kisāsi a cikinsa, sai dai biyan diyya da kuma kaffāra. Amma biyan diyya yana kan dukkan dangin mai kisan, gwargwadon kaffānsu, shi daya ne daga cikinsu. Idan danginsa ba su isa ba, ko kuwa bābu su, to, sai baitulmāli na Musulmi ya biya. Ana biyan diyya a cikin shekaru huɗu. Ana bāyar da ita ga magādan wanda aka kashe. Amma kaffāra, ita kam a kan mai kisan kawai take a kan tartibinta. Wanda ya kashe hāwa bisa kuskure zai biya kimarsa ga mai shi, kuma ana son ya yi kaffāra.

azumin watanni biyu jëre, dōmin tūba daga Allah. Kuma Allah Yā kasance Masani, Mai hikima.

93. Kuma wanda ya kashe wani mūmini da ganganci,⁽¹⁾ to, saka-makonsa Jahannama, yana madawwami a cikinta, kuma Allah Yā yi fushi a kansa, kuma Ya la'ane shi, kuma Ya yi masa tattalin azāba mai girma.

94. Yā kū waɗanda suka yi imāni! Idan kun yi tafiya (a cikin ƙasa), dōmin jihādi, to, ku nēmi bāyani.⁽²⁾ Kuma kada ku ce wa wanda ya jēfa sallama zuwa gare ku: “Bā Musulmi kake ba.” Kunā nēman hājar rāyuwar dūniya, to, a wurin Allah akwai ganimōmi māsu yawa. Kamar wannan ne kuka kasance a gabānin ku musulunta, sa'an nan Allah Ya yi muku falala. Sabōda haka ku zan nēman bayāni. Lalle ne Allah Yā kasance, ga abin da kuke aikatāwa, Masani.

95. Māsu zama⁽³⁾ daga barin yāki daga muminaī, wasun ma'abūta larūra, da māsu jihādi a cikin hanyar Allah da dūkiyōyinsu da rāyukansu, bā su zama daidai.

اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿٩٣﴾

وَمَنْ يَقْتُلْ مُؤْمِنًا مُتَعَمِدًا
فَجَزَاءُ ۖ جَهَنَّمَ خَالِدًا فِيهَا
وَعُذِيبَ اللَّهِ عَلَيْهِ وَلَعْنُهُ
وَأَعَدَّ لَهُ
عَذَابًا عَظِيمًا ﴿٩٤﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا ضَرَبْتُمْ فِي
سَبِيلِ اللَّهِ فَتَبَيَّنُوا وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ أَلْفَى
إِلَيْكُمْ السَّلَامَ أَنْتَ مُؤْمِنًا
تَبَتُّمُوتَ عَرْضَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
فَعِنْدَ اللَّهِ مَغَادِمٌ كَثِيرَةٌ كَذَلِكَ
كُنْتُمْ مِنْ قَبْلُ فَمَنَّ اللَّهُ
عَلَيْكُمْ فَتَبَيَّنُوا إِنَّ اللَّهَ كَانَ
بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿٩٥﴾

لَا يَسْتَوِي الْقَاعِدُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ غَيْرُ أُولِي
النَّصْرِ وَالْمُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ

(1) Wanda ya kashe mūmini da ganganci, kuma yana kuɗurcin halaccin kashe shi ɗin, to, shi kāfiri ne. Amma idan yana kuɗurcin haramcin kisa, amma duk da haka ya kashe shi domin wata fa'ida ta dūniya, ko domin adāwa, to yana nan mūmini, hukuncinsa ƙisāsi. Surar Bakara, āya ta 179.

(2) Bayānin cewa ana ɗaukar wanda aka ji ya yi kalmar shahāda mumini, sai fa idan an ga ya yi wani aiki, ko aka ji ya yi wata magana wadda take warware ma'anar kalmar shahadar, bābu kuma wani tawili ko jāhilcin da yake iya zama uzuri ga mai shi.

(3) Falalar māsu jihādi a kan waɗanda ba su jihādi daga cikin muminaī. Faɗar falalar tana ƙarfafa zukaɗa ga yin jihādi domin tsaron addini da rāyukan māsu rauni da dūkiyarsu.

Allah Yā fīfita māsu jihādi da dūki-yoyinsu da rāyukansu a kan māsu zama, ga daraja. Kuma dukansu Allah Yā yi musu alkawari da abu mai kyau⁽¹⁾. Kuma Allah yā fīfita māsu jihādi a kan māsu zama da lāda mai girma.

96. Darajōji daga gare Shi da gāfara da rahama. Kuma Allah Yā kasance Mai gāfara ne, Mai jin ƙai.

97. Lalle ne, waɗanda ma-lā'iku⁽²⁾ suka karɓi rāyukansu, (al-hāli) sunā māsu zāluntar kansu, sun ce (musu): "A cikin me kuka kasance?" (Su kuma) suka ce: "Mun kasance waɗanda aka rau-nana a cikin ƙasa." Suka ce: "Ashe ƙasar Allah ba ta kasance mayal-waciya ba, dōmin ku yi hijira a cikinta?" To, waɗannan makō-marsu Jahannama ce, Kuma tā mū-nana ta zama makōma.

98. Fāce waɗanda aka raunana daga maza da mātā da yāra waɗan-da bā su iya yin wata dabāra, kuma bā su shiryuwa ga hanya.

99. To, waɗannan akwai tsa-mmānin Allah Ya yāfe laifi daga gare su, kuma Allah Yā kasance Mai yāfēwa ne, Mai gāfara.

100. Kuma wanda ya yi hijira a cikin hanyar⁽³⁾ Allah, zai sāmu, a

وَأَنْفُسِهِمْ فَضَّلَ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ بِأَمْوَالِهِمْ
وَأَنْفُسِهِمْ عَلَى الْقَاعِدِينَ دَرَجَةً وَلَا وَعَدَ اللَّهُ
الْحَسَنَىٰ وَفَضَّلَ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ عَلَى الْقَاعِدِينَ
أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٩٦﴾

دَرَجَاتٍ مِنْهُ وَمَغْفِرَةً وَرَحْمَةً وَكَانَ اللَّهُ
عَفُورًا رَحِيمًا ﴿٩٧﴾

إِنَّ الَّذِينَ تَوَفَّيْنَاهُمُ الْغُلَامَ ظَالِمًا أَنْفُسِهِمْ
قَالُوا أَيْمَنَّا بِكُمْ قَالُوا لَوْ كُنَّا مُسْتَضْعَفِينَ فِي الْأَرْضِ
قَالُوا أَلَمْ تَكُنْ أَرْضُ اللَّهِ وَسِعَةً فَهَاجِرُوا فِيهَا
قَالُوا بَلَىٰ مَا تَوْفَّيْنَاكُمْ جَهَنَّمَ وَنَسَاءتْ مَصِيرًا ﴿٩٨﴾

إِلَّا الْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ
وَالْوِلْدَانِ لَا يَسْتَطِيعُونَ حِيلَةً وَلَا يَهْتَدُونَ سَبِيلًا ﴿٩٩﴾

قَالُوا لَيْكَ عَسَىٰ اللَّهُ أَنْ يَعْفُو عَنْهُمْ
وَكَانَ اللَّهُ عَفُورًا رَحِيمًا ﴿١٠٠﴾

وَمَنْ يُهَاجِرْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يَجِدْ فِي الْأَرْضِ

(1) Aljanna.

(2) Hukuncin rashin hijira zuwa wurin yardar Allah dōmin tsayar da haƙƙōkin Allah. Hukuncin mai dogewa ne, idan an sāmi dalilin yin hijirar, kuma bābu abin da ya hana ta na uzurori.

(3) Allah Yana kwadaitar da mūminai ga yin hijira zuwa wurin neman yardarSa. Hukuncin hijira yana nan a ko da yausha hāli ya hukunta da a yi ta.

cikin ƙasa, wurāren jūyāwa māsu yawa da yalwa. Kuma wanda ya fita daga gidansa yana mai hijira zuwa ga Allah da ManzonSa, sa'an nan kuma mutuwa ta riske shi, to, lalle ne, lādarsa tā auku ga Allah. Kuma Allah Yā kasance, Mai gāfara, Mai jin ƙai.

101. Kuma idan kun yi tafiya a cikin ƙasa, to, bābu laifi a kanku ku rage⁽¹⁾ daga salla idan kun ji tsōron waɗanda suka kāfirta su fitine ku. Lalle ne kāfirai sun kasance, a gare ku, maƙiyi bayyananne.

102. Kuma idan kâ kasance a cikinsu, sai ka tsayar musu da salla, to, wata ƙungiya daga gare su ta tsaya tāre da kai, kuma sai su riƙe makāmansu. Sa'an nan idan sun yi salla, to, sai su kasance daga bāyanku. Kuma wata ƙungiya ta dabam (ta) waɗanda ba su yi sallar ba, ta zo, sa'an nan su yi sallar tāre da kai. Kuma su riƙi shirinsu da makāmansu. Waɗanda suka kāfirta sun yi gūrin dā dai kuna shagala daga makamanku da kāyanku dōmin su karkata a kanku, karkata guda. Kuma bābu laifi a kanku idan wata cūta daga ruwan sama ta kasance a gare ku, kō kuwa kun kasance māsu jinya ga ku ajiye

مَرَّعَمَا كَثِيرًا وَسَعَةً وَمَنْ يَخْرُجْ مِنْ بَيْتِهِ
مُهَاجِرًا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ يُدْرِكْهُ الْمَوْتُ فَقَدْ
وَقَعَ أَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿١٠١﴾

وَإِذَا ضَرَجْتُمْ فِي الْأَرْضِ فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ
أَنْ تَقْصُرُوا مِنَ الصَّلَاةِ إِنْ خِفْتُمْ أَنْ يَفْتِنَكُمُ
الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّ الْكَافِرِينَ كَانُوا أَعْدَاؤُكُمْ مُبِينًا ﴿١٠٢﴾

وَإِذَا كُنْتُمْ فِيهِمْ فَأَقَمْتَ لَهُمُ الصَّلَاةَ
فَلْتَقُمْ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ مَعَكَ وَلْيَأْخُذُوا
أَسْلِحَتَهُمْ فَإِذَا سَجَدُوا فَلْيَكُونُوا مِنْ
وَرَاءِكُمْ وَلْيَأْخُذُوا طَائِفَةٌ أُخْرَى لَمْ يُصَلُّوا
فَلْيُصَلُّوا مَعَكَ وَلْيَأْخُذُوا حِذْرَهُمْ
وَأَسْلِحَتَهُمْ وَذَ الَّذِينَ كَفَرُوا
لَوْ تَغْفُلُونَ عَنْ أَسْلِحَتِكُمْ وَأَمْتِعَتِكُمْ
فَيَمِيلُونَ عَلَيْكُمْ مَيْلَةً وَاحِدَةً وَلَا جُنَاحَ
عَلَيْكُمْ إِنْ كَانَ بِكُمْ أَذًى مِنْ مَطَرٍ
أَوْ كُنْتُمْ مَرَضَى أَنْ تَضَعُوا أَسْلِحَتَكُمْ

(1) Rage salla a nan ba ana nufin sallar ƙasarsu ta tafiya ba, wanda take ta tabbata da Sunna. Wannan rage salla, shi ne sallar tsōro wadda ake yi gwargwadon hālin da ake ciki na tsōro. Idan yana yiwuwa a yi ta da līmāni, sai ya kasa jama'a kashi biyu, to, sai a yi kamar yadda āya ta tafe zā ta yi bayāni, idan kuwa bā zai yiwu ba, sai a yi yadda hāli ya sauƙaƙa duka, kamar a āyā ta 239 daga Suratul Baƙara.

makāmanku. Kuma dai ku riƙi shi-rinku. Lalle ne, Allah Yā yi tattali, ga kāfirai, azāba mai walakan-tarwa.

103. Sa'an nan idan kun kāre salla, to ku ambaci Allah tsaye da zaune da a kan sāsanninku. Sa'an nan idan kun natsu, to, ku tsayar da salla. Lalle ne, salla tā kasance a kan mūminai farilla mai kayya-daddun lōkuta.

104. Kuma kada ku sassauta a cikin nēman mutānen, idan kun kasance kuna jin zōgi, to, lalle sū ma, suna jin zōgi kamar yadda kuke jin zōgi. Kuma kuna tsam-māni, daga Allah, abin da hā su tsammāni. Kuma Allah Yā kasance Masani Mai hikima.

105. Lalle ne, Mū, Mun sau-
kar⁽¹⁾, zuwa gare ka, Littāfi da gaskiya, dōmin ka yi hukunci a tsakānin mutāne da abin da Allah Ya nūna maka, kuma kada ka ka-sance mai husūma dōmin māsu yaudara.

وَحُذُّوا حِذْرَكُمْ إِنَّ اللَّهَ أَعَدَّ لِلْكَافِرِينَ
عَذَابًا مُهِينًا ﴿١٠٣﴾

فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَادْكُرُوا اللَّهَ قِيَمًا
وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِكُمْ فَإِذَا
أَطَعْتُمْ أَمْرًا فَإِمْسُوا الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ
كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَّقْشُورًا ﴿١٠٤﴾

وَلَا تَهْوُوا فِي اتِّبَاعِ الْقَوْمِ إِنْ تَكُونُوا
تَاءِلُونَ فَإِنَّهُمْ يَدَّاءِلُونَ كَمَا تَاءِلُونَ
وَتَرْجُحُونَ مِنَ اللَّهِ مَا لَا يَرْجَحُونَ
وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١٠٥﴾

إِنَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِتَحْكُمَ
بَيْنَ النَّاسِ بِمَا أَرَادَ اللَّهُ وَلَا تَكُنْ
لِلْخَائِبِينَ خَصِيمًا ﴿١٠٦﴾

(1) Gudānar da hukunci a cikin mahakama, kada mai shari'a ya taimaki kowane sāshe, duk yadda suke a gare shi, sai ya dauke su daidai a gabansa, kamar yadda ya auku a gaban Annabi, tsira da aminci su tabbata a gare shi. Wani mutum Musulmi ana ce masa Mat'ama bn Ubairak ya yi satar sulke ya hōye shi a wurin wani Bayahūde. A lōkacin da aka gāne sulken a wurin Bayahūden, sai Mat'ama ya yi masa Kazafi da sātarsa, shi kuma ya yi rantsuwa cewa bā shi ne ya sātā ba. Kuma mutānensa suka rōki Annabi, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi, dōmin ya yi musu jāyayya ya kufutar da Mat'ama, Annabi kuwa bai yarda ba. Kamar yadda āyōyin nan suka bayyana, dōmin ya zama abin kōyi.

Wannan kuma ya nūna cewa, ga gudānar da shari'a Annabi yana yin ijtiḥādi gwargwadon abin da ya bayyana daga hujjoji ya yi hukunci, kamar wajen shāwarā a wurin yāki. Ya zama abin kōyi.

106. Kuma ka nēmi Allah gāfara. Lalle ne Allah Yā kasance Mai gāfara, Mai jin kai.

107. Kuma kada ka yi jāyayya dōmin tunkude wa waɗanda suka yaudari kansu. Lalle ne Allah bā Ya son wanda ya kasance mai yawan hā'inci mai yawan zunubi.

108. Suna nēman bōyewa daga mutāne kuma bā su nēman bōyewa daga Allah, alhāli kuwa Shi Yana tāre da su a lōkacin da suke kwāna da niyyar yin abin da bā Yā yarda da shi daga maganar. Kuma Allah Yā kasance ga abin da suke aika-tāwa Mai kēwayēwa.

109. Gā ku, yā waɗannan⁽¹⁾! Kun yi jidāli, dōmin tunkude musu (kunya) a cikin rāyuwar dūniya, to, wāne ne zai yi jidāli dōmin tunkude musu a Rānar Kiyāma? Ko kuwa wāne ne zai kasance wakili a kansu?

110. Kuma wanda ya aikata cūta kō kuwa ya zālunci kansa, sa'an nan kuma ya nēmi Allah gāfara, zai sāmī Allah Mai gāfara, Mai jin kai.

111. Kuma wanda ya yi tsirfar zunubi, to yanā tsirfarsa ne a kan kansa kawai. Kuma Allah Yā kasance Masani, Mai hikima.

وَأَسْتَغْفِرِ اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَفُورًا رَحِيمًا ﴿١٠٦﴾

وَلَا تُجَادِلْ عَنِ الَّذِينَ يَخْتَلُونَ أَنفُسَهُمْ
إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ مَن كَانَ خَوَّاذًا أَثِيمًا ﴿١٠٧﴾

يَسْتَخْفُونَ مِنَ النَّاسِ وَلَا يَسْتَخْفُونَ
مِنَ اللَّهِ وَهُوَ مَعَهُمْ إِذْ يُبَيِّنُونَ مَا لَا
يَرْضَىٰ مِنَ الْقَوْلِ وَكَانَ اللَّهُ
بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطًا ﴿١٠٨﴾

هَٰذَا أَشْمُ هَٰذَا لَآءُ جَدَّ أَشْمُ عَنْهُمْ فِي الْحَيَاةِ
الدُّنْيَا مَن يُجَادِلِ اللَّهَ عَنْهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ
أَمْ مَن يَكُونُ عَلَيْهِمْ وَكِيلًا ﴿١٠٩﴾

وَمَن يَعْمَلْ سُوءًا أَوْ يَظْلِمْ نَفْسَهُ ثُمَّ
يَسْتَغْفِرِ اللَّهَ يَجِدِ اللَّهَ عَفُورًا رَحِيمًا ﴿١١٠﴾

وَمَن يَكْسِبِ إِثْمًا فَإِنَّمَا يَكْسِبُهُ عَلَىٰ
نَفْسِهِ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١١١﴾

(1) Wannan yana nuna aikin lauya (Lawyer) dōmin ya taimaki marasa gaskiya sabōda ya kuɓuta harāmūn ne, har dai idan zā a mayar da laifi ga wani barrantace, ko kuwa za a karɓe hakkin mai hakki a bai wa wanda bai cancanta da shi ba. Amma wakilin shari'a yana halatta idan bai zama dōmin bōye gaskiya ba. Wakilai irin na zāmanin nan māsū sanā'a da wannan, sū ne karnukan dūniya na farautar haram dōmun su sha jini.

112. Kuma wanda ya yi tsiwir-wirin kuskure ko kuwa zunubi, sa'an nan kuma ya jēfi wani barrantacce da shi, to, lalle ne yā tattali kirkiren karya da zunubi bayyananne.

113. Kuma bā dōmin falalar Allah ba, a kanka, da rahamarSa, hakika, dā wata kungiya daga gare su ta himmatu ga su batar da kai. Kuma bā su batarwa fāce kansu, kuma bā su cūtar ka daga kōme. Kuma Allah Yā saukar da Littāfi da hikima gare ka, kuma Ya sanar da kai abin da ba ka kasance kā sani ba. Kuma falalar Allah tā kasance mai girma a gare ka.

114. Bābu wani alhēri a cikin māsu yawa daga gānawarsu⁽¹⁾, fāce wanda ya yi umurni da wata sada-ka kō kuwa wani alhēri kō kuwa gyāra a tsakānin mutāne. Wanda ya aikata haka dōmin nēman yardōdin Allah, to, zā Mu bā shi lāda mai girma.

115. Kuma wanda ya sābā wa⁽²⁾ Manzo daga bāyan shiriya tā bayyana a gare shi, kuma ya bi wanin hanyar mūminai, zā Mu

وَمَنْ يَكْسِبْ خَطِيئَةً أَوْ إِثْمًا ثُمَّ يَرْمِ بِهِ بَرِيئًا فَقَدْ احْتَمَلَ بُهْتَانًا وَإِثْمًا مُّبِينًا ﴿١١٢﴾

وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكَ وَرَحْمَتُهُ لَهَمَّتْ خَطَايَاكَ أَنْ تُضِلُّوكَ وَمَا يُضِلُّونَ إِلَّا أَنْفُسَهُمْ وَمَا يَصُدُّوكَ مِنْ شَيْءٍ وَهُوَ اللَّهُ عَلَىكَ الْكَبِيرُ ﴿١١٣﴾
وَعَلَّمَكَ مَا لَمْ تَكُنْ تَعْلَمُ وَكَانَ فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكَ عَظِيمًا ﴿١١٤﴾

* لَا خَيْرَ فِي كَثِيرٍ مِنْ نَجْوَاهُمْ إِلَّا مَنْ أَمَرَ بِصَدَقَةٍ أَوْ مَعْرُوفٍ أَوْ أَصْلَحَ بَيْنَ النَّاسِ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿١١٥﴾

وَمَنْ يُشَاقِقِ الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ الْهُدَى وَيَتَّبِعْ غَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ

(1) Hukuncin gānawa da Annabi ko wani shūgaban jama'a mai tsayuwa matsayin Annabi ga gyāran sha'aninsu, bā ya halatta sai idan akwai wani alheri a ciki. wanda amfaninsa zai shafi jama'a duka.

(2) Hana fassarar Alkur'āni ko Sunnar Annabi, ba a kan hanyar da Annabi ko Sahabbansa da waɗanda suka bi hanyarsu suka fassara ba. Da mutum ya yi tāwīlin Alkur'āni, gāra ya ce bai sani ba. Tāwīlin Alkur'āni ko Hadisi da hankali yana kai ga būɗe kōfar kāfirci hōyayye da yin hukunci da abin da Allah bai saukar ba. Na'am ba a hana ijtihādi ga abin da ba a sāmi nassi a kansa ba, ko kuma aka sāmi nassi wanda bā bayyananne ba. Jingina ijtihādi ga ra'ayi ya fi tāwīlin ahin da bai hayyana ba daga Alkur'āni ko Hadisi, domin ra'ayi ba ya batar da wasu, amma tāwili yana batarwa.

jibintar masa abin da ya jibinta, kuma Mu kōne shi da Jahannama. Kuma tā mūnana ta zama makōma.

116. Lalle ne, Allah ba Ya gāfarta a yi shirki da Shi, kuma Yana gāfarta abin da yake bāyan wannan, ga wanda Yake so. Kuma wanda ya yi shirki da Allah, to, lalle ne ya face bata mai nisa. ⁽¹⁾

117. Bā su kiran kōwa, baicin Shi, face mātā, kuma bā su kiran kōwa face Shaidan, mai tsaurin kai.

118. Allah Yā la'ane shi. Kuma ya ce: "Lalle ne, zā ni riki rabo yankakke ⁽²⁾, daga bāyinKa.

119. "Kuma lalle ne inā batar da su, kuma lalle ne inā sanya musu gūri, kuma lalle ne inā umurnin su dōmin su kātse ⁽³⁾ kunnuwan dabbōbi, kuma lalle ne inā umurnin su dōmin su canza halittar Allah." Kuma wanda ya riki Shaidan maji-binci, baicin Allah, to, haḳīka yā yi hasara, hasara bayyananniya.

120. Yanā yi musu alkawari, kuma yanā sanya musu gūri, alhāli Shaidan bā ya yi musu wani wa'adin kōme face rudi.

نُؤَلِّهِ، مَا تَوَلَّى وَتُصْلِهِ، جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ
مَصِيرًا ﴿١١٦﴾

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ، وَيَغْفِرُ
مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ
فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا ﴿١١٧﴾

إِنْ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ إِلَّا إِنْتِثَاوَانِ
يَدْعُونَ إِلَّا الشَّيْطَانَ مَرِيدًا ﴿١١٨﴾

لَعَنَهُ اللَّهُ وَقَالَ لَا اتَّخَذَتْ مِنْ
عِبَادِكَ نَصِيبًا مَفْرُوضًا ﴿١١٩﴾

وَلَا أَضِلُّهُمْ وَلَا أُضِلُّهُمْ وَلَا مَنِيَّتَهُمْ وَلَا مَرْئِيَّتَهُمْ
فَلْيَبْتَئِكُنَّ مَاذَا أَنْتَعِمْنَ

وَلَا مَرْئِيَّتَهُمْ فَلْيَغْيِرَنَّ خَلْقَ اللَّهِ

وَمَنْ يَتَّخِذِ الشَّيْطَانَ وَلِيًّا مِنْ دُونِ

اللَّهِ فَقَدْ خَسِرَ خُسْرَانًا مُبِينًا ﴿١٢٠﴾

يَعِدُّهُمْ وَيُمَيِّزُهُمْ وَمَا يَعِدُهُمُ

الشَّيْطَانُ إِلَّا غُرُورًا ﴿١٢١﴾

(1) Bayānin shirki da hukunce-hukuncensa da abin da yake rāṭayuwa da shi. Sanin ma'anar shirki wajibi ne, dōmin a kan taubīdī ne aka gina shikāshikan Musulunci.

(2) Rabon Shaidan daga kowane dubu, shi ne dari tare da cas'in da tara, kamar yadda aka ruwaito a cikin Hadīsi.

(3) Suna kātse kunnuwan dabbōbi dōmin su nuna cewa na gumākansu ne. Sūnan mātā shi ne ga duk abin da ba ya da rai, kamar watā, itātuwa duka mātā ne. Canza halitta kamar tsāgen fuska da fāke haḳōra da karkarar gēmu dōmin neman kyau, duka umurnin Shaidan ne.

121. Waɗannan matattararsu Jahannama ce, kuma bā su sāmun makarkata daga gare ta.

122. Kuma waɗanda suka yi imāni, kuma suka aikata ayyukan kwarai, zā mu shigar da su gidājen Aljanna (waɗanda) kōramu sunā gudāna a karkashinsu, sunā māsu dawwama a cikinsu har abada bisa ga wa'adin Allah tabbatacce. Wāne ne mafi gaskiya daga Allah ga magana?

123. (Al'amari) bai zama gūrace-gūracenku ba, kuma⁽¹⁾ ba gūrace-gūracen Mutānen Littāfi ba ne. Wanda ya aikata mummunan aiki zā a sāka masa da shi, kuma bā zai sāmi wani masōyi ba, baicin Allah, kuma bā zai sāmi mataimaki ba.

124. Kuma wanda ya yi aiki daga ayyukan kwarai, namiji ne ko kuwa mace, alhāli kuwa yanā mūmini, to, waɗannan sunā shiga Aljanna kuma bā zā a zālunce su da gwargwadon hancin gurtsun dabi-no ba.

125. Kuma wāne ne ya fi kyau ga addini daga wanda ya sallama fuskarsa ga Allah, alhāli kuwa yanā mai kyautatāwa kuma ya bi akidar Ibrāhīm, yanā mai karkata zuwa ga gaskiya? Allah Yā riƙi Ibrāhīm baɗāɗayi⁽²⁾.

أُولَٰئِكَ مَا وَلَّهُمْ جَهَنَّمُ

وَلَا يَجِدُونَ عَنْهَا مَحِيصًا ﴿١٢١﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ

سَنُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا

الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا وَعْدَ اللَّهِ

حَقًّا وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ قِيلًا ﴿١٢٢﴾

لَيْسَ بِأَمَانِيكُمْ وَلَا أَمَانِي أَهْلِ

الْكُتُبِ مَنْ يَعْمَلْ سُوءًا يُجْزَ بِهِ

وَلَا يَجِدْ لَهُ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ﴿١٢٣﴾

وَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ مِنْ

ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ

يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ وَلَا يُظْلَمُونَ نَقِيرًا ﴿١٢٤﴾

وَمَنْ أَحْسَنُ دِينًا مِمَّنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ

وَهُوَ مُحْسِنٌ وَاتَّبَعَ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا

وَاتَّخَذَ اللَّهُ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا ﴿١٢٥﴾

(1) Addini bā tatsuniyar baki ba ne, aiki ne, ko mutum ya yi mugu ya shiga Wuta, ko kuma ya yi na kwarai ya shiga Aljanna.

(2) Akwai kwadaitarwa ga cewa, wanda yake son Allah Ya so shi, to sai ya bi akida da aiki irin na Ibrāhīma, sai Allah Ya so shi.

126. Kuma Allah ke da ⁽¹⁾ (mallakar) abin da ke cikin sammai da kuma abin da ke cikin ƙasa, kuma Allah Yā kasance, ga dukan kōme, Mai kēwayewa.

127. Sunā yi maka fatawa a cikin sha'anin mātā. Ka ce: Allah Yanā bayyana fatawarku a cikin sha'aninsu, da abin da ake karan-tāwa a kanku a cikin Littāfi, a cikin sha'anin marāyun mātā wadanda ba ku bā su abin da aka rubūta musu ⁽²⁾ (na gādo) ba, kuma kunā kwadāyin ku aurē su, da sha'anin wadanda aka raunana daga yāra, da sha'anin tsayuwarku ga marāyu da ādalci. Kuma abin da kuka aikata daga alhēri, to, lalle ne, Allah Yā kasance Masani a gare shi.

128. Kuma idan wata mace ta ji tsōron ƙiyo daga mijinta kō kuwa bijirēwa, to, bābu laifi a kansu, su yi sulhu a tsakāninsu, sulhu (mai kyau). Kuma yin sulhu ne mafi alhēri. Kuma an halartar wa rayūka yin rōwa. Kuma idan kun kyautata, kuma kuka yi takawa, to, lalle ne, Allah Yā kasance, ga abin da kuke aikatāwa, Masani.

وَلِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ
وَكَانَ اللّٰهُ يَكْلِيْ كُلِّ شَيْءٍ مُّحِيْطًا ﴿١٢٦﴾

وَلَيَسْئَلْنٰكَ فِي النِّسَاءِ قُلِ اللّٰهُ
يُفْتِيْكُمْ فِيْهِنَّ وَمَا يُتْلٰى عَلَيْكُمْ فِي
الْكِتٰبِ فِي يَتِمِّ النِّسَاءِ الَّتِي
لَا تُوْثِقْنَ مَا كُتِبَ لَهُنَّ وَتَرْغَبُوْنَ اَنْ
تَنْكِحُوْهُنَّ وَالْمُسْتَضْعِفَيْنِ مِنَ الْوٰلِدَيْنِ اِنْ
تَقُوْا اِلَيْهِنَّ بِالْقِسْطِ وَمَا تَفْعَلُوْا مِنْ
خَيْرٍ فَاِنَّ اللّٰهَ كَانَ بِمَا يَعْمَلُوْنَ عَلِيْمًا ﴿١٢٧﴾

وَإِنْ أَمْرًا خَافَتْ مِنْ بَعْلِهَا نُشُوزًا أَوْ
إِعْرَاضًا فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا أَنْ يُصْلِحَا
بَيْنَهُمَا صُلْحًا وَالصُّلْحُ خَيْرٌ
وَأُخْضِرَتِ الْأَنْفُسُ الشُّحَّ وَإِنْ تُحْسِنُوا
وَتَتَّقُوا فَإِنَّ اللّٰهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿١٢٨﴾

(1) Ko da yake Allah Yā riƙi Ibrāhīma “Khalīl” watau masoyi, amma bai hana Ibrahima ya zama a cikin bāyin Allah kuma mulkinSa ba, domin yana daga cikin abin da sama da ƙasa suka ƙansa a cikinsu.

(2) A cikin Jahiliyya bā su bai wa yāra da mātā gādo. Musulunci ya soke wannan al'āda da āyar gādo, āyā ta 11. Kuma idan akwai wata marainiya ga hannun wani tana da dūkiya, sai ya jefa mata mayafinsa domin ya hana ta auren wani namiji. Shi kuma ko ya aure ta ko kuma ya bar ta bābu aure har ta mutu, su yi gādonta.

129. Kuma bā zā ku iya yin ādalci ba a tsakānin⁽¹⁾ mātā, kō dā kun yi kwadāyin yi. Sabōda haka kada ku karkata, dukan karkata, har ku bar ta kamar wadda aka rātaye. Kuma idan kun yi sulhu, kuma kuka yi takawa, to, lalle ne Allah Yā kasance Mai gāfara, Mai jin kai.

130. Kuma idan sun rabu, Allah zai wadātar da kōwanne daga yalwarSa. Kuma Allah Yā kasance Mayalwaci, Mai hikima.

131. Kuma Allah ne da mulkin abin da ke cikin sammai da abin da ke cikin ƙasa. Kuma lalle ne, haƙi-ka, Mun yi wasiyya ga wadanda aka bai wa Littāfi a gabāninku, da kū, cēwa ku bi Allah da takawa, kuma idan kun kāfirta, to, lalle ne, Allah Yanā da abin da yake cikin sammai da abin da yake cikin ƙasa. Kuma Allah Yā kasance Wadā-tacce, Gōdadde.

132. Kuma Allah ne da mulkin abin da yake cikin sammai da abin da yake cikin ƙasa, kuma Allah Yā isa Ya zama Wakili.

133. Idan Yā so, zā Ya tafi da ku, yā kū mutāne! kuma Ya zo da wasu. Allah Yā kasance a kan haka, Mai ikon yi ne.

وَلَنْ تَسْتَطِيعُوا أَنْ تَعْدِلُوا بَيْنَ النِّسَاءِ وَلَوْ حَرَصْتُمْ فَلَا تَمِيلُوا كُلَّ الْمِيلِ فَتَدْرُوهَا كَآلِ مَعْلُقَةٍ وَإِنْ تُصْلِحُوا وَتَتَّقُوا فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ عَفُورًا رَحِيمًا ﴿١٢٩﴾

وَإِنْ يَتَفَرَّقَا فَيُغْنِ اللَّهُ كُلًّا مِنْ سَعْيِهِ وَكَانَ اللَّهُ وَاسِعًا حَكِيمًا ﴿١٣٠﴾

وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَلَقَدْ وَصَّيْنَا الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَإِيَّاكُمْ أَنْ اتَّقُوا اللَّهَ وَإِنْ تَكْفُرُوا فَإِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ غَنِيًّا حَمِيدًا ﴿١٣١﴾

وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ وَكِيلًا ﴿١٣٢﴾

إِنْ يَشَأْ يُذْهِبْكُمْ أَيُّهَا النَّاسُ وَيَأْتِ بِآخَرِينَ وَكَانَ اللَّهُ عَلَىٰ ذَلِكَ قَدِيرًا ﴿١٣٣﴾

(1) Wajen so, bā zā a iya daidaita su ba, sai a daidaita ga kwāna da ciyarwa da wurin kwāna da tufafi gwargwadon hālin kōwace.

134. Wanda ya kasance⁽¹⁾ yanā nufin sakamakon dūniya, to, a wurin Allah sakamakon dūniya da Lāhira yake. Kuma Allah Yā kasance Mai ji, Mai gani.

135. Yā kū wadanda suka yi ĩmāni! Ku kasance māsū tsayuwa da ādalci, māsū shaida⁽²⁾ sabōda Allah, kuma kō dā a kanku ne kō kuwa mahaifa da mafi kusantar zumunta, ko (wanda ake yi wa shaida kō a kansa) ya kasance mawadāci kō matalauci, to, Allah ne Mafi cancanta da al'amarinsu, sabōda haka kada ku bībiyi son zūciya, har ku karkata. Kuma idan kuka karkatar da magana, kō kuwa kuka kau da kai, to, lalle ne, Allah Yā kasance Masani ga abin da kuke aikatāwa.

136. Yā kū wadanda suka yi ĩmāni! Ku yi ĩmāni⁽³⁾ da Allah da ManzonSa, da Littāfin da Ya sassaukar ga ManzonSa da Littāfin nan wanda Ya saukar daga gabāni. To, wanda ya kāfirta da Allah da malā'ikunSa, da LittattafanSa, da

مَنْ كَانَ يُرِيدُ ثَوَابَ الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللَّهِ ثَوَابُ الدُّنْيَا
وَالْآخِرَةِ وَكَانَ اللَّهُ سَمِيعًا بَصِيرًا ﴿١٣٤﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ بِالْقِسْطِ
شُهَدَاءَ لِلَّهِ وَلَوْ عَلَى أَنْفُسِكُمْ أَوِ الْوَالِدِينَ
وَالْأَقْرَبِينَ إِنْ يَكُنْ غَنِيًّا أَوْ فَقِيرًا فَاللَّهُ
أَوْلَىٰ بِهِمَا فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوَىٰ أَنْ تَعْدِلُوا
وَإِنْ تَلَوْنَهَا أَوْ تَعْرِضُوهَا فَاتَّقُوا اللَّهَ كَانَ بِمَا
تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿١٣٥﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِمُتُ أَوِ ابْنُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ
وَالْكِتَابَ الَّذِي نَزَّلَ عَلَىٰ رَسُولِهِ
وَالْكِتَابَ الَّذِي نَزَّلَ مِنْ قَبْلُ وَمَنْ
يَكْفُرْ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ

(1) Wannan shi ne farshen wasiyya ga Yahūdu da Nasāra da kuma Musulmi, kuma ma'anar wasiyya ita ce Allah Yā yi umurni da ku yi Masa dā'a, amma bā domin Yana neman wani abū daga gare ku ba, domin hā zā ku kārā Masa mulki ba, domin Shi ne da sammai da kasa da abin da ke tsakaninsu, kū kuma kuna cikinsu. Saboda haka neman dā'ar nan domin amfanin kanku ne.

(2) Bāyar da shaida da hukunce-hukuncen da suka rātayū da shi. Bāyar da shaida amāna ce ta Allah daidai da tsaron dūkiyar amāna, ko mā ta fi tsanani, domin takan kai ga rat. Karkatar da magana, watau a fada ta bā yadda take ba. Bijirewa ita ce a ki bāyar da shaida.

(3) ĩmāni da dukan rukunnan ĩmāni shida yana cikin tsaron amāna. Rukunnan ĩmāni su ne, ĩmāni da Allah da ManzanninSa, da malā'iku da LittattafanSa da Rānar Lāhira da Raddara.

ManzanninSa, da Rānar Lāhira,
to, lalle ne Yā bāce, bata mai nīsa.

137. Lalle ne waɗanda suka yi
īmāni, sa'an nan kuma suka kāfir-
ta, sa'an nan kuma suka yi īmāni,
sa'an nan kuma suka kāfirci, Allah
bai kasance Yanā gāfarta musu ba,
kuma bā zai shiryar da su ga hanya
ba.

138. Ka yi wa munāfukai bus-
hāra da cēwa lalle ne sunā da azāba
mai raɗaɗi.

139. Waɗanda suke rikon kāfi-
rai masōya, baicin mūminai. Shin
sunā nēman izza ne a wurinsu? To,
lalle ne izza ga Allah take gabā
ɗaya.

140. Kuma lalle ne, Yā sassau-
kar⁽¹⁾ muku a cikin Littāfi cēwa
idan kun ji āyōyin Allah, anā kāfir-
ta da su, kuma anā izgili da su, to,
kada ku zauna tāre da sū, sai sun
shiga cikin wani lābāri. Lalle ne kū,
a lōkacin nan misālinsu kuke. Lalle
ne, Allah Mai tāra munāfukai da
kāfirai ne a cikin Jahannama gabā
ɗaya.

141. Waɗanda suke jiran dāko
game da ku; har idan wata nasara
daga Allah ta kasance a gare ku, sai
su ce: “Ashe, ba mu kasance tāre
da kū ba?” Kuma idan wani rabo
ya sāmu ga kāfirai sai su ce, “Ashe
ba mu rinjāye ku ba, kuma muka
tsare ku daga mūminai?” To, Allah

وَرُسُلِهِمْ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا ﴿١٣٧﴾

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا ثُمَّ آمَنُوا ثُمَّ
كَفَرُوا ثُمَّ أَزْدَادُوا كُفْرًا لَّهُمْ يَكُنِ اللَّهُ لِيَخْفِ
لَهُمْ وَلَا يَهْدِيَهُمْ سَبِيلًا ﴿١٣٨﴾

يَشِيرُ الْمُتَنَفِّقِينَ بِأَنَّهُمْ عَذَابُ الْإِيمَانِ ﴿١٣٩﴾

الَّذِينَ يَتَّخِذُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ
دُونِ الْمُؤْمِنِينَ أَتَبْتَغُونَ عِنْدَهُمُ الْعِزَّةَ
فَإِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا ﴿١٤٠﴾

وَقَدْ نَزَّلَ عَلَيْكُمْ فِي الْكِتَابِ أَنْ إِذَا سَمِعْتُمْ
ءَايَاتِ اللَّهِ يُكْفَرُ بِهَا وَيُسْتَهْزَأُ بِهَا فَلَا تَقْعُدُوا
مَعَهَا حَتَّى يَخْرُجُوا فِي حَدِيثٍ غَيْرِهِ إِذْ كُنْتُمْ إِذَا
مَثَلْتُمْ إِنَّ اللَّهَ جَامِعُ الْمُتَنَفِّقِينَ
وَالْكَافِرِينَ فِي جَهَنَّمَ جَمِيعًا ﴿١٤١﴾

الَّذِينَ يَتَرَضَّوْنَ بِكُمْ فَإِنْ كَانَ لَكُمْ
فَتْحٌ مِنَ اللَّهِ قَالُوا أَلَمْ تَكُنْ مَعَكُمْ وَإِنْ
كَانَ لِلْكَافِرِينَ نَصِيبٌ قَالُوا أَلَمْ
نَسْتَعِذْ بِكُمْ وَنَسْتَعْمُرْ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ

(1) A cikin Alkur'āni, Sūratul An'ām, āyā ta 68.

ne Yake yin hukunci a tsakāninku a Rānar Kiyāma, kuma Allah bā zai sanya hanya ba ga kāfirai a kan mūminai.

142. Lalle ne munāfukai sunā yaudarēwa da Allah, alhāli kuwa Shi ne mai yaudararsu: kuma idan sun tāshi zuwa ga salla, sai su tāshi sunā māsū kasāla. Suna nunā wa mutāne, kuma ba su ambatar Allah sai kaɗan.

143. Māsū kai-kawo ne a tsakānin wancan; bā zuwa ga waɗannan ba, kuma bā zuwa ga waɗannan ba. Kuma wanda Allah Ya batar, to, bā zā ka sāmar masa wata hanya ba.

144. Yā ku waɗanda suka yi īmāni! Kada ku riƙi kāfirai masōya, baicin mūminai. Shin, kunā nufin ku sanyā wa Allah daɗili bayyananne a kanku?

145. Lalle ne, munāfukai sunā a magangara mafi ƙasƙanci daga wuta. Kuma bā zā ka sāma musu mataimaki ba.

146. Sai waɗanda suka tūba, kuma suka gyāra, kuma suka nēmi fakuwa ga Allah, kuma suka tsarƙake addininsu dōmin Allah, to, waɗannan sunā tāre da mūminai, kuma Allah zāi bai wa mūminai lāda mai girma.

147. Mēne ne Allah zai amfāna da yi muku azāba idan kun gōde, kuma kun yi īmāni? Allah Yā kasance Mai gōdiya Masani.

فَإِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَلَنْ يَجْعَلَ
اللَّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلًا ﴿١٤٢﴾

إِنَّ الْمُنَافِقِينَ يُخَادِعُونَ اللَّهَ وَهُوَ
خَدِيعُهُمْ وَإِذَا قَامُوا إِلَى الصَّلَاةِ قَامُوا
كَسَالَىٰ بَرَاءَةٍ وَالنَّاسُ لَا يَذْكُرُونَ
اللَّهَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿١٤٣﴾

مُذَبِّحِينَ بَيْنَ ذَلِكَ لَا إِلَىٰ هَٰؤُلَاءِ وَلَا إِلَىٰ
هَٰؤُلَاءِ وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ سَبِيلًا ﴿١٤٤﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَتَّبِعُوا الْكَافِرِينَ
أُولَٰئِكَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ أَتُرِيدُونَ أَنْ
تَجْعَلُوا لِلَّهِ عَلَيْكُمْ سُلْطَانًا مُّبِينًا ﴿١٤٥﴾

إِنَّ الْمُنَافِقِينَ فِي الدَّرَكِ الْأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ
وَلَنْ تَجِدَ لَهُمْ نَصِيرًا ﴿١٤٦﴾

إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَأَصْلَحُوا وَاعْتَصَمُوا
بِاللَّهِ وَأَخْلَصُوا دِينَهُمْ لِلَّهِ فَأُولَٰئِكَ مَعَ
الْمُؤْمِنِينَ وَسَوْفَ يُؤْتِي اللَّهُ
الْمُؤْمِنِينَ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿١٤٧﴾

مَا يَفْعَلُ اللَّهُ بِعَدَابِكُمْ إِنْ شَكَرْتُمْ
وَأَمَّنْتُمْ وَكَانَ اللَّهُ شَٰكِرًا عَلِيمًا ﴿١٤٨﴾

148. Allah bā Ya son bayyana-nawa da mūnāna daga magana⁽¹⁾ fāce ga wanda aka zālunta. Kuma Allah Yā kasance Mai ji, Masani.

149. Idan kun bayyana alhēri, kō kuwa kuka bōye shi, kō kuwa kuka yāfe laifi daga cūta, to, lalle ne Allah Yā kasance Mai yāfewa, Mai ikon yi.

150. Lalle ne, waɗanda suke kâ-firta da Allah da ManzōnSa kuma sunā nufin su rarrabe⁽²⁾ a tsakānin Allah da manzanninSa, kuma sunā cēwa: “Munā īmāni da sāshe, kuma munā kâfirta da sāshe”. Kuma sunā nufin su riƙi hanya a tsakānin wannan.

151. Waɗannan sū ne kafirai sō-sai, kuma Mun yi tattali, dōmin kâfirai, azāba mai walākantarwa.

152. Kuma waɗanda suka yi īmāni da Allah da manzanninSa, kuma ba su rarrabe a tsakānin kōwa ba daga gare su, waɗannan zā Mu bā su ijārōrinsu, kuma Allah Yā kasance Mai gāfara, Mai jin ƙai.

153. Mutānen Littāfi sunā tam-bayar ka ka saukar da wani littāfi daga sama, a kansu, to, lalle ne sun

﴿لَا يُحِبُّ اللَّهُ الْجَهْرَ بِالسُّوءِ مِنَ الْقَوْلِ
إِلَّا مَنْ ظَلَمَ وَكَانَ اللَّهُ سَمِيعًا عَلِيمًا﴾

إِنْ تَبَدُّوا خَيْرًا أَوْ لَخِفُّوه أَوْ تَعْفُوا عَنْ سُوءِ
فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ عَفُوًّا قَدِيرًا ﴿١٤٩﴾

إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ
وَيُرِيدُونَ أَنْ يُفَرِّقُوا بَيْنَ اللَّهِ وَرُسُلِهِ وَيَقُولُوا
لَوْ مِنْ بَعْضِ بَعْضٍ وَنَكْفُرُ بِبَعْضِ
وَيُرِيدُونَ أَنْ يُتَّخَذُوا بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلًا ﴿١٥٠﴾

أُولَٰئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ حَقًّا وَأَعْتَدْنَا
لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُهِينًا ﴿١٥١﴾
وَالَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَلَمْ يُفَرِّقُوا
بَيْنَ أَحَدٍ مِنْهُمْ أُولَٰئِكَ سَوْفَ
يُؤْتِيهِمْ أَجْرُهُمْ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿١٥٢﴾

يَسْأَلُكَ أَهْلُ الْكِتَابِ أَنْ تُخِزَ عَلَيْهِمْ

(1) Magana mummuna. Allah bā Ya son bayyana mugunyar magana, sai dai wanda aka zālunta, yana iya kai ƙara, kuma yana iya yin addu'a a kan wanda ya zālunƙe shi. Sa'an nan ya shiga bayyanawar abin da ake nufi da miyagun maganganu a cikin āyōyin da suke bin wannan.

(2) Rarrabēwa tsakānin Allah da manzanninSa, shi ne mutum ya ce ga misāli, “Na yarda Allah gaskiya ne, zan yi duka abin da yake mai kyau saboda Shi, amma bābu ruwāna da wani annabi ko wani manzo”, ko kuma ya ce ai duk addinai daya ne, ana nufin Allah da su, sai mutum ya bi abin da ya ga dama. Duka irin waɗannan maganganu bā su da kyau, kâfirai ne.

tambayi Mūsā maƴi girma daga wannan, suka ce: “Ka nūna mana Allah bayyane.” Sai tsāwa ta kāmā su sabōda zāluncinsu, sa'an nan kuma suka riƙi maraƙi (abin bautāwa) bāyan hujjōji bayyanannu sun je musu. Sa'an nan Muka yāfe laifi daga wancan. Kuma Mun bai wa Mūsā daƴi bayyananne.

154. Kuma Muka ɗaukaka dūtse sāma da su, sabōda alkawarinsu, kuma Muka ce musu: “Ku shiga ƙōfar kunā māsū tawāli'u,” kuma Muka ce musu: “Kada ku ƙētare haddi a cikin Asabat,” kuma Muka riƙi alkawari mai kauri daga gare su.

155. To, sabōda warwarēwarsu ga alkawarinsu, da kāfirtarsu da āyōyin Allah, da kisansu ga annabāwa, bā da hakki ba, da maganarsu; “Zukātanmu sunā cikin rufi.” Ā'a, Allah ne Ya yunke a kansu sabōda kāfircinsu, sabōda haka bā zā su yi īmāni ba fāce kaɗan.

156. Kuma sabōda kāfircinsu da faɗarsu, a kan Maryama, ƙiren ƙarya mai girma.

157. Da faɗarsu⁽¹⁾: “Lalle ne mu, mun kashe Masīhu Īsā ɗan

كُتِبَٰ مِنَ السَّمَآءِ فَقَدْ سَأَلُوا مُوسَىٰ أَكْبَرَ
مِنَ ذَٰلِكَ فَقَالُوا أَرِنَا اللَّهَ جَهْرَةً فَأَخَذَتْهُمُ
الصَّاعِقَةُ بِظُلْمِهِمْ ثُمَّ اتَّخَذُوا الْعِجْلَ مِنْ
بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمُ الْبَيِّنَاتُ فَعَقَوْنَا عَنْ
ذَٰلِكَ وَاتَّخَذْنَا مُوسَىٰ سُلْطٰنًا مُّبِينًا ﴿١٥٤﴾

وَرَفَعْنَا قَوْمَهُمُ الطُّورَ بِمِثْقَلِهِمْ وَقُلْنَا لَهُمْ
ادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا وَقُلْنَا لَهُمْ
لَا تَعْبُدُوا فِي السَّبْتِ وَأَخَذْنَا مِنْهُمْ مِثْقًا
عَظِيمًا ﴿١٥٥﴾

فَبِمَا نَقْضِهِمْ مِثْقَلَهُمْ وَكُفْرِهِمْ بَعَاثَ اللَّهُ
وَقْتْلَهُمُ الْآيَةَ بَعْدَ رَحْمَتِي وَقَوْلِهِمْ قُلُوبُنَا
غُلْفٌ بَلْ طَمَعَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ بِكُفْرِهِمْ فَلَا
يُؤْمِنُونَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿١٥٦﴾

وَبِكُفْرِهِمْ وَقَوْلِهِمْ عَلَىٰ مَرْيَمَ بُهْتٰنًا عَظِيمًا ﴿١٥٧﴾

وَقَوْلِهِمْ إِنَّا قَتَلْنَا الْمَسِيحَ عِيسَىٰ ابْنَ مَرْيَمَ

(1) Faɗarsu ta izgilt watau suna cewa: “Mun kashe Īsā ɗan Maryama wanda yake da'awar shi Manzon Allah ne.” Asalin maganar Yahūdu suka karkatar da Dāwūda Sarkin Dimashka, da cewa ga wani mutum nan yana ɓāta ƙasa da aƙidar mutāne, a Baitil Maƙdis. Sabōda haka ya bāyar da ɓɗa ga hākimansa a Baitil Maƙdis da a kashe Īsā. Sai suka tafi suka tsare shi a cikin gida shi da sahabbansa, watau Hawāriyawa. Īsā ya rōƙi waninsu da yarda da kisa a kan sākamon Aljanna. Sai ƙaraminsu ya yarda, Allah Ya sanya masa sifar Īsā, a bāyan haka Ya ɗauke Īsā. Shi kuma aka kashe shi matsayin Īsā. Daga nan, Yahūdu suna zaton sun kashe shi, kuma waɗanda suka halarci ƙissar, suka sābā wa jūna wajen sifar Īsā da cewa shi ne Allah, ko ɗan Allah, ko ɗayan uku, ko manzon Allah, kamar yaɗda ya gaɓata a cikin Baƙara.

Maryama Manzon Allah," alhāli kuwa ba su kashe shi ba, kuma ba su kēre shi ba, kuma amma an kamanta shi ne a garē su. Lalle ne waɗanda suka sābā wa jūna a cikin sha'aninsa, lalle ne, sunā shakka daga gare shi, bā su da wani ilmi fāce bin zato, kuma ba su kashe shi ba bisa ga yaḳīni.

158. Ā'a, Allah Ya ɗauke shi zuwa garē Shi, kuma Allah Yā kasance Mabuwāyi, Mai hikima.

159. Kuma bābu kōwa daga Mutānen Littāfi⁽¹⁾, fāce lalle yanā ĩmāni da shi a gabānin mutuwarṣa, kuma a Rānar Kiyāma yana kasan-cēwa mai shaida, a kansu.

160. To, sabōda zālunci daga waɗanda suka tūba (Yahūdu) Muka haramta musu abūbuwa masu dāɗi, waɗanda aka halatta su a gare su, kuma sabōda taushē-warsu daga hanyar Allah da yawa.

161. Da karɓarsu ga riba, alhāli kuwa an hana su daga gare ta, da cin su ga dūkiyar mutāne da ƙarya. Kuma Muka yi tattali, dōmin kāfirai, azāba mai raɗaɗi.

162. Amma tabbatattu⁽²⁾ a cikin ilmi daga gare su, da mūminai, suna ĩmāni da abin da aka saukar zuwa gare ka, da abin da aka sau-

رَسُولَ اللَّهِ وَمَاقْتُلُوهُ وَمَا صَلَبُوهُ وَلَٰكِن
شُبِّهَ لَهُمْ ۚ وَإِنَّ الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِيهِ لَفِي شَكٍّ
مِّنْهُ مَا لَهُم بِهِ مِنْ عِلْمٍ إِلَّا اتِّبَاعَ الظُّلُمِ
وَمَاقْتُلُوهُ يَقِيْنًا ﴿١٥٨﴾

بَلْ رَفَعَهُ اللَّهُ إِلَيْهِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ﴿١٥٩﴾

وَإِنَّ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ إِلَّا لَيُؤْمِنَنَّ بِهِ قَبْلَ
مَوْتِهِ ۚ وَكَوْنُ الْيَقِيْمَةِ يَكُوْنُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا ﴿١٦٠﴾

فَوَيْلٌ لِلَّذِي هَادَىٰ وَاحِرَةً عَلَيْهِمْ
ظَنَنْتُ أَجَلْتُ لَهُمْ وَبَصَدْتُهُمْ عَنْ سَبِيلِ
اللَّهِ كَبِيرًا ﴿١٦١﴾

وَأَخَذَهُمُ الرِّبَا وَقَدْ نُهُوا عَنْهُ وَأَصْلَحُوا
أَقْوَالُ النَّاسِ بِالْبَاطِلِ وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ
مِنْهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٦٢﴾

لَٰكِنِ الرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ مِنْهُمْ وَالْمُؤْمِنُونَ
يُؤْمِنُونَ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنْزِلَ مِنْ قَبْلِكَ

(1) An ce Mutanen Littafi na zamanin Annabi Isa lalle suna imani da shi gabanin mutuwarṣa cewa shi ba Allah ne ba, kuma ba ɗan Allah ne ba; kowannensu kamɓi ya mutu yana imani da cewa Isa Manzon Allah ne, a lokacin da imanin ba ya amfadin sa. Allah Ya fi sani.

(2) Kabila mai asali tana lalācewa sabōda rashin bin addini, har ta zama mafi sharrin halittar Allah, kamar Yahūdu. Kuma a cikin haka wanda ya koma wa gaskiya sai ya koma ga tsahon asalin, ya ƙāra ɗaukaka da shi, kamar waɗanda suka musulunta daga cikinsu.

kar daga gabāninka, madalla da masu tsai da salla, da māsū bāyar da zakka, da māsū imāni da Allah da Rānar Lāhira. Wadannan zā Mu bā su lāda mai girma.

163. Lalle ne Mu, Mun⁽¹⁾ yi wahayi zuwa gare ka, kamar yadda Muka yi wahayi zuwa ga Nūhu da annabāwa daga bāyansa. Kuma Mun yi wahayi zuwa ga Ibrāhima da Ismā'ila da Is'hāka da Yakūbu da Jikōki da Īsa da Ayūba da Yūnusa da Hārūna da Sulaimān. Kuma Mun bai wa Dāwūda Zabūra.

164. Da wasu manzanni, hakīka, Mun bā da lābārinsu a gare ka daga gabāni, da wasu manzanni wadanda ba Mu bā da lābārinsu ba a gare ka, kuma Allah Yā yi magana da Mūsā, magana sōsai.

165. Manzanni māsū bāyar da bushāra kuma māsū gargadi dōmin kada wata hujja ta kasance ga mutāne a kan Allah bāyan manzannin. Kuma Allah yā kasance Mabu-wāyi, Mai hikima.

166. Amma Allah Yanā shaida da abin da Ya saukar zuwa gare ka. Yā saukar da shi da saninSa. Kuma malā'iku sunā shaida. Kuma Allah Yā isa Ya zama Shaida.

وَالْمُقِيمِينَ الصَّلَاةَ وَالْمُؤْتُونَ الزَّكَاةَ
وَالْمُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ أَُولَئِكَ
سَنُؤْتِيهِمْ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿١٦٣﴾

* إِنَّا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَى نُوحٍ
وَالنَّبِيِّينَ مِنْ بَعْدِهِ وَأَوْحَيْنَا إِلَى إِبْرَاهِيمَ
وَأِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ
وَالْأَسْبَاطِ وَعِيسَى وَأَنبَأْنَا دَاوُدَ زُكْرًا
وَهَارُونَ وَسُلَيْمَانَ وَءَاتَيْنَا دَاوُدَ زُكْرًا ﴿١٦٤﴾

وَرُسُلًا قَدْ قَصَصْنَاهُمْ عَلَيْكَ مِنْ قَبْلُ
وَرُسُلًا لَمْ نَقْصُصْهُمْ عَلَيْكَ وَكَلَّمَ اللَّهُ
مُوسَى تَكْلِيمًا ﴿١٦٥﴾

رُسُلًا مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ لِتَلَاذِبُوا
لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ وَكَانَ اللَّهُ
عَزِيزًا حَكِيمًا ﴿١٦٦﴾

لَٰكِنِ اللَّهُ يَشْهَدُ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ أَنَّهُ مِنَ الْحَقِّ
وَالْعَالَمِينَ يَشْهَدُونَ وَكَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا ﴿١٦٧﴾

(1) Muhammadu bā shi ne farkon manzanni ba, kuma bā shi ne aka fāra yi wa wahayi ba, bā shi ne aka fāra bai wa Littāfi ba. Sai dai shi ne karshensu ga dukkan wadannan abūbuwa, kamar yadda bushārarsu ta bayyana tun a gabāninsa. Kuma yawan annabāwa da manzanni bābu wanda ya san shi sai Allah. Wahayi shi ne ishāra ko yanda Allah ke aiko malā'iki da manzanci zuwa ga wani annabi ko manzonSa.

167. Lalle ne wafanda suka kā-firta kuma suka kange (wasu mutā-ne) daga hanyar Allah, haḳīka, sun baƙe, baƙa mai nīsa.

168. Lalle ne wafanda suka kā-firta, kuma suka yi zālunci, Allah bai kasance Yana yi musu gāfara ba, kuma bā Ya shiryar da su ga hanya.

169. Fāce hanyar Jahannama, sunā māsū dawwama a cikinta har abada, kuma wannan yā kasance, ga Allah, mai sauḳi.

170. Yā kū mutāne! Haḳīka, Manzo yā je muku da gaskiya daga Ubangijinku. Sabōda haka ku yi imāni yā fī zama alhēri a gare ku. Kuma idan kun kāfirta, to, Allah Yanā da abin da ke cikin sammai da ƙasa. Kuma Allah Yā kasance Masani, Mai hikima.

171. Yā Mutānen Littāfi! Kada ku zurfafā a cikin addininku. Kuma kada ku faɗa, ga Allah, fāce gaṣ-kiya. Abin da aka sani kawai, Masī-hu Īsa ɗan Maryama Manzon Allah ne, kuma kalmarSa, yā jēfa ta zuwa ga Maryama, kuma rūhi ne daga gare Shi. Sabōda haka, ku yi imāni da Allah da manzanninSa, kuma kada ku ce, "Uku". Ku hanu (daga faɗin haka) yā fī zama alhēri a gare ku. Abin da aka sani kawai, Allah Ubangiji ne Guda. TsarkinSa yā tabbata daga wani abin haifuwa ya kasance a gare Shi! Shi ne da abin da ke cikin sammai da abin da ke cikin ƙasa, kuma Allah Yā isa Ya zama Wakili.

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ قَدْ ضَلُّوا ضَلَالًا بَعِيدًا ﴿١٦٧﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَظَلَمُوا لَزَيَّاكَ اللَّهُ لِيَغْفِرَ لَهُمْ وَلَا يَهْدِيَهُمْ طَرِيقًا ﴿١٦٨﴾

إِلَّا طَرِيقَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا ﴿١٦٩﴾

يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمُ الرَّسُولُ بِالْحَقِّ مِنْ رَبِّكُمْ فَآمِنُوا خَيْرًا لَكُمْ وَأَنْ تَكْفُرُوا إِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١٧٠﴾

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَا تَغْلُوا فِي دِينِكُمْ وَلَا تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقَّ إِنَّمَا الْمَسِيحُ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ رَسُولُ اللَّهِ وَكَلِمَتُهُ أَلْقَاهَا إِلَى مَرْيَمَ وَرُوحٌ مِنْهُ فَآمِنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَلَا تَقُولُوا ثَلَاثَةٌ أَنْتَهُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنَّمَا اللَّهُ إِلَهُ وَحْدٌ سُبْحَنَهُ أَنْ يَكُونَ لَهُ وَلَدٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا ﴿١٧١﴾

172. Masīhu bā ya kyāmar ya kasance bāwa ga Allah, kuma haka malā'ikun nan makusanta. Kuma wanda ya yi kyāmar bautarSa kuma yi yi girman kai, to, zai tāra su zuwa gare Shi gabà daya.

173. To, amma waɗanda suka yi īmāni, kuma suka aikata ayyukan kwarai, to, zā Ya cika musu ijārō-rinsu, kuma Yanā kāra musu daga falalarSa. Kuma amma waɗanda suka yi kyāma, kuma suka yi girman kai, to, zā Ya yi musu azāba, azāba mai raɗaɗi, kuma bā su samun wani masōyi dōmin kansu, baicin Allah, kuma bā su samun mataimaki.

174. Yā kū mutāne! Haḳīka, wani dalīli daga Ubangijinku yā je muku, kuma Mun saukar da wani haske bayyananne zuwa gare ku.

175. To, amma waɗanda suka yi īmāni da Allah, kuma suka faku a gare Shi, to, zai shigar da su cikin wata rahama daga gare Shi da wata falala, kuma Ya shiryar da su zuwa gare Shi ga tafarki madaidaici.

176. Sunā yi maka fatawa⁽¹⁾. Ka ce: "Allah Yanā bayyana muku

لَنْ يَسْتَكْفَرَ التَّائِبُ أَنْ يَكُونَ عَبْدًا
لِلَّهِ وَلَا التَّائِبُ كَفَّ الْمُقَرَّبُونَ وَمَنْ
يَسْتَكْفِرْ عَنْ عِبَادَاتِهِ، وَاسْتَكْفِرْ
فَسَيَحْشُرُهُمُ إِلَيْهِ جَمِيعًا ﴿١٧٢﴾

فَأَمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
فَيُوَفِّيهِمْ أُجُورَهُمْ وَيَزِيدُهُمْ مِنْ
فَضْلِهِ وَأَمَّا الَّذِينَ اسْتَنَكَفُوا
وَاسْتَكْبَرُوا فَيُعَذِّبُهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا
وَلَا يَجِدُونَ لَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا
وَلَا نَصِيرًا ﴿١٧٣﴾

يَأْتِيهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَهُمْ بُرْهَانٌ مِنْ رَبِّكَ
وَأَنزَلْنَا إِلَيْكُمْ نُورًا مُبِينًا ﴿١٧٤﴾

فَأَمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا بِاللَّهِ وَاعْتَصَمُوا بِهِ
فَسَيُدْخِلُهُمْ فِي رَحْمَةٍ مِّنْهُ وَفَضْلٍ
وَيُعَذِّبُهُمْ إِلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمًا ﴿١٧٥﴾

يَسْقُوتُكَ قُلُوبُ اللَّهِ يُفْتِيكُمْ فِي الْكَلَالَةِ

(1) Bāyan dogon bayāni a kan taushidin Allah, da kōrewar shubhōhin Yahūdu da Nasāra a cikin addini, domin sai zūciya ta yarda da kaɗaita Allah sa'an nan za tā ji ƙarfin riƙo da ƙarfin danka ga hukunce-hukuncen da Allah Yake aza mata. To, yā kōma ne ga abin karantawar sūrar na tsaron dūkiya, ya rufe ta da shi. Ya yi magana a kan mas'alar 'Kalāla', watau mutum ya mutu bai bar rēshensa ba, ko wani asali sai fukafukai kawai, watau 'yan'uwa, maza ko mātā waɗanda ba li'ummai ba. Magana a kan li'ummai kuwa tā gabāta a farkon sūra. Ana gabātar da shaḳīki a kan li'ahi, kuma ana gabātar da na kusa a kan na nēsa, mafi kusantar zumunta. Ana ƙiyasin bai wa 'ya'ya mata biyu, biyu daga uku na dukiya a kan 'yan'uwa mātā, domin sū ba a ce fiye da biyu ba. Diyar tsatso tā fi 'yar'uwa ƙarfin zumunta, kuma tā fi kusanci.

fatawa a cikin 'Kalāla', idan mutum ya halaka, ba shi da rēshe kuma yana da 'yar'uwa, to, tana da rabin abin da ya bari, kuma shi yana gādon ta, idan wani rēshe bai kasance ba a gare ta. Sa'an nan idan ('yan'uwa mātā) suka kasance biyu, to, suna da kashi biyu daga kashi uku ɗin abin da ya bari. Kuma idan sun kasance, 'yan'uwa, maza da mātā, to, namiji yana da misālin rabon mātā biyu. Allah Yana bayyanawa a gare ku, dōmin kada ku face. Kuma Allah ne, Masani ga dukan kōme.

إِنْ أَمَرُوا أَهْلَكَ لَيْسَ لَهُ وَلَدٌ وَلَهُ أُخْتُ
فَلَهَا يَصْفُ مَا تَرَكَ وَهُوَ يَرِثُهَا إِنْ لَمْ يَكُنْ
لَهَا وَلَدٌ فَإِنْ كَانَتَا اثْنَتَيْنِ فَلَهُمَا الشَّكْلَانِ
مِمَّا تَرَكَ وَإِنْ كَانُوا إِخْوَةً رِجَالًا وَنِسَاءً
فَلِلَّذِينَ كَرِهَ مِثْلَ حِطِّ الْأُمِّيَّتِينَ يَسِيرُ اللَّهُ
لَكُمْ أَنْ تَقُولُوا اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ
عَلِيمٌ ﴿٥٥﴾

SŪRATUL MĀ'IDA

سُورَةُ الْمَائِدَةِ

Tana karantar da cikāwar alkawurra da abin da ya rātaya da su wajen rarrabēwa a tsakānin halat da haram, da kyautata akida da aiki.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Yā kû waɗanda suka yi imāni! Ku cika alkawurra. An halatta muku dabbobin jin dāɗi, fāce abin da ake karantāwa a kanku, bā kunā māsū halattar da fārauta ba alhāli kuwa kunā māsū harama. Lalle ne, Allah Yanā hukunta abin da Yake nufi.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا بِالْعُقُودِ أُجِلَتْ لَكُمْ
بِهِمُ الْأَنعَامُ إِلَّا مَا بَيْنَ يَدَيْكُمْ غَيْرَ
مُجِبِّي الصَّدَقَاتِ وَأَنشُرْ حُرْمُ إِنْ اللَّهُ
يَحْكُمُ مَا يُرِيدُ ﴿٥٦﴾

2. Yā kū wadanda suka yi īmāni! Kada ku halattar da ayyukan ibādar Allah game da hajji, kuma da Watā Mai alfarma, kuma da ha-daya, kuma da rātayar raḡumar hadaya, kuma da māsu nufin Dāki Mai alfarma, sunā neman falala daga Ubangijinsu da yarda. Kuma idan kun kwance harama, to, ku yi farauta. Kuma kada ḡiyayya da wasu mutāne ta dāuke ku, dōmin sun kange ku daga Masallāci Mai alfarma, ga ku yi zālunci. Kuma ku taimaki junā a kan aikin ḡwarai da taḡawa. Kuma kada ku taimaki jūna a kan zunubi da zālunci, kuma ku bi Allah da taḡawa. Lalle ne Allah Mai tsananin ukūba ne.

3. An haramta muku mūshe da jini da nāman alade da abin da aka ambaci sūnan wanin Allah a gare shi, da māḡararriya da jēfaffiya da mai gangarōwa da sōkakkiya, da abin da māsu dāgi suka ci, fāce abin da kuka yanka, da abin da aka yanka a kan gunki (shi ma an haramta). Kuma kada ku yi rabo da kibau na cāca, wannan fāsifanci ne. A yau wadanda suka kāfirta sun yanke ḡauna daga addininku. Sabōda haka kada ku ji tsōronsu, kuma ku ji tsōroNa. A yau Nā kammalā muku addininku, kuma Nā cika ni'imaTa a kanku, kuma Nā yarda da Musulunci ya zama addini a gare ku. To, wanda aka sanyā wa lalūra a cikin yunwa mai tsanani, bā yana mai karkata zuwa ga wani zunubi ba, to, lalle ne Allah Mai ḡāfara ne, Mai jin ḡai.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَجْلُوا شَعِيرَ اللَّهِ
وَلَا الشَّهْرَ الْحَرَامَ وَلَا الْهَدْيَ وَلَا الْفَلَاحِيَّةَ
وَلَا ءَآمِينَ الْبَيْتِ الْحَرَامِ يَتَّبِعُونَ فَضْلًا مِّنْ
رَّبِّهِمْ وَرِضْوَانًا وَإِذَا حُلِلْتُمْ فَاصْطَادُوا
وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَاٰنُ قَوْمٍ أَن صَدُّوكم عَنِ
الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ أَن تَعْتَدُوا وَتَعَاوَنُوا عَلَى
الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ
وَالْعَدْوَانِ وَأَنفُوا إِلَٰهَآ إِلَٰهَ شَدِيدِ
الْعِقَابِ ﴿٥﴾

حُرِّمَتْ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةُ وَالدَّمُ وَلَحْمُ الْخَازِيرِ
وَمَا أَهْلَ لَٰغَيْرِ اللَّهِ بِهِ ۖ وَالْمُنْخَفَقَةُ وَالْمَوْفُوذَةُ
وَالْمُتَرَدِّيَةُ وَالطَّيْحَةُ وَمَا أَكَلَ السَّبُعُ
إِلَّا مَا دَكَّكُمْ وَمَا ذُبَحَ عَلَى التُّصْبِ وَأَن
تَتَقَسَّمُوا بِالْأَرْزَاقِ لَكُمْ فَتَقِ الْيَوْمَ بَيْسَ
الَّذِينَ كَفَرُوا مِن دِينِكُمْ فَلَا تَحْشَوْهُمْ
وَأَخْشَوْنَ الْيَوْمَ أَكْمَلَ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتَمَمْتُ
عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا
فَمَنِ اضْطُرَّ فِي مَخْمَصَةٍ غَيْرِ مُتَجَانِفٍ
لِّإِثْمٍ فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٥﴾

4. Suna tambayar ka cewa mēne ne aka halatta musu? Ka ce: “An halatta muku abūbuwa māsū dādī, da abin da kuka sanar (farauta) daga māsū yin miki, kunā māsū sakinsu daga hannuwanku, kunā sanar da su daga abin da Allah Ya sanar da ku. To, ku ci daga abin da suka kama sabōda ku, kuma ku ambaci sūnan Allah a kansa, kuma ku bi Allah da taƙawa. Lalle ne Allah Mai gaugawar sakamako da yawa ne.

5. A yau an halatta muku abūbuwa māsū dādī, kuma abincin waɗanda aka bai wa Littāfi⁽¹⁾ halal ne a gare ku, kuma abincinku halal ne a gare su, da mātā māsū kāmūn kai daga mūminai da mātā 'yā'ya daga waɗanda aka bai wa Littāfi a gabāninku, idan kun je musu da sadā-kōkinsu, kuna māsū yin aure, ba masu yin zina ba, kuma bā māsū riƙon abōkai ba. Kuma wanda ya kāfirta da imāni, to, lalle ne aikinsa yā bāci, kuma shī, a cikin Lāhira, yanā daga māsū hasāra.

6. Yā kū waɗanda suka yi imāni! Idan kun tāshi⁽²⁾ zuwa ga salla, to, ku wanke fuskōkinku da hannu-

يَسْأَلُونَكَ مَاذَا أُحِلَّ لَهُمْ قُلْ أُحِلَّ لَكُمُ
الطَّيِّبَاتُ وَمَا عَلَّمْتُم مِّنَ الْجَوَارِحِ مُكَلِّبِينَ
تُعَلِّمُونَهُنَّ وَمَا عَلَّمَكُمُ اللَّهُ فَعَلُوا مِمَّا
أَمَرَكَ عَلَيْهِمْ وَأَذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهِ
وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ①

الْيَوْمَ أُحِلَّ لَكُمُ الطَّيِّبَاتُ وَطَعَامُ الَّذِينَ أُوتُوا
الْكِتَابَ حِلٌّ لَكُمْ وَطَعَامُكُمْ حِلٌّ لَهُمْ
وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ الْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُحْصَنَاتُ
مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِن قَبْلِكُمْ إِذَا
ءَاتَيْتُمُوهُنَّ أَجُورَهُنَّ مُحْصِينَ غَيْرَ
مُسْفَحِينَ وَلَا مَخْذِلَى أَخْدَانٍ وَمَن يَكْفُرْ
بِالْإِيمَانِ فَقَدْ حَبِطَ عَمَلُهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ
مِنَ الْخَاسِرِينَ ②

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا قُمْتُمْ إِلَى

(1) Wātau Yahūdāwa da Kiristāwa.

(2) Abin da ake halatta salla da shi ruwa mai tsarki domin dauke hadasi ƙarami da alwala, da hadasi habba da wanka. Idan bābu ruwa a yi taimama da wuri na fuskar ƙasa wanda bai sàke ba da wata sana'ar mutum. Bauli da wadiyyi da gāyadi da rihi da shāfar jin dādī na namiji ga mace ko mace ga namiji, da shafar zakarin kansa, duka suna wajabtar da alwala, Fitar maniyi da haita suna wajabtar da wanka. Maziyyi na wajabtar da wanke dukkan zakari sa'an nan a yi alwala. Yankan hannun farāwo yā nuna iyaka inda ake shāfar farilla na taimama, da sunna, kamar yadda ake yin sauran ayyuka duka a kan Kiyāsinsu bisa ga wasu.

wanku zuwa ga magincirōri, kuma ku yi shāfa ga kânunku, kuma ku (wanke) kafāfunku zuwa idānun sāwu biyu. Kuma idan kun kasance māsū janaba, to, ku yi tsarki, kuma idan kun kasance majinyata, kō kuwa a kan tafiya, kō kuwa ɗaya daga gare ku ya zo daga gāyadī, kō kuka yi shāfayyar junā da mātā, sa'an nan ba ku sāmi ruwa ba, to, ku yi nufin wuri⁽¹⁾ mai kyau, sa'an nan ku yi shāfa ga fuskōkinku da hannuwanku daga gare shi. Allah bā Ya nufi dōmin Ya sanya wani ƙunci a kanku, kuma amma Yanā nufi dōmin Ya cika ni'imarSa a kanku, tsammāninku kunā gōdewa.

7. Kuma ku tuna ni'imar Allah a kanku, da alkawarinku wanda Ya ɗaure ku da shi, a lōkacin da kuka ce: "Mun ji kuma mun yi dā'a." Kuma ku bi Allah da taƙawa. Lalle ne Allah Masani ne ga abin da ke a cikin zukata.

8. Yā kū waɗanda suka yi īmāni! Ku kasance māsū tsayin daka dōmin Allah, māsū shaida da ādalci. Kuma kada ƙiyayya da wasu mutāne ta ɗauke ku a kan bā zā ku yi ādalci ba. Ku yi ādalci. Shi ne mafi kusa ga taƙawa. Kuma ku bi Allah da taƙawa. Lalle Allah Masa-ni ne ga abin da kuke aikatawa.

9. Allah Yā yi wa'adi ga waɗanda suka yi īmāni, kuma suka aikata ayyukan ƙwarai. Sunā da wata gā-fara da lāda mai girma.

الصَّلَاةَ فَانْسِلُوا وُجُوهَكُمْ وَأَنذِيكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ وَانْمَسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ وَأَرْجِلُكُمْ إِلَى الْكَعْبَيْنِ وَإِنْ كُنْتُمْ جُنُبًا فَاطَّهَّرُوا وَإِنْ كُنْتُمْ مَرْضَى أَوْ عَلَى سَفَرٍ أَوْ جَاءَ أَحَدٌ مِنْكُمْ مِنَ الْغَائِطِ أَوْ لَمَسْتُمُ النِّسَاءَ فَلَمْ تَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا طَيِّبًا فَامْسَحُوا بِوُجُوهِكُمْ وَأَنذِيكُمْ مِنْهُ مَا يَرِيدُ اللَّهُ لِيَجْعَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ حَرَجٍ وَلَئِنْ كُنْتُمْ عَلَىٰ طَهْرٍ مِنْكُمْ فَلَْيَسِّرْهُ وَلْيَسِّمْ نِعْمَتَهُ عَلَيْكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٥﴾

وَاذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَمِيثَاقَهُ الَّذِي وَاثَقَكُمْ بِهِ إِذْ قُلْتُمْ سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا وَأَتَقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٦﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ لِلَّهِ شُهَدَاءَ بِالْقِسْطِ وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَاَنُ قَوْمٍ عَلَىٰ أَلَّا تَعْدِلُوا أَعْدِلُوا هُوَ أَقْرَبُ لِلتَّقْوَىٰ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿٧﴾

وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿٨﴾

(1) Wātau ku yi taimama.

10. Kuma waɗanda suka kāfirta, kuma suka kāryatā, game da āyō-yinMu, waɗannan sū ne abōkan wuta.

11. Yā kū waɗanda suka yi īmā-ni! Ku tuna ni'imar Allah a kanku, a lōkacin da wasu mutāne suka yi niyyar su shimfiɗa hannuwansu zuwa gare ku⁽¹⁾ sai Ya kange hannuwansu daga gare ku, kuma ku bi Allah da taḳawa. Kuma sai mūminai su dogara ga Allah kawai.

12. Kuma lalle Allah Yā riḳi alkawarin Banī Isrā'īla, kuma Muka ayyana wakilai gōma shā biyu⁽²⁾ daga gare su kuma Allah Ya ce: "Lalle ne Nī, Inā tāre da ku, haḳīka, idan kun tsayar da salla, kuma kun bāyar da zakka, kuma kun yi īmāni da manzannīNa, kuma kuka taimake su, kuma kuka bai wa Allah rance mai kyau, haḳīka, Inā kankare laifukanku daga gare ku, kuma haḳīka, Inā shigar da ku gidājen Aljanna (waɗanda) kōramu sunā gudāna a kārkashinsu, sa'an nan wanda ya kāfirta a bāyan wannan daga gare ku, to, lalle ne, yā bace daga tsakar hanya.

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا
أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ ﴿١٠﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَذْكُرُوا نِعْمَتَ
اللّٰهِ عَلَيْكُمْ إِذْ هَمَّ قَوْمٌ أَن يَبْسُطُوا
إِلَيْكُمْ أَيْدِيَهُمْ فَكَفَّ أَيْدِيَهُمْ عَنْكُمْ
وَاتَّقُوا اللَّهَ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ
الْمُؤْمِنُونَ ﴿١١﴾

﴿وَلَقَدْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَءِيلَ
وَبَعَثْنَا مِنْهُمُ اثْنَيْ عَشَرَ نَقِيبًا
وَقَالَ اللَّهُ إِنِّي مَعَكُمْ لَئِنْ
أَقِمْتُمُ الصَّلَاةَ وَآتَيْتُمُ الزَّكَاةَ
وَوَءِيتُمُ الرِّسَالَةَ وَعَزَرْتُمُوهُمُ
وَأَقْرَضْتُمُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا
لَّأُكَفِّرَنَّ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ
وَلَأُدْخِلَنَّكُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ فَمَنْ كَفَرَ بَعْدَ ذَلِكَ
مِنْكُمْ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ﴾ ﴿١٢﴾

(1) Wannan kiyāyewa ya auku a wurāre da yawa tun Musulmi suna da rauni kuma kāfirai suna da karfi, kuma suna son su kashe Musulmi da Musulunci. Allah Ya tsare su. Saboda haka yanzu da Musulmi suka yi karfi da karfin Allah, yā wajaba a kansu su gode wa Allah da taḳawa. Watau su riḳe alkawarin Allah, su yi abin da Ya aza musu gwargwado hāli.

(2) An ayyana wakilai goma sha biyu daga kabīlun Banī Isrā'īla goma sha biyu domin su ḍaukar musu alkawari daga wurin, kuma su tsare mutānensu ga garin ba a sāba wa alkawarin ba. An gina addinin Banī Isrā'īla a kan kabīlanci. Saboda haka addininsu bā ya fita daga dā'irarsu.

13. To, sabōda warwarēwarsu ga alkawarinsu Muka la'anc su, kuma Muka sanya zukātansu kēkasassu, sunā karkatar da magana daga wurārenta, kuma suka manta da wani yanki daga abin da aka tunātar da su da shi, kuma bā zā ka gushe ba kana tsinkāyar yaudara daga gare su fāce kaɗan daga gare su. To, ka yāfe laifi daga gare su, kuma ka kau da kai. Lalle ne, Allah Yanā son māsū kyautatāwa.

14. Kuma daga waɗanda suka ce: "Lalle ne mū, Nasāra ne," Mun riƙi alkawarinsu, sai suka manta da wani yanki daga abin da aka tunātar da su da shi, sai Muka shūshūta adāwa da kēta a tsakāninsu har ya zuwa ga Rānar Kiyāma. Kuma Allah zai bā su lābāri da abin da suka kasance sunā sanā'antāwa.

15. Yā Mutānen Littāfi! Lalle ne, ManzonMu yā jē muku, yanā bayyana muku abu mai yawa daga abin da kuka kasance kunā bōyēwa daga Littāfi, kuma yanā rangwame daga abu mai yawa. Haƙiƙa, wani haske da wani Littafi mai bayyana nāwa yā je muku daga Allah.

16. Da shi, Allah Yanā shirya da wanda ya bi yardaSa zuwa ga hanyōyin aminci, kuma Yanā fitar da su daga duffai zuwa ga haske da izninSa, kuma Yanā shirya da su zuwa ga hanya madaidaiciya.

17. Lalle haƙiƙa, waɗanda suka ce: "Lalle Allah, Shi ne Masihu ɗan Maryama", sun kāfirta. Ka ce: "To, wane ne ke iya mallakar wani abu daga Allah, idan Yā nufi Ya

فِيمَا تَقْضِيهِمْ فَيَقْبَهُمْ لَعَنَهُمُ
وَجَعَلْنَا قُلُوبَهُمْ قَلِيلَةً يُحْزِرُونَ
الْكَفْرَ عَنْ مَوَاضِعِهِ وَنَسُوا حَظًّا
مِمَّا ذُكِّرُوا بِهِ وَلَا تَزَالُ تَطَّلِعُ
عَلَى خَائِنَةٍ مِنْهُمْ إِلَّا قَلِيلًا مِنْهُمْ
فَأَعْفُ عَنْهُمْ وَاصْفَحْ إِنَّ اللَّهَ
يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٣﴾

وَمِنَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّا نَصْرِي أَخَذْنَا
مِيثَاقَهُمْ فَنَسُوا حَظًّا مِمَّا ذُكِّرُوا
بِهِ فَأَعَزَّ بَيْنَهُمُ الْعَدَاوَةَ
وَالْبَغْضَاءَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَسَوْفَ
يُنَبِّئُهُمُ اللَّهُ بِمَا كَانُوا يَصْنَعُونَ ﴿١٤﴾

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ قَدْ جَاءَكُمْ
رُسُلُنَا يَتْلُونَ لَكُمْ كَثِيرًا
مِمَّا كُنْتُمْ تُخْفُونَ مِنَ الْكِتَابِ
وَيَعْلَمُونَ كَثِيرًا قَدْ جَاءَكُمْ مِنَ
اللَّهِ نُورٌ وَكِتَابٌ مُبِينٌ ﴿١٥﴾

يَهْدِي بِهِ اللَّهُ مَنِ اتَّبَعَ رِضْوَانَهُ
سُبُلَ السَّلَامِ وَيُخْرِجُهُم مِنَ
الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ بِإِذْنِهِ
وَيَهْدِيهِمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿١٦﴾

لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ
الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ قُلْ فَمَنْ يَمْلِكُ
مِنَ اللَّهِ شَيْئًا إِنْ أَرَادَ أَنْ يُهْلِكَ الْمَسِيحَ

halakar da Masihu dan Maryama da uwarsa da wanda yake a cikin kasa gabā daya?" Kuma Allah ne da mallakar sammai da kasa da abin da ke a tsakāninsu, Yanā halitta abin da Yake so. Kuma Allah, a kan dukkan kōme, Mai ikon yi ne.

18. Kuma Yahūdu da Nasāra sun ce: "Mū ne dīyan Allah, kuma masōyanSa." Ka ce: "To, don me Yake yi muku azāba da zunu-banku? Ā'a kū mutāne ne daga waɗanda Ya halitta, Yanā gāfar-tāwa ga wanda Yake so, kuma Yanā azabta wanda Yake so. Kuma Allah ne da mulkin sammai da kasa da abin da ke tsakāninsu, kuma zuwa gare Shi makomā take."

19. Yā Mutānen Littāfi! Lalle ManzonMu yā jē muku yanā bayyana muku, a kan lōkacin fatara daga manzanni, dōmin kada ku ce: "Wani mai bāyar da bushāra bai zo mana ba, kuma haka wani mai gargadi bai zo ba." To, haḳiḳa, mai bāyar da bushāra da mai gargadi sun jē muku. Kuma Allah ne, a kan dukkan kōme, Mai ikon yi.

20. Kuma a lōkacin da Mūsa ya ce wa mutānensa: "Yā ku mutānena! Ku tuna ni'imar Allah a kanku; dōmin Yā sanya annabāwa a cikinku, kuma Yā sanya ku sarā-kuna, kuma Yā bā ku abin da bai bai wa kōwa ba daga tālikai.

21. "Yā mutānena! Ku shiga ka-sar nan, abar tsarkakēwa, wadda Allah Ya rubūta sabōda ku, kuma kada ku kōma da bāya, har ku jūya kunā māsū hasāra."

أَتَيْنَ مَرْيَمَ وَأَمَّهُ وَوَمَنْ فِي الْأَرْضِ
جَمِيعًا وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَمَا يَنْتَهُمَا يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلَى
كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٨﴾

وَقَالَتِ الْيَهُودُ وَالنَّصَارَى نَحْنُ أَبْنَاءُ اللَّهِ
وَأَحِبُّوهُمْ قُلْ فَلِمَ يُعَذِّبُكُمْ بِذُنُوبِكُمْ
بَلْ أَنْتُمْ بَشَرٌ مِمَّنْ خَلَقَ يَغْفِرُ لِمَنْ يَشَاءُ
وَيُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ ﴿١٩﴾

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولُنَا يُبَيِّنُ
لَكُمْ عَلَى فَتْرَةٍ مِنَ الرُّسُلِ أَنْ تَقُولُوا
مَا جَاءَنَا مِنْ بَشِيرٍ وَلَا نَذِيرٍ فَقَدْ جَاءَكُمْ
بَشِيرٌ وَنَذِيرٌ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٠﴾

وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ يَنْقُومُ ادْعُوا
يَعَسَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ جَعَلَ فِيكُمْ أَنْبِيَاءَ
وَجَعَلَكُمْ قُلُوكًا وَءَاتَاكُمْ مَا لَمْ تُؤْتُوا
أَحَدًا مِّنَ الْعَالَمِينَ ﴿٢١﴾

يَنْقُومُ ادْخُلُوا الْأَرْضَ الْمُقَدَّسَةَ الَّتِي
كَتَبَ اللَّهُ لَكُمْ وَلَا تَرْتَدُّوا عَلَى
أَدْبَارِكُمْ فَتَنْقَلِبُوا خَائِبِينَ ﴿٢٢﴾

22. Suka ce: “Ya Mūsā! Lalle ne, a cikinta akwai wasu mutāne māsu kārfi, kuma lalle ne bā zā mu shige ta ba sai sun fice daga gare ta, to, idan sun fice daga gare ta, to, lalle ne mū, māsu shiga ne.”

23. Wasu maza biyu⁽¹⁾ daga waɗanda suke tsōron Allah, Allah Yā yi ni'ima a kansu, suka ce: “Ku shiga gare su, daga kōfar, dōmin idan kuka shige shi, to, lalle ne kū, māsu rinjāya ne, kuma ga Allah sai ku dogara idan kun kasance mūminai.”

24. Suka ce: “Ya Mūsā! Lalle ne mū, bā zā mu shige ta ba har abada matuƙar sun dawwama a cikinta, sai ka tafi kai da Ubangijinka dōmin ku yi yāki. Lalle ne mū, munā a nan zaune.”

25. Ya ce: “Yā Ubangijina! Lalle ne nī, bā ni mallakar kōwa fāce kaina da ɗan'uwāna, sai Ka rarrabe a tsakāninmu da tsakānin mutāne fāsikai.”

26. (Allah) Ya ce: “To, lalle ne ita abar haramtāwa ce a gare su, shēkara arba'in, sunā yin ɗimuwa a

قَالُوا يٰمُوسٰى اِنَّا فِىْهَا قَوْمٌ مَّاجِبٰرِيْنَ
وَإِنَّا لَن نَّدْخُلُهَا حَتّٰى يَخْرُجُوْا مِنْهَا اَوْ اَن
يَخْرُجُوْا مِنْهَا فَاِنَّا دَاخِلُوْنَ ﴿٢٢﴾

قَالَ رَجُلَانِ مِنَ الَّذِيْنَ يَخَافُوْنَ اَنْعَمَ اللّٰهُ
عَلَيْهِمَا اَدْخُلُوْا عَلَيْهِمُ الْبَابَ فَاِذَا دَخَلْتُمُوْهُ
فَاِنَّكُمْ عَلَيْهِمْ لَغٰيْبُوْنَ وَعَلَى اللّٰهِ فَتَوَكَّلُوْا
اِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِيْنَ ﴿٢٣﴾

قَالُوا يٰمُوسٰى اِنَّا لَن نَّدْخُلُهَا اَبَدًا مَّا دَامُوْا
فِيْهَا فَاَذْهَبْ اَنْتَ وَرَبُّكَ فَقَتِلَا
اِنَّا هُنَا قٰلِعِدُوْنَ ﴿٢٤﴾

قَالَ رَبِّ اِنِّىْ لَا اَمْلِكُ اِلَّا نَفْسِىْ وَابْنِىَّ
فَاَفَرِّقْ بَيْنَنَا وَبَيْنَ الْقَوْمِ
الْفٰسِقِيْنَ ﴿٢٥﴾

قَالَ فَاِنَّهَا مَحْرَمَةٌ عَلَيْهِمْ اَرْبَعِيْنَ سَنَةً
يَتَذَكَّرُوْنَ فِى الْاَرْضِ فَلَا تَأْسَ عَلَى

(1) Maza biyu su ne Yūsha'u da Kālib daga Nuḳabā'u, watau wakilai goma sha biyu waɗanda Annabi Mūsā ya aike su dōmin su yiwo binciken hālāyen mutanen da suke zaune a cikin Kudus. Yadda ya fāru shi ne, hāyan da Allah Ya halaka Fir'auna sai Banī Isrā'īla suka koma Masar, daga nan sai Allah Ya rubuta musu cewa su tashi, su koma Ariha'a a cikin ƙasar Sham alhālī mazaunanta kuwa Kan'āniyyāwa ne. Sai Mūsā ya gaya musu cewa, ga ƙasar da Allah Ya bā su, su fitar da waɗanda ke a ciki su zauna. Mūsā ya aika da mutum goma sha biyu dōmin su yiwo leken asiri su zo masa da lābāri, kada su gaya wa mutāne abin da suka gani dōmin kada su firgita. Bayan da suka kōmo, sai suka warware alƙawarin: sai mutum biyu daga cikinsu. Yusha'u da Kālib.

cikin kasa. ⁽¹⁾ Sabōda haka kada ka yi baƙin ciki a kan mutāne fāsikai.”

27. Kuma karantā musu ⁽²⁾ lābā-rin dīya biyu ⁽³⁾ na Ādamu, da gas-kiya, a lōkacin da suka bāyar da baiko, sai aka karɓa daga ɗayansu kuma ba a karɓa daga ɗayan ba, ya ce: “Lalle ne, zan kashe ka.” (‘Dayan kuma) ya ce: “Abin sani dai, Allah Yana karɓa daga māsu taƙawa ne.”

28. “Lalle ne, idan ka shimfiɗa hannunka zuwa gare ni dōmin ka kashe ni, ban zama mai shimfiɗa hannuna zuwa gare ka ba dōmin in kashe ka. Lalle ne nī, inā tsōron Allah Ubangijin tālikai.

29. “Lalle ne nī, inā nufin ka kōma da zunubina game da zunubinka, har ka kasance daga abōkan wuta. Kuma wannan shi ne sakamakon azzālumai.”

30. Sai ransa ya ƙawātar masa kashēwar ɗan’uwansa, sai kuwa ya kashe shi, sa’an nan ya wayi gari daga māsu hasāra.

الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ ﴿٢٧﴾

﴿وَأَنزَلْنَا عَلَيْهِم مِّنَّا آيَةً ۖ أَدَمُّ بِالْحَقِّ إِذْ قَرَّبْنَا قُرْبَانًا فَتَقَبَّلَ مِن أَحَدِهِمَا أَوْلَمَ يَتَقَبَّلُ مِنَ الْآخِرِ قَالَ لَأَقْتُلَنَّكَ قَالَ إِنَّمَا يَتَقَبَّلُ اللَّهُ مِنَ الْمُتَّقِينَ ﴿٢٨﴾

لَئِنْ بَسَطْتَ إِلَى يَدِكَ لِتَقْتُلَنِي مَا أَنَا بِبَاسِطٍ يَدِيَ إِلَيْكَ لِأَقْتُلَنَّكَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ ﴿٢٩﴾

إِنِّي أُرِيدُ أَنْ تَبْوَأَ بَيْتِي وَأَتَعْبِكَ فَقَتَلَتْ مِنْ أَصْحَابِ النَّارِ وَذَلِكَ جَزَاُ الظَّالِمِينَ ﴿٣٠﴾

فَطَرَعَتْ لَهُ نَفْسُهُ قَتَلَ أَخِيهِ فَقَتَلَهُ فَأَصْبَحَ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٣١﴾

(1) Wannan shi ne sakamakon sābāwar alkawari, da aka ce wa magewaya kada su faɗi abin da suka gani, saboda da aƙibar abin, kusan duka sai da suka mutu a cikin halin ɗinuwari.

(2) Kurashawa ko kuwa al’ummarka.

(3) ‘Diyar Ādamu biyu, Kābīla da Hābīla. Asalin maganar kamar yaɗɗa aka ruwaito, mātar Ādamu, Hauwa’u, tana haifuwar namiji da mace a kowane ciki, wajen aure sai a shirɓata dōmin bābu wasu mutāne sai su. Sai Kābīla ya ƙi yarda a bai wa Hābīla ‘yar’uwarsa, har Ādam ya sanya su yin baiko da abin sana’arsu. Kābīla manōmi ne, ya bāyar da mūnāna daga kāyan nōmansa, shi kuma Hābīla ya bāyar da rāgo mai kyau dōmin sana’arsa kiwo ne. Sai wuta ta sauko ta ɗauki rāgon Hābīla, alāmar karɓa. Wannan kuwa ya ɗauki Kābīla ga tunānin kashe shi. Laifi guda yana sabbaba wasa laifuka māsu yawa.

31. Sai Allah Ya aiki wani hankāka, yanā tōno a cikin ƙasa dōmin ya nūna masa yadda zai turbude gāwar ɗan'uwansa. Ya ce: “Kaitōna! Nā ƙasa in kasance kamar wannan hankāka dōmin in turbude gāwar ɗan'uwana?” Sai ya wāyi gari daga māsu nadāmā.

32. Daga sababin wannan,⁽¹⁾ Muka rubūta a kan Banī Isrā'īla cēwa, lalle ne wanda ya kashe rai bā da wani rai ba, ko ɓarna a cikin ƙasa, to kamar yā kashe mutāne duka ne, kuma wanda ya rāya rai, to, kamar yā rāyar da mutāne ne gabā ɗaya. Kuma lalle ne, haƙiƙa, ManzanninMu sun jē musu da hujjōji bayyanannu, sa'an nan kuma lalle ne, māsu yawa daga gare su, a bāyan wannan, haƙiƙa, māsu ɓarna ne a cikin ƙasa.

33. Abin sani kawai, saka-makon⁽²⁾ waɗanda suke yāƙin Allah da ManzōnSa, kuma sunā aiki a cikin ƙasa dōmin ɓarna, a kashe su, ko kuwa a kēre su, kō kuwa a kakkātse hannuwansu da ƙafā-funsu daga sābāni, kō kuwa a kōre su daga ƙasa. Wannan gare su wulakanci ne a cikin rāyuwar dūniya, kuma a Lāhira sunā da wata azāba mai girma.

فَبَعَثَ اللَّهُ غُرَابًا يَبْحِثُ فِي الْأَرْضِ
لِيُرِيَهُ كَيْفَ يُورِى سَوْءَ أَخِيهِ قَالَ
يُوتِلْنِي أُصْغِرْتُ أَنْ أَكُونَ مِثْلَ هَذَا
الْغُرَابِ فَأُورِى سَوْءَ أَخِي فَأَصْبَحَ مِنَ
النَّدَامِينَ ﴿٣١﴾

مِنْ أَجْلِ ذَلِكَ كَتَبْنَا عَلَى بَنِي إِسْرَءِيلَ
أَنَّهُ مَنْ قَتَلَ نَفْسًا بِغَيْرِ نَفْسٍ أَوْ فَسَادٍ
فِي الْأَرْضِ فَكَأَنَّمَا قَتَلَ النَّاسَ
جَمِيعًا وَمَنْ أَحْيَاهَا فَكَأَنَّمَا أَحْيَا
النَّاسَ جَمِيعًا وَلَقَدْ جَاءَتْهُمْ رُسُلُنَا
بِالْبَيِّنَاتِ ثُمَّ إِنَّمَا كَثِيرًا مِنْهُمْ
بَعْدَ ذَلِكَ فِي الْأَرْضِ لَمُسْرِفُونَ ﴿٣٢﴾

إِنَّمَا جَزَاءُ الَّذِينَ يُحَارِبُونَ اللَّهَ
وَرَسُولَهُ وَيَسْعَوْنَ فِي الْأَرْضِ
فَسَادًا أَنْ يُقَتَّلُوا أَوْ يُصَلَّبُوا أَوْ تُقَطَّعَ
أَيْدِيهِمْ وَأَرْجُلُهُمْ مِنْ خَلْفٍ أَوْ يُنْفَوْا
مِنَ الْأَرْضِ ذَلِكَ لَهُمْ جَزَاؤُهُمْ فِي
الدُّنْيَا وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٣٣﴾

(1) Aikata ƙaramin laifi yana sababba babban laifi har ɓarna mai yawa ta wātsu a cikin ƙasa.

(2) Muhārib shi ne ɗan fashi mai tare hanya da makamai. Ana yi masa ɗayan abin da aka ga yā ɗace da shi. Wanda aka yi wa “Salbu” sai kuma a kashe shi. Amfanin Salbu shi ne a gan shi, dōmin hankalin mutāne ya natsu. Korewa yanzu sai ta koma ga dauri har ya mutu ko ya tūba.

34. Fāce fa waɗanda suka tūba tun a gabānin ku sāmi iko a kansu, to, ku sani cēwa lalle ne, Allah Mai gāfara ne, Mai jin kai.

35. Yā ku waɗanda suka yi īmāni! Ku bi Allah da taḳawa, kuma ku nēmi tsari zuwa gare Shi, kuma ku yi jihādī⁽¹⁾ a cikin hanyarSa, tsammāninku, za ku ci nasara.

36. Lalle ne waɗanda suka kāfir-ta, lalle dā sunā da abin da ke a cikin kasa gabā daya da misālinsa tāre da shi, dōmin su yi fansa da shi daga azābar Rānar Kiyāma, bā a karɓar-sa daga gare su, kuma sunā da azāba mai raɗaɗi.

37. Sunā nufin su fita ne daga wuta, kuma ba su zama māsu fita daga gare ta ba, kuma sunā da azāba zaunanniya.

38. Kuma ɓarāwo da ɓarauniya sai ku yanke hannuwansu, bisa sakamako ga abin da suka tsirfanta, a kan azāba daga Allah. Kuma Allah Mabuwayi ne, Mai hikima.

39. To, wanda ya tūba a bāyan zāluncinsa, kuma ya gyāra (halin-sa), to, lalle ne Allah Yanā karɓar tūbarsa. Lalle Allah Mai gāfara ne, Mai jin kai.

إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا مِنْ قَبْلِ أَنْ تَقُولُوا
عَلَيْهِمْ فَاعْلَمُوا إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٣٤﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَابْتَغُوا
إِلَيْهِ الْوَسِيلَةَ وَجَاهِدُوا فِي سَبِيلِهِ
لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٣٥﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْ أَنَّ لَهُمْ مَا فِي
الْأَرْضِ جَمِيعًا وَمِثْلَهُ مَعَهُ
لَيَفْتَدُوا بِهٖ مِنْ عَذَابِ يَوْمِ الْقِيَمَةِ
مَا تُقْبَلُ مِنْهُمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٣٦﴾

يُرِيدُونَ أَنْ يُخْرِجُوا مِنَ النَّارِ وَمَا هُمْ
بِخَارِجِينَ مِنْهَا وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّقِيمٌ ﴿٣٧﴾

وَالسَّارِقُ وَالسَّارِقَةُ فَاقْطَعُوا أَيْدِيَهُمَا
جَزَاءً بِمَا كَسَبَا نَكَالًا مِنَ اللَّهِ
وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٣٨﴾

فَمَنْ تَابَ مِنْ بَعْدِ ظُلْمِهِ وَأَصْلَحَ فَإِنَّ
اللَّهَ يَتُوبُ عَلَيْهِ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ
رَحِيمٌ ﴿٣٩﴾

(1) Wasīla ita ce dukkan aikin ibāda wanda zai kusan tar da mutum zuwa ga Uhangijinsa, amma da sharaɗin an gina shi a kan taḳawa. Kuma taḳawa ita ce bin Allah kamar yadda Ya yi umurni a bi Shi, ta hanyar manzonSa kawai. Jihādī yana cikin taḳawa amma Yā kuma ambatonsa ne domin muhimmancinsa. Shi kuma iri biyu ne: ƙarami, watau yāƙin abokan gābā na bayyane, da babba, shi ne yāƙin abokan gābā na ɓoye, watau rai da Shaidan. Wanda maƙiyinsa na bayyane ya kashe shi yā mutu Shalūdi, wanda maƙiyinsa na ɓoye ya kashe shi ya mutu lāsiki ko kāfiri watau shakiyyi.

40. Shin, ba ka sani ba cēwa lalle ne, Allah Shi ne da mulkin sammai da kasa, Yanā azābtar da wanda Yake so, kuma Yanā yin gāfara ga wanda yake so, kuma Allah, a dukkan kōme, Mai īkon yi ne?

41. Yā kai Manzo! Kada wadanda suke tsēren gangawa a cikin kāfirci su bāta maka rai, daga wadanda suka ce: "Mun yi īmāni" da bākunansu, alhāli zukatansu ba su yi īmānin ba, kuma daga wadanda suka tūba (watau Yahūdu) māsū yawan saurāre ga wasu mutāne na dabam wadanda ba su jē maka ba, sunā karkatar da zance daga bāyan wurarensa, sunā cēwa: "Idan an bā ku wannan, to, ku karɓa, kuma idan ba a bā ku shī ba, to, ku yi sauna." Kuma wanda Allah Ya yi nufin fitinarsa, to, bā zā ka mallaka masa kōme ba daga Allah. Wadannan ne wadanda Allah bai yi nufin Ya tsarkake zukātansu ba. Sunā da kunya a cikin dūniya, kuma sunā da wata azāba mai girma a cikin Lāhira.

42. Māsū yawan saurāre⁽¹⁾ ga karya ne, māsū yawan ci ga haram, to, idan sun zo maka, sai ka yi hukunci a tsakāninsu, kō ka bijira daga gare su. Kuma idan ka bijira daga gare su, to, bā zā su cūce ka da

أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ يُعَذِّبُ مَن يَشَاءُ وَيَغْفِرُ لِمَن
يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٤٠﴾

* يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ لَا يَحْزُنكَ الَّذِينَ
يُكَفِّرُونَ فِي الْكَفْرِ مِنَ الَّذِينَ قَالُوا
ءَامَنَّا بِأَقْوَمِهِمْ وَلَمْ تُؤْمِن قُلُوبُهُمْ وَمِنَ
الَّذِينَ هَادُوا وَسَمِعُوا لِلْكَذِبِ
سَمْعُونَ لِقَوْمٍ آخَرِينَ لَمْ يَأْنُوكَ
يُحَرِّثُونَ الْكَلِمَ مِنْ بَعْدِ مَوَاضِعِهِ
يَقُولُونَ إِنْ أُوتِيتُمْ هَذَا فَخُذُوهُ
وَإِنْ لَمْ تُؤْتَوْهُ فَاحْذَرُوا وَمَن يُرِدِ اللَّهُ
فِتْنَتَهُ فَلَن تَمْلِكَ لَهُ شَيْئًا
أُولَئِكَ الَّذِينَ لَمْ يُرِدِ اللَّهُ أَن يُطَهِّرْ
قُلُوبَهُمْ لَهُمْ فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ وَلَهُمْ فِي
الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٤١﴾

سَمِعُوا لِلْكَذِبِ أَكْثَرُونَ
لِلْحَقِّ فَإِنْ جَاءُوكَ فَاحْكُم بَيْنَهُمْ
أَوْ أَعْرِضْ عَنْهُمْ وَإِنْ تُعْرِضْ عَنْهُمْ فَلَنْ

(1) An bai wa Annabi zaɓi da ya yi hukunci ko kada ya yi, a tsakānin kāfirai biyu, idan sun yarda da hukuncinsa. Wannan dāmā tana aiki a kotunan Musulmi ga abin da ya shafi haɓɓoƙi kawui, amma ga 'jara'im' a fasar Musulmi tilas sai a bi shari'ar Musulunci domin tsaron aminci, sai dai kāfiri yana iya shan giyarsa, ga misali a Boye, banda a cikin jama'a. Haka kuma laifuka na al'adunsu kuma Musulmi bā zā su taɓa masu su ba, sai su yi hukuncinsu a tsakāninsu.

kōme ba, kuma idan ka yi hukunci, to, sai ka hukunta a tsakāninsu da ādalci. Lalle ne, Allah Yanā son māsu ādalci.

43. Kuma yāya suke gabatar da kai ga hukunci, alhāli a wurinsu akwai Attaura, a cikinta akwai hukuncin Allah, sa'an nan kuma sunā karkacēwa a bāyan wannan? Waɗannan bā mūminai ba ne!

44. Lalle ne Mū, Mun saukar da Attaura, a cikinta akwai shiriya da haske, annabāwa waɗanda suke sun sallamā, sunā yin hukunci da ita ga waɗanda suka tūba (Yahūdu), da mālaman tarbiyya, da manyan malamai ga abin da aka nēme su da su tsare daga Littāfin Allah, kuma sun kasance, a kansa, māsu bā da shai-da. To, kada ku ji tsōron mutāne, kuma ku ji tsōroNa, kuma kada ku sayi 'yan kuɗi kaɗan da āyoyiNa. Wanda bai yi hukunci ba da abin da Allah Ya saukar, to, waɗannan sū ne kāfirai.

45. Kuma Mun rubūta a kansu, a cikinta cēwa, lalle (anā kashe) rai sabōda rai, kuma (anā dēbe) idō sabōda idō, kuma (ana katse) hanci sabōda hanci, kuma kunne sabōda kunne, kuma haḳōri sabōda haḳōri, kuma a raunuka a yi sakayya. To, wanda ya yi sadaka da shi, to, shi kaffāra ce a gare shi. Kuma wanda bai yi hukunci ba da abin da Allah Ya saukar, to, waɗannan sū ne azzālumai.

46. Kuma Muka biyar a kan gurābansu da Īsa ɗan Maryama,

يَظُنُّوكَ شَيْعًا إِنْ حَكَمْتَ فَأَحْكُم بَيْنَهُم بِالْعِصْطِ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ ﴿٤٣﴾

وَكَيْفَ يُحْكُمُونَكَ وَعِنْدَهُمُ التَّوْرَةُ فِيهَا حُكْمُ اللَّهِ ثُمَّ يَتَوَلَّوْنَ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَمَا أُولَئِكَ بِالْمُؤْمِنِينَ ﴿٤٤﴾

إِنَّا أَنْزَلْنَا التَّوْرَةَ فِيهَا هُدًى وَنُورٌ يُحْكُمُ بِهَا النَّبِيُّونَ الَّذِينَ أَسْلَمُوا لِلَّذِينَ هَادُوا وَالرَّبَّانِيُّونَ وَالْأَحْبَارُ بِمَا اسْتُحْفِظُوا مِنْ كِتَابِ اللَّهِ وَكَانُوا عَلَيْهِ شُهَدَاءَ فَلَا تَخْشَوُا النَّاسَ وَاخْشَوْنِي وَلَا تَشْرَوْا بِنَاتِنِي ثَمَنًا قَلِيلًا وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ ﴿٤٥﴾

وَكَتَبْنَا عَلَيْهِمْ فِيهَا أَنْ النَّفْسَ بِالنَّفْسِ وَالْعَيْنَ بِالْعَيْنِ وَالْأَنْفَ بِالْأَنْفِ وَالْأُذُنَ بِالْأُذُنِ وَالْيَسْنَ بِالْيَسَنِ وَالْجُرُوحَ قِصَاصٌ فَمَنْ تَصَدَّقَ بِهِ فَهُوَ كَفَّارَةٌ لِلَّهِ وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٤٦﴾

وَقَفَّيْنَا عَلَى آثَرِهِم بِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ

yānā mai gaskatāwa ga abin da yake a gaba gare shi daga Attaura, kuma Muka bā shi Injīla, a cikinsa akwai shiriya da haske, yānā mai gaskatāwa ga abin da yake a gaba gare shi daga Attaura, kuma shi shiriya ne da wa'azi ga māsū taƙa-wa.

47. Kuma sai mutānen Injīla su yi hukunci da abin da Allah ya saukar a cikinta. Kuma wanda bai yi hukunci ba da abin da Allah ya saukar, to, waɗannan sū ne fāsīkai.

48. Kuma Mun saukar da Littāfi zuwa gare ka da gaskiya, yānā mai gaskatāwa ga abin da yake a gaba gare shi daga Littāfi (Taurata da Injīla), kuma mai halartāwa a kansa. Sai ka yi hukunci a tsakāninsu da abin da Allah Ya saukar, kuma kada ka bībiyi son zūciyōyinsu ga barin abin da ya zo maka daga gaskiya⁽¹⁾. Ga kōwanne daga gare ku Mun sanya shari'a da hanya (ta bin ta). Kuma dā Allah Yā so, dā Yā sanya ku al'umma guda, kuma amma dōmin Ya jarraba ku a cikin abin da Ya bā ku. Sai ku yi tsēre ga ayyukan alhēri. Zuwa ga Allah makōmarku take gabā ɗaya. Sa'an nan Ya bā ku lābāri ga abin da kuka kasance kunā sābāwa a cikinsa.

49. Kuma ka yi hukunci a tsakāninsu da abin da Allah Ya saukar, kuma kada ka bībiyi son zūciyōyinsu, kuma ka yi saunar su fitine

مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ وَآتَيْنَاهُ
الْإِنْجِيلَ فِيهِ هُدًى وَنُورٌ وَمُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ
يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ وَهُدًى وَمَوْعِظَةٌ
لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٥٧﴾

وَلِيَحْكُمَ أَهْلَ الْإِنْجِيلِ بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ فِيهِ
وَمَن لَّمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ فَأُولَٰئِكَ
هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿٥٨﴾

وَأَنزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا
لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ الْكِتَابِ وَمُهَيِّمًا
عَلَيْهِ فَاحْكُم بَيْنَهُم بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ وَلَا تَتَّبِعْ
أَهْوَاءَهُمْ عَمَّا جَاءَكَ مِنَ الْحَقِّ لِكُلِّ جَعَلْنَا
مِنْكُمْ شِرْعَةً وَمِنْهَاجًا وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ
لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَٰكِن
لِّيَبْلُوَكُمْ فِي مَاءِ آثَانِكُمْ فَاسْتَمِيقُوا
الْحَقِيرَاتِ إِلَى اللَّهِ مَرَجِعُكُمْ جَمِيعًا
فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿٥٩﴾

وَأَن آخِزُكُمْ بَيْنَهُمْ بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ وَلَا تَتَّبِعْ
أَهْوَاءَهُمْ وَآخِذْهُمْ أَنَّ يَفِضُّوكَ عَنْ بَعْضِ

(1) Allah. Kuma Mun bai wa kowa shari'o'insa da dōkōkinsa, sa'an nan kuma da hanyar da ake bi wajen zartar da shari'ar.

ka daga sāshen abin da Allah Ya saukar zuwa gare ka. To, idan sun jūya bāya, to, ka sani cēwa, kawai Allah yana nufin Ya sâme su da masīfa ne sabōda sāshen zunubansu. Kuma lalle ne, māsū yawa daga mutāne, haḳīka, fāsīkai ne.

50. Shin, hukuncin Jāhiliyya⁽¹⁾ suke nēma? Kuma wane ne mafi kyau ga hukunci daga Allah sabōda mutāne waɗanda suke yin yaḳīni (tabbataccen imāni)?

51. Yā kū waɗanda suka yi imāni! Kada ku riḳi Yahūdu da Nasāra majibinta. Sāshensu majibinci ne ga sāshe. Kuma wanda ya jibince su daga gare ku, to, lalle ne shi, yaṅa daga gare su. Lalle Allah bā Ya shiriyar da mutāne azzālumai.

52. Sai ka ga waɗanda a cikin zukatansu akwai cūta, sunā tsēren gaugawa a cikinsu, sunā cēwa: "Munā tsōron kada wata masīfa ta sâme mu." To, akwai tsammānin Allah Ya zo da būḍi, kō kuwa wani umurni daga wurinSa, har su wāyi gari a kan abin da suka bōye a cikin zukatansu, sunā māsū nadāmā.

53. Kuma waɗanda suka yi imāni sunā cēwa: "Shin, waɗannan ne waɗanda suka yi rantsuwa da Allah iyākar rantsuwōyinsu, cēwa sū, lalle sunā tāre da kū?" Ayyukansu sun bāci, sabōda haka suka wāyi gari sunā māsū hasāra.

مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَاعْلَمُوا أَنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُصِيبَهُمْ بِبَعْضِ ذُنُوبِهِمْ وَإِنْ كَثُرَ مِنْ النَّاسِ لَفَسِخُونَ ﴿٥٠﴾

أَفَحُكْمَ الْجَاهِلِيَّةِ يَبْغُونَ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ حُكْمًا لِقَوْمٍ يُوقِنُونَ ﴿٥١﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّبِعُوا الْيَهُودَ وَالنَّصَارَىٰ ۚ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضُهُمْ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ فَإِنَّهُمْ مِنْهُمْ إِنَّمَا اللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٥٢﴾

فَتَرَى الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ يُسْرِعُونَ فِيهِمْ يَقُولُونَ نَخْشَى أَنْ تُصِيبَنَا آيَةٌ فَقَعَى اللَّهُ أَنْ يَأْتِيَ بِالْفَتْحِ أَوْ أَمْرٍ مِنْ عِنْدِهِ فَيُصْبِحُوا عَلَىٰ مَا أَسْرَوْا فِي أَنْفُسِهِمْ تَلِيمِينَ ﴿٥٣﴾

وَيَقُولُ الَّذِينَ آمَنُوا أَهْلُ الْآلَاءِ الَّذِينَ أَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَلْمِيهِمْ أَنَّهُمْ لَمَعَكَ لَمْ يَكُنْ حَيْطَتُ أَعْمَالِهِمْ فَأَصْبَحُوا خَاسِرِينَ ﴿٥٤﴾

(1) Hukuncin Jāhiliyya shi ne wanda ake gināwa a kan son rai da al'āda da kuma ra'ayin azzalumai, ba ya da wani asali daga wani littafi na Allah.

54. Yā kū waḍanda suka yi īmāni! Wanda ya yi ridda daga gare ku daga addininsa, to, Allah zai zo da wasu mutāne, Yanā son su kuma sunā son Sa, māsu tawālu'i a kan mūminai, māsu izza a kan kāfirai. Sunā yin jihādi a cikin hanyar Allah, kuma bā su tsōron zargin wani mai zargi. Waccan falalar Allah ce, Yanā bāyar da ita ga wanda Yake so. Kuma Allah Mayalwaci ne, Mai ilmi.

55. Abin sani kawai, majiɓin-cinku Allah ne da ManzonSa, da waḍanda suka yi īmāni, waḍanda suke sunā tsayar da salla, kuma sunā bāyar da zakka kuma sunā rukū'i.

56. Kuma wanda ya jibinci Allah da ManzonSa da waḍanda suka yi īmāni, to, kunngiyar Allah sū ne māsu rinjāya.

57. Yā ku waḍanda suka yi īmāni! Kada ku riƙi waḍanda suka riƙi addininku bisa izgili da wāsa, daga waḍanda aka bai wa Littāfi daga gabāninku da kāfirai, masōya. Kuma ku bi Allah da taƙawa idan kun kasance mūminai.

58. Kuma idan kuka yi kira zuwa ga salla, sai su riƙe ta bisa izgili da wāsa. Wannan dōmin lalle ne sū, mutāne ne (waḍanda) bā su hankalta.

59. Ka ce: "Ya Mutānen Littāfi! Shin, kunā ganin wani laifi daga gare mu? Fāce dai dōmin mun yi īmāni da Allah da abin da aka saukar zuwa gare mu da abin da aka

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا مَنْ يَرْتَدَّ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ
فَسَوْفَ يَأْتِي اللَّهَ بِقَوْمٍ يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ أَذِلَّةٌ
عَلَى الْمُؤْمِنِينَ أَعِزَّةٌ عَلَى الْكَافِرِينَ يُجَاهِدُونَ
فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا يَخَافُونَ لَوْمَةَ لَائِمٍ ذَلِكَ فَضْلُ
اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٥٤﴾

إِنَّمَا أَوْلَاكُمْ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا الَّذِينَ
يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ
رَاكِعُونَ ﴿٥٥﴾

وَمَنْ يَتَوَلَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا
فَأِنَّ حَرْبَ اللَّهِ هُمْ الْعُقُوبُونَ ﴿٥٦﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الَّذِينَ اتَّخَذُوا
دِينَكُمْ هُزُوءًا وَلَعِبًا مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ
مِنْ قَبْلِكُمْ وَالْكَافِرَ أُولِيَاءَ وَاتَّقُوا اللَّهَ
إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٥٧﴾

وَإِذَا نَادَيْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ اتَّخَذُوا هُزُوءًا وَلَعِبًا
ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْقِلُونَ ﴿٥٨﴾

قُلْ يٰٓأَهْلَ الْكِتَابِ هَلْ تَسْمَعُونَ مِنَّا إِلَّا أَن
ءَامَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْنَا وَمَا أُنزِلَ مِنْ قَبْلُ
وَأَن آكُفِّرُكُمْ فَيَسْمَعُوا ﴿٥٩﴾

saukar daga gabāni, kuma dōmin mafi yawanku fāsikai ne.”

60. Ka ce: “Shin, in gaya muku mafi sharri daga wannan, dōmin sakamako⁽¹⁾ daga wurin Allah? Wanda Allah Ya la'ane shi kuma Ya yi fushi da shi, kuma Ya sanya daga gare su birai da aladai, kuma ya bauta wa 'Dāgūta. Wadannan ne mafiya sharrin wuri, kuma mafiya bata daga tsakar hanya.”

61. Kuma idan sun zo muku sai su ce: “Mun yi imāni.” Alhāli kuwa haḳīka, sun shigo da kāfirci, kuma sū lalle ne, sun fita da shi, kuma Allah ne Mafi sani ga abin da suka kasance sunā bōyēwa.

62. Kuma kana ganin māsu yawa daga gare su, sunā tsēren gaugawa a cikin zunubi da zālunci da cinsu ga haram. Haḳīka, tir da abin da suka kasance sunā aika-tāwa.

63. Don me Malaman Tarbiyya⁽²⁾ da manyan malamai (na Yahūdu) ba su hanā su daga fadar-su ga zunubi da cinsu ga haram ba? Haḳīka, tir daga abin da suka kasance sunā sanā'antāwa.

64. Kuma Yahūdu suka ce: “Hannun Allah abin yi wa kūkumi ne⁽³⁾.” An sanya hannuwansu a

قُلْ هَلْ أُنَبِّئُكُمْ بِشَرِّ مِمَّنْ ذَلِكُمْ مَثْوًى عِنْدَ اللَّهِ مَنْ
لَعَنَهُ اللَّهُ وَغَضِبَ عَلَيْهِ وَجَعَلَ مِنْهُمْ الْفِرْدَ
وَالْحَنَازِيرَ وَعَبَدَ الطَّاغُوتَ أُولَئِكَ شَرٌّ مَكَانًا
وَأَضَلُّ عَنْ سَوَاءِ السَّبِيلِ ﴿٥٠﴾

وَإِذَا جَاءَ وَكُفَّاؤُهُمْ وَقَدْ خَلَوْا بِالْكَفْرِ
وَهُمْ قَدْ خَرَجُوا بِهِ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا كَانُوا
يَكْمُونَ ﴿٥١﴾

وَتَرَى كَثِيرًا مِنْهُمْ يُسْرِعُونَ فِي الْأَثْمِ
وَالْعُدُونِ وَأَكْلِهِمُ الشُّحْتُ لَيْسَ
مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٥٢﴾

لَوْلَا يَنْهَاهُمُ الرَّبَّانِيُّونَ وَالْأَحْبَارُ عَنْ
قَوْلِهِمُ الْإِثْمَ وَأَكْلِهِمُ الشُّحْتُ لَيْسَ
مَا كَانُوا يَصْنَعُونَ ﴿٥٣﴾

وَقَالَتِ الْيَهُودُ يَدُ اللَّهِ مَغْلُولَةٌ غُلَّتْ أَيْدِيهِمْ

(1) Kunā son in gaya muku ba dōmin ku hā ni wani sakamako ba, sai dōmin Allah Ya sākā mini. Mutānen da aka jūyar suka kōma birai da aladai kuma suka bauta wa wani Allah, su ne mafi sharrin mutāne.

(2) Don me malaman su hā su yin wa'azi ga jāhilansu? Tir da rashin wa'azi!

(3) Suna nufin wai Allah marowaci ne.

cikin kükumi! Kuma an la'ane su sabōda abin da suka faɗa. Ā'a, hannuwanSa biyu shimfidadfu ne, Yanā ciyarwa yadda Yake so. Kuma lalle ne abin da aka saukar zuwa gare ka yanā k̄āra wa māsu yawa daga gare su, girman kai da kāfirci. Kuma Mun jēfa a tsakāninsu, kiyayya da kēta, zuwa Rānar Kiyāma, kō da yausha suka hūra wata wuta dōmin yāki, sai Allah Ya bice ta. Sunā aiki a cikin kasa dōmin barna, alhāli kuwa Allah bā Ya son māsu fasādi.

65. Kuma dā dai lalle Mutānen Littāfi sun yi imāni, kuma sun yi takawa, hakika, dā Mun kankare miyāgun ayyukansu daga gare su, kuma dā Mun shigar da su gidājen Aljannar Ni'ima.

66. Kuma dā dai lalle sū, sun tsayar da Attaura da Injila da abin da aka saukar zuwa gare su daga Ubangijinsu, hakika, dā sun ci daga bisansu da kuma daga karkashin kafāfunsu. Daga gare su akwai wata al'umma mai tsakaitāwa, kuma māsu yawa daga gare su, abin da suke aikatāwa yā mūnana.

67. Yā kai Manzo! Ka iyar da⁽¹⁾ abin da aka saukar zuwa gare ka daga Ubangijinka. Kuma idan ba ka aikata ba, to, ba ka iyar da manzancinSa ba ke nan. Kuma Allah Yanā tsare ka daga mutāne. Lalle ne, Allah bā Ya shiryar da mutāne kāfirai.

وَلْيُحْسَبُوا إِلَى الْوَيْلِ يَدَاهُ مَبْسُوطَتَانِ يُنفِقُ
كَيْفَ يَشَاءُ وَلَا تَرِيدَنَّ كَثِيرًا مِنْهُمْ مَا أَُنْزِلَ
إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ طُغْيَانًا وَكُفْرًا وَالْقِيَامَ يَبْعَثُهُمُ
الْعَذَابَ وَالْبَعْضُ إِلَى يَوْمِ الْفَيْصَةِ كَلِمًا
أَوْ قَدْ وَارَا لِلْحَرْبِ أَطْفَالَهَا اللَّهُ وَتَسْعَوْنَ
فِي الْأَرْضِ فَسَادًا وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ
الْمُفْسِدِينَ ﴿٦٥﴾

وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْكِتَابِ آمَنُوا وَاتَّقَوْا
لَكُفِّرْنَا عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ
وَلَا لَدْخَلْنَاهُمْ جَهَنَّمَ النَّعِيمِ ﴿٦٦﴾

وَلَوْ أَنَّهُمْ أَقَامُوا التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ وَمَا أُنْزِلَ
إِلَيْهِمْ مِنْ رَبِّهِمْ لَأَكَلُوا مِنْ فَوْقِهِمْ
وَمِنْ تَحْتِ أَرْجُلِهِمْ مِنْهُمْ أُمَّةٌ
مُقْتَصِدَةٌ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ سَاءٌ
مَا يَعْمَلُونَ ﴿٦٧﴾

﴿يَا أَيُّهَا الرُّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ
رَبِّكَ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَغْتَ
رِسَالَتَهُ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ
إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ﴾ ﴿٦٨﴾

(1) Wannan āya tā kāfirta dukan wanda ya ce kō ya yarda da cewa Annabi yā Bōye wani abu daga Allah, ko kuma yā kēbe wasu mutāne da wani abu daga manzancinsa daga Allah.

68. Ka ce: “Yā ku Mutānen Lit-tāfi! Ba ku zama a kan kōme ba, sai kun tsayar da Attaura da Injila da abin da aka saukar zuwa gare ku daga Ubangijinku.” Kuma lalle ne, abin da aka saukar zuwa gare ka daga Ubangijinka, yanā kara wa māsu yawa daga gare su girman kai da kāfirci. To, kada ka yi baƙin ciki a kan mutāne kāfirai.

69. Lalle ne, waƙanda suka yi īmāni da waƙanda suka tūba (Ya-hūdu) da Karkatattu da Nasāra, wanda ya yi īmāni da Allah da Rānar Lāhira, kuma ya aikata aiki na kwarai, to, bābu tsōro a kansu, kuma ba su zamo sunā baƙin ciki ba.

70. Lalle ne haƙīka, Mun riki alkawarin Bani Isrā'īla, kuma Mun aiki manzanni zuwa gare su, ko da yausha wani manzo ya je musu da abin da rāyukansu bā su so, wani ɓangare sun karyata, kuma wani ɓangare sunā kashēwa.

71. Kuma suka yi zaton cēwa wata fitina bā zā ta kasance ba, sai suka makanta, kuma suka kurunta, sa'an nan Allah Ya karɓi tuba a gare su, sa'an nan suka makanta kuma suka kurunta māsu yawa daga gare su, alhāli Allah Mai gani ne ga abin da suke aikatāwa.

72. Lalle ne, haƙīka, waƙanda⁽¹⁾ suka ce: “Lalle ne Allah, Shī ne

قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَسْتُ عَلَىٰ شَيْءٍ حَتَّىٰ
تُخَيَّمُوا بِالَّذِينَ وَالْأَنْجِيلَ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْكُمْ
مِّن رَّبِّكُمْ وَلَيَزِيدَنَّ كَثِيرًا مِّنْهُمْ
مَّا أُنْزِلَ إِلَيْكُم مِّن رَّبِّكُمْ طَعَسْتُمْ وَكُفَرْتُمْ
فَلَا تَأْسَ عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿٦٨﴾

إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالصَّٰدِقُونَ
وَالصَّٰدِقَاتُ مَن ءَامَنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ
وَعَمِلُوا صَالِحًا فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ
يَحْزَنُونَ ﴿٦٩﴾

لَقَدْ أَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَءِيلَ وَرَأْسَنَّا إِلَيْهِمْ
رُسُلًا كُلَّمَا جَاءَهُمْ رَسُولٌ بِمَا لَا تَهْوَىٰ
أَنفُسُهُمْ فَرِيقًا كَذَّبُوا وَفَرِيقًا
يَقْتُلُونَ ﴿٧٠﴾

وَحَسِبُوا أَنَّا لَآكُونُ فِتْنَةً فَعَمَّوْا وَصَمَّوْا ثُمَّ
تَابَ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ ثُمَّ عَمَّوْا وَصَمَّوْا كَثِيرٌ
مِّنْهُمْ وَاللّٰهُ بِمَا يَعْمَلُونَ ﴿٧١﴾

لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللّٰهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ

(1) Šū ne Ya'akūbiyya. Bāyan bayāni a kan aibōbin Yahūdu sai Ya shiga bayāni a kan aibōbin Nasāra.

Masīhu, dan Maryama,” sun kāfirta. Alhāli kuwa Masīhu yā ce: “Yā Banī Isrā'īla! Ku bauta wa Allah Ubangijina, kuma Ubangijinku.” Lalle ne shi, wanda ya yi shirki da Allah, to, lalle ne, Allah Yā haramta masa Aljanna. Kuma bābu wasu mataimaka ga azzālumai.

73. Lalle ne, haḳīka, waḍanda suka ce: “Allah na ukun uku ne,” sun kāfirta, kuma babu wani abin bautāwa fāce Ubangiji Guda. Kuma idan ba su hanu daga abin da suke faɗa ba, haḳīka, wata azāba mai raɗaɗi tānā shāfar waḍanda suka kāfirta daga gare su.

74. Shin fā, bā su tūba zuwa ga Allah, kuma su nēmē Shi gāfara, alhāli kuwa Allah Mai gāfara ne, Mai jin kai?

75. Masīhu ḍan Maryama bai zama ba fāce Manzo ne kawai, haḳīka, manzanni sun shige daga gabāninsa, kuma uwarsa siddikā⁽¹⁾ ce. Sun kasance sunā cin abinci. Ka dūba yadda Muke bayyana musu āyōyi. Sa'an nan kuma ka dūba yadda ake karkatar da su.

76. Ka ce: “Ashe, kunā bauta wa, baicin Allah, abin da ba ya mallakar wata cūta sabōda ku, kuma haka wani amfani⁽²⁾, alhāli kuwa Allah Shi ne Mai ji, Masani?”

مَوْتُهُ وَقَالَ الْمَسِيحُ يَتَّبِعِي إِسْرَءِيلَ ااعْبُدُوا
اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ إِنَّهُ مَن يُشْرِكْ بِاللَّهِ
فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوَاهُ
النَّارُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ ﴿٧٣﴾

لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ ثَالِثُ
ثَلَاثَةٍ وَمَا مِنْ إِلَهٍ إِلَّا إِلَهٌ وَاحِدٌ وَإِن لَّمْ
يَسْتَهْزُوا عَمَّا يَقُولُونَ لَيَمَسَّنَّ الَّذِينَ
كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٧٤﴾

أَفَلَا يَتُوبُونَ إِلَى اللَّهِ وَيَسْتَغْفِرُونَهُ
وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٧٥﴾

مَا الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ
قَبْلِهِ الرُّسُلُ وَأَعْلَاهُ صِدْقُهُ كَانُوا كِلَابٍ
الطَّعَامِ أَنْظُرْ كَيْفَ يُبَيِّنُ لَهُمُ الْآيَاتِ
ثُمَّ أَنْظُرْ أَنَّى يُؤْفَكُونَ ﴿٧٦﴾

قُلْ اتَّعَبُوا مِن دُوبِ اللَّهِ مَا لَا يَمْلِكُ
لَكُمْ صَرًا وَلَا تَنْفَعُكُمُ اللَّهُ هُوَ السَّمِيعُ
الْعَلِيمُ ﴿٧٧﴾

(1) Siddik shi ne mai yawan gaskatāwar annabāwa, shi ne mafi daukakar daraja a waliyyan Allah, kamar Abubakar Siddik Sahābin Annabi.

(2) Idan bauta wa Īsā, Annabin Allah, ya zama kāfirci, bauta wa waliyyi yā zama hiyāka. Kuma idan Īsā bai mallaki kōme ba, to, waliyyi hiyāku.

77. Ka ce: “Yâ kû Mutānen Lit-tāfi! Kada ku zurfafa a cikin addininku, abin da hā gaskiya ba, kuma kada ku bībiyi son zuciyōyin waƙansu mutāne waƙanda suka rigā suka ɓace a gabāni, kuma suka ɓatar da wasu māsu yawa, kuma suka ɓace daga tsakar hanya.”

78. An la'ani waƙanda suka kāfirta daga Banī Isrā'īla a kan harshen Dāwūda da Īsā ɗan Maryama. Wannan kuwa sabōɗa sābāwar da suka yi ne, kuma sun kasance sunā ta'addi⁽¹⁾.

79. Sun kasance bā su hana jūna daga abin kī, wanda suka aikata. Haƙīka, abin da suka kasance sunā aikatāwa yā mūnana.

80. Kana ganin māsu yawa daga gare su, sunā jībintar waƙanda suka kāfirta. Haƙīka, tir da abin da rāyukansu suka gabatar sabōɗa su, watau Allah Yā yi fushi da su, kuma a cikin azāba sū māsu dawwama ne.

81. Kuma dā sun kasance sunā ĩmāni da Allah da Annabi da abin da aka saukar zuwa gare shi, dā ba su riƙe su masōya ba. Kuma amma māsu yawa daga gare su, fāsikai ne.

82. Lalle ne kana sāmūn mafiya tsananin mutāne a adāwa ga waƙanda suka yi ĩmāni, Yahūdu ne da waƙanda suka yi shirki. Kuma lalle ne kanā sāmūn mafiya kusantarsu a sōyayya ga waƙanda suka yi ĩmāni sū ne waƙanda suka ce: “Lalle mū

قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَا تَغْلُوا فِي دِينِكُمْ غَيْرَ الْحَقِّ وَلَا تَتَّبِعُوا أَهْوَاءَ قَوْمٍ قَدْ ضَلُّوا مِنْ قَبْلُ وَأَضَلُّوا كَثِيرًا وَضَلُّوا عَنْ سَوَاءِ السَّبِيلِ ﴿٧٧﴾

لَمِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ بَنِي إِسْرَءِيلَ بَلْ عَلَى لِسَانِ دَاوُدَ وَعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ ذَلِكَ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ ﴿٧٨﴾

كَانُوا لَا يَتَنَاهَوْنَ عَنْ مُكْرَمَاتِ اللَّهِ يُشْ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿٧٩﴾

تَرَى كَثِيرًا مِنْهُمْ يَقُولُونَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا لَيْسَ مَا قَدْ مَتَّ لَهُمْ أَنْفُسُهُمْ أَنْ يَخُطَّ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَفِي الْعَذَابِ لَهُمْ خَلِيدُونَ ﴿٨٠﴾

وَلَوْ كَانُوا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالنَّبِيِّ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مَا اتَّخَذُوا هَؤُلَاءِ وَلِيًّا وَلَئِنْ كَثِيرًا مِنْهُمْ فَسِقُونَ ﴿٨١﴾

لَتَجِدَنَّ أَشَدَّ النَّاسِ عَدُوًّا لِلَّذِينَ ءَامَنُوا الْيَهُودَ وَالَّذِينَ أَشْرَكُوا وَلَتَجِدَنَّ أَقْرَبَهُمْ مَوَدَّةً لِلَّذِينَ ءَامَنُوا الَّذِينَ قَالُوا إِنَّا نَصْرِي ذَلِكَ يَأْتِ

(1) Ta'addi shi ne kɛtare iyāka da nufin zālunci.

ne Nasāra.” Wancan kuwa sabōda akwai Kissisuna da ruhubānāwa⁽¹⁾ daga cikinsu. Kuma lalle ne sū, bā su yin girman kai.

83. Kuma idan suka ji abin da aka saukar zuwa ga Manzo, kanā ganin idānunsu sunā zubar da ha-wāye, sabōda abin da suka sani daga gaskiya, sunā cewa: “Yā Ubangijinmu! Mun yi imāni, sai ka rubūta mu tāre da māsū shaida.

84. “Kuma mēne ne yake gare mu, bā zā mu yi imāni da Allah ba, da kuma abin da ya zo mana daga gaskiya, kuma munā gūrin Ubangi-jinmu Ya shigar da mu tāre da mutāne sālihai?”

85. Sabōda haka, Allah Yā sāka musu, dōmin abin da suka faɗa, da gidājen Aljanna (wadanda) kōramu sunā gudāna a karkashinsu, sunā madawwama a cikinsu, kuma wannan ne sakamakon māsū kyauta-tāwa.

86. Kuma wadanda suka kāfirta, kuma suka kāryata game da āyōyīnMu, wadancan ne abōkan wuta.

87. Yā ku wadanda suka yi imāni! Kada ku haramta abūbuwa māsū dāɗi da Allah Ya halatta muku, kuma kada ku kētare haddi.

مِنْهُمْ قَسِيْرٌ وَرُحْبَانَاوَانَهُمْ
لَا يَسْتَكْبِرُوْنَ ﴿٨٣﴾

وَإِذَا سَمِعُوا مَا أُنْزِلَ إِلَى الرَّسُولِ
تَرَوُا عُيُنُهُمْ تَفِيْضٌ مِنَ الدَّمْعِ مِمَّا
عَرَفُوا مِنَ الْحَقِّ يَقُولُوْنَ رَبَّنَا آمَنَّا
فَلَا تَكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِيْنَ ﴿٨٤﴾

وَمَا لَنَا لَا نُؤْمِنُ بِاللّٰهِ وَمَا جَاءَنَا مِنَ الْحَقِّ
وَنَطْمَعُ اَنْ يَدْخُلَنَا رَبَّنَا مَعَ الْقَوْمِ
الصَّالِحِيْنَ ﴿٨٥﴾

فَأَنبَهُمُ اللّٰهُ بِمَا قَالُوا جَنَّتْ بَحْرِيْ مِنْ
تَحْتِهَا اَلْأَنْهَارُ خَالِدِيْنَ فِيْهَا وَذَٰلِكَ
جَزَاءُ الْمُحْسِنِيْنَ ﴿٨٦﴾

وَالَّذِيْنَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوْا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ
أَصْحَابُ الْجَحِيْمِ ﴿٨٧﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَحْزَنُوا طَيِّبَتْ
مَا أَحَلَّ اللّٰهُ لَكُمْ وَلَا تَعْتَدُوا

(1) Kissisi shī ne līmānin kiristāwa, ruhubānanci shī ne mutum ya tsabbace daga mutāne dōmin ibāda, kuma ba ya yin aure. Baruhubāne guda, ruhubānāwa jam'i.

Lalle ne, Allah bā Ya son māsū kētare haddi.⁽¹⁾

88. Kuma ku ci daga abin da Allah Ya arzuta ku, halat mai dadi, kuma ku bi Allah da taƙawa, Wanda yake kū, māsū imāni ne da Shi.

89. Allah bā Ya kāmā ku sabōda yāsassa⁽²⁾ a cikin rantsuwōyinku, kuma amma Yanā kāmā ku da abin da kuka kuɗurta rantsuwōyi (a kansa). To, kaffārarsa ita ce ciyar da miskīni gōma daga matsakaicin abin da kuke ciyar da iyālanku, kō kuwa tufātar da su, kō kuwa 'yantāwar wuya. Sa'an nan wanda bai sāmu ba, sai azumin kwāna uku. Wannan ne kaffārar rantsuwōyinku, idan kun rantse. Kuma ku kiyāye rantsuwōyinku. Kamar wannan ne Allah Yake bayyana muku āyoyinSa, tsammāninku kunā gōdēwa.

90. Yā kū wadanda suka yi imāni! Abin sani kawai, giya da cāca da

إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ ﴿٨٨﴾

وَكُلُوا مِن مَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ حَلَالًا طَيِّبًا
وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي أَنْتُمْ بِهٖ مُؤْمِنُونَ ﴿٨٩﴾

لَا يُوَازِجُكُمْ اللَّهُ بِاللَّذِينَ فِي أَيْمَانِكُمْ
وَلَكِنْ يُؤَاخِذُكُمْ بِمَا عَقَّدْتُمُ الْأَيْمَانَ
فَكَفَرْتُمْ بِهٖ إِطْعَامُ عَشْرَةِ مَسْكِينٍ
أَوْ سِطْرُ مَا تَطْعَمُونَ أَفَلَا تَعْقِلُونَ
أَوْ تَحْرِيرُ رَقَبَةٍ ۖ فَمَنْ لَّمْ يَجِدْ فَصِيَامُ
ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ ۚ ذَٰلِكَ كَفَرْتُ أُنَمِّتُكُمْ إِذَا
حَلَفْتُمْ ۚ وَاحْفَظُوا أَيْمَانَكُمْ ۚ كَذَٰلِكَ يَبَيِّنُ
اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٩٠﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ

(1) Haramta abin da Allah Ya halatta kō kuwa halatta abin da Allah Ya haramta kāfirci ne, dōmin wanda ya kētare haddi da kansa. yā yi da'awar Ilāhiyya kō annabci, haka wanda ya bi shi a kan wannan abin, yā yi shirki da Allah, dōmin yā sāmi wani mai wadansu dōkōki wanda bā Allah ba, kuma ya bi shi a kansu, ko kuwa ya bi wani mai da'awar annabci, bāyan Alkur'āni yā ce an rufe annabci daga Annabi Muhammadu, tsīra da aminci su tabbata a gare shi.

(2) Rantsuwa alkawari ce da sunān Allah, cēwa mai rantsuwar zai aikata, ko kuwa bā zai aikata ba, kō kuwa a kan tabbatar wani abu a kan sifar da ya ambata, kō kuwa kōruwarsa daga wannan sifar. Wanda ya yi rantsuwa sa'an nan ya yi hinsi, to, sai ya yi kaffāra, kamar yadda aka ambata a cikin āyar. Sai fa idan ta zama yāsassar rantsuwa ce, wadda mutum ya yi a kan saninsa, sa'an nan sanin nan ya warware, sabōda bayyanar wani abu. Wasu sun ce ita ce rantsuwar da ake yi a cikin magana bā da nufi ba, kamar ā'a wallāhi, ko ī, wallāhi. Kuma akwai rantsuwar gamūsa a kan ƙarya. Ita ma bāhu kaffāra sabōda ita, sai tūba zuwa ga Allah da istigfāri, kuma tanā sanya tsiya.

rēfu da kiban kūrī'a, ⁽¹⁾ kazanta ne daga aikin Shaidan, sai ku nīsance shi, wa la'alla ku ci nasara.

91. Abin sani kawai, Shaidan yanā nufin ya aukar da adāwa da kēta a tsakāninku, a cikin giya da cāca, kuma ya kange ku daga amba-ton Allah, kuma daga sallah. To, shin, ku māsu hanuwa ne?

92. Ku yi dā'a ga Allah, kuma ku yi dā'a ga Manzo, kuma ku kiyāye. To, idan kun jūya, to, ku sani abin da kawai yake kan ManzoniMu, iyarwa bayyananniya.

93. Bābu laifi a kan wadanda suka yi Īmāni, kuma suka aikata ayyukan kwarai, a cikin abin da suka ci, idan sun yi taƙawa kuma suka yi Īmāni, kuma suka aikata ayyukan kwarai, sa'an nan suka yi taƙawa kuma suka yi Īmāni, sa'an nan kuma suka yi taƙawa kuma suka kyautata. ⁽²⁾ Kuma Allah Yana son māsu kyautatāwa.

94. Yā kū wadanda suka yi Īmāni! Lalle ne, Allah zai jarraba ku da wani abu daga farauta, hannu-wanku da māsunku sunā sāmun sa, dōmin Allah Ya san wanda yake tsoron Sa a fake. To, wanda ya yi ta'addi a bāyan wannan, to, yanā da azāba mai radadī.

وَالْأَنْصَابَ وَالَّذِينَ يَخْتَفُونَ مِنْ خَلْفِ
الشَّيْطَانِ فَأَجْتَنِبُوهُمْ أَعُودَكُمْ تَقْتُلُونَ ﴿٩١﴾

إِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُوقَعَ بَيْنَكُمْ الْعَدَاوَةَ
وَالْبَغْضَاءَ فِي الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ وَيَصُدَّكُمْ عَنْ
ذِكْرِ اللَّهِ وَعَنِ الصَّلَاةِ فَهَلْ أَنْتُمْ مُنْتَهُونَ ﴿٩٢﴾

وَاطِيعُوا اللَّهَ وَاطِيعُوا الرَّسُولَ وَاحْذَرُوا
فَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَأَعْلَمُوا أَنَّكُمْ عَلَى رَسُولِنَا
الْبَلَاءُ الْمُبِينُ ﴿٩٣﴾

لَيْسَ عَلَى الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
جُنَاحٌ فِيمَا طَعِمُوا إِذَا مَا اتَّقَوْا وَءَامَنُوا
وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ ثُمَّ اتَّقَوْا وَءَامَنُوا
ثُمَّ اتَّقَوْا وَأَحْسَنُوا وَاللَّهُ يُحِبُّ
الْمُحْسِنِينَ ﴿٩٤﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَتَّبِعُوا كُفْرَ اللَّهِ يُشْرِكْ
بِمَنِ الصِّيدِ تَنَاوَلَهُ أَيْدِيكُمْ وَرِمَاحُكُمْ
لِيَعْلَمَ اللَّهُ مَنْ يَخَافُهُ بِالْغَيْبِ فَمَنْ أَعْتَدَى
بَعْدَ ذَلِكَ فَلَهُ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٩٥﴾

(1) Yin cāca da shan giya da rēfu da kiban kūrī'a, aikatar da su warware alkawari ne na hana cin dūkiyar mutāne da bādili (karya), da tsaron salla da Allah Ya yi umurni a tsare; watau rashin taƙawa ke nan.

(2) Yā yi takararin taƙawa sau uku ga wanda ya tūba da shan giya da cāca dōmin ya nūna nauyinsu. Wanda ya shā giya kō ya yi cāca, yā kēta haddin Allah da alfarfar mutāne da darajar kansa. Sai yā yi taƙawa daga wadannan zai iya rabuwa da su. Tsare su yanā cikin cika alkawari a tsakānin mutum da Allah da kuma mutāne da ransa.

95. Yā kū waɗanda suka yi īmāni! Kada ku kashe farauta alhāli kunā māsu harama⁽¹⁾. Kuma wanda ya kashe shi daga gare ku, yanā mai ganganci, sai sakamako, misālin abin da ya kashe, daga dabbōbin ni'ima, ma'abuta ādalci biyu daga cikinku sunā yin hukunci da shi. Ya zama hadaya mai isa ga Ka'aba, ko kuwa kaffāra da abincin miskinai, ko kuwa a matsayinsa ya yi azumi, dōmin ya dandani masifar al'amarinsa. Allah Yā yafe laifi daga abin da ya gabāta. Kuma wanda ya kōma, to, Allah zai yi azābar rāmuwa daga gare shi, kuma Allah Mabuwayi ne, ma'abūcin azābar rāmuwa.

96. An halatta muku farautar ruwa da abincinsa, dōmin jin dāfi a gare ku, kuma dōmin matafiya. Kuma an haramta farautar tudu a kanku, matuƙar kun dawwama māsu harama. Kuma ku bi Allah da taƙawa, Wanda yake zuwa gare Shi ne ake tāra ku.

97. Allah Ya sanya Ka'aba, Daki Tsararre, ma'aunin addini ga mutane, kuma Yā sanya Watā Mai alfarma da hadaya da rātayōyin hadaya, dōmin ku sani cēwa lalle Allah Yā san abin da yake a cikin

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَقْتُلُوا الصَّيْدَ
وَأَنْتُمْ حُرُمٌ وَمَنْ قَتَلَهُ مِنْكُمْ مُتَعَمِّدًا
فَجَزَاءٌ مِّثْلُ مَا قَتَلَ مِنَ النَّعِيمِ يُحْكَمُ بِهِ ذَوَا
عَدْلٍ مِنْكُمْ هَذَا يَبْلُغُ الْكَفَّةَ أَوْ كَفَّرَةٌ
طَعَامُ مَسْكِينٍ أَوْ عَدْلٌ ذَلِكَ صِبَا مَا
لَيْدُوقَ وَيَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا عَمَّا سَلَفَ
وَمَنْ عَادَ فَيَنْتَقِمُ اللَّهُ مِنْهُ وَاللَّهُ عَزِيزٌ
ذُو انْتِقَامٍ ﴿٩٥﴾

أَجَلٌ لَكُمْ صَيْدُ الْبَحْرِ وَطَعَامُهُ مَتَاعًا
لَكُمْ وَلِلنَّاسِ وَلِلْغَنَاقِ وَأُحْرِمَ عَلَيْكُمْ صَيْدُ الْبَرِّ
مَا دُمْتُمْ حُرُمًا وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي إِلَيْهِ
تُحْشَرُونَ ﴿٩٦﴾

﴿ جَعَلَ اللَّهُ الْكَعْبَةَ الْبَيْتَ الْحَرَامَ
قِيَمًا لِلنَّاسِ وَالشَّهْرَ الْحَرَامَ وَالْهَدْيَ
وَالْقُلُوبَ ذَلِكَ لِيَتَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي
السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَأَنَّ اللَّهَ يَكُلُّ

(1) Barin farauta a cikin Harami yanā a cikin cikāwa da alƙawari. Wanda ya sāba, sai ya yi fansa da biyan misālin abin da ya kashe daga dabbōbin gida na jin dāfi, watau a biya barēwa da akuya kō tunƙiya. Amma kuma sai an sāmi mutum biyu ādalai sun hukunta abin da mutum zai bayar dīn. Idan bā ya da dabbar, sai ya biya kīnarta da abinci, ya hai wa kōwane miskīni faya modu guda. Idan bā ya iyāwa kuwa, sai ya yi azumi, kōwane modu guda kwāna daya, guntun modu a biya shi da cikakken kwāna.

sammai da abin da yake a cikin kasa, kuma cewa lalle Allah, ga dukkan kōme, Masani⁽¹⁾ ne.

98. Ku sani cewa lalle Allah Mai tsananin ukūba ne, kuma lalle Allah Mai gāfara ne, Mai jin kai.

99. Bābu abin da yake a kan Manzo, sai iyarwa, kuma Allah Yanā sanin abin da kuke bayyanāwa da abin da kuke ñoyēwa.

100. Ka ce: "Mummūna da mai kyau bā su daidaita, kuma kō dā yawan mummūnan yā bā ka sha'awa. Sabōda haka ku bi Allah da taƙawa, yā ma'abūta hankula ko la'alla zā ku ci nasara."

101. Yā kū wadanda suka yi īmāni! Kada ku yi tambaya ga abū-buwa, idan an bayyana muku (hukuncinsu) su ñāta muku rai. Kuma idan kuka yi tambaya a gare su a lōkacin⁽²⁾ da ake saukar da Alkur'āni, zā a bayyana muku. Allah Yā yāfe laifi daga gare su, Allah Mai gāfara ne, Mai haƙuri.

102. Lalle ne wasu mutāne sun tambaye su daga gabāninku, sa'an nan kuma suka wāyi gari da su sunā kāfirai.

شَقِيٍّ عَلَيْهِ

اعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ وَأَنَّ اللَّهَ
عَفُورٌ رَحِيمٌ

مَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا
تُبْدُونَ وَمَا تَكْتُمُونَ

قُلْ لَا يَسْتَوِي الْخَبِيثُ وَالطَّيِّبُ
وَلَوْ أَعْجَبَكَ كَثْرَةُ الْخَبِيثِ فَاتَّقُوا اللَّهَ
يَتَذَكَّرُ أَلَيْسَ لَكُمْ تُقْلِحُونَ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَسْأَلُوا عَنَ أَسْمَاءَ
إِنْ تُبَدَّلْ لَكُمْ تَنَزُّوهُنَّ وَإِنْ تَسْأَلُوا عَنْهَا
جِدْنَ يُبَذَّلَ لَكُمْ أُخْرَىٰ إِنْ تُبَدَّلْ لَكُمْ عَقَا اللَّهُ
عَنْهَا وَاللَّهُ عَفُورٌ رَحِيمٌ

قَدْ سَأَلَهَا قَوْمٌ مِّن قَبْلِكَ ثُمَّ أَصْبَحُوا
بِهَا كَافِرِينَ

(1) Dōmin ku san haka kuma ku himmatu ga tsare alkawurranSa.

(2) Wannan lōkacin yā nūna shi dai ne lōkacin saukar hukunci kōwane iri ne daga Allah. Wanda ya ce Annabi yā fada masa wani hukunci a kan wata mas'ala, bāyan wafātinsa, tsira da aminci su tabbata a gare shi, to, bā zā a karɓar masa ba, dōmin yā sābā wa nassin Alkur'āni. Kuma mafarki bā ya zama hujja, halle a dāuke shi hukunci wanda ake yin aiki da shi. Mafarkin annabāwa ko mafarkin da annabāwa suka tabbatar, shi ne gaskiya, saura kuma sai abin da ya hayyana, kuma bai sābā wa shari'a ba.

103. Kuma Allah bai sanya wata bahīra ba, kuma haka sā'iba, kuma haka wasīla, kuma haka hāmi, ⁽¹⁾ amma waɗanda suka kāfirta, sū suke kirkira karyā ga Allah, kuma mafi yawansu bā su hankalta.

104. Kuma idan aka ce musu: “Ku zo zuwa ga abin da Allah Ya saukar, kuma zuwa ga Manzo,” sai su ce: “Mai isarmu shi ne abin da muka iske ubanninmu a kansa.” Shin, kuma kō dā ubanninsu sun kasance bā su sanin kōme, kuma bā su shiryuwa?

105. Yā kū waɗanda suka yi īmāni! Ku lazimci ⁽²⁾ rāyukanku, wanda ya face bā zai cūce ku ba idan kun shiryu, zuwa ga Allah makōmarku take gabā daya. Sa'an nan Ya bā ku lābari ga abin da kuka kasance kunā aikatāwa.

106. Yā kū waɗanda suka yi īmāni! Shaidar ⁽³⁾ tsakāninku, idan

مَا جَعَلَ اللَّهُ مِنْ بَحِيرَةٍ وَلَا سَائِبَةٍ وَلَا وَصِيلَةٍ
وَلَا حَامٍ وَلَئِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ
الْكَذِبَ وَأَكْبَرُ كُفْرًا لَا يَتَّقُونَ ﴿١٠٣﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَى مَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَإِلَى
الرَّسُولِ قَالُوا احْسِبْنَا مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ
ءَايَاتَهُ نَاوُلُوكَ إِنْ آتَاؤُهُمْ لَا يَتَّقُمُونَ
شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذُونَ ﴿١٠٤﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا عَلَيْكُمْ أَنْفُسَكُمْ
لَا تَصُدُّكُمْ عَنْ صَلَاتِكُمْ إِذَا أَهْتَدَيْتُمْ إِلَى اللَّهِ
مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا فِيمَنْ أَنْتُمْ بِمَا كُنْتُمْ
تَعْمَلُونَ ﴿١٠٥﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا شَهَادَةُ بَيْنِكُمْ إِذَا

(1) Bahīra da sā'iba da wasīla da hāmi sūnāyen dabbōbi ne waɗanda ake hari dōmin tsāfi. Bukhārī yā ruwaito daga Sa'īd dan Musayyab ya ce: “Bahīra ita ce rākumar da ake hana nōnōnta dōmin aljannu, bābu mai tātsar ta daga mutāne. Sā'iba kuma sunā 'yanta ta dōmin gumāka, ba a daukar kōme a kanta. Kuma wasīla ita ce rākuma budurwa wadda ta fāra haifuwar mace, a ciki na farko, sa'an nan kuma na biyu haka mace. Suna barin ta ga gumāka idan ta sādār da rākuma mātā biyu bābu namiji a tsakāninsu. Hāni kuwa shi ne katon rākumi wanda ya yi barbarā shēkaru sanannu a wurinsu. Idan ya kare, sai su bar shi ga gumāka, hā a aza kōme a kansa. Kuma waɗannan dabbōbin duka, māsu hidimar gumākan, sū ne suke cin su.”

(2) Wanda yake son ya gyāra wani sai ya gyāra kansa daga farko. Wanda ya gyara kansa batar wani bā ta cūtersa. Ba a nufin a bar wa'azi watau a kyāle mutāne da jāhilecinsu.

(3) Idan hūšūma ta auku a tsakānin Musulmi da tsakānin kāfirai, kuma su kāfiran suka zama mudda'a alaihim (waɗanda ake tuhuma), kuma bābu wata shaida sai su, to, sai su yi rantsuwa a wurin ibādarsu, a kan sū ne da gaskiya, a hukumta musu da hakkin. Bayan haka, idan an sāmū wata shaida a kan karyarsu ana warware hukuncin a hāyan mudda'i (māsu kāra) biyu Musulmi sun yi rantsuwa cewa abin da waɗannan suka fada karyā ne, abin da shaidunsu suka yi shaida da shi, shi ne gaskiya.

mutuwa ta halarci dayanku, a lõka-
cin wasiyya, maza biyu ne ma'abūta
ādalci daga gare ku, kō kuwa wasu
biyu daga wasunku idan kun tafi a
cikin ƙasa sa'an nan masīfar mutu-
wa ta sāme ku. Kunā tsare su daga
bāyan salla har su yi rantsuwa da
Allah; idan kun yi shakka: “Bā mu
sayen kuɗi da shi, kō dā ya kasance
ma'abūcin zumunta, kuma bā mu
bōye shaidar Allah. Lalle ne mu, a
lōkacin, haƙīka, munā daga māsu
zunubi.”

107. To, idan aka gane cēwa lalle
sū, sun cancanci zunubi, to, sai
wasu biyu su tsayu matsayinsu daga
wadanda suka karɓa daga gare su,
mutāne biyu mafiya cancanta, sa'an
nan su yi rantsuwa da Allah: “Lalle
ne shaidarmu ce mafi gaskiya daga
shaidarsu, kuma ba mu yi zālunci
ba. Lalle mū, a lōkacin, haƙīka,
munā daga azzālumai.”

108. Wannan ne mafi kusan-
tar su zo da shaida a kan fuskarta, kō
kuwa su yi tsōron a tūre rantsuwōyi
a bāyan rantsuwōyinsu. Kuma ku
bi Allah da taƙawa, kuma ku sau-
rara, kuma Allah bā Ya shiryyar da
mutāne fāsikai.

109. A ranar da Allah Yake tāra
manzanni, sa'an nan Ya ce: “Mēne
ne aka karɓa muku?” (Zā) su ce:
“Bābu ilmi a gare mu. Lalle ne Kai,
Kai ne Masanin abūbuwan
fake.” (1)

حَضَرَ أَحَدُكَ الْمَوْتُ حِينَ الْوَصِيَّةِ
أَتَيْنَاكَ دَوًّا عَدَلٍ مِنْكُمْ أَوْ الْخَرَانِ مِنْ غَيْرِكُمْ
إِنْ أَنْتُمْ ضَرَبْتُمْ فِي الْأَرْضِ فَأَصَبْتُمْ
مُصِيبَةَ الْمَوْتِ تَحْسُوتُهُمَا مِنْ بَعْدِ
الضَّلَاةِ فَيَقْسِمَانِ بِاللَّهِ إِنْ أَرْتَبْتُمْ
لَا نَشْتَرِي بِهِ ثَمَنًا وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ وَلَا
نَكْفُرُ بِهِ لِلَّهِ إِنَّا إِذَا لَمِنَ الْأَتَمِينَ ﴿١٠٧﴾

فَإِنْ عُدَّ عَلَىٰ أُنْفُسِهِمَا اسْتَحَقَّ إِثْمًا فَالْخَرَانِ
يَقُومَانِ مَقَامَهُمَا مِنَ الَّذِينَ اسْتَحَقَّ عَلَيْهِمُ
الْأُولَٰئِكَ فَيَقْسِمَانِ بِاللَّهِ لَشَهِدْنَا نَاسًا
شَهِدْتُهُمَا وَمَا تَعْدِيْنَا إِنَّا إِذَا لَمِنَ
الظَّالِمِينَ ﴿١٠٨﴾

ذَٰلِكَ أَذَىٰ أَنْ يَأْتُوا بِالشَّهَادَةِ عَلَىٰ وَجْهِهَا
أَوْ يَخْتَفُوا أَنْ يُرَدَّ آمِنٌ بَعْدَ اتِّسَاعِهَا وَأَنْتُمْ
اللَّهُ وَاسْمَعُوا لِلَّهِ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿١٠٩﴾

* يَوْمَ يَجْمَعُ اللَّهُ الرُّسُلَ فَيَقُولُ مَاذَا
أُجِبْتُمْ قَالُوا لَا عِلْمَ لَنَا إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّمُ
الْغُيُوبِ ﴿١١٠﴾

(1) A nan hukunce-hukuncen alkaworra suka ƙare a wannan sūra daga āyā ta sama
da wannan. Kuma da wannan āyā ta 109 Allah Yanā yi mana hikāyar abin da zai auku a
Lāhira da bincinkenSa ga tsare alkawari, kō rashin tsarēwa. Ya fāra da annabāwanSa da

110. A lōkacin da Allah Ya ce: “Yā Īsā ḍan Maryama! Ka tuna ni’imaTa a kanka, kuma a kan mahaiſiyarka, a lōkacin da Na karfafa ka da Rūḥul Kudusi, kanā yi wa mutāne magana a cikin shimfiɗar jariri, da kuma kanā dattijo. Kuma a lōkacin da Na sanar da kai rubūtu da hikima, da Attaura da Injila, kuma a lōkacin da kake yin halitta daga lākā kamar sūrar tsuntsu da iziniNa, sa’an nan ka hūra a cikinta, sai ta zama tsuntsu da iziniNa, kuma kanā warkar da haifafen makaho da kuturu, da iziniNa, kuma a lōkacin da kake fitar da matattu da iziniNa, kuma a lōkacin da Na kange Banī Isrā’ila daga gare ka, a lōkacin da ka jē musu da hujjōji bayyanannu, sai waɗanda suka kāfirta daga cikinsu suka ce: ‘Wannan bā kōme ba ne, fāce sihiri bayyananne.’

111. “Kuma a lōkacin da Na yi wahayi zuwa ga Hawāriyāwa⁽¹⁾ cēwa ku yi imāni da Ni, kuma da ManzoNa. Suka ce: “Mun yi imāni, kuma ka shaida da cēwa lalle mū, māsu sallamāwa ne.”

112. A lōkacin da Hawāriyāwa suka ce: “Yā Īsā ḍan Maryam! Shin, Ubangijinka Yanā iyāwa Ya saukar da kaɓaki a kanmu daga

إِذْ قَالَ اللَّهُ يٰعِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ اذْكُرْ
نِعْمَتِي عَلَيْكَ وَعَلَىٰ وَالِدَتِكَ إِذْ أُتِدْتُكَ
بِرُوحِ الْقُدُسِ تُكْمِلُ النَّاسَ فِي الْمَهْدِ
وَكَهْلًا وَإِذْ عَلَّمْتُكَ الْكِتَابَ
وَالْحِكْمَةَ وَالتَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ وَإِذْ
تَخَلَّقُ مِنَ الطِّينِ كَهَيْئَةِ الطَّيْرِ بِإِذْنِي
فَتَنْفُخُ فِيهَا فَتَكُونُ طَيْرًا بِإِذْنِي
وَتُبْرِئُ الْأَكْمَةَ وَالْأَبْرَصَ بِإِذْنِي وَإِذْ
تُخْرِجُ الْمَوْتِ بِإِذْنِي وَإِذْ كَفَفْتُ بَنِي
إِسْرَءِيلَ بِدَلْعَنِكَ إِذْ جِئْتَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ
فَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ إِنْ هَٰذَا
إِلَّا سِحْرٌ مُّبِينٌ ﴿١١٠﴾

وَإِذْ أَوْحَيْتُ إِلَى الْخَوَارِجِ أَنْ آمِنُوا بِي
وَبِرُسُولِي قَالُوا ءَامَنَّا وَأَشْهَدُ بِأَنَّا
مُسْلِمُونَ ﴿١١١﴾

إِذْ قَالَ الْخَوَارِجُ يٰعِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ هَلْ
يَسْتَطِيعُ رَبُّكَ أَنْ يُنْزِلَ عَلَيْنَا مَائِدَةً

Ya aiko, da kārīn bāyani a kan irin muhāwarar da zā ta shiga a tsakāninSa da annabāwa. Yā yi misāli da Īsā dōmin mutānensa nā nan a cikin wannan al’unma, anā kiran su zuwa ga Musulunci, kuma dōmin shi ne annabi na karshen da ha a manta abūbuwan da mutānensa suka yi ba a gabānin dāuke shi, da kuma a bāyan dāuke shi dīn.

(1) Hawāriyāwa sū ne Sahabban Īsā, amincin Allah ya tabbata a gare shi. Sunā sanyāwar farāren tufāfi, dōmin haka aka yi musu sūna da haka.

samā?" (Īsā) Ya ce: "Ku bi Allah da taƙawa idan kun kasance mū-minai."

113. Suka ce: "Munā nufin mu ci daga gare shi ne, kuma zukātanmu su natsu, kuma mu san cēwa lalle ne, kā yi mana gaskiya, kuma mu kasance daga māsu shaida a kansa."

114. Īsā dan Maryam ya ce: "Yā Allah. Ubangijinmu! Ka saukar da kaƙaƙi a kanmu daga sama dōmin ya zama īdī ga na farkonmu da na ƙarshenmu, kuma ya zama āyā daga gare Ka. Ka arzūta mu, kuma Kai ne Maʼīfīcin māsu arzūtawa."

115. Allah Ya ce: "Lalle ne Nī, mai saukar da shi ne a kanku, sa'an nan wanda ya kāfirta daga gare ku, to, lalle ne Nī, Īnā azabta shi, da wata azāba wadda bā Ni azabta ta ga kōwa daga tālikai."

116. Kuma a lōkacin da Allah Ya ce: "Yā Īsā dan Maryama! Shin, kai ne ka ce wa mutāne, 'Ku rikē ni, ni da uwata, abūbuwan bautāwa biyu, baicin Allah'?" (Īsā) Ya ce: "Tsarkinka yā tabbata! Bā ya kasancewa a gare ni, in fadī abin da bābu wani hakki a gare ni. Idan nā kasance nā fadē shi, to lalle Ka san shi, Kanā sanin abin da ke a cikin raina, kuma bā ni sanin abin da ke a cikin ranKa. Lalle ne Kai Masanin abūbuwan fake ne."

117. "Ban fada musu ba, fāce abin da Ka umurce ni da shi; watau: 'Ku bauta wa Allah, Ubangijina kuma Ubangijinku'; kuma nā

مِنَ السَّمَاءِ قَالَ اتَّقُوا اللَّهَ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١١٣﴾

قَالُوا نُرِيدُ أَنْ نَأْكُلَ مِنْهَا وَنَحْمِلَ قُلُوبَنَا
وَنَعْلَمَ أَنْ قَدْ صَدَقْتُنَا وَكَوْنٍ عَلَيْهَا
مِنَ الشَّاهِدِينَ ﴿١١٤﴾

قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا أَنْزِلْ عَلَيْنَا
مَائِدَةً مِنَ السَّمَاءِ تَكُونُ لَنَا عَيْدًا أَلَوَّلَنَا
وَأَخِيرًا وَآيَةً مِنْكَ وَأَرْزُقْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ
الْرَازِقِينَ ﴿١١٥﴾

قَالَ اللَّهُ إِنِّي مُنَزِّلُهَا عَلَيْكُمْ فَمَنْ يَكْفُرْ بَعْدَ
مِنْكُمْ فَإِنِّي أُعَذِّبُهُ عَذَابًا لَا أُعَذِّبُهُ أَحَدًا
مِنَ الْعَالَمِينَ ﴿١١٦﴾

وَإِذْ قَالَ اللَّهُ لِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ أَنْتَ قُلْتَ
لِلنَّاسِ اتَّخِذُوا مِنِّي وَآمِنِ إِلَهَاتِي مِنْ دُونِ
اللَّهِ قَالَ سُبْحَانَكَ مَا يَكُونُ لِي أَنْ أَقُولَ مَا لَيْسَ
لِي بِحَقٍّ إِنْ كُنْتُ قُلْتُهُ فَقَدْ عَلِمْتَهُ تَعْلَمَ
مَا فِي نَفْسِي وَلَا أَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِكَ إِنَّكَ أَنْتَ
عَلَّمُ الْغُيُوبِ ﴿١١٧﴾

مَا قُلْتُ لَهُمْ إِلَّا مَا أَمَرْتَنِي بِهِ أَنْ أَعْبُدُوا اللَّهَ
رَبِّي وَرَبَّكُمْ وَكُنْتُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا مِمَّا دُمْتُ

kasance mai shaida a kansu matu-
kar nā dawwama a cikinsu, sa'an
nan a lōkacin da Ka karɓi raina⁽¹⁾,
Kā kasance Kai ne mai tsaro a
kansu, kuma Kai, a kan dukkan
kōme, Halartacce ne.

118. "Idan Ka azabta su, to, lalle
ne su, bāyinKa ne, kuma idan Ka
gāfarta musu, to, lalle ne Kai ne
Mabūwāyi Mai hikima."

119. Allah Ya ce: "Wannan ce
rānar da māsu gaskiya, gaskiyarsu
take amfāninsu. Sunā da gidājen
Aljanna, kōramu sunā gudāna daga
karƙashinsu, sunā madawwama a
cikinsu har abada. Allah Yā yarda
da su, kuma sun yarda da Shi.
Wannan ne babban rabo mai
girma.

120. Allah ne da mallakar sam-
mai da ƙasa da abin da ke a cikinsu,
kuma Shi, a kan dukkan kōme, Mai
īkon yi ne.

فِيهِمْ فَلَمَّا تَوَفَّيْتَنِي كُنْتُ أَنتَ الرَّقِيبَ عَلَيْهِمْ
وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿١١٨﴾

إِنْ تُعَذِّبْهُمْ فَإِنَّهُمْ عِبَادُكَ وَإِن تَغْفِرْ لَهُمْ
فَإِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١١٩﴾

قَالَ اللَّهُ هَذَا يَوْمُ يَنْفَعُ الصَّادِقِينَ صِدْقُهُمْ
لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا
أَبَدًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ
ذَٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١٢٠﴾

لِلَّهِ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا فِيهِنَّ
وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٢١﴾

(1) Karɓar ran Īsā biyu ne, na dūniya da na mutuwa.

SŪRATUL AN'ĀM

سُورَةُ الْأَنْعَامِ

Tanā karantar da tauhīdi da tsarkake akīda da ayyuka daga al'ādu na shirki da kāfirci. Bābu mai yanka hukunci a kan kōme sai Allah kawai, watau Tauhīdin Rubūbiyya ke nan.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Gōdiya ta tabbata ga Allah Wanda Ya halitta sammai da ƙasa, kuma Ya sanya duffai da haske⁽¹⁾, sa'an nan kuma waƙanda suka kāfirta, da Ubangijinsu suke karkacewa.

2. Shi ne Wanda Ya halitta ku daga lākā, sa'an nan kuma Ya yanka ajali, alhali wani ajali ambatacce yanā wurinSa. Sa'an nan kuma ku kunā yin shakka.

3. Kuma Shī ne Allah a cikin sammai, kuma a cikin ƙasa, Yanā sanin asīrinku da bayyanenku, kuma Yanā sanin abin da kuke yi na tsirfa.

4. Kuma wata āyā daga Ubangijinsu bā zā ta jē musu ba, fāce sun kasance, daga gare ta, māsu bijirēwa.

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ
وَجَعَلَ الظُّلُمَاتِ وَالنُّورَ ثُمَّ الَّذِينَ
كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ يَقُولُونَ ①

هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ طِينٍ ثُمَّ قَضَى أَجَلًا
وَأَجَلَ مُبَدَّلٍ ②

وَهُوَ اللَّهُ فِي السَّمَوَاتِ وَفِي الْأَرْضِ يَعْلَمُ
سِرَّكُمْ وَنَجْوَكُمْ وَيَعْلَمُ مَا تَكْسِبُونَ ③

وَمَا نَأْتِيهِمْ مِنْ آيَةٍ مِنْ آيَاتِ رَبِّهِمْ إِلَّا
كَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ ④

(1) Duffai na dare da zālunci da bin hukunce-hukuncen al'ādu, haske kuma shī ne na taurāri da wuta da shari'u na Littāfi da annabci.

5. Sabōda haka, lalle sun kar-yata (Manzo) game da gaskiya, a lōkacin da ta jē musu, to, lābārūn abin da suka kasance sunā izgili da shi, zā su jē musu.

6. Shin, ba su gani ba, da yawa Muka halakar da wani karni daga gabāninsu, Mun mallaka musu, a cikin kasa, abin da ba Mu mallaka muku ba, kuma Muka saki sama a kansu tanā ta zuba, kuma Muka sanya kōguna sunā gudāna daga karkashinsu, sa'an nan Muka halakā su sabōda zunubansu, kuma Muka kāga halittar wani karni na dabam daga bāyansu?

7. Kuma dā Mun sassaukar da wani littāfi, zuwa gare ka, a cikin takarda, sa'an nan suka taɓa shi da hannuwansu, lalle dā waɗanda suka kāfirta sun ce: "Wannan bai zama ba, face sihiri bayyananne."

8. Suka ce: "Don me ba a saukar da wani malā'ika ba a gare shi?" To, dā Mun saukar da mala'ika, haḳīka, dā an hukunta al'amarin⁽¹⁾, sa'an nan kuma bā zā a yi musu jinkiri ba.

9. Kuma dā Mun sanya malā'ika ya zama manzo, lalle ne dā Mun mayar da shi mutum, kuma dā Mun rikita musu abin da suke rikitāwa.

10. Kuma lalle ne, haḳīka, an yi izgili da manzanni daga gabāninka, sai waɗanda suka yi izgilin, abin da suka kasance sunā izgili da shi ya fāɗa musu.

فَقَدْ كَذَّبُوا بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ فَسَوْفَ يَأْتِيهِمْ
الْبُتْرُ أَمَا كَانُوا يَسْتَهْزِئُونَ ﴿٥﴾

أَلَمْ يَرَوْا كَرِهَ الْغُلُوكَ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ قَبْلِ
مَنْ كُنْهُمْ فِي الْأَرْضِ مَا لَمْ يَكُنْ لَهُمْ لُكُومٌ وَأَرْسَلْنَا
السَّمَاءَ عَلَيْهِمْ فُزُؤًا وَجَعَلْنَا الْآلِهَةَ تَحَرِي
مِنْ قَبْلِهِمْ فَأَهْلَكْنَاهُمْ بِذُنُوبِهِمْ وَأَنْشَأْنَا مِنْ
بَعْدِهِمْ قُرُونًا أُخَرَ ﴿٦﴾

وَلَوْ لَزْنَا عَلَيْكَ كَذِبًا فِي قُرْطَابٍ فَلَمَسُوهُ
يَأْتِيهِمْ لَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ هَذَا إِلَّا أَلْهِيحٌ
مُتَّبِعُونَ ﴿٧﴾

وَقَالُوا لَوْلَا أُنْزِلَ عَلَيْهِ مَلَكٌ وَلَوْ أَنزَلْنَا
لَقُضِيَ الْأَمْرُ لَنَا لَا يُظْهَرُونَ ﴿٨﴾

وَلَوْ جَعَلْنَاهُ مَلَكَ أَجَعَلْنَاهُ رَجُلًا
وَلَلْبَسْنَا عَلَيْهِمْ مَا يَتَّبِعُونَ ﴿٩﴾

وَلَقَدْ اسْتَهْزَى بُرْسُلٌ مِنْ قَبْلِكَ فَحَاقَ
بِالَّذِينَ سَخِرُوا مِنْهُمْ مَا كَانُوا يَهِ
يَسْتَهْزِئُونَ ﴿١٠﴾

(1) Dā an hukunta al'amari da halakarsu, dōmin idan malā'ika ya sauka ga mutānen da ake yi wa wa'azi bayyane, to, halakarsu tā je ke nan.

11. Ka ce: “Ku yi tafiya a cikin ƙasa, sa'an nan kuma ku dūba yadda ākibar māsu ƙaryatāwa ta kasance.”

12. Ka ce: “Na wāne ne abin da yake a cikin sammai da ƙasa?” Ka ce: “Na Allah ne. Yā wajaɓta rahama ga kanSa. Lalle ne Yanā tāra ku zuwa ga Rānar Kiyama, bābu shakka a gare Shi. Wadanda suka yi hasārar rāyukansu, to, sū bā zā su yi īmani ba.

13. “Kuma Shi ne da mallakar abin da ya yi kawaici a cikin dare da yini, kuma Shi ne Mai ji, Masani.”

14. Ka ce: “Shin, wanin Allah nika riƙo majibinci, (alhāli Allah ne) Mai ƙāga halittar sammai da ƙasa, kuma Shi, Yanā ciyarwa, kuma bā a ciyar da Shi?” Ka ce: “Lalle ne nī, an umurce ni da in kasance farkon wanda ya sallama, kuma kada lalle ku kasance daga māsu shirki.”

15. Ka ce: “Lalle ne nī, inā tsōron azābar Yini Mai girma, idan nā sābā wa Ubangijina.

16. “Wanda aka jūyar da shi daga gare shi, a wannan rānar, to, lalle ne, (Allah) Yā yi masa rahama. Kuma wannan ne tsīra bayyananniya.

17. “Idan Allah Ya shāfe ka da wata cūta, to, bābu mai kuranyēwa gare ta, fāce Shi, kuma idan Ya shāfe ka da wani alhēri, to, Shi ne, a kan kōme, Mai īkon yi.

قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ ثُمَّ أَنْظِرُوا كَيْفَ
كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ ﴿١١﴾

قُلْ لِمَن مَّا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلْ لِلَّهِ
كُتِبَ عَلَى نَفْسِهِ الرَّحْمَةُ
لِيَجْمَعَ بَيْنَكُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ
الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٢﴾

وَلَهُ مَا سَكَنَ فِي اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَهُوَ
السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿١٣﴾

قُلْ أَغَيْرَ اللَّهِ اتَّخَذُ وَلِيًّا فَأُطِيعِ
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ يُطِيعُ وَلَا
يُطِيعُ قُلْ إِنِّي أُمِرْتُ أَنْ أَكُونَ أَوَّلَ مَنْ
أَسْلَمَ وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٤﴾

قُلْ إِنِّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ
عَظِيمٍ ﴿١٥﴾

مَنْ يُضَرْفُ عَلَيْهِ يُومٌ مَّيْدٌ فَقَدْ رَحِمَهُ وَذَلِكَ
الْقُورْ الْمُبِينُ ﴿١٦﴾

وَإِنْ يَمَسُّكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لِلَّهِ
إِلَّا هُوَ وَإِنْ يَمَسُّكَ بِخَيْرٍ فَهُوَ عَلَى
كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٧﴾

18. “Kuma Shī ne Tanƙwasa a kan bayinSa, kuma Shi ne Mai hikima, Masani.”

19. Ka ce: “Wane abu ne mafi girma ga shaida?” Ka ce: “Allah ne Shaida a tsakānina da tsakaninku. Kuma an yiwo wahayin wannan Alkur’āni dōmin in yi muku gargadi da shi, da wanda lābāri ya kai gare shi. Shin lalle ne ku, haƙiƙa, kunā shaidar cēwa, lalle ne tāre da Allah akwai wasu abūbuwan bautawa?” Ka ce: “Bā zan yi shaidar (haka) ba.” Ka ce: “Abin sani, Shi ne Abin bautāwa Guda, kuma lalle ne nī, barrantacce ne daga abin da kuke yi na shirki.”

20. Waɗanda Muka bā su Littāfi sunā sanin sa⁽¹⁾ kamar yadda suke sanin dīyansu. Waɗanda suka yi hasārar rāyukansu, to, sū bā su yin īmāni.

21. Wāne ne mafi zālunci daga wanda yake ƙirƙira ƙarya ga Allah, kō kuwa ya ƙaryata game da āyōyinSa? Lalle ne shī, azzalumai bā zā su ci nasara ba.

22. Kuma rānar da Muka tāra su gabā ɗaya, sa'an nan Mu ce wa waɗanda suka yi shirki: “Inā abō-kan tārayyarku waɗanda kuka kasance kunā riyāwa?”

وَهُوَ أَتَقَاهُ رُفُوقَ عِثَابِهِ وَهُوَ
الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ ﴿١٨﴾

قُلْ أَيُّ شَيْءٍ أَكْبَرُ شَهَادَةً قُلْ اللَّهُ شَهِيدُ بَيْنِي
وَبَيْنَكُمْ وَأُوحِيَ إِلَيَّ هَذَا الْقُرْآنُ أَنْ لَا أُذَكِّرْ بِهِ وَمَنْ
بَلَغَ أَشُدَّهُ لَشَاهِدُونَ أَنَّ مَعَ اللَّهِ إِلَهَةً أُخْرَى
قُلْ لَا أَشْهَدُ قُلْ إِنَّمَا هُوَ اللَّهُ وَحْدَهُ وَالَّذِينَ يَرِىءُ
مِمَّا نُنشِرُونَ ﴿١٩﴾

الَّذِينَ اتَّخَذُوا أَلَكِبًا يَقْرُؤُونَ كَمَا يَقْرُؤُونَ
أَتَاءَهُمُ الَّذِينَ خَيْرُوا أَنْفُسَهُمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٢٠﴾

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ
بِعَايِنَتِهِ إِنَّهُ لَا يَقْلِيحُ الظَّالِمُونَ ﴿٢١﴾

وَيَوْمَ نَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا ثُمَّ نَقُولُ لِلَّذِينَ أَشْرَكُوا لَنْ
شُرَكَاءُكُمْ الَّذِينَ كَفَرُوا نَحْنُ ﴿٢٢﴾

(1) Yahūdu da Nasāra sunā sanin Annabi Muhammadu, tsāra da aminci su taɓbata a gare shi, da abin da ya zo da shi na Alkur’āni, kamar yadda suka san dīyan tsatsōnsu; kamar yadda Abdullahi ɗan Salāmi ya ce wa Umar: “Lalle ne na san shi a lōkacin da na gan shi, kamar yadda nake sanin ɗāna, kuma lalle ne, nī, māfi tsananin sani ne ga Muhammadu fiye da ɗāna.”

29. Kuma suka ce: “Ba ta zama ba, face rayuwarmu ta duniya, kuma ba mu zama waƙanda ake tayarwa ba.”

30. Kuma dā kana gani, a lōka-cin da aka tsayar da su ga Ubangi-jinsu, Ya ce: “Ashe, wannan bai zama gaskiya ba?” Suka ce: “Nā'am, muna rantsuwa da Ubangijinmu!” Ya ce: “To, ku dandani azaba sabōda abin da kuka kasance kuna yi na kāfirci.”

31. Lalle ne, waƙanda suka karyata game da gamuwa da Allah sun yi hasara, har idan Sa'a ta je musu kwatsam, sai su ce: “Yā nadām-armu a kan abin da muka yi sakaci a cikinta!” Alhali kuwa su, suna daukar kayansu masu nauyi a kan bayayyakinsu. To, abin da suke dauka yā mūnana.

32. Kuma rāyuwar dūniya ba ta zama ba, fāce wāsa da shagala, kuma lalle ne Lāhira ce mafi alhēri ga waƙanda suka yi taƙawa. Shin, bā za ku yi hankali ba?

33. Lalle ne Muna sani cewa, haƙīka, abin da suke faɗa yana bāta maka rai. To, lalle ne su, bā su karyata ka (a cikin zukatansu), kuma amma azzalumai da āyōyin Allah suke musu.

34. Kuma lalle ne, haƙīka, an karyata manzanni daga gabāninka, sai suka yi haƙuri a kan abin da aka karyata su, kuma aka cūtar da su, har taimakonMu ya je musu, kuma bābu mai musanyāwa ga kalmōmin Allah. Kuma lalle ne (abin da yake

وَقَالُوا إِن هِيَ إِلَّا أَحْيَاتُ الدُّنْيَا وَمَتَّعُوا
يَسْتَعْتُونَ ﴿٢٩﴾

وَلَوْ تَرَىٰ إِذْ وَقَعُوا عَلَىٰ رَبِّهِمْ قَالِ الْيَسَّ هَذَا
بِالْحَقِّ قَالُوا بَلَىٰ وَرَبِّنَا قَالِ فَذُوقُوا الْعَذَابَ
بِمَا كُنتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿٣٠﴾

فَذَخِيرُوا لِلَّذِينَ كَذَّبُوا بِإِلْقَاءِ اللَّهِ حَتَّىٰ إِذَا
جَاءَهُمْ نَسَاءُهُمْ بِغَتَّةٍ قَالُوا أَيْ خَسِرْنَا عَلَىٰ مَا
كَرَرْنَا فِيهَا وَهُمْ يَحْمِلُونَ أَوْلَادَهُمْ عَلَىٰ
ظُهُورِهِمْ أَلَا سَاءَ مَا يَزِيدُونَ ﴿٣١﴾

وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَعِبٌ وَلَهُمْ وَلَدَارُ
الْآخِرَةِ خَيْرٌ لِلَّذِينَ يَتَّقُونَ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٣٢﴾

قَدْ عَلِمْنَا أَنَّهُ لَيْسَ بِكَ الَّذِي يَقُولُونَ فَإِنَّهُمْ
لَا يَكْذِبُونَكَ وَلَكِنَّ الظَّالِمِينَ بَيَّضَتْ لَهُمْ
يَحْجِدُونَ ﴿٣٣﴾

وَلَقَدْ كَذَّبَتْ رُسُلٌ مِنْ قَبْلِكَ فَصَبَرُوا عَلَىٰ
مَا كَذَّبُوا وَأَوْدُوا حَتَّىٰ أَتَتْهُمْ نَصْرُنَا وَلَا
مَبْدَلَ لِكَلِمَاتِ اللَّهِ وَلَقَدْ جَاءَكَ مِنْ نَبِيِّ

natsar da kai) yā zo maka daga lābārin (annabāwan) farko.

35. Kuma idan yā kasance cewa finjirewarsu tā yi nauyi a gare ka, to, idan kana iyāwa, ka nemi wani bulo a cikin ƙasa, ko kuwa wani tsāni a cikin sama dōmin ka zo musu da wata āyā, (sai ka yi). Kuma dā Allah Yā so, haƙiƙa, dā Yā tārā su a kan shiriya. Sabōda haka, kada lalle ka kasance daga jāhilai.

36. Abin sani kawai, waɗanda suke saurare ne suke karɓāwa, kuma matattu Allah Yake tayar da su, sa'an nan kuma zuwa gare Shi ake mayar da su.

37. Kuma suka ce: "Don me ba a saukar da āyā ba, a kansa, daga Ubangijinsa?" Ka ce: "Lalle ne Allah Mai iko ne a kan Ya saukar da āyā, kuma amma mafi yawansu, ba su sani ba."

38. Kuma bābu wata dabba a cikin ƙasa, kuma bābu wani tsuntsu wanda yake hīra da fukafukinsa, fāce al'umma ne misālanku. Ba Mu yi sakacin barin kōme ba a cikin Littāfi, sa'an nan kuma zuwa ga Ubangijinsu ake tārā su.

39. Kuma waɗanda suka ƙar-yata game da āyōyinMu, kurāme ne kuma bebāye, a cikin duffai. Wanda Allah Ya so Yanā batar da shi, kuma wanda Ya so zai sanya shi a kan hanya madaidaiciya.

40. Ka ce: "Shin, kun gan ku, idan azābar Allah ta zo muku, kō sā'ar Tashin Kiyāma ta zo muku,

الْمُرْسَلِينَ ﴿٦١﴾

وَأِنْ كَانَ كَبُرَ عَلَيْكَ إِعْرَاضُهُمْ فَإِنْ
أَسْتَطَعْتَ أَنْ تَبْتَغِيَ نَفَقًا فِي الْأَرْضِ أَوْ
سُلَّمًا فِي السَّمَاءِ فَتَأْتِيَهُمْ بِآيَةٍ وَلَوْ شَاءَ
اللَّهُ لَجَمَعَهُمْ عَلَى الْهَدْيِ فَلَا تَكُونَنَّ
مِنَ الْجَاهِلِينَ ﴿٦٢﴾

* إِنَّمَا يَسْتَجِيبُ الَّذِينَ يَسْمَعُونَ وَالْمَوْتَى
يَعْمَهُمْ اللَّهُ ثُمَّ إِلَيْهِ يُرْجَعُونَ ﴿٦٣﴾

وَقَالُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ قُلْ إِنْ
اللَّهُ قَادِرٌ عَلَى أَنْ يُنْزِلَ آيَةً وَلَئِنْ
أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٦٤﴾

وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا خَلْقٍ يُطِيرُ
يَجْعَلُهُ إِلَّا أُعْثِرُوا الْقَوْمَ مَا فَرَطْنَا فِي
الْكِتَابِ مِنْ شَيْءٍ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّهِمْ يُحْشَرُونَ ﴿٦٥﴾

وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا صُمُّوا وَنُكِرُوا
الْظُلُمَاتُ مِنْ نَشِئَةِ اللَّهِ يُضْلِلُهُ وَمَنْ يَشَأْ
يَجْعَلْهُ عَلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٦٦﴾

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَتَاكُمْ عَذَابُ اللَّهِ أَوْ أَتَاكُمْ

shin wanin Allah kuke kira, idan dai kun kasance māsū gaskiya?"

41. "Ā'a, Shī dai kuke kira sai Ya kuranye abin da kuke kira zuwa gare Shi, idan Ya so, kuma kunā mantāwar abin da kuke yin shirkin tāre da shi."

42. Kuma lalle Mun aika zuwa ga al'ummai daga gabāninka, sai Muka kāmā su da tsanani da cūta, tsammāninsu zā su kanƙan da kai.

43. To, don me, a lōkacin da tsananinMu ya jē musu ba su yi tawālu'i ba? Kuma amma zukā-tansu sun kēkashe, kuma Shaidan yā kawāta musu abin da suka kasance sunā aikatāwa.

44. Sa'an nan kuma a lōkacin da suka mantā da abin da aka tunātar da su da shi, sai Muka būde, a kansu, kōfōfin dukkan kōme, har a lōkacin da suka yi farin ciki da abin da aka bā su, Muka kāmā su, kwat-sam, sai gā su sun yi tsuru-tsuru.

45. Sai aka katse ƙarshen mutā-nen, waɗanda suka yi zālunci. Kuma gōdiya tā tabbata ga Allah Ubangijin tālikai.

46. Ka ce: "Shin, kun gani, idan Allah Ya riƙe jinku, da ganānanku, kuma Ya sanya hātimi a kan zukā-tanku, wane abin bautāwa ne, wa-nin Allah, zai jē muku da shi?" Ka dūba yadda Muke sarrafa āyōyi, sa'an nan kuma sū, sunā finjirēwa.

47. Ka ce: "Shin, kun gan ku, idan azābar Allah ta jē muku, kwat-sam, kō kuwa bayyane, shin, anā

السَّاعَةُ أَغْبَرَ اللَّهُ تَدْعُونَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٤١﴾

بَلْ إِيَّاهُ تَدْعُونَ فَيَكْشِفُ مَا تَدْعُونَ إِلَيْهِ
إِنْ شَاءَ وَتَنْسَوْنَ مَا تُشْرِكُونَ ﴿٤٢﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَىٰ أُمَمٍ مِنْ قَبْلِكَ فَأَخَذْنَاهُمْ
بِالْأَسْبَاءِ وَالضَّرَآءِ لَعَلَّهُمْ يَتَضَرَّعُونَ ﴿٤٣﴾

فَلَوْلَا إِذْ جَاءَهُمْ بَأْسُنَا تَضَرَّعُوا وَلَكِنْ قَسَتْ
قُلُوبُهُمْ وَزَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ مَا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿٤٤﴾

فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ فَتَحْنَا عَلَيْهِمُ
أَبْوَابَ كُلِّ شَيْءٍ حَتَّىٰ إِذَا فَرِحُوا بِمَا أُوتُوا
أَخَذْنَاهُمْ بِغْتَةٍ فَاذَاهُمْ مُبْلِسُونَ ﴿٤٥﴾

فَقَطَّعَ دَائِرَ الْقَوْمِ الَّذِينَ ظَلَمُوا وَلَقَدْ نَزَّلَ
رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٤٦﴾

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَخَذَ اللَّهُ سَمْعَكُمْ وَبَصَرَكُمْ
وَحَنَمَ عَلَىٰ قُلُوبِكُمْ مِنَ إِلَهِ غَيْرِ اللَّهِ يَأْتِيَكُمْ
بِهِ أَنْظَرُ كَيْفَ تُصْرِفُونَ ﴿٤٧﴾ ثُمَّ هُمْ
يَصْدُقُونَ ﴿٤٨﴾

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَتَاكُمْ عَذَابُ اللَّهِ بَغْتَةً

halakarwa, fāce dai mutāne azzālumai?"

48. Kuma bā Mu aikāwa da manzanni fāce māsū bāyar da bushāra, kuma māsū gargadi. To, wanda ya yi īmāni kuma ya gyāra aiki, to, bābu tsōro a kansu, kuma bā su yin baƙin ciki.

49. Kuma waɗanda suka ƙarya-ta game da āyōyinMu, azāba tanā shāfar su sabōɗa abin da suka kasance sunā yi na fāsikanci.

50. Ka ce: "Bā zan ce muku, a wurina akwai taskōkin Allah ba. Kuma bā ni sanin gaibi, kuma bā ni gaya muku cewa ni malā'ika ne. Bā ni bi, fāce abin da ake yiwo wahayi zuwa gare ni." Ka ce: "Shin, makāfo da mai gani sunā daidaita? Shin fa, bā ku yin tunāni?"

51. Kuma ka yi gargadi da shi ga waɗanda suke jin tsōron a tāra su zuwa ga Ubangijinsu, bā su da wani masōyi baicinSa, kuma bābu mai ceto, tsammāninsu, sunā yin taƙawa.

52. Kuma kada ka kōri waɗanda⁽¹⁾ suke kiran Ubangijinsu sāfe da maraice, sunā nufin yardarSa, bābu wani abu daga hisābinsu a kanka, kuma bābu wani abu daga hisābinka a kansu, har ka kōre su, ka kasance daga azzālumai.

أَوْ جَهَنَّمَ هَلِ لَكُمْ إِلَّا الْقَوْمُ الظَّالِمُونَ ﴿٥٠﴾

وَمَا تُرْسِلُ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ
فَمَنْ آمَنَ وَأَصْلَحَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٥١﴾

وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا يَمَسُّهُمُ الْعَذَابُ بِمَا
كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿٥٢﴾

قُلْ لَا أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَائِنُ اللَّهِ وَلَا
أَعْلَمُ الْغَيْبِ وَلَا أَقُولُ لَكُمْ إِنِّي مَلَكٌ
إِنْ أَتَيْتُ إِلَّا بِمَا يُوحَىٰ إِلَيَّ قُلْ هَلْ يَسْتَوِي
الْأَعْمَىٰ وَالْبَصِيرُ أَفَلَا تَتَفَكَّرُونَ ﴿٥٣﴾

وَأَنْذِرْ بِهِ الَّذِينَ يَخَافُونَ أَنْ يُخْشَرُوا إِلَىٰ
رَبِّهِمْ لَيْسَ لَهُمْ مِنْ دُونِهِ وَلِيٌّ وَلَا شَفِيعٌ
لَهُمْ يَتَّقُونَ ﴿٥٤﴾

وَلَا تَطْرُدِ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُم بِالْغَدَاةِ
وَالْعَصِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ مَا عَلَيْكَ مِنْ
حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ وَمَا مِنْ حِسَابِكَ
عَلَيْهِمْ مِنْ شَيْءٍ فَتَطْرُدَهُمْ فَتَكُونَ مِنَ
الظَّالِمِينَ ﴿٥٥﴾

(1) Musulunci addinin Allah ne, wanda yake faƙirin dūkiya da mawadācinta, duka ɗaya suke a gare shi. Sabōɗa haka wanda duka ya rigayi wani a cikinsu, to, bā za a kore shi ba dōmin ɗayan ya shiga. Allah īmāni Yake so, kō daga wane irin mutum yake, bā Ya buƙatar dūkiya.

53. Kuma kamar wannan ne, Muka fitini sāshensu da sāshe, dōmin su ce: “Shin, waɗannan ne Allah Ya yi falala a kansu daga tsakāninmu?” Shin, Allah bai zama Mafi sani ba ga māsu gōdiya?

54. Kuma idan waɗanda suke yin imāni da āyōyinMu suka jē maka, sai ka ce: “Aminci ya tabbata agareku: Ubangijinku Ya wajaɓta rahama ga kanSa, cēwa lalle ne wanda ya aikata aibi da jāhilci daga cikinku, sa'an nan kuma ya tūba daga bāyansa, kuma ya gyāra, to, lalle Shi, Mai gāfara ne, Mai jin kai.”

55. Kuma kamar wannan ne Muke bayyana āyōyi, daki-daki, kuma dōmin hanyar māsu laifi ta bayyana.

56. Ka ce: “Lalle ne ni, an hana ni in bauta wa waɗanda kuke kira daga baicin Allah.” Ka ce: “Ba ni bin son zūciyōyinku, (dōmin in nā yi haka) lalle ne, nā fāce. A sa'an nan, kuma ban zama daga shirya-yyu ba.”

57. Ka ce: “Lalle ne inā kan hujja daga Ubangijina, kuma kun karyata (ni) game da Shi; abin da kuke nēman gaugāwarsa, bā ya wurina, hukunci kuwa bai zama ba fāce ga Allah, Yanā bāyar da lābārin gaskiya, kuma Shī ne mafi alhērin māsu rarrabēwa.”

58. Ka ce: “Lalle ne, dā a wurina akwai abin da kuke nēman gauga-wa da shi, haḳīka, dā an hukunta al'amarin, a tsakānina da tsakāninku, kuma Allah Shī ne Mafi sani ga azzūlumai.”

وَكَذَلِكَ فَتَنَّا بَعْضَهُم بِبَعْضٍ لِّيَقُولُوا أَهَؤُلَاءِ مَنَّ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنْ بَيْنِنَا أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَعْلَمَ بِالشَّاكِرِينَ ﴿٥٣﴾

وَلَذَٰلِكَ الْآلِذِينَ يَوْمِنُونَ إِنَّا كُنَّا فَاعِلُونَ
سَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ
الرَّحْمَةُ أُنْزِلَتْ مِنْ عَمَلٍ مِنْكُمْ سُوءًا
يَجْهَلُونَ لَهُ ثُمَّ يَرْجِعُونَ عَنْهُ فَأَصْلَحَ فَإِنَّهُمْ
غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٥٤﴾

وَكَذَلِكَ نَقُصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ ذَلِيلِينَ
سَبِيلُ الْمُجْرِمِينَ ﴿٥٥﴾

قُلْ إِنِّي نُهَيْتُ أَنْ أَعْبُدَ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ قُلْ لَا أَتَّبِعُ أَهْوَاءَكُمْ قَدْ ضَلَلْتُ إِذْ أَوْمَأَ أَنَا مِنَ الْمُهْتَبِينَ ﴿٥٦﴾

قُلْ إِنِّي عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّي وَكَذَّبْتُمْ بِهِ
مَا عِنْدِي مَا اسْتَعِجِلُونَ بِهِ إِنَّ الْحُكْمَ
إِلَّا لِلَّهِ يَقْضِي الْحَقُّ وَهُوَ خَيْرُ الْفَاصِلِينَ ﴿٥٧﴾

قُلْ لَوْ أَنِّي عِنْدِي مَا اسْتَعِجِلُونَ بِهِ لَقُضِيَ
الْأَمْرُ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَاللَّهُ أَعْلَمُ
بِالظَّالِمِينَ ﴿٥٨﴾

59. Kuma a wurinSa mabūdān⁽¹⁾ gaibi suke, bābu wanda yake sanin su fāce Shī, kuma Yanā sanin abin da ke a cikin tudu da ruwa, kuma wani ganye bā ya fāduwa, fāce Yā san shī, kuma bābu wata kwāya a cikin duffan kasa, kuma bābu danye, kuma bābu kēkas-asshe, fāce yanā a cikin wani Littāfi mai bayyanāwa.

60. Kuma Shī ne Wanda Yake karbar⁽²⁾ rāyukanku da dare, kuma Yanā sanin abin da kuka yāga da rāna, sa'an nan Yanā tāyar da ku a cikinsa, dōmin a hukunta ajali ambatacce, sa'an nan kuma zuwa gare Shī makōmarku take, sa'an nan kuma Ya bā ku lābāri da abin da kuka kasance kunā aikatāwa.

61. Kuma Shī ne Mai rinjāya bisa ga bāyinSa, kuma Yanā aikan māsū tsaro a kanku, har idan mutuwa ta jē wa dayanku, sai manzanninMu su karbi ransa, alhāli su, bā su yin sakaci.

62. Sa'an nan kuma a mayar da su zuwa ga Allah Ubangijinsu na gaskiya. To! A gare Shī hukunci yake, kuma Shī ne Mafī gaugāwar māsū bincike.

* وَعِنْدَهُ مَفَاتِحُ الْغَيْبِ لَا يُعَلِّمُهَا إِلَّا هُوَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَمَا تَسْقُطُ مِنَ وَرَقَةٍ إِلَّا يَعْلَمُهَا وَلَا حَبْرٌ فِي ظُلُمَاتِ الْأَرْضِ وَلَا رَطْبٌ وَلَا يَاسٍ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ﴿٥٩﴾

وَهُوَ الَّذِي يَتَوَفَّاكُم بِاللَّيْلِ وَيَعْلَمُ مَا جَرَحْتُم بِالنَّهَارِ ثُمَّ يَبْعَثُكُمْ فِيهِ لِيُقْضَىٰ أَجَلٌ مُّسَمًّى ثُمَّ إِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ ثُمَّ يُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٦٠﴾

وَهُوَ الْقَاهِرُ فَوْقَ عِبَادِهِ وَيُرْسِلُ عَلَيْكُمْ حَفَظَةً حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَحَدَكُمْ الْمَوْتُ تَوَفَّتْهُ رُسُلُنَا وَهُمْ لَا يُفْرِطُونَ ﴿٦١﴾

ثُمَّ رُدُّوا إِلَى اللَّهِ مَوْلَاهُمُ الْحَقِّ ۗ أَلَا لَهُ الْحُكْمُ وَهُوَ أَسْرَعُ الْحَاكِمِينَ ﴿٦٢﴾

(1) Lōkacin aukuwar abūbuwa na alhēri da na azāba da rāyuwa da mutuwa da sauransu, bābu wanda ya san su sai Allah. Wanda ya ce ya san wani abu na gaibi alhāli kuwa, shī bā wani manzon Allah ba, to, kāfiri ne. Haka kuma wanda yake cēwa, annabāwa sun san dukkan gaibi, kamar yadda Allah Ya sarti, shī mā kāfiri ne.

(2) Karbar rai da dare dōmin barci, tāyarwa a cikin ranā, watau yini daga barci. Akwai misalta dare da dūniya kuma rāna da Rānar Kiyāma, kuma mutuwa da barci. da farkawa daga barci da Tāshin Kiyāma. Āyar tā kusa asirai māsū yawa.

63. Ka ce: “Wane ne Yake tsīrar da ku daga duhūhuwan tudu da ruwa, kunā kiran Sa bisa ga kaŋkan da kai, kuma a ɓōye: ‘Lalle ne idan Ka tsīrar da mu daga wannan (ma-sīfa), haḳīka, muna kasancēwa daga māsu gōdiya?’”

64. Ka ce: “Allah ne Yake tsīrar da ku daga gare ta, kuma daga dukan baḳin ciki, sa'an nan kuma ku, kunā yin shirki!”

65. Ka ce: “Shī ne Mai īko a kan Ya aikā da wata azāba a kanku, daga bisanku, kō kuwa daga ka-ka-shin kaḳāfunku, kō kuwa Ya gau-rama ku ƙungiyōyi, kuma Ya ɗan-dana wa sāshenku masīfar sāshe.” Ka dūba yadda Muke sarrafa āyōyi, tsammāninsu sunā fahimta!

66. Kuma mutānenka sun ka-ryata (ka) game da shi, alhāli kuwa shi ne gaskiya. Ka ce: “Nī ban zama wakīli a kanku ba.

67. “Akwai matabbata ga du-kan lābāri, kuma zā ku sani.”

68. Kuma idan kā ga waɗanda suke kūtsawa a cikin āyōyinMu, to, ka bijire daga gare su, sai sun kūtsa a cikin wani lābāri waninsa. Kuma imma dai Shaidan lalle ya mantar da kai, to, kada ka zauna a bāyan tunāwa tāre da mutāne azzālumai.

69. Kuma bābu wani abu daga hisābinsu (māsu kutsāwa a cikin āyōyin Allah) a kan māsu taḳawa, amma akwai tunātarwa (a kansu), tsammāninsu (māsu kutsawar) zā su yi taḳawa.

قُلْ مَنْ يُخْرِجُكُمْ مِنَ طَائِفَتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ
تَدْعُونَهُ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً لَّيِّنَ الْأُصْنَائِ
هَٰذِهِ لَتُكُونَ مِنَ الشَّاكِرِينَ ﴿٦٣﴾

قُلْ اللَّهُ يُخْرِجُكُمْ مِنْهَا وَمِنْ كُلِّ قَرْبٍ تُدْأَرُ
تُشْرِكُونَ ﴿٦٤﴾

قُلْ هُوَ الْقَادِرُ عَلَىٰ أَنْ يَبْعَثَ عَلَيْكُمْ عَذَابًا
فَوْقَ ذَٰلِكَ أَوْ مِنْ تَحْتِ الْأُجْلِ كُفَّ أَتَيْسَ
وَيُذِيقَ بَعْضَ كُفْرِهِمْ بَعْضًا أَنْظُرْ كَيْفَ تُصْرَفُ
الْآيَاتِ لَعَلَّهُمْ يَفْقَهُونَ ﴿٦٥﴾

وَكَذَّبَ بِوَعْدِ قَوْمِكَ وَهُوَ الْحَقُّ قُلْ لَسْتُ عَلَيْكُمْ
بِوَكِيلٍ ﴿٦٦﴾

لِكُلِّ نَبِيٍّ مُّسْتَقَرٌّ وَسَوْفَ تَعْلَمُونَ ﴿٦٧﴾

وَإِذَا رَأَيْتَ الَّذِينَ يَخُوضُونَ فِي الْأَيْتَانِ فَأَعْرِضْ
عَنْهُمْ حَتَّىٰ يَخُوضُوا فِي حَدِيثٍ غَيْرِهِ وَأَمَّا
يُنْسِيَنَّكَ الشَّيْطَانُ فَلَا تَقْعُدَ بَعْدَ
الذِّكْرِ مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٦٨﴾

وَمَا عَلَى الَّذِينَ يَتَّقُونَ مِنْ جِسْمِهِمْ مِنْ
شَيْءٍ مَّا وَلَوْ كُنَ ذُرًّا مِنْهُمْ يَتَّقُونَ ﴿٦٩﴾

70. Kuma ka bar waɗanda suka riƙi addininsu abin wāsa⁽¹⁾ da wargi alhāli rāyuwar dūniya tā rūɗe su, kuma ka tunātar game da shi (Alkur'āni): Kada a jēfa rai a cikin halaka sabōɗa abin da ya tsirfanta: ba shi da wani majibinci baicin Allah, kuma bābu wani mai ceto: kuma kō ya daidaita dukan fansa, bā zā a karɓa ba daga gare shi. Waɗancan ne aka yanke wa tsam-māni, sabōɗa abin da suka tsir-fanta: sunā da wani abin shā daga ruwan zāfi, da wata azāba mai raɗa-di, sabōɗa abin da suka kasance sunā yi na kāfirci.

71. Ka ce: “Shin, zā mu yi kiran abin da bā ya amfāninmu, baicin Allah, kuma bā ya cūtar da mu, — kuma a mayar da mu a kan dugādu-ganmu, a bāyan Allah Yā shiriyar da mu, — kamar wanda shaidanu suka kāyar da shi a cikin ƙasa, yanā mai ɗimuwa, yanā da abōkai sunā kiran sa zuwa ga shiriya, ‘Ka zo mana⁽²⁾’?” Kace: “Lallene, shiriyar Allah ita ce shiriya. Kuma an umur-ce mu, mu sallama wa Ubangijin tālikai.

72. “Kuma (an ce mana): Ku tsai da salla kuma ku bī Shi (Allah) da taƙawa, kuma Shi ne Wanda Yake, zuwa gare Shi ake tāra ku.”

وَذَرِ الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَهُمْ لِبَآءٍ وَلَهُمْ
وَعَرَّتْهُمْ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَذَكَّرَ بِهِ
أَنْ يُسَلِّتَ نَفْسٌ بِمَا كَسَبَتْ لَيْسَ
لَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيٌّ وَلَا شَفِيعٌ وَإِنْ تَعْدِلْ
كُلَّ عَدْلٍ لَا يَأْخُذَ مِنْهَا أُولَئِكَ
الَّذِينَ ابْتَلَوْا بِمَا كَسَبُوا لَهُمْ
شَرَابٌ مِنْ حَيْسِرٍ وَعَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا
كَانُوا يَكْفُرُونَ ﴿٧٠﴾

قُلْ أَدْعُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُنَا وَلَا
يَضُرُّنَا وَنَسْرُدُ عَلَىٰ أَثْقَالِنَا بَعْدَ إِذْ
هَدَانَا اللَّهُ كَالَّذِي اسْتَهْوَتْهُ
الشَّيَاطِينُ فِي الْأَرْضِ خَيْرٌ لَهُ
أَصْحَابُ يَدْعُونَهُ إِلَى الْهُدَىٰ انْفِرُوا
قُلْ إِنْ هَدَىٰ اللَّهُ هُوَ الْهُدَىٰ وَأَمِرٌ مِّنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿٧١﴾

وَأَنْ أَوْسُوا الصَّلَاةَ وَالْزَّكَاةَ وَهُوَ الَّذِي إِلَيْهِ
تُحْشَرُونَ ﴿٧٢﴾

(1) Suka sanya sābabbīn abūbuwa a cikinsa, waɗanda suke bābu su a cikinsa, kamar Khawārijāwa da sāshen wanda ke da'awar danganuwa zuwa ga sālīhai, inda suka sanya Tarīka mai sādārwa zuwa ga Allah, bandiri da algaita, kuma suka fāra abūbuwa waɗanda ba su halatta ba ga shari'a. Daga Sāwī.

(2) Shi kuma ba ya karɓāwa balle ya nufi wurin shiriyar da suke kiran sa ya tafi, sabōɗa yā riga yā lāɗi daga sama zuwa ƙasa, kuma ɗimuwa tā kāmā shi.

73. Kuma Shi ne Wanda Ya halitta sammai da ƙasa da mulkinSa, kuma a rānar da Yake cewa: “Ka kasance,” sai abu ya yi ta kasancewa. MaganarSa ce gaskiya, kuma gare Shi mulki yake a rānar da ake būsā a cikin ƙaho. Masanin faka da bayyane ne, kuma Shi ne Mai hiki-ma Masani.

74. Kuma a lōkacin da Ibrāhīma ya ce wa ubansa Āzara: “Shin, kanā rikon gumāka abūbuwan bautāwa? Lalle ni, inā ganin ka kai da mutānenka, a cikin bata bayyananniya.”

75. Kuma kamar wancan ne, Muke nunā wa Ibrāhīma mulkin sammai da ƙasa, kuma dōmin ya kasance daga māsū yakīni.

76. To, a lōkacin da dare ya rufe a kansa, ya ga wani taurāro, ya ce: “Wannan ne, ubangijina?” Sa'an nan a lōkacin da ya fāfi, ya ce: “Ba ni son māsū fāduwa.”

77. Sa'an nan a lōkacin da ya ga watā yanā mai bayyana, ya ce: “Wannan ne Ubangijina?” Sa'an nan a lōkacin da ya fāfi, ya ce: “Lalle ne idan Ubangijina bai shir-yar da ni ba, haƙiƙa, inā kasancewa daga mutāne batattu.”

78. Sa'an nan a lōkacin da ya ga rānā tanā bayyana, ya ce: “Wannan shi ne Ubangijina, wannan ne mafi girma?” Sa'an nan a lōkacin da ta fāfi, ya ce: “Ya mutānena! Lalle ne ni barrantacce nake daga abin da kuke yi na shirki.

79. “Lalle ne ni, na fuskantar da fuskata ga Wanda Ya ƙāga halittar

وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ
يَا الْحَقُّ وَتَوْمَ يَقُولُ كُنْ فَيَكُونُ قَوْلُهُ
الْحَقُّ وَلَهُ الْمُلْكُ يَوْمَ يُنفَخُ فِي الصُّورِ
عَنِ الْعَرْشِ وَالشَّهَادَةُ وَهُوَ الْحَكِيمُ
الْخَبِيرُ ﴿٧٣﴾

﴿٧٤﴾ وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ لِأَبِيهِ أَأَنْتَ تَتَّخِذُ
أَصْنَامًا إِنَّمَا يَأْتِيهِمْ فِي الزَّمَانِ
بَحْثٌ مُبِينٌ ﴿٧٥﴾

وَكَذَلِكَ نُرِي إِبْرَاهِيمَ مَلَكُوتَ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ وَلِيَكُونَ مِنَ الْمُوقِنِينَ ﴿٧٦﴾

فَلَمَّا جَنَّ عَلَيْهِ اللَّيْلُ رَأَى الْكَوْكَبَ قَالَ هَذَا
رَبِّي فَلَمَّا أَفَلَ قَالَ لَا أُحِبُّ الْآفِلِينَ ﴿٧٧﴾

فَلَمَّا رَأَى الْقَمَرَ بَازِعًا قَالَ هَذَا رَبِّي فَلَمَّا أَفَلَ
قَالَ لَيْسَ لِربِّي شَيْءٌ وَأَنَا كَوِّنٌ ﴿٧٨﴾
الْقَوْمِ الضَّالِّينَ ﴿٧٩﴾

فَلَمَّا رَأَى الشَّمْسَ بَازِعَةً قَالَ هَذَا رَبِّي
هَذَا أَكْبَرُ فَلَمَّا أَفَلَ قَالَ لَا أُحِبُّ
بَرِّيٍّ إِيمَانًا تُشْرِكُوتَ ﴿٨٠﴾

إِلَى وَجْهَتُ وَجْهِي لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَوَاتِ

sammai da kasa, inā mai karkata zuwa ga gaskiya, kuma bā ni cikin māsu shirki.”

80. Kuma mutānensa suka yi musu da shi. Ya ce: “Shin kunā musu da ni a cikin sha'anin Allah, alhāli kuwa Yā shiryar da ni? Kuma bā ni tsōron abin da kuke yin shirki da shi, fāce idan Ubangijina Ya so wani abu. Ubangijina Ya yalwaci dukkan kōme da ilmi. Shin, bā zā ku yi tunāni ba?

81. “Kuma yāyā nake jin tsōron abin da kuka yi shirki da shi, kuma bā ku tsōron cēwa lalle ne kū, kun yi shirki da Allah, abin da (Allah) bai saukar da wata hujja ba game da shi? To, wane ɓangare daga sāshen biyu ne mafi cancanta da aminci, idan kun kasance kunā sani?

82. “Wadanda suka yi ĩmāni, kuma ba su gauraya ĩmāninsu da zālunci ba, wadannan sunā da aminci, kuma sū ne shiryayyu.”

83. Kuma waccan ita ce hujjar-Mu, Mun bayār da ita ga Ibrāhima a kan mutānensa. Munā ɗaukaka wanda Muka so da darajōji. Lalle ne Ubangijinka Mai hikima ne, Masani.

84. Kuma Muka bā shi Is'hāka da Yākubu, dukansu Mun shiryar, kuma Nūhu Mun shiryar da shi a gabāni, kuma daga zūriyarsa akwai Dāwūda da Sulaimanu da Ayyūba da Yūsufu da Mūsā da Hārūna, kuma kamar wancan ne Muke sāka wa māsu kyautatāwa.

وَالْأَرْضَ خَافًا وَمَا أَتَيْنَ الْمَشْرِكَينَ ﴿٥٨﴾

وَحَاجَّهُ قَوْمَهُ قَالَ اتَّخَذْتُنِي فِي اللَّهِ وَقَدْ
هَدَيْتُنِي وَلَا أَخَافُ مَا تُشْرِكُونَ يَوْمَ الْآ
لِ أَنْ يَشَاءَ رَبِّي شَيْئًا وَسِعَ رَبِّي كُلَّ شَيْءٍ
عِلْمًا أَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ ﴿٥٩﴾

وَكَيْفَ أَخَافُ مَا أَشْرَكْتُمْ وَلَا تَخَافُونَ
أَنْتُمْ أَشْرَكْتُمْ بِاللَّهِ مَا لَهُ يُنْزِلُ بِهِ
عَلَيْكُمْ سُلْطَانًا فَأَنْتُمْ الْفَرِيقَيْنِ أَحَقُّ
بِالْأَمْنِ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٦٠﴾

الَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا إِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ
أُولَئِكَ لَهُمُ الْأَمْنُ وَهُمْ مُهْتَدُونَ ﴿٦١﴾

وَبِذَلِكَ حُجِّجْنَا عَنْ أَهْلِ الْإِبْرَاهِيمَ عَلَى
قَوْمِهِ تَرَفُّعٍ دَرَجَاتٍ مَنْ شَاءَ إِنَّ رَبَّكَ
حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿٦٢﴾

وَوَهَبْنَا لِلَّذِينَ آمَنُوا وَلِأُولَئِكَ أَهْلِ الْبَيْتِ
وَلِأُولَئِكَ هَدَيْنَا مِنْ قَبْلُ وَمِنْ ذُرِّيَّتِهِ دَاوُدَ
وَسُلَيْمَانَ وَإِسْحَاقَ وَإِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى
وَهَارُونَ وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿٦٣﴾

85. Da Zakariyya da Yahaya da Isā da Ilyāsu dukansu daga sālilai suke.

86. Da Ismā'ila da Alyasa'a da Yūnusa da Luḍu, kuma dukansu Mun fifita su a kan tālikai.

87. Kuma daga ubanninsu, da zūriyarsu, da 'yan'uwansu, kuma Muka zāḅe su, kuma Muka shiryar da su zuwa ga hanya madaidaiciya.

88. Wancan ne shiryarwar Allah, Yanā shiryar da wanda Yake so daga bāyinSa. Kuma dā sun yi shirki dā, haḳīka, abin da suka kasance sunā aikatāwa yā lālāce.

89. Waɗancan ne waɗanda Muka bai wa Littāfi da hukunci da annabci. To, idan waɗannan (mutāne) sun kāfirta da ita, to, haḳīka, Mun wakkala wasu mutāne gare ta, ba su zama game da ita kāfirai ba.

90. Waɗancan ne Allah Ya shiryar, sabōda haka ka yi kōyi da shiryarsu. Ka ce: “Bā ni tambayar ku wata ijāra. Shī (Alkur'ani) bai zama ba fāce tunatarwa ga tālikai.”

91. Kuma ba su kaddara Allah a kan hakkin kaddara Shi ba, a lōkacin da suka ce: “Allah bai saukar da kōme ba ga wani mutum.” Ka ce: “Wāne ne ya saukar da Littāfi wanda Mūsā ya zo da shi, yanā haske da shiriya ga mutāne, kunā sanya shi takardu, kūna bayyana su, kuma kunā bōye mai yawa, kuma an sanar da ku abin da ba ku sani ba, ku

وَزَكَرِيَّا وَيَحْيَىٰ وَعِيسَىٰ وَإِلْيَاسَ كُلٌّ مِّنَ الصَّالِحِينَ ﴿٨٥﴾

وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيُوشَعَ وَلُوطًا وَكَانَ قَضَانَا عَلَى الْغَالِبِينَ ﴿٨٦﴾

وَمِنَ آبَائِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ وَأَخْوَانِهِمْ وَأَجْنَتِيَّتُهُمْ وَهَدَيْنَاهُمُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٨٧﴾

ذَٰلِكَ هُدَى اللَّهِ يَهْدِي بِهِ مَن يَشَاءُ مِّنْ عِبَادِهِ وَلَوْ أَشْرَكُوا لَحِطَّ عَلَيْهِمْ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٨٨﴾

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ آمَنَتْ لَهُمْ أَلْسِنَتٌ نَّجِيبٌ وَالْعَمَلُ وَالسُّبُحَةُ فَإِن يَكْفُرْ بِهَا هَٰؤُلَاءِ فَقَدْ وَكَّلْنَا بِهَا قَوْمًا لَّيْسُوا بِهَا بِكَافِرِينَ ﴿٨٩﴾

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ فِيمَهُمْ أَمْرًا فَلَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِمْ أَجْرًا إِن هُوَ إِلَّا ذِكْرُنَا لِلْعَالَمِينَ ﴿٩٠﴾

وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ إِذْ قَالُوا مَا أَنزَلَ اللَّهُ عَلَىٰ بَشَرٍ مِّن شَيْءٍ قُلْ مَن أَنزَلَ الْكِتَابَ الَّذِي جَاءَ بِهِ مُوسَىٰ نُورًا وَهُدًى لِلنَّاسِ تَجْمَعُونَ لَهُ قُرْآنُكُمْ يُدْوَنُهَا وَتُخَفَّفُونَ كَثِيرًا

da ubanninku?" Ka ce: "Allah,"⁽¹⁾ sa'an nan ka bar su a cikin sharhōliyarsu sunā wāsā.

92. Kuma wannan Littāfi ne, Mun saukar da shi, mai albarka ne, mai gaskata wanda yake a gabansa ne, kuma dōmin ka yi gargadi ga Uwar Alkaryu (Makka) da wanda yake gefenta. Kuma waɗanda suke yin imāni da Lāhira sunā imāni da shi (Alkur'āni), kuma sū, a kan sallarsu, sunā tsarēwa.

93. Kuma wāne ne mafi zālunci daga wanda ya kirkira karya ga Allah, kō kuwa ya ce: "An yi wahayi zuwa gare ni," alhāli kuwa ba a yi wahayin kōme ba zuwa gare shi, da wanda ya ce: "Zan saukar da misālin abin da Allah Ya saukar"? Kuma dā kā gani, a lōkacin da azzālumai suke cikin māyen mutuwa, kuma malā'iku sunā māsu shimfiɗa hannuwansu, (sunā ce musu) "Ku fitar da kanku: a yau anā sāka muku da azābar wulā-kanci sabōda abin da kuka kasance kunā faɗa, wanin gaskiya, ga Allah, kuma kun kasance daga āyōyinSa kunā yin girman kai."

94. Kuma lalle ne, haḳīka, kun zo Mana dai dai, kamar yadda Muka halittā ku a farkon lōkaci. Kuma kun bar abin da Muka mal-laka muku a bāyan bāyayyakinku, kuma ba Mu gani a tāre da kū ba,

وَعَلَّمَهُمَّا أَنْ تَعْلَمُوا أَنْتُمْ وَلَا تَعْلَمُوا أَنبَاءُكُمْ قُلِ
اللَّهُ يُؤْذِرُهُمْ فِي حَوَاضِهِمْ يَلْعَبُونَ ﴿٩٢﴾

وَهَذَا صِرَاطٌ أَنْزَلْنَاهُ مَبَازِلَهُ مُصِدِّقُ الَّذِي
بَيْنَ يَدَيْهِ وَلِتُنْذِرَ أُمَّ الْقُرَى وَمَنْ حَوْلَهَا
وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ يُؤْمِنُونَ بِهِ وَهُمْ عَلَى
صَلَاحِهِمْ يُحَافِظُونَ ﴿٩٣﴾

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ قَالَ
أُوْحِيَ إِلَيَّ وَلَمْ يُوحَ إِلَيْهِ شَيْءٌ وَمَنْ قَالَ
سَأَنْزِلُ مِثْلَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَلَوْ تَرَى إِذِ
الْفُلُكُمُورِ فِي غَمَرَاتِ الْمَوْتِ وَالْمَلَائِكَةُ
بَاسِطُوا أَيْدِيهِمْ لَخْرِجُوا أَنْفُسَكُمُ الْيَوْمَ تُجْزَوْنَ
عَذَابَ الْهُونِ بِمَا كُنْتُمْ تَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ
غَيْرَ الْحَقِّ وَكُنْتُمْ عَنْ آيَاتِهِ
تَسْتَكْبِرُونَ ﴿٩٤﴾

وَلَقَدْ جَعَلْنَا فِرْعَوْنَ كَمَا خَلَقْنَاكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ
وَتَرَكْتُمْ مَا خَوَّلْتُمْ وَرَدَّ طُهُورُكُمْ مَا
كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿٩٥﴾

(1) Allah ne Ya saukar da shi, sabōda haka bā zai zama abin māmāki ba ko abin musu ga Ya saukar da wani littāfi kamar Alkur'āni ga wani mutum a bāyan Taurāta ga Mūsā. Kuma a cikin Taurātar ba a ce ita ce farshen Littāfin Allah ba, kuma Mūsā bā shi ne farshen annabāwa ba.

macētanku waɗanda kuka riya cēwa lalle ne sū, a cikinku māsu tārayya ne. Lalle ne, hākīka, kōme yā yanyanke a tsakāninku, kuma abin da kuka kasance kunā riyāwa ya ɓace daga gare ku.

95. Lalle ne, Allah ne Mai tsāgewar k̄wāyar hatsi da kwalfar gurtsu. Yanā fītar da mai rai daga mamaci, kuma (Shi) Mai fītar da mamaci ne daga mai rai⁽¹⁾. Wannan ne Allah. To, yāya ake karkatar da ku?

96. Mai tsāgēwar sāfiya, kuma Ya sanya dare mai natsuwa, kuma da rānā da watā a bisa lissāfi. Wannan ne kaddarāwar Mabuwayi Masani.

97. Kuma Shi ne Ya sanya muku taurāri dōmin ku shiryu da su a cikin duffan tudu da ruwa. Lalle ne Mun bayyana āyōyi daki-daki, ga mutāne waɗanda suke sani.

98. Kuma shi ne Ya k̄āga halittarku daga rai guda, sa'an nan da mai tabbata da wanda ake ajēwa. Lalle ne Mun bayyana āyōyi daki-daki, ga mutāne waɗanda suke fahimta.

99. Kuma Shi ne Ya saukar da ruwa daga sama, Muka fītar da tsiron dukan kōme game dā shi, sa'an nan Muka fītar da kōre daga gare shi, Muna fītar da k̄wāya

فِيكُمْ شُرَكَاءُ لَقَدْ تَقَطَّعَ بَيْنَكُمْ وَصَلَ
عَنْكُمْ مَا كُنْتُمْ تَرْغَبُونَ ﴿٩٥﴾

﴿ إِنَّ اللَّهَ قَالَ لِمَنْ لَحَبَّ وَالتَّوْحَىٰ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ
الْمَيِّتِ وَمُخْرِجُ الْمَيِّتِ مِنَ الْحَيِّ ذَلِكُمُ اللَّهُ
قَالَ تَوْفَكُوتَ ﴿٩٦﴾

قَالَ الْإِصْبَاحُ وَجَعَلَ آيَاتٍ سَكَنًا وَالشَّمْسُ
وَالْقَمَرُ حُسْبَانًا ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ﴿٩٧﴾

وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ النُّجُومَ لِتَهْتَدُوا
بِهَآ فِي ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ قَدْ فَصَّلْنَا الْآيَاتِ
لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٩٨﴾

وَهُوَ الَّذِي أَنشَأَ لَكُم مِّن نَّفْسٍ وَاحِدَةٍ
فَمُسْتَقَرٌّ وَمُسْتَوْدَعٌ قَدْ فَصَّلْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ
يَفْقَهُونَ ﴿٩٩﴾

وَهُوَ الَّذِي أَنزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا
بِهِ نَبَاتَ كُلِّ شَيْءٍ فَأَخْرَجْنَا مِنْهُ خَضِرًا
نُخْرِجُ مِنْهُ حَبًّا مُّتَرَاكِبًا وَمِنَ النَّخْلِ مِن

(1) Mai īmāni daga kāfiri kō kāfiri daga mai īmāni, da mai arziki daga matalauci da matalauci daga mawadāci, sarki daga talaka da talaka daga sarki, da mai sanyi daga mai zāfi ko mai zāfi daga mai sanyi, haka dai ga kōme Allah Yanā fītar da kīshiyarsa.

damfararriya daga gare shi (kōren),⁽¹⁾ kuma daga dabīno daga hirtsinta akwai dumbuje-dumbuje makusanta, kuma (Muka fitar) da gōnaki na inabōbi da zaitūni da rummāni, māsu kamā da jūna da wasun māsu kama da jūna. Ku duba zuwa 'ya'yan itācensa, idan ya yi 'ya'yan, da nunarsa. Lalle ne a cikin wannan akwai āyōyi ga waɗanda suke yin imāni.

100. Kuma suka sanya wa Allah abōkan tārayya, aljannu, alhāli kuwa (Shi) Ya halitta su. Kuma sun kirkira masa dīya da 'yā'yā, bā da ilmi ba. TsarkinSa yā tabbata! Kuma Ya daukaka daga abin da suke sifantāwa.

101. Maḥārin⁽²⁾ halittar sammai da ƙasa. Yāya dā zai zama a gare Shi, alhāli kuwa māta ba ta kasance ba a gare Shi, kuma Ya halitta dukan, kōme, kuma Shi, game da dukan kōme, Masani ne?

102. Wancan ne Allah Uban-gijinku. Bābu wani abin bautāwa fāce Shi, Mahaliccin dukan kōme. Sabōda haka ku bauta Masa, kuma Shi ne Wakili a kan dukan kōme.

103. Gannai bā su iya risku-warSa, kuma Shi, Yanā riskuwar gannai, kuma Shi ne Mai tausa-sāwa, Masani.

طَلَعَهَا قَتَوْنَ دَالِيَهُ وَجَعَلَتْ مِنْ أَغْصَابِ
وَالزَّيْتُونَ وَالزَّمَانِ مُشْتَبِهًا وَغَيْرَ مُتَشَبِهٍ
أَنْظُرُوا إِلَى ثَمَرِهِ إِذَا أَثْمَرَ وَرَيْحِهِ إِذَا فِي
ذَلِكَ لَأَنْتَ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿١٠٠﴾

وَجَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ الْجِنَّ وَخَلَقَهُمْ وَخَرُقُوا
لَهُمُ بَنِينَ وَبَنَاتٍ يَصْرِفُونَ سِحْنَهُمْ وَتَعْلَى عَمَّا
يَصِفُونَ ﴿١٠١﴾

يَوْمِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ أَنَّى يَكُونُ لَهُ وَلَدٌ
وَلَمْ يَكُنْ لَهُ صَاحِبَةٌ فَخُلِقَ كُلُّ شَيْءٍ وَهُوَ
بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١٠٢﴾

ذَلِكَ اللَّهُ رَبُّكُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ خَلَقَ كُلَّ
شَيْءٍ فَاعْبُدُوهُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ ﴿١٠٣﴾

لَا تُذِرْكُمُ الْأَبْصَارُ وَهُوَ يُذِرُكَ لَا أَبْصَرُ
وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ ﴿١٠٤﴾

(1) Allah na halitta kōren ganye daga hasken rānā, sa'an nan Ya halitta garin ƙwāyā daga kōren.

(2) Shi ne wanda Ya fāri halittar su bā da Yā kōya daga wani ba. Sautin jan wasalin (fa) zai yi sama dōmin bambanci daga maḥāri watau sababin abu, ana mīke sautin maddi a gare shi.

104. Lalle ne, abūbuwan lūra sun je muku daga Ubangijinku, to, wanda ya kula, to, dōmin kansa, kuma wanda ya makanta, to, laifi yanā a kansa, kuma nī, a kanku, bā mai tsaro ba ne.

105. Kamar wannan ne, Muke sarrafa āyōyi, kuma dōmin su ce: "Kā karanta!" Kuma dōmin Mu bayyana shi ga mutāne wafanda sunā sani.

106. Ka bi abin da aka yi wahayi zuwa gare ka daga Ubangijinka: Bābu wani abin bautāwa fāce Shi, kuma ka bijire daga māsu shirki.

107. Kuma dā Allah Yā so, dā ba su yi shirki ba, kuma ba Mu sanya ka mai tsaro a kansu ba, kuma bā kai ne wakili a kansu ba.

108. Kuma kada ku zāgi wafanda suke kira, baicin Allah, har su zāgi Allah bisa zālunci, bā da ilmi ba. Kamar wannan ne Muka kawāta ga kōwace al'umma aikinsu, sa'an nan zuwa ga Ubangijinsu makōmarsu take, sa'an nan Ya bā su lābāri da abin da suka kasance sunā aikatāwa.

109. Kuma suka yi rantsuwa da Allah iyakar rantsuwōyinsu (cewa) lalle ne idan wata āyā ta jē musu, haḳīka, sunā yin īmāni da ita. Ka ce: "Abin sani kawai, āyōyi a wurin Allah suke. Kuma mēne ne zai sanya ku ku sansance cēwa, lalle ne su, idan āyōyin sun je, bā zā su yi īmāni ba?"

110. Kuma Munā jujjūya zukā-tansu da ganansu, kamar yadda ba

قَدْ جَاءَكُمْ بَصَائِرُ مِنْ رَبِّكُمْ فَمَنْ أَبْصَرَ فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ عَمِيَ فَعَلَيْهَا وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ بِحَفِيظٍ ﴿١٠٤﴾

وَكَذَلِكَ نَصْرِفُ الْأَنْبِيَاءَ وَنَقُولُوا دَرَسْتَ وَلِنُبَيِّنَهُ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿١٠٥﴾

أَشْرَحُ مَا أُوحِيَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَأَعْرِضْ عَنِ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٠٦﴾

وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَشْرَكُوا وَمَا جَعَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِيظًا وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ بِوَكِيلٍ ﴿١٠٧﴾

وَلَا تَسُبُّوا الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ فَيَسُبُّوا اللَّهَ عَدْوًا بِغَيْرِ عِلْمٍ كَذَلِكَ زَيْنًا لِكُلِّ أُمَّةٍ عَمَلُهُمْ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّهِمْ مَرْجِعُهُمْ فَيُنَبِّئُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٠٨﴾

وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَلْسِنَتِهِمْ لَئِنْ جَاءَهُمْ آيَةٌ لَيُؤْمِنُنَّ بِهَا قُلْ إِنَّمَا الْآيَاتُ عِنْدَ اللَّهِ وَمَا يُبَشِّرُكُمْ أَنَّهُمْ إِذَا جَاءَتْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٠٩﴾

وَنَقْلِبُ أَمْنَهُمْ وَأَبْصَرَهُمْ كَمَا لَمْ

su yi ĩmāni da shi ba a farkon lōkaci, kuma Munā barin su a cikin kūtsā-warsu, sunā dīmuwa.

111. Kuma dā a ce, lalle Mū, Mun saukar da malā'iku zuwa gare su, kuma matattu suka yi musu magana, kuma Muka tāra dukan kōme a kansu, gungu-gungu, ba su kasance sunā iya yin ĩmāni ba, sai fa idan Allah Yā so, kuma amma mafi yawansu sunā jāhiltar haka.

112. Kuma kamar wancan ne Muka sanya wa kōwane annabi ma'kiyi; shaidānun mutāne da al-jannu, sāshensu yanā yin ishāra⁽¹⁾ zuwa sāshe da kawātaccen zance bisa ga rūdī. Kuma dā Ubangijinka Yā so, dā ba su aikatā shi ba, don haka ka bar su da abin da suke kirkirāwa.

113. Kuma dōmin zukātan wadanda ba su yi ĩmāni da Lāhira ba su karkata saurārē zuwa gare shi, kuma dōmin su yarda da shi, kuma dōmin su kamfaci abin da suke māsū kamfata.

114. Shin fa, wanin Allah nake nēma ya zama mai hukunci⁽²⁾, alhāli kuwa Shī ne Wanda Ya saukar

يُؤْمِنُوا بِهِ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَنَذَرُهُمْ فِي طَعْنِهِمْ يَهْمُ بِمَعْمُورٍ ﴿١١١﴾

* وَلَوْ أَنَّا نَزَّلْنَا إِلَيْهِمُ الْمَلَكَةَ وَكَانَهُمْ أَلَمُوتٍ وَحَشَرْنَا عَلَيْهِمْ كُلَّ شَيْءٍ قُبُلًا مَا كَانُوا يَؤْمِنُوا إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ وَلَئِنْ كُنْ أَكْثَرُهُمْ يَجْهَلُونَ ﴿١١٢﴾

وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا شَاطِئِينَ الْإِنْسِ وَالْجِنِّ يُوحِي بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ زُخْرُفَ الْقَوْلِ غُرُورًا وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ مَا فَعَلْنَاهُ فَنَذَرُهُمْ وَمَا بَعْتُونِ ﴿١١٣﴾

وَلَيَصِفُنَّ إِلَهُ أَفْعِدَهُ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ إِلَّا الْآخِرَةَ وَلَيَرْضَوْنَهُ وَيَقْتِرُونَ مَا هُمْ مَقْتَرُونَ ﴿١١٤﴾

أَفَعَبَّرَ اللَّهُ أَنْتَنِي حَكَمًا وَهُوَ الَّذِي أَنْزَلَ إِلَيْكَ الْكِتَابَ مُفَصَّلًا وَالَّذِينَ

(1) Wahayin shaidanu sāshensu zuwa ga sāshe da kawāta karya ta zama kamar gaskiya. Kamar Shaidan ya sanya waswāsi: dā da'awar annabi gaskiya ce, ai dā manyan mutāne ne zā su fāra bin ta, bā matalauta ba, ko kuwa annabi mai sihiri ne dōmin yanā raba miji da māta, da da da uba. Watau su karkatar da magana, dōmin su karkatar da wāwāye daga bin gaskiya.

(2) Duka wanda ya shirya wani abu wanda shari'a ba ta zo da shi ba, sa'an nan ya nēmi mutāne su hau shi, su yi aiki da shi, yā zama mai hukunci, wanin Allah. Wanda ya bi shi da dā'a kan bida'arsa, to, yā yi shirki da Allah, yā ri'ki wanin Allah mai yi masa hukunci ke nan.

muku da Littāfi abin rabēwa daki-daki? Kuma waɗanda Muka bai wa Littāfi sunā sanin cēwa lalle shi (Alkur'āni) abin saukarwa ne daga Ubangijinka, da gaskiya? Sabōda haka kada ku kasance daga māsu shakka.

115. Kuma kalmar Ubangijinka tā cika, tanā gaskiya⁽¹⁾ da ādalci. Bābu mai musanyāwa ga kalmō-minSa, kuma Shi ne Mai ji, Masani.

116. Kuma idan ka bi mafiya yawan waɗanda suke a cikin kasa da dā'a sunā batar da kai daga hanyar Allah. Ba su bin kōme sai fāce kaddari-fadī⁽²⁾ suke yi.

117. Lalle ne Ubangijinka Shi ne Mafi sani ga wanda yake bacēwa daga hanyarsa kuma Shi ne Mafi sani ga Masu shiryuwa.

118. Sabōda haka ku ci daga abin da aka ambaci sūnan Allah⁽³⁾ kansa, idan kun kasance māsu imāni da āyōyinSa.

119. Kuma mēne ne ya sāme ku, bā zā ku ci ba daga abin da aka ambaci sūnan Allah a kansa, alhāli kuwa, haḳiḳa, Ya rarrabe muku daki-daki, abin da Ya haramta a

أَتَيْتَهُمُ الْكِتَابَ يَعْلَمُونَ أَنَّهُ مُنَزَّلٌ
مِّن رَّبِّكَ بِالْحَقِّ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِينَ ﴿١١٥﴾

وَمَنْ كَلِمَتُ رَبِّكَ صِدْقًا وَعَدْلًا لَا مُبَدِّلَ
لِكَلِمَاتِهِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿١١٦﴾

وَإِنْ تُطِيعِ أَكْثَرُ مَنْ فِي الْأَرْضِ يُضِلُّوكَ عَنْ
سَبِيلِ اللَّهِ إِنْ تَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنْ هُمْ إِلَّا
يَخْرُصُونَ ﴿١١٧﴾

إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ مَنْ يَضِلُّ عَنْ سَبِيلِهِ
وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ ﴿١١٨﴾

فَكُلُوا مِمَّا ذُكِّرَ أَسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ
إِنْ كُنْتُمْ بِآيَاتِهِ مُؤْمِنِينَ ﴿١١٩﴾

وَمَا لَكُمْ أَلَّا تَأْكُلُوا مِمَّا ذُكِّرَ أَسْمُ اللَّهِ
عَلَيْهِ وَقَدْ فُصِّلَ لَكُمْ مَا حَرَّمَ عَلَيْكُمْ إِلَّا

(1) Musulunci kō Alkur'āni ne cikon addinin Allah, bābu mai iya zōwa da wani abu sābo kō ya kāra wani abu a cikinsa ta kōwace hanya kuma bābu mai iya musanya wani abu a cikinsa. Yā cika yā kammala, sai biya kawai. Annabi ya ce, "Wanda ya yi wani aiki bā da umurninsa a kan abin da ya aikata dīn nan ba, to, an mayar masa, ba a karɓa ba."

(2) Kamar maganarsu cēwa mūshe wanda Allah da kansa Ya kashe, ya fi dācēwa da a ci shi, bisa ga abin da mutāne suka yanka.

(3) An sani daga nan cēwa ambaton sūnan Allah wajen yankan dabba wājibi ne, idan an tuna. Wanda ya manta, anā cin yankansa, amma wanda ya bari da gangan, bā zā a ci yankansa ba.

kanku, fāce fa abin da aka bukatar da ku biɓa lalūra zuwa gare shi? Kuma lalle ne māsu yawa sunā ɓatarwa, da son zūciyōyinsu, bā da wani ilmi ba. Lalle ne Ubangijinka Shī ne Mafi sani ga māsu ta'addi.

120. Kuma ku bar bayyanannen zunubi da ɓōyayyensa. Lalle ne waɗanda suke tsiwurwurin zunubi za a sāka musu da abin da suka kasance sunā kamfata.

121. Kada ku ci daga abin da ba a ambaci sūnan Allah ba a kansa ⁽¹⁾. Kuma lalle ne shī, fāsikanci ne. Kuma lalle ne, shaidānu, haḳīka, suna yin ishāra zuwa ga masōyansu, dōmin su yi jayayya da ku. Kuma idan kuka yi musu ḏā'a, lalle ne kū, haḳīka, māsu shirki ne.

122. Shin, kuma wanda ya kasance matacce, sa'an nan Muka rāyar da shi, kuma Muka sanya wani haske dōminsa, yanā tafiya da shi, yanā zama kamar wanda misā-linsa yanā cikin duffai, shī kuma ba mai fīta ba daga gare su? Kamar wancan ne aka kawāta wa kāfirai abin da suka kasance sunā aika-tāwa.

123. Kuma kamar wancan ne, Mun sanya a cikin kōwace alḳarya, shugabanni sū ne māsu laifinta, dōmin su yi mākirci a cikinta, alhāli

مَا أَصْطَرَّكُمْ إِلَهُ وَإِنَّ كَثِيرًا لِّيَضِلُّونَ
يَاهُ أَهْلَآبِهِمْ يَغْتَرِبُونَ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ
بِالْمُتَعَدِّينَ ﴿١٢٠﴾

وَذَرُوا أَظْهَرَ الْآيَاتِ وَيَاطِنَةُ إِنَّ الَّذِينَ
يَتَكْسِبُونَ الْآيَاتِ سَيُجْزَوْنَ بِمَا كَانُوا
يَفْتَرُونَ ﴿١٢١﴾

وَلَا تَأْكُلْ أَمْوَالَهُمْ تَذَكِّرْ أَسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ
وَالَهُ لَافِسُونَ وَإِنَّ الشَّيَاطِينَ لَيُوحُونَ إِلَى
أُولَآئِهِمْ لِيُجَدِّ لَوْ كُفُّوا أَنْ أَطْعَمُوهُمْ
لَا تُكْفِرُ لَكُمْ أَرْوَاحُكُمْ ﴿١٢٢﴾

أَوْ مَن كَانَ مِيتًا فَأَحْيَيْنَاهُ وَجَعَلْنَاهُ
نُورًا يَتَّبِعُنِي يَوْمَ فِي الْآيَاتِ كَمَنْ مَثَلُهُ فِي
الْظُلُمَاتِ لَيْسَ بِخَارِجٍ مِنْهَا أَكْذَلِكَ رُبَّنَ
لِلْكَافِرِينَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٢٣﴾

وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا فِي كُلِّ قَرْيَةٍ أَكْثَرَ
مُخْرِجِيهَا لِيَتَكَبَّرُوا فِيهَا وَمَا

(1) Sabōda haka ba a cin yankan majūsu. Anā cin yankan Bakitābe, bābu ruwanmu da abin da yake faɗa, tun da Allah Ya halatta mana cin abincinsu alhāli kuwa Ya san sun riga sun musanya addininsu. Idan Musulmi ya bar sūnan Allah da gangan, amma bai ambaci sūnan kōwa ba, to, akwai riwāya biyu game da haka, ci kō rashin ci. Amma idan ya haɗa sūnan Allah da na wani, to, bā zā a ci ba, dōmin yā yi ridda.

kuwa bā su yin makirci fāce ga rayukansu, kuma bā su sans-ancēwa.

124. Kuma idan wata āyā ta je musu sai su ce: "Bā zā mu yi imāni ba, sai an kawo mana kamar abin da aka kāwo wa manzannin Allah." Allah ne Mafī sanin inda Yake sanya manzancinSa⁽¹⁾. Wani wulaƙanci⁽²⁾ a wurin Allah da wata azāba mai tsanani zā su sāmi waɗanda suka yi laifi, sabōɗa abin da suka kasance sunā yi na mākirci.

125. Dōmin haka wanda Allah Ya yi nufin ya shiryyar da shi sai ya būɗa ƙirjinsa dōmin Musulunci, kuma wanda Ya yi nufin Ya batar da shi, sai Ya sanya ƙirjinsa mai ƙunci matsattse, kamar dai yanā tākāwa⁽³⁾ ne a cikin sama. Kamar wannan ne Allah Yake sanyāwar ƙazanta a kan waɗanda bā su yin imāni.

126. Wannan ita ce hanya ta Ubangijinka madaidaiciya. Lalle ne Mun bayyana āyōyi daki-daki ga mutāne māsu karɓar tunātarwa.

127. Sunā da gidan aminci a wurin Ubangijinsu, kuma Shī ne Maji-bincinsu, sabōɗa abin da suka kasance sunā aikatāwa.

يَتَكَبَّرُونَ إِلَّا بِأَنْفُسِهِمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ﴿١٢٤﴾

وَإِذَا جَاءَهُمْ آيَةٌ قَالُوا لَنْ نُؤْمِنَ حَتَّى نُؤْتَىٰ
بِأَمْرِ مِثْلِ مَا أُوتِيَ رُسُلُ اللَّهِ اللَّهُ أَعْلَمُ حَيْثُ
يَجْعَلُ رِسَالَتَهُ سَيُصِيبُ الَّذِينَ أَجْرَمُوا
صَغَارٌ عِنْدَ اللَّهِ وَعَذَابٌ شَدِيدٌ بِمَا
كَانُوا يَتَكَبَّرُونَ ﴿١٢٥﴾

فَمَنْ يُرِيدِ اللَّهُ أَنْ يَهْدِيَهُ فَمَنْ يَشَاءُ
لِلْإِسْلَامِ وَمَنْ يُرِيدْ أَنْ يَضِلَّهُ فَمَنْ يَشَاءُ
صَغَارُهُ ضَيْقًا حَرِيصًا كَمَا
يَضَعُ فِي السَّمَاءِ كَذَلِكَ يَجْعَلُ اللَّهُ
الرِّجْسَ عَلَى الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٢٦﴾

وَهَذَا صِرَاطُ رَبِّكَ مُسْتَقِيمًا فَذَقْصَلَاتِ
الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَذَّكَّرُونَ ﴿١٢٧﴾

* لَهُمْ دَارُ السَّلَامِ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَهُوَ وَلِيُّهُمْ
بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٢٨﴾

(1) Manzanci da zābin Allah yake, bā da kuɗi kō 'ya'ya kō kabila yake ba, sai a wurin da Allah Ya aza shi.

(2) Mai girman kai ga bin umurnin Allah, sakamakonsa wulaƙanci ne.

(3) Mai tākāwa zuwa sama ƙirjinsa ƙunci yake yi, sabōɗa iskar numfashi tanā raguwa gare shi. Kuma shi yanā shasshekar gajiya da rashin iska. Wannan ilmi yanā a cikin mu'ujizar Alƙur'āni.

128. Kuma rānar da yake tāra su gaba daya (Yanā cēwa): “Yā jama’ar aljannu! Lalle ne kun yawaita kanku daga mutāne.” Kuma maji-ḡantansu daga mutāne suka ce: “Yā Ubangijinmu! Sāshenmu⁽¹⁾ ya ji dādi da sāshe, kuma mun kai ga ajalinnu wanda Ka yanka mana!” (Allah) Ya ce: “Wuta ce mazau-narku, kunā madawwama a cikinta, sai abin da Allah Ya so. Lalle ne Ubangijinka Mai hikima ne, Masani.”

129. Kuma kamar wancan ne Muke jiḡintar da sāshen azzālumai ga sāshe, sabōda abin da suka kasance sunā tārāwa.

130. Yā jama’ar aljannu da mutāne! Shin, manzanni daga gare ku ba su jē muku ba, sunā lābarta āyōyiNa a kanku, kuma sunā yi muku gargadin haḡuwa da wannan yini nāku? Suka ce: “Mun yi shaida a kan kāwunanmu.” Kuma rāyu-war dūniya tā rūḡḡe su. Kuma suka yi shaida a kan kāwunansu cēwa, lalle ne sū, sun kasance kāfirai.

131. Wancan kuwa sabōda Ubangijinka bai kasance Mai halaka alKaryōyi sabōda wani zālunci ba ne, alhali kuwa mutānensu sunā jāhilai.⁽²⁾

وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا يَنْعَشِرَ الْجَنُّ فَدِ
أَسْتَكْفَرْتُمْ مِنَ الْإِنْسِ وَقَالَ
أُولَئِكَ أَهْمُ مِنَ الْإِنْسِ رَبَّنَا اسْتَمِعْ
بَعْضَنَا يَتَعَصَّى وَبَعْضًا أَجَلَكَ الَّذِي أُجِّلْتَ
لَنَا قَالَ الْآزْمُورِيُّ خَلِّدِينَ فِيهَا إِلَّا
مَا شَاءَ اللَّهُ إِنَّ رَبَّكَ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿١٢٨﴾

وَكَذَلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ
كَأَنَّهُمْ يَكْفُرُونَ ﴿١٢٩﴾

يَنْعَشِرَ الْجَنُّ وَالْإِنْسُ الْمَرِيضُ يَكْفُرُ
رُسُلٌ مِنْكُمْ يَفْضُحُونَ عَلَيْكُمْ
ءَاتِيَنِي وَيُزَيِّرُونَكُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَذَا
فَالْوَأْشِكَةُ عَلَى أَنْفُسِنَا وَعَرَّتْهُمْ
الْحَيَوةُ الدُّنْيَا وَشَهِدُوا عَلَى أَنْفُسِهِمْ
أَنَّهُمْ كَانُوا كَافِرِينَ ﴿١٣٠﴾

ذَلِكَ أَنْ لَمْ يَكُنْ رَبُّكَ مُهْلِكَ الْقُرَى
بِظُلْمٍ وَأَهْلُهَا غَافِلُونَ ﴿١٣١﴾

(1) Haka dai mai lafi a bāyan azābar laifinsa ta tabbata a kansa bā ya Bōyēwar abin da ya riga ya hayyana, sai ya faḡa da kansa dōmin ya bayyanar da nadāmarsa a lōkacin da nadāma bā ta da amfāni.

(2) Allah ba Ya halaka mutāne sabōda wani laifi, sai bāyan Ya aiki mai gargadi ya tāfi ya yi musu gargadi, sun san laifinsu, sun ki bari, sa'an nan azāba ta jē musu.

132. Kuma ga kōwanne⁽¹⁾, akwai darajōji daga abin da suka aikata. Kuma Ubangijinka bai zama Mai shagala ba daga abin da suke aikatāwa.

133. Kuma Ubangijinka Wadāta⁽²⁾ ne Ma'abūcin rahama. Idan Yā so, zai tafi da ku, kuma Ya musanya daga bāyanku, abin da Yake so, kamar yadda Ya kāga halittarku daga zūriyar wasu mutāne na dabam.

134. Lalle ne abin da ake yi muku wa'adi, lalle mai zuwa ne, kuma ba ku zama māsū buwāya ba.

135. Ka ce: "Yā ku mutānena! Ku yi aiki a kan halinku, lalle ne nī, mai aiki ne, sa'an nan da sannu zā ku san wanda ākibar gida zā ta kasance a gare shi. Lalle ne shi, azzālumai bā zā su ci nasarā ba."

136. Kuma sun sanya wani rabo ga Allah daga abin da Ya halitta daga shūka da dabbōbi, sai suka ce: "Wannan⁽³⁾ na Allah ne", da riyāwarsu "Kuma wannan na abū-buwan shirkinmu ne." Sa'an nan

وَلِكُلِّ دَرَجَةٍ مِّمَّا عَمِلُوا وَمَا رُبُّكَ
يَغْفِلُ عَمَّا يَعْمَلُونَ ﴿١٣٢﴾

وَرُبُّكَ الْعَلِيُّ ذُو الرَّحْمَةِ إِنْ يَشَاءُ
يُذْهِبْكُمْ وَيَسْتَبْدِلْ مِنْ
بَعْدِكُمْ مِمَّا يَشَاءُ كَمَا أَنشَأَكُمْ مِنْ
ذُرِّيَّةٍ قَوْمٍ آخَرِينَ ﴿١٣٣﴾

إِنْ مَا تُوْعَدُونَ لَأَتِي وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ ﴿١٣٤﴾

قُلْ يَتَقَوِّمُ أَعْمَلُوا عَلَىٰ مَكَانَتِكُمْ إِنِّي
عَامِلٌ فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ مَنْ تَكُونُ
لَهُ عِلْقِبَةُ الدَّارِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ ﴿١٣٥﴾

وَجَعَلُوا لِلَّهِ مِمَّا ذَرَأَ مِنَ الْحَرْثِ
وَالْأَنْعَامِ نَصِيبًا فَقَالُوا هَذَا لِلَّهِ
بِرَعْمِهِمْ وَهَذَا لِشُرَكَائِنَا فَمَا كَانَ

(1) Kōwace jama'a, ta māsū dā'a da ta māsū sābō, sunā da sakamako gwargwadon matsayin kōwanne, ga īmāninsa da aikinsa kō kuwa kāfircin sābonsa.

(2) Rashin gaugāwar yin sakamako ga māsū laifi sabōda wadātar Allah ne. Bā Shi yin ukūba dōmin Ya yi fushin an rage masa mulki, haka kuma bā Shi yin nī'ima dōmin an kāra Masa mulki. Sai dai dōmin Ya nūna ādalci da falala ne kawai.

(3) Sun kasance a cikin Jāhiliyya idan suka yi nōma kō kuwa idan suka sāmi 'yā'yan itāce, sai su sanya wani juz'i daga gare shi ga Allah, wani juz'i kuma ga gumāka. Abin da yake rabon gumaka, sai su tsare shi, kuma su lissafce shi. Idan wani abu yā fāci daga abin da aka ambace shi ga Samad, sai su mayar da shi zuwa ga rabon gumāka, amma rabon gumākan, bā ya zuwa ga na Allah. Anā bayār da rabon Allah ga miskīnai, kuma rabon gumaka ga matsaransu.

abin da ya kasance na abūbuwan shirkinsu, to, bā ya sāduwa zuwa Allah, kuma abin da ya kasance na Allah, to, shī yanā sāduwa zuwa ga abūbuwan shirkinsu. Tir da hukuncinsu!

137. Kuma kamar wancan ne abūbuwan shirkinsu suka kawāta wa māsu yawa, daga māsu shirkin; kashewar⁽¹⁾ 'ya'yansu, dōmin su halaka su, kuma dōmin su rikitar da addininsu a gare su, kuma dā Allah Yā so, dā ba su aikatā shi ba. Sabō-da haka, ka bar su da abin da suke kirkirāwa.

138. Kuma suka ce: "Wadannan dabbōbi da shūka hanannu ne; bābu mai dandānār su fāce wanda muke so," ga riyāwarsu. Da wasu dabbōbi an hana bāyayyakinsu, da wasu dabbōbi hā su ambatar sūnan Allah a kansu, bisa kirhiren karya gare Shi. Zai sāka musu da abin da suka kasance sunā kirkirāwa.

139. Kuma suka ce: "Abin da yake a cikin cikkunan wadannan dabbōbi kēbantacce ne ga mazannu, kuma hananne ne a kan mātān aurenmu. Kuma idan ya kasance mūshe, to, a cikinsa, sū, abōkan tārayya ne." Zai sāka musu sifantāwarsu. Lalle ne Shī, Mai hikima ne, Masani.

إِشْرَكًا يَهُودٌ فَلَا يَصِلُ إِلَى اللَّهِ وَمَا

كَانَ لِلَّهِ قَهْرٌ يُصِلُ إِلَى

شُرَكَائِهِمْ سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ﴿١٣٧﴾

وَكَذَلِكَ زَيْنٌ لِكَثِيرٍ مِّن

الْمُشْرِكِينَ قَتَلَ أَوْلَادَهُم

شُرَكَاءُ لَهُمْ لِيَرُدُّهُمُ وَلَئِذَا لَيْسُوا

عَلَيْهِمْ دِيْنُهُمْ وَلَوْ أَنَّ اللَّهَ مَآفَقُوهُ

قَدْ زُرُّهُمُ وَمَا يَفْقَرُونَ ﴿١٣٨﴾

وَقَالُوا هَذِهِ أَفْعَمُ وَقَرْئُوا جَعَلُوا لِأَفْعَمَ

إِلَٰهًا مِّنْ شِئَاءِ بَرْعِهِمْ وَقَدْ جُوعُوا

طُغُرُهُمْ وَأَفْعَمُ لَا يُذَكِّرُونَ

أَسْمَ اللَّهِ عَلَيْهَا أَفْتِرَاءٌ عَلَيْهِ

سَيَجْزِيهِمْ بِمَا كَانُوا يَفْقَرُونَ ﴿١٣٩﴾

وَقَالُوا مَا فِي بُطُونِ هَٰذِهِ إِلَّا نَجَسٌ خَالِصَةٌ

لِلذِّكْرِ نَآ وَمُحَرَّمٌ عَلَى الرِّجَالِ وَإِن

يَكُن مِّمَّنْ مَّيْتَةً فَهُمْ فِيهِ شُرَكَاءُ

سَيَجْزِيهِمْ وَصَفَهُمْ إِنَّهُ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿١٤٠﴾

(1) Sunā turbude 'yā'yā mata, dōmin tsōron talauci kō dōmin tsōron kunya. Sai mai haihuwa ta haihu a bākin rāni, idan mace ta haifa, sai ta tūra ta cikin rāni, ta rufe, idan kuma namiji ne sai ta bar shi. Haka kuma kashe 'yā'ya, a kan bākance da alwāshi, sunā ganin sa ibada ne.

140. Lalle ne waɗanda suka kashe diyansu sabōda wauta, ba da ilmi ba, sun yi hasāra! Kuma suka haramta abin da Allah Ya arzūta su, bisa kirƙira ƙarya ga Allah. Lalle ne, sun ɓace, kuma ba su kasance māsu shiryuwa ba.

141. Kuma Shī ne Wanda Ya ƙāga halittar gōnaki māsu rumfuna da wasun māsu rumfuna, da dabi-nai da shūka, mai sābāwa ga 'yā'yansa na ci, da zaituni da rum-māni mai kāmā da jūna da wanin mai kama da jūna. Ku ci daga 'yā'yan itācensa, idan ya yi 'yā'yan, kuma ku bāyar da hakkinSa a rānar girbinsa, kuma kada ku yi ɓarna. Lalle ne Shī, ba Ya son maɓarnata.

142. Kuma daga dabbōbi (Ya ƙāga halittar) mai daukar kāya da ƙanāna: Ku ci daga abin da Allah Ya arzūta ku, kuma kada ku bi zambiyōyin Shaidan: Lalle ne shi, a gare ku, maƙiyi ne bayyananne.

143. Nau'ō'i takwas daga tumā-kai biyu, kuma daga awāƙai biyu; ka ce, shin mazan biyu ne Ya haramta ko mātan biyu, ko abin da mahaifar mātan biyu suka tattara a kansa? Ku bā ni lābāri da ilmi, idan kun kasance māsu gaskiya.

144. Kuma daga rāƙuma akwai nau'i biyu, kuma daga shānu biyu; ka ce, shin, mazan biyu ne Ya hana ko mātan biyu Ya hana, kō abin da mahaifar mātan biyu suka tattara a kansa? Kō kun kasance halarce ne a lōkacin da Allah Ya yi muku wasiyya da wannan? To, wāne ne mafi

قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ قَتَلُوا أَوْلَادَهُمْ سَفَهًا
يَغْتِرُ عَلَيْهِمْ وَحَرَّمُوا مَا رَزَقَهُمُ اللَّهُ
أَقْسَرَاءَ عَلَى اللَّهِ قَدْ ضَلُّوا وَمَا كَانُوا
مُهْتَدِينَ ﴿١٤٠﴾

* وَهُوَ الَّذِي أَنْشَأَ جَنَّاتٍ مَعْرُوشَاتٍ
وَعَيْرَ مَعْرُوشَاتٍ وَالنَّخْلَ وَالزَّرْعَ
مُخْتَلِفًا أَكْلُهُ وَالزَّيْتُونَ وَالرُّمَّاتِ
مُتَشَبِهًا وَغَيْرَ مُتَشَبِهٍ كُلُوا مِنْ ثَمَرِهِ
إِذَا أَثْمَرَ وَآتُوا حَقَّهُ يَوْمَ حَصَادِهِ وَلَا
تُسْرِفُوا إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ ﴿١٤١﴾

وَمِنَ الْأَنْعَامِ حَمُولَةً وَفَرْشًا كُلُوا
مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ وَلَا تَتَّبِعُوا أَهْوَاءَ
الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ ﴿١٤٢﴾

ثَمِينَةً أَوْ جَمْعًا مِنَ الضَّالِّينَ وَمِنَ
الْمَعْرِ أَثْنَيْنِ قُلْ أَلَا الذِّكْرَيْنِ حَرَّمَ
أَمْرَ الْأُنثَيَيْنِ أَمَّا اشْتَمَلَتْ عَلَيْهِ أَرْحَامُهُ
الْأُنثَيَيْنِ يُبْغَوْنَ بِهِ لِمِ الْكُفْرِ هَدًى

وَمِنَ الْإِبِلِ اثْنَيْنِ وَمِنَ الْبَقَرِ اثْنَيْنِ قُلْ
أَلَا الذِّكْرَيْنِ حَرَّمَ أَمْرَ الْأُنثَيَيْنِ أَمَّا
اشْتَمَلَتْ عَلَيْهِ أَرْحَامُ الْأُنثَيَيْنِ
أَمْ كُنْتُمْ شُهَدَاءَ إِذْ وَصَّيْكُمُ اللَّهُ
بِهَذَا فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ

zālunci daga wanda ya kirkira karyar ga Allah, dōmin ya batar da mutāne, bā da wani ilmi ba? Lalle ne, Allah bā Ya shiryar da mutāne azzālumai.

145. Ka ce: “Bā ni sāmu⁽¹⁾, a cikin abin da aka yō wahayi zuwa gare ni, abin haramtawa, a kan wani mai ci wanda yake cin sa fāce idan ya kasance mūshe, kō kuwa jini abin zubarwa, kō kuwa nāman alade, to, lalle ne shi kazaranta ne, kō kuwa fāsikanci wanda aka kurūrūta, dōmin wanin Allah, da shi.” Sa'an nan wanda larūra ta kāmā shi, bā mai fita jama'a ba, kuma bā mai ta'addi ba, to, lalle Ubangijin-ka Mai gāfara ne, Mai jin kai.

146. Kuma a kan waɗanda suka tūba (Yahūdu) Mun haramta⁽²⁾ dukkan mai akaifa, kuma daga shānu da bisāshe Mun haramta musu kit-sattsansu fāce abin da bāyukansu suka dāuka, kō kuwa kāyan ciki, kō kuwa abin da ya garwaya da kashī. Wannan ne Muka sāka musu, sabōda zāluncinsu, kuma Mu, haḳīka, Māsu gaskiya ne.

147. To, idan sun karyatā ka, sai ka ce: “Ubangijinku Ma'abūcin rahama ne Mai yalwa; kuma bā a mayar da azābarSa daga mutāne māsu laifi.”

كَذَّبَ الْبَاطِلُ النَّاسَ بِغَيْرِ عِلْمٍ
إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿١٤٥﴾

قُلْ لَا آجِدُ فِي مَا أُوحِيَ إِلَيَّ مُحَرَّمًا عَلَى
طَاعِمٍ يَطْعَمُهُ إِلَّا أَنْ يَكُونَ مَيْتَةً أَوْ
دَمًا مَسْفُوحًا أَوْ لَحْمَ خِنزِيرٍ فَإِنَّهُ
رِجْسٌ أَوْ فِسْقًا أُهْلًا لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ فَمَنْ
أَضْطَرَّ غَيْرَ بَاعٍ وَلَا عَادٍ فَإِنَّ رَبَّكَ
غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٤٦﴾

وَعَلَى الَّذِينَ هَادُوا أُحْرِمَتْ كُلُّ ذِي
ظُلْمٍ وَمِنَ الْبَقَرِ وَالْغَنَمِ أُحْرِمَتْ
عَلَيْهِمْ شُحُومُهُمَا إِلَّا مَا حَمَلَتْ ظُهُورُهُمَا
أَوِ الْحَوَايَا أَوْ مَا اخْتَلَطَ بِعَظْمٍ ذَلِكَ
جَزَاءُكُمْ بِبَغْيِهِمْ وَإِنَّ أَلْأَصْدَقُ قَوْلٍ ﴿١٤٧﴾

فَإِنْ كَذَّبْتُمْ فَقُلْ رَبُّكُمْ ذُو رَحْمَةٍ
وَسِعَتْ وَلَا يُسْرِدُ بَأْسُهُ عَنِ الْقَوْمِ
الْمُجْرِمِينَ ﴿١٤٨﴾

(1) Bayānin abūbuwan da aka haramta cinsu daga dabbōbi waɗanda Allah Ya hana, bā waɗanda al'āda ta hana ba.

(2) Bayānin abūbuwan da Allah Ya hana a kan Yahūdu, shi ma hanin an yī shi sabōda wani laifinsu ne.

148. Waɗanda suka yi shirki⁽¹⁾ zā su ce: “Dā Allah Yā so, dā ba mu yi shirki ba, kuma dā ubanninmu ba su yi ba, kuma dā ba mu haramta wani abu ba.” Kamar wannan ne mutānen da suke a gabāninsu suka karyata, har suka dandani azā-barMu. Ka ce: “Shin, kunā da wani ilmi a wurinku dōmin ku fito mana da shi? Bā ku bin kōme fāce zato, kuma ba ku zama ba fāce kīri-faḍi kawai kuke yi.”

149. Ka ce: “To, Allah ne da hujja isasshiya, sabōda haka: dā Yā so, dā Yā shiryar da ku gabā ḍaya.”

150. Ka ce: “Ku kāwo shaidun-ku, waɗanda suke bāyar da shai-dar cēwa Allah ne Ya haramta wannan.” To, idan sun kāwo shaida, kada ka yi shaida tāre da su. Kuma kada ka bi son zūciyōyin waɗanda suka karyata, game da āyōyinMu, da waɗanda bā su yin imāni da Lāhira, alhāli kuwa sū daga Ubangijinsu suna karkacēwa.

151. Ka ce: “Ku zo, in karanta abin da Ubangijinku Ya haramta.” Wājibi ne a kanku kada ku yi shirkin kōme da Shi, kuma ga mahaifa biyu (ku kyautata) kyautatāwa, kuma kada ku kashe ḍiyanku sabō-da talauci, Mū ne Muke arzūta ku, kū da su, kuma kada ku kusanci abūbuwan alfāsha, abin da ya

سَيَقُولُ الَّذِينَ أَشْرَكُوا لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَشْرَكْنَا وَلَا آؤْنَا وَلَا حَرَمْنَا مِنْ شَيْءٍ كَذَلِكَ كَذَبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ حَتَّىٰ ذَاقُوا يَأْسَنَا قُلْ هَلْ عِنْدَكُمْ مِنْ عِلْمٍ فَتُخْرِجُوهُ لَنَا إِنْ تَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنْ أَنْتُمْ إِلَّا خُرُوصٌ ۝١٤٨

قُلْ فَلِلَّهِ الْحُجَّةُ الْبَالِغَةُ فَلَوْ شَاءَ لَهَدَيْتُكُمْ أَجْمَعِينَ ۝١٤٩

قُلْ هَلْ مِنْ شَهِدَةٍ كُمْ الَّذِينَ يَشْهَدُونَ أَنَّ اللَّهَ حَرَّمَ هَذَا فَإِنْ شَهِدُوا فَلَا تَشْهَدُ مَعَهُمْ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَ الَّذِينَ كَذَبُوا يَتَّبِعْتَنَا وَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ وَهُمْ يَرَوْنَهُمْ يَنْفَرُونَ ۝١٥٠

* قُلْ تَعَالَوْا أَتْلُ مَا حَرَّمَ رَبِّي كُفْرًا عَلَيْكُمْ أَتَأْشْرِكُونَ بِهِ شَيْئًا وَلَا الْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ مِنْ إِمْلَاقٍ تَحْنُ تَرْرُقُونَ ذَٰلِكَ هُمْ وَلَا تَقْرَأُوا الْقُرْآنَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا

(1) Wahayin Shaidan zuwa ga māsu shirki da hana dabbōbi da kāga wasu hukunce-hukunce. Kalmar gaskiya ce ake yin nufin karyata da ita, da bāyanin warware rikicin. Jūyar da maganar gaskiya dōmin a yi karyata da ita yanā sabhaha saukar azāba. Kuma dukan maganar da bā ta da asali ga Littāfi kō sunna, to, bā gaskiya ba ce, bin ta nau'in shirki ne.

bayyana daga gare ta da abin da ya ñoƴu, kada ku kashe rai wanda Allah Ya haramta, fāce da hakki. Wannan ne (Allah) Ya yi muku wasiyya da shi: tsammāninku, kunā hankalta.

152. Kada ku kusanci dūkiyar marāya fāce da wadda take ita ce mafi kyau, har ya kai ga karfinsa. Kuma ku cika mūdu da sikeli da ādalci, bā Mu kallafā wa rai fāce iyāwarsa. Kuma idan kun fadī magana, to, ku yi ādalci, kuma ko dā yā kasance ma'abūcin zumunta ne. Kuma da alkawarin Allah ku cika. Wannan ne Ya yi muku wasiyya da shi: tsammāninku, kunā tunāwa.

153. Kuma lalle wannan ne tafarkiNa, yana madaidaici: sai ku bi shi, kuma kada ku bi wasu hanyōyi, su rarrabu da ku daga barin hany-āTa. Wannan ne Allah Ya yi muku wasiyya da shi, tsammāninku, kunā yin takawa.

154. Sa'an nan kuma Mun bai wa Mūsā Littāfi, yanā cikakke bisa ga wanda ya kyautata (hukuncin Allah) da rarrabēwa, daki-daki, ga kōwane abu, da shiriya da rahama, tsammāninsu⁽¹⁾, sunā yin īmāni da haɗuwa da Ubangijinsu.

155. Kuma wannan Littāfi ne, Mun saukar da shi, mai albarka ne, sai ku bi shi kuma ku yi takawa, tsammāninku, anā jin kanku.

وَمَا بَطُلٌ وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ
اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ ذَٰلِكُمْ وَصَّكُم بِهِ
لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿١٥٢﴾

وَلَا تَقْرُبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ
حَتَّىٰ يَبْلُغَ أَشُدَّهُ وَأَوْفُوا بِالْعَهْدِ وَالْعَهْدُ
بِالنَّفْسِ لَا زَكَاةَ لَهُ أَفْتَسَاءَ إِلَّا وُسْعُهُمْ وَإِذَا
قُلْتُمْ قَاعِدُوا لَوَافِكُمْ تَأْقِظُونَهُمْ
وَعِندَهُمُ اللَّهُ أَتَوْفُوا ذَٰلِكُمْ وَصَّكُم بِهِ
لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿١٥٣﴾

وَأَنَّ هَٰذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ
وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَنْ سَبِيلِهِ
ذَٰلِكُمْ وَصَّكُم بِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٥٤﴾

ثُمَّ أَنزَلْنَا مُوسَىٰ أَلْكِتَابَ تَعَامَاتٍ عَلَى
الَّذِي أَحْسَنَ وَتَفْصِيلًا لِّكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى
وَرَحْمَةً لِّعَالَمِهِمُ يُلْقَاهُمْ فِي هَٰذِهِ نُفُوسُهُمْ
﴿١٥٥﴾

وَهَٰذَا كِتَابُنَا أَنزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ فَاتَّبِعُوهُ
وَاتَّقُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿١٥٦﴾

(1) Mabiya Littāfin Mūsā watau Yahūdu, idan sun san cewa Alkur'āni kamar Attaura yake daga Allah aka saukar da shi, kuma Muhammadu Annabin Allah ne kamar Mūsā kuma sū duka suna gaskata jūnā, sai su ji sauƙin īmāni da shi.

156. (Dōmin) kada ku ce: “Abin sani kawai, an saukar da Littāfi a kan kungiya⁽¹⁾ biyu daga gabāninmu, kuma lalle ne mū, mun kasance daga karatunsu, haḳīka, gāfilai.”

157. Kō kuwa ku ce: “Dā dai lalle mū, an saukar da Littāfi a kanmu, haḳīka, dā mun kasance mafiya shiryuwa daga gare su.” To, lalle ne wata hujja bayyananniya, daga Ubangijinku, tā zo muku, da shiriya da rahama. To, wāne ne mafi zālunci daga wanda ya karyata game da āyōyin Allah, kuma ya hinjire daga barinsu? Zā Mu sāka wa waɗanda suke hinjirēwa daga barin āyōyinMu da mugunyar azāba, sabōda abin da suka kasance sunā yi na hinjirēwa.

158. Shin, sunā jiran (wani abu), fāce dai malā'iku⁽²⁾ su je musu, kō kuwa Ubangijinka Ya je, kō kuwa sāshen āyōyin Ubangijinka ya je. A rānar da sāshen āyōyin Ubangijinka yake zuwa, īmānin rai wanda bai kasance yā yi īmānin ba a gabāni, kō kuwa ya yi tsiwirwirin wani alhēri, bā ya amfāninsa. Ka ce: “Ku yi jira: Lalle ne mū, māsu jira ne.”

أَن تَقُولُوا إِنَّمَا أُنزِلَ الْكِتَابُ عَلَى طَائِفَتَيْنِ
مِن قَبْلِكَ وَإِن كُنَّا لَمِن دِرَاسَةِ هَٰؤُلَاءِ لَغَافِلِينَ ﴿١٥٦﴾

أَوْ تَقُولُوا لَوْلَا أُنزِلَ عَلَيْهِ الْكِتَابُ
لَكُنَّا أَهْدَىٰ مِنْهُمْ فَقَدْ جَاءَكُمْ
بَيِّنَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ
مَّنْ أظْلَمَ مِمَّنْ كَذَبَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَصَدَقَ
عَنْهَا اسْتَجِرَى الَّذِينَ يَصُدُّونَ عَنْ آيَاتِنَا
سُوءَ الْعَذَابِ بِمَا كَانُوا يُصَدِّقُونَ ﴿١٥٧﴾

هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَن تَأْتِيَهُمُ الْمَلَائِكَةُ أَوْ يَأْتِيَ
رَبُّكَ أَوْ تَأْتِيَ بَعْضُ آيَاتِ رَبِّكَ يَوْمَ يَأْتِي بَعْضُ
آيَاتِ رَبِّكَ لَا يَنْفَعُ نَفْسًا إِيْمَانُهَا لَوَ تَكُن
ءَامَنَتْ مِن قَبْلُ أَوْ كَسَبَتْ فِي إِيمَانِهَا
حَيْرًا قُلِ اسْتَظِرُّوا إِنَّا صَائِرُونَ ﴿١٥٨﴾

(1) Ana magana da māsu shirkin Lārahāwa, kungiyōyin biyu kuwa su ne Yahūdu da Nasāra, littāfin shī ne Attaura da Linjila.

(2) Zuwan malā'iku dōmin karɓar rāyukansu, zuwan Allah shine zuwanSa domin hisābin hāyi, zuwan sāshen āyōyin Ubangiji shī ne fitōwar rānā daga yamma da fitar Rāḳumar Salīhu. Waɗannan abūbuwa duka idan sun auku a kan wanda hā shi da īmāni a gabānin aukuwarsu, kuma ya zama yā aikata ayyukan alhēri da shari'a ta umurce shi da yi, to, hā za a karɓi wani īmāninsa ba.

159. Lalle ne wafanda⁽¹⁾ suka rarraba addininsu, kuma suka kasance kungiya-kungiya, kai ba ka zama daga gare su ba, a cikin kōme: abin sani kawai, al'amarinsu zuwa ga Allah yake. Sa'an nan Ya bā su lābari game da abin da suka kasance sunā aikatāwa.

160. Wanda ya zo da kyakkyāwan aiki guda, to, yanā da gōma dīn misālansa. Kuma wanda ya zo da mugun aiki gūda, to, bā zā a sāka masa ba fāce da misālinsa. Kuma sū, bā a zāluntar su.

161. Ka ce: "Lalle nī, Ubangi-jina Yā shiryar da ni zuwa ga tafarki madaidaici, addini, kīmantāwa (ga abūbuwa), mai akidar Ibrāhīm, mai karkata zuwa ga gaskiya, kuma bai kasance daga māsu shirki ba."

162. Ka ce: "Lalle ne sallāta, da baikonā, da rāyuwāta, da mutu-wāta, na Allah ne Ubangijin tālikai.

163. "Bābu abōkin tārayya a gare Shi. Kuma da wancan aka umurce ni, kuma ni ne farkon māsu sallamāwa."

164. Ka ce: "Shin, wanin Allah nake nēma ya zama Ubangiji, alhāli

إِنَّ الَّذِينَ فَرَّقُوا دِينَهُمْ وَكَانُوا شِيعًا أَلَسَتْ مِنْهُمْ فِي شَيْءٍ إِنَّمَا أَمْرُهُمْ إِلَى اللَّهِ ثُمَّ يُنَبِّئُهُمْ بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿١٥٩﴾

مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ مِثَالٍهَا وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزَى إِلَّا مِثْلُهَا وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿١٦٠﴾

قُلْ إِنِّي هَدَيْتَنِي رَبِّي إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ دِينًا قِسَمًا بَيْنَ اللَّهِ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٦١﴾

قُلْ إِنْ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٦٢﴾

لَا شَرِيكَ لَهُ، وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ ﴿١٦٣﴾

قُلْ أَغْنِيَ اللَّهُ عَنِّي رَبًّا وَهُوَ رَبُّ كُلِّ شَيْءٍ

(1) Bāyan bayānin wanda bai yi īmān ba sai bayānin sababin rashin karɓar īmānin ya zo, sai kuma ya ci gaba da bayānin cewa, kō wanda ya yi īmānin idan yā kāra wasu abūbuwa a cikin addini bisa ga abin da Allah Ya saukar, ta haka har mutāne suka zama kungiya kungiya, kamar māsu dārikōki na tasawwufi, to, su ma Annabi bā ya tāre da su ga kōme dōmin sun kōma wa hanyar Jahiliyya a lōkacin da wasu suke kāga hukunee-hukunee a kan mutāne, suka zama da yin haka nan abūbūwan bautāwa, kuma māsu bin su suka zama mushirikai. Daga nan har zuwa ga karshen Sūrar duka ta'alīki ne ga dukan abin da Sūrar ta kunsu na Tauhīdin Rubūbiyya da ta'kaitāwa ga bayānin muhimman mas'alōlin da ta kunsu. Saninata shi ne rūhin addini.

kuwa Shī ne Ubangijin dukan kōme? Kuma wani rai bā ya yin tsirfa fāce dōmin kansa, kuma mai daukar nauyi, bā ya daukar nauyin wani, sa'an nan kuma kōmawarku zuwa ga Ubangijinku take: sa'an nan Yā bā ku lābāri ga abin da kuka kasance, a cikinsa, kunā sābā wa jūnā?

165. "Kuma Shī ne Wanda Ya sanya ku māsu maye wa jūna ga ƙasa. Kuma Ya daukaka sashenku bisa ga sāshe da darajōji: dōmin Ya jarraba ku, a cikin abin da Ya bā ku." Lalle ne, Ubangijinka Mai gaggawar ukūba ne, kuma lalle ne Shi, haƙiƙa, Mai gāfara ne, Mai jin Kai.

وَلَا تَكْسِبُ كُلُّ نَفْسٍ إِلَّا عَلَيْهَا وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُم مَّرْجِعُكُمْ فَيُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿١٦٥﴾

وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ خَلْقَ الْأَرْضِ وَرَفَعَ بَعْضَكُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ لِّيَبْلُوَكُم فِي مَا ءَاتَاكُمُ إِنَّ رَبَّكَ سَرِيعُ الْعِقَابِ وَإِنَّهُ لَغَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٦٦﴾

SŪRATUL A'ARĀF

سُورَةُ الْأَعْرَافِ

Tanā karantar da tsēre a tsakānin gaskiya da ƙarya, tun farko, kuma hālin ba zai gushe ba yanā a kan haka, har Tāshin Sā'a.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. A. Ī. M. Š.

2. Littāfi ne aka saukar zuwa gare ka, kada wani ƙunci ya kasance a cikin ƙirjinka daga gare shi, dōmin ka yi gargadi da shi. Kuma tunātarwa ne ga mūminai.

الْعَص ﴿١﴾

كَتَبْنَا إِلَيْكَ الْبُكْرَةَ فَلَا تَكُن فِي صَدْرِكَ حَرَجٌ مِنْهُ لِئَسْذِرَ بِهِ وَذِكْرَىٰ لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٢﴾

3. Ku bi abin da aka saukar zuwa gare ku daga Ubangijinku, kuma kada ku dinga bin wasu maji-binta, baicinSa. Kaɗan kwarai kuke tunāwa.

4. Kuma da yawa wata alƙarya Muka halaka ta, sai azābarMu ta jē mata da dare kō kuwa sunā māsū kailūla.

5. Sa'an nan bābu abin da yake da'awarsu, a lōkacin da azābarMu ta jē musu, fāce suka ce: "Lalle ne mū muka kasance māsū zālunci,"

6. Sa'an nan lalle ne Munā tam-bayar waɗanda aka aika zuwa gare su, kuma lalle Munā tambayar Manzannin.

7. Sa'an nan, haƙiƙa, Munā bā su lābāri, da ilmi, kuma ba Mu kasance Māsū fakuwa ba.

8. Kuma awo a rānar nan ne gaskiya. To, wanda sikēlansa suka yi nauyi, to, waɗannan sū ne māsū cin nasara.

9. Kuma wanda sikēlansa suka yi sauki, to, waɗannan ne waɗanda suka yi hasarar rayukansu, sabōɗa abin da suka kasance, da āyō-yinMu, sunā yi na zālunci.

10. Kuma lalle ne, haƙiƙa, Mun sarautar da ku, a cikin ƙasa, kuma Mun sanya muku abūbuwan rāyu-wa, a cikinta; kaɗan kwarai kuke gōdēwa.

11. Kuma lalle ne, haƙiƙa, Mun halittā ku, sa'an nan kuma Mun sūrantā ku, sa'an nan kuma Mun ce wa malā'iku: "Ku yi sujada ga

أَتَّبِعُوا مَا أُنْزِلَ إِلَيْكُم مِّن رَّبِّكُمْ وَلَا تَتَّبِعُوا مِن
دُونِهِ أَوْلِيَاءَ قَلِيلًا مَّا تَذَكَّرُونَ ﴿٥﴾

وَكَم مِّن قَوْمٍ أَهْدَاكَ سَبِيلَهُم فَأَجَابَهَا بِأَسْنَا
يَكُنَّا أَوْ هُمْ قَائِلُونَ ﴿٦﴾

فَإِذَا كَانَ دَعْوَانَهُمْ إِذْ جَاءَهُمْ بِأَسْنَا إِلَّا أَن
قَالُوا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿٧﴾

فَلَنَسْأَلَنَّ الَّذِينَ أُرْسِلَ إِلَيْهِمْ وَلَنَسْأَلَنَّ
الْمُرْسَلِينَ ﴿٨﴾

فَلَنَقْضَنَّ عَلَيْهِمْ عَهْدَهُمْ وَمَا كُنَّا غَائِبِينَ ﴿٩﴾

وَالْوَزْنُ يَوْمَئِذٍ الْحَقُّ فَمَن تَقَلَّتْ مَوَازِينُهُ
قَالَ لَيْسَ بِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٠﴾

وَمَن خَفَّتْ مَوَازِينُهُ قَالَ لَيْسَ بِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا
أَنفُسَهُمْ بِمَا كَانُوا بِآيَاتِنَا يَتَذَكَّرُونَ ﴿١١﴾

وَلَقَدْ مَكَّنَّاكُمْ فِي الْأَرْضِ وَجَعَلْنَا لَكُم
فِيهَا مَعَالِيشَ قَلِيلًا مَّا تَشْكُرُونَ ﴿١٢﴾

وَلَقَدْ خَلَقْنَاكُمْ ثُمَّ صَوَّرْنَاكُمْ ثُمَّ قُلْنَا
لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا

Ādam.” Sai suka yi sujada fāce Iblīs, bai kasance daga māsū yin sujadar ba⁽¹⁾.

12. Ya ce: “Mēne ne ya hana ka, ba ka yi sujada ba, a lōkacin da Na umurce ka?” Ya ce: “Nī ne mafifīci daga gare shi, Kā halitta ni daga wuta, alhāli kuwa Kā halitta shi daga lāka.”

13. Ya ce: “To, ka sauka daga gare ta: dōmin bā ya kasancēwa a gare ka ga ka yi girman kai a cikin-ta. Sai ka fita. Lalle ne kanā daga māsū kasancī.”

14. Ya ce: “Ka yi mini jinkiri zuwa ga rānar da ake tāyar⁽²⁾ da su.”

15. Ya ce: “Lalle ne, kanā daga wafanda aka yi wa jinkiri.”⁽³⁾

16. Ya ce: “To, inā rantsuwa da halakarwar da Ka yi mini, lalle ne, inā zaune musu tafarkinKa madai-daici.

17. “Sa'an nan kuma, haḳīka, inā je musu daga gaba gare su, kuma daga bāya gare su, kuma daga

إِبْلِيسَ لَوْ يَكُنُ مِنَ السَّاجِدِينَ ﴿١١﴾

قَالَ مَا مَنَعَكَ آلَا تُسْجُدَ إِذْ أَمَرْتُكَ قَالَ أَنَا خَيْرٌ
مِمَّنْ خَلَقْتَنِي مِنْ نَارٍ وَخَلَقْتَهُ مِنْ طِينٍ ﴿١٢﴾

قَالَ فَاهْبِطْ مِنْهَا فَمَا يَكُونُ لَكَ أَنْ تَتَكَبَّرَ فِيهَا
فَأَخْرِجْ إِنَّكَ مِنَ الضَّالِّينَ ﴿١٣﴾

قَالَ أَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿١٤﴾

قَالَ إِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ ﴿١٥﴾

قَالَ فِيمَا أُخْتَوَيْتُنِي لَأَقْعُدَنَّ لَهُمْ صِرَاطَكَ
الْمُسْتَقِيمَ ﴿١٦﴾

لَوْلَا تَنَاهَاهُمْ مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ رَحَنَ

(1) Allah Yā ƙidanya ni'imōmin da Ya yi wa mutāne daga halittarsu da sūrantā su da Ya yi, kuma Ya girmama su da sanyāwar malā'iku su yi sujada ga ubansu Ādam, sa'an nan kuma Ya nūna musu cēwa Shaidan yā ƙi bin umurninSa ga girmama ubansu Ādam, sabōda haka sū ma su yi tsōron maƙiyin kākansu.

(2) Yā rōƙi kada ya mutu, dōmin a Rānar Rāyarwa bābu sauran wata mutuwa

(3) Wannan ya nūna cēwa, kōwa ya rōƙi Allah wani abu, to, zai bā shi gwargwadon yadda Yake so, Shi Ubangijin.

jihōhin damansu, da jihōhin ha-gunsu: Kuma bā zā Ka sāmi mafi yawansu māsu gōdiya ba.”

18. Ya ce: “Ka fita daga gare ta kanā abin zargi kōrarre. Lalle ne, wanda ya bī ka daga gare su, haḳīka, zā Ni cika Jahannama daga gare ku, gabā ḍaya.

19. “Kuma ya Ādam! Ka zauna kai da matarka a Aljanna, sai ku ci daga inda kuka so; kuma kada ku kusanci wannan itāciya, har ku kasance daga azzālumai.”

20. Sai Shaidan ya sanya musu waswāsi dōmin ya bayyana musu abin da aka rufe daga barinsu, daga al'aurarsu, kuma ya ce: “Ubangijinku bai hanā ku daga wannan itāciya ba fāce dōmin kada ku kasance malā'iku biyu ko kuwa ku kasance daga madawwama.”

21. Kuma ya yi musu rantsuwa: Lalle ne nī, a gare ku, haḳīka, daga māsu nasiha ne.

22. Sai ya saukar da su da rūḍi. Sa'an nan, a lōkacin da suka ḍanḍani itāciyar, al'aurarsu ta bayyana a gare su, kuma suka shiga sunā līkāwar ganye a kansu daga ganyen Aljanna. Kuma Ubangijinsu Ya kira su: “Shin, Ban hanā ku ba daga waccan itāciya, kuma Na ce muku, lalle ne Shaidan, a gare ku, maḳiyi ne bayyananne?”

23. Suka ce: “Yā Ubangijinmu! Mun zālunci kanmu. Kuma idan ba Ka gāfarta mana ba, kuma Ka yi mana rahama, haḳīka, munā kasancēwa daga māsu hasāra.”

أَتَيْتُهُمْ مِنْ سَمَائِهِمْ وَلَا تَجِدُ أَكْثَرَهُمْ شَاكِرِينَ ﴿٧﴾

قَالَ أَخْرِجْ مِنْهَا مَذَّةً وَمَا تَحْجُورُ لَنْ يَتَّبِعَكَ مِنْهُمْ
لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنْكُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٨﴾

وَيَقَادِمُ أَسْكُنُ أَنْتَ وَرَوْحُكَ الْجَنَّةَ فَكَلَامٍ
حَيْثُ يَشْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا
مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿٩﴾

فَوَسَّسَ لَهُمَا الشَّيْطَانُ لَيْدِي لَهُمَا مَا وَرَى
عَنْهُمَا مِنْ سَوَاءٍ لَهُمَا وَقَالَ مَا نَهَاكُمَا رَبُّكُمَا
عَنِ هَذِهِ الشَّجَرَةِ إِلَّا أَنْ تَكُونَا مَلَائِكَةً
أَوْ تَكُونَا مِنَ الْخَالِدِينَ ﴿١٠﴾

وَقَاسَمَهُمَا إِنِّي لَكُمَا لَئِنِ الشَّيْطَانِ ﴿١١﴾

فَدَلَّهُمَا بِعُرْوَةٍ فَلَمَّا ذَاقَا الشَّجَرَةَ بَدَتْ لَهُمَا
سَوَاءُهُمَا وَطَفِقَا يَخْصِفَانِ عَلَيْهِمَا مِنْ وَرَقِ
الْجَنَّةِ وَنَادَاهُمَا رَبُّهُمَا أَلَمْ أَنْهَكُمَا عَنْ تِلْكَ
الشَّجَرَةِ وَأَقُلْتُ لَكُمَا إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمَا عَدُوٌّ
مُبِينٌ ﴿١٢﴾

قَالَ رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَنْفُسَنَا وَإِنْ لَمْ تَغْفِرْ لَنَا
وَتَرْحَمْنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿١٣﴾

24. Ya ce: “Ku sauka, sāshenku zuwa ga sāshe yanā maḳiyi, kuma kunā da matabbata a cikin ƙasa, da ɗan jin dāɗi zuwa ga wani lōkaci.”

25. Ya ce: “A cikinta kuke rāyuwa, kuma a cikinta kuke mutuwa, kuma daga gare ta ake fitar da ku.”

26. Yā ɗiyan Ādam! Lalle ne Mun saukar da wata tufa⁽¹⁾ a kan-ku, tanā rufe muku al'aurarku, kuma da ƙawā. Kuma tufar taƙawa wancan ce mafi alhēri. Wancan daga āyōyin Allah ne, tsammāninsu sunā tunāwa!

27. Yā ɗiyan Ādam! Kada Shai-ɗan, lalle, ya fitine ku, kamar yadda ya fitar da iyāyenku biyu daga Al-janna, yanā fizege tufarsu daga gare su, dōmin ya nūna musu al'aurarsu. Lalle ne shi, yanā ganin ku, shi da rundunarsa, daga inda bā ku ganin su. Lalle ne Mū, Mun sanya Shai-ɗan majibinci ga waɗanda bā su yin imāni.

28. Kuma idan suka aikata alfāsha⁽²⁾ su ce: “Mun sāmi ubanninmu a kanta,” kuma “Allah ne Ya umur-ce mu da ita.” Ka ce: “Lalle ne, Allah bā Ya umurni da alfāsha: Shin, kunā faɗar abin da bā ku da saninsa ga Allah?”

29. Ka ce: “Ubangijina Yā yi umurni da ādalci; kuma ku tsayar

قَالَ أَهْبِطْ بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَذْرًا لَكُمْ
فِي الْأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَمَتَاعٌ إِلَىٰ حِينٍ ۝٢٤

قَالَ فِيهَا تَحْيَوْنَ وَفِيهَا تَمُوتُونَ وَمِنْهَا
تُخْرَجُونَ ۝٢٥

يٰٓأَيُّهَا آدَمُ قَدْ أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ لِبَاسًا يُّكْرِي
سَوَاءَ تَكْمُ وَرَيْشًا وَلِبَاسُ التَّقْوَىٰ ذَٰلِكَ
خَيْرٌ ذَٰلِكَ مِنْ ءَايَتِ اللَّهِ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُونَ ۝٢٦

يٰٓأَيُّهَا آدَمُ لَا يَفْتِنَنَّكَ الشَّيْطَانُ ۖ كَمَا
أَخْرَجَ أَبَوَيْكَ مِنَ الْجَنَّةِ يَمَزْجُ عَنْهُمَا
لِبَاسَهُمَا لِيُرِيَهُمَا سَوَاءَهُمَا أَتَمَرًا كَانَ
هُوَ وَقَبِيلُهُ مِنْ حَيْثُ لَا تَرَوُهُمْ ۖ إِنَّا جَعَلْنَا
الشَّيَاطِينَ أَوْلِيَاءَ لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ ۝٢٧

وَإِذَا فَعَلُوا فَحْشَةً قَالُوا وَجَدْنَا عَلَيْهَا آبَاءَنَا
وَاللَّهُ أَمَرَنَا بِهَا قُلْ إِنَّا لَأَنفُسِي أَلْفَحْشَاءٌ
أَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ مَا لَا يَعْلَمُونَ ۝٢٨

قُلْ أَمَرَ رَبِّي بِالْقِسْطِ وَأَقِيمُوا وُجُوهَكُمْ عِندَ

(1) Tufar da aka saukar, ita ce addinin Allah. Wanda ya riƙā shi da taƙawa, to, ya kyausa ƙawarsa.

(2) Alfāsha ita ce dukan mugun aiki, watau abin da shari'a ba ta zō da shi ba, kō dā an jingina shi ga addini, kamar dawāfi uryan (tsirāra) da bauta wa malā'iku da sāliha, da yin kōwace ibāda bā bisa ga yadda Annabi ya kōyar da ita ba.

da fuskōkinku a wurin kōwane masallāci, kuma ku rōkē Shi, kunā māsu tsarkake addini gare Shi. Kamar yadda Ya fāra halittarku kuke kōmāwa."

30. Wata kungiya (Allah) Yā shiryar, kuma wata kungiya bata tā wajaba a kansu; lalle ne sū, sun riki shaidanu majibinta, baicin Allah, kuma sunā zaton, lalle sū, māsu shiryuwa ne.

31. Yā dīyan Ādam! Ku riki kawarku a wurin kōwane masallāci, kuma ku ci, kuma ku sha: kuma kada ku yi barna. Lalle ne Shī (Allah), bā Ya son māsu barna.

32. Ka ce: "Wāne ne ya haramta kawar Allah, wadda Ya fitar sabōda bāyinSa, da māsu dādi daga abinci?" Ka ce: "Sū, dōmin wadanda suka yi imāni suke a cikin rāyuwar dūniya, suna keɓantattu a Rānar Kiyāma." Kamar wannan ne Muke bayyana āyōyi, daki-daki, ga mutānen da suke sani.

33. Ka ce: "Abin sani kawai, Ubangijina Yā hana abūbuwan al-fāsha: abin da ya bayyana daga gare su da abin da ya bōyu, da zunubi da rarraba jama'a, bā da wani hakki ba, kuma da ku yi shirki da Allah ga abin da bai saukar da wani dalili ba gare shi, kuma da ku faɗi abin da ba ku sani ba, ga Allah."

34. Kuma ga kōwace al'umma akwai ajali: sa'an nan idan ajalinsu ya je, bā zā a yi musu jinkiri ba, sa'a guda, kuma bā zā su gabāce shi ba.

كُلِّ مَسْجِدٍ وَادْعُوْهُ مُخْلِصِيْنَ لَهُ الدِّيْنَ
كَمَا بَدَأَكُمْ تَعُودُونَ ﴿٣٠﴾

فَرِيقًا هَدَىٰ وَفَرِيقًا حَقَّ عَلَيْهِمُ الضَّلَالَةُ
إِنَّهُمْ اتَّخَذُوا الشَّيَاطِيْنَ اَوْلِيَآءَ مِنْ دُوْنِ
اللّٰهِ وَيَحْسَبُوْنَ اَنَّهُمْ مُّهْتَدُوْنَ ﴿٣١﴾

يٰٓاٰدَمُ خُذْ وَاْرِيْكَ عَنْ كُلِّ مَسْجِدٍ
وَكُلُوْا وَاشْرَبُوْا وَلَا تُسْرِفُوْا اِنَّهٗ لَا يُحِبُّ
الْمُسْرِفِيْنَ ﴿٣٢﴾

قُلْ مَنْ حَرَّمَ زِيْنَةَ اللّٰهِ الَّتِي اَخْرَجَ لِبَعَادِثِهٖ
وَالطَّيِّبَاتِ مِنَ الرِّزْقِ قُلْ هِيَ لِلَّذِيْنَ اٰمَنُوْا فِي
الحَيٰوةِ الدُّنْيَا خَالِصَةٌ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ كَذٰلِكَ
نُفَصِّلُ الْآيٰتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُوْنَ ﴿٣٣﴾

قُلْ اِنَّمَا حَرَّمَ رِىَ الْفَوَاحِشِ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا
بَطَّنَ ۖ وَالْاِنَّهٗ وَالْبَغْيِ بِغَيْرِ الْحَقِّ ۗ اِنْ
تُسْرِفُوْا يَآلِلٰهُ مَا تَكْتُمُوْنَ ۗ سَاطِعًا ۗ اِنْ
تَقُوْلُوْا عَلٰى اللّٰهِ مَا لَا تَعْلَمُوْنَ ﴿٣٤﴾

وَلِكُلِّ اُمَّةٍ اَجَلٌ ۖ وَاِذَا جَآءَ اَجَلُهُمْ لَا
يَسْتَاْخِرُوْنَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِرُوْنَ ﴿٣٥﴾

35. Yā dīyan Ādam! Ko dai wasu manzanni, daga cikinku, su jē muku, sunā gaya muku ayōyiNa — to, wanda ya yi takawa, kuma ya gyara aikinsa — to, bābu tsoro a kansu, kuma bā su yin baƙin ciki.

36. Kuma waɗanda suka ƙaryatā game da āyōyinMu, kuma suka yi girman kai daga gare su, waɗannan sū ne abōkan wuta, sū, a cikin-ta maɗawwama ne.

37. To, wāne ne mafi zālunci daga wanda ya ƙirƙira ƙarya ga Allah, kō kuwa ya ƙaryata game da āyōyinSa? Waɗannan rabonsu daga Littāfi yanā sāmunsu, har a lōkacin da ManzanninMu suka je musu, sunā karɓar rāyukansu, su ce: “Īnā abin da kuka kasance kunā kira, baicin Allah?” Su ce: “Sun ɓace daga gare mu,” kuma su yi shaida a kansu cēwa lalle sū, sun kasance kāfirai.

38. Ya ce: “Ku shiga a cikin al’ummai waɗanda, haƙiƙa, sun shige daga gabāninku, daga aljannu da mutāne, a cikin wuta. A kō da yausha wata al’umma ta shiga sai ta la’ani ‘yar’uwarta, har idan suka riski jūna, a cikinta, gabā ɗaya, ta ƙarshensu ta ce wa ta farkonsu: ‘Ya Ubangijinmu! Waɗannan ne suka ɓatar da mu, sai Ka kāwo musu azāba ninki daga wuta.’” Ya ce: “Ga kōwane⁽¹⁾ akwai ninki: kuma amma ba ku sani ba.”

يٰٓاٰدَمُ اِمَّا يٰٓاَيُّهَا رَبُّكَ يُرْسِلُ مِنْكَ مَقْصُوْنٌ
عَلَيْكَ اَلَيْسَ فَرِيْقَتَيْنِ اَوْ اَصْلَحَ فَلَا خَوْفٌ
عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُوْنَ ﴿٣٥﴾

وَالَّذِيْنَ كَذَّبُوْا بِآٰيٰتِنَا وَآسَءْكُمْ وَاَعْتَمٰ
اَوْلِيَّيَكَ اَصْحٰبُ النَّارِ هُمْ فِيْهَا خٰلِدُوْنَ ﴿٣٦﴾

فَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنْ افْتَرٰى عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا اَوْ
كَذَّبَ بِآٰيٰتِيْهِ اَوْلِيَّيَكَ يٰٓاَلِهٰمُ نَصِيْبُهُمْ
مِّنَ الْكِتٰبِ حَقٌّ اِذَا جَآءَتْهُمْ رُسُلُنَا يَتَوَفَّوْنَهُمْ
قَالُوْا اِنْ مَّا كُنْتُمْ تَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ
قَالُوْا اَصْلُوْا عَنَّا وَشَهِدُوْا عَلٰى اَنْفُسِهِمْ اَنَّهُمْ
كَانُوْا كٰفِرِيْنَ ﴿٣٧﴾

قَالَ اَدْخُلُوْا فِيْ اُمَمٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِكُمْ مِنَ
الْحِيْنَ وَالْاِنْسِ فِي النَّارِ كُلَّمَا دَخَلَ اُمَّةٌ
لَعَنَتْ اُخْرٰى حَتّٰى اِذَا اَدْرَكُوْا فِيْهَا جَمِيْعًا
قَالَتْ اُخْرٰى لَهُمْ لَا وَلَهُمْ رَبّٰنَا هٰؤُلَاءِ اَصْلُوْا
فَعَلَيْهِمْ عَذَابٌ اَضْعَافًا مِّنَ النَّارِ قَالَ لِكُلٍّ
ضِعْفٌ وَلٰكِنْ لَا تَعْلَمُوْنَ ﴿٣٨﴾

(1) Shūgabannin ɓata su ne ke fāra shiga wuta, sa'an nan mabiyansu, su shiga. dōmin shūgabanni sunā da laifi biyu; nāsu, na aikinsu, da kuma sababin da suka yi, na ɓatar da mahiyansu. Kuma an fahimta daga nan cēwa “Īnā bin wāne a kan ɓata, shi ne ya ɓatar da

39. Kuma ta farkonsu ta ce wa ta karshe: “To, bā ku da wata falala a kanmu, sai ku dandana azāba sabō-da abin da kuka kasance kunā tsirfāwa!”

40. Lalle ne wadanda suka kar-yatā game da āyōyinMu, kuma suka yi girman kai daga barinsu, bā zā a bubbude musu kōfōfin sama ba, kuma bā su shiga Aljanna sai raKumi ya shiga kafar allūra, kuma kamar wannan ne Muke sāka wa māsu laifi.

41. Sunā da wata shimfida daga Jahannama kuma daga samansu akwai wasu murafai. Kuma kamar wancan ne Muke sāka wa azzā-lumai.

42. Kuma wadanda suka yi īmā-ni, kuma suka aikata ayyukan kwa-rai — bā Mu kallafa wa rai fāce iyāwarsa — wadannan ne abōkan Aljanna, sū, a cikinta, madawwama ne.

43. Kuma Muka fitar da abin da yake a cikin kirāzansu, daga kiyayya, kōramu sunā gudāna daga karkashinsu, kuma suka ce: “Gō-diya ta tabbata ga Allah, Wanda Ya shiryar da mu ga wannan. Kuma ba mu kasance munā iya shiryuwa ba, bā dōmin da Allah Ya shiryar da mu

وَقَالَتْ أُولَئِكَمُ لِأَخْرَجْنَهُمْ فَمَا كَانَ لَكُمْ
عَلَيْهَا مِنْ فَضْلٍ فذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ
تَكْسِبُونَ ﴿٣٩﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَآمَنُوا بِهَا
لَا تَنْفَعُ لَهُمْ آيَاتُنَا السَّمَاءُ وَلَا يَدْخُلُونَ
الْجَنَّةَ حَتَّى يُلَاحَظَ فِي سَمِّ الْخِيَاطِ
وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُجْرِمِينَ ﴿٤٠﴾

لَهُمْ مِنْ جَهَنَّمَ مِهَادٌ وَمِنْ فَوْقِهِمْ غَوَاشٍ
وَكَذَلِكَ نَجْزِي الظَّالِمِينَ ﴿٤١﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَا نُكَلِّفُ
نَفْسًا أَلًّا وَسَعَهَا أَوْ لَتَيْكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ
هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٤٢﴾

وَنَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِنْ غَلٍ فَتَجْرَى مِنْ
تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا
لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا أَنَّ هَدَانَا اللَّهُ

ni.” bā ya zama hujja mai hana shiga wuta, dōmin Allah Yā aza wa kōwane bālīgi mai hankali da ya yi binciken gaskiya gwargwadon iyāwarsa. Allah ba Ya kāma mutum da abin da ba ya a cikin īkonsa.

ba. Lalle ne, haḳīka, Manzannin Ubangijinmu, sun jē mana da gas-kiya.” Kuma aka kira su, cēwa: “Waccan Aljanna an gādar da ku ita, sabōda abin da kuka kasance kunā aikatāwa.”

44. Kuma abōkan Aljanna suka kirāyi abōkan Wuta suka ce: “Lalle ne mun sāmi abin da Ubangijinmu Ya yi mana wa'adi, gaskiya ne. To, shin, kun sāmi abin da Ubangijinku Ya yi muku wa'adi, gaskiya?” Suka ce: “Na'am.” Sai mai sanarwa ya yi yēkuwa, cēwa: “La'anar Allah ta tabbata a kan azzālumai.”

45. “Wadanda suke kangēwa daga hanyar Allah, kuma sunā nēman ta ta zama karkatacciya, kuma sū, game da Lāhira, kāfirai ne.”

46. Kuma a tsakāninsu akwai wani shāmaki⁽¹⁾, kuma a kan A'arāf akwai wasu maza sunā sanin kōwa da alāmarsu: Kuma suka kirāyi abōkan Aljanna cēwa: “Amin-ci ya tabbata a kanku:” Ba su shige ta ba, alhāli kuwa sū, sunā tsammāni.

47. Kuma idan an jūyar da gan-nansu wajen abōkan Wuta, su ce: “Yā Ubangijinmu! Kada Ka sanyā mu tāre da mutāne azzālumai.”

48. Kuma abōkan A'araf suka kirāyi wasu maza, sunā sanin su da alāmarsu, suka ce: “Tārawar dūki-yarku da abin da kuka kasance

لَقَدْ جَاءَتْ رُسُلُ رَبِّنَا بِالْحَقِّ وَنُودُوا أَنْ
تِلْكَ الْجَنَّةُ الَّتِي أُورِثْتُمُوهَا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٤٤﴾

وَنَادَىٰ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ أَصْحَابُ النَّارِ أَنْ قَدْ
وَجَدْنَا مَا وَعَدَنَا رَبُّنَا حَقًّا فَهَلْ وَجَدْتُمْ مَا وَعَدَ
رَبُّكُمْ حَقًّا قَالُوا نَعَمْ فَأَذْنَتْ مُؤَذِّنٌ بَيْنَهُمْ
أَنْ لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الظَّالِمِينَ ﴿٤٥﴾

الَّذِينَ يَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا
وَهُمْ بِالْآخِرَةِ كَافِرُونَ ﴿٤٦﴾

وَبَيْنَهُمْ حَاجَابٌ وَعَلَى الْأَعْرَافِ رِجَالٌ يَعْرِفُونَ
كُلًّا بِسِيمَتِهِمْ وَنَادَوْا أَصْحَابَ الْجَنَّةِ أَنْ
سَلِّمُوا عَلَيْنَا أَمْ يَدُؤُنَا أَلْوَاهَا وَهُمْ يُظْمَئُونَ ﴿٤٧﴾

وَإِذَا صُرِفَتْ أَبْصَارُهُمْ تِلْقَاءَ أَصْحَابِ النَّارِ
قَالُوا رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٤٨﴾

وَنَادَىٰ أَصْحَابُ الْأَعْرَافِ رِجَالًا يَعْرِفُونَهُمْ بِسِيمَتِهِمْ
قَالُوا مَا أَغْنَىٰ عَنْكُمْ جَمْعُكُمْ وَمَا كُنْتُمْ

(1) A tsakanin Aljanna da Wuta akwai bango. anā ce masa A'arāf, inda zā a ajiye mutānen da ayyukansu na kwarai suka yi daidai da miyāgun ayyukansu. Sunā ganin mutānen Aljanna sunā yi musu sallama sunā gurin shigarta, kuma sunā ganin mutānen Wuta; sunā la'anar su, sunā nēman nisanta daga gare ta.

kunā yi na girman kai, bai wadātar ba daga barinku?"

49. "Shin, wadannan ne wadanda kuka yi rantsuwa, Allah bã zai sãme su da rahama ba? Ku shiga Aljanna, bãbu tsõro a kanku, kuma ba ku zama kunā baƙin ciki ba."

50. Kuma abõkan Wuta suka kirāyi abõkan Aljanna cēwa: "Ku zubo a kanmu daga ruwa kō kuwa daga abin da Allah Ya arzūta ku." Su ce: "Lalle ne Allah Ya haramtā su a kan kāfirai.

51. "Wadanda suka riƙi addininsu abin shagala da wāsa, kuma rāyuwar dūniya ta rūde su." To, a yau Munā mantāwa da su, kamar yadda suka manta da haɗuwa da yininsu wannan, da kuma abin da suka kasance da āyoyinMu sunā musu.

52. Kuma lalle ne, haƙiƙa, Mun jē musu da Littāfi, Mun bayyana shi, daki-daki, a kan ilmi, yanā shiriya da rahama ga mutāne wadanda suke yin imāni.

53. Shin, sunā jira, fāce fassararsa, a rānar da fassararsa take zuwa, wadanda suka manta da shi daga gabāni, sunā cēwa: "Lalle ne, Manzannin Ubangijinmu sun jē da gaskiya. To, shin, munā da wasu māsū cēto, su yi cēto gare mu, kō kuwa a mayar da mū, har mu aikata wanin wanda muka kasance muna aikatāwa?" Lalle ne sun yi hasārar rāyukansu, kuma abin da suka kasance sunā ƙirƙirawa yā ɓace musu.

تَسْتَكْبِرُونَ ﴿٥٠﴾

أَهْلُوا لَهُ الَّذِينَ أَسْمَعْتُمْ لَنَا لَهُمُ اللَّهُ بِرَحْمَةٍ
أَدْخُلُوا الْجَنَّةَ لَا خَوْفٌ عَلَيْكُمْ وَلَا أَنْتُمْ
تَحْزَنُونَ ﴿٥١﴾

وَبَادِيَ الْأَرْضِ أَصْحَابَ النَّارِ أَصْحَابَ الْجَنَّةِ أَنْ أَفِضُوا
عَلَيْنَا مِنَ الْعَذَابِ أَوْ مَخَارِرَ فَوَكَّرَ اللَّهُ قَالُوا
إِنَّ اللَّهَ حَرَّمَ هُمَا عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٥٢﴾

الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَهُمْ قُلُوبًا وَلِغِبَاءِ وَعَرَّتْ لَهُمُ
الْحَيَاةُ الدُّنْيَا فَاَلْيَوْمَ نَسْفَعُهُمْ كَمَا نَسَفَا
لِقَاءَ يَوْمِهِمْ هَذَا وَمَا كَانُوا بِإِيْتِنَاءٍ
يُجْحَدُونَ ﴿٥٣﴾

وَلَقَدْ جِئْتَهُم بِكِتَابٍ فَصَّلْنَاهُ عَلَى عِلْمٍ
هُدًى وَرَحْمَةً لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٥٤﴾

هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا الْآثَانَ أَبَدَهُ يَوْمَ يَأْتِي تَأْوِيلُهُ
يَقُولُ الَّذِينَ نَسُوهُ مِنْ قَبْلُ قَدْ جَاءَتْ
رُسُلٌ رَبِّنَا بِالْحَقِّ فَمَنْ لَنَا مِنْ شَفْعَةٍ
فَيَشْفَعُوا لَنَا أَوْ نُرَدُّ فَنَعْمَلَ غَيْرَ الَّذِي
كُنَّا نَعْمَلُ قَدْ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ وَصَلَّى
عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْقَهُونَ ﴿٥٥﴾

54. Lalle ne Ubangijinku Allah ne, wanda Ya halitta sammai da ƙasa a cikin kwānaki shida, sa'an nan kuma Ya daidaita a kan Al'ars-hi, Yanā sanya dare ya rufa yini, yanā nēman sa da gaggawa, kuma rānā da watā da taurāri hōrarru ne da umurninSa. To, Shī ne da halit-tar kuma da umurnin. Albarkar Allah Ubangijin halittu tā bayyana!

55. Ku kirāyi Ubangijinku da ƙanƙan da kai, da kuma a bōye: lalle ne Shī, bā Yā son māsu wuce iyāka.

56. Kuma kada ku yi ɓarna a cikin ƙasa a bāyan gyaranta. Kuma ku kirāye Shi sabōda tsōro da tsammāni: lalle ne, rahamar Allah makusanciya ce daga māsu kyau-tatāwa.

57. Kuma Shī ne Wanda Yake aika iskōki, sunā bishāra gaba ga rahamarSa, har idan sun ɗauki gizāgizai māsu nauyi,⁽¹⁾ sai Mu kōra su ga wani gari matacce, sa'an nan Mu saukar da ruwa gare shi, sa'an nan Mu fitar, game da shi,

إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ
فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ
يُعْشَى اللَّيْلَ أَنَّهُ يُطْلِبُهُ وَحَيْثُ
وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ وَالْجُودُ مُسَخَّرَاتٍ
بِأَمْرِهُ أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ رَبُّكَ اللَّهُ
رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٥٤﴾

أَدْعُوا رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً إِنَّهُ لَا يُحِبُّ
الْمُعْتَدِينَ ﴿٥٥﴾

وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا
وَادْعُوهُ خَوْفًا وَطَمَعًا إِنَّ رَحْمَتَ اللَّهِ قَرِيبٌ
مِّنَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٥٦﴾

وَهُوَ الَّذِي يُرْسِلُ الرِّيَّاحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ
رَحْمَتِهِ حَتَّى إِذَا أَفْلَتْ سَحَابًا لَّبِقًا لَّاسِقَتَهُ
لِيَنزِلَ مِثْرًا فَأَنزَلْنَا مِنَ الْمَاءِ فَأَخْرَجْنَا بِهِ

(1) Ya kamanta hadari da ruwa da Alkur'āni da abin da ya ƙansa, da sifanta ƙasa busasshiya da jahilci, da zuciyaɗr imāni da gari mai kyau, da zuciyaɗr kāfirci da mugun gari, kuma rāyuwa da imāni da mutuwa da tāshi. Annabi ya ce, "Misālin abin da Allah Ya aiko ni da shi na ilmi da shiriya kamar ruwa ne mai yawa, ya sāmi wata ƙasa. To, ta zama daga cikinta akwai mai kyau, ta karɓi ruwa, sa'an nan ta tsirar da ciyāwa da tsātse mai yawa. Kuma ta zama daga gare ta akwai rāfuka, suka riƙe ruwa Allah Ya amfāni mutāne da shi, suka sha, suka shāyar kuma suka yi shūka. Kuma daga cikinta akwai nau'i, saƙanƙani bā ya riƙon ruwa, kuma bā ya tsirar da ciyāwa, wannan shi ne misalin wanda ya fahimci addinin Allah, kuma abin da Allah Ya aiko ni da shi, ya amfāne shi, ya sani kuma ya sanar, da wanda bai ɗauka kai ba gare shi, kuma bai karɓi shiriyaɗr Allah ba wadda aka aiko ni da ita." Kuma anā fahimtar cewa kullum akwai faɗa mai dōgēwa a tsakaninsu, dōmin sū, kīshiyōyin jūna ne.

daga dukkan 'yā'yan itāce. Kamar wancan ne Muke fitar da matattu: tsammāninku, kunā tunāni.

58. Kuma gari mai kyau, tsirinsa yanā fita da iznin Ubangijinsa, kuma wanda ya mūnana (tsirinsa) bā ya fita, fāce da wahala: kamar wannane ne, Muka sarrafa āyōyi dōmin mutāne waɗanda suke gōdēwa.

59. Lalle ne, haḳīka, Mun aika Nūhu zuwa ga mutānēnsa, sai ya ce: "Yā mutānēna! Ku bauta wa Allah! Bā ku da wani abin bautāwa wan-inSa. Lalle ne nī, inā yi muku tsōron azābar wani Yini mai girma."

60. Mashawarta⁽¹⁾ daga mutānēnsa suka ce: "Lalle ne mu, haḳīka, munā ganin ka a cikin bata bayyananniya."

61. Ya ce: "Yā mutānēna! Bābu bata guda gare ni, kuma amma nī, Manzo ne daga Ubangijin halittu!

62. "Inā iyar muku da sākonnin Ubangijina: kuma inā yi muku nashiha, kuma inā sani, daga Allah, abin da ba ku sani ba.

63. "Shin, kunā māmākin cēwa ambato yā zo muku daga Ubangijinku a kan wani namiji, daga gare ku, dōmin ya yi muku gargadi, kuma dōmin ku yi tafawa, kuma tsammāninku anā jin kanku?"

مِنْ كُلِّ الشَّعَرِ كَذَلِكَ نُخْرِجُ السَّمَوَاتِ
لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿٥٧﴾

وَالْبَلَدِ الطَّيِّبُ يَخْرُجُ بِآثَرِهِ بِأَذْنِ رَبِّهِ وَالَّذِي
حَبِطَ لَا يُخْرِجُ إِلَّا تَنْكِدًا كَذَلِكَ نُصَرِّفُ
الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَشْكُرُونَ ﴿٥٨﴾

لَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَقَالَ لِقَوْمِهِ
أَعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ إِنِّي أَخَافُ
عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿٥٩﴾

قَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِهِ إِنَّا لَنَرَاكَ فِي ضَلَالٍ
مُبِينٍ ﴿٦٠﴾

قَالَ لِقَوْمِهِ لَيْسَ بِي ضَلَالَةٌ وَلَكِنِّي رَسُولٌ
مِّن رَّبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٦١﴾

أَتَيْتُكُمْ رَسُولًا مِّن رَّبِّي وَأَنْصَحُ لَكُمْ
وَأَعْلَمُ مِنَ اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٦٢﴾

أَوْحَيْنَا أَنْ جَاءَ كُمْ ذِكْرٌ مِّن رَّبِّكُمْ
عَلَىٰ رَجُلٍ مِّنكُمْ لِيُنذِرَكُمْ وَلِتَتَّقُوا
وَلَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿٦٣﴾

(1) Kissar Nūhu da mutānēnsa tanā nūna yanda annabawa māsu kāwo gaskiya ke yin faɗa da miyāgun mutāne māsu kin gaskiya, sunā kōkarin rufe ta. Haka kuma Kissōshin da ke tafe a bāyanta sunā nūna yadda karya ke faɗa da gaskiya, ta hanyōyi dabam-dabam.

64. Sai suka karyata shi, sa'an nan Muka tsirar da shi da waɗanda suke tare da shi, a cikin jirgin: kuma Muka nutsar da waɗanda suka karyata shi game da āyōyinMu. Lalle ne sū, sun kasance wasu mutāne dimautattu.

65. Kuma zuwa ga Ādāwa, dan n'uwansu Huɗu, ya ce: "Ya mutānena! Ku bautā wa Allah! Bā ku da wani abin bautā wa, waniSa. Shin fa, bā zā ku yi takawa ba?"

66. Mashawarta waɗanda suka kāfirta daga mutānensa suka ce: "Lalle ne mū, haḳīka, munā ganin ka a cikin wata wauta! Kuma lalle ne mū, haḳīka, munā zaton ka daga maḳaryata."

67. Ya ce: "Yā mutānena! Bābu wata wauta a gare ni, kuma amma ni, Manzo ne daga Ubangijin halittu!

68. "Inā iyar muku da sākonnin Ubangijina, kuma ni, gare ku, mai nasiha ne amintacce.

69. "Shin, kuma kun yi māmāki cēwa ambato daga Ubangijinku ya zo muku a kan wani namiji daga gare ku, dōmin ya yi muku gargadi? Kuma ku tunā a lōkacin da Ya sanyā ku māsū mayēwa daga bāyan mutānen Nūhu, kuma Ya kārā muku zāti a cikin halitta. Sabōda haka ku tuna ni'imōmin Allah: tsammāninku kunā cīn nasara."

70. Suka ce: "Shin, kā zo mana ne dōmin mu bauta wa Allah Shi kaḑai, kuma mu bar abin da

كَذَّبُوهُ فَأَخْبَتْنَاهُ وَالَّذِينَ مَعَهُ فِي الْفُلِ
وَأَعْرَفْنَا الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا إِنَّهُمْ
كَانُوا قَوْمًا عَمِينَ ﴿٦٤﴾

«وَالِى عَادِ أَخَاهُ هُودًا قَالَ يَبْقَوْمِ
اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ وَأَقْلَامُ
تَشْفُونَ ﴿٦٥﴾

قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ إِنَّا
لَنُرِيكَ فِي سَعَاهُ وَإِنَّا لَنَظُنُّكَ مِنَ
الْكَاذِبِينَ ﴿٦٦﴾

قَالَ يَبْقَوْمِ لَيْسَ بِي سَعَاهُ وَلَكِنِّي رَسُولٌ مِنْ
رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٦٧﴾

أَتَيْتُكُمْ رَسُولًا مِنْ رَبِّي وَإِنَّا لَكُم ناصِحٌ أُمِينٌ ﴿٦٨﴾

أَوْعَجَّيْتُمْ أَنْ جَاءَكُمْ ذِكْرٌ مِنْ رَبِّكُمْ عَلَى
رَجُلٍ مِنْكُمْ لِيُنذِرَكُمْ وَأَذْكُرُوا إِذْ
جَعَلَكُمْ خُلَفَاءَ مِنْ بَعْدِ قَوْمِ نُوحٍ وَزَادَكُمْ
فِي الْخَلْقِ بَضْطَةً فَأَذْكُرُوا آلَاءَ اللَّهِ
لَعَلَّكُمْ تَفْلَحُونَ ﴿٦٩﴾

قَالُوا أَجَعَلْنَا التَّعْبُدَ لِلَّهِ وَحْدَهُ وَنَذَرُ مَا

ubanninmu suka kasance sunā bauta wa? To, ka zō mana da abin da kake yi mana wa'adi da shi, idan kā kasance daga māsu gaskiya."

71. Ya ce: "Haḳīka azāba da fushi sun auku a kanku daga Ubangijinku! Shin, kunā jāyayya da ni a cikin wasu sunāye waɗanda kū ne kuka yi musu sunāyen, kū da ubanninku, Allah bai saukar da wani dalili ba a gare su? To, ku yi jira. Lalle ne ni, tāre da ku mai jira ne."

72. To, sai Muka tsīrar da shi, shi da waɗanda suke tāre da shi sabōda wata rahama daga gare Mu, kuma Muka katse ƙarshen waɗanda suka ƙaryata game da āyō-yinMu, kuma ba su kasance mūminai ba.

73. Kuma zuwa ga Samūdāwa ɗan'uwansu, Sālihu, ya ce: "Yā mutānena! Ku bauta wa Allah; bā ku da wani abin bauta wa wannin-Sa. Haḳīka huɗja bayyananniya tā zo muku daga Ubangijinku! Wannan rāḱumar Allah ce, a gare ku, wata āyā ce. Sai ku bar ta ta ci, a cikin ƙasar Allah, kuma kada ku shāfe ta da wata cūta har azāba mai raɗaɗaɗi ta kāmā ku.

74. "Kuma ku tuna a lōkacin da Ya sanyā ku mamaya daga bāyan Ādāwa, kuma Ya zaunar da ku a cikin ƙasa, kunā rikon manyan gi-dāje daga tuddanta, kuma kunā sassakar ɗākuna daga duwātsu; sabōda haka ku tuna ni'imōmin Al-

كَانَ يَعْبُدُ آبَاءَ قَاتِلٍ فَإِذَا بَايَعُوا ابْنَ آدَمَ
كُنْتُمْ مِنَ الْغَادِقِينَ ﴿٧١﴾

قَالَ قَدْ وَقَعَ عَلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ
رِجْسٌ وَغَضَبٌ أَتُجَادِلُونَنِي فِي أَسْمَاءِ
سَمَّيْتُمُوهَا أَنْتُمْ وَآبَاؤُكُمْ مَا نَزَّلَ
اللَّهُ بِهَا مِنْ سُلْطَانٍ فَانظُرُوا إِلَيَّ
مَعَكُمْ مِنَ الْمُنَظِّرِينَ ﴿٧٢﴾

فَأَنْجَيْنَاهُ وَالَّذِينَ مَعَهُ ذُرِّيَّةً مَقَاتِلًا
وَقَطَعْنَا دَابِرَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ بَنِي نَادٍ وَمَا
كَانُوا مَوْمِنِينَ ﴿٧٣﴾

وَالَّذِي نَسُوذُ أَعْيَاهُمْ صَلَاحًا قَالَ يَبْقَوْنَ
أَعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ قَدْ
جَاءَتْكُمْ بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ هَذِهِ نَافَةُ
اللَّهِ لَكُمْ آيَةٌ فَذُرُوهَا تَأْكُلُ فِي
أَرْضِ اللَّهِ وَلَا تَمْسُوهَا يُسْرًا فَيَأْخُذَكُمْ
عَذَابُ أَلِيمٌ ﴿٧٤﴾

وَأَذْكُرُوا إِذْ جَعَلَكُمْ خُلَفَاءَ مِنْ بَعْدِ
عَادٍ وَتَوَّكَّلْكُمْ فِي الْأَرْضِ تَتَّخِذُونَ
مِنْ سُھُولِهَا قُصُورًا وَتَنْحِتُونَ الْجِبَالَ
بُيُوتًا فَأَذْكُرُوا آلَاءَ اللَّهِ وَلَا تَعْمُوا

lah, kuma kada ku yi barna a cikin kasa kuna māsū fasādi.”⁽¹⁾

75. Mashawarta, waɗanda suka yi girman kai daga mutanensa suka ce ga waɗanda aka raunananar,⁽²⁾ ga waɗanda suka yi īmāni daga gare su: “Shin, kunā sanin cēwa Sālihu manzo ne daga Ubangijinsa?” Suka ce: “Lalle ne mū, da abin da aka aiko shi, māsū īmāni ne.”

76. Waɗanda suka yi girman kai suka ce: “Lalle ne mu, ga abin da kuka yi īmāni da shi kāfirai ne.”

77. Sai suka sōke rākumar, kuma suka kangare daga barin umu-min Ubangijinsu, kuma suka ce: “Yā Sālihu! Ka zō mana da abin da kake yi mana wa'adi da shi, idan kā kasance daga manzanni!”

78. Sai tsāwa ta kāmā su, sabōda haka suka wāyi gari a cikin gidansu guggurfāne!

79. Sai ya jūya daga barinsu, kuma ya ce: “Ya mutānena! Lalle ne, haḳīka, nā iyar muku da man-zancin Ubangijina. Kuma nā yi muku nasiha, kuma amma bā ku son māsū nasiha!”

80. Da Lūdu, a lōkacin da ya ce wa mutānensa: “Shin, kunā jē wa alfāsha, bābu kōwa da ya gabāce ku da ita daga halittu?”

فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ ﴿٧٤﴾

قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا مِنْ قَوْمِهِ
لِلَّذِينَ اسْتَضَعُوا إِلَيْنَا آمَنَ مِنْهُمْ
أَتَعْلَمُونَ أَنَّ صَالِحًا مُرْسَلٌ مِنْ رَبِّهِ
قَالُوا إِنَّا بِمَا أُرْسِلَ بِهِ مُؤْمِنُونَ ﴿٧٥﴾

قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا بِالَّذِينَ
ءَامَنُوا بِهِ كَاذِبُونَ ﴿٧٦﴾

فَعَقَرُوا النَّاقَةَ وَعَتَوْا عَنْ أَمْرِ رَبِّهِمْ
وَقَالُوا نَصْلِحْ أَتَيْنَا بِمَا نَكِيدُ أَنَّ
كُنْتَ مِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿٧٧﴾

فَأَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ
جُثَّةٍ ﴿٧٨﴾

فَتَنَزَّلُ عَنْهُمْ وَقَالَ يٰقَوْمِ لَقَدْ
أَتَيْتُكُمْ بِرِسَالَةٍ أَنْتُمْ لَهَا مَعْذِرَةٌ
لَكُمْ وَلَكِنْ لَا تُحِبُّونَ النَّصِيحَ ﴿٧٩﴾

وَلَوْطًا إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ أَتَأْتُونَ الْفَتَنَةَ مَا
سَبَقَكُمْ بِهَا مِنْ أَحَدٍ مِّنَ الْعَالَمِينَ ﴿٨٠﴾

(1) Fasādi kalmar Lārabei ce, ma'anarta barna. Watau an ce musu kada su yi barna cikin barna dōmin haka nan zai sanya barnar ta game kasa duka har bā zā a game mūninta ba.

(2) Shugabanni suka cē wa mabiyansu māsū rauni, waɗanda suka yi īmāni da Manzon Allah Sālihu. Amma ba su yi magana da māsū karfin īmāni ba, dōmin sun yanke kauna daga gare su.

81. "Lalle ne ku, haḳīka, kunā jē wa maza da sha'awa, baicin mata: Ā'a, kū mutāne ne maḃarnata."

82. Kuma bābu abin da ya kasance jawābin mutānensa, fāce ḃai suka ce: "Ku fitar da su daga alḳar-yarku: lalle ne sū, wasu mutāne ne, māsu da'awar tsarki!"

83. Sai Muka tsīrar da shi, shī da iyālansa, fāce matarsa, ta kasance daga māsu wanzuwa.

84. Kuma Muka yi ruwa a kansu da wani irin ruwa: sai ka dūba yadda ākibar māsu laifi ta kasance!

85. Kuma zuwa Madayana da-n'uwansu Shu'aibu, ya ce: "Ya mutānena! Ku bauta wa Allah; bā ku da wani abin bauta wa, waninSa. Lalle ne, wata hujja bayyananniya daga Ubangijinku tā zō muku! Sai ku cika mūdu da sikeli, kuma kada ku nakasa wa mutāne kāyansu, kuma kada ku yi fasādi a cikin ƙasa a bāyan gyaranta. Wannan ne mafi alhēri a gare ku, idan kun kasance mūminai.

86. "Kuma kada ku zauna ga kōwane tafarki kunā ƙyacēwa, kuma kunā kangēwa, daga hanyar Allah, ga wanda ya yi īmāni da Shi, kuma kunā nēman ta ta zama karkatacciya, kuma ku tuna, a lō-kacin da kuka kasance kaḃan, sai Ya yawaita ku, kuma ku dūba yad-da ākibar māsu fasādi ta kasance.

87. "Kuma idan wata ƙungiya daga gare ku ta kasance ta yi īmāni da abin da aka aiko ni da shi, kuma wata ƙungiya ba ta yi īmāni ba, to,

إِنَّكُمْ لَتَأْتُونَ الرِّجَالَ شَهْوَةً مِّنْ دُونِ الْبَنَاتِ ۚ بَلْ أَنتُمْ قَوْمٌ مُّسْرِفُونَ ﴿٨١﴾
وَمَا كُنَّ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا أَخْرِجُوهُمْ مِّنْ قَرْيَتِكُمْ ۖ إِنَّهُمْ أَنَاسٌ يَنْظُرُونَ ﴿٨٢﴾

فَأَنجَيْنَاهُ وَأَهْلَهُ إِلَّا أُمَّرَأَتَهُ ۖ كَانَتْ مِنَ الْغَائِبِينَ ﴿٨٣﴾
وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَطَرًا فَأَنْظَرُوا ۖ كَيْفَ كَانَ عَذَابَ الْمُجْرِمِينَ ﴿٨٤﴾

وَالَّذِي مَدْرَسَتْ أَخَاهُ شُعَيْبًا قَالَ يَقْتُمُونَ عِبَادُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِّنَ اللَّهِ عِزَّةٌ ۖ قَدْ جَاءَ شُكْرُ بَيْتِنَا مِّنْ رَبِّكُمْ فَأَوْفُوا الْكَيْلَ وَالْمِيزَانَ وَلَا تَبْخَسُوا ۚ النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تَقْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا ۚ ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ مُّؤْمِنِينَ ﴿٨٥﴾

وَلَا تَقْعُدُوا بِكُلِّ صِرَاطٍ تُوعِدُونَ وَتَصُدُّونَ عَنِ سَبِيلِ اللَّهِ ۚ مَن يَأْمُرْ بِهِ وَيَتَّبِعْهُ يَكُنْ مِنَ الْغَالِبِينَ ۚ وَتَسْبِغُونَهَا عِوَجًا وَأَنكَرًا ۚ وَلَإِذَا كُنْتُمْ قَلِيلًا فَكُنْتُمْ كُفْرًا ۚ وَأَنْظَرُوا ۖ كَيْفَ كَانَ عَذَابَ الْمُفْسِدِينَ ﴿٨٦﴾

وَأَن كَانَ طَائِفَةٌ مِّنْكُمْ ءَامَنُوا بِأَلَّذِي أُنْزِلَتْ بِهِ وَطَائِفَةٌ لَّمْ يُؤْمِنُوا

ku yi haƙuri, har Allah Ya yi hukunci a tsakāninmu; kuma Shi ne Mafi alhèrin māsū hukunci.”

88. Mashawarta waɗanda suka kangare daga mutānensa, suka ce: “Lalle ne, munā fitar da kai, Yā Shu'aibu, kai da waɗanda suka yi īmāni tāre da kai, daga alƙaryarmu; kō kuwa lalle ku kōmo a cikin addininmu.” Ya ce: “Ashe! Kuma kō dā mun kasance māsū kī?”

89. “Lalle ne mun kirkira karya ga Allah idan mun kōma a cikin addininku a bāyan lōkacin da Allah ya tsīrar da mu daga gare shi, kuma bā ya kasancewa a gare mu, mu kōma a cikinsa, fāce idan Allah, Ubangi-jinmu Ya so. Ubangi-jinmu Yā yalwaci dukan kōme ga ilmi. Ga Allah muka dōgara. Yā Ubangi-jinmu! Ka yi hukunci a tsakāninmu da tsakānin mutānenmu da gas-kiya, kuma Kai ne Mafi alhèrin māsū hukunci.”

90. Kuma mashawarta waɗanda suka kāfirta daga mutānensa, suka ce: “Lalle ne, idan kun bi Shu'aibu, haƙīka kū, a lōkacin nan, māsū hasāra ne.”

91. Sai tsāwa ta kāma su, sabōɗa haka suka wāyi gari, a cikin gidan-su, sunā guggurfāne.

92. Waɗanda suka ƙaryata Shu'aibu kamar ba su zauna ba a cikinta, waɗanda suka ƙaryata Shu'aibu, sun kasance sū ne māsū hasāra!

93. Sai ya jūya daga barinsu, kuma ya ce: “Yā mutānena! Haƙī-

فَأَصْبِرُوا حَتَّى يَحْكُمَ اللَّهُ بَيْنَنَا وَهُوَ خَيْرُ الْحَاكِمِينَ ﴿٨٨﴾

* قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا مِنْ قَوْمِهِ لَنُخْرِجَنَّكَ يَشُعْبَبُ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَكَ مِنْ قَرْيَتِنَا أَوْ لَنَعُودَنَّ فِي مِلَّتِنَا قَالَ أُولَئِكَ كَافِرِينَ ﴿٨٩﴾

قَدْ أَفَرَرْنَا عَلَى اللَّهِ كَذِبًا إِنْ عُدْنَا فِي مِلَّتِكُمْ بَعْدَ إِدْخَلْنَا اللَّهُ مِنْهَا وَ مَا يَكُونُ لَنَا أَنْ نَعُودَ فِيهَا إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّنَا وَسِعَ رَبُّنَا كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا عَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْنَا رَبُّنَا أَفَتَمَعَ بَيْنَنَا وَبَيْنَ قَوْمِنَا بِالْحَقِّ وَأَنْتَ خَيْرُ الْفَاتِحِينَ ﴿٩٠﴾

وَقَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ لَئِنْ لَمْ نَكُفِّرْ شُعْبَبًا إِنْ كُنَّا إِلَّا لَنُخْرِجَنَّ

وَأَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ جِثِيمِينَ ﴿٩١﴾

الَّذِينَ كَذَبُوا شُعْبَبًا كَأَنْ لَمْ يَحْمُوا فِيهَا الَّذِينَ كَذَبُوا شُعْبَبًا كَأَنْ لَوْ هُمْ الْخَاسِرُونَ ﴿٩٢﴾

فَتَوَلَّى عَنْهُمْ وَقَالَ يَنْقُومُ لَقَدْ أَبْلَغْتُكُمْ

ka, nā iyar muku da sākonnin Ubangijina, kuma nā yi muku naŝi-ha! To, yāya zan yi baƙin ciki a kan mutāne kāfirai?"

94. Kuma ba Mu aika wani annabi⁽¹⁾ a cikin wata alƙarya ba, fāce Mun kāma mutānenta da azāba da cūta, tsammāninsu sunā yin kasƙantar da kai.

95. Sa'an nan kuma Muka musanya mai kyau a matsayin mum-mūna, har su yi yawa, kuma su ce: "Cūta da azāba sun shāfi uban-ninmu." (Sai su kōma wa kāfirci)... Sai Mu kāmā su kwat-sam! alhāli kuwa sū, bā su sansan-cēwa.

96. Kuma dā lalle mutānen alƙaryu sun yi īmāni kuma suka yi taƙawa, dā, haƙīka, Mun būde albarkōki a kansu daga sama da ƙasa, kuma amma sun ƙaryata, don haka Muka kāma su da abin da suka kasance sunā tārāwa.

97. Shin, mutānen alƙaryu sun amince wa azābarMu ta jē musu da dare, alhāli kuwa sunā barci?

98. Kō kuwa mutānen alƙaryu sun amince wa azābarMu ta jē musu da hantsi, alhāli kuwa sunā wāsa?

99. Shin fa, sun amince wa makarun Allah? To, bābu mai amince wa makarun Allah fāce mutāne māsū hasāra!

رَسَلْنَا رَبِّي وَصَّحْتُ لَكُمْ فَكَيْفَ
ءَاتَى عَلَى قَوْمٍ كَافِرِينَ ﴿٩٤﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا فِي قَرْيَةٍ مِّنْ نَّبِيٍّ إِلَّا أَخَذْنَا أَهْلَهَا
بِالْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ لَعَلَّهُمْ يَضُرَّعُونَ ﴿٩٥﴾

ثُمَّ بَدَّلْنَا مَكَانَ السَّيِّئَةِ الْحَسَنَةَ
حَتَّىٰ عَفَوْا وَأَلُوهُمَا قَدْ مَسَّ آبَاءُهُمُ الضَّرَّاءُ
وَالنَّسْرَاءُ فَآخَذْتَهُمْ بِعَقْبَةٍ وَهُمْ لَا
يَسْتَعْرِضُونَ ﴿٩٦﴾

وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْقُرَىٰ ءَامَنُوا وَأَقْبَلُوا لَفَتَحْنَا
عَلَيْهِمْ بَرَكَاتٍ مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ
وَلَٰكِن كَذَّبُوا فَآخَذْتَهُمْ بِمَا كَانُوا
يَكْسِبُونَ ﴿٩٧﴾

أَقَامِنُ أَهْلَ الْقُرَىٰ أَنْ يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا
بَيِّنَاتٍ وَهُمْ لَا يُمِنُونَ ﴿٩٨﴾

لَوْ آمَنَ أَهْلُ الْقُرَىٰ أَنْ يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا
ضُجْحِي وَهُمْ يُلَاعِبُونَ ﴿٩٩﴾

أَفَأَمِنُوا مَكْرَ اللَّهِ فَلَا يَأْمَنُ مَكْرَ
اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ الْخَاسِرُونَ ﴿١٠٠﴾

(1) Daga āyā ta 94 zuwa āyā ta 103 duka tālāki ne dōmin farkarwa ga muhimman maganganu waɗanda ƙissoshin Annabawan nan da mutānensu suka ƙunsa, kuma aka ce haka dai sauran annabawa da ba a faɗa ba suka zauna da mutānensu a cikin faɗa a tsakanin gaskiya da ƙarya.

100. Shin, kuma bai shiryar da wadanda suke gādon ƙasa ba daga bāyan mutānenta cēwa dā Munā so, dā Mun sāme su da zunubansu, kuma Mu rufe a kan zukātansu, sai su zama bā su ji?

101. Wadancan alkaryu Munā gaya maka daga lābāransu, kuma lalle ne, haƙīka manzanninMu sun jē musu da hujjōji bayyanannu; to, ba su kasance sunā yin īmāni da abin da suka ƙaryata daga gabāni ba. Kamar wancan ne Allah Yake rufēwa a kan zukātan kāfirai.

102. Kuma ba Mu sāmi wani alkawari ba ga mafi yawansu, kuma lalle ne, Mun sāmi mafi yawansu, haƙīka, fāsīƙai.

103. Sa'an nan kuma Mun aika Musa,⁽¹⁾ daga bāyansu, da āyō-yinMu zuwa ga Fir'auna da majalisarsa, sai suka yi zālunci game da su. To, dūbi yadda āƙibar maɓar-nata take.

104. Kuma Musa ya ce: "Ya Fir'auna! Lalle ne ni, manzo ne daga Ubangijin halittu.

105. "Tabbatacce ne a kan kada in faɗi kōme ga Allah fāce gaskiya. Lalle ne, nā zo muku da hujja bayyananniya daga Ubangijinku; sai ka saki Banī Isrā'ila tāre da ni."

106. Ya ce: "Idan kā kasance kā zo da wata āyā, to, ka kāwō ta, idan kā kasance daga māsu gaskiya."

أَوَلَمْ يَعِدْ لِلَّذِينَ يَرْثُونَ الْأَرْضَ مِنْ بَعْدِ أَهْلِهَا أَنْ لَوْ نَشَاءُ لَصَبَتْنَاهُمْ بِذُنُوبِهِمْ وَنَطْبَعُ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ ﴿١٠٠﴾

تِلْكَ الْفَرِيقُ نَقَضَ عَلَيْهِمْ مِنْ أَتَابِهَا وَلَقَدْ جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا بِهَا كَذَّبُوا مِنْ قَبْلُ كَذَلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِ الْكَافِرِينَ ﴿١٠١﴾

وَمَا وَجَدْنَا لِأَكْثَرِهِمْ مِنْ عَهْدٍ وَإِنْ وَجَدْنَا أَكْثَرَهُمْ لَفَاسِقِينَ ﴿١٠٢﴾

ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِم مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِمْ فَظَلَمُوا بِهَا فَأَنْظِرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ ﴿١٠٣﴾

وَقَالَ مُوسَىٰ يَلْعَنُ عَوْفُ إِلَىٰ رَسُولٍ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٠٤﴾

حَقِيقٌ عَلَىٰ أَنْ لَا أَقُولَ عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقُّ قَدْ جِئْتُكُمْ بِبَيِّنَاتٍ مِنْ رَبِّكُمْ فَأَرْسِلْ مَعِيَ بَنِي إِسْرَءِيلَ ﴿١٠٥﴾

قَالَ إِنْ كُنْتَ جِئْتَ بِآيَاتٍ فَإِنِّي لَأَنْظِرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ ﴿١٠٦﴾

(1) An fitar da ƙissar Bani Isrā'ila dabaro, dōmin tā ƙunsa abūbuwa māsu yawa na faɗa a tsakanin ƙarya da gaskiya, ta hanyōyi māsu yawa, a bayyane da ɗōye a cikin addini.

107. Sai ya jēfa sandarsa, sai gā ta kumurci bayyananne!

108. Kuma ya fizge hannunsa, sai ga shi fari ga māsū dūbi!

109. Mashāwarta daga mutānen Fir'auna suka ce: "Lalle ne, wannan, haḳīka, masihirci ne mai ilmi."

110. "Yāna son ya fitar da ku daga kasarku: To, mēne ne kuke shāwartāwa?"

111. Suka ce: "Ka jinkirtar da shi, shi da ḍan'uwansa, kuma ka aika da māsū gayyar mutāne a cikin garūruwa —

112. "Su zō maka da duka masihirci, mai ilmi."

113. Kuma masihirta suka jē wa Fir'auna, suka ce: "Lalle ne, shin, munā da ijāra, idan mun kasance mū ne marinjaya?"

114. Ya ce: "Na'am, kuma lalle ne kunā a cikin makusanta."

115. Suka ce: "Ya Mūsā! Kō dai ka jēfa, kō kuwa mu kasance, mū ne, māsū jēfāwa?"

116. Ya ce: "Ku jēfa." To, a lōkacin da suka jēfa, suka sihirce idānun mutāne, kuma suka tsōratar da su: kuma suka jē da sihiri mai girma.

117. Kuma Muka yi wahayi zuwa ga Mūsā cēwa: "Ka jēfa sandarka." Sai gā ta tanā lākumar abin da suke karyā da shi!

118. Gaskiya ta auku, kuma abin da suke aikatāwa ya bāci.

قَالَ لَقَدْ عَصَاكَ إِذْ أَهَى ثُعْبَانٌ مُّبِينٌ ﴿١٠٧﴾

وَمَرَجَّ يَدَهُ فَإِذَا هِيَ بَيْضَاءُ لِلشَّاطِرِينَ ﴿١٠٨﴾

قَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِ فِرْعَوْنَ إِنَّ هَذَا لَسَاحِرٌ عَلِيمٌ ﴿١٠٩﴾

يُرِيدُ أَنْ يَخْرِجَكَ مِنْ أَرْضِكَ فَأَمَّا إِذَا تَأْمُرُونَ ﴿١١٠﴾

قَالُوا أَرْجِهْ وَأَخَاهُ وَأَرْسِلْ فِي الْمَدَائِنِ حَاشِرِينَ ﴿١١١﴾

يَأْتُوكَ بِكُلِّ سَاحِرٍ عَلِيمٍ ﴿١١٢﴾

وَجَاءَ السَّحَرَةُ فِرْعَوْنَ فَقَالُوا إِنَّا لَنَاجِرُونَ ﴿١١٣﴾

قَالَ نَعَمْ وَإِنَّكُمْ لَمِنَ الْمَقْرَبِينَ ﴿١١٤﴾

قَالُوا نَبْغُوا مِثْلَ مَا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ وَإِنَّا لَنَكُونُ نَحْنُ الْمُغْلِبُونَ ﴿١١٥﴾

قَالَ الْقَوَافِلُ لَمَّا أَلْقَوْا سَحَرُوا أَعْيُنَ النَّاسِ وَاسْمُرَهُمْ هُمُومُهُمْ وَجَاءَهُمُ الْبَيْخَرُ عَظِيمٌ ﴿١١٦﴾

* وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنْ أَلْقِ عَصَاكَ فَإِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ ﴿١١٧﴾

فَوَقَعَ الْحَقُّ وَبَطَلَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١١٨﴾

119. Sai aka rinjāye su a can, kuma suka jūya sunā kaṣṣantattu.

120. Kuma aka jēfar da masihirta, sunā māsu sujada.

121. Suka ce: “Mun yi īmāni da Ubangijin halittu.

122. “Ubangijin Mūsā da Harūna.”

123. Fir'auna ya ce: “Ashe, kun yi īmāni da shi a gabānin in yi izni a gare ku? Lalle ne, wannan, haḳīka, mākirai ne kuka mākirta a cikin birni, dōmin ku fītar da mutānensa daga gare shi: To, da sannu zā ku sani.

124. “Lalle ne, inā karkātse hannāyenku da kaḳāfunku daga sābāni, sa'an nan kuma, haḳīka, inā tsīre ku gabā daya.”

125. Suka ce: “Lalle ne mu, zuwa ga Ubangijinmu, māsu jūyāwa ne.

126. “Kuma bā ka zargin kōme daga gare mu fāce dōmin mun yi īmāni da āyōyin Ubangijinmu a lōkacin da suka zō mana! Ya Ubangijinmu! Ka zuba haḳuri a kanmu, kuma Ka cika mana munā Musulmai!⁽¹⁾”

127. Kuma mashawarta daga mutānen Fir'auna suka ce: “Shin,

فَعَلُوا هُنَالِكَ وَانْقَلَبُوا صَغِيرِينَ ﴿١١٩﴾

وَأَلْقَى السَّحَرَةُ سِحْرَينَ ﴿١٢٠﴾

قَالُوا أَمْثَلُ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٢١﴾

رَبِّ مُوسَى وَهَارُونَ ﴿١٢٢﴾

قَالَ فِرْعَوْنُ أَمْثَلَ بِهِ قَتْلَ أَنْ أَدَّ

لَكُمْ إِنَّ هَذَا الْمَكْرُ مَكْرُومُهُ فِي

الْعَدِيدِ سَوْفَ أَخْرِجُوهُمْ أَمْ أَنَا خَيْرٌ مِمَّا يَكْفُرُونَ ﴿١٢٣﴾

لَا أَقْطَعُ أَيْدِيَكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ مِنْ

خَلْفٍ لَّكُمْ لِأُصْلَبَكُمْ أَجْمَعِينَ ﴿١٢٤﴾

قَالُوا إِنَّا إِلَى رَبِّنَا مُنْقَلِبُونَ ﴿١٢٥﴾

وَمَا نَقِصُكُمْ مِنْهَا إِلَّا أَنْ أَمْثَلْتَ رَبَّنَا لَنَا

جَاءَ تَنَارُ رَبِّنَا أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَتَوَقَّ

مُسْلِمِينَ ﴿١٢٦﴾

وَقَالَ الْمَلَأِينَ قَوْمِ فِرْعَوْنَ أَتَنْدَرُونَ

(1) Musulmi shi ne wanda ya sallama kansa ga hukunce-hukuncen Allah wadanda wani annabin Allah ya zō da su, a cikin zāmaninsa. Sabōda haka ma'anar Musulmi shi ne mai sallamāwa ga hukuncin Allah, a kōwane zāmami, tun daga Ādamu har zuwa Rānar Kiyāma. Sai dai wannan al'unma ta Muhammadu tā kēbanta da sūnan Musulmi, addinin kuma da sūnan Musulunci.

zā ka bar Mûsa da mutānensa, dō-min su yi ñarna a cikin ƙasa, kuma ya bar ka, kai da gumākanka?" Ya ce: "Zā mu yayyanka ñiyansu ma za kuma mu rāya mātansu; kuma lalle ne mū, a bisa gare su, marinjāya ne."

128. Mūsā ya ce wa mutānensa⁽¹⁾: "Ku nēmi taimako da Allah, kuma ku yi haƙuri: Lalle ne ƙasa ta Allah ce, Yāna gādar da ita ga wanda Yake so daga bāyinSa, kuma ākiba ta māsū taƙawa ce."

129. Suka ce: "An cūtar da mu daga gabānin ka zō mana, kuma daga bāyan da kā zō mana." Ya ce: "Akwai tsammānin Ubangijinku, Ya halaka maƙiyanku, kuma Ya sanya ku, ku maye a cikin ƙasa, sa'an nan Ya dūba yadda kuke aika-tāwa."

130. Kuma lalle ne, haƙīka, Mun kāma mutānen Fir'auna da tsananin shēkaru (fari) da nakasa daga 'ya'yan itāce: tsammāninsu sunā tunāwa.

131. Sa'an nan idan wani alhēri ya jē musu, sai su ce: "Wannan nāmu ne," kuma idan masīfa ta sāme su, sai su yi shu'umci da Mūsā da wanda yake tāre da shi! To, shu'umcinsu a wurin Allah yake, kuma amma mafi yawansu bā su sani!

وَقَوْمَهُ الرُّعُفِيدُ وَفِي الْأَرْضِ وَبَدْرِكَ
وَالْهَيْدُ قَالَ سَتَقْبَلُ أَتَاءَهُمْ وَتَسْتَحْيِي
بِسَاءَهُمْ وَأَنَا أَتُوقَهُمْ فَهَرُوتَ ﴿١٢٨﴾

قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ اسْتَعِينُوا بِاللَّهِ
وَاصْبِرُوا إِنَّ الْأَرْضَ لِلَّهِ يُورِثُهَا مَنْ يَشَاءُ
مِنْ عِبَادِهِ وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ ﴿١٢٩﴾

قَالُوا أَلْوَدَّيْنَا مِنْ قَبْلِ أَنْ تَأْتِيَنَا وَمِنْ بَعْدِهَا
جَهَنَّمَ قَالَ عِسىٰ رَبُّكُمْ أَنْ يُهْلِكَ
عَذَابُكُمْ وَتَسْتَخْلِفُكُمْ فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرَ
كَيْفَ تَعْمَلُونَ ﴿١٣٠﴾

وَلَقَدْ أَخَذْنَا آلَ فِرْعَوْنَ بِالسِّبْغِ
وَنَقِصَ مِنَ الشَّجَرِ لَعْنَهُمْ يَذَّكَّرُونَ ﴿١٣١﴾

فَإِذَا جَاءَهُمْ الْحَسَنَةُ قَالُوا إِنَّ هَذِهِ
نُصِيبُهُمْ سَيِّئَةٌ بِظَيْرِ مُوسَى وَمَنْ
مَعَهُ إِلَّا إِنَّمَا ظَنَرُوهُمْ عِنْدَ اللَّهِ
وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٣٢﴾

(1) Maganar Mūsā ga Banī Isrā'ila tā nūna cēwa sun ga azābar ta yi musu yawa, har sun fāra zargin Mūsā da cēwa ya sabbaba musu tsananin fitinar, da zōwarsa Shi kuma ya lallāshe su da cēwa, "Kōme ya yi tsanani, to, sauƙinsa ya yi kusa."

132. Kuma suka ce: “Kō me ka zō mana da shi daga āyā, dōmin ka sihirce mu da ita, to, ba mu zama, sabōda kai, māsū īmāni ba.”

133. Sai Muka aika a kansu da cikōwa, da fāra, da kwarkwata da kwāḍi da jini: āyōyi abūbuwan rarrabēwa⁽¹⁾: sai suka kangare, kuma suka kasance mutāne māsū laifi.

134. Kuma a lōkacin da masīfa ta auku a kansu, sukan ce: “Yā Mūsā! Ka rōka mana Ubangijinka, sabōda abin da Ya yi alkwari a wurinka, lalle ne idan ka kau da azābar daga barinmu, haḱiḱa munā īmāni sabōda kai, kuma munā sakin Banī Isrā'ila tāre da kai.”

135. To, a lōkacin da Muka kuranye azāba daga barinsu zuwa ga wani ajali wanda suke māsū iske shi ne, sai gā su sunā warwarēwa!

136. Sai Muka yi azābar rāmuwa, daga gare su, sabōda haka Muka nutsar da su a cikin tēku, dōmin lalle ne sū, sun karyata game da āyōyinMu, kuma sun kasance daga barinsu, gāfilai.

137. Kuma Muka gādar da mutānen, wadanda sun kasance anā raunana su, a gabacin kasa da yammacinta, wadda Muka sanya albarka a cikinta, kuma kalmar Ubangijinka mai kyau ta cika a kan

وَقَالُوا مَهْمَا تَأْتِيَانَا مِنْ آيَةٍ لَيَمْسَحَنَّ بِهَا
فَمَا نَحْنُ لَكَ بِمُؤْمِنِينَ ﴿١٣٢﴾

فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ الطُّوفَانَ وَالْجَرَادَ
وَالْقُمَّلَ وَالضَّفَادِعَ وَالْذَّمَءَ آتِينَ
مُقَصِّلَاتٍ فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا
مُجْرِمِينَ ﴿١٣٣﴾

وَلَمَّا وَقَعَ عَلَيْهِمُ الرِّجْزُ قَالُوا لِمُوسَى اذْعُ
لَنَا رَبِّكَ بِمَا عَهِدَ عِنْدَكَ لَئِنْ كَشَفْتَ
عَنَّا الرِّجْزَ لَنُؤْمِنَنَّ لَكَ وَلَنُرْسِلَنَّ
مَعَكَ بَنِي إِسْرَءِيلَ ﴿١٣٤﴾

فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُمْ الرِّجْزَ إِلَى أَجَلٍ هُمْ
بِلَعْنَتِهِ إِذَا هُمْ يَنْكُتُونَ ﴿١٣٥﴾

فَأَنقَضْنَا بِرَأْسِهِمُ الرُّجُمَ فَاعْرَقْنَاهُمْ فِي الْيَمِّ بِأَنَّهُمْ
كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَكَانُوا عَنْهَا غَافِلِينَ ﴿١٣٦﴾

وَأَوْرَثْنَا الْقَوْمَ الَّذِينَ كَانُوا
يُسْتَضْعَفُونَ مَشْرِقَ الْأَرْضِ وَمَغْرِبَهَا
الَّتِي بَرَكْنَا فِيهَا وَتَمَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ

(1) Āyōyin da suka jē musu a cikin lōkatai daban-daban dōmin a ja bankalinsu, kō zā su yi īmāni. Kōwace āyā tanā kwāna bakwai sunā wahala da ita, sa'an nan su rōki Mūsā ya yi addu'a a kuranye ta, sa'an nan a bāyan wani lōkaci sai su kōma wa kāfirceinsu, kamar yadda āyōyi māsū biyar wannan suka bayyana.

Banī Isrā'ila, sabōda abin da suka yi na haƙuri. Kuma Muka murtsuke abin da Fir'auna da mutānensa, suka kasance sunā sanā'antawa, da abin da suka kasance sunā shimfidāwa.⁽¹⁾

138. Kuma Muka Rētarar da Banī Isrā'ila ga tēku, sai suka jē a kan wasu mutāne wadanda sunā lizimta da ibāda a kan wasu gumāka, nāsu, suka ce: "Yā Mūsā! Ka sanya mana wani abin bautawa kamar yadda suke da abūbuwan bautāwa."⁽²⁾ Ya ce: "Lalle ne kū, mutāne ne kunā jahilta.

139. "Lalle newadannan, abin da suke a cikinsa halakakke ne, kuma abin da suka kasance sunā aikātawa ƙarya ne."

140. Ya ce: "Shin, wanin Allah, nike nēma muku ya zama abin bautāwa, alhāli kuwa Shi (Allah) Ya fifita ku a kan halittu?"

141. Kuma a lōkacin da Muka tsirar da ku daga mutānen Fir'auna, sunā tayā muku mugunyar azāba. 'Sunā karkashe dīyanku maza, kuma sunā rāyar da matanku.' Kuma a cikin wancan akwai jarra-bāwa daga Ubangijinku,⁽³⁾ Mai girma.

الْحُسْنَىٰ عَلَىٰ بَنِي إِسْرَءِيلَ بِمَا صَبَرُوا
وَدَقَرْنَا مَا كَانَ يَصْنَعُ فِرْعَوْنُ وَقَوْمُهُ
وَمَا كَانُوا يَعْرِشُونَ ﴿١٣٧﴾

وَجَوْرَنَا بِبَنِي إِسْرَءِيلَ بِالْبَحْرِ فَأَتَوْا عَلَىٰ
قَوْمٍ يَعْكُفُونَ عَلَىٰ أَصْنَامٍ لَهُمْ قَالُوا
يَلْمُوزُنَا أَجْعَلْ لَّنَا إِلَٰهًا كَمَا لَهُمْ
إِلَٰهَةٌ قَالُوا لَكُمْ قَوْمٌ تَجْهَلُونَ ﴿١٣٨﴾

إِنَّ هَٰؤُلَاءِ مُتَّبِعُونَ مَا هُم فِيهِ وَبِطُلَّ مَا
كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٣٩﴾

قَالَ أَغْفِرَ اللَّهُ لَكُمْ أَلَيْسَ اللَّهُ بِكَرِيمٍ
عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿١٤٠﴾

وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ إِنَّا لَفِرْعَوْنُ بِسُوءِكُمْ
سُوءَ الْعَذَابِ يُعْتَلُونَ أَبْنَاءَكُمْ
وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَكُمْ وَفِي ذَٰلِكُمْ
بَلَاءٌ لِّمَن رَّبُّكُمْ عَظِيمٌ ﴿١٤١﴾

(1) Wannan shi ne ƙarshen ƙissar faɗan gaskiya daga wajen Mūsā da ƙarya daga wajen Fir'auna da rundunarsa da dūkiyarsa. Haka dai ƙarya kōme dubunta, to, na banza ne, a ƙarshe zā ta wātsa.

(2) Farkon faɗan ƙarya da gaskiya a tsakānin Banī Isrā'ila da Mūsā wajen son kōmawa ga al'ādu da ƙāri a cikin addini ta hanyar bid'i'a.

(3) Lamūrin Musulmi ne wadanda ake yi wa magana yanzu a harshen Muhammadu, domin su wa'aztu da labarun mutanen farko.

142. Kuma Muka yi wa'adi ga Mūsa da dare talātin,⁽¹⁾ kuma Muka cikā su da gōma, sai mikatin Ubangijinsa ya cika dare arba'in. Kuma Mūsā ya ce wa ḍan'uwansa, Hārūna: "Ka maye mini a cikin mutānena, kuma ka gyāra, kuma kada ka bi hanyar māsu fasādi."

143. Kuma a lōkacin da Mūsa ya jē ga mikatinMu, kuma Ubangijinsa Ya yi masa magana, shi Mūsā ya ce: "Yā Ubangijina! Ka nūna mini in yi dūbi zuwa gare Ka!" Ya ce: "Bā zā ka gan Ni ba, kuma amma ka dūba zuwa ga dūtse, to, idan ya tabbata a wurinsa, to, zā ka gan Ni." Sa'an nan a lōkacin da Ubangijinsa, Ya kuranye zuwa ga dūtse, Ya sanyā shi nikaḳke. Kuma Mūsā ya fādi sōmamme. To, a lōkacin da ya farka, ya ce: "TsarkinKa yā tabbata! Nā tūba zuwa gare Ka, kuma ni ne farkon mūminai."

144. Ya ce: "Ya Mūsā! Lalle ne Nī, Nā zābe ka bisa ga mutāne da manzanciNa, kuma da maganāTa. Sabōda haka ka riḳi abin da Nā bā ka, kuma ka kasance daga māsu gōdiya."

﴿وَوَاعَدْنَا مُوسَى ثَلَاثِينَ لَيْلَةً
وَأَتَمَمْتَهَا يَاسِرًا فَتَرْمِيكَ رَبُّهُ
أَرْبَعِينَ لَيْلَةً وَقَالَ مُوسَى لِأَخِيهِ
هَارُونَ أَخْلُقْنِي فِي قَوْمٍ وَأَصْلِحْ وَلَا تَتَّبِعْ
سَبِيلَ الْمُفْسِدِينَ ﴿١٤٢﴾

﴿وَلَمَّا جَاءَ مُوسَى لِمِيقَاتِنَا وَكَلَّمَهُ رَبُّهُ قَالَ
رَبِّ أَرِنِي أَنْظُرْ إِلَيْكَ قَالَ لَنْ نَرَاكَ
وَلَكِنْ أَنْظُرْ إِلَى الْجَبَلِ فَإِنِ اسْتَقَرَّ
مَكَانَهُ فَسَوْفَ نَرَاكَ فَلَمَّا تَجَلَّى رَبُّهُ
لِلْجَبَلِ جَعَلَهُ دَكًّا وَخَرَّ مُوسَى صَعِقًا
فَلَمَّا أَفَاقَ قَالَ سُبْحَانَكَ بُنْتُ إِلَيْكَ وَأَنَا
أَوَّلُ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٤٣﴾

﴿قَالَ يَمْوَسَىٰ إِلَىٰ أَصْطَقَتِكَ عَلَى النَّاسِ يَرْسَلَنِي
وَيَكَلِّمُنِي فَعُدْ مَا أَمُؤْتُكَ وَكُن مِّنَ الشَّاكِرِينَ ﴿١٤٤﴾

(1) Kissōshin da ke tafe daga nan, suna nūna hani ga a kàra wani abu a cikin umarnin Allah. Kōwane irin kàriri shi ne ake cewa bidi'a, kuma kò dà an yi shi ne da nufin kwari. Bidi'a tanā kàwo fitina ga māsu ita.

145. Kuma Muka rubūta masa a cikin alluna daga kōwane abu, wa'azi da rarrabēwa ga dukan kōwane abu: "Sai ka riƙe su da ƙarfi, kuma ka umurci mutānenka, su yi riƙo ga abin da yake mafi kyaun-su⁽¹⁾: Zā Ni nūna muku gidan fā-sikāi."

146. Zā Ni karkatar da waɗanda suke yin girman kai a cikin ƙasa, bā da wani haƙƙi ba, daga āyōyiNa. Kuma idan sun ga dukan āyā, bā zā su yi īmāni da ita ba, kuma idan sun ga hanyar shiriya, bā zā su riƙe ta hanya ba, kuma idan sun ga hanyar ɓata, sai su riƙe ta hanya. Wancan ne, dōmin lalle ne su, sun ƙaryata da āyōyinMu, kuma sun kasance, daga barinsu, gāfilai.

147. Kuma waɗanda suka ƙaryata game da āyōyinMu da gamuwa da Lāhira, ayyukansu sun ɓaci. Shin, ana saka musu, fāce da abin da suka kasance suna aikatāwa?

148. Kuma mutānen Mūsā suka riƙi maraƙi⁽²⁾, jikin mutāne, yanā rūri, daga bāyan tafiyarsa, daga kāyan ƙawarsu. Shin, ba su gani ba, cēwa lalle ne shi, bā ya yi musu magana, kuma bā ya shirya da su ga hanya? Sun riƙa shi, kuma sun kasance māsu zālunci.

وَكَتَبْنَا لَهُ فِي الْأَنْجَاحِ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ مَوْعِظَةً وَتَفْصِيلًا لِكُلِّ شَيْءٍ فَخَذُّهَا بِالْقُوَّةِ وَأَمَرَ قَوْمَكَ بِأَخْذِهَا حَسَنًا سَأُورِيكُمْ دَارَ الْفَاسِقِينَ ﴿١٤٥﴾

مَا أَصْرَفُ عَنْ إِبْنِي الَّذِينَ يَكْفُرُونَ فِي الْأَرْضِ يَغْتَرِ الْحَقُّ وَإِنْ يَرَوْا كَلَّاءَ آيَةٍ لَا يُؤْمِنُوا بِهَا وَإِنْ يَرَوْا سَبِيلَ الرُّشْدِ لَا يَتَّخِذُوهُ سَبِيلًا وَإِنْ يَرَوْا سَبِيلَ الْفِتْنِ يَتَّخِذُوهُ سَبِيلًا ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَكَانُوا عَنْهَا غَافِلِينَ ﴿١٤٦﴾

وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَلِقَاءِ الْآخِرَةِ حَبِطَتْ أُعْمَالُهُمْ هَلْ يُحْزَنُونَ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٤٧﴾

وَاتَّخَذَ قَوْمُ مُوسَى مِنْ بَعْدِهِ مِنْ خُلَيقِهِ عِجْلًا جَسَدًا لَّهُ خَوَارُ الْمُرُورَةِ وَالْعُرُ شَبَابًا لَمْ يَكْلُمُهُمْ وَلَا يَهْدِيهِمْ سَبِيلًا اتَّخَذُوهُ وَكَانُوا ظَالِمِينَ ﴿١٤٨﴾

(1) Mafi kyau daga Taurata shi ne wanda yake bayyananne; watau kada a yi aiki da abin da yake bai bayyana ba, sai da abin da ya bayyana, bayan an yarda cēwa dukansu daga Allah suke.

(2) Riƙon maraƙi shi ne bauta masa. Shi maraƙin an yi shi ne da mundāyen ƙawarsu, yanā da jiki irin na mutāne, kuma yanā rūri kamar na shānu. Bā shi yin magana. Sun bauta masa a bāyan tafiyar Mūsā. a cikin kwana gōma na ƙarin Mīkātīn.

149. Kuma a lõkacin da suka yi nadāma, kuma suka ga cēwa lalle ne sū, haḳīka, sun ɓace, suka ce: “Ha-ḳīka, idan UbangijinMu bai yi mana rahama ba, kuma Ya gāfarta mana, lalle ne munā kasancēwa daga māsu hasāra.”

150. Kuma a lõkacin da Mūsā ya kōma zuwa ga mutānensa, yanā mai fushi, mai bakin ciki, ya ce: “Tir da abin da kuka yi mini wakilci, a bāyana! Shin, kun nēmi gaggawar umurnin Ubangijinku ne?” Kuma ya jefar da Allunan, kuma ya yi riḳo ga kan ḁan'uwansa yana jan sa zuwa gare shi. Ya ce: “Yā ḁan'uwata! Lalle ne mutānen, sun ḁauke ni mai rauni, kuma sun yi kusa su kashe ni, sabōḁa haka kada ka dārantar da maḳiya game da ni, kuma kada ka sanya ni tāre da mutāne azzālumai.”

151. Ya ce: “Yā Ubangijina! Ka gāfarta mini, nī da ḁan'uwana, kuma Ka shigar da mu a cikin rahamarKa, alhāli kuwa Kai ne Mafi rahamar māsu rahama!”

152. Lalle ne waḁanda suka riki maraḳin, wani fushi daga Ubangijinsu da wani walākanci a cikin rāyuwar dūniya, zā su sāme su: Kuma kamar wancan ne Muke sāka wa māsu ḳirḳira ḳarya.

153. Kuma waḁanda suka aikata miyāgun ayyuka, sa'an nan suka tūba daga bāyansu kuma suka yi imāni, lalle ne Ubangijinka daga bāyansu, haḳīka, Mai gāfara ne, Mai jin kai.

وَلَمَّا سُقِطَ فِي أَيْدِيهِمْ وَرَأَوْا أَنَّهُمْ قَدْ
صَلُّوا قُلُوبًا لَّنْ لَّنْ لَّنْ لَّنْ لَّنْ لَّنْ لَّنْ
وَيَعْفِرُكَ لَّنْ لَّنْ لَّنْ لَّنْ لَّنْ لَّنْ لَّنْ

وَلَمَّا رَجَعَ مُوسَى إِلَى قَوْمِهِ غَضْبَانَ أَسِفًا قَالَ
بِسْمِ اللَّهِ أَصْلَحْتُ مِنْ بُعْدِي فَأَخْلَصْتُكُمْ أَمْرَ
رَبِّكُمْ وَالْقُلُوبَ الْكَافِرَاتِ وَأَخَذَ بِرَأْسِ أَخِيهِ
بِحَزْنٍ أَلِيمٍ قَالَ ابْنَ أُمَّ إِنَّ الْقَوْمَ
اسْتَضَعُّونِي وَكَادُوا يَقْتُلُونِي فَلَا
تُشْمِتْ لِيَ الْأَعْدَاءَ وَلَا تَجْعَلْنِي مَعَ الْقَوْمِ
الظَّالِمِينَ

قَالَ رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِأَخِي وَأَدْخِلْنَا فِي
رَحْمَتِكَ وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ

إِنَّ الَّذِينَ اتَّخَذُوا الْعِجْلَ سَيِّئًا لَّهُمْ غَضَبٌ
مِّن رَّبِّهِمْ وَذُلٌّ فِي الْخَيَاطَةِ الدُّنْيَا وَكَذَلِكَ
نَجْزِي الْمُفْتِرِينَ

وَالَّذِينَ عَمِلُوا السَّيِّئَاتِ ثُمَّ تَابُوا مِن
بَعْدِهَا وَآمَنُوا إِنَّ رَبَّكَ مِن بَعْدِهَا
عَفُورٌ رَّحِيمٌ

154. Kuma a lōkacin da fushin ya kwanta daga barin Mūsā, sai ya riƙi Allunan, kuma a cikin kwa-fensu akwai shiriya da rahama ga waɗanda suke sū, ga Ubangijinsu, māsu jin tsōro ne.

155. Kuma Mūsā ya zābi mutā-nensa, namiji saba'in, dōmin miƙā-tinMu. To, a lōkacin da tsāwa ta kāma su, ya ce: "Yā Ubangijina! Dā Kā so, dā Kā halakar da su daga gabāni, sū da ni. Shin, zā Ka halaka mu, sabōda abin da wāwāyen daga gare mu suka aikata? Ba ta zama ba fāce fitinarKa, Kanā batarwa, da ita, wanda Kake so, kuma Kanā shiryarwa, da ita, wanda Kake so; Kai ne Majiɓincinmu. Sai Ka gāfar-ta mana; kuma Ka yi mana raha-ma, alhāli kuwa Kai ne Mafi alhērin māsu gāfara.

156. "Kuma Ka rubūta mana alhēri a cikin wannan dūniya, kuma a cikin Lāhira. Lalle ne mū, mun tūba zuwa gare Ka." Ya ce: "Azā-baTa Inā sāmu, da ita, wanda Nike so, kuma rahamaTa, ta yalwaci dukan kōme. Sa'an nan zā Ni rubū-ta ta ga waɗanda suke yin taƙawa, kuma sunā bāyar da zakka, da wa-ɗanda suke, game da āyōyinMu mūminai ne;

157. "Waɗanda suke sunā bin Manzo⁽¹⁾, Annabi, Ummyyi wan-da suke sāmuni sa rubūce a wu-rinsu, a cikin Attaura da Linjila;

وَلَمَّا سَكَتَ عَنْ مُوسَى الْغَضَبُ أَخَذَ الْأَلْوَابَ
فَإِذَا فِي سُجُوتِهَا هُذًى وَرَحْمَةٌ لِلَّذِينَ هُمْ لِرَبِّهِمْ
يُذْهِبُونَ ﴿١٥٤﴾

وَأَخْتَارَ مُوسَى قَوْمَهُ سَبْعِينَ رَجُلًا
لِإِيقَاتٍ فَلَمَّا أَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ قَالَ رَبِّ لَوْ
شِئْتَ أَهْلَكْتَهُم مِّن قَبْلُ وَإِنِّي أَنُتْهِلِكُمْ
بِمَا فَعَلْتُ السُّفَهَاءَ مِنَّا إِن هِيَ إِلَّا فِتْنَتُكَ
تُضِلُّ بِهَا مَن تَشَاءُ وَتَهْدِي مَن تَشَاءُ أَتَى
وَلَيْسَ أَفْغُفِرَ لَنَا وَأَرْحَمْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الْغَافِرِينَ ﴿١٥٥﴾

* وَأَكْتَسَبْنَا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةً
وَفِي الْآخِرَةِ إِنَّا هُنَا أَيْنُتُكَ قَالَ عَذَابُ
أُصِيبُ بِهِ مَن أَشَاءُ وَرَحْمَتِي وَسِعَتْ كُلَّ
شَيْءٍ مَّا كُنْتُمْ لِرَبِّكُمْ تَعْلَمُونَ
وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَالَّذِينَ هُمْ بِآيَاتِنَا
يُؤْمِنُونَ ﴿١٥٦﴾

الَّذِينَ يَسْمِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ
الَّذِي يَخْدُونَهُ مَكْنُوءًا عِندَ هَرَفٍ

(1) Bayānin bisharar Attaura da Linjila game da Annabi Muhammadu, tsira da aminci su tabbata a gare shi. Kuma bishārar da Allah ya gaya wa Annabi Mūsā a wurin Miƙatinsa tāre da mutāne saba'in, dōmin maganar dīnke take.

yanā umurnin su da alhēri, kuma yana hana su daga barin abin da bā a so; kuma yana halatta musu abū-buwa māsu daḍi, kuma yana haramtarwar mūnana a kansu. Kuma yanā kāyar da nauyinsu daga barinsu, da kūkummai waɗannan da suka kasance a kansu. To, waɗanda suka yi imāni da shi kuma suka karfafa shi, kuma suka tai-make shi, kuma suka bi haske wanda aka saukar tāre da shi, waɗannan ne māsu cin nasara.”

158. Ka ce: “Yā kū mutāne!⁽¹⁾ Lalle ne nī manzon Allah ne zuwa gare ku, gabā ɗaya. (Allah) Wanda Yake Shi ne da mulkin sammai da ƙasa: Bābu wani abin bautawa faɗe Shi, Yanā rāyarwa, kuma Yanā matarwa, sai ku yi imāni da Allah da ManzonSa, Annabi, Ummiyyi, wanda yake yin imāni da Allah da kalmominSa: ku bi shi, tsammāninku, kunā shiryuwa.”

159. Kuma daga mutānen⁽²⁾ Mūsā akwai al'umma, sunā shiryarwa da gaskiya, kuma da ita suke yin ādalci.

160. Kuma Muka yayyanka su sibɗi gōma shā biyu, al'ummai. Kuma Muka yi wahayi zuwa ga Mūsā a lōkacin da mutānensa suka nēme shi, ga shāyarwa, cēwa: “Ka

التَّورَةَ وَالْإِنْجِيلَ بِأَمْرِهِمْ
بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ
وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ
الْخَبَائِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ
الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ فَإِذْ ذَلَّلْتَ عَلَيْهِمْ
وَعَزَّزْتَهُمْ وَنَضَّرُوهُمْ وَآخَذْتَهُمُ التَّوْرَ الَّتِي
أَنْزَلْنَا مَعَهُ زَاوِيَّاتِهَا هُمْ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٥٨﴾

قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ
جَمِيعًا الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ
فَتَأْمُرُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ
الَّذِي يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَكِتَابِهِ وَآخِذُوا
بِحَدِّكُمُ فَتُحَدَّثُونَ ﴿١٥٩﴾

وَمِنْ قَوْمِ مُوسَى أُمَّةٌ يَهْدُونَ بِالْحَقِّ
وَبِهِ يَعْدِلُونَ ﴿١٦٠﴾

وَقَطَّعْنَاهُمْ أَقْنَى عَشْرِ مِائَاتٍ أُمَّمًا
وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَى إِذِ اسْتَسْقَاهُ
قَوْمُهُ أَنْ أَضْرِبَ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ

(1) Mutāne a nan, anā nufin Yahūdu da wasunsu. Anā kiran su zuwa ga abin da Attaura ta yi musu bishāra da zuwansa, a cikin sifōfin da ta sifantā shi da su.

(2) Anā nūna cēwa duka yadda mutāne suka ɓaci, bā zā a rasa na kirkir a cikinsu ba.

dōki dūtsen⁽¹⁾ da sandarka.” Sai marmaro gōma shā biyu suka buɓ-ɓuga daga gare shi: Lalle ne kōwaɗanne mutāne sun san mashāyarsu. Kuma Muka sanya girgije ya yi musu inuwa, kuma Muka saukar da darɓa da tantabaru a kansu. “Ku ci daga māsu dādin abin da Muka arzūta ku.” Kuma ba su zāluncē Muba; kuma amma rāyukansu suke zālunta.

161. Kuma a lōkacin da aka ce masu: “Ku zauna ga wannan alkārya⁽²⁾, kuma ku ci daga gare ta, inda kuka so, kuma ku ce: ‘Saryarwa,’ kuma ku shiga kōfa kuna māsu sujada: Mu gāfarta muku laifuffu-kanku, kuma zā Mu kāra wa māsu kyautatāwa.”

162. Sai waɗanda suka yi zālunci daga gare su, suka musanya magana⁽³⁾ watar wadda aka ce musu, sai Muka aika azāba a kansu, daga sama, sabōda abin da suka kasance sunā yi na zālunci.

163. Kuma ka tambaye su daga alkārya wadda ta kasance kusa ga tēku, a lōkacin da suke kētare haddi a cikin Asabar, a lōkacin da kifāyensu, suke je musu a rānar

فَأَنبَجَسَتْ مِنْهُ أَفْنَانًا عَشْرَةً عَيْنًا قَدْ
عَلِمَ كُلُّ أَنَاثٍ مَّشَرَهُمْ وَظَلَّلْنَا
عَلَيْهِمُ الْقَمَمَ وَأَنزَلْنَا عَلَيْهِمُ الْمَنَ
وَالسَّلَوَى كُلُّوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا
زَرَعْنَاكُمْ وَمَا ظَلَمُوا وَلَٰكِن
كَانُوا أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿١٦١﴾

فَإِذْ قِيلَ لَهُمُ اسْكُفُوا هَذِهِ الْقَرْيَةَ
وَكُلُوا مِنْهَا حَيْثُ شِئْتُمْ وَقُولُوا
حِطَّةٌ وَادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا
نَعْبِرَ لَكُمْ خُطْبَتَيْنِ ۖ سَبَّحُوا
الْحَمْدَ حِينَئِذٍ ﴿١٦٢﴾

فَبَدَّلَ الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ قَوْلًا غَيْرَ
الَّذِي قِيلَ لَهُمْ فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِجْزًا
مِّنَ السَّمَاءِ بِمَا كَانُوا يَظْلِمُونَ ﴿١٦٣﴾

وَسَمِعُوهُمْ عَنِ الْقَرْيَةِ الَّتِي كَانَتْ
حَاضِرَةً الْيَوْمَ إِذْ يَعْدُونَ فِي السَّبْتِ
إِذْ تَأْتِيهِمْ حِيتَانُهُمْ يَوْمَ سَبْتِهِمْ

(1) Watau dūtsen da ya gudu da tufafinsa ne a lōkacin da yake yin wanka dōmin a nūnā wa Banī Isrā'ila, waɗanda suka sōke shi da gwaiwa, cēwa lāfiya lau yake. Kuma aka umurce shi da ɗaukar dūtsen, kuma yanzu aka umurce shi da ya dōke shi dōmin ruwa ya fito sabōda shansu.

(2) Alkāryar ita ce Baitil Maḳdis, bisa shugabancin Yūsha'u. 'Saryarwa' watau a saryar mana da zunubinmu, yā Allah! 'Shiga kōfa da sujada', watau da tawālī'u.

(3) Suka musanya hidɗa da hinda: watau alkama. (Aya ta 161) Sai aka saukar da azāba a kansu, sabōda haka wannan yā nūna cēwa Allah ba ya son a musanya addininSa da kōme, sai dai mutum ya yi shi kamar yadda ya zo masa. Musanyawar umarnin, yāki ne a tsakānin gaskiya da karyar. Ma'anar hidɗa ita ce kāyar da zunubi.

Asabar⁽¹⁾ dīnsu jēre. Kuma a rānar da ba su yi Asabar ba, bā su zuwa gare su: Kamar wancan ne Muke jarraba su da abin da suka kasance sunā yi na fāsikanci.

164. Kuma a lōkacin da wata al'umma daga gare su ta ce: "Don me kuke yin wa'azi ga mutāne wa-danda Allah Yake Mai halaka su, kō kuwa Mai yi musu azāba, azāba mai tsanani?" Suka ce: "Dōmin nēman hanzari zuwa ga Ubangi-jinku, kuma tsammāninsu, sunā yin taƙawa."

165. To, a lōkacin da suka manta da abin da aka tunātar da su da shi, Mun tsīrar da wa-danda suke hani daga cūta, kuma Muka kāma wa-danda suka yi zālunci, da azāba mai tsanani dōmin abin da suka kasance sunā yi, na fāsikanci.

166. Sa'an nan a lōkacin da suka yi girman kai daga barin abin da aka hana su daga gare shi, Muka ce musu: "Ku kasance birai ƙasƙanta-ttu."

167. Kuma a lōkacin da Ubangi-jinku Ya sanar, lalle ne, zā Ya aika a kansu (Yahūdu), zuwa Rānar Kiyā-ma, wanda zai dandana musu

شَرَعًا وَنَوْمَ لَا يَسْتَيْشُونَ لَا تَأْتِيهِمْ
كَذَلِكَ تَبْلُوهُمْ بِمَا كَانُوا
يَفْسُقُونَ ﴿١٦٤﴾

وَإِذْ قَالَتْ أُمَّةٌ مِّنْهُمْ لِمَ يَعْطُونَ قَوْمًا اللَّهُ
مُهْلِكُهُمْ أَوْ مُعَذِّبُهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا قَالُوا
مُعَذِّبُهُ إِلَىٰ رَبِّكُمْ وَلَعَلَّهُمْ يَسْقُونَ ﴿١٦٥﴾

فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ اتَّخَذْنَا الَّذِينَ
يَبْهَوْنَ عَنِ السُّوءِ وَأَخَذْنَا الَّذِينَ ظَلَمُوا
بِعَذَابٍ يَّخِيبٍ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿١٦٦﴾

فَلَمَّا عَتَوْا عَنْ مَنَافِعِهَا عَتَاهُ فَلَمَّا هَمُّوا بِفِرْدَوْىٍّ
خَلَّيْنَاهُمْ ﴿١٦٧﴾

وَإِذْ تَأَذَّنَ رَبُّكَ لِيَسْمَعَنَّ عَلَيْهِمُ الْيَوْمَ
الْفَيْصَمَةُ مِّنْ يَّسْمُومِهِمْ سُوءَ الْعَذَابِ إِنَّ رَبَّكَ

(1) Wata al'karys anā ce da ita Ailata a bākin gābar Bahr Al Kulzum a zāmanin Dāwūda, Allah ya umurce su a kan harshen Dāwūda su rikɩ Jumma'a rānar ɩdi, su yanke aiki a ciki, dōmin ibāda, sai suka ɩi Jumma'a suka zābi Asabar, ma'anarsa yankēwa. To, sai Allah ya tsananta musu, Ya hana su farantar kifi a rānar Asabar, Ya halatta musu shi, a sauran kwānukan māko. Sai a rānar Asabar, su sāmi kifi wani kan wani, amma sauran kwanuka bā su sāmunsu haka. Sai Iblis ya sanar da su ga su aikata matarar ruwa a gefen tēkun, a rānar Asabar, su būde kifi ya shiga su rufe, har rānar Lahadi su kāma. Sai garin ya kasu uku: kashi ɗaya suka yi farauta, wasu suka hana, sū kuma suka yi gāru a tsakāninsu da māsu yi, na uku ba su yi farautar ba kuma ba su hana ba. A bāyan 'yan kwānaki sai aka mayar da māsu farautar birai, sa'an nan suka mutu.

mummunar azāba, lalle ne Ubangi-jinka, haḳīka, Mai gaggawar ukūba ne, kuma Shī, haḳīka, Mai gāfara ne, Mai jin kai.

168. Kuma Muka yayyanka su, a cikin kasa, al'ummōmi, daga gare su akwai sālīhai, kuma daga gare su akwai wanda bā haka ba. Muka jarrabe su da abūbuwan alhēri da na muṣīfa: tsammāninsu, sunā kōmōwa.

169. Sai wasu `yan bāya suka maye daga bāyansu, sun gaji Littāfin, sunā karḅar sifar⁽¹⁾ wannan kaṣkantaacciya, sunā cēwa: "Zā a gāfarta mana." Idan kuma wata sifa irinta ta zo, za su karḅe ta. Shin, ba a karbi alkawarin Littāfi ba a kansu cēwa kada su faḁa ga Allah, fāce gaskiya, alhāli kuwa sun karanta abin da yake a cikinsa, kuma Gidan Lāhira ne mafi alhēri ga wanda ya yi taḁawa? Shin, bā zā ku hankalta ba?

170. Kuma waḁanda suke rikēwa da Littāfi, kuma suka tsayar da salla, lalle ne Mū, bā Mu tōzarta lādar māsu gyārāwa.

171. Kuma a lōkacin da muka ḁaukaka dūtse⁽²⁾ sama da su, ka-

تَسْرِعُ أَلْعِقَابِ وَإِنَّهُمْ لَفَعُولٌ رَّجِيمٌ ﴿١٦٨﴾

وَقَطَعْتَ خُرُفِي الْأَرْضِ أُمَمًا مِنْهُمْ
الصَّالِحِينَ وَمِنْهُمْ دُونَ ذَلِكَ
وَيَكُونُ لَهُمْ بِالْحَسَنَاتِ وَالسَّيِّئَاتِ
لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿١٦٩﴾

فَخَلَفَ مِنْ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ وَرِثُوا الْكِتَابَ
يَأْخُذُونَ عَرَصَ هَذَا الْأَدْنَى وَيَقُولُونَ
سَيُعَذِّبُنَا وَإِنَّا بِالْأُخْرَى أَعْتَدْنَا لَهُمْ
عَرْصًا مِثْلَهُ فَأَخَذُوا
الَّذِينَ خَلَفَ عَلَيْهِمْ بِمِثْقَلِ الْكِتَابِ أَنْ لَا يَقُولُوا
عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقَّ وَدَرَسُوا مَا فِيهِ وَالَّذِينَ
أَخْلَصُوا خَيْرٌ لِلَّذِينَ يَتَّقُونَ أَفَلَا
تَعْقِلُونَ ﴿١٧٠﴾

وَالَّذِينَ يُعَصِّبُونَ بِالْكِتَابِ وَأَقَامُوا
الصَّلَاةَ إِنَّا لَا نَضِيعُ الْجَنَّةَ الْفُضْلِيَّةَ

﴿١٧١﴾ وَإِذْ نَتَقْنَا الْجَبَلَ فَوْقَهُمْ كَأَنَّهُ ظُلَّةٌ وَظَنُّوا

(1) Sifar kaṣkantaacciya ita ce kāyan dūniya na haram, kamar rashawa. An kira ta sifa dōmin bā aba ce mai tsayuwa da kanta ba, kuma bā sifar abin kirki ba, sai dai abin da yake halaka ne nan da nan. Tāke gaskiya faḁa ne da addini, watau yaḁi a tsakānin gaskiya da kanya.

(2) A lōkacin da Mūsā ya karanta wa Banī Isrā'ila Attaura da hukunce-hukuncen da suke a cikinta, māsu weya gare su, sai suka kī yarda da ita. Allah ya yanka dūtse daidai da garinsu, Ya ḁaukaka shi a kansu, ko su yi aiki da ita kō ya faḁa a kansu. Daga nan idan suna salla, sai su yi sujada da rabin gōshi a kan tsāgin hagu, sunā kallon dūtse. Kuma ym sujada a haka ya zama sunnarsu har yanzu. Watau bā a iya tsare gaskiya daga yākin kanya sai an yi amfāni da wani kafi.

mar dai shi girgije ne, kuma suka haƙƙaƙe, lalle ne shi, mai fāduwa ne a gare su, (aka ce): “Ku karɓi abin da Muka kāwo muku da ƙarfi, kuma ku tuna abin da yake a cikin-sa, tsammāninku kunā yin taƙawa.”

172. Kuma a lōkacin da Ubangijinka Ya karɓi (alkawari) daga dīyan Ādam, daga bāyayyaki, a zuriyarsu, kuma Ya shaidar da su a kan rāyukansu, (Ya ce): “Shin, bā Nī ne Ubangijinku ba?” Suka ce: “Na'am! Mun yi shaida!” (Ya ce): “Kada ku ce a Rānar Kiyāma: Lalle ne mū, daga wannan, gafa-lallu ne.”⁽¹⁾

173. Kō kuwa ku ce: “Abin sani kawai, ubanninmu suka yi shirki daga farko, kuma mū, mun kasance zūriya daga bāyansu. Shin fa, Kanā halaka mu, sabōda abin da māsu bātāwa suka aikata?”

174. Kuma kamar haka Muke rarrabe āyōyi, daki-daki; tsammāninsu, sunā kōmōwa.

175. Ka karanta a kansu lābārin wanda Muka kāwo masa⁽²⁾ āyō-yinMu, sai ya sābule daga gare su, sai Shaidan ya bi shi, sai ya kasance a cikin halakakku.

أَنَّهُ وَاذْكُرُوا مَا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿٧١﴾

وَاذْكُرُوا أَنَّكُمْ مِنْ بَنِي آدَمَ مِنْ ظُهُورِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَأَشْهَدَهُمْ عَلَى أَنْفُسِهِمْ أَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ قَالُوا بَلَى شَهِدْنَا أَنْ تَقُولُوا يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّا كُنَّا عَنْ هَذَا غَافِلِينَ ﴿٧٢﴾

أَوْ تَقُولُوا إِنَّمَا أَشْرَكَ آبَاؤُنَا مِنْ قَبْلُ وَكُنَّا ذُرِّيَّةً مِنْ بَعْدِهِمْ أَفَتُهْلِكُنَا بِمَا فَعَلَ الْمُبْطِلُونَ ﴿٧٣﴾

وَكَذَلِكَ نَقُصِّصُ الْأَيَّاتِ وَلَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٧٤﴾

وَأَنْتَ عَلَيْهِمْ رَبُّ الْأَرْحَامِ أَتَنْهَاهُمْ أَنْ يَتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ مِنْهَا فَأَتَّبِعَهُ الشَّيْطَانُ فَكَانَ مِنَ الْعَاوِينَ ﴿٧٥﴾

(1) Watau kada ku ce ba ku san wannan alkawari ba.

(2) Asalin kissar anā cēwa daga Bil'amu dan Bā'ura ne; Allah ya bā shi ilmi, sai ya bar ilmin. Yanā daga cikin mālaman Banī isrā'īla, yā kasance wanda ake karɓar addu'arsa, sunā gabatar da shi a cikin tsanance-tsanance, sai Mūsā ya aike shi zuwa ga Sarkin Madyana ya kirāye shi zuwa ga Allah. Sai Sarkin ya yanka masa kasa, ya hā shi, sai ya bi addinin Sarkin, ya bar addinin Mūsā. Ya zama misāli ga duk mālamin da bai yi aiki da ilminsa ba. Idan mālami ya halaka, to, yā fi Shaidan sharri dōmin haka Shaidan yake binsa wajen taimakon ƙarya a kan gaskiya.

176. Kuma dā Mun so, da Mun daukakā shi da su, kuma amma shī, ya nēmi dawwama a cikin kasa, kuma ya bi son zūciyarsa. To, misā-linsa kamar misālin kare ne, idan ka yi dauki a kansa ya yi lallage, kō kuwa ka bar shi sai ya yi lallage, wannan ne misālin mutāne waɗan-da suka karyata game da āyō-yinMu: Ka jēranta karātun lābā-run; tsammāninsu sunā tunāni.

177. Tir da zama misāli, mutānen da suka karyata game da āyō-yinMu, kuma kansu suka kasance sunā zālunta.

178. Wanda ⁽¹⁾ Allah Ya shiryar, to, shī ne Mai shiryuwa, kuma wanda Ya ɓatar, to, waɗannan sū ne māsū hasāra.

179. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun halitta, sabōda Jahannama, māsū yawa daga aljannu da mutāne, sunā da zukāta, ba su fahimta da su, kuma sunā da idānu, bā su gani da su, kuma sunā da kunnuwa, ba su ji da su: waɗancan kamar bisāshe suke. Ā'a, sū ne mafi ɓacēwa: Waɗancan sū ne gafalallu.

180. Kuma Allah Yanā da sū-nāye māsū kyau ⁽²⁾: sai ku rōke Shi

وَلَوْ شِئْنَا لَرَفَعْنَاهُ بِهَا وَلَكِنَّهُ أَخْلَدَ إِلَى
الْأَرْضِ وَاتَّبَعَ هَوَاهُ فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ
الْكَلْبِ إِنْ تَحْمِلْ عَلَيْهِ يَلْهَثْ أَوْ
تَرَكَهُ يَلْهَثْ ذَلِكَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ
كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَاقْصُصِ الْقَصَصَ
لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ ﴿١٧٦﴾

مَثَلًا الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا
وَأَنْفُسَهُمْ كَالْأَوْتَانِطِمْوُونَ ﴿١٧٧﴾

مَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِى وَمَنْ يُضِلِلْ
فَأُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿١٧٨﴾

وَلَقَدْ ذَرَأْنَا لِجَهَنَّمَ كَثِيرًا مِّنَ الْجِنِّ وَالْإِنسِ لَهُمْ
قُلُوبٌ لَا يَفْقَهُونَ بِهَا وَلَهُمْ أَعْيُنٌ لَا يُبْصِرُونَ
بِهَا وَلَهُمْ أذانٌ لَا يَسْمَعُونَ بِهَا أُولَئِكَ
كَأَلْقَمٍ بَلْ هُمْ آصِلٌ أُولَئِكَ هُمُ الْعَفِيفُونَ ﴿١٧٩﴾

وَلْيَلِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى فَادْعُوهُ بِهَا وَذَرُوا الَّذِينَ

(1) An sifanta Musulmi da abin da aka sifanta Yahūdu da shi cēwa a cikinsu akwai na kirki, kuma akwai miyāgu, dōmin yāki a tsakānin gaskiya da Rarya ya dōge.

(2) Waɗanda suke rōkon Allah bā da sūnāyenSa māsū kyau ba, sū ne aka sifanta da dabbobi, har dabbobi sun fi su, dōmin dabba tanā gudun abin da yake cūtar ta, amma sū ba su san abin da yake cūtar su ba, balle su guje shi. Kuma anā fahimtar cēwa bā a rōkon Allah da wani sūna Nāsa, idan bai kasance a cikin sunayenSa māsū kyau ba, sai fa idan ya zama a dūnkule ne, kamar a ce, "Ya Allah inā rōkon Ka da sūnāyenKa waɗanda na sani da waɗanda ban sani ba," dōmin Hadīsi ya nuna a yi haka. Kiran Allah bā da sūnāyenSa māsū kyau ba yana cikin yāki a tsakānin Rarya da gaskiya.

da su, kama ku bar waɗanda suke yin ilhādi a cikin sūnāyenSa: Zā a sāka musu abin da suka kasance sunā aikatāwa.

181. Kuma daga waɗanda Muka halitta akwai wata al'umma, sunā shiryarwa da gaskiya, kuma da ita suke yin ādalci.

182. Kuma waɗanda suka ƙar-yata game da āyōyinMu, zā Mu yi musu istidrāji daga inda ba su sani ba.

183. Kuma Inā yi musu jinkiri, lalle ne kaidiNa, mai ƙarfi ne.

184. Shin, ba su yi tunāni ba, cēwa bābu wata hauka ga ma'abu-cinsu?⁽¹⁾ Shī bai zama ba fāce mai gargadi mai bayyanāwa.

185. Shin, ba su yi dūbi ba a cikin mulkin sammai da ƙasa, da kuma abin da Allah Ya halitta daga kōme, kuma akwai tsammāni kasancewar ajalinsu, haƙīka, ya kusanta? To, da wane lābāri a bāyansa suke yin īmāni?

186. Wanda Allah Ya ɓatar, to, bābu mai shiryarwa a gare shi: kuma Yanā barin su, a cikin ɓatarsu sunā ɗimuwa.

187. Sunā tambayar ka⁽²⁾ daga Sa'a, a yaushe tabbatarta take? Ka

يُجِدُونَ فِي أَسْمَائِهِمْ سَيِّجَرُونَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٨١﴾

وَمِمَّنْ خَلَقْنَا أُمَّةٌ يَهْدُونَ بِالْحَقِّ وَبِهِ يَعْدِلُونَ ﴿١٨٢﴾

وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا سَنَسْتَدْرِجُهُم مِّنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٨٣﴾

وَأَمَّا لِهَؤُلَاءِ أَكِيدُ مِيثَاقًا ﴿١٨٤﴾

أَلَمْ يَتَفَكَّرُوا مَا يَصَاحِبُهُمْ مِنْ جِنٍّ إِنِ هُوَ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ ﴿١٨٥﴾

أَلَمْ يَنْظُرُوا فِي مَلَكُوتِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ وَأَنْ عَسَى أَنْ يَكُونَ قَدِ اقْتَرَبَ إِلَيْهِمْ هَؤُلَاءِ حَدِيثٌ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ ﴿١٨٦﴾

مَنْ يُضْلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ هَادٍ إِلَيْهِ وَيَذُرْهُمُ فِي ظُلُمٍ لَّهُمْ بَعْمَهُونَ ﴿١٨٧﴾

يَسْأَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسَاهَا قُلْ إِنَّمَا

(1) Watau, Annabi Muhammadu, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi, bā ya da hauka sai hankali, sabōda haka māsū yin addini da hauka, kamar māsū da'awar tasawwufi, ƙarya suke yi, sunā faɗa ne da gaskiya. Kuma sūkar mai wa'azi da sūnāye faɗa da gaskiya ne.

(2) Tambayar abin da Allah bai hayyana shi ba, kamar Rānar Tāshin Kiyāma, yāki ne a tsakanin ƙarya da gaskiya. Cēwa wani mutum yā san gaibi ko yanā iya kāwe alhēri kō ya tunkude wani sharri, ƙarya ne, kuma faɗa da gaskiya ne.

ce: “Abin sani kawai, saninta a wurin Ubangijina yake. Bābu mai bayyana ta ga lõkacinta fāce Shī. Tā yi nauyi a cikin sammai da kasa. Bā zā ta zo muku ba fāce kwatsam.” Sunā tambayar ka, kamar kai masani ne gare ta. Ka ce: “Abin sani kawai, saninta a wurin Allah yake, kuma amma mafi yawan mutāne bā su sani.”

188. Ka ce: “Bā ni mallaka wa raina wani amfāni, kuma haka ban tunkufe wata cūta, fāce abin da Allah Ya so. Kuma dā na kasance inā sanin gaibi, dā lalle ne, nā yawaita daga alhēri kuma cūta bā zā ta shāfe ni ba, nī ban zama ba fāce mai gargadi, kuma mai bāyar da bishāra ga mutāne wadanda suke yin īmāni.”

189. Shī ne Wanda Ya halitta ku daga rai guda, kuma Ya sanya, daga gare ta, ma'auranta, dōmin ya natsu zuwa gare⁽¹⁾ ta. Sa'an nan a lõkacin da ya rufe ta, ta yi ciki, ciki sassauka, sai ta shūde da shi. Sa'an nan a lõkacin da ya yi nauyi, sai suka rōki Allah, Ubangijinsu: “Lalle ne idan Ka bā mu abin kwarai, haḳīka, zā mu kasance daga māsū gōdiya.”

عِلْمُهَا عِنْدَ رَبِّي لَا يُغْنِيهَا لَوْفُهَا إِلَّا هَرُ
تَقَلَّبْتُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا تَأْتِيكُمْ إِلَّا
بَعَثَةٌ يَسْأَلُونَكَ كَأَنَّكَ خَافُتُهَا قَالَ إِنَّمَا عِلْمُهَا
عِنْدَ اللَّهِ وَلَكِنْ أَكْثَرُ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٨٨﴾

قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا إِلَّا
مَا شَاءَ اللَّهُ وَلَوْ كُنْتُ أَعْلَمُ الْغَيْبِ
لَأَسْتَكْثَرْتُ مِنَ الْخَيْرِ وَمَا مَسْنِيَ
السُّوءُ إِن أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿١٨٩﴾

*هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَجَعَلَ
بَيْنَهُمْ رُوجُهَا لِتَشْكُنَ إِلَيْهَا فَلَمَّا تَغَشَّيْهَا
حَمَلَتْ حَمْلًا خَفِيًّا فَمَرَّتْ بِهِ فَلَمَّا أَفَلَتْ
دَعَا اللَّهَ رَبُّهَا إِلَيْنِ ۖ إِن تَسْتَأْذِنِي
لَتَكُونَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ ﴿١٩٠﴾

(1) Asalin halitta, rai guda ce, watau Ādam, Allah ya fitar da Hauwa'u daga Ādamu, ya mayar da ita mātarsa, daga gare su zūriya ta yaḍu, kuma ya zama sunnar rai, namijin ya natsu zuwa ga macen. Kuma daga nan zama ya ci gaba har idan mace ta yi ciki, bā ta damuwa da shi sai yā yi nauyi, ita da miƙi su dinga addu'a, sunā rōkon Allah. A bāyan bukātarsu tā hiya sai su manta da Allah, su dōra jingina abūbuwa zuwa ga sabubbansu, su har tunānin Mai sabbabawa. Daga nan abu ya yi zurfi har ya kasance shirki; bauta wa wani tāre da Allah, yāki ne a tsakānin gaskiya da karyā.

190. To, a lōkacin da Ya bā su abin kwarai, suka sanya Masa abōkan tarayya a cikin abin da Ya ba su. To, Allah Yā tsarkaka daga abin da suke yi na shirki.

191. Shin, sunā shirki da abin da bā ya halittar kōme, kuma sū ne ake halittāwa?

192. Kuma bā su iya bāyar da taimako gare su, kuma kansu ma, bā su iya taimaka!

193. Kuma idan kun kirāye su zuwa ga shiriya, bā zā su bī ku ba, daidai ne a gare ku, shin, kun kirāye su, kō kuwa kū māsū kawaici ne!

194. Lalle ne wadannan da kuke kira, baicin Allah, bāyī ne misālanku: to, ku kirāye su, sa'an nan su karba muku, idan kun kasance māsū gaskiya!

195. Shin, sunā da kafāfu da suke yin tafiya da su? Kō sunā da hannāye da suke damka da su? Kō sunā da idānu da suke gani da su? Ko sunā da kunnuwa da suke saurāre da su? Ka ce: "Ku kirāwo abū-buwan⁽¹⁾ shirkinku sa'an nan kuma ku yi mini kaidi, sa'an nan kada ku saurāra mini.

196. "Lalle ne, majibincīna Allah ne Wanda Ya saukar da Littāfi, kuma Shī ne Yake jibintar sālihai.

197. "Kuma wadanda kuke kira, baicinSa, bā su iya taimakōn ku, kuma kansu ma, bā su iya taimaka."

فَلَمَّا أَتَتْهُمَا صَالِحًا جَعَلَا لَهُمُ شُرَكَاءَ فِيمَا
ءَاتَاهُمَا فَفَعَلَى اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿١٩٠﴾

أَلَيْسَ لَهُمَا مَا لَاحِقَانِ شَيْءًا وَهُمْ يَخْلُقُونَ ﴿١٩١﴾

وَلَا يَسْتَطِيعُونَ لَهُمْ نَصْرًا وَلَا أَنْفُسُهُمْ
يَنْصُرُونَ ﴿١٩٢﴾

وَأَن تَدْعُوهُمْ إِلَى الْهُدَى لَا يَتَّبِعُوكُمْ سَوَاءَ
عَلَيْكُمْ أَدْعَاؤُهُمْ أَمْ أَنْتُمْ صَلَاتُونَ ﴿١٩٣﴾

إِنَّ الَّذِينَ يَدْعُونَ مِن دُونِ اللَّهِ عِبَادٌ
أُم্মَا لَكُمْ فَمَا دْعُوهُمْ فَلْيَسْتَجِبُوا
لَكُمْ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٩٤﴾

أَلَمْ يَأْتِ رَجُلٌ يَمْسُونَ بِهَا أَمْ لَمْ يَأْتِ
يَبْطِشُونَ بِهَا أَمْ لَمْ يَأْتِ أَهْلُهَا يَنْصُرُونَ
بِهَا أَمْ لَمْ يَأْتِ أَهْلُهَا إِذْ أَن يَسْمَعُونَ بِهَا قُلْ أَدْعُوا
شُرَكَاءَ كُنتُمْ كِيدُونِ فَلَا تُطِيعُونَ ﴿١٩٥﴾

إِنَّ وَلِيَ اللَّهِ الَّذِي نَزَّلَ الْكِتَابَ وَهُوَ
يَتَوَلَّى الصَّالِحِينَ ﴿١٩٦﴾

وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِن دُونِهِ لَا يَسْتَطِيعُونَ
نَصْرَكُمْ وَلَا أَنْفُسُهُمْ يَنْصُرُونَ ﴿١٩٧﴾

(1) Bāyar da tsoro da wani abin bautāwa ko jingina wata bukāta a gare shi, duka yāki ne a tsakānin gaskiya da kanya.

198. Kuma idan ka kirāye su zuwa ga shiriya, bā zā su ji ba, kuma kanā ganin su, sunā dūbi zuwa gare ka, alhāli kuwa sū, bā su gani.

199. Ka riki abin da ya sauƙaƙa; kuma ka yi umurni da alhēri, kuma ka kau da kai daga jāhilai.⁽¹⁾

200. Kuma imma wata fizga daga Shaidan ta fizge ka, sai ka nēmi tsari ga Allah. Lalle ne Shi, Mai jī ne, Masani.

201. Lalle ne waɗanda suka yi taƙawa idan wani tāshin hankali daga Shaidan ya shāfe su, sai su tuna (Allah) sai gā su, sun zama masu basīra.

202. Kuma 'yan'uwansu (shaidanu) sunā taimakon su a cikin ɓata, sa'an nan kuma bā su taƙaitāwa.

203. Kuma idan ba ka je musu da wata āyā ba, su ce: "Don me ba ka kāga ta ba?" Ka ce: "Abin sani kawai, inā biyar abin da aka yō wahayi zuwa gare ni ne, daga Ubangijina. Wannan abūbuwan kula ne daga Ubangijinku, da shiriya da rahama ga mutāne waɗanda suke yin imāni."

204. Kuma idan an karanta⁽²⁾ Alkur'āni sai ku saurara gare shi, kuma ku yi shiru: tsammāninku, anā yi muku rahama.

وَأَن تَذْعُوهُمْ إِلَى الْهُدَىٰ لَا تَسْمَعُوا وَتَرَاهُمْ يُنْظَرُونَ إِلَيْكَ وَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ ﴿١٩٨﴾

خُذِ الْعَفْوَ وَأْمُرْ بِالْعُرْفِ وَأَعْرِضْ عَنِ الْجَاهِلِينَ ﴿١٩٩﴾

وَأَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَنُودٌ ﴿٢٠٠﴾
وَاللَّهُ إِنَّهُ رَسِيمٌ عَلِيمٌ ﴿٢٠١﴾

إِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا إِذَا مَسَّهُمْ طَائِفٌ مِّنَ الشَّيْطَانِ تَذَكَّرُوا فَإِذَا هُمْ مُبْصِرُونَ ﴿٢٠٢﴾

وَإِخْوَانُهُمْ يَمُدُّوهُم فِي الْغَيِّ ثُمَّ لَا يُقْصِرُونَ ﴿٢٠٣﴾

وَلَا تَلْمِزْهُمْ بِآيَةٍ قَالُوا لَوْلَا اجْتَبَيْتَهَا قُلْ إِنَّمَا أَتَّبِعُ مَا يُوحَىٰ إِلَيَّ مِنْ رَبِّي هَذَا بَصَآئِرٌ مِّنْ رَبِّي كَعَمَلٍ هُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٢٠٤﴾

وَلَا تَأْخُذْ بِلِقَاءِ رَبِّكَ إِنَّكَ فَاسْتَمِعُوا لِلَّهِ وَأَنْصِتُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿٢٠٥﴾

(1) Bayānin sifōfin mai wa'azi, watau mataimakin gaskiya a kan karya.

(2) Bāyān an sifanta Alkur'āni da cewa abin kula ne ga māsu imāni, sai kuma ya yi umurni da saurāre, a lōkacin da ake karatunsa. Sauraren yana wajabta a cikin salla, idan līnan ya bayyana karātu kuma da a cikin hufubar Jumma'a. Yanā zama mustahabbi ga sauran lōkatai. Kur'āni shi ne abin da ake wa'azi da shi kuma shi ne āyā da kansa. Hana saurārensā yāki ne da gaskiya.

205. Kuma ka ambaci⁽¹⁾ Uban-gijinka, a cikin ranka da rankan da kai, da tsōro, kuma kōmabāyan bayyanawa na magana, da sāfe da marece, kuma kada ka kasance daga gafalallu.

206. Lalle ne, waɗanda ke wurin Ubangijinka bā su yin girman kai ga bauta Masa, kuma sunā tsarkake Shi da tasbīhi, kuma a gare Shi suke yin sujada.

وَأَذْكُرْكَ فِي نَفْسِكَ تَضَرُّعًا وَخِيفَةً
وَدُونَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ
وَلَا تَكُن مِّنَ الْغَافِلِينَ ﴿٢٠٥﴾

إِنَّ الَّذِينَ عِنْدَ رَبِّكَ لَا يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ
عِبَادَتِهِ وَيُسَبِّحُونَهُ وَلَهُ يَسْجُدُونَ ﴿٢٠٦﴾

SŪRATUL ANFĀL

سُورَةُ الْأَنْفَالِ

Tanā karantar da cēwa taimakon Allah, shī ne nasara ga māsu taƙawa, bā ƙarfinsu ba, da kuma shiryarwa ga dōkōkin yāƙi da abin da ya rātau da yāƙi dōmin ɗaukaka kalmar Allah.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Suna tambayar ka⁽²⁾ ga ganīma. Ka ce: “Ganīma ta Allah da ManzonSa ce. Sai ku bi Allah da taƙawa, kuma ku gyāra abin da

يَسْتَأْذِنُكَ عَنِ الْأَنْفَالِ قُلِ الْأَنْفَالُ لِلَّهِ
وَالرَّسُولِ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا أَمْرًا

(1) Sa'an nan kuma ya yi umurni da ambaton Allah da addu'a a farko da ƙarshen rana kamar yadda ya yi umurni da yin salla a waɗannan lōkatal, watau wannan shi ne makammin gaskiya a kan ƙarya.

(2) Yā fāra Sūrar da tambayar Sahabbai ga Annabi cēwa wāne ne ya fi cancanta da dūkiyar ganīmar da aka sāmū a yāƙin Badar Babba, samāri mayāka kō tsōfaffi māsu bāyar da shāwara da ra'ayōyinsu, māsu kyau. Sa'an nan Ya yi jawābi da cēwa: “Ka ce ganimar ta Allah ce da ManzonSa”, sabōda dalilan da suke ta'ɓe ga āyōyin da suke biye. Ana nufi wanke sōja daga jāyayya a kan dūkiya. Allah Ya fi sani.

yake a tsakāninku, kuma ku yi dā'a ga Allah da ManzonSa, idan kun kasance mūminai."

2. Abin sani kawai, mūminai sū ne waɗanda suke idan an ambaci, Allah, zukātansu su firgita, kuma idan an karanta āyōyinSa a kansu, su kārā musu wani imāni, kuma ga Ubangijinsu suke dōgara;

3. Waɗanda suke tsayar da salla, kuma daga abin da Muka arzūtā su sunā ciyarwa.⁽¹⁾

4. Waɗannan sū ne mūminai da gaskiya. Sunā da darajōji a wurin Ubangijinsu, da wata gāfara da arziki na karimci.

5. Kamar yadda Ubangijinka Ya fitar da kai daga gidanka da gaskiya, alhāli kuwa lalle wani ɓangare na mūminai, haḳīka, sunā kyāma.

6. Sunā jāyayya da kai a cikin (sha'anin) gaskiya a bāyan tā bayyana, kamar dai lalle anā kōra su zuwa ga mutuwa ne alhāli kuwa sunā kallo.

7. Kuma a lōkacin⁽²⁾ da Allah Yake yi muku alkawari da ɗayan kungiya biyu, cēwa lalle ita tāku ce:

بَيْنَكُمْ وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١﴾

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا دُكِرَ اللَّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُهُ زَادَتْهُمْ إِيمَانًا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٢﴾

الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ ﴿٣﴾

أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا لَهُمْ دَرَجَاتٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَمَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ﴿٤﴾

كَمَا أَخْرَجَكَ رَبُّكَ مِنَ بَيْتِكَ بِالْحَقِّ وَإِنَّ فَرِيقًا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ لَكَاذِبُونَ ﴿٥﴾

يَجِدُ لَوْلَاكَ فِي الْحَقِّ بَعْدَ مَا بَيَّنَّ كَاذِبًا يَسْأَلُونَ إِلَى الْمَوْتِ وَهُمْ يَغْضَرُونَ ﴿٦﴾

وَإِذْ يُعَذِّبُكُمُ اللَّهُ إِحْدَى الْأَثَافَتَيْنِ أَنَّهُمَا لَكُمْ وَتَوَدُّونَ أَنْ غَيْرَ ذَٰلِكَ الشَّوْكَاءُ

(1) Watau sunā yin ibāda ta jiki da ta dūkiya, wājiba da nāfila.

(2) Asalin fitar Musulmi zuwa Badar shi ne Annabi ya ji lābārin Abu Sufyāna yā fito daga Makka da āyari zuwa Shām, watau "Syria", sai ya fita dōmin a kāma shi, suka sāmi Abu Sufyāna yā shige da dūkiya, sabōda haka Annabi daga Badar ya kōma Madīna. Wannan fita, anā kiran ta Badar Karama. Da Abu Sufyāna ya sāmi lābāri, sai ya aika wa Kuraishāwa, dōmin su fito, su tsare dūkiyarsu daga Musulmi. Annabi, da ya ji lābārin kōmōwar Abu Sufyāna, sai ya fita tāre da jama'arsa, wanda ya ji yana son fita, kuma yanā da abin hawa. Abu Sufyāna tāre da āyari sū ne wajen da bābu kāya. Yaḳin Kuraishāwa shi ne wajen da yake da kāya. Musulmi a tsakiya. Abu Sufyāna ya saki hanya ya tsīra. Ya nēmi Kuraishāwa da su kōma, Abu Jahal ya ce sai Allah Yā yi hukunci a tsakāninsu da Muhammadu wanda ya kātse zumuntā, ya bar addinin iyāye.

kuma kunā gūrin cēwa lalle kungiya wadda bā ta da k̄aya ta kasance gare ku, kuma Allah Yanā nufin Ya tabbatar da gaskiya da kalmōminSa, kuma Ya kātse k̄arshen kāfirai;

8. Dōmin Ya tabbatar da gaskiya, kuma Ya ḡāta k̄arya, kuma kō dā māsū laifi sun k̄i.

9. A lōkacin da kuke nēman Ubangijinku taimako, sai Ya karḡa muku cēwa: “Lalle ne Nī, Mai taimakon ku ne da dubu daga malā'iku, jēre.”

10. Kuma Allah bai sanya shi ba fāce dōmin bishāra, kuma dōmin zukātanku su natsu da shi, kuma taimakon, bai zama ba fāce daga wurin Allah: Lalle ne Allah Mabu-wāyi ne, Mai hikima.

11. A lōkacin da (Allah) Yake rufe ku da gyangyadi, dōmin aminci daga gare Shi, kuma Yanā saukar da ruwa⁽¹⁾ daga sama, a kanku, dōmin Ya tsarkake ku da shi, kuma Ya tafiya da k̄azantar Shaidan daga barinku, kuma dōmin Ya dau-re a kan zukātanku, kuma Ya tabbatar da k̄afāfu da shi.

12. A lōkacin da Ubangijinka Yake yin wahayi zuwa ga malā'iku cēwa: “Lalle ne Mu, Munā tāre da ku, sai ku tabbatar da waḡanda suka yi īmāni: zā Ni jēfa tsōro a

تَكُونُ لَكُمْ وَيُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُحَيِّيَ الْبَاقِيَ
بِكَلِمَاتِهِ وَتَقَطَّعَ دَائِرَةُ الْكُفْرِ ۝

لِيُحَيِّيَ الْبَاقِيَ وَيُطْلِلَ الْبَاطِلَ وَلَوْ كَرِهَ
الْمُجْرِمُونَ ۝

إِذْ تَسْتَغِيثُونَ رَبَّكُمْ فَاسْتَجَابَ لَكُمْ أَنِّي
مُعِدُّكُمْ بِالْأَيْمِ مِنَ الْمَلَأَيْكَةِ مُرْسِلِينَ ۝

وَمَا جَعَلَهُ اللَّهُ إِلَّا بُشْرَىٰ وَتَحْلُمِينَ ۚ بَدَأَ
فُلُوبَكُمْ وَمَا أَنَّ النَّصْرَ إِلَّا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ إِنَّ
اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ۝

إِذْ يُغَشِّبُكُمُ الْغُمَاسَ أَمَةً مِنْهُ وَيُنَزِّلُ
عَلَيْكُمْ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً لِيُطَهِّرَكُمْ بِهِ
وَيُذْهِبَ عَنْكُمُ رِجْسَ الشَّيْطَانِ وَلِيَرْبِطَ عَلَى
فُلُوبِكُمْ وَيُخَبِّرَ بَدَأَ الْأَقْدَامَ ۝

إِذْ يُوحِي رَبُّكَ إِلَى الْمَلَأَيْكَةِ أَنِّي مَعَكُمْ
فَقَسَّبُوا عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا أَسَاقِي فِي قُلُوبِ

(1) A lōkacin zāfi ne na bazara, kuma aka faralta azumi, sai Allah Ya saukar da ruwa daidai da sansanin Musulmi, suka shā. suka yi wanka sa'an nan kuma aka daddale musu rairayi dōmin sauḡin tafiya.

cikin zukātan waɗanda suka kāfirta, sai ku yi dūka bisa ga wuyōyi kuma ku yi dūka daga gare su ga dukan yatsu⁽¹⁾.

13. Wancan ne, dōmin lalle ne sū, sunā sāba wa Allah da Manzon-Sa. Kuma wanda ya sāba wa Allah da ManzonSa, to, lalle ne Allah Mai tsananin ukūba ne.

14. Wancan ne: “Ku ɗanɗane shi, kuma lalle ne akwai azā-bar wuta ga kāfirai”.

15. Yā kū waɗanda suka yi imā-ni! Idan kun haɗu da waɗanda suka kāfirta ga yāki, to, kada ku jūya musu bāyayyakinku.

16. Kuma duka wanda⁽²⁾ ya jūya musu bāyansa a yinin nan, fāce wanda ya karkata dōmin kōdayya, kō kuwa wanda ya jē dōmin haɗu-wa da wata kungiya, to, lalle ne ya kōma da fushi daga Allah, kuma matattararsa Jahannama, kuma tir da makōma ita!

17. To, bā kū ne kuka kashe su ba; kuma amma Allah ne Ya kashe su; kuma ba ka yi jīfa ba a lōkacin da ka yi jīfa; kuma amma Allah ne Ya yi jīfar⁽³⁾: Kuma dōmin Ya jar-

الَّذِينَ كَفَرُوا الرُّعْبَ فَأَصْرُهُمْ فَوْقَ
الْأَعْنَاقِ وَأَصْرُهُمْ مِنْهُمْ كُلِّ بَنَانٍ ﴿١٣﴾

ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ شَاقُّوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَمَنْ
يُشَاقِقِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ
الْعِقَابِ ﴿١٤﴾

ذَلِكَ قُدْرَتُهُ وَأَنَّ لِلْكَافِرِينَ
عَذَابَ النَّارِ ﴿١٥﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا لَقِيتُمْ الَّذِينَ
كَفَرُوا رَحَقًا فَلَا تَقُولُهُمْ وَالْأَذْبَارِ ﴿١٦﴾

وَمَنْ يُؤْلِهِمْ يُوَصِّدْهُ فَيُؤْلَفْهُ فَيُؤْلَفْهُ
لِقِتَالٍ أَوْ مُتَحَيِّرًا إِلَى فِتْنَةٍ فَقَدْ بَاءَ
بِغَضَبٍ مِنَ اللَّهِ وَمَأْوَاهُ جَهَنَّمُ
وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ﴿١٧﴾

فَلَمْ تَقْتُلُوهُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ قَتَلَهُمْ وَمَا
رَمَيْتُمْ إِذْ رَمَيْتُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ رَمَى وَلِيُبْلِيَ
الْمُؤْمِنِينَ مِنْهُ بَلَاءً حَسَنًا إِنَّ اللَّهَ

(1) Sa'an nan kuma Annabi da umurnin Allah ya ɗēbi tsakuwa da hannunsa mai daraja ya jēfa a jihar kāfirai. Bābu wanda ya rage a cikinsu, fāce tsakuwar nan tā shiga a cikin idānunsa.

(2) Gudu a wurin yākin Jihādi shi ne mafi girman haram duka, matuƙar kāfirai ba su ū ninki biyu na adadin Musulmi ba, kamar yadda zai zo. Wanda ya yi gudu a wurin jihādi kamar yā nēmi kāfirai ya rinjāyi Musulunci ne.

(3) Kisan da aka yi musu, Allah ne Ya kashe su, haka Annabi ya ɗēbi tsakuwa da hannunsa mai daraja ya jēfa wa kāfirai, tsakuwar ta shiga cikin idānun kōwane daya daga cikinsu. To, wannan jīfar daga Allah take. Sabōda haka duk ganīmar dai ta Allah ce da ManzonSa, sai yadda Ya so, zā a raba ta.

raba Musulmi da jarrabawa mai kyau daga gare Shi. Kuma Allah Mai ji ne, Masani.

18. Wancan ne, kuma lalle ne, Allah Mai raunana kaidin kāfirai ne.

19. Idan kun yi alfānun cin nasa-ra, to, lalle nasarar tā je muku, kuma idan kun hanu, to, shi ne mafi alhēri a gare ku, kuma idan kun kōma zā Mu kōma, kuma jama'ar-ku bā zā ta wadātar muku da kōme ba, kō dā tā yi yawa. Kuma lalle ne cēwa Allah Yanā tāre da mūminai!

20. Yā ku waɗanda suka yi īmā-ni! Ku yi dā'a ga Allah da Man-zonSa, kuma kada ku jūya daga barinSa, alhāli kunā ji.

21. Kuma kada ku kasance ka-mar waɗanda suka ce: "Mun ji," alhāli kuwa sū, bā su ji.

22. Lalle ne, mafi sharrin da-bbōbi a wurin Allah, sū ne kurāme, bēbāye, waɗanda bā su yin hankali.

23. Dā Allah Yā san wani alhēri a cikinsu, dā Yā jiyar da su, kuma kō dā Yā jiyar da su, haḳīka, dā sun jūya, alhāli sū, sunā māsū hinjirēwa.

24. Yā ku waɗanda suka yi īmā-ni! Ku karɓa wa Allah, kuma ku karɓa wa Manzo, idan Ya kirāye ku zuwa ga abin da Yake rāyar da ku: Kuma ku sani cēwa Allah Yanā shāmakacēwa a tsakānin mutum da zūciyarsa, kuma lalle ne Shī, a zuwa gare Shi ake tāra ku.

25. Kuma ku ji tsōron fitina wadda bā ta sāmūn waɗanda suka

سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١٧﴾

ذَٰلِكُمْ وَأَنَّ اللَّهَ مُوهِنُ كَيْدِ الْكَافِرِينَ ﴿١٨﴾

إِنْ تَسْتَفْتِحُوا فَقَدْ جَاءَكُمُ الْقِتَاحُ
وَأَنْ تَسْتَفْتِحُوا فَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَإِنْ تَعُودُوا
نَعُدْ وَلَنْ تُغْنِي عَنْكُمْ قِصَابُكُمْ شَيْئًا وَلَا
تُكْفِرُكُمْ وَأَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٩﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ
وَلَا تَوَلَّوْا عُنْفَهُ وَأَنْتُمْ تَسْمَعُونَ ﴿٢٠﴾

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ قَالُوا سَمِعْنَا وَهُمْ لَا
يَسْمَعُونَ ﴿٢١﴾

﴿٢٢﴾ إِنَّ شَرَّ الدَّوَابِّ عِنْدَ اللَّهِ الضُّعُفُ الْكَبُرُ
الَّذِينَ لَا يَعْقِلُونَ ﴿٢٣﴾

وَلَوْ عَلِمَ اللَّهُ فِيهِمْ خَيْرًا لَّأَسْمَعَهُمْ وَلَوْ
أَسْمَعَهُمْ لَتَوَلَّوْا وَهُمْ مُّعْرِضُونَ ﴿٢٤﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ
وَلِرَسُولِهِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ وَاعْلَمُوا
أَنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِهِ وَأَنَّهُ
إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٢٥﴾

وَاتَّقُوا فِتْنَةً لَا تُصِيبُ الَّذِينَ ظَلَمُوا

yi zālunci daga gare ku kēbe, kuma ku sani, lalle ne Allah Mai tsananin ukūba ne.

26. Ku tuna a lōkacin da kuke kaɗan, waɗanda ake raunanarwa a cikin ƙasa, kunā tsōron mutāne su cafe ku, sai Ya tattara ku (a wurin natsuwa, Madīna), kuma Ya ƙarfafa ku da taimakonSa, kuma Ya arzūtā ku daga abūbuwa māsu dādi: tsammāninku, kunā gōdēwa.

27. Yā kū waɗanda suka yi īmāni! Kada ku yaudari Allah da ManzonSa, kuma ku yaudari amānōninku, alhāli kuwa kunā sane.

28. Kuma ku sani cēwa abin sani kawai, dūkiyōyinku da 'yā'yanku, wata fitina ce, kuma lalle ne Allah, a wurinSa, akwai ijāra mai girma.

29. Ya kū waɗanda suka yi īmāni! Idan kun bi Allah da taƙawa, zai sanya muku mararraba (da tsōro) kuma Ya kankare ƙananan zunubanku daga barinku. Kuma Ya gāfarta muku. Kuma Allah ne Ma'abūcin falala mai girma.

30. Kuma a lōkacin da waɗanda⁽¹⁾ suka kāfirta suke yin mākirce game da kai, dōmin su tabbatar da kai, kō kuwa su kashe ka, ko kuwa su fitar da kai, sunā

مِنْكُمْ خَاصَّةً وَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٢٦﴾

وَأَذْكُرُوا إِذْ أَنْتُمْ قَلِيلٌ مُسْتَضْعَفُونَ فِي الْأَرْضِ نَحْنُ أَقْوَمُ أَنْ يَتَحَفَّظَكُمُ النَّاسُ فَنَاقَوْكُمْ وَيَأْتِدْكُمْ بِبَصَرِهِمْ وَرَزَقَكُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٢٧﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَحْزَنُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ وَتَحْزَنُوا أَمْثَلَكُمْ وَأَنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٢٨﴾

وَأَعْلَمُوا أَنَّ مَا أَقْوَمُ لَكُمْ وَأَوَّلُكُمْ فَتْنَةً وَأَنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿٢٩﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَتَّقُوا اللَّهَ يَجْعَلْ لَكُمْ فُرْقَانًا وَيُكَفِّرْ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿٣٠﴾

وَإِذْ يَمْكُرُ بِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِيُثْبِتُوكَ أَوْ يَقْتُلُوكَ أَوْ يُخْرِجُوكَ وَتَمْكُرُونَ

(1) Kuraishāwa suka tāru sunā shāwarar yadda zā su yi da Muhammadu: kō su ɗaure shi a cikin gida, kō su kashe shi, kō su kōre shi. Ra'ayinsu ya tsaya ga su kashe shi da zāhābbun mutāne daga kōwace ƙabila yadda danginsa, Bani Hāshim, bā su iya faɗa da dukkan Lārabāwa, har su kōma ga diyya. A rānar da suka shirya kashe shi, Allah Ya umurce shi da hijira zuwa Madīna. A lōkacin da ya fita daga gidansa ya iske su tsaitsaye, sunā barci, ya zuba turbāya a kunnuwansu, sa'an nan ya shige suka tafi tāre da Aōubakar, suka sauka a cikin kōgon dūtsen Thaur. Bāyan kwanaki uku, suka fita zuwa Madīna.

mākirci kuma Allah Yanā mayar musa da mākirci, kuma Allah ne Mafificin māsu mākirci.

31. Kuma idan aka karanta, āyōyinMu a kansu, sukan ce: “Lalle ne mun ji, dā muna so, haḳīka, da mun faḍi irin wannan: wannan bai zama ba fāce tātsuniyōyin mutānen farko.”

32. A lōkacin da suka ce: “Yā Allah! Idan wannan ya kasance shi ne gaskiya daga wurinKa, sai Ka yi ruwan duwātsu, a kanmu, daga sama, ko kuwa Ka zo mana da wata azāba, mai raḍaḍi.”

33. Kuma Allah bai kasance Yanā yi musu azāba ba alhāli kuwa kai kanā cikinsu,⁽¹⁾ kuma Allah bai kasance Mai yi musu azāba ba alhāli kuwa sunā yin istigfāri.

34. Kuma mēne ne a gare su da Allah ba zai yi musu azāba ba, alhāli kuwa sū, sunā kangēwa daga Masallaci Mai alfarma, kuma ba su kasance majibintanSa ba? Bābu majibintanSa fāce māsu taḳawa. Kuma mafi yawansu ba su sani ba.

35. Kuma sallarsu a wurin Dākin ba ta kasance ba fāce shēwa da yāyā; sai ku dandani azāba sabōda abin da kuka kasance kunā yi na kāfirci.

36. Lalle ne waɗanda suka kāfirta, sunā ciyar da dūkiyōyinsu,

وَيَمَكُرُ اللَّهُ وَاللَّهُ خَيْرُ الْمَكِرِينَ ﴿٣١﴾

وَإِذْ اتَّفَقْنَا عَلَيْهِمْ ابْتِغَاءَ الْوَأْفِ سَمِعْنَا
لَوْ شَاءَ لَهَاتَا مِثْلَ هَذَا إِنْ هَذَا إِلَّا
أَسْطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿٣٢﴾

وَإِذْ قَالُوا اللَّهُمَّ إِنْ كَانَ هَذَا هُوَ الْحَقُّ
مِنْ عِنْدِكَ فَأَمْطِرْ عَلَيْنَا حِجَابَ السَّمَاءِ
أَوْ ارْسِلْ بَعْدَآيَ الْيَمْرِ ﴿٣٣﴾

وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ وَأَنْتَ فِيهِمْ وَمَا
كَانَ اللَّهُ مُعَذِّبَهُمْ وَهُمْ يَسْتَغْفِرُونَ ﴿٣٤﴾

وَمَا لَهُمْ أَلَّا يُعَذِّبَهُمُ اللَّهُ وَهُمْ يَصُدُّونَ
عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَمَا كَانُوا أَوْلِيَاءَهُ
إِنْ أَوْلِيَآؤُهُ إِلَّا الْمَشْكُونُونَ وَلَكِنْ
أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٥﴾

وَمَا كَانَ صَلَاتُهُمْ عِنْدَ الْبَيْتِ إِلَّا
مُكَاةً وَتَصَدِيَةً قَدْ وَقُوا الْعَذَابَ
بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿٣٦﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ

(1) Rāyuwar Annabi a cikin mutāne aminci ne daga azāba, haka kuma yin istigfāri aminci ne. Wanda ke son waɗāta da aminci daga Allah, sai ya lazimci istigfāri da bin sunnar Annabi, tsīra da amincin Allah su tabbata a gare shi.

dōmin su kange daga hanyar Allah; to, zā su ciyar da ita, sa'an nan kuma ta kasance nadāma a kansu, sa'an nan kuma a rinjāye su. Kuma wadanda suka kāfirta zuwa ga Jahannama ake tāra su;

37. Dōmin Allah Ya rarrabe mummuna daga mai kyau, kuma Ya sanya mummunan, sāshensa a kan sāshe, sa'an nan Ya shirga shi gabā daya, sa'an nan Ya sanyā shi a cikin Jahannama. Wadannan sū ne māsū hasāra.

38. Ka ce wa wadanda suka kāfirta idan sun hanu, zā a gāfarta musu abin da ya riga ya shige, kuma idan sun kōma, to, hanyar kāfiran farko, haḳīka, tā shūde.

39. Kuma ku yāke su har wata fitina bā zā ta kasance ba, kuma addini dukansa ya kasance na Allah. To, idan sun hanu, to, lalle ne, Allah ga abin da kuke aikatāwa Mai gani ne.

40. Kuma idan sun jūya, to, ku sani cēwa lalle Allah ne Majibincinku: Mādalla da Majibinci, kuma mādalla da Mai taimako, Shī.

41. Kuma ku sani, abin da kuka sāmi⁽¹⁾ ganīma daga wani abu, to, lalle ne Allah Yanā da humusinsa kuma da Manzo, da kuma māsū zumunta da marāyu da miskīnai da

لِيَصُدُّوْا عَنْ سَبِيلِ اللّٰهِ فَيُضِلَّوْهُمُ اللّٰهُ فَيُضِلَّهُمْ
ثُمَّ تَكُوْنُ عَلَيْهِمْ حَسْرَةٌ ثُمَّ يَغْلِبُوْنَ
وَالَّذِيْنَ كَفَرُوْا اِلَىٰ جَهَنَّمَ يَخْسَرُوْنَ ﴿٣٧﴾

لِيُجِبَ اللّٰهُ الْحَيٰثِ مِنَ الطَّيِّبِ وَيَجْعَلَ
الْحَيٰثِ بَعْضُهُمْ عَلٰى بَعْضٍ فَيَرْكَبُوْهُمُ
جَمِيْعًا فَيَجْعَلُهُمْ فِيْ جَهَنَّمَ اَوْ لَدَيْكَ هُمْ
الْخٰسِرُوْنَ ﴿٣٨﴾

قُلْ لِلَّذِيْنَ كَفَرُوْا اِنْ يَسْتَهْزِءُوْا فَعَفْوٌ
لَّهُمْ مَّا قَدْ سَلَفَ اِنْ يَّعُوْدُوْا فَقَدْ مَحْضَتْ
سُنَّتُ الْاَوَّلِيْنَ ﴿٣٩﴾

وَقَدْ نُوْهُهُمْ حَتّٰى لَا تَكُوْنُ فِتْنَةً
وَيَكُوْنُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا فَاِذَا
اَسْتَهْزِءُوْا فَاِنَّ اللّٰهَ بِمَا يَعْمَلُوْنَ بَصِيْرٌ ﴿٤٠﴾

وَإِنْ تَوَلَّوْا فَاعْلَمُوْا اَنَّ اللّٰهَ مَوْلَاكُمْ
يَعْمَلُ الْمَوْتٰى وَيَعْمَلُ النَّصِيْرُ ﴿٤١﴾

* وَاعْلَمُوْا اَنَّ مَا عَنِتُّمْ مِنْ شَيْءٍ وَّ اَنَّ اللّٰهَ
حَمْسُهُ وَاَلِلَّرَّسُوْلُ وَاَلَّذِي الْفَرْقِي وَاَلْيَتَمَنِي
وَاَلْمَسْكِيْنِ وَاَلْبَنِي السَّبِيْلِ اِنْ كُنْتُمْ

(1) Daga farkon Sūrar har zuwa a nan, anā bayānin cēwa ganimar Badar bā ta kōwa ba ce fāce Allah da ManzonSa; to, a nan yanā bayānin yadda za a raba dūkiyar, kuma wannan rabon, ya zama sunna ga dukkan dūkiyar ganīma da Musulmi suka sāmu da yāki kō hari.

ɗan hanya, idan kun kasance kun yi imāni da Allah da abin da Muka saukar a kan BāwanMu a Rānar Rarrabēwa, a Rānar da jama'a biyu suka haɗu, kuma Allah ne, a kan kōwane abu, Mai ikon yi.

42. A lōkacin da kuke a gāba ta kusa sū kuma sunā a gāba ta nēsa, kuma āyarin yana a wuri mafi gangarāwa daga gare ku, kuma dā kun yi wa jūna wa'adi, dā kun sāba ga wa'adin; kuma amma dōmin Allah Ya hukunta abin da yake ya kasance abin aikatāwa. Dōmin wanda yake halaka ya halaka daga shaida, kuma mai rāyuwa ya rāyu daga shaida, kuma lalle Allah ne, haḳiḳa, Mai ji, Masani.

43. A lōkacin da Allah Yake nūna maka sū sunā kaɗan, a cikin barcinka, kuma dā Ya nūna maka su sunā da yawa, lalle ne dā kun ji tsōro, kuma lalle ne dā kun yi jāyayya a cikin al'amarin, kuma amma Allah Yā tsare ku: Lalle Shī ne Masani ga abin da yake a cikin Kirāza.

44. Kuma a lōkacin da Yake nūna muku su, a lōkacin da kuka haɗu, a cikin idanunku sunā kaɗan, kuma Ya karantar da ku a cikin idanunsu, dōmin Allah Ya hukunta wani al'amari wanda ya kasance abin aikatāwa: kuma zuwa ga Allah ake mayar da al'umurra.

45. Yā ku waɗanda suka yi imāni! Idan kun haɗu da wata kungiyar yāḳi, to, ku tabbata, kuma ku am-

ءَامَنْتُمْ بِاللّٰهِ وَمَا اَنْزَلْنَا عَلٰى عَبْدِنَا يَوْمَ
الْفُرْقَانِ يَوْمَ التَّلَاقِ اَلْجَمْعَاتِ وَاللّٰهُ عَلٰى
كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٤٢﴾

اِذْ اَنْتُمْ بِالْعُدُوِّ الدُّنْيَا وَعُمْ بِالْعِدُوِّ
اَلْقُصُوفِ وَالرَّكْبُ اسْقَلَ مِنْكُمْ وُلُوْ
تَوَاعَدْتُمْ لَاخْتَلَفْتُمْ فِي الْمِيْعَةِ
وَلَكِنْ لِّيَقْضِيَ اللّٰهُ اَمْرًا كَانَ
مَفْعُوْلًا لِّيَهْلِكَ مَنْ هَلَكَ عَنْ بَيِّنَةٍ
وَيَحْيٰى مَنْ حَيَّ عَنْ بَيِّنَةٍ وَكَانَ اللّٰهُ
سَمِيْعٌ عَلِيْمٌ ﴿٤٣﴾

اِذْ يُرِيكُمْ اللّٰهُ فِي مَنَامِكَ قَلِيْلًا وَّلَوْ
اَرَاكُمْ كَثِيْرًا لَّفَقَشْتُمْ
وَلَسْتُمْ عَنْهُمْ فِي الْاَمْرِ وَلَكِنْ اللّٰهُ سَلَمٌ
اِلَيْهِ عَلِيْمٌ يُّدَانِ الضُّوْرُ ﴿٤٤﴾

وَاِذْ يُرِيكُمْوَهُمْ اِذْ اتَّخَذْتُمْ فِيْ اَعْيُنِكُمْ
قَلِيْلًا وَّقَلِيْلًا كُمْ فِيْ اَعْيُنِهِمْ لِّيَقْضِيَ اللّٰهُ
اَمْرًا كَانَ مَفْعُوْلًا وَاِلَى اللّٰهِ تُرْجَعُ
الْاُمُوْرُ ﴿٤٥﴾

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ ءَامَنُوْا اِذَا لَقِيتُمْ فِئَةً فَاَتَّبِعُوْا

baci⁽¹⁾ Allah da yawa, tsammā-ninku kunā cin nasara.

46. Kuma ku yi dā'a ga Allah da ManzonSa, kuma kada ku yi jāya-yya har ku raunana kuma iskarku ta tafi, kuma ku yi haƙuri. Lalle ne Allah Yanā tāre da māsū haƙuri.

47. Kada ku kasance kamar wadanda suka fita daga gidā-jensu⁽²⁾, sunā māsū alfahari da yin riya ga mutāne, kuma sunā kangē-wa daga hanyar Allah: Kuma Allah ne ga abin da suke aikatāwa Mai kēwayēwa.

48. Kuma a lōkacin da Shaidan⁽³⁾ ya ƙawāce musu ayyukansu, kuma ya ce: "Bābu marinjayi a gare ku a yau daga mutāne, kuma nī maƙwabci ne gare ku." To, a lōkacin da ƙungiya biyu suka haɗu, ya kōma a kan digādigansa, kuma ya ce: "Lalle ne nī, barrantacce ne daga gare ku! Nī inā ganin abin da bā ku gani; nī inā tsōron Allah: Kuma Allah Mai tsananin uƙūba ne "

49. A lōkacin da munāfukai da wadanda suke akwai cuta a cikin

وَاذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَّعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٤٦﴾

وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَشْرَعُوا
فَتَفْشَلُوا وَتَذْهَبَ رِيحُكُمْ وَاصْبِرُوا
إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ ﴿٤٧﴾

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ خَرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ
بَطْرًا وَرِقَاءَ النَّاسِ وَمَصْدُونٍ عَنْ سَبِيلِ
اللَّهِ وَاللَّهُ يَمَّا يَعْمَلُونَ مُحِيطٌ ﴿٤٨﴾

وَأَذَرْنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَالَهُمْ وَقَالَ
لَأَغْلِبَنَّ لَكُمْ يَوْمَ النَّاسِ وَإِنِّي
جَارٌ لَّكُمْ فَلَمَّا تَرَأَتْهُ الْفِئَتَانِ
نَكَصَ عَلَى عَقَبَيْهِ وَقَالَ إِنِّي بَرِيءٌ
مِّنْكُمْ إِنِّي أَرَى مَا لَا تَرَوْنَ إِنِّي
أَخَافُ اللَّهَ وَاللَّهُ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٤٩﴾

إِذ يَقُولُ الْمُفْرِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ

(1) Ambaton Allah bayyane yā fi kyau a wurin yāƙi da wurin harama da hajji kō umra, kuma da lōkacin da ake fita zuwa ga masallacin idi. Wurin da bā wadannan wurāre uku ba, ambaton Allah, ya zama asirce yā fi kyau.

(2) Kada Musulmi su fita zuwa yāƙi da nūna alfahari da kife-kife da giya da mātā da maganganun alfasha, kamar yadda Kuraishāwa suka fita zuwa Badar; ku fita da tawālu'i da zikirin Allah.

(3) Shaidan ya fita zuwa ga Kuraishāwa a cikin sūrar Surāƙatu bn Mālik, ya ce musu yanā tāre da su, kuma shi ne maƙwabcinsu; watau danginsa, Kan'anawa, bā zā su taɓā su ba da yāƙi, a lōkacin da suke yāƙi da Muhammadu. Bāyan haka da ya tafi Badar ya ga malā'iku, shi ne ya kōma bāya, yanā cēwa wai shi yanā tsōron Allah; watau yanā yī wa Kuraishāwa izgili; sū ne bā su tsōron Allah.

zukātansu, suke cēwa: “Addinin waɗannan yā rūdesu”. Kuma wanda ya dōgara ga Allah, to, lalle ne Allah Mabuwayi ne, Mai hikima.

50. Kuma dā kā gani, a lōkacin da malā'iku suke karɓar rāyukan waɗanda suka kāfirta, sunā dukar fuskōkinsu da ɗuwāwunsu, kuma suna cēwa: “Ku ɗanɗani azābar Gōbara —

51. “Wancan sabōɗa abin da hannāyenku suka gabatar ne: Kuma lalle ne, Allah bai zama Mai zālunci ba ga bāyinSa.

52. “Kamar al'ādar mutānen Fir'auna da waɗanda suke gabāninsu, sun kāfirta da āyōyin Allah, sai Allah Ya kāma su da zunubansu: Lalle Allah ne Mai karfi, Mai tsananin ukūba.

53. “Wancan ne, dōmin lalle ne, Allah bai kasance Mai canza wata ni'ima wadda ya ni'imtar da ita a kan wasu mutāne ba fāce sun sāke abin da yake ga rāyukansu, kuma dōmin lalle Allah ne Mai jī, Masani.”

54. Kamar al'ādar mutānen Fir'auna da waɗanda suke a gabāninsu, sun karyata game da āyōyin Ubangijinsu, sai Muka halaka su, sabōɗa zunubansu, kuma Muka nutsar da mutānen Fir'auna: Kuma dukansu sun kasance ne māsū zālunci.

55. Lalle mafi sharrin dabbōbi a wurin Allah, sū ne waɗanda suka kāfirta, sa'an nan bā zā su yi imāni ba.

مَرَضٌ غَزَاهُمْ وَلَآءَ بِهِمْ وَمَنْ يَتَوَكَّلْ
عَلَى اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٥٠﴾

وَلَوْ تَرَى إِذْ يَتَوَفَّى الَّذِينَ كَفَرُوا
الْمَلَائِكَةُ بَضْرِيُونَ وَجُوهُهُمْ
وَأَذْنُهُمْ وَدُفُؤُهُمْ لَأَبْهَتُ الْحَرِيقَ ﴿٥١﴾

ذَٰلِكَ بِمَا قَدَّمْت أَيْدِيكُمْ وَأَنَّ اللَّهَ
لَشَرٌّ بَطْلُو الْعَبِيدِ ﴿٥٢﴾

كَذَٰبٌ ءَالِ فِرْعَوْنَ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ
كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ
بِذُنُوبِهِمْ إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٥٣﴾

ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ لَمْ يَكُ مُعَيَّرًا بِتَعْمَةٍ
أَتَتْهُمَا عَلَى قَوْمٍ حَتَّىٰ يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ
وَأَنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٥٤﴾

كَذَٰبٌ ءَالِ فِرْعَوْنَ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ
كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا رَبِّهِمْ فَأَهْلَكْنَاهُمْ بِذُنُوبِهِمْ
وَأَعْرِضْنَا عَنِ فِرْعَوْنَ وَكُلِّ كَاذِبٍ
ظَالِمِينَ ﴿٥٥﴾

إِنَّ شَرَّ الْأَشْيَاءِ عِنْدَ اللَّهِ الَّذِينَ كَفَرُوا
فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٥٦﴾

56. Waɗanda ka yi kullin alka-wari da su, daga gare su, sa'an nan kuma sunā warwarewar alkawarinsu a kōwane lōkaci, kuma sū, bā su yin taƙawa.

57. To, in dai ka kāma su a cikin yāki, sai ka kōre⁽¹⁾ waɗanda suke a bāyansu, game da su, tsammāninsu, zā su dinga tunāwa.

58. Kuma in ka ji tsōron wata yaudara daga wasu mutāne, to, ka jēfar da alkawarin, zuwa gare su, a kan daidaita: lalle ne Allah, bā Ya son mayaudara.

59. Kuma waɗanda suka kāfirta kada su yi zaton sun tsēre: lalle ne sū, bā zā su gāgara ba.

60. Kuma ku yi tattali, dōminsu, abin da kuka sāmi ikon yi na wani ƙarfi⁽²⁾, kuma da ajiye dawaki, kunā tsoratarwa, game da shi, ga maƙiyin Allah kuma maƙiyinku da wasu, baicin su, ba ku san su ba, Allah ne Yake sanin su, kuma abin da kuka ciyar daga wani abu a cikin hanyar Allah, zā a cika muku sakamakonsa, kuma kū ba a zāluntar ku.

61. Kuma idan sun karkata zuwa ga zaman lāfiya, to, ka karkata zuwa gare shi, kuma ka dōgara ga Allah: lalle ne Shi, Mai ji ne, Masani.

62. Kuma idan sun yi nufin su yaudare ka, to, lalle ma'ishinka

الَّذِينَ عَاهَدْتَ مِنْهُمْ ثُمَّ يَنْقُضُونَ

عَهْدَهُمْ فِي كُلِّ مَرَّةٍ وَهُمْ لَا يَتَّقُونَ ﴿٥٦﴾

فَإِذَا تَفَفَّهُتُمْ فِي الْحَرْبِ فَتَرِدْ بِهِمْ مِّنْ خَلْفِهِمْ

لَعَلَّهُمْ يَدْكَرُونَ ﴿٥٧﴾

وَأَمَّا الْخِافَتُ مِنَ قَوْمٍ خِيَانَةً فَأَيْدِي إِلَيْهِمْ

عَلَى سَوَاءٍ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْخَائِبِينَ ﴿٥٨﴾

وَلَا يُحْسِبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا سُبُغًا لِلَّهِمْ

لَا يَعْجِرُونَ ﴿٥٩﴾

وَأَعِدُوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَمِنْ

زِبَاطِ الْخَيْلِ تُرْهِبُونَ بِهِ عَدُوَّ اللَّهِ

وَعَدُوَّكُمْ وَءَالِ الْخَرِيبِ مِنْ دُونِهِمْ لَا

تَعْلَمُونَهُمُ اللَّهُ يَعْلَمُهُمْ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ

شَيْءٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يُوَفَّ إِلَيْكُمْ وَأَنْتُمْ

لَا تظْلَمُونَ ﴿٦٠﴾

وَإِنْ جَنَحُوا لِلسَّلَامِ فَاجْعَلْ لَهَا تَوَكُّلاً عَلَى

اللَّهِ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٦١﴾

وَإِنْ يُرِيدُوا أَنْ يَخْدَعُوكَ فَإِنَّ حَسْبَكَ اللَّهُ

(1) Wātau a kashe waɗanda aka kāma dōmin saura su gani su ji tsōro.

(2) Tattali daga wani ƙarfi, ya haɗa dukkan abin da zai yiwu a yi yākin abōkin gāba da shi. A yanzu daga bindiga da abin da yake sama da ita, shi ne zā a yi tattali.

Allah ne, Shī ne Wanda Ya karfafa ka da taimakonSa, kuma da mūminai.

63. Kuma Ya sanya sōyayya a tsakānin zukātansu. Dā kā ciyar da abin da yake cikin kasa, gabā daya, dā ba ka sanya sōyayya a tsakānin zukātansu ba, kuma amma Allah Yā sanya sōyayya a tsakāninsu. Lalle Shi ne Mabuwayi, Mai hikima.

64. Ya kai Annabi! Ma'ishinka Allah ne, kai da wanda ya biye maka daga mūminai.

65. Ya kai Annabi! Ka kwadai-tar da mūminai a kan yāki. Idan mutum ashirin māsu haƙuri sun kasance daga gare ku, zā su rinjāyi mētan, kuma idan ɗari suka kasance daga gare ku, zā su rinjāyi dubu daga wadanda suka kāfirta, dōmin sū, mutāne ne, bā su fahimta.

66. A yanzu Allah Yā sauƙaƙe daga gare ku, kuma Yā sani cēwa lalle ne akwai māsu rauni a cikinku. To, idan mutum ɗari, māsu haƙuri, suka kasance daga gare ku, za su rinjāyi mētan, kuma idan dubu suka kasance daga gare ku, zā su rinjāyi dubu biyu, da iznin Allah. Kuma Allah Yana tāre da māsu haƙuri.

67. Bā ya kasancewa⁽¹⁾ ga wani annabi, kāmammu su kasance a

هُوَ الَّذِي أَنزَلَكَ يَتَّخِذُ الْوَالِدِينَ وَالْمُؤْمِنِينَ ۝٦٣

وَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِهِمْ لَوْ أَنفَقْتَ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا مَّا أَلَّفْتَ بَيْنَ قُلُوبِهِمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ أَلَّفَ بَيْنَهُمْ إِنَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ۝٦٤

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ حَسْبُكَ اللَّهُ وَمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ۝٦٥

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ حَرِّضَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَى الْقِتَالِ إِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ عِشْرُونَ صَابِرُونَ يَعْلَمُوا مَا نَتَيْتُمْ وَإِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ مِائَةٌ يَعْلَمُوا أَتَقَامِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِهِمْ قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ ۝٦٦

الْحَنْ خَفَّفَ اللَّهُ عَنْكُمْ وَعَلِمَ أَنَّ فِيكُمْ ضَعْفًا إِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ مِائَةٌ صَابِرَةٌ يَعْلَمُوا مَا نَتَيْتُمْ وَإِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ أَلْفٌ يَعْلَمُوا أَلْفَيْنِ بِإِذْنِ اللَّهِ وَاللَّهُ مَعَ الصَّابِرِينَ ۝٦٧

مَا كَانَ لِنَبِيٍّ أَنْ يَكُونَ لَهُ أَسْرَى حَتَّىٰ

(1) Bayan da Musulmi suka ci nasara a Badar, suka kama Kuraishāwa a cikinsu har da Abbas baffan Annabi. Sai Annabi ya shāwarci sahabbansa ga abin da zā su yi da kāmammu. Abubakar ya ce wa Annabi, "Mutānenka ne, ka sake su." Sa'an nan ya nēmi Umar shāwara, ya ce masa "Ka kashe su." Sai ya karɓi fansa daga gare su. Bāyan haka Alkur'āni ya sauƙa da karfafa ra'ayin Umar na a kashe su, ya fi. Amma tun da an riga an zartar da fansar, shī ke nan.

gare shi sai (bāyan) yā zubar da jinainai a cikin kasa. Kunā nufin sifar dūniya kuma Allah Yanā nufin Lāhira. Kuma Allah ne Mabuwayi, Mai hikima.

68. Bā dōmin wani Littāfi daga Allah ba, wanda ya gabāta⁽¹⁾, dā azāba mai girma daga Allah tā shāfe ku a cikin abin da kuka kāma.

69. Sabōda haka, ku ci daga abin da kuka sāmu ganīma, yanā halal mai kyau. Kuma ku bi Allah da taƙawa. Lalle Allah ne Mai gāfara, Mai jin kai.

70. Ya kai Annabi! Ka ce wa wanda yake a cikin hannāyēnku daga kāmammu: “Idan Allah Ya san akwai wani alhēri a cikin zukā-tanku, zai kawo muku mafi alhēri daga abin da aka karɓa daga gare ku, kuma Ya yi muku gāfara: Kuma Allah ne Mai gāfara, Mai jin kai.”

71. Kuma idan sun yi nufin yau-dararka, to, haƙīka, sun yaudari Allah daga gabāni sai Ya bāyar da dāmā daga gare su: kuma Allah ne Masani, Mai hikima.

72. Lalle ne waɗanda suka yi īmāni, kuma suka yi hijira, kuma suka yi jihādi da dūkiyōyīnsu da rāyukansu, a cikin hanyar Allah, da waɗanda suka bāyar da masauki, kuma suka yi taimako. Waɗancan, sāshensu waliyyai ne ga sāshe. Kuma waɗanda suka yi īmāni

يُتَخِذْنَ فِي الْأَرْضِ يُرِيدُونَ عَرَصَ الدُّنْيَا
وَاللَّهُ يُرِيدُ الْآخِرَةَ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٦٨﴾

وَلَا يَكُتِبُ مِنَ اللَّهِ شَيْءٌ لَّسَكُمْ فِيهَا آخِذٌ
عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٦٩﴾

فَكُلُوا وَمِمَّا عَمِلْتُمْ حَلَالًا طَيِّبًا وَاتَّقُوا اللَّهَ
إِنَّ اللَّهَ عَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٧٠﴾

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِمَن فِي أَيْدِيكُمْ مِنَ
الْأَسْرِ إِنَّ بَعْلَ اللَّهِ فِي قُلُوبِكُمْ خَيْرٌ
مِّنْ بَعْضِكُمْ خَيْرٌ مِّمَّا أَخَذَ مِنْكُمْ وَتَغْفِرَ لَكُمْ
وَاللَّهُ عَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٧١﴾

وَلَا يُرِيدُ أَجْيَالَكَ فَقَدْ خَالُوا اللَّهَ مِنْ
قَبْلُ فَأَمْكَنَ مِنْهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٧٢﴾

إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَهَاجَرُوا وَجْهَهُدُوا
بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ
ءَاوُوا وَنَصَرُوا أُولَٰئِكَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ
وَالَّذِينَ ءَامَنُوا أَمْوَالُهُمْ بِهَا جَرُوا مِمَّا كَرِهُوا وَلَٰئِيهِمْ

(1) Abin da ya gabāta na Littāfi shi ne, amma Allah ne Masanin haƙīka, abin da yake a cikin Sūrar Āl Imrāna, āyā ta 159, inda aka bai wa Annabi umurnin ya yi shāwara da sahabbansa ga abin da ya shāfi yāƙi, sa'an nan kuma ya dōgara ga Allah wajen zartar da abin da ya zābā daga shāwarar da suka bā shi.

kuma ba su yi hijira⁽¹⁾ ba, bā ku da wani abu daga waliccinsu, sai sun yi hijira. Kuma idan suka nēme ku taimako a cikin addini, to, taimako yā wajaba a kanku, fāce a kan mutāne waɗanda a tsakāninku da tsakāninsu akwai wani alkwari. Kuma Allah ne, ga abin da kuke aikatāwa, Mai gani.

73. Kuma waɗanda suka kāfirta, sāshensu ne waliyyan sāshe, idan ba ku aikata shi ba, wata fitina zā ta kasance a cikin kasa, da fasādi babba.

74. Kuma waɗanda suka yi īmāni kuma suka yi hijira, kuma suka yi jihādi, a cikin hanyar Allah, kuma da waɗanda suka bāyar da masauki, kuma suka yi taimako, waɗannan sū ne mūminai da gaskiya, sunā da gāfara da wani abinci na karimci.

75. Kuma waɗanda suka yi īmāni daga bāya, kuma suka yi hijira kuma suka yi jihādi tāre da ku, to, waɗannan daga gare ku suke. Kuma ma'abūta zumunta, sāshensu ne waliyyan⁽²⁾ sāshe a cikin Littāfin Allah. Lalle Allah ne ga dukkan kōrne Masani.

مَنْ شَاءَ حَتَّىٰ يَهَاجِرُوا وَإِنِ اسْتَفْزَمُوا
فِي الدِّينِ فَعَلَيْكُمْ النَّصْرُ إِلَّا عَلَىٰ قَوْمٍ
بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مِيثَاقٌ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ
بَصِيرٌ ﴿٧٣﴾

وَالَّذِينَ كَفَرُوا بَعْضُهُمْ أَوْلَىٰ بِبَعْضٍ
إِلَّا تَقْعَلُوهُ لَكُنْ فَتْنَةً فِي الْأَرْضِ وَفَسَادٌ
كَبِيرٌ ﴿٧٤﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجْهَهُدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ
وَالَّذِينَ ءَاوُوا أَوْصَرُوا أَوْلَىٰ لَهُمْ
الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ﴿٧٥﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا مِنْ بَعْدُ وَهَاجَرُوا وَجْهَهُدُوا
مَعَكُمْ فَأُولَٰئِكَ مِنْكُمْ وَأُولَٰئِكَ الْأَرْحَامُ
بَعْضُهُمْ أَوْلَىٰ بِبَعْضٍ فِي كِتَابِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ
يَكُلِّ شَيْءً عَلِيمٌ ﴿٧٦﴾

(1) A farkon Musulunci hijira sharadi ce ga shiga cikin waliccin Musulmi, amma bāyan da Musulunci ya yi karfi, hijira ba ta zama sharadi ba, sai dai tanā wajaba ga Musulmi ya tashi daga inda bā ya iya tsare addininsa zuwa ga inda yake iya tsare shi, matuƙar hābu wata wahala mai tsanani. Ana taimakon Musulmin da bai yi hijira ba ga abin da bai shāfi warware alkawarin Musulmi ba.

(2) Walicci shi ne kusanta da lizuntar wajabcin taimakon jūna. A farkon Musulunci, Musulmi bā su da walicci a kan wani Musulmi, sai idan yā yi hijira zuwa Madīna. Bāyan cin Makka da wātsuwar Musulunci sai waliccin Musulmi ya wajaba a kan kōwane Musulmi a inda duk yake, a cikin dūniya, gwargwado hāli, amma kuma a cikin haka mafi kusantar zumunta shi ne mafi cancanta da waliccin kōwane Musulmi, har dai ga abin da ya shāfi hālaye na zaman mutum kamar aure da gādo, da sauransu, kamar yadda littattafan sunna suka bayyana, a can cikin bābin walicci.

SŪRATUT TAUBA

سُورَةُ التَّوْبَةِ

Tanã bayāni ga hukuncin yanke wa kāfirai na kōwane irin kāfirci, da irin alāka wadda take iya ragēwa a tsākanin Musulmi da kāfiri da bayānin sifōfin kāfirai.

1. Barranta daga Allah da ManzonSa zuwa ga waɗanda kuka yi wa alkawari daga māsu shirki⁽¹⁾.

2. Sabōda haka ku yi tafiya a cikin kasa wata huɗu⁽²⁾, kuma ku sani lalle kū, bā māsu buwāyar Allah ba ne, kuma lalle Allah ne Mai kunyatar da kāfirai.

3. Kuma da yēkuwa daga Allah da ManzonSa zuwa ga mutāne, a Rānar Haji Babba cēwa lalle ne Allah Barrantacce ne daga māsu shirki, kuma ManzonSa (haka). To, idan kun tūba, to, shi ne mafi alhēri a gare ku, kuma idan kun jūya, to, ku sani lalle ne ku, bā māsu buwāyar Allah ba ne. Kuma ka bāyar da bishāra ga waɗanda suka kāfirta, da azāba mai raɗaɗi.

بَرَاءَةٌ مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ إِلَى الَّذِينَ عَاهَدْتُم مِّنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١﴾

مَيْسُحُوا فِي الْأَرْضِ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَلِمُوا أَنَّكُمْ غَيْرُ مُعْجِزِي اللَّهِ وَأَنَّ اللَّهَ مُخْزِي الْكَافِرِينَ ﴿٢﴾

وَأَذِّنْ مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ إِلَى النَّاسِ يَوْمَ الْحَجِّ الْأَكْبَرِ أَنَّ اللَّهَ بَرِيءٌ مِّنَ الْمُشْرِكِينَ وَرَسُولُهُ فَإِنْ تُبْتُمْ فَهُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ وَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَأَعْلَمُوا أَنَّكُمْ غَيْرُ مُعْجِزِي اللَّهِ وَنَشِيرُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَعَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٣﴾

(1) Kāfirai iri uku ne: māsu addīnin al'āda kamar Lārabāwa, sū ne māsu shirki, sa'an nan māsu bin Littāfi shāfaffe watau Yahūdu da Nasāra, sa'an nan da munāfukan wannan al'umma. Ya fāra da māsu shirki da bayānin irin ayubansu, sa'an nan ya yi bayānin sauran kamar haka.

(2) Bayan yanke sulhu, Allah Ya bai wa kāfirai watā huɗu na amāna, dōmin su käre harkōkinsu da wasu ma'amalōli da suka kulla tare da Musulmi. sa'an nan yāki ya tāshi. Anā nufin māsu addinin al'āda na shirki a nan.

4. Sai waɗanda kuka yi wani alkawari daga māsu shirki, sa'an nan kuma ba su rage ku da kōme ba, kuma ba su taimaki kōwa a kanku ba, to, ku cika alkawarin, zuwa gare su, har ga iyakar yarjējeniyarsu. Lalle ne Allah Yanā son māsu taƙawa.

5. Kuma idan watanni, māsu alfarma suka shige, to, ku yāki mushirikai inda kuka sāmē su, kuma ku kāmā su, kuma ku tsare su, kuma ku zaune musu dukkan madākata. To, idan sun tūba, kuma suka tsayar da salla, kuma suka bāyar da zakka, to, ku sakar musu da hanyarsu. Lalle Allah ne Mai gāfara, Mai jin ƙai.

6. Idan wani daga mushirikai ya nemi maƙwabtakarka, to, ka ba shi maƙwabtakar har ya ji maganar Allah, sa'an nan ka isar da shi ga wurin amincewarsa. Wancan fa domin lalle ne su, mutāne ne waɗanda ba su sani ba.

7. Yāya wani alkawari a wurin Allah da wurin ManzonSa yake kasancēwa ga mushirikai, fāce ga waɗanda kuka yi wa alkawari wurin Masallaci Mai alfarma? To, matuƙar sun tsaya sōsai gare ku, sai ku tsayu sōsai gare su. Lalle ne Allah Yanā son māsu taƙawa.

8. Yāya, alhāli idan sun ci nasara a kanku, bā zā su tsare wata zumun-

إِلَّا الَّذِينَ عَاهَدُوا مِنَ الْمُشْرِكِينَ ثُمَّ لَمْ يَنْقُصُوا عَنْهُ شَيْئًا وَلَمْ يُظَاهِرُوا عَلَيْهِمْ أَفَلَا يَحْكُمُ اللَّهُ عَلَيْهِمْ عَذَابَهُمْ إِلَىٰ مُدَّتِهِمْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ ﴿٥﴾

فَإِذَا أَسْلَخَ الْأَشْهُرَ الْحُرُمَ فَاقْتُلُوا الْمُشْرِكِينَ حَيْثُ وَجَدْتُمُوهُمْ وَخُذُواهُمْ وَأَخْصِرُواهُمْ وَأَقْعُدُوا لَهُمْ كُلَّ مَرْصَدٍ فَإِنْ تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ فَخَلُّوا سَبِيلَهُمْ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٦﴾

وَأَنْ أَمَدَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ أَنْتَجَارُكَ فَاجِرُهُ حَتَّىٰ يَسْمَعَ كَلِمَةَ اللَّهِ ثُمَّ أَبْلِغَهُ مَا أَمَرَهُ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٧﴾

كَيْفَ يَكُونُ لِلْمُشْرِكِينَ عَهْدٌ عِنْدَ اللَّهِ وَعِنْدَ رَسُولِهِ إِلَّا الَّذِينَ عَاهَدُوا عِنْدَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ فَمَا اسْتَقْتَضَا أَلَكُمُ فَاسْتَقِيمُوا لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ ﴿٨﴾

كَيْفَ وَإِنْ يَظْهَرُوا عَلَيْكُمْ لَا يَرْقُبُوا

ta ba a cikinku, kuma haka wata amāna, sunā yardar da ku da bāku-nansu, kuma zukātansu sunā ki? Kuma mafi yawansu fāsikai ne.

9. Sun saya da āyōyin Allah, 'yan kuɗi kaɗan, sa'an nan suka kange daga hanyar Allah. Lalle ne sū, abin da suka kasance sunā aika-tāwa yā mūnana.

10. Bā su tsaron wata zumunta a cikin mūminai, kuma haka bā su tsaron wata amāna: kuma waɗan-nan ne māsu ta'adi.

11. Sa'an nan idan sun tūba⁽¹⁾, kuma suka tsayar da salla, kuma suka bāyar da zakka, to, 'yan'-uwanku ne a cikin addini, kuma Munā rarrabe āyōyi daki-daki, ga mutāne waɗanda suke sani.

12. Kuma idan suka warware rantsuwōyin amāna daga bāyan alkawarinsu, kuma suka yi sūka a cikin addininku, to, ku yāki shūga-bannin kāfirci. Lalle ne sū, bābu rantsuwōyin amāna a gare su: tsammāninsu sunā hanuwa.

13. Shin, bā ku yaƙin mutāne, waɗanda suka warware rantsuwōyinsu, kuma suka yi niyya ga fitar da Manzo, kuma sū ne suka fāra muku, tun a farkon lōkaci? Shin, kunā tsōron su ne? To, Allah ne Mafi cancantar ku ji tsōronSa, idan kun kasance mūminai!

فِيكُمْ وَلَا ذِمَّةٌ يُرْضُونَكُمْ
بِأَقْوَاهُمْ وَتَأْتِي قُلُوبُهُمْ وَأَكْثَرُهُمْ فَتِيقُونَ ﴿٩﴾

أَشْرَوْا ذِمَّاتِ اللَّهِ ثَمَنًا قَلِيلًا قَصْدًا وَعَنْ
سَبِيلِهِ إِنَّهُمْ سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٠﴾

لَا يَرْفِقُونَ فِي مُؤْمِنٍ وَلَا ذِمَّةٍ
وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَعَدُونَ ﴿١١﴾

فَإِنْ تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا
الزَّكَاةَ فَخَلُّوا كُفْرِي الَّذِينَ
وَتَقِصِّلْ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿١٢﴾

وَإِنْ كَفَرُوا أَتَمَنَّاهُمْ مِنْ بَعْدِ عَهْدِهِمْ
وَطَعَنُوا فِي دِينِكُمْ فَقَلِيلًا أَلَيْسَ
الْكُفْرُ إِنَّهُمْ لَا آيَمَنَ لَهُمْ لَعَلَّهُمْ
يَعْتَمِلُونَ ﴿١٣﴾

أَلَا تَقَاتِلُونَ قَوْمًا نَكَثُوا آيَمَنَهُمْ
وَهَمُّوا بِإِخْرَاجِ الرَّسُولِ وَهُمْ
بَدَءُوكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ أَنْتُمْ خَشِيتُكُمْ فَأَلَلَهُ
أَحَقُّ أَنْ تَخْشَوْهُ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٤﴾

(1) Rukunōnin Musulunci biyar ne: Kalmar shahāda da salla da azumi da zakka da hajji ga 'Dākin Allah. Ana yākar mutum sabōda barin uku daga cikinsu, watau kalmar shahāda da salla da zakka kawai. Kuma uku sunā lazimtar mawādaci da matalauci, su ne kalmar shahāda da salla da azumi kawai. Amma zakka da hajji sai ga mai hālin yi da waɗāta.

14. Ku yāke su, Allah Ya yi musu azāba da hannāyenku, kuma Ya kunyatar da su, kuma Ya taimake ku, kuma Ya warkar da kīrāzan mutāne mūminai.

15. Kuma Ya tafī da fushin zukā-tansu, kuma Ya karbi tūba a kan wanda Ya so. Kuma Allah ne Masani, Mai hikima.

16. Ko kunā zaton⁽¹⁾ a bar ku, tun Allah bai bayyana waɗanda suka yi jihādi ba daga gare ku, kuma sū ba su riƙi wani shige ba, baicin Allah da ManzonSa da mūminai? Kuma Allah ne Mai jarra-bāwa ga abin da kuke aikatāwa.

17. Bā ya kasancewa ga māsu shirki su rāya masallatan Allah, alhāli kuwa sunā māsu bāyar da shaida a kan rāyukansu da kafirci, waɗannan ayyukansu sun ɓāci, kuma a cikin wutā sū madawwana ne.

18. Abin sani kawai, mai rāya masallatan Allah, shī ne wanda ya yi īmāni da Allah da Rānar Lāhira, kuma ya tsayar da salla kuma ya bāyar da zakka, kuma bai ji tsōron kōwa ba fāce Allah. To, akwai tsammānin waɗannan su kasance daga shiryayyu.

فَتِلْكَ لَهُمُ الْعَذَابُ لَأَنَّهُمْ بَايَدِكُمْ
وَلَمْ يَخْشَوْهُ وَتَصْبُرُ عَلَيْهِمْ وَيَشْفِ صُدُورَ
قَوْمٍ مُّؤْمِنِينَ ﴿١٤﴾

وَيَذْهَبُ عَنكَ فَلْيُؤْيِهِمْ وَيَتُوبُ اللَّهُ عَلَى
مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿١٥﴾

أَمْ حَسِبْتُمْ أَن تُتْرَكُوا وَلَمَّا يَعْلَمِ اللَّهُ الَّذِينَ
جَاهَدُوا مِنْكُمْ وَلَمْ يَتَّخِذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ
وَلَا رَسُولِهِ وَلَا الْمُؤْمِنِينَ وَلِجَنَّةٍ
وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٦﴾

مَا كَانَ لِلْمُشْرِكِينَ أَنْ يَعْمُرُوا مَسْجِدَ اللَّهِ
شَاهِدِينَ عَلَى أَنْفُسِهِمْ بِالْكُفْرِ أُولَئِكَ
حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي النَّارِ هُمْ خَالِدُونَ ﴿١٧﴾

إِنَّمَا يَعْمُرُ مَسْجِدَ اللَّهِ مَنْ ءَامَنَ بِاللَّهِ
وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَآتَى
الزَّكَاةَ وَلَمْ يَخْشَ إِلَّا اللَّهَ فَعَسَىٰ أُولَئِكَ
أَن يَكُونُوا مِنَ الْمُهْتَدِينَ ﴿١٨﴾

(1) Watau kunā zaton ku shiga Aljanna sabōda cēwarku, “Mun yi īmāni,” kawai? Ā’aba! Sai Allah Yā bayyanar da mai gaskiyar īmāni game da jihādi, kuma gaskiyar īmāni itace ce rashin sōyayya da wanin Allah da ManzonSa da mūminai, duka wanda ya so wani abu baicinsu, to, bā mūmini ba ne, bā zai shiga Aljanna ba dōmin wai yā yi īmāni kawai. Ma’anar son Allah da son Annabi shī ne rashin sāba wa umurninSa. Ma’anar son wanin Allah da wanin Annabi, shi ne ka yi abin da wanin nan yake so, alhāli kuwa a wajen yinsa akwai sāba wa Allah da ManzonSa.

19. Shin, kun sanya shayar da mahajjata da rāyar da Masallaci Mai alfarma kamar wanda ya yi īmāni da Allah da Rānar Lāhira, kuma ya yi jihādi a cikin hanyar Allah? Bā su daidaita a wurin Allah. Kuma Allah bā Ya shiryyar da mutāne azzālumai.

20. Waɗanda suka yi īmāni, kuma suka yi hijira, kuma suka yi jihādi, a cikin hanyar Allah, da dūkiyōyinsu, da rāyukansu, sū ne mafi girma ga daraja, a wurin Allah, kuma waɗannan sū ne māsū babban rabo.

21. Ubangijinsu Yanā yi musu bishāra da wata rahama daga gare Shi, da yarda, da gidājen Aljanna. Sunā da, a cikinsu, ni'ima zaunanniya.

22. Sunā madawwama a cikinsu, har abada. Lalle ne Allah a wurinSa akwai lāda mai girma.

23. Yā kū waɗanda suka yi īmāni! Kada ku riƙi ubanninku da 'yan'uwanku masōya, idan sun nūna son kāfirai a kan īmāni.⁽¹⁾ Kuma wanda ya jibince su daga gare ku, to, waɗannan sū ne azzālumai.

24. Ka ce: "Idan ubanninku da diyanku da 'yan'uwanku da mātan-ku da danginku da dūkiyōyi, waɗanda kuka yi tsiwirwirinsu, da fatauci wanda kuke tsōron tasgaronsa, da gidaje waɗanda kuke yar-

﴿ أَجْعَلُكُمْ مِثَالَهُ الْحَاجِّ وَعِمَارَةَ
الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ كَمَنْ ءَامَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ
الْآخِرِ وَجَاهِدَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا يَسْخَرُونَ
عِنْدَ اللَّهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ٥١ ﴾

الَّذِينَ ءَامَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ
اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ أَكْظَمُ دَرَجَةً عِنْدَ
اللَّهِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْفَائِزُونَ ٥٢ ﴾

يُبَشِّرُهُمْ رَبُّهُم بِرَحْمَةٍ مِنْهُ وَبِرِضْوَانٍ
وَجَّاتٍ لَهُمْ فِيهَا نَعِيمٌ مُّقِيمٌ ٥٣ ﴾

خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا إِنْ أَلَّهَ عِنْدَهُ وَأَجْرٌ
عَظِيمٌ ٥٤ ﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَتَّخِذُوا
ءَابَاءَكُمْ وَءِخْوَانَكُمْ أَوْلِيَاءَ إِنْ
اسْتَحَبُّوا الْكُفْرَ عَلَى الْإِيمَانِ وَمَنْ
يَتَوَلَّهُمْ فَوَلَّيْكُمْ فَالَّذِينَ هُمْ أَظْلَمُ مِمَّنْ
٥٥ ﴾

قُلْ إِنْ كَانَتْ ءَابَاؤُكُمْ وَءِبْنَاؤُكُمْ
وَءِخْوَانُكُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ وَعَشِيرَتُكُمْ
وَأَمْوَالٌ اقْتَرَفْتُمُوهَا وَبُيُوتٌ تَبْنُونَ
كَسَادَهَا وَمَسَاكِينُ تُرَضُّونَهَا أَحَبَّ

(1) Idan an umurci mutum ya rabu da ubansa da 'yan'uwan sa kāfirai, saboda shi yanā Musulmi, to, ga wani su abin yā fi karfi.

da da su, sun kasance mafiya sōyu-wa a gare ku daga Allah da ManzonSa, da yin jihādi ga hanyarSa, to, ku yi jira har Allah Ya zo da umurninSa! Kuma Allah bã Ya shiryyar da mutāne fāsiKai.

25. Lalle ne, haKīka, Allah Yā taimake ku a cikin wurāre māsū yawa, da Rānar Hunainu, ⁽¹⁾ a lōka-cin da yawanku ya bã ku sha'awa, sai bai amfānar da ku da kōme ba, kuma kasa ta yi Kunci a kanku da yalwarta, sa'an nan kuma kuka jūya kunā māsū bāyar da bāya.

26. Sa'an nan kuma Allah Ya saukar da natsuwarSa a kan ManzonSa, kuma a kan mūminai, kuma Ya saukar da rundunōni waɗanda ba ku gan su ba, kuma Ya azabtar da waɗanda suka kāfirta: wancan ne sakamakon kāfirai.

27. Sa'an nan kuma Allah Ya karɓi tūba daga bāyan wancan a kan wanda Ya so. Kuma Allah ne Mai gāfara, Mai rahama.

28. Yā kū waɗanda suka yi īmāni! Abin sani kawai, mushirikai najasa ne, sabōɗa haka kada su kusanci Masallaci Mai alfarma a bāyan shekararsu wannan. Kuma

إِلَيْكُمْ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَجِهَادٍ فِي
سَبِيلِهِ فَتَرَبَّصُوا حَتَّى يَأْتِيَ اللَّهُ
بِأَمْرِهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿٢٥﴾

لَقَدْ نَصَرَكُمُ اللَّهُ فِي مَوَاطِنَ كَثِيرَةٍ وَوَعَدَ
كُمُ إِذْ أَتَاكُمْ مِنْكُمْ فَكَذَّبْتُمْ
فَلَمْ تَغْنِ عَنْكُمْ شَيْئًا وَصَافَتْ عَلَيْكُمْ
الْأَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ ثُمَّ وَلَّيْتُمْ مُذَبِّبِينَ ﴿٢٦﴾

ثُمَّ أَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَى رَسُولِهِ
وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَأَنْزَلَ الْجُنُودَ لَمْ تَرَوْهَا
وَعَذَّبَ الَّذِينَ كَفَرُوا ذَلِكَ جَزَاءُ
الْكَافِرِينَ ﴿٢٧﴾

ثُمَّ يَتُوبُ اللَّهُ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ عَلَى مَنْ
يَشَاءُ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٢٨﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْمُشْرِكُونَ
نَجَسٌ فَلَا يَقْرَءُوا الْمُسَجِّدَ الْحَرَامَ
بَعْدَ عَالِمِهِمْ هَذَا وَإِنْ خِفْتُمْ عَيْنَلَهُ

(1) Hunainu wani wādi ne a tsakānin Makka da 'Dā'ifa inda Musulmi suka yi yāKi da Hawāzināwa, a cikin Shawwal shēkara ta takwas. Yawan Musulmi ya rūɗe su har suka ce. "Yau hā zā a rinjāye mu ba, sabōɗa Kāraci." Yawansu yā kasance dubū gōma sha biyu, kuma kāfirai dubū huɗu, sai suka ji tsōro, suka gudu, suka bar Annabi a kan alɓadararsa, Baidā'a, bābu kōwa tāre da shi fāce Abbas da Abu Sufyāna wanda yake riɗe da likkāfar Annabi. Annabi ya sanya Abbas ya yi ta kiran su, "Yā Ansār! Ya Mūhajirūn!" har suka kōmo aka ci nasara.

idan kun ji tsōron talauci⁽¹⁾, to, da sannu Allah zai wadāta ku daga falalarSa, idan Ya so. Lalle Allah ne Masani, Mai hikima.

29. Ku yāki wadanda⁽²⁾ bā su yin imāni da Allah kuma bā su imāni da Rānar Lāhira, kuma bā su haramta abin da Allah da Manzon-Sa Suka haramta, kuma bā su yin addini, addinin gaskiya, daga wadanda aka hai wa Littāfi, har sai sun bāyar da jizya daga hannu, kuma sunā kaṣkantattu.

30. Kuma Yahūdāwa suka ce: “Uzairu ḍan Allah ne”. Kuma Nasāra suka ce: “Masīhu ḍan Allah ne”. Wancan zancensu ne da bākunnansu. Sunā kamā da maganar wadanda suka kāfirta daga gabāni. Allah Yā la'ance su! Yāya aka kar-katar da su?

31. Sun riḳi mālamansu⁽³⁾ (Yahūdu) da ruhubānāwansu (Nasāra) ubannangiji, baicin Allah, kuma sun riḳi Masīhu ḍan Maryama (haka). Kuma ba a umurce su ba fāce da su bauta wa Ubangiji Guda. Bābu abin bautāwa fāce Shi. Tsar-

فَسَوْفَ يُعْذِرُكُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ
إِنْ شَاءَ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٢٩﴾

فَقَاتِلُوا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَا بِالْيَوْمِ
الْآخِرِ وَلَا يُحَرِّمُونَ مَا حَرَّمَ اللَّهُ
وَرَسُولُهُ وَلَا يَدِينُونَ دِينَ الْحَقِّ
مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ حَتَّى
يُعْطُوا الْجِزْيَةَ عَنْ يَدٍ وَهُمْ صَاغِرُونَ ﴿٣٠﴾

وَقَالَتِ الْيَهُودُ هُوَ عِزَّىزٌ أَيْتُ اللَّهُ
وَقَالَتِ النَّصَارَى الْمَسِيحُ أَيْتُ اللَّهُ
ذَٰلِكَ قَوْلُهُمْ بِأَفْوَاهِهِمْ يُضَاهَوْنَ
قَوْلَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَتْلِ قَاتِلِهِمْ
اللَّهُ أَفَى يُؤْفَكُونَ ﴿٣١﴾

اتَّخَذُوا أَحْبَارَهُمْ وَرُهْبَانَهُمْ أَرْبَابًا
مِن دُونِ اللَّهِ وَالْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ
وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا إِلَهًا
وَاحِدًا لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ سُبْحَانَهُ

(1) Idan kun ji tsōron talauci sabōda hanā mushirikai zuwa hajji, sabōda fataucinku da su zai rage. to, bābu kōme, arziki ga Allah yake, Yanā bāyar da shi ga wanda Yake so.

(2) Bāyan gama hukuncin alākar Musulmi da kāfiran farko, watau māsu shirkin, Lārabāwa, sai kuma ya fāra bayānin alākar Musulmi da kāfirai na biyu; watau Yahūdu da Nasāra.

(3) Hibru shi ne mālamīn Yahūdāwa, Ruhubāni mai ibāda wanda ya yanke jin dāḍin dūniya daga kansa sabōda ibāda, daga cikin Nasāra, mabiyan, gēfen biyu sun riḳi shūgabanninsu ubanningiji sunā bauta musu, watau sunā yanka musu dōkoki wadanda ba na Allah ba, sū kuma sunā bin su a kan haka. Bautar da suke yi wa Uzairu kō Masīhu, Īsa ḍan Maryama dōmin sun ce sū ḍiyan Allah ne, watau sun zama juz'inSa ke nan. Tsarki ya tabbata ga Allah daga wadannan siffōfi duka.

kinSa ya tabbata daga barin abin da suke yin shirki da shi.

32. Sunā nufin su bice hasken Allah da bākunansu. Kuma Allah Yanā ƙi, fāce dai Ya cika haskenSa, kuma kō da kāfirai sun ƙi.

33. Shi ne Wanda Ya aiko manzonSa da shiriya da addinin gas-kiya, dōmin ya bayyana shi a kan addini dukansa, kuma kō dā mushi-rikai sun ƙi.

34. Yā waɗanda suka yi īmāni! Lalle ne māsu yawa daga Ahbār⁽¹⁾ da Ruhbānāwa, haƙīka sunā cin dūkiyar mutāne da ƙarya, kuma sunā kangēwa daga hanyar Allah. Kuma waɗanda suke taskacēwar zīnāriya da azurfa, kuma bā su ciyar da ita a cikin hanyar Allah, to, ka yi musu bushāra da azāba mai raɗaɗi.

35. A rānar da ake ƙōna shi a kanta a cikin wutar Jahannama, sai a yi lalas da ita ga gōshinansu da sāshinansu da bāyayykinsu, (a ce musu) “Wannan ne abin da kuka taskace dōmin rāyukanku. To, ku dāndani abin da kuka kasance kunā sanyāwa a taska.”

36. Lallai ne ƙidāyayyun watan- ni a wurin Allah watā gōma shā biyu ne a cikin Littāfin⁽²⁾ Allah, a

عَمَّا شَرِكُوا ﴿٣١﴾

يُرِيدُونَ أَنْ يُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ
وَيَأْتِي اللَّهَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ تُورُهُمْ وَلَئِنَّ اللَّهَ
الْكَفِيرُونَ ﴿٣٢﴾

هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَى
وَرِيبٍ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ
كُلِّهِ وَلَئِنَّ اللَّهَ الْمُشْرِكُونَ ﴿٣٣﴾

﴿يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ آمَنُوا مِنْ كَثِيرٍ
مِنَ الْأَخْبَارِ وَالرُّهْبَانِ لِيَأْكُلُوا
أَمْوَالَ النَّاسِ بِالْبَاطِلِ وَيَصُدُّوا عَنْ
سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ يَكْفُرُونَ
الذَّهَبَ وَالْفِضَّةَ وَلَا يَسْفِقُونَهَا فِي
سَبِيلِ اللَّهِ فَبَيَّضْنَاهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٣٤﴾
يَوْمَ يُخَوَّلُ عَلَيْهَا فِي تَارِيحِهِمْ
فَتَكُونُ بِهَا جِبَاهُهُمْ وَجُحُوبُهُمْ
وَيُظْهِرُهُمْ هَذَا مَا كَفَرْتُمْ أَنْفُسَكُمْ
فَذُرُّوا مَا كُفَرْتُمْ تَكَفَّرُونَ ﴿٣٥﴾

إِنَّ عِدَّةَ الشُّهُورِ عِنْدَ اللَّهِ اثْنَا عَشَرَ
شَهْرًا فِي كِتَابِ اللَّهِ يَوْمَ خَلَقَ السَّمَوَاتِ

(1) Jam'in Hibu watan malamin Yahūdāwa.

(2) Kō dā, a cikin waɗannan watanni akwai māsu alfarma. kō da yake sū kāfirai ba sa kiyaye alfarmarsu ba, sun shigar da wani wāyonsu a ciki wanda suke cēwa Nasī'u (watau jinkiri): Idan sunā son su yi yāki a cikin ɗayan watannin, sai su halattar da shi, sa'an nan su haranta wani watā a matsayinsa, su ƙāra kāfirci a kan kāfircinsu, da yin haka. Sabōɗa haka Allah Yā halattar da yāki a cikin kōwanne watā dōmin kada a māmayi Musulmi. Kuma yin jihādi yanā cikin ayyukan ibāda wadda Allah Yake ribanya lāɗarta a cikin watannin, māsu alfarma.

rānar da Ya halicci sammai da ƙasa, daga cikinsu akwai huɗu māsu al-farma. Wannan ne addini madai-daici. Sabōɗa haka kada ku zālunci kanku a cikinsu. Kuma ku yāki mushirikai gabā ɗaya, kamar yadda suke yākar ku gabā ɗaya. Kuma ku sani cēwa lallai ne Allah Yanā tāre da māsu taƙawa.

37. Abin sani kawai “Jinkirtāwa” ƙāri ne a cikin ƙāfirai, anā ɓatar da waɗanda suka ƙāfirta game da shi: sunā halattar da watā a wata shēka-ra kuma su haramtar da shi a wata shekara dōmin su dāce da adadin abin da Allah Ya haramta. Sabōɗa haka sunā halattar da abin da Allah Ya haramtar. An ƙawāce musu mū-nanan ayyukansu. Kuma Allah ba Ya shiryar da mutāne ƙāfirai.

38. Yā kū waɗanda suka yi īmā-ni! Mēne ne a gare ku, idan an ce muku, “Ku fita da yāki a cikin hanyar Allah”, sai ku yi nauyi⁽¹⁾ zuwa ga ƙasa. Shin, kun yarda da rāyuwar dūniya ne daga ta Lāhira? To jin dāɗin rāyuwar dūniya bai zama ba a cikin Lāhira, fāce kaɗan.

39. Idan ba ku fita da yāki ba, Allah zai azabta ku da azāba mai raɗaɗi, kuma Ya musanya wasu mutāne, wasunku (a maimakonku).

وَالْأَرْضَ مِنْهَا أَرْبَعَةُ حُمْرٍ ذَٰلِكَ الَّذِي
الْقَيْمُ فَلَا تَغْلِبُوا فِيهِمْ أَنْفُسَكُمْ
وَقَاتِلُوا الْمُشْرِكِينَ كَآفَّةً
كَمَا بَقِيتُمْ لَكُمْ كَآفَّةً وَاعْلَمُوا
أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ ﴿٣٧﴾

إِنَّمَا النَّسِيءُ زِيَادَةٌ فِي الْكُفْرِ
يُضِلُّ بِهِ الَّذِينَ كَفَرُوا لِيُخْلَوْهُ
عَمَّا وَجَّهَ مُوْتَهُ عَمَّا يَتَوَاطَّوْا عِدَّةَ
مَا حَرَّمَ اللَّهُ فَيُحِلُّوا مَا حَرَّمَ اللَّهُ
رُبُّنَ لَهُمْ سَوْءَ عَمَلٍ لَهُمْ وَاللَّهُ لَا
يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿٣٨﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا مَا لَكُمْ إِذَا
قِيلَ لَكُمْ أَنْفِرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ
أَنَّا قُلْنَا إِلَى الْأَرْضِ أَرَضَيْتُمْ
بِالْحَيَوةِ الدُّنْيَا مِنَ الْآخِرَةِ فَمَا
مَتَّعَ الْحَيَوةِ الدُّنْيَا فِي الْآخِرَةِ إِلَّا قَلِيلٌ ﴿٣٩﴾
إِلَّا تَنْفِرُوا يَعْذِبْكُمُ عَذَابًا أَلِيمًا
وَيَسْتَبَدِّلْ قَوْمًا غَيْرَكُمْ وَلَا تَضُرُّوهُ

(1) Nauyi zuwa ga ƙasa, watau ku ƙasa tāshi tsaye balle mā ku fita zuwa yāƙin da aka nēmē ku da shi (sabōɗa shi). Fita da yāki a nan, anā nufin yāƙin Tabūka a cikin lōkacin bazara, kuma bābu abinci dōmin Allah Ya jarrabi Musulmi, Ya fitar da mūminai da kuma munāfukai, dōmin a san yadda zā a yi ma’āmala da su. Haka kuma a kōwane lōkaci Allah Yakan sanya wani abin jarraba na wahala a cikin Musulmi dōmin Ya bambanta mūminai daga munāfukai.

Kuma bã zâ ku cûtar da Shi da kôme ba. Kuma Allah a kan dukan kôme Mai ikon yi ne.

40. Idan ba ku taimake shi ba, to, lalle ne Allah Yâ taimake shi, a lôkacin da waɗanda suka kâfirta suka fitar da shi, yanã na biyun biyu, a lôkacin da suke cikin kôgon dûtse, a lôkacin da yake cêwa da sâhibinsa: “Kada ka yi baƙin ciki, lalle ne Allah Yanã târe da mu”. Sai Allah Ya saukar da natsuwarSa a kansa, kuma Ya taimake shi da waɗansu rundunôni, ba ku gan su ba, kuma Ya sanya kalmar waɗanda suka kâfirta maƙasƙanciya, kuma kalmar Allah ita ce maɗaukakiya. Kuma Allah ne Mabuwayi, Mai hikima.

41. Ku fita da yâki kunã mãsu sauƙâƙan kâyã da mãsu nauyi, kuma ku yi jihâdi da dũkiyôyinku da kuma râyukanku a cikin hanyar Allah. Wancan ne mafi alhêri a gare ku, idan kun kasance kunã sani.

42. Dã yã kasance⁽¹⁾ wata sifar dũniya ce, makusanciya, da tafiya matsakaiciya, dã sun bĩ ka, kuma amma fagen yã yi musu nĩsa. Kuma zã su yi ta yin rantsuwa da Allah, “Dã mun sãmi dãma, dã mun tafi tare da ku”. Sunã halakar da kansu (da rantsuwar ƙarya) ne, kuma Allah Yanã sanin lalle, haƙiƙa, su maƙaryata ne.

شَيْئًا وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٤٠﴾

إِلَّا تَصْصِرُوهُ فَقَدْ نَصَرَهُ اللَّهُ إِذْ أَخْرَجَهُ الَّذِينَ كَفَرُوا ثَانِيَ اثْنَيْنِ إِذْ هُمَا فِي الْغَارِ إِذْ يَقُولُ لِصَاحِبِهِ لَا تَحْزَنْ إِنَّ اللَّهَ مَعَنَا فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَيْهِ وَأَيَّدَهُ بِجُودِهِمْ فَنَزَرُوهَا وَجَعَلَ كَلِمَةَ الَّذِينَ كَفَرُوا السُّفْلَىٰ وَكَلِمَةُ اللَّهِ هِيَ الْعُلْيَا وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٤١﴾

أَنْفُسُهُمْ وَأَخْطَأُوْا ثَغْرًا لَا يَنْجِيهِمْ يَأْمُرُ بِالْكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٤٢﴾

لَوْ كَانَ عَرَضًا قَرِيبًا وَسَفَرًا قَاصِدًا لَاتَّبَعُوكَ وَلَكِنْ بَعْدَتْ عَنْهُمْ آلُ الشُّقَّةِ وَسَيَحْلِفُونَ بِاللَّهِ لَوِ اسْتَطَعْنَا لَخَرَجْنَا مَعَكُمْ يُهْلِكُونَ أَنْفُسَهُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿٤٣﴾

(1) Ya shiga bayânin siffôfin munâfukai waɗanda suka ƙi fita da waɗanda suka fita zuwa Tabûka, da waɗanda suka nêmi wani uzuri, a cikin siffôfi dabam-dabam da zã a iya gane munâfukai da su a cikin kôwane zãmami na râyubar Musulmi a dũniya.

43. Allah Ya yāfe maka laifi. Dōmin me ka yi muṣu izinin zama? Sai waɗanda suka yi gaskiya sun bayyana a gare ka, kuma ka san maƙaryata.

44. Waɗanda suke yin īmāni da Allah da Rānar Lāhira, bā zā su nēmi izininka ga yin jihādi da dūkiyōyinsu da rāyukansu ba. Kuma Allah ne Masani ga māsu taƙawa.

45. Abin sani kawai, waɗanda bā sa īmāni da Allah da Rānar Lāhira, kuma zukatansu suka yi shakka, sū ne ke nēman izininka, sa'an nan a cikin shakkarsu sunā ta yin kai kāwo.

46. Kuma dā sun yi nufin fita, dā sun yi wani tattali sabōɗa shi, kuma amma Allah Ya ƙi zāburarsu, sai Ya nauyayar da zamansu. Kuma aka ce ku zauna tāre da māsu⁽¹⁾ zama.

47. Dā sun fita a cikinku bā zā su ƙāre ku da kōme ba fāce da ɓarna, kuma lalle dā sun yi gaggawar sanya annamīmanci a tsakāninku, sunā nēma muku fitina. Kuma a cikinku akwai 'yan rahōto sabōɗa su. Kuma Allah ne Masani ga azzālumai.

48. Kuma lalle ne, haƙiƙa, sun nēmi fitina daga gabāni, kuma suka jūya maka al'amari, har gaskiya ta zo⁽²⁾, kuma umurnin Allah Ya bayyana, alhāli sunā māsu ƙyāma.

عَفَا اللَّهُ عَنْكَ لِمَ أَذِنْتَ لَهُمْ حَتَّى يَتَّبِعَ
لَكَ الَّذِينَ صَدَقُوا وَتَعْلَمَ
الْكَاذِبِينَ ﴿٤٣﴾

لَا يَسْتَفِيدُ نَكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ
وَالْيَوْمِ الْآخِرِ أَنْ يُجَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ
وَأَنْفُسِهِمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالْمُتَّقِينَ ﴿٤٤﴾

إِنَّمَا يَسْتَفِيدُ نَكَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ
وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَلَزَالَتْ مُلُوكُهُمْ فَهَمًّا فِي
رَبِّهِمْ يَزِيدُ دُؤُوتَ ﴿٤٥﴾

هُوَ لَوْ أَزَادُوا الْخُرُوجَ لَأَعَدُّوا لَهُ عُدَّةً
وَلَكِنْ كَرِهَ اللَّهُ لِبَعَالِهِمْ أَنْ يَقْبَلُوا
أَقْعُدُوا مَعَ الْمُتَّقِينَ ﴿٤٦﴾

لَوْ خَرَجُوا فِيكُمْ مَا زَادُوكُمْ إِلَّا خَبَالًا
وَلَا وَقَصُوعًا يَزِيدُكُمْ بَعْعُوكُمْ الْفِئْتَنَةَ
وَفِيكُمْ سَمْعُؤُنَ لَهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ
بِالظَّالِمِينَ ﴿٤٧﴾

لَقَدْ ابْتِغَوْا الْفِئْتَنَةَ مِنْ قَبْلُ وَقَلَّبُوا لَكَ
الْأُمُورَ حَتَّى جَاءَ الْحَقُّ وَظَهَرَ أَمْرُ اللَّهِ
وَهُمْ كَاذِبُونَ ﴿٤٨﴾

(1) Wataɗu mātā da yāra da gajiyyayyu.

(2) Tun farkon zuwan Annabi a Madīna mūnafukai sun yi ta yin kaidi dōmin su bāta al'amarin Annabi da Musulunci, suka kāsa, har gaskiya ta bayyana, suka kāma bakinsu dōmin rashin abin da zā su iya faɗa a yarda da shi.

49. Kuma daga cikinsu⁽¹⁾ akwai mai cēwa, “Ka yi mini izinin zama, kuma kada ka fitine ni”. To, a cikin fitinar suka fāda. Kuma lalle ne Jahannama, haḳīka, mai kēwayēwa ce ga kāfirai.

50. Idan wani alhēri ya sāme ka, zai bāta musu rai, kuma idan wata masifa ta sāme ka sai su ce, “Haḳīka, mun riḳe al’amarinmu daga gabāni”. Kuma su jūya, alhāli kuwa sunā māsu farin ciki.

51. Ka ce, “Bābu abin da yake sāmuni mu fāce abin da Allah Ya rubūta sabōda mu. Shī ne Majibin-cinmu. Kuma ga Allah, sai mūminai su dōgara”.

52. Ka ce, “Shin, kunā dāko ne da mu? Fāce dai da ḍayan abubuwan biyu⁽²⁾ māsu kyau, alhāli kuwa mū, munā dāko da ku, Allah Ya sāme ku da wata azāba daga gare Shi, kō kuwa da hannayenmu. To, ku yi dāko. Lalle ne mū, tāre da ku masu dākon ne”.

53. Ka ce, “Ku ciyar a kan yarda kō kuwa a kan tilas. Bā zā a karḑa daga gare ku ba. Lalle ne kū, kun kasance mutāne fāsikai.”

54. Kuma bābu abin da ya hana a karḑi ciyarwarsu daga gare su fāce

وَمِنْهُمْ مَّنْ يَقُولُ أَتَذَرُنَا آلَافِي الْفِتْنَةِ سَقَطُوا وَإِنَّ جَهَنَّمَ لَمُحِيطَةٌ بِالْكَافِرِينَ ﴿٥١﴾

إِنْ تُصِيبَكَ حَسَنَةٌ فُسَبِّحْهُنَّ وَإِنْ تُصِيبَكَ مُصِيبَةٌ يَقُولُوا قَدْ أَخَذْنَا أَمْرًا مِنْ قَبْلُ وَكَانَ آلَاءُهُمْ فَرِيقًا ﴿٥٢﴾

قُلْ لَنْ يُصِيبَنَا إِلَّا مَا كَتَبَ اللَّهُ لَنَا هُوَ مَوْلَانَا وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿٥٣﴾

قُلْ هَلْ تَرَى بِنَا إِلَّا إِحْدَى الْحَسَنَيْنِ وَتَحْنُ تَرَى بَكُمْ أَنْ يُصِيبَكُمُ اللَّهُ بِعَذَابٍ مِنْ عِنْدِهِ أَوْ يَأْتِيَكُمُ أَفْرَقًا تَرَوْا إِنَّا مَعَكُمْ مُتَرِصُونَ ﴿٥٤﴾

قُلْ أَنْفِقُوا طَوْعًا أَوْ كَرْهًا لَنْ يَقْبَلَ مِنْكُمْ إِنَّكُمْ كُنْتُمْ قَوْمًا فَاسِقِينَ ﴿٥٥﴾

وَمَا مَنَعَهُمْ أَنْ تُقْبَلَ مِنْهُمْ نَفَقَتُهُمْ

(1) Kuma a yanzu ga yāḳin Tabōka (munāfukai) sun bayyana da irin uzurran da suke kāwowa dōmin kada su fita, kamar mai cēwa, “To, Allah Ya hana zina, idan nā fita na ga mātan Rūmāwa, bā zan iya yin haḳuri daga barinsu ba. Sabōda haka inā son a karḑi uzurina kada a jēfa ni a cikin fitina”. Bai sani ba, da wannan rashin fitar ya jēfa kansa a cikin fitinar, dōmin zā a bar shi tāre da mātā, sū da shi kawai.

(2) Ḍayan abūbuwa biyu māsu kyau, sū ne mutuwa a kan shahāda kō rinjāya da sāmuni ganima da izza.

dōmin sū, sun kāfirta da Allah da ManzonSa, kuma bā su zuwa ga salla fāce sunā māsū kasāla, kuma bā su ciyarwa fāce sunā māsū kyāma.

55. Sabōda haka, kada dūkiyō-yinsu su bā ka sha'awa, kuma haka 'ya'yansu. Abin sani kawai, Allah Yanā nufin Ya yi musu azāba da su a cikin rāyuwar dūniya, kuma rāyukansu su fita alhāli kuwa sunā kāfirai.

56. Kuma sunā rantsuwa da Allah cēwa, lalle ne sū, haḳīka, daga gare ku suke, alhāli kuwa ba su zamo daga gare ku ba. Kuma amma sū mutāne ne māsū tsōro.

57. Dā sunā sāmūn mafaka kō kuwa waḍansu ḡulōli, kō kuwa wani mashigi, da sun jūya zuwa gare shi, kuma suna gaggawar shiga.

58. Kuma daga cikinsu akwai wanda yake zundēn ka a kan sha'anin dūkiyōyin sadaka, sai idan an bā su daga cikinta, su yarda, kuma idan ba a bā su ba daga cikinta sai su zamo sunā māsū fushi.

59. Kuma dā dai su lalle sun yarda da abin da Allah Ya bā su, da ManzonSa, kuma suka ce, "Ma'ishinmu Allah ne, zai kāwo mana daga falalarSa kuma ManzōnSa (zai bā mu). Lalle ne mū, zuwa ga Allah māsū kwaḡayi ne."

60. Abin sani kawai, dūkiyōyin sadaka na faḳirai ne da miskinai da māsū aiki a kansu, da waḡanda ake lallāshin zukātansu, kuma a cikin

إِلَّا أَنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ. وَلَا يَأْتُونَ الصَّلَاةَ إِلَّا وَهُمْ كَسَالٌ وَلَا يُنْفِقُونَ إِلَّا وَهُمْ كَارِهُونَ ﴿٥٥﴾

فَلَا تُعْجِبْكَ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ بِهَا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَتَزْهَقَ أَنْفُسُهُمْ وَهُمْ كَافِرُونَ ﴿٥٦﴾

وَيَخْلِفُونَ بِاللَّهِ إِلَهَهُمْ لِمَتَكُمْ وَمَا هُمْ بِتُكْرَمُونَ وَلَكِنَّهُمْ قَوْمٌ يَفْقَهُونَ ﴿٥٧﴾

لَوْ يَخَذُلُونَ مَلَجَعًا أَوْ مَعْرَاجًا أَوْ مَذَخَلًا لَوَلَّوْا إِلَيْهِ وَهُمْ يَجْمَحُونَ ﴿٥٨﴾

وَمِنْهُمْ مَن يَلْمِزُكَ فِي الصَّدَقَاتِ فَإِنْ أُعْطُوا مِنْهَا رَضُوا وَإِنْ لَمْ يُعْطُوا مِنْهَا إِذَا هُمْ يَسْتَخْطُونَ ﴿٥٩﴾

وَلَوْ أَنَّهُمْ رَضُوا مَا آتَاهُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَقَالُوا حَسْبُنَا اللَّهُ سَيُؤْتِينَا اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَرَسُولُهُ إِنَّا إِلَى اللَّهِ رَاغِبُونَ ﴿٦٠﴾

* إِنَّمَا الصَّدَقَاتُ لِلْفُقَرَاءِ وَالْمَسْكِينِ وَالْعَمِلِينَ عَلَيْهَا وَالْمَوْلَاةِ قُلُوبُهُمْ

fansar wuyōyi, da mabarta, da a cikin hanyar Allah da ɗan hanya (matafiyi). Farilla daga Allah Kuma Allah ne Masani, Mai hiki-ma.

61. Kuma daga cikinsu akwai waɗanda suke cūtar Annabi, kuma sunā cēwa, “Shi kunne⁽¹⁾ ne”. Ka ce: Kunnen alhēri gare ku, yanā ĩmāni da Allah, kuma yanā yarda da mūminai, kuma rahama ne ga waɗanda suka yi ĩmāni daga gare ku. Kuma waɗanda suke cūtar Manzon Allah sunā da azāba mai raɗaɗi.

62. Sunā rantsuwa da Allah sabōda ku, dōmin su yardar da ku Kuma Allah da ManzonSa ne mafi cancantar su yardar da Shi, idan sun kasance mūminai.

63. Shin, ba su sani ba cēwa, “Lalle ne wanda ya sāba wa Allah da ManzonSa, hakīka yanā da wutar Jahannama, yanā madawwami a cikinta? Waccan ita ce wulā-kantawa babba!”

64. Munāfukai sunā tsōron a saukar da wata sūra a kansu, wadda take bā su lābari ga abin da yake cikin zukātansu. Ka ce, “Ku yi izgili. Lalle ne, Allah ne Mai fitar da abin da kuke tsōro.”

وَفِي الرِّقَابِ وَالْغُرُمَةِ وَفِي سَبِيلِ
اللَّهِ وَأَبْنِ السَّبِيلِ فَرِيضَةً مِّنَ اللَّهِ
وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٦١﴾

وَمِنَهُمُ الَّذِينَ يُؤْذُونَ النَّبِيَّ وَيَقُولُونَ
هُوَ أَذُنٌ قُلْ أَذُنٌ خَيْرٌ لَّكُمْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ
وَيُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِينَ وَرَحْمَةٌ لِلَّذِينَ
آمَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ يُؤْذُونَ رَسُولَ
اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٦٢﴾

يَخْلِقُونَ بِاللَّهِ لَكُمُ الرِّضْوَةَ وَاللَّهُ
وَرَسُولُهُ أَحَقُّ أَنْ يُرْضَوْا إِنْ كَانُوا
مُؤْمِنِينَ ﴿٦٣﴾

أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّهُ مَن يُحَادِدُ اللَّهَ وَرَسُولَهُ
قَاتِلُوا لَهُ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدًا فِيهَا
ذَٰلِكَ الْخِزْيُ الْعَظِيمُ ﴿٦٤﴾

يَحْذَرُ الْمُنَافِقُونَ أَنْ تُنَزَّلَ عَلَيْهِمْ
سُورَةٌ تُنَبِّئُهُمْ بِمَا فِي قُلُوبِهِمْ قُلْ أَنتُمْ
إِنِ اللَّهُ مُخْرِجٌ مَا تَحْذَرُونَ ﴿٦٥﴾

(1) Shi kunne ne, ma'anarsa, kome ka gaya masa yana gaskatawa, watau wai ba shi da wayon gane gaskiya da ƙarya. Sabōda haka Allah Ya ce, kunnen alhēri, watau ya san gaskiya kuma yana gaskata ta, kuma ya san ƙarya, ba ya aiki da ita.

65. Kuma lalle ne, idan ka tam-baye⁽¹⁾, su haḳīka, sunā cēwa, “Abin ṣani kawai, mun kasance munā hira kuma munā wāsā.” Ka ce, “Shin da Allah, da kuma āyō-yinSa da ManzonSa kuka kasance kunā izgili?”

66. Kada ku kāwo wani uzuri, haḳīka, kun kāfirta a bāyan imānin-ku. Idan Mun yāfe laifi ga wata ḳungiya daga gare ku, zā Mu azabta wata ḳungiya sabōda, lalle, sun kasance māsu laifi.

67. Munāfukai maza da munāfukai mātā, sāshensu⁽²⁾ daga sāshe, sunā umurni da abin ƙi, kuma sunā hani daga alhēri. Kuma sunā damkēwar hannayensu. Sun mance Allah, sai Ya mantā da su. Lalle ne munāfukai sū ne fāsikai.

68. Allah yā yi wa'adi ga munā-fukai maza da munāfukai mātā da kāfirai da wutar Jahannama, sunā madawwama a cikinta. Ita ce ma'is-hiyarsu. Kuma Allah Yā la'ance su, kuma sunā da azāba zaunanniya.

69. Kamar waƙanda suke a gabāninku, sun kasance mafi tsananin ƙarfi daga gare ku, kuma mafi yawan dūkiyōyi da dīya. Sai suka ji daɗi da rabonsu, sai kuka ji daɗi da rabonku kamar yadda waƙanda

وَلَيْسَ سَأَلْتَهُمْ لَيَقُولُنَّ إِنَّمَا كُنَّا
فَخَوُصٌ وَتَلَعَبٌ قُلْ أَيْلَهُ وَءِ ابْنَيْهِ
وَرَسُولِهِ كُنتُمْ تَسْتَهْزِئُونَ ﴿٦٥﴾

لَا تَعْتَذِرُوا قَدْ كَفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ إِن
تَعَفَّ عَنْ طَائِفَةٍ مِنْكُمْ تَعَذِّبْ طَائِفَةً
يَا أَنَّهُمْ كَانُوا مُجْرِمِينَ ﴿٦٦﴾

الْمُتَفِقُونَ وَالْمُتَفِقَاتُ بَعْضُهُمْ مِنْ
بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمُنْكَرِ
وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمَعْرُوفِ وَيَقْبِضُونَ
أَيْدِيَهُمْ نَسُوا اللَّهَ فَنَسِيَهُمْ إِنَّ
الْمُتَفِقِينَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿٦٧﴾
وَعَدَ اللَّهُ الْمُتَفِقِينَ وَالْمُتَفِقَاتِ
وَالْكُفَّارَاتِ أَنَّ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا
هِيَ حَسْبُهُمْ وَلَعْنَهُمُ اللَّهُ وَلَهُمْ
عَذَابٌ مُّقِيمٌ ﴿٦٨﴾

كَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ كَانُوا أَشَدَّ مِنْكُمْ قُوَّةً
وَكَثَرَ أَمْوَالُهُمْ وَأُولَادُهُمْ فَاسْتَمْتَعُوا
بِخَلْقِهِمْ فَاسْتَمْتَعْتُمْ بِخَلْقِكُمْ
كَمَا اسْتَمْتَعَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ

(1) Ana a cikin tafiya zuwa Tabūka sai wasu mutāne daga cikin munāfukai suka ce wa junansu, “Wannan yana zaton ya ci gidajen Rumawa da Biranensu? Faufau.” Sai Allah Ya sanar da AnnabinSa (tsira da amāncin Allah su tabbata a gare shi) abin da suka faɗa. Sai ya ce, “Ku zo mani da waƙancan mutāne.” Da suka je masa ya ce muṣu “Kun ce kaza da kaza.” Sai suka yi rantsuwa da cēwa: ba mu kasance ba sai muna hira muna wāsā.

(2) Sū duka daidai suke ga hālin su na sharri. Damke hannu shi ne rōwa.

suke a gabāninku suka ji dāḍi, da rabonsu, kuma kuka kūtsa kamar kūtsāwarsu. Waɗancan ayyukansu sun bāci a dūniya da Lāhira, kuma waɗannan sū ne māsū hasāra.

70. Shin, lābarin waɗanda suke a gabāninsu bai je musu ba, mutānen Nūhu da Ādāwa da Samūdāwa da mutānen Ibrāhīm da Ma'abūta Madyana da waɗanda aka birkice? Manzanninsu sun jē musu da āyōyi bayyanannu. To, Allah bai kasance Yanā zāluntar su ba, amma sun kasance rāyukansu suke zālunta.

71. Kuma mummunai maza da mummunai mātā sāshensu maji-bincin sāshe ne, sunā umurni da alhērī⁽¹⁾ kuma sunā hani daga abin da bā a so, kuma sunā tsayar da salla, kuma sunā bāyar da zakka, kuma sunā dā'a ga Allah da ManzōnSa. Waɗannan Allah zai yi musu rahama. Lalle Allah ne Ma-buwāyi, Mai hikima.

72. Kuma Allah Yā yi wa'adi ga mummunai maza da mummunai mātā da gidājen Aljanna kōramu sunā gudāna daga karkashinsu, sunā madawwama a cikinsu, da wurāren zama māsū dāḍi a cikin gidājen Aljannar. Kuma yardā daga Allah ce mafi girma. Wancan shi ne babban rabo, mai girma.

73. Ya kai Annabi! Ka yāki kāfirai da munāfukai kuma ka tsaurara

يَخْلُقْنَهُمْ وَخُصَّمُوا لَكَ أُوتِيكَ
حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ
وَأُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٧٠﴾

الَّذِينَ أَتَيْنَا نَبَأَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ قَوْمُ
نُوحٍ وَعَادٍ وَثَمُودَ وَقَوْمَ إِبْرَاهِيمَ
وَأَصْحَابِ مَدْيَنَ وَالْمُؤْتَفِكَةَ أَتَيْنَهُمْ
رُسُلَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانَ اللَّهُ لِيَظْلِمَهُمْ
وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٧١﴾

وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ
بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ
الْمُنْكَرِ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ
الزَّكَاةَ وَيُطِيعُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ
أُولَئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ
حَكِيمٌ ﴿٧٢﴾

وَعَدَ اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ جَنَّاتٍ
تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا
وَمَسْكَنٍ ظَنِينَةٍ فِي جَنَّاتٍ عَدْنٍ وَرِضْوَانٍ
مِنَ اللَّهِ أَكْبَرُ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ
الْعَظِيمُ ﴿٧٣﴾

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ جَاهِدِ الْكُفَّارَ وَالْمُنَافِقِينَ

(1) Abin da aka sani ga sharī'a shī ne alhērī, kuma abin da da ba a sani ba ga sharī'a shī ne abin kī wanda bā a so.

a kansu. Kuma matattararsu Jahannama ce. Tir da ta zama makōmar!

74. Sunā rantsuwa da Allah, ba su faḍā ba, alhāli kuwa lalle ne, haḳīka, sun faḍi kalmar kāfirci, kuma sun kāfirta a bāyan musuluntarsu, kuma sun yi himma ga abin da ba su sāmu ba. Kuma ba su zargi kōme ba fāce dōmin Allah da ManzonSa Ya wadātar da su daga falalarSa. To, idan sun tūba zai kasance mafi alhēri gare su, kuma idan sun jūya bāya, Allah zai azabta su da azāba mai raḍaḍi a cikin dūniya da Lāhira, kuma bā su da wani masōyi kō wani mataimaki a cikin ƙasa.

75. Kuma daga cikinsu akwai waḍanda suka yi wa Allah alƙawari, “Lalle ne idan ya kāwo mana daga falalarSa, haḳīka, munā bāyar da sadaka, kuma lalle ne munā kasancēwa daga sālihai.”

76. To, a lōkacin da Ya bā su daga falalarSa, sai suka yi rōwa da shi, kuma suka jūya bāya sunā māsu bijirēwa.

77. Sai Ya biyar musu da munā-funci a cikin zukatansu har zuwa ga rānar da suke haḍuwa da Shi, sabōda sābā wa Allah ga abin da suka yi Masa alƙawari, kuma sabōda abin da suka kasance sunā yi na ƙarya.

78. Shin, ba su sani ba cēwa lalle ne Allah Yanā sanin asīrinsu da gānawarsu, kuma lalle Allah ne Masanin abūbuwan fake?

وَأَغْلَظْ عَلَيْهِمْ وَمَا أَوتَاهُمْ جَهَنَّمُ قَبَسٌ
الْمُصِيرُ ﴿٧٤﴾

يَحْلِفُونَ بِاللَّهِ مَا قَالُوا وَلَقَدْ قَالُوا كَلِمَةً
الْكُفْرِ وَكَفَرُوا بِعَدْلِ إِسْلِمِهِمْ وَهُمْ أَيْمًا
لَمَزَاتَ أُولَئِكَ وَمَآ أَتَقِمُوا إِلَّا أَنْ تُغْنِيَهُمُ اللَّهُ
وَرَسُولُهُ مِنْ فَضْلِهِ فَإِنْ يَتُوبُوا يَكُ خَيْرًا
لَهُمْ وَإِنْ يَتُوبُوا بَعْدَ ذَلِكَ مِنْهُ اللَّهُ عَذَابًا
أَلِيمًا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمَا لَهُمْ فِي
الْأَرْضِ مِنْ وَلٍ وَلَا نَصِيرٍ ﴿٧٥﴾

* وَمِنْهُمْ مَنْ عَاهَدَ اللَّهُ لَئِنْ آتَيْنَاهُمْ
فَضْلًا لَيُصَدِّقُنَّ وَلَكِنَّ مِنْ
الْفَاسِقِينَ ﴿٧٦﴾

فَلَمَّا آتَاهُمُ مِنْ فَضْلِهِ بَخِلُوا بِهِ
وَتَوَلَّوْا وَهُمْ مُّعْرِضُونَ ﴿٧٧﴾

فَأَعْقَبَهُمْ نِفَاقًا فِي قُلُوبِهِمْ إِلَى يَوْمِ يَلْقَوْنَهُ
بِمَا أَخْلَفُوا اللَّهَ مَا وَعَدُوهُ وَبِسَاءَ كَانُوا
بِكَذِبُونَ ﴿٧٨﴾

أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ سِرَّهُمْ
وَنَجْوَاهُمْ وَأَنَّ اللَّهَ عَالِمُ الْغُيُوبِ ﴿٧٩﴾

79. Waɗanda suke aibanta māsu yin alhēri daga mummunai a cikin dūkiyōyin sadaka, da waɗanda ba su sāmu fāce iyākar kōkarinsu, sai sunā yi musu izgili. Allah Yanā yin izgili gare su. Kuma sunā da azāba mai raɗaɗi.

80. Kō kā nēma musu gāfara ko ba ka nēma musu ba, idan ka nēma musu gāfara sau saba'in, to, Allah bā zai gāfarta musu ba. Sabōda sū, sun kāfirta da Allah da ManzonSa. Kuma Allah ba Ya shiryar da mutāne fāsikai.

81. Waɗanda aka bari sun yi farin ciki da zamansu a bāyan Manzon Allah, kuma suka ƙi su yi jihādi da dūkiyōyinsu da rāyukansu a cikin hanyar Allah, kuma suka ce, “Kada ku fita zuwa yāki a cikin zāfi.” Ka ce, “Wutar Jahannama ce mafi tsananin zāfi.” Dā sun kasance sunā fahimta!

82. Sabōda haka su yi dāriya kaɗan, kuma su yi kūka da yawa a kan sakamako ga abin da suka kasance sunā tsirfatāwa.

83. To, idan Allah Ya mayar da kai zuwa ga wata ƙungiya daga gare su, sa'an nan suka nēme ka izni dōmin su fita, to, ka ce, “Bā zā ku fita tāre da nī ba har abada, kuma bā zā ku yi yāki tāre da nī ba a kan wani maƙiyi. Lalle ne kū, kun yarda da zama a farkon lōkaci, sai ku zauna tāre da mātā māsu zaman gida.”

84. Kuma kada ka yi salla a kan kōwa daga cikinsu wanda ya mutu,

الَّذِينَ يَلْمِزُونَ الْمُطَّوِّعِينَ مِنَ
الْمُؤْمِنِينَ فِي الصَّدَقَاتِ وَالَّذِينَ لَا
يَجِدُونَ إِلَّا جُهْدَهُمْ فَيَسْخَرُونَ مِنْهُمْ
سَخِرَ اللَّهُ مِنْهُمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٧٩﴾

اسْتَغْفِرْ لَهُمْ أَوْ لَا تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ إِنْ تَسْتَغْفِرْ
لَهُمْ سَبْعِينَ مَرَّةً فَلَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ ذَلِكَ
يَا أَنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَاللَّهُ
لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿٨٠﴾

فَرِحَ الْمُخَلَّفُونَ بِمَقْعَدِهِمْ خِلَافَ رَسُولِ اللَّهِ
وَكَرِهُوا أَنْ يُجَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ
فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَقَالُوا لَا تَنْفِرُوا فِي الْحَرِّ قُلْ
نَارُ جَهَنَّمَ أَشَدُّ حَرًّا لَوْ كَانُوا يَفْقَهُونَ ﴿٨١﴾

فَلْيَضْحَكُوا قَلِيلًا وَلْيَبْكُوا كَثِيرًا جَزَاءً بِمَا
كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٨٢﴾

فَإِنْ رَجَعَكَ اللَّهُ إِلَى طَائِفَةٍ مِنْهُمْ
فَأَسْتَغْنُواكَ لِلْخُرُوجِ فَقُلْ لَنْ تَخْرُجُوا مَعِيَ
أَبَدًا وَلَنْ تُقَاتِلُوا مَعِيَ عَدُوًّا إِنَّكُمْ رَضِيتُمْ
بِالْمُعُودِ أَوَّلَ مَرَّةٍ فَاتَّعَدُوا مَعَ الْخَالِفِينَ ﴿٨٣﴾

وَلَا تَصَلِّ عَلَى أَصَدٍ مِنْهُمْ مَاتَ أَبَدًا وَلَا تَقُمْ

har abada, kuma kada ka tsaya a kan kabarinsa. Lalle ne sū, sun kâfirta da Allah da ManzonSa, kuma sun mutu alhāli kuwa sunā fāsikai.

85. Kuma kada dūkiyōyinsu da dīyansu su bā ka sha'awa. Abin sani kawai, Allah Yanā nufin Ya yi musu azāba da su a cikin dūniya, kuma rāyukansu su fita alhāli kuwa sunā kāfirai.

86. Kuma idan aka saukar da wata Sūra cēwa: Ku yi īmāni da Allah kuma ku yi jihādi tāre da ManzonSa. Sai mawadāta daga gare su su nēmi izninka, kuma su ce: Ka bar mu mu kasance tāre da mazauna.

87. Sun yarda da su kasance tāre da mātā māsū zama (a cikin gidāje). Kuma aka rufe a kan zukātansu, sabōda haka, sū, bā su fahimta.

88. Amma Manzon Allah da waɗanda suka yi īmāni tāre da shi, sun yi jihādi da dūkiyōyinsu da rāyukansu. Kuma waɗannan sunā da ayyukan alhēri, kuma waɗannan sū ne māsū cin nasara.

89. Allah yā yi musu tattalin gidājen Aljanna, kōramu sunā guɗāna daga karkashinsu, sunā madauwama a cikinsu. Wancan ne babban rabo mai girma.

90. Kuma māsū uzuri daga kauyāwa zuka zo dōmin a yi musu izini, kuma waɗanda suka yi wa Allah da ManzonSa karya, suka yi zamansu. Wata azāba mai raɗaɗi zā ta sāmi waɗanda suka kāfirta daga gare su.

عَلَىٰ قَوْمٍ مَّا هُمْ كَافِرُونَ يَا اللَّهُ وَرَسُولِهِ وَمَا تَوْفِيقِي ۖ
وَهُمْ قَاسِقُونَ ﴿٨٥﴾

وَلَا تُعْجِبْكَ أَمْوَالُهُمْ وَأَوْلَادُهُمْ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ
أَنْ يُعَذِّبَهُمْ بِهَا فِي الدُّنْيَا وَتَزْهَقَ أَنْفُسُهُمْ
وَهُمْ كَافِرُونَ ﴿٨٦﴾

وَإِذَا أُنزِلَتْ سُورَةٌ أَنَّهُ آمَنُوا بِاللَّهِ وَجَاهِدُوا
مَعَ رَسُولِهِ اسْتَأْذَنَكَ أَذِلَّةٌ أَتَوْا الْقَوْلَ مِنْهُمْ
وَقَالُوا آذِنَا نَحْنُ مَعَ الْقَتْلِ عِدَّتِ ﴿٨٧﴾

رَضُوا بِأَنْ يَكُونُوا مَعَ الْخَوَالِفِ وَطُبِعَ عَلَىٰ
قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَفْقَهُونَ ﴿٨٨﴾

لَكِنِ الرُّسُلُ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا مَعَهُ
جَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ وَأُولَٰئِكَ
لَهُمُ الْخَيْرَاتُ وَأُولَٰئِكَ هُمُ
الْمُقْلِحُونَ ﴿٨٩﴾

أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا ذَٰلِكَ الْقَوْلُ
الْعَظِيمُ ﴿٩٠﴾

وَجَاءَ الْمُعَذِّرُونَ مِنَ الْأَعْرَابِ لِيُؤْذَنَ لَهُمْ
وَقَعَدَ الَّذِينَ كَذَبُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ
سَيُصِيبُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابٌ
أَلِيمٌ ﴿٩١﴾

91. Bābu laifi a kan maraunana kuma haka majinyata, kuma bābu laifi a kan waɗanda bā su sāmuni abin da suke ciyarwa idan sun yi nasiha⁽¹⁾ ga Allah da ManzonSa. Kuma bābu wani laifi a kan māsu kyautatāwa. Kuma Allah ne Mai gāfara, Mai tausayi.

92. Kuma bābu (laifi) a kan waɗanda idan sun je maka dōmin ka dauke su, ka ce, “Bā ni da abin da nake daukar ku a kansa,” suka jūya alhāli kuwa idānunsu sunā zubar da hawāye dōmin baƙin ciki cēwa ba su sāmuni abin da suke ciyarwa ba.

93. Abin sani kawai, laifi yanā a kan waɗanda suke nēman izininka alhāli kuwa sū mawadāta ne. Sun yarda su kasance tāre da mātā mamaya (gidāje), kuma Allah Yā dan-ne a kan zukātansu, dōmin haka sū, bā su gānēwa.

94. Sunā kāwo uzurinsu zuwa gare ku idan kun kōma zuwa gare su. Ka ce, “Kada ku kāwo wani uzuri, bā zā mu amince muku ba. Haƙiƙa, Allah Yā bā mu lābāri daga lābārunku, Allah zai ga aikinku kuma ManzonSa (zai gani). Sa'an nan kuma a mayar da ku zuwa ga Masanin gaibi da bayyane, sai Ya bā ku lābarin abin da kuka kasance kunā aikatāwa.”

95. Zā su yi rantsuwa da Allah a gare ku idan kun jūya zuwa gare su, dōmin ku kau da kai daga gare su.

لَيْسَ عَلَى الصُّبْحَاءِ وَلَا عَلَى الْمَرْضَىٰ وَلَا عَلَى الَّذِينَ لَا يَجِدُونَ مَا يَنْفِقُونَ حَرَجٌ إِذَا نَصَحُوا لِلَّهِ وَرَسُولِهِ مَا عَلَى الْمُحْسِنِينَ مِنْ سَبِيلٍ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٩١﴾

وَلَا عَلَى الَّذِينَ إِذَا مَا أَتَوْكَ لِتَحْمِلَهُمْ قُلْتَ لَا أَجِدُ مَا أَحْمِلُكُمْ عَلَيْهِ تَوَلَّوْا وَأَعْيَتُهُمْ تَفِيضٌ مِنَ الْأَمْعِ حَزَنًا أَلَّا يَجِدُوا مَا يَنْفِقُونَ ﴿٩٢﴾

* إِنَّمَا السَّبِيلُ عَلَى الَّذِينَ يَسْتَأْذِنُونَكَ وَهُمْ أَغْنِيَاءُ رَضُوا بِأَنْ يَكُونُوا مَعَ الْخَوَالِفِ وَطَبَعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٩٣﴾

يَعْتَذِرُونَ إِلَيْكُمْ إِذَا رَجَعْتُمْ إِلَيْهِمْ قُلْ لَا تَعْتَذِرُوا لَنْ تُؤْمِنَ لَكُمْ قَدْ نَبَأَ اللَّهُ مِنْ أَخْبَارِكُمْ وَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ يُؤْتِرُكُمْ إِلَىٰ عِلْمِ الْغَيْبِ وَاللَّهُ وَلِيُّ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٩٤﴾

سَيَخْلِفُونَ بِاللَّهِ لَكُمْ إِذَا انْقَلَبْتُمْ

(1) Nasiha ita ce su fadi maganar ƙwarai; kyautatawa ita ce a yi aiki dōmin Allah, ba dōmin nēman dūniya ba.

To, ku kau da kai daga gare su don kō sū k̄azantā ne, kuma Jahannama ce matattararsu bisa ga sakamakon abin da suka kasance sunā tsir-fatawa.

96. Sunā rantsuwa gare ku dōmin ku yarda da su. To, idan kun yarda da su, to, lallai ne Allah bā Shi yarda da mutāne fāsīkai.

97. Kauyāwa ne mafi tsananin⁽¹⁾ kāfirci da munāfinci, kuma sū ne mafi kamanta ga rashin sanin haddōdin abin da Allah Ya saukar a kan ManzōnSa. Kuma Allah ne Masani, Mai hikima.

98. Kuma daga Kauyāwa akwai waɗanda⁽²⁾ suke riƙon abin da suke ciyarwa a kan tārā ce, kuma sunā saurāron aukuwar masifa a gare ku, aukuwar mummunar masifa ta tabbata a kansu. Kuma Allah ne Mai ji, Masani.

99. Kuma daga Kauyāwa akwai waɗanda suke yin īmani da Allah da Rānar Lāhira, kuma sunā riƙon abin da suke ciyarwa (tamkar) waɗansu ibādōdin nēman kusanta ne a wurin Allah da addu'ō'in ManzōnSa. To, lalle ne ita (ciyarwar nan) ibādar nēman kusanta ce a gare su. Allah zai shigar da su a cikin RahamarSa. Lalle Allah ne Mai gāfara, Mai jin kai.

إِلَيْهِمْ يُعْرِضُونَ فَأَعْرِضُوا عَنْهُمْ
إِنَّهُمْ رِجْسٌ وَمَا لَهُمْ جَهَنَّمَ جَزَاءً يَمْا
كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٩٦﴾

يَخْلِفُونَ لَكُمْ لِتَرْضَوْا عَنْهُمْ فَإِن
تَرْضَوْا عَنْهُمْ فَإِنَ اللَّهُ لَا يَرْضَىٰ عَنِ
الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ ﴿٩٧﴾

الْأَعْرَابُ أَشَدُّ كُفْرًا وَبِقَافًا وَلَا جُذُرَ إِلَّا
يَمَاسُوا حَدُودَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَىٰ رَسُولِهِ
وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٩٨﴾

وَمِنَ الْأَعْرَابِ مَن يَتَّخِذُ مَا يُنْفِقُ
مَعْرَماً وَيَتَرْتَضِ بِكُفْرِ اللَّهِ وَآيِرٍ عَلَيْهِمْ
ذَآيِرَةُ السَّوْءِ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٩٩﴾

وَمِنَ الْأَعْرَابِ مَن يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ
الْآخِرِ وَيَتَّخِذُ مَا يُنْفِقُ قُرْبًا عِنْدَ اللَّهِ
وَصَلَوَاتِ الرَّسُولِ إِلَّا أَنهَا قُرْبَةٌ لَهُمْ
سَيَجْزِيهِمُ اللَّهُ فِي رَحْمَتِهِ إِنَّ اللَّهَ
عَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٠٠﴾

(1) Kauyāwa ne mafi tsananin kāfirci dōmin nīsansu daga sanin hālāyen girmamāwa da na zamantakēwa, sa'an nan da nīsansu daga Annabi har su saurari abin da ya zo da shi.

(2) Kauyāwa kashi biyu ne: akwai wāwāye munāfukai māsu ganin addīni yā dōra musu nauyin biyan zakka da sauran ayyukan alhērī, sunā ɗaukar sa kamar tārā da biyan kakkarai. Kuma akwai Kauyāwa māsu hankali sun sanī Annabi manzo ne daga Allah, sunā ɗaukar abin da addīni ya aza musu duka ibāda ne, sunā fātar kusanta da shi zuwa ga Allah, Ubangijinsu. To su mutānen kwarai ne, zā su shiga Aljanna.

100. Kuma masu tsērēwa⁽¹⁾ na farko daga Muhājirina da Ansar da waɗanda suka bi su da kyautatāwa, Allah Ya yarda daga gare su su kuma sun yarda daga gare Shi, kuma Ya yi masu tattalin gidājen Aljanna: kōramu sunā gudana a karkashinsu, suna madawwama a cikinsu har abada. Wancan ne babban rabo mai girma.

101. Kuma daga waɗanda suke a gēfenku daga kauryāwa akwai munāfukai,⁽²⁾ haka kuma daga mutānen Madīna: sun gōge a kan munāfunci, bā ka sanin su, Mū ne Muke sanin su. Zā Mu yi musu azāba sau biyu, sa'an nan a mayar da su zuwa ga azāba mai girma.

102. Kuma da waɗansu, sun yi furuci⁽³⁾ da laifinsu, sun haɗa aiki na kwarai da wani mummana. Akwai tsammānin Allah Ya karɓi tūba a kansu. Lallai Allah ne Mai gāfara, Mai jin kai.

103. Ka karɓi sadaka daga dūkiyōyinsu kana mai tsarkake su, kuma kana mai tabbatar da kirkinsu da ita. Kuma ka yi musu addu'a. Lallai addu'ō'inka natsuwa ne a gare su. Kuma Allah ne Mai ji, Masani.

وَالَّذِينَ آمَنُوا مِن الْأَوَّلُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ
وَالْأَنْصَارِ وَالَّذِينَ اتَّبَعُوهُمْ بِإِحْسَانٍ
رَّضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ وَأَعَدَّ
لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ
خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ذَلِكَ الْفَوْزُ
الْعَظِيمُ ﴿١٠٠﴾

وَمَنْ حَوَّلَ كُفْرًا مِنَ الْأَعْرَابِ مُتَّقُونَ
وَمِنْ أَهْلِ الْمَدِينَةِ مَرَدُّوا عَلَى الْقَلْبِ لَا
تَعْلَمُهُمْ نَحْنُ نَعْلَمُهُمْ سَنُعَذِّبُهُمْ
مَرَّتَيْنِ ثُمَّ يُرَدُّونَ إِلَى عَذَابٍ عَظِيمٍ ﴿١٠١﴾

وَالْآخَرُونَ آمَنُوا بِذُنُوبِهِمْ خَلَطُوا عَمَلًا
صَالِحًا وَآخَرَ سَيِّئًا عَسَى اللَّهُ أَن يَتُوبَ
عَلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٠٢﴾

خَذَلْنَا أُمُودَهُمْ صَدَقَ عَنْهُمْ نُفُوسُهُمْ وَتُرِيبُهُمْ
وَصَلَّى عَلَيْهِمْ إِنَّ صَلَاتَكَ سَكَنٌ لَهُمْ وَاللَّهُ
سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١٠٣﴾

(1) Yākin Tabūka ya kasa jama'ar Musulmi gwargwadon Īmāninsu da ayyukansu da gabātarsu a cikin addīni, cikin darajōji da dāba kōfi. Darajar farko ita ce, Sahabban farko waɗanda suka tsēre wa sauran mutāne ga shiga Musulunci da karkashin Īmāni da yawan aiki da tsarkake zūciya ga aikin Allah.

(2) Kungiya ta biyu munāfukai māsu zurfin wayo, sun san yadda suke biyo munāfuncinsu sabōda gōgēwa da iya munāfunci har mutāne bā zā su iya gāne su ba, sai Allah Ya tōna su.

(3) Wata kungiya wadda ta yi munāfunci, tā fi fita zuwa yāki amma kuma suka ga sun yi laifi suka yi iḱirāri da cēwa “sun yi laifi,” sa'an nan suka tūba, Allah Ya karɓi tūbarsu.

104. Shin, ba su sani ba, cewa lallai Allah ne Yake karɓar tūba daga bāyinSa, kuma Yanā karɓar sadakōkinsu, kuma lalle Allah ne Mai karɓar tūba, Mai jin kai?

105. Kuma ka ce, “Ku yi aiki, sa'an nan Allah zai ga aikinku, da ManzonSa da Muminai, kuma zā a mayar da ku zuwa ga Masanin fake da bayyane, sa'an nan Ya bā ku lābāri ga abin da kuka kasance kunā aikatāwa.”

106. Kuma da waɗansu waɗanda⁽¹⁾ aka jinkirtar ga umurnin Allah, kō dai Ya yi musu azāba kō kuma Ya karɓi tūba a kansu. Kuma Allah ne Masani, Mai hikima.

107. Kuma waɗanda⁽²⁾ suka riƙi wani masallaci dōmin cūta da kā-firci da nēman rarrabēwa a tsakānin mūminai da bagēwa ga taimakon wanda ya yāki Allah da ManzonSa daga gabāni, kuma haƙiƙa sunā yin rantsuwa cewa, “Ba mu yi nufin kōmai ba fāce alhēri” alhāli kuwa Allah Yanā yin shaida cewa, su, haƙiƙa, maƙaryata ne.

108. Kada ka tsaya a cikinsa har abada. Lalle ne, Masallaci wanda

أَمْرُكُمْ أَنَّ اللَّهَ هُوَ يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ
عِبَادِهِ وَيَأْخُذُ الصَّدَقَاتِ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ
التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿١٠٤﴾

وَقُلِ اعْمَلُوا فَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ
وَالْمُؤْمِنُونَ وَسَيَرْجُونَ إِلَى اللَّهِ الْعَلِيمِ
وَالشَّاهِدَةُ قِيَّتُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٠٥﴾

وَالْآخَرُونَ مَرْجُونَ لِأَمْرِ اللَّهِ إِمَّا يُعَذِّبُهُمْ
وَإِمَّا يُتُوبُ عَلَيْهِمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ
حَكِيمٌ ﴿١٠٦﴾

وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مَسْجِدًا ضِرَارًا
وَكُفْرًا وَتَفْرِيقًا بَيْنَ الْمُؤْمِنِينَ
وَأَصَادًا لِمَنْ حَارَبَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ مِنْ
قَبْلُ وَلَيَخْلِفُنَّ إِنْ أَرَدْنَا إِلَّا الْخُسْفَىٰ
وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿١٠٧﴾

لَا تَقُمْ فِيهِ أَبَدًا الْمَسْجِدُ أَشْنَسَ عَلَى النَّفَىٰ

(1) Wata ƙungiya wadda ita ba munāfuka ba ce, amma kuma ba su fita zuwa yākin ba, kuma bā su da wani dalīlī sai kasāla kawai da taushēwar Shaidan. Waɗannan an jinkirtar da al'amarinsu har Allah Ya yi hukunci a kansu.

(2) Wata ƙungiya ta munāfukai māsu aiki dōmin tumfuka ƙarfin Musulmi ta hanyar da bā a iya gānēwa da sauri. Kamar su gina masallaci kusa da wani tsāhon masallaci da sūnan taimakon addīni amma da nufin su raba jama'ar Musulmi, kuma sun sāmi wurin da zā su riƙa tāro da bōye kāyan yāki da shirin sharri ga Musulmi. Kamar ma'abūta Masjidil Dīrār, wanda aka yi kusa da masallacin Kuba a Madīna. Aikinsu bai tsaya ga lōkacin yākin Tabūka ba, sabōda haka aka ce, da bagēwa ga wanda ya yāki Allah a gabāni, watau a gabānin bayyanar fallasar munāfukai da yākin Tabūka.

aka yi harsāshinsa a kan taƙawa tun farkon yini, shi ne mafi cancantar ka tsaya a cikinsa. A cikinsa akwai wadansu maza sunā son su tsarkaka.⁽¹⁾ Kuma Allah Yanā son māsu nēman tsarkakuwa.

109. Shin, wanda ya sanya harsāshin gininsa a kan taƙawa daga Allah da yarda, shi ne mafi alhēri kō kuwa wanda ya sanya harsāshin gininsa a kan gābar rāmi mai tuskāwa? Sai ya rūsā da shi a cikin wutar Jahannama. Kuma Allah bā Ya shiryar da mutāne azzā-lumai.

110. Gininsu, wanda suka gina, bā zai gushe ba yanā abin shakka a cikin zukātansu, fāce idan zukātansu sun yanyanke. Kuma Allah ne Masani, Mai Hikima.

111. Lalle ne, Allah Yā saya⁽²⁾ daga mummunai, rāyukansu da dūkiyōyinsu, da cēwa sunā da Al-janna, sunā yin yāki a cikin hanyar Allah, sabōda haka sunā kashēwa anā kashē su. (Allah Yā yi) wa'adi a kanSa, tabbace, a cikin Attaura da Linjila da Alkur'āni. Kuma wāne ne mafi cikāwa da alkawarinsa daga Allah? Sabōda haka ku yi bushāra da cinikinku wanda kuka kulla da

مِنَ أَوَّلِ يَوْمٍ أَحَقُّ أَنْ تَقُومَ فِيهِ
رِجَالٌ لَّيْجُوبَتُ أَنْ يَتَّخِذُوا وَاللَّهُ يُحِبُّ
الْمُطَهِّرِينَ ﴿١٠٩﴾

أَفَعَمَّ أَسْمَسَ بُنْيَنَهُ عَلَى تَقْوَىٰ مِنَ اللَّهِ
وَرِضْوَانٍ خَيْرٍ أَمْ مَنْ أَسْمَسَ بُنْيَنَهُ عَلَى
شَفَا جُرْفٍ هَارٍ فَأَتَاهَا بِيَمِينٍ نَارِ جَهَنَّمَ
وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿١١٠﴾

لَا يَزَالُ بُنْيَنُهُمُ الَّذِي بَنَوْا رِيبَةً فِي
قُلُوبِهِمْ إِلَّا أَنْ تَقَطَّعَ قُلُوبُهُمْ وَاللَّهُ
عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿١١١﴾

۞ إِنْ اللَّهُ أَشْرَقَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ
أَنْفُسُهُمْ وَأَمْوَالُهُمْ بِأَنْ لَهُمُ الْجَنَّةُ
يُقْتَلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيَقْتُلُونَ
وَيُقْتَلُونَ وَعْدًا عَلَيْهِ حَقٌّ فِي
الْتَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ وَالْفُرْقَانِ وَمَنْ
أَوْفَىٰ بِعَهْدِهِ مِنَ اللَّهِ فَاسْتَبْشِرُوا
بِيعْدِكُمُ الَّذِي بَايَعْتُمْ يَوْمَهُ وَذَلِكَ هُوَ

(1) Sunā son tsarkaka ta bōye da ta bayyane. Ta bōye sananniya ce, ita ce rashin munāfunci, kuma ta bayyane ita ce sunā kāma rūwa a bāyan sun karce kashinsu da dūtse. kamar yadda ya zo a cikin Hadīsi. Allah ne Mafi sani.

(2) Bāyan bayānin nau'ukan kāfirai da alāmōninsu da yadda zā a bi wajen yankēwa da su, da barin fage ga mumminai na kwarai, sai kuma Yā kirāyi mumminai zuwa ga mubāya'a ga Allah, watau ciniki, sa'an nan Ya bayyana musu kuɗin saye da abin sayarwa, ya ce: Allah Yā saya daga mumminai...

Shi. Kuma wancan shi ne babban rabo, mai girma.

112. Māsu⁽¹⁾ tūba, māsu bautāwa, māsu gōdēwa, māsu tafiya, māsu ruku'i, māsu tawālī'u, māsu umurni da alhēri da māsu hani daga abin da aka kī da māsu tsarēwa ga iyākōkin Allah. Kuma ka bāyar da bushāra ga muminaī.

113. Bā ya kasancēwa⁽²⁾ ga Annabī da waḡanda suka yi īmāni, su yi istigifāri ga mushirikai, kuma kō dā sun kasance ma'abūta zumunta ne daga bāyan sun bayyana a gare su, cēwa lalle ne, sū, 'yan Jahīm ne.

114. Kuma istigifārin Ibrāhīm ga ubansa bai kasance ba fāce sabō-da wani wa'adi ne da ya kulla alkawarinsa da shi, sa'an nan a lōkacin da ya bayyana a gare shi (Ibrāhīm) cēwa lalle ne shī (ubansa) maKiyi ne ga Allah, sai ya barranta daga gare shi. Lalle ne Ibrahim, haKīka, mai yawan addu'a ne, mai haKuri.

115. Kuma Allah bai kasance mai batar da mutāne a bāyan Yā shiryar da su ba, sai Ya bayyana musu abin da zā su yi taKawa da shi. Lalle ne Allah, ga kōme, Masani ne.

الْقُورُ الْعَظِيمُ ﴿١١٠﴾

الَّتِي بُدِئَ الْخَلْقُ فِيهَا
الَّتِي يُخَوَّلُ الرَّكْعُونَ
الَّتِي جُذِرَ الْأَمْرُوتُ بِالْمَعْرُوفِ
وَالنَّاهُوتُ عَنِ الْمُنْكَرِ وَالْحَفُوظُونَ
لِحُدُودِ اللَّهِ وَيَسِّرَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١١١﴾

مَا كَانَ لِلنَّبِيِّ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَنْ
يَسْتَغْفِرُوا لِلْمُشْرِكِينَ وَلَوْ كَانُوا
أُولَىٰ قُرْبَىٰ مِنْ بَعْدِ مَا بُدِئَ لَهُمُ الْأَمْرُ
أَصْحَابُ الْجَحِيمِ ﴿١١٢﴾

وَمَا كَانَ اسْتِغْفَارُ إِبْرَاهِيمَ لِأَبِيهِ إِلَّا
عَنْ مَوْعِدَةٍ وَعَدَهَا إِيَّاهُ فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهُ
أَنَّهُ عَدُوٌّ لِلَّهِ تَبَرَّأَ إِلَيْهِ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ لَأَوَّاهٌ
عَلِيمٌ ﴿١١٣﴾

وَمَا كَانَتْ لِلَّهِ تُحِيلٌ قَوْمًا بَعْدَ إِذْ
هَدَيْنَاهُمْ حَقًّا يَبَيِّنَ لَهُمْ مَا يَتَّقُونَ إِنَّ
اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١١٤﴾

(1) Sa'an nan kuma ya bayyana a cikin wannan āyā ta 112 siffōfin muminaī waḡanda aka fuskantar da kiran nēman ciniki da su.

(2) Bayānin umurni da yanke wa kāfirai, kō da sun mutu, da barin yi musu addu'ar alhēri.

116. Lalle ne Allah Yanā⁽¹⁾ da mulkin sammai da ƙasa, Yanā rā-yarwa kuma Yanā matarwa. Kuma bā ku da wani masōyi, kuma bā ku da mataimaki, baicin Allah.

117. Lallai ne, haƙiƙa, Allah Ya karɓi tūbar Annabi da⁽²⁾ Muhājirīna da Ansār waɗanda suka bī shi, a cikin sa'ar tsanani, daga bāyan zukātan wani ɓangare daga gare su sun yi kusa su karkata, sa'an nan (Allah) Ya karɓi tūbarsu. Lalle, Shī ne Mai tausayi, Mai jin ƙai gare su.

118. Kuma (Allah) Yā karɓi tūba a kan ukun⁽³⁾ nan waɗanda aka jinkirtar har ƙasa da yalwarta ta yi ƙunci a kansu, kuma rāyu-kansu suka yi ƙunci a kansu, kuma suka yi zaton bābu wata mafaka daga Allah fāce (kōmāwa) zuwa gare Shi. Sa'an nan Allah Ya karɓi tūbarsu, dōmin su tabbata a kan

إِنَّ اللَّهَ لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
يُخَيِّرُ وَيُخَيِّتُ وَمَا لَكُم مِّن دُونِ اللَّهِ
مِن وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿١١٦﴾

لَقَدْ قَابَ اللَّهُ عَلَى الشَّيْرِ وَالْمُهَاجِرِينَ
وَالْأَنْصَارِ الَّذِينَ اتَّبَعُوهُ فِي سَاعَةِ الْعُسْرَةِ
مِنْ بَعْدِ مَا كَادَ يَزِيغُ قُلُوبُ فَرِيقٍ
مِّنْهُمْ ثُمَّ قَابَ عَلَيْهِمْ إِنَّهُ رَبُّهُمْ ذُو
الْحَيْمَةِ ﴿١١٧﴾

وَعَلَى الثَّلَاثَةِ الَّذِينَ خُلِفُوا حَتَّىٰ إِذَا ضَاقَتْ
عَلَيْهِمُ الْأَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ وَضَاقَتْ عَلَيْهِمْ
أَنفُسُهُمْ وَظَنُّوْا أَن لَّا مَلْجَأَ مِنْ اللَّهِ إِلَّا
إِلَيْهِ ثُمَّ قَابَ عَلَيْهِمْ لِيَتُوبُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ
الْغَوَّابُ الرَّجِيمُ ﴿١١٨﴾

(1) Wannan āyā tanā nūna cēwa taklīfin da Allah Yake azā wa bāyınSa na yāki da waninSa, bā dōmin ya wahalar da su ba ne. Yanā yi ne dōmin alhērī a gare su, Shī Allah Mawādaci ne, Yanā da ƙasa da sammai, kuma Shī ne Mai yin halittar kōme.

(2) Yā fāra gabātar da cēwa “Allah Yā karɓi tūbar Annabi da waɗanda Ya ambata tāre da shi” dōmin ya biyar āyar da ke zuwa ta tūbar waɗanda suka yi zamansu, bā da wani uzuri ba, kuma sū bā munāfuƙai ba, aka jinkirtar da maganar tūbarsu har a bāyan hōron kwana hamsin bābu mai yi musu magana, bisa hanin Allah. Kuma dā an ambaci karɓar tūbarsu kawai bā da an gabātar da tūbar waɗanda suka fīta ba, dā sai a ce sun fi waɗanda suka fīta, dōmin an yi nassi a kan tūbarsu. Wanda aka yi nassi a kan tūbarsa, yā fi wanda aka bari a cikin duhu.

(3) Sū mutāne uku waɗanda aka jinkintar da al'amarinsu, a āyā ta 106, sū ne Ka'abu hn Mālīki da Murārātu bn Rabī'a el Amry, da Hilālu bn Umaiya el Wākīfy: sun ƙi fīta, bā da wani uzuri ba, kuma a lōkacin da Annabi ya kōmo daga Tabūka, waɗanda ba su fīta ba suka tafī suka faɗi uzurōrinsu na rashin fīta. Annabi ya karɓa musu kuma ya nēma musu gāfara. Amma su ukun, suka faɗi gaskiya cēwa sun zauna ne bā dōmin munāfunci ba, sai dai abin yā kasance haka kawai bā da wani uzuri ba. To, Annabi ya ce su dākata sai abin da Allah Ya ce a kansu. Aka hana kōwa ya yi musu magana a cikin Madīna, har mātansu na aure. Suka yi kwāna hamsin a cikin matsuwa, sa'an nan Allah Ya sauko da tūbarsu.

tūba. Lalle Allah ne Mai karɓar tūba, Mai jin kai.

119. Ya ku waɗanda suka yi imāni! Ku bi Allah da taƙawa, kuma ku kasance tare da māsu gaskiya.

120. Bā ya kasancēwa⁽¹⁾ ga mutānen Madīna da wanda yake a gēfensu, daga ƙauyāwa, su sāɓa daga bin Manzon Allah, kuma kada su yi gudu da rāyukansu daga ransa. Wancan, sabōɗa ƙishirwa bā ta sāmuni su, haka kuma wata wahala, haka kuma wata yunwa, a cikin hanyar Allah, kuma bā su taƙin wani mataki wanda yake taƙaitar da ƙāfirai kuma bā su sāmuni wani sāmu daga maƙiyi faɗe an rubuta musu da shi, laɗar aiki na ƙwarai. Lallai ne Allah bā Ya tōzar-ta laɗar māsu kyautatāwa.

121. Kuma bā su ciyar da wata ciyarwa, ƙarama kō babba, kuma bā su kēta wani rafi sai an rubuta musu, dōmin Allah Ya sāka musu da mafi kyāwon abin da suka kasance suna aikatāwa.

122. Kuma bā ya kasancēwa ga muminaɗi su fita zuwa yāƙi gabāɗaya.⁽²⁾ Sabōɗa haka, don me ne

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا
مَعَ الصَّادِقِينَ ﴿١١٩﴾

مَا كَانَ لِأَهْلِ الْمَدِينَةِ وَمَنْ حَوْلَهُمْ
مِنَ الْأَعْرَابِ أَنْ يَتَخَلَّفُوا عَنْ رَسُولِ
اللَّهِ وَلَا يَرْغَبُوا بِأَنفُسِهِمْ عَنْ نَفْسِهِ
ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ لَا يُصِيبُهُمْ ظَمَأٌ وَلَا
نَصَبٌ وَلَا مَخْمَصَةٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا
يَقْطَعُونَ مَوْطِئًا يَغِيظُ الْكُفَّارَ وَلَا
يَمَآئِلُوتُ مِنْ عَذُوبَتِنَا إِلَّا لَكَيْبَ لَهُمْ
بِهِمْ عَمَلٌ صَالِحٌ إِنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ
الْمُحْسِنِينَ ﴿١٢٠﴾

وَلَا يُفْقُونَ تَفَقُّهً صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً
وَلَا يَقْطَعُونَ وَادِيًا إِلَّا أَكْتَبَ لَهُمْ
لِيَجْزِيََهُمُ اللَّهُ أَحْسَنَ مَا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿١٢١﴾

وَمَا كَانَ الْمُؤْمِنُونَ لِيَنفِرُوا

(1) Bayānin falalar mutāne da ke zaune a Madīna tare da Annabi, a lokacin da ko bayansa.

(2) Bayan ya ƙare bayani a kan falalar da Allah Ya fiɗa mazauna Madīna da ita, sabōɗa haka bā ya halatta a gare su su sāɓa wa Annabi da zama a bayan ya fita zuwa yāƙi. Sa'an nan kuma ya yi idiraki da ishārar cewa fita zuwa yāƙi farillar kifāya ce: wasu suna dauke wa wasu. Kuma bā ya kyautuwa a ce kōwa ya zama sojan yāƙi, a bar sauran ayyuka na lalōrar rāyuwa kamar fita nēman ilmi, shi ma farillar kifāya ne tilas wasu su fita zuwa nēmansa dōmin idan sun kōma ga mutānensu sai su karantar da su. Hikimar ayyar ta fāra da maganar fita zuwa yāƙi kuma ta ƙare da sakamakon kōmōwa daga makaranta dōmin nunawar fita zuwa gare su duka wajibi ne: wanda wani ke iya dauke wa wani. Allah ne Mafi sani.

Allah Yā jūyar da zukātansu, dōmin, hākīka, sū mutāne ne, bā su fahimta.

128. Lalle ne, hākīka, Manzo⁽¹⁾ daga cikinku yā je muku. Abin da kuka wahala da shi mai nauyi ne a kansa. Mai kwaḍayi ne sabōda ku. Ga muminaī Mai tausayi ne, Mai jin kai.

129. To, idan sun jūya, sai ka ce: Ma'ishina Allah ne. Bābu abin bautāwa fāce Shi. A gare Shi nake dōgara. Kuma Shi ne Ubangijin Al'arshi mai girma.

قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ ﴿٢٧﴾

لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنفُسِكُمْ
عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ
عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِينَ رَءُوفٌ

رَحِيمٌ ﴿٢٨﴾

فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ
عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ
الْعَظِيمِ ﴿٢٩﴾

SŪRATU YŪNUS

سُورَةُ يُونُسَ

Tanā karantar da tauhīdin Ubangiji game da jan hankali zuwa ga abūbuwan halitta waḍanda suka shāfi mutāne wajen amfāni da su.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. A. Ī. R. Waḍancan āyōyin littāfi ne kyautatacce.

الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ ﴿١﴾

(1) Bayānin rahamar Allah game da aiko Manzo daga cikin mutāne, oḗwa wata falala ce a gare su. Kuma shi Manzon nan ḍan'uwansu ne wanda bā ya son su da wani abu sai alhēri, idan sun gāne dā sun bī shi, kuma idan ba su gāne ba, to, Allah Yā tsare shi daga sharrinsu, kuma Yā isar masa.

2. Shin, yā zama abin māmaki ga mutāne dōmin Mun yi wahayi zuwa ga wani namiji daga gare su cēwa, “Ka yi gargadi ga mutāne kuma ka yi bushāra ga waɗanda suka yi imāni da cēwa: lalle ne sunā da abin gabatarwar gaskiya a wurin Ubangijinsu.” Kāfirai suka ce, “Lalle ne wannan, haḳīka, masihirci ne bayyananne.”

3. Lalle Allah ne Ubangijinku Wanda Ya halicci sammai da ƙasa a cikin kwāna shida, sa'an nan kuma Ya daidaita a kan Al'arshi Yanā gudānar da al'amari. Bābu wani maɗeɗi faɗe a bayan izninSa. Wannan ne Allah, Ubangijinku, sai ku bauta Masa. Shin fa, bā ku tunāni?

4. Zuwa gare Shi makōmarku take gabā ɗaya, wa'adin Allah gaskiya ne. Haḳīka, Shi ne Yakē fāra halitta, sa'an nan kuma Ya mayar da ita dōmin Ya sākā wa waɗanda suka yi imāni kuma suka aikata ayyukan ƙwarai da ādalci, kuma waɗanda suka kāfirta sunā da abin sha daga ruwan zāfi, da azāba mai raɗaɗi, sabōda abin da suka kasan-ce sunā yi na kāfirci.

5. Shi ne Wanda Ya sanya muku rānā, babban haske, da watā mai haske, kuma Ya ƙaddara shi ga Manzilōli, dōmin ku san ƙidāyar shēkaru da lissāfi. Allah bai halitta wannan ba, faɗe da gaskiya, Yanā bayyana āyōyi daki-daki dōmin mutāne waɗanda suke sani.

6. Lalle ne a cikin sābāwar dare da yini, da abin da Allah Ya halitta a cikin sammai da ƙasa, haḳīka akwai

أَكَاَنَ لِلنَّاسِ عَجَبًا أَنْ أَوْحَيْنَا إِلَى رَجُلٍ مِنْهُمْ أَنْ أَنْذِرِ النَّاسَ وَنَشِيرِ الَّذِينَ آمَنُوا أَنْ لَهُمْ قَدَمٌ صِدْقٍ عِنْدَ رَبِّهِمْ قَالَ الْكَافِرُونَ إِنَّ هَذَا السَّيِّئُ الْمُنْذِرُ ①

إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ مَا مِنْ شَيْءٍ إِلَّا أَمِنَ بِعَدْوَيْهِ ذَٰلِكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ②

إِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا وَعَذَابُ اللَّهِ حَقًّا إِنَّهُ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ لِيَجْزِيَ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ بِالْقِسْطِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ شُرَكَاءُ مِنْ حَيْثُ وَعَذَابُ الْإِيمَانِ مَا كَانُوا يَكْفُرُونَ ③

هُوَ الَّذِي جَعَلَ الشَّمْسُ ضِيَاءً وَالْقَمَرَ نُورًا وَقَدَرَهُ مَنَازِلَ لِتَعْلَمُوا عَدَدَ السِّنِينَ وَالْحِسَابَ مَا خَلَقَ اللَّهُ ذَٰلِكَ إِلَّا بِالْحَقِّ يُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ④

إِنَّ فِي اخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ

āyōyi ga mutāne waɗanda suke yin takawa.

7. Lalle ne waɗanda ba su kaunar gamuwa da Mū, kuma suka yarda da rāyuwar dūniya kuma suka natsu da ita, da waɗanda suke gafalallu ne daga āyōyinMu.

8. Waɗannan matattararsu Jahannama ce sabōda abin da suka kasance sunā tsirfātawa.

9. Lalle ne waɗanda suka yi īmāni kuma suka aikata ayyukan kwarai, Ubangijinsu Yanā shiryar da su sabōda īmāninsu, kōramu sunā guɗāna daga karkashinsu, a cikin gidājen Aljannar ni'ima.

10. Kiransu a cikinta, "TsarkinKa yā Allah!" kuma gaisuwersu a cikinta, "Salāmun" kuma karshen kiransu, cēwa, "Gōdiya ta tabbata ga Allah Ubangijin halitta."

11. Kuma dā Allah Yana gagawa ga mutāne da sharri kamar yadda Yake gaggauta musu da alhēri, haḳīka dā an hukunta ajalinsu zuwa gare su. Sabōda haka Munā barin waɗanda ba su kaunar gamuwa da Mu, a cikin kangararsu sunā ta dimuwa.

12. Kuma idan cūta ta shāfi mutum, sai ya kirāye Mu. yanā (kwan-ce) ga sāshensa kō kuwa zaune, kō kuwa a tsaye. To, a lōkacin da Muka kuranye cūtar daga gare shi, sai ya shūde kamar dai bai kirāye Mu ba zuwa ga wata cūta wadda ta shāfe shi. Kamar wannan ne aka kawāta ga maɓannata, abin da suka kasance sunā aikatāwa.

يَسْتَفْتُونَ ۝

إِنَّ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَ نَارٍ وَصُورِ الْحَيَوتِ
الَّذِينَ أَوْفَعُوا نُفُوسَهُمُ الَّذِينَ هُمْ عَنْ آيَاتِنَا
غَافِلُونَ ۝

أُولَٰئِكَ مَا لَهُمْ نَارٌ بِمَا كَانُوا
يَكْسِبُونَ ۝

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
يَهْدِيهِمْ رَبُّهُمْ بِإِيمَانِهِمْ تَجْرَى مِنْ
تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ ۝

دَعْوُهُمْ فِيهَا سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ
وَبِحَمْدِكَ فِيهَا سَلَامٌ وَأَخْرَجُ دَعْوَهُمْ
أَنِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۝

۞ وَلَوْ يَعْلَمُ اللَّهُ لِلنَّاسِ السِّرَّ
أَسْتَعِجَالَهُمْ بِالْخَيْرِ لَفُضِّلَ إِلَيْهِمْ أَجَلُهُمْ
فَنَذَرَ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَ نَارٍ
طُفَيْتْ بِهِمُ بَعْمَهُمْ ۝

وَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ الضُّرُّ دَعَانَا لِجَنبِهِ أَوْ
قَائِمًا أَوْ قَائِمًا فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُ
صُرُّهُ وَرَمَّانَ لَمْ يَدْعُنَا إِلَىٰ صُرِّ مَسَّهُ
كَذَٰلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ۝

13. Kuma, haƙiƙa, Mun halakar da al'ummomi daga gabāninku, a lōkacin da suka yi zālunci, kuma manzanninsu suka jē musu da hujjōji bayyanannu, amma ba su kasance sunā īmāni ba. Kamar wannan ne, Muke sākāwa ga mutāne māsū laifi.

14. Sa'an nan kuma Muka sanya ku māsū mayēwa a cikin kasa daga bāyansu, dōmin Mu ga yāya kuke aikatāwa.

15. Kuma idan anā karatun āyō-yinMu bayyanannu a kansu, sai waɗanda bā su kaunar gamuwa da Mu, su ce, “Ka zo da wani Alƙur’āni, wanin wannan, ko kuwa ka musanya shi.”⁽¹⁾ Ka ce, “Bā ya kasancēwa a gare ni in musanya shi da kaina. Bā ni biyar kōme fāce abin da aka yiwo wahayi zuwa gare ni. Kuma, haƙiƙa, ni inā tsōro idan na sāba wa Ubangijina, ga azābar wani yini mai girma.”

16. Ka ce, “Dā Allah Ya so dā ban karanta shi ba a kanku, kuma dā ban sanar da kū ba game da shi, dōmin lalle ne nā zauna a cikinku a zāmani mai tsawo daga gabānin (fāra saukar) sa. Shin fa, bā ku hankalta?

17. “Sabōda haka wāne ne mafi zālunci daga wanda ya ƙirƙira ƙarya ga Allah, kō kuwa ya ƙaryata āyōyinSa? Haƙiƙa, māsū laifi bā su cin nasara!”

وَلَقَدْ أَهَلَّكُمُ الْقُرُونُ مِنْ قَبْلِكُمْ لَمَّا ظَلَمُوا
وَجَاءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ وَمَا كَانُوا
لِيُؤْمِنُوا كَذَلِكَ جَعَلْنَا لِقَوْمِ
الْمُجْرِمِينَ ۝

لَمَّا جَعَلْنَاكُمْ خَلَائِفَ فِي الْأَرْضِ مِنْ
بَعْدِهِمْ لِنَنْظُرَ كَيْفَ تَعْمَلُونَ ۝

وَإِذْ أَتَى عَلَىٰ آلِهِمْ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ قَالِ
الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَ نَارٍ أَنْتَ بِقُرُونٍ
غَيْرِ هَذِهِ أَزْوَاجٌ مُتَبَدِّلُونَ قُلْ إِنِ
أَبْدَلْتُهُ مِنْ نَبِيٍّ آخَرَ تَفِيقُونَ أَلَا مَا
يُوحَىٰ إِلَىٰ إِبْرَاهِيمَ إِذَا خَافُ أَنْ عَصَيْتَ رَبِّي
عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ۝

قُلْ لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا تَلَوْتُهُ عَلَيْكُمْ وَلَا
أَدْرَيْتُكُمْ بِهِ فَمَا لَأَنْتُمْ فِيهِ كَافِرُونَ
عُمَرَاءُ مِنْ قَبْلِهِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ۝

فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا
أَوْ كَذَّبَ بِآيَاتِهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ
الْمُجْرِمُونَ ۝

(1) Sunā nufin idan ya nausanya shi, su ce, “To, gā shi ka bayyana cēwa kai ne mai ƙirƙira shi, kanā jingina shi ga Allah.”

18. Kuma sunā bautā wa, baicin Allah, abin da bā ya cūtar da su kuma bā ya amfāninsu, kuma sunā cēwa, “Wadannan ne macētanmu a wurin Allah.” Ka ce, “Shin, kunā bai wa Allah lābāri ne ga abin da bai sani ba, a cikin sammai ko a cikin ƙasa? TsarkinSa ya tabbata kuma Yā ɗaukaka daga abin da duk suke yin shirki da Shi.”

19. Kuma mutāne ba su kasance ba fāce al’umma guda, sa’an nan kuma suka sābā wa jūna, kuma ba dōmin wata kalma ba wadda ta gabāta daga Ubangijinka, dā an yi hukunci a tsakāninsu a kan abin da yake a cikinsa suke sābā wa jūna.

20. Kuma sunā cēwa, “Don me ba a saukar da wata āyā ba a gare shi, daga Ubangijinsa?” To, ka ce, “Abin sani kawai, gaibi ga Allah yake. Sai ku yi jira. Lalle ne nī, tāre da ku, inā daga māsu jira.”

21. Kuma idan Muka ɗanɗanā wa mutāne wata rahama, a bāyan wata cūta tā shāfe su, sai gā su da makirci a cikin āyōyinMu. Ka ce, “Allah ne mafi gaggawar (saka-makon) mākirci.” Lallene Manzan-ninMu sunā rubūta abin da kuke yi na mākirci.

22. Shī ne wanda Yake tafiyar da ku a cikin tudu da (kuma) tēku, sai idan kun kasance a cikin jirāge, su gudāna tāre da su da iska mai dādi, kuma su yi farin ciki da ita, sai wata gūguwa ta je wa jirāgen, kuma tāgu-war ruwa ta jē musu daga kōwane wuri, kuma su tabbata cēwa sū, an kēwaye su, sai su kirāyi Allah,

وَيَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَبْصُرُهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هَؤُلَاءِ شَفَعُوا عِنْدَ اللَّهِ قُلْ أَنُتَبِّئُونَ اللَّهَ بِمَا لَا يَعْلَمُ فِي السَّمَوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿١٨﴾

وَمَا كَانَ النَّاسُ إِلَّا أُمَّةً وَاحِدَةً فَاخْتَلَفُوا وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِن رَّبِّكَ لَقُضِيَ بَيْنَهُمْ فِي مَا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿١٩﴾

وَيَقُولُونَ لَوْلَا أُنْزِلَ عَلَيْنَا آيَةٌ مِّن رَّبِّيَّ فَقُلْ إِنَّمَا الْغَيْبُ لِلَّهِ فَانْتَظِرُوا إِنِّي مَعَكُمْ مِنَ الْمُنْتَظِرِينَ ﴿٢٠﴾

وَإِذَا أَدْعَاكَ النَّاسُ رَحْمَةً مِّن بَعْدِ ضَرَاءٍ مَسَّهُ إِذَا لَهُمْ مَكْرٌ فِي آيَاتِنَا قُلِ اللَّهُ أَسْرَعُ مَكْرًا إِنَّ رُسُلَنَا يَكْتُبُونَ مَا تَكْفُرُونَ ﴿٢١﴾

هُوَ الَّذِي يُسَوِّرُكَ فِي الْبَرْقِ وَالْبَحْرِ حَتَّى إِذَا كُنْتَ فِي الْفُلِّ وَجَّهْتَ وَجْهَكَ بِرِيحٍ طَيِّبَةٍ وَفَرِحُوا بِهَا جَاءَتْهَا رِيحٌ عَاصِفٌ وَجَاءَهُمُ الْمَوْجُ مِن كُلِّ مَكَانٍ وَظَنُوا أَنَّهُمْ أُحِيطَ

sunā māsū tsarkake addini gare Shi, (sunā cēwa): Lalle ne idan Ka kuɓutar da mu daga wannan, haƙiƙa munā kasancēwa daga māsū gōdiya.

23. To, a lōkacin da Ya kuɓutar da su, sai gā su sunā zālunci a cikin ƙasa, bā da wani haƙƙi ba. Yā ku mutāne! Abin sani kawai, zāluncinku a kanku yake, a bisa rāyuwar dūniya. Sa'an nan kuma zuwa gare Mu makōmarku take, sa'an nan Mu bā ku lābāri game da abin da kuka kasance kunā aikatāwa,

24. Abin sani kawai, misālin rāyuwar dūniya kamar ruwa ne Muka saukar da shi daga sama, sa'an nan tsiron ƙasa ya garwaya da shi: daga abin da mutāne da dabbōbi suke ci, har idan ƙasa ta riƙi zināriyarta kuma ta yi ƙawa, kuma mutānenta suka zaci cēwa sū ne māsū īkon yi a kanta, sai umurnin Mu ya je mata da dare kō kuma da rāna, sai Mu maishe ta girbabba kamar ba ta wadāta ba a jiya. Kamar wannan ne Muke rarrabe āyōyi, daki-daki, ga mutāne waɗanda suke tunāni.

25. Kuma Allah Yanā kira zuwa ga gidan aminci, kuma Yanā shiryar da wanda Yake so zuwa ga tafarki madaidaici.

26. Waɗanda suka kyautata yi, sunā da abu mai kyāwo kuma da ƙāri⁽¹⁾, wata ƙūra bā ta rufe fuskō-

يَهْتَدِ دَعْوَا اللَّهِ مُخْلِصِينَ لَهُ الَّذِينَ لَيْنَ
أَنْجِيْنَا مِنْ هَٰذِهِ لَكَ كَوْلٌ مِنْ الشَّاكِرِينَ ﴿٢٣﴾

فَإِنَّمَا أَجْمَعُهُمْ إِذَا هُمْ يَعْبُونَ فِي الْأَرْضِ يَغْتَبِرِ
الْحَقُّ بِآيَاتِهَا النَّاسَ إِنَّمَا تَعْبِتُهُمْ عَلَى أَنْفُسِهِمْ
مَتَاعَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ثُمَّ إِلَيْنَا مَرْجِعُكُمْ
فَتُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٢٤﴾

إِنَّمَا مِثْلُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا كَمَا أَنْزَلْنَاهُ مِنَ
السَّمَاءِ فَاسْتَخْلَطَ بِهِ نَبَاتُ الْأَرْضِ وَمِمَّا
يَأْكُلُ النَّاسُ وَالْأَنْعَامُ حَتَّى إِذَا
أَخَذَتِ الْأَرْضُ زُخْرُفَهَا وَازْبَهَّتْ وَطَنَّ
أَهْلِهَا أَنْهَمُ فَنَدَرْنَا عَلَيْهِمْ أَنَّهُمْ أَقْرَبُ إِلَيْنَا
أَوْ هَٰذَا فَجَعَلْنَاهَا حَصِيدًا كَأَن لَّمْ تَغْنَمْ
بِالْأَمْسِ كَذَٰلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ
يَتَذَكَّرُونَ ﴿٢٥﴾

وَاللَّهُ يَدْعُو إِلَى دَارِ السَّلَامِ وَيَهْدِي مَنْ
يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٢٦﴾

* لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا الْحُسْنَىٰ وَزِيَادَةٌ وَلَا يَرْهَقُ

(1) Māsū aikin ƙwarai waɗanda suka karɓa kiran Allah sunā da sakamakon abu mai kyau, watau Aljanna, kuma da ƙāri, watau ganin Ubangijisu a cikin Aljanna. Haka Hadisi ya yi fassara.

kinsu, kuma haka wani kaskanci. Wadancan ne abokan Aljanna, sunā madawwama a cikinta.

27. Kuma wadanda suka yi tsirfar mūnanan ayyuka, sakamakon mummuna da kamarsa yake, kuma kaskanci yanā rufe su. Bā su da wani matsari daga Allah, kamar an rufe fuskokinsu da guntāyen kirāruwa daga dare mai duhu. Wadannan ne abōkan wuta, sunā madawwama a cikinta.

28. Kuma a rānar da Muke tāra su gabā daya, sa'an nan kuma Mu ce wa wadanda suka yi shirki, "Ku kama matsayinku, kū da abūbuwan shirkinku." Sa'an nan Mu rarrabe a tsakāninsu, kuma abūbuwan shirkinsu su ce, "Bā mū kuka kasance kunā bauta wa ba.

29. "To, kuma Allah Yā isa zama Shaida a tsakāninmu da tsakāninku. Haḳīka mun kasance ba mu san kōme ba na bautawarku a gare mu!"

30. A can ne kōwane rai yake jarraba abin da ya bāyar bāshi, kuma aka mayar da su zuwa ga Allah, Majibincinsu Tabbatacce, kuma abin da suka kasance sunā kirkirāwa ya bace musu.

31. Ka ce, "Wāne ne Yake arzūta ku daga sama da kasa? Shin, kō kuma Wāne ne Yake mallakar jī da gani, kuma Wāne ne Yake fitar da mai rai daga mamaci, kuma Ya fitar da mamaci daga mai rai, kuma Wāne ne Yake shirya al'amari?" To, zā su ce, "Allah ne." To, ka ce, "Shin fa, bā zā ku yī taḳawa ba?"

وَجُوهُهُمْ قَتَرٌ وَلَذِلَّةُ أُولَئِكَ أَصْحَابُ
الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٧﴾

وَالَّذِينَ كَسَبُوا السَّيِّئَاتِ جَزَاءُ سَيِّئَةٍ يَحْمِلُهَا
وَيُرْهِقُهُمْ ذِلَّةٌ مَّا لَهُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ غَاصٍ
كَانَ مَا أَعْيَيْتَ وَجُوهُهُمْ قَطَعًا مِنَ النِّيلِ
مُظْلِمًا أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا
خَالِدُونَ ﴿٢٨﴾

وَقَوْمٌ يُخَسِّرُهُمْ جَعَلُوا تَقُولُ لِلَّذِينَ أَشْرَكُوا
مَكَانَكُمْ أَشْرِكُوا وَشُرَكَاءُكُمْ فَزَيَّلْنَا بَيْنَهُمْ وَقَالَ
شُرَكَاءُهُمْ مَا كُنْتُمْ إِنَّا نَعْبُدُونَ ﴿٢٩﴾

فَكَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ إِن كُنَّا
عَنِ عِبَادِكُمْ لِغَفْلَةٍ ﴿٣٠﴾

هَذَا لَكَ تَبَاوَأُ كُلُّ نَفْسٍ مَّا أَسْلَفَتْ وَرَدُّوا
إِلَى اللَّهِ مَوْلَاهُمْ الْحَقُّ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَآ
كَانُوا يُفْتَرُونَ ﴿٣١﴾

قُلْ مَنْ يَرْفَعُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّنْ
يَسْمِعُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَرَ وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ
مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ
يُدَبِّرُ الْأَمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ فَقُلْ أَفَلَا
تَتَّقُونَ ﴿٣٢﴾

32. To, wancan ne Allah, Ubangijinku Tabbatacce. To, mēne ne a bāyan gaskiya fāce bāta? To, yāya ake karkatar da ku?

33. Kamar wancan ne kalmar Ubangijinka, ta tabbata a kan waɗanda suka yi fāsifanci, cēwa haki-ka sū, bā zā su yi imāni ba.

34. Ka ce, “Shin, daga abūbuwan shirkinku akwai wanda yake fāra halitta, sa'an nan kuma ya mayar da ita?” Ka ce, “Allah ne Yake fāra halitta, sa'an nan kuma Ya mayar da ita. To, yāyā ake jūyar da ku?”

35. Ka ce, “Shin, daga abūbuwan shirkinku akwai wanda yake shiryyarwa zuwa ga gaskiya?” Ka ce, “Allah ne Yake shiryyarwa zuwa ga gaskiya. Shin fa, wanda Yake shiryyarwa ne mafi cancantar a bi Shi, ko kuwa wanda bā ya shiryyarwa fāce dai a shiryyar da shi? To, mēne ne a gare ku? Yāya kuke yin hukunci?”

36. Kuma mafi yawansu bā su biyar kōme fāce zato, Lalle ne zato bā ya wadātar da kōme daga gaskiya. Lalle Allah ne Masani ga abin da suke aikatāwa.

37. Kuma wannan Alkur'āni bai kasance ga a kirƙira shi ba daga wanin Allah, kuma amma shi gaskatawar wannan ne da yake a gabāninsa da bayānin hukuncin lit-tāffan Allah, bābu shakka a cikinsa, daga Ubangijin halittu yake.

38. Kō sunā cēwa, “Yā ƙirƙira shi”? Ka ce, “Ku zo da sūra guda misālinsa, kuma ku kirāyi wanda

فَذَلِكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمُ الْحَقُّ فَمَاذَا بَعَدَ
الْحَقِّ إِلَّا الضَّلَالُ فَأَن تَصْرِفُونَ ﴿٣٢﴾

كَذَلِكَ حَقَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ عَلَى الَّذِينَ فَسَقُوا
أَنَّهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٣٣﴾

قُلْ هَلْ مِنْ شُرَكَائِكُمْ مَنْ يَدْعُوا الْخَلْقَ ثُمَّ
يُعِيدُهُ قُلِ اللَّهُ يَدْعُوا الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ فَمَا نَى
تُؤْفِكُونَ ﴿٣٤﴾

قُلْ هَلْ مِنْ شُرَكَائِكُمْ مَنْ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ قُلِ اللَّهُ
يَهْدِي لِلْحَقِّ أَفَمَنْ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ أَحَقُّ أَنْ
يُتَّبَعَ أَمَّنْ لَا يَهْدِي إِلَّا أَنْ يُهْدَىٰ قُلْ مَا كُنتُمْ
كَيْفَ تَحْكُمُونَ ﴿٣٥﴾

وَمَا يَتَّبِعُ أَكْثَرُهُمْ إِلَّا ظَنًّا إِنَّ الظَّنَّ لَا يَقِينُ
مِنَ الْحَقِّ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا يَفْعَلُونَ ﴿٣٦﴾

وَمَا كَانَ هَذَا الْقُرْآنُ أَنْ يُفْتَرَىٰ مِنْ دُونِ اللَّهِ
وَلَكِنْ تَصْدِيقُ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَفْصِيلُ
الْكِتَابِ لَا رَيْبَ فِيهِ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٣٧﴾

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَيْنَاهُ قُلْ فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِّثْلِهِ

kuka iyā duka, baicin Allah, idan kun kasance māsu gaskiya.”

39. Ā'a, sun karyata game da abin da ba su kēwaye da saninsa ba, kuma fassararsa ba ta riga ta jē musu ba. Kamar wadancan ne wadanda suke a gabāninsu. Sai ka dūba, yāya ākibar azzālumai ta kasance?

40. Kuma daga cikinsu akwai wanda yake yin imāni da Shi, kuma daga cikinsu akwai wanda bā ya yin imāni da Shi. Kuma Ubangijinka ne Mafi sani ga maɓarnata.

41. Kuma idan sun karyata ka, to, ka ce, “Inā da aikina kuma kunā da aikinku, kū kuɓutattu ne daga abin da nake aikatāwa, kuma ni kuɓutacce ne daga abin da kuke aikatāwa.”

42. Kuma daga cikinsu akwai wadanda suke saurare zuwa gare ka. Shin fa, kai kana jiyar da kurma, kuma kō dā sun kasance bā su hankalta?

43. Kuma daga cikinsu akwai wanda yake tsōkaci zuwa gare ka. Shin fa, kai kana shiryar da makāfi, kuma kō dā sun kasance bā su gani?

44. Lalle ne Allah ba Ya zāluntar mutāne da kōme, anima mutānen ne ke zāluntar kansu.

45. Kuma rānar da Yake tāra su, kamar ba su zauna ba fāce sa'a guda daga yini. Sunā gāne jūna a tsakāninsu. Haḳīka, wadanda suka karyata game da gamuwa da Allah sun yi hasāra. Kuma ba su kasance māsu shiryuwa ba.

وَادْعُوا مَنِ اسْتَطَعْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَلَافِينَ ﴿٣٩﴾

بَلْ كَذَّبُوا بِمَا لَمْ يُحِيطُوا بِعَلَمِهِ ۖ وَلَمَّا يَأْتِهِمْ تَأْوِيلُهُ ۚ كَذَلِكَ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ ۖ فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الظَّالِمِينَ ﴿٤٠﴾

وَمِنْهُمْ مَنْ يُؤْمِنُ بِرَبِّهِ ۖ وَمِنْهُمْ مَنْ لَا يُؤْمِنُ بِرَبِّهِ ۚ وَرَبُّكَ أَعْلَمُ بِالْمُفْسِدِينَ ﴿٤١﴾

وَإِنْ كَذَّبُوكَ فَقُلْ إِنِّي عَمَلِي وَلَكُمْ عَمَلُكُمْ أَنْتُمْ بَرِيقُونَ مِمَّا آتَمَّ الْعَمَلُ ۚ وَأَنَا بَرِيءٌ مِمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٤٢﴾

وَمِنْهُمْ مَنْ يَسْتَمِعُونَ إِلَيْكَ أَفَأَنْتَ تُسْمِعُ الصُّمَّ وَلَوْ كَانُوا لَا يَعْقِلُونَ ﴿٤٣﴾

وَمِنْهُمْ مَنْ يَنْظُرُ إِلَيْكَ أَفَأَنْتَ تَهْدِي الْعُمْى وَلَوْ كَانُوا لَا يُبْصِرُونَ ﴿٤٤﴾

إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ الْنَاسَ شَيْئًا وَلَكِنَّ

النَّاسَ أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٤٥﴾

وَيَوْمَ يُحْشَرُهُمْ كَانَ أَرَأَيْسَهُمْ إِلَّا سَاعَةً مِنَ النَّهَارِ يَتَعَارَفُونَ بَيْنَهُمْ ۚ قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِلِقَاءِ اللَّهِ ۖ وَمَا كَانُوا مُتَعِدِينَ ﴿٤٦﴾

46. Kuma imma dai, haḳīka, Mu nūna maka sāshen abin da Muke yi musu alkawari, kō kuwa Mu karḑi ranka, to, zuwa gare Mu makōmarsu take. Sa'an nan kuma Allah ne Shaida a kan abin da suke aikatāwa.

47. Kuma ga kōwace al'umma akwai Manzo.⁽¹⁾ Sa'an nan idan Manzonsu ya je, sai a yi hukunci a tsakāninsu da ādalci, kuma sū, bā a zāluntar su.

48. Kuma sunā cēwa, "A yaushewanann wa'adi zai auku, idan kun kasance māsū gaskiya?"

49. Ka ce, "Ba na mallaka wa kaina wata cūta, haka kuma wani amfāni, sai abin da Allah Ya so. Ga kōwace al'umma akwai ajali, idan ajalinsu ya zo, to, bā zā su yi jinkiri daga gare shi ba, kō dā sā'ā guda, kuma bā zā su gabāta ba."

50. Ka ce, "Shin, kun gani, idan azābarSa ta zo muku da dare ko da rāna? Mēne ne daga gare shi māsū laifi suke nēman gaggāwarsa?"

51. Shin, sa'an nan kuma idan har ya auku, kun yi īmāni da shi? Ashe? Yanzu kuwa, alhāli kun kasance game da shi kunā nēman gaggāwar aukuwarsa?

52. Sa'an nan kuma aka ce ga waɗanda suka yi zālunci, "Ku dandani azābar dawwama! Shin, anā sāka muku fāce da abin da kuka kasance kuna aikatāwa?"

وَأَمَّا نَرِيكَ بِعَضِّ أَلْدَى نَعْدُهُمْ أَوْ تَوَفِّيكَ
فَإِنَّا مَرَجِعُهُمْ إِلَى اللَّهِ شَهِيدًا عَلَى
مَا يَفْعَلُونَ ﴿٤٦﴾

وَلِكُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولٌ فَإِذَا جَاءَ رَسُولُهُمْ
فَضَيَّ بَيْنَهُمْ بِالْقِسْطِ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٤٧﴾

وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ إِن كُنتُمْ
صَادِقِينَ ﴿٤٨﴾

قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي ضَرًّا وَلَا نَفْعًا إِلَّا مَا شَاءَ
اللَّهُ لِكُلِّ أُمَّةٍ أَجَلٌ إِذَا جَاءَ أَجَلُهُمْ فَلَا
يَسْتَجِيرُونَ سَأَلَهُ وَلَا يَسْتَفِيدُونَ ﴿٤٩﴾

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَتَاكُمْ عَذَابُهُ رَبِّيَا أَوْ هَازَا
مَاذَا اكْتَبَعْتُمْ مِنْهُ الْمَجْرِمُونَ ﴿٥٠﴾

أَنذَرْتُكُمْ إِذَا مَا وَقَعَ أَنتُمْ بِرُءَاءِ الْفَنِّ وَقَدْ كُنتُمْ بِهِ
تَسْتَعْجِلُونَ ﴿٥١﴾

تُرْقِلُ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا دُونَ عَذَابِ الْخُلْدِ
هَلْ يُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كُنتُمْ تَكْسِبُونَ ﴿٥٢﴾

(1) Manzo na farko shi ne mai shiriyar da su, Manzo na biyu shi ne ajalinsu

53. Kuma sunā tambayar ka: Shin gaskiya ne? Ka ce, “Ī, ina rantsuwa da Ubangijina. Lalle gas-kiya ne, kuma ba ku zama māsū buwāya ba.”

54. Kuma dā kōwane rai wanda ya yi zālunci yā mallaki duka abin da yake a cikin kasa, to, dā yā yi fansa da shi. Kuma suka dīnga nadāma a lōkacin da suka ga azāba. Sa'an nan aka yi hukunci a tsakā-ninsu da ādalci, kuma bā zā a zālun-ce su ba.

55. To! Haḳīka Allah Ya mallaki abin da yake a cikin sammai da kasa. To! Haḳīka wa'adin Allah gaskiya ne. Amma kuma maḳi yawansu ba su sani ba.

56. Shi ne Yake rāyarwa kuma Yake matarwa. Kuma zuwa gare Shi ne ake mayar da ku.

57. Ya ku mutāne! Lalle wa'azi yā jē muku daga Ubangijinku, da waraka ga abin da yake a cikin kirāza, da shiriya da rahama ga mumina.

58. Ka ce, “Da falalar Allah da rahamarSa. Sai su yi farin ciki da wannan.” Shi ne maḳi alhēri daga abin da suke tārāwa.

59. Ka ce, “Shin, kun ga abin da Allah Ya saukar sabōda ku na arzi-ki, sai kuka sanya hukuncin haram-ci da halacci a gare shi?” Ka ce, “Shin, Allah ne Ya yi muku izni, ko ga Allah kuke kirḳirāwar kanya?”

60. Kuma mēne ne zaton wadan-da suke kirḳira kanya ga Allah, a Rānar Kiyāma? Lalle haḳīka, Allah

﴿وَيَسْتَبْشِرُونَكَ أَحَقُّ هُوَ قُلُوبًا وَيَرْبِي إِلَهُهُ
لِأَحَقٍّ وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ﴾ ٥٣

وَلَوْ أَنَّ لِكُلِّ قَفْسٍ ظِلْمَةٌ مَّا فِي الْأَرْضِ
لَافْتَدَتْ بِهِ وَأَسْرُوا الدَّامَةَ لَمَّا رَأَوْا
الْعَذَابَ وَقُضِيَ بَيْنَهُم بِالْقِسْطِ وَهُمْ
لَا يُظْلَمُونَ﴾ ٥٤

الْأَلَا إِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ الْإِنَّ
وَعَدَ اللَّهُ حَقًّا وَلَئِنْ أَكْثَرُكُمْ لَا يَعْلَمُونَ﴾ ٥٥

هُوَ يَخِي وَيُخِي وَيُغِيثُ وَيَأْتِي وَيَرْجِعُ وَهُوَ
﴾ ٥٦

يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَ لَكُمْ مَوْعِظَةٌ
مِّن رَّبِّكُمْ وَشِفَاءٌ لِّمَا فِي الصُّدُورِ وَهُدًى
وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ﴾ ٥٧

قُلْ يُفَضِّلُ اللَّهُ وَرَحْمَتَهُ قَبْدَ ذَلِكَ فَلْيَفْرَحُوا
هُوَ خَيْرٌ مِّمَّا يَجْمَعُونَ﴾ ٥٨

قُلْ أَرَأَيْتُمْ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ لَكُمْ مِنْ رِزْقٍ
فَجَعَلْتُمْ مِنْهُ حَرَامًا وَحَلَالًا قُلْ إِنَّ اللَّهَ أَدْرَأَ
لَكُمْ أَمْرًا عَلَى اللَّهِ تَقَرُّوْنَ﴾ ٥٩

وَمَا ظَنُّ الَّذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ
يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ

Ma'abūcin falala ne a kan mutāne, amma kuma mafi yawansu bā su gōdēwa.

61. Kuma ba ka kasance a cikin wani sha'ani ba, kuma ba ka karanta wani abin karatu daga gare shi ba, kuma ba ku aikata wani aiki ba, fāce Mun kasance Halarce a lōkacin da kuke zubuwa a cikinsa. Kuma wani ma'aunin zarra bā zai yi nisa ba daga Ubangijinka a cikin kasa, haka kuma a cikin sama, kuma bābu wanda yake mafi karanci daga haka, kuma bābu mafi girma, fāce yana a cikin littāfi bayyananne.

62. To, Lalle ne masōyan⁽¹⁾ Allah bābu tsōro a kansu, kuma bā zā su kasance sunā yin baƙin ciki ba.

63. Waɗanda suka yi īmāni kuma suka kasance sunā yin taƙawa.

64. Sunā da bushāra a cikin rāyuwar dūniya da ta Lāhira. Bābu musanyāwa ga kalmōmin Allah. Wancan shi ne babban rabo mai girma.

65. Kada maganarsu⁽²⁾ ta sanya ka a cikin baƙin ciki. Lalle ne alfarma ga Allah take gaba ɗaya. Shi ne Mai jī, Masani.

وَلَيْكِنَّا كَثُرْهُمْ لَا يَشْكُرُونَ ﴿٦١﴾

وَمَا تَكُونُ فِي شَأْنٍ وَمَا تَتْلُوا مِنْهُ مِنْ قُرْآنٍ
وَلَا تَقُولُونَ مِنْ عَمَلٍ إِلَّا كُنَّا عَلَيْكُمْ
شُهُودًا إِذْ تُفِيضُونَ فِيهِ وَمَا يَعْرُبُ عَنْ رَبِّكَ
مِنْ مَتَقَالٍ دَرَقٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي
السَّمَاءِ وَلَا أَصْغَرَ مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْبَرَ إِلَّا
فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ﴿٦٢﴾

الْآيَاتِ أُولَئِكَ اللَّهُ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا
هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٦٣﴾

الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ ﴿٦٤﴾

لَهُمُ الْبُشْرَىٰ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي
الْآخِرَةِ لَا تَبْدِيلَ لِكَلِمَاتِ اللَّهِ
ذَٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٦٥﴾

وَلَا يَخْرُجُكَ قَوْلُهُمَا إِلَّا عِزَّةً لِلَّهِ جَمِيعًا
هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٦٦﴾

(1) Waliyyin Allah, shi ne masōyin Allah da sharaɗin ya zama mumuni mai taƙawa — watau yanā aiki da abin da Allah Ya umurce shi, kuma yanā barin abin da Allah Ya hana shi, bisa harshen Annabinsa wanda yake biya. Bābu ƙarin kōme bābu ragi. Bushārarsu, ita ce yabon mutāne a gare su, kō kuma a lōkacin mutuwarsu malā'iku su riƙa yi musu bushāra da gamuwa da Ubangijinsu, kō kuma a cikin kabari wajen tambaya. Allah ne Mafi sani.

(2) Maganarsu ta izgili a gare ka. Idan Allah Ya daukaka ka, bābu mai iya hanāwa dōnin Shi kadai ne Mai izza kuma sai inda Ya sanya ta ga wanda Ya so.

66. To! Haḳīka Allah Yanā da mulkin wanda ke a cikin sammai da wanda ke a cikin ƙasa kuma waɗanda suke kiran wanin Allah, bā su biyar waɗansu abōkan tarēwa (ga Allah a Mulkinsa). Bā su biyar kōme fāce zato. Kuma ba su zama ba fāce sunā ƙiri faɗi kawai.

67. Shi ne Wanda Ya sanya muku dare, dōmin ku natsu a cikin-sa, da yini mai sanya a yi gani. Lalle ne a cikin wannan akwai āyōyi ga mutāne waɗanda suke ji.

68. Suka ce, “Allah Ya riƙi dā” Tsarkinsa yā tabbata! Shi ne Waɗa-tacce, Yanā da mallakar abin da yake a cikin sammai da abin da yake a cikin ƙasa. A wurinku bābu wani dalīli game da wannan! Shin, kunā faɗar abin da ba ku sani ba game da Allah?

69. Ka ce, “Haḳīka waɗanda suke ƙirƙira ƙarya ga Allah, bā zā su ci nasara ba.”

70. Jin dādi ne a cikin dūniya, sa'an nan kuma makōmarsu zuwa gare Mu take, sa'an nan Mu ɗan-ɗana musu azāba mai tsanani sabō-da abin da suka kasance sunā yi na ƙāfirci.

71. Kuma ka karanta musu lābā-rin Nūhu, a lōkacin da ya ce wa mutānensa, “Ya mutānēna! Idan matsayīna da tunātarwata game da āyōyin Allah sun kasance sun yi nauyi a kanku, to, ga Allah na dōgara. Sai ku tārā al'amarinku, kū da abūbuwan shirkinku, sa'an nan kuma kada al'amarinku ya kasance

الْآيَاتِ لِلَّذِينَ فِي السَّمَوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَشْعُرُ الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ شُرَكَاءَ إِنْ يَشْعُرُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنْ هُمْ إِلَّا يَخْمَرُ صَوْتٌ ﴿٦٦﴾

هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ لِتَسْكُنُوا فِيهِ وَالنَّهَارَ مُبْصِرًا إِنْ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَسْمَعُونَ ﴿٦٧﴾ قَالُوا أَتَتَّخِذُ اللَّهُ وَلَدًا سُبْحَنَهُ هُوَ الْعَزِيزُ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ إِنْ عِنْدَ كُمْ مِنْ سُلْطَانٍ بِهَذَا أَتَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٦٨﴾

قُلْ إِنْ الَّذِينَ يَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ الْكُذِبُ لَا يَفْلَحُ صَوْتٌ ﴿٦٩﴾

مَتَّعَ فِي الدُّنْيَا ثُمَّ أَتَيْنَا مَرْجِعَهُمْ ثُمَّ نُذِيقُهُمُ الْعَذَابَ الشَّدِيدَ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ ﴿٧٠﴾

* وَأَنْتَ عَلَيْهِمْ نَبَأُوحٍ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ يَتَقَوَّمُ إِنْ كَانَ كِبَرُ عَلَيْكُمْ مَقَامِي وَتَذَكَّرِي بِآيَاتِي اللَّهُ فَعَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْتُ فَأَجْمَعُوا أَمْرَكُمْ وَشُرَكَاءُكُمْ ثُمَّ لَا يَكُنْ أَمْرُكُمْ عَلَيْكُمْ غُمَّةً ثُمَّ اقْضُوا إِلَيَّ وَلَا تُعْطِرُونِ ﴿٧١﴾

rufaffe a kanku, sa'an nan kuma ku kashe ni, kada ku yi mini jinkiri.

72. “Kuma idan kuka jūya bāya, to, ban tambaye ku wata ijāra ba. Ijārata ba ta zama ba fāce daga Allah, kuma an umurce ni da in kasance daga māsu sallamāwa. (1)”

73. Sai suka karyata shi, sa'an nan Muka kuButar da shi, da wanda yake tāre da shi, a cikin jirgi, kuma Muka sanya su māsu mayēwa, kuma Muka nutsar da waɗanda suka karyata āyōyinMu. Sai ka dūba yadda ākibar waɗanda aka yi wa gargadi ta kasance.

74. Sa'an nan kuma Muka aika waɗansu Manzanni daga bāyansu zuwa ga mutānensu, suka jē musu da hujjōji bayyanannu, to, ba su kasance zā su yi īmāni ba sabōda sun karyata shi a gabani. Kamar wannan ne Muke rufēwa a kan zukātan māsu ta'ādi.

75. Sa'an nan kuma a bāyansu Muka aika Mūsā da Hārūna zuwa ga Fir'auna da mashāwartansa, tāre da āyōyinMu. Sai suka kangara kuma sun kasance mutāne māsu laifi.

76. Sa'an nan a lōkacin da gas-kiya ta jē musu daga gare Mu, suka ce, “Wannan haḳiḳa sihiri ne bayyananne.”

77. Mūsā ya ce, “Shin, kunā cēwa ga gaskiya a lōkacin da ta zo

فَإِنْ قُلَيْتُمْ قَمَا سَأَلْتُمْ مِنْ آبِحْرٍ إِنْ أَجْرِي
إِلَّا عَلَى اللَّهِ وَأُمِرْتُ أَنْ أَكُونَ مِنَ
الْمُسْلِمِينَ ﴿٧٢﴾

فَكَذَّبُوهُ فَتَبَجَّيْنَاهُ وَمَنْ مَعَهُ فِي الْفُلْكِ
وَجَعَلْنَاهُمْ خَلْقًا وَأَعْرَفْنَا الَّذِينَ كَذَّبُوا
بِآيَاتِنَا فَأَنْظِرْ كَيْفَ كَانَ عِقَابُ الْمُضْذِرِينَ ﴿٧٣﴾

ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ رَسُولًا إِلَى قَوْمِهِمْ
فَجَاءَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ قَمَا كَانُوا لِلْقَوْمِ أَوَامًا
كَذَّبُوا بِهِمْ مِنْ قَبْلُ كَذَلِكَ نَطْعُ عَلَى قُلُوبِ
الْمُتَعَذِّبِينَ ﴿٧٤﴾

ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ مُوسَى وَهَارُونَ إِلَى فِرْعَوْنَ
وَمَلَائِكَتِهِمْ بِآيَاتِنَا فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا
قَوْمًا مُّجْرِمِينَ ﴿٧٥﴾

فَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا إِنَّ هَذَا
لَيْسَ خَرِيقٌ ﴿٧٦﴾

قَالَ مُوسَى أَتَقُولُونَ لِلْحَقِّ لَمَّا جَاءَكُمْ

(1) Watau dukan abin da na zo muku da shi na umurni kō hani, to, ni ma an umurce ni da yinsa kō barinsa. Kuma bā ni nēman wata ijārar karantarwa daga gare ku dōmin Allah Ya umurce ni da iyar da manzancinSa zuwa gare ku, sabōda haka Shi ne zai biyā ni tsādar aikina.

muku? Shin, sihiri ne wannan? Lalle masihirci bā ya cin nasara.”

78. Suka ce, “Shin, ka zo mana ne dōmin ka jūyar da mu daga abin da muka iske ubanninmu a kansa, kuma girma ya kasance gare ku, ku biyu a cikin kasa? Bā zā mu zama māsu īmāni ba sabōda ku.”

79. Kuma Fir'auna ya ce, “Ku zo mini da dukan masihirci, masani.”

80. To, a lōkacin da masihirta suka je, Mūsā ya ce musu, “Ku jēfa abin da kuke jēfāwa.”

81. To, a lōkacin da suka jēfa, Mūsā ya ce, “Abin da kuka zo da shi sihiri ne. Lalle ne Allah zai fāta shi. Hakīka Allah bā Ya gyāra aikin maɓarnata.

82. “Kuma Allah Yanā tabbatar da gaskiya da kalmōminSa, kō dā māsu laifi sun ki.”

83. Sa'an nan bābu wanda ya yi īmāni da Mūsā fāce zuriya daga mutānensa, a kan tsōron kada Fir'auna da shūgabanninsu su fitinē su. Lalle, hakīka, Fir'auna marinjāyi ne a cikin kasa, kuma lalle shi, hakīka, yanā daga māsu barna.

84. Kuma Mūsā ya ce, “Yā kū mutānena! Idan kun kasance kun yi īmāni da Allah, to, a gare Shi sai ku dōgara, idan kun kasance Musulmi.”

85. Sai suka ce, “Ga Allah muka dōgara. Yā Ubangijinmu! Kada Ka sanyā mu fitina ga mutāne azzālu-mai.

أَسْحَرْ هَذَا وَلَا يَفْلِحُ السَّاحِرُونَ ﴿٧٨﴾

قَالُوا أَجِئْتَنَا لِنَعْبُدَ عَمَّا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا
وَتَكُونُ لَكُمُ الْكَرْبَاءُ فِي الْأَرْضِ وَمَا نَحْنُ
لَكُمُ بِمُؤْمِنِينَ ﴿٧٩﴾

وَقَالَ فِرْعَوْنُ أَتَشْتَوِي بِكُلِّ سَاحِرٍ عَلِيمٍ ﴿٨٠﴾

فَلَمَّا جَاءَ السَّحَرَةُ قَالَ لَهُمُ مُوسَى الْقَوَامُ
أَنْتُمْ مُقْتُولُونَ ﴿٨١﴾

فَلَمَّا الْقَوَامُ قَالَ مُوسَى مَا جِئْتُمْ بِهِ السَّحَرُ
إِنَّ اللَّهَ سَيُطْلِعُهُ إِنَّ اللَّهَ لَا يُصْلِحُ عَمَلَ
الْمُفْسِدِينَ ﴿٨٢﴾

وَيُخَيِّطُ اللَّهُ لِلنَّاسِ بِكُلِّ مَلَكَةٍ وَلَوْ كَرِهَ
الْمُخْرِغُونَ ﴿٨٣﴾

فَمَاءٌ أَمِنَ لِمُوسَى إِلَّا ذُرِّيَّتَهُ مِنْ قَوْمِهِ عَلَى
خَوْفٍ مِنْ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِمْ أَنْ يَفْتِنَهُمْ وَإِنَّ
فِرْعَوْنَ لَعَالٍ فِي الْأَرْضِ وَإِنَّ الْمُسْرِفِينَ ﴿٨٤﴾

وَقَالَ مُوسَى يَتَّقُونَ إِنَّ كُتُوبَكُمْ أَمْسَتْ بِاللَّهِ
فَعَلَيْهِ تَوَكَّلُوا إِنَّ كُتُوبَكُمْ مُسْلِمِينَ ﴿٨٥﴾

فَقَالُوا عَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْنَا رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً
لِلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٨٦﴾

86. “Kuma Ka kuɓutar da mu dōmin RahamarKa, daga mutāne kāfirai.”

87. Kuma Muka yi wahayi zuwa ga Mūsā da ɗan’uwansa, cewa: Kū biyu, ku zaunar da mutānenku a Masar a cikin wasu gidāje. Kuma ku sanya gidājenku su fuskanci Al-Kibla⁽¹⁾, kuma ku tsayar da salla. Kuma ka bāyar da bushāra ga māsu īmāni.

88. Sai Mūsā ya ce, “Yā Ubangijinmu! Haḳīka Kai ne Ka bai wa Fir’auna da majalisarsa kawa da dūkiyōyi a cikin rāyuwar dūniya, yā Ubangijinmu, dōmin su ɓatar (da mutāne) daga hanyarKa. Yā Ubangijinmu! Ka shāfe a kan dūkiyarsu kuma Ka yi ɗauri⁽²⁾ a kan zukātansu yadda bā zā su yi īmāni ba har su ga azāba mai raɗaɗi.”

89. (Allah) Yā ce, “Lalle ne an karɓi addu’arku. Sai ku daidaitu, kuma kada ku bi hanyar waɗanda ba su sani ba.”

90. Kuma Muka kētarar da Banī Isrā’ila tēku, sai Fir’auna da rundunarsa suka bi su bisa ga zālunci da kētare haddi, har a lōkacin da nutsēwa ta riske shi ya ce, “Nā yi⁽³⁾ īmāni cewa, haḳīka, bābu abin bautawa fāce Wannan da Banū Isrā’il

وَنَجِّنَا بِرَحْمَتِكَ مِنَ الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿٨٦﴾

وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ وَأَخِيهِ أَنْ تَبَوَّءَا لِقَوْمِكُمَا بِمِصْرَ بُيُوتًا وَاجْعَلُوا بُيُوتَكُمْ قِبْلَةً وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٨٧﴾

وَقَالَ مُوسَىٰ رَبَّنَا إِنَّكَ آتَيْتَ فِرْعَوْنَ وَمَلَأَهُ زِينَةً وَأَمْوَالًا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا رَبَّنَا لِيُضِلُّوهُنَّ عَنْ سَبِيلِكَ رَبَّنَا اطْمِسْ عَلَىٰ أَمْوَالِهِمْ وَاشْدُدْ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُوا حَتَّىٰ يَرَوُا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ ﴿٨٨﴾

قَالَ قَدْ أُجِيبَتِ دَعْوَتُكُمَا فَاسْتَقِيمَا وَلَا تَتَّبِعَانِ سَبِيلَ الَّذِينَ لَا يَبْعَثُونَ ﴿٨٩﴾

﴿وَجَازَيْنَا بِإِسْرَءِيلَ الْيَحْرَاقَ لَتَبْعَهُمْ فِرْعَوْنُ وَجُنُودُهُ بَغْيًا وَعَدُوًّا حَتَّىٰ إِذَا أَدْرَكَهُ الْغَرَقُ قَالَ ءَاَمَنْتُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا الَّذِي ءَاَمَنْتُ بِهِ بَنُو إِسْرَءِيلَ يَلْ وَأَنَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿٩٠﴾﴾

(1) Su sanya gidājensu sunā fuskantar AlKibla ta Ka’aba dōmin su riḳa yin salla a cikin gidājen, sabōda tsōron in sun taḳi masallaci zā a fāɗa su da dūka sunā a cikin salla. Wannan kuma yā nūna yadda ake son gidājen Musulmi su kasance a kō da yausha.

(2) Mūsā ya yi addu’a a kansu, har da rashin īmāni sabōda yā sāmi lābārin bā zā su yi īmāni ba, kamar mutānen Nūhu.

(3) Īmām a bāyan Manzon mutuwa ya isa ga kāfiri bā zai yi masa amīnāni ba.

suka yi ĩmāni da Shi, kuma nĩ, ina daga Musulmi”

91. Ashe! A yanzu! Alhāli kuwa, haḳīka ka sāba a gabāni, kuma ka kasance daga māsu ḡarna?

92. To, a yau Munā kuḡutar⁽¹⁾ da kai game da jikinka, dōmin ka kasance āyā ga waḡanda suke a bāyanka. Kuma lalle ne māsu yawa daga mutāne, haḳīka, gaḡalallu ne ga āyōyinMu.

93. Kuma lalle ne, haḳīka Mun zaunar⁽²⁾ da Banī Isrā'ila mazaunar gaskiya kuma Muka arzūta su daga abūbuwa māsu dāḡfi. Sa'an nan ba su sāba ba har ilmi ya jē musu. Lalle ne Ubangijinka Yanā yin hukunci a tsakāninsu a Rānar Kiyāma a cikin abin da suka kasance sunā sāba wa jūna.

94. To, idan ka kasance a cikin shakka daga abin da Muka saukar zuwa gare ka, sai ka tambayi waḡanda suke karatun Littāfi daga gabaninka. Lalle ne, haḳīka, gas-kiya tā jē maka daga Ubangijinka dōmin haka kada ka kasance daga māsu kōkanto.

95. Kuma kada ka kasance daga waḡanda suke ḡaryatāwa game da āyōyin Allah, har ka kasance daga māsu hasāra.

96. Lalle ne waḡanda kalmar Ubangijinka ta wajaba a kansu, bā zā su yi ĩmāni ba.

ءَالْفَنَ وَقَدْ عَصَيْتَ قَبْلَ وَكُنْتَ مِنَ
الْمُفْسِدِينَ ﴿٩١﴾

فَالْيَوْمَ تُجْزَىٰ بِدِينِكَ لَنُكُونَنَّ لَعَنَ
خَلْقِكَ ءَايَةً وَإِنَّ كَثِيرًا مِنَ النَّاسِ عَنْ
ءَايَتِنَا لَغَفِيلُونَ ﴿٩٢﴾

وَلَقَدْ بَوَّأْنَا بَنِي إِسْرَءِيلَ مَبَوءًا صَدَقَ
وَرَزَقْنَاهُمْ مِّنَ الطَّيِّبَاتِ فَمَا اخْتَلَفُوا حَتَّى
جَاءَهُمُ الْعِلْمُ إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي بَيْنَهُمْ وَرَءَى
الْقَيْمَةَ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿٩٣﴾

فَإِنْ كُنْتَ فِي شَكٍّ مِّمَّا أَنزَلْنَا إِلَيْكَ فَسْأَلِ
الَّذِينَ يَقْرَأُونَ الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكَ
لَقَدْ جَاءَكَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ
الْمُتَعَذِّرِينَ ﴿٩٤﴾

وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الَّذِينَ كَذَبُوا بِءَايَاتِ اللَّهِ
فَتَكُونُوا مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٩٥﴾

إِنَّ الَّذِينَ حَقَّتْ عَلَيْهِمْ كَلِمَتُ رَبِّكَ لَا
يُؤْمِنُونَ ﴿٩٦﴾

(1) Kuḡutar da jikin Fir'auna: banda rūhinsa dōmin a tabbatar da yā mutu.

(2) Allah Yā bai wa Banī Isrā'ila mulkin Masar da Falasḡīnu gaḡā ḡaya a ḡāyan halaka Fir'auna da mutānensa.

97. Kuma kō dā kōwace āyā ta jē musu, sai sun ga azāba mai radadī.

98. To, dōmin me wata alƙarya ba ta kasance tā yi⁽¹⁾ īmāni ba har īmāninta ya amfāne ta, fāce mutānen Yūnus? A lōkacin da suka yi īmāni, Mun janye azābar wulākanci daga gare su a cikin rāyuwar dūniya. Kuma Muka jiyar da su dādī zuwa wani lōkaci.

99. Kuma dā Ubangijinka Yā so, dā wadanda suke a cikin ƙasa sun yi īmāni dukansu gabā ɗaya. Shin, kai kanā tīlasta mutāne ne har su kasance māsu īmāni?

100. Kuma ba ya kasancēwa ga wani rai ya yi īmāni fāce da iznin Allah, kuma (Allah) Yanā sanya ƙazanta a kan wadanda bā su yin hankali.

101. Ka ce, “Ku dūbi abin da yake cikin sammai da ƙasa.” Kuma āyōyi da gargadī bā su wadatarwa ga mutāne wadanda bā su yin imāni.

102. To, shin sunā jiran wani abu fāce kamar misālin kwānukan wadanda suka shūde daga gabāninsu? Kace, “Ku yi jira! Lalle nī tare da ku, inā daga māsu jira.”

103. Sa'an nan kuma Munā kuɓutar da manzanninMu da wadanda suka yi īmāni, kamar wannan ne,

وَأَوْجَاءَ نُهُم كُلُّ آيَةٍ حَتَّىٰ يَرَوُا
الْعَذَابَ الْأَلِيمَ ﴿٩٧﴾

فَلَوْلَا كُنَّا قَوْمًا ءَامَنَةً فَنَنْفَعَهَا
إِيمَانُهَا إِلَّا قَوْمٌ بُدِّلَ لَمَاءُ أَمْسُوا كَسَفْنَا
عَنْهُمْ عَذَابَ الْخِزْيِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
وَمَعْتَبُهَا إِلَىٰ حِينٍ ﴿٩٨﴾

وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَأَمَنَّ مِنَ فِي الْأَرْضِ كُلَّهُمْ
جَمِيعًا أَفَأَنْتَ تُكْرِهُ النَّاسَ حَتَّىٰ يَكُونُوا
مُؤْمِنِينَ ﴿٩٩﴾

وَمَا كَانَ لِنَفْسٍ أَنْ تُوَظَّنَّ بِالْإِبَادَةِ إِلَّا أَنِ
يُحْكَمَ إِلَيْكَ مِنَ الَّذِينَ لَا يَعْقِلُونَ ﴿١٠٠﴾

قُلْ أَنْظِرُوا مَاذَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَمَا تُعْبِي الْأَنْبِيَاءَ وَالشُّرُعَ عَنْ قَوْمٍ لَا
يُؤْمِنُونَ ﴿١٠١﴾

قَهْلَ يَسْتَظِرُّونَ إِلَّا مِثْلَ آيَاتِ الَّذِينَ
خَلَوْا مِنْ قَبْلِهِمْ قُلْ فَانْتَظِرُوا إِنِّي مَعَكُمْ
مِنَ الْمُنْتَظِرِينَ ﴿١٠٢﴾

ثُمَّ نُنَجِّي رُسُلَنَا وَالَّذِينَ ءَامَنُوا

(1) Alƙaryun da aka aika da Manzanni cikinsu, ba su yi īmāni duka ba fāce mutum daya, kō biyu a gabānin halaka ta sāmi mutānensu. Sai dai alƙaryar Yūnusa, ita kam tā ji tsōro, ta yi imāni a gabānin saukar azāba, sabōda haka suka tsira, ba a halaka garin bā, watau Ninawa. Watau babu mai iya sāmum īmāni sai Allah Ya nufe shi da haka. Kō da mai yin gargadin yakan yiwu ya karkace, sai da tsarin Allah.

tabbatacce ne a gare Mu, Mu kubutar da māsū īmāni.

104. Ka ce “Yā kū mutāne! Idan kun kasance a cikin kōkanto daga addinā, to, bā ni bauta wa wadanda kuke bautā wa, baicin Allah, kuma amma ina bauta wa Allah Wanda Yake karɓar rāyukanku. Kuma an umurce ni da in kasance daga māsū īmāni.

105. “Kuma (an ce mini): Ka tsayar da fuskarka ga addini, kanā karkata zuwa ga gaskiya, kuma kada ka kasance daga māsū shirka.

106. “Kuma kada ka kirāyi, baicin Allah, abin da bā ya amfānin ka kuma bā ya cūtar ka. To, idan ka aikata haka, sa'an nan lalle kai, a lōkacin, kanā daga māsū zālunci.”

107. Kuma idan Allah Ya shāfe ka da wata cūta, to, bābu mai yāyē ta fāce Shi, kuma idan Yanā nufin ka da wani alhēri, to, bābu mai mayar da falalarSa. Yanā sāmūn wanda Yake so daga cikin bāyinSa da shi. Kuma Shī ne Mai gāfara, Mai jin kai.

108. Kace, “Yā kumutāne! Lalle ne gaskiya ta zo muku daga Ubangijinku. To, wanda ya shiryu, yā shiryu ne dōmin kansa kawai, kuma wanda ya fāce yana fācewa ne a kansa kawai. Kuma ban zama wakili a kanku ba.”

109. Kuma ka bi abin da ake yin wahayinsa zuwa gare ka, kuma ka yi hakuri har Allah Ya yi hukunci. Kuma Shī ne Mafi alhērin māsū hukunci.

كَذَلِكَ حَقَّقْنَا لِنَاسٍ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٠٤﴾

قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِن كُنتُمْ فِي شَكٍّ مِنْ دِينِي
فَلَا أَعْبُدُ الَّذِينَ تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ
وَلَكِنْ أَعْبُدُ اللَّهَ الَّذِي يَتَوَقَّعُكُمْ وَلَعَلَّكُمْ أَنْ
أَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٠٥﴾

وَأَنْ أَقِمَّ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا وَلَا تَكُونَ مِنَ
الْمُشْرِكِينَ ﴿١٠٦﴾

وَلَا تَتَّبِعْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُكَ وَلَا
يَضُرُّكَ فَإِنْ فَعَلْتَ فَإِنَّكَ إِذَا مِنْ
الظَّالِمِينَ ﴿١٠٧﴾

وَإِنْ يَسْأَلْكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ
إِلَّا هُوَ وَإِنْ يُرِيدْكَ بِخَيْرٍ فَلَا رَادَّ لِفَضْلِهِ
يُصِيبُ بِهِ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَهُوَ
الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٠٨﴾

قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ الْحَقُّ مِنْ
رَبِّكُمْ فَمَنْ أَهْتَدَىٰ فَإِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ
وَمَنْ ضَلَّٰ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ
بِوَكِيلٍ ﴿١٠٩﴾

وَاتَّبِعْ مَا يُوحَىٰ إِلَيْكَ وَأَصِرْ حَتَّىٰ يَحْكُمَ
اللَّهُ وَهُوَ خَيْرُ الْحَاكِمِينَ ﴿١١٠﴾

SŪRATU HŪD

سُورَةُ هُودٍ

Tanā karantar da cēwa Manzannin Allah sun kirāyi mutānensu zuwa ga tauhīdi da nau'in kira guda, kuma mutānen sun fuskānce su da hāli guda a musu da karyatāwa, sai ka ce a zāmani guda suke, kō a cikin harshe guda suka yi magana.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. A. L. R. Littāfi ne an kyautata āyōyinsa, sa'an nan an bayyana su daki-daki, daga wurin Mai hikima, Mai kididdigewa.

2. Kada ku bauta wa kōwa fāce Allah. Lalle ne ni a gare ku mai gargadi ne kuma mai bushārā daga gare Shi.

3. Kuma ku nēmi gāfara gun Ubangijinku. Sa'an nan ku tūba zuwa gare Shi, Ya jiyar da ku dādi, jiyarwa mai kyau zuwa ga ajali ambatacce, kuma Ya bai wa dukan ma'abucin girma girmansa. Amma idan kun jūya, to, lalle nī, inā tsōron azābar yini mai girma a kanku.

4. Zuwa ga Allah makōmarku take, kuma Shī a kan kōme Mai ikon yi ne.

الرَّكَتَاجُ أَحْكَمْتُ إِلَهُهُ ثُمَّ فَصَّلْتُ مِنَ الْكُتُبِ
حَكِيمٌ خَيْرٌ ۝

الْأَعْبَادُ وَالْأَلَاءُ إِنِّي لَكُم مِّنْ نَّذِيرٍ وَبَشِيرٌ ۝

وَأَن أَسْتَغْفِرُوا أَرْبَعًا مَّرَّةً يَتَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ
حَسَنًا إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى وَيُؤْتِ كُلَّ ذِي فَضْلٍ
فَضْلَهُ ۚ وَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ
يَوْمٍ كَبِيرٍ ۝

إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ۝

5. To, lalle sū, sunā karkatar⁽¹⁾ da kirjinsu dōmin su ñoye daga gare shi. To, a lōkacin da suke lulluñêwa da tufāfinsu Yanā sanin abin da suke ñoyewa da abin da suke bayyana. Lalle Shi Masani ne ga abin da yake a cikin kirāzā.

6. Kuma bābu wata dabba a cikin ƙasa fāce ga Allah arzikinta yake, kuma Yanā sanin matabbata⁽²⁾ da ma'azarta, duka sunā cikin littāfi bayyananne.

7. Kuma Shi ne Wanda Ya halicci sammai da ƙasa a cikin kwanaki shida, kuma Al'arshinSa ya kasance a kan ruwa,⁽³⁾ dōmin Ya jarraba ku, wanne ne daga cikinku mafi kyāwon aiki. Kuma haƙīka idan ka ce, "Lalle kù waɗanda ake tayarwa ne a bāyan mutuwa," haƙīka, waɗanda suka kāfirta sunā cewa: "Wannan bai zama ba fāce sihiri bayyananne."

8. Kuma lalle ne idan Mun jinkirta da azāba gare su zuwa ga wani lōkaci kidāyayye, haƙīka sunā cewa me yake tsare⁽⁴⁾ ta? To, a rānar da zā ta je musu, ba ta zama abin

أَلَا إِنَّهُمْ يَنْتُونُ صُدُورَهُمْ لِتَحْقُقِ آمَنَهُ
الَّذِينَ يَسْتَعِشُونَ قِيَامَهُ يَكْفُرُ مَا يُسِرُّونَ
وَمَا يُعْلِنُونَ إِنَّهُمْ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٥﴾

* وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ إِلَّا عَلَى اللَّهِ
رِزْقُهَا وَيَعْلَمُ مُسْتَقَرَّهَا وَمُسْتَوْدَعَهَا
كُلٌّ فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ﴿٦﴾

وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَكِينَ وَالْأَرْضَ فِي
سِتَّةِ أَيَّامٍ وَكَاتَ عَرِشُهُ عَلَى الْمَاءِ
لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا وَلَئِنْ
قُلْتُمْ إِنَّكُمْ مَقْعُودُونَ مِنْ بَعْدِ الْمَوْتِ
لَيَقُولَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ هَذَا إِلَّا أَسْحَرٌ
مُبِينٌ ﴿٧﴾

وَلَئِنْ أَخَّرْنَا عَنْهُمُ الْعَذَابَ إِلَى أُمَّةٍ
مَعْدُودَةٍ لَيَقُولُنَّ مَا يَحْبِسُهُ وَالْيَوْمَ

(1) Bā su son su ga mai yi musu wa'azi, sabōda haka idan sun tsinkāyi Annabi daga nēsa, sai su ñuya, dōmin kada ya gan su. balle ma har ya yi musu wa'azi. Kuma har idan ya sāmē su da wa'azinsa, sai su sanya tufāfinsu su ruƙe idanansu da kunnuwansu kamar yadda mutānen Nūhu suka yi masa a lōkacin da yake yi musu wa'azi. Ka dūba Sūratu Nūh, Sūra ta 71.

(2) Matabbata shī ne uba, kuma ma'aza ita ce uwa.

(3) Parkon halitta, Al'arshi kō ruwa. Ruwa da Al'arshi sunā gaba da sammai da ƙasa. Sa'an nan aka halicci ƙasa daga ruwa kuma aka mayar da ruwa hayāki, aka halicci sama. Sa'an nan kuma aka mulmula ƙasa a cikin sūrar ƙwai. Allah ne Mafi sani.

(4) Me ke tsare ta, watau azābar — me ke hana ta ta zo yanzu!

karkatarwa ba daga gare su. Kuma abin da suka kasance suna yin izgili da shi, yā wajaba a kansu.

9. Kuma lalle ne idan Mun dandana wa mutum wata rahama daga gare Mu, sa'an nan kuma Muka zāre ta daga gare shi, lalle ne shi, haḳīka, mai yanke tsammāni ne, mai yawan kāfirci.

10. Kuma lalle ne idan Mun dandana masa ni'ima a bāyan cūta tā shāfe shi, yana cēwa mūnanan halaye sun tafi daga wurina. Lalle shi mai farin ciki ne, mai alfahari.

11. Sai waɗanda suka yi haḳuri kuma suka aikata ayyuka na ḳwarai. Waɗannan sunā da gāfara da lāda mai girma.

12. Sabōda haka tsammāninka, kai mai barin sāshen abin da aka yi wahayi zuwa gare ka ne, kuma mai kuntata kirjinka da shi ne dōmin sun ce, "Dōmin me ba a saukar masa da wata taska ba, kō kuma Malā'ika ya zo tāre de shi?"⁽¹⁾ Kai mai gargadi ne kawai. Kuma Allah ne Wakili a kan kōme.

13. Kō sunā cewa "Yā kirḳira⁽²⁾ shi ne." Ka ce, "Sai ku zo da sūrōri gōma misālinsa kirḳirarru, kuma

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّبِعُوا هَؤُلَاءِ فَسَيَمُنُوا بِكُمْ
مَا كَانُوا بِأَيْدِيهِمْ يَفْتَنُونَ ۝
وَلَيْنَ أَذَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنَّا رَحْمَةً ثُمَّ
نَرَعْنَاهَا مِنهُ إِنَّهُ لَيَكْفُرُ ۝

وَلَيْنَ أَذَقْتُهُ نِعْمَاءَ بَعْدَ ضَرَّاءَ
مَسَّتْهُ لَيَكْفُرَنَّ ۝ ذَهَبَ الْمَسِيكَاتُ عَنِّي
إِنَّهُ لَفَرِحٌ فَخُورٌ ۝

إِلَّا الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
أُولَٰئِكَ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ ۝

فَلَعَلَّكَ تَارِكٌ بَعْضَ مَا نُوحِيَ إِلَيْكَ وَصَائِقُ
بِهِ ۖ صَدْرُكَ أَنْ يَقُولُوا لَوْلَا أُنْزِلَ عَلَيْهِ كُتُبٌ
أَوْجَاءَ مَعَهُ مَلَائِكَةٌ إِنَّمَا أَنْتَ نَذِيرٌ ۖ وَاللَّهُ عَلَى
كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ ۝

أَمْ يَقُولُونَ أَذْهَبَ قُلُوبُنَا ۚ إِنَّا بِمَا نَعْمُرُ
مُسْتَلُونَ ۖ فَادْعُوا أَمِنْ أَسْطَفَعْتُمْ مِّنْ

(1) Sabōda zaman mutāne bā su girmama mutum sai idan yanā da wata dūkiya kō kuma akwai wani ḳarfi bayyananne tāre da shi, to, kai kuma ga zāhiri, bā ka da dukiya kō wani ḳarfin da zā ka iya tilasta su da shi a kan wani abu. Sabōda haka kanā tsōron iyar da duka abin da aka umurce ka, dōmin kada a ḳaryata ka. To, kada ka ji tsōron iyarwa, Allah ne Wakili a kan kōme.

(2) Kō kuwa bā za ka iyar da abin da aka aike ka ba dōmin tsōron su ce, "Kai ne ka kirḳira Alḳur'āni, sa'an nan ka jingina shi ga Allah." To, sai ka ce, "Ni mutum ne kamarku, idan ni na kirḳira Alḳur'āni, to, bā zai gāgare ku ku kirḳira irinsa ba, sai ku zo da sūrōri gōma irinsa."

ku kirāyi wanda kuke iyāwa, baicin Allah, idan kun kasance māsū gas-kiya.”

14. To, idan ba su amsa muku ba, to, ku sani cēwa an saukar da shi kawai ne da sanin Allah, kuma cēwa bābu abin bauta wa fāce Shi. To, shin, kū māsū sallamāwa ne?

15. Wanda ya kasance yā yi nu-
fin rāyuwar dūniya da kawarta,
Munā cika musu ayyukansu zuwa
gare su a cikinta, kuma a cikinta bā
zā a rage su ba.

16. Wadannan ne wadanda bā su
da kōme a cikin Lāhira fāce wuta,
kuma abin da suka sanā'anta a
cikinta (dūniya) yā fāci, kuma abin
da suka kasance sunā aikatāwa fā-
tacce ne.

17. Shin, wanda ya kasance a
kan hujja bayyananna daga
Ubangijinsa, kuma wata shaida
tanā biyar sa daga gare Shi, kuma a
gabāninsa akwai littāfin Mūsā abin
kōyi da rahama? Wadannan sunā
yin imāni da shi, kuma wanda ya
kāfirta da shi daga kungiyōyi, to,
wutā ce makōmarsa. Sabōda haka
kada ka kasance a cikin shakka
daga gare shi. Lalle shi ne gaskiya
daga Ubangijinka, amma kuma
mafi yawan mutāne bā su yin imāni.

18. Kuma wāne ne mafi zālunci
daga wanda ya kirkira karya ga
Allah? Wadannan anā gitta su ga
Ubangijinsu, kuma māsū shaida su
ce, “Wadannan ne suka yi karya ga
Ubangijinsu. To, la'anar Allah ta
tabbata a kan azzālumai.”

دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٤﴾

فَلَا تَسْتَجِيبُوا لَهُمْ فَأَعْلَمُوا أَنَّمَا
أُنْزِلَ بِعِلْمِ اللَّهِ وَأَنَّ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَهَلْ أَنْتُمْ
مُشْرِكُونَ ﴿١٥﴾

مَنْ كَانَ يُرِيدِ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَزَيَّنَّا لَهَا
الْآثِمَةَ آثِمًا لَهَا فِيهَا وَهْمٌ فِيهَا لَا
يُبْخَسُونَ ﴿١٦﴾

أُولَئِكَ الَّذِينَ لَيْسَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ إِلَّا
النَّارُ وَحِطَّ مَا صَنَعُوا فِيهَا وَبِطُلَّ مَا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿١٧﴾

أَفَمَنْ كَانَ عَلَى يَمِينٍ مِنْ رَبِّهِ وَسَتْلُوهُ شَاهِدٌ
مِنْهُ وَمِنْ قَبْلِهِ كُتِبَ مُوسَى إِمَامًا وَرَحْمَةً
أُولَئِكَ يُؤْمِنُونَ بِهِ وَمَنْ يَكْفُرْ بِهِ مِنْ
الْأَخْرَابِ فَإِنَّ النَّارَ مَوْعِدُهُ فَلَا تَكُ فِي مَرْيَمَ
مِنْهُ إِنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ
النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٨﴾

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا
أُولَئِكَ يُعْرَضُونَ عَلَى رَبِّهِمْ وَيَقُولُ
الْأَشْهَادُ هَؤُلَاءِ الَّذِينَ كَذَبُوا عَلَى رَبِّهِمْ
إِنَّا لَفَعَلْنَا اللَّهُ عَلَى الظَّالِمِينَ ﴿١٩﴾

19. Waɗanda suke kangēwa daga hanyar Allah kuma sunā nē-man ta karkace, kuma sū ga Lāhira sunā kāfirta.

20. Waɗannan ne ba su kasance mabuwāya ba a cikin ƙasa, kuma waɗansu masōya ba su kasance ba a gare su, baicin Allah. Anā ninka musu azāba, ba su kasance sunā iya ji ba, kuma ba su kasance sunā gani ba.

21. Waɗannan ne waɗanda suka yi hasārar rāyukansu, kuma abin da suka kasance suna ƙirƙirawa ya ɓace musu.

22. Bābu makawa cēwa, haƙiƙa, sū a Lāhira, sū ne mafi hasāra.

23. Lalle ne waɗanda suka yi īmāni kuma suka aikata ayyukan ƙwarai, kuma suka yi tawālu'i zuwa ga Ubangijinsu, waɗannan ne abō-kan Aljanna, sunā madawwama a cikinta.

24. Misālin ɓangaren biyu kamar makāho ne da kurma, da mai gani da mai ji. Shin, sunā daidaita ga misāli? Ashe, bā ku yin tunāni?

25. Kuma, haƙiƙa, Mun aika Nūhu zuwa ga mutanensa, (ya ce): “Lalle ne ni, a gare ku mai gargadi bayyananne ne.

26. “Kada ku bauta wa kōwa fāce Allah. Lalle nī, inā jin tsōron azābar yini mai raɗaɗi a kanku.”

27. Sai mashāwarta waɗanda suka kāfirta, daga mutānensa, suka ce, “Bā mu ganin ka fāce mutum kake kamar mu, kuma ba mu ganin

الَّذِينَ يَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَيَسْعَوْنَ فِي الْأَرْضِ فَسَادًا وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ كَافِرُونَ ﴿١٩﴾

أُولَٰئِكَ لَا يَكُونُوا مُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَمَا كَانَ لَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ أَوْلِيَاءَ يُضْعِفُ لَهُمْ الْعَذَابُ مَا كَانُوا يَسْتَطِيعُونَ السَّمْعَ وَمَا كَانُوا يُبْصِرُونَ ﴿٢٠﴾

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ وَصَلَّى عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿٢١﴾

لَا جَرَمَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ هُمْ الْخَاسِرُونَ ﴿٢٢﴾

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَأَخْبَتُوا إِلَىٰ رَبِّهِمْ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٣﴾

* مَثَلُ الْفَرِيقَيْنِ كَالْأَصْمَىٰ وَالْأَبْصِرِ وَالْأَبْصِرُ وَالْسَّمِيعُ هَلْ يَسْتَوِيَانِ مَثَلًا أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿٢٤﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ إِنِّي لَكُمْ نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿٢٥﴾

أَنْ لَا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمِ الْقِيَامِ ﴿٢٦﴾

فَقَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ مَا تَرَدِّدُ إِلَّا بَشْرًا مَثَلًا وَمَا تَرَدِّدُ إِلَّا تَجْعَلُ إِلَّا

wani ya bī ka fāce waɗanda suke sū
kaṣkantattunmu ne sūma bā tare da
tunānī ba. Kuma bā mu ganin wata
falala a gare ku a kanmu. Ā'a, munā
zaton ku maƙaryata ne."

28. Ya ce, "Ya mutānena! Shin,
kun gani idan na kasance a kan
wata hujja bayyananna daga
Ubangijina, kuma Yā bā ni wata
Rahama daga wurinSa, sa'an nan
aka rufe ta (ita Rahamar) daga gare
ku, shin, zā mu tilasta muku ita,
alhāli kuwa kū māsu kī gare ta ne?"

29. "Kuma yā mutānena! Bā zan
tambaye ku wata dūkiya ba a kan-
sa, ijārata ba ta zama ba, fāce daga
Allah, kuma ban zama mai kōrar
waɗanda suka yi īmāni ba. Haḳīka
sū, māsu haɗuwa da Ubangijinsu
ne, kuma amma ni, inā ganin ku
mutāne ne jāhilai.

30. "Kuma ya mutānena! Wāne
ne yake taimakōna daga Allah idan
na kōre su? Ashe, bā ku tunānī?"

31. "Kuma bā ni ce muku a wuri-
na taskōkin Allah suke, kuma bā
inā sanin gaibi ba ne. Kuma bā inā
cēwa ni Malā'ika ba ne. Kuma ba ni
cēwa ga waɗanda idānunku suke
wulākantāwa, Allah bā zai bā su
alhēri ba. Allah ne Mafi sani ga abin
da yake cikin zukatansu. Lalle ne ni,
idan (nā yi haka) dā ina daga cikin
azzalumai.

32. Suka ce, "Yā Nūhu, lalle ne
kā yi jayayya da mu, sa'an nan kā
yawaita yi mana jidāli, to, ka zō
mana da abin da kake yi mana
wa'adi idan kā kasance daga māsu
gaskiya."

الَّذِينَ هُمْ أَزْوَاجًا بَادِيَ الرَّأْيِ وَمَا نَرَى
لَهُمْ عَلَيْهِمْ مِنْ فَضْلٍ بَلْ نَظُنُّكُمْ كَاذِبِينَ ﴿٢٨﴾

قَالَ يَقُولُونَ هُمْ يَقْتُمُونَ كُنْتُ عَلَى بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّي
وَأَنْتَ بَشَرٌ مِثْلِي فَقَدِ اسْتَمْعِنْتَ أَهْلَكَ مِنْ عِنْدِهِمْ فَفَعِلْتَ عَلَيْهِمْ
أَنْتَ لَمْ تَكُنْ مَعَهُمْ وَأَنْتَ لَهَا كَرِيمٌ ﴿٢٩﴾

وَيَقُولُونَ لَا تَسْأَلْهُمْ عَلَيْهِمْ مَا الْإِنشَاءُ الْآخِرُ إِلَّا
عَلَى اللَّهِ وَمَا أَنَا بِظَالِمِ الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنَّهُمْ
مُلْكُوا مِنْهُمْ وَلَكِنِّي أَزُنُّكُمْ قَوْمًا تَجْهَلُونَ ﴿٣٠﴾

وَيَقُولُونَ مَنْ يَنْصُرُنِي مِنَ اللَّهِ إِنْ طَرَدْتُهُمْ
أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿٣١﴾

وَلَا أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَائِنُ اللَّهِ وَلَا
أَعْلَمُ الْغَيْبِ وَلَا أَقُولُ إِنِّي مَلَكٌ وَلَا أَقُولُ
لِلَّذِينَ تَزْدِرِي أَعْيُنُكُمْ لَنْ يُؤْتِيَهُمُ اللَّهُ خَيْرًا
اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا فِي أَنْفُسِهِمْ إِنْ إِذَا لَمِنَ
الظَّالِمِينَ ﴿٣٢﴾

قَالُوا نَبُوحٌ قَدْ جَدَدْنَا فَأَكْثَرْتَ جِدْدَنَا فَآتِنَا
بِمَا نَعُودُ نَا إِنْ كُنْتُمْ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٣٣﴾

33. Ya ce, “Allah kawai ne Yake zo, muku da shi idan Ya so. Kuma ba ku zama mabuwāya ba.

34. “Kuma nasihāta bā zā ta amfāne ku ba, idan nā yi nufin in yi muku nasiha, idan Allah Ya kasance Yanā nufin Ya halaka ku. Shi ne Ubangijinku, kuma zuwa gare Shi ake mayar da ku.”

35. Ko sunā cēwa: (Nūhu) ya kirkira shi. Ka ce, “Idan nī (Nūhu) na kirkira shi, to, laifina a kaina yake, kuma nī mai barranta ne daga abin da kuke yi na laifi.”

36. Kuma aka yi wahayi zuwa ga Nūhu cēwa: Lalle ne bābu mai yin imāni daga mutānenka fāce wanda ya riga ya yi imānin, sabōda haka kada ka yi bakin ciki da abin da suka kasance sunā aikatāwa.

37. Kuma ka sassaka jirgi da kyau bisa idānunMu da wahayinMu, kuma kada ka yi Mini magana a cikin sha'anin waɗanda suka kāfirta, lalle ne sū, waɗanda ake nutsarwa ne.

38. Kuma yanā sassaka jirgin cikin natsuwa, kuma a kōyaushe waɗansu shugabanni daga mutānensa suka shūde a gabansa, sai su yi izgili gare shi. Ya ce, “Idan kun yi izgili gare mu, to, haḳiḳa mū mā zā mu yi izgili gare ku, kamar yadda kuke yin izgili.

39. “Sa'an nan da sannu zā ku san wanda azāba zā ta zo masa, ta wulakantā shi (a dūniya), kuma wata azāba zaunanna ta sauka a kansa (a Lāhira).”

قَالَ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَن سَاءَ مَا تَحْكُمُونَ ﴿٣٣﴾

وَلَا يَنْفَعُكُمْ نُصْحِي إِنْ أَرَدْتُ أَنْ أَنْصَحَ لَكُمْ إِنْ كَانَ اللَّهُ يُرِيدُ أَنْ يُغْوِيَكُمْ هُوَ رَبُّكُمْ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٣٤﴾

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَيْنَاهُ قُلْ إِنْ أَفْتَرَيْتُهُ قَعَلَىٰ إِجْرَامِي وَأَنَا تَابِعٌ لِّمَا تَكْفُرُونَ ﴿٣٥﴾

وَأُوحِيَ إِلَىٰ نُوحٍ أَنَّهُ لَنْ يُؤْمِنَ مِنْ قَوْمِكَ إِلَّا مَن قَدْ آمَنَ فَلَا تَبْتَئِسْ بِمَكَانِكَ إِنَّا يَفْعَلُونَ ﴿٣٦﴾

وَأَصْبَحَ الْفُلُكُ بِأَعْيُنِنَا وَوَحَيْنَا وَلَا تَخْطُبُنِي فِي الَّذِينَ ظَلَمُوا إِنَّهُمْ مُّعْرِضُونَ ﴿٣٧﴾

وَيَصْبَحُ الْفُلُكُ وَكُلَّمَا مَرَّ عَلَيْهِ مَلَأَ مِنْ قَوْمِهِ سَخِرُوا مِنْهُ قَالَ إِنْ تَسْخَرُوا مِنِّي فَإِنَّا نَسْخَرُ مِنْكُمْ كَمَا تَسْخَرُونَ ﴿٣٨﴾

فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ مَنْ يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُخْزِيهِ وَيَحِلُّ عَلَيْهِ عَذَابٌ مُّقِيمٌ ﴿٣٩﴾

40. Har a lōkacin da umurnin-Mu ya je, kuma tandā ta ſulſula. Muka ce, “Ka ɗauka, a cikinta, daga kōme, ma'aura biyu, da kuma iyalanka, fāce wanda magana ta gabāta a kansa,⁽¹⁾ da wanda ya yi imāni.” Amma kuma bābu waɗanda suka yi imāni tāre da shi fāce kaɗan.

41. Kuma ya ce, “Ku hau a cikinta, da sūnan Allah magudānarta da matabbatarta. Lalle ne Ubangi-jīna, haḳīka, Mai gāfara ne, Mai jin Kai.”

42. Kuma ita tanā gudāna da su a cikin tāguwar ruwa kamar du-wātsu, sai Nūhu ya kirāyi ɗansa alhāli kuwa ya kasance can wuri mai nīsa. “Yā ƙaramin ɗānā! Zo ka hau tāre da mu, kuma kada ka kasance tāre da kāfirai!”

43. Ya ce, “Zan tattara zuwa ga wani dūtse ya tsare ni daga ruwan.” (Nūhu) ya ce, “Bābu mai tsarēwa a yau daga umurnin Allah fāce wanda Ya yi wa rahama.” Sai taguwar ruwa ta shāmakace a tsakāninsu, sai ya kasance daga waɗanda aka nūsar.

44. Kuma aka ce, “Yā ƙasa! Ki haɗiye ruwanki, kuma yā sama! Ki kāme.” Kuma aka faƙar da ruwan, kuma aka hukunta al'amarin, kuma jirgin ya daidaita a kan Jūdiy-

حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَمْرُنَا وَفَارَ التَّنُّورُ قُلْنَا احْمِلْ فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجَيْنِ اثْنَيْنِ وَأَهْلَكَ إِلَّا مَنْ سَبَقَ عَلَيْهِ الْقَوْلُ وَمَنْ آمَنَ وَمَنْ آمَنَ مَعَهُ إِلَّا قَلِيلٌ ﴿٤٠﴾

﴿٤١﴾ وَقَالَ ارْكَبُوا فِيهَا بِسْمِ اللَّهِ مَجْرِبَهَا وَمُرسَهَا إِنَّ رَبِّي لَغَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٤٢﴾

وَهِيَ تَجْرِي بِهِمْ فِي مَوْجٍ كَالْجِبَالِ وَنَادَىٰ نُوحٌ ابْنَهُ وَكَانَ فِي مَقَرٍّ لِّبْنِي ارْكَب مَعَنَا وَلَا تَكُن مَعَ الْكَافِرِينَ ﴿٤٣﴾

قَالَ سَآوِدْتَ إِلَىٰ جِبَلٍ تَفْصِلُنِي مِنَ الْمَاءِ قَالُوا عَصِمَ الْيَوْمَ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ إِلَّا مَنْ رَحِمَ وَحَالَ بَيْنَهُمَا الْمَوْجُ فَكَانَ مِنَ الْمُغْرَقِينَ ﴿٤٤﴾

وَقِيلَ يَا أَرْضُ ابْلَعِي مَاءَكِ وَيَسْمَأِ أَقْلِي وَيَغْضِ الْمَاءَ وَفُضِيَ الْأَمْرُ وَاسْتَوَتْ عَلَىٰ

(1) Iyālan Nūhu sun yi imāni banda ɗansa Yāmu, da matarsa guda kāfira. Waɗanda suka yi imāni daga sauran mutānensa tamānin ne maza da mātā. Amma kuma an ce mutāne saba'in da biyu ne, kuma an ce gōma ne. Allah ne Mafī sani.

yi,⁽¹⁾ kuma aka ce, “Nīsa ya tabbata ga mutāne azzālumai.”

45. Kuma Nūhu ya kira Ubangi-jinsa, sa'an nan ya ce, “Yā Ubangi-jina! Lalle ne dāna na daga iyālina! Kuma haḳīka wa'adinKa gaskiya ne, kuma Kai ne Mafi hukuncin māsu yin hukunci.”

46. Ya ce, “Yā Nūhu! Lalle ne shi bā ya a cikin iyālanka, lalle ne shi, aiki ne wanda ba na kwarai ba, sabōda haka kada ka tambaye Ni abin da bā ka da ilmi a kansa. Haḳīka, Nī Inā yi maka gargadi kada ka kasance daga jāhilai.”

47. Ya ce, “Yā Ubangijina! Lalle ne ni, inā nēman tsari gare Ka da in tambaye Ka abin da bā ni da wani ilmi a kansa. Idan ba Ka gāfarta mini ba, kuma Ka yi mini rahama, zan kasance daga māsu hasāra.”

48. Aka ce, “Ya Nūhu! Ka sauka da aminci daga gare Mu da albarka a kanka, kuma rahama ta tabbata a kan waɗansu al'ummōmi daga waɗanda suke tāre da kai. Da waɗansu al'ummōmi da zā Mu jiyar da su dādi, sa'an nan kuma azāba mai raɗaɗi ta shafe su daga gare Mu.”

49. Waccan Kissa tanā daga lā-bāran gaibi, Munā yin wahayinsu zuwa gare ka (Muhammadu). Ba ka kasance kanā sanin su ba, haka kuma mutānenka ba su sani ba daga gabānin wannan. Sai ka yi haḳuri. Lalle ne ākiba tanā ga māsu taḳawa.

الْجُودِيَّ وَقِيلَ بَعْدَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿١٥﴾

وَنَادَى نُوحٌ رَبَّهُ فَقَالَ رَبِّ إِنَّ ابْنِي مِنْ أَهْلِي وَإِنَّ وَعْدَكَ الْحَقُّ وَأَنْتَ أَحْكَمُ الْحَاكِمِينَ ﴿١٦﴾

قَالَ يَنْتُحِ إِنَّهُ لَيْسَ مِنْ أَهْلِكَ إِنَّهُ عَمَلٌ غَيْرُ صَالِحٍ فَلَا تَتَمَنَّا مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنِّي أَعْطُكَ أَنْ تَكُونَ مِنَ الْجَاهِلِينَ ﴿١٧﴾

قَالَ رَبِّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَتُفَلَكَ مَا لَيْسَ لِي بِهِ عِلْمٌ وَلَا أَغْفِرُ لِي وَتَرْحَمْنِي أَكُنْ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿١٨﴾

قِيلَ يَنْتُحِ أَهْلُ بَيْتِ سُلَيْمَانَ وَتَرْكَبُ عَلَيْكَ وَعَلَى أَمْرٍ مِمَّنْ مَعَكَ وَأَمْرٌ سَمِعْتَهُمْ يُرْسِلُهُمْ مَعًا عَذَابَ الْيَمِّ ﴿١٩﴾

يَلَاكُ مِنْ أَنْبَاءِ الْعَلِيِّ تُوجِبُهَا إِلَيْكَ مَا كُنْتَ تَعْلَمُهَا أَنْتَ وَلَا قَوْمُكَ مِنْ قَبْلِ هَذَا فَاصْبِرْ إِنَّ الْعَقِيبَ لِلْمُتَّقِينَ ﴿٢٠﴾

(1) Judiyyu sūnan wani dūtse ne a cikin Jazīra. Jirgin Nūhu ya zauna a kansa, har mutānen farko na wannan al'umma sun gan shi. Sa'an nan ya haɓaka.

50. Kuma zuwa ga Ādāwa, (Mun aika) ḍan'uwansu Hūdu. Ya ce, "Yā kū mutānena! Ku bauta wa Allah. Ba ku da wani abin bautāwa fāce Shi. Ba ku kasance ba fāce kunā māsu kirkirāwa.

51. "Yā ku mutānena! Bā ni tam-bayar ku wata ijāra a kansa, ijārāta ba ta zama ba, fāce ga Wanda Ya k̄āga halittata. Shin fa, bā ku hankalta?"

52. "Kuma, ya mutānena! Ku nēmi Ubangijinku gāfara, sa'an nan kuma ku tūba zuwa gare Shi, zai saki sama a kanku, tanā mai yawan zubar da ruwa, kuma Ya k̄āra muku wani k̄arfi ga k̄arfinku. Kuma kada ku jūya kunā māsu laifi."

53. Suka ce, "Yā Hūdu! Ba ka zo mana da wata hujja bayyananna ba, kuma ba mu zama māsu barin abūbuwan bautawarmu ba dōmin maganarka, kuma ba mu zama māsu yin imāni da kai ba.

54. "Bā mu cēwa, sai dai kurum sāshen abūbuwan bautawarmu ya sāme ka da cūtar hauka." Ya ce, "Lalle ne nī, inā shaida wa Allah, kuma ku yi shaidar cēwa, "lalle ne nī mai barranta ne daga abin da kuke yin shirki da shi,

55. "Baicin Allah: Sai ku yi mini kaidi gabā ḍaya, sa'an nan kuma kada ku yi mini jinkiri.

56. "Haḱīka, ni na dōgara ga Allah, Ubangijīna kuma Ubangijinku. Bābu wata dabba fāce Shi ne Mai

وَالَّذِي عَادِيَ أَخَاهُ هُودًا قَالَ يُقَوْمُوا عِبَادُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ وَإِنْ أَنْتُمْ إِلَّا مُفْتَرُونَ ﴿٥٠﴾

يَقَوْمٌ لَا يَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِنْ أَنْجَرْتُمْ إِلَّا عَلَى الَّذِي فَطَرْنَاهُ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٥١﴾

وَيَقَوْمِ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ يُرْسِلِ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا وَيَزِدْكُمْ قُوَّةً إِلَى قُوَّتِكُمْ وَلَا تَتَوَلَّوْا مُجْرِمِينَ ﴿٥٢﴾

قَالُوا إِنَهُمْ مَا جِئْتُمَا بِبَيِّنَةٍ وَمَا نَحْنُ بِتَارِكِي آلِ هَارُونَ عَنْ قَوْلِكَ وَمَا نَحْنُ بِكَ بِمُؤْمِنِينَ ﴿٥٣﴾

إِنْ نَقُولُ إِلَّا اعْتَرَاكَ بَعْضُ آلِهَتِنَا بِسُوٍّ قَالَ إِنِّي أَشْهَدُ اللَّهَ وَأَشْهَدُوكُمْ أَنِّي بَرِيٌّ وَمَا نُسْرِكُونَ ﴿٥٤﴾

مِنْ دُونِهِ فَكَيْدُ فِي جَوَاعِنَا لَسْتَ بِمُشْطَرُونِ ﴿٥٥﴾

إِنِّي تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ رَبِّي وَرَبِّكُمْ مَا مِنْ دَابَّةٍ

riko ga kwarkwadarta.⁽¹⁾ Haḳīka, Ubangijina Yanā (kan) a tafarki ma-daidaici.

57. “To! Idan kun jūya, haḳīka, nā iyar muku abin da aka aiko ni da shi zuwa gare ku. Kuma Ubangijina Yanā musanya wadansu mutāne, wadansunku su maye muku. Kuma bā ku cūtar Sa da kōme. Lalle Ubangijina a kan dukan kōme, Matsari ne.”

58. Kuma a lōkacin da umurninmu ya je, Muka kuɓutar da Hūdu da wadanda suka yi imāni tāre da shi, sabōda wata rahama daga gare Mu. Kuma Muka kuɓutar da su daga azāba mai kauri.

59. Haka Ādāwa suka kasance, sun yi musun āyōyin Ubangijinsu, kuma sun sāba wa ManzanninSa, kuma sun bi umurnin dukan mai girman kai, makangari.

60. Kuma an biyar musu da la'ana a cikin wannan dūniya da Rānar Kiyāma. To! Lalle ne Ādāwa sun kāfirta da Ubangijinsu. To, Nīsa ya tabbata ga Ādāwa, mutānen Hūdu!

61. Kuma zuwa ga Samūdāwa (an aika) ḡan'uwansu Sālihu. Ya ce, “Ya mutānena! Ku bauta wa Allah. Bā ku da wani abin bautāwa fāce Shi. Shī ne Ya kāga halittarku daga kasa, kuma Ya sanya ku māsu yin kyarkyara a cikinta. Sai ku nēme Shi gāfara, sa'an nan kuma ku tūba zuwa gare Shi. Lalle Ubangijina Makusanci ne Mai karbāwa.”

إِلَّا هُوَ لَخِذْرَافَتَا صِيْمَتَا إِن رَّبِّي عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٥٧﴾

فَإِنْ قَوْلَا فَقَدْ أَفْلَحْتُمْ مَا أَرْسَلْتُ بِهِ إِلَيْكُمْ
وَلَسْتَ خَلُفَ رَبِّي قَوْمًا غَيْرَكُمْ وَلَا تَضُرُّوهُمْ
شَيْئًا إِنَّ رَبِّي عَلَى كُلِّ شَيْءٍ حَفِيفٌ ﴿٥٨﴾

وَلَقَدْ جَاءَ أَمْرًا نَحْنُ نَهْدُهُمْ وَالَّذِينَ آمَنُوا
مَعَهُ رِبْرَحَتُهُمْ وَنَحْنُ نَعْلَمُ مِنْ عَذَابٍ عَظِيمٍ ﴿٥٩﴾

وَبَلَكَ عَادٌ جَحْدُ وَأَيَّتَ رَبِّهِمْ وَعَصَوْا
رُسُلَهُمْ وَاتَّبَعُوا أَمْرَ كُلِّ جَبَّارٍ عَنِيدٍ ﴿٦٠﴾

وَاتَّبَعُوا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا لَعْنَةَ وَتَوَرَّ الْقَيْمَةُ الْآ
إِنَّ عَادًا كَفَرُوا رَبَّهُمْ الْآبَعْدَ إِيَّادٍ قَوْمٍ هُودٍ ﴿٦١﴾

وَالِي كَمُودَ أَحَاهُمْ صَلَاحًا قَالَ يَنْتَوِي
أَعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ وَهُوَ
أَنشَأَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ وَاسْتَعْمَرَكُمْ فِيهَا
فَاسْتَغْفِرُوهُ ثُمَّ تَوَلَّوْا إِلَيْهِ إِنَّ رَبِّي قَرِيبٌ مُجِيبٌ ﴿٦٢﴾

(1) Gāshin gōshin dabba.

62. Suka ce, “Ya Sālihu! Haḳīka, kā kasance a cikinmu, wanda ake fatan wani alhēri da shi a gabānin wannan. Shin kana hana mu bauta wa abin da ubanninmu suke bauta wa? Kuma haḳīka mū, munā cikin shakka daga abin da kake kiran mu gare shi. mai sanya kōkanto.”

63. Ya ce, “Ya mutānēna! Kun gani? Idan na kasance a kan hujja bayyananna daga Ubangijina, kuma Ya bā ni rahama daga gare Shi, to, wane ne zai taimake ni daga Allah idan nā sāba Masa? Sa'an nan bā zā ku kāre ni da kōme ba fāce hasāra.

64. “Kuma ya mutānena! Wannan rāḳumar Allah ce, tanā āyā a gare ku. Sai ku bar ta ta ci a cikin kaṣar Allah, kuma kada ku shāfe ta da wata cūta, kar azāba makusanciya ta kāma ku.”

65. Sai suka sōke ta. Sai ya ce, “Ku ji dāḍi a cikin gidājenku kwāna uku. Wannan wa'adi ne bā abin karyatāwa ba.”

66. To, a lōkacin da umurninMu ya je, Muka kuḅutar da Sālihu da waḍanda suka yi īmāni tāre da shi, sabōda wata rahama daga gare Mu, kuma daga wulākancin rānar nan. Lalle ne, Ubangijinka Shī ne Mai kārfi, Mabuwayi.

67. Sai tsāwa ta kāma waḍanda suka yi zālunci, sai suka wāyi gari sunā guggurfāne a cikin gidājensu.

68. Kamar dai ba su zauna a cikinta ba. To! Lalle ne Samūdāwa sun kāfirce wa Ubangijinsu. To, Nīsa ya tabbata ga Samūdāwa.

قَالُوا يَصْلِحْ قَدْ كُنْتَ فِينَا مَرْحُوًّا قَبْلَ هَذَا
أَتُهَمِّنَّا أَن نَعْبُدَ مَا يَعْبُدُ آبَاؤُنَا وَإِنَّ الْإِنسَانَ لَشَكٍّ مِّمَّا تَدْعُونَا إِلَيْهِ مُرِيبٌ ﴿٦٢﴾

قَالَ يَتْلُوا آيَةَ أُمِّكُمْ إِن كُنْتُمْ عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِّن رَّبِّي وَأَتْلَيْتُ مِنْهُ رَحْمَةً فَمَن يَنْصُرُنِي مِنَ اللَّهِ إِن عَصَيْتُهُ فَمَا تَزِيدُونَنِي غَيْرَ تَخْسِيرٍ ﴿٦٣﴾

وَيَتْلُوا هَذِهِ آيَةَ اللَّهِ لَكُمْ إِنَّهُ فَذَرُوا مَا تَأْكُلُ فِي الْأَرْضِ اللَّهُ لَا تَمْسُوهَا يُسْوَوْنَ فَاخْذُوا عَذَابَ قُرَيْبٍ ﴿٦٤﴾

فَعَقَرُوا مَا فَتَحَ لَكُمْ تَمَتَّعُوا فِي دَارِكُمْ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ ذَلِكَ وَعْدُ غَيْرِ مَكْذُوبٍ ﴿٦٥﴾

فَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا جَعَلْنَا صَالِحَ الْاَلِ بْنِ عَمْرٍو مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا وَمِنْ خِزْيِ يُوسُفَ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ الْقَوِيُّ الْعَزِيزُ ﴿٦٦﴾

وَأَخَذَ الَّذِينَ ظَلَمُوا الصَّيْحَةَ فَأَصْبَحُوا فِي دِئْرِهِمْ جَثْمِينَ ﴿٦٧﴾

كَأَن لَّمْ يَغْسُرُوا فِيهَا أَلْأُيُنَّ ثُمُودًا كَفَرُوا رَبَّهُمْ أَلَا بَعْدَ الثُمُودِ ﴿٦٨﴾

69. Kuma haḳīka, manzan-
ninMu sun je wa Ibrāhīm da bus-
hāra, suka ce, “Aminci”. Ya ce,
“Aminci (ya tabbata a gare ku).”
Sa'an nan bai yi jinkiri ba ya je da
maraki kawātaacce.

70. Sa'an nan a lōkacin da ya ga
hannayensu bā su sāduwa zuwa
gare shi (marakin), sai ya yi kyā-
marsu, kuma ya ji tsōronsu. Suka
ce, “Kada ka ji tsōro, lalle ne mū, an
aiko mu ne zuwa ga mutānen Lūdu.”

71. Kuma matarsa tanā tsaye⁽¹⁾.
Ta yi dāriya. Sai Muka yi mata
bushāra (da haihuwar) Is'hāka,
kuma a bayan Is'hāka, Yākūbu.

72. Sai ta ce, “Yā kaitōna! Shin,
zan haihu ne alhāli kuwa inā tsōhu-
wa, kuma ga mijīna tsōho ne? Lalle
wannan, haḳīka, abu ne mai ban
māmāki.”

73. Suka ce, “Shin kinā māmaki
ne daga al'amarin Allah? Rahamar
Allah da albarkarSa su tabbata a
kanku, ya mutānen habban gida!
Lalle ne Shī abin gōdewa ne, Mai
girma.”

74. To, a lōkacin da firgita ta tafi
daga Ibrāhīm, kuma bushāra tā je
masa, yanā mai jayayya a gare Mu
sabōda mutānen Lūdu!

75. Lalle Ibrāhīm, haḳīka mai
haḳuri ne, mai yawan addu'a, mai
tawakkali.

وَلَقَدْ جَاءَتْ رُسُلُنَا إِبْرَاهِيمَ بِالْبُشْرَى قَالُوا
سَلَامًا قَالَ سَلَّمَ قَالُوا لَيْتَ أَنْ جَاءَ بِعِجْلٍ
حَنِيدٍ ﴿٦٩﴾

فَلَمَّا رَأَى أَنَّهُمْ لَا تَقْصِلُ إِلَيْهِ نَجَّيَهُمْ
وَأَوْحَسَ مِنْهُمْ خِيفَةً قَالُوا لَا تَمْخُفْ إِنَّا
أَرْسَلْنَا إِلَى قَوْمِ لُوطٍ ﴿٧٠﴾

وَأَمْرَانَهُمَا قَابَسَةً فَصَحَّجَتْ فَبَشَّرْنَاهَا
بِإِسْحَاقَ وَمِنْ وَرَاءِ إِسْحَاقَ يَعْقُوبَ ﴿٧١﴾

قَالَتْ يَتُوبَلَىٰ أَيْلَهُ وَأَنَا عَجُوزٌ وَهَذَا بَعْلِي
شَيْخًا إِنَّ هَذَا لَشَيْءٌ عَجِيبٌ ﴿٧٢﴾

قَالُوا اتَّعَجِبِينَ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ رَحِمَتُ اللَّهِ
وَبَرَكَاتُهُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ الْبَيْتِ إِنَّهُ رَحِيمٌ مَجِيدٌ ﴿٧٣﴾

فَلَمَّا ذَهَبَ عَنْ إِبْرَاهِيمَ الرَّوْعُ وَجَاءَتْهُ
الْبُشْرَى يُجِئُهَا فِي قَوْمِ لُوطٍ ﴿٧٤﴾

إِنَّ إِبْرَاهِيمَ لَحَلِيمٌ أَوَّاهٌ مُنِيبٌ ﴿٧٥﴾

(1) Matar Ibrāhīm Sārah tanā tsaye ga yi musu hidima, sai ta yi dāriyar māmāki,
dōmin bākin sun Ki cin abinci. Wafansu na fassarāwa — ta yi hails. Wannan bai dāce ba.

76. Ya Ibrāhīm! Ka bijira daga wannan. Lalle shi, haḳīka, umurnin Ubangijinka ne ya zo, kuma lalle ne sū, abin da yake mai je musu azāba ce wadda bā a iya hanāwa.

77. Kuma a lōkacin da manzanninMu suka je wa Lūḍu, aka bāta masa rai game da su, ya kun-tata rai sabōda su. Ya ce, “Wannan yini ne mai tsananin masīfa.”

78. Kuma mutānensa suka je masa sunā gaggāwa zuwa gare shi, kuma a gabāni, sun kasance sunā aikatāwar mūnānan ayyuka. Ya ce, “Yā mutānēna! Wadannan ‘yā-yāna,⁽¹⁾ sū ne mafiya tsarki a gare ku. Sai ku bi Allah da taḳawa, kuma kada ku wulākantā ni a cikin bāḳī-na. Shin, bābu wani namiji shiryay-ye daga gare ku?”

79. Suka ce, “Lalle, haḳīka kā sani, bā mu da wani hakki a cikin ‘ya’yanka, kuma lalle kai haḳīka, kanā sane da abin da muke nufi.”

80. Ya ce, “Dā dai inā da wani ƙarfi game da ku, kō kuwa inā da gōyon bāya daga wani rukuni⁽²⁾ mai ƙarfi?”

81. (Manzannin) Suka ce, “Yā Lūḍu! Lalle mū, manzannin Ubangi-jinka ne. Bā zā su iya sāduwa zuwa gare ka ba. Sai ka yi tafiyarka a

يَا اِبْرٰهِيْمُ اَعْرِضْ عَنْ هٰذَا ۖ اِنَّكَ قَدْ جِئْتَ اٰمْرًا
رَبِّكَ ۖ وَالنَّهْمُ اَتِيَهُمْ عَذَابٌ غَيْرُ مَرْدُوْدٍ ﴿٧٦﴾

وَلَمَّا جَاءَتْ رُسُلُنَا لُوْطًا سِىْءَ بِهٖمْ وَضَاۗقٍ
بِهٖمْ دَرَعًا ۖ وَقَالَ هٰذَا يَوْمُ عَصِيْبٍ ﴿٧٧﴾

وَجِئْتُكُمْ بِقَوْمٍ مُّهِمَّغُوْنَ اِلَيْكُمْ وَمِنْ قَبْلُ كَانُوْا
يَقْسِمُوْنَ اَلنَّسِيَّٰنَ ۚ قَالَ يَتُوْمٌ هٰٓؤُلَاءِ بَنَاتِي
هٰنَ اُظْهَرُ لَكُمْ فَاَتَقُوْا اِلٰهَ وَلَا تُخْزَوْنِ فِيْ
صَيِّفِي ۚ اَلنَّسَ مِنْكُمْ رَجُلٌ رَّشِيْدٌ ﴿٧٨﴾

قَالُوْا لَقَدْ عَلِمْتَ مَا لَنَا فِيْ بَنَاتِكَ مِنْ حَقٍّ
وَ اِنَّكَ لَتَعْلَمُ مَا نُرِيْدُ ﴿٧٩﴾

قَالَ لَوْ اَنَّ لِيْ بِكُمْ قُوَّةٌ اَوْ اَوْحٰٓى اِلٰى رُكْنٍ
شَدِيْدٍ ﴿٨٠﴾

قَالُوْا يٰ لُوْطُ اِنَّا رُسُلُ رَبِّكَ ۚ اَنْ يَّصْلُوْا اِلَيْكَ
فَاَنْسِرْ بِاَهْلِكَ بِقِطْعٍ مِّنَ الْاَيْلِ وَلَا يَلْتَفِتْ

(1) ‘Ya’yansa-yanā nufin mātān aurensu, dōmin kōwane Annabi uban al’ummarsa ne. Bā ya kamāta a ce wai yanā kiran mazan gari zuwa ga ‘ya’yansa uku, dōmin bābu wata shari’a ta Allah, ga saninmu, wadda ta halatta haɗuwar maza biyu ko fiye da biyu a kan auren mace guda.

(2) Ya faɗi haka dōmin bā shi da dangi a cikinsu. Daga gare shi ba a kuma aiko wani Annabi ba sai a cikin wadatar danginsa.

wani yankin dare da iyālinka, kuma kada wani daga gare ku ya waiwaya fāce mātarka. Lalle ne abin da ya sāme su mai sāmunta ne. Lalle wa'adinsu lōkacin sāfiya ne. Shin lōkacin sāfiya bā kusa ba ne?"

82. Sa'an nan a lōkacin da umurninMu ya je, Muka sanya na samanta ya zama na kasanta, kuma Muka yi ruwan duwātsu a kanta (Kasar Lūdu) daga taɓo cūrarre.

83. Alamtacce a wurin Uban-gijinka. Kuma ita (Kasar Lūdu) ba ta zama mai nīsa ba daga azzālumai (Kuraishāwa).

84. Kuma zuwa ga Madyana (Mun aika) ɗan'uwansu⁽¹⁾ Shu'aibu. Ya ce, "Ya Mutānena! Ku bauta wa Allah. Ba ku da wani abin bautāwa fāce Shi, kuma kada ku rage mūdu da sikēli. Lalle nī, inā ganin ku da wadāta.⁽²⁾ Kuma lalle inā jī muku tsōron azābar yini mai kēwayēwa.

85. "Ya mutānēna! Ku cika mūdu da sikēli da ādalci, kuma kada ku naƙasta wa mutāne kāyansu, kuma kada ku yi barna a cikin ƙasa kunā māsu fasādi.

86. "Falalar Allah mai wanzuwa ita ce mafi alhēri a gare ku idan kun kasance muminaɪ, kuma ni bā mai tsaro ne a kanku ba."

مِنْكُمْ أَحَدٌ إِلَّا أَمْرًا تَكُنْ أَنْتُمْ مُصِيبُهَا مَا أَصَابَهُمْ إِنَّ مَوْعِدَهُمُ الصُّبْحُ أَلَيْسَ الصُّبْحُ بِقَرِيبٍ ﴿٨٢﴾

فَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا جَعَلْنَا عَلَىٰهَا سَاوِلَهَا وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهَا حِجَارًا مِّن سِجِّيلٍ مُّنْصُورٍ ﴿٨٣﴾

مُسَوَّمَةً عِندَ رَبِّكَ وَمَاهِي مِّنَ الظَّالِمِينَ يَسْعِدُ ﴿٨٤﴾

*وَإِلَىٰ مَدْيَنَ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا قَالَ يَبْقَرُوا ۖ اْعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُم مِّنْ إِلَٰهٍ غَيْرُهُ ۚ وَلَا تَنفَعُكُمُ الْعِمَٰلُ كَيْلًا وَالْأَمِيرَاتُ إِلَىٰ أَرْبَابِكُمْ بِخَيْرٍ وَإِلَىٰ خَافٍ عَلَيْكُمْ عَذَابٌ يُّومٍ مُّحِيطٌ ﴿٨٥﴾

وَيَبْقَرُوا أَوْفُوا إِلَىٰ كَيْلٍ وَالْأَمِيرَاتُ يَا أَيُّسُّطُ ۚ وَلَا تَبْخُسُوا النَّاسَ أَمْثِلًا هُمْ وَلَا تَعْتَوُوا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ ﴿٨٦﴾

بَقِيَّتُ اللَّهِ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ مُّؤْمِنِينَ ۚ وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ بِحَفِيظٍ ﴿٨٧﴾

(1) Lārabāwa ne, sunā zaune a tsakānin Hijāz da Shām.

(2) Inā ganin ku a cikin wadāta: bā ku da bukatar rage wa mutāne kāyansu. Sabōda haka ku yi adalci ga mutāne wajen ciniki ya fi muku alhēri daga dūkiyar haram mai ƙarēwa kōme yawanta.

87. Suka ce, “Yā Shu’aibu! Shin sallarka ce take umurtar ka ga mu bar abin da ubanninmu suke bautāwa, kō kuwa mu bar aikata abin da muke so a cikin dūkiyōyinmu? Lalle, haḳīka kai ne mai haḳuri, shiryayye!”

88. Ya ce, “Ya mutānena! Kun gani idan na kasance a kan hujja bayyananniya daga Ubangijina, kuma Ya arzūta ni da arziki mai kyāwo daga gare Shi? Kuma bā ni nufin in sāba muku zuwa ga abin da nake hana ku daga gare shi. Bā ni nufin kōme fāce gyārā, gwargwadon da na sāmi dāma. Kuma muwāfakāta ba ta zama ba fāce daga Allah. A gare Shi na dōgara, kuma zuwa gare Shi na wakkala.

89. “Kuma ya mutānena! Kada sāba mini ya dauke ku ga misālin abin da ya sāmi mutānen Nūhu kō kuwa mutānen Hūdu kō kuwa mutānen Sālihu ya sāme ku. Mutānen Lūdu ba su zama a wuri mai nīsa ba daga gare ku.

90. “Kuma ku nēmi Ubangijinku gāfara, sa’an nan kuma ku tūba zuwa gare Shi. Lalle Ubangijina Mai jin kai ne, Mai nūna sōyayya.”

91. Suka ce, “Yā Shu’aibu! Bā mu fahimtar da yawa daga abin da kake faḍi, kuma munā ganin ka mai rauni a cikinmu. Kuma bā dōmin jama’arka ba dā mun jēfē ka, sabōda ba ka zama mai daraja a gunmu ba.”

قَالُوا يَسْعَىٰ أَصْلُكَ أَنَّ تَكُن مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ
مَا يُعْبُدُ إِلَّا الْوَدَانَ أُوْلَٰئِكَ تَفْعَلُ فِيْ أَمْرِنَا
مَا نَشَاءُ إِنَّكَ لَأَنْتَ الْحَلِيمُ الرَّشِيدُ ﴿٨٧﴾

قَالَ يٰٓقَوْمِ اَرَأَيْتُمْ اِنْ كُنْتُمْ عَلَىٰ بَيِّنَةٍ
مِّنْ رَبِّيْ وَرَزَقْنِيْ مِنْهُ رِزْقًا حَسَنًا وَمَا
اُرِيدُ اَنْ اُخَالِفَكُمْ اِلَىٰ مَا اَنْهَكُمْ
عَنْهُ اِنْ اُرِيدُ اِلَّا الْاِصْلَاحَ مَا اسْتَطَعْتُ وَمَا
تَوْفِيقِيْ اِلَّا بِاللّٰهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَالْيَاسِيْنَ ﴿٨٨﴾

وَيَقَوْمِ لَا يَجْرِمَنَّكُمْ شِقَاقِيْ اَنْ يُصِيبَكُمْ
مِثْلُ مَا اَصَابَ قَوْمَ نُوحٍ اَوْ قَوْمَ هُودٍ اَوْ قَوْمَ
صَالِحٍ وَمَا قَوْمُ لُوطٍ مِنْكُمْ بِعَبِيدٍ ﴿٨٩﴾

وَاسْتَغْفِرْ لِزَوْجِكَ ذُوْدًا
وَاَسْتَغْفِرْ لِرَبِّكَ ثُمَّ تَوَلَّوْا اِلَيْهِ اِيَّاكُمْ
رَبِّيْ رَجِيْمٌ وَذُوْدٌ ﴿٩٠﴾

قَالُوا يَسْعَىٰ مَا نَفَقَهُ كَثِيْرًا مِّمَّا نَقُولُ
وَإِنَّا لَنَرِيْكَ فِىْ سَا ضَعِيْفًا وَّلَوْ لَا رَهْطُكَ
لَرَجَمْنَاكَ وَمَا اَنْتَ عَلَيْنَا بِعَزِيْزٍ ﴿٩١﴾

92. Ya ce, “Ya mutānena! Ashe, jama’āta ce mafi daraja a gare ku daga Allah, kuma kun rikē Shi a bāyanku abin jēfarwa? Lalle ne Ubangijina Mai kēwayēwa ne ga abin da kuke aikatāwa.

93. “Kuma ya mutānena! Ku yi aiki a kan hālinku. Lalle nī mai aiki ne. Da sannu zā ku san wāne ne azāba zā ta zo masa, ta wulakanta shi, kuma wāne ne maḡaryaci. Kuma ku yi jiran dāko, lalle ni mai dāko ne tāre da ku.”

94. Kuma a lōkacin da umurninMu ya je, Muka kuḡutar da Shu’aibu da waḡanda suka yi imāni tāre da shi, sabōda wata rahama daga gare Mu. Kuma tsāwa ta kama waḡanda suka yi zālunci. Sai suka wāyi gari guggurfāne a cikin gidājensu.

95. Kamar ba su zaunā ba a cikinsu. To, halaka ta tabbata ga Madyana kamar yadda Samūdāwa suka halaka.

96. Kuma haḡiḡa Mun aiki Mūsā da āyōyinMu, da daḡili bayyananne.

97. Zuwa ga Fir’auna da maja-lisarsa. Sai suka bi umurnin Fir’auna, amma al’amarin Fir’auna bai zama shiryayye ba.

98. Yanā shūḡabantar mutā-nensa a Rānar Kiyāma, har ya tuzgar da su a wuta. Kuma tir da irin tuzḡawarsu.

99. Kuma aka biyar musu da la’ana a cikin wannan dūniya da

قَالَ يٰٓقَوْمِ اَرَهَيْتُمْنِي اَعْرَضْتُمْ عَنِّي اَمْ لَكُمْ اٰلِهَةٌ مِّنْ دُونِ اللَّهِ
وَاتَّخَذْتُمْ لُوْهُ وَرَاءَكُمْ ظَهْرًا اِنَّ رِزْقَ
يَمَانِعْمَلُوْنَ مُّحِيطٌ ۝۹۲

وَيَقَوْمِ اَعْمَلُوا عَلٰٓى مَكَانَتِكُمْ اِنِّى
عَمِلٌ سَوِيٌّ تَعْمَلُوْنَ مِّنْ بَآئِيَةٍ عَذَابٌ
يُخَذَّرُ بِهِ وَمَنْ هُوَ كَذِبٌ وَّاَرْتَقِبُوْا اِنِّى
مَعَكُمْ رَقِيْبٌ ۝۹۳

وَلَمَّا جَاءَ اَمْرُنَا جَعَلْنَا شُعَيْبًا وَّالَّذِيْنَ
ءَامَنُوْا مَعَهُ رِجَزًا مِّنَّا وَاَخَذْنَا
الَّذِيْنَ ظَلَمُوْا الصَّيْحَةَ فَاصْبَحُوْا فِي
رِجْزِهِمْ جَبِيْمِيْنَ ۝۹۴

كَانَ لَمْ يَخُشَ اِلَّا اِبْعَادَ الْمَدِيْنِ كَمَا
يَعِدُّ قَوْمُ ۝۹۵

وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا مُوسٰٓى بِآيٰتِنَا وَسُلْطٰنٍ مُّبِيْنٍ ۝۹۶

اِلٰى فِرْعَوْنَ وَمَلٰٓئِكَهٖ فَاتَّبَعُوْا اَمْرَ فِرْعَوْنَ
وَمَا اَمْرُ فِرْعَوْنَ بِرَشِيْدٍ ۝۹۷

يَقْدُمُ قَوْمُهٗ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ فَاُوْرَدَهُمُ
النَّارَ وَيَنْشُرُوْنَ الْوَرْدَ الْمَوْرُوْدَ ۝۹۸

وَاتَّبَعُوْا فِيْ هٰذِهِ لَعْنَهٗ وَيَوْمَ الْقِيٰمَةِ

Rānar Kiyāma. Tir da kyautar⁽¹⁾ da ake yi musu.

100. Wancan yanā daga lābāran alkāryōyi. Munā bā ka lābārinsu, daga gare su akwai wanda ke tsaye da kuma girbabbe.⁽²⁾

101. Kuma ba Mu zālunce su ba, amma sun zālunci kansu, sa'an nan abūbuwan bautawarsu wadanda suke kiran su, baicin Allah, ba su wadatar musu kōme ba a lōkacin da umurnin Ubangijinka ya je, kuma (gumākan) ba su kāra musu wani abu ba fāce hasāra.

102. Kuma kamar wancan ne kāmūn Ubangijinka, idan Ya kāma alkāryōyi alhāli kuwa sunā māsū zālunci. Lalle kamūnSa mai raḍaḍi ne, mai tsanani.

103. Lalle ne a cikin wancan akwai āyā ga wanda ya ji tsōron azābar Lāhira. Wancan yini ne wanda ake tāra mutāne a cikinsa, kuma wancan yini ne abin halarta.

104. Ba Mu jinkirta shi ba fāce dōmin ajali kīdāyayye.

105. Rānar da za ta zo wani rai ba ya iya magana fāce da izninSa. Sa'an nan daga cikinsu akwai sha-kiyyi da mai arziki.

106. To, amma wadanda suka yi shaḳāwa, to, sunā a cikin wuta. Sunā māsū kārā da shēka a cikinta.

يَسْأَلُ الرَّقْدُ أَتَمَرُودٌ ﴿١٠٠﴾

ذَلِكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْفُرَى نَقُصُّهُ عَلَيْكَ

مِنْهَا قَائِمٌ وَحَصِيدٌ ﴿١٠١﴾

وَمَا ظَلَمْنَاهُمْ وَلَكِنْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ

فَمَا أَغْنَتْ عَنْهُمْ آلِهَتُهُمُ الَّتِي يَدْعُونَ مِنْ

دُونِ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ وَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا لَهُمْ

رَأَوْهُمُ غَيْرَ يَتَّبِعِينَ ﴿١٠٢﴾

وَكَذَلِكَ أَخْذُ رَبِّكَ إِذَا أَخَذَ الْفُرَى وَهِيَ

ظَالِمَةٌ إِنَّ أَخْذَهُ أَلِيمٌ شَدِيدٌ ﴿١٠٣﴾

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِمَنْ خَافَ عَذَابَ الْآخِرَةِ

ذَلِكَ يَوْمٌ مَجْمُوعٌ لَهُ النَّاسُ وَذَلِكَ يَوْمٌ

مَشْهُودٌ ﴿١٠٤﴾

وَمَا نُؤَخِّرُهُ إِلَّا لِأَجَلٍ مُعَدُودٍ ﴿١٠٥﴾

يَوْمَ يَأْتِ لَا تَكَلَّمُ نَفْسٌ إِلَّا بِآذِنَةٍ فَمِنْهُمْ

سَقَى وَسَعِيدٌ ﴿١٠٦﴾

فَأَمَّا الَّذِينَ سَقُوا فِي النَّارِ لَهُمْ فِيهَا زَفِيرٌ

وَسَهيقٌ ﴿١٠٧﴾

(1) Kyautar la'ana ita ce wadda ake la'antar su da ita a dūniya da Lāhira.

(2) Daga nan zuwa karshen sūra ta'aliki ne dōmin farkarwa. Mai tsayi — watau tana nan tsaye, alāmōminta ba su fāce ba, kuma akwai wadanda suka halaka kamar karan da aka girbe.

107. Suna madawwama a cikinta, matuƙar sammai da ƙasa sun dawwama, fāce abin da Ubangijinka Ya so. Lalle Ubangijinka Mai aikatāwa ne ga abin da Yake nufi.

108. Amma waƙanda suka yi arziki, to, sunā a cikin Aljanna sunā madawwama, a cikinta, matuƙar sammai da ƙasa sun dawwama, fāce abin da Ubangijinka Ya so. Kyauta wadda bā ta yankēwa.

109. Sabōda haka kada ka kasance a cikin shakka daga abin da waƙannan suke bautawa. Bā su wata ibāda fāce kamar yadda ubaninsu ke aikatāwa a gabani. Kuma haƙiƙa Mū, Māsu cika musu rabonsu ne, bā tāre da nakasāwa ba.

110. Kuma haƙiƙa, Mun bai wa Mūsā littāfi, sai aka sābā⁽¹⁾ wa jūna a cikinsa. Kuma bā dōmin wata kalma wadda ta gabāta daga Ubangijinka ba, haƙiƙa, dā an yi hukunci a tsakāninsu. Kuma haƙiƙa, sunā a cikin wata shakka, game da shi, mai sanya kōkanto.

111. Kuma lalle, haƙiƙa, Ubangijinka Mai cika wa kōwa (sakamakon) ayyukansa ne. Lalle Shī, Mai ƙididdigewa ne ga abin da suke aikatāwa.

112. Sai ka daidaitu⁽²⁾ kamar yadda aka umurce ka, kai da wa-

خَالِدِينَ فِيهَا مَا دَامَتِ السَّمَوَاتُ وَالْأَرْضُ
إِلَّا مَا شَاءَ رَبُّكَ إِنَّ رَبَّكَ فَعَّالٌ لِّمَا
يُرِيدُ ﴿١٠٧﴾

* وَأَمَّا الَّذِينَ سُعِدُوا فَفِي الْجَنَّةِ خَالِدِينَ
فِيهَا مَا دَامَتِ السَّمَوَاتُ وَالْأَرْضُ إِلَّا
مَا شَاءَ رَبُّكَ عَطَاءٌ غَيْرُ مَحْذُورٍ ﴿١٠٨﴾

فَلَا تَكُ فِي مِرْيَةٍ مِّمَّنْ يَعْبُدُ هَؤُلَاءِ مَا يَعْبُدُونَ
إِلَّا كَمَا يَعْبُدُ آبَاءَهُمْ مِنْ قَبْلُ وَإِنَّا
لَمَوْفُونَ بِمَا نَفْسُهُمْ غَيْرَ مَنْقُوصٍ ﴿١٠٩﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ فَاخْتَلَفَ
فِيهِ وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَفُضِّىَ
بَيْنَهُمْ وَإِنَّهُمْ لَفِي شَكٍّ مِّنْهُ مُرِيبٍ ﴿١١٠﴾

وَإِنْ كَلَّا لَأَنَّا لَيُوفِّيَنَّهُمْ رَبُّكَ أَعْمَلَهُمْ إِنَّا
بِمَا يَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿١١١﴾

فَأَسْتَوْفِرْ كَمَا أَمَرْتُ وَمَنْ تَابَ مَعَكَ وَلَا

(1) Yahūdāwa sun sāba wa jūna a cikin littattafan da aka bai wa Mūsā. To, kū Musulmi kada ku bi hanyarsu, har ku sāba wa Allah, har abin da ya sāme su ya sāme ku.

(2) Wannan āyā tenā hana dukan bi'di'a a cikin addini. Tun da ba a yarda Annabi ya kara ra'ayinsa ba sai dai ya bi umurnin Allah kamar yadda Ya yi umurnin, kuma haka ne Ya umurci wanda ya bi Annabi. Sabōda haka mai sāba wa umurnin Allah da ƙāri ko ragi, bā ya cikin mabiyar Annabi, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi.

ɗanda suka tūba tāre da kai, kunā
bā māsū kētara haddi ba. Lalle Shī,
Mai gani ne ga abin da kuke aika-
tāwa.

113. Kada ku karkata ⁽¹⁾ zuwa ga
wadanda suka yi zālunci har wuta
ta shāfe ku. Kuma bā ku da wa-
ɗansu majibinta baicin Allah, sa'an
nan kuma bā zā a taimake ku ba.

114. Kuma ka tsai da salla a
gēfe guda biyu na yini da wani yanki
daga dare. Lalle ne ayyukan kwarai
sunā kōre mūnānan ayyuka. Wan-
can ⁽²⁾ ne tunatarwa ga māsū tunā-
wa.

115. Kuma ka yi haƙuri. Allah
bā Ya tōzartar da lādar māsū
kyautatāwa. ⁽³⁾

116. To, don me māsū hankali
ba su kasance daga mutānen kar-
nōnin da suke a gabāninku ba, sunā
hani daga barna a cikin kasa? Fāce
kaɗan daga wanda Muka kuɓutar
daga gare su (sun yi hanin). Kuma
wadanda suka yi zālunci suka bi
abin da aka ni'ɪntar da su a cikinsa,
suka kasance māsū laifi.

117. Kuma Ubangijinka bai ka-
sance Yanā halakar da alƙaryu sa-

تَطْعَمُوا إِنَّهُ رَبُّمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿١١٣﴾

وَلَا تَرْكَبُوا إِلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا فَعْتَسَكُمُ
النَّارُ وَمَا لَكُم مِّن دُونِ اللَّهِ مِن
أَوْلِيَاءَ ثُمَّ لَا تُنصَرُونَ ﴿١١٤﴾

وَأَقِمِ الصَّلَاةَ طَرَفِي النَّهَارِ وَرَفَعَانِ
الَّيْلِ إِنَّ الْحَسَنَاتِ يُذْهِبْنَ السَّيِّئَاتِ
ذَٰلِكَ ذِكْرِي لِلذَّاكِرِينَ ﴿١١٥﴾

وَأَصِرْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ ﴿١١٦﴾

مَثَلًا كَانَ مِنَ الْقُرُونِ مِن قَبْلِكُمْ أُولُوا
بِقِيَّةٍ يَنْهَوْنَ عَنِ الْفَسَادِ فِي الْأَرْضِ إِلَّا
قَلِيلًا مِّمَّنْ أَجْبَأْنَاهُمْ وَأَتَّبَعَ الَّذِينَ
ظَلَمُوا مَا أَتَوْا فِيهِ وَكَانُوا مُجْرِمِينَ ﴿١١٧﴾

وَمَا كَانَ رَبُّكَ لِيُهْلِكَ الْقُرَىٰ وَيُظْلِمَ

(1) Ba ya halatta ga Musulmi ya karkata zuwa ga kāfirai kamar yadda bā ya halatta
ya karkata a cikin addininsa. Wannan shī ne babban makāmi a kan mākiya.

(2) Tsayar da sallōh farillai tāre da Līman a cikin masallatai shī ne zikiri ga mai son
zikirin gaskiya. Ayyukan kwarai sunā shāfe miyāgu.

(3) Haƙuri a kan ibāda wājibi ne, haka kuma kyautatāwa, wātau shī ne yin kōwane
aiki na ibāda tsantsa kamar salla kō na ma'amala kamar ciniki da aure. dōmīn Allah
kawai. A yi wa wannan fanni na biyu sūna da "Tasawwuf", bidi'a ne dōnin bai taɓo daga
Sunna ba. Asalinna "theosophy" daga lugar Ajam, ma'anansa nēman hikima ta Allah a
hālin kēbance kai a cikin kaɗaita da wasu aikace-aikace na ibāda, kamar girka ga 'yanbōri.

bōda wani zālunci ba, alhāli mutānensu sunā māsū gyārāwa. ⁽¹⁾

118. Kuma dā Ubangijinka Ya so, dā Yā sanya mutāne al'umma guda. Kuma bā zā su gushe ba sunā māsū sābā wa jūna.

119. Sai wanda Ubangijinka Ya yi wa rahama, kuma dōmin wannan ⁽²⁾ ne Ya halicce su. Kuma kalmar Ubangijinka "Lalle ne zā Ni cika Jahannama da aljannu da mutāne gaba daya" ta cika.

120. Kuma dūbi dai Munā bā da lābāri a gare ka daga lābarun Manzanni, abin da Muke tabbatar da zuciyyarka da shi. Kuma gaskiya ta zo maka a cikin wannan, da wa'azi da tunatarwa ga māsū imāni.

121. Kuma ka ce wa wadanda bā su yin imāni, "Ku yi aiki a kan hālunku, lalle mū māsū aiki ne.

122. "Kuma ku yi jiran dāko, lalle mu māsū jiran dāko ⁽³⁾ ne."

123. Kuma ga Allah gaibin sammai da kasa yake. Kuma zuwa gare Shi ake mayar da dukan al'amari. Sabōda haka ku bauta Masa kuma ku dōgara a kanSa. Kuma Ubangijinka bai zama Mai gafala daga abin da kuke aikatāwa ba.

وَأَهْلَهَا مُصْلِحُونَ ﴿١١٧﴾

وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَجَعَلَ النَّاسَ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَا يَزَالُونَ مُخْتَلِفِينَ ﴿١١٨﴾

إِلَّا مَن رَّحِمَ رَبُّكَ وَلِذَلِكَ خَلَقَهُمْ وَتَمَّتْ كَلِمَةُ رَبِّكَ لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ ﴿١١٩﴾

وَلَا تَقْصُصْ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِ الرُّسُلِ مَا نَقِصَتْ بِهِ إِذْ بُدِّئْتَ وَجَدَّكَ فِي هَذِهِ الْحَقِّ وَمَوْعِظَةٌ وَذِكْرَى لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿١٢٠﴾

وَقُلْ لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ أَعْمَلُوا عَلَىٰ مَكَانَتِكُمْ إِنَّا عَمِلُونَ ﴿١٢١﴾

وَاتَّقُوا إِنَّا مُنْتَظِرُونَ ﴿١٢٢﴾

وَلِلَّهِ غَيْبُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالْيَوْمِزْجِ الْأَمْرُ كُلُّهُ فَاعْبُدْهُ وَتَوَكَّلْ عَلَيْهِ وَمَا رَبُّكَ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿١٢٣﴾

(1) Wannan āyā da ta sama da ita sunā mūna muhimmancin wa'azi a cikin kōwane hāli na al'umma, dōmin tsarēwar zamanta al'umma.

(2) Allah ya halicci mutāne da hālāye dabam-dabam dōmin su sābā wa jūna.

(3) Ku yi jira ku gani wāne ne zai ci nasara; mū da muka bi umurnin Allah, kō kuwa ku da kuke bin zuciyyōyinku. Ākiba dai tanā ga māsū taƙawa. Allah ya tabbatar da mu a kan binSa a kan taƙawa. Amin.

SŪRATU YŪSUF

سُورَةُ يُوسُفَ

Tanā karantar da hālāyen rāyuwar mutum a cikin dūniya tāre da abōkan zama a kōwane matsayi.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. A. Ī. R. Wafancan āyoyin Littāfi mai bayyanāwa ne.

2. Lalle ne Mū, Mun saukar da shi, yanā abin karantawa na Lārab-ci; tsammāninkū, kunā hankalta.

3. Mū, Munā bāyar da lābāri a gare ka, mafi kyāwon lābāri ga abin da Muka yi wahayin wannan Alkur'āni zuwa gare ka. Kuma lalle ne kā kasance a gabāninsa, haḳīka, daga gafalallu.

4. A lōkacin da Yūsufu ya ce wa ubansa, “Yā bāba! Lalle ne nī, nā ga taurāri gōma shā ḍaya, da rānā da watā. Nā gan su sunā māsu sujada a gare nī.”

5. Ya ce, “Ya karamin ḍāna! Kada ka fadi mafarkinka ga 'yan'uwanka, har su kulla maka wani kaidi. Lalle ne Shaidan ga mutum, haḳīka, makiyi ne bayyananne.”⁽¹⁾

الرَّ تِلْكَ ءَايَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ ﴿١﴾

إِنَّا أَنزَلْنَاهُ قُرْءَانًا عَرَبِيًّا لَّعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٢﴾

نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ أَحْسَنَ الْقَصَصِ بِمَا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ هَذِهِ الْقُرْءَانُ وَإِن كُنْتَ مِنْ قَبْلِهِ لَمِنَ الْغَافِلِينَ ﴿٣﴾

إِذ قَالَ يُوسُفُ لِأَبِيهِ يَا أَبَتِ إِنِّي رَأَيْتُ أَحَدَ عَشَرَ كَوْكَبًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ رَأَيْتُهُمْ لِي سَاجِدِينَ ﴿٤﴾

قَالَ يَبْنَؤُ لَا تَقْصُصْ رُءْيَاكَ عَلَيَّ وَحَدَّثِكَ بِهِ وَمَا يَكِيدُ إِلَيْكَ كَيْدٌ إِلَّا الشَّيْطَانُ الْإِنْسَنُ عَدُوٌّ مُّبِينٌ ﴿٥﴾

(1) Tarbiyyar uba ga ḍansa. Yaro karami anā rēnon sa da jawābi mai laushi a fahimtar matsayin yāron.

6. “Kuma kamar wancan ne, Ubangijinka Yake zāben ka, kuma Ya sanar da kai daga fassarar lābā-rai, kuma ya cika ni'imōminSa a kanka, kuma a kan gidan Yākūba kamar yadda ya cika su a kan uban-ninka biyu, a gabāni, Ibrāhīm da Is'hāka. Lalle Ubangijinka ne Ma-sani, Mai hikima.”

7. Lalle ne, haḳīka, āyōyi⁽¹⁾ sun kasance ga Yūsufu da 'yan'uwansa⁽²⁾ dōmin māsu tambaya.

8. A lōkacin da suka ce⁽³⁾, lalle ne Yūsufu da ḍan'uwansa ne ma-fiya sōyuwa ga ubanmu daga garemu, alhāli kuwa mū jama'a guda ne. Lalle ubanmu, haḳīka, yanā cikin ḅata bayyananniya.

9. Ku kashe Yūsufu, kō kuwa ku jēfa shi a wata kasa, fuskar ubanku ta wōfinta sabōda ku, kuma ku kasance a bāyansa mutāne sālihai.

10. Wani mai magana daga cikinsu ya ce, “Kada ku kashe Yūsufu. Ku jēfa shi a cikin duhun rījiya, wasu matafiya su tsince shi, idan kun kasance māsu aikatāwa ne.”

وَكَذَلِكَ يَجْتَسِبُكَ رَبُّكَ وَيُعَلِّمُكَ مِنْ تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ وَيُتِمُّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكَ وَعَلَىٰ آلِ يَعْقُوبَ كَمَا أَتَمَّهَا عَلَىٰ أَبَوَيْكَ مِنْ قَبْلُ إِبْرَاهِيمَ وَاسْحَقَ إِنَّ رَبَّكَ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٥﴾

لَقَدْ كَانَ فِي يُوسُفَ وَإِخْوَتِهِ آيَاتٌ لِّلسَّائِلِينَ ﴿٦﴾

إِذْ قَالَ الْيُوسُفُ لِأَخُوهُ أَحِبُّ إِلَيَّ آيَاتِنَا إِذَا قَالَ الْيُوسُفُ لِأَخُوهُ أَحِبُّ إِلَيَّ آيَاتِنَا إِذَا قَالَ الْيُوسُفُ لِأَخُوهُ أَحِبُّ إِلَيَّ آيَاتِنَا إِذَا قَالَ الْيُوسُفُ لِأَخُوهُ أَحِبُّ إِلَيَّ آيَاتِنَا

أَقْتُلُوا يُوسُفَ أَوْ اطْرَحُوهُ أَرْضًا يَخْلُ لَكُمْ وَجْهٌ إِلَيْكُمْ وَتَكُونُوا مِنْ بَعْدِهِ قَوْمًا صَالِحِينَ ﴿٧﴾

قَالَ قَائِلٌ مِنْهُمْ لَا تَقْتُلُوا يُوسُفَ وَالْقَوْمُ فِي عِصْيَانٍ الْحَبِثِ يَلْقَاهُ بِعَصْرِ السَّيَّارَةِ إِنْ كُنْتُمْ فَاعِلِينَ ﴿٨﴾

(1) Āyōyi a nan, ānā nufin hālāye wafanda suka zama darussa na kōyarwa ga mutāne dōmin tarbiyya ga yāra da manya na kōwane matsayi ga rāyuwar ḍan Ādam.

(2) Yūsufu da ḍan'uwansa shaḳīki, Binyāmīnu, da sauran gōma. Babbansu ga shēkaru, shi ne Raubīlu, kuma sai Lāwiya. A cikin gidansa aka yi Annabāwa, sai Yahūza kuma shi ne shūgabansu a ra'ayi, shi ne uban sarākunansu, sabōda haka sūnansa ya rinjāya a kan kabilar, aka ce musu Yahūdu.

(3) Hīrar yāra a tsakāninsu. Sunā tunānin sōyayyar ubansu ga ḍayansu wanda bā ya cikinsu yanzu. Sunā tunānin yadda zā su sāmi ādalcin daidaitāwar so daga ubansu bāki ḍayansu. Ḍan'uwansu wanda ubansu yake so, watau Yūsufu, ya sāmi baḳin jini daga gare su dōmin ubansu yana sonsa. Sabōda haka Shaidan yanā sanya musu tunānin su yi zumubin rabuwa da shi, sa'an nan su tūba ga Allah.

11. Suka ce, “Yā bābanmu!⁽¹⁾ Mēne ne a gare ka ba ka amince mana ba a kan Yūsufu, alhāli kuwa lalle ne mū, haḳīka, māsu nasiha muke ne a gare shi?”

12. “Ka bar shi tāre da mu a gōbe, ya ji dādi, kuma ya yi wāsa. Kuma lalle ne mu, a gare shi, māsu tsaro ne.”

13. Ya ce, “Lalle ne ni, haḳīka, yanā bāta mini rai ku tafi da shi. Kuma inā tsōron kerkēci ya cinye shi, alhāli ku kuwa kunā māsu shagala daga gare shi.”

14. Suka ce, “Haḳīka, idan kerkēci ya cinye shi, alhāli kuwa munā dangin jūna, lalle ne mū, a sa'an nan, haḳīka, mun zama māsu hasāra.”

15. To, a lōkacin⁽²⁾ da suka tafi da shi, kuma suka yi niyyar su sanya shi a cikin duhun rījiya, Muka yi wahayi zuwa gare shi, “Lalle ne, kanā bā su lābari game da wannan al'amari nāsu, kuma sū ba su sani ba.”

16. Kuma suka je wa ubansu da dare sunā kūka.

17. Suka ce, “Yā bābanmu!⁽³⁾ Lalle ne, mun tafi munā tsēre, kuma

قَالُوا يَا أَبَانَا مَا لَكَ لَا تَأْمَنَّا عَلَى يُوسُفَ وَإِنَّا لَهُ لَنَصِیحُونَ ﴿١١﴾

أَرْسِلْهُ مَعَنَا غَدًا يَرْتَقِ وَيَلْتَبِ وَإِنَّا لَهُ لَنَحْفَظُونَ ﴿١٢﴾

قَالَ إِنِّي لَيَحْزُنُنِي أَنَّ تَذْهَبُوا بِهِ وَلَئِن لَأُنْصِرَ بِمَا كُنْتُ أَفْعَلُ ﴿١٣﴾

قَالُوا لَئِنْ أَكَلَهُ الذِّئْبُ وَنَحْنُ عُصْبَةٌ إِنَّا إِذًا لَّخَسِرُونَ ﴿١٤﴾

فَلَمَّا تَذَهَبُوا بِهِ وَاجْتَمَعُوا أَن يُجْعَلُوهُ فِي غَيْبٍ الْخَبْرَ وَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِ لَتُنَبِّئَهُمْ بِأَمْرِهِمْ هَذَا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿١٥﴾

وَجَاءُوا أَبَاهُمْ عِشَاءً يَبْكُونَ ﴿١٦﴾

قَالُوا يَا أَبَانَا إِذْهَبْنَا نَسْتَبِقُ وَتَرَكْنَا

(1) Sun fara zartar da ahin da suka shirya, watau dauke Yusufu daga gaban ubansa. Sun fara da maganar da ubansu yake so game da su tattara da dan'uwansu karami. Suna muhawara da ubansu suna neman yardarsa don ya bar su su tafi da Yusufu.

(2) Suka cire rigarsa, suka jefa shi da guga a cikin rijiya. Sa'an nan suka sanya wa rigarsa jinin wata dabba da suka yanka, dōmin ya zama alāmar cewa kerkēci ya cinye Yūsufu. Gā rigarsa ta hāci da jinin jikinsa. Watau jinin shi ne alāmar yā mutu. Sai suka manta cewa kāfin kerkēci ya cinye yāro a cikin rigarsa, sai yā kekketa rigar tukun.

(3) Muhawararsu tare da ubansu. Yā nuna haƙin ciki, amma kuma ya mayar da al'amari ga Allah.

muka bar Yusufu a wurin kāyan-mu, sai kerkēci ya cinye shi, kuma kai, bā mai amincēwa da mu ba ne, kuma kō dā mun kasance māsū gaskiya!”

18. Kuma suka je, a jikin rigarsa akwai wani jinin karya. Ya ce, “Ā’a, zukatanku suka kawāta muku wani al’amari. Sai haƙuri mai kyau! Kuma Allah ne Wanda ake nēman taimako (a gunSa) a kan abin da kuke sifantāwa.”

19. Kuma wani āyari⁽¹⁾ ya je, sai suka aika mai nēman musu rūwa, sai ya zura gugansa, ya ce, “Yā bushārata! Wannan yāro ne.” Kuma suka bōye shi yanā abin sayarwa. Kuma Allah ne Masani ga abin da suke aikatāwa.

20. Kuma suka sayar⁽²⁾ da shi da ‘yan kuɗi kaɗan, dirhamōmi kīdā-yayyu. Kuma sun kasance, a wurinsa, daga māsū isuwa da abu kaɗan.

21. Kuma wanda ya saye shi daga Masar⁽³⁾ ya ce wa mātarsa, “Ki girmama mazauninsa, akwai tsammānin ya amfāne mu, kō kuwa mu riƙe shi dā.” Kuma kamar wancan ne Muka tabbatar ga Yūsufu, a cikin ƙasa, kuma dōmin Mu sanar da shi daga fassarar lābāru, kuma

يُوسُفَ عِنْدَ مَتْلَعِنَا فَكَلَّمَهُ الْذِيئِبُّ وَمَا
أَنْتَ بِمُؤْمِنٍ لَّنَا وَلَوْ كُنَّا صَادِقِينَ ﴿١٨﴾

وَجَاءَ وَعَلَى قَمِيصِهِ يَدٌ مِرْكَبٌ قَالَ بَلْ
سَوَّلَتْ لَكُمُ أَنْفُسُكُمْ أَمْرًا أَفْضَرَ جَمِيلًا
وَاللَّهُ الْمُسْتَعَانُ عَلَى مَا تَصِفُونَ ﴿١٩﴾

وَجَاءَتْ سَيَّارَةٌ فَأَرْسَلُوا وَارِدَهُمْ فَأَدْلَى
دَلْوَهُ قَالَ يَبُشِّرُنِي هَذَا أَعْلَمُ النَّبِيِّينَ بَصَلَةٌ
وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِمَا يَعْمَلُونَ ﴿٢٠﴾

وَشَرَوْهُ بِثَمَنٍ بَخِيسٍ دَرَاهِمَ مَعْدُودَةٍ
وَكَانُوا فِيهِ مِنَ الرَّاهِدِينَ ﴿٢١﴾

وَقَالَ الَّذِي اشْتَرَاهُ مِنْ مِصْرَ لَا مَرْأِيهِ
أَكْرَمَ مِنْ ثَمَنِهِ عَسَى أَنْ يَنْفَعَنَا أَوْ
نَسْتَجِدُّهُ وَلَدًا أَوْ كَذَلِكَ مَكَانَ الْيُوسُفَ فِي
الْأَرْضِ وَلِنَعْلَمَهُ مِنْ تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ

(1) Āyari ya je kusa da rījiyar Yūsufu, har suka kāmā shi ya zama bāwa abin sayarwa a hannunsu.

(2) Āyarin, sun tafi da shi, sun sayar da shi a kan kuɗi kaɗan, dōmin sun sani, shi bā bāwansu ba ne, tsintō shi suka yi. Sabōda haka kōme suka sāmu game da shi, rība ce a gare su. Kuma gudun kada iyāyensa su gāncē shi, su rasa kōme daga gare shi gabā daya.

(3) Yūsufu a gidan sarauta, kuma a cikin hālin girma da dānkaka. Gidan Azīzī Masar, watau Firāyim Minista, babban wazīrin Masar.

Allah ne Marinjāyi a kan al'amarinSa, kuma amma mafi yawan mutāne ba su sani ba.

22. Kuma a lōkacin da ya isa mafi kārfinSa, Muka bā shi hukunci da ilmi. Kuma kamar wancan ne Muke sāka wa māsu kyautatāwa.

23. Kuma wadda yake⁽¹⁾ a cikin dākinta, ta nēme shi ga kansa, kuma ta kukkulle kōfōfi, kuma ta ce, “Yā rage a gare ka!” Ya ce, “Ina neman tsarin Allah! Lalle Shi ne Ubangijina. Yā kyautata mazau-nina. Lalle ne shi, māsu zālunci ba su cin nasara!”

24. Kuma lalle ne, tā himmantu da shi. Kuma yā himmantu da ita in bā dōmin ya ga dalīlin Ubangijinsa ba. Kamar haka dai, dōmin Mu karkatar da mummunan aiki da alfāsha daga gare shi. Lalle ne shi, daga bāyinMu zābābū yake.

25. Kuma suka yi tsēre⁽²⁾ zuwa ga kōfa. Sai ta tsāge rigarsa daga bāya, kuma suka iske mijinta a wurin kōfar. Ta ce, “Mēne ne saka-makon wanda ya yi nufin cūta game

وَاللَّهُ غَالِبٌ عَلَى أَمْرِهِ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ
النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢٢﴾

وَلَمَّا بَلَغَ أَشُدَّهُ رَءَاهُ أَتَيْنَهُ حُكْمًا وَعِلْمًا
وَكَذَٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿٢٣﴾

وَرَوَدَتْهُ الْمَلِكَةُ وَفِي بَيْتِهَا عَن نَّفْسِهِ
وَعَلَّقَتِ الْأَثْرَابَ وَقَالَتْ هَيْت لَكَ قَالَ
مَعَاذَ اللَّهِ إِنَّهُ رَبِّي أَحْسَنَ مَثْوَايَ إِنَّهُ
لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ ﴿٢٤﴾

وَلَقَدْ هَمَّتْ بِهٖ وَهَمَّ بِهَا لَوْلَا أَن رَّءَاهَا
بُرْهَانُ رَبِّهٖ كَذَٰلِكَ يُنصِرُكَ عَنْهُ
السُّوءَ وَالْفَخْصَةَ إِنَّهُ رَمَىٰ عِبَادَنَا
الْمُخَاصِصِينَ ﴿٢٥﴾

وَأَسْبَغَ الثَّيَابَ وَقَدَّتْ قَمِيصَهُ مِنْ دُبُرٍ
وَأَلْفَيْتَ أَصْبَحَ هَاذَا الثَّيَابُ فَالْتَمَاحِزَةً مِنْ

(1) Yūsufu yā shiga cikin fitinar uwar dākinsa, Zalība. Yā mai da al'amariinsa ga Ubangijinsa wanda ya fitar da shi daga rijiya zuwa gidan sarautar Masar, kuma Ya bā shi hukunci, watau Annabci da ilmi da Ya saukar masa na ibāda da mu'amāla. Ya sanar da shi halāl da haram kuma ya sanya masa tsaro daga zunubi.

(2) Idan namiji da mace sun haɗu, to, bā ya halatta ga namijin ya dōgara ga ilminsa na amanarsa, ya zauna tāre da fitinar Shaidan. Sabōda haka Yūsufu ya gudu, ta bī shi da hālin kāsāwar mutum ga hālin so har bākin Kofa. Suka haɗu da mijinta. Ta mayar da maganar rawātsa (Karya) a kan Yūsufu. Shi kuma ya kare kansa da maganar gaskiya. Sai shaida zā a nēma. Tā himmantu da dūkarsa dōmin yā ki ya yi mata dā'a ga abin da take so daga gare shi alhāli yanā bāwanta, shi kuma yā himmantu da dūkarta dōmin ya tunkude macūci. Alfāshar ita ce zina, cūtar kuwa ita ce dūka, dalīlin Ubangijinsa shi ne bin shari'ar Allah.

da iyālinka? Fāce a ɗaure shi, ko kuwa a yi masa wata azāba mai radadi.”

26. Ya ce, “Ita ce ta nēme ni a kaina.” Kuma wani mai shaida daga mutānenta ya bāyar da shaida: ⁽¹⁾ “Idan rigarsa ta kasance an tsāge ta daga gaba, to, tā yi gaskiya, kuma shi ne daga maḳaryata.

27. “Kuma idan rigarsa ta kasance an tsāge ta daga bāya, to, tā yi ƙarya, kuma shi ne daga māsu gas-kiya.”

28. Sa'an nan a lōkacin da ya ga rigarsa an tsāge ta daga bāya, ya ce, “Lalle ne shi, daga kaidinku ne, mātā! Lalle ne kaidinku mai girma ne!

29. “Yusufu! Ka kau da kai daga wannan. Kuma ki nēmi gāfara ⁽²⁾ dōmin laifinki, Lalle ne ke, kin kasance daga māsu kuskure.”

30. Kuma waɗansu mātā ⁽³⁾ a cikin Birnin suka ce, “Matar Azīz tanā nēman hādīminta daga kansa! Haḳīka, yā rufe zūciyarta da so. Lalle ne mū, munā ganin ta a cikin ɓata bayyananna.”

أَرَادَ بِأَهْلِكَ سُوءَ إِلَّا أَنْ يَتَجَنَّ أَوْعَدَ ابْنُ الْعِصْرِ ﴿٢٦﴾

قَالَ هِيَ رَأَوْنِي عَنْ نَفْسِي وَشَهِدَ شَاهِدٌ مِّنْ أَهْلِهَا إِنْ كَانَ قَمِيصُهُ قُدَّ مِنْ قُبُلٍ فَصَدَقَتْ وَهُوَ مِنَ الْكَاذِبِينَ ﴿٢٧﴾

وَإِنْ كَانَ قَمِيصُهُ رُقَدًى مِنْ دُبُرٍ فَكَذَبَتْ وَهُوَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٢٨﴾

فَلَمَّا زَاغَ الْقَمِيصُ رُقَدًى مِنْ دُبُرٍ قَالَ إِنَّهُ مِنْ كَيْدِكُنَّ إِنَّ كَيْدَكُنَّ عَظِيمٌ ﴿٢٩﴾

يُوسُفُ أَعْرِضْ عَنْ هَذَا وَاسْتَغْفِرِي لِذَنبِكِ إِنَّكِ كُنتِ مِنَ الْخَاطِئِينَ ﴿٣٠﴾

وَقَالَ يَسْرُوءُ فِي الْمَدِينَةِ آمْرًا أُتِيَ الْعَبْرِيُّ نُرُودُ فَتَلَّهَا عَنْ نَفْسِهِ قَدْ شَغَفَهَا حُبًّا إِنَّا لَنَرَاهَا فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٣١﴾

(1) Bāyar da shaida a kan al'āda, mai bāyar da shaidar yanā gabatar da ita da magana a kan Yūsufu, dōmin a ganinsa tuhuma a kanta, tā fi karfi, kuma zumeuntarsa da ita ba ta ɗauke shi ba ga ƙarƙatar da magana dōmin ya taimake ta.

(2) Mai gida ya yi hukunci da yabon girman hālin Yūsufu da kuma nēman ya kashe maganar a nan.

(3) Tsēgumin mātā a cikin gari da yadda matar Azīz ta yi maganin tsegumin, ta haniyar yi wa matan liyafa. Mace bā ta kunyar mātā 'yan'uwanta ga irin wannan fitina idan ta sāme ta, ita kaɗai, balle mātā ga sū duka sun kāmū a cikin tarkon da ya kāmā ta. Sai ta gaya musu gaskiyar abin da ya auku a tsakāninta da Yūsufu, a bāyan ta rāma zargin da suka yi mata.

31. Sa'an nan a lōkacin da ta ji lābārī game da mākircinsu, sai ta aika kiran liyafa zuwa gare su, kuma ta yi tattalin abincin da ake dōgara wajen cinsa, kuma ta bai wa kōwace ɗaya daga cikinsu wuka, kuma ta ce, "Ka fito a kansu." To, a lōkacin da suka gan shi, suka gir-mamā shi, kuma suka yanyanke hannāyensu, kuma suka ce, "Tsarki yanā ga Allah! Wannan bā mutum ba ne! Wannan bai zama ba fāce Malā'ika ne mai daraja!"

32. Ta ce, "To wannan ne fa wanda kuka zarge⁽¹⁾ ni a cikinsa! Kuma lalle ne, haḳīka, na nēme shi daga kansa, sai ya tsare gida, kuma ni inā rantsuwa, idan bai aikata abin da nake umurnin sa ba, haḳīka, anā ɗaure shi. Haḳīka, yanā kasan-cewa daga kaḱantattu."

33. Ya ce, "Yā Ubangijina! Kur-kuku ne mafi sōyuwa a gare ni daga abin da suke kirā na zuwa gare shi. Kuma idan ba Ka karkatar da kai-dinsu daga gare ni ba, zan karkata zuwa gare su, kuma in kasance daga jāhilai."

34. Sai Ubangijinsa Ya karɓa masa, sabōda haka Ya karkatar da kaidinsu daga gare shi. Lalle Shī ne Mai jī, Masani.

35. Sa'an nan kuma ya bayyana a gare su a bāyan sun ga alāmōmin,

فَلَمَّا سَمِعَتْ بِمَكْرِهِنَّ أَرْسَلَتْ إِلَيْهِنَّ
وَأَعْتَدَتْ لَهُنَّ مُتْكًا وَأُتِيَ كُلَّ وَاحِدَةٍ
مِّنْهُنَّ سِكِّينًا وَقَالَتِ اخْرُجْ عَلَيْهِنَّ فَلَمَّا رَأَيْنَهُ
أَكْبَرْنَهُ وَقَطَّعْنَ أَيْدِيَهُنَّ وَقُلْنَ حَاشَ لِلَّهِ
مَا هَذَا بَشَرًا إِنْ هَذَا إِلَّا مَلَكٌ كَرِيمٌ ﴿٣١﴾

قَالَتْ فَذَلِكُنَّ الَّذِي لُمْتُنَّنِي فِيهِ وَلَقَدْ رُودُونَهُ
عَنِ نَفْسِهِ فَأَسْتَعْصِمُ وَلَئِنْ لَّمْ يَفْعَلْ مَا
أُمِرْتُ لَأَكُونَنَّ مِنَ الصَّالِفِينَ ﴿٣٢﴾

قَالَ رَبِّ الْمُسْحَقُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِمَّا لَدْعُونِي إِلَيْهِ
وَلَا أَنْصَرِفْ عَنْهُ كَيْدَهُنَّ أَصْبُ إِلَيْهِنَّ وَأَكُنْ مِنَ
الْجَاهِلِينَ ﴿٣٣﴾

فَأَسْتَجَابَ لَهُ رَبُّهُ فَصَرَفَ عَنْهُ كَيْدَهُنَّ إِنَّهُ
هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٣٤﴾

ثُمَّ بَدَأَ لَهُمْ مِنْ بَعْدِ مَا رَأَوُا آلَ آدَمَ

(1) A cikin maganar mātār Azīz a tsakānin mātā bābu wata kunya, dōmin tā nūna kāsāwarsu. Kuma akwai tsōratarwa ga Yūsufu idan bai yi mata ɗā'a ba ga bukātarta gare shi.

lalle ne dai su ɗaure shi har zuwa wani lōkaci.

36. Kuma waɗansu samāri biyu suka shiga kurkuku tāre da shi.⁽¹⁾ 'Dayansu ya ce, "Lalle ne nī, nā yi mafarkin gā ni inā mātsar giya." Kuma ɗayan ya ce, "Lalle ne ni, nā yi mafarkin gā ni inā ɗauke da waina a bisa kaina, tsuntsāye sunā ci daga gare ta. Ka bā mu lābāri game da fassararsu. Lalle ne mū, munā ganin ka daga māsu kyauta-tāwa."

37. Ya ce, "Wani abinci bā zai zo muku ba wanda ake arzūta ku da shi fāce nā bā ku lābārin fassararsa⁽²⁾, kāfin ya zo muku. Wannan kuwa yanā daga abin da Ubangijina Ya sanar da ni. Lalle ne nī, nā bar addinin mutāne waɗanda ba su yi īmāni da Allah ba, kuma game da Lāhira, sū kāfirai ne.

38. "Kuma na bi addinin iyā-yēna, Ibrāhīm da Is'hāka da Yākūba. Bā ya yiwuwa a gare mu mu yi shirka da Allah da kōme. Wannan yana daga falalar Allah a kanmu da mutāne, amma mafi yawan mutāne bā su gōdewa.

39. "Yā abōkaina biyu na kurkuku! Shin iyāyen giji dabam-dabam ne mafiya alhēri kō kuwa Allah Makadaici Mai tanƙwasāwa?

لَيْسَ جُنَّتُهُ حَتَّىٰ يَجِي ۝

وَدَخَلَ مَعَهُ السِّجْنَ فَتَيَانٍ قَالَ أَحَدُهُمَا
إِلَىٰ أَرْبَنِي أَصْبِرْ حَزْرًا وَقَالَ الْآخَرُ إِنِّي
أَرْبَنِي أَخِي لَفَوْقَ رَأْسِي خَيْرًا نَّأْكُلُ
الْطَّيْمَةَ نَبْتَثَاتٍ أُولَٰئِكَ إِنَّا نَمْلِكُ مِنْ
الْمُحْسِنِينَ ۝

قَالَ لَا يَأْتِيكُمَا طَعَامٌ تُرْزَقَانِيهِ إِلَّا نَبَأُكُمَا
بِتَأْوِيلِهِ قِيلَ أَنْ يَأْتِيَكُمَا ذَلِكُمَا مِمَّا
عَلَّمْنِي رَبِّي إِنِّي تَرَكْتُ مِلَّةَ قَوْمٍ لَا يُؤْمِنُونَ
بِاللَّهِ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ كَافِرُونَ ۝

وَاتَّبَعْتُ مِلَّةَ آبَائِي فِي إِزْهَادِهِمْ وَإِسْحَاقَ
وَيَعْقُوبَ مَا كَانُوا لَنَا أَنْ نَشْرِكَ بِاللَّهِ مِنْ
شَيْءٍ ذَٰلِكَ مِنْ فَضْلِ اللَّهِ عَلَيْنَا وَعَلَى النَّاسِ
وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ ۝

يَكْشِفُ السِّجْنَ وَأَرْبَابٌ مُتَفَرِّقُونَ خَيْرٌ
أَمِ اللَّهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ۝

(1) Yūsufu a cikin kurkuku tare da abōkan shigarsa kurkukun. Kuma yanā fassara mafarki a bāyan kiransa zuwa ga addini.

(2) Kōwane irin abin ne kāfin in gan shi da idōna, zan iya gaya muku nau'insa, kamar yadda Īsa ya ce, "Inā bā ku lābārin abin da kuke ci a gidājenku." A Sūrar Āl Imrāna āyā ta 49.

40. “Ba ku bauta wa kōme, bai-cinSa, fāce waɗansu sūnāye waɗan-da kuka ambace su, kū da uban-ninku. Allah bai saukar da wani daʼilili ba game da su. Bābu hukunci fāce na Allah. Ya yi umurnin kada ku bauta wa kōwa fāce Shi. Wan-can ne addini madaidaici, kuma amma mafi yawan mutāne ba su sani ba.

41. “Yā abōkaina biyu, na kur-kuku! Amma ɗayanku, to, zai shā-yar da uban gidansa giya, kuma gudan, to, zā a tsirē shi, sa'an nan tsuntsāye su ci daga kansa. An hu-kunta al'amarin, wanda a cikinsa kuke yin fatawa.”

42. Kuma ya ce da wanda ya tabbatar da cēwa shi mai kuɓuta ne daga gare su, “Ka ambacē ni a wurin uban gidanka.” Sai Shaidan ya mantar da shi tunāwar ubangi-jinsa, sabōda haka ya zauna a cikin kurkuku 'yan shekaru.

43. Kuma sarki ya ce. “Lalle ne, nā yi mafarki,⁽¹⁾ nā ga shānu bak-wai māsu kiba, waɗansu bakwai rāmammu, sunā cin su, da zangarku bakwai kōre-kōre da waɗansu ke-ƙasassu. Yā kū jama'a! Ku yi mini fatawa a cikin mafarkina, idan kun kasance ga mafarki kunā fassa-rawa.”

مَا تَعْبُدُونَ مِن دُونِهِ إِلَّا أَسْمَاءَ
سَمَّيْتُمُوهَا أَتُشْرِكُونَ بِآبَائِكُمْ مَا أَنزَلَ اللَّهُ
بِهَا مِن سُلْطَانٍ إِن لِّلْكَوْمِ إِلَّا أَلَلٌ مَّوْءً
تَعْبُدُوا إِلَّا آيَاتِهِ ذَٰلِكُمُ الْفِتْرُ وَلَٰكِنَّ
أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٠﴾

يَصْلَحِي السَّيِّئِينَ أَمَّا أَحَدُكُمْ فَتَمَنَّى
رَبَّهُ رَحِمْزًا وَآمَّا الْآخَرُ فَيُضْلِبُ فَتَأْكُلُ
الْقَطِيرُ مِن رَّأْسِهِ فُضِيَ الْأَمْرُ الَّذِي فِيهِ
تَسْتَفْتِيَانِ ﴿٤١﴾

وَقَالَ لِلَّذِي ظَنَّ أَنَّهُ نَاجٍ مِّنْهُمَا اذْكُرْنِي
عِندَ رَبِّكَ فَأَنسَنَاهُ الشَّيْطَانُ وَذَكَرَ
رَبَّهُ فَلَبِثَ فِي السَّجْنِ بِضْعَ سِنِينَ ﴿٤٢﴾

وَقَالَ الْمَلِكُ إِنِّي أَرَىٰ سَبْعَ بَقَرَاتٍ سِمَانٍ
يَأْكُلُهُنَّ سَبْعٌ عِجَافٌ وَسَبْعٌ سُودَاتٍ
خُضِرَ وَأُخْرَىٰ بُيُوتٌ بِأَنَّهُنَّ الْغَلَاءُ أَفْتُونِي فِي
رَأْيِي إِن كُنْتُمْ لِلرُّءْيَىٰ تَعْبِرُونَ ﴿٤٣﴾

(1) Mafarkin Sarki wanda zai zama sanadin fitar Yūsufu daga kurkuku. Wannan yanā nūna bā a kēbance yin mafarki ga Musulmi kawai, kāfiri ma yanā yin mafarki. Bā a iya fassara mafarki sai da ilmin Alkur'āni da Hadisi da kuma sanin al'āḍun mutāne. Mafarki bā ya zama hujja sai idan wani annabi yā fassara shu.

44. Suka ce, “Yāye-yāyen mafarki ne, kuma ba mu zamo masana ga fassarar yāye-yāyen mafarki ba.”

45. Kuma wannan da ya kuɓuta daga cikinsu ya ce, a bāyan yā yi tunāni a lōkaci mai tsawo, “Ni, inā bā ku lābāri game da fassararsa. Sai ku aike ni.”

46. “Yā Yūsufu! Yā kai mai yawan gaskiya! Ka yi mana fatawa a cikin shānu bakwai māsū kība, wadānsu bakwai rāmammu sunā cin su, da zangarku bakwai kōrāye da wadānsu kēkasassu, tsammānina in kōma ga mutāne, tsammāninsu zā su sani.”

47. Ya ce, “Kunā shūkā, shēkara bakwai tutur, sa'an nan abin da kuka girbe, sai ku bar shi, a cikin zanganniyarsa,⁽¹⁾ sai kaɗan daga abin da kuke ci.

48. “Sa'an nan kuma wadānsu bakwai māsū tsanani su zo daga bāyan wancan, su cinye abin da kuka gabatar dōminsu, fāce kaɗan daga abin da kuke ādanāwa.

49. “Sa'an nan kuma wata shēkara ta zo daga bāyan wancan, a cikinta ake yi wa mutāne ruwa mai albarka, kuma a cikinta suke māt-sar abin sha.”

50. Kuma sarkin ya ce, “Ku zo mini da shi.” To, a lōkacin da man-zo ya je masa (Yūsufu), ya ce, “Ka kōma zuwa ga uban gidanka, sa'an

قَالُوا أَخْبِئْتُ أَخْلِيَّ وَمَا نَحْنُ بِتَأْوِيلِ الْأَخْلَامِ
بِعَلَمِينَ ﴿٤٤﴾

وَقَالَ الَّذِي نَجَّاهُمَا وَادَّكَرَ بَعْدَ أُمَّيْهِ
أَنَا أَنْتُمْ بَرِّئُوا مِنْهُ قَدْ سَأَلُونِي

يُوسُفُ أَيُّهَا الْخَصِيدُ افْتَأْنِي سَمِعَ بِقَرَبِ
سَمَانٍ يَأْكُلُهُنَّ سَبْعٌ عِجَافٌ وَسَمِعَ
سُئِلْتُ خُضْرٍ وَأُخْرَى اسْبِغْ لَعَلِّي أَرْجِعُ
إِلَى النَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٤٥﴾

قَالَ تَزْرَعُونَ سَبْعَ سِنِينَ دَأَبًا فَمَا حَصَدْتُمْ
فَذَرُوهُ فِي سُنْبُلِهِ إِلَّا قَلِيلًا مِمَّا تَأْكُلُونَ ﴿٤٦﴾

ثُمَّ يَأْتِي مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ سَبْعٌ شِدَادًا أَكَلْنَ مَا
قَدَّمْتُمْ لَهُنَّ إِلَّا قَلِيلًا مِمَّا تَحْصُونَ ﴿٤٧﴾

ثُمَّ يَأْتِي مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ عَامٌ فِيهِ يُغَاثُ النَّاسُ
وَفِيهِ يَعْصَرُونَ ﴿٤٨﴾

وَقَالَ الْعَلِيُّ أَتَأْتِي بِيَهُ فَلَمَّا جَاءَهُ الرَّسُولُ
قَالَ أَرْجِعْ إِلَى رَبِّكَ فَسَأَلَهُ مَا بَالُ النِّسْوَةِ

(1) Barin hatsi a cikin zanganniyarsa shi ne maganin ruɓɓewarsa, kō wadānsu tsūtsōtsi da suke cin sa.

nan ka tambaye shi: Mēne ne hālin mātāyen nan waɗanda suka ya-nyanke hannāyensu? Lalle ne Ubangijina ne Masani game da kaidinsu.”

51. Ya ce, “Mēne ne babban al’amarinku, a lōkacin da kuka nēmi Yūsufu daga kansa?” Suka ce, “Tsarki ga Allah yake! Ba mu san wani mummunan aiki a kansa ba.” Mātar Azīz ta ce, “Yanzu fa gas-kiya⁽¹⁾ ta bayyana. Nī ce nā nēme shi daga kansa. Kuma lalle ne shī, haḳīka, yanā daga māsu gaskiya.

52. “Wancan ne, dōmin ya san cēwa lalle ne ni ban yaudaure shi ba a bōye, kuma lalle Allah bā Ya shiryar da kaidin mayaudara.

53. “Kuma bā ni kuɓutar da kai-na. Lalle ne rai, haḳīka, mai yawan umurni ne da mummunan aiki, faɗe abin da Ubangijina Ya yi na raha-ma. Lalle Ubangijina Mai gāfara ne, Mai jin kai.”

54. Kuma sarkin ya ce, “Ku zo mini da shi in kēɓe shi ga kaina.” To, a lōkacin da Yūsufu ya yi masa magana sai ya ce, “Lalle ne kai a yau, a gunmu, mai daraja ne, amintacce.”⁽²⁾

55. Ya ce, “Ka sanya ni a kan taskōkin ƙasa. Lalle ne nī, mai tsa-rēwa ne, kuma masani.”

الَّتِي قَطَعْنَ أَيْدِيَهُنَّ إِنَّ رَبِّي بِكَافٍ عَلَيْهِنَّ ﴿٥١﴾

قَالَ مَا خَطْبُكَ إِذْ رَأَوْنَكَ بِرُؤُفٍ عَنْ نَفْسِهِ قُلْ خَشِيَ اللَّهُ مَا عَمِلْتُ عَلَيْهِ مِنْ سُوءٍ قَالَتِ امْرَأَتُ الْعَزِيزِ إِنَّكَ لَفَصَحَصَ الْحَقُّ أَنَا رَأَوْتُهُ عَنْ نَفْسِهِ وَإِنَّهُ لَمِنَ الصّٰدِقِينَ ﴿٥٢﴾

ذَٰلِكَ لِيَعْلَمَ أَنِّي لَمْ أَخُنْهُ بِالْغَيْبِ وَأَنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي كَيْدَ الْخٰلِقِينَ ﴿٥٣﴾

﴿٥٤﴾ وَمَا أَتَرَىٰ نَفْسِي إِنْ أَنفَسَ لَأَمَّارَةٌ بِالسُّوءِ إِلَّا مَا رَجَعْتُ رَبِّي إِنَّ رَبِّيَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٥٥﴾

وَقَالَ الْمَلِكُ أَتُؤْتِي بِهَذَا شَخْصًا لِنَفْسِي قُلْنَا كَلِمَةً فَقَالَ إِنَّكَ الْيَوْمَ لَدَيْنَا مَكِينٌ آمِينَ ﴿٥٦﴾

قَالَ اجْعَلْنِي عَلَىٰ خَزَائِنِ الْأَرْضِ إِنِّي حَفِيظٌ عَلَيْهِنَّ ﴿٥٧﴾

(1) Da wannan magana ta mātar Azīz Zālīha anā fahimtar ita tā musulunta ta hannun Yūsufu kāfin a ɗaure shi.

(2) Maganar da Yusuf ya gayā wa sarki lōkacin da ya jē masa ba a faɗe ta ba, sai dai an nāna ta kāyatar da shi har ya yabē shi da cēwa shi mai daraja ne amintacce.

56. Kuma kamar wancan ne Muka bāyar da īko ga Yūsufu a cikin Kasa⁽¹⁾ yanā sauka a inda duk yake so. Munā sāmūn wanda Muke so da rahamarMu, kuma bā Mu tōzartar da lādar māsū kyautatawa.

57. Kuma lalle lādar Lāhira ce mafi alhēri ga waɗanda suka yi īmāni, kuma suka kasance māsū takawa.

58. Kuma 'yan'uwan⁽²⁾ Yūsufu suka jē, sa'an nan suka shiga a gare shi, sai ya gāne su, alhāli kuwa su, sunā māsū musunsa.

59. Kuma a lōkacin da ya yi musu tattali da tattalinsu, ya ce, "Ku zo mini da wani ɗan'uwa nāku daga ubanku. Ba ku gani ba cēwa lalle ne nī, inā cika ma'auni, kuma nī ne mafi alhērin māsū saukarwa?"

60. "Sa'an nan idan ba ku zo mini da shi ba, to, bābu awo a gare ku a wurīna, kuma kada ku kasance nī."

61. Suka ce, "Zā mu nēme shi daga ubansa. Kuma lalle ne mū, haḳīka, māsū aikatāwa ne."

62. Kuma ya ce wa yaransa, "Ku sanya hajjarsu a cikin kāyansu, tsammāninsu sunā gāne ta idan sun jūya zuwa ga mutānensu, tsammāninsu, zā su kōmo."

وَكَذَلِكَ مَكَانَ يُوسُفَ فِي الْأَرْضِ يَتَّبِعُوا
مِنْهَا حَيْثُ يَشَاءُ نُصِيبُ بِرَحْمَتِنَا مَنْ
نَشَاءُ وَلَا نُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٥٦﴾

وَالْأَجْرَ الْآخِرَ حَقِّقْنَا لِلَّذِينَ آمَنُوا
وَكَا نُوا يَتَّقُونَ ﴿٥٧﴾

وَجَاءَ إِخْوَةُ يُوسُفَ فَدَخَلُوا عَلَيْهِ فَعَرَفَهُمْ
وَهُمْ لَهُمْ مَكْرُوتٌ ﴿٥٨﴾

وَلَمَّا جَهَّزَهُمْ بِجَهَازِهِمْ قَالَ أَتُنُونِي بِأَنْعَامٍ
مِّنْ أَيْكُمُ الْأَتْرُونَ أَلَيْسَ فِي الْكِتَابِ وَأنَا خَيْرُ
الْمُنْزِلِينَ ﴿٥٩﴾

فَإِن لَّمْ تَأْتُونِي بِبُوءٍ فَلَا كَيْلَ لَكُمْ عِنْدِي وَلَا
تَقْرُبُونِ ﴿٦٠﴾

قَالُوا سُبْحَانَ رَبِّنَا إِنَّا كُنَّا ضَالِّينَ ﴿٦١﴾

وَقَالَ لِفَتَاتِهِ اجْعَلُوا بِضَعَتَهُمْ فِي رِحَالِهِمْ
لَعَلَّهُمْ يَعْرِفُونَهَا إِذَا انْقَلَبُوا إِلَى أَهْلِهِمْ
لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٦٢﴾

(1) Lōkacin da Yūsufu yanā aikin tattalin arzikin Kasa a cikin shēkarar wadāta, ya mallake Kasar Masar duka a lōkacin da wahala da yunwa suka auku.

(2) 'Yan'uwan Yūsufu sun zo sunā nēman awo a gunsa, ya gāne su dōmin baƙauiye kō matalaui bai faye canja kamanninsa ba, amma sū, ba su gane shi ba, sabōda haibar mulki da kwarjinin halittarsa a bayan ya zama babban mutum ga idonsu a inda bā su zaton sa.

63. To, a lōkacin da suka kōma zuwa ga ubansu, suka ce, “Yā bābanmu! An hana mu awo, sai ka aika ḡan’uwanmu tāre da mu. Zā mu yi awo. Kuma lalle ne, haḡiḡa mū, māsu lūra da shi ne.”

64. Ya ce, “Ashe, zā ni amince muku a kansa? Fāce dai kamar yadda na amince muku a kan ḡan’uwansa daga gabāni, sai dai Allah ne Maḡiḡicin māsu tsari, kuma Shī ne Maḡi rahamar māsu rahama.”

65. Kuma a lōkacin da suka būḡe kāyansu, suka sāmī hajjarsu an mayar musu da ita, suka ce, “Yā bābanmu! Ba mu zālunci! Wannan hajjarmu ce an mayar mana da ita, kuma mu nēmo wa iyalinmu abinci, kuma mu kiyāye ḡan’uwanmu, kuma mu kāra awon kāyan rākumi guda, wancan awo ne mai sauḡi.”

66. Ya ce, “Bā zan sake shi tāre da kū ba, sai kun kawo mini alka-warinku daga Allah, haḡiḡa, kunā dawo mini da shi, sai fa idan an kēwaye ku.” To, a lōkacin da suka yi māsa alkawari, ya ce, “Allah ne Wakīli a kan abin da muke faḡa.”

67. Kuma ya ce, “Yā ḡiyana! Kada ku shiga ta kōfa guda, ku shiga ta kōfōḡi dabam-dabam, ⁽¹⁾

فَلَمَّا رَجَعُوا إِلَىٰ أَيْمِهِمْ قَالُوا إِنَّا أَنَا مَنِ
مِنَ الْكَفِيلِ فَأَرْسِلْ مَعَنَا أَخَانًا
نَكْتَلُ وَإِنَّا لَهُ لَنَحْفُظُونَ ﴿٦٣﴾

قَالَ هَٰذَا أَمْرٌ عَلَىٰكُمْ إِنِّي لَأَكْمَأَمِنُكُمْ
عَلَىٰ أَخِيهِ مِنْ قَبْلُ فَأَلَّهٗ خَيْرٌ حَفِظًا وَهُوَ
أَرْحَمُ الرَّحِيمِينَ ﴿٦٤﴾

وَلَمَّا فَتَحُوا مَتَاعَهُمْ وَجَدُوا بِضْعَتَهُمْ
رُدَّتْ إِلَيْهِمْ قَالُوا إِنَّا أَنَا مَنِ ابْنِي هَٰذِهِ
بِضْعَتُنَا رُدَّتْ إِلَيْنَا وَنَمِيرُ أَهْلَنَا وَنَحْفُظُ
أَخَانَا وَتَزَادُ كَيْلَ بَعِيرٍ ذَٰلِكَ كَيْلٌ
يَسِيرٌ ﴿٦٥﴾

قَالَ لَنْ أَرْسِلَ مَعَكُمْ خَلْقًا يُؤْتُونَ
مَوْثِقًا مِنْ اللَّهِ لَتَأْتُنَّنِي بِهِ إِلَّا أَنْ يُحَاطَ
بِكُمْ فَلَمَّا أَتَوْهُ مَوْثِقَهُمْ قَالَ اللَّهُ عَلَىٰ مَا
نَقُولُ وَكِيلٌ ﴿٦٦﴾

وَقَالَ يَبْنَئِي لَا تَدْخُلُوا مِن بَابٍ وَاحِدٍ

(1) Yākūbu ya umarci ḡiyansa su shiga garin, ta kōfōḡi dabam-dabam, yanā nūna cēwa yanā gudun kyawunsu da yawansu zai ja hankalin mutāne zuwa garci su. A cikin mutāne akwai māsu kamhun haka da mugun nufi kō da yake Yākūba a cikin hālin haka yā aza tawakkalinsa ga Allah. Ya yi abin da yake zaton alhēri ne, wanda bai saba wa shari’a ba. Amma kuma yā yi haka ne a kan wani ilmi da Allah Ya sanar da shi cēwa a wannan fitar tāsū ce Allah zai yi sanadin sāke sāduwarsu da Yūsufu, sabōḡa haka ya umurce su da su shiga ta kōfōḡi dabam-dabam, dōmin mutum shi kaḡai yā fi sāmūn ḡamar ta’ammalin ganin mutāne da abūbuwa. Kuma ta yin haka, yanā tsammānin waninsu zai ga Yūsufu.

kuma bā na wadātar muku kōme daga Allah. Bābu hukunci fāce daga Allah, a gare Shi na dōgara, kuma a gare Shi māsu dōgara sai su dōgara.”

68. Kuma a lōkacin da suka shi-ga daga inda ubansu ya umurce su wani abu bai kasance yanā wadātarwa a kansu daga Allah da komai ba fāce wata bukata ce a ran Yākūbu, ya bayyana ta. Kuma lalle ne shī, haḳīka, ma'abūcin wani ilmi ne ga abin da Muka sanar da shi, kuma mafi yawan mutāne ba su sani ba.

69. Kuma a lōkacin da suka shi-ga wajen Yūsufu, ya tattara ḍan-'uwansa zuwa gare shi, ya ce, “Lalle nī ne ḍan'uwanka, sabōda haka kada ka yi baḳin ciki da abin da suka kasance sunā aikatāwa.”

70. Sa'an nan a lōkacin da ya yi musu tattali da tattalinsu, sai ya sanya ma'auni a cikin kāyan ḍan-'uwansa sa'an nan kuma mai yēkuwa ya yi yēkuwa, “Yā kū āyari! Lalle ne, haḳīka kū ḅarāyi ne.”

71. Suka ce, kuma suka fuskanta zuwa gare su, “Mēne ne kuke nēma?”

72. Suka ce, “Munā nēman ma'aunin sarki. Kuma wanda ya zo da shi, yanā da kāyan rākumi ḍaya, kuma ni ne lāmuni game da shi.”

73. Suka ce, “Tallahi! Lalle ne, haḳīka, kun sani, ba mu zo don mu yi ḅarna a cikin ƙasa ba, kuma ba mu kasance ḅarāyi ba.”

وَأَدْخُلُوا مِنْ أَبْوَابٍ مُتَفَرِّقَةٍ وَمَا أَغْنَىٰ عَنْكُمْ
مِنَ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ ۚ إِنَّ الْحَكْمَ إِلَّا لِلَّهِ عَلَيْهِ
تَوَكَّلْتُ وَعَلَيْهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُونَ ﴿٦٨﴾
وَلَمَّا دَخَلُوا مِنْ حَيْثُ أَمَرَهُ أَبُوهُمْ مَا كَانَ
يُعْنِي عَنْهُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ ۚ إِلَّا حَاجَةً
فِي نَفْسٍ يَنْغُورُ قَصِيدُهَا وَوَلَّهُ رُكُودًا وَعَلُوا لِمَا
عَلَّمْتَهُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٦٩﴾

وَلَمَّا دَخَلُوا عَلَىٰ يُوسُفَ ۚ أَوَىٰ إِلَيْهِ أَخَاهُ
قَالَ إِنِّي أَنَا أَخُوكَ فَلَا تَبْتَئِسْ بِمَا
كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٧٠﴾

فَلَمَّا جَاهَزَهُمْ بَعْثًا مِنْهُمْ جَعَلَ الْيَسْقَايَةَ
فِي رَحْلِ أَخِيهِ ثُمَّ أَذَّنَ مُؤَذِّنٌ أَتَيْنَهَا الْغَيْرُ
إِنَّكُمْ لَسَرِيعُونَ ﴿٧١﴾

قَالُوا وَاقْبَلُوا عَلَيْهِمْ مَاذَا تَفْقَهُونَ ﴿٧٢﴾

قَالُوا تَفْقَهُ صُورَاتِ الْمَلِكِ وَلَمَنْ جَاءَ بِهِ ۚ حَبْلٌ
بَعِيرٌ وَأَنَّا بِهِ نَعِمٌ ﴿٧٣﴾

قَالُوا تَاللَّهِ لَقَدْ عَلِمْتُمْ مَا جِئْتَنَا بِطَفِيدٍ
فِي الْأَرْضِ وَمَا كُنَّا سَرِيعِينَ ﴿٧٤﴾

74. Suka ce, “To, mēne ne saka-makonsa idan kun kasance makar-yata?”

75. Suka ce, “Sakamakonsa, wanda aka same shi a cikin kāyan-sa, to, shi ne sakamakonsa,⁽¹⁾ kamar wancan ne muke sāka wa azzā-lumai.”

76. To, sai ya fāra (bincike) da jikunansu a gabānin jakar dan’uwansa. Sa’an nan ya fitar da ita daga jakar dan’uwansa. Kamar wancan muka shirya wa Yūsufu. Bai kasance ya kāma dan’uwansa a cikin addinin (dōkōkin) sarki ba, fāce idan Allah Ya so. Munā daukaka darajōji ga wanda Muka so, kuma a saman kōwane ma’abūcin ilmi akwai wani masani.

77. Suka ce, “Idan ya yi sāta, to, lalle ne wani dan’uwansa yā taɓa yin sāta a gabāninsa.” Sai Yūsufu ya bōye⁽²⁾ ta a cikin ransa. Kuma bai bayyana ta ba a gare su, ya ce, “Kū ne mafi sharri ga wuri. Kuma Allah ne Mafi sani daga abin da kuke sifantāwa.”

قَالُوا أَفَمَاجِرُّوهُ إِن كُنتُمْ كَذِبِينَ ﴿٧٤﴾

قَالُوا أَجِرُّوهُ مِن وَجَدَ فِي رَحْلِهِ فَهُوَ جِرُّوهُ كَذَلِكَ نَجْرِي الظَّالِمِينَ ﴿٧٥﴾

فَكَذَّبُوا بِآيَاتِهِمْ قُلْ وَعَاءَ أَخِيهِ ثُمَّ اسْتَخْرَجْنَاهُم مِّنْ وَعَاءِ أَخِيهِ كَذَلِكَ كَذَبَ الْيُوسُفُ مَا كَانَ لِيَأْخُذَ أَخَاهُ فِي دِينِ الْمَلِكِ إِلَّا أَن يَشَاءَ اللَّهُ تَرْفَعُ دَرَجَاتٍ مَّنْ شَاءَ وَتُوقِفُ كُلِّ ذِي عِلْمٍ عَلَيْهِ ﴿٧٦﴾

* قَالُوا إِن يَسْرِقْ فَقَدْ سَرَقَ أَخٌ لَّهُ مِن قَبْلُ فَأَسْرَهَا يُّوسُفُ فِي ثَقْبِهِ وَلَمْ يُبْدِهَا لَهُمْ قَالَ أَنْتُمْ شَرُّ مَّكَانٍ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا تَصِفُونَ ﴿٧٧﴾

(1) Shariar Banī Yā’akūbu ita ce anā bautar da barawō shēkara guda. Wannan shī ne shari’ar da Tūrāwa suka dauka suka mayar da ita daurin kurkuku da bautar da barāwo a cikin mudda ayyananta.

(2) ‘Yan’uwan Yūsufu sun faɗi cēwa dan’uwan Binyaminu ya taɓa yin sāta. dōmin su nūna cēwa a wajen ubansu tsarkakakku ne daga yin sāta. Shi kuma wanda ya yi sātān ya gade ta ne daga wajen uwarsa, dōmin wani shakīkinsa (Yūsufu) ya taɓa yin sāta. To, sai Yūsufu ya ce a ransa “Kū ne dai mafi sharri mutāne, Allah ne Mafi sani daga abin da kuke sifantāwa.”

Asalin wannan magana wata goggonsa ce (Shi Yūsufu) diyar Is’hāka, ta riƙe shi, yanā yaro, har a lōkacin da ubansa (Yākūbu) ya so ya karɓe shi daga gare ta, sai ta yi kaidin sanya kāyan sāta a cikin rigarsa (Yūsufu) dōmin ta hana uban dānkarsa.

A wata ruwaya kuma an ce shi (Yūsufu) ya dauke wani mutummutumi ne na zīnārī (gunki) ya karairaya shi. Don haka ‘yan’uwansa suke jingina sāta a gare shi.

78. Suka ce, “Yā kai Azīzu! Lalle ne yanā da wani ubā, tsoho mai daraja, sabōda haka, ka kāma dayanmu a matsayinsa. Lalle ne mū, muna ganin ka daga māsu kyauta-tāwa.

79. Ya ce, “Allah Ya tsare mu daga mu kāma wani fāce wanda muka sāmi kāyanmu a wurinsa. Lalle ne mū, a lōkacin nan, haḳīka, azzālumai ne.”

80. Sabōda haka, a lōkacin da suka yanke tsammāni daga gare shi, sai suka fita sunā māsu gānāwa.⁽¹⁾ Babbansu ya ce, “Shin, ba ku sani ba cēwa lalle ne ubanku ya riḳi alkawari daga Allah a kanku, kuma daga gabanin haka akwai abin da kuka yi na sakaci game da Yūsufu? Sabōda haka, bā zan gushe daga ƙasar nan ba fāce ubana yā yi mini izni, kō kuwa Allah Ya yi hukunci a gare ni, kuma Shī ne Mafī alhērin mahukunta.

81. “Ku kōma zuwa ga ubanku, ku gaya masa: Yā bābanmu, lalle ne ɗanka yā yi sāta, kuma ba mu yi shaida ba fāce da abin da muka sani, kuma ba mu kasance mun san gaibu ba.

82. “Kuma ka tambayi alƙarya wadda muka kasance a cikinta, da āyari wanda muka gabāto a cikinsa, kuma lalle ne, haḳīka, mū māsu gaskiya ne.”

قَالُوا يَا أَيُّهَا الْعَزِيزُ إِنَّ لَهُ أَبًا شَيْخًا
كَبِيرًا فَخُذْ أَحَدَنَا مَكَانَهُ إِنَّا نَرَاكَ
مِنَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٧٨﴾

قَالَ مَعَاذَ اللَّهِ أَنْ نَأْخُذَ إِلَّا مَن وَجَدْنَا
مَتَّعَيْنًا عِنْدَهُ إِنَّا إِذَا أَطْلُمُونَ ﴿٧٩﴾

فَلَمَّا أَسْتَوْسُوا مِنْهُ خَلَصُوا نَجِيًّا قَالَ
كَبِيرُهُمْ أَلَمْ تَعْلَمُوا أَنَّ أَبَاكُمْ قَدْ
أَخَذَ عَلَيْكُمْ مَوْثِقًا مِنَ اللَّهِ وَمِن قَبْلُ مَا
فَرَّطْتُمْ فِي يُوسُفَ فَلَنْ أَبْرَحَ الْأَرْضَ حَتَّى
يَأْذَنَ لِي أَبِي أَوْ يَحْكُمَ اللَّهُ لِي وَهُوَ خَيْرُ
الْحَاكِمِينَ ﴿٨٠﴾

أَرْجِعُوا إِلَى آبَائِكُمْ فَقُولُوا يَا أَبَانَا إِنَّا
أَبْنَاكَ سَرَقْنَا وَمَا شَهِدْنَا إِلَّا بِمَا عَلَّمَنَا
وَمَا كُنَّا لِلْغَيْبِ حَافِظِينَ ﴿٨١﴾

وَسْئَلِ الْقَرْيَةَ الَّتِي كُنَّا فِيهَا وَالْبَحِيرَ الَّتِي
أَقْبَلْنَا فِيهَا وَإِنَّا لَصَادِقُونَ ﴿٨٢﴾

(1) ‘Yan’uwan Yūsufu sun yanke tsammānin sāmūn Binyāmīnu daga shari’a, sun kōma sunā gānāwa a tsakāinsu. Sai dai wadannan ɗiyansu ne domin su, suna Masar.

83. Ya ce, “Ā’a, zukatanku sun kawāta wani al’amari a gare ku. Sai haƙuri mai kyāwo, akwai tsammānin Allah Ya zo mini da su gabā daya (Yūsufu da ‘yan’uwansa). Lalle ne Shī ne Masani, Mai hikima.”

84. Kuma ya jūya daga gare su, kuma ya ce, “Yā baƙin cikina a kan Yūsufu!” Kuma idānunsu suka yi fari sabōda huznu sa’an nan yanā ta haɗēwar haushi.

85. Suka ce, “Tallahi! Bā zā ka gushe ba, kanā ambaton Yūsufu,⁽¹⁾ har ka kasance mai rauni ƙwarai, kō kuwa ka kasance daga māsu halaka.”

86. Ya ce, “Abin sani kawai, inā kai ƙarar baƙin cikina da sunōna zuwa ga Allah, kuma na san abin da ba ku sani ba daga Allah.

87. “Yā dīyāna! Sai ku tafi ku nēmo lābārin Yūsufu⁽²⁾ da dan’uwansa. Kada ku yanke tsammāni daga rahamar Allah. Lalle ne, bābu mai yanke tsammāni daga rahamar Allah fāce mutāne kāfirai.”

88. Sa’an nan a lōkacin da suka shiga gare shi suka ce, “Yā kai Azizu! Cūta ta shāfe mu, mū da iyālinmu, kuma mun zo da wata hāja maras ƙima. Sai ka cika mana ma’auni, kuma ka yi sadaka a gare

قَالَ بَلْ سَوَّلَتْ لَكُمْ أَنْفُسُكُمْ أَمْراً
فَصَبِرْ جَوِيداً عَلَىٰ أَلْفِ أَنْ يَأْتِيَنَّكَ بِهِمْ
جَمِيعاً إِنَّهُ هُوَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ﴿٨٣﴾

وَتَوَلَّى عَنْهُمْ وَقَالَ يَا أَسْفَىٰ عَلَىٰ يُوسُفَ
وَأَبْصَتْ عَيْنَاهُ مِنَ الْحُزْنِ فَهُوَ
كَظِيمٌ ﴿٨٤﴾

قَالُوا إِنَّ اللَّهَ تَفَتَّؤُا تَذَكَّرُ يُوْسُفَ حَتَّىٰ
تَكُونَ حَرَضًا أَوْ تَكُونَ مِنَ
الْهَالِكِينَ ﴿٨٥﴾

قَالَ إِنَّمَا أَشْكُوا بَنِيَّ وَحُزْنِي إِلَى اللَّهِ
وَأَعْلَمُ مِنَ اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٨٦﴾

يَجِبِي أَذْهَبُوا فَتَحَسَّسُوا مِنْ يُوسُفَ
وَأَخِيهِ وَلَا تَأْتِسُوا مِنْ رَوْحِ اللَّهِ إِنَّهُ لَا
يَأْتِسُ مِنْ رَوْحِ اللَّهِ إِلَّا الْفَاقُونَ
الْكَاْفِرُونَ ﴿٨٧﴾

فَلَمَّا دَخَلُوا عَلَيْهِ قَالُوا يَا أَيُّهَا الْعَزِيزُ
مَسْنَا وَاهَلْنَا الضُّرُّ وَجِئْنَا بِبِضَاعٍ
مُرْتَجَةٍ فَأَوْفِ لَنَا الْكَيْلَ وَتَصَدَّقْ
عَلَيْنَا إِنَّ اللَّهَ يَجْزِي الْمُتَصَدِّقِينَ ﴿٨٨﴾

(1) Mai tsōhon lallī bā ya son ya ji anā ambatonsa, sabōda haka (‘yan’uwan Yūsufu) suke zargin bābansu da ambaton (tuna) Yūsufu.

(2) A nan Yākūbu yā bayyana irin ilmin da Allah Ya sanar da shi, cēwa Yūsufu yanā nan da ransa, kuma sun yi kusa su sādu da jūna.

mu. Lalle ne Allah Yanā sāka wa māsu yin sadaka⁽¹⁾.”

89. Ya ce, “Shin, kun⁽²⁾ san abin da kuka aikata ga Yūsufu da ḍan’uwansa a lōkacin da kuke jāhilai?”

90. Suka ce, “Shin kō, lalle ne, kai ne Yūsufu?” Ya ce, “Nī ne Yūsufu, kuma wannan shī ne ḍan’uwāna. Haḳīka Allah Yā yi fala-la a gare mu. Lalle ne, shī wanda ya bi Allah da taḳawa, kuma ya yi haḳuri, to, lalle ne Allah bā Ya tōzarta lādar māsu kyautatāwa.”

91. Suka ce, “Tallahi! Lalle ne haḳīka, Allah Yā zāḳe ka a kanmu, kuma lalle ne mun kasance, haḳīka, māsu kuskure.”

92. Ya ce, “Bābu zargi a kanku a yau, Allah Yanā gāfartā muku, kuma Shī ne Maḳi rahamar māsu rahama.

93. “Ku tafī da rīgāta wannan, sa’an nan ku jēfa ta a kan fuskar mahaifina, zai kōma mai gani. Kuma ku zo mini da iyālinku bāki ḍaya.”

94. Kuma, a lōkacin da āyari⁽³⁾ ya bar (Masar) ubansa ya ce, “Lalle ne, nī inā shākar iskar Yūsufu, bā dōmin kunā ḳaryata ni ba.”

قَالَ هَلْ عَلِمْتُمْ مَا فَعَلْتُمْ يُونُسَ
وَإِخِيهِ إِذْ أَنتُمْ جَاهِلُونَ ﴿٨٩﴾

قَالُوا أَلَيْسَ لَكَ لَأَن تَؤُسَ قَالِ إِنَّا يُونُسُ
وَهَذَا الْإِنْسَانُ قَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَيْنَا إِنَّهُ مَن
يَتَّقِ وَنَصِرَ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجَرَ
الْمُحْسِنِينَ ﴿٩٠﴾

قَالُوا اتَّكَفَى اللَّهُ لَعْنَةَ الشِّرْكِ اللَّهُ عَلَيْنَا وَإِن
كُنَّا لَخَاطِلِينَ ﴿٩١﴾

قَالَ لَا تَثْرِيْبَ عَلَيْكُمْ الْيَوْمَ يَعْفِرُ اللَّهُ
لَكُمْ وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ ﴿٩٢﴾

أَذْهَبُوا بِقَبِيصِي هَذَا قَالُوا عَلَى وَجْهِ
أَبِي يَأْتِ بَصِيرًا وَأَتُونِي بِأَهْلِكُمْ
أَجْمَعِينَ ﴿٩٣﴾

وَلَمَّا فَصَلَ الْغَمْرُ قَالَ أَبَوْهُمْ إِلَى
لَأَحْذَرُ رِيحَ يُونُسَ لَوْلَا أَن تُفَنِّدُونِ ﴿٩٤﴾

(1) Wannan ya nuna ba a haramta sadaka ba ga Annabāwan da suka gabāta, sai ga Annabinmu Muhammadu, tsīra da amincin Allah su tabbata a gare shi, shī da danginsa na kusa aka hana wa cin sadaka.

(2) Yūsufu ya bayyana ga ‘yan’uwansa, kuma sun yāfe wa jūna laifi.

(3) Yāḳūba da jīkōkinsa. Yanā gaya musu, cēwa yana shākar ḳanshin Yūsufu, su kuma suna jingina shi ga rudēwar tsūfa dōmin rabonsa da Yūsufu shēkara talātin da biyar zuwa arba’in.

95. Suka ce, “Tallahi, lalle ne, kai, haḳīka, kanā a cikin ḡatarka dadadḡa.”

96. Sa'an nan a lōkacin da mai bāyar da bushāra ya je, sai ya jēfa ta a kan fuskarsa, sai ya kōma mai gani. Ya ce, “Shin, ban gaya muku ba, lalle ne, ni inā sanin abin da ba ku sani ba daga Allah?”

97. Suka ce, “Yā ubanmu!⁽¹⁾ Ka nēma mana gāfara ga zunubanmu, lalle ne mū, mun kasance māsū kuskure.”

98. Ya ce, “Da sannu zā ni nēma muku gāfara daga Ubangijina. Shi ne Mai gāfara, Mai jin kai.”

99. Sa'an nan a lōkacin⁽²⁾ da suka shiga gun Yūsufu, yā tattara mahaifansa biyu a gare shi, kuma ya ce, “Ku shiga Masar in Allah Ya so, kuna amintattu.”

100. Kuma ya ḡaukaka iyāyensa biyu a kan karaga, sa'an nan suka fāḡi a gare shi, suna māsū sujada.⁽³⁾ Kuma ya ce, “Ya bābāna! Wannan ita ce fassarar mafarkin nan nāwa. Lalle ne Ubangijina Ya sanya shi ya tabbata sōsai, kuma lalle ne Ya

قَالُوا نَأْتِيهِ إِنَّكَ لَنَبِيٌّ مِّنْ قَبْلِكَ
الْقَدِيمِ ﴿٩٥﴾

فَلَمَّا أَن جَاءَ الْبَشِيرُ أَلْقَاهُ عَلَى وَجْهِهِ
فَارْتَدَّ بِصِيرًا قَالَ أَلَمْ أَقُلْ لَّكُمْ إِنِّي أَنَا
مِنَ اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٩٦﴾

قَالُوا يَا أَبَانَا اسْتَغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا إِنَّا كُنَّا
خَاطِئِينَ ﴿٩٧﴾

قَالَ سَوْفَ أَسْتَغْفِرُ لَكُمْ رَبِّي إِنَّهُ هُوَ
الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿٩٨﴾

فَلَمَّا دَخَلُوا عَلَى يُوسُفَ ءَاوَىٰ إِلَيْهِ أَبَوَيْهِ
وَقَالَ ادْخُلُوا مَصْرَ إِن شَاءَ اللَّهُ
ءَامِينَ ﴿٩٩﴾

وَرَفَعَ أَبَوَيْهِ عَلَى الْعَرْشِ وَخَرُّوا لَهُ سُجَّدًا
وَقَالَ يَتَابَتِ هَٰذَا أَوَّلُ مَرَّةٍ مِّن قَبْلِ هَٰذَا
جَمَعْتُكُمْ رَافِقًا وَفَدَّ أَحْسَنُ مِنِّي إِذْ أَخْرَجَنِي
مِنَ السِّجْنِ وَجَاءَ بِكُمْ مِنَ الْبَدْوِ مِن بَعْدِ

(1) Diyan Yākūbu sunā ikrārī da laifinsu, sunā nēman Allah Ya gāfarta musu gabā daya. Ubansu yanā jinkirta nēma musu gāfara gun Allah har a lōkacin asuba kō kuwa daren Jamna'a dōmin ya yi rōko a lōkacin karɓar addu'a. Wannan yā nūna anā iya nēman mai albarka kō wani mutum ya yi wa wani mutum addu'a.

(2) Yūsufu ya sādū da ubansa da uwarsa. A Larabci anā rinjāyar da uba a kan uwa, a ce ubanni biyu, kuma ga Hausa anā rinjāyar da uwa a kan uba, a ce uwāye biyu.

(3) Sujada idan ta zama da umurnin Allah ne ga kōwa, to, ba ta da laifi duk yadda take, amma idan an yi ta hā inda Allah Ya ajiye ta ba, to, tā zama kāfirci. A Musulunci gaisuwa da dūḡāwar kai haram ce, waɗansu Malamai sun ce idan ba ta kai ga rukū'i ba, makarūhi ce, amma idan ta kai ga rukū'i tā zama harāmūn ga duka mālamai, watau ijmā'in malamai sun haramta dūḡāwar da ta kai ga rukū'i.

kyautata game da ni a lōkacin da Ya fitar da ni daga kurkuku. Kuma Ya zo da ku daga kauye, a bāyan Shai-dan yā yi fisgar barna a tsakānina da tsakānin 'yan'uwana. Lalle ne Ubangijina Mai tausasāwa ne ga abin da Yake so. Lalle ne Shī, Shī ne Masani. Mai hikima.

101. “Yā Ubangijina, ⁽¹⁾ lalle ne Kā bā ni daga mulki, kuma Kā sanar da ni daga fassarar lābaru. Ya Mahaliccin sammai da kasa! Kai ne Majibincina a dūniya da Lāhira, Ka karɓi raina inā Musulmi, kuma Ka riskar da ni ga sālilai.”

102. Wannan daga ⁽²⁾ lābarun gaibi ne, Munā yin wahayinsa zuwa gare ka, kuma ba ka kasance a wurinsu ba a lōkacin da suke yin niyyar zartar da al'amarinsu, alhāli sunā yin mākirci.

103. Kuma mafi yawan mutāne ba su zama māsu imāni ba, kō da kā yi kwadayin haka.

104. Kuma bā ka tambayar su wata lādā a kansa. Shī bai zama ba fāce ambato dōmin halittu.

105. Kuma da yawa, wata āyā a cikin sammai da kasa, sunā shūdēwa a kanta, kuma sū, sunā bījirēwa daga gare ta.

أَن مَّرَعَ الشَّيْطَانُ بَيْنِي وَبَيْنَ إِخْوَتِي إِنَّ
رَبِّي لَطِيفٌ لِّمَا يَشَاءُ إِنَّهُ هُوَ الْعَلِيمُ
الْحَكِيمُ ﴿٥٠﴾

﴿ رَبِّ قَدْ أَتَيْتَنِي مِنَ الْمَلِكِ وَعَلَّمَنِي
مِن تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ فَاطِرَ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ أَنْتَ وَلِيِّ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ
تَوَفَّنِي مُسْلِمًا وَأَلْحِقْنِي بِالصَّالِحِينَ ﴾ ﴿٥١﴾

ذَلِكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغَيْبِ نُوحِيهِ إِلَيْكَ وَمَا
كُنْتَ لَدَيْهِمْ إِذْ أَجْمَعُوا أَمْرَهُمْ وَهُمْ
يَمْكُرُونَ ﴿٥٢﴾

وَمَا أَكْثَرُ النَّاسِ وَلَوْ حَرَصْتَ مُؤْمِنِينَ ﴿٥٣﴾

وَمَا سَأَلْتَهُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ هُوَ إِلَّا
ذِكْرٌ لِّلْعَالَمِينَ ﴿٥٤﴾

وَكَايْنٍ مِّنْ آيَاتِي فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
يُذَكِّرُونَ عَلَيْهَا وَهُمْ عَنْهَا مُعْرِضُونَ ﴿٥٥﴾

(1) Yūsufu yanā addu'a a karshen rāyuwarsa, yanā nēman Allah Ya cika masa da imāni.

(2) Karfafāwa da kāriri tambāhi daga abin da sūrar ta kunsu, daga nan har zuwa karshenta.

106. Kuma mafi yawansu ba su yin imāni da Allah fāce kuma sunā māsu shirki.

107. Shin fa, sun amince cewa wata masifa daga azābar Allah ta zo musu ko kuwa Tāshin Kiyāma ta zo musu kwatsam, alhāli sū ba su sani ba?

108. Ka ce, “Wannan ce han-yāta⁽¹⁾; inā kira zuwa ga Allah a kan basīra, nī da waɗanda suka bī ni, kuma tsarki ya tabbata ga Allah! Nī kuma, ban zama daga māsu shirki ba.”

109. Kuma ba Mu aika ba a gabāninka fāce mazāje, Munā wa-hayi zuwa gare su, daga mutānen kauyuka. Shin fa, ba su yi tafiya a cikin kasa ba, dōmin su dūba yadda ākibar waɗanda suka kasance daga gabāninsu ta zama? Kuma lalle ne gidan Lāhira shī ne mafi albēri ga waɗanda suka yi takawa? Shin fa, bā ku hankalta?

110. Har a lōkacin da Manzanni suka yanke tsammāni, kuma suka yi zaton cewa an jingina su ga karyar, sai taimakonMu ya je masu, sa'an nan Mu tsērar da wanda Muke so, kuma bā a mayar da azābarMu daga mutāne māsu laifi.

111. Lalle ne, haḳīka, abin kula yā kasance a cikin kissohinsu ga masu hankali. Bai kasance

وَمَا يُؤْمِنُ أَكْثَرُهُمْ بِاللَّهِ إِلَّا وَهُمْ مُشْرِكُونَ ﴿١٠٦﴾

أَفَأَمِنُوا أَنْ تَأْتِيَهُمْ غَشِيَةٌ مِنْ عَذَابِ اللَّهِ أَنْ تَأْتِيَهُمُ السَّاعَةُ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿١٠٧﴾

قُلْ هَذِهِ سَبِيلِي أَدْعُو إِلَى اللَّهِ عَلَى بَصِيرَةٍ أَنَا وَمَنِ اتَّبَعِيَ وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٠٨﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ إِلَّا رَجُلًا نُوحِيَ إِلَيْهِمْ مِنْ أَهْلِ الْقُرَىٰ أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَتْ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَلَدَارُ الْآخِرَةِ خَيْرٌ لِلَّذِينَ اتَّقَوْا أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿١٠٩﴾

حَتَّىٰ إِذَا اسْتَيْسَسَ الرُّسُلُ وَظَلُّوا أَنَّهُمْ قَدْ كُذِّبُوا جَاءَهُمْ نَصْرُنَا فَنُجِّيَ مَنْ نَشَاءُ وَلَا يُرِيدُ بَأْسُنَا مِنَ الْقَوْمِ الْمُجْرِمِينَ ﴿١١٠﴾

لَقَدْ كَانَ فِي قَصَصِهِمْ عِبْرَةٌ لِأُولِي الْأَلْبَابِ

(1) Bin hukuncin Allah kamar yadda Rissar Yūsufu ta nūna cewa, a kōwane hāli mutum ya kasance akwai yadda Allah Ya yi umurni a wannan hālin da a bī Shi, wanda ya bi umurnin Allah, to, zai daukaka a dūniya kuma Allah bā zai tōzartar da lādarsa a Lāhira ba.

wani kirƙiran lābāri ba, kuma amma shi gaskatāwa ne ga abin da yake a gaba gare shi, da rarrabēwar dukan abūbuwa, da shiriya da raha-ma ga mutāne waɗanda suka yi imāni.

مَا كَانَ حَدِيثًا يُفْتَرَىٰ وَلَٰكِن تَصْدِيقَ
الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَفْصِيلَ كُلِّ شَيْءٍ
وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّلْقَوْمِ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٣﴾

SŪRATUR RA'AD

سُورَةُ الرَّعْدِ

Tanā karantar da tauhīdi, bisa jan hankali ga dūbā zuwa ga āyōyin halitta, da bayānin kiran Allah zuwa ga mutāne, da tabbatar da Manzancin Annabi Muhammadu, a cikin magana mai zurfi ga hankali.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. A. Ī. M̄. R. Waɗancan āyōyin littāfi ne, kuma abin da aka saukar gare ka daga Ubangijinka ne gas-kiya, kuma amma mafi yawan mu-tāne bā su yin imāni.

2. Allah Shi ne Wanda Ya dau-
kaka sammai, bā da ginshiƙai ba waɗanda kuke ganin su. Sa'an nan kuma Ya daidaita a kan Al'arshi, kuma Ya hōre rānā da watā, kōwa-ne yanā gudāna zuwa ga ajali amba-tacce. Yanā shirya al'amari, Yanā rarrabe āyōyi daki-daki, mai yiwu-wa ne ku yi yakīni da haɗuwa da Ubangijinku.

الْمَرْءُ يَلُوكَ إِلَٰهًا يَكْتُمِبُ وَالَّذِي أُولَىٰ إِلَٰهِكَ
مِنْ رَبِّكَ الْحَقُّ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٤﴾

اللَّهُ الَّذِي رَفَعَ السَّعَوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا ثُمَّ
أَسْوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ وَسَحَّرَ السَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلَّ
يَجْرَى لِأَجَلٍ مُّسَمًّى يُدِيرُ الْأُمُورَ يُفَصِّلُ
الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ بِلِقَاءِ رَبِّكُمْ تُوقِنُونَ ﴿١٥﴾

3. Kuma Shī ne Wanda Ya shim-fida kasa, kuma Ya sanya duwātsu da kōguna a cikinta, kuma daga dukan 'ya'yan itāce Ya sanya ma'aura biyu cikinsu. Yanā sanya dare ya rufe yini. Lalle ne a cikin wancan, haḳīka akwai āyōyi ga mutāne waɗanda suke yin tunāni.

4. Kuma a cikin kasa akwai yan-kuna māsu maḳwabtaka, da gōnaki na inabōbi da shūka, da dabinaɪ iri guda, da waɗanda bā iri guda ba, anā shayar da su da ruwa guda. Kuma Munā fīfita sāshensa a kan sāshe a wajen ci. Lalle ne, a cikin wancan akwai āyōyi ga mutāne waɗanda suke hankalta.

5. Kuma idan ka yi māmāki, to, māmākin kam shi ne maganarsu, “Shin, idan muka kasance turbāya, zā mu zama a cikin wata halitta sābuwa? Waɗancan ne, waɗanda suka kāfirta da Ubangijinsu, kuma waɗancan akwai kuḳumai a cikin wuyōyinsu, kuma waɗancan ne abōkan wuta. Sū, a cikinta, māsu dawwama ne.

6. Kuma sunā nēman ka da gag-gāwa da azāba a gabānin rahama, alhāli kuwa abūbuwan misāli sun gabāta a gabāninsu. Kuma lalle ne Ubangijinka, haḳīka, Ma'abūcin gāfara ne ga mutāne a kan zāluncinsu, kuma lalle ne Ubangijinka, haḳīka, Mai tsananin ukūba ne.

7. Kuma waɗanda suka kāfirta sunā cēwa, don me ba a saukar da wata āyā a gare shi ba daga Ubangijinsa? Abin sani kawai, kai dai mai

وَهُوَ الَّذِي مَدَّ الْأَرْضَ وَجَعَلَ فِيهَا رَوَاسِيَ
وَأَنْهَارًا وَمِنْ كُلِّ الشَّجَرِ جَعَلَ فِيهَا زَوْجَيْنِ
آثَمِينَ يَأْتِي الْأُتْلُ النَّهَارَ أَنِّي فِي ذَلِكَ لَآتٍ
لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٥﴾

وَفِي الْأَرْضِ قِطْعٌ مُتَجَوِّرَاتٌ وَجَعَلْتُ مِنَ
الْأَنْجَبِ وَزَرْعٍ وَنَجِيلٍ صِنُونًا وَعِزْرٍ صِنُونًا
يُسْقَى بِمَاءٍ وَاحِدٍ وَنَقُصِّلُ بَعْضَهَا عَلَى
بَعْضٍ فِي الْأَكْلِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ
يَعْقِلُونَ ﴿٦﴾

* وَإِنْ تَعَجَّبْتَ فَعَجَبَ قَوْلُهُمْ أَمْ ذَاكُنَا
تُرَابًا أَمْ نَأْتِيهِ خَلْقٍ جَدِيدٌ أَوَلَيْكَ
الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ وَأُولَئِكَ
الْأَعْطَلُ فِي أَعْيَانِهِمْ وَأُولَئِكَ أَصْحَابُ
النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٧﴾

وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالسَّيِّئَةِ قَبْلَ الْحَسَنَةِ
وَقَدْ خَلَقْتَ مِنْ قَبْلِهِمُ الْمُطَلَّاتُ وَإِنَّ رَبَّكَ
لَذُو مَعْفَرٍ لِلنَّاسِ عَلَى ظُلُمِهِمْ وَإِنَّ رَبَّكَ
لَشَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٨﴾

وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ آيَةٌ
مِّن رَّبِّهِ إِنَّمَا أَنْتَ مُنذِرٌ وَلِكُلِّ قَوْمٍ هَادٍ ﴿٩﴾

gargadi ne kuma a cikin kōwadanne mutāne akwai mai shiryarwa.

8. Allah Yanā sanin abin da kōwace mace take dauke da shi a cikinta, da abin da mahaifu suke ragēwa⁽¹⁾ da abin da suke kārāwa. Kuma dukkan kōme, a wurinSa, da gwargwado yake.

9. Shi ne Masanin fake da bayyane, Mai girma, Maɗaukaki.

10. Daidai ne daga gare ku, wanda ya asirta magana da wanda ya bayyana game da ita, da wanda yake shi mai nēman bōyewa ne da dare, da mai bayyana a cikin tafiyarsa a hanya da rāna.

11. (Kowannenku) Yanā da wadansu malā'iku māsu maye wa jūna a gaba gare shi da bāya gare shi, sunā tsare shi daga umurnin Allah. Lalle ne, Allah bā Ya canja abin da yake ga mutāne sai sun canja abin da yake ga zukatansu. Kuma idan Allah Ya yi nufin wata azāba game da mutāne, to, bābu mai mayar da ita, kuma bā su da wani majibinci⁽²⁾ baicin Shi.

12. Shī ne Wanda Yake nūna muku walkiya dōmin tsōro da tsammāni, kuma Ya kāga halittar girāgizai māsu nauyi.

13. Kuma arādu tanā tasbihi game da gōde Masa, da malā'iku dōmin tsoronSa. Kuma Yanā aiko

اللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَحْمِلُ كُلُّ أُنْثَىٰ وَمَا تَغِيصُ
الْأَرْحَامُ وَمَا تَرْذَاوُ كُلُّ شَيْءٍ عِنْدَهُ
بِمِقْدَارٍ ۝

عِلْمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْكَبِيرُ الْمُتَعَالِ ۝

سَوَاءٌ مِنْكُمْ مَنْ أَسْرَ الْقَوْلَ وَمَنْ جَهَرَ
بِهِ وَمَنْ هُوَ مُسْتَخْفٍ بِاللَّيْلِ وَسَارِبٌ
بِالنَّهَارِ ۝

لَهُ مُعَقِّبَاتٌ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ
يَحْفَظُونَهُ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا
بَقِيَ حَتَّىٰ يَبْدُرَ مَا يَنْفُسُهُمْ إِذَا أَرَادَ
اللَّهُ بِقَوْمٍ سُوءَ أَفْلًا مَرَدًّا لَهُ وَمَا لَهُمْ
مِنْ دُونِهِ مِنْ وَاٍلٍ ۝

هُوَ الَّذِي يُرِيكُمْ الْآيَاتِ حَتَّىٰ تَوَظَّعُوا
وَيُنشِئُ السَّحَابَ الثِّقَالَ ۝

وَيَسْخِرُ الرِّعْدَ بِحَمْدِهِ وَالْعَلَّتِ كَعْبٌ مِنْ

(1) Ragōwar lōkacin cikin ko kārūwarsa.

(2) Bābu wani majibinci baicin Allah, wanda zai iya tsirar da su daga azābaSa.

tsāwawwaki, sa'an nan Ya sāmi wanda Yake so da su, alhāli kuwa sū, sunā jāyayya a cikin (al'amarin) Allah, kuma Shī ne mai tsananin hīla.⁽¹⁾

14. Yanā da kiran gaskiya, kuma waɗanda (kāfirai) suke kira baicinSa, bā su karɓa musu da kōme, fāce kamar mai shimfiɗa tāfukansa zuwa ga ruwa (na girgije) dōmin (ruwan) ya kai ga bākinsa, kuma shi bā mai kaiwa gare shi ba. Kuma kiran kāfirai (ga wanin Allah) bai zama⁽²⁾ ba fāce yanā a cikin ɓata.

15. Kuma sabōɗa Allah, wanda yake a cikin sammai da ƙasa suke yin sujada, so da ƙi, kuma da inuwōyinsu, a sāfe da maraice.

16. Ka ce, "Wāne ne Ubangijin sammai da ƙasa?" Ka ce, "Allah". Ka ce, "Ashe fa, kun riƙi waɗansu masōya baicin Shi, waɗanda ba su mallaka wa kansu wani amfāni ba, kuma haka bā su tūre wata cūta?" Ka ce, "Shin makāho da mai gani sunā daidaita? Kō shin, duhu da haske sunā daidaita? Ko sun sanya ga Allah waɗansu abōkan tārayya waɗanda suka yi halitta kamar halittarSa, sa'an nan halittar ta yi kama da jūna a gare su?" Ka ce, "Allah ne Mai halitta kōme, kuma Shī ne Maɗaukaki, Marinjāyi."

خِيفَتِهِمْ وَيُرْسِلُ الصَّوَاعِقَ فَيُصِيبُ بِهَا
مَنْ يَشَاءُ وَهُمْ يُجَادِلُونَ فِي اللَّهِ وَهُوَ
شَدِيدُ الْحِجَالِ ﴿١٣﴾

لَهُ دَعْوَةُ الْحَقِّ وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لَا
يَسْتَجِيبُونَ لَهُمْ شَيْءٌ إِلَّا كَتِيبٌ كَثِيرٌ إِلَى الْمَاءِ
لِيَسْمَعُوا قَوْلَهُمْ هُوَ يَقُولُ وَمَا يُعَاذُ الْكَافِرِينَ إِلَّا
فِي ضَلَالٍ ﴿١٤﴾

وَلِلَّهِ يَسْجُدُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ طَوْعًا
وَكَرْهًا وَظَلَّلَهُمْ بِالْعُدْوَةِ وَالْوَاصِلِ ﴿١٥﴾

قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلْ اللَّهُ قُلْ
أَفَاتُخَذَ مِنْ دُونِهِ آلِهَةٌ لَا يَسْمَعُونَ
لِلْأَنفُسِ هُمْ تَقْعَاوُلَا ضَرُّ قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الْأَعْمَى
وَالْبَصِيرُ أَمْ هَلْ تَسْتَوِي الظُّلُمَاتُ وَالنُّورُ
أَمْ جَعَلَ اللَّهُ شُرَكَاءَ خَلْقِهِ خَلْقُوا خَلْقَهُ فَشَبَّهَ الْخَلْقُ
عَلَيْهِمْ قُلْ اللَّهُ خَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ الْوَّحْدُ
الْقَهْرُ ﴿١٦﴾

(1) Hīla, ita ce mākirci, Allah Yanā azabta māsu yin hīla ga addininSa, da azāba mai tsananin, kuma Ya kāmā su da hīlarsu ta hanyar da ba su sani ba.

(2) Allah Mammallakin ruwa, Yanā kiran mutāne dōmin Ya bā su ruwan, su shā. Sū kuma kāfirai sunā kiran waɗansu abūbuwa daban waɗanda kō karɓa musu kiran bā zā su iya yi ba, kuma sunā nēman ruwa daga gare su, alhāli kuma ba su mallaki kōme ba. Watau Mai abu Yanā kiran su dōmin Ya bā su. sun ƙi karɓa masa, sai sunā kiran wani wanda bai mallaki kōme ba, sunā rōkon sa ruwa.

17. Ya saukar da ruwa daga sama⁽¹⁾, sai magudanai suka gudāna da gwargwadonsu. Sa'an nan kōgi ya dauki kumfa mai kārūwa, kuma daga abin da suke zuga a kansa (azurfa ko zinari kō kārfe) a cikin wuta, dōmin nēman ado kō kuwa kāyan dāki akwai kumfa misālinsa (kumfar ruwa). Kamar wancan ne Allah Yake bayyana gaskiya da kārya. To, amma kumfa, sai ya tafi kēkasasshe, kuma amma abin da yake amfānin mutāne sai ya zauna a cikin kasa. Kamar wancan ne Allah Yake bayyana misālai.

18. Ga wadanda⁽²⁾ suka karɓa wa Ubangijinsu akwai abu mafi kyau a gare su, kuma wadanda suke ba su karɓa Masa ba, to, lalle dā sunā da abin da yake a cikin kasa gaba daya da misālinsa tare da shi. haḳīka, dā sun yi fansa da shi. Wadancan sunā da mummunan bincike, kuma matabbatarsu Jahannama ce, kuma tir da ita ta zama shimfida.

أَنزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَسَالَتْ أَوْدِيَهُ بِقَدَرِهَا
فَأَخْتَلَّ الْمَسِيلُ لَيْلًا ذَلِيلًا وَمَعَ الْوُقُودِ عَلَيْهِ
فِي النَّارِ اتِّفَاءً حُلَيْةً أَوْ مَسِجَ رَبِّدٍ مِّثْلَهُ
كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ الْحَقَّ وَالْبَاطِلَ فَأَمَّا الزَّبَدُ
فَيَذْهَبُ جُفَاءً وَأَمَّا مَا يَنْفَعُ النَّاسَ فَيَمْكُثُ
فِي الْأَرْضِ كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ ﴿١٧﴾

لِلَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمْ الْخَيْرُ وَالَّذِينَ لَمْ
يَسْتَجِيبُوا لَهُ لَوْ أَنَّ لَهُمْ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا
وَمِثْلَهُ مَعَهُ لَافْتَدَوْا بِهِ أُولَئِكَ لَهُمْ سُوءُ
الْحِسَابِ وَمَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَنُشِئَ إِلَهُهَا ﴿١٨﴾

(1) Idan ruwa ya sauka daga sama sa'an nan ya gudāna a cikin rāfuna zai yi kumfa. Sai ruwa mai amfānin mutāne ya nutse a kasa ya zauna, sa'an nan kumfan kuma ya kēkashe ya lālāce. Haka kuma idan an sanya kārfe na zinari kō na azurfa kō baƙin kārfe a cikin wuta, aka zuga ta a kansa, zai fitar da kumfa, watau tsakin tama wanda zā a fitar dōmin rashin amfāninsa, dōmin zinariyar kwarai mai amfāni ta wanzu. To haka ga kōme akwai kumfa marashin amfāni da mai kyāwo mai amfāni.

(2) Bāyan da ya fadī cēwa Allah Yanā kira, kiran gaskiya a cikin āyā ta 14, kuma wadansu mutāne sun ƙi karɓar kiran Allah, sai sunā kiran wadansu abūbuwa daban, sai ya bayyana, a nan, sakamakon wanda ya karɓi kiran Allah sāmuni ruwan sha, saboda Mai abu ne Ya kirāwo shi, Ya kuma bā shi, ya sha a hankali kwance, sa'an nan kuma Allah zai bā shi abin da ya fi ruwan kyau, watau Aljanna. Amma wanda ya ƙi karɓāwa, to, yā yi hasāra biyu, bai sāmi ruwan da ya yi kiran wani ya bā shi ba, sa'an nan kuma ya haɗu da azābar da take zai iya bāyar da dukan abin da ya mallaka dōmin ya yi fansar kansa da ita.

19. Shin, fa, wanda yake sanin cewa lalle abin da aka saukar zuwa gare ka daga Ubangijinka ne gas-kiya yanā zama kamar wanda yake makāho? Abin sani kawai, masu hankali sū ke yin tunāni.

20. Sū ne waɗanda suke cikāwa da alkawarin Allah, kuma bā su warware alkawari.

21. Kuma sū ne waɗanda suke sādār da abin da Allah Ya yi umurni da shi dōmin a sādār da shi, kuma sunā tsōron Ubangijinsu, kuma sunā tsōron mummūnan bincike.

22. Kuma waɗanda suka yi ha-kuri dōmin nēman yardar Ubangi-jinsu, kuma suka tsayar da salla, kuma suka ciyar da abin da Muka arzūta su da shi, a asirce da bay-yane, kuma sunā tunkuɗe mummu-nan aiki da mai kyau. Waɗancan sunā da ākibar gida mai kyau.

23. Gidājen Aljannar zama, sunā shigarsu, sū da waɗanda suka kyau-tatu daga iyāyensu, da mātansu da zūriyarsu. Kuma malā'iku sunā shiga zuwa gunsu ta kōwace kōfa.

24. "Aminci⁽¹⁾ ya tabbata a kan-ku sabōda abin da kuka yi wa haƙu-ri. Sabōda haka madalla da ni'imar ākibar gida."

25. Kuma waɗanda⁽²⁾ suka war-ware alkawarin Allah daga bāyan

* أَفَمَنْ يَعْلَمُ أَنَّ أَوَّلَ إِلَهِكَ مِنْ رَبِّكَ الْخَلْقُ كَمَنْ هُوَ أَغْنَىٰ إِنَّمَا تَذَكَّرُ أَزَلُّوا أَلَّا تَلْبِسَ ⑤

الَّذِينَ يُؤْفُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ وَلَا يَنْقُصُونَ الْمِيقَاتِ ⑥

وَالَّذِينَ يَصِلُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ وَيَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ وَيَخْلِفُونَ صَوَةَ الْحِسَابِ ⑦

وَالَّذِينَ صَبَرُوا ابْتِعَاءَ وَجْهِ رَبِّهِمْ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَنْفَقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً وَيَذَرُونَ بِالْحَسَنَةِ السَّيِّئَةَ أُولَئِكَ لَهُمْ عُقْبَى الدَّارِ ⑧

جَنَّاتُ عَدْنٍ يَدْخُلُونَهَا وَمَنْ صَلَحَ مِنْ آبَائِهِمْ وَأَزْوَاجِهِمْ وَذُرِّيَّهِمْ وَالْمَلَائِكَةُ يَدْخُلُونَ عَلَيْهِمْ مِنْ كُلِّ بَابٍ ⑨

سَلَامٌ عَلَيْكُمْ بِمَا صَبَرْتُمْ وَفَضَّلْتُمْ عُقْبَى الدَّارِ ⑩

وَالَّذِينَ يَنْقُصُونَ عَهْدَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ

(1) Sallamar malā'ikua kansu idan sun shiga a gare su, ita ce su ce musu "Aminci ya tabbata a gare ku".

(2) Bayānin siffōfin waɗanda suka ƙi karɓar kiran Allah. Watau akasin waɗanda aka yi bayaninsu a bāyā.

kulla shi, kuma sunā yanke abin da Allah Ya yi umurni da shi dōmin a sādar da shi kuma sunā barna a cikin kasar. Waɗancan sunā da wata la'ana, kuma sunā da mūnin gida.

26. Allah ne Yake⁽¹⁾ shimfiɗa arziki ga wanda Yake so, kuma Yanā kuntatāwa. Kuma sun yi farin ciki da rāyuwar dūniya, alhali kuwa rāyuwar dūniya ba ta zama ba dangane ga ta Lāhira faɗe jin dāɗi kaɗan.

27. Kuma waɗanda suka kā-firta, sunā cēwa, "Don me ba a saukar da wata āyā ba a kansa daga Ubangijinsa?" Ka ce, "Lalle ne Allah Yanā batar da wanda Yake so kuma Yanā shiryar da wanda ya tūba zuwa gare Shi."

28. Waɗanda suka yi īmāni kuma zukātansu sukan natsu da ambaton Allah.⁽²⁾ To, da ambaton Allah zukāta suke natsuwa.

29. Waɗanda suka yi īmāni, kuma suka aikata aiki nagari, farin ciki yā tabbata a gare su, da kyak-kyawar makōma.

30. Kamar wancan ne Muka aika ka a cikin al'umma wanda take waɗansu al'ummai sun shūde daga gabaninta, dōmin ka karanta musu

مِيقَاتِهِمْ وَيَقْطَعُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِمْ أَنْ
يُوصَلَ وَيُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ أُولَئِكَ لَهُمُ
الْعَذَابُ وَلَهُمْ سُوءُ الدَّارِ ﴿٢٦﴾

اللَّهُ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ وَفَرِحُوا
بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا فِي الْآخِرَةِ إِلَّا
مَتَاعٌ ﴿٢٧﴾

وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا أَلَمْ يَأْتِ اللَّهَ آيَةٌ
مِنْ رَبِّهِمْ قُلْ إِنْ اللَّهُ يُضِلُّ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِ
إِلَيْهِ مَنْ أَرَادَ ﴿٢٨﴾

الَّذِينَ آمَنُوا وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ
أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ ﴿٢٩﴾

الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ طُوبَى لَهُمْ
وَحَسَنُ مَا بَرِ ﴿٣٠﴾

كَذَلِكَ أَرْسَلْنَاكَ فِي أُمَمٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ
قَبْلِهَا أُمَمٌ لِيَتَلَوْنَ عَلَيْهِمُ الَّذِي أَوْحَيْنَا

(1) Ta'aḡibi da tambīhi ne da kārin bayāni ga mai hankali dōmin ya zābura ga karɓar kiran Allah.

(2) Ambaton Allah, shi ne hukunce-hukuncenSa ga kōme. Umar ɗan Khattāb ya ce, "Mafificin ambaton Allah, shi ne wanda aka yi a wurin umurninSa ko haninSa. Wanda yake yin zikirin bāki bā da yanā aiki da hukunce-hukuncen Allah ba a cikin ibādarsa da mu'amalarsa, to, shi mai izgili kawai ne da sūnan Ubangijinsa, ba mai yin zikiri ba ne.

abin da Muka yi wahayi zuwa a gare ka, alhāli kuwa sū, sunā kāfirta da Rahamān.⁽¹⁾ Ka ce, “Shi ne Ubangijina, bābu abin bautāwa fāce Shi, a gare Shi na dōgara, kuma zuwa gare Shi tūbāta take.”

31. Kuma dā lalle an saukar da wani littafi abin karatu wanda ake tafiyar da duwātsu game da shi, kō kuma aka yanyanke kasa da shi, ko kuwa aka yi magana da matattu da shi (dā ba su yi īmāni ba). Ā'a ga Allah al'amari yake gabā ḍaya! Shin fa, waḍanda suka yi īmāni ba su yanke tsammāni ba da cēwa, dā Allah Yā so, dā Yā shiryar da mutā-ne gabā ḍaya? Kuma waḍanda suka yi kāfirci ba zā su gushe ba wata masīfa tanā samun su sabōda abin da suka aikata, kō kuwa ka sauka⁽²⁾ kusa da gidājēnsu, har wa'adin Allah Ya zo. Kuma lalle ne Allah bā ya sāḅā wa lōkacin alkawari.

32. Kuma lalle ne, haḳīka, an yi izgili da Manzanni kāfinka, sai Na yi jinkiri ga waḍanda suka kāfirta, sa'an nan Na kāma su. To, yāya ukūbāTa take?

33. Shin fa, Wanda Shī Yake tsaye a kan kōwane rai game da abin da ya tanada (zai zama kamar wanda ba haka ba)? Kuma suka

إِلَيْكَ وَهَرَبَ كَفُورُونَ بِالرَّحْمَنِ قُلْ هُوَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ مَتَابٌ ﴿٣١﴾

وَلَوْ أَنَّ قَوْمًا سِيرَتْ بِهِ إِلْحَالٌ أَوْ قُطِعَتْ بِهِ الْأَرْضُ أَوْ كُتِبَ بِهِ التَّوْقَاتُ بَلْ لِلَّهِ الْأَمْرُ جَمِيعًا أَفَلَمْ يَأْتِ نَفْسَ الَّذِينَ آمَنُوا أَنْ لَوْ يَشَاءُ اللَّهُ لَهْدَى النَّاسَ جَمِيعًا وَلَا لَئِنْ أَلَّ الَّذِينَ كَفَرُوا نُصِيبَهُمْ بِمَا صَبَّغُوا فَاغْرَقَهُ أَوْ نَحُلَّ قَرْيَةً مِنْ دَارِهِمْ حَتَّى يَأْتِيَ وَعْدُ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُخْلِفُ الْمِيعَادَ ﴿٣٢﴾

وَلَقَدْ اسْتَهْزَيْتُمْ بِرُسُلٍ مِنْ قَبْلِكَ فَأَمَلَيْتُ لِلَّذِينَ كَفَرُوا ثُمَّ أَخَذْتُهُمْ فَكَيْفَ كَانَ عِقَابِ ﴿٣٣﴾

أَفَمَنْ هُوَ قَائِمٌ عَلَى كُلِّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ وَجَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ قُلْ سَمُّوهُمْ أَمْ تُنَبِّئُونَهُمْ

(1) Sūnan Allah Rahmān, daga rahama, watau Mai Rahama wadda yake dukan alhēri yanā shiga a cikin ma'anarta a wajen halitta da rāyuwa da bāyar da lāfiya da shiryarwa. Mafī girman ni'imarSa shi ne aikōwar Manzon Allah daga gare Shi zuwa gare mu. Kāfirai ba su yi tunāni ba a kan waḍannan rahamōmī, balle su yi gōdiya, sabōda haka sai kāfirci suke yi.

(2) Annabi ya sauka kusa da gidājen Kuraishāwa a rānar būḍe Makka. Kuma wannan hukunci yanā nan yanā aiki ga māsu fiyayya da addini, kullum masīfu sunā aukuwa a kansu har rānar da Musulunci ya rinjāye su.

masōyi a gare ka mai kâre ka daga Allah, kuma bābu matsari.

38. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun aika waɗansu manzanni daga gabāninka, kuma Muka sanya mā-tan aure a gare su da zūriyya, kuma ba ya kasancēwa ga wani Manzo ya zo da wata āyā, sai da iznin Allah. Ga kōwane ajali⁽¹⁾ akwai littāfi.

39. Allah Yanā shāfe abin da Yake so, kuma Yanā tabbatarwa, kuma a wurinSa asalin Littāfin yake.

40. Kuma imma lalle Mu nūna⁽²⁾ maka sāshen abin da Muke yi musu wa'adi, kō kuwa lalle Mu karfi ranka, to, abin sani kawai, iyarwa ce a kanka, kuma hisābi yana gare Mu.

41. Shin, kuma ba su gani ba cēwa, lalle ne, Muna jē wa ƙasar (su), Munā rage ta daga gēfunanta? Kuma Allah ne Yake yin hukuncinSa. Babu mai bincike ga hukuncinSa. Kuma Shī ne Mai gaggāwar sakamako.⁽³⁾

مِنْ وَلِيِّ وَلَا وَاكِ ۝

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلًا مِنْ قَبْلِكَ وَجَعَلْنَا
لَهُمْ آزْوَاجًا وَذُرِّيَّةً وَمَا كَانَ لِرَسُولٍ أَنْ يَأْتِيَ
بِقَابِلَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ لِكُلِّ أَجَلٍ كِتَابٌ ۝

يَسْأَلُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ وَيُنْثِقُ وَعِنْدَهُ أُمُّ
الْكِتَابِ ۝

وَإِنْ مَاتَ رِيثَكَ بَعْضَ الَّذِي نَعِدُهُمْ أَوْ
تَوَفَّيْتَهُ فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلَاغُ وَعَلَيْنَا
الْحِسَابُ ۝

أَوْ تَمَرَرُوا إِنَّمَا فِي الْأَرْضِ نَقُصُّهَا مِنْ
أَظْرَافِهَا وَاللَّهُ يَحْكُمُ لَا مُعَقِّبَ لِحُكْمِهِ
وَهُوَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ۝

(1) Aikōwar Manzanni da littattafai ba ya hana Allah Ya aika wani Manzo daga bāya da wani littāfi wanda ya shāfe abin da yake cikin littattafan farko. Allah Yā tabbatar da abin da Yake so na hukunce-hukuncen da suka gabāta dōmin dōgēwar aikinsu ga mutāne har yanzu, kuma Ya shāfe abin da Yake so sabōda amfāninsu da hukuncinsu yā shige, sabōda wata hikima da Allah Ya sani, amma asalin littattafan duka wanda bā zai canja ba, a cikin sanin Allah, yanā wurinSa.

(2) Idan Mun so Mu yi musu azāba a gaban idonka zā Mu yi musu, kuma idan Mun so Mu jinkirta musu har a bāyan kā nutu, wannan bā aikinka ba ne, nāMu ne. Abin da yake aikinka shī ne iyar da manzanci kawai. Yin hisābi a kansu alhakin Allah dai ne.

(3) Gaggāwar sakamako ga wanda ya ƙi bin umurnin Allah wanda AnnabinSa ya iyar zuwa gare shi. Asalin hisābi, shi ne bincike dōmin a sāmi abin da aka yi na alhēri kō na sharri, amma abin da ake nufi a nan, maƙasūdin bincike, shī ne sakamako da alhēri kō da azāba gwargwado nufinSa.

42. Kuma lalle ne, waɗanda suke a gabāninsu sun yi mākirci. To, ga Allah mākircin yake gabā ɗaya. Ya san abin da kōwane rai yake tana-da, Kuma kāfirai zā su sani, ga wāne ākibar gida take.

43. Kuma waɗanda suka kāfirta sunā cēwa, “Ba a aiko ka ba.” Ka ce, “Allah Yā isa zama Shaida a tsakānina da tsakāninku, da wanda yake a wurinsa akwai ilmin⁽¹⁾ Littāfi.”

وَقَدْ مَكَرَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ قَالُوا هَذَا الْمَكْرُ
جَمِيعًا يَعْلَمُونَ مَا تَكْسِبُ كُلُّ نَفْسٍ وَسَيَعْلَمُ
الْكُفْرُ لِمَنْ عُقِيَ الدَّارُ ﴿٤٢﴾

وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا أَتَمَّ مَرْسَلًا قُلْ
كَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا يَتَّبِعُهُ رُوحُهُ وَمَنْ
عِنْدَهُ عِلْمُ الْكِتَابِ ﴿٤٣﴾

SŪRATU IBRĀHĪM

سُورَةُ اِبْرٰهِيْمَ

Tanā karantar da yadda ake yin wa'azi da shiryarwa a game da abin da ya auku ga al'ummōmin da suka shūɗe, na Kwari da miyāgu.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. A. Ī. R. Littāfi ne, mun saukar da shi zuwa gare ka dōmin ka fitar da mutāne daga duhunhuna zuwa ga haske, da iznin Ubangi-jinsu, zuwa ga tafarkin Mabuwayi, Abin gōdēwa.

الرَّحْمٰنُ الَّذِي اَنْزَلَكَ اِلَيْكَ لِتُخْرِجَ النَّاسَ
مِنَ الظُّلُمَاتِ اِلَى النُّوْرِ بِاِذْنِ رَبِّهِمْ اِلَى
صِرَاطٍ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ ﴿١﴾

(1) Allah Yā isa zama Shaida, haka wanda yake a kan wani ilmi daga Allah kamar Yahūdu da Nasāra sunā isa zama shaida a tsakānina da ku a kan gaskiyar da'awāta cēwa ni abin aikōwa ne daga Allah zuwa gare ku, dōmin akwai wannan magana a cikin littattafanku.

2. Allah, Wanda Yake Yanā da abin da ke cikin sammai da cikin kasa. Kuma bone yā tabbata ga kāfirai daga azāba mai tsanani.

3. Wadanda suka fi son rāyuwar dūniya fiye da ta Lāhira, kuma sunā kangēwa daga hanyar Allah, kuma sunā nēman ta karkace. Wadancan na a cikin bata mai nisa.

4. Kuma ba Mu aika wani Manzo ba fāce da harshen mutānensa, dōmin ya bayyana musu. Sa'an nan Allah Ya batar da wanda Yake so, kuma Ya shiryar da wanda Yake so. Kuma Shī ne Mabuwayi, Mai hiki-ma.

5. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun aika Mūsā game da āyōyinMu cēwa, "Ka fitar da mutānenka daga duhu zuwa ga haske. Kuma ka tunar musu da kwānukan (musifun) Allah." Lalle ne a cikin wancan akwai āyōyi dōmin dukan mai yawan haḳuri, mai gōdiya.

6. Kuma a lōkacin da Mūsā ya ce wa mutānensa, "Ku tuna ni'imar Allah a kanku, a lōkacin da Ya tsirar da ku daga mutānen Fir'auna, sunā yi muku mummunar azāba, kuma sunā yanyanka diyan-ku, kuma sunā rāyar da mātanku. Kuma a cikin wancan akwai jarra-bāwa mai girma daga Ubangi-jinku."

7. Kuma a lōkacin da Uban-gijinku Ya sanar, "Lalle ne idan kun gōde, haḳīka, Inā kāra muku, kuma lalle ne idan kun kāfirta, haḳīka azābāTa, tabbas, mai tsana-ni ce."

اللَّهُ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۚ وَرَبُّ لِلْكَٰفِرِيْنَ عَذٰبٍ شَدِيْدٍ ۝١

الَّذِيْنَ يَسْتَحِبُّوْنَ الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ وَيَصُدُّوْنَ عَنْ سَبِيْلِ اللَّهِ وَيَبْغُوْنَهَا عِوَجًا ۖ أُولَٰئِكَ فِي ضَلٰلٍ بَعِيْدٍ ۝٢

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَّسُوْلٍ اِلَّا بِلِسٰنٍ قَوْمِهِ ۖ يُبَيِّنُ لَهُمْ فَيُضِلُّ اللَّهُ مَنْ يَشَآءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَآءُ ۚ وَهُوَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ۝٣

وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا مُوْسٰى بِآيٰتِنَا اَنْ اَخْرِجْ قَوْمَكَ مِنَ الظُّلُمٰتِ اِلَى النُّوْرِ ۚ وَذَكَرْهُمْ يٰٓاٰتِمِ اللّٰهُ اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُوْرٍ ۝٤

وَإِذْ قَالَ مُوْسٰى لِقَوْمِهِ اذْكُرُوْا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيَّكُمْ اِذْ اَنْجَاكُمْ مِنْ اٰلِ فِرْعَوْنَ ۖ يَسُوْمُوْنَكُمْ سُوْءَ الْعَذٰبِ وَيُذَيِّبُوْنَ اَبْنَآءَكُمْ وَيَسْتَحْيُوْنَ نِسَآءَكُمْ ۚ وَفِيْ ذٰلِكُمْ بَلَاٌۢءٌ مِّنْ رَبِّكُمْ عَظِيْمٌ ۝٥

وَإِذْ قَاذَنْ رَبُّكُمْ لَنْ شَكَرْتُمْ لَآ اَزِيْدَنَّكُمْ وَلَٰكِنْ كَفَرْتُمْ اِنَّ عَذٰبِيْ لَشَدِيْدٌ ۝٦

8. Kuma Mūsā ya ce, “Idan kun kāfirta, kù da waɗanda suke a cikin ƙasa, gabā ɗaya, 'to, lalle ne Allah, haƙiƙa Mawadāci ne, Mai yawan gōdiya.”

9. Shin, lābārin waɗanda suke a gabāninku, mutānen Nūhu da Ādāwa da Samūdawa, bai zo muku ba? Kuma da waɗanda suke daga bāyansu bābu wanda yake sanin su fāce Allah? Manzanninsu sun jē musu da hujjōji mabayyana, sai suka mayar da hannayensu a cikin bākunansu, kuma suka ce, “Lalle ne mū, mun kāfirta da abin da aka aiko ku da shi. Kuma lalle ne mū, haƙiƙa, munā a cikin shakka da abin da kuke kiran mu zuwa gare shi, mai sanya kōkanto.”

10. Manzanninsu suka ce, “Ashe, akwai shakka a cikin (sha'anin) Allah, Mai ƙāga halittar sam-mai da ƙasa, Yanā kiran ku dōmin Ya gāfarta muku zunubanku, kuma Ya jinkirta muku zuwa ga ajali ambatacce?” Suka ce, “Ba ku zama ba fāce mutāne misālinmu, kuma nufinku ku kange mu daga abin da iyāyenmu suka kasance sunā bautāwa, sai ku zo mana da dalīli mabayyani.”

11. Manzanninsu suka ce musu, “Ba mu zama ba fāce mutāne misā-linku, kuma amma Allah Yanā yin falala a kan wanda Yake so daga bāyinSa, kuma bā ya kasancewa a gare mu, mu zo muku da wani dalīli fāce da iznin Allah. Kuma ga Allah sai mūminai su dōgara.

وَقَالَ مُوسَىٰ إِنَّ تَكْفُرُوا أَنْتُمْ وَمَنْ
فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا قَالَتْ اللَّهُ لَعَنَىٰ حَيْدٌ ﴿٨﴾

الَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ قَوْمِ
نُوحٍ وَعَادٍ وَثَمُودَ وَالَّذِينَ مِنْ
بَعْدِهِمْ لَا يَعْلَمُهُمْ إِلَّا اللَّهُ جَاءَتْهُمْ
رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَرَدُّوا أَعْيُنَهُمْ فِي
أَفْوَاهِهِمْ وَقَالُوا إِنَّا كَفَرْنَا بِمَا أُرْسِلْتُمْ
بِهِمْوَأَنَّا لَفِي شَكٍّ مِمَّا تَدْعُونَنَا إِلَيْهِ
مُزِيَّبٌ ﴿٩﴾

« قَالَتْ رُسُلُهُمْ أَفِي اللَّهِ شَكٌّ فَاطِرِ
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يَدْعُوكُمْ لِيَغْفِرَ لَكُمْ
مِنْ ذُنُوبِكُمْ وَتَوَخَّجْكُمْ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى
قَالُوا إِنَّا أَنشُرُكُمْ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ ثُمَّ قَالُوا
نَصُدُّكُمْ عَنْ أَعْمَالِكُمْ إِنَّا نَعْبُدُ آبَاءَنَا فَاقْتُلُوا
بِسُلْطَانٍ مُّزِيَّبٍ ﴿١٠﴾

قَالَتْ لَهُمْ رُسُلُهُمْ إِن نَحْنُ إِلَّا بَشَرٌ
مِّثْلُكُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَمُنُّ عَلَىٰ مَنْ يَشَاءُ
وَمَنْ عِبَادُهُ وَمَا كُنَّا لَأَن نَأْتِيَكُمْ
بِسُلْطَانٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَعَلَىٰ اللَّهِ
فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١١﴾

12. “Kuma mēne ne a gare mu, bā zā mu dōgara ga Allah ba, alhāli kuwa haḳīka Yā shiryar da mu ga hanyōyinmu? Kuma lalle ne munā yin haḳuri a kan abin da kuka cūtar da mu, kuma ga Allah sai māsu dōgaro su dōgara.”

13. Kuma waɗanda suka kāfirta suka ce wa Manzanninsu, “Lalle ne munā fitar da ku daga ƙasarmu, kō kuwa haḳīka, kunā kōmowa a cikin addininmu.” Sai Ubangijinsu Ya yi wahayi zuwa gare su, “Lalle ne, Munā halakar da azzālumai.”

14. Kuma haḳīka, Munā zaunar da ku ga ƙasa a bāyansu. Wancan ne abin gargadi ga wanda ya ji tsōron matsayiNa, kuma ya ji tsōron ƙyacewāTa.

15. Kuma suka yi addu'ar alfānu.⁽¹⁾ Kuma kōwane kangararre mai tsauringa kai ya tāɓe.

16. Daga bayansa akwai Jahannama, kuma anā shāyar da shi daga wani ruwa, surkin jini.

17. Yanā kwankwafarsa, kuma bā ya jin saukin haɗiyarsa, kuma mutuwa ta jē masa daga kōwane wuri, kuma bai zama mai mutuwa ba, kuma daga bāyansa akwai azāba mai kauri.

18. Misālin waɗanda suka kāfirta da Ubangijinsu, ayyukansu sun yi kama da tōka wadda iska ta yi tsananin bugāwa da ita a cikin yini mai gūguwa. Bā su iya amfāni

وَمَا لَنَا إِلَّا نَسْوَكَ عَلَى اللَّهِ وَقَدْ هَدَيْنَا
سُبُلَنَا وَلْيَصِيرَنَّ عَلَى مَاءٍ أَذْيُمُونَا وَعَلَى
اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُونَ ﴿١٢﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِرُسُلِهِمْ لَنُخْرِجَنَّكُمْ
مِّنْ أَرْضِنَا أَوْ لَتَعُوذُنَّ فِي مِلْطِنَا فَاتَّخِذُوا
الْيَوْمَ رَبَّكُمْ لِهَيْمِكُمْ أَظْلُمِينَ ﴿١٣﴾

وَلَنَسْكَكُمُ إِلَى الْأَرْضِ مِنْ بَعْدِهِمْ
ذَٰلِكَ لِمَنْ خَافَ مَقَامِي وَخَافَ
وَعِيدِ ﴿١٤﴾

وَأَسْتَفْتَحُوا وَخَابَ كُلُّ جَبَّارٍ عَنِيدٍ ﴿١٥﴾

مِّنْ وَرَآئِهِ جَهَنَّمُ وَسُقِيَ مِنْ مَّاءٍ صَدِيدٍ ﴿١٦﴾

يَجْرَعُهُمْ وَلَا يَكَادُ يُسِيغُهُمْ رَبُّهُمْ
وَيَآئِيهِمُ الْيَوْمَ مِنَ كُلِّ مَكَانٍ وَمَا هُمْ بِمُعِيذِينَ
وَمِنْ وَرَآئِهِمْ عَذَابٌ غَلِيظٌ ﴿١٧﴾

مَثَلُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ أَعْمَالُهُمْ
كَرَمَادٍ اشْتَدَّتْ بِهِ الرِّيحُ فِي يَوْمٍ
عَاصِفٍ لَا يَقْدِرُونَ مِمَّا كَسَبُوا عَلَىٰ

(1) Kōwane ɓangare ya yi addu'ar alfānu ga abin da yake gani gaskiyarsa. Annahāwa suka yi alfānu da Allah, kuma mutānensu suka yi da abin da suke zato alhēri a gare su.

daga abin da suka yi tsirfa a kan kōme. Wancan ita ce ɓata mai nīsa.

19. Shin, ba ka gani ba cewa lalle ne Allah Yā halicci sammai bakwai da kasa da mallakarSa. ⁽¹⁾ Idan Yā so zai tafiyar da ku, kuma Ya zo da wata halitta sābuwa.

20. Kuma wancan bai zama mabuwāyi ba ga Allah.

21. Kuma suka bayyana ga Allah gabā ɗaya, sai māsū rauni suka ce wa waɗanda suka kangara, “Lalle ne mū, mun kasance māsū bi a gare ku, to, shin, kū māsū kārēwa ga barinmu ne daga azābar Allah daga wani abu?” ⁽²⁾ Suka ce, “Dā Allah Ya shiryyar da mu, dā mun shiryyar da ku, daidai ne a kanmu, mun yi rāki ko mun yi haƙuri bā mu da wata mafaka.”

22. Kuma Shaidan ya ce a lōka-cin da aka kāre al'amarin, “Lalle ne Allah Ya yi muku wa'adi, wa'adin gaskiya, kuma na yi muku wa'adi, sa'an nan na sābā muku. Kuma bābu wani dalīli a gare ni a kanku fāce na kira ku, sa'an nan kun karɓa mini. Sabōda haka kada ku zarge ni, kuma ku zargi kanku. Ban zama mai amfaninku ba, kuma ba ku zama māsū amfānina ba. Lalle na barranta da abin da kuka haɗa ni da shi gabanin wannan (matsayi).

شَيْءٌ ذَٰلِكَ هُوَ الصَّبْرُ الْبَعِيدُ ﴿١٩﴾

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ
بِالْحَقِّ إِنْ يَشَأْ يُذْهِبْكُمْ وَيَأْتِ بِخَلْقٍ
جَدِيدٍ ﴿٢٠﴾

وَمَا ذَٰلِكَ عَلَى اللَّهِ بِعَزِيزٍ ﴿٢١﴾

وَوَرَّوْا لِلَّهِ جَمِيعًا فَقَالَ الصُّعْفَقَانِ لِلَّذِينَ
اسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُنَّا لَكُمْ تَبَعًا فَهَلْ أَنْتُمْ
مُعْتَدُونَ عَنَّا مِنْ عَذَابِ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ
قَالُوا الْوَهْدَئِنَّآ اللَّهُ لَهْدَيْنَاكُمْ سَوَاءٌ
عَلَيْنَا أَجْرُ عَنَّا أَمْ صَبَرْنَا مَا لَنَا مِنْ
مُجِيبٍ ﴿٢٢﴾

وَقَالَ الشَّيْطَانُ لَمَّا قُضِيَ الْأَمْرُ إِنَّ اللَّهَ
وَعَدَكُمْ وَعْدَ الْحَقِّ وَوَعَدْتُكُمْ
وَأَخْلَفْتُكُمْ وَمَا كَانَ لِي عَلَيْكُمْ
مِنْ سُلْطَانٍ إِلَّا أَن دَعَوْتُكُمْ فَاسْتَجَبْتُمْ
لِي فَلَا تَلُمُونِي وَلُومُوا أَنْفُسَكُمْ مَا أَنَا
بِعَصْرِجِكُمْ وَمَا أَنْتُمْ بِمُصْرِجِيَّ إِنِّي
كَقَرْنٍ يَمَآ أَشْرَكَ تُشْمُونَ مِنْ قَبْلُ إِنَّ

(1) Dalīli ne a kan kāfirin kāfirai ba ya rage mulkin Allah da kōme. dōmin bā su iya fita daga halittar sammai da kasa, waɗanda Allah Ya halitta da abin da yake mallakarSa.

(2) Muhāwarar 'yan wuta a tsakanin mabiya da shūgabannin kāfiri.

Lalle azzâlumai sunā da azāba mai radadī.”⁽¹⁾

23. Kuma aka shigar da waɗanda suka yi ĩmāni, kuma suka aikata ayyuka na kwarai, a gidājen Aljanna, kōramu sunā gudāna daga karkashinsu, sunā madawwama a cikinsu da iznin Ubangijinsu, gaisu-warsu a cikinta “Salām”, (wātau Aminci).

24. Shin, ba ka ganī ba, yadda Allah Ya buga wani misali, kalma mai kyau⁽²⁾ kamar itāciya ce mai kyau, asalinta yanā tabbatacce, kuma rēshenta yanā cikin sama?

25. Tanā bāyar da abincinta a kōwane lōkaci da iznin Ubangijinta! Kuma Allah Yanā buga misali ga mutāne, mai yiwuwa ne, sunā tunāwa.

26. Kuma misalin kalma mummūna⁽³⁾ kamar itāciya mummuna ce, an tumbuke ta daga bisa ga kasa, bā ta da wata tabbata.

27. Allah Yanā tabbatar da waɗanda suka yi ĩmāni da magana tabbatacciya a cikin rāyuwar dūniya, da cikin Lāhira. Kuma Allah Yanā fatar da azzâlumai, kuma Allah Yanā aikata abin da Yake so.

الظَّالِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١١﴾

وَأَدْخِلْ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ تَحِيَّتُهُمْ فِيهَا سَلَامٌ ﴿١٢﴾

الَّذِينَ كَفَرُوا ضُرِبَ لَهُمْ مَثَلًا كَلِمَةً طَيِّبَةً كَشَجَرَةٍ طَيِّبَةٍ أَصْلُهَا ثَابِتٌ وَفَرْعُهَا فِي السَّمَاءِ ﴿١٣﴾

تُوفَّى أَكْلُهَا كُلَّ حِينٍ بِإِذْنِ رَبِّهَا وَيَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿١٤﴾

وَمَثَلُ كَلِمَةٍ خَبِيثَةٍ كَشَجَرَةٍ خَبِيثَةٍ اجْتُثَّتْ مِنْ فَوْقِ الْأَرْضِ مَا لَهَا مِنْ قَرَارٍ ﴿١٥﴾

يُثَبِّتُ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ وَيُعْطِي اللَّهُ الظَّالِمِينَ وَيَفْعَلُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ ﴿١٦﴾

(1) Hufubar Shaidan ga mabiyansa, a cikin wuta, a bāyan an yi muhawara a tsakānin mabiya da shugabannin kāfirci, sāshe yanā la'antar sāshe har abu ya kai ga Shaidan, watau Iblis. Shi kuma ya tāshi ya yi wannan hufuba dōmin ya kāra musu baƙin ciki a kan wani.

(2) Kalma mai kyau ta addini tanā da asali, kamar itāciyar dabīno ce.

(3) Kalma ta kāfirci. bā ta da asali. kamar gunar shānu ce.

28. Shin, ba ka lura ba da waɗanda suka musanya ⁽¹⁾ ni'imar Allah da kāfirci, kuma suka saukar da mutānensu a gidan halaka?

29. Sunā kōnuwa a wutar Jahannama, kuma tir da matabbatarsu.

30. Kuma suka sanya wa Allah kishiyōyi, dōmin ɓatarwa daga hanyarSa. Ka ce, "Ku ji dādi, sa'an nan, lalle ne, makōmarku wutar ce."

31. Ka ce wa bāyiNa waɗanda suka yi imāni su tsayar da salla kuma su ciyar daga abin da Muka arzūta su, a asirce da bayyane, daga gabānin wani wuni ya zo, bābu ciniki a ciki, kuma bābu abōtaka.

32. Allah ne Wanda Ya halicci sammai da ƙasa, kuma Ya saukar da ruwa daga sama, sa'an nan Ya fitar game da shi, daga 'ya'yan itā-ce, arziki dōminku, kuma Ya hōrē jirgin ruwa dōmin ya yi gudu a cikin tēku da umurninSa, kuma Ya hōrē muku kōguna.

33. Kuma Ya hōrē muku rānā da watā sunā madawwama biyu, kuma Ya hōrē muku dare da wuni.

34. Kuma Ya bā ku dukan abin da kuka rōke Shi, kuma idan kun ƙidaya, ni'imar Allah bā zā ku lissafe ta ba. Lalle ne mutum, haƙiƙa, mai yawan zālunci ne, mai yawan kāfirci.

﴿الَّذِينَ يَدْعُونَ أَنفُسَهُمْ إِلَى الْكُفْرِ وَأَيُّهُمْ عَمَلٌ غَيْرُ صَالِحٍ﴾

﴿كُفْرًا وَآخِلُوا قَوْمَهُمْ دَارَ الْبَوَارِ﴾

﴿جَهَنَّمَ يَصْلَوْنَهَا وَيَكْفُرُوا يَنْسُوا الْقُرْآنَ﴾

﴿وَجَعَلُوا لِلَّهِ أَنْدَادًا لِّيُضِلُّوا عَنْ سَبِيلِهِ﴾

﴿قُلْ تَتَّبِعُوا فَإِنِ مَصِيرَكُمْ إِلَى النَّارِ﴾

﴿قُلْ لِعِبَادِيَ الَّذِينَ آمَنُوا يُقِيمُوا الصَّلَاةَ﴾

﴿وَيُؤْتُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً مِّن قَبْلِ﴾

﴿أَن يَأْتِيَ تَوْمٌ لَا يَبْعُثُ فِيهِ وَلَا يُخَلِّقُ﴾

﴿اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ﴾

﴿وَأَنزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْجَرَ بِهِ مِنَ﴾

﴿الشَّجَرِ رِزْقًا لَّكُمْ وَسَخَّرَ لَكُمُ الْفَلَاحَ﴾

﴿لِيَجْزِيَ فِي الْبَحْرِ بِأَمْرِهِ وَسَخَّرَ لَكُمُ﴾

﴿الْأَنْهَارَ﴾

﴿وَسَخَّرَ لَكُمُ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ دَائِبَيْنِ﴾

﴿وَسَخَّرَ لَكُمُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ﴾

﴿وَأَنذَرَكُمْ مِّن كُلِّ مَسَاءٍ شَمُوءَ فَإِنِ﴾

﴿تَعُدُّوا نِعْمَتَ اللَّهِ لَا تَحْصُوهَا إِنَّا إِلَٰهٌ مُّنتَظَرٌ﴾

﴿لَطُومٌ كَفَّارٌ﴾

(1) Kuraishāwa waɗanda Allah Ya yi musu ni'imar zama a cikin hurumin Allah da aminci da Ya zuha a kansu da albarku, sun musanya gōdiya da kāfirci a lōkacin da suka karyata Manzon Allah. Sun saukar da mutānensu a gidan halaka a Badar.

35. Kuma a lōkacin da Ibrāhīm ya ce, “Yā Ubangijina! Ka sanya wannan gari⁽¹⁾ aminacce, kuma Ka nisanta ni, ni da diyāna daga bauta wa gumāka.

36. “Yā Ubangijina! Lalle ne sū, sun batar da māsū yawa daga mutā-ne, sa'an nan wanda ya bi ni, to, lalle shi, yanā daga gare ni, kuma wanda ya sāba mini, to, lalle ne Kai Mai gāfara ne, Mai jin kai.

37. “Yā Ubangijinmu! Lalle ne ni, na zaunar da zūriyyata ga rāfi wanda ba ma'abūcin shūka ba, a wurin 'Dākinka, mai alfarma. Yā Ubangijinmu! Dōmin su tsayar da salla. Sai Ka sanya zukāta daga mutāne sunā gaggāwar bēgen zuwa gare su, kuma ka arzūta su daga 'ya'yan itāce, mai yiwuwa ne sunā gōdēwa.

38. “Yā Ubangijinmu! Lalle ne Kai, Kanā sanin abin da muke bōyēwa, da abin da muke bayyanāwa. Kuma bābu abin da yake bōyēwa ga Allah, daga wani abu a cikin kasa, kuma bābu a cikin sama.

39. “Gōdiya ta tabbata ga Allah Wanda Yake Ya bā ni, inā a cikin tsufa, Ismā'ila da Is'hāka. Lalle ne Ubangijina, haḳīka, Mai jin addu'a ne.

40. “Yā Ubangijina! Ka sanya ni mai tsayar da salla. Kuma daga zūriyyata. Yā Ubangijinmu! Kuma Ka karfi addu'ata.

وَلَدًا قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ اجْعَلْ هَذَا الْبَلَدَ
ءَامِنًا وَاجْعَلْنِي وَمَنْ يُقْبِلُ الْأَصْنَامَ ﴿٣٥﴾

رَبِّ إِنَّهُمْ أَصْلَانِ كَثِيرًا قَرِيبَ النَّاسِ
مَنْ يَتَّبِعْنِي فَإِنَّهُ مِنِّي وَمَنْ عَصَانِي فَإِنَّكَ
عَظِيمٌ رَجِيمٌ ﴿٣٦﴾

رَبَّنَا إِنِّي أَسْكَنْتُ مِنْ ذُرِّيَّتِي بُوَادٍ عِزِّي
رَبِّ عِنْدَ بَيْتِكَ الْمُحَرَّمِ رَبَّنَا لِيُقِيمُوا
الصَّلَاةَ فَاجْعَلْ أَفْئِدَةً مِنَ النَّاسِ تَهْوِي إِلَيْهِمْ
وَارْزُقْهُمْ مِنَ الشَّجَرِ لَعَلَّهُمْ يَشْكُرُونَ ﴿٣٧﴾

رَبَّنَا إِنَّكَ تَعْلَمُ مَا نُخْفِي وَمَا نُعْلِنُ وَمَا يَخْفَى
عَلَى اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ ﴿٣٨﴾

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي وَهَبَ لِي عَلَى الْكِبَرِ
إِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ إِنَّ رَبِّي لَسَمِيعُ الدُّعَاءِ ﴿٣٩﴾

رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلَاةِ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي
رَبَّنَا وَتَقَبَّلْ دُعَاءَ ﴿٤٠﴾

(1) Wannan gari watau Makka. Anā tunātar da Lārabāwa ga kākansu Ibrāhīm da addu'ar da ya yi sabōda garin Makka da mutānen garin da diyan Ismā'ila dōmin su wa'azn.

41. “Yā Ubangijinmu! Ka yi gā-fara gare ni, kuma ga mahaiḡāna, kuma da mūminai, a rānar da hisābi yake tsayāwa.

42. “Kuma kada ka yi zaton Allah Mai shagala ne daga abin da azzālumai suke aikatāwa. Abin sani kawai, Yanā jinkirta musu ne zuwa ga wani wuni, wanda idānuwa suke fita turu-turu a cikinsa.

43. “Sunā māsu gaggāwa, māsu daukaka kāwunansu zuwa sama, kiftawar ganinsu ba ta kōmāwa gare su. Kuma zukātansu wōfin-tattu.”⁽¹⁾

44. Kuma ka yi gargadi ga mutā-ne ga rānar da azāba take jē musu, sai waḡanda suka yi zālunci su ce, “Yā Ubangijinmu! Ka yi mana jinkiri zuwa ga wani ajali makusanci, mu karḡa wa kiranKa, kuma mu bi Manzanni.” (Allah Ya ce musu) “Ashe, ba ku kasance kun yi rantsuwa ba daga gabāni, cēwa bā ku da wata gushēwa?

45. “Kuma kuka zauna a cikin gidājen waḡanda suka zālunci kansu, kuma ya bayyana a gare ku yadda Muka aikata game da su, kuma Muka buga muku misālai.”

46. Kuma lalle sun yi mākirci irin makircinsu, kuma a wurin Allah makircinsu yake, kuma lalle ne makircinsu yā kasance, haḡika, du-wātsu sunā gushēwa sabōda shi.

رَبَّنَا أَخْفِزْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ
يَوْمَ يَقُومُ الْحِسَابُ ﴿٤١﴾

وَلَا تَحْصِبَنَ اللَّهُ عَقْلًا عَمَّا يَعْمَلُ
الظَّالِمُونَ إِنَّمَا يُؤَخِّرُهُمْ لِیَوْمٍ تَشْخَصُ
فِيهِ الْأَبْصَارُ ﴿٤٢﴾

مُهْطِعِينَ مُقْنِعِي رُءُوسِهِمْ لَا يَرْتَدُّ
إِلَيْهِمْ طَرْفُهُمْ وَأَفْئِدَتُهُمْ هَوَاءٌ ﴿٤٣﴾

وَأَنْذِرِ النَّاسَ يَوْمَ يَأْتِيهِمُ الْعَذَابُ
فَيَقُولُ الَّذِينَ ظَلَمُوا رَبَّنَا أَخْرِجْنَا إِلَى أَجَلٍ
قَرِيبٍ نَحْبُ دَعْوَتِكَ وَتَتَّبِعِ الرَّسُولَ لَوْ
كَرِهْنَا أَفْتَنِمُكُمْ مِنْ قَبْلِ مَا لَكُمْ
مِنْ زَوَالٍ ﴿٤٤﴾

وَسَكَتُمْ فِي مَسْكَانِ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ
وَتَبَيَّنَ لَكُمْ كَيْفَ فَعَلْنَا بِهِمْ وَضَرَبْنَا
لَكُمْ الْأَمْثَالَ ﴿٤٥﴾

وَقَدْ مَكَرُوا مَكْرَهُمْ وَعِنْدَ اللَّهِ مَكْرُهُمْ
وَإِنْ كَانُوا مَكْرُهُمْ لَئَزُولَ مِنْهُ
الْجِبَالُ ﴿٤٦﴾

(1) A nan ne iyakar maganar shugabanmu Ibrāhīm da addu'arsa.

47. Sabōda haka, kada ka ƙarfafa zaton Allah Mai sâba wa'adin-Sa ne ga ManzanninSa. Lalle ne Allah ne Mabuwâyi. Ma'abūcin azābar rāmuwa.

48. A rānar da ake musanya ƙasa⁽¹⁾, bā ƙasar nan ba, da sammai kuma su bayyana ga Allah Makaɗaici, Mai tankwasāwa.

49. Kuma kana ganin māsū laifi, a rānar nan, sunā waɗanda aka yi wa ciri daidai a cikin marūruwa.

50. Rigunansu daga farar wutā ne, kuma wuta ta rufe fuskōkinsu.

51. Dōmin Allah Ya sākā wa kōwane rai da abin da ya tsuwurwurta. Lalle ne, Allah Mai gag-gāwar hisābi ne.

52. Wannan iyarwa ce ga mutāne, kuma dōmin a yi musu gargadi da shi, kuma dōmin su sani cēwa, abin sani kawai, Shi ne abin bauta-wa guda. Kuma dōmin masu hankali su riƙa tunāwa.

فَلَا تَحْسَبَنَّ اللَّهَ مُخَلِّفًا وَعْدَهُ وَرُسُلَهُ
إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ ذُو انْتِقَامٍ ﴿٤٧﴾

يَوْمَ تُبَدَّلُ الْأَرْضُ غَيْرَ الْأَرْضِ
وَالسَّمَوَاتُ وَتُرَدُّوا إِلَىٰ الرَّحْمَنِ الْفَهَّارِ ﴿٤٨﴾

وَتَرَى الْمُجْرِمِينَ يَوْمَئِذٍ مُّقَرَّنِينَ فِي
الْأَصْفَادِ ﴿٤٩﴾

سَرَابِيلُهُمْ مِنْ قَطَرَانٍ وَتَعْشَىٰ جُحُومُهُمُ النَّارُ ﴿٥٠﴾

لِيَجْزِيَ اللَّهُ كُلَّ نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ إِنَّ
اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿٥١﴾

هَٰذَا بَلَاءُ النَّاسِ وَيُنذِرُوا بِهِ وَيَسْعَمُوا
أَنَّمَا هُوَ إِلَهٌ وَاحِدٌ وَلَيْدَغُكُمْ أُولُوا الْأَلْبَابِ ﴿٥٢﴾

(1) A Rānar Kiyāma Allah zai musanya ƙasa da sama a kāwo waɗansu a lōkacin da mutāne suke a kan siradi kamar yadda ya zo a Hadisi

SŪRATUL HIJR

سُورَةُ الْحَجَرِ

Tanā karantar da wa'azi da umurnin masu wa'azi da haƙuri da jāruntaka, sabōda Allah Yā yi alkawarin halaka māsū izgili ga māsū wa'azi na gaskiya, kuma māsū gyāra sū ne tsayuwar al'umma; dukan musun gaskiya izgili ne.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. A.Ā.R. Waɗancan āyōyin littāfi ne da abin karantāwa mai bayyanāwa.

2. Da yawa waɗanda suka kāfirta suke gūrin dā dai sun kasance Musulmi.⁽¹⁾

3. Ka bar su, su ci kuma su ji dāɗi, kuma gūri ya shagaltar da su, sa'an nan da sannu zā su sani.

4. Kuma ba Mu halakar da wata alkarya ba fāce tanā da littāfi sananne.

5. Wata al'umma bā ta gabatar ajalinta, kuma bā zā su jinkirta ba.

الرَّحْمَنُ ۚ إِنَّكَ أَلَمْتُ الْكِتَابَ وَقُرَّانٍ مُبِينٍ ﴿١﴾

رَبِّ عَالَمِينَ ۚ الَّذِينَ كَفَرُوا أَلَمَتْ أُلُوسُهُمْ أَلْهُمِي ۚ ﴿٢﴾

دَرْهُمْ ۚ يَأْكُلُوا وَيَشْتَبِعُوا وَيُلْهِمُهُمُ الْآمَلُ ۚ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿٣﴾

وَمَا أَهْلَكْنَا مِنْ قَرْيَةٍ إِلَّا وَلَهَا كِتَابٌ مَعْلُومٌ ﴿٤﴾

مَا تَسْقُ مِنْ أُمَّةٍ لَئَلَّهَا وَمَا يَسْتَخِرُونَ ﴿٥﴾

(1) Kōwane kāfiri yanā gūrin ya zama Musulmi dōmin abin da yake gami na shiriya da laduɓban Musulunci, waɗanda ya tabbata bābu zama lāfiya ga mutum fāce idan yā sāmē su, amma Shaidan yanā hana shi musulunta sabōda waɗansu dalilai da yake sanyāwa a ganinsa.

6. Suka ce, “Yā kai wanda aka saukar da Ambato (Alkur’āni) a kansa! Lalle ne kai, haḳīḳa, mahaukaci ne.

7. “Dōmin me bā zā ka zo mana da malā’iku ba idan ka kasance daga māsu gaskiya?”

8. Bā Mu sassaukar da malā’iku fāce da gaskiya,⁽¹⁾ bā zā su kasance, a wannan lōkacin, waɗanda ake yi wa jinkiri ba.

9. Lalle Mū ne, Muka saukar da Ambato (Alkur’āni), kuma lalle Mū, haḳīḳa, Māsu kiyāyēwa ne gare shi.

10. Kuma lalle ne, haḳīḳa, Mun aika manzanni a cikin kūngiyōyin farko, gabāninka.

11. Kuma wani Manzo bā ya zuwa gare su fāce sun kasance sunā māsu izgili a gare shi.

12. Kamar wancan ne Muke shigar da shi⁽²⁾ a cikin zukātan māsu laifi.

13. Bā su yin īmāni da shi,⁽³⁾ kuma haḳīḳa, hanyar mutānen farko ta shige.

14. Kuma dā Mun būde wata kōfa daga sama a kansu har suka wuni a ciki sunā tākāwa.

15. Lalle ne dā sun ce, “Abin sani kawai, an rufe idānuwanmu ne.

وَقَالُوا إِنَّمَا إِلَهُ الْكَافِرِينَ
إِنَّكَ لَمَجْنُونٌ ﴿٦﴾

لَوْ مَا تَأْتِيَنَا بِالْمَلَكِ كَمَا إِن كُنْتَ مِنَ
الصَّادِقِينَ ﴿٧﴾

مَا نَزَّلَ الْمَلَكُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَمَا كَانُوا
إِذَا مُنْظَرِينَ ﴿٨﴾

إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ ﴿٩﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِي شَيْعِ الْأَوَّلِينَ ﴿١٠﴾

وَمَا يَأْتِيهِمْ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا كَانُوا بِهِ
يَسْتَهْزِئُونَ ﴿١١﴾

كَذَلِكَ نَسْلُكُهُ فِي قُلُوبِ الْمُغْرِبِينَ ﴿١٢﴾

لَا يُؤْمِنُونَ بِهِ وَقَدْ خَلَتْ سُنَّةُ الْأَوَّلِينَ ﴿١٣﴾

وَلَوْ فَتَحْنَا عَلَيْهِم بَابًا مِنَ السَّمَاءِ فَظَلُّوا
فِيهِ يَمْرُجُونَ ﴿١٤﴾

لَقَالُوا إِنَّمَا سَكِرَاتُ الْأَبْصَارِ بَابِلُ نَحْنُ قَوْمٌ

(1) Gaskiya a nan anā nufin azāba dōmin zuwanta tabbatacce ne. Dukan ahin da yake tabbatacce shi ne haḳḳun, watau gaskiya.

(2) Shirki da kālirci da karyatāwa, su duka izgili ne da addini.

(3) Annabi, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi. Hanyar mutānen farko ta karyata Manzanni har a lōkacin da Allah zai halaka su da azābaSa.

Ā'a' mû mutāne ne wadanda aka sihirce."

16. Kuma lalle ne, haḳīḳa, Mun sanya wadansu masaukai a cikin sama, kuma Muka ḳawāta ta ga māsu kallo.

17. Kuma Muka kiyāye ta daga dukan shaidani wanda ake jīfa.

18. Fāce wanda ya sāci saurāre, sai wutar yūlā bayyananniya ta bi shi.

19. Kuma ḳasa Mun mīkē ta, kuma Mun jēfa duwātsu tabbatattu a cikinta, kuma Mun tsirar, a cikinta, daga dukan abu wanda ake aunāwa da sikēli.

20. Kuma Muka sanya muku. a cikinta, abubuwan rāyuwa⁽¹⁾ da wanda ba ku zama māsu ciyarwa gare shi ba.

21. Kuma bābu wani abu fāce, a wurinMu, akwai taskōkinsa, kuma ba Mu saukar da shi ba fāce a kan gwargwado sananne.

22. Kuma Muka aika iskōki māsu barbarar jūna, sa'an nan Muka saukar da ruwa daga sama, sa'an nan Muka shāyar da ku shi, kuma ba ku zama māsu taskacēwa a gare shi ba.

23. Kuma lalle ne Mu Muke rāyarwa, kuma Muke kashēwa, kuma Mû ne magada.

مَسْحُورُونَ ﴿٥٥﴾

وَلَقَدْ جَعَلْنَا فِي السَّمَاءِ بُرُوجًا وَرَاسِيَهَا
لِلنَّظِيرِ ﴿٥٦﴾

وَحَفَظْنَاهَا مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ رَجِيمٍ ﴿٥٧﴾

إِلَّا مِنْ أَسْتَرَقَ السَّمْعَ فَاتَّبَعَهُ، وَشِهَابٌ مُبِينٌ ﴿٥٨﴾

وَالْأَرْضَ مَدَدْنَاهَا وَأَلْقَيْنَا فِيهَا رَوَاسِيَ
وَأَنْبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ مَوْزُونٍ ﴿٥٩﴾

وَجَعَلْنَا الْكُرْ فِيهَا مَعِيشَ وَمَنْ لَنْسُرُ لَهُ
بِرَزْقِنِ ﴿٦٠﴾

وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا عِنْدَ آخِرَ آيَتِهِ، وَمَا
نُزِّلُهُ إِلَّا بِقَدَرٍ مَعْلُومٍ ﴿٦١﴾

وَأَرْسَلْنَا الرِّيحَ لَوْفِحَ فَإَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ
مَاءً فَأَسْقَيْنَاكُمُوهُ وَمَا أَنْتُمْ لَهُ بِخَائِرِينَ ﴿٦٢﴾

وَلَئِنَّا لَنَحْنُ نُحْيِي وَنُمِيتُ وَنَحْنُ الْوَارِثُونَ ﴿٦٣﴾

(1) Muka sanya muku abubuwan rāyuwa a cikinta, kuma Muka mallaka muku hāyi wadanda suke bā kû ne kuke ciyar da su ba, Mû ne ke ciyar da su game da ku duka. Wātau aza abubuwa a kan ma'auni shi ne maslaha rashin yarda da tsaron ma'aunin nan shi ne izgili.

24. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun san māsu gabāta daga cikinku, kuma Mun san māsu jinkiri.

25. Kuma lalle ne Ubangijinka Shī ne Yake tāra su, lalle Shī ne Mai hikima, Masani.

26. Kuma lalle ne, Mun halicci mutum daga kekasasshiyar lāka, daga baḳin yumbu wanda ya canja.

27. Kuma aljani, Mun halicce shi daga gabāni, daga wutar⁽¹⁾ iskar zāfi.

28. Kuma a lōkacin da Ubangijinka ya ce wa malā'iku "Lalle Nī, mai halittar wani jiki ne daga kekasasshen yumbu wanda ya canja.

29. "To, idan Na daidaita shi, kuma Na hūra daga RūhiNa⁽²⁾ a cikinsa, to, ku fāḍi a gare shi, kunā māsu yin sujada."

30. Sai malā'iku suka yi sujada dukansu gaba ḍaya.

31. Fāce Iblīs, ya ḳi kasancēwa daga māsu yin sujadar.

32. Ya ce, "Yā Iblīs, mēne ne a gare ka, ba ka kasance tāre da māsu yin sujada ba?"

وَلَقَدْ عَلِمْنَا الْمُسْتَقْدِمِينَ مِنْكُمْ وَلَقَدْ عَلِمْنَا الْمُسْتَأْخِرِينَ ﴿٢٤﴾

وَإِنَّ رَبَّكَ هُوَ يَحْشُرُهُمْ إِنَّهُ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿٢٥﴾

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ مِنْ حَمَإٍ مَسْنُونٍ ﴿٢٦﴾

وَالْجَانَّ خَلَقْنَاهُ مِنْ قَبْلُ مِنْ نَارِ السَّمُومِ ﴿٢٧﴾

وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَكِكَةِ إِنِّي خَلَقْتُ بَشَرًا مِنْ صَلْصَالٍ مِنْ حَمَإٍ مَسْنُونٍ ﴿٢٨﴾

فَإِذَا سَوَّيْتُهُ وَلَقَعْتُ فِيهِ مِنْ رُوْحِي فَقَعُوا لَهُ سَاجِدِينَ ﴿٢٩﴾

فَسَجَدَ الْمَلَكِكَةُ كُلُّهُمْ أَجْمَعُونَ ﴿٣٠﴾

إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَى أَنْ يَكُونَ مَعَ السَّاجِدِينَ ﴿٣١﴾

قَالَ يَا إِبْلِيسُ مَا لَكَ أَلَّا تَكُونَ مَعَ السَّاجِدِينَ ﴿٣٢﴾

(1) Halittar Ādamu daga yumbu kekasasshe, ya fi daraja bisa halittar Shaidan daga harshen wuta, dōmin wuta tanā nūni ga sassabcin hankali da rashin natsuwa.

(2) Wannan ya nūna Ādamu an yi halittarsa ne da lāka da Rūhi daga Allah kamar yadda aka halitta Īsā, amincin Allah ya tabbata a gare shi. Sabōda haka halittar Ādamu tā fi zama abin māmāki daga halittar Īsā, dōmin Īsā asali guda kawai ya rasa daga halittar ḍiyan Adam ta al'āda, amma halittar Ādamu tā rasa dukan asalan biyu na uwa da na uba. Haka kuma halittar Hawwā'u, matar Ādamu tā fi ta Īsā ban māmāki dōmin rashin asalin uwa da ta yi inda ḍā yake ḍaukar lōkacin sūrantāwa, ya fi ban māmāki daga rashin asalin uba.

33. Ya ce, “Ban kasance inā yin sujada ba ga mutum wanda Ka halicce shi daga būsasshen yum-bun lāka wadda ta canja.”

34. Ya ce, “To, ka fita daga gare ta, dōmin lalle kai abin jīfa ne.

35. “Kuma lalle ne akwai la'ana a kanka har ya zuwa rānar saka-mako.”

36. Ya ce, “Yā Ubangijīna! Sai Ka yi mini jinkiri zuwa rānar da ake tāshē su.”

37. Ya ce, “To, lalle ne kanā daga wadanda ake yi wa jinkiri.

38. “Zuwa ga yinin lōkacin nan sananne.”

39. Ya ce, “Yā Ubangijina! Inā rantsuwa da abin da Ka ɓatar da ni da shi, haḳīka, inā kawāta musu (rāyuwa) a cikin ƙasā kuma haḳīka inā ɓatar da su gabā ɗaya.

40. “Fāce bāyinKa daga gare su, wadanda Ka tsarkake.”

41. Ya ce, “Wannan tafarki ne a gare Ni, madaidaici.

42. “Lalle ne bāyīNa, bā ka da īkō a kansu, fāce wanda ya bī ka daga ɓatattu.”

43. Kuma lalle Jahannama ce, haḳīka, ma'alkawartarsu gabā ɗaya.

44. Tanā da kōfōfi bakwai,⁽¹⁾ ga kōwace kōfa akwai wani juz'i daga gare su rababbe.

قَالَ لِمَ أَكُنْ لَأَسْجُدَ لِمَنْ خَلَقَنِي مِنْ صَلَصَلٍ مِنْ حَمَإٍ مَسْنُونٍ ﴿٣٣﴾

قَالَ فَأَخْرِجْ مِنْهَا فَإِنَّكَ رَجِيمٌ ﴿٣٤﴾

وَإِنَّ عَلَيْكَ اللَّعْنَةَ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ ﴿٣٥﴾

قَالَ رَبِّ فَأَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿٣٦﴾

قَالَ فَإِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ ﴿٣٧﴾

إِلَى يَوْمِ الْوَقْتِ الْمَعْلُومِ ﴿٣٨﴾

قَالَ رَبِّ إِنَّمَا أَتُوبُ نَفْسِي لِأَرْبَبٍ لَهْمُ فِي الْأَرْضِ وَأَلْعُوبِيَهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٣٩﴾

إِلَى عِبَادَةِ مَنْ هُمْ الْمُخْلِصُونَ ﴿٤٠﴾

قَالَ هَذَا صِرَاطٌ عَلَيَّ مُسْتَقِيمٌ ﴿٤١﴾

إِنَّ عِبَادِي لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَانٌ إِلَّا مَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْغَاوِينَ ﴿٤٢﴾

وَإِنَّ جَهَنَّمَ لَمَوْعِدُهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٤٣﴾

لَهَا سَبْعَةُ أَبْوَابٍ لِكُلِّ بَابٍ فِيهَا جُزٌ مُقْسُومٌ ﴿٤٤﴾

(1) Kōfōfin Jahannama bakwai ne, watau ɗabaƙōkinta, ta farko ita ce Jahannama, sa'an nan Lazza, sa'an nan Alhufama, sa'an nan Assa'ira, sa'an nan Saƙar, sa'an nan

45. Lalle māsū taḳawa sunā a cikin gidājen Aljanna mai idan-dunan ruwa.

46. “Ku shigē ta da aminci, kunā amintattu.”

47. Kuma Muka dēbe abin da ke a cikin zukātansu na daga ḱullin zūci, suka zama ‘yan’uwa a kan gadāje, sunā māsū fuskantar junā.

48. Wata wahala bā zā ta shāfe su bā a cikinta, kuma ba su zama māsū fita daga cikinta ba.

49. Ka bai wa bāyīNa lābari cēwa lalle ne Ni, Mai gāfara ne, Mai jin ƙai.

50. Kuma azābāTa ita ce azāba mai raḁaḁi.

51. Kuma ka bā su lābārin bākin Ibrāhīm.

52. A lōkacin da suka shiga gunsa, sai suka ce, “Sallama.” Ya ce, “Lalle mū, daga gare ku, māsū firgita ne.”

53. Suka ce, “Kada ka firgita. Lalle ne mū, munā yī maka bushāra game da wani yāro masani.”

54. Ya ce, “Shin, kun bā ni bushāra⁽¹⁾ ne a kan tsūfa yā shāfe ni? To, da me kuke bā ni bushara?”

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿٤٥﴾

أَدْخُلُوهَا بِسَلَامٍ أَمِينٍ ﴿٤٦﴾

وَنَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِنْ غَلٍ إِخْوَانًا عَلَى سُرُرٍ مُتَقَابِلِينَ ﴿٤٧﴾

لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا وَهُمْ بِهَا مُنِئِيَةٌ ﴿٤٨﴾

﴿ تَبَىٰ عِبَادِيَ أَنِّي أَنَا الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴾ ﴿٤٩﴾

وَأَنَّ عَذَابَ هُوَ الْعَذَابُ الْأَلِيمُ ﴿٥٠﴾

وَنَبِّئُهُمْ عَنْ ضَيْفِ إِبْرَاهِيمَ ﴿٥١﴾

إِذْ دَخَلُوا عَلَيْهِ فَقَالُوا سَلَامًا قَالَ إِنَّا مِنْكُمْ وَجِلُونَ ﴿٥٢﴾

قَالُوا لَا تَوْجَلْ إِنَّا نُبَشِّرُكَ بِغُلَامٍ عَلِيمٍ ﴿٥٣﴾

قَالَ أَبَشَّرْتُمُونِي عَلَىٰ أَنْ مَسَّنِيَ الْكِبَرُ فِيهِمُ نَبِّئُونِي ﴿٥٤﴾

Aljahīm, sa'an nan Alhāwiya. Kōwace dābaƙa tanā da juz'i sananne, watau ƙōfa ga Yahūdu, wata ga Nasāra, wata Saba'āwa, wata ga Majūsāwa, wata ga Mushirikai, wata ga munāfukai, wata ga Musulmī waḁanda aka yī musu hushi (mummunan aiki). Anā fatan fita ga māsū tauhīdi daga gare ta. Ba a fatan kōrne ga sauran, sunā dawwama a cikinta har abada.

(1) Ibrāhīm yanā yī musu tambaya ne dōmin yanā ganin kamar sunā yī masa magana ta izgili ne a kan sāmūn dā a bāyan tsūfansa da na mātarsa. Sabōda haka suka gaya masa cēwa sū māsū gaskiya ne.

55. Suka ce, “Munā yi maka bushāra da gaskiya ne, sabōda haka, kada da kasance daga māsu yanke tsammāni.”

56. Ya ce, “Kuma wāne ne yake yanke tsammāni daga rahamar Ubangijinsa, fāce batattu?”

57. Ya ce, “To, mēne ne babban al’amarinku? Yā kū manzanni!”

58. Suka ce, “Lalle ne mū, an aika mu zuwa ga wasu mutāne māsu laifi.

59. “Fāce mutānen Lūdu, lalle ne mū, haḳiḳa, māsu tsīrar da su ne gabā ḍaya.

60. “Fāce mātarsa, mun ḱaddara cēwa lalle ne ita, haḳiḳa, tanā daga māsu halaka.”

61. To, a lōkacin da manzannin suka jē wa mutānen Lūdu,

62. Ya ce, “Lalle ne ku mutāne ne waḍanda ba a sani ba.”

63. Suka ce, “Ā’a, mun zo maka sabōda abin da suka kasance sunā shakka a cikinsa.

64. “Kuma mun zo maka da gaskiya. Kuma lalle ne mū, haḳiḳa, māsu gaskiya ne.

65. “Sai ka yi tafiya da iyālinka, a wani yanki na dare, kuma ka bi bāyansu, kuma kada wani daga cikinku ya yi waiwaye, kuma ku bi ta inda aka aumurce ku.”

66. Kuma Muka hukunta wancan al’amarin zuwa gare shi cēwa lalle ne ḱarshen waḍancan abin yankēwa ne a lōkacin da suke māsu shiga asuba.

قَالُوا بَشِّرْنَاكَ بِالْحَقِّ فَلَا تَكُن مِّنَ الْقَٰئِطِينَ ﴿٥٥﴾

قَالَ وَمَن يَقْنَطُ مِن رَّحْمَةِ رَبِّهِۦٓ إِلَّا الضَّالُّونَ ﴿٥٦﴾

قَالَ فَمَا خَطْبُكُمْ أَيُّهَا الْمُرْسَلُونَ ﴿٥٧﴾

قَالُوا إِنَّا أُرْسِلْنَا إِلَىٰ قَوْمٍ مُّجْرِمِينَ ﴿٥٨﴾

إِلَّا آلَ لُوطٍ إِنَّا لَمَجُودُهُمُ الْجَمْعُورُ ﴿٥٩﴾

إِلَّا امْرَأَتَهُ قَدْ رَأَىٰ إِنَّهَا لَمِنَ الْغَابِرِينَ ﴿٦٠﴾

فَلَمَّا جَاءَ آلَ لُوطٍ الْمُرْسَلُونَ ﴿٦١﴾

قَالَ إِنَّكُمْ قَوْمٌ مُّكَرُّونَ ﴿٦٢﴾

قَالُوا بَلْ جِئْنَاكَ بِمَا كَانُوا فِيهِ يَتَعَرَّوْنَ ﴿٦٣﴾

وَأَتَيْنَاكَ بِالْحَقِّ وَإِنَّا لَصَادِقُونَ ﴿٦٤﴾

فَأَنسِرْ بِأَهْلِكَ بِقِطْعٍ مِّنَ اللَّيْلِ وَاتَّبِعْ أَدْبَارَهُمْ وَلَا يَلْتَفِتْ مِنكُمْ أَحَدٌ وَامْضُوا حَيْثُ تُؤْمَرُونَ ﴿٦٥﴾

وَقَضَيْنَا إِلَٰهِيۦ ذَٰلِكَ الْأَمْرَ أَنَّ دَابِرَ هَٰؤُلَاءِ مَقْطُوعٌ مُّصْبِحِينَ ﴿٦٦﴾

67. Kuma mutānen alƙaryar suka je sunā māsu bushāra.

68. Ya ce, "Lalle ne waɗannan bākīna ne, sabōɗa haka kada ku kunyata ni.

69. "Kuma ku bi Allah da taƙawa, kuma kada ku sanya ni a baƙin ciki."

70. Suka ce, "Ashe ba mu hana ka daga tālikai ba?"

71. Ya ce, "Ga waɗannan 'yā'yā-na⁽¹⁾ idan kun kasance māsu aika-tāwa ne."

72. Rantsuwa da⁽²⁾ rāyuwarka! Lalle ne sū a cikin māyensu sunā ta dīmuwa.

73. Sa'an nan tsāwa ta kāma su, sunā māsu shiga lōkacin hūdōwar rānā.

74. Sa'an nan Muka sanya samanta ya kōma kasanta, kuma Muka yi ruwan duwātsu na lākar wuta a kansu.

75. Lalle ne a cikin wancan akwai āyōyi ga māsu tsōkaci da hankali.

76. Kuma lalle ne ita, haƙīka, sunā a gēfen wata hanya tabbatacciya.⁽³⁾

77. Lalle ne a cikin wancan akwai āyā ga māsu imāni.

وَجَاءَ أَهْلَ الْمَدِينَةِ يَسْتَبْشِرُونَ ﴿٦٧﴾

قَالَ إِنَّ هَٰؤُلَاءِ ضَلُّوا سَبِيلًا ﴿٦٨﴾

وَاتَّقُوا اللَّهَ وَلَا تُخْزَوْا ﴿٦٩﴾

قَالُوا أَوَلَمْ نَنْهَكَ عَنِ الْعَالَمِينَ ﴿٧٠﴾

قَالَ هَٰؤُلَاءِ بَنَاتِي إِن كُنتُمْ فَاعِلِينَ ﴿٧١﴾

لَعَمْرُكَ إِنَّهُمْ لَفِي سَكْرَتِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿٧٢﴾

فَأَخَذَتْهُمُ الصَّيْحَةُ مُشْرِقِينَ ﴿٧٣﴾

فَجَعَلْنَاهُنَّ عَلَمًا لِّأُولِي الْأَبْصَارِ ﴿٧٤﴾

حِجَابًا مِّن سِجِّيلٍ ﴿٧٥﴾

إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّلْمُتَوَسِّمِينَ ﴿٧٦﴾

وَأَنَّهَا لِسَبِيلٍ مُّقِيمٍ ﴿٧٧﴾

إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّلْمُؤْمِنِينَ ﴿٧٨﴾

(1) Yanā nufin matan garin, dōmin Annabin mutāne shī ne ubansu.

(2) Allah Yā yi rantsuwa da rāyuwar Annabi Muhammadu, tsīra da amincin Allah su tabbata a gare shi. Wannan shī ne matuƙar girmamāwa wadda Allah Yake yi wa mutum. Kuma yanā nūna cōwa rāyuwar Annabi tanā da muhimanci ƙwarai.

(3) Hanya tabbatacciya ta mutānen Makka zuwa Syria (Sham).

78. Kuma lalle ne ma'abūta Al'-aika⁽¹⁾ sun kasance, haḳīka, māsu zālunci!

79. Sai Muka yi azābar rāmuwa a gare su, kuma lalle sū biyun, haḳīka, sunā a gēfen wani tafarki mabayyani.

80. Kuma lalle ne, haḳīka, ma'abūta Hijiri⁽²⁾ sun ƙaryata Manzanni.

81. Kuma Muka kai musu āyōyinMu, sai suka kasance māsu bijirēwa daga gare su.

82. Kuma sun kasance sunā sas-saƙa gidāje daga duwātsu, alhāli sunā amintattu.

83. Sai tsāwa ta kāma su, sunā māsu shiga asuba.

84. Sa'an nan abin da suka kasance sunā tsirfantāwa bai wadatar ga barinsu ba.

85. Kuma ba Mu halicci sammai da ƙasa da abin da yake a tsakā-ninsu ba fāce da gaskiya. Kuma lalle ne Sā'a (Rānar Alkiyāma) haḳīka, mai zuwa ce. Sabōda haka ka yi rangwame, rangwame mai kyau.

86. Lalle ne Ubangijinka, Shi ne Mai yawan halitta, Masani.

87. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun bā ka bakwai waɗanda ake mai-maitāwa⁽³⁾ da Alkur'āni mai girma.

وَأَن كَانَ أَصْحَابُ الْأَيْكَةِ ظَالِمِينَ ﴿٧٨﴾

فَانْتَقَمْنَا مِنْهُمْ فَأَغْرَيْنَا فِي مَعَارِئِهِمْ

وَلَقَدْ كَذَّبَ أَصْحَابُ الْحِجْرِ الْمُرْسِلِينَ ﴿٨٠﴾

وَهُوَ الْأَيْكَةُ إِنَّا نَبَاكَأَوَّاعُنَهَا مُعْرَضِينَ ﴿٨١﴾

وَكَاؤُوا يَتَجَفَّوْنَ مِنَ الْجِبَالِ يَبُوءَاءَ أَمِينِينَ ﴿٨٢﴾

فَأَخَذَتْهُمُ الصَّيْحَةُ مُضْجِينَ ﴿٨٣﴾

فَمَا أَغْنَى عَنْهُمْ مَا كَاؤُوا يَكْسِبُونَ ﴿٨٤﴾

وَمَا خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَإِنَّ السَّاعَةَ لَآتِيَةٌ فَاصْفَحِ الصَّفْحَ الْجَبِيلِ ﴿٨٥﴾

إِنَّ رَبَّكَ هُوَ الْخَلَّاقُ الْعَلِيمُ ﴿٨٦﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَاكَ سَبْعًا مِّنَ الْمَتَانِ وَالْقُرْآنَ الْعَظِيمَ ﴿٨٧﴾

(1) Ma'abūta Al'aika, sū ne mutānen Shu'aibu.

(2) Ma'abūta Hijiri, su ne Samūdāwa.

(3) Bakwai waɗanda ake maimaitāwa su ne Fatīha mai āyōyi bakwai. Anā karanta su a cikin kōwace raka'a ta salla.

88. Kada lalle ka mīka idānunka biyu zuwa ga abin da Muka jiyar da su dācfi game da shi, nau'i-nau'i a gare su, kuma kada ka yi baƙin ciki a kansu, kuma sassauta fikāfikanka ga māsu īmāni.

89. Kuma ka ce, "Lalle nī, nī ne mai gargadi bayyananne."

90. Kamar yadda Muka saukar a kan māsu yin rantsuwa,⁽¹⁾

91. Waƙanda suka sanya Alku-r'āni tātsuniyōyi.

92. To, rantsuwa da Ubangi-jinka!⁽²⁾ Haƙīka, Munā tambayar su gabā ɗaya.

93. Daga abin da suka kasance sunā aikatāwa.

94. Sai ka tsage gaskiya game da abin da ake umurnin ka, kuma ka kau da kai daga māsu shirki.

95. Lalle ne Mū, Mun isar maka daga māsu⁽³⁾ izgili.

96. Waƙanda suke sanyāwar wani abin bautāwa na ɗabam tare

لَا تَدْعُ عِبَادَكَ إِلَىٰ مَا تَتَّبِعُونَ أَزْوَاجًا مِنْهُمْ
وَلَا تَحْزَنَ عَلَيْهِمْ وَخَفِضْ جَنَاحَكَ لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٨٨﴾

وَقُلْ إِنِّي أَنَا النَّذِيرُ الْمُبِينُ ﴿٨٩﴾

كَمَا أَزَلْنَا عَلَى الْمُقْتَسِبِينَ ﴿٩٠﴾

الَّذِينَ جَعَلُوا الْقُرْءَانَ عَضِيْبًا ﴿٩١﴾

فَوَرَبِّكَ لَنَسْتَأْتِيَنَّهُمْ بَحْمِلٍ ﴿٩٢﴾

عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٩٣﴾

فَأَصْدَعْ بِمَا تُؤْمَرُ وَأَعْرِضْ عَنِ الْمُشْرِكِينَ ﴿٩٤﴾

إِنَّا كَفَيْنَاكَ الْمُسْتَهْزِئِينَ ﴿٩٥﴾

الَّذِينَ يَجْعَلُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَتَسْأَلُ

(1) Māsu rantsuwa a kan sāba wa Annabāwa, watau kamar sun yi rantsuwa cēwa ba zā su bi abin da Annabāwa suka zo da shi ba. Watau su ne māsu tsananin izgili da addini.

(2) Allah Ya yi rantsuwa da ZātinSa a kan Shī ne Ubangiɗin Annabi Muhammadu tsira da aminci su tabbata a gare shi, dōmin Ya natsar da ransa daga tsōron māsu yi masa izgili, kuma dōmin Ya ƙarfafa shi ga zartar da aikin da Ya sanya shi na iyar da Manzanci, ba da wata fargaba ba.

(3) Māsu tsananin izgili ga Annabi waƙanda Allah Ya isar masa daga gare su. Sū biyar ne, daga Bani Asad bn Abdul'uzza bn Kusayyi akwai Aswadu bn el Muttalib, Abu Zamah, kuma daga Bani Zuhrah akwai el Aswad bn Abdu Yagūth. Daga Bani Makhzumi akwai el Walid bn Mugira. Daga Bani Sahmi akwai el Ās bn Wā'il. Daga Bani Khuzā'a akwai el Harith bn el Tulātilah. Su ne māsu darajar mutānensu. A lōkacin da suka dōge da sharri, Allah Ya hūtar da Annabi daga sharrinsu da nau'i-nau'i na masīfu, suka halaka. Dubi ƙarin bayāni daga tafsirin bn Kathir. Tsare Annabi daga gare su tun yanā shi kaɗai a Makka yā isa ya sanya shi ya dōgara ga Allah bāyan abubuwa sun ƙāra yawa da sauƙi.

da Allah, sa'an nan da sannu zā su
sani.

97. Kuma lalle ne, haḳīka, Munā
sanin cēwa lalle kai, ƙirjinka yanā
yin ƙunci game da abin da suke faḁā
(na izgili).

98. Sabōda haka ka yi tasbihi
game da gōde wa Ubangijinka,
kuma ka kasance daga māsu
sujada.

99. Kuma ka bauta wa Ubangi-
jinka, har mutuwa ta zo maka.

يَعَاذُونَ ﴿١٧﴾

وَلَقَدْ نَعِمْنَا أَنْتَ يُضِيقُ صَدْرُكَ بِمَا يَقُولُونَ ﴿١٨﴾

فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَكُنْ مِنَ السَّاجِدِينَ ﴿١٩﴾

وَأَعْبُدْ رَبَّكَ حَتَّى يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ ﴿٢٠﴾

SŪRATUN NAḤL

سُورَةُ النَّحْلِ

Tanā karantar da ni'imōmin da Allah Ya bai wa mutum daga
halittarsa, da abincinsa da shiryyarwar da Ya yi masa, da hankalin da
Ya bā shi, dōmin ya kaḁaita Shi da bautarSa, har zuwa ga ni'imōmin
Lāhira ga wanda ya shiryu.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Al'amarin Allah ya zo, sabōda
haka kada ku nēmi hanzartawarsa.
Tsarkin Allah ya tabbata, kuma Ya
ḁaukaka daga abin da suke yi na
shirka.

أَنِّي أُمِرْتُ بِاللَّهِ فَلَا تَسْتَعْجِلْهُ سُبْحَانَهُ

وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿١﴾

2. Yanā sassaukar da malā'iku da Rūhi⁽¹⁾ daga umurninSa a kan wanda Yake so daga bāyinSa, cēwa ku yi gargadi cēwa: Lalle ne shī, bābu abin bautāwa fāce Ni, sabōda haka ku bī Ni da taḳawa.

3. Ya halicci sammai da ƙasa da gaskiya, Ya ɗaukaka daga abin da suke yi na shirka.

4. Ya halicci mutum daga maniiyi, sai gā shī yanā mai husūma bayyananniya.

5. Da dabbōbin ni'ima, Ya halicce su dōminku. A cikinsu akwai abin yin dīmi da waɗansu amfānōni, kuma daga gare su kuke ci.

6. Kuma kunā da kyau a cikinsu a lōkacin da suke kōmōwa daga kiwo da maraice da lōkacin da suke sakuwa.

7. Kuma sunā ɗaukar kāyanku māsu nauyi zuwa ga wani gari, ba ku kasance māsu isa gare shi ba, fāce da tsananin wahalar rāyuka. Lalle ne Ubangijinka ne, haḳiḳa, Mai tausayi, Mai jin ƙai.

8. Kuma da dawāki⁽²⁾ da alfadarai da jākuna, dōmin ku hau su,

يُنَزِّلُ الْمَلَائِكَةَ بِالرُّوحِ مِنْ أَمْرِهِ عَلَى
مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ أَنْ أَنْذِرُوا أَنَّهُمْ لَا إِلَهَ
إِلَّا أَنَا فَاتَّقُوا ۝

خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ
تَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ ۝

خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ نُطْفَةٍ فَإِذَا هُوَ خَصِيمٌ
مُسِينٌ ۝

وَالْأَنْعَامَ خَلَقَهَا لَكُمْ فِيهَا دِفْءٌ
وَمَنْفَعٌ وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ۝

وَلَكُمْ فِيهَا جَمَالٌ حِينَ تُرِيحُونَ
وَحِينَ تَنَزَّيْتُمْ ۝

وَتَحْمِلُ أَوْتَالَكُمْ إِلَىٰ بَلَدٍ لَّمْ تَكُونُوا
بِلَاحِيهِ إِلَّا بِشِقَا الْأَنْفُسِ إِنَّ رَبَّكُمْ
لَرؤُوفٌ رَحِيمٌ ۝

وَالْخَيْلَ وَالْبِغَالَ وَالْحَمِيرَ لِتَرْكَبُوهَا

(1) Saukar da malā'iku da Rūhi watau AlKur'āni a zāmanin Annabci kō kuma fahimta da ƙarfin zūciya waɗanda Allah ke sanyāwa ga wanda Ya nufa da jaddada addīni a kan kōwane ƙarni. Aiko māsu gargadi shī ne mafi girman ni'imar Allah a kan mutāne.

(2) Hada dawāki da alfadarai zuwa ga jākuna kuma aka ce dōmin "hawansu da yin ƙawa" yana nuna cewa ba a cin dawāki da alfadarai, dōmin an san cēwa an hana cin jākuna a lōkacin yāƙin Khaihara, kuma āyōyin da ke gaba da wannan āya sun nuna anā cin dabbōbin ni'ima kuma anā hawansu, kuma cin nāma yā fi hawa zama ni'ima, sabōda haka, shī ne ya kamata a ambata indā yā halatta. Wannan ne mazhabar Mālikī da Abu Hanīfa, kuma shī ne maganar Abdullah bn Abbās, Allah Ya yarda da su. Wasu sun ce ana cin dawāki da alfadarai dōmin cewa anā "hawansu dōmin ƙawa" ba ya hana a yi wani abu da su, wato cin nāmansu. dōmin a cikin Bukhāri da Muslim an ruwaito halaccin cin

kuma da kawa. Kuma Yana halitta abin da ba ku sani ba.

9. Kuma ga Allah madaidaiciyar hanya take kuma daga gare ta akwai mai karkacewa. Kuma da Yā so, dā Ya shiryar da ku gabā daya.

10. Shī ne Wanda Ya saukar da ruwa daga sama dōminku, daga gare shi akwai abin sha, kuma daga gare shi itāce yake, a cikinsa kuke yin kiwo.

11. Yanā tsirar da shūka game da shi, dōminku, da zaitūni da dabīnai da inabai, kuma daga dukan 'yā'yan itāce. Lalle ne a cikin wancan, haḳīka, akwai āyā ga mutāne waɗanda suke yin tunāni.

12. Kuma Ya hōrē muku dare da wuni, da rānā da watā, kuma tau-rāri hōrarru ne da umurninSa. Lalle ne a cikin wancan, haḳīka, akwai āyōyi ga mutāne waɗanda suke hankalta.

13. Kuma abin da Ya halitta muku a cikin kasa, yana mai sã-ḡānin launukansa. Lalle ne a cikin wancan, haḳīka, akwai āyā ga mutāne waɗanda suke tunāwa.

وَرَبِّنَا وَمَخْلُوقًا مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٥﴾

وَعَلَى اللَّهِ قَصْدُ السَّبِيلِ وَمِنْهَا جَائِرٌ وَتَوَسَّاءُ لَهْدَكُمْ لَكُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٦﴾

هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً لَكُمْ مِنْهُ شَرَابٌ وَمِنْهُ شَجَرٌ فِيهِ تُسِيمُونَ ﴿٧﴾

يُنْثِي لَكُمْ بِهِ الزَّرْعَ وَالزَّيْتُونَ وَالنَّخِيلَ وَالْأَعْنَابَ وَمِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٨﴾

وَسَخَّرَ لَكُمْ الَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالنُّجُومَ مُسَخَّرَاتٍ بِأَمْرِ رَبِّهِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿٩﴾

وَمَا ذَرَأَ لَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُخْتَلِفًا أَلْوَنَهُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِقَوْمٍ يَذَّكَّرُونَ ﴿١٠﴾

dawāki. Wannan shī ne maganar Al-Hasan da Shursih da 'Adā'a da Sa'īd bn Jubair. Kuma shī ne mazhabar Shāfi'i da Is'hāk. Sun yi hujja da halaccin nāman dawāki da abin da Asmā'u bint Abī Bakar As-Siddīk ta ce, "Mun sōke wata gōdiya, muka ci, a zamanin Manzon Allah, a Madina." Kuma a cikin Bukhāri da Muslim daga Jābir, Allah Ya yarda da shi, "Mun ci dawāki da jākunan jēji a Khaibara, kuma Annabi, tsira da aminci sun tabbata a gare shi, ya hana jākunan gida". A cikin Abī Dāwud, "Mun yanke dawāki da alfadarai da jākuna alhāli yunwa ta kānā mu, amma sai Annabi ya hana mu cin jākuna da alfadarai, bai hana mu cin dawāki ba". Nī, a ganina, ra'ayin cin dawāki ya fi Karfī, dōmin sūrar ta sauka a Makka, amma hadisin yankan gōdiyar, a Madīna aka yi shi. Saboda haka sūrar ba ta shāfe shi ba. Dūbi Radd Al-Azhān.

14. Kuma Shī ne Ya bōrē tēku dōmin ku ci wani nama sābō daga gare shi, kuma kunā fītarwa, daga gare shi, kawa wadda kuke yin ado da ita. Kuma kuna ganin jirāge sunā yankan ruwa a cikinsa kuma dōmin ku yi nēman (fatauci) daga falalarSa. Kuma mai yiwuwa ne kuna gōdēwa.

15. Kuma Ya jēfa, a cikin kasa, tabbatattun duwatsu dōmin kada ta karkata da ku, da kōguna da hany-yōyi, dammaninku kunā shiryuwa.

16. Kuma da wadansu alāmōmi, kuma da taurāri sunā māsū nēman shiryuwa (ga tafiyarsu ta fatauci).

17. Shin, Wanda Yake yin halitta yanā yin kama da wanda ba ya yin halitta? Shin fa, bā ku tunāwa?

18. Kuma idan kun Kidāya ni'imar Allah, bā ku iya lissafa ta. Lalle ne Allah, haḳīka, Mai gāfara ne, Mai jin kai.

19. Kuma Allah Yanā sanin abin da kuke asirtāwa da abin da kuke bayyanāwa.

20. Kuma wadanda suke kira, baicin Allah, ba su halicci kōme ba, kuma sū ne ake halittawa.

21. Matattu ne, bā su da rai, kuma ba su san a wane lōkaci ake tayar da su ba.

22. Abin bautawarku, abin bautāwa ne guda, to, wadanda bā su yin imāni da Lāhira, zukātansu māsū musu ne, kuma su makangara ne.

23. Haḳīka, lalle ne, Allah Yanā sanin abin da suke asirtāwa da abin

وَهُوَ الَّذِي سَخَّرَ الْبَحْرَيْنِ لَكُمْ لَمْ يَجْعَلْهُمَا طَرَيْكًا وَتَسْتَخْرِجُوهُمَا مِنْهُ حِلْيَةً تَلْبَسُونَهَا وَتَرَى الْفُلْكَ مَوَاجِرَ فِيهِ وَلِيَبْتَلِيَكُمْ مِنْ فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿١٤﴾

وَالَّذِي فِي الْأَرْضِ رَوًى أَنْ يَمَسَّ مِنْكُمْ وَانْهَارًا وَسُبُلًا لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿١٥﴾ وَعَلَمَدٍ وَإِلَى الْجُبِّ هُمْ يَهْتَدُونَ ﴿١٦﴾

أَفَمَنْ يَخْلُقُ كَمَنْ لَا يَخْلُقُ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿١٧﴾

وَإِنْ تَعُدُّوا نِعْمَةَ اللَّهِ لَا تُحْصُوهَا إِنَّ اللَّهَ لَغَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٨﴾

وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تُسْرُوتُمْ وَمَا تَعْلَمُونَ ﴿١٩﴾

وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَا يَخْلُقُونَ شَيْئًا وَهُمْ يُخْلَقُونَ ﴿٢٠﴾

أَمْوَاتٌ غَيْرَ أَحْيَاءٍ وَمَا يَشْعُرُونَ أَيَّانَ يُبْعَثُونَ ﴿٢١﴾

إِلَهُكُمْ إِلَهُ وَاحِدٌ فَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ قُلُوبُهُمْ مُنْكَرَةٌ وَهُمْ مُسْتَكْبِرُونَ ﴿٢٢﴾

لَا جَرَمَ لَهُ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يُسْرُوتُمْ وَمَا

da suke bayyanāwa. Lalle ne Shi, bā Ya son māsu girman kai.

24. Idan aka ce musu “Mēne ne Ubangijinku Ya saukar?” Sai su ce, “Tātsūniyōyin mutānen farko.”

25. Dōmin su ḍauki zunubansu cikakku a Rānar Kiyāma, kuma daga zunuban waɗanda suke ɓatar-wa bā da wani ilmi ba. To, abin da suke ḍauka na zunubi ya mūnana.

26. Lalle ne waɗanda suke a gabāninsu sun yi mākirci, sai Allah Ya je wa gininsu daga harsā-shensa,⁽¹⁾ sai rufi ya fāɗa a kansu daga bisansu, kuma azāba ta jē musu daga inda ba su sani ba.

27. Sa'an nan a Rānar Kiyāma (Allah) Yanā kunyata su, kuma Yanā cēwa, “Inā abōkan tāray-ya Ta, waɗanda kuka kasance kunā gābā a cikin ḍaukaka sha'aninsu?” Waɗanda aka bai wa ilmi suka ce, “Lalle ne wulākanci a yau da cūta sun tabbata a kan kāfirai.”

28. Waɗanda malā'iku suke kar-ɓar rāyukansu sunā māsu zālun-tar kansu. Sai suka jēfa nēman sul-hu (suka ce) “Ba mu kasance muna aikata wani mummunan aiki ba.” Kayya! Lalle Allah ne Masani ga abin da kuka kasance kunā aika-tāwa.

29. Sai ku shiga kōfōfin Jahan-nama, kunā madawwama a cikinta. Sa'an nan tir da mazaunin māsu girman kai.

يَعْلَمُونَ إِنَّهُ لَا يَجِبُ الْمُسْتَكْبِرِينَ ﴿٢٤﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ مَاذَا أَرَادَ الرَّسُولُ لَكُمْ قَالُوا

أَسْطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿٢٥﴾

لِيَحْمِلُوا أَوْزَارَهُمْ كَامِلَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ

وَمِنْ أَوْزَارِ الَّذِينَ يُضِلُّونَهُمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ أَلِيسَ

مَا يَذُرُونَ ﴿٢٦﴾

قَدْ مَكَرَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَوَاقَى اللَّهُ بُنْيَانَهُمْ مِنَ

الْفَوَاقِدِ فَنَحَرَ عَلَيْهِمْ السَّقْفَ مِنْ فَوْقِهِمْ

وَأَلْهَمَهُمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٢٧﴾

ثُمَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يُخْزِيهِمْ وَيَقُولُ أَيْنَ

شُرَكَائِيَ الَّذِينَ كُنْتُمْ تُشَاقُّونَ فِيهِمْ

قَالَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ إِنَّ الْخِزْيَ الْيَوْمَ

وَالْأُسُوءَ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٢٨﴾

الَّذِينَ تَتَوَفَّوهُمْ الْمَلَائِكَةُ ظَالِمِي أَنْفُسِهِمْ

قَالُوا أَلَمْ نَكُنْ نَعْمَلُ مِنْ سُوءٍ بَلَىٰ

إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٢٩﴾

فَادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا

فَلَيْسَ مَقْرَى الْمُسْتَكْبِرِينَ ﴿٣٠﴾

(1) Kamar yadda Allah Ya halaka Bukht Nasar. Aka halaka shi da ginin gidansa. Allah Yanā halaka kāfirai da abin da suke tādā wa kansu dōmin nēman rāyuwarsu.

30. Kuma aka ce wa waɗanda suka yi taƙawa, “Mēne ne Ubangi-jinku Ya saukar?” Suka ce, “Alhēri Ya saukar. Ga waɗanda suka kyautata a cikin wannan dūniya akwai wani abu mai kyau, kuma haƙiƙa, Lāhira ce mafi alhēri.” Kuma haƙiƙa, māɗalla da gidan māsu taƙawa.

31. Gidājen Aljannar zama, sunā shigarsu, kōramu sunā gudāna daga karkashinsu, sunā da abin da suke so a cikinsu. Kamar haka Allah ke sākā wa māsu taƙawa.

32. Waɗanda malā'iku suke karɓar rāyukansu sunā māsu jin dāɗin rai, malā'ikun sunā cewa. “Aminci ya tabbata a kanku. Ku shiga Aljanna sabōɗa abin da kuka kasance kuna aikatāwa.”

33. Shin, sunā jiran wani abu? Fāce malā'iku su jē musu kō kuwa umurnin Ubangijinka. Kamar wancan ne waɗanda suke a gabā-ninsu, suka aikata. Kuma Allah bai zālunce su ba, kuma amma kansu suka kasance sunā zālunta.

34. Sai mūnānan abūbuwan da suka aikata ya sāme su, kuma abin da suka kasance sunā yi na izgili ya wajaba a kansu.

35. Kuma waɗanda suka yi shirki suka ce, “Dā Allah Yā so, dā ba mu bauta wa kōme ba, baicinSa, mū, ko ubannimmu kuma dā ba mu haramta kōme ba, baicin abin da Ya haramta.” Kamar wancan ne waɗanda suke a gabāninsu suka aikata. To, shin, akwai wani abu a kan Manzanni, fāce iyarwa bayyannanniya?

﴿وَقِيلَ لِلَّذِينَ اتَّقَوْا مَاذَا أَنْزَلَ رَبُّكُمْ قَالُوا خَيْرٌ
لِّلَّذِينَ أَحْسَنُوا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةٌ
وَلَدَارُ الْآخِرَةِ خَيْرٌ وَلَنِعْمَ دَارُ الْمُتَّقِينَ﴾

جَنَّاتُ عَدْنٍ يَدْخُلُونَهَا يُجْرَى مِنْ
تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ لَهُمْ فِيهَا مَا يَشَاءُونَ
كَذَلِكَ يُجْزَى اللَّهُ الْمُتَّقِينَ ﴿٣١﴾

الَّذِينَ تَوْفَّقْنَاهُمْ إِلَى الصَّالِحِ يَكُونُ
لَهُمْ فِيهَا مَأْوَى جَنَّاتُ الْإِلَهِاتِ
﴿٣٢﴾

هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمُ الْمَلَائِكَةُ أَوْ يَأْتِيَ
أَمْرٌ مِنْكَ كَذَلِكَ فَعَلَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ
وَمَا ظَلَمَهُمُ اللَّهُ وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٣٣﴾

فَأَصَابَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا عَمِلُوا وَخِافُوا يَوْمَ مَا كَانُوا
يُوعَدُونَ ﴿٣٤﴾

وَقَالَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا عَبَدْنَا
مِنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ وَنَحْنُ وَلَا آبَاؤُنَا وَلَا
حَرَمَاتُنَا مِنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ كَذَلِكَ فَعَلَ
الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَهَلْ عَلَى الرُّسُلِ إِلَّا
الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ﴿٣٥﴾

36. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun aika a cikin kōwace al'umma da wani Manzo (ya ce), "Ku bauta wa Allah, kuma ku nīsanci 'Dāgūtu." To, daga gare su akwai wanda Allah Ya shiryyar, kuma daga cikinsu akwai wanda ɓata ta wajaba a kansa. Sai ku yi tafiya a cikin ƙasa, sa'an nan ku dūba yadda āḳibar māsu ƙaryatāwa ta kasance.

37. Idan ka yi kwadaiyi a kan shiryuwarsu, to, lalle ne, Allah bā Ya shiryyar da wanda yake ɓatarwa, kuma bā su da waɗansu mataimaka.

38. Kuma suka rantse da Allah iyākar rantsuwarsu (cēwa) Allah bā ya tāyar da wanda yake mutuwa! Na'am, Yanā tāyarwa. Wa'adi ne (Allah) Ya yi a kanSa tabbatacce, kuma amma mafi yawan mutāne ba su sani ba.

39. Dōmin Ya bayyana musu abin da suke sāɓā wa jūna a cikinsa, kuma dōmin waɗanda suka kāfirta su sani cēwa lalle sū ne suka kasance maƙaryata.

40. Abin sani kawai, Maganar-Mu ga wani abu idan Mun nufe shi, Mu ce masa, "Ka kasance," sai yanā kasancewa.

41. Kuma waɗanda suka yi hijira a cikin sha'anin Allah daga bāyan an zālunce su, haḳīka Munā zaunar da su a cikin dūniya da alhēri, kuma lalle lādar Lāhira ce maɓi girma, dā sun kasance sunā sani.

وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ
فَمِنْهُمْ مَنْ هَدَى اللَّهُ وَمِنْهُمْ مَنْ حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلَالَةُ فَبِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا
كَيْفَ كَانَ عَقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ ﴿٣٦﴾

إِنْ تَحْرِصْ عَلَى هُدَاهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي
مَنْ يُضِلُّ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ ﴿٣٧﴾

وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَا يَبْعَثُ اللَّهُ
مَنْ يَمُوتُ بَلَى وَعْدًا عَلَيْهِ حَقًّا وَلَكِنْ
أَكْثَرُ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٨﴾

لَيْسَ مِنَ اللَّهِ الَّذِي يَخْتَلِفُونَ فِيهِ وَلِيَعْلَمَ
الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّهُمْ كَاثِرُونَ كَذِبِينَ ﴿٣٩﴾

إِنَّمَا قَوْلُنَا لِشَيْءٍ إِذَا أَرَدْنَاهُ أَنْ نَقُولَ لَهُ كُنْ
فَيَكُونُ ﴿٤٠﴾

وَالَّذِينَ هَاجَرُوا فِي اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا ظَلَمُوا
لَنَسْجَنَنَّهُمْ فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَلَا جَزَاءَ الْآخِرَةِ
أَكْبَرُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٤١﴾

42. Waɗanda suka yi haƙuri, kuma ga Ubangijinsu suke dōgara.

43. Kuma ba Mu aika daga gabāninka ba, fāce waɗansu mazāje Muna yin wahayi zuwa gare su. Sai ku tambayi mutānen Ambato idan kun kasance ba ku sani ba.

44. Da hujjōji bayyanannu da littattafai, kuma Mun saukar da Ambato zuwa gare ka, dōmin ka bayyana wa mutāne abin da aka sassaukar zuwa gare su, kuma don dammāninsu su yi tunāni.

45. Shin fa, waɗanda suka yi mākircin mūnānan ayyuka sun amince da Allah, bā zai shafe ƙasa da sū ba, ko kuwa azāba bā zā ta je musu daga inda ba su sani ba?

46. Ko kuwa Ya kama su a cikin jujjuyawarsu? Sabōda haka ba su zama masu buwāya ba.

47. Ko kuwa Ya kama su a kan naƙasa? To, lalle ne Ubangijinka haƙiƙa Mai tausayi ne, Mai jin ƙai.

48. Shin, ba su lura ba da abin da Allah Ya halitta, kō mene ne, inu-wōyinsu suna karkata daga dāma da wajājen hagu, suna masu sujada ga Allah, alhāli suna māsū ƙas-ƙantar da kai?

49. Kuma ga Allah, abin da yake a cikin sammai da ƙasa na dabba da mala'iku, suke yin sujada, kuma bā su kangara.

50. Suna tsōron Ubangijinsu daga bisansu, kuma suna aikata abin da ake umurnin su.

الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٥٠﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ إِلَّا رَجُلًا نُوْحِي إِلَيْهِمْ
فَسَلُّوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٥١﴾

بِالْبَيِّنَاتِ وَالزُّبُرِ وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ
لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ وَلَعَلَّهُمْ
يَتَفَكَّرُونَ ﴿٥٢﴾

أَقْلَامَ الَّذِينَ مَكَرُوا السِّفَاتِ أَنْ يَخِفَ
اللَّهُ بِهِمُ الْأَرْضَ أَوْ يَأْتِيَهُمُ الْعَذَابُ مِنْ
حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٥٣﴾

أَوْ يَأْخُذَهُمْ فِي تَقْلُيبِهِمْ فَهُمْ لَا يُذْجِرُونَ ﴿٥٤﴾

أَوْ يَأْخُذَهُمْ عَلَى تَخَوُّفٍ فَإِنَّ رَبَّكُمُ الرَّؤُوفُ الرَّحِيمُ ﴿٥٥﴾

أَوْ يُزِيلُوا إِلَىٰ مِمَّا خَلَقَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ يَتَفَتَحُونَ
ظِلْفَهُ عَنْ السِّمِينِ وَالسَّمَائِيلِ مُجَدِّدًا لِلَّهِ وَهُمْ
دَاخِرُونَ ﴿٥٦﴾

وَلِلَّهِ يَسْجُدُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
مِنْ دَابَّةٍ وَالْمَلَائِكَةِ وَهُمْ لَا يُشْكَرُونَ ﴿٥٧﴾

يَخَافُونَ رَبَّهُمْ مِنْ قُوَّتِهِمْ وَيَفْعَلُونَ مَا
يُؤْمَرُونَ ﴿٥٨﴾

51. Kuma Allah Ya ce, “Kada ku riƙi abubuwan bautawa biyu. Abin sani kawai, Wanda ake bautāwa guda ne, sa'an nan sai ku ji tsōroNa, Ni kawai.”

52. Kuma Yana da abin da yake a cikin sammai da ƙasa, kuma Yana da addini wanda yake dawwa-mamme. Shin fa, wanin Allah kuke bi da taƙāwa?

53. Kuma abin da yake a gare ku na ni'ima, to, daga Allah ne. Sa'an nan kuma idan cūta ta shāfe ku, to, zuwa gare Shi kuke hargōwa.

54. Sa'an nan idan Ya kuranye cūtar daga gare ku, sai gā wani ɓangare daga gare ku game da Ubangijinsu sunā shirki.

55. Dōmin su kāfirta da abin da Muka bā su. To, ku ji dāfi, sa'an nan da sannu zā ku sani.

56. Kuma sunā sanya rabo⁽¹⁾ ga abin da ba su sani ba daga abin da Muka arzūtā su. Ranstuwa da Allah! Lalle ne zā a tambaye ku daga abin da kuka kasance kunā ƙir-ƙirāwa.

57. Kuma sunā danganta 'ya'ya māta ga Allah. TsarkinSa yā tabbata! Kuma sū ne da abin da suke sha'awa.

﴿وَقَالَ اللَّهُ لَا تَتَّخِذُوا إِلَٰهَيْنِ اثْنَيْنِ إِنَّمَا هُوَ إِلَٰهٌ وَاحِدٌ فَإِنِّي فَازَهُبُونَ﴾

﴿وَلَهُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَلَهُ الدِّیْنُ وَاصْبًا اَقْبِرْ لِّلّٰهِ تَتَّقُونَ﴾

﴿وَمَا يَكُرُّ مِنْ تَعْمُرٍ فِیْنِ اللّٰهِ ثُمَّ اِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فَاِلٰی یَّوْمٍ تَجْعَلُوْنَ﴾

﴿ثُمَّ اِذَا كُفِفَ الضُّرُّ عَنْكُمْ اِذَا فَرِیقٌ مِنْكُمْ بِرِیْضَةٍ یُّشْرِكُوْنَ﴾

﴿لِیَكْفُرُوا بِمَا ءَاتٰیهُمْ فَمَتَّعُوْا قَسُوْفًا تَعْمَلُوْنَ﴾

﴿وَجَعَلُوْنَ لِمَا لَا یَعْمَلُوْنَ نَصِیْبًا مِّمَّا رَزَقْنٰهُمْ ۚ تَاللّٰهِ لَشَیْءٌ عَمَّا كُنْتُمْ تَفْعَلُوْنَ﴾

﴿وَجَعَلُوْنَ لِلّٰهِ الْبَنٰتِ سُبْحٰنَهُ ۚ وَلَهُمْ مَا یَشْتَهُوْنَ﴾

(1) Sunā sanyāwar rabo daga dabbōbi da hatsi ga gumāka kō aljannu, alhāli ba su san amfānin da gumākan kō aljannun suke iya jāwo musu ba kō suke tunkudēwa daga gare su. Akwai daga cikin ni'imōmin Allah, Ya shiryar da mutāne ga gāne cēwa wadannan gumāka da aljannu kō wani mahalūki bā ya iya cūta ko jāwo wani amfāni fāce da iznin Allah. Sabōda haka bābu wanda ya cancanci a bauta masa fāce Allah. Mai tumbuke cūta kuma Mai jāwo amfāni. Watau wannan hāyar da ni'imar 'yancin dan Adam kāmila, su duka bāyi ne, bābu daraja ga kōwa sai da taƙawa. Sanin haka wata ni'ima ce daga Allah.

58. Kuma idan aka yi wa ḍa-yansu bushāra da mace⁽¹⁾ sai fus-karsa ta wuni baƙa ƙirin, alhālī kuwa yanā mai cike da baƙin ciki.

59. Yanā ḥōyēwa daga mutāne dōmin mūnin abin da aka yi masa bushāra da shi. Shin, zai riƙe shi a kan wulākanci, kō zai turbuḍe shi a cikin turbāya? To, abin da suke hukuntāwa ya mūnana.

60. Ga waḍanda ba su yi imā-ni⁽²⁾ da Lāhira ba akwai sifar cūta, kuma ga Allah akwai sifa mafi ḍau-kaka. Kuma Shi ne Mabuwayi, Mai hikima.

61. Kuma dā Allah Yanā kāma mutāne da zāluncinsu,⁽³⁾ dā bai bar wata dabba ba a kan ƙasa. Kuma amma Yanā jinkirta musu zuwa ga ajali ambatacce. Sa'an nan idan ajalinsu ya zo, bā zā a yi musu jinkiri ba kō dā sa'a guda, kuma bā zā su gabāta ba.

62. Kuma sunā sanya wa Allah abin da suke ƙi, kuma harsunansu na siffanta ƙarya cēwa lalle ne sunā da abūbuwa māsu kyau. Bābu shakka, lalle ne sunā da wuta, kuma lalle sū, waḍanda ake ƙyālēwa ne (a cikinta).

63. Rantsuwar Allah! Lalle ne haƙiƙa Mun aika zuwa ga al'um-

وَإِذَا بَرَأْنَاهُ أَهْلَهُ يَأْتِنِيَّ طَلَّ وَجْهَهُ مُسْوَدًّا
وَهُوَ كَظِيمٌ ﴿٥٨﴾

يَتَوَرَّى مِنَ الْقَوَمِ مِنْ سُوءِ مَا بُشِّرَبُوءَ
أَيُّسِكُمْ عَلَى هُونٍ أَمْ يَدُسُّهُ فِي التُّرَابِ أَلَّا
سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ﴿٥٩﴾

لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ مَثَلُ السَّوْءِ وَلِلَّهِ
الْعَقْلُ الْأَعْلَى وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٦٠﴾

وَلَوْ يَرَى الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْ قَوْمِهِمْ مَا تُعْطُونَ
عَلَيْهَا مِنْ دَابَّةٍ وَلَكِنْ يُؤَخَّرُهُمْ إِلَى آجَلٍ
مُسَمًّى فَإِذَا جَاءَ أَجَلُهُمْ لَا يَسْتَخْرُونَ
سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِرُونَ ﴿٦١﴾

وَيَجْعَلُونَ لِلَّهِ مَا يَكْرَهُونَ وَتَصِفُ أَلْسِنَتُهُمُ
الْكُذْبَ أَنَّ لَهُمُ الْحُسْنَى لَاجِرَةً إِنَّ لَهُمُ
النَّارَ وَانَّهُمْ مُفْرَطُونَ ﴿٦٢﴾

ثُمَّ لَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَى أُمَمٍ مِنْ قَبْلِكَ فَزَيَّنَّ

(1) Fahintar cēwa dā namiji da 'ya mace duka ḍaya suke, da hana kashe su kō turbuḍe se, wata ni'ima ce babba da 'yancin mātā babba, a cikin rāyuwar ḍan Ādam.

(2) Karin bāyani ne ga abin da ya gabāta kuma na bāya da shi ya rāṭayu da shi. Shiryarwa zuwa ga haḷaye maḍaukaka ni'ima ce babba.

(3) Rashin haḷaka dūniya sabōda laifin mutāne da rashin kāma su da dukan laifinsu, ni'ima ce babba.

mōmi daga gabāninka, sai Shaidan ya kawāce musu ayyukansu, sabōda haka shī ne majibincinsu, a yau, kuma sunā da azāba mai radādī.

64. Lalle ba Mu saukar da Littāfi ba a kanka, fāce dōmin ka bayyana musu abin da suka sābā wa jūna a cikinsa, kuma dōmin shiriya da rahama ga mutāne waɗanda suke yin īmāni.

65. Kuma Allah Yā saukar da ruwa daga sama, sa'an nan Ya rāyar da kasa da shi a bāyan mutuwar ta. Lalle ne a cikin wannan, haḳīka akwai āyā ga mutāne waɗanda suke saurāre.

66. Kuma lalle ne, kunā da abin lūra a cikin dabbōbin ni'ima; Munā shāyar da ku daga abin da yake a cikin cikunansu, daga tsakānin tukar tumbi da jini, nōno tsantsan, mai sauḳin haḍiya ga māsu shā.

67. Kuma daga 'yā'yan itācen dabīno da inabai. Kunā sāmu daga gare shi, abin māye⁽¹⁾ da abinci mai kyau. Lalle a cikin wannan, haḳīka, akwai āyā ga mutāne waɗanda suke hankalta.

68. Kuma Ubangijinka Yā yi wahayi⁽²⁾ zuwa ga kudan zuma

لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَنْصَلَهُمْ فَهُمْ وَلِيُّهُمْ الْيَوْمَ
وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٦٤﴾

وَمَا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ إِلَّا لِلَّذِينَ لَهُمُ
الَّذِي اخْتَلَفُوا فِيهِ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ
يُؤْمِنُونَ ﴿٦٥﴾

وَاللَّهُ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْيَاهُ الْأَرْضَ بَعْدَ
مَوْتِهَا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَسْمَعُونَ ﴿٦٦﴾

وَلَا لَكُمْ فِي الْأَنْعَامِ لَعِبْرَةٌ لِّفِيكُمْ مِمَّا فِي
بُطُونِهِمْ مِنْ بَيْنِ قَرْنَيْنِ وَمِمَّا بَيْنَ الْأَصْبَاحِ
لِلشَّارِبِينَ ﴿٦٧﴾

وَمِنْ قَرْنَيْنِ الْفَصِيلِ وَالْأَعْنَابِ يَتَّخِذُونَ مِنْهُ
سَكَارًا وَرَقًا حَسَنًا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿٦٨﴾

وَأَوْحَىٰ رَبُّكَ إِلَى النَّحْلِ أَنْ اتَّخِذِي مِنَ الْجِبَالِ

(1) Yā ambaci abin māye a cikin abūbuwan ni'ima a gabānin a haramta giya. Kuma haramtā ta bā ya hana ta zama a cikin ni'imōmin Allah ga mutāne dōmin an haramta ne sabōda tsaron hankalinmu a kan nēman waɗansu ni'imōmin da suka fi ta a Aljanna a inda hā zā a hana ta ba sabōda karēwar taklīfī a can. Sabōda haka ne ya kare āyar da cewa: "Akwai āyā ga mutāne waɗanda suke hankalta."

(2) Wahayī na ilhama, watau Allah Ya cūsa wa kudan zama ilmin yin sākar gidan zuma da gāne hanyōyin tafiya ta kōma gidanta, da cin kōwane iri furen itāce dōmin a fitar da ni'imar abin sha mai dādī ga mutāne, kuma wanda ya kunsu dukan māgani ga ciwarwatansu. Wannan ni'ima ce babba.

cēwa; “Ki riƙi gidāje daga duwātsu, kuma daga itāce, kuma daga abin da suke gināwa.

69. “Sa’an nan ki ci daga dukan ‘yā’yan itāce, sabōda haka ki shiga hanyōyin Ubangijinki, sunā hōrarru.” Wani abin shā yanā fita daga cikunanta, mai sāḡāwar launukansa, a cikinsa akwai wata warkewa ga mutāne. Lalle ne, a cikin wannan, haƙīka, akwai āyōyi ga mutāne waɗanda suke yin tunāni.

70. Kuma Allah ne Ya halicce ku, sa’an nan Yanā karɓar rāyu-kanku, kuma daga gare ku akwai wanda ake mayarwa zuwa ga mafi ƙasƙancin rāyuwa, dōmin kada ya san kōme a bāyan dā ya zama mai ilmi. Lalle Allah ne Masani, Mai ūkon yi.

71. Kuma Allah Ya fifita sāshen-ku⁽¹⁾ a kan sāshe a arziki. Sa’an nan waɗanda aka fifita, ba su zama māsu mayar da arzikinsu a kan abin da hannāyensu na dāma suka mal-laka ba, har su zama daidai a cikin-sa. Shin fa, da ni’imar Allah suke musu?

72. Kuma Allah Yā sanya muku mātan aure daga kāwunanku, kuma Ya sanya muku daga mātan aurenku dīya da jīkōki, kuma Ya arzūta ku daga abūbuwa māsu

يُؤْتَاوْنَ مِنَ الشَّجَرِ وَمِمَّا يُغْرِشُونَ ﴿٦٩﴾

ثُمَّ كُلِي مِنْ كُلِّ الشَّجَرِ فَاسْلُكِي سَبِيلَ رَبِّكِ
ذَٰلِكَ يَخْرُجُ مِنْ بَطْنِهَا شَرَابٌ مُخْتَلِفٌ أَلْوَانُهُ
فِيهِ شِفَاءٌ لِلنَّاسِ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ
يَتَفَكَّرُونَ ﴿٧٠﴾

وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ ثُمَّ يَتَوَفَّاكُمْ وَمَنَّكُمْ مِنْ يُسَرِّدُ إِلَيْنِ
أَزْوَاجَ الْعُمْرِ لَكُمْ لَا يُغْنِي عَنْكُمْ عَنْدَ اللَّهِ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ
عَلِيمٌ قَدِيرٌ ﴿٧١﴾

وَاللَّهُ فَضَّلَ بَعْضَكُمْ عَلَى بَعْضٍ فِي الرِّزْقِ فَمَا
الَّذِينَ فَضَّلُوا بَرَأْدِي رِزْقِهِمْ عَلَى مَا مَلَكَتْ
أَيْمَانُهُمْ فَهُمْ فِيهِ سَوَاءٌ أَفَتَنْعِمَ اللَّهُ
بِمُحَدَّثُونَ ﴿٧٢﴾

وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا وَجَعَلَ
لَكُمْ مِنْ أَزْوَاجِكُمْ بَيْنَ وَحَقْدَةً
وَرَزَقَكُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ أَفَبِالْبَاطِلِ يُؤْمِنُونَ

(1) Arziki daga Allah yake, yanā fifita waɗansu bāyinSa da arziki a kan waɗansu. Sa’an nan wanda aka bai wa arziki daga cikinsu bā ya iya mayar da arzikin a tsakāninsa da wani bāwa nasa har su zama daidai a kan arzikin. To, idan haka ne, yaya kuke sanya waɗansu bāyin Allah daidai da Allah wajen bautarku gare su?

dādi. Shin fa, da karya suke yin imāni, kuma da ni'imar Allah sū, suke kāfirta?

73. Kuma sunā bauta wa, baicin Allah, abin da yake bā ya mallakar wani arziki dōminsu, daga sammai da kasa game da kōme, kuma bā su iyawa (ga aikata kōme).

74. Sa'an nan kada ku bāyar da wadansu misālai ga Allah. Lalle ne Allah Yanā sani, kuma kū, ba ku sani ba.

75. Allah Yā buga wani misāli da wani bāwa wanda bā ya iya sāmuni iko a kan yin kōme, da (wani bāwa) wanda Muka arzūtā shi daga gare Mu da arziki mai kyau. Sa'an nan shi yanā ciyarwa daga arzikin, a asirce da bayyane. Shin sunā dai-daita? Gōdiya ta tabbata ga Allah. Ā'a mafi yawansu ba su sani ba.

76. Kuma Allah Ya buga wani misāli, maza biyu, dayansu bēbe ne, ba ya iya samun ikon yin kōme, kuma shi nauyi ne a kan mai mallakarsa, inda duk ya fuskantar da shi, bā ya zuwa da wani alhēri. Shin, yanā daidaita, shi da (namiji na biyu) wanda yake umurni da a yi ādalci kuma yanā a kan tafarki madaidaici?

77. Kuma ga Allah gaibin⁽¹⁾ sammai da kasa yake, kuma al'amarin Sā'a bai zama ba fāce kamar wal kāwar gani, kō kuwa shi ne mafi kusa!

وَيَعْتَمِدُ اللَّهُ عَلَيْهِمْ لِيَكْفُرُوا ۝٧٣

وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَمْلِكُ لَهُمْ رِزْقًا
مِنَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ شَيْئًا وَلَا يَسْتَطِيعُونَ ۝٧٤

فَلَا تَضُرُّهُمُ أَلْمَنَاتُ إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ وَاسْمُهُ
لَا يَعْلَمُونَ ۝٧٥

۞ ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا مَغْلُوبًا لَا
يَقْدِرُ عَلَى شَيْءٍ وَمِنْ رِزْقِهِ مَثَرًا خَسَنًا
فَهُوَ يُعْطِيهِ مِنْهُ سِرًّا وَجَهْرًا هَلْ يَسْتَوُونَ
الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ۝٧٦

وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا رَجُلَيْنِ أَحَدُهُمَا
أَبْكَمُ لَا يَقْدِرُ عَلَى شَيْءٍ وَهُوَ كَلٌّ عَلَى
مَوْلَاهُ أَيْنَمَا يُوَجِّههُ لَا يَأْتِ بِخَيْرٍ هَلْ يَسْتَوِي
يَسْتَوِي هُوَ وَمَنْ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَهُوَ عَلَى
صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ۝٧٧

وَلِلَّهِ غَيْبُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا
أَمْرُ السَّاعَةِ إِلَّا كَلَمْحِ الْبَصَرِ أَوْ هُوَ
أَقْرَبُ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ۝٧٨

(1) Bōye lōkacin Kiyāma a bāyan bayānin tabbatar ankuwarta yanā daga cikin ni'imomin Allah. dōmin mai hankali ya yi tattāli sabōda ita.

Lalle Allah, a kan dukan kōme, Mai ikon yi ne.

78. Kuma Allah ne Ya fitar da ku daga cikunan iyāyenku, ba da kunā sanin kōme ba, kuma Ya sanya muku ji da gannai da zukāta, tsam-māninku zā ku gōde.

79. Shin ba su ga tsuntsāye⁽¹⁾ ba sunā hōrarru a cikin sararin sama, bābu abin da yake rike su fāce Allah? Lalle ne a cikin wancan, haḳīka, akwai āyōyi ga mutāne wa-ɗanda suke yin imāni.

80. Kuma Allah ne Ya sanya muku daga gidajenku wurin natsu-wa, kuma Ya sanya muku daga fātun dabbōbin ni'ima wasu gidāje kunā ɗaukar su da sauḳi a rānār tafiyarku da rānār zamanku, kuma daga sūfinsu⁽²⁾ da gāshinsu da gē-zarsu (Allah) Ya sanya muku kāyan ɗāki da na jin dāɗi zuwa ga wani lōkaci.

81. Kuma Allah ne Ya sanya muku inuwa daga abin da Ya halit-ta, kuma Ya sanya muku ɗākuna daga duwātsu, kuma Ya sanya

وَاللَّهُ أَخْرَجَكُمْ مِنْ بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ لَا تَعْلَمُونَ شَيْئًا وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٧٨﴾
الَّذِينَ رَفَعْنَا إِلَى الطَّيْرِ مُسَخَّرَاتٍ فِي جَوِّ السَّمَاءِ مَا يَتَّبِعُنَّ إِلَّا اللَّهَ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٧٩﴾

وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُم مِّنْ بُيُوتِكُمْ سَكَنًا وَجَعَلَ لَكُم مِّنْ جُلُودِ الْأَنْعَامِ بُيُوتًا تَسْتَخِفُّونَهَا يَوْمَ ظَعْنِكُمْ وَيَوْمَ إِقَامَتِكُمْ وَمِنْ أَصْوَابِهَا وَأَوْبَارِهَا وَأَشْعَارِهَا أَتُتَا وَمَتَعْنَا إِلَى حِينٍ ﴿٨٠﴾

وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُم مِمَّا خَلَقَ ظُلُمًا وَجَعَلَ لَكُم مِّنَ الْجِبَالِ أَكْنَانًا وَجَعَلَ لَكُم سَرَاجًا تَنَاقِلُوهَا

(1) Tsuntsāye hōrarru a cikin sararin sama, ana nufi da su, a ganīna, Allah ne Ya san haḳīka, su ne jirāgen sama, sabōda ambaton hōrēwa tāre da sū a cikin sararin samāniya, dōmin abin da aka hōre, ana hōronsa ne dōmin a ci amfāninsa a lōkaci da wurin hōron. Tsuntsāyen al'āda bā su da wani amfāni a gare mu a lōkacin da suke a cikin sārarin sama. Sabōda haka bābu wani abu, sai jirgin sama. Bā zā a ce anā nufin shāho ba a lōkacin farauta, dōmin wannan amfāni yā yi kaɗan bisa ga abin da Sūrar take kidāyāwa na ni'imōmin Allah a kan mutāne gaba ɗaya. Farauta kēshāhhiya ce ga mutānen kauye kawai.

(2) Sūfi, shi ne gashin tumāki mai kama da auduga, wabar shi ne gashin rākumi mai laushi, sha'ar, shi ne gashin awaki da gēzar dawāki. Bai ambaci auduga da kattāni ba, dōmin a wajen shūka suke.

muku waɗansu riguna⁽¹⁾ sunā tsare muku zāfi, da waɗansu riguna sunā tsare muku makāminku. Kamar wancan ne (Allah) Yake cika ni'im-arSa a kanku, tsammānin ku, kuna sallamawa.

82. To, idan sun jūya, to, abin da ya wajaba a kanka, shi ne iyarwa kawai, bayyananniya.

83. Suna sanin ni'imar Allah, sa'an nan kuma sunā musunta, kuma mafi yawansu kāfirai ne.

84. Kuma a rānar da Muke tāyar da mai shaida daga kōwace al'umma, sa'an nan kuma bā zā a yi izni ba ga waɗanda suka kāfirta, kuma ba su zama ana nēman kōmawarsu ba.

85. Kuma idan waɗanda suka yi zālunci suka ga azāba, sa'an nan bā zā a sauƙaƙe ta daga gare su ba, kuma bā su zama anā yi musu jin-kiri ba.

86. Kuma idan waɗanda suka yi shirka suka ga abūbuwan shirkarsu sai su ce, "Yā Ubangijinmu! Waɗannan ne abūbuwan shirkar-mu waɗanda muka kasance munā kira baicinKa". Sai su jēfa magana zuwa gare su, "Lalle ne ku, haƙiƙa, maƙaryata ne."

87. Kuma su shiga nēman sulhu zuwa ga Allah a rānar nan, kuma abin da suka kasance sunā kir-kirāwa ya haɗe daga gare su.

وَسَرَّيْلَ تَفْيِكُمْ بِأَسْكُمُ كَذَلِكَ يَتِمُّ
نِعْمَتُهُ عَلَيْكُمْ لَعَلَّكُمْ تُسْلِمُونَ ﴿٨٢﴾

فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلْعُ الْمُبِينُ ﴿٨٣﴾

يَعْرِفُونَ نِعْمَتَ اللَّهِ ثُمَّ يُنْكِرُونَهَا
وَآكْفَرُوا لَهُمْ الْكُفْرُونَ ﴿٨٤﴾

وَيَوْمَ نَبْعَثُ مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا ثُمَّ
لَا يُؤْذَنُ لِلَّذِينَ كَفَرُوا وَلَا هُمْ يُسْمَعُونَ ﴿٨٥﴾

وَإِذَا رَأَوْا الَّذِينَ ظَلَمُوا الْعَذَابَ فَلَا يَخَفُوا
عَنْهُمْ وَلَا هُمْ يُنظَرُونَ ﴿٨٦﴾

وَإِذَا رَأَوْا الَّذِينَ أَشْرَكُوا شَرَكَاءَهُمْ قَالُوا
رَبَّنَا هَؤُلَاءِ شُرَكَاؤُنَا الَّذِينَ كُنَّا
نَدْعُو مِنْ دُونِكَ فَأَلْقَوْا إِلَيْهِمُ الْقَوْلَ
إِنَّكُمْ لَكَذِبُونَ ﴿٨٧﴾

وَأَلْقُوا إِلَيْهِمُ الْقَوْلَ يَوْمَئِذٍ السَّعِيرُ وَضَلَّ
عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْرُقُونَ ﴿٨٨﴾

(1) Rīga dōmin zāfi da sanyi daga sūfi da wabar da gāshi da auduga da kattāni da rīga dōmin makāmi shi ne sulke, dōmin makāmi daga baƙin farfe yake kamar takōbi, māshi da kihya.

88. Wadanda suka kāfirta, kuma suka kange daga hanyar Allah, Mun k̄āra musu wata azāba bisa ga azābar, sabōda abin da suka kasance sunā yi na fasādi.

89. Kuma a rānar da Muke tāyar da shaidu a cikin kōwace al'umma, a kansu daga kāwunansu, kuma Muka zo da kai kanā mai bāyar da shaida a kan wadannan, kuma Mun saussaukar da Littāfi a kanka dōmin yin bāyani ga dukan kōme da shiriya da rahama da bushāra ga māsu mīka wuya (Musulmi).

90. Lalle Allah nā yin umurni da ādalci da kyautatāwa, da bai wa ma'abūcin zumunta, kuma yanā hani ga alfāsha da abin da aka kī da rarrabe jama'a. Yanā yi muku gargadi, dāmmānin ku, kunā tunāwa.

91. Kuma ku cika da alkāwarin⁽¹⁾ Allah idan kun yi alkawari, kuma kada ku warware rantsuwōyinku a bāyan k̄arfafa su, alhāli kuma hakika kun sanya Allah Mai lāmuncēwa a kanku. Kuma lalle Allah ne Yake sanin abin da kuke aikatāwa.

92. Kuma kada ku kasance kamar wadda ta warware zarenta a

الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ
زِدْنَاهُمْ عَذَابًا فَوْقَ الْعَذَابِ بِمَا كَانُوا
يُفْسِدُونَ ﴿٨٨﴾

وَيَوْمَ نَبْعَثُ فِي كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا عَلَيْهِمْ
مِّنْ أَنفُسِهِمْ وَجِئْنَا بِكَ شَهِيدًا عَلَيَّ
هَٰؤُلَاءِ وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تِبْيَانًا
لِّكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً وَبُشْرَى
لِّلْمُسْلِمِينَ ﴿٨٩﴾

*إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَايِ
ذِي الْقُرْبَىٰ وَيَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ
وَالْبَغْيِ يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿٩٠﴾

وَأَوْفُوا بِعَهْدِ اللَّهِ إِذَا عَاهَدْتُمْ وَلَا تَنْقُضُوا
الْأَيْمَانَ بَعْدَ تَوْكِيدِهَا وَقَدْ جَعَلْتُمُ
اللَّهَ عَلَيْكُمْ كَفِيلًا إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا
تَفْعَلُونَ ﴿٩١﴾

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِي تَقْصَتْ عَنْهَا آلِمِرَّ

(1) Wanda yake rantsuwar alkawari da wani, sa'an nan ya warware rantsuwar dōmin nēman ya kulla wata rantsuwa da wani mutum sabōda wani amfāninsa, kō jama'arsa a cikin wata kabila wadda ta fi ta mutānen farko k̄arfi, to, sifarsa kamar mace ce mahaukaciya, mai yin zare, a bayan ta tukka shi, ya yi k̄arfi, sa'an nan ta warware shi. Sabōda haka idan ta so mayar da shi wani zare, to, bā zai yi kyau ba kamar zaren farko da ta yi kuma mutāne sun gāne haukarta, hā zā su yi wata ma'māla da ita ba. Wanda ya yi rantsuwa da Allah a kan abu, to, yā sanya Allah lāmuni ke nani. Bā ya halatta ga wanda ya shugabantar da Allah ga wani abu, sa'an nan ya kōma bāya ya kī cika wannan alkawarin, dōmin bai kiyāye girman Allah ba, Wanda ya sanya a tsakaninsa da abōkin ma'amalarsa. Tsaron alkawari ni'ima ne.

bāyan tukka, ya zama warwararku, kunā rikon rantsuwōyinku dōmin yaudara a tsakāninku, dōmin kasancewar wata al'umma tā fi rība daga wata al'umma! Abin sani kawai Allah Yanā jarabab ku da shi, kuma lalle ne yanā bayyana muku, a Rānar Kiyāma, abin da kuka kasance, a cikinsa, kunā sābā wa jūna.

93. Kuma dā Allah Ya so, haḳī-ka, dā Ya sanya ku al'umma guda, kuma Yanā batar da wanda Ya so, kuma Yanā shiriyar da wanda Ya so. Lalle ne anā tambayarku abin da kuka kasance kunā aikatāwa.

94. Kada ku riḳi rantsuwōyinku dōmin yaudara a tsakāninku, har kafa ta yi sulbi a bāyan tabbatarta, kuma ku dāndani azāba sabōda abin da kuka kange daga hanyar Allah. Kuma kunā da wata azāba mai girma. ⁽¹⁾

95. Kada ku sayi 'yan kuḳi kaḳan da alkawarin Allah. Lalle ne abin da yake a wurin Allah shi ne mafi alhēri a gare ku, idan kun kasance kunā sani.

96. Abin da yake a wurinku yanā kārēwa, kuma abin da yake a wurin Allah ne mai wanzuwa. Kuma lalle ne. Munā sāka wa waḳanda suka yi haḳuri da lādarsu da mafi kyawun abin da suka kasance sunā aikatāwa.

بَعْدَ قُوَّةٍ أَنْكُنَّا تَتَّخِذُونَ أَيْمَانَكُمْ
دَخَلَا بَيْنَكُمْ أَنْ تَكُونَ أُمَّةٌ هِيَ أَرْبَى
مِنْ أُمَّةٍ إِنَّمَا يَبْغِي الْكَافِرُ لِنَفْسِهِ إِنَّهُ
لَكُمْ يُؤْمِرُ الْفَيْسِمَةَ مَا كُنْتُمْ فِيهِ
تَخْتَلِفُونَ ﴿٩٣﴾

وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً
وَلَكِنْ يَفْضِلُ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ
وَلَتَسْمُرُنَّ عَمَّا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٩٤﴾

وَلَا تَتَّخِذُوا أَيْمَانَكُمْ دَخَلَا بَيْنَكُمْ
فَتَرَى قَدَمٌ بَعْدَ ثُبُوتِهَا وَتَذُوقُوا السُّوءَ
بِحَاصِدٍ دَشِيقٍ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَلَكُمْ عَذَابٌ
عَظِيمٌ ﴿٩٥﴾

وَلَا تَشْتَرُوا بِعَهْدِ اللَّهِ ثَمَنًا قَلِيلًا إِنَّمَا
عِنْدَ اللَّهِ هُوَ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٩٦﴾

مَا عِنْدَكُمْ يَنْفَدُ وَمَا عِنْدَ اللَّهِ بَاقٍ
وَلَنَجْزِيَنَ الَّذِينَ صَبَرُوا أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ
مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٩٧﴾

(1) Wanda yake yin rantsuwa da Allah dōmin ya yaudari wani, to, yanā rūsā kansa ne da kansa, kuma Allah Yanā dēbe jārūmci da natsuwa daga zūciyarsa, sa'an nan kuma yanā da wata azāba mai girma a Lāhira idan Allah bai gāfarta masa ha, da tūba kō da wani sahabi. Sanin haka ni'ima ne.

97. Wanda ya aikata aiki na kwarai daga namiji kō kuwa mace, alhālī yanā mūmini, to, haḳīka, Munā rāyar da shi, rāyuwa mai dādi. Kuma haḳīka, Munā sākā musu lādarsu da mafi kyawun abin da suka kasance sunā aikatāwa.

98. Sa'an nan idan ka karanta⁽¹⁾ Alkur'āni, sai ka nēmi tsari ga Allah daga Shaidan jēfaffe.

99. Lalle ne shi, bā shi da wani karfi a kan waɗanda suka yi imāni, kuma sunā dōgara ga Ubangijinsu.

100. Abin sani kawai, karfinsa yanā a kan waɗanda suke jibintar sa, kuma waɗanda suke sū, game da shi, māsū shirki ne.

101. Kuma idan Muka musanya wata āyā a matsayin wata āyā, kuma Allah ne Mafi sani ga abin da Yake saukarwa, sai su ce, "Abin sani kawai, kai makirḳiri ne." Ā'a mafi yawansu bā sa sani.

102. Ka ce, Rūhul Kudusi⁽²⁾ ne ya sassaukar da shi, daga Ubangi-jinka da gaskiya, dōmin ya tabbatar da waɗanda suka yi imāni, kuma (dōmin) shiriya da bushāra ga Musulmi.

103. Kuma lalle ne, haḳīka, Munā sanin (cēwa) lalle ne sū, sunā

مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَىٰ
وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهٗ حَيٰوةً طَيِّبَةً
وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿٩٧﴾

فَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْءَانَ فَاسْتَعِذْ بِاللّٰهِ مِنَ
الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ ﴿٩٨﴾

إِنَّهُ لَيْسَ لَهُ سُلْطٰنٌ عَلَى الَّذِينَ ءٰمَنُوا
وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٩٩﴾

إِنَّمَا سُلْطٰنُهُ عَلَى الَّذِينَ يَتَوَلَّوْهُ
وَالَّذِينَ هُمْ بِهِ مُشْرِكُونَ ﴿١٠٠﴾

وَإِذَا بَدَأْنَا آيَةً مَّكَانَ ءَالِيهِ وَآلِهَةٍ
أَعْلَمُ بِمَا يُنْزَلُ قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مُفْتَرٍ
كَثُرَ هَؤُلَاءِ لَآ يَعْلَمُونَ ﴿١٠١﴾

قُلْ نَزَّلَهُ رُوحُ الْقُدُسِ مِن رَّبِّكَ بِالْحَقِّ
لِيُثَبِّتَ الَّذِينَ ءٰمَنُوا وَهُدًى وَبُشْرَى
لِلْمُسْلِمِينَ ﴿١٠٢﴾

وَلَقَدْ تَعْلَمُ أَنَّهُمْ يَقُولُونَ إِنَّمَا يُعَلِّمُهُ

(1) An yi sabāni ga zaman Isti'āza a gabānin karātu kō a bāyansa. Mālik ya zābi a yi Isti'āza a bāyan karātu, kō a bāyan an Kāre yin salla, dōmin kada Shaidan ya rinjāyi mutum a bāyan Imāninsa da salla. Sabōda haka ya karhanta shi a cikin salla. Wasu kuma sunā isti'āza a gabānin karātu kō a gabānin salla.

(2) Rūhul Kudusi, watau rai mai tsarki, anā nufin Jibrilu, amincin Allah ya tabbata a gare shi.

cēwa, “Abin sani kawai, wani mutum ne yake karantar da shi.” Harshehen wanda suke karkatar da maganar zuwa gare shi, Ba’ajame⁽¹⁾ ne, kuma wannan (Alkur’āni) harshe ne Balārabe bayyananne.

104. Lalle ne waɗanda bā su yin īmāni da āyōyin Allah, Allah bā zai shiryyar da su ba, kuma sunā da azāba mai raɗaɗi.

105. Abin sani kawai, waɗanda bā su yin īmāni da āyōyin Allah, sū ne suke kirkira karya. Kuma waɗannan sū ne maƙaryata.

106. Wanda ya kāfirta da Allah daga bāyan īmāninsa,⁽²⁾ fāce wanda aka tilasta alhāli kuwa zūciyarsa tanā natse da īmāni, kuma wanda ya yi farin ciki da kāfirci, to, akwai fushi a kansa daga Allah, kuma sunā da wata azāba mai girma.

107. Waɗancan ne kāfirai dōmin sun fifita son dūniya a kan Lāhira, kuma lalle ne Allah bā Ya shiryyar da mutāne kāfirai.

108. Waɗancan ne waɗanda Allah Ya bice hasken zukātansu da

بَشِّرِ الْإِنْسَانَ الَّذِي يُنْحَدِرُ إِلَيْهِ
أَنْعَمَ وَهَذَا الْإِنْسَانُ عَرَفَ مُبْدِئَهُ ۖ

إِنَّ الْذِّمَّتْ لَا يُؤْمِنُونَ بِكَانَتِ اللَّهُ لَا
يَهْدِيهِمْ اللَّهُ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ۝

إِنَّمَا يَتَّبِعِي الْكَذِبِ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ
بِكَانَتِ اللَّهُ وَأُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ ۝

مَنْ كَفَرَ بِاللَّهِ مِنْ بَعْدِ إِيمَانِهِ إِلَّا مَنْ
أُكْرِهَ وَقَلْبُهُ مُطْمَئِنٌّ بِالْإِيمَانِ وَلَكِنْ
مَنْ شَرَحَ بِالْكُفْرِ صَدْرًا فَعَلَيْهِمْ
غَضَبٌ مِنَ اللَّهِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ۝

ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ اسْتَحَبُّوا الْحَيَاةَ
الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ وَأَنَّ اللَّهَ لَا
يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ۝
أُولَئِكَ الَّذِينَ طَعَنَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ

(1) A'ajami ga asali, wanda bā ya iya magana da Lārabei ko dā ga asalin jini shi Balārabe ne. Asalin maganar akwai wani Bāwā Barūme Nasarāni, watau mabiyin addinin Īsā yanā karatun littattafansa kuma yanā zuwa yanā sauraron Annabi, sai maƙiya suka ce wai shi ne yake gaya wa Annabi Alkur’āni. Dōmin haka Allah ya yi raddin maganarsu da rashin sanin Lārabein wannan mutumin Sūnansa Kainu kō Jabra.

(2) Ridda ita ce kōmāwa ga kāfirci a bāyan shiga Musulunci. Ba a yin hukunci da ridda ga Musulmi, sai idan ya kāfirta da kansa, bābu wata tilastāwa, kuma ya nuna ya yarda da kāfircin, kuma yanā farin cikin da shi. To, hukuncinsa kisa ne, dōmin ya zama dan tāwaye Wannan shi ne ma’anar cēwa akwai fushi a kansa daga Allah. Kuma bā a kashe shi sai an nēme shi da tūba a cikin kwāna uku. bābu yunwa, hābu kishirwa. Kuma a yi munāzara da shi kō zai kōmo. Bayan kwāna uku a kashe shi idan ya kī tūba.

jinsu da gannansu. Kuma wadancan sū ne gafalallu.

109. Bābu shakka, lalle ne, a Lāhira sū ne māsu hasāra.

110. Sa'an nan kuma lalle ne Ubangijinka ga wadanda suka yi hijira daga bāyan an fitine su, sa'an nan kuma suka yi jihādi, kuma suka yi haḡuri, lalle ne Ubangijinka, daga bāyanta⁽¹⁾ haḡika Mai gāfara ne, Mai jin Kai.

111. A rānar da kōwane rai zai je yanā jāyayyar tunkudēwa daga kansa, kuma a cika wa kōwane rai (sakamakon) abin da ya aikata, kuma sū bā zā a zālunce su ba.

112. Kuma Allah Ya buga misāli,⁽²⁾ wata alḡarya ta kasance amin-tacciya, natsattsiya, arzikinta yanā je mata a wadāce daga kōwane wuri, sai ta kāfirta da ni'imōmin Allah, sabōda haka Allah ya dandana mata tufāfin yunwa da tsōro, sabōda abin da suka kasance sunā sanā'antāwa.

113. Kuma lalle ne, haḡika, wani Manzo daga gare su, ya jē musu, sai suka ḡaryata shi, sabōda haka azāba ta kāma su, alhāli kuwa sū ne māsu zālunci.

وَسَمَوْهُمْ وَأَنْصَرِهِمْ وَأَوْلَيْتَكَ

هُمْ الْغَافِلُونَ ﴿١٠٩﴾

لَا خَيْرَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ هُمْ

الْخَسِرُونَ ﴿١١٠﴾

ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِينَ هَاجَرُوا مِن

بَعْدِ مَا قُتِلُوا لَكُمْ جِهَادٌ وَأَوْصَوْهُ

إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا لَعَلُّهُ رَحِيمٌ ﴿١١١﴾

* يَوْمَ تَأْتِي كُلُّ نَفْسٍ تُجَادِلُ عَنْ

نَفْسِهَا وَتُوَفَّى كُلُّ نَفْسٍ مَّا عَمِلَتْ وَهُمْ

لَا يُظْلَمُونَ ﴿١١٢﴾

وَصَرَّبَ اللَّهُ مَثَلًا قَرِيبَةً كَانَتْ آيَةً

مُطَمِّئَةً يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُلُّ

مَكَانٍ فَكَفَرْتُ بِأَنعَمِ اللَّهِ فَأَدِّهَا اللَّهُ

إِلَى أَسْوَ الْجُوعِ وَالْخَوْفِ بِمَا كَانُوا

يَصْنَعُونَ ﴿١١٣﴾

وَلَقَدْ جَاءَهُمْ رَسُولٌ مِنْهُمْ فَكَذَّبُوهُ

وَأَخَذَهُمُ الْعَذَابُ وَهُمْ ظَالِمُونَ ﴿١١٤﴾

(1) Bāyan fitina, yanā nufin wanda ya shiga Musulunci, sa'an nan fitinar ridda ta sāme shi, kuma Allah Ya sanya shi ya kōma cikin Musulunci, ya yi abin da Musulunci yake nēma daga gare shi, na ayyukan ḡwarai gwargwado hāinsa, lo, Allah Yanā gāfarta masa laifuffukansa na ridda, kuma Yanā jin kansa da rahamarSa.

(2) Kamar Makka. Annabi Muhammadu ya jē musu sun ḡaryata shi, sai Allah Ya musanya amincinsu da tsōro, kuma wadātarsu da yunwa. Wannan shi ne sakamakon ridda a kōwane lōkaci

114. Sa'an nan ku ci daga⁽¹⁾ abin da Allah Ya arzūta ku da shi, halas, kuma mai dādi, kuma ku gōde wa ni'imar Allah idan kun kasance Shi kuke bautāwa.

115. Abin sani kawai (Allah) Ya haramta⁽²⁾ muku mussai da jini da nāman alade da abin da aka ambaci sūnan wanin Allah game da shi. Sa'an nan wanda aka tilasta a kan larūra, baicin mai raba jama'a, kuma baicin mai zālunci, to, lalle Allah ne Mai gāfara, Mai jin kai.

116. Kuma kada ku ce, dōmin abin da harsunanku suke siffanta-wa da karya, "Wannan halas ne, kuma wannan harāmūn ne." Dōmin ku kirkira karya ga Allah. Lalle ne, waɗanda suke kirkira karya ga Allah bā zā su ci nasara ba.

117. Jin dādi ne kaɗan. Kuma sunā da wata azāba mai raɗaɗi.

118. Kuma kan waɗanda suka tūba (Yāhūdu) Mun haramta abin da Muka bāyar da lābari a gare ka daga gabāni,⁽³⁾ kuma ba Mu zālun-

فَكُلُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ حَلَالًا طَيِّبًا
وَأَشْكُرُوا يُعَمَّتْ إِلَيْهِ إِن كُنتُمْ يَاقِينَ
تَعْبُدُونَ ﴿١١٤﴾

إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالدَّمَ
وَالْحَمَ الْخَيْزِيرَ وَمَا أَهَلَ لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ
فَمَنْ أَضْطَرَّ غَيْرُ بَاعٍ وَلَا عَاوٍ فَإِنَّ اللَّهَ
عَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١١٥﴾

وَلَا تَقُولُوا لِمَا تَصِفُ أَلْسِنَتُكُمُ
الْكَذِبَ هَذَا حَلَالٌ وَهَذَا حَرَامٌ
لِنَقُتِرُوا عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ إِنَّ الَّذِينَ
يَقْتِرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ لَا يَقْبَلُونَهُ ﴿١١٦﴾
مَنْعَ قَلِيلٍ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١١٧﴾

وَعَلَى الَّذِينَ هَادُوا حَرَّمًا مَا فَصَّصْنَا عَلَيْهِ مِنَ قَبْلِ
وَمَا ظَلَمْنَاهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿١١٨﴾

(1) Bāyan bayāni a kan hukuncin ridda sabōda sanyāwar sāshen ni'imōmin Allah ga wasu gumāka kō aljannu kō waɗansu mutāne sālilai, sa'an nan Ya yi umurni da cin abin da Allah Ya arzūta mutum duka amma da sharuɗɗa uku, watau ya zama halas ga shari'a kuma mai dāɗin ci, wani haɗki na wani mutum bai rātaya ba a kansa ga shari'a, kuma a bi shari'a wajen zikatar da shi kamar yadda Allah Ya ce wajen yanka da mai kama da shi, shi ne gōde wa Allah. Sabōda haka banda kamar giya da kāyan wani mutum sai fa a bisa yardarsa.

(2) Bayānin abūbuwan da aka haramta, idan bābu larūra. Anā cin abin da shari'a ta hana a ci a kan larūra, sai idan larūrar ta sānji mutum ne a cikin hālin sābon Allah, kamar mai fita daga dā'ar Sarkin Musulunci ya yi tāsā kungiya dabam, kō wanda ya fita dōmin wani zālunci kamar sāta ga misāli, to, ba su cin haram dōmin su ci gaba da aikinsu.

(3) Gabānin wancan Sūra, kamar a cikin Sūratul An'ām āyā ta 146. Sabōda haka bā a biyar da Yāhūdu a wajen haramcin abin da Allah Ya haramta musu, su kaɗai sabōda zāluncinsu.

ce su ba, amma sun kasance kansu suke zālunta.

119. Sa'an nan kuma lalle ne Ubangijinka ga waɗanda suka aikata mummunan aiki⁽¹⁾ da jāhilci, sa'an nan suka tūba daga bāyan wancan, kuma suka gyāra, lalle ne Ubangijinka, daga bāyanta haḳīka Mai gāfara ne, Mai jin kai.

120. Lalle ne Ibrāhīm⁽²⁾ ya kasance Shūgaba, mai kasantar da kai ga Allah, mai karkata zuwa ga gaskiya, kuma bai kasance daga māsu shirki ba.

121. Mai gōdiya⁽³⁾ ga ni'imōminSa (Allah), Ya zāɓe shi, kuma Ya shiryar da shi zuwa ga tafarki madaidaici.

122. Kuma Muka ba shi alhēri a cikin dūniya. Kuma lalle shi, a Lāhira, yanā daga sālihai.

123. Sa'an nan kuma Muka yi wahayi zuwa gare ka (cēwa), "Ka⁽⁴⁾ bi aḳidar Ibrāhīm, mai karkata zuwa ga gaskiya, kuma bai kasance daga māsu shirki ba."

ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِينَ عَمِلُوا الشُّرُوءَ بِجَهَالَةٍ
سُئِّرُوا مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَأَصْحَابُ إِنَّ رَبَّكَ مِنْ
بَعْدِهَا الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿١١٩﴾

إِنَّ إِبْرَاهِيمَ كَانَ أُمَّةً قَانِتًا لِلَّهِ حَنِيفًا وَلَمْ
يَكُ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٢٠﴾

شَاقِرًا لَا تَمْنُوهُ أُجْتَبَاهُ وَهَدَاهُ إِلَى
صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿١٢١﴾

وَمَا أَتَيْنَاهُ فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَلَا فِي الْآخِرَةِ
لَمِنَ الصَّالِحِينَ ﴿١٢٢﴾

ثُمَّ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ أَنْ اتَّبِعْ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ
حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٢٣﴾

(1) Wanda ya yi wani abu da Allah Ya hana wajen ni'imōni, ko wajen wani abu dabam na sāhon Allah, to, idan ya tūba a gabānin ya kai ga gargara, Allah zai gāfarta masa. Wannan ni'ima ce.

(2) Akwai daga ni'imōmin Allah. Ya sanya mutum madaukaki sabōda addininsa da imāninsa ga Ubangijinsa, kuma Ya bā shi ikon binSa da takawa kamar yadda Ya yi wa Ibrāhīm. Kuma akwai daga ni'imōmin Allah Ya sanya mutum a cikin zuriiyar mutumin karki kamar yadda Ya yi wa Annabi Muhammadu Ya sanya shi a cikin zuriiyar Ibrāhīm.

(3) An ambaci Ibrāhīm sabōda ya gōde wa ni'imōnin Allah dōmin Musulmi su yi kōyi da shi wajen gōde wa Allah ga ni'imōnin da Ya yi ishāra zuwa gare su a cikin wannan Sūra da watanta. Gōde wa ni'ima wata ni'ima ce.

(4) Yanā cikin ni'ima ga Ibrāhīm da kammalarta a gare shi a umarci mafūcin tālikai, Muhammadu, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi, da bin aḳidar Ibrāhīm.

124. Abin sani kawai, an sanya Asabar a kan waɗanda suka sābā wa jūna a cikin sha'aninsa. ⁽¹⁾ Kuma lalle ne Ubangijinka, haḳīka, Yanā yin hukunci a tsakaninsu a Rānar Kiyāma a cikin abin da suka kasan-
ce a cikinsa sunā sābā wa jūna.

125. Ka yi kira zuwa ga hanyar Ubangijinka da hikima ⁽²⁾ da wa'azi mai kyau kuma ka yi jāyayya da su da magana wadda take mafi kyau. Lalle ne Ubangijinka Shi ne Mafi sani ga wanda ya fāce daga han-
yarSa, kuma Shi ne Mafi sani ga māsu shiryuwa.

126. Kuma idan kuka sāka ⁽³⁾ wa ukūba, to, ku sāka wa ukūba da misālin abin da aka yi muku ukūbar da shi. Kuma idan kun yi haḳuri, lalle shi ne mafi alhēri ga māsu haḳuri.

127. Kuma ka yi haḳuri, kuma haḳurinka bā zai zama ba fāce dō-
min Allah, kuma kada ka yi baḳin

إِنَّمَا جُعِلَ السَّبْتُ عَلَى الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِيهِ
وَإِنَّ رَبَّكَ لَيَحْكُمُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ
الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿١٢٤﴾

ادْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمِ وَالْمَوْعِظَةِ
الْحَسَنَةِ وَجِدْ لَهُم مَّا أَنَّى هُوَ أَحْسَنُ
إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَن ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ
وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ ﴿١٢٥﴾

وَإِنْ عَاقَبْتُمْ فَعَاقِبُوا بِمِثْلِ مَا عُوقِبْتُمْ
بِهِ وَلَئِن صَبَرْتُمْ لَهُوَ خَيْرٌ لِلصَّابِرِينَ ﴿١٢٦﴾

وَأَصْبِرْ وَمَا صَبْرُكَ إِلَّا بِاللَّهِ وَلَا تَحْزَنْ

(1) Waɗanda suka sāba wa jūna a cikin sha'anin Ibrāhīm wanda yake ya kasancee yanā girmama Juma'a dōmin ita ce rānar cikon ni'imōmin Allah a kan bāyinSa. Yahūdu suka sābā wa Ibrāhīm suka girmama Asabar dōmin a rānar nan ne bābu wani aiki. Wannan ya dōge har a bāyan ɗauke Isa. Nasāra suka jūya dōmin kin Yahūdu zuwa ga Lahadi, dōmin su yi daidai da Kaisara, Kustantayin, mai girmama Lahadi, rānar bauta wa rāna. Kafirce wa ni'ima azaba ce.

(2) Kira zuwa ga hanyar Ubangiji. Allah, yanā daga cikin abūbuwan kōyo daga Ibrāhīm kuma kira zuwa ga Allah nā daga cikin ni'imōmin Allah ga mai kiran da wanda ake kiran, sa'an nan zaman kiran da hikima da wa'azi mai kyau, ni'ima ce ga mai yi da waɗanda ake kira zuwa ga shiriyar duka. Abin da ake cewa Hikima shi ne a yi magana a kan hujja wadda abōkin husūma bā zai iya kauce mata ba.

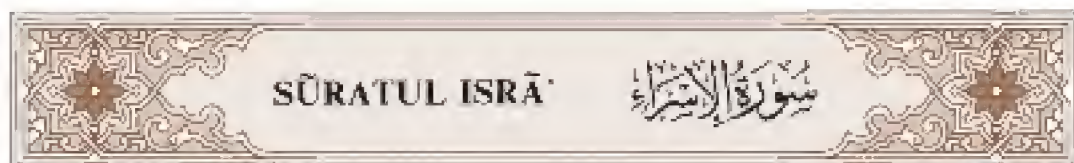
(3) Kuma mai kiran mutāne zuwa ga Allah lalle ne sai ya haɗu da cūtarwa daga mutānen da bā su son gaskiya. To, Allah bā Ya son zālunci ko dā a kan maḳiyanSa, sabōda haka Ya yi umurni da yin kisāsi da misālin ukūba, kō a yi haḳuri, amma yin haḳuri yā fi rāmāwa dōmin nēman ni'imar Allah ta Rāra kammala.

ciki sabo da su, kuma kada ka kasance a cikin kuncin rai daga abin da suke yi na mākirci.

128. Lalle Allah Yanā tāre da waɗanda suka yi taƙawa da waɗanda suke sū māsu kyautatāwa ne.

عَلَيْهِمْ وَلَا تَلْكَ فِي صَبَقٍ وَمَا يَمْكُرُونَ ﴿١٢٨﴾

إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ
مُخْشَوْنَ ﴿١٢٩﴾



Tanā karantar da daɗɗaitāwa a tsākānin abūbuwa māsu dangantaka da jūnā.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Tsarki ya tabbata ga Wanda Ya yi tafiyyar dare⁽¹⁾ da bāwanSa, da dare daga Masallaci mai alfarma zuwa ga Masallaci mafi nīsa,⁽²⁾ wanda Muka sanya albarka a gēfensa dōmin Mu nūna masa daga āyōyinMu. Lalle ne Shi, Shī ne Mai ji, Mai gani.

سَبَّحَنَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلًا مِنَ
الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَا
الَّذِي بَرَكْنَا حَوْلَهُ لِنُرِيَهُ مِنَ السَّمَاءِ إِنَّهُ
هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ﴿١﴾

(1) Isrā'i, shi ne tafiyyar dare da Allah Ya yi da Annabi daga Makka zuwa Baitil Ma'adīs. Sa'an nan Mī'rāji zuwa sama inda aka ba shi sallōli.

(2) Mukārana a tsakānin Masjīdīl Harām watau tsararre daga a yāki mutānensa da Masjīdīl Aḥsā wanda ba tsararre ba. Isrā'i da Mī'rāji sun fi Mikātin Mūsā da gānāwarsa da Ubangiji a 'Dūr Sīna'a.

2. Kuma Mun bai wa Mūsā⁽¹⁾ littāfi, kuma Mun sanya shi shiriya ga Banī Isrā'ila, cewa kada ku riki wani wakili baiciNa.

3. Zuriyar wadanda Muka dauka tare da Nuhu. Lalle ne shi ya kasance wani bawa mai godiya.

4. Kuma Mun hukunta zuwa ga Banī Isrā'ila a cikin Littāfi, cewa lalle ne, kunā yin barna a cikin kasa sau biyu, kuma lalle ne kunā zālunci, zālunci mai girma.

5. To idan wa'adin na farkonsu ya jē, za Mu aika, a kanku wadansu bai⁽²⁾ Nāmu, ma'abūta yāki mai tsanani, har su yi yāwo a tsakānin gidājenku, kuma yā zama wa'adi abin aikatāwa.

6. Sa'an nan kuma Mu mayar da dauki a gare ku a kansu, kuma Mu taimake ku da dūkiyōyi da diya kuma Mu sanya ku mafiya yawan māsū fita yāki.

7. Idan kun kyautata, kun kyautata dōmin kanku, kuma idan kun mūnana, to, dōminsu. Sa'an nan idan wa'adin na karshe⁽³⁾ ya jē, (zā

وَأَتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَجَعَلْنَاهُ هُدًى

لِنَتَّبِعَ إِسْرَءِيلَ أَلاَّ تَتَّخِذُوا مِن دُونِي وَكِيلًا ①

ذُرِّيَّةَ مَنْ حَمَلْنَا مَعَ نُوحٍ إِنَّهُ كَانَ عَبْدًا

شَكُورًا ②

وَقَضَيْنَا إِلَى بَنِي إِسْرَءِيلَ فِي الْكِتَابِ

لَتُخَيِّدَنَّ فِي الْأَرْضِ مَرَّتَيْنِ وَلَتَعْلُنَّ عُلُوةً

كَبِيرًا ③

فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ أُولَاهُمَا بَعَثْنَا عَلَيْكُمْ

عِبَادًا لَنَا أُولَى بَأْسٍ شَدِيدٍ فَجَاسُوا خِلَالَ

الْدِّيَارِ وَكَانَ وَعْدًا مَّفْعُولًا ④

ثُمَّ رَدَدْنَا لَكُمُ الْكُرَّةَ عَلَيْهِمْ وَأَمْدَدْنَاكُمْ

بِأَمْوَالٍ وَبَنِينَ وَجَعَلْنَاكُمْ أَكْثَرَ نَفِيرًا ⑤

إِنْ أَحْسَنْتُمْ أَحْسَنْتُمْ لِنَفْسِكُمْ وَإِنْ

أَسَأتُمْ فَلَهَا فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ الْآخِرِ وَلَيْسُوا

(1) Tsakānin Bawan Allah Muhammadu da Mūsā, kuma an aiko Mūsā ga Banī Isrā'ila kawai, kuma Nuhu an ce masa bawa amma ba a jingina shi kamar yadda aka jingina Bawansa ba. Sa'an nan kuma jingina Yahūdu ga Nuhu ya daidaita su da sauran mutāne wajen da'awar daukaka da nasaba.

(2) Sun yi fasādi da barin aiki da Taurāti, sabōda haka aka aika Jālūta a kansu. Ya kashe su kuma ya kama zuriyarsu.

(3) Suka yi fasādi marra ta biyu da kashe Zakariyya da Yahaya, sai aka aika musu da Bukhī Nasar daga Bābila ya karkashe su, kuma ya kama zuriyarsu, kuma ya rushe Baitil MaKadis. Wadannan lābaru biyu na barnar Banī Isrā'ila suna cikin baiyar da lābaru na gaibi. Idan an daidaita su da lābarun gaibi wadanda Alkur'āni ya fadā, wadansu suka auku kuma wadansu suna ta aukuwa, zā a san falalar Alkur'āni a kan Taurāti kamar yadda ya bayyana cewa Attaura ta yi kira zuwa ga tauhidi da shiriya, sa'an nan ya bayyana abūbuwan da Alkur'ām yake karantarwa daga āyā ta 9 zuwa ga āyā ta 38 inda ya tara hālāyen kwarai kuma ya kōre mūnāna.

su je) dōmin su baƙanta fusko-kinku, kuma su shiga masallaci kamar yadda suka shige shi a farkon lōkaci, kuma dōmin su halakar da abin da suka rinjaya a kansa, halakarwa.

8. Akwai tsammānin Uban-gijinku Ya yi muku rahama. Kuma idan kun sāke, Mu sāke. Kuma Mun sanya Jahannama matsara ga kāfirai.

9. Lalle ne wannan Alkur'āni yanā shiryarwa ga (hālaye) waɗanda suke mafī daidaita,⁽¹⁾ kuma yanā bāyar da bushāra ga mūminai waɗanda suke aikata ayyuka na kwarai (cēwa) "Lalle ne sunā da wata ijāra mai girma."

10. Kuma lalle ne waɗanda bā su yin imāni da Lāhira, Mun yi musu tattalin wata azāba mai raɗadi.

11. Kuma mutum yanā⁽²⁾ yin addu'a da sharri kamar addu'arsa da alhēri, kuma mutum ya kasance mai gaggāwa.

12. Kuma Mun sanya dare da rāna, āyōyi biyu, sa'an nan Muka shāfe āyar dare, kuma Muka sanya āyar rāna mai sanyāwa a yi gani, dōmin ku nēmi falala daga Ubangi-jinku, kuma dōmin ku san kīdāyar shēkara da lissāfi. Kuma dukan

وَجْوهَكُمْ وَلِيَدْخُلُوا الْمَسْجِدَ كَمَا
دَخَلُوهُ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَلِيُتَبَرَّأُوا مِمَّا عَصَوْا
تَنْبِيْراً ﴿٥﴾

عَسَىٰ رَبُّكُمْ أَنْ يَرْحَمَكُمْ وَإِنْ عُذْتُمْ عُنَانًا وَجَعَلْنَا
جَهَنَّمَ لِلْكَافِرِينَ حَصِيرًا ﴿٦﴾

إِنَّ هَٰذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّذِي هِيَ أَقْوَمُ
وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ
الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا كَبِيرًا ﴿٧﴾

وَأَنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ أَعْتَدْنَا لَهُمْ
عَذَابًا أَلِيمًا ﴿٨﴾

وَيَدْعُ الْإِنْسَانُ بِالشَّرِّ دُعَاءَهُ بِالْخَيْرِ وَكَانَ
الْإِنْسَانُ عَجُولًا ﴿٩﴾

وَجَعَلْنَا النُّجْلَ وَالنَّهَارَ ابْتَيْنَ فَمَحْوَنَاءَ آيَةٍ
النُّجْلَ وَجَعَلْنَا آيَةَ النَّهَارِ مُبْصِرَةً لِّتَبْتَغُوا
مَضْلًا مِنْ رَبِّكُمْ وَلِتَعْلَمُوا عَمَدَ
الْيَسِينِ وَالْحِسَابِ وَكُلُّ شَيْءٍ فَصَلَتُهُ

(1) Bāyan ya lafi abūbuwan da Attaura ta karantar, ya ce, "Alkur'āni yanā shiryarwa zuwa ga hālayen da suka fi daidaita daga abin da Attaura ta karantar." Sa'an nan ya ci gaba da bayānin abūbuwan da Alkur'āni yake karantarwa.

(2) Alkur'āni yanā shiryar da mutum har ga yadda yake yin addu'a dōmin kada ya yi wa kansa addu'a ta sharri alhāli kuwa yanā nufin ya yi alhēri dōmin an hali cici mutum da son gaggāwa.

kōme Mun bayyana shi daki-dakin bayyanāwa.

13. Kuma kōwane mutum Mun lazimta masa abin rekōdinsa a cikin wuyansa, kuma Mu fītar masa a Rānar Kiyāma da littāfi wanda zai haɗu da shi būɗaɗɗe.

14. “Karanta Littāfinka. Ranka ya isa ya zama mai hisābi a kanka a yau.”

15. Wanda ya nēmi shiryuwa, to, ya nēmi shiryuwa ne dōmin kansa kawai kuma wanda ya ɓace, to, ya ɓace ne a kansa kawai, kuma rai mai ɗaukar nauyi bā ya ɗaukar nauyin wani ran, kuma ba Mu zama māsū yin azāba ba, sai Mun aika wani Manzo.

16. Kuma idan Mun yi nufin Mu halakar da wata alkarya, sai Mu umurci mawadātanta, har su yi fāsikanci a cikinta, sa'an nan maganar azāba ta wajaba a kanta, sa'an nan Mu darkāke ta, darkākēwa.

17. Kuma da yawa Muka halakar da al'ummomi a bāyan Nūhu. Kuma Ubangijinka Ya isa ya zama Mai ƙididdigewa ga zunubban bāyinSa, Mai gani.

18. Wanda ya kasance yanā nufin mai gaggāwa,⁽¹⁾ sai Mu gaggauta masa a cikinta, abin da Muke so ga wanda Muke nufi, sa'an nan kuma Mu sanya masa Jahannama, ya kōnu da ita, yanā abin zargi kuma abin tunkudewa.

تَفْصِيلاً ۝

وَكُلُّ إِنْسَانٍ لَّزِمَةٌ لَّدُنَّا أَن يَدْخُلَ فِي عُقْبِهِ ۚ وَنُخْرِجْ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ كِتَابًا يَلْقَاهُ مَنشُورًا ۝

أَفْرَأَيْكَ لَئِي يَتْفِقَ الْيَوْمَ عَلَىٰ حَسَبٍ ۝

مَنْ أَهْتَدَىٰ فَأِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ ۚ وَمَنْ ضَلَّٰ فَأِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا ۚ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ ۚ وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ حَتَّىٰ تَبْعَثَ رَسُولًا ۝

وَلَا أَرَادْنَا أَن نُّهْلِكَ فِرْعَوْنَ أَمْ نَجْعَلُهَا فِيهَا مَقْتُلًا ۚ فِيهَا لَقِيَ عَلَيْهَا الْقَوْلَ فَدَمَّرَهَا كَثِيرًا ۝

وَكُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقُرْآنُ مِنْ بَعْدِ نُوحٍ ۚ وَكَفَىٰ بِرَبِّكَ بِذُنُوبِ عِبَادِهِ خَبِيرًا بَصِيرًا ۝

مَنْ كَانَتْ تُرِيدُ الْعَاقِلَةَ عَجَّلْنَا لَهَا فَخًا ۚ وَمَا نَسَا لَئِنْ تُرِيدُ فَجَعَلْنَا لَهَا جَهَنَّمَ رِجْلًا ۚ مَذْمُومًا مَدْحُورًا ۝

(1) Dūniya. Anā kwatanta dūniya da mai son ta, da Lāhira da mai son ta.

19. Kuma wanda ya nufi Lāhira, kuma ya yi aiki sabōda ita irin aikinta alhālī kuwa yanā mūmini, to, wadannan aikinsu ya kasance gōdadde.

20. Dukansu Munā taimakon wadannan da wadancan daga kyautar Ubangijinka, kuma kyautar Ubangijinka ba ta kasance hananna ba.

21. Ka duba yadda Muka fīfitar da sāshensu a kan sāshe! Kuma lalle ne Lāhira ce mafi girman darajōji, kuma mafi girman fīfītāwa.

22. Kada ka sanya wani abin bauta wa na dabam tāre da Allah, har ka zauna kana abin zargi, yar-faḅḅe.

23. Kuma Ubangijinka Ya hukunta kada ku bauta wa kōwa fāce Shi, kuma game da mahaifa biyu ku kyautata kyautatāwa, ko dai ḡayansu ya kai ga tsūfa a wurinka ko dukansu biyu, to, kada ka ce musu 'tir' kuma kada ka tsāwace su, kuma ka fada musu magana mai karimci.

24. Kuma ka sassauta musu fīkāfikan tausasāwa na rahama. Kuma ka ce "Ya Ubangijina! Ka yi musu rahama, kamar yadda suka yi rēnōna, ina karami."

25. Ubangijinku ne Mafi sanī ga abin da yake a cikin rāyukanku. Idan kun kasance sālihai, to, lalle ne Shī, Ya kasance ga māsu kōmāwa gare Shi, Mai gāfara.

وَمَنْ أَرَادَ الْآخِرَةَ وَسَعَىٰ لَهَا سَعْيَهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ كَانَتْ سَعْيُهُمْ مَشْكُورًا ﴿١٩﴾

كُلًّا نُّنَمِّدُهُمْ أَهْلًا وَهَؤُلَاءِ مِنْ عَطَاءِ رَبِّكَ وَمَا كَانَ عَطَاءُ رَبِّكَ مَحْظُورًا ﴿٢٠﴾

أَنظُرْ كَيْفَ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ وَلِلْآخِرَةِ أَكْبَرُ دَرَجَاتٍ وَأَكْبَرُ تَفْضِيلًا ﴿٢١﴾

لَا تَجْعَلْ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَتَقْعُدَ مَذْمُومًا مَّخَذُورًا ﴿٢٢﴾

وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا يَاقُوتَ رَبِّ الْعَالَمِينَ إِحْسِنًا إِنَّمَا يُبَلِّغُنَا عَنْكَ الْقَكْبَرُ أَخِذْهُمَا أَوْ كَلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا أَوْفٍ وَلَا تَهَمَّهِمَا أَوْفٍ لَهُمَا قَوْلَا كَرِيمًا ﴿٢٣﴾

وَخَفِضْ لَهُمَا جَنَاحَ الذُّلِّ مِنَ الرَّحْمَةِ وَقُلْ رَبِّ ارْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّيْتَنِي صَغِيرًا ﴿٢٤﴾

رَبِّكُمْ أَتَعْلَمُونَ مَا فِي أَنْفُسِكُمْ أَن تَكْفُرُوا صَالِحِينَ فَإِنَّهُمْ كَانَ لِلَّهِ وَبِئْسَ عَقُورًا ﴿٢٥﴾

26. Kuma ka bai wa ma'abūcin zumunta hakkinsa,⁽¹⁾ da miskīni da ḍan hanya. Kuma kada ka baz-zara dūkiyarka, bazzarāwa.

27. Lalle ne mubazzarai sun ka-sance 'yan'uwan Shaidanu. Kuma Shaidan ya kasance ga Ubangijinsa, mai yawan kāfirai.

28. Ko dai ka kau da kai daga gare su dōmin nēman rahama daga Ubangijinka, wadda kake fātanta, to sai ka gaya musu magana mai laushi.

29. Kuma kada ka sanya han-nunka kūkuntacce zuwa ga wuyanka, kuma kada ka shimfida shi dukan shimfidāwa, har ka zama abin zargi, wanda ake yanke wa.⁽²⁾

30. Lalle ne Ubangijinka Yanā shimfida arziki ga wanda Yake so, kuma Yanā kūkuntāwa. Lalle Shi, Yā kasance Masani ga bāyinSa, Mai gani.

31. Kuma kada ku kashe 'yā'yanku dōmin tsōron talauci. Mu ne ke arzūta su, su da ku. Lalle ne kashe su yā kasance kuskure babba.

32. Kuma kada ku kusanci zina. Lalle ne ita ta kasance alfāsha ce kuma tā mūnāna ga zama hanya.

33. Kuma kada ku kashe rai wanda Allah Ya haramta fāce da

وَأَيُّ ذَا الْقُرْبَىٰ حَقُّهُ وَالْيَسِيرَ وَالسَّبِيلَ وَلَا تَبْدُرْ تَبْدِيرًا ﴿٢٦﴾

إِنَّ الْمُبَذِّرِينَ كَانُوا إِخْوَانَ الشَّيَاطِينِ وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِرَبِّهِمْ كَفُورًا ﴿٢٧﴾

وَأَمَّا تَعْرِضُ عَنْهُمْ أَوَّاهٌ أَلَيْسَ لَهُمْ مِنَ رَبِّكَ نَجْوَاهُ فَقُلْ لَهُمْ قَوْلًا مَّيْسُورًا ﴿٢٨﴾

وَلَا تَجْعَلْ يَدَكَ مَغْلُولَةً إِلَىٰ عُنُقِكَ وَلَا تَبْسُطْهَا كُلَّ الْبَسْطِ فَتَقْعُدَ مَلُومًا مَّحْسُورًا ﴿٢٩﴾

إِنَّ رَبَّكَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَن يَشَاءُ وَيَقْدِرُ إِنَّهُ كَانَ بِعِبَادِهِ خَبِيرًا بَصِيرًا ﴿٣٠﴾

وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ حَرَجَ اللَّهِ عَلَيْهِمْ أَن يَتَّقُوا اللَّهَ وَلَئِن قَتَلْتُمُوهُمْ فَهُم مَّرْكُومُونَ ﴿٣١﴾

وَلَا تَقْرَبُوا الزِّنَىٰ إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَسَاءَ سَبِيلًا ﴿٣٢﴾

وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا

(1) Haḳḳin zumunta shi ne alhēri da sādār da zumunta. Haḳḳin miskīni da ḍan hanya zakka da sadakar taḍāwwa'i da hyāfar kwana uku ga bāko bisa al'ada da alhēri, bā bisa barna da kallafāwa ba.

(2) Kada ka zama marōwaci a zarge ka, kuma kada ka zama almubazzari ka rasa mutāne, su yanke daga gare ka.

hakki, kuma wanda aka kashe, yanā wanda aka zālunta, to, hakika, Mun sanya hujja ga waliyyinsa, sai dai kada ya kētare haddi a cikin kashēwar. Lalle shī ya kasance wanda ake taimako.

34. Kuma kada ku kusanci dūkiyar marāya fāce dai da sifa wadda take ita ce mafi kyau, har ya isa ga mafi karfinsa. Kuma ku cika alkawari. Lalle alkawari yā kasance abin tambayāwa ne.

35. Kuma ku cika mūdu idan kun yi awo, kuma ku auna nauyi da sikeli madaidaici. Wancan ne mafi alhēri, kuma mafi kyau ga fassara.

36. Kuma kada ka bi abin da bāka da ilmi game da shi. Lalle ne jī da gani da zūciya, dukan wadancan, (mutum) yā kasance daga gare shi wanda ake tambaya.

37. Kuma kada ka yi tafiya a cikin kasa da alfahari. Lalle kai, bāzā ka hūda kasa ba, kuma bāzā ka kai ga duwātsu ba ga tsawo.

38. Dukan wancan, mai mūninsa yā kasance abin kyāma a wurin Ubangijinka.

39. Wancan yānā daga abin da Ubangijinka Ya yi wahayi zuwa gare ka na hikima. Kuma kada ka sanya wani abin bautāwa na dabam tāre da Allah, har a jēfa ka a cikin Jahannama kanā wanda ake zargi, wanda ake tunkudēwa.⁽¹⁾

بِالْحَقِّ وَمَنْ قُتِلَ مَظْلُومًا فَقَدْ جَعَلْنَا لَوْلِيهِ سُلْطٰنًا فَلَا يَسْرِفُ فِي الْقَتْلِ إِنَّهُ كَانَ مَنصُورًا ﴿٣٤﴾

وَلَا تَقْرُبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ حَتَّىٰ يَبْلُغَ أَشُدَّهُ وَأَوْفُوا بِالْعَهْدِ إِنَّ الْعَهْدَ كَانَ مَسْئُولًا ﴿٣٥﴾

وَأَوْفُوا الْكَيْلَ إِذَا كِلْتُمْ وَزِنُوا بِالْقِسْطَاسِ الْعَدْلِيِّ ذَٰلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا ﴿٣٦﴾

وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ أُولَٰئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْئُولًا ﴿٣٧﴾

وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا إِنَّكَ لَن تَخْرِقَ الْأَرْضَ وَلَن تَبْلُغَ الْجِبَالَ طُولًا ﴿٣٨﴾

كُلُّ ذَٰلِكَ كَانَ سَيِّئُهُ عِندَ رَبِّكَ مَكْرُوهًا ﴿٣٩﴾

ذَٰلِكَ مِمَّا أَوْحَىٰ إِلَيْكَ رَبُّكَ مِنَ الْحِكْمَةِ وَلَا تَجْعَلْ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا مَّا خَرَفْتَ لَهُ فِي جَهَنَّمَ مَلُومًا مَّدْحُورًا ﴿٤٠﴾

(1) Wannan shī ne karshen mukārana tsakānin shiryarwar da Alkur'āni ya kāwo wa dūniya da abin da Attaura ta kāwo wa Banī Isrā'ila. Kuma akwai daidatāwa a cikinsu a tsakānin hālāye māsu kyau da kishiyōyinsu, watau hālāye māsu mūni.

40. Shin fa, Ubangijinku Ya zāḡe ku da dīya maza ne, kuma Ya riki 'ya'ya māta daga malā'iku?⁽¹⁾ Lalle ne kū, haḡīka, kunā faḡar magana mai girma!

41. Kuma lalle ne haḡīka, Mun sarrafa bayāni a cikin wannan Al-ḡur'āni dōmin su yi tunāni, kuma bā ya kāra musu kōme fāce gudu.

42. Ka ce, "Dā akwai waḡansu abūbuwan bautāwa tāre da Shi, kamar yadda suka faḡa, a lōkacin, dā (abūbuwan bautāwar) sun nēmi wata hanya⁽²⁾ zuwa ga Ma'abūcin Al'arshi."

43. TsarkinSa yā tabbata kuma Ya ḡaukaka daga abin da suke faḡa, ḡaukaka mai girma.

44. Sammai bakwai da Kasa da wanda yake a cikinsu sunā yi Masa tasbīhi. Kuma bābu wani abu fāce yanā tasbīhi game da gōde Masa, kuma amma ba ku fahimtar tasbīhinsu. Lalle ne Shi, Ya kasance Mai haḡuri ne, Mai gāfara.

45. Kuma idan ka karanta Alḡur'āni,⁽³⁾ sai Mu sanya a tsakāninka da tsakanin waḡanda bā su yin

أَفَأَصْقِنَاكَ رِبْكَمَ بِالنِّينِ وَاتَّخَذَ مِنَ
الْمَلَائِكَةِ إِنْتَابًا أَنْتُمْ تُقُولُونَ قَوْلًا عَظِيمًا ﴿٤٠﴾

وَلَقَدْ صَرَّفْنَا فِي هَٰذَا الْقُرْآنِ لِيَذَّكَّرُوا وَمَا
يَزِيدُهُمْ إِلَّا بُعُورًا ﴿٤١﴾

قُلْ لَوْ كَانَتْ مَعَهُ زُرَّةُ آلِهَةٍ كَمَا يَقُولُونَ إِذَا تُبْعَثُوا إِلَى
ذِي الْعَرْشِ سَبِيلًا ﴿٤٢﴾

سُبْحَنَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يَقُولُونَ عُلُوًّا كَبِيرًا ﴿٤٣﴾

سُبْحَنَ لَهُ السَّمَوَاتُ السَّبْعُ وَالْأَرْضُ وَمَنْ فِيهِنَّ
وَأَنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا أَلَيْسَ بِحَمْدِهِ وَلَكِنْ لَا
تَفْقَهُونَ تَسْبِيحَهُمْ إِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا ﴿٤٤﴾

وَلَا تَقْرَأُ الْقُرْآنَ أَنْ جَعَلْتَ بَيْنَكَ وَبَيْنَ الَّذِينَ لَا
يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ حِجَابًا مَسُورًا ﴿٤٥﴾

(1) Farkon muḡārana a tsakānin al'āḡun mushirikai da shiryarwar Alḡur'āni dōmin gyāra tunāninsu ga karḡar īmānin Tauḡīdi.

(2) Dā su abōkan tārayyar sun nēmi hanya zuwa ga Allāḡ dōmin su yāḡe Shi sabōḡa Ya ce Al'arshi tāsa ce, Shi kaḡai, dōmin su sāmi nāsu rabon, sabōḡa Al'arshi tā haḡiye kōme, har da su.

(3) Mushirikai jahilai ne, ba su iya ḡaukar jāyayyar magana, sabōḡa sun fi kusanta zuwa ga ḡabbōbi ga tunāninsu, bisa gare su zuwa ga mutāne, kō da yake sauran jikinsu na mutāne ne. Sabōḡa haka a kōyaushe sunā kusa ga faḡan tāyar da hankali da dōke-dōke. Sabōḡa haka Allāḡ Ya sanya tsari ga AnnabīnSa da wanda ya bi hanyar Annabīn, wajen shiryar da mutāne game da karanta Alḡur'āni. Bā zā su iya fāḡa mai karanta Alḡur'āni dā ḡūka ba, kuma tsōronsa suke ji dōmin kwarjinin Alḡur'āni.

īmāni da Lāhira wani shāmaki mai suturcēwa.

46. Kuma Mu sanya marufai a kan zukātansu, dōmin kada su fahimce shi, da wani nauyi a cikin kunnuwansu, kuma idan ka ambaci Ubangijinka, a cikin Alkur'āni, Shī kadai, sai su jūya a kan bayayykinsu dōmin gudu.

47. Mū ne Mafi sani game da abin da suke saurāre da shi, a lōkacin da suke yin saurāren zuwa gare ka, kuma a lōkacin da suke māsu gānāwa a tsakāninsu, a lōkacin da azzālumai suke cēwa, "Bā ku biyar kōwa fāce wani namiji sihirtacce."

48. Ka dūba yadda suka buga maka misālai, sai suka fāce, bā su iya sāmun hanya.

49. Kuma suka ce, "Shin, idan mun kasance kasūsuwa da nika-kkun gaḃāḃuwa, ashe, lalle ne mū, hakīka, wafanda ake tāyarwa ne a wata halitta sābuwa?"

50. Ka ce, "Ku kasance duwātsu ko kuwa baƙin ƙarfe.

51. "Ko kuwa wata halitta daga abin da yake da girma a cikin ƙirazanku." To, zā su ce, "Wāne ne zai mayar da mu?" Ka ce, "Wanda Ya ƙaga halittarku a farkon lōkaci." To, zā su gyaḃa kansu zuwa gare ka, kuma sunā cēwa, "A yaushe ne shi?" Ka ce, "Akwai tsammāninsa ya kasance kusa.

52. "A rānar da Yake kiran ku, sa'an nan ku riƙa karḃāwa game da gōde Masa, kuma kunā zaton ba ku zauna ba fāce kaḃan."

وَجَعَلْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ وَفِي
آذَانِهِمْ وَقْرًا وَإِذَا ذُكِّرْتُمْ بَكَيَ فِي الْأُذُنِ وَإِنْ وَحَدَهُ
وَلَوْ أَنَّ عَلَى الْأَرْضِ مَرْغَسًا ۝٤٦

تَحْنُ أَتَعْلَمُ بِمَا يَسْتَمِعُونَ بِهِ إِذْ يَسْتَمِعُونَ
إِلَيْكَ وَإِذْ هُمْ مُخَوَّاتٌ إِذْ يَقُولُ الظَّالِمُونَ إِنْ
تَتَّبِعُونَ إِلَّا لَرْجُلًا مَسْحُورًا ۝٤٧

أَنْظُرْ كَيْفَ ضَرَبُوا لَكَ الْأَمْثَالَ فَضَلُّوا أَفَلَا
يَسْتَطِيعُونَ سَبِيلًا ۝٤٨
وَقَالُوا آلَهِذَا كُنَّا عِزًّا وَرَفَّتْ نُفُوسُنَا لِمَ الْمَعْبُودُونَ
خَلْقًا جَدِيدًا ۝٤٩

* قُلْ لَوْ أَنَا حِجَارَةٌ أَوْ حَدِيدٌ ۝٥٠

أَوْ خَلْقًا مِمَّا يَكْفُرُ فِي صُدُورِكُمْ
فَسَيَقُولُونَ مَنْ يَعْبُدُكَ أَقْلُ الَّذِي فَطَرَكُمْ
أَوَّلَ مَرَّةٍ فَسَيَضْحَكُونَ إِلَيْكَ وَرُءُوسُهُمْ
وَيَقُولُونَ مَتَى هُوَ قُلْ عَسَى أَنْ يَكُونَ قَرِيبًا ۝٥١

يَوْمَ يَدْعُوكُمْ فَتَسْتَجِيبُونَ بِحَمْدِهِ وَتَظُنُّونَ
إِنْ لَيْسَ لَهُمْ إِلَّا قَلِيلًا ۝٥٢

53. Kuma ka cē wa BāyiNa, su fadī kalma⁽¹⁾ wadda take mafi kyau. Lalle ne Shaidan yanā sanya barna a tsakāninsu. Lalle ne Shaidan ya kasance ga mutum, makiyi bayyananne.

54. Ubangijinku ne Mafi sani game da ku. Idan Yā so, zai yi muku rahama, kō kuwa idan Yā so zai azabtā ku. Kuma ba Mu aika ka kanā wakili a kansu ba.

55. Kuma Ubangijinka ne Mafi sani game da wanda yake a cikin sammai da ƙasa. Kuma lalle ne, haƙiƙa, Mun fiifi sāshen Annabāwa a kan sāshe kuma Mun bai wa Dāwūda Zabūra.⁽²⁾

56. Ka ce, “Ku kirāyi waƙanda kuka riya, baicinSa. To, ba su mal-lakar kuranyēwar cūta daga gare ku, kuma haka jūyarwa.”⁽³⁾

57. Waƙancan, waƙanda suke kiran,⁽⁴⁾ sunā nēman tsāni zuwa ga Ubangijinsu. Waƙanne ne suke mafiifi a kusanta? Kuma sunā fātan sāmūn rahamarSa, kuma sunā tsōron azābarSa. Lalle ne azābar Ubangijinka ta kasance abar tsōro ce.

وَقُلْ لِعِبَادِي يَقُولُوا الَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ الشَّيْطَانَ يَنْزِعُ بَيْنَهُمْ إِنَّ الشَّيْطَانَ كَانَ لِلْإِنْسَانِ عَدُوًّا مُبِينًا ﴿٥٣﴾

رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِكُمْ إِنَّ يَشَأْ تَرْجَحْكُمُ لَوْ أَنَّ يَشَأْ لَعَذَّبَكُمْ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ وَكِيلًا ﴿٥٤﴾

وَرَبُّكَ أَعْلَمُ بِمَن فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَقَدْ فَضَّلْنَا بَعْضَ النَّبِيِّينَ عَلَى بَعْضٍ وَآتَيْنَا دَاوُدَ زَبُورًا ﴿٥٥﴾

قُلْ أَدْعُوا الَّذِينَ رَزَعْتُمْ مِنْ دُونِهِ فَلَا يَمْلِكُونَ كَشْفَ الضُّرِّ عَنْكُمْ وَلَا تَحْوِيلًا ﴿٥٦﴾

أُولَئِكَ الَّذِينَ يَدْعُونَ يَبْتَغُونَ إِلَى رَبِّهِمُ الْوَسِيلَةَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ وَيَرْجُونَ رَحْمَتَهُ وَيَخْلِفُونَ عَدَابَهُ إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ كَانَ مَحْذُورًا ﴿٥٧﴾

(1) Ka ce wa hāyiNa, mutāne, idan sunā magana su auna kalmōmin da suke zance da su, sa'an nan su riƙa amfāni da kalma mafi kyāwo dōmin kaula Shaidan ya sāmi mashiga daga maganarsu zuwa ga zukātansu, ya sanya barna a tsakāninsu.

(2) Muƙārana a tsakānin Annabāwa. Allah Yā fiifi waƙansu a kan waƙansu. Falalar Dāwūda a kan waƙansu Annabāwa da Zabūra ne, to, inā fiifikon wanda aka bai wa Alƙur'āni mafiifcin litāfi da sauran Annabāwa?

(3) Bā zā su iya juyar da cūta daga gare ku zuwa ga wani ko kuwa daga wani zuwa gare ku ba.

(4) Waƙanda ƙāfirai ke nēman tawassuli da su zuwa ga Allah, sū ma sunā nēman abin da zai sādar da su zuwa ga Allah, sabōda haka bābu bambanci a tsakānin mai tawassuli da wanda ake tawassulin da shi ga kusanta zuwa ga Allah. Bābu mai kusanta zuwa ga Allah sai da taƙawa ga ibādarSa kawai.

58. Kuma bābu wata alƙarya fāce, Mu ne māsū halaka ta a gabānin Rānar Kiyāma kō kuwa Mū māsū azābta ta ne da azāba mai tsanani. Wancan ya kasance a cikin littāfi rubūtacce.

59. Kuma bābu abin da ya hana Mu, Mu aika da āyōyi fāce sabōda mutānen farko sun ƙaryata game da su. Kuma Mun bai wa Samūdāwa tāguwa, āyā bayyananna, sai suka yi zālunci game da ita. Kuma bā Mu aikāwa da āyōyi fāce dōmin tsōratarwa.

60. Kuma a lōkacin da Muka ce maka, "Lalle ne Ubangijinka Yā kēwaye mutāne". Kuma ba Mu sanya abin da ka gani wanda⁽¹⁾ Muka nūna maka ba, fāce dōmin fitina ga mutāne, da itāciya wadda aka la'anta a cikin Alƙur'āni. Kuma Munā tsōratar da su, sa'an nan (tsōratarwar) bā ta ƙāra su fāce da kangara mai girma.

61. Kuma a lōkacin⁽²⁾ da Muka cē wa malā'iku, "Ku yi sujada ga Ādamu" sai suka yi sujada, fāce Ibīlisa, ya ce, "Shin, zan yi sujada ga wanda ka⁽³⁾ halitta shi yanā lāka?"

وَأَن مِّن قَرْيَةٍ إِلَّا نَحْنُ مُهْلِكُوهَا قَبْلَ يَوْمِ
الْفَيْصِمَةِ أَوْ مَعِدَ يَوْمِهَا عَذَابًا شَدِيدًا كَانَ ذَٰلِكَ
فِي الْكِتَابِ مَسْطُورًا ﴿٥٨﴾

وَمَا مَنَعَنَا أَن نُّرْسِلَ بِالْآيَاتِ إِلَّا أَنْ
كَذَّبَ بِهَا الْأَوَّلُونَ وَءَاتَيْنَا ثَمُودَ النَّاقَةَ
مُبْصِرَةً فَقَتَلَهَا فَأَنَّا رُسِلَ بِالْآيَاتِ إِلَّا
تَخَوَّفَا ﴿٥٩﴾

وَلَا فُلْنَا لَكَ إِنَّ رَبَّكَ أَحَاطَ بِالنَّاسِ وَمَا جَعَلْنَا
الرُّءُوسَ الَّتِي فِي أَرْبَابِكَ إِلَّا فِتْنَةً لِلنَّاسِ
وَالشَّجَرَةَ الْمَلْعُونَةَ فِي الْقُرْآنِ وَنُحُوتُهُمْ
فَمَا يَزِيدُهُمْ إِلَّا طُغْيَانًا كَبِيرًا ﴿٦٠﴾

وَلَا فُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ أَنْ يَسْجُدُوا لِآدَمَ
فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ قَالَ أَنَسَجِدُ لِمَن
خَلَقَنِي طِينًا ﴿٦١﴾

(1) Abūbuwan da Annabi ya gani a daren Isrā'i da Mi'rāji, watau tafiyarsa zuwa sama wadda aka yi ishārā da ita a farkon sūrar. Itāciyar da aka la'anta, ita ce Zaƙkūm, abincin mutānen wuta. Akwai mukārana, a cikin wannan, cewa āyōyin da aka bai wa wani Annabi sun fi wadanda aka bai wa wasu Annabāwa girma.

(2) Mukārana a tsakānin jinsin mutum da malā'iku da aḥaanu. An fīfitar da jinsin mutum da sanya wa sauran jinsōshi biyu su yi masa sujada, sa'an nan aka daukaka jinsin malā'ika sabōda dā'a, kuma aka la'anci jinsin Ibīlisa da sāḥo.

(3) Rubūta "ka" da ƙaramin "ka" ne kō da yake lamīrin Allah ne, dōmin ya nūna hālin maganar Shaidan zuwa ga Allah Mai girma. Yanā yin maganar da hushi, ba da girmamawa ba.

62. Ya ce, "Shin, kā gan ka⁽¹⁾...! Wannan wanda ka girmama a kaina, lalle ne idan ka jinkirtā mini zuwa ga Rānar Kiyāma lalle ne, zan tumbuke zuriyarsa, fāce kaɗan."

63. Ya ce, "Ka tafi. Sa'an nan wanda ya bi ka daga gare su, to, Jahannama ce sakamakonku, (Mu bā ku shi) sakamako cikakke.

64. "Kuma ka rikitar da wanda ka sāmī iko a kansa, daga gare su, da sautinka, kuma ka yi hari a kansu da dawākinka da dākārunka, kuma ka yi tārēwa da su a cikin dūkiyōyi da dīyā, kuma ka yi musu wa'adi." Alhāli kuwa Shaidan bā ya yi musu wa'adin kōme fāce da rūḍi.

65. "Lalle ne bāyiNa, bā ka da wani ƙarfi a kansu. Kuma Ubangijinka Ya isa Ya zama Wakili."

66. Ubangijinku ne Yake gu-dānar da jirgi a cikin tēku, dōmin ku nēma daga falalarSa. Lalle ne Shī, Yā kasance a gare ku Mai jin ƙai.

67. Kuma idan cūta ta shāfe ku, a cikin tēku, sai wanda kuke kira ya ɓace, fāce Shī. To, a lōkacin da Ya tsirar da ku zuwa ga tudu sai kuka bijire. Kuma mutum ya kasance mai yawan butulci.

68. Shin fa, kun amince cēwa (Allah) bā Ya shāfe gēfen ƙasa game da ku, kō kuwa Ya aika da iska mai tsakuwa a kanku, sa'an nan kuma

قَالَ أَتَرَىٰ لَكَ هَذَا الَّذِي كَرَّمْتَ عَلَيَّ لَئِنْ أَحْزَنْتَنِي إِلَىٰ يَوْمِ الْقِيَمَةِ لَأُحْبِسَنَّ دُرِّيَّتَهُ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٦٢﴾

قَالَ أَذْهَبَ فَمَنْ يَبْعَثُ مِنْهُمْ فَإِنَّ جَهَنَّمَ جَزَاءُ كُفْرًا مَوْفُورًا ﴿٦٣﴾

وَأَسْتَغْفِرُ مَنْ أَسْطَغَفْتَ مِنْهُمْ بِصَوْتِكَ وَأَجْلِبَ عَلَيْهِمْ بِخَبِيرِكَ وَرَجِيمًا ﴿٦٤﴾ فِي الْأَمْوَالِ وَالْأَرْوَاحِ وَعَذَهُمْ وَمَا يَعِدُّهُمْ الشَّيْطَانُ إِلَّا عُرُورًا ﴿٦٥﴾

إِنَّ عِبَادِي لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَانٌ وَكَفَىٰ بِرَبِّكَ وَكِيلًا ﴿٦٦﴾

رَبُّكُمُ الَّذِي يُزَيِّجُ لَكُمُ الْفُلْكَ فِي الْبَحْرِ لِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ إِنَّهُ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا ﴿٦٧﴾

وَإِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فِي الْبَحْرِ ضَلَّ مَنْ تَدْعُونَ إِلَّا إِلَٰهًا فَلَمَّا تَجَمَّعُوا إِلَى الْبَرِّ أَعْرَضْتُمْ وَكَانَ الْإِنْسَانُ كَفُورًا ﴿٦٨﴾

أَفَأَمْسَرْتُمْ أَنْ يَخْشِفَ بِكُمْ جَانِبَ الْبَرِّ أَوْ يُرْسِلَ عَلَيْكُمْ حَاصِبًا ثُمَّ لَا تَجِدُوا لَكُمْ وَكِيلًا ﴿٦٩﴾

(1) Mai sābō sabōda hassada bā ya ganin girman Ubangijinsa. A cikin maganar Iblis akwai rashin ladabi da nūna ƙiyayya ga Ādamu, har zuwa ga zuriyarsa, wadda ba a haifā ba tukuna.

bā zā ku sāmi wani wakīli ba dōminku?

69. Ko kun amince ga Ya mayar da ku a cikin tēkun, a wani lōkaci na dabam, sa'an nan Ya aika wata gūguwa mai karya abūbuwa daga iska, har ya nutsar da ku sabōda abin da kuka yi na kāfirai? Sa'an nan kuma bā ku sāmuni mai bin hakki sabōda ku, a kanMu, game da Shi.

70. Kuma lalle ne Mun gir-mama 'yan Adam,⁽¹⁾ kuma Muka dauke su a cikin kasa da tēku, kuma Muka arzūta su daga abūbuwa māsu dādi, kuma Muka fīfita su a kan māsu yawa daga waɗanda Muka halitta, fīfita wa.

71. A rānar da Muke kiran⁽²⁾ kōwane mutāne da līmāminsu, to, wanda aka bai wa littāfinsa a dā-mansa, to, waɗannan sunā karātun littāfinsu, kuma bā a zāluntar su da zaren bākin gurtsin dabino.

72. Kuma wanda ya kasance ma-kāho⁽³⁾ a cikin wannan, sabōda haka shi a Lāhira makāho ne, ku-ma mafi ḡata ga hanya.

73. Kuma lalle ne sun yi kusa, haḡiḡa, su fitinē ka daga abin da Muka yi wahayi zuwa gare ka, dō-min ka kirkira waninsa a gare Mu, a lōkacin, haḡiḡa, dā sun riḡe ka masoyi.

أَمْ أَمِنتُمْ أَنْ يُعِيدَكُمْ فِيهِ تَارَةً أُخْرَىٰ
فَنُرْسِلَ عَلَيْكُمْ قَاصِفًا مِّنَ الرِّيحِ فَيَغْرِقَكُمْ
بِمَا كَفَرْتُمْ ثُمَّ لَا تَجِدُوا لَكُمْ عَلَيْنَا بِهِ
تَبِيْعًا ۝

۞ وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَجَعَلْنَا فِيهِمُ الْبَرَّ
وَالْبَغْيَ وَزَوَّجْنَاهُم مِّنَ الطَّيِّبَاتِ
وَقَضَيْنَا لَهُمْ عَلَىٰ كَثِيرٍ مِّنْ خَلْقِنَا تَقْضِيْلًا ۝

يَوْمَ نَدْعُوا كُلَّ أُنثَىٰ بِمَا صَمِعَتْ مِمَّا قَمِعَتْ أَوْ فِي
كِتَابٍ يُسَمِّيهِمْ ۚ وَأُولَٰئِكَ يَتْلَوْنَ
كِتَابَهُمْ وَلَا يَظْلُمُونَ فَتِيْلًا ۝

وَمَنْ كَانَ فِي هَذِهِ أَسْمَىٰ فَهُوَ فِي الْآخِرَةِ
أَعْمَىٰ وَأَضَلُّ سَبِيْلًا ۝

لَٰن كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَلِئَلَّيْنَا عَذَابٌ
أَوْجَسَٰ إِلَيْكَ لِنُفَقِّرَ عَنْكَ عِزَّهُ
وَإِنَّا لَأَتَّخِذُوكَ خَلِيْلًا ۝

(1) Muḡārana a tsakānin jinsin mutum da sauran halittar Allah.

(2) Muḡārana a Lāhira a tsakānin al'ummūni kuma da tsakānin mūminai da kāfirai.

(3) Muḡārana a tsakānin makantar basīra da makantar ganin ido.

74. Kuma bã dōmin⁽¹⁾ Mun tabbatar da kai ba, lalle ne, haḳīka, dā kā yi kusa ka karkata zuwa gare su ta wani abu kaɗan.

75. A lōkacin, lalle ne, dā Mun dāndanā maka ninkin azābar rāyuwa da ninkin azābar mutuwa, sa'an nan kuma bã zā ka sāmi mataimaki ba a kanMu.

76. Kuma lalle ne, sun⁽²⁾ yi kusa, haḳīka, su tayar da hankalinka daga kasar, dōmin su fitar da kai daga gare ta. Kuma a lōkacin, bã zā su zauna ba a kan sābāninka fāce kaɗan.

77. Hanyar waɗanda, haḳīka, Muka aika a gabāninka, daga ManzanninMu, kuma bã zā ka sāmi jūyarwa ba ga hanyarMu.

78. Ka tsayar da salla⁽³⁾ a karkatar rānā zuwa ga duhun dare da lōkacin fitar alfijir, lalle ne karātun fitar alfijir⁽⁴⁾ ya kasance wanda ake halarta.

وَلَوْلَا أَن تَبَشِّرَكَ لَعَذَّبْتَهُمْ
شَيْئًا قَلِيلًا ﴿٧٤﴾

إِذَا لَدَقْنَاكَ ضِعْفَ الْحَيَاةِ وَضِعْفَ
الْمَمَاتِ ثُمَّ لَا تَجِدُكَ عَلَيْنَا نَصِيرًا ﴿٧٥﴾

وَإِن كَادُوا لَيَسْتَفِزُّوكَ مِنَ الْأَرْضِ
لَيُخْرِجُوكَ مِنْهَا وَإِذَا لَا يَلْبِثُونَ خَلْفَكَ إِلَّا
قَلِيلًا ﴿٧٦﴾

سُنَّةَ مَنْ قَدْ أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ مِنْ رُسُلِنَا
وَلَا تَجِدُ لِسُنَّتِنَا تَحْوِيلًا ﴿٧٧﴾

أَقِمِ الصَّلَاةَ لِذُلُوكِ الشَّمْسِ إِلَى عَسْفِ
الَّيْلِ وَقُرْآنَ الْفَجْرِ إِنَّ قُرْآنَ
الْفَجْرِ كَانَ مَشْهُودًا ﴿٧٨﴾

(1) Muḳārana a tsakānin sarauta da Manzancin Allah. Sarkin dūniya yanā canja manufarsa dōmin nēman yardar mutānensa. Amman Manzon Allah bã ya sāke abin da Allah Ya umurce shi da shi dōmin nēman yardar mutāne.

(2) Muḳārana a tsakānin mai aiki dōmin Allah, bã a iya jūyar da shi daga aikinsa dōmin nēman wata kamāla, amma mai aikin dūniya anā iya canja shi dōmin haka. Kuma bambancin hijira da kōra, waɗanda suka kōri Annabinsu sai a halaka su, amma waɗanda Annabinsu ya yi hijira gabānin azāba, to, bã zā a halaka su ba.

(3) Tsayar da salla a cikin lōkutanta, shi ne yake hana a yaudari mutum da magana har a sanya shi ya yi abin da bai kamāta ba, ko kuma ya yi abin da shari'a ta hana.

(4) Karātun fitar alfijir, ana nufin sallar asuba. Sabōda haka anā son dōgon karātu a cikinta, gwargwadon fārā ta a duhun dare a bayan fitar alfijir.

79. Kuma da dare, sai ka yi hīra⁽¹⁾ da shi (Alkur'āni) a kan kārī gare ka. Akwai tsammānin Ubangi-jinka Ya tāyar da kai a wani matsayi gōdadde.

80. Kuma ka ce, "Yā Ubangijina!⁽²⁾ Ka shigar da ni shigar gaskiya, kuma Ka fitar da ni fitar gaskiya. Kuma Ka sanya mini, daga gunKa, wani kārī mai taimako."

81. Kuma ka ce, "Gaskiya tā zo, kuma kārya ta lālāce. Lalle ne kārya ta kasance lālātacciya."

82. Kuma Munā sassaukarwa, daga Alkur'āni, abin da yake waraka ne da rahama ga mūminai. Kuma bā ya kāra wa azzālumai (kōme) fāce hasāra.

83. Kuma idan Muka yi ni'ima a kan mutum,⁽³⁾ sai ya hinjire, kuma ya nīsanta da gefensa, kuma idan sharri ya shāfe shi, sai ya kasance mai yanke kauna.

84. Ka ce, "Kōwa ya yi aiki a kan hanyarsa. Sa'an nan Ubangi-jinka ne Mafi sani ga wanda yake mafi shiryuwa ga hanya."

85. Sunā tambayar ka ga rūhi. Ka ce, "Rūhi daga al'amarin

وَمِنَ اللَّيْلِ فَسَبَّحْهُ بِحَمْدِهِ تَافِلَةً لَّكَ عَسَى أَنْ يَبْعَثَكَ رَبُّكَ مَقَامًا مَّحْمُودًا ﴿٧٩﴾

وَقُلْ رَبِّ أَدْخِلْنِي مُدْخَلَ صِدْقٍ وَأَخْرِجْنِي مُخْرَجَ صِدْقٍ وَاجْعَلْ لِي مِنْ لَدُنْكَ سُلْطَانًا نَصِيرًا ﴿٨٠﴾

وَقُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَزَهَّقَ الْبَاطِلُ إِنَّ الْبَاطِلَ كَانَ زَهُوقًا ﴿٨١﴾

وَنَزَّلَ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ وَلَا يَزِيدُ الظَّالِمِينَ إِلَّا خَسَارًا ﴿٨٢﴾

وَإِذَا أَنْعَمْنَا عَلَى الْإِنْسَانِ أَعْرَضَ وَنَسَى بِحَنَائِهِ وَإِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ كَانَ يَئُوسًا ﴿٨٣﴾

قُلْ كُلُّ يَعْمَلُ عَلَى شَاكِلَتِهِ فَمَنْ زُكِّرْهُ فَأَعَزُّ مَنْ هُوَ أَهْدَى سَبِيلًا ﴿٨٤﴾

وَيَسْأَلُكَ عَنِ الرُّوحِ قُلِ الرُّوحُ مِنْ أَمْرِ رَبِّي

(1) Hīra da Alkur'āni, watau a yi sallōlin nāfila na dare, Shafa'i, hibbiyu, a kāre da Wutri. Ga Annabi tahajjudi da Wutrin wājibi ne, kārī a kan abin da aka dōra wa sauran mutāne, a lōkacin da yake zaune a gida. Ga sauran mutāne, Wutri sunna ce, kamar sallōlin Īdi da rōkon ruwa da husūlin rānā da na wata. A nan akwai bambanci a tsakanin Annabi da jama'arsa a wajen Wutri.

(2) Kuma ka yi addu'a a cikin sallarka da bāyanta da wannan addu'a dōmin ta nuna sallamawarka ga Ubangijinka Allah.

(3) Muḳārana a tsakanin hālāye biyu na mutum, hālin tsanani da hālin cōta.

Ubangijina ne, kuma ba a bā ku (kōme) ba daga ilmi fāce kaɗan.”

86. Kuma lalle ne idan Mun so, haḳīka, Munā tafiya da abin da Muka yi wahayi zuwa gare ka. Sa'an nan kuma bā zā ka sāmi wani wakīli ba dōminka game da shi a kanMu.

87. Fāce da rahama daga Ubangijinka. Lalle ne falalarSa ta kasance mai girma a kanka.

88. Ka ce, “Lalle ne idan mutāne da aljannu sun tāru a kan su zo da misālin wannan Alkur'āni, bā zā su zo da misālinsa ba, kuma kō dā sāshinsu yā kasance mataimaki ga sāshi.”

89. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun caccanza dōmin mutāne, a cikin wannan Alkur'āni, daga kōwane misāli, sai mafi yawan mutāne suka ki (kōme) fāce kāfirci.

90. Kuma suka ce, “Bā zā mu yi imāni ba dōminka sai kā buɓɓugar⁽¹⁾ da idan ruwa daga kasa.

91. “Kō kuma wata gōna daga dabīnai da inabi ta kasance a gare ka. Sa'an nan ka buɓɓugar da kōra-mu a tsakāninta buɓɓugarwa.

92. “Ko kuwa ka kāyar da sama a kanmu, kaɓukka, kamar yadda ka riya, kō kuwa ka zo da Allah, da malā'iku bangabanga.

وَمَا أُولَئِكَ مِنْ الْعَالِمِينَ ۝٨٦

وَلَيْنِ شِئْنَا لَنَدْهَبَنَّ بِالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ ثُمَّ لَا يَجِدُ لَكَ بِهِ عِلْمًا ۝٨٧

إِلَّا رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ إِنَّ فَضْلَهُ كَانَ عَلَيْكَ كَبِيرًا ۝٨٨

قُلْ لَّيْنِ اجْتَمَعَتِ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ عَلَى أَنْ يَأْتُوا بِمِثْلِ هَذِهِ الْقُرْآنِ لَآ يَأْتُواْنَ بِمِثْلِهِ وَلَوْ كَانَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِيرًا ۝٨٩

وَلَقَدْ صَرَّفْنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ فَأَلَّى أَكْثَرُ النَّاسِ إِلَّا كُفُورًا ۝٩٠

وَقَالُوا لَنْ نُؤْمِنَ لَكَ حَتَّى تَفْجُرَ لَنَا مِنَ الْأَرْضِ يَنْبُوعًا ۝٩١

أَوْ تَكُونَ لَكَ بَحْثَةٌ مِنْ فَجْرِ لَحِيرٍ وَنَبَّيْ فَتَفْجُرَ لَنَا تِهْرًا لَمْ يَخْلُكُنَا تَفْجِيرًا ۝٩٢

أَوْ تُسْقِطَ السَّمَاءَ كَمَا زُعمَتْ عَلَيْنَا كِسَفًا أَوْ تَأْتِيَ بِنُحْلٍ ۝٩٣

(1) Kāfiri bā ya iya hangen abin da bā a iya taɓa shi da gaɓoɓin ji na jiki, dōmin haka suka nēmi dayan waɗannan abūhuwa ya auku kāmin su yi imāni. Mūmini yanā kange da ganin basīra, dōmin haka ya waɗātu da zaman Alkur'ani āyā mai isa ga ya yi imāni da shi.

93. "Kô kuwa wani gida na zīnā-riya ya kasance a gare ka, kô kuwa ka tākā a cikin sama. Kuma bā zā mu yi īmāni ba ga tākawarka, sai ka sassauko da wani littāfi a kanmu, munā karanta shi." Ka ce, "Tsarki ya tabbata ga Ubangijīna! Ban kasance ba fāce mutum, Manzo."

94. Kuma bābu abin da ya hana mutāne su yi īmāni, a lōkacin da shiriya ta jē musu, fāce sun ce, "Shin, Allah zai aiko mutum ya zamo yana Manzo."

95. Ka ce, "Dā malā'iku sun kasance a cikin kasa, kuma sunā tafiya, sunā māsū natsuwa, lalle ne dā mun saukar da malā'ika daga sama ya zama manzo a kansu."

96. Ka ce, "Allah Yā isa zama Shaida a tsakānina da ku. Lalle Shī Ya kasance ga bāyinSa, mai kīdīdīgewa Mai gani."

97. Kuma wanda Allah Ya shiryar, to, shī ne shiryayye, kuma wanda Ya batar, to, bā zā ka sāmi waɗansu masōya a gare su ba bai-cinSa. Kuma Munā tāra su a Rānār Kiyāma a kan fuskōkinsu, sunā makāfi, kuma bēbāye da kurāme. Matattararsu Jahannama ce, kô da yaushē ta bice, sai Mu kāra musu wata wuta mai tsanani.

98. Wancan ne sakamakonsu, sabōda lalle sū, sun kāfirta da āyō-yinMu, kuma suka ce, "Shin idan muka kasance kāsūsūwa da nīkāk-kun gaḅūbuwa, shin lalle mū, haḱī-ka, waɗanda ake tāyarwa ne a cikin wata halitta sābuwa?"

أَوَيْكَونَ لَكَ يَبْتَ مِنْ رُحُوفٍ أُوتِرَفِي فِي
السَّمَاءِ وَلَنْ نُؤْمِنَ لِرُفَيْكَ حَتَّى تُنْزِلَ عَلَيْنَا
كِتَابًا نَقْرُؤُهُ قُلْ سُبْحَانَ رَبِّي هَلْ
كُنْتُ إِلَّا بَشَرًا رَسُولًا ﴿٩٣﴾

وَمَا مَنَعَ النَّاسَ أَنْ يُؤْمِنُوا إِذْ جَاءَهُمْ
الْهُدَىٰ إِلَّا أَنْ قَالُوا أَبَعَثَ اللَّهُ بَشَرًا رَسُولًا ﴿٩٤﴾

قُلْ لَوْ كُنَّا فِي الْأَرْضِ مَلَائِكَةً يَتَسَوَّوْنَ
مُطَمِّئِينَ لَنُزِّلْنَا عَلَيْهِمْ مِنَ السَّمَاءِ مَلَكًا رَسُولًا ﴿٩٥﴾

قُلْ كَفَىٰ بِاللَّهِ شَهِيدًا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ إِنَّهُ
كَانَ يَعْتَابُكُمْ خَيْرَ بِصِيرًا ﴿٩٦﴾

وَمَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَمَا لَهُ الْهُدَىٰ وَمَنْ يَضِلَّ فَلَنْ
يَجِدَ لَهُمْ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِهِ وَيَحْشُرُهُمْ يَوْمَ
الْقِيَامَةِ عَلَىٰ وُجُوهِهِمْ عَذَابًا وَبُكْمًا وَصُمًّا
مَا أُولَئِهِمْ جَهَنَّمُ كُلَّمَا خَبَتْ زِدْنَاهُمْ
سُورًا ﴿٩٧﴾

ذَٰلِكَ جَزَاءُ الْوَهْمِ بِاللَّهِ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا وَقَالُوا
أَإِذَا كُنَّا عِظْمًا وَرُفَاتًا أَوَإِنَّا لَمَبْعُوثُونَ
خَلْقًا جَدِيدًا ﴿٩٨﴾

99. Shin, kuma ba su gani⁽¹⁾ ba (cēwa) lalle ne Allah, Wanda Ya halicci sammai da ƙasa, Mai ikon yi ne a kan Ya halicci misālinsu? Kuma Ya sanya wani ajali a gare su wanda bābu kōkwanto a cikinsa? Sai azzālumai suka ƙi fāce kāfirci.

100. Ka ce, “Dā dai kū, kunā mallakar⁽²⁾ taskōkin rahamar Ubangijina, a lōkacin, haƙiƙa, dā kun kāme, dōmin tsōron ƙārēwar taskōkin. Kuma mutum yā kasance mai ƙwauro ne.”

101. Kuma lalle ne, haƙiƙa. Mun bai wa Mūsā āyōyi⁽³⁾ guda tara bayyanannu, sai ka tambayi Banī Isrā'ila, a lōkacin da ya jē musu, sai Fir'auna ya ce masa, “Lalle ni, inā zaton ka, ya Mūsā, sihirtacce.”

102. Ya ce, “Lalle ne, haƙiƙa, ka sani bābu wanda ya saukar da waɗannan, fāce Ubangijin sammai da ƙasa, dōmin su zama abūbuwan lūra. Kuma lalle ne ni, haƙiƙa, ina zaton ka, yā Fir'auna, halakakke.”

103. Sai ya yi nufin fitar da su daga ƙasar, sai Muka nutsar da shi, shi da wanda yake tāre da shi gabā ɗaya.

104. Kuma Muka ce, daga bā-yansa ga Banī Isrā'ila, “Ku zauni

﴿أُولَئِكَ سَئَرُوا أَنَّ اللَّهَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضَ قَادِرٌ عَلَى أَنْ يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ
وَجَعَلَ لَهُمْ أَجَلًا لَّا رَيْبَ فِيهِ فَأَبَى الظَّالِمُونَ
إِلَّا كُفُورًا ۝﴾

﴿قُلْ لَّوْ أَنْتُمْ تَمْلِكُونَ خِزْيَانِ رَحْمَةِ رَبِّي إِذًا
لَأَمْسَكْتُمْ خَشْيَةَ الْإِنْفَاقِ وَكَانَ الْإِنْسَانُ
قَثُورًا ۝﴾

﴿وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى تِسْعَ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ فَسْتَكْبَرَ
بَنِي إِسْرَءِيلَ إِذْ جَاءَهُمْ فَقَالَ لَهُ فِرْعَوْنُ
إِنِّي لَأَظُنُّكَ رَسُولَ مَكْرٍ مُّسْتَعَرِفًا ۝﴾

﴿قَالَ لَقَدْ عَلِمْتَ مَا أَنتَ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُ
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ بَصُرَتْ أَبْصَارُهُمْ
فِي غُفْرَانٍ ۝﴾

﴿فَإِذَا رَأَوْا تِسْفِينَ أَسَافٍ مِنَ الْأَرْضِ
فَآخِزْنَاهُمْ وَمِن مَّعَرٍ حَجِيْعًا ۝﴾

﴿وَقُلْنَا مَن بَعْدُكُمْ إِنِّي إِسْرَءِيلُ أَتَسْكُنُونَ الْأَرْضَ

(1) Muƙārana a tsakānin farkon halitta da mayarwa da ita, idan fārāwa ba ta buwāya ba, mayarwa bā zā ta buwāya ba.

(2) Muƙārana a tsakānin kyeutar mutum da rōwarsa ga dūkiyar da ya mallaka.

(3) Muƙārana a tsakānin maganar makangari Fir'auna da Manzon Allah, Mūsā dōmin nūna āyar Annabāwa bā su tsōron kōwa wajen iyar da Manzancin Allah, kuma bā su ganin wani ƙarfi a gabansu fāce na Allah.

Kasar. Sa'an nan idan wa'adin karshe ya zo, zā Mu jē da ku jama'a-jama'a."⁽¹⁾

105. Kuma da gaskiya Muka saukar da shi, kuma da gaskiya ya sauka. Kuma ba Mu aike ka ba fāce kanā mai bāyar da bushāra, kuma mai gargadī.

106. Kuma yanā abin karātu, Mun rarraba shi, dōmin ka karanta shi ga mutāne a kan jinkiri, kuma Mun sassaukar da shi sassaukarwa.⁽²⁾

107. Ka ce, "Ku yi īmāni⁽³⁾ da shi, ko kuwa kada ku yi īmāni, lalle ne wa'anda aka bai wa ilmi daga gabāninsa, idan anā karātunsa a kansu, sunā fāḍuwa ga haḥōḥinsu, sunā māsu sujada.

108. "Kuma sunā cēwa: Tsarki ya tabbata ga Ubangijinmu! Lalle ne wa'adin Ubangijinmu ya kasan-
ce, haḥīka, abin aikatāwa."

109. Kuma sunā fāḍuwa ga haḥōḥinsu sunā kūka, kuma yanā k̄ara musu tsōro.

فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ الْآخِرَةِ جِئْنَا بِكُمْ لَفِيفًا ﴿١٥﴾

وَبِالْحَقِّ أَنْزَلْنَاهُ وَبِالْحَقِّ نَزَّلْ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا
مُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ﴿١٦﴾

وَقُرْءَانًا فَرَقْنَاهُ لِتَقْرَأَهُ عَلَى النَّاسِ عَلَى مُكَبٍّ
وَنُزْلَةٍ يُزِيلَا ﴿١٧﴾

قُلْ ءَامِنُوا بِوَعْدِىَ أَوْ لَا تُؤْمِنُوا إِنَّا الَّذِينَ أَوْقَرُوا الْعِلْمَ
مِنْ قَبْلِهِ إِذَا يُتْلَى عَلَيْهِمْ يَخِرُّونَ لِلْأَذْقَانِ سُجَّدًا ﴿١٨﴾

وَيَقُولُونَ سُبْحَنَ رَبِّنَا إِن كَانَ وَعْدُ رَبِّنَا
لَمَفْعُولًا ﴿١٩﴾

وَيَخِرُّونَ لِلْأَذْقَانِ يَبْكُونَ وَيَزِيدُهُمْ
خُشُوعًا ﴿٢٠﴾

(1) Wannan magana tanā kamā da da'awar Yahūdu cēwa yanā rubuce a cikin littāfinsu za su kōma haḍuwa bāyan rarraba a nan dūniya, kuma Hadisin kōmawar Yahūdu a Falasḍīnu, har Musulmi su yi yāki da su, sunā a kan gāḥar gabas, kuma su Yahūdāwa suna a kan gāḥar yamma daga Kōgin Urdun yanā karfafa wannan ra'ayī. Kuma an ruwaito cēwa daga cikin alāmōmin Tāshūn Kiyāma akwai kōmawar Yahūdu a Falasḍīnu. Allah ne Maḥī sani.

(2) Saukar da Alkur'āni a cikin shēkaru ashirin ko ashirin da uku ya yi kama da saukar āyōyin Mūsā tāra a lōkacin da yake kiran Fir'auna zuwa ga addini.

(3) Mukārana yin īmāni da rashin īmānin mutāne ga Alkur'āni bā zai rage gaskiyarsa da kōme ba, sai dai wa'anda suka k̄i īmānin ne zā su cūtu. Sa'an nan da bambanci a tsakānin mai ilmi da jāhili. Mai ilmi yanā da saukin jāwuwa zuwa ga gaskiya har ya rasa abin da zai aikata fāce ya fāḍi rikice, a kan haḥarsa, yanā mayar da al'amari ga Allah kuma yanā tawallī'u.

110. Ka ce, "Ku kirāyi Allah⁽¹⁾ ko kuwa ku kirāyi Mai rahama. Kowane kuka kira, to, Yanā da sūnāye mafi kyau. Kumā kada ka bayyanā⁽²⁾ ga sallarka, kuma kada ka bōye ta. Ka nēmi hanya a tsakānin wancan."

111. Kuma ka ce, "Gōdiya⁽³⁾ ta tabbata ga Allah Wanda bai riƙi dā ba, kuma abōkin tārāyya bai kasance a gare Shi ba a cikin mulkinSa, kuma wani masōyi sabōda wulā-kancin bai kasance a gare Shi ba." Kuma ka girmama Shi, girmamāwa.

قُلْ أَدْعُوا اللَّهَ أَوْ ادْعُوا الرَّحْمَنَ أَيًّا مَا تَدْعُوا
فَلَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ وَلَا تَجْهَرُوا بِصَلَاتِكُمْ
وَلَا تَخَافُوهَا وَاتَّبِعْ بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلًا ﴿١١٠﴾

وَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُن لَّهُ
شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَلَمْ يَكُن لَّهُ وَفِي مِّنَ الدَّلِيلِ وَكَبَرٌ
تَّكْبِيرًا ﴿١١١﴾

SŪRATUL KAHF

سُورَةُ الْكَافِرَاتِ

Tanā karantar da ladubban ibāda zuwa ga Allah da yin aiki da zahirin shari'a da barin dukan abin da ya sābā wa shari'a.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Gōdiya ta tabbata ga Allah wanda Ya saukar da Littafi a kan bāwanSa kuma bai sanya karkata ba a gare shi.

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَى عَبْدِهِ الْكِتَابَ
وَلَمْ يَجْعَلْ لَهُ عِوَجًا ﴿١﴾

(1) Muƙarana a tsakānin sūnāyen Allah waɗanda ake kiran Sa da su wajen rōko da waɗanda bā a yin rāko da su. Sūnāyen mafiya kyau da ake kiran Allah da su Hadisi ya kawo su sai a nēma daga Jalalaini.

(2) Kuma tsakautāwa wajen karātun salla ko addu'a kamar yadda aikin Annabi yā nūna yadda ake yi, kada a bayyana kada a bōye. Sai dai tsaka.

(3) Ka ce, "Allah ba shi da abōkin muƙarna a kōwace jiha. Shi kadaɗi Ya cancanci girmamāwa." Sabōda haka ka girmama Shi, girmamāwar da ta dāce da Shi.

2. Madaidaici, dōmin Ya yi gargadī da azāba mai tsanani daga gare Shi, kuma Ya yi bushāra ga mūminai, waɗanda suke aikata ayyuka na kwarai da (cēwa) sunā da wata lādā mai kyau.

3. Sunā māsu zama a cikinta har abada.

4. Kuma Ya yi gargadī ga waɗanda⁽¹⁾ suka ce, “Allah yanā da da.”

5. Ba su da wani ilmi game da wannan magana, kuma iyāyensu bā su da shi, abin da ke fita daga bākunansu ya girma ga ya zama kalmar faɗa! Ba su faɗan kōme fāce karya.

6. To, kā yi kusa ka halaka ranka a gurabbansu, wai dōmin ba su yi imāni da wannan lābāri ba, sabōda baƙin ciki.

7. Lalle ne Mū, Mun sanya abin da ke kan kasa, wata kawa⁽²⁾ ce gare ta, dōmin Mu jarraba su; wanne daga cikinsu zai zama mafi kyau ga aiki.

8. Kuma lalle Mū, Māsu sanya abin da ke a kanta (ya zama) tur-bāya keƙasasshiya ne.

فِيمَا أُنذِرَ بِأَسَاطِيرِ الْأَوَّلِينَ
وَيُبَشِّرَ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ
الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا حَسَنًا ﴿١﴾

مُتَكَبِّرِينَ ﴿٢﴾

وَيُنذِرَ الَّذِينَ قَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا ﴿٣﴾

مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ وَلَا لِآبَائِهِمْ كَبُرَتْ
كَلِمَةً تَخْرُجُ مِنْ أَفْوَاهِهِمْ إِنْ يَقُولُونَ إِلَّا
كَذِبًا ﴿٤﴾

فَلَمَّا لَفِ بِنَجْمِ النَّفْسِ عَلَى الْعَرْشِ عَرَىٰ أَنَّهُ
يُؤْمِنُونَ بِهَذَا الْحَدِيثِ أَسَفًا ﴿٥﴾

إِنَّا جَعَلْنَا مَا عَلَى الْأَرْضِ زِينَةً لَّهَا
لِنَبْلُوَهُمْ أَيُّهُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا ﴿٦﴾

وَإِنَّا لَجَاعِلُونَ مَا عَلَيْهَا صَعِيدًا جُرُزًا ﴿٧﴾

(1) Lārabawa sun ce malā'iku 'yā'yan Allah ne. Yahūdawa sun ce Uzairu ɗan Allah ne, Nasāra sun ce Īsā ɗan Allah ne. Bābu laɗabi ga faɗin wannan magana. Sabōda haka Annabi Muhammadu, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi, ya gaya musu, cēwa wannan magana karya ce kuma rashin laɗabi ne ga Allah. Da ba su yi imāni ba, ya ji tsōro kada ya zama shi ne ya yi kwaron bāki ga faɗa musu gaskiya. Sai Allah Ya gaya masa, cēwa kada ya halakar da ransa dōmin baƙin cikin haka.

(2) Sabōda haka kawaƙasa, kamar furen itācenta ne, bā su ruɗin mai hankali ga tsarēwar laɗabi tare da Ubangijinsa, da bin shari'ar littāfin da aka saukar wa Annabi, kuma ba a sanya masa karkata ba.

9. Ko kuwa kā yi zaton cēwa ma'abūta kōgo⁽¹⁾ da allo sun kasanace abin māmāki daga āyōyin Allah?

10. A lōkacin da samarin suka tattara zuwa ga kōgon, sai suka ce, “Ya Ubangijinmu!⁽²⁾ Ka bā mu wata rahama daga gare Ka, kuma Ka saukaƙe mana (sāmūn) shiriya daga al'amarinmu.”

11. Sai Muka yi dūka a kan kun-nunwansu,⁽³⁾ a cikin kōgon, shēkaru māsū yawa.

12. Sa'an nan Muka tāyar da su, dōmin Mu san wane dayan kungiyōyin biyu suka fi lissāfi ga abin da suka zauna na lōkacin.

13. Mu ne ke jēranta maka lābārinsu da gaskiya. Lalle ne sū, waɗansu samāri ne. Sun yi imāni da Ubangijinsu, kuma Muka ƙāra musu wata shiriya.

14. Kuma Muka ɗaure a kan zukātansu, a lōkacin da suka tsayu, sa'an nan suka ce, “Ubangijinmu Shī ne Ubangijin sammai da ƙasa. Bā zā mu kirāyi waninSa abin bautawa ba. (Idan mun yi haka) lalle ne, haƙiƙa, mun faɗi abin da ya ƙētare haddi a sa'an nan.”

أَمْ حَسِبْتَ أَنَّ أَصْحَابَ الْكَهْفِ وَالرَّقِيِّ
كَانُوا مِنْ آيَاتِنَا عَجَبًا ﴿٩﴾

إِذْ أَوَى الْفِتْيَةُ إِلَى الْكَهْفِ فَقَالُوا رَبَّنَا
ءَاتِنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً وَهَيِّئْ لَنَا مِنْ
أَمْرِنَا رَشَدًا ﴿١٠﴾

فَضَرَبْنَا عَلَى آذَانِهِمْ فِي الْكَهْفِ
سِتْرِينَ عَدَدًا ﴿١١﴾

ثُمَّ بَعَثْنَاهُمْ لِنَبْلُغَ أَفْئِدَ الْحَزِينِ أَخَصَيْنَا
لَهُمْ أَمَدًا ﴿١٢﴾

ثُمَّ نَقُصُّ عَلَيْكَ نَبَأَهُم بِالْحَقِّ إِنَّهُمْ فِتْيَةٌ
ءَامَنُوا بِرَبِّهِمْ وَرِزْقْنَاهُمْ حُدًى ﴿١٣﴾

وَرَبَطْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ إِذْ قَامُوا فَقَالُوا رَبُّنَا
رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَنْ نَدْعُوهُ
دُونَهِ إِنَّمَا أَقْدَفْنَا إِذَا سَطَطْنَا ﴿١٤﴾

(1) Lōkacin da Allah Ya ce, kada Annabi ya wahalar da kansa dōmin baƙin cikin ba a karɓi maganarsa ba, sai Ya ba shi lābārin ma'abūta kōgo, yadda suka yi gudun hijira da addininsu, Allah Ya tsare su daga wahala, a cikin halin abin al'ajabi. Sa'an nan Kissar ta tattara a kan ladubba waɗanda ake nēman mutun ya tsare su tare da Ubangijinsa a cikin dukan mōtsinsa, kamar yadda bayāni zai nūna.

(2) Sun fara da addu'a ta nēman shiriya daga Allah, Ubangijinsu. Addu'a tun farko ga kōme ladabi ne. Kuma fārāwa da nūna bautarsu ga Ubangiji, ladabi ne. Hijira da addini, ladabi ne, kuma amincēwa da sāmūn rahamar Allah, ladabi ne ga Allah, sabōɗa haka Allah ya jībinci tsaron kōgon ya zame musu mafi kyawun wurin zama.

(3) Dūka a cikin kunnuwa, shī ne sanya musu barci.

15. “Gā waɗannan mutānenmu, sun riƙi waninSa abin bautāwa! Don me bā su zuwa da wata hujja bayyananna a kansu (waɗanda ake bautawar)? To, wāne ne mafizālunci daga wanda ya kāga karya ga Allah?

16. “Kuma idan kun nīsanƙe su, sū da abin da suke bautāwa, fāce Allah, to, ku tattara zuwa ga kōgon, sai Ubangijinku Ya watsa muku daga rahamarSa, kuma Ya sauƙaƙe muku maɗōgara daga al’amarinku.”

17. Kuma kanā ganin rānā idan ta fīto tanā karkata daga kōgonsu wajen dāma, kuma idan ta fādi, tanā gurgurar su wajen hagu, kuma su, sunā a cikin wani fili daga gare shi. Wannan abu yanā daga āyōyin Allah. Wanda Allah Ya shiryyar, to, shi ne mai shiryyuwa, kuma wanda Allah Ya fatar, to, bā zā ka sāmar masa wani majibinci mai shiryyarwa ba.

18. Kuma kanā zaton su far-kakku ne, alhāli kuwa sū māsu barci ne. Munā jūya su wajen dāma da wajen hagu, kuma karensu yanā shimfiɗe da zirā’ō’in kafāfuwansa ga farfājiya (ta kōgon). Dā ka lēka (a kan) su (dā) lalle ne, ka jūya daga gare su a guje kuma (dā) lalle ne ka cika da tsōro daga gare su.

19. Kuma kamar wannan ne, Muka tāyar da su, dōmin⁽¹⁾ su

هَٰؤُلَاءِ قَوْمُنَا اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ ءَالِهَةً لَّوَلَا يَأْتُونَ عَلَيْهِمْ بِسُلْطٰنٍ بَيِّنٍ مِّنْ أَظْهَرُ
مِمَّنْ أَفْتَرٰى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا ﴿١٥﴾

وَإِذْ أَخْرَجْنَا الْمُوسٰى وَهَارُونَ مِمَّا يَعْبُدُونَ إِلَّا اللَّهَ
فَإِنَّا إِلَى الْكَهْفِ بِسُلْطٰنٍ مِّنْكُمْ مِّنْ
رَّحْمَتِنَا وَنُفِثْنَا لَكُمْ فِي أَمْرِكُمْ مَرْفَقًا ﴿١٦﴾

* وَنَرٰى الشَّمْسَ إِذَا طَلَعَتْ شَرُّورَةً
كَهْفِهِمْ ذَاتَ الْيَمِينِ وَإِذَا عَزَمْتَ
تَفَرَّقَتْهُمُ ذَاتَ الشِّمَالِ وَهُمْ فِي فَجْوَةٍ
مِّنْهُ ذٰلِكَ مِنْ ءَايٰتِ اللَّهِ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ
فَهُوَ الْمُهْتَدِ وَمَنْ يُضِلِلْ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ
وَلِيًّا مَّرْشِدًا ﴿١٧﴾

وَنَحْسَبُهُمْ آفَاقًا وَهُمْ رُقُودٌ وَنُقَلِّبُهُمْ
ذَاتَ الْيَمِينِ وَذَاتَ الشِّمَالِ وَكَلْبُهُمْ بَاسِطٌ
ذِرَاعَيْهِ بِالْوَصِيدِ لَوِ اطَّلَعْتَ عَلَيْهِمْ لَوَلَّيْتَ
مِنْهُمْ فَِرَارًا وَلَمُلِئْتَ مِنْهُمْ رُعبًا ﴿١٨﴾

وَكَذٰلِكَ بَعَثْنَاهُمْ لِيَتَسَاءَلُوْا بَيْنَهُمْ

(1) Mahāwarar mūminai a bāyan barcin shēkara dari uku, amma duk da haka sunā cikin hankalinsu sunā mayar da al’amari ga Allah.

tambayi jūna a tsakāninsu. Wani mai magana daga cikinsu ya ce, “Mēne ne lōkacin da kuka zauna?” Suka ce, “Mun zauna yini daya ko sāshen yini.” Suka ce, “Ubangi-jinku ne Mafi sani ga abin da kuka zauna. To, ku aikā da dayanku, game da azurfarku wannan, zuwa ga birnin.”⁽¹⁾ Sai ya dūba wanne ne mafi tsarki ga abin dafāwa, sai ya zo muku da abinci daga gare shi. Kuma sai ya yi da hankali, kada ya sanar da ku ga wani mutum.

20. “Lalle ne sū, idan sun kāmā ku, zā su jēfē ku, kō kuwa su mayar da ku a cikin addininsu, kuma bā zā ku sāmi babban rabo ba, a sa'an nan har abada.”

21. Kuma kamar wancan ne, Muka nūna su (gare su) dōmin su san lalle wa'adin Allah gaskiya ne, kuma lalle ne Sa'a bābu shakka a cikinta. A lōkacin da suke jāyayyar al'amarinsu a tsakāninsu,⁽²⁾ sai suka ce, “Ku gina wani gini a kansu, Ubangi-jinsu ne Mafi sani game da su.” Wadanda suka rinjāya a kan al'amarinsu suka ce, “Lalle mu riki masāllāci a kansu.”

22. Zā su ce, “Uku ne da na hudunsu, karensu.” Kuma sunā cēwa, “Biyar ne da na shidansu karensu,” a kan jīfa a cikin duhu. Kuma sunā cēwa, “Bakwai ne da

قَالَ قَائِلٌ مِنْهُمْ كَفَرُ الْيَسْتُرُ قَالُوا أَلَيْسَ
يَوْمًا أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ قَالُوا نَزَعْنَاهُمْ عَنْكُمْ بِمَا
لَيْسَتْ فَبِأَعْيُنِنَا أَعَدَّكُمْ يَوْمَ يَوْمِكُمْ هَٰذِهِ
إِلَى الْمَدِينَةِ فَلْيَنْظُرُوا إِنَّمَا أَزْكَىٰ طَعَامًا
فَلْيَأْكُلُوا يَوْمَ يَوْمِكُمْ هَٰذَا وَلَيْسَ لَكُمْ فِيهِ
يُسْعِرَنَّ بِكُمْ أَحَدًا ﴿١٥﴾

إِنَّهُمْ إِنْ يَظْهَرُوا عَلَيْكُمْ يَرْجُمُوكُمْ
أَوْ يَحْدِقُونَكُمْ فِي مِلَّتِهِمْ وَلَنْ
تُقِيلُوا إِذَا أَبَدًا ﴿١٦﴾

وَكَذَٰلِكَ أَصْرَنَا عَلَيْهِمْ لِيَعْلَمُوا أَنَّ
وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَأَنَّ السَّاعَةَ لَا رَيْبَ فِيهَا إِذْ
يَتَشَارَعُونَ بَيْنَهُمْ أَمْرَهُمْ فَقَالُوا ابْنُوا
عَلَيْهِمْ بُيُوتًا يُرْتَمَىٰ مِنْهُمُ أَعْلَمُ بِهِمْ قَالَ الَّذِينَ
عَلَيْهِمْ عِلَاقٌ أَمْرُهُمْ لَتَسْخِذَنَّ عَلَيْهِمْ
مَنْ سَجِدًا ﴿١٧﴾

سَيَقُولُونَ ثَلَاثَةٌ رَأَيْنَاهُمْ كَذَّابُهُمْ
وَيَقُولُونَ خَمْسَةٌ سَادِسُهُمْ كَذَّابُهُمْ

(1) Birnin shi ne Tarasus. Sunan sarkinsu Daḳayānus

(2) Muhāwarar mūminai da kāfirai, da yadda kāfirai ke zartar da al'amari bā da ambaton yardar Allah Ubangi-jinsu ba. Da yadda suke yin sāri-faḍi ga matsalōlīn ilmi da ya kamāta a mayar da saninsu ga Allah.

na takwas dīnsu karensu.” Ka ce, “Ubangijīna⁽¹⁾ ne Mafi sani ga kīdāyarsu, bābu wanda ya san su fāce kaḍan.” Kada ka yi jāyayya a cikin al’amarinsu, sai jayayya bayyananna. Kuma kada ka yi fatawa⁽²⁾ ga kōwa daga gare su a cikin al’amarinsu.

23. Kuma kada lalle ka ce ga wani abu, “Lalle ni, mai aikatāwa ne ga wancan a gōbe.”

24. Fāce idan Allah Ya so. Kuma ka ambaci Ubangijinka idan ka manta, kuma ka ce, “Dammāni ga Ubangijīna, Ya shiryar da ni ga abin da yake shi ne mafi kusa ga wannan na shiriya.”

25. Kuma suka zauna a cikin kōgonsu shēkaru ḍarī uku, kuma suka daḍa tara.

26. Ka ce, Allah ne Mafi sani ga abin da suka zauna. Shī ne da (sannin) gaibin sammai da kasa. Mēne ne ya yi ganinSa da jinSa! Bā su da wani majibinci baicinSa, kuma bā Ya tārayya da kōwa a cikin hukuncinSa.

27. Ka karanta abin da aka yi wahayi zuwa gare ka, na littāfin Ubangijinka. Bābu mai musanyāwa ga kalmōminSa, kuma bā zā ka sāmi wata madōgara ba daga waninSa.

رَجَاءِ الْغَيْبِ وَيَقُولُونَ سَبْعَةً وَثَامِنُهُمْ
كُتُبُهُمْ قُلْ رَبِّي أَعْلَمُ بِعِدَّتِهِمْ مَا يَعْلَمُهُمْ إِلَّا
قَلِيلٌ فَلَا تَحْزَنْ فِيهِمْ إِلَّا مَرَّةً ظَهَرَ أَوَّلَ
نَسْفَةٍ فِيهِمْ مِنْهُمْ أَحَدًا ﴿٢٣﴾

وَلَا تَقُولَنَّ لِشَيْءٍ إِنِّي فَاعِلٌ ذَلِكَ عَدًّا ﴿٢٤﴾

إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ وَادْكُرْ رَبَّكَ إِذَا
نَسِيتَ وَقُلْ عَسَى أَنْ يَهْدِيَنِّي رَبِّي لِأَقْرَبَ مِنْ
هَذَا رَشَدًا ﴿٢٥﴾

وَلْيَسْأَلُوا فِي كَهْفِهِمْ ثَلَاثَ مِائَتٍ سِنِينَ
وَأَرَادُوا أَنْ يَنْسَحُوا ﴿٢٦﴾

قُلْ اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يَسْأَلُونَ اللَّهُ عَنِ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ أَنْ يَنْصُرَهُمْ وَتَأْتِيَهُمْ دُونُهُ مِنْ
دُونِهِمْ مَنْ وَلِيُّ لَا إِلَهَ إِلَّا فِي حُكْمِهِ
أَحَدًا ﴿٢٧﴾

وَأَنْقُلْ مَا أَوْحَى إِلَيْكَ مِنْ كِتَابِ رَبِّكَ
لَا مَبْدَلَ لِكَلِمَاتِهِ وَلَنْ يَجْعَلَ مِنْ دُونِهِ
مُلْتَحَدًا ﴿٢٨﴾

(1) Bayānin ladubban magana ga matsalōlin ilmi da na aiki. Bābu wanda ya san gaibu sai Allah. Bā a tambayar mālaman hata da son zūciya, dōmin sārī-faḍī suke yi ga jawābin mai tambaya.

(2) Dōmin haka ba a yin fatawa a wurin mālamin bidī'a kō jāhili dōmin zai faḍī abin da yake so, kō kuma ya yi kaddari faḍī, jīfa a cikin duhu.

28. Ka haƙurtar da ranka tāre da waɗanda ke kiran Ubangijinsu, sāfe da maraice, sunā nufin yardarSa. Kuma kada idānunka su jūya daga barinsu, kanā nufin ƙawar rāyuwar dūniya.⁽¹⁾ Kuma kada ka bi wanda Muka shagaltar da zūciyarsa daga hukuncinMu, kuma ya bi son zuci-yarsa, alhāli kuwa al'amarinsa ya kasance yin ɓarna.

29. Kuma ka ce, "Gaskiya daga Ubangijinku take." Sabōda haka wanda ya so, to, ya yi īmāni, kuma wanda ya so, to, ya kāfirta. Lalle ne Mū, Mun yi tattali dōmin azzā-lumai, wata wuta wadda shāma-kunta sun kēwaye da su. Kuma idan sun nēmi taimako sai a taimake su da wani ruwa kamar dabzar mai, yanā sōye fuskōki. Tir da abin shan-su, kuma wutar ta yi mūnin zama mahūtarsu.

30. Lalle ne waɗanda suka yi īmāni kuma suka aikata ayyukan ƙwarai, lalle ne Mū, bā Mu tōzartar da lādar wanda ya kyautata aiki.

31. Waɗannan sunā da gidājen Aljannar zama, ƙōramu na gudāna daga ƙarƙashinsu, anā sanya musu ƙawa, a cikinsu, daga mundāye na zinariya, kuma sunā tufantar wa-dansu tūfāfi ƙōre, na alharini raƙīki da alharini mai kauri, sunā kishin-gide a cikinsu, a kan karagu. Mā-

وَأَصْبِرْ نَفْسَكَ مَعَ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ
بِالْعَدْوَىٰ وَالْعَظِيمِ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ وَلَا تَقْعُدْ
عَنْهُ لَعَنَهُمْ رَبُّكَ زِينَةَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
وَلَا تَطْغَىٰ مَنْ أَعْقَبَكَ قَلْبُهُ عَنْ ذِكْرِنَا وَاتَّبَعَ
هُوَ هُوَ وَكَانَ أَمْرُهُ قُرْطًا ﴿٢٨﴾

وَقُلِ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ مَنْ شَاءَ فَلْيُؤْمِنْ وَمَنْ
شَاءَ فَلْيُكْفُرْ إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلظَّالِمِينَ نَارًا
أَحْمَرًا يَوْمَ سُرَادِقُهَا وَإِنْ يَسْتَغِيثُوا يُغَاثُوا
بِنَارٍ كَالْمُهْلِ يَشْوِي الْوُجُوهَ يَتَسَّرُ
الشَّرَابُ وَسَاءَتْ مُرْتَقَقًا ﴿٢٩﴾

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
إِنَّا لَا نُضِيعُ أَجْرَ مَنْ أَحْسَنَ عَمَلًا ﴿٣٠﴾
أُولَٰئِكَ لَهُمْ جَنَّاتُ عَدْنٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ يَحْمِلُونَ فِيهَا مِنْ أَسْوَدٍ مِنْ ذَهَبٍ
وَيَكْسُونَ ثِيَابًا خَضْرَاءَ مِنْ سُندُسٍ وَإِسْتَبْرَقٍ
مُتَشَكِّينَ فِيهَا عَلَى الْأَرَائِكِ يَنعم الثَّوَابُ

(1) Āyōyi na ashirin da bakwai da ashirin da takwas sunā umurni da bin shari'a ta Alkur'āni, kuma sunā hani daga bin son zūciya dōmin nēman ƙawar rāyuwar dūniya wadda aka yi dōmin a jarrabi wāwā da ita, sa'an nan ta kōma turɓāya ƙēƙasasshiya. Dūbi āya kuma, ta takwas da ta tara. Mun dai sani, cēwa umurni da bin shari'a bayyananna shi ne kan labarin sūrar.

dalla da sakamakonsu. Kuma Al-janna ta kyautatu da zama wurin hutāwa.

32. Kuma ka buga musu misāli⁽¹⁾ da waɗansu maza biyu. Mun sanya wa ɗayansu gōnaki biyu na inabōbi, kuma Muka kēwaye su da itācen dabīnai, kuma Muka sanya shūka a tsakāninsu (sū gōnakin).

33. Kōwace gōna daga biyun, tā bāyar da amfāninta, kuma ba ta yi zāluncin kōme ba daga gare shi. Kuma Muka buɓɓugar da korama a tsakāninsu.

34. Kuma ɗan itāce ya kasance gare shi. Sai ya ce wa abōkinsa, alhāli kuwa yanā muhāwara da shi, “Nī ne mafīfici daga gare ka a wajen dūkiya, kuma mafi izza a wajen jama’a.”

35. Kuma ya shiga gōnarsa, alhāli yanā mai zālunci ga kansa, ya ce, “Bā ni zaton wannan zā ta hala-ka har abada.

36. “Kuma bā ni zaton Sa’a mai tsayuwa ce, kuma lalle ne, idan an mayar da ni zuwa ga Ubangijīna, to, lalle ne, zan sāmi abin da yake mafi alhēri daga gare ta ya zama makōma.”

37. Abōkinsa ya ce masa, alhāli kuwa yanā muhāwara da shi, “Ashe kā kāfirta da Wanda Ya halitta ka daga turbāya, sa’an nan daga ɗigon maniyyi, sa’an nan Ya daidaita ka, ka zama mutum?”

وَحَسَنَتْ مَرْقَعَا ۝

وَأَضْرِبْ لَهُم مِّثْلًا لِّرَجُلَيْنِ جَعَلْنَا لِأَحَدِهِمَا جَنَّتَيْنِ مِنْ أَعْنَبٍ وَحَفَفْنَاهُمَا بِنَخْلٍ وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمَا زَرْعًا ۝

كُنْتَ الْجَنَّتَيْنِ تَأْتِي أَكْطَلَهُمَا وَلَمْ نَطْمِئِنَّهُ شَيْئًا وَفَجَّرْنَا خِلَالَهُمَا نَهْرًا ۝

وَكَانَ لَهُ ثَمَرٌ فَقَالَ لِصَاحِبِهِ وَهُوَ يُحَاوِرُهُ أَنَا أَكْثَرُ مِنْكَ مَا لَا وَاعَزُّ نَفَرًا ۝

وَدَخَلَ جَنَّتَهُ وَهُوَ ظَالِمٌ لِّنَفْسِهِ قَالَ مَا أَظُنُّ أَن تَبِيدَ هَذِهِ أَبَدًا ۝

وَمَا أَظُنُّ السَّاعَةَ قَائِمَةً وَلَئِن رُّدِدْتُ إِلَىٰ رَبِّي لَأَجِدَنَّ خَيْرًا مِنْهَا مُنْقَلَبًا ۝

قَالَ لَهُ صَاحِبُهُ وَهُوَ يُحَاوِرُهُ أَكَفَرْتَ بِالَّذِي خَلَقَكَ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ تُظْفِقُهُ تُمَّ يَكُونُ لَكَ رَجُلًا ۝

(1) Misāli ga mai shagala da dūniya da kawarta, mai saurin kōmāwa turbaya kōkasasshiya, da mai bin umurnin Allah, mai ladabi da bin shari’a. Yadda aƙibar kōwanensu zā ta kasance.

38. “Amma ni, Shi ne Allah Ubangijina, kuma bā zan tāra kōwa da Ubangijina ba.

39. “Kuma don me, a lōkacin da ka shiga gōnarka, ka ce, ‘Abin da Allah ya so (shi ke tabbata) bābu wani karfi fāce game da Allah.’ Idan ka gan ni, ni ne mafi karanci daga gare ka a wajen dūkiya da dīya.

40. “To, akwai fatan Ubangijina Ya ba ni abin da yake mafi alhēri daga gōnarka, kuma ya aika azāba a kanta (ita gonarka) daga sama, sai ta wāyi gari turbāya mai santsi.

41. “Kō kuma ruwanta ya wāyi gari faƙaƙƙe, sabōda haka, bā zā ka iya nēmo shi ba dōminta.”

42. Kuma aka halaka dukan ‘ya’yan itācensa, sai ya wāyi gari yanā jūyar da tāfunansa biyu, sabōda abin da ya kashe a cikinta, alhāli kuwa ita tanā kwance a kan rassanta, kuma yanā cēwa. “Kaitōna, dā dai ban tāra⁽¹⁾ wani da Ubangijina ba!”

43. Kuma wata jama’a ba ta kasance a gare shi ba, waɗanda ke taimakon sa, baicin Allah, kuma bai kasance mai taimakon kansa ba.

44. A can taimako da jibinta ga Allah yake. Shi ne kawai Gaskiya. Shi ne Mafīfīci ga lāda kuma Mafīfīci ga ākiba.

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبِّي وَلَا أُشْرِكُ بِرَبِّي أَحَدًا ﴿٣٨﴾

وَلَوْلَا إِذْ دَخَلْتَ جَنَّتَكَ قُلْتَ مَا شَاءَ اللَّهُ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ إِنْ تَرَىٰ أَنَا أَقْلَ مِنْكَ مَالًا وَوَلَدًا ﴿٣٩﴾

فَعَسَىٰ رَبِّي أَن يُؤْتِيَنِي خَيْرًا مِنْ جَنَّتِكَ وَيُرْسِلَ عَلَيْهَا حُسْبَانًا مِنَ السَّمَاءِ فَتُصْبِحُ صَاعِدًا زَلَقًا ﴿٤٠﴾

أَوْ يُصْبِحَ مَأْوَاهَا غَوْرًا فَلَنْ تَسْتَطِيعَ لَهُ وَطْلَبًا ﴿٤١﴾

وَأَحِيطَ بِشَمْرِهِ فَاصْبَحَ يَقْلِبُ كَقَلْبِهِ عَلَىٰ مَا أَنْفَقَ فِيهَا وَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَىٰ عُرُوشِهَا وَيَقُولُ بَلَغْتُ أَفَرَأَيْتَ لِمَ أَشْرِكُ بِرَبِّي أَحَدًا ﴿٤٢﴾

وَلَيْتَ كُنَّ لَهُ فِئَةٌ يَنْصُرُونَهُ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَمَا كَانَ مُنتَصِرًا ﴿٤٣﴾

هَٰذَا لِلَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِهِ هُوَ الْحَقُّ هُوَ خَيْرٌ ثَوَابًا وَخَيْرٌ عُقْبًا ﴿٤٤﴾

(1) Ya yi nadāmar halakar gōnar kawai, amma bai yi nadāmar kāfircin shirkin da ya yi ba, sabōda haka Allah bai mayar masa da badalinta ba. Daga nan kuma anā fahimtar cēwa rashin mai da al'amari ga Allah shirku ne, kuma girman kai sabōda dūkiya, shirku ne wanda fawar dūniya ke sanya wāwāye a ciki.

45. Ka buga musu misālin rā-yuwar dūniya, kamar ruwa ne wanda Muka saukar da shi daga sama sa'an nan tsirin kasa ya garwaya da shi, sa'an nan ya wāyi gari dudduga, iska tanā shīkar sa. Kuma Allah Ya kasance Mai yawan ikon yi ne a kan dukan kōme.

46. Dūkiya da dīya, ⁽¹⁾ sū ne kawar rāyuwar dūniya, kuma ayyuka māsu wanzuwa na kwarai sun fi zama alhēri a wurin Ubangijinka ga lāda kuma sun fi alhēri ga būri.

47. Kuma a rānar da Muke tafiyar da duwātsu, kuma ka ga kasa bayyane, kuma Mu tārā su har ba Mu bar kōwa ba daga gare su.

48. Kuma a gittā ⁽²⁾ su ga Ubangijinka sunā sahu guda, (Mu ce musu), "Lalle ne, hakīka, kun zo Mana kamar yadda Muka halitta ku a farkon lōkaci. Ā'a, kun riya cēwa bā zā Mu sanya muku wani lōkacin haḍuwa ba."

49. Kuma aka aza littāfin ayyuka, sai ka ga māsu laifi sunā māsu jin tsōro daga abin da ke cikinsa, kuma sunā cēwa, "Kaitonmu! Mēne ne ga wannan littāfi, bā ya barin karama, kuma bā ya barin babba, fāce yā kīdiddige ta?" Kuma suka sāmi abin da suka aikata halacce. Kuma Ubangijinka bā Ya zāluntar kōwa.

وَأَضْرَبَ لَهُمْ مَثَلِ الْحَيَوَةِ الدُّنْيَا كَمَاءٍ
أَنْزَلْنَاهُ مِنَ السَّمَاءِ فَاخْتَلَطَ بِهِ نَبَاتُ الْأَرْضِ
فَأَصْبَحَ هَشِيمًا تَذْرُوهُ الرِّيحُ وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ
شَيْءٍ مُّقْتَدِرًا ﴿٤٥﴾

الْعَالِ وَالْبُسُورِ زِينَةُ الْحَيَوَةِ الدُّنْيَا
وَالْبَاقِيَاتُ الصَّالِحَاتُ خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ ثَوَابًا
وَحَيْرًا أَمَلًا ﴿٤٦﴾

وَنُفِخَ فِي سُورِ الْجِبَالِ وَنَرَى الْأَرْضَ بَارِزَةً
وَحَشَرْنَاهُمْ فَلَمْ نُغَادِرْ مِنْهُمْ أَحَدًا ﴿٤٧﴾

وَعَرَّضُوا عَلَى رَبِّكَ صَفًا لَقَدْ جِئْتُمُونَا كَمَا
خَلَقْنَا أَوَّلَ مَرَّةٍ بَلْ زَعَمْتُمْ أَلَّنْ جِئْتُمْ لَكُمْ
مَوْعِدًا ﴿٤٨﴾

وَوَضِعَ الْكِتَابَ فَتَرَى الْمُجْرِمِينَ مُشْفِقِينَ
فِيهَا فِيهِ وَيَتْلُونَ يُؤْتِيكَنَا مَا لِي هَذَا
الْكِتَابِ لَا يَغَادِرُ صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً إِلَّا
أَخَصَصْنَاهَا لِوَجْدٍ وَأَمَّا عَمِلُوا خَالِصًا أَوْ لَا
يُظَاهِرُ رَبُّكَ أَحَدًا ﴿٤٩﴾

(1) Dūkiya da dīya, kawar dūniya ne, idan suka zama abin alfahari ga mai su, amma idan an ciyar da dūkiya ga tafarkin Allah, kuma aka karantar da dīya ga hisa tafarkin hanyar shari'a suka tashi Musulmin kwarai, to, sun zama aikin shari'a na Lāhira kē nan.

(2) Bayānin abūbuwan da ke aukuwa a wurin hisābi ke nan ga māsu bin son zāciya, su bar shari'a.

50. Kuma a lōkacin da Muka ce wa malā'iku, "Ku yi sujada ga Ādamu." Sai suka yi sujada, fāce Iblīsa, yā kasance daga aljannu sai ya yi fāsikanci ga barin umurnin Ubangijinsa. To fa, ashe, kunā rikōn sa, shi da zūriyarsa, su zama majibinta, baicin Ni, alhālī kuwa su ma'kiya ne a gare ku? Tir da ya zama musanya ga azzālumai.⁽¹⁾

51. Ban shaida musu halittar sammai da kasa ba, kuma ban (shaida musu) halittar rāyukansu ba, kuma ban kasance mai rikōn māsu batarwa (da wani) su zama mataimaka ba.

52. Kuma da rānar da Allah Yake cēwa, "Ku kirāyi abōkan tarayyāTa, wadanda kuka riya." Sai su kirāye su, sai bā zā su karba musu ba, kuma Mu sanya Mau-bika⁽²⁾ (Mahalaka) a tsakāninsu.

53. Kuma māsu laifi suka ga Wutā, suka tabbata lalle ne, sū māsu auka mata ne, kuma ba su sāmi majūya ba daga gare ta.

54. Kuma lalle ne, ha'kīka, Mun jujjūya, a cikin wannan Alkur'āni,

وَاذْكُرْ لِلَّذِينَ كَانُوا لَكَ آيَاتٍ إِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ كَانَ مِنَ الْجِنِّ فَفَسَقَ عَنْ أَمْرِ رَبِّهِ أَفَتَتَّخِذُونَهُ وَذُرِّيَّتَهُ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِي وَهُمْ لَكُمْ عَدُوٌّ بِئْسَ لِلظَّالِمِينَ بَدَلًا ﴿٥٠﴾

* مَا أَشْهَدُ لَهُمْ خَلْقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَا خَلْقَ أَنْفُسِهِمْ وَمَا كُنْتُ مُشْخِذَ الْمُضِلِّينَ عَصَا ﴿٥١﴾

وَيَوْمَ يَقُولُ نَادُوا شُرَكَائِيَ الَّذِينَ زَعَمْتُمْ فَدَعَوْهُمْ فَلَمْ يَسْتَجِيبُوا لَهُمْ وَجَعَلْنَا بَيْنَهُم مَوْبِقًا ﴿٥٢﴾

وَرَأَى الْمُجْرِمُونَ النَّارَ فَظَنُّوا أَنَّهُمْ مُوَاقِعُهَا وَلَمْ يَجِدُوا عَنْهَا مَصْرِفًا ﴿٥٣﴾

وَلَقَدْ صَرَّفْنَا فِي هَذَا الْقُرْآنِ لِلنَّاسِ مِنْ

(1) Allah Shī ne Ya halitta mutāne, kuma Ya daukaka darajarsu, dōmin Yā sanya malā'iku su yi sujada ga ubansu Ādamu. Sabōda wannan sōyayyar kuma Ya hā su shari'ar da zā su bi su shiryu har su shiga Aljanna, amma sai suka ki, suka kōma wa Shaidan wanda yake shi ne farkon ma'kiyin ubansu, Ādamu, wanda ya ki yi wa sujada, har aka la'ane shi, sunā bin sa, shi da dhiyansa, alhālī kuwa bābu wani abin da zā su iya yi musu na alhēri kō na sharri, dūmin sū ma halitta ne kamarsu. Bā su san kōme ba a sama kō a Rāsa, kuma Allah bā Ya yin ma'amalar kōme da su. Wanda ya bi Shaidan ya har Allah, to, yā yi mugunyar musanya, kuma yā zālunci kansa kwarai.

(2) Maubikā sūnan wani rāfi ne na wuta, asalinsa daga 'Wabika, wātau yā halaka. Za a sanya wannan rāfi a tsakānin māsu bin Shaidan da sūrōrin gumāka, da wanda ya shirya musu gumākan, sunā bauta musu.

daga kōwane irin misālī ga mutāne (dōmin su gāne, su bi shari'a), kuma mutum yā kasance mafi yawan abu ga jidāli.⁽¹⁾

55. Kuma bābu abin da ya hana mutāne su yi īmāni a lōkacin da shiriya ta zo musu, kuma su nēmi gāfara daga Ubangijinsu, fāce hanyar farko⁽²⁾ ta je musu kō kuma azāba ta jē musu nau'i-nau'i.

56. Kuma ba Mu aika Manzanni ba fāce sunā māsū bāyar da bushāra kuma māsū gargadī, kuma wadanda suka kāfirta sunā jidāli da karyā dōmin su bāta gaskiya da ita, kuma suka riķi āyōyiNa da abin da aka yi musu gargadī da shi abin izgili.

57. Kuma wāne ne mafi zālunci daga wanda aka tunātar game da āyōyin Ubangijinsa, sai ya bijire daga barinsu, kuma ya manta abin da hannāyensa suka gabātar? Lalle ne Mū, Mun sanya abūbuwan rufi a kan zukātansu dōmin kada su fahimcē shi, kuma a cikin kunnuwansu (Mun sanya) wani nauyi, kuma idan kā kīrayē su zuwa ga shiriya, to, bā zā su shiryu ba, a sa'an nan, har abada.

58. Kuma Ubangijinka Mai gāfara ne, Ma'abūcin rahama. Dā Yanā kāma su sabōda abin da suka sanā'anta, lalle ne, dā Ya gaggauta

كُلِّ مَثَلٍ وَكَانَ الْإِنْسَانُ أَكْثَرَ شَيْءً
جَدَلًا ﴿٥٥﴾

وَمَا مَنَعَ النَّاسَ أَنْ يُؤْمِنُوا إِذْ جَاءَهُمْ
الْهُدَىٰ وَيَسْتَغْفِرُوا رَبَّهُمْ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمْ
سُنَّةٌ الْأَوَّلِينَ أَوْ يَأْتِيَهُمُ الْعَذَابُ قُبُلًا ﴿٥٦﴾

وَمَنْ أَرْسِلْ أَلْمُسْلِمِينَ إِلَّا مُبَشِّرِينَ
وَمُنْذِرِينَ وَيَجْعَلِ اللَّهُ لِلَّذِينَ كَفَرُوا
بِالْبَطْلِ لِيُتْحَاسِبُوا بِهِ الْحَقَّ وَاتَّخَذُوا آيَاتِي
وَمَا أَنْذَرُوا هُتُورًا ﴿٥٧﴾

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ ذُكِّرَ بِآيَاتِ رَبِّهِ
فَأَعْرَضَ عَنْهَا وَبِئْسَىٰ مَقَامًا يَدَّاهُ إِنَّا
جَعَلْنَا عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ
وَفِي أَذَانِهِمْ وَقْرًا وَإِنْ نَدَعُهُمْ إِلَى الْهُدَى
فَلَنْ يَهْتَدُوا إِذًا أَبَدًا ﴿٥٨﴾

وَرَبُّكَ الْغَفُورُ ذُو الرَّحْمَةِ لَوْ عَلِمَ خُدُوعُهُمْ
مَعَا كَسَبُوا الْعَجَلَ لَهُمُ الْعَذَابُ بَلْ لَهُمْ مَوْعِدٌ

(1) Jidāli, shī ne jāyayya, alhālī kuwa mutum yā san yanā kan karyā.

(2) Hanyar farko ita ce Allah Ya halaka su sabōda laifinsu, kō kuma azāba ta jē musu nau'i-nau'i, dōmin su Musulunta, sai karshe idan sun kī, a halaka su. Wadansu sun fassara 'Kubala' ko 'Kibala' da ta fuskance su bayyane, bisa ga karātun kalmar 'Rihala' da wasalin kasa, da ma'anar azaba.

azāba a gare su, Ā'a, sunā da lōka-
cin alkawari, (wanda) bā zā su sāmi
wata makōma ba, baicinsa.⁽¹⁾

59. Kuma waɗancan alƙaryu⁽²⁾
Mun halaka su, a lōkacin da suka yi
zālunci, kuma Muka sanya lōkacin
alkawarin, ga halaka⁽³⁾ su.

60. Kuma a lōkacin da Mūsā⁽⁴⁾
ya ce wa yāronsa, “Bā zan gushe ba
sai na isa mahadar tēku biyu, kō in
shūde da tafiya shekara da
shēkaru.”

61. To, a lōkacin da suka isa
mahadar tsakāninsu, sai suka man-
ta kīfinsu, sai ya kāma tafarkinsa a
cikin tēku kamar biga.

62. To, a lōkacin da suka wuce,
ya ce wa yāronsa, “Ka kāwo mana
kālācinmu. Lalle ne haƙīfa, mun
haɗu da wahala daga tafiyarmu
wannan.”

63. (Yāron) ya ce, “Kā gani! A
lōkacin da muka tattara zuwa ga
falalen nan, to, lalle nī, na manta
kīfin, kuma bābu abin da ya mantar
da nī shi, fāce Shaidan, dōmin kada

لَنْ يَجِدُوا مِنْ دُونِهِ مَوْيلًا ﴿٥٩﴾

وَبِكَ الْقَرْيَ أَهْلَكْنَاهُمْ لَمَّا ظَلَمُوا
وَجَعَلْنَا لِمَهْلِكِهِمْ مَوْعِدًا ﴿٦٠﴾

وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِفَتَاهُ لَا أَبْرَحُ حَتَّى أَبْلُغَ
مَجْمَعَ الْبَحْرَيْنِ أَوْ أَمْضِيَ حُقُبًا ﴿٦١﴾

فَلَمَّا بَلَغَا مَجْمَعَ بَيْنَهُمَا نَسِيَا حُوتَهُمَا
فَاتَّخَذَ سَمِيلُهُ فِي الْبَحْرِ سَرَبًا ﴿٦٢﴾

فَلَمَّا جَاوَزَا قَالَ لِفَتَاهُ إِنِّي خَشِيتُ أَنْ
تَقْبَلَنَا مِنْ سَفَرِنَا هَذَا نَصَبًا ﴿٦٣﴾

قَالَ أَرَأَيْتَ إِذْ أَوَيْنَا إِلَى الصَّخْرَةِ فَإِنِّي نَسِيتُ
الْحُوتَ وَمَا أَنَسِينِيهِ إِلَّا الشَّيْطَانُ أَنْ أَذْكُرَهُ

(1) Watau ba su da wata makōma su bar wannan lōkacin alkawarin saukar azābar.

(2) Alƙaryun Ādāwa da Samūdāwa da waɗansunsu.

(3) Kōme Allah zai yi, sai Yā sanya masa lōkacin aukuwarsa, kuma bā zai aukun ba
sai ajalın nan da Ya ambata masa ya zo.

(4) Shī ne Mūsā bn Imrān Manzon Banī Isrā'īla. Sababin wannan kīssa, an tambaye
shī ne. “Wāne ne ya fi ilmi a saninsa?” Sai ya ce, shī ne ya fi. Wannan jawābī nāsa gaskiya
ne, dōmin shī ne Manzon zāmaninsa, shī ne aka bai wa Attaura, kuma Allah Ya yi magana
da shi, sai dai ya mance bai ce Allah Ya fi sani ba, dōmin haƙa aka ce masa ya tafi nēman
ilmi ga wani mutum a magamar tēku biyu. Wannan bāwan Allah. Haliru ne. Yāron
Mūsā kuwa, shī ne Yūsha'u bn Nūnin, Manzon Allah a bāyan Mūsā. Kīfin kuma
na guzurinsu ne wanda Allah Ya umurce shi ya dāuka, sōyayye, kuma aka ce musu duka
inda yai rai, to, a nan ne Bāwan Allah yake, mai shirin kāra wa Mūsā ilmi. Mayar da
ilmi ga Allah, shī ne ladabin shari'a.

in tuna shi, sai ya kama tafarkinsa a cikin tēku, da māmāki!”

64. Ya ce, “Wancan ne abin da muka kasance munā bidā.” Sai suka kōma a kan gurābunsu, sunā bibiya.

65. Sai suka sāmī wani bāwa daga bāyinMu, Mun bā shi wata rahama⁽¹⁾ daga wurinMu, kuma Mun sanar da shi wani ilmi daga gunMu.

66. Mūsā ya ce masa, “Ko in bī ka a kan ka sanar da ni daga abin da aka sanar da kai na shiriya?”

67. Ya ce, “Lalle ne kai, bā zā ka iya yin haḡuri tāre da nī ba.

68. “Kuma yāya zā ka yi haḡuri a kan abin da ba ka kēwaye da shi ba ga jarraḡawa?”

69. Ya ce, “Za ka sāme ni, in Allah Yā so, mai haḡuri, kuma bā zan sāḡa maka ba ga wani umurni.”

70. Ya ce, “To, idan ka bī ni, to, kada ka tambaye ni daga kōme sai na lāḡarta maka ambato⁽²⁾ daga gare shi.”

71. Sai suka tafi, har a lōkacin da suka hau a cikin jirgi, ya hūje shi, ya ce, “Kā hūje shi dōmin ya nutsar da mutānensa? Lalle ne, haḡika, kā zo da wani babban abu!”

وَاتَّخَذَ سَبِيلَهُ فِي الْبَحْرِ عَجَبًا ﴿١٧﴾

قَالَ ذَلِكَ مَا كُنَّا نَبِغُ فَأَرْسَلْنَا عَلَىٰ آثَارِهِمَا قَصَصًا ﴿١٨﴾

فَوَجَدَا عَبْدًا مِنْ عِبَادِنَا الَّذِي نَفَعْنَاهُ مِنْ وَجْهَةِ رَبِّهِ
عِنْدَنَا وَعَلَّمْنَاهُ مِنْ لَدُنَّا عِلْمًا ﴿١٩﴾

قَالَ لَهُ مُوسَىٰ هَلْ أَتَعْبُكَ عَلَىٰ أَنْ تَعْلِمَنِي
مِمَّا عُلِّمْتَ رُشْدًا ﴿٢٠﴾

قَالَ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا ﴿٢١﴾

وَكَيْفَ تَصْبِرُ عَلَىٰ مَا أَلْحَقَ بِوَجْهِكَ خُبْرًا ﴿٢٢﴾

قَالَ سَتَجِدُنِي إِن شَاءَ اللَّهُ صَابِرًا وَلَا
أَعْصِي لَكَ أَمْرًا ﴿٢٣﴾

قَالَ فَإِنْ أَتَيْتَنِي فَلَا تُتَعَلَّىٰ عَنْ شَيْءٍ وَحَتَّىٰ
أُحَدِّثَ لَكَ مِنْهُ ذِكْرًا ﴿٢٤﴾

فَانْطَلَقَا حَتَّىٰ إِذَا رَكِبَا فِي السَّفِينَةِ خَرَقَهَا
قَالَ أَخْرِقْنَاهَا لِنُغْرِقَ أَهْلَهَا لَقَدْ جِئْتَنِي
شَيْئًا إِمْرًا ﴿٢٥﴾

(1) Rahama a nan ita ce Annabci sabōḡa cēwa kuma an bā shi ilmi daga gun Allah, kuma ya yi hukunci da shi. Ilmin ilhāma bā a yin hukunci da shi dōmin Annabāwa kawai Allah Ya tsare daga kuskure game da wahayi. Wannan ne bambanci bayyananne a tsakanin wahayin Annabci da wahayin walicci. Haka mu'ijiza da karāma, su duka sāḡawar al'ada ne, amma mu'ujizar Annabi an san zā ta zo daga bākin wanda aka yi dōminsa, amma karāma bāhu mai saninta, sai tā auku. Sabōḡa waliyyi bā ya iya yin tākara, amma annabi yana iya yin tākara a kan maḡiyansa.

(2) Watau sai nā gaya maka hukuncinsa da kaina, kuma nā ambace shi da kaina.

72. Ya ce, “Ashe, ban ce, lalle kai, bā zā ka iya yin haḳuri tāre da nī ba?”

73. Ya ce, “Kada ka kâma ni da abin da na manta, kuma kada ka kallafa mini tsanani ga al'amarīna.”

74. Sai suka tafi, har suka haḳu da wani yāro, sai ya kashe shi. Ya ce, “Ashe, kâ kashe rai tsarkakakke, bā da wani rai ba? Lalle ne, haḳīka, kâ zo da wani abu na kyāma.”

75. Ya ce, “Shin, ban ce maka ba, lalle ne kai bā zā ka iya yin haḳuri tāre da nī ba?”

76. Ya ce, “Idan na tambaye⁽¹⁾ ka daga wani abu a bāyanta, to, kada ka abūce ni. Lalle ne, kâ isa ga iyakar uzuri daga gare ni.”

77. Sai suka tafi, har a lōkacin da suka je wa mutānen wata alḳarya, suka nēmi mutānenta da su bā su abinci, sai suka kī su yi musu liyāfa. Sai suka sāmi wani bango a cikinta yanā nufin ya karye, sai (Haliru) ya tayar da shi mīke. (Mūsā) ya ce, “Dā kâ so, lalle ne dā kâ karbī ijāra a kansa.”

78. Ya ce, “Wannan shi ne rabuwar tsakanina da tsakaninka. Zā ni gaya maka fassarar abin da ba ka iya yin haḳuri ba a kansa.

قَالَ أَلَمْ أَقُلْ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا ﴿٧٢﴾

قَالَ لَا تَأْخُذْ بَعِثْ إِلَيَّ نَبِيًّا وَلَا تَرْهِقْنِي مِنْ أَمْرِي عُسْرًا ﴿٧٣﴾

فَأَنطَلَقَا حَتَّى إِذَا أَتَيَا أَهْلًا فَقَتَلَهُ قَالَ أَقْتَلْتَنَافَسَارِكَيْتَهُ يُغَيِّرُ نَفْسِي أَفَدَجِجْتُ شَيْئًا تُكْكِرُ ﴿٧٤﴾

* قَالَ أَلَمْ أَقُلْ لَّكَ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا ﴿٧٥﴾

قَالَ إِنْ سَأَلْتَنِي عَنْ شَيْءٍ بَعْدَ هَٰذَا فَلَا تُصَلِّحْنِي قَدْ بَلَغْتَ مِنْ لَدُنِّي عُذْرًا ﴿٧٦﴾

فَأَنطَلَقَا حَتَّى إِذَا أَتَيَا أَهْلَ قَرْيَةٍ اسْتَطْعَمَا أَهْلُهَا فَأَبْرَأَ أَنْ يُلْقِيَهُمَا فَرَجَدَا فِيهَا جِدَارًا يُرِيدُ أَنْ يَنْقَضَ فَأَقَامَهُ قَالَ لَوْ شِئْتَ لَتَجَدَّتْ عَلَيْهِ أَجْرًا ﴿٧٧﴾

قَالَ هَٰذَا فِرَاقُ بَيْنِي وَبَيْنِكَ سَأُنَبِّئُكَ بِتَأْوِيلِ مَا لَمْ تَسْطِعْ عَلَيْهِ صَبْرًا ﴿٧٨﴾

(1) Mūsā ya kâsa yin haḳuri a bāyan ya yi alḳawura cēwa zai yi haḳuri, sabōda ba yā halatta ga mutum ya ga abin da ya sāba wa shari'a, sa'an nan ya yi shiru. Dā zai halatta a yi shiru, dā Mūsā bai yi magana ba ga aikin mālamin da Allah Ya umurce shi da ya tafi ya karbo ilmi daga gare shi, a bāyan Yā gaya masa cēwa, Yā bā shi wani ilmi daga gare Shi. Dōmin sharadin da ya sāba wa shari'a warwararre ne. Sabōda haka Allah bai zargi Mūsā ba a bayan sun rabu. Sāke munkar wājibi ne a cikin ladubban shari'a gwargwadoon hālā, kamar yadda yake a cikin Hadīsi. Ana gabatar da hukuncin da ya fi tsanani.

79. “Amma jirgin, to, ya zama na waɗansu matalauta ne, sunā aiki⁽¹⁾ a cikin tēku, sai na yi niyyar in aibanta shi, alhāli kuwa wani Sarki ya kasance a gaba gare su, yanā karbēwar kōwane jirgi (lāfi-yayye) da k̄wāce.

80. “Kuma amma yaron, to, uwāyensa sun kasance mūminai, to, sai muka ji tsōron ya kallafa musu kangara da k̄āfirci.

81. “Sai muka yi nufin Ubangi-jinsu Ya musanya musu mafi alhēri daga gare shi ga tsarkakuwa, kuma mafi kusantar tausayi.

82. “Kuma amma bangon, to, yā kasance na waɗansu yāra biyu ne, marāyu a cikin birnin, kuma akwai wata taska tāsū a karkashinsa, kuma ubansu ya kasance sālihin mutum⁽²⁾ ne, dōmin haka Ubangi-jinka Ya yi nufin su isa iyākar karkinsu, kuma sū, su fitar da taskarsu, sabōda rahama ne daga Ubangi-jinka. Kuma ban yi shi ba daga umurnīna. Wancan shi ne fassarar abin da ba ka iya yin haƙuri ba a kansa.”

أَمَّا السَّفِينَةُ فَكَانَتْ لِمَسْكِينٍ يَعْمَلُونَ
فِي الْبَحْرِ فَأَرْدَتْ أَنْ أَعْيِبَهَا وَكَانَ وَرَاءَهُمْ
مَلِكٌ يَأْخُذُ كُلَّ سَفِينَةٍ غَصْبًا ﴿٧٩﴾

وَأَمَّا الْغُلَامُ فَكَانَ أَبَوَاهُ مُؤْمِنَيْنِ فَخَشِينَا أَنْ
يَرَهُمَا طَغْيَيْنَا وَكُفْرًا ﴿٨٠﴾

فَأَرْدْنَا أَنْ نَبْدُلَهُمَا رُحْمًا حَتَّىٰ آمَنَهُ زُكُوةً
وَأَقْرَبَ رُحْمًا ﴿٨١﴾

وَأَمَّا الْجِدَارُ فَكَانَ لِغُلَامَيْنِ يَتِيمَيْنِ فِي
الْمَدِينَةِ وَكَانَ تَحْتَهُ كَنْزٌ لَهُمَا وَكَانَ أَبُوهُمَا
صَالِحًا فَأَرَادَ رَبُّكَ أَنْ يَبْلُغَا أَشُدَّهُمَا
وَيَسْتَفْرِجَا نَبْذَلُهُمَا رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ
وَمَا فَعَلْتُهُ عَنْ أَمْرِي ذَلِكَ تَأْوِيلُ مَا لَمْ
تَسْطِعْ عَلَيْهِ صَبْرًا ﴿٨٢﴾

(1) Watau wani kamfani ne na matalauta, sunā sana'ar ɗaukar kāya a cikin tēku. Sharika watau kamfani a ciniki ya halatta da sharuɗɗansa.

(2) Wannan ya nuna cēwa kirkin uba yanā amfānin diyansa, haka gari nā daraja sabōda sāmūn mutānen kirki a cikinsa, kamar yadda yake kasanta da kasancin mazaunansa bisa dalilin da farko an kira garin 'alƙarya' sabōda rōwar mazauna, kuma aka kira shi Madīna sabōda darajar yāran nan biyu da ubansu da taskarsu. Alƙarya ita ce karamin gari watau Rauye, kuma Madīna ita ce babban gari.

83. Kuma suna tambayar ka daga Zulkarnaini,⁽¹⁾ ka ce, “Zan karanta muku ambato daga gare shi.”

84. Lalle ne Mû, Mun bã shi mulki a cikin ƙasa, kuma Muka bã shi daga kôwane abu, hanya (zuwa ga murâdinsa).

85. Sai ya bi hanya.

86. Har a lôkacin da ya isa ga mafâɗar rânâ, kuma ya sâme ta tanâ ɓacêwa a cikin wani ruwa mai baƙar lâkâ, kuma ya sâmi waɗansu mutâne a wurinta. Muka ce, “Yâ Zulkarnaini, imma dai ka azabtar, kuma imma ka riƙi kyautatâwa a cikinsu.”

87. Ya ce, “Amma wanda ya yi zâlunci, to, zâ mu azabta shi, sa'an nan a mayar da shi zuwa ga Ubangi-jinsa, sai kuma Ya yi masa azâba, azâba abar ƙyâma.

88. “Kuma amma wanda ya yi ïmâni kuma ya aikata aikin ƙwarai, to, zâ mu yi sakamako a gare shi (watau kyauta) mai kyau,⁽²⁾ kuma zâ mu gaya masa sauki daga umurninmu.”

89. Sa'an nan kuma ya bi hanya.

وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْقَرْيَتَيْنِ قُلْ سَأَتْلُوهُنَّ عَلَيْكُمْ مِنْهُ ذِكْرًا ۝٨٣

إِذَا مَكَاتُ الْهُ فِي الْأَرْضِ وَأَنْزِلْنَاهُ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ سَبَبًا ۝٨٤

فَاتَّبَعَ سَبَبًا ۝٨٥
حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ مَغْرِبَ الشَّمْسِ وَجَدَهَا تَغْرُبُ فِي عَيْنٍ حَمِئَةٍ وَوَجَدَ عِنْدَهَا قَوْمًا قُلْنَا يَا الْقَرْيَتَيْنِ إِمَّا أَنْ نُعَذِّبَ لَكُمْ أَنْ تَنْخَظَ فِيهِمْ حُسْنًا ۝٨٦

قَالَ أَمَّا مَنْ ظَلَمَ فَسَوْفَ نُعَذِّبُهُ ثُمَّ يُرَدُّ إِلَىٰ رَبِّهِ فَيُعَذِّبُهُ عَذَابًا ثَكْرًا ۝٨٧

وَأَمَّا مَنْ آمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَهُ جَزَاءُ الْحُسْنَىٰ ۝٨٨
وَسَنَقُولُ لَهُ مِنْ أَمْرِنَا يُسْرًا ۝٨٩

ثُمَّ اتَّبَعَ سَبَبًا ۝٩٠

(1) Zulkarnaini an ce Sarki ne yanã bin shari'ar Ibrâhîm, ga hannunsa ya musulunta, sūnansa Askandar. Haliru Wazirinsa ne yanã tafiya a gaban yâkinsa, kuma ɗan innarsa, watau ɗan Khâlarsa ne. Shi ne ya gîna Askandariyya. Sai dai ga maganar akwai warware jûna. Allah Ya sani. Abin da ke a gabâninmu a nan, shi ne sanin cêwa Allah Yâ bã shi mulki, ya kô yi shi bisa shari'a, ya yi ƙarfi, da ƙarfin Allah.

(2) Kyautâ mai kyau a nan bã Aljanna ba ce, dômin maganar ta Zulkarnaini ce, idan ya ci ƙasa, yanã iya sanya mâsu ïmâninta a cikin hâli mai kyau. Amma idan an ɗauki maganar, ta Allah ce, a cikin maganar Zulkarnaini ga ƙâfiri, to, a nan 'mai kyau' sai ta zama Aljanna ke nan.

90. Har a lõkacin da ya isa ga mafitar rānā, ya sāmē ta tanā fita a kan wadansu mutāne (wadanda) ba Mu sanya musu wata kāriya ba daga barinta.

91. Kamar wancan, alhāli kuwa, hakika, Mun kēwaye da jarrabāwa ga abin da ke gunsa.

92. Sa'an nan kuma ya bi hanya.

93. Har a lõkacin da ya isa a tsakānin duwātsu biyu, ya sāmī wadansu mutāne daga gabāninsu. Ba su yi kusa su fahimci magana ba.

94. Suka ce, “Yā Zulkarnaini! Lalle ne Yājūja da Mājūja māsu barna ne a cikin kasa. To, ko zā mu sanya harāji sabōda kai, a kan ka sanya wani danni a tsakāninmu da tsakāninsu?”

95. Ya ce, “Abin da Ubangijina Ya mallaka mini, a cikinsa yā fi zama alhēri. Sai ku taimake ni da karfi, in sanya babbar katanga a tsakāninku da tsakāninsu.

96. “Ku kāwo mini guntāyen ba-kin karfe”. (Suka kai masa) har a lõkacin da ya daidaita a tsakānin duwātsun biyu (ya sanya wutā a cikin karfen) ya ce, “Ku hūra (da zugāzugai).” Har a lõkacin da ya mayar da shi wutā, ya ce, “Ku kāwo mini gaci (narkakke) in zuba a kansa.”

97. Dōmin haka bā za su iya hawansa ba, kuma bā zā su iya hujēwa gare shi ba.

98. Ya ce, “Wannan wata raha-
ma ce daga Ubangijina. Sai idan

حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ مَطْلِعَ الشَّمْسِ وَجَدَهَا تَطْلُعُ عَلَىٰ قَوْمٍ لَّمْ يَجْعَلِ لَهُمْ مِنْ دُونِهَا سَبِيلًا ﴿٩٠﴾

كَذَٰلِكَ وَقَدْ أَحَطْنَا بِمَا لَدَيْهِ خُبْرًا ﴿٩١﴾

ثُمَّ اتَّبَعَ سَبِيلًا ﴿٩٢﴾

حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ بَيْنَ السَّدَّيْنِ وَجَدَ مِنْ دُونِهِمَا قَوْمًا لَا يَكَادُونَ يَفْقَهُونَ قَوْلًا ﴿٩٣﴾

قَالُوا يَٰذَا الْقَرْنَيْنِ إِنَّ يَأْجُوجَ وَمَأْجُوجَ مُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ فَهَلْ نَجْعَلُ لَكَ خَرْجًا عَلَىٰ أَنْ تَجْعَلَ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمْ سَدًّا ﴿٩٤﴾

قَالَ مَا مَكْنِيَ فِيهِ رَبِّي خَيْرٌ فَأَعِينُونِي بِقُوَّةٍ أَجْعَلْ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ رَدْمًا ﴿٩٥﴾

ءَأَتُونِي زُبَرَ الْحَدِيدِ حَتَّىٰ إِذَا سَاوَىٰ بَيْنَ الصَّدَفَيْنِ قَالَ انْفُخُوا حَتَّىٰ إِذَا جَعَلَهُ نَارًا قَالَ ءَأَتُونِي أُفْرِغَ عَلَيْهِ قَطْرًا ﴿٩٦﴾

فَمَا اسْتَطَاعُوا أَنْ يَظْهَرُوهُ وَمَا اسْتَطَاعُوا لَهُ نَقْبًا ﴿٩٧﴾

قَالَ هَٰذَا رَحْمَةٌ مِنِّي فَإِنَّا جَاءَ وَعْدُ رَبِّي جَعَلَهُ

wa'adin⁽¹⁾ Ubangijina yā zo, ya mayar da shi nikakke. Kuma wa'adin Ubangijina ya kasance tabbatacce.”

99. Kuma Muka bar sāshensu a rānar nan, yanā garwaya a cikin sāshe, kuma aka būsā a cikin kaho, sai muka tāra su, tārawa.⁽²⁾

100. Kuma Muka gitta Jahan-nama, a rānar nan ga kāfirai git-tāwa.

101. Waɗanda idānunsu suka kasance a cikin rufi daga tunā⁽³⁾ Ni, kuma sun kasance bā su iya saurā-rāwa.

102. Shin fa, waɗanda suka kā-firta sun yi zaton (daidai ne) su riƙi waɗansu bāyīNa,⁽⁴⁾ majiɓinta bai-ciNa? Lalle ne, Mun yi tattalin Jahannama ta zama liyāfa ga kā-firai.

103. Ka ce, “Kō mu gaya muku game da mafifita hasāra ga ayyuka?”

ذَكَرْنَا وَكَانَ وَعْدُنَا بِحَقِّكَ ۝

وَتَرَكْنَا بَعْضَهُمْ يَوْمَئِذٍ يَمُوجُ فِي بَعْضٍ وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَجَمَعْنَاهُمْ جَمْعًا ۝

وَعَرَّضْنَا جَهَنَّمَ يَوْمَئِذٍ لِلْكَافِرِينَ عَرْضًا ۝

الَّذِينَ كَانَتْ أَغْيُثُهُمْ فِي غَطَاوَعٍ ذِكْرِي وَكَانُوا لَا يَسْتَطِيعُونَ سَبْعًا ۝

أَلْقَيْتُ الَّذِينَ كَفَرُوا أَن يَتَّخِذُوا عِبَادِي مِن دُونِي آلِهَةً إِنَّا أَتَّخَذْنَا جَهَنَّمَ لِلْكَافِرِينَ نُزُلًا ۝

قُلْ هَلْ يَسْتَعِينُكُمُ الْآخِسِينَ آفَةً ۝

(1) Wa'adin Ubangiji da fitōwar Yājūj da Mājūj. A yanzu hābu wanda ya san inda suke zaune, sai Allah.

(2) Allah Ya nūna yadda hālin da Zulʿarnaini ya bar Yājūj da Mājūj, watau sun garwaya a cikin jūnansu, sa'an nan kuma wannan ma'anar aka bāyar da ita ga mutāne waɗanda ke bin son ransu, bā su bin shari'ar Allah, sunā hargitse a tsakaninsu, har a yi būsar farko, su mutu, kuma a yi būsā ta biyu su tāshi a cikin hargitsinsu, sai kuma a gitta Jahannama gaba gare su.

(3) Zikr — tunāwa — shi ne Alkur'āni da abin da ya tāra na ibāda da sauran ma'āmalōli, dukansu ibāda ne, matuƙar an bi abin da Allah Ya ajiye a cikinsu na hukunce-hukunce.

(4) Waɗanda suka riƙi wasu bāyin Allah, sunā bauta musu, kamar Yahūdu māsu bauta wa Uzairu da Nasāra māsu bauta wa Īsā da wasu Musulmi māsu bauta wa wasu sālihai, sun zama kāfirai. Ma'anar bautawar shi ne su ƙirƙira wasu hukunce-hukunce kō wasu sifōfi waɗanda suka sāba wa maganar Alkur'āni da Hadīsi, sa'an nan su jingina su zuwa ga waɗannan bāyin Allah, su bi su da su.

104. “Wadanda aikinsu ya face a cikin rāyuwar dūniya, alhāli kuwa sunā zaton lalle ne sū, sunā kyautata (abin da suke gani) aikin kwarai?”

105. Wadancan ne wadanda suka kāfirta da āyōyin Ubangijinsu, da kuma haɗuwa da Shi, sai ayyukansu suka bāci. Sabōda haka bā zā Mu tsayar musu da awo⁽¹⁾ ba a Rānar Kiyāma.

106. Wancan ne, sakamakonsu shi ne Jahannama, sabōda kāfircinsu, kuma suka riƙi āyōyiNa da ManzanniNa abin izgili.

107. Lalle ne, wadanda suka yi imāni kuma suka aikata ayyuka na kwarai, Aljannar Firdausi ta kance ita ce liyafa a gare su.

108. Suna madawwama a cikinta, bā su nēman makarkata daga barinta.

109. Ka ce, “Dā tēku⁽²⁾ ta kance tawada ga (rubūtan) kalmōmin Ubangijina, lalle ne dā tēkun tā kāre a gabānin kalmōmin Ubangijina su kāre, kuma kō da mun jē da misālinsa dōmin kāri.”

110. Ka ce, “Nī, mutum ne kawai kamarku, anā yin wahayi zuwa gare ni cewa: Lalle ne, Abin bauta-warku, Abin bautawa Guda ne,

الَّذِينَ صَبَلْ سَعِيَهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ يَحْسَبُونَ
أَنَّهُمْ يُخْسِبُونَ صُعَا ۝

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا وَرَبِّهِمْ وَلِقَائِهِمْ
فَقَبِلَتْ أَنْعَامُهُمْ فَلَا تُقِيمُ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ
وَزَنًا ۝

ذَٰلِكَ جَزَاءُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَأَخَذُوا عٰلِي
وَرُسُلِي هُزُؤًا ۝

إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَانَتْ لَهُمْ
جَنَّاتُ الْفِرْدَوْسِ نُزُلًا ۝

خَالِدِينَ فِيهَا لَا يَدْخُلُونَهَا أَحَدٌ ۝

قُلْ لَوْ كَانَ الْبَحْرُ مَدَادًا لَكُنْتُ رَبِّي لَنَفِدَ الْبَحْرُ
قَبْلَ أَنْ تَفِدَ كُلُّهُ رَبِّي وَلَوْ جِئْتُ بِمِثْلِهِ
مَدَدًا ۝

قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمُ اللَّهُ
وَجِدْتُ قَوْمًا كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِمْ فَلْيَعْمَلْ

(1) Watsu ko aunawa bā zā a yi ba balle a daidaita ma'auni.

(2) Ma'anar āyar nan ita ce Allah ne Mafi sani. Imin Allah bā shi da iyāka, kō kalmōmin da suka dauki ma'anōninsa, bā zā a iya rubuta su ba, balle ma'anōnin da ke cikinsu. Sabōda haka abin da ke hankali ga mutum, shi ne ya yi aiki da ɗan ilmin da Allah Ya umurce shi da aiki da shi. Idan ya nēmi ya wuce nan, to, ya balakar da kansa dōmin bai san inda zai fāda ba. Wannan ilmin shi ne shari'a da aiki da ita.

sabōda haka wanda ya kasance
yanā fātan haɗuwa da Ubangijinsa,
to, sai ya yi aiki na kwarai. Kuma
kada ya haɗa kōwa ga bauta wa
Ubangijinsa.”⁽¹⁾

عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا ﴿١٩﴾



Tanā karantar da hikimar sāmun dīya da 'ya'ya ga mutāne da
tsarkake Allah daga haka.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. R.H.Y.Ī.Š.

2. Ambaton rahamar Ubangijin-
ka ne ga BawanSa Zakariyya.

3. A lōkacin da ya kirāyi
Ubangijinsa, kira bōyayye.

4. Ya ce, “Yā Ubangijina! Lalle
ne nī, kashi na daga gare ni ya yi
rauni, kuma kaina ya kunnu da
furfura, kuma ban kasance maras-
hin arziki ba game da kiranKa, yā
Ubangiji!

كَهَيِّصٍ ﴿١٩﴾

ذِكْرُ رَحْمَتِ رَبِّكَ عَبْدُكَ زَكَرِيَّا ﴿٢٠﴾

إِذْ نَادَى رَبَّهُ رَيْدًا خَفِيًّا ﴿٢١﴾

قَالَ رَبِّ إِنِّي وَهَنَ الْعَظْمُ مِنِّي وَاسْتَعَلَ

الرَّأْسُ شَيْبًا وَلَمْ أَكُنْ بِدُعَايِكَ رَبِّ

شَقِيًّا ﴿٢٢﴾

(1) Wannan āya, a dūnkule, ta tāra dukan abin da ke cikin sūrar. Allah Ya shiryar da
mu, ga kadaita Shi ga ibāda, da yin ibadar, kuma yadda Allah Ya ce a yī ta, ga mai tsammānin
raho a Lāhira. Wanda ba ya tsammānin rabon Lāhira, ya tsaya ga dūniya mai gushēwa da
sauri, to, shī bā a shiga batunsa ba.

5. “Kuma lalle nī, na ji tsōron⁽¹⁾ dangi a bāyāna, kuma mātāta ta kasance bakarāriya! Sai ka bā ni wani mataimaki daga wajenKa.

6. “Ya gājē ni, kuma ya yi gādo daga gidan Yākūba. Kuma Ka sanya shi yardajje, yā Ubangiji!”

7. (Allah Ya karɓa) “Yā Zakariyya! Lalle ne Mū, Munā yi maka bushāra da wani yāro, sunansa Yahaya. Ba Mu sanya masa wani takwara ba a gabāni.”

8. Ya ce, “Yā Ubangijīna! Yāya wani yāro zai kasance a gare ni, alhāli kuwa mātāta ta kasance bakarāriya, kuma gā shi nā kai ga matuka ta tsūfa?”

9. Ya ce, “Kamar wancan Ubangijinka Ya ce. Shī a gare Ni mai sauƙi ne, kuma haƙiƙa Na halitta ka a gabānin haka, alhāli ba ka kasance kōme ba.”

10. Ya ce, “Yā Ubangijina! Ka sanya mini alāma.” Ya ce, “Ala-marka ita ce ka kāsa yi wa mutāne magana a darūruwa uku daidai.”

11. Sai ya fita a kan mutānensa daga masallāci, sa'an nan ya yi ishāra zuwa gare su da cēwa, “Ku yi tasbihi sāfe da yamma.”

12. Yā Yahaya! Ka kāma littāfi da ƙarfi. Kuma Muka bā shi hukunci yanā yāro.⁽²⁾

وَلَمَّا خِفَتْ الْمَرْأَى مِنْ وَرَأَى وَكَانَتْ
أَمْرًا عَاقِرًا قَهَبَ لِي مِنْ لَدُنْكَ وَلِيًّا ۝

يَرْثِي وَيَرْثِي مِنْ أَلٍ يَعْقُوبَ وَاجْعَلْهُ
رَبِّ رَضِيًّا ۝

يَنْزَكِرِينَ إِيَّاكَ تَنْبِشُرُكَ يُعَلِّمُهُ
يَحْيَى لَمْ تَجْعَلْ لَهُ مِنْ قَبْلُ سَمِيًّا ۝

قَالَ رَبِّ أَنَّى يَكُونُ لِي غُلَامٌ وَكَانَتْ
أَمْرًا عَاقِرًا وَقَدْ بَلَغَتْ مِنَ الْكِبَرِ
عَيْنًا ۝

قَالَ كَذَلِكَ قَالَ رَبُّكَ هُوَ عَلَى هَيْئٍ
وَقَدْ خَلَقْنَاكَ مِنْ قَبْلُ وَلَمْ تَكُ
شَيْئًا ۝

قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِي آيَةً قَالَ آيَتُكَ
أَلَّا تُكَلِّمَ النَّاسَ ثَلَاثَ لَيَالٍ سَوِيًّا ۝

فَخَرَجَ عَلَى قَوْمِهِ مِنَ الْمِحْرَابِ فَأَوْحَى
إِلَيْهِمْ أَن سَبِّحُوا بُكْرَةً وَعَشِيًّا ۝

يَتَّبِعِي خُذِ الْكِتَابَ بِقُوَّةٍ وَآتَيْنَاهُ
الْحُكْمَ صَبِيًّا ۝

(1) Amfānin sūmun dā ga mutumin kirki shi ne dōmin ya gāji kirkun kuma ya taimaki sauran danginsa, ya rāyar da gida. Kuma wanda ba mutumin kirki ba yana yiwuwa ya sāmi ɗan kirki mai shiryar da shi zuwa ga hanyar ƙwarai.

(2) Yahaya ɗan Zakariyya, shi ne Annabī da aka bai wa hukunci tun yanā yāro. Kuma shi ne mai bāyar da bushāra da Īsa, amincin Allah ya tabbata a gare su.

13. Kuma (Muka sanya shi) abin girmamāwa daga gunMu, kuma mai albarka, kuma ya kasance mai dā'a da takawa.

14. Kuma mai biyayya ga mahaifansa biyu, kuma bai kasance mai girman kai mai sābo ba.

15. Kuma aminci ya tabbata a gare shi a rānar da aka haife shi da rānar da yake mutuwa da rānar da ake tayar da shi yanā mai rai.

16. Kuma ka ambaci Maryamu⁽¹⁾ a cikin Littāfi, a lōkacin da ta tsallake daga mutānenta a wani wuri, a gēfen gabas.

17. Sa'an nan ta riƙi wani shā-maki daga barinsu. Sai Muka aika rūhinMu zuwa gare ta. Sai ya bayyana a gare ta da siffar mutum madaidaci.

18. Ta ce, "Lalle nĩ, inā nēman tsari ga Mai rahama daga gare ka, idan ka kasance mai tsaron addini!"

19. Ya ce, "Abin sani kawai, ni Manzon Ubangijinki ne dōmin in bāyar da wani yāro tsarkakke gare ki."

20. Ta ce, "A inā yāro zai kasance a gare ni alhāli kuwa wani mutum bai shāfe nĩ ba, kuma ban kasance kāruwa ba?"

21. Ya ce, "Kamar wancan Ubangijinki Ya ce, 'Shi a gare Ni

وَحَاتَانِ لَدُنَّا وَزَكَاةً وَكَانَ تَقِيًّا ۝١٣

وَسَرَّأُولَدُيْهِ وَلَمْ يَكُنْ جَبَّارًا عَصِيًّا ۝١٤

وَسَلَّمَ عَلَيْهِ يَوْمَ وُلِدَ وَيَوْمَ يَمُوتُ وَيَوْمَ يُبْعَثُ حَيًّا ۝١٥

وَأَذْكُرُ فِي الْكِتَابِ مَرْيَمَ إِذِ اتَّخَذَتْ مِنْ أَهْلِهَا مَكَانًا شَرْفِيًّا ۝١٦

فَاتَّخَذَتْ مِنْ دُونِهِمْ حِجَابًا فَأَرْسَلْنَا إِلَيْهَا رُوحَنَا فَتَمَثَّلَ لَهَا بَشَرًا سَوِيًّا ۝١٧

قَالَتْ إِنِّي أَعُوذُ بِالرَّحْمَنِ مِنْكَ إِنْ كُنْتَ نَقِيًّا ۝١٨

قَالَ إِنَّمَا أَنَا رَسُولُ رَبِّكِ لِأَهَبَ لَكِ غُلَامًا زَكِيًّا ۝١٩

قَالَتْ أَنَّى يَكُونُ لِي غُلَامٌ وَلَمْ يَمَسِّنِي بَشَرٌ وَلَمْ أَكُ بَغِيًّا ۝٢٠

قَالَ كَذَلِكَ قَالَ رَبُّكِ هُوَ عَلَى هَيْنٍ ۝٢١

(1) An fāra da kīssar Maryamu dōmin a nūna sakamakon da aka yi mata da sāmun ɗan kirkī sabōda kasancēwarta mutumiyar kirkī, kuma da nūna cēwa Annabi Īsa hā ɗan Allah ha ne.

mai sauƙi⁽¹⁾ ne. Kuma dōmin Mu sanya shi wata alāma ga mutāne, kuma wata rahama ce daga gare Mu.’ Kuma abin yā kasance wani al’amari hukuntacce.”

22. Sai ta yi cikinsa, sai ta tsallake da shi ga wani wuri mai nisa.

23. Sai nāƙuda ta kai ta zuwa ga wani kututturun dabīniya, ta ce, “Kaitona, dā dai na mutu a gabānin wannan kuma na kasance wani abu wulakantacce wanda aka manta!”

24. Sai (yāron da ta haifa) ya⁽²⁾ kira ta daga ƙarƙashinta, “Kada ki yi baƙin ciki! Haƙiƙa Ubangijinki Ya sanya wani marmaro a ƙarƙashinki.

25. “Kuma ki girgiza zuwa gare ki game da kututturun dabīnon ya zuba a kanki yanā ‘ya’yan dabīno, rufabi nunannu.

26. “Sai ki ci, kuma ki sha, kuma ki ji sanyi ga idānunki.⁽³⁾ To, idan kin ga wani ɗaya daga mutāne, sai ki ce, ‘Lalle nī, na yi alwāshin azumi dōmin Mai rahama, sabōda haka bā zan yi wa wani mutum magana ba’.”

وَلَنَجْعَلَنَّهَا آيَةً لِلنَّاسِ وَرَحْمَةً مِنَّا
وَكَانَ أَمْرًا مَّقْضِيًّا ﴿١٩﴾

*فَحَمَلَتْهُ فَانْتَبَدَتْ بِهِ ۖ مَكَانًا قَصِيًّا ﴿٢٠﴾

فَأَجَاءَهَا الْمَخَاضُ إِلَى جِذْعِ النَّخْلِ
قَالَتْ يَلَيْتَنِي مِتُّ قَبْلَ هَذَا وَكُنْتُ
نَسِيًّا مَنْسِيًّا ﴿٢١﴾

فَتَادَّهَا مِنْ تَحْتِهَا ۖ أَلَّا تَحْزَنِي قَدْ جَعَلَ رَبُّكِ
تَحْتَكِ سَرِيًّا ﴿٢٢﴾

وَهَرَىٰ إِلَيْكِ جِذْعُ النَّخْلِ تُسْقِطُ عَلَيْهِ
رُطَبًا جَنِيًّا ﴿٢٣﴾

فَكُلِي وَاشْرَبِي وَفَرِّي عَيْنًا ۖ فَإِمَّا تَرَيَنَّ مِنَ
الْبَشَرِ أَحَدًا فَقُولِي إِنَّي نَذَرْتُ لِلرَّحْمَنِ
صَوْمًا فَلَنْ أُكَلِّمَ الْيَوْمَ إِنْسِيًّا ﴿٢٤﴾

(1) Malā'ikin da ya je ga Maryama a cikin sūrar mutum Jibrīlu ne. Yā hūra a cikin wuyan rīgarta, sai ta yi ciki da Īsa.

(2) Annabi Īsā, amincin Allah ya tabbata a gare shi, ya fāra magana ga uwarsa tun a lōkacin da aka haife shi yanā a ƙarƙashin uwarsa. Gudānar ruwan marmaro a ƙarƙashinta da fitar da ‘ya’yan dabīno daga kututturun dabīno, alāmu ne māsu nūna cewa Allah nā iya halitta jāriri hā da uba ba, kuma Yanā tayar da matattu daga ƙabarinsu bā da wata wahala ba.

(3) Jin sanyi ga idānu shī ne farin cikin sabōda sāmuni haihuwa. Ga ibādar Banī Isrā'īla, mai azumi bā ya yin magana, amma ga Musulunci Allah Ya shāfe wannan hukunci. Mai azumi yanā magana sai dai anā son ya kama bākinsa daga maganar da bā ta ibāda ba.

27. Sai ta je wa mutānenta tanā dauke da shi. Suka ce, “Yā Maryamu! Lalle ne, haḳīka, kin zo da wani abu mai girma!”

28. “Yā ‘yar’uwar Hārūna! Ubanki bai kasance mutumin alfāsha ba, kuma uwarki ba ta kasance kāruwa ba.”

29. Sai ta yi ishāra zuwa gare shi, suka ce, “Yāya zā mu yi magana da wanda ya kasance a cikin shimfidar tsumma yanā jāriri?”

30. Ya ce, “Lalle ne, nī bāwan Allah ne, Allah Yā bā ni Littāfi kuma Ya sanya ni Annabi.”⁽¹⁾

31. “Kuma Yā sanya ni mai albarka a inda duk na kasance, kuma Ya umurce ni da yin salla da zakka matuƙar inā da rai.

32. “Kuma mai biyayya ga uwāta, kuma bai sanya ni mai kaushin zūciya ba marashin alhēri.

33. “Kuma aminci ya tabbata a gare ni a rānar da aka haife ni da rānar da nake mutūwa da rānar da ake tāyar da ni inā mai rai.”

34. Wancan ne Īsā ɗan Maryamu, maganar gaskiya wadda suke shakka a cikinta.

35. Bā ya kasancēwa ga Allah Ya riƙi wani ɗā.⁽²⁾ Tsarki ya tabbata a

فَأَتَتْ بِهِ قَوْمَهَا تَحْمِيْلُهُ قَالُوا يَمْزِغُ لَكُمْ
جِنَّتٍ شَيْئًا فَرِيًّا ﴿٢٧﴾

يَا أَخْتِ هَؤُلَاءِ مَا كَانَ أَبُوكَ أَمْرًا سَوِيًّا
وَمَا كَانَتْ أُمُّكَ بَعِيًّا ﴿٢٨﴾

فَأَشَارَتْ إِلَيْهِ قَالُوا كَيْفَ نَكُونُ لَكَ فِي
الْمَهْدِ صَبِيًّا ﴿٢٩﴾

قَالَ إِنِّي عَبْدُ اللَّهِ ءَاتَنِي الْكِتَابَ وَجَعَلَنِي
نَبِيًّا ﴿٣٠﴾

وَجَعَلَنِي مُبَارَكًا أَيْنَ مَا كُنْتُ وَأَوْصَانِي
بِالصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ مَا دُمْتُ حَيًّا ﴿٣١﴾

وَبَرًّا بِوَالِدَيْنِي وَتَمَجِّجَنِي جَبَّارًا
سَفِيًّا ﴿٣٢﴾

وَالسَّلَامُ عَلَيَّ يَوْمَ وُلِدْتُ وَيَوْمَ أَمُوتُ
وَيَوْمَ أُبْعَثُ حَيًّا ﴿٣٣﴾

ذَٰلِكَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ قَوْلَ الْحَقِّ الَّذِي
فِيهِ يَمْعُرُونَ ﴿٣٤﴾

مَا كَانَ لِلَّهِ أَنْ يَتَّخِذَ مِنْ وَلَدٍ سُبْحَانَهُ إِذَا

(1) Wannan ita ce maganar da Īsa ya yi wa mutānen uwarsa dōmin ya barrantar da ita daga tuhuma, kuma ya nūna matsayinsa ga Allah da muƙāminsā na Annabci.

(2) Ba ya kasancēwa ga Allah Ya riƙi ɗā. dōmin bā Ya mutuwa balle Ya yi buƙātar mai gādo ga tsaron dūkiya. Shi kaɗai ne, bā Ya buƙātar wani ɗā mai tsaron dangi dōmin kada su bar hanya.

gare shi! Idan Yâ hukunta wani al'amari, sai kawai Ya ce masa, "Kasance." Sai ya dinga kasan-cēwa.

36. "Kuma lalle Allah ne Ubangijina⁽¹⁾ kuma Ubangijinku, sai ku bauta Masa. Wannan shi ne tafarki madaidaici."

37. Sai Kungiyōyin⁽²⁾ suka sâbā wa jūna a tsakāninsu. To, bōne ya tabbata ga waɗanda suka kāfirta daga halartar yini mai girma.

38. Mēne ne ya yi jinsu,⁽³⁾ kuma mēne ne ya yi ganinsu a rānar da suke zo Mana! Amma azzālumai sunā a cikin ɓata bayyananna.

39. Kuma ka yi musu gargadī da rānar nadāma a lōkacin da aka hukunta al'amari, alhālī kuwa sunā a cikin ɓata, kuma sū bā su yin imāni.

40. Lalle ne Mū, Mū ne ke gādon kasa⁽⁴⁾ da wanda yake a kanta, kuma zuwa gare Mu ake mayar da su.

قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ رُكِّنْ فَيَكُونُ ﴿٣٦﴾

وَإِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ ﴿٣٧﴾

فَاخْتَلَفَ الْأَحْزَابُ مِنْ بَيْنِهِمْ فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ مَّشْهَدِ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿٣٨﴾

أَسْمِعْ بِهِمْ وَأَبْصِرْ يَوْمَ يَأْتُونَنَا لَكِ الْطَّالِهُونَ الْيَوْمَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٣٩﴾

وَأَنْذِرْهُمْ يَوْمَ الْحَصْرَةِ إِذْ قُضِيَ الْأَمْرُ وَهُمْ فِي غَفْلَةٍ وَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٤٠﴾

إِنَّا نَحْنُ رَبُّ الْأَرْضِ وَمَنْ عَلَيْهَا وَإِنَّا يُرْجَعُونَ ﴿٤١﴾

(1) Tana a cikin maganar Īsā a lōkacin da ya girma yana wa'azi ga mutānensa. Sabōda haka aka raba ta da maganar farko a lōkacin da yake jāriri.

(2) Bāyan ɗauke Annabin Allah Īsā ɗan Maryama Kungiyōyin mutāne sun sāba wa jūnansu a cikin sha'aninsa. Yahūdu suna sūkar sa, Nasāra suka kasu uku: Nastūriyya suka ce, "Shi ɗan Allah ne", Malakaniyya suka ce, "Shi ne na uku ɗin uku," Ya'akūbiyya, suka ce, "Shi ne Allah." Sabōda haka Nasara suka haihaye kuma suka zurfafa, sa'an nan Yahūdu suka taƙaita kuma suka yi sūka gare shi.

(3) A rānar Lāhira a lōkacin da ake yi musu hisābi a gaɓān Allah ganinsu da jinsu sunā da kyau kwarai, amma a nan dūniya sunā a cikin makanta da kurumci sabōda batar da suka yi, suka karyata Īsā, amanci ya tabbata a gare shi.

(4) Tun da yake Mū ke gādon kasa da wanda yake a cikinta, bā zā Mu yi bukatar sāmuni wani magāji ba.

41. Kuma ambaci Ibrāhīm⁽¹⁾ a cikin Littāfi. Lalle shi ya kasance mai yawan gaskatāwa, Annabi.

42. A lōkacin da ya ce wa ubansa, “Yā bāba! Don me kake bauta wa abin da bā ya ji, kuma bā ya ga ni, kuma bā ya wadātar da kōme daga barinka?”

43. “Yā bāba! Lalle ni, haḳīka, abin da bai je maka ba na ilmi ya zo mini, sabōda haka ka bī ni in shiryar da kai wani tafarki madaidaici.

44. “Yā bāba! Kada ka bauta wa Shaidan. Lalle Shaidan ya kasance mai sabāwa ga Mai rahama.

45. “Yā bāba! Lalle ne ni inā tsōron wata azāba daga Mai rahama ta shāfe ka, har ka zama masōyi ga Shaidan.”

46. Ya ce, “Ashe, mai gudu ne kai daga gumākāna? Yā Ibrāhīm! Lalle ne, idan ba ka hanu ba, haḳīka, zan jēfe ka. Kuma ka kaurace mini tun kanā mai mutunci.”

47. Ya ce, “Aminci⁽²⁾ ya tabbata a gare ka! Zan nēmi Ubangijina Ya gāfarta maka. Lalle Shi Ya kasance Mai girmamāwa gare ni.

48. “Kuma inā nīsantar ku da abin da kuke kira, baicin Allah, kuma inā kiran Ubangijina,

وَأَذْكُرُ فِي الْكِتَابِ إِبْرَاهِيمَ إِذْ كَانَ صَادِقًا نَبِيًّا ﴿٤١﴾

إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ يَا أَبَتِ لِمَ تَعْبُدُ مَا لَا يَسْمَعُ وَلَا يُبْصِرُ وَلَا يُغْنِي عَنْكَ شَيْئًا ﴿٤٢﴾

يَتَأْتِيَ إِنِّي فَدَّ جَاءَنِي مِنَ الْعِلْمِ مَا لَمْ يَأْتِكَ فَاتَّبَعْنِي أَهْدِكَ صِرَاطًا سَوِيًّا ﴿٤٣﴾

يَتَأْتِيَ لَا تَعْبُدِ الشَّيْطَانَ إِنَّ الشَّيْطَانَ كَانَ لِلرَّحْمَنِ عَصِيًّا ﴿٤٤﴾

يَتَأْتِيَ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُعَذِّبَكَ عَذَابٌ مِنْ الرِّحْمَنِ فَتَكُونَ لِلشَّيْطَانِ وَلِيًّا ﴿٤٥﴾

قَالَ أَرَأَيْتَ أَنْتَ عَنْ ءَالِهَتِي يَا إِبْرَاهِيمُ لَئِنْ لَمْ تُنِيسْهُ لَأَرْجُمَنَّكَ وَاهْجُرْنِي مَلِيًّا ﴿٤٦﴾

قَالَ سَلِّمْ عَلَيَّ سَاسْتَغْفِرُكَ رَبِّ إِنَّهُ كَانَ بِي حَفِيًّا ﴿٤٧﴾

وَأَعِزَّنَا لَكُمْ وَمَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَأَدْعُوا

(1) Ibrāhīm ya yi kōkarin shiryar da ubansa, sai dai Allah bai nufi shiryuwarsa ba. Daga cikin amfānin haihuwa akwai abin haihuwa ya shiryar da mahaiḳinsa, ya yi masa nasa gwardadon hāli.

(2) Ibrāhīm yā mayar da magana mai kyau da laushi da aminci ga maganar ubansa mai mūni da gautsi da tsōratarwa. Wannan yanā kōyar da yadda ake kira zuwa ga Allah da kuma yadda ya kamāta a tausasa wa uba kō dā shi kāfiri ne.

tsammānin kada in zama marashin arziki game da kiran Ubangijina.”

49. To, sa'ad da ya nīsanƙe su da abin da suke bautāwa, baicin Allah, Muka bā shi Is'hāka da Ya'akuba, alhāli kuwa kōwanensu Mun mayar da shi annabi.

50. Kuma Muka yi musu kyauta daga RahamarMu, kuma Muka sanya musu harshen gaskiya⁽¹⁾ madaukaki.

51. Kuma ka ambaci Mūsā a cikin Littāfi. Lalle ne shi, yā kasance zābaābē, kuma yā kasance Manzo, Annabi.

52. Kuma Muka kira shi daga gēfen dūtse na dāma, kuma Muka kusanta shi yanā abōkin gānāwa.

53. Kuma Muka yi masa kyauta daga RahamarMu da ɗan'uwansa Hārūna, ya zama Annabi.

54. Kuma ka ambaci Ismā'ila a cikin Littāfi. Lalle shi, yā kasance mai gaskiyar alkawari, kuma yā kasance Manzo, Annabi.

55. Kuma yā kasance yanā umurnin mutānensa⁽²⁾ da salla da zakka. Kuma yā kasance yardajje a wurin Ubangijinsa.

56. Kuma ka ambaci Idrīsa a cikin Littāfi. Lalle shi, ya kasance mai yawan gaskatāwa, Annabi.

رَبِّ عَسَىٰ أَن يَكُونَ بِدُعَاؤِ رَبِّي شَاقِيًا ﴿٤٩﴾

فَلَمَّا أَتَاهُمْ ذُكِّرُوا بِمَا كَانُوا فَعَدُوًّا ۚ إِنَّهُمْ كَانُوا ثَبَاتًا ۖ
لَّهُمْ إِسْحَاقُ وَيَعْقُوبَ ۖ وَكَانَ جَعَلْنَاهُمْ نَبِيًّا ﴿٥٠﴾

وَوَهَبْنَا لَهُم مِّن رَّحْمَتِنَا وَجَعَلْنَا لَهُمْ لِسَانَ صِدْقٍ عَلَيَّا ﴿٥١﴾

وَأَذْكُرُوا فِي الْكِتَابِ مُوسَىٰ إِنَّهُ كَانَ مُخْلَصًا
وَكَانَ رَسُولًا نَّبِيًّا ﴿٥٢﴾

وَنَدَيْنَاهُ مِنْ جَانِبِ الطُّورِ الْأَيْمَنِ وَغَرَّتِنَاهُ
نَجِيًّا ﴿٥٣﴾

وَوَهَبْنَا لَهُ مِنْ رَّحْمَتِنَا أَخَاهُ هَارُونَ نَبِيًّا ﴿٥٤﴾

وَأَذْكُرُوا فِي الْكِتَابِ إِسْمَاعِيلَ إِنَّهُ كَانَ صَادِقَ
الْوَعْدِ وَكَانَ رَسُولًا نَّبِيًّا ﴿٥٥﴾

وَكَانَ بِأَمْرٍ أَهْلًا ۚ بِالصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ وَكَانَ عِندَ
رَبِّهِ مَرْضِيًّا ﴿٥٦﴾

وَأَذْكُرُوا فِي الْكِتَابِ إِدْرِيْسَ إِنَّهُ كَانَ صِدِّيقًا
نَّبِيًّا ﴿٥٧﴾

(1) Harshen gaskiya, shi ne yabo mai kyan daga Allah da mutāne. Wanda ya yanke wa mutānensa dōmin Allah, to, zai sāka masa da wadansu mutānen kirki, dōmin su dēbe masa kēwa.

(2) Mātarsa da 'ya'yansa da Jurhum, yanā umurninsu da salla da zakka. Yanā wajaba ga mutum ya umurci iyalinsa da tsare haƙƙōkin Allah.

57. Muka ɗaukaka shi a wuri maɗaukaki.

58. Waɗancan sū ne waɗanda Allah Ya yi wa ni'ima daga Anna-bāwa daga zūriyar Ādamu, kuma daga waɗanda muka ɗauka tāre da Nūhu, kuma daga zūriyar Ibrāhīm da Isrā'ila, kuma daga waɗanda Muka shiriyar kuma Muka zābe su. Idan anā karātun āyōyin Mai raha-ma a kansu, sai su fāɗi sunā māsu sujada kuma māsu kūka.

59. Sai waɗansu 'yan bāya⁽¹⁾ suka maye a bāyansu suka tōzarta salla, kuma suka bi sha'awōwinsu. To, da sannu zā su haɗu da wani sharri.

60. Fāce wanda ya tūba, kuma ya yi imāni, kuma ya aikata aiki na kwarai. To, waɗannan sunā shiga Aljanna, kuma hā a zāluntar su da kōme.

61. Gidājen Aljannar zama waɗa Mai rahama ya yi alkawarin bāyarwa ga bāyinSa (māsu aikin imāni) a fake. Lalle ne Shi, alka-warin ya kasance abin riskuwa.

62. Bā su jin yasassar magana a cikinta, fāce sallama. Kuma sunā da abinci, a cikinta, sāfe da maraice.

63. Wancan Aljannar ce wadda Muke gādar da wanda ya kasance mai aiki da taƙawa daga bāyiNa.

وَرَفَعْنَاهُ مَكَانًا عَلِيًّا ﴿٥٧﴾

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ مِنْ ذُرِّيَّةِ آدَمَ وَمِمَّنْ خَلَقْنَا مَعَ نُوحٍ وَمِنْ ذُرِّيَّةِ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْرَءِيلَ وَمِمَّنْ هَدَيْنَا وَلِجَنَّتَيْنَا إِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ آيَاتُ الرَّحْمَنِ خَرُّوا سُجَّدًا وَسَبَّحُوا بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ ﴿٥٨﴾

﴿فَخَلَفَ مِنْ بَنِي إِدْرِيسَ خَلْفًا أَضَافُوا الصَّلَاةَ وَاتَّبَعُوا الشَّهَوَاتِ فَسُوفَ يَلْقَوْنَ عَذَابًا﴾ ﴿٥٩﴾

إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَأُولَٰئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ وَلَا يُظَاهَمُونَ شَيْئًا ﴿٦٠﴾

جَنَّاتٍ عَدْنٍ الَّتِي وَعَدَ الرَّحْمَنُ عِبَادَهُ بِالْغَيْبِ ۚ إِنَّهُمْ كَانُوا وَعْدُهُمْ مُؤْتَيْنًا ﴿٦١﴾

لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا إِلَّا سَلَامًا وَلَهُمْ فِيهَا رِزْقُهُمْ فِيهَا بُكْرَةٌ وَعِشْيَا ﴿٦٢﴾

بِئَٰلِكَ الْجَنَّةُ الَّتِي نُورِثُ مِنْ عِبَادِهِ مَن كَانَ يَتَّقِي ﴿٦٣﴾

(1) An ruwaito cewa wannan zai auku a lōkacin Tāshin Kiyāma ne a bāyan tafiyar sālīhan wannan al'umma ta Muhammadu. Zā su dinga barbarar jūnansu a cikin hanyōyi. Su tōzarta salla, su gina manyan gidāje su hau dukan abin da aka hana su, su tufanci abin da aka hana su. Kurdabi.

64. (Sunā māsu cēwa) “Kuma bā mu sauka⁽¹⁾ fāce da umurnin Ubangijinka (Muhammad). Shi ne da mulkin abin da ke a gaba gare mu da abin da ke a bāyanmu da abin da ke a tsakānin wannan.” Kuma⁽²⁾ Ubangijinka bai kasance Wanda ake mantāwa ba.

65. Shi ne Ubangijin sammai da kasa da abin da yake a tsakāninsu. Sai ka bauta Masa, kuma ka yi hakuri ga bautarSa. Shin, kā san wani takwara a gare Shi?

66. Kuma mutum yanā cēwa, “Shin, idan na mutu, lalle ne, haƙi-ka, da sannu zā a fitar da ni inā mai rai?”

67. Shin, kuma mutum bā zai tuna ba cēwa lalle ne Mun halitta shi a gabāni, alhāli kuwa bai kasance kōme ba?

68. To, Munā rantsuwa da Ubangijinka, lalle ne, Muna tāyar da su da kuma shaidanun, sa'an nan, kuma, lalle Muna halartar da su a gēfen jahannama sunā gurfāne.

69. Sa'an nan kuma, lalle, Munā fizge wanda yake mafi tsananin girman kai ga Mai rahama daga kōwace kungiya.

وَمَا تَنْتَظِرُ إِلَّا بِأَمْرِ رَبِّكَ لَهُمَا مَائِنَ إِلَدِيَّتَا
وَمَا خَلَقْنَا وَعَائِينَ ذَلِكَ وَمَا كَانَ رَبُّكَ
نَسِيًّا ﴿٦٤﴾

رَبِّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا فَاعْبُدْهُ
وَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ هَلْ تَعْلَمُ لَهُ سَمِيًّا ﴿٦٥﴾

وَيَقُولُ الْإِنْسَانُ إِذَا مَا مِئْتُ لَسَوْفَ أُخْرَجُ
حَيًّا ﴿٦٦﴾

أَوَلَا يَذْكُرُ الْإِنْسَانُ أَنَّا خَلَقْتَهُ مِنْ قَبْلُ
وَلَهُ رَبُّكَ سَيِّئًا ﴿٦٧﴾

فَوَرَبُّكَ أَنَحْضَرُهُمْ وَالشَّيْطَانُ لَهُمْ
لَنَحْضَرُهُمْ حَوْلَ جَهَنَّمَ حِثًّا ﴿٦٨﴾

ثُمَّ لَنَنْزِعَنَّ مِنْ كُلِّ شِيعَةٍ أَهْمًا أَشَدُّ عَلَى
الرَّحْمَنِ عَيْنًا ﴿٦٩﴾

(1) 'Yan Aljanna sunā cēwa ba mu sauka a wadannan gidāje ba sai da umurnin Ubangijinka, kai mai karatu, Allah Mai mallakar kome, kuma kōme āyā ne mai nūni zuwa gare Shi, sabōda haka bā a mantāwa da Shi. A wata fassarar, wannan maganar ta Jibrilu ce, saboda ibn Abbas yā ruwaito cewa Manzon Allah, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi, ya cewa Jibrilu: «Me ke hana ka ka ziyarce mu da yawa?» Sai aka saukar da wannan ayar. Bukhari ya ruwaito shi.

(2) Maganar Allah ce a bāyan maganar 'yan Aljanna dōmin ta'aḡibi da kārin bayāni ga maganarsu.

70. Sa'an nan kuma, lalle Mū ne Mafi sani ga waɗanda suke sū ne mafiya cancantar kōnuwa da ita.

71. Kuma bãbu kōwa daga gare ku sai mai tuzga mata.⁽¹⁾ Yā kasance wajibi ga Ubangijinka, hukuntacce.

72. Sa'an nan kuma, Mu tsērar da waɗanda suka yi aiki da takawa, kuma Mu bar azzālumai a cikinta gurfāne.

73. Kuma idan anā karatun āyōyin Mu, bayyanannu a kansu, sai waɗanda suka kāfirta su ce wa waɗanda suka yi ĩmāni, "Wane daga kungiyōyin biyu ya zama mafi alhēri ga matsayi, kuma mafi kyaun majalisa?"

74. Kuma da yawa daga mutānen karni Muka halakar a gabāninsu, sū (waɗanda Muka halakar) dīn ne mafi kyaun kāyan dāki da magānā⁽²⁾.

75. Ka ce, "Wanda ya kasance a cikin bata, sai Mai rahama Ya yalwata masa yalwatāwa, har idan sun ga abin da ake yi musu wa'adi, imma azāba kō Sā'a, to, zā su sani, wane ne yake shi ne mafi sharri ga wuri, kuma mafi rauni ga runduna!"

وَلَنَحْنُ أَعْلَمُ بِالَّذِينَ هُمْ أُولَىٰ بِهَا صِلَاتًا ﴿٧٠﴾

وَأَن مِّنكُمْ إِلَّا وَارِدُهَا كَانَ عَلَىٰ رَبِّكَ حَتْمًا مَّقْضِيًّا ﴿٧١﴾

ثُمَّ نَتَجَىٰ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَنَذَرُ الظَّالِمِينَ فِيهَا جِثَّتًا ﴿٧٢﴾

وَإِذَا تَنَادَىٰ عَلَيْهِمْ إِتَيْنَا يَنبَأَ قَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا أَيُّ الْفَرِيقَيْنِ خَيْرٌ مَّقَامًا وَأَحْسَنُ نَدِيًّا ﴿٧٣﴾

وَكَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُم مِّن قَبَرِينَ هُمْ أَحْسَنُ أَتَيْنَا وَرِيًّا ﴿٧٤﴾

قُلْ مَن كَانَ فِي الضَّلَالَةِ فَلْيَمْدُدْ لَهُ الرَّحْمَنُ مَدًّا حَتَّىٰ إِذَا رَأَوْا مَأْوَهُم عُدُّوا إِنَّمَا الْعَذَابُ وَآثَامُ السَّاعَةِ فَسَيُعَاقِبُونَ مَن هُوَ أَشَرُّ مَقَامًا وَأَضْعَفُ جُودًا ﴿٧٥﴾

(1) Idan an tãra mutãne dõmin hisãbi, anã ajiye wuta a tsakãnin mutãne da Aljanna, sa'an nan a gitta sirãdi a kan wutar dõmin mutãne su bi a kansa su kētare wutar zuwa Aljanna, kuma waɗansu su fãɗa a cikin wutar dõmin azãba dawwamamma kō kuma ta ðan lōkaci gwargwado laifi.

(2) Kāyan dāki na jin dādi kamar gadãje da kujeri da kāyan cin abin ci. Magānā kuwa ita ce wurin da ake gani ga mutum kamar tufafinsa da sūrar jikinsa da dukan abin gani daga gare shi.

76. Kuma Allah nā kāra wa wa-
ɗanda suka nēmi shiryuwa da shir-
iya. Kuma ayyuka māsu wanzuwa
na kwarai ne mafi alhēri a wurin
Ubangijinka ga lāda, kuma mafi
alhēri ga makōma.

77. Shin, ka ga wanda ya kāfirta
da ayōyinMu, kuma ya ce, “Lalle ne
zā a bā ni dūkiya da ɗiya?”

78. Shin, yā tsinkāyi gaibi ne, kō
kuwa yā ɗauki wani alkawari daga
Mai rahama ne?

79. Ā'aha! Zā mu rubūta abin da
yake faɗa, kuma Mu yalwata masa,
daga azāba, yalwatāwa.

80. Kuma Mu gāde shi ga abin
da yake faɗa, kuma ya zo Mana
yanā shi kaɗai.

81. Kuma suka riƙi gumāka,⁽¹⁾
baicin Allah, dōmin su kasance
mataimaka a gare su.

82. Ā'aha! Zā su kāfirta da ibā-
darsu, kuma su kasance maƙiya a
kansu.

83. Shin, ba ka gani ba cēwa
Mun saki shaidanu⁽²⁾ a kan kāfirai
sunā shūshūta su ga zunubi shūshū-
tāwa?

84. Sabōda haka kada ka yi gag-
gawa a kansu, Munā yi musu ƙi-
dāyar ajali ne kawai, ƙidāyāwa.

وَيَزِيدُ اللَّهُ الَّذِينَ اهْتَدَوْا هُدًى وَالْبَيْتُ
الصَّلَاحُ خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ ثَوَابًا وَخَيْرٌ
مَقْرَدًا ﴿٧٦﴾

أَفَرَأَيْتَ الَّذِي كَفَرَ بِآيَاتِنَا وَقَالَ
لَأُوتِينَ مَا لَا أُؤْتَىٰ ﴿٧٧﴾

أَطْلَعَ الْغَيْبَ أَمْ اتَّخَذَ عِنْدَ الرَّحْمَنِ عَهْدًا ﴿٧٨﴾

كَلَّا سَنَكْتُبُ مَا يَقُولُ وَنَمُدُّ لَهُ مِنَ
الْعَذَابِ مَدًّا ﴿٧٩﴾

وَرَرُّهُ، مَا يَقُولُ وَيَأْتِينَا فَرْدًا ﴿٨٠﴾

وَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ آلِهَةً لَّيْسَ لَهُمْ
لَهُمْ عِزًّا ﴿٨١﴾

كَلَّا سَيَكْفُرُونَ بِعِبَادِهِمْ وَيَكُونُ عَلَيْهِمْ
صِيدًا ﴿٨٢﴾

أَلَمْ تَرَ أَنَّا أَرْسَلْنَا الشَّيَاطِينَ عَلَى الْكَافِرِينَ
تُوزُّهُمْ أَزًّا ﴿٨٣﴾

فَلَا تَعْجَلْ عَلَيْهِمْ إِنَّمَا عُدُّ لَهُمْ عَذَابًا ﴿٨٤﴾

(1) Gunki, shi ne dukan abin bautawa wanda ba Allah ba. Wanda ya riƙi wani sāhhi ko malā'iki ko aljani, yanā bauta masa, to, yā riƙe shi gunki ke nan. Bauta, ita ce bin umurni da barin hani. Wanda ya bi umurnin da bā na Allah ba, kō ya bar abin hanin da ba na Allah ba. to, ya bauta wa mai umurnin ko mai hanin, yā riƙe shi gunki baicin Allah.

(2) Idan shaidanu sun ga mai wa'azin gaskiya, sai su dinga shūshūta mahiyansu dōmin su yi faɗa da mai wa'azin. dōmin kada su saurare shi har su gāne batarsu. Shaidan shi ne mai ɓatar da wani, mutum ne kō aljani.

85. A rānar da Muka t̄ara m̄asu taƙawa zuwa ga Mai rahama sunā bākin girma.

86. Kuma Munā kōra m̄asu laifi zuwa Jahannama, gargadāwa.

87. Ba su mallakar c̄eto, fāce wanda ya riƙi alkawari a wurin Mai rahama.

88. Kuma suka ce, "Mai rahama Yā riƙi dā!"

89. Lalle ne, haƙiƙa, kun zo da wani abu mai girman mūni.

90. Sammai sunā kusa su tsatsage sabōda shi, kuma ƙasa ta kēce, kuma duwātsu su faɗi, sunā karyayyu.

91. Dōmin sun yi da'awar dā ga Mai rahama.

92. Alhāli bā ya kamata ga Mai rahama ya riƙi wani dā.

93. Dukan wanda yake a cikin sammai da ƙasa bai zama ba fāce mai jē wa Mai rahama ne yana bāwā.

94. Lalle ne, haƙiƙa, Yā lissafe su, kuma ya ƙidāye su ƙidāya.

95. Kuma dukan kōwanensu mai jē Masa ne a Rānar Kiyāma yanā shi kaɗai.

96. Lalle ne waɗanda suka yi imāni, kuma suka aikata ayyuka na ƙwarai, Mai rahama zai sanya musu so.⁽¹⁾

يَوْمَ نَحْشُرُ الْمُتَّقِينَ إِلَى الرَّحْمَنِ وَفْدًا ﴿٥٥﴾

وَنُسْقُوا الْمُتَجَرِّمِينَ إِلَى جَهَنَّمَ وَرْدًا ﴿٥٦﴾

لَا يَمْلِكُونَ الشَّفْعَةَ إِلَّا مَنِ اتَّخَذَ عِنْدَ الرَّحْمَنِ عَهْدًا ﴿٥٧﴾

وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمَنُ وَلَدًا ﴿٥٨﴾

لَقَدْ جِئْتُمْ شَيْئًا إِذَا ﴿٥٩﴾

تَكَادُ السَّمَوَاتُ يَتَفَطَّرْنَ مِنْهُ

وَتَنْشَقُّ الْأَرْضُ وَتَخِرُّ الْجِبَالُ هَدًّا ﴿٦٠﴾

أَنْ دَعَا لِلرَّحْمَنِ وَلَدًا ﴿٦١﴾

وَمَا يَسْتَعِیْ لِلرَّحْمَنِ أَنْ يَتَّخِذَ وَلَدًا ﴿٦٢﴾

إِنْ كُلُّ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ إِلَّا إِلَى الرَّحْمَنِ عَبْدًا ﴿٦٣﴾

لَقَدْ أَحْصَيْنَهُمْ وَعَدَّهُمْ عَدًّا ﴿٦٤﴾

وَكُلُّهُمْ أَمَّةٌ إِلَيْهِ يَوْمَ الْفَيْصَةِ قَرْدًا ﴿٦٥﴾

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمَنُ وُدًّا ﴿٦٦﴾

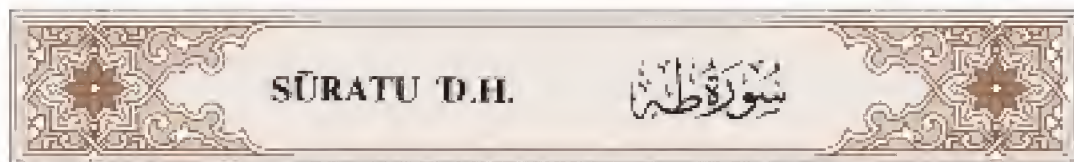
(1) Wanda ya bi Allah da gaskiya, Allah zai sanya zukātan mutāne su sō shi, kamar yadda yake a cikin Hadisi wanda Imām Tirmizi ya ruwaito daga Sa'ad da Abu Huraira.

97. Sa'an nan abin sani kawai,
Mun saukaƙar da shi (Alkur'ani) a
harshenka, dōmin ka yi bushāra da
shi ga māsū aiki da taƙawa, kuma
ka yi gargadi da shi ga mutāne māsū
tsananin husūma.

98. Kuma da yawa Muka ha-
lakar da mutānen ƙarnōni a gabā-
ninsu. Shin, kanā jin mōtsin wani
guda daga gare su, kō kuwa kanā jin
wata dūriya tāsū?

فَإِنَّمَا يَسْتَرْزِقُهُ يَسَآئِلُكَ يَتَّبِعُهُ
الْمُتَّقُونَ وَمُزَيَّرِيهِ قَوْمًا لَّا يُدْرِكُونَ

وَكَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنْ قَرْنٍ هَلْ يُحِشُّ
مِنْهُمْ مِّنْ أَحَدٍ أَوْ تَسْمَعُ لَهُمْ رِكْزًا



Tanā karantar da cēwa Alkur'āni kō Musulunci, abu ne mai
sauƙi dōmin shiryar da mutāne zuwa ga sauƙi, bābu wahala a
cikinsa.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. 'D.H.

2. Ba Mu saukar da Alkur'āni a
gare ka dōmin ka wahala ba.

3. Fāce dōmin tunātarwa ga
wanda ke tsōron Allah.

4. (An saukar da shi) saukarwa
daga Wanda Ya halitta ƙasa da
sammai maɗaukaka.

طه ٢٠

مَا أَنزَلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لِتَشْقَىٰ

إِلَّا تَذْكِرَةً لِّمَن يَخْشَىٰ

تَنزِيلًا مِّنْ خَلْقِ الْأَرْضِ وَالسَّمَوَاتِ الْعُلَىٰ

5. Mai rahama, Ya daidaita⁽¹⁾ a kan Al'arshi.

6. Abin da yake a cikin sammai Nāsa, ne, da abin da yake a cikin Kasa da abin da yake a tsakāninsu da abin da ke karkashin turbāya.

7. Kuma idan ka bayyana da magana, to, lalle Shi, Yanā sanin asiri da mafi bōyuwa.

8. Allah, bābu abin bautawa fāce Shi. Yanā da sunāye mafiya kyau.

9. Kuma shin, lābārin Mūsā yā je maka?

10. A lōkacin da ya ga wata wuta, sai ya ce wa iyālinsa, "Ku dākata. Lalle ne nī, na tsinkāyi wata wuta, tsammānīna in zo muku da makāmashi daga gare ta, kō kuwa in sāmi wata shiriya a kan wutar."

11. Sa'an nan a lōkacin da ya je mata, aka kira shi, "Ya Mūsā!

12. "Lalle ne, Nī ne Ubangi-jinka, sai ka dēbe takalmanka.⁽²⁾ Lalle ne kanā a rāfin nan abin tsarkakēwa, Duwa.

13. "Kuma Nī, Nāzābeka. Sai ka saurāra ga abin da ake yin wahayi.

14. "Lalle Nī, Ni ne Allah. Bābu abin bautawa fāce Ni. Sai ka bauta Mini, kuma ka tsayar da salla dōmin tuna Ni.

الرَّحْمَنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَى ﴿٥﴾

لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَمَا
بَيْنَهُمَا وَمَا تَحْتَ الثَّرَى ﴿٦﴾

وَإِنْ تَجَهَّزْ بِالْقَوْلِ فَإِنَّهُ يَعْلَمُ السِّرَّ وَأَخْفَى ﴿٧﴾

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى ﴿٨﴾

وَهَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ مُوسَى ﴿٩﴾

إِذْ رَأَاهُ انْزَالًا لِّأَهْلِهِ آمَنَ مِنْهُ إِنِّي
إِلَهُ الْعَالَمِينَ ﴿١٠﴾ نَارُ الْعَالَمِينَ إِلَيْكَ مِنْهَا يُقَيِّمُ الْأُجُدُ
عَلَى النَّارِ هُذًى ﴿١١﴾

فَلَمَّا أَتَاهَا نُودِيَ بِمُوسَى ﴿١٢﴾

إِنِّي أَنَا رَبُّكَ فَاخْلَعْ عَنْكَ إِلَهِكَ يَا لُؤْلُؤُ
الْمُقَدَّسِ طُوًى ﴿١٣﴾

وَأَنَا اخْتَرْتُكَ فَاسْتَمِعْ لِمَا يُوحَى ﴿١٤﴾

إِنِّي أَنَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدْنِي وَأَقِمِ
الصَّلَاةَ لِذِكْرِي ﴿١٥﴾

(1) Allah Ya daidaitu a kan Al'arshi daidaita wadda ta dāce da Shi.

(2) An ce wa Mūsā ya dēbe takalmansa dōmin sunā da najasa kō kuwa sū kansu najasa ne dōmin ya shiga wuri mai tsarki wanda ake kira 'Duwa a cikin saharar Sinai a tsakānin Masar da Madyana.

15. "Lalle ne Sa'a mai zuwa ce, Inā kusa da In ñôye ta dōmin a sāka wa dukan rai da abin da yake aika-tāwa.

16. "Sabōda haka, kada wanda bā ya yin imāni da ita kuma ya bi son zuciyarsa, ya taushe ka daga gare ta har ka halaka.

17. "Kuma wāce ce waccan ga dāmanka yā Mūsā!"

18. Ya ce, "Ita sandāta ce, inā dōgara a kanta, kuma inā kakkaɓar ganye da ita a kan kanānan bisā-shēna, kuma inā da waɗansu bukā-tōci⁽¹⁾ na dabam a gare ta."

19. Yā ce "Ka yi jīfa da ita, yā Mūsā!"

20. Sai ya jēfa ta. Sai gā ta dab-bar macījiya, tanā tafiya da gag-gāwa.

21. Ya ce, "Ka kāma ta, kuma kada ka ji tsōro. Za Mu mayar da ita ga hālinta na farko.

22. "Kuma ka haɗa hannunka zuwa ga damtsenka, ya fita yanā fari, bābu sōfane, wata āyā ta dabam.

23. "Dōmin Mu nūna maka daga āyōyinMu manya.

24. "Ka tafi zuwa ga Fir'auna. Lalle shi, ya kētare haddi (da girman kai)."

إِنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ أَكَادُ أُخْفِيهَا لَنُجْزِي
كُلَّ نَفْسٍ بِمَا تَسْعَى ﴿١٥﴾

فَلَا يَصُدُّكَ عَنْهَا مَنْ لَا يُؤْمِنُ بِهَا وَاتَّبَعَ
هُوَئِلَآءِ فَتَرَدَّى ﴿١٦﴾

وَمَا تِلْكَ بِسَعْيِكَ يَمْوَسَى ﴿١٧﴾

قَالَ هِيَ عَصَايَ أَتَوَكَّوْا عَلَيْهَا
وَأَهْشُوا بِهَا عَلَى عَنِّي وَلِيَ فِيهَا مَآرِبُ
أُخْرَى ﴿١٨﴾

قَالَ أَلَمْ يَأْتِكُمْ مَوْسَى ﴿١٩﴾

فَأَلْقَاهَا فَإِذَا هِيَ حَبَّةٌ تَسْعَى ﴿٢٠﴾

قَالَ خُذْهَا وَلَا تَحْزَنْ سَنُعِيدُهَا
سِيرَتَهَا الْأُولَى ﴿٢١﴾

وَأَضْمَمْ يَدَكَ إِلَى جَنَاحِكَ تَخْرُجُ بَيْضَاءَ مِنْ
غَيْرِ سَوَءٍ آيَةً أُخْرَى ﴿٢٢﴾

لِنُرِيكَ مِنْ آيَاتِنَا الْكُبْرَى ﴿٢٣﴾

أَذْهَبَ إِلَى فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَى ﴿٢٤﴾

(1) Amfānōnin sanda: anā riƙon alkibla a cikin daji ta zama sitra, anā dōgara a kanta sabōda gajiya kō rauni. Līmāmin Jumma'a na dōgara a kanta a lōkacin huɗuɓa, anā fita da ita a cikin ruwan sama anā dōgara a kanta, anā dūkan iyāli da ita dōmin ladabtarwa. A cikin wani Haɗisi Annabi ya ce, "Ka rātaƴe sandarka inda iyālinka suke ganin ta." Riƙon sanda na sanya farkawa ga harin dūniya, watau mai ita ya zama a cikin hālin tafiya.

25. Ya ce, "Ya Ubangiji! Ka būḍa⁽¹⁾ mini kirjīna.

26. "Kuma ka sauƙaƙe mini al'amarīna.

27. "Kuma Ka warware mini wani kulli daga harshēna.

28. "Su fahimci maganāta.

29. "Kuma Ka sanya mini wani mataimaki daga mutānena.

30. "Hārūna ḍan'uwana.

31. "Ka ƙarfafa halittata da shi.

32. "Kuma Ka shigar da shi a cikin al'amarīna.

33. "Dōmin mu tsarkake Ka da yawa.

34. "Kuma mu tuna Ka da yawa.

35. "Lalle Kai, Ka kasance Mai gani gare mu."

36. Ya ce, "Lalle ne, an bā ka rōƙonka, yā Mūsā!

37. "Kuma lalle ne, haƙīka, Mun yi wata baiwa gare ka a wani lōkacin na dabam.

38. "A lōkacin da Muka yi wahayin abin da aka yi wahayi zuwa ga uwarka.

39. "Cēwa, 'Ki jēfa shi a cikin akwatin nan, sa'an nan ki jēfa shi a cikin kōgi, sa'an nan kogin ya jefa shi a gāba, wani maƙiyi Nāwa kuma maƙiyi nāsa ya ḍauke shi.' Kuma Na jēfa wani so daga gare Ni a kanka. Kuma dōmin a riƙe ka da kyau a kan idoNa.

قَالَ رَبِّ اشْرَحْ لِي صَدْرِي ﴿٢٥﴾

وَيَسِّرْ لِي أَمْرِي ﴿٢٦﴾

وَاجْلَعْ لِي مَخْرَجًا مِّنْ أَمْرِي ﴿٢٧﴾

يَقْقَهُمْ زُقًى ﴿٢٨﴾

وَأَجْعَلْ لِّي زَوْرًا مِّنْ أَهْلِي ﴿٢٩﴾

هَلْزُونَ أَجْنَى ﴿٣٠﴾

أَشْدُّ بِهِ أَمْرِي ﴿٣١﴾

وَأَشْرِكُهُ فِي أَمْرِي ﴿٣٢﴾

كَيْ سُبْحَكَ كَبِيرًا ﴿٣٣﴾

وَتَذْكُرَكَ كَبِيرًا ﴿٣٤﴾

إِنَّكَ كُنتَ بِنَاصِرٍ ﴿٣٥﴾

قَالَ قَدْ أُوتِيتَ سُؤْلَكَ يَا مُوسَى ﴿٣٦﴾

وَلَقَدْ مَنَّا عَلَىكَ مَرَّةً أُخْرَى ﴿٣٧﴾

إِذَا رُجِنَا إِلَىٰ أَيْتِكَ مَا نُوحِي ﴿٣٨﴾

أَن أَقْذِفَهُ فِي النَّارِ فَأَقْذِفُهُ فِي النَّارِ فَلْيَلْقِهِ
الْأَيْمُ بِالسَّاحِلِ يَأْخُذْهُ عَدُوٌّ لِّي وَعَدُوٌّ لَّهُ وَأَلْقَيْتُ
عَلَيْكَ مَحَبَّةً مِنِّي وَلِتُصْنَعَ عَلَىٰ عَيْنِي ﴿٣٩﴾

(1) Ma'anar būḍa kirji, shi ne a sanya masa haƙuri.

40. "A sa'ad da 'yar'uwarka ke tafiya har ta ce, 'Shin, in shiryyar da ku ga wanda ke rēnonsa?' Sai Muka mayar da kai zuwa ga uwarka dōmin idonta ya yi sanyi⁽¹⁾ kuma bā zā ta yi ba'kin ciki ba. Kuma kā kashe wani rai, sa'an nan Muka tsērar da kai daga ba'kin ciki, kuma Muka fitine ka da wadansu fitinōni. Sa'an nan ka zauna shēkaru a cikin mutānen Madyana. Sa'an nan kuma ka zo a kan wata kaddara, yā Mūsā!

41. "Kuma Na zābe ka dōmin Ka'ina.

42. "Ka tafi kai da dan'uwanka game da āyōyiNa, kuma kada ku yi rauni ga ambatōNa.

43. "Ku tafi kū biyu zuwa ga Fir'auna. Lalle shī, ya kētare haddi (ga girman kai).

44. "Sai ku gaya masa magana mai laushi,⁽²⁾ tsammāninsa yanā tunāwa kō kuwa ya ji tsōro."

45. Su biyu suka ce, "Ya Ubangijinmu! Lalle ne munā tsōron ya yi gaggawa a kanmu, kō ya kētare haddi."

46. Ya ce, "Kada ku ji tsōro. Lalle Nī, Inā tāre da ku, Inā ji, kuma Inā gani.

47. "Sai ku jē masa, sa'an nan ku ce, Lalle mū, Manzanni biyu ne na Ubangijinka, sai ka saki Banī Is-rā'īla tāre da mu. Kuma kada ka yi

إِذْ تَمْشِي أُنْحَاكَ فْتَقُولُ هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَىٰ مَن
يَكْفُلُهُ ۖ فَرَجَعْنَاكَ إِلَىٰ أُنْتِكَ كَتَرَّرْنَا بِهَا
وَلَا تَحْزَنْ ۖ وَقَتَلْتَ نَفْسًا فَنَجَّيْنَاكَ مِنَ الْغَمِّ
وَقَتَلْنَا الْقَوْمَ الَّذِينَ كَانُوا فَكُنتَ مِنَ الْأَهْلِ مَدِينٍ
فَرَجَعْنَاكَ عَلَىٰ قَدَرٍ مِّنْهُمْ ۖ

وَأَصْطَفَيْنَاكَ لِنُقْبِي ۖ

أَذْهَبَ أَنتَ وَأَخْرُوكَ يُعَاقِبُنِي وَلَا تَنِيَّ فِي ذِكْرِي ۖ

أَذْهَبَ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَىٰ ۖ

فَقُولَا لَهُ قَوْلًا لَّا يَسْمَعُ ۖ بَيِّنَةً أَلَيْسَ لَكَ
بَيِّنَةٌ ۖ

قَالَا رَبَّنَا إِنَّنَا نَخَافُ أَن يُفْرِطَ عَلَيْنَا أَوْ أَن
يَطْغَىٰ ۖ

قَالَ لَّا خَافَا إِنِّي مَعَكُمْ أَسْمَعُ وَأَرَىٰ ۖ

فَأْتِيَاهُ فَقُولَا إِنَّا رَسُولَا رَبِّكَ فَأَرْسِلْ مَعَنَا
بَنِي إِسْرَءِيلَ وَلَا تُعَذِّبْهُمْ قَدْ جِئْنَاكَ بِبَيِّنَاتٍ

(1) Idonta ya yi sanyi, watau ta ji dādi sabōda ganin danta.

(2) Wannan shī ne dalilin umurni da alhēri da hani daga sharri, kuma a yi haka da magana mai laushi ga wanda yake da iko da karkfi. Kō dā ga wanda Allah Ya tsare da tsarinSa ne, balle ga wanda bai tāki kōme ba. Ta haka ne mai wa'azi ke cin nasara.

musu azāba. Haḳīka, mun zo maka da wata āyā daga Ubangijinka. Kuma aminci ya tabbata ga wanda ya bi shiriya.

48. “Lalle mû, haḳīka, an yi wahayi zuwa gare mu, cewa azāba tanā a kan wanda ya ḳaryata, kuma ya jūya bāya.”

49. Ya ce, “To, wāne ne Ubangijinku? Ya Mūsā!”

50. Ya ce, “Ubangijinmu Shi ne Wanda Ya bai wa dukan kōme halittarsa, sa'an nan Ya shiryar.”

51. Ya ce, “To, mēne hālin ḳar-nōnin farko?”

52. Ya ce, “Saninsu yanā a wurin Ubangijīna, Ubangijīna bā Ya ḳacē-wa kuma bā Ya mantuwa.

53. “Wanda Ya sanya muku ḳasa shimfiɗa, kuma Ya shigar muku da hanyōyi a cikinta, kuma Ya saukar da ruwa daga sama.” Sa'an nan game da shi ⁽¹⁾ Muka fitar da nau'i-nau'i daga tsirūruwa dabam-dabam.

54. Ku ci kuma ku yi kiwon dab-bōbin ni'imarku. Lalle ne, a cikin wannan akwai āyōyi ga masu hankali.

55. Daga gare ta ⁽²⁾ Muka halitta ku, kuma a cikinta Muke mayar da ku, kuma daga gare ta Muke fitar da ku a wani lōkaci na dabam.

رَبِّكَ وَالسَّلَامُ عَلَىٰ مَنْ اتَّبَعَ الْهُدَىٰ ﴿٤٨﴾

إِنَّا قَدْ أُوحِيَ إِلَيْنَا أَنَّ الْعَذَابَ عَلَىٰ مَنْ كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰ ﴿٤٩﴾

قَالَ مِمَّنْ رَبِّكُمْ إِنَّمَا يُسَمِّيٰ ﴿٥٠﴾

قَالَ رَبُّنَا الَّذِي أَعْطَىٰ كُلَّ شَيْءٍ حَلْقَهُ ۖ ذُرِّهُ هَدَىٰ ﴿٥١﴾

قَالَ قَبَابِلَ الْغُرُورِ الْأُولَىٰ ﴿٥٢﴾

قَالَ عَلِمْنَاهَا عِنْدَ رَبِّي فِي كِتَابٍ لَا يَحْصِلُ رَبِّي وَلَا يَنْسَىٰ ﴿٥٣﴾

الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ مَهْدًا وَوَسَّلَكَ لَكُمُ فِيهَا سُبُلًا ۚ وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِّن نَّبَاتٍ شَتَّىٰ ﴿٥٤﴾

كُلُوا وَارْزُقُوا ۖ أَنْعَمْنَا إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّأُولِي الْأَلْبَابِ ﴿٥٥﴾

* مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً أُخْرَىٰ ﴿٥٦﴾

(1) Ruwan.

(2) Kasa.

56. Kuma lalle, haḳīka, Mun nūna masa āyōyinMu dukansu, sai ya ƙaryata, kuma ya ƙiya!

57. Ya ce, "Shin, kā zo mana ne dōmin ka fitar da mu daga ƙasarmu game da sihirinka, yā Mūsā?

58. "To, lalle ne, munā zo maka da wani sihiri irinsa. Sai ka sanya wani wa'adi a tsakāninmu da tsakāninka, bā mu sāba masa mū, kai kuma bā ka sābāwa, a wani wuri mai dācēwa."

59. Ya ce, "Wa'adinku shi ne rānar ƙawa, kuma a tāra mutāne da hantsi."

60. Sai Fir'auna ya jūya, sa'an nan ya tāra mugunyar dabārarsa, sa'an nan kuma ya zo.

61. Mūsā ya ce musu, "Kai-tōnku! Kada ku ƙirƙira ƙarya ga Allah, har Ya tumbuke ku da wata azāba. Kuma wanda ya ƙirƙira ƙarya, yā tābe."

62. Sai suka yi jāyayya ga al'amarinsu a tsakāninsu, kuma suka asirta gānawa.

63. Suka ce, "Lalle ne waɗannan biyun, haḳīka, masihirta ne, sunā nufin su fitar da ku daga ƙasarku⁽¹⁾ game da sihirinsu, kuma su tafi da tabi'arku mafifiƙiya.

64. "Sai ku haɗa dabārarku, sa'an nan kuma ku tafi a sahu guda,

وَلَقَدْ آتَيْنَاهُ آيَاتِنَا كُلَّهَا فَكَذَّبَ وَأَقْبَىٰ ۝٥٦

قَالَ أَجِئْتَنَا لِلْخُرُوجِنَا مِنْ أَرْضِنَا بِسِحْرِكَ يَمُوسَىٰ ۝٥٧

قُلْنَا أَتَيْتَكَ بِسِحْرِ مِثْلِهِ فَأَجْعَلْ بَيْنَنَا وَبَيْنَكَ مَوْعِدًا لَا تُخْلِفُهُ نَحْنُ وَلَا أَنْتَ مَكَاثًا سُوَّىٰ ۝٥٨

قَالَ مَوْعِدُكُمْ يَوْمَ الزَّيْنَةِ وَأَنْ يُخَشِرَ النَّاسُ صَحَىٰ ۝٥٩

فَتَوَلَّىٰ فِرْعَوْنُ فَجَمَعَ كَيْدَهُ ثُمَّ أَفَىٰ ۝٦٠

قَالَ لَهُم مُّوسَىٰ وَيَلَكُمْ لَا تَقْرَءُوا عَلَى اللَّهِ كَذِبًا فَيُسْجِنَكُمْ بَعْدَآءٍ وَقَدْ خَابَ مِنْ أَفْرَىٰ ۝٦١

فَتَنَزَّعُوا أَمْرَهُم بَيْنَهُمْ وَأَسْرُوا النَّجْوَىٰ ۝٦٢

قَالُوا إِنْ هَٰذَا إِلَّا سِحْرَانِ فَرِيدَانِ أَنْ يُخْرِجَاكُم مِّنْ أَرْضِكُمْ بِسِحْرِهِمَا وَيَذْهَبَا بِطَرَفَيْكُمُ الْمَشْأَىٰ ۝٦٣

فَلْجَمِعُوا إِلَيْكُم مُّرَاتِنُوا صَفَا وَقَدْ أَقْلَحَ الْيَوْمَ

(1) Ya fara da siyāsa dōmin ya ƙarƙatar da hankalin mutāne daga āyōyin Allah. Cewarsa yā yi nufin ya fitar da ku daga ƙasarku, shi ne siyāsa, dōmin idan mutāne suka ji maganar fitarwa daga ƙasa, sai su manta da kōwace irin magana ta wani alhērī.

kuma haƙiƙa, wanda ya rinjāya, a yau, ya rabbanta.”

65. Suka ce, “Yā Mūsā! Imma ka jēfa, ko kuma mu kasance farkon mai jēfawa.”

66. Ya ce, “Ā'a, ku jēfa.” Sai gā igiyoyinsu da sandunansu anā sū-ranta su a gare shi, daga sihirinsu, lalle sunā tafiya da sauri.

67. Sai Mūsā ya ji tsōro a cikin ransa.

68. Muka ce, “Kada ka ji tsōro. Lalle kai ne mafi dāukaka.

69. “Kuma ka jēfa abin da ke a cikin hannun dāmanka, ta cafe abin da suka aikata. Lalle ne abin da suka aikata, mākircin masihirci ne, kuma masihirci bā ya cin nasara a duk inda ya je.”

70. Sai aka jēfar da masihirtan sunā māsū sujada, suka ce, “Mun yi ĩmāni da Ubangijin Hārūna da Mūsā.”

71. Ya ce, “Kun yi ĩmāni sabōda shi a gabānin in yi muku izni? Lalle shi, haƙiƙa, babbanku ne wanda ya sanar da ku sihirin! To, lalle ne zan kakkātse hannayenku da kafā-funku a tarnaƙi, kuma lalle zan tsire ku a cikin kututturan itācen dabīno, kuma lalle zā ku sani wanenmu ne mafi tsananin azāba, kuma wāne ne mafi wanzuwar (azāba).”

72. Suka ce, “Bā zā mu fīfita ka ba faufau a kan abin da ya zo mana na hujjōji. Munā rantsuwa da Wan-da Ya ƙāga halittarmu sai ka hukunta abin da kake mai hukuntāwa,

مَنْ أَسْتَعْلَى ۝

قَالُوا سُبْحٰنَ اِنَّمَا أَنْتَ النَّاقِيُّ وَأِنَّمَا أَنْتَ الْكَوْكُبُ الْأَوَّلُ

مَنْ أَلْفَى ۝

قَالَ بَلْ أَلْفُوا فَاِذَا جَاءَ الْهَمُّ عَصِيْهُمْ فَبَعَلْ

اِلَيْهِمْ مِنْ مِصْرِهِمْ اَنَّهُمْ قَتَلُوْا ۝

قَالُوْا حَسْبُ فِيْ نَفْسِهِ خِطَّةٌ مُّوسٰى ۝

فَلَمَّا لَحَقَّ اِلٰذكَ اَنْتَ الْاَعْلٰى ۝

وَالَّذِيْ مَتٰى يَمِيْنِكَ تَلْقَفْ مَا صَنَعُوْا اِنَّمَا صَنَعُوْا

كَيْدٌ سِحْرٌ وَلَا يُفْلِحُ السَّاحِرُ حَيْثُ اَتٰى ۝

قَالُوْا السَّحَرَةُ سَجَدُوْا قَالُوْا اَمَنَّا بِرَبِّ هٰرُوْنَ

وَمُوسٰى ۝

قَالَ اَمْسِكُوْهُ قَتَلَ اَنْءَ اَذْنُ الْكُفْرِ اِنَّهُ لَكَبِيْرُكُمُ

الَّذِيْ عَلَّمَكُمُ السِّحْرَ فَلَا تُفْلِحُوْنَ اَيُّدِيْكُمْ

وَاَرْجُلُكُمْ مِنْ خَلْفٍ وَلَا تُصَلِّتُوْكُمْ فِي

جُذُوْعِ النَّخْلِ وَتَتَعَلَّمُنَّ اَيُّنَا اَشَدُّ عَذَابًا

وَالَّذِي ۝

قَالُوْا اِنَّ نُرِّيْرَكَ عَلٰى مَا جَاءَكَ نَاْمِيْنَ اَلْبَيْتِ

وَالَّذِيْ قَطَرْنَا فَاَقْبَضَ مَا اَنْتَ قَابِضٌ اِنَّمَا تَقْضٰى

ai kanā hukunci akan rāyuwar dū-niya kawai ne.

73. “Lalle mû, mun yi ĩmāni da Ubangijinmu dōmin Ya gāfarta mana laifuffukanmu da abin da ka tilasta mu a kansa na sihiri. Kuma Allah ne Mafi alhēri, kuma Mafi wanzuwa.”

74. Lalle⁽¹⁾ shī, wanda ya je wa Ubangijinsa yanā mai laifi, to, lalle ne yanā da Jahannama, bā ya mutuwa a cikinta kuma bā ya rāyuwa.

75. Kuma wanda ya je Masa yanā mai ĩmāni, alhāli kuwa ya aikata aikin kwarai, to, wadannan sunā da darajōji maɗaukaka.

76. Gidājen Aljannar zama, kō-guna na gudāna daga karkashinsu, sunā maɗawwama a cikinsu. Kuma wannan ne sakamakon wanda ya tsarkaku.

77. Kuma lalle ne, hakīka, Mun yi wahayi zuwa ga Mūsā cēwa, “Ka yi tafiyar dare da bāyiNa. Sa'an nan ka dōka musu hanya a cikin tēku tana kēkasasshiya, bā ka tsōron riskuwa, kuma bā ka fargabar nut-sēwa.”

78. Sai Fir'auna ya bi su game da rundunarsa. Sai abin da ya rufe su daga teku ya rufe su.

79. Kuma Fir'auna ya ɓatar da mutānensa, kuma bai shiryar (da su) ba.

هَذِهِ الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا ﴿٥٦﴾

إِنَّا أَمْثَلْنَا رَبَّنَا إِلَيْكَ أَنْظَرْنَا وَمَا أَكْرَهْنَا عَلَيْهِ مِنَ السَّعْيِ وَاللَّهُ خَيْرٌ وَأَعْلَىٰ ﴿٥٧﴾

إِنَّهُ مَنْ يَأْتِ رَبَّهُ مُجْرِمًا فَإِنَّ لَهُ جَهَنَّمَ لَا يَمُوتُ فِيهَا وَلَا يَحْيَىٰ ﴿٥٨﴾

وَمَنْ يَأْتِهِ مُؤْمِنًا قَدْ عَمِلَ الصَّالِحَاتِ فَأُولَٰئِكَ لَهُمُ اللَّهُ رَحْمَتُ الْعَالَىٰ ﴿٥٩﴾

جَعَلْتُ عَذْرَىٰ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أُولَٰئِكَ جَزَاءُ مَنْ تَزَكَّىٰ ﴿٦٠﴾

وَلَقَدْ أَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنْ أَسْرِ بِعِيسَىٰ فَإِصْرَ لَهْمُ طَرِيقَايَ الْبَحْرِ يَبَسَا لَا تَخَفُ دَرَكَا وَلَا يَخْشَىٰ ﴿٦١﴾

فَأَنبَعَثَ فَفَرَّقُوا بِجُودِهِ فَفَشِلَ لَهُمْ مِنَ الْيَمْرِ مَاعِيشِيَهُمْ ﴿٦٢﴾

وَأَصْلَ فِرْعَوْنَ قَوْمَهُ وَمَاهِدَىٰ ﴿٦٣﴾

(1) Āyā ta 74 da ta 75 maganar Allah ce dōmin karin bayāni a kan maganar masiharta a bāyan sun musulunta.

80. Yā Banī Isrā'īla! Lalle Mun tsērar da ku daga ma'kiyinku, kuma Mun yi muku wa'adi a gēfen Dūtsen nan na dāma, kuma Mun sassaukar da darba da tattabarun dōminku.

81. Ku ci daga māsu dādin abin da Muka arzūta ku, kuma kada ku kētare haddi a cikinsa har hushīNa ya sauka a kanku. Kuma wanda hushīNa ya sauka a kansa, to, lalle ne, ya fādi.

82. Kuma lalle Nī, ha'kīka, Mai gāfara ne ga wanda ya tūba kuma ya yi imāni, kuma ya aikata aikin kwarai, sa'an nan kuma ya nemi shiryuwa.

83. "Kuma mēne ne ya gag-gautar⁽¹⁾ da kai ga barin mutānenka? Yā Mūsā!"

84. Ya ce, "Su ne wadannan a kan sāwūna, kuma na yi gaggāwa zuwa gare Ka, yā Ubangiji! Dōmin Ka yarda."

85. Ya ce, "To, lalle ne, ha'kīka, Mun fitini mutānenka daga bayānka, kuma Sāmiri ya batar da su."

86. Sai Mūsā ya kōma zuwa ga mutānensa yanā mai hushi, mai ba'kin ciki, ya ce, "Yā mutānēna! Shin, Ubangijinku bai yi muku wa'adi ba, wa'adi mai kyau? Shin, lōkacin ya yi tsāwo a kanku ne, kō

يٰٓبَنِي إِسْرَءِيلَ بَلَّ قَدْ أَجَبْتَكُمْ مِنْ عَذْرَائِكُمْ وَأَوْعَدْتُكُمْ
جَانِبَ الطُّورِ الْأَيْمَنِ وَنَزَّلْنَا عَلَيْكُمُ الْمَنَّاءَ وَالسَّلَوى ۝٨٠

كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَلَا تَطْغَوْا فِيهِ
فَيَحِلَّ عَلَيْكُمْ غَضَبِي وَمَنْ يَحْلِلْ عَلَيْهِ
غَضَبِي فَقَدْ هَوَى ۝٨١

وَأَيُّ لَعْنٍ لِّلْمَنِ تَابَ وَءَامَنَ وَعَمِلَ
صَالِحَاتٍ أُوْهَيْدَى ۝٨٢

﴿وَمَا أَغْنَىٰ عَنْكَ قَوْمُكَ بِئُتُومِي ۝٨٣﴾

قَالَ هُمْ أَوْلَىٰ عَلَىٰ أَثَرِي وَعَجِلْتُ إِلَيْكَ
رَبِّ لِيَرْصِي ۝٨٤

قَالَ فَإِنَّكَ قَدَفْتَنِي قَوْمًا مِنْ بَعْدِكَ وَأَضَلَّهُمُ
السَّامِرِيُّ ۝٨٥

فَرَجَعَ مُوسَىٰ إِلَىٰ قَوْمِهِ غَضْبَنَ أَسْفًا قَالَ
يَقَوْمِ أَلَمْ يَعِدْكُمْ رَبُّكُمْ وَعَدًّا حَسَنًا أَفْتَال
عَلَيْكُمْ الْعَهْدُ أَمْ أَرَدْتُمْ أَنْ يَحِلَّ عَلَيْكُمْ

(1) Mūsā ya zābi mutun sabā'in daga Banī Isrā'īla. dōmin su tafi wurin Mīkāti tāre, su ji maganar Ubangiji. A lōkacin da ya yi kusa, sai ya yi gaggāwa dōmin bēge. Kō kuwa a bāyan azumin kwāna arba'in ya tafi a wurin Mīkātin, Allah Ya fāra yi masa magana game da mutānensa dōmin dēbe masa kēwa. Sai ya karba da cēwa, "Sunā nan a kan sāwūna." Wātau sunā nan a kan abin da na dōra su a kansa na addini da akīda ta tauhīdi. Sai Allah Ya ce masa "A'aha! Sun musanya addininka da bautar maraki."

kun yi nufi ne wani hushi ya sauka a kanku daga Ubangijinku, sabōda haka kuka sābā wa alkawarīna?"

87. Suka ce, "Ba mu sābā wa alkawarinka⁽¹⁾ ba da ikonmu, kuma amma an dōra mana wadansu kāya māsu nauyi daga abin kawar mutānen ne, sai muka jēfar da su. Sa'an nan kamar haka ne Sāmiri ya jēfa.

88. "Sai ya fitar musu da wani maraki, jikin mutāne, yanā rūri, sa'an nan suka ce, 'Wannan ne gunkinku kuma gunkin Mūsā, sai ya manta'."

89. Shin, to, bā su ganin cēwa, bā ya mayar musu da magana, kuma bā ya mallakar wata cūta a gare su, kuma bā ya mallakar amfāni?

90. Kuma, haḳīka, Hārūna yā ce musu daga gabāni, "Yā mutānēna! Lalle an fitinē ku da shi ne kawai. Kuma lalle Ubangijinku Mai raha-ma ne, sai ku bi ni, kuma ku yi dā'ā ga umurnīna."

91. Suka ce, "Bā zā mu gushe ba faufau a kansa munā māsu la-zimta,⁽²⁾ sai Mūsā ya kōmo zuwa gare mu."

عَظَبُ مِن رَّبِّكَمۡ فَآخَلَقۡنَا مَوۡعِدٰی ﴿٥٧﴾

قَالُوۡا مَا آخَلَقۡنَا مَوۡعِدَکَ یٰۤمٰلِکَآ وَلَیۡکَآ
حُجُبًاۤ اَوۡرَآءًا مِّنۡ رِّیۡتِ الْقَوۡمِ فَقَدۡفٰہَا
فَکَذٰلِکَ اَلۡفٰی السّٰمِیۡ ﴿٥٨﴾

فَاَخۡرَجۡ لَہُمۡ عَجَلًا جَسَدًاۤ اَلٰہٗ حُورًا فَقَالُوۡا
ہٰذَا الۡاَلۡہٰکُمۡ وَالۡاَلٰہُ مُوسٰی فَنَسِیۡ ﴿٥٩﴾

اَفَلَا یَرَوۡنَ اَلَّا یَرْجِعُ اِلَیۡہِمۡ قَوْلًا وَلَا
یَمۡلِکُ لَہُمۡ ضَرًا وَلَا نَفَعًا ﴿٦٠﴾

وَلَقَدۡ قَالَ لَہُمۡ هٰذِرُوۡنُ مِّنۡ قَبۡلِ یَقُوۡمُ اِنۡمَآ
فُتِنۡتُمۡ بِہٖۤ وَاِنَّ رَّبِّکُمۡ الرَّحۡمٰنُ فَاتَّبِعُوۡنِی
وَاطِیَعُوۡا اَمۡرِیۡ ﴿٦١﴾

قَالُوۡا لَیۡسَ نُبۡرَحَ عَلَیۡہِ عٰکِفِیۡنَ حَتّٰی یَرْجِعَ
اِلَیۡنَا مُوسٰی ﴿٦٢﴾

(1) Alōkacin da Banī Isrā'īla zā su fita daga Masar sun yi aron mundāyen mutānen Masar dōmin su nūna cēwa biki suke yi, hā gudu zā su yi ba. dōman kada a bi su da wuri. Wadannan mundāyen ne Sāmiri ya tāra a bāyan tafiyar Mūsā zuwa ga Mīkātīn Ubangijinsa ya Rēra mesu maraki mai jiki irin na mutāne da sauti irin na shānu, dōmin yā yi masa magudānar iska a cikin cikinsa, idan iskar ta fito, sai a ji ta da sauti kamar sautin kūkan shānu. Kuma shi marakin bā ya da wani rat, bā ya mōtsi, sai dai kūgin kawai.

(2) Lazimta a kan bauta wa marakin akwai wahala a cikinta, dōmin haka aka kāwo wannan Rissa sabōda a nūna cēwa bautar Allāh bābu lazimta da wahala a cikinta, duk abin da yake da wahala a cikinsa, bā addinin Allāh ba ne. Akwai i'tikāfi a cikin Musulunci wanda mafi yawansa kwāna gōma ne a cikin masallaci. Mutānen Sāmiri ne suka fāra ibāda da kidā da rawa da wāḳā a cikin wurin ibādarsu.

92. (Mūsā) ya ce, “Yā Hārūna! Mē ya hane ka, sa’ad da ka gan su sun ɓace.

93. “Ba ka bī ni ba! Shin, to, ka sābā wa umurnina ne?”

94. (Hārūna) ya ce, “Yā dān’u-wāna! Kada ka yi kāmū ga gēmū-na kō ga kaina. Lalle nī, nā ji tsō-ron ka ce, ‘Ka rarraba a tsakānin Banī Isrā’īla, kuma ba ka tsare maganata ba’.”

95. (Mūsā) ya ce, “Mēne ne bab-ban al’amarinka? Ya Sāmiri!”

96. (Sāmiri) ya ce, “Nā ga abin da ba su gan shi ba shi, sai na yi dāmka, damka guda daga kufan sāwun Manzon, sa’an nan na jēfa ta. Kuma haka dai raina ya kawāta mini.”

97. (Mūsā) ya ce, “To, ka tafi, sabōda haka lalle ne kanā da a cikin rāyuwarka, ka ce ‘Bābu shāfa’, kuma kanā da wani ma’alkawarta, bā zā a sāba maka gare ta ba. Kuma ka dūba zuwa ga gunkinka wanda ka yini a kansa kanā mai lazimta. Lalle ne muna kōne shi,⁽¹⁾ sa’an nan kuma munā shēke shi, a cikin tēku, shēkēwa.”

قَالَ يَهْرُونُ مَا مَنَعَكَ إِذْ رَأَيْتَهُمْ ضَلُّوا ﴿٩٢﴾

أَلَا تَتَّبِعُنِي أَفَعَصَيْتَ أَمْرِي ﴿٩٣﴾

قَالَ يَبْنَؤُمْرٌ لَّا أَخْذِلُ بِلِحْيَتِي وَلَا بِرَأْسِي إِنِّي خَشِيتُ أَن تَقُولَ فَرَّقْتَ بَيْنَ بَنِي إِسْرَءِيلَ وَلَمْ تَرْفُقْ قَوْلِي ﴿٩٤﴾

قَالَ فَمَا خَطْبُكَ يَسْمِيرِي ﴿٩٥﴾

قَالَ بَصُرْتُ بِمَا لَمْ يَبْصُرُوا بِهِ فَقَبَضْتُ قَبْضَةً مِّنْ أَثَرِ الرَّسُولِ فَنَبَذْتُهَا وَكَذَلِكَ سَوَّلَتْ لِي نَفْسِي ﴿٩٦﴾

قَالَ فَأَذْهَبَ فَإِنَّ لَكَ فِي الْحَيَوةِ أَن تَقُولَ لَا مِسَاسَ وَإِنَّ لَكَ مَوْعِدًا لَّنْ تُخْلَفَهُ ۖ وَانْظُرْ إِلَى إِلَهِكَ الَّذِي ظَلْتَ عَلَيْهِ عَاكِفًا لَّنُحَرِّقَنَّهُ ثُمَّ لَنَنْبِفَنَّهُ فِي الْيَمِّ نَسْفًا ﴿٩٧﴾

(1) Mūsā, amincin Allah ya tabbata a gare shi, ya kōne maraƙin ya shēke shi a cikin ruwan tēku domin ya nūna rashin ikon maraƙin ga kare kansa daga wata cūta kuma da karancinsa a cikin tēku wadda take daya ce daga cikin abubuwan ikon Allah da suke iya gani, da lālācēwar ibādar māsū bauta wa wanin Allah, a bāyan wahalarsu mai yawa ta lazimta a kansa .

98. Abin sani kawai, abin bautāwarku Allah kawai ne, Wanda bābu wani abin bautāwa fāce shi, kuma Yā yalwaci⁽¹⁾ dukan kōme da ilmi.

99. Kamar wancan ne Muke lā-bartāwa⁽²⁾ a gare ka, daga lābāran abin da ya gabāta, alhāli kuwa haḳīka. Mun bā ka zikiri (Alkur'āni) daga gunMu.

100. Wanda ya kau da kai daga gare shi, to, lalle shi, yanā ḍaukar wani nauyi a Rānar Kiyāma.

101. Sunā madawwama a cikin-sa, kuma yā mūnana ya zama abin ḍauka, a Rānar Kiyāma.

102. A Rānar da ake hūrāwa a cikin kāho, kuma Munā tāra māsu laifi, a rānar nan, sunā māsu shuḍayen idānu.

103. Suna ḥōye magana a tsakāninsu, (Sunā ce wa jūna) "Ba ku zauna ba (a cikin dūniya) fāce kwāna gōma."

104. Mu ne maḥi sani ga abin da suke faḍa a sa'ad da maḥifīcinsu ga hanya ke cēwa, "Ba ku zauna ba fāce a yini guda."

إِنَّمَا إِلَهُكُمُ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَسِعَ
كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا ﴿٩٨﴾

كَذَلِكَ نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِ مَا قَدْ سَبَقُ وَقَدْ
آتَيْنَكَ مِنْ لَدُنَّا ذِكْرًا ﴿٩٩﴾

مَنْ أَعْرَضَ عَنْهُ فَإِنَّهُ يَحْمِلُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وِزْرًا ﴿١٠٠﴾

حَالِدِينَ فِيهِ وَسَاءَ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ حِمْلًا ﴿١٠١﴾

يَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ وَنَحْشُرُ الْمُجْرِمِينَ
يَوْمَ بَدْرًا ﴿١٠٢﴾

يَتَخَفَتُونَ بَيْنَهُمْ إِنْ لَيْتُمْ إِلَّا عَشْرًا ﴿١٠٣﴾

نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَقُولُونَ إِذْ يَقُولُ أَمْثَلُهُمْ
طَرِيقَةً إِنْ لَيْتُمْ إِلَّا يَوْمًا ﴿١٠٤﴾

(1) Allah Ya yalwaci dukan kōme da sani, watau Yanā aikata kōme da ilminSa, kuma Yanā umurni da bauta Masa da ilmi, wanda Ya aiki ManzanninSa da shi.

(2) Yā kāwo Kārin bayāni game da wannan Kissa a cikin āyōyin da ke tafe daga nan, yadda bin addinin Allah yake da sauḳi a cikin lōkaci gaḳere na dūniya kawai, a cikin taḳailaccen lōkaci, da kuma wuyar bauta wa wani ga ḍaukar kāya māsu nauyi a dūniya da Lāhira, a cikin dōgon lōkaci.

105. Kuma sunā tambayar ka daga duwātsu⁽¹⁾, sai ka ce, “Uban-gijina Yana shēke su shēkēwa,

106. Sa'an nan Yanā barin (wurinsu) fa'ko mai santsi.

107. “Bā ka ganin karkata a cikiinsa, kuma bā ka ganin wani tudu.”

108. A rānar nan sunā biyar mai kira, bābu karkata a gare shi, kuma sautuka suka yi kawaici ga Mai rahama, bā ka sauraren kōme fāce sautin tafiya.

109. A yinin nan cēto bā ya yin amfāni fāce wanda Mai rahama Ya yi masa izni kuma Ya yarda da shi, da magana.⁽²⁾

110. Yanā sanin⁽³⁾ abin da ke a gaba gare su da abin da ke bāyansu, kuma bā su kēwayēwa da Shi ga sani.

111. Kuma fuskōki suka kan'kan da kai ga Rāyayye, Tsayayye, alhāli kuwa wanda ya fāuko wani zālunci ya tābe.

112. Kuma wanda ya aikata wani abu daga ayyukan kwarai alhāli kuwa yanā mai imāni, to, bā ya

وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْجِبَالِ فَقُلْ يَنْسِفُهَا رَبِّي نَسْفًا ﴿٥٠﴾

فَيَذَرُهَا قَاعًا صَفْصَفًا ﴿٥١﴾

لَا تَرَى فِيهَا عِوَجًا وَلَا أَمْتًا ﴿٥٢﴾

يَوْمَئِذٍ يَتَّبِعُونَ الدَّاعِيَ لَأِيعِجَ لَهُمْ وَخَشَعَتِ الْأَصْوَاتُ لِلرَّحْمَنِ فَلَا تَسْمَعُ إِلَّا هَمْسًا ﴿٥٣﴾

يَوْمَئِذٍ لَا تَنْفَعُ الشَّفَاعَةُ إِلَّا مَنْ أَذِنَ لَهُ الرَّحْمَنُ وَرِضِيَ لَهُ قَوْلًا ﴿٥٤﴾

يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِهِ عِلْمًا ﴿٥٥﴾

وَعَنَتِ الْوُجُوهُ لِلْحَيِّ الْقَيُّومِ وَقَدْ خَابَ مَنْ حَمَلَ ظُلْمًا ﴿٥٦﴾

وَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَا

(1) Ana siffanta duwātsu maɗaukaka da ayyukan dūniya waɗanda bā ibāɗar Allah ba, watau al'adu da ibāɗōdīn da ba ibāɗar Allah ba, dukansu kōme yawansu zā su lālāce a rānar da Mai kira, watau Isrāfīl, zai būsa kaho na kiran mutāne zuwa ga Tāshin Kiyāma, kira wanda bābu makarkata daga gare shi, watau bā kamar kiran da Annabāwa suka yi ba, wanda waɗansu mutāne suka karkace daga gare shi a nan dūniya.

(2) Bābu cēto ga kōwa sai wanda Allah Mai rahama Ya yi masa iznin da yin cēton, ga wanda aka yi iznin sabōɗa shi, kuma izni ana yin sa ne da maganar Allah, ba da wata ishāra ba.

(3) Allah Ya san kōme ga halittunSa, su kuwa bā su iya kēwayēwa da sanin kōme game da Shi.

tsōron wani zālunci ko wata na-
Rasa.

113. Kuma haka Muka saukar
da shi, Alkur'āni, yanā abin karan-
tāwa, da Larabci, kuma Muka juj-
juya misālai, a cikinsa, na tsōratar-
wa, tsammāninsu, sunā yin takawa
ko ya sabbaba musu wata wa'az-
tuwa.

114. Sa'an nan Allah, Mamalla-
ki, Tabbatacce, Yā dāukaka. Kuma
kada ka yi gaggāwa⁽¹⁾ da Alkur'āni
a gabānin a kāre wahayinsa zuwa
gare ka. Kuma ka ce, "Yā Ubangiji!
Ka kāra mini ilmi."

115. Kuma lalle, haḳīka, Mun yi
alkawari zuwa ga Ādamu a gabānin
wannan, sai ya manta, kuma ba Mu
sāmi kārfin zūciya a gare shi ba.

116. Kuma sa'ad da Muka ce
wa malā'iku, "Ku yi sujada ga
Ādamu." Sai suka yi sujada, fāce
Iblīs, yā ḳiya.

117. Sai Muka ce, "Yā Ādamu!
Lalle ne wannan maḳiyi⁽²⁾ ne gare
ka da kuma ga māṭarka, sabōda
haka kada ya fitar da ku daga
Aljanna har ku wahala.

يَحَايَ ظُلُمًا وَّلَا هَضْمًا ﴿١١٣﴾

وَكَذَلِكَ أَنزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا وَصَرَّفْنَا فِيهِ
مِنَ الْوَعِيدِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ أَوْ يُحْدِثُ لَهُمْ
ذِكْرًا ﴿١١٤﴾

فَتَعَلَّى اللَّهُ الْمَلَايِكُ الْحَقُّ وَلَا تَعْجَلْ
بِالْقُرْآنِ إِن مِنْ قَبْلِ أَنْ يُقْضَىٰ إِلَيْكَ وَحْيُهُ
وَقُل رَّبِّ زِدْنِي عِلْمًا ﴿١١٥﴾

وَلَقَدْ عَهِدْنَا إِلَىٰ آدَمَ مِنْ قَبْلِ فَتَنِ
وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ
فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَىٰ ﴿١١٦﴾

فَقُلْنَا يَا آدَمُ إِنَّ هَذَا عَدُوٌّ لَكَ وَلِزَوْجِكَ
فَلَا يُخْرِجَنَّكَ مِنَ الْجَنَّةِ فَتَشْقَىٰ ﴿١١٧﴾

(1) Allah Ya umurci Annabi da ya har gaggāwar karātun Alkur'āni a lōkacin da ake yin wahayinsa zuwa gare shi, dōmin kada ya wahala, dōmin sūrar tanā karantar da cewa addūnin Musulunci sauḳi ne, bai zo dōmin ya wahalar ba. Kuma tsōron yin kuskure yanā sanya yin kuskure mai jāwo wahala kamar yadda Ādamu ya yi gaggāwar ga tsoron umurnin Allah, sai ya yi mantowa, ya yi abin da aka hana shi, har masifa ta sāmu, aka fitar da shi daga Aljanna.

(2) Anā farkar da dīyan Ādamu ga maḳiyin ubansu wanda ya sabbaba musu wahalar zuwa dūniya da haḍuwa da taklīfi a cikinta. Kuma bin wannan taklīfi yanā zame musu sauḳi idan sun bi shi yadda Allah Ya ce, amma idan sun bi hanyar Shaidan, maḳiyinsu, to, bābu abin da zai sāmu a gare su fāce kārīn wahala daga dūniya har Lāhira.

118. "Lalle ne kâ sâmu, bâ zâ ka ji yunwa ba a cikinta, kuma bâ zâ ka yi tsiraici ba.

119. "Lalle kai, bâ zâ ka ji kishirwa ba, kuma bâ zâ ka shiga hantsi ba."

120. Sai Shaidan ya sanya was-wâsi zuwa gare shi, ya ce, "Yâ Ādamu! Shin, in shiryar da kai ga itāciyar dawwama da mulki wanda bâ ya kârêwa?"

121. Sai suka ci daga gare ta, sabōda haka al'aurunsu suka bayyana, kuma suka shiga sunā lullu-bāwa a kansu daga ganyen Aljanna. Kuma Ādamu ya sâbā wa Ubangijinsa, sabōda haka ya bace.

122. Sa'an nan kuma Ubangijinsa Ya zâbē shi, Ya karbi tūba gare shi, kuma Ya shiryar (da shi).

123. Ya ce, "Ku sauka kû biyu daga gare ta gabā ḍaya, sâshenku yanā ma'kiyi ga sâshe. To, imma dai wata shiriya ta jē muku daga gare Ni, to, wanda ya bi Shiryarwāta, to, bâ ya ḥacēwa, kuma bâ ya wahala.

124. "Kuma wanda ya bijire⁽¹⁾ daga ambatōNa (Alkur'āni), to, lalle ne rāyuwa mai kunci ta tabbata a gare shi, kuma Munā tāyar da shi a Rānar Kiyāma yanā makāho."

125. Ya ce, "Ya Ubangiji! Don me ne Ka tāyar da ni makāho alhāli kuwa nā kasance mai gani?"

إِنَّ لَكَ الْآخِرَ فِيهَا وَلَا تَعْرَىٰ ۝

وَأَنْتَ لَا تَنْظُرُ فِيهَا وَلَا تَنْصَحِي ۝

فَوَسَّسَ إِلَيْهِ الشَّيْطَانُ قَالَ إِنَّ آدَمَ هَلْ أَذُنْكَ عَلَى شَجَرَةِ الْخُلْدِ وَمُلْكٌ لَّا يَبْلَىٰ ۝

فَأَكَلَا مِنْهَا فَبَدَتْ لَهُمَا سَوْآتُهُمَا وَطَفِقَا يَخْصِفَانِ عَلَيْهِمَا مِنْ وَرَقِ الْجَنَّةِ وَغَشَىٰ آدَمُ رَبَّهُ فَقَوَّي ۝

ثُمَّ اجْتَبَاهُ رَبُّهُ فَقَاتَبَ عَلَيْهِ وَهَدَىٰ ۝

قَالَ اهْبِطَا مِنْهَا جَمِيعًا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ فَلَمَّا بَايَنَّاكُمْ مِنَ هَذِهِ فَمَنْ أَتَّبَعَ هَذَا يَفْضُلْ وَلَا يَشْقَىٰ ۝

وَمَنْ أَعْرَضَ عَن ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا وَنَحْشُرُهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ أَعْمَىٰ ۝

قَالَ رَبِّ إِنِّي خَشِيتُكَ أَتَمَنَّىٰ وَقَدْ كُنْتُ بِصِيرًا ۝

(1) Wanda ya bijire daga āyōyin Allah, shi ne kāfirin da bai yarda da shiga Musulunci ba.

126. Ya ce, "Kamar wancan ne āyōyinMu suka jē maka, sai ka mance su, kuma kamar hakar a yau ake mance ka."

127. Kuma kamar haka Muke sāka wa wanda ya yawaita,⁽¹⁾ kuma bai yi imāni da āyōyin Ubangijinsa ba. Kuma lalle ne azābar Lāhira ce mafi tsanani, kuma mafi wanzuwa.

128. Shin, to, bai shiryar da su ba cēwa da yawa Muka halakar da (kāfirai) daga ĩarnuka, a gabā-ninsu, sunā tafiya a cikin masau-kansu? Lalle ne, a cikin wancan akwai āyōyi ga māsū hankula.

129. Kuma bā dōmin wata kalma ba wadda ta gabāta daga Ubangijinka, da kuma ajali ambatacce, haĳīka, dā azābar ta kasance mai lazimta.

130. Sai ka yi haĳuri⁽²⁾ a kan abin da suke cēwa, kuma ka yi tasbihi da gōdē wa Ubangijinka a gabānin fitōwar rānā da gabānin baĳēwarta, kuma daga sā'ō'in dare sai ka yi tasbihi da sāsanin yini, tsammāninka zā ka sāmi yarda.

131. Kuma kada ka mīkar da idānunka zuwa ga abin da Muka jiyar da su dādi da shi, nau'i-nau'i, daga gare su, kamar huren rāyuwar dūniya yake, dōmin Mu fitine su a

قَالَ كَذَلِكَ أَنتُكَ إِنَّمَا أَفْسَحَتْهَا وَكَذَلِكَ
الْيَوْمَ تُنصَرُ ﴿١٢٦﴾

وَكَذَلِكَ نَجْزِي مَنْ أَسْرَفَ وَلَوْ تَوَدَّ مِنْ بَيْنَ يَدَيْ
رَبِّهِ وَلَعَذَابُ الْآخِرَةِ أَشَدُّ وَأَقْبَلُ ﴿١٢٧﴾

أَفَلَمْ يَهْدِ لَهُمْ كُرْهُهُمُ الَّذِي قَاتَلَهُمْ مِنْ الْقُرُونِ
يَتَشَوُّونَ فِي مَسْجِدِهِمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ
لِأُولِي النُّعَى ﴿١٢٨﴾

وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَكَانَ لِزَامًا
وَأَجَلٌ مُسَمًّى ﴿١٢٩﴾

فَأَصْبَحَ عَلَى مَا يَقُولُونَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ
طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ غُرُوبِهَا وَمِنْ بَيْنَ آيِ
الْيَلِ قَبْلَ فَطْحِ وَإِطْرَافِ النَّهَارِ لَعَلَّكَ تَرْضَى ﴿١٣٠﴾

وَلَا تَعْدَنَّ عَيْنُكَ إِلَى مَا مَتَّعْتَهُمْ آزْوَاجَهُمْ زَهْرَةً
الْحَيَاةِ الدُّنْيَا لَنَبْتَغِيَنَّ لَهُمْ فِيهِ زُرْفًا مِنْ رَبِّكَ خَيْرٌ وَأَقْبَلُ ﴿١٣١﴾

(1) Wanda ya yawaita, shi ne Musulmi fāsīkī kō mai bidi'a yanā kara abin da ba a sani ba a cikin addini, ya yawaita shi. Shi ma ya shiga a cikin wahalar dūniya. Kuma ta Lāhira ta fi tsanani.

(2) Haĳuri da riĳe ibāda ta sallōli da tasbihi a lōkatanta, farilla da na nafila, shi ne maganin izgilin māsū izgili. Tasbihi da gōde wa Allah a gabanin fitōwar rānā ga sallar Asuba, a gabanin baĳēwarta ga La'asar, a sā'ō'in dare ga Isha'i, da gefukan rāna ga Azahar.

cikinsa, alhâli kuwa arzikin Uban-
gijinka ne mafi alhêri kuma mafi
wanzuwa.

132. Kuma ka umurci iyâlanka
da salla, kuma ka yi haƙuri a
kanta. Bâ Mu tambayar ka wani
arzuki, Mu ne Muke arzûta ka.
Kuma âkiba mai kyau tanā ga ta-
ƙawa.

133. Kuma suka ce, “Don me bā
ya zo mana da wata āyā daga
Ubangijinsa?” Shin, kuwa hujjar
abin da ke a cikin littattafan farko,
ba ta jē musu ba?

134. Kuma dā dai Mun halaka
sū da wata azāba daga gabāninsa,
lalle ne dā sun ce, “Yā Ubangi-
jinmu! Dā Kā aiko da wani Manzo
zuwa gare mu har mu bibbiyi
āyōyinKa daga gabānin mu kasƙan-
ta, kuma mu wulākantu!”

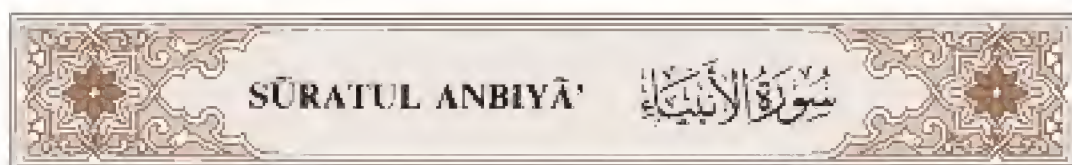
135. Ka ce, “Kōwa mai tsumāye
ne. Sai ku yi tsumāye. Sa'an nan zā
ku san su wa ne ma'abūta tafarki
madaidaici, kuma wane ne ya nēmi
shiryuwa.”

وَأْمُرْ أَهْلَكَ بِالصَّلَاةِ وَاصْطَبِرْ عَلَيْهَا لَا تَسْأَلْكَ
رِزْقًا فَخْرٌ تَرْزُقُكَ وَالْعَاقِبَةُ لِلتَّقْوَى ﴿١٣٢﴾

وَقَالُوا أَتُؤْتُوا نَبِيَّيْنِ تَيَقُّوْنَ مِنْ رَبِّهِمْ أَوَّلَمَ
تَأْتِيهِمْ بَيِّنَةٌ مَّا فِي الصُّحُفِ الْأُولَى ﴿١٣٣﴾

وَلَوْ أَنَّا أَهْلَكْنَاهُمْ بِعَذَابٍ مِنْ قَبْلِهِ لَقَالُوا
رَبَّنَا أَوَّلًا أَرْسَلْتَ إِلَيْنَا رَسُولًا فَنَتَّبِعَ
آيَاتِكَ مِنْ قَبْلِ أَنْ نَذِلَّ وَنَخْزَى ﴿١٣٤﴾

قُلْ كُلُّ مُرْتَضٍ فَرِحُوا فَسَتَعْلَمُونَ مَنْ
أَصْحَابُ الصِّرَاطِ السَّوِيِّ وَمَنِ اهْتَدَى ﴿١٣٥﴾



Tana karantar da dōkōkin Allah māsū hukunta haɗuwar addinan Allah da haɗuwar aḳīdōdinsu a kan kaɗaitar Allah Maɗa'ici.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Hisābin mutāne ya kusanta gare su, alhāli kuwa sunā a cikin gafala, sunā māsū bijirēwa.

2. Wani ambato daga Uban-gijinsu sābo, bā ya zuwa gare su fāce sun saurāre shi, alhāli kuwa sunā māsū yin wāsa.

3. Sunā māsū shagaltacin zukātansu, kuma su asirta gānāwa: waɗanda suka yi zālunci, (sunā cēwa) “Wannan bā kōwa ba ne fāce mutum misālinku. Shin, to, kunā jē wa sihiri, alhāli kuwa kū, kunā fahim-ta?”

4. Ya ce, “Ubangijina Yanā sa-nin magana a cikin sama da kasa, kuma Shi ne Mai ji, Masani.”

5. Ā'a, suka ce, “Yāye-yāyen mafarki ne. Ā'a, yā kirƙira shi ne. Ā'a, shi mawāƙi ne. Sai ya zo mana da wata āyā kamar yadda aka aiko manzanni na farko.”

أَقْرَبَ لِلنَّاسِ حِسَابُهُمْ وَهُمْ فِي غَفْلَةٍ مُّعْرِضُونَ ﴿١﴾

مَا يَأْتِيهِمْ مِنْ ذِكْرٍ مِنْ رَبِّهِمْ مُحَدَّثٍ إِلَّا أَسْتَمِعُوهُ وَهُمْ يُلَاعِبُونَ ﴿٢﴾

لَا يَهْتَفِعُ بِهِنَّ وَالْأَسْرُ وَالنَّجْوَى الَّذِينَ ظَلَمُوا أَهْلَ هَذَا إِلَّا بَشْرٌ مِثْلُكُمْ أَفَتَأْتُونَ السَّحَرَةَ وَالَّذِينَ يَبْصُرُونَ ﴿٣﴾

قَالَ رَبِّي يَعْلَمُ الْقَوْلَ فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٤﴾

بَلْ قَالُوا أَضَلُّنَا أَهْلَكُنَا أَمْ لَنَا بِهِنَّ آيَاتٌ فَلْيَرْسِلْ إِلَيْنَا آيَاتٍ كَمَا أُرْسِلَ الْأَوَّلُونَ ﴿٥﴾

6. Wata alkarya da Muka halaka ta a gabāninsu, ba ta yi imāni ba. Shin, to, sū, sunā yin imāni?

7. Kuma ba Mu aika ba a gabāninka fāce mazāje, Munā yin wahayi zuwa gare su. Ku tambayi ma'abūta ambato⁽¹⁾ idan kun kasance ba ku sani ba.

8. Kuma ba Mu sanya su jiki, bā su cin abin ci ba, kuma ba su kasance madawwama ba.

9. Sa'an nan kuma Muka gaskata musu alkawari; sai Muka tsērar da su da wanda Muke so, kuma Muka halakar da māsū yawai-tāwa.⁽²⁾

10. Lalle, haḳīka, Mun saukar da wani littāfi zuwa gare ku,⁽³⁾ a cikinsa akwai ambatonku. Shin, to, bā ku hankalta?

11. Kuma da yawa Muka karya wata alkarya tā kasance mai zālunci, kuma Muka kāga halittar wadansu mutāne na dabam a bāyanta.

12. Sai a lōkacin da suka hangi azābarMu, sai gā su sunā gudu daga gare ta.

13. "Kada ku yi gudu. Ku kōmo zuwa ga abin da aka ni'imtar da ku a cikinsa da gidājenku tsammāninku anā tambayar ku."

مَا آمَنَتْ قَبْلَهُمْ مِنْ قَرْيَةٍ أَهْلَكْنَاهَا أَفَهُمْ يُؤْمِنُونَ ﴿٦﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ إِلَّا رِجَالًا نُوْحِي إِلَيْهِمْ فَسْأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٧﴾

وَمَا جَعَلْنَاهُمْ جَسَدًا آلَا يَأْكُلُونَ الطَّعَامَ وَمَا كَانُوا خَالِدِينَ ﴿٨﴾

ثُمَّ صَدَقْنَاهُمُ الْوَعْدَ فَأَنْجَيْنَاهُمْ وَمَنْ نَشَاءُ وَأَهْلَكْنَا الْمُسْرِفِينَ ﴿٩﴾

لَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ كِتَابًا فِيهِ ذِكْرُكُمْ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿١٠﴾

وَكَمْ قَصَمْنَا مِنْ قَرْيَةٍ كَانَتْ ظَالِمَةً وَأَنْشَأْنَا بَعْدَهَا قَوْمًا آخَرِينَ ﴿١١﴾

فَلَمَّا أَحْسَرُوا أَنْسَاءَ إِذَا هُمْ مِنْهَا يَرْكُضُونَ ﴿١٢﴾

لَا تَرْكُضُوا وَارْجِعُوا إِلَى مَا أُتْرِفْتُمْ فِيهِ وَمَسْكَنِكُمْ فَلَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿١٣﴾

(1) Ma'abūta ambato, watau mutānen da aka bai wa littattafan sama: Yahūdū da Nasāra.

(2) Māsū yawaitāwa, sū ne māsū wuce haddōdin Allah ga kōme, fāsīkai da māsū bidī'ō'i.

(3) Al'ummar Muhammad, tsirar Allah da amincinSa su tabbata a gare shi. An saukar musu da Al'Rur'āni, a cikinsa akwai daukakarsu da darajarsu, dōmin wanda aka ambata, to, an daukaka shi.

14. Suka ce, "Kaitonmu! Lalle mū ne muka kasance māsū zālunci."

15. Sa'an nan waccan ba ta gushe ba, ita ce da'awarsu har Muka mayar da su girbabbu, bitattu.

16. Kuma ba Mu halitta sama da ƙasa da abin da ke a tsakāninsu Muna Māsū wāsā ba.

17. Dā Mun yī nufin Mu riki wani abin wāsā dā Mun⁽¹⁾ riƙe shi daga gunMu, idan Mun kasance māsū aikatāwa.

18. Ā'a, Munā jīfa da gaskiya a kan ƙarya, sai ta darkāke ta, sai ga tā halakakka. Kuma bone yā tabbata a gare ku sabōda abin da kuke siffantāwa.

19. Kuma Shī ne da mallakar wanda yake a cikin sammai da ƙasa. Kuma waɗanda suke wurinSa (watau malā'iku), bā su yin girman kai ga ibādarSa, kuma bā su gajiya.

20. Sunā tasbīhi dare da rānā, bā su yin rauni.

21. Kō (kāfirai) sun riki waɗansu abūbuwan bautāwa ne ga ƙasā, su ne māsū tāyarwa (gare su)?

22. Dā waɗansu abūbuwan bautāwa sun kasance a cikinsu (sama da ƙasa) fāce Allah, haƙiƙa, dā su biyun sun bāci. Sabōda haka tsarki ya tabbata ga Allah Ubangijin Al'arshi daga abin da suke siffantāwa.

قَالُوا إِنَّمَا بُنِيَ بَنَاتُنَا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿١٤﴾

فَمَا زَالَتْ تِلْكَ دَعْوَاهُمْ حَتَّى جَعَلْنَاهُمْ حَصِيدًا خَالِدِينَ ﴿١٥﴾

وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا الْغَيْرَ ﴿١٦﴾

لَوْ أَرَدْنَا أَنْ نَتَّخِذَ لَهُمْ آلًا تَتَّخِذُهُ مِنْ لَدُنَّا
إِنْ كُنَّا قَاطِلِينَ ﴿١٧﴾

بَلْ نَقْذِفُ بِالْحَقِّ عَلَى الْبَاطِلِ فَيَدْمَغُهُ فَإِذَا هُوَ زَاهِقٌ وَلَكُمُ الْوَيْلُ مِمَّا تَصِفُونَ ﴿١٨﴾

وَلَهُمْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ عِنْدَهُ لَا يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِهِ وَلَا يَسْتَحْسِرُونَ ﴿١٩﴾

يُسَبِّحُونَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ لَا يَفْتُرُونَ ﴿٢٠﴾

أَمْ اتَّخَذُوا إِلَهًا مِنْ دُونِ اللَّهِ يُشْرِكُونَ ﴿٢١﴾

لَوْ كَانَ فِيهِمَا آلَ اللَّهِ إِلَّا اللَّهُ لَفَسَدَتَا
فَسُبْحَانَ اللَّهِ عَنِ الْعَرْشِ عَمَّا يَصِفُونَ ﴿٢٢﴾

(1) Abin wāsā, shi ne mātā, ko dā, kō wani abin da ake shagaltuwa da shi.

23. Bā a tambayar Sa ga abin da Yake aikatāwa, alhāli kuwa sū anā tambayar su.

24. Ko sun riƙi waɗansu abū-buwan bautāwa, baicinSa? Ka ce, “Ku kāwo hujjarku. Wannan shi ne ambaton wanda yake tāre da ni, kuma shi ne ambaton wanda yake a gabānina.” Ā'a, mafi yawansu bā su sanin gaskiya, sabōda haka sū māsu bijirēwa ne.

25. Kuma ba Mu aiki wani Manzo ba a gabāninka fāce Munā yin wahayi zuwa gare shi, cēwa “Lalle ne shi, bābu abin bautāwa fāce Nī, sai ku bauta Mini.”

26. Kuma suka ce, “Mai rahama ya riƙi dā.” TsarkinSa ya tabbata! Ā'a, (malā'iku) bāyi ne māsu daraja.

27. Bā su gabātarSa da magana, kuma su da umurninSa suke aiki.

28. Yanā sanin abin da yake gaba gare su da abin da yake a bāyansu, kuma bā su yin cēto fāce ga wanda Ya yarda, kuma sū māsu sauna ne sabōda tsōronSa.

29. Kuma wanda ya ce daga gare su, “Lalle nī abin bautāwa ne baicinSa,” to, wannan Munā sākā masa da Jahannama. Kamar haka Muke sākā wa azzālumai.

30. Shin, kuma waɗanda suka kāfirta ba su gani da cēwa lalle sammai da ƙasa sun kasance dīn-ke,⁽¹⁾ sai Muka būɗe su, kuma

لَا يَسْتَلِ عَمَّا يَفْعَلُ وَهُمْ يُنْكِرُونَ ﴿٢٣﴾

أَمْ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ آلِهَةً قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ
هَذَا ذِكْرٌ مِنْ مَعِيَ وَذِكْرٌ مَنْ قَبْلِي بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا
يَعْلَمُونَ الْحَقُّ فَهُمْ مُعْرِضُونَ ﴿٢٤﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِي
إِلَيْهِمْ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ ﴿٢٥﴾

وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمَنُ وَلَدًا سُبْحَنَهُ بَلْ
عِبَادٌ مُكْرَمُونَ ﴿٢٦﴾

لَا تَسْبِيحُونَهُ بِالْقَوْلِ وَهُمْ بِأَمْرِهِ يَعْمَلُونَ ﴿٢٧﴾

يَعْلَمُ مَا تَبَيَّنَ أَفْيِدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا
يَشْفَعُونَ إِلَّا لِمَنْ ارْتَضَى وَهُمْ مِنْ
حَشِيَّتِهِ مُشْفِقُونَ ﴿٢٨﴾

* وَمَنْ يَقُلْ مِنْهُمْ إِيَّاكَ إِلَهُ مِنْ دُونِهِ فَذَلِكَ
نَجْزِيهِ جَهَنَّمَ كَذَلِكَ نَجْزِي الظَّالِمِينَ ﴿٢٩﴾

أَوَلَمْ يَرِ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضَ كَانَتَا رَتْقًا فَفَتَقْنَاهُمَا وَجَعَلْنَا

(1) Sammai sun kasance dinke. ruwa ba ya sauka daga gare su, kuma ƙasa ta kasance dinke, tsiro bā ya tsira daga gare ta. Sa'an nan Muka sanya kōme mai rai daga ruwa mai sauka daga sama ya jiƙa ƙasa, ta yi tsiro, dabbōbi su rāyu.

Muka sanya dukan kome mai rai daga ruwa? Shin, bā zā su yi īmāni ba?

31. Kuma Mun sanya tabbatattun duwātsu a cikin ƙasa dōmin kada ta karkata da su, kuma Mun sanya ranguna, hanyōyi, a cikinsu (duwātsun), tsammāninsu sunā shiryuwa.

32. Kuma Mun sanya sama rufi tsararre, alhāli kuwa su daga āyōyinta māsu bijirēwa ne.

33. Kuma Shī ne wanda Ya halitta dare da yini da rānā da watā, dukansu⁽¹⁾ a cikin wani sarari suke iyo.

34. Kuma ba Mu sanya dawwama ga wani mutum ba, a gabāninka. Shin, to, idan ka mutu, to, sū ne madawwama?

35. Kōwane rai mai dandānar mutuwa ne. Kuma Munā jarraba ku da sharri da alhēri dōmin fitina. Kuma zuwa gare Mu ake mayar da ku.

36. Kuma idan waƙanda suka kāfirta suka gan ka, bā su riƙon ka fāce da izgili (sunā cēwa) "Shin, wannan ne ke ambatar gumā-kanku?" Alhāli kuwa sū, ga ambatar Mai rahama, māsu kāfirta⁽²⁾ ne.

37. An halitta mutum daga gagāwa, zan nuna muku āyōyiNa.

مِنَ الْمَاءِ كُلِّ شَيْءٍ حَتَّى أَقْلًا يُؤْمِنُونَ ﴿٣١﴾

وَجَعَلْنَا فِي الْأَرْضِ رَوَاسِي أَنْ تُمِيدَ بِهِمْ
وَجَعَلْنَا فِيهَا فِجَاجًا سُبُلًا لَّعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ ﴿٣٢﴾

وَجَعَلْنَا السَّمَاءَ سَفْفًا مَّخْفُوظًا وَهُمْ عَنْ
آيَاتِهَا مُعْرِضُونَ ﴿٣٣﴾

وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ
وَالْقَمَرَ كُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ ﴿٣٤﴾

وَمَا جَعَلْنَا الْبَشَرِ مِنْ قَبْلِكَ الْخَلْدَ أَقَابِينَ مِتَّ
فَهُمُ الْخَالِدُونَ ﴿٣٥﴾

كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْعَذَابِ وَتَبْلُوكُمْ بِالشَّرِّ
وَالْخَيْرِ فِتْنَةً وَإِلَيْنَا تُرْجَعُونَ ﴿٣٦﴾

وَإِذْ أَرَأَيْتَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ يَتَّخِذُونَكَ
إِلَٰهًا هُودًا أَوْ أَهْدَىٰ الَّذِي يَذْكُرُ ۚ إِنَّهُمْ كَافِرُونَ
وَهُمْ يَذْكُرُ الرَّحْمَنَ هُمْ كَافِرُونَ ﴿٣٧﴾

خُلِقَ الْإِنْسَانُ مِنْ عَجَلٍ سَأُرِيكُمْ

(1) Wannan ya nuna cēwa rānā da watā a cikin sarari guda suke, kō da yake akwai nisan gaske a tsakāninsu.

(2) Sun kasance sunā aibanta wanda yake musun gumākansu, alhāli kuwa sū, sunā musun zaman Allāh Mai rahama ya kasance abin bautāwa guda. Wannan shi ne gāyar jāhilci.

Sabōda haka kada ku nēmi yin gaggāwa.

38. Kuma sunā cēwa, “A yaushewanannan wa’adi zai tabbata, idan kun kasance māsū gaskiya?”

39. Dā waɗanda suka kāfirta sunā sanin lōkacin da bā su kange wuta daga fuskōkinsu, kuma haka daga bāyayyakinsu, alhāli kuwa ba su zama ana taimakon su ba.

40. Ā’a, tanā jē musu bisa ga auke, sai ta dīmautar da su, sa’annan bā su iya mayar da ita, kuma ba su zama anā yi musu jinkiri ba.

41. Kuma lalle ne, haḳīka, an yi izgili ga waɗansu Manzanni daga gabāninka, sai abin da suka kasance sunā izgili da shi ya auku ga waɗanda suka yi izgilin daga gare su.

42. Ka ce, “Wāne ne yake tsare ku a dare da yini daga Mai rahama?” Ā’a, sū māsū bijirēwa ne daga ambaton Ubangijinsu.

43. Ko kuwa sunā da waɗansu abūbuwan bautāwa waɗanda ke tsare su, daga gare Mu? Bā su iya taimakon kansu, kuma ba su kasance anā abūtar su⁽¹⁾ ba daga gare Mu.

44. Ā’a, Mun yalwata wa waɗannan da ubanninsu ni’imar-Mu, har rāyuwa ta yi tsawo a kansu. Shin, to, bā su ganin cēwa lalle Mū,

ءَاٰتٰنِي فَلَا تَسْتَعْجِلْهُنَّ ﴿٣٨﴾

وَيَقُولُونَ مَتٰى هٰذَا الْوَعْدُ اِنْ كُنْتُمْ

صٰدِقِيْنَ ﴿٣٩﴾

لَوْعَلَهُمُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا حِيَتٌ لَا يَكْفُرُوْنَ

عَنْ وُجُوْهِهِمُ النَّارُ وَلَا عَنْ طُلُوْهِمْ وَلَا

هُمْ يُصْرَوْنَ ﴿٤٠﴾

بَلْ تَأْتِيْهِمْ بَغْتَةً فَتَبْهَتُهُمْ فَلَا

يَسْتَطِيعُوْنَ رَدَّهَا وَلَا هُمْ يُنْظَرُوْنَ ﴿٤١﴾

وَلَقَدْ اَسْتَهْزِئْتُ بِرُسُلٍ مِّنْ قَبْلِكَ فَحَقَّ بِالَّذِيْنَ

سَخِرُوْا مِنْهُمْ مَا كَانُوْا بِهٖ يَسْتَهْزِءُوْنَ ﴿٤٢﴾

قُلْ مَن يَّكْلُوْكُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ مِنَ الرِّحْمٰنِ

بَلْ هُمْ عَنْ ذِكْرِ رَبِّهِمْ مُّعْرِضُوْنَ ﴿٤٣﴾

اَمْلِهِنَّ مِنَ الْهَمَةِ تَمْنَعُهُمْ مِّنْ دُونِنَا لَا

يَسْتَطِيعُوْنَ نَصْرَ اَنْفُسِهِنَّ وَلَا هُمْ مُقَاتِلُوْنَ

يُضْحَكُوْنَ ﴿٤٤﴾

بَلْ مَسَّعٰنَا هٰذَا وَلَآءِىَ اٰتَاةُ هٰذَا حَتّٰى طَالَ عَلَيْهِمُ

الْعُمُرُ اَفَلَا يَرَوْنَ اَنَّا اَنٰى اِلَى الْاَرْضِ نَقْصُصُهَا

(1) Bā su iya sāmuni wani abōki wanda zai tsare su daga azābarMu. Kuma wanda bai tsare kansa ba yāya zai iya tsare wani?

Munā je wa kasarsu, Munā rage⁽¹⁾ ta daga sāsanninta? Shin, to, su ne marinjaya?

45. Ka ce, “Abin sani, inā yi muku gargadi kawai da wahayi,” kuma kurma ba ya jin kira a lōkacin da ake yi musu gargadi.

46. Kuma haḳīka idan wata iska daga azābar Ubangiji ta shāfe su, haḳīka sunā cēwa, “Yā kaitonmu! Lalle mū ne muka kasance māsū zālunci.”

47. Kuma Munā aza ma'aunan ādalci ga Rānar Kiyāma, sabōda haka ba a zāluntar rai da kōme. Kuma kō dā ya kasance nauyin kwāya daga kōmayya ne Mun zo da ita. Kuma Mun isa zama Māsū hisābi.

48. Kuma lalle, haḳīka, Mun kāwo wa Mūsā da Hārūna Rarabawa da haske da ambato ga māsū aiki da taḳawa.

49. Waɗanda suke tsōron Ubangijinsu a fake, alhāli kuwa sū, māsū sauna ne daga Sa'a.

50. Kuma wannan ambato ne mai albarka, Mun saukar da shi. Shin, to, kū māsū musu ne gare shi?

51. Kuma lalle, haḳīka, Mun kāwo wa Ibrāhīm shiryuwarsa daga gabāni, kuma Mun kasance Masana gare shi.

52. Ya ce wa ubansa da mutanensa, “Mēne ne waɗannan

مِنْ أَطْرَافِهَا أَفْهَمُ الْعَالَمِينَ ﴿٤٥﴾

قُلْ إِنَّمَا أُنذِرُكُمْ بِالْوَحْيِ وَلَا يَسْمَعُ الصُّمُّ الدُّعَاءَ إِذَا مَا يُنَادُونَ ﴿٤٦﴾

وَلَيْنَ قَسَمُهُمْ نَفْحَةً مِنْ عَذَابِ رَبِّكَ لَيَقُولُنَّ يَنْوَيْلُنَا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿٤٧﴾

وَنَضَعُ الْمَوَازِينَ الْقِسْطَ لِيَوْمِ الْقِيَمَةِ فَلَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْئًا وَإِنْ كَانَ وَثْقَالٌ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ أَتَيْنَا بِهَا وَكَفَى بِنَا حَاسِبِينَ ﴿٤٨﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى وَهَارُونَ الْفُرْقَانَ وَضِيَاءً وَذِكْرًا لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٤٩﴾

الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ وَهُمْ مِنْ السَّاعَةِ مُشْفِقُونَ ﴿٥٠﴾
وَهَذَا ذِكْرٌ مُبَارَكٌ أَنْزَلْنَاهُ أَفَأَنْتُمْ لَهُ مُنْكَرُونَ ﴿٥١﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا إِبْرَاهِيمَ رُسُودَهُ مِنْ قَبْلُ وَكُنَّا بِهِ عَلَى يَمِينٍ ﴿٥٢﴾

إِذْ قَالَ لِأَسِيهِ وَقَوْمِهِ مَا هَذِهِ الصَّامِرَاتُ

(1) Munā rage kasarsu daga sāsanninta, watau mutānen da ke bin su ga batarsu kullum sunā raguwa, sunā shiga Musulunci, Musulunci na kārūwa.

mutummutumai wafanda kuke māsū lazimta a kansu?"

53. Suka ce, "Mun sāmī uban-ninmu māsū lazimta a kansu."

54. Ya ce, "Lalle, haḳīka, kun kasance kū da ubanninku a cikin bata bayyananna."

55. Suka ce, "Shin, kā zo mana da gaskiya ne, kō kuwa kai kanā daga māsū wāsā ne?"

56. Ya ce, "Ā'a, Ubangijinku Shi ne Ubangijin sammai da kasa. Wanda Ya kāga halittarsu. Kuma ni inā daga māsū shaida a kan haka."

57. "Kuma inā rantsuwa da Allah, lalle zan yi wani shiri ga gumā-kanku a bāyan kun jūya kunā māsū bāyar da bāya."

58. Sai ya sanya su guntu guntu fāce wani babba gare su, tsammā-ninsū sunā kōmāwa zuwa gare shi.

59. Suka ce, "Wane ne ya aikata wannan ga gumākanmu? Lalle shī, haḳīka, yanā daga azzālumai."

60. Suka ce, "Mun ji wani saurayi yanā ambatar su. Anā ce masa Ibrāhīm."

61. Suka ce, "To, ku zo da shi a kan idanun mutāne, tsammānin su zā su bāyar da shaida."

62. Suka ce, "Shin, kai ne ka aikata wannan ga gumākanmu? Yā Ibrāhīm!"

63. Ya ce, "Ā'a, babbansu, wannan, shī ya aikata shi. Sai ku tambaye su idan sun kasance sunā yin magana."

الَّذِينَ اسْتَفْتَاهَا عَلَيْهِمْ ۖ

قَالُوا وَجَدْنَا آيَاتَهُ عَلَىٰ هَٰؤُلَاءِ ۖ

قَالَ لَقَدْ كُنْتُمْ أَشْوَاعًا ابْأَوْكُمْ فِي صَلَاتِ مُبِينٍ ۖ

قَالُوا أَجِئْتَنَا بِالْحَقِّ أَمْ أَنْتَ مِنَ اللَّاعِبِينَ ۖ

قَالَ بَلْ رَزَقَكُمُ اللَّهُ الْغَنَاءَ وَالْكَثْرَ الَّذِي

فَضَّلَهُمْ وَأَنَا عَلَىٰ ذَٰلِكُمْ مِنَ الشَّاهِدِينَ ۖ

وَيَا لَلَّهِ لَا كَيْدَ لَاسْتَمَكُم بَعْدَ أَنْ

قُلْتُمْ أَمْذَرِينَا ۖ

فَجَعَلَهُمْ جُودًا إِلَّا كَثِيرًا لَّهُمْ لَعَلَّهُمْ

إِلَيْهِ يَرْجِعُونَ ۖ

قَالُوا أَمْ نَفَعَلْ هَٰذَا بِإِلَٰهِنَا إِنَّهُ لَمِنَ

الظَّالِمِينَ ۖ

قَالُوا أَسْمِعْنَا فَتَىٰ يَذْكُرُهُمْ يُقَالُ لَهُمْ إِبْرَاهِيمُ ۖ

قَالُوا قَاتِلُوا بِهِ عَلَىٰ أَغْوَيْنِ النَّاسِ لَعَلَّهُمْ

يَشْهَدُونَ ۖ

قَالُوا أَنْتَ فَعَلْتَ هَٰذَا بِإِلَٰهِنَا يَا إِبْرَاهِيمُ ۖ

قَالَ بَلْ فَعَلَهُ كَبِيرُهُمْ هَٰذَا فَاسْتَوْهُمْ وَإِنْ

كَانُوا يَنْطِقُونَ ۖ

64. Sai suka kōma wa junansu suka ce, "Lalle ne kû, ku ne azzâlumai."

65. Sa'an nan kuma aka sun-kuyar da su a kan kâwunansu (suka ce,) "Lalle, haḳīka, kâ sani — wadannan bā su yin magana."

66. Ya ce, "Shin, to, kunā bauta wa abin da bā ya amfānin, ku da kōme kuma bā ya cūtar da ku, baicin Allah?"

67. "Tir da ku, kuma da abin da kuke bauta wa, baicin Allah! Shin, to, bā ku hankalta?"

68. Suka ce, "Ku kōne shi, kuma ku taimaki gumākanku, idan kun kasance māsū aikatāwa."

69. Muka ce, "Yā wuta! Ki kasance sanyi da aminci ga Ibrāhīm."

70. Kuma suka yi nufin wani mugun shiri da shi, sai Muka sanya su mafiya hasāra.

71. Kuma Muka tsērar da shi, da Luḍu zuwa ga ƙasar nan wadda Muka sanya albarka a cikinta ga tālikai.

72. Kuma Muka ba shi Is'hāka da Ya'aḳuba a kan daḳi, alhāli kuwa dukansu Mun sanya su sālihai.

73. Kuma Muka sanya su shuga-banni, sunā shiryarwa da umurinMu. Kuma Muka yi wahayi zuwa gare su da ayyukan alhēri da tsayar da salla da bāyar da zakka. Kuma sun kasance māsū bauta gare Mu.

فَرَجَعْنَاهُمْ إِلَىٰ أَنفُسِهِمْ فَقَالُوا إِنَّكُمْ
أَسْمُرُ الظَّالِمِينَ ﴿٦٤﴾

ثُمَّ نَكَّسُوا عَلَىٰ رُءُوسِهِمْ لَقَدْ عَلِمْتُمَا
هَٰذَا لِآءِ يَنْظِقُوتَ ﴿٦٥﴾

قَالَ أَتَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا
يَنْفَعُكُمْ شَيْئًا وَلَا يَضُرُّكُمْ ﴿٦٦﴾

أَفِ لَكُمْ أَلْحَسُ الْعِبَادَةُ مِمَّن دُونِ اللَّهِ
أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٦٧﴾

قَالُوا حَيْرُهُ وَانْصُرُوا الْهَيْكَلُ إِن كُنتُمْ
فَاعِلِينَ ﴿٦٨﴾

قُلْنَا إِن تَارَكُوهُ بُرْءًا مِنَّا وَعَلَىٰ الْإِثْمِ
﴿٦٩﴾

وَأَزَادُوا بَدْعًا فَجَعَلْنَاهُمْ لَأُحْسِرِينَ ﴿٧٠﴾

وَنَحْنُ لَهُ وَلُوطًا إِلَى الْأَرْضِ الَّتِي بَرَكْنَا
فِيهَا لِلْعَالَمِينَ ﴿٧١﴾

وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ نَافِلَةً وَكُلًّا
جَعَلْنَا صَالِحِينَ ﴿٧٢﴾

وَجَعَلْنَاهُمْ أَيْمَةً يَهْتَدُونَ يَا مَرْيَمُ اقْنُتِي
لِأَنفُسِكِ وَقُلِّي وَاتَّقِي
الزَّكَاةَ وَكُنْ مِنَ السَّاعِدِينَ ﴿٧٣﴾

74. Kuma Lūdu, Mun bã shi hukunci da ilmi. Kuma Mun tsīrar da shi daga alƙaryar nan wadda ke aikata mūnānan ayyuka. Lalle sū, sun kasance mutānen mūgun aiki, fāsikai.

75. Kuma Muka shigar da shi a cikin rahamarMu. Lalle ne shi, yanā daga sālilai.

76. Kuma Nūhu, a sa'ad da ya yi kira a gabāni, sai Muka karɓa masa, sa'an nan Muka tsīrar da shi da mutānensa daga baƙin ciki mai girma.

77. Kuma Muka taimake shi daga mutānen nan waɗanda suka ƙaryata da āyōyinMu. Lalle ne sū, sun kasance mutānen mugun aiki. Sai Muka nutsar da su gabā ɗaya.

78. Kuma Dāwūda da Sulaimān, sa'ad da suke yin hukunci a cikin sha'anin shūka, a lōkacin da tumākin mutāne suka yi kiwon dare a cikinsa. Kuma Mun kasance Māsu halarta ga hukuncinsu.

79. Sai Muka fahimtar da ita (mas'alar⁽¹⁾) ga Sulaimān. Kuma dukansu Mun bã su hukunci da

وَلَوْ طَاءَ آتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا وَنَجَّيْنَاهُ
مِنَ الْقَرِيْبَةِ الَّتِي كَانَتْ تَعْمَلُ الْخَبِيْثَ
إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمَ سَوِيْرٍ فَسِيْقِينَ ﴿٧٤﴾

وَأَدْخَلْنَاهُ فِي رَحْمَتِنَا إِنَّهُ مِنَ الصَّالِحِيْنَ ﴿٧٥﴾

وَلُوحًا إِذْ نَادَى مِنْ قَبْلُ فَاسْتَجَبْنَا
لَهُ فَنَفَخْنَاهُ وَأَهْلَاهُ مِنَ الْكُرْبِ الْعَظِيْمِ ﴿٧٦﴾

وَنَصَرْنَاهُ مِنَ الْقَوْمِ الَّذِيْنَ كَذَّبُوْا بِآيَاتِنَا
إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمَ سَوِيْرٍ فَاعْرِضْهُمْ أَجْمَعِيْنَ ﴿٧٧﴾

وَدَاوُدَ وَسُلَيْمَانَ إِذْ يَحْكُمَانِ فِي الْحَرْثِ
إِذْ نَفَخْتَ فِيْهِ غَمَمُ الْقَوْمِ وَكُنَّا
لِحُكْمِهِمْ شَهِِيْدِيْنَ ﴿٧٨﴾

فَفَهَّمْنَاهَا سُلَيْمَانَ وَكُلَّآءَ آتَيْنَا حُكْمًا
وَعِلْمًا وَمَعَزَّيْنَاهُ دَاوُدَ الْجَبَالَ فَنَنْصُرْ

(1) Asalin mas'alar, tumākin wani mutum suka yi kiwon ɓarna a gōnar wani a cikin dare, alhāli kuwa anā kallafa wa mai dabbōbi ya kange dabbōbinsa da dare kamar yadda ake kallafa wa mai shūka da tsare shūkarsa a cikin yini. Sai Dāwūdu ya yi hukunci da cēwa mai shūkar ya mallaki tumakin, shi kuma mai tumāki ya mallaki shūkar bātacciya. Sai Sulaimān ya gyāra hukuncin da cēwa mai gōna ya riƙi tumākin ya rāyu a kansu har a lōkacin da mai dabbōbin ya gyāra masa gonarsa har ta koma yadda take a farkon lōkacin, sa'an nan ya mayar da tumākin ya karɓi gōnarsa.

A cikin kissar akwai nūnin cēwa annabāwa bã su saunar faɗin gaskiya sabōɗa wani mutum duk yadda yake, kuma anā warware hukunci idan kuskure ya auku a ciki. Kuma annabāwa sunā yin kuskure ga abin da bai shāfi wahayi ba. Kuma kōmāwa ga gaskiya idan tā hayyana wajibi ne.

ilmi, kuma Muka hōre duwatsu tāre da Dāwūda, sunā tasbīhi, da tsun-tsāye. Kuma Mun kasance Māsu aikatāwa.

80. Kuma Muka sanar da shi sana'ar⁽¹⁾ wata tufa sabōda ku, dōmin ya tsare ku daga makāminku. To, shin, ku māsu gōdēwa ne?

81. Kuma (Muka hōre) wa Sulaimān iska mai tsananin bugāwa, tanā gudāna da umurninsa zuwa ga ƙasar nan wadda Muka sanya albarka a cikinta. Kuma Mun kasance Masana ga dukan kōme.

82. Kuma daga Shaidannu (Mun hōre) wanda ke nutso sabōda shi. Kuma sunā yin wani aiki baicin wancan. Kuma Mun kasance Māsu tsaro a gare su.

83. Kuma da Ayyūba a sà'ad da ya yi kiran Ubangijinsa, (ya ce,) "Lalle nī, cūta ta shāfe nī, alhālī kuwa Kai ne Mafi rahamar māsu rahama."

84. Sai Muka karɓa masa, sa'an nan Muka kuranye abin da ke a gare shi na cūta, kuma Muka kāwo masa mutānensa da kwatankwacinsu tāre da su, sabōda rahama daga

وَالْأَظْفَرُ وَكُنَّا فَاعِلِينَ ﴿٥١﴾

وَعَلَّمْنَاهُ صَنْعَةَ لَبُوسٍ لَّكَرُمٍ يُخْصِيكُمْ
مِنْ بِأَيْسِكُمْ فَعَلْ أَنْتُمْ شَاكِرُونَ ﴿٥٢﴾

وَلِسُلَيْمَانَ الرِّيحَ عَاصِفَةً تَجْرِي بِأَمْرِهِ إِلَى
الْأَرْضِ الَّتِي بَنَى كُنُوزُهَا وَكُنَّا بِكُلِّ شَيْءٍ
عَالِمِينَ ﴿٥٣﴾

وَمِنَ الشَّيَاطِينِ مَن يُعْوِضُوكَ لَهُمْ
وَيَعْمَلُونَ عَمَلًا دُونَ ذَلِكَ وَكُنَّا لَهُمْ
حَافِظِينَ ﴿٥٤﴾

﴿٥٥﴾ وَأَيُّوبَ إِذْ نَادَىٰ رَبَّهُ أَنِّي مَسَّنِيَ
الضُّرُّ وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ ﴿٥٦﴾

فَاسْتَجَبْنَا لَهُ وَفَكَشَفْنَا مَا بِهِ مِنْ ضُرٍّ
وَأَعَيْنَاهُ أَهْلَهُ وَوَعَدْنَاهُمْ مَعَهُمْ رَحْمَةً
مِّنْ عِنْدِنَا وَذِكْرُنَا لِلْعَابِدِينَ ﴿٥٧﴾

(1) Wannan yanā nūna wajabcin yin sana'a wadda mutum ke rāyuwa a kanta. Kuma yanā nūna wajabcin aiki da sabubba dōmin nēman tsaron kai. Bā ya halatta ga mutum ya yi kwance bābu sanā'ar da zai tsayu a kanta kō kuma ya gitta kansa ga halaka da tāwīlin tawakkali. Tawakkalī shi ne mayar da ākībar al'amura ga Allah a bāyan mutum ya yi abin da yake iya yi.

wurinMu da tunātarwa⁽¹⁾ ga māsu ibāda.

85. Kuma da Ismā'īla da Idrīsa da Zulkifli, dukansu sunā daga māsu haƙuri.

86. Kuma Muka shigar da su a cikin rahamarMu. Lalle ne, sunā daga sālilai.

87. Kuma mai kifi⁽²⁾, a sâ'ad da ya tafi yanā mai hushi, sai ya yi zaton cēwa bā zā Mu kuka masa ba. Sai ya yi kira a cikin duffai cēwa, "Bābu abin bautāwa fāce Kai. Tsarki ya tabbata a gare Ka. Lalle ne nī, nā kasance daga azzālumai."

88. Sai Muka karba masa, kuma Muka tsirar da shi daga baƙin ciki. Kamar haka ne Muke tsirar da māsu īmāni.

89. Kuma da Zakariyya a sa'ad da ya kirāyi Ubangijinsa cēwa, "Ya Ubangiji! Kada Ka bar ni maka-ɗaici alhālī kuwa Kai ne Mafi alhērin māsu gādo."

90. Sai Muka karba masa, kuma Muka kyautata⁽³⁾ masa mātarsa. Lalle ne sū, sun kasance sunā gudun tsēre zuwa ga ayyukan alhēri.

وَأِسْمَاعِيلَ وَإِدْرِيسَ وَذَا الْكِفْلِ كُلٌّ مِّنَ
الصَّابِرِينَ ﴿٨٥﴾

وَأَدْخَلْنَاهُمْ فِي رَحْمَتِنَا إِنَّهُمْ مِّنَ
الصَّالِحِينَ ﴿٨٦﴾

وَذَا النُّوْبِ إِذْ ذَهَبَ مُغْضِبًا فَظَنَّ أَن
لَّنْ نَقْدِرَ عَلَيْهِ فَنَادَىٰ فِي الظُّلُمَاتِ أَن
لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ
مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿٨٧﴾

فَأَسْتَجَبْنَا لَهُ وَنَجَّيْنَاهُ مِنَ الْغَمِّ
وَكَذَلِكَ نُنْجِي الْمُؤْمِنِينَ ﴿٨٨﴾

وَزَكَرِيَّا إِذْ نَادَىٰ رَبَّهُ رَبِّ لَا تَذَرْنِي
فَرْدًا وَأَنْتَ خَيْرُ الْوَارِثِينَ ﴿٨٩﴾

فَأَسْتَجَبْنَا لَهُ وَوَهَبْنَا لَهُ يَحْيَىٰ
وَأَصْلَحْنَاهُ وَرَوْحَهُ إِنَّهُمْ كَانُوا

(1) Ayyuba Manzon Allah, an jarrabe shi da wahalōli ga jikinsa da halakar dīyansa ya yi haƙuri da hukuncin Allah, sai Allah Ya mayar masa da abin da ya halaka, sa'an nan kuma ya kārā masa wani kamarsa, dōmin rahamarSa ga māsu mayar da al'amari a gare Shi, da kuma wa'azi ga māsu ibāda dōmin kada aukuwar wata masifa ta sanya su kātsēwa da rashin ɗaukar haƙuri.

(2) Shī ne Yūnus hn Matta. Yā yi hushi da mutānensa dōmin ba su karfi addini ba, sai ya bar su tun a gabānin a yi masa iznin barinsu. Sai Allah Ya jarrabe shi da fāɗawa cikin ruwa har wani kifi ya haɗiye shi, sa'an nan kuma ya amāyo shi a bāyan wahala, ya kōma wa mutānensa. Suka yi īmāni.

(3) Bāyan mātarsa tā tsūfa ba ta haihu ba Allah Ya kyautata mahaifarta, ta sāmi cikin Yahaya daga gare shi.

Kuma sunā kiran Mu a kan kwa-dayi da fargaba. Kuma sun kasance māsū saunar (aikata sābo) gare Mu.

91. Kuma da wadda ta tsare far-jinta daga alfāsha. Sai Muka hūra a cikinta daga rūhinMu.⁽¹⁾ Kuma Muka sanya ta ita da danta wata āyā ga dūniya.

92. Lalle ne wannan⁽²⁾ ita ce al'ummarku, ta zama al'umma guda, kuma Nī ne Ubangijinku. Sai ku bauta Mini.

93. Kuma suka kakkātse al'amarinsu a tsakaninsu. Dukan kōwanensu māsū kōmōwa zuwa gare Mu ne.

94. Dōmin wanda ya aikata daga ayyukan kwarai alhāli kuwa yanā mai imāni, to, bābu musu ga aikinsa, kuma Mu Māsū rubūtāwa gare shi ne.

95. Kuma hananne ne a kan wata alkarya da Muka halakar cēwa lalle sū, bā su kōmōwa.

96. Har sa'ad da aka būde Yājūju da Mājūju, alhāli kuwa sunā gaggāwa daga kōwane tudun Rāsa.

يُسْرِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَيَدْعُونَنَا
رِعْبًا وَرَهْبًا وَكَانُوا آتِنَا خَشِيعِينَ ﴿٩١﴾

وَالَّتِي أَحْصَيْتَ فَزَجَّهَا فَتَفَخَّنَا
فِيهَا مِنْ رُوحِنَا وَجَعَلْنَاهَا وَأَبْنَاهَا
آيَةً لِلْعَالَمِينَ ﴿٩٢﴾

إِن هَذِهِ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً
وَأَنَا رَبُّكُمْ فَاعْبُدُونِ ﴿٩٣﴾

وَتَقَطَّعُوا أَمْرَهُمْ بَيْنَهُمْ كُلٌّ
إِلَى شِئَارٍ يَجْعُونَ ﴿٩٤﴾

فَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ وَهُوَ مُؤْمِنٌ
فَلَكَ فَرَادَىٰ لِسَعِيدٍ ۖ وَإِنَّا لَهُ كَنُيُوتٌ ﴿٩٥﴾

وَحَرَامٌ عَلَىٰ قَرْيَةٍ أَهْلَكْنَاهَا أَنَّهُمْ
لَا يَرْجِعُونَ ﴿٩٦﴾

حَتَّىٰ إِذَا فُتِحَتْ يَأْجُوجُ وَمَأْجُوجُ وَهُمْ
مِنْ كُلِّ حَدَبٍ يَنْسِلُونَ ﴿٩٧﴾

(1) Rūhin Allah a nan, shi ne Malā'ika Jibrīla. Shī ne ya hūra a cikin wuyan rigarta, sai ta yi ciki da Īsā. Maryamu bā Annabiya ba ce, an ambace ta ne dōmin shimfiɗa ga maganar Īsā, amincin Allah ya tabbata a gare shi. Zamanta āyā shi ne ta sāmi dā bā da namiji ba, kuma wanda ya yi haḡuri ga tsaren haddodin Allah, Allah zai ḡaukaka shi da ni'imar dūniya da ta Lāhira. Danta ya zama āyā sabōda magana yana yāro, da Annabci, da ḡaukar haḡuri ga zartar da umurnin Allah.

(2) Al'ummar Musulmi ḡuka guda ce kō da yake Annabāwansu sun zo dabam-dabam, a cikin lōkuta māsū nīsa tsakaninsu da harsuna dabam-dabam, dōmin duk aḡīdarsu guda ce a kan Ubangiji guda ne. Sa'an nan daga bāya waɗanda suka fīta daga wannan aḡīdar suka rarrabu Rungiya-Rungiya.

97. Kuma wa'adin nan tabbatacce ya kusanto, sai gā ta idānun waɗanda suka kāfirta sunā bayyanannu, (sunā cēwa), “Yā kaitonmu! Haḳīka, mun kasance a cikin gafala daga wannan! Ā'a, mun kasance dai māsu zālunci!”

98. (A ce musu) “Lalle ne, kū da abin⁽¹⁾ da kuke bautāwa, baicin Allah, makāmashin Jahannama ne. Kū māsu tuskāwa gare ta ne.”

99. Dā waɗannan (abūbuwan bautāwar) sun kasance abūbuwan bautāwar gaskiya ne, dā ba su tuskamata ba, alhāli kuwa dukansu madawwama a cikinta ne.

100. Sunā da wata hargōwa a cikinta, alhāli kuwa sū, a cikinta, bā su sauraren kōme.

101. Lalle ne waɗanda kalmar yabo ta gabāta a gare su daga gare Mu, waɗannan waɗanda ake nisan-tarwa daga barinta ne.

102. Bā su jin sautin mōtsinta alhāli kuwa sū madawwama ne a cikin abin da rāyukansu suka yi marmarinsa.

103. Firgitar nan mafi girma, bā zā ta baḳanta musu rai ba. Kuma malā'iku na yi musu marāba (sunā cēwa), “Wannan yininku ne wanda kuka kasance anā yi muku wa'adi da shi.”

وَأَقْرَبَ التَّوَعْدُ الْحَقُّ فَإِذَا هِيَ شَاخِصَةٌ
أَبْصُرُ الَّذِينَ كَفَرُوا يُنَوِّلُنَا قَدْ كُنَّا
فِي غَفْلَةٍ مِّنْ هَذَا بَلْ كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿٩٧﴾

إِنَّكُمْ وَمَا تَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ
حَصَبُ جَهَنَّمَ أَشَدُّ لَهَا وَرْدُونَ ﴿٩٨﴾

لَوْ كَانَتْ هَتُولَاءِ إِلَهَةً مَّا وَرَدُوهَا
وَكُلٌّ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٩٩﴾

لَهُمْ فِيهَا زُفُفٌ وَهُمْ فِيهَا لَا يَسْمَعُونَ ﴿١٠٠﴾

إِنَّ الَّذِينَ سَبَقَتْ لَهُمِنَا الْحَقِّقُ
أُولَئِكَ عَنْهَا مُبْعَدُونَ ﴿١٠١﴾

لَا يَسْمَعُونَ حَبِيسَهَا وَهُمْ فِي مَا
أَسْمَهَتْ أَنْفُسُهُمْ خَالِدُونَ ﴿١٠٢﴾

لَا يَخْرُجُ عَنْهَا الْفَرَجُ الْأَكْبَرُ وَسَاقِلُهُمُ
الْمَلَأِيكَةُ هَذَا يَوْمُكُمْ الَّذِي كُنْتُمْ
تُوعَدُونَ ﴿١٠٣﴾

(1) Bāyin Allah sālihāi da malā'iku waɗanda waɗansu mutāne suka bauta musu da tsammānin cēwa zā su cēcē su daga Allah, bā zā a sanya su wuta ba sabōda ibādar da aka yi musu, dōmin yabon Allah yā rigāyi hushinSa zuwa gare su. Bayansu da mai bautar da wanda ake bautawar kamar gumāka da waɗansunsu, wuta za su shiga.

104. A rānar da Muke naɗe sāma kamar naɗēwar takarda ga abūbuwan rubūtāwa, kamar yadda Muka fāra a farkon⁽¹⁾ halitta Muke mayar da ita. Wa'adi ne a Kanmu. Lalle ne Mun kasance Māsu aika-tāwa.

105. Kuma lalle, haḳīka, Mun rubūta a cikin Littāfi baicin Amba-to⁽²⁾ (Lauhul Mahfūz) cēwa ƙasā, bayīNa sālihai, sunā gāɗonta.

106. Lalle ne a cikin wannan (Alkur'āni), haḳīka, akwai iyarwa (ga maganar da ta gabāta⁽³⁾) ga waɗansu mutāne māsu ibāda.

107. Kuma ba Mu aike ka ba fāce dōmin wata rahama ga talikai.

108. Ka ce, "Abin sani kawai, anā yin wahayi zuwa gare ni ne, cēwa 'Lalle ne, Abin bautāwarku, Abin bautāwa ne Guda. To, shin, kū māsu mīka wuya ne?"

109. Sa'an nan idan suka jūya, to, ka ce, "Nā sanar da ku, a kan daidaita, kuma ban sani ba, shin, abin da ake yi muku wa'adi maku-sanci ne kō kuwa manīsanci ne?"

110. "Lalle ne Shī (Allah) Yanā sanin bayyane daga magana, kuma Yanā sanin abin da kuke ñoyēwa.

111. "Kuma ban sani ba, tsam-māninsa ya zama fitina a gare ku,

يَوْمَ تَطْوِي السَّمَاءَ كَطَيِّ السِّجِلِ
لِلْكِتَابِ كَمَا بَدَأْنَا أَوَّلَ خَلْقٍ نُعِيدُهُ
وَعَدًا عَلَيْنَا إِنَّا كُنَّا فَاعِلِينَ ﴿١٠٤﴾

وَلَقَدْ كَتَبْنَا فِي الزُّبُورِ مِنْ بَعْدِ الذِّكْرِ أَنَّ
الْأَرْضَ يَرْثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ ﴿١٠٥﴾

إِنَّ فِي هَذَا لَبَلَاغًا لِقَوْمٍ عَابِدِينَ ﴿١٠٦﴾

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ ﴿١٠٧﴾

قُلْ إِنَّمَا يُوسَخِي إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُ الْكَافِرِينَ
وَإِذْ قَهَلْتُمْ أَنَسُومُ سُلَيْمُونَ ﴿١٠٨﴾

فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ إِنْ دَنَيْتُكُمْ عَلَىٰ سَوَاءٍ وَإِنْ
أَذْرَيْتُ أَقْرَبَ أَمْ يُعِيدُ مَا توعَدُونَ ﴿١٠٩﴾

إِنَّهُ يَعْلَمُ الْجَهَنَّمَ مِنَ الْقَوْلِ وَيَعْلَمُ مَا
تَكْتُمُونَ ﴿١١٠﴾

وَإِنْ أَدْرَىٰ لَعَلَّهُ فِتْنَةً لِّكُمْ وَمَمَتٌ إِلَىٰ حِينٍ ﴿١١١﴾

(1) Tun da fārāwa bai buwāye Mu ba mayarwa ba za ta buwāye Mu ba. A Rānar Kiyāma ake naɗe sama a kan abin da yake a cikinta kamar yadda ake naɗe takarda a kan abin da ta kusa na rubutun malā'iku a kan bāyin Allah.

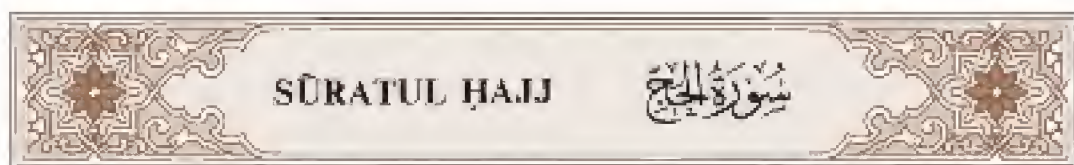
(2) Allah Yanā mallakar da ƙasa ga bāyinSa sālihai, bā zā ta fita daga gare su ba sai idan sun musanya addininsu na ƙwarai da wani mugu.

(3) Ita ce cēwa, bāyin Allah sālihai sunā gadon ƙasa.

kō kuma don jin dādī, zuwa ga wani
dan lōkaci.”

112. Ya ce, “Yā Ubangiji! Ka yi
hukunci da gaskiya. Kuma Ubangi-
jinmu Mai rahama ne Wanda ake
nēman taimako a kan abin da kuke
siffantāwa.”

قَالَ رَبِّ احْكُم بِالْحَقِّ وَرَبُّنَا الرَّحْمَنُ
الْمُسْتَعَانُ عَلَى مَا تَصِفُونَ ﴿١١٢﴾



Tanā karantar da yadda ake tsarkake akīda daga al'ādu, kuma
a tsare ta daga gare su, kada a cūdanya ta da su.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Yā ku mutāne! Ku bi Ubangi-
jinku da taḳawa. Lalle ne girgizar⁽¹⁾
ḳasa ta tsayuwar Sa'a wata aba ce
mai girma.

2. A rānar da kuke ganin ta du-
kan mai shāyar da māma tanā sha-
gala daga abin da ta shāyar, kuma
dukan mai ciki tanā haihuwar cikin-
ta, kuma kanā ganin mutāne sunā
māsu māyē alhāli kuwa su bā māsu
māye ba, amma azābar Allah ce mai
tsanani.

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّ كُنْتُمْ لَهُ
السَّاعَةَ شَيْءٌ عَظِيمٌ ﴿١﴾

يَوْمَ تَرْوِيهَا تَدَأَلُّ كُلُّ مُرْضِعَةٍ عَمَّا
أَرْضَعَتْ وَتَضَعُ كُلُّ ذَاتِ حَمْلٍ حَمْلَهَا
وَيَكْرَى النَّاسُ سُكْرَىٰ وَهَاهُمْ مُسْكَرَىٰ
وَلَكِنَّ عَذَابَ اللَّهِ شَدِيدٌ ﴿٢﴾

(1) Addīni tsantsa shī ne ke sanya ḳafa ta yi tsayi da kyau, Idan an cūdanya addīni da
wasu abūbuwa na bīdī'a kō al'ādu, to, ḳafa bā ta iya tsayi balle ma a lōkacin girgizar ḳasa
ta tsayin Sa'a.

3. Akwai daga mutāne⁽¹⁾ wanda yake yin musu ga sha'anin Allah bā da wani ilmi ba, kuma yanā biyar kōwane Shaidan mai taurin kai.

4. An wajabta masa cēwa wanda ya jibince shi, to, lalle ne sai ya batar da shi, kuma ya shiryyar da shi zuwa ga azābar sa'ir.

5. Ya ku mutāne! Idan kun kasance a cikin shakka a Tāshin Kiyāma, to, lalle ne Mū, Mun halitta ku daga turbaya, sa'an nan kuma daga gudājin jini, sa'an nan kuma daga tsōka wadda ake halittāwa, da wadda ba a halittawa dōmin Mu bayyana muku. Kuma Munā tabatar da abin da Muke so a cikin mahaifa zuwa ga wani ajali ambatacce, sa'an nan kuma Munā fitar da ku kunā jāri, sa'an nan kuma dōmin ku kai ga cikar karfinku. Kuma daga gare ku akwai wanda ke mutuwa, kuma daga gare ku akwai wanda ake mayarwa zuwa ga mafi kaskancin rāyuwa dōmin kada ya san kōme a bāyan ya sani. Kuma kanā ganin kasa shiru, sa'an nan idan Muka saukar da ruwa a kanta, sai ta girgiza kuma ta kumbura, kuma ta tsirar da tsiri daga kōwane nau'i mai ban sha'awa.

6. Wancan ne, dōmin lalle Allah Shi ne Gaskiya, kuma lalle ne Shi Yake rāyar da matattu, kuma lalle Shi Mai ikon yi ne a kan kōme.

وَمِنَ النَّاسِ مَن يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ
وَيَتَّبِعُ كُلَّ شَيْطَانٍ مَّرِيدٍ ﴿٥﴾

كُتِبَ عَلَيْهِ أَنَّهُ مَن تَوَلَّاهُ قَاتَلَهُ
بُضْعُهُمْ وَيَهْدِيهِ إِلَى عَذَابِ السَّعِيرِ ﴿٦﴾

يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِن كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِّنَ
الْبَعْثِ فَإِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِّن نُّرَابٍ ثُمَّ
مِن نُّطْفَةٍ ثُمَّ مِّن عَلَقَةٍ ثُمَّ مِّن مُّضْغَةٍ
مُّخْتَلَفَةٍ وَغَيْرِ مُخْتَلَفَةٍ لِّنَبِّئَنَّ كَيْدَ وَنَقَرُ
فِي الْأَرْحَامِ مَا نَشَاءُ إِلَى أَجَلٍ مُّسَمًّى ثُمَّ
نُخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ لِيَبْلُغُوا أَشَدَّكُمْ
وَمِنْكُمْ مَّن يُتَوَقَّى وَمِنْكُمْ مَّن يُرَدِّ إِلَى
أَرْذَلِ الْعُمُرِ لِكَيْلَا يَعْلَمَ مِن بَعْدِ عِلْمٍ
شَيْئًا وَتَرَى الْأَرْضَ هَامِدَةً فَإِذَا أَنزَلْنَا
عَلَيْهَا الْمَاءَ أَهْمَزَتْ وَرَبَّتْ وَأُنْبَتَتْ مِن
كُلِّ رَوْحٍ يَهْبِجُ ﴿٧﴾

ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّهُ يُخَيِّطُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ
عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٨﴾

(1) An raba mutāne a game da addīni kashi huɗu, sa'an nan ya fāra da kashi na farko, mafi yawa daga cikin sauran kasusuwan, watau kashin wāwāye māsu biyar Shaidan ga al'adu da son zūciyōyi su har hukunce-hukuncen Allah.

7. Kuma lalle ne Sa'ar Tāshin Kiyāma mai zuwa ce, bābu shakka a cikinta, kuma lalle ne Allah Yanā tayar da wafanda suke a cikin Raburbura.

8. Kuma daga mutāne akwai mai yin musu⁽¹⁾ ga Allah bā da wani ilmi ba, kuma bā da wata shiriya ba, kuma bā da wani littāfi mai haska-kāwa ba.

9. Yanā mai karkatar da sāshen-sa dōmin ya ɓatar (da wasu) daga tafarkin Allah! Yanā da wani wulā-kanci a dūniya, kuma Munā dandana masa azābar gōbara a Rānar Kiyāma.

10. (A ce masa) “Wancan azāba sabōda abin da hannayenka biyu suka gabatar ne, kuma lalle ne Allah bai zama Mai zālunci ga bāyin-Sa ba.”

11. Kuma daga mutāne akwai mai bauta⁽²⁾ wa Allah a kan wani gefe. Sa'an nan idan wani alhēri ya sāme shi, sai ya natsu da shi, kuma idan wata fitina ta sāme shi, sai ya jūya bāya a kan fuskarsa. Yā yi hasārar dūniya da Lāhira. Waccan ita ce hasāra bayyananna.

12. Yanā kiran, baicin Allah, abin da bā ya cūtarsa da abin da bā ya amfāninsa! Waccan ita ce ɓata mai nisa.

13. Yanā kiran wanda yake lalle cūtarwarsa ce mafi kusa daga amfā-

وَأَنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ لَا رَيْبَ فِيهَا وَأَنَّ اللَّهَ يَبْعَثُ مَنْ فِي الْقُبُورِ ﴿٥﴾

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا هُدًى وَلَا كِتَابٍ مُنِيرٍ ﴿٦﴾

ثَلَاثِي عَشْرَةَ يُضِلُّ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ لَهٗ فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ وَعِلَّةٌ يَوْمَ الْقِيَمَةِ عَذَابُ الْحَرِيقِ ﴿٧﴾

ذَٰلِكَ بِمَا قَدَّمَتْ يَدَاكَ وَأَنَّ اللَّهَ لَيْسَ يَظْلِمَ لَاشَيْءٍ ﴿٨﴾

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَتَّبِعُ اللَّهَ عَلَىٰ حَرْفٍ فَإِنْ أَصَابَهُ خَيْرٌ اطْمَأَنَّ بِهِ وَإِنْ أَصَابَتْهُ فِتْنَةٌ انْقَلَبَ عَلَىٰ وَجْهِهِ خَسِرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةَ ذَٰلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُبِينُ ﴿٩﴾

يَدْعُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ وَمَا لَا يَنْفَعُهُمْ ذَٰلِكَ هُوَ الضَّلَالُ الْبَعِيدُ ﴿١٠﴾

يَدْعُوا لِمَنْ صَرُّهُ أَقْرَبُ مِنْ نَفْعِهِ لَيْسَ

(1) Kashi na biyu shi ne mūgun malami ko Shaidan mai kōkarin ɓatar da mabiyansa wāwāye.

(2) Kashi na uku shi ne munāfuki mai shiga addini da biyu.

ninsa! Lalle ne, tir da shi ya zama majibinci, kuma tir da ya zama abòkin zama!

14. Lalle ne Allah Yanā shigar da waɗanda suka yi imāni⁽¹⁾ kuma suka aikata ayyukan kwarai a cikin gidājen Aljanna, koramu na gudāna daga karkashinsu. Lalle ne Allah Yanā aikata abin da Yake nufi.

15. Wanda ya kasance yanā zaton cēwa Allah bā zai taimake shi⁽²⁾ ba a cikin dūniya da Lāhira, to, sai ya mīka wata igiya zuwa sama, sa'an nan kuma ya yanke ta, sa'an nan ya dūba. Shin, ko lalle kaidinsa zai gusar da abin da yake ji na takaici?

16. Kuma kamar haka Muka saukar da shi (Alkur'āni) yanā āyōyi bayyanannu. Kuma lalle ne, Allah Yanā shiryar da wanda Yake nufi.

17. Lalle ne waɗanda suka yi imāni da waɗanda suka tūba⁽³⁾ (Yahūdu) da waɗanda suka karkace (Saba'āwa) da Nasāra da Majūsāwa da waɗanda suka yi shirka,

الْمَوْتَىٰ وَيُنْفِثِ الْعَشِيرَ ﴿١٥﴾

إِنَّ اللَّهَ يَدْخُلُ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ إِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يُرِيدُ ﴿١٦﴾

مَنْ كَانَ يَظُنُّ أَنْ لَنْ يَصُرَهُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ فَلْيَمْدُدْ بِسَبَبٍ إِلَى السَّمَاءِ ثُمَّ لْيَقْطَعْ فَلْيَنْظُرْ هَلْ يُذْهِبَنَّ كَيْدَهُ مَا يَغِيطُ ﴿١٧﴾

وَكَذَٰلِكَ أَنْزَلْنَاهُ ءَايَاتٍ يَتَذَكَّرُ وَأَنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يُرِيدُ ﴿١٨﴾

إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالصَّالِحِينَ وَالصَّادِقِينَ وَالْمُجْرِمِينَ وَالَّذِينَ اشْرَكُوا إِنَّ اللَّهَ يَفْصِلُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ

(1) Kashi na huɗu sū ne mūminai waɗanda suke tsōron Allah, su tsaya a inda Ya tsayar da su. Su ne mafi karancin kushi ga uku na farko.

(2) Wanda yake zaton Allah bā zai taimaki AnnabinSa ba, kuma yanā jin hushin Allah Ya zābi Muhammadu da Annabi, to, sai ya mutu da hushinsa, kuma ya yi dukan kaidin da yake so ya yi, Allah bā zai fāsa abin da Ya yi nufi ba a game da AnnabinSa, tsira da anincin Allah se tabbata a gare shi.

(3) Anā ce wa Yahūdāwa "waɗanda suka tūba" dōmin sun sābā wa maganar Annabinsu, Mūsā, wanda ya ce wa Allah, "Mun tūba zuwa gare Ka." Saba'āwa, su ne māsu bauta wa malā'iku daga cikin Lārabāwa ko Yahūdāwa. Nasāra, sū ne waɗanda suka bi Annabi ĪsaDan Maryamu, amincin Allah ya tabbata a gare shi. Majūsāwa, sū ne māsu bautā wa wuta da irin addinin Fārisa. Māsu shirki, su ne māsu bauta wa gumāka kō aljannu kō waɗansu mutāne, wātau irin addinin Lārabāwa na lōkacin Jāhiliyya da irin bautar da waɗansu Musulmi ke yi wa waliyyai a yanzu.

lalle ne Allah Yanā yin hukunci a tsakāninsu a Ranār Kīyāma. Lalle ne Allah Mahalarci ne a kan dukan kōme.

18. Ashe, ba ka gani ba, lalle Allah, wanda yake a cikin sammai da wanda yake a cikin kasa yanā yin sujada a gare Shi, da kuma rāna da watā da taurāri da duwātsu da itāce da dabbōbi, da kuma māsu yawa daga mutāne? Kuma waɗansu māsu yawa azāba tā tabbata a kansu. Kuma wanda Allah Ya wulā-kantar, to, bā ya da wani mai girma-māwa. Kuma Lalle ne Allah Yanā aikata abin da Yake so.

19. Waɗannan kungiyōyi biyu⁽¹⁾ ne māsu husūma, sun yi husūma ga sha'anin Ubangijinsu. To, waɗanda suka kāfirta an yanka musu waɗansu tufāfi daga wata irin wuta, anā zuba tafasasshen ruwa daga bisa kāwunansu.

20. Da shī ake narkar da abin da yake a cikin cikunansu da fātun jikinsu.

21. Kuma sunā da waɗansu gwalmōmin dūka na baƙin karfe.

22. A kōyaushe suka yi nufin fita daga gare ta, daga baƙin ciki, sai a mayar da su a cikinta, (a ce musu) “Ku dāndani azābar gōbara.”

23. Lalle ne, Allah Yana shigar da waɗanda suka yi imāni kuma

إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿٢١﴾

الَّذِينَ ارْتَابُوا يَجِدُ لَهُمْ فِي السَّمَوَاتِ
وَمَنْ فِي الْأَرْضِ وَالشَّجَرِ
وَالنَّجْمِ وَالْجِبَالِ وَالشَّجَرِ
وَالْدَوَابِّ وَكَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ
وَكَيْفَ حَقَّ عَلَيْهِ الْعَذَابُ
وَمَنْ يُهِنِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ مُكْرِمٍ
إِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يُنْشَاءُ ﴿٢٢﴾

هَذَانِ خَصْمَانِ اخْتَصَمُوا فِي رَبِّهِمْ
فَالَّذِينَ كَفَرُوا قُطِعَتْ لَهُمْ رِيَابٌ مِّنْ
نَّارٍ يُصَبُّ مِنْ فَوْقِ رُءُوسِهِمُ الْحَمِيمُ ﴿٢٣﴾

يَصْهَرُ بِهِ مَا فِي بُطُونِهِمْ وَالْجُلُودُ ﴿٢٤﴾

وَلَهُمْ مَقْتَبِعٌ مِنْ حديدٍ ﴿٢٥﴾

كَلَّمَآ أَرَادُوا أَنْ يَخْرُجُوا مِنْهَا مِنْ غَمٍّ
أَعِيدُوا فِيهَا وَذُقُوا عَذَابَ الْحَرِيقِ ﴿٢٦﴾

إِنَّ اللَّهَ يَدْخُلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا

(1) Kuma ya kasa mutāne kungiya biyu, kungiyar farko sū ne māsu bin addinin gaskiya, kungiya ta biyu sū ne māsu karkacē wa addinin gaskiya, kamar kasūsuwa uku na farko. A kō da yausha akwai husūma a tsakānin kungiyoyin biyu. Sa'an nani ya ambaci sakamakon kungiyar farya ta farkon.

suka aikata ayyukan kwarai a cikin gidājen Aljanna, koramu sunā gu-dāna daga karkashinsu, anā kawāta su, a cikinsu, da waɗansu mundāye na zīnāri da lu'u-lu'u. Kuma tafā-finsu a cikinsu alharini ne.⁽¹⁾

24. Kuma an shiryyar da su zuwa ga mai kyau na zance, kuma an shiryyar da su zuwa ga hanyar Wanda ake gode wa.

25. Lalle ne waɗanda suka kāfir-ta kuma suka taushe (mutāne) daga hanyar Allah da masallaci mai al-farma wanda Muka sanya shi ga mutāne alhāli kuwa mazauni a ciki da baƙauye daidai suke, kuma wanda ya yi nufin karkatar⁽²⁾ da gas-kiya a cikinsa da zālunci, zā Mu dandana masa daga wata azāba mai raɗaɗi.

26. Kuma a lōkacin da Muka iyākance⁽³⁾ wa Ibrāhim wurin 'Da-kin (Muka ce masa), "Kada ka haɗa kōme da Ni ga bauta, kuma ka tsarkake 'DākiNa, dōmin māsū da-wāfi da māsū tsayuwa da māsū ruku'u da māsū sujada.

27. "Kuma ka yi yēkuwa ga mu-tāne da wajabcin Hajji, su je maka suna māsū tafiya da kafāfu da kuma a kan kōwane maɗankwarin rāku-mi māsū zuwa daga kōwane rango mai zurfi.

الصَّلَاةِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ
يُخَالَتُونَ فِيهَا مِنْ أَسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ
وَلُؤْلُؤًا وَلِبَاسُهُمْ فِيهَا حَرِيرٌ ﴿٢٤﴾

وَهَذَا إِلَى الطَّيِّبِ مِنَ الْقَوْلِ وَهَذَا إِلَى
صِرَاطِ الْحَمِيدِ ﴿٢٥﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ
اللَّهِ وَالْمَسْجِدِ الْحَرَامِ الَّذِي جَعَلْنَاهُ
لِلنَّاسِ سَوَاءً الْعَظِيمِ فِيهِ وَالْبَاءُ وَمَنْ
يُؤْرِثْ فِيهِ بِالْحَدَادِ يُظْلَمُ نُزُفُهُ مِنْ
عَذَابِ الْيَوْمِ ﴿٢٦﴾

وَإِذْ بَوَّأْنَا لِإِبْرَاهِيمَ مَكَانَ الْبَيْتِ أَنْ
لَا تُشْرِكْ بِي شَيْعًا وَطَهِّرْ بَيْتِيَ لِلطَّائِفِينَ
وَالْقَائِمِينَ وَالرُّكَّعِ السُّجُودِ ﴿٢٧﴾

وَأَذِّنْ فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ يَأْتُوكَ رِجَالًا وَعَلَى
كُلِّ ضَامِرٍ يَأْتِينَ مِنْ كُلِّ فَجٍّ
عَمِيقٍ ﴿٢٨﴾

(1) Sakamakon Rungiya ta gaskiya, watau mumina.

(2) Ilhādi, shi ne yin ibāda ba yadda Allah Ya yi umurni da a yi ta ba. Wanda ya yi nufin karkatar da gaskiyar ibāda a cikin hurumin Makka. Allah zai yi masa azāba mai tsanani, balle fa a ce mutum ya aikata. Sabōda haka yanā wajaba ga mai nufin zuwa Hajji ya kōyi yadda ake yin ibāda kāfin ya tafi Makka dōmin kada ya jāwo wa kansa halaka.

(3) Allah Ya nuna wa Ibrāhīm iyākar 'Dākin Ka'aba da iska, sa'an nan ya fāra gina shi, kuma Ya nuna masa iyākōkin Hurumin Makka, ya sanya alāmōmi.

28. “Dōmin su halarci abubū-wan amfāni a gare su, kuma su ambāci sunan Allah a cikin 'yan kwānuka sanannu, sabōda abin da Ya azurta su da shi daga dabbōbin jin dādi. Sai ku ci daga gare su, kuma ku ciyar da matsattse mata-lauci.

29. “Sa'an nan kuma sai su kāre ibādarsu da gusar da kanzanta, kuma sai su cika alkawuransu, kuma sai su yi dawāfi (sunā gēwaya) ga 'Dākin nan 'yantacce.”

30. Wancan ne. Kuma wanda ya girmama hukunce-hukuncen Allah, to, shi ne mafifici a gare shi, a wurin Ubangijinsa. Kuma an halatta muku dabbōbin ni'ima,⁽¹⁾ fāce abin da ake karantāwa a kanku. Sabōda haka ku nīsanci kanzanta daga gumāka, kuma ku nīsanci kanzanta daga shaidar zur.

31. Kuna māsū tsayuwa ga gas-kiya dōmin Allah, ba māsū yin shirka da Shi ba. Kuma wanda ya yi shirka da Allah, to, yanā kamar abin da ya fādo daga sama, sa'an nan tsuntsāye su cafe shi, ko iska ta fāda da shi a cikin wani wuri mai nīsa.

32. Wancan ne. Kuma wanda ya girmama ibādōdin Allah, to, lalle ne ita (girmamāwar) tanā daga ayyukan zukāta na ibāda.

لِيَشْهَدُوا مَنَافِعَ لَهُمْ وَيَذْكُرُوا أَنَّمَا
أَلْفَحُ فِي أَيَّامٍ مَّعْلُومَاتٍ عَلَىٰ مَا رَزَقَهُم
مِّنْ بَهِيمَةِ الْأَنْعَامِ فَكُلُوا مِنْهَا
وَأَطِيعُوا أَمْرَ الْفَقِيرِ ﴿٢٨﴾

ثُمَّ لِيَقْضُوا تَفَثَهُمْ وَلِيُتَوَارَكُوا ذُرِّيَّتَهُمْ
وَلِيُطَوَّفُوا بِالْبَيْتِ الْعَتِيقِ ﴿٢٩﴾

ذَٰلِكَ وَمَنْ يُعْظَمَ حُرْمَتُ اللَّهِ فَهُوَ
حَبِيرٌ لَهُ عِنْدَ رَبِّهِ وَأُحِلَّتْ لَكُمُ
الْأَنْعَامُ إِلَّا مَا يُسَلَّىٰ عَلَيْكُمْ فَاجْتَنِبُوا
الرِّجْسَ مِنَ الْأَوْثَانِ وَاجْتَنِبُوا قَوْلَ الزُّورِ ﴿٣٠﴾

حَقَّاقَ اللَّهُ غَيْرَ مُشْرِكِينَ يُدْعَوْنَ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ
فَكَأَنَّمَا خَرَّ مِنَ السَّمَاءِ فَتَخْطَفُهُ الطَّيْرُ
أَوْ تَهْوِي بِهِ الرِّيحُ فِي مَكَانٍ سَحِيقٍ ﴿٣١﴾

ذَٰلِكَ وَمَنْ يُعْظَمَ سَعِيرٌ أَلْفَحُ فَإِنَّهَا مِنْ تَقْوَى
الْقُلُوبِ ﴿٣٢﴾

(1) Dabbōbin ni'ima, sū ne rākumai da shānu da tumāki da awāki. An halatta cinsu sai wadanda suka mutu a gabānin a yanka. Kuma shaidar zur kamar bauta wa gumāka take wajen sabbaba azāba, dōmin anā halattar da haram kō a haramtar da halat game da ita.

33. Kuna da wadansu abūbuwan amfāni⁽¹⁾ a cikinta (dabbar hadaya) har ya zuwa ga wani ajali ambatacce, sa'an nan kuma wurin halattā ta zuwa ga 'Dākin 'yantacce ne.

34. Kuma ga kōwace al'unma Mun sanya ibādar yanka, dōmin su ambaci sūnan Allah a kan abin da Ya arzūta su da shi daga dabbōbin ni'ima. Sa'an nan kuma Abin bautawarku Abin bautawa ne Guda, sai ku sallama Masa. Kuma ka yi bushāra ga māsu kankantar da kai.

35. Wadanda suke idan an ambaci Allah sai zukātansu su firgita, da māsu hakuri a kan abin da ya sāme su, da māsu tsayar da salla, kuma sunā ciyarwa daga abin da Muka arzūta su.⁽²⁾

36. Kuma rākuman, Mun sanya su a gare ku, a ibādōdin Allah. Kunā da wani alhēri babba a cikin-su. Sai ku ambaci sūnan Allah a kansu sunā tsaye⁽³⁾ a kan kafāfu uku. Sa'an nan idan sasanninsu suka fādī, to, ku ci daga gare su, kuma ku ciyar da mai wadar zūci da mai bara. Kamar haka Muka hōre muku su, tsammāninku, kunā gōdēwa.

لَكُمْ فِيهَا مَنَافِعُ إِلَى أَجَلٍ مُّسَمًّى فَمِنْهَا إِلَى أَتَيْتِ الْعَتِيقِ ﴿٣٣﴾

وَلِكُلِّ أُمَّةٍ جَعَلْنَا مَنْسَكًا لَّذِكْرُوا أَسْمَ اللَّهِ عَلَى مَا رَزَقَهُمْ مِنْ بَيْهِيمَةٍ أَلَا تَعْلَمُونَ ﴿٣٤﴾ فَإِلَهُكُمْ إِلَهُ وَحْدٌ فَلَهُ أَسْمَاءُ وَبَشِيرِ الْمُحْشِينَ ﴿٣٥﴾

الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ وَالصَّابِرِينَ عَلَى مَا أَصَابَهُمْ وَالْمُقِيمِي الصَّلَاةِ وَمِمَّا رَزَقَهُمْ يَنْفِقُونَ ﴿٣٦﴾

وَالَّذِينَ جَعَلَتْهَا كُفْرًا مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ لَكُمْ فِيهَا حَتَرٌ فَأَذْكُرُوا أَسْمَ اللَّهِ عَلَيْهَا صَوَافٍ فَإِذَا وَجَبَتْ جُنُوبُهَا فَكُلُوا مِنْهَا وَأَطِيعُوا الْقَائِعَ وَالْمَعْرُوفَ ذَلِكَ سَخَّرَهَا لَكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٣٧﴾

(1) Anā amfāni da dabbar hadaya wajen hawa sabōda larūra da shan nōno har a kai ga wurin sōke ta. Anā sōke hadaya a cikin hurumin Makka.

(2) Wadannan sū ne siffōfin māsu kankantar da kai, watau māsu tawālī'u. Zukātansu na firgita idan an ambaci Allah, su ga kamar sunā ganin Sa, a gaba gare su, sabōda haka sai su ji sauƙin hakuri ga ɗaukar masifa, kuma su tsayar da salla da sauran ibādōdi na jiki, kuma su bayar da zakka da sauran ibādōdin dūkiya.

(3) Wannan yanā nūna yadda ake sūkar rākuma sunā tsaye a kan kafāfu uku, a ɗaure guda hāyan an lankwasa guiwarta an ɗaure sama. Anā ambatar sūnan Allah kuma a yi kabbara a lōkacin sūkar a masōkar zūciyarta. Anā sukar shānu kuma anā yankansu. Anā yankan tumākī da awaki kawai. Anā yanka sauran dabbōbi da tsuntsaye kawai.

37. Nāmōminsu bā za su sāmi Allah ba, haka jinainansu, amma taƙawa daga gare ku tanā sāmun Sa. Kamar haka Ya hōre su sabōda ku, dōmin ku girmama Allah sabōda shiriyar da Ya yi muku. Kuma ka yi bushāra ga māsū kyautata yi.

38. Lalle ne, Allah Yanā yin faɗa⁽¹⁾ sabōda waɗanda suka yi īmāni. Lalle ne Allah bā Ya son dukan mayaudari, mai yawan kāfirai.

39. An yi izni ga waɗanda ake yāƙar su da cēwa lalle an zālunce su, kuma lalle ne Allah, haƙīka, Mai īkon yi ne a kan taimakonsu.

40. Waɗanda aka fitar daga gidajensu bā da wani haƙƙi ba fāce sunā cēwa, “Ubangijinmu Allah ne.” Kuma ba dōmin tunkuɗewar Allah ga mutāne ba, sāshensu da sāshe, haƙīka, dā an rūsā sau-ma’ō’in (Ruhbānāwa) da majā-mi’ō’in Nasāra da gidājen ibādar Yahūdu da masallatai waɗanda ake ambatar Allah a cikinsu da yawa. Kuma lalle, haƙīka, Allah Yanā taimakon wanda yake taimakon Sa. Lalle Allah ne, haƙīka, Mai ƙarfi, Mabuwayi.

41. Waɗanda suke idan Muka bā su īko a cikin ƙasa. sai su tsai da salla, kuma su bayar da zakka kuma su yi umurni da abin da aka

لَنْ يَنَالَ اللَّهُ لُحُومَهَا وَلَا دِمَافُهَا وَلَكِنْ يَنَالَ
الَّتَقْوَى مِنْكُمْ كَذَلِكَ سَخَّرَهَا لَكُمْ لِتَكُونُوا
اللَّهُ عَلَى مَا هَدَى لَكُمْ وَنَبِّشِرِ الْمُحْسِنِينَ ﴿٣٧﴾

﴿٣٨﴾ إِنَّ اللَّهَ يُدْفِعُ عَنِ الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنَّ اللَّهَ لَا
يُحِبُّ كُلَّ خَوَّانٍ كَفُورٍ ﴿٣٨﴾

إِذِنَ لِلَّذِينَ يُقَتِّلُونَ بِأَنفُسِهِمْ أَفْوَافًا إِنَّ اللَّهَ عَلَى
نَصْرِهِ قَدِيرٌ ﴿٣٩﴾

الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنْ دِينِهِمْ بِغَيْرِ حَقٍّ إِلَّا
أَنْ يَقُولُوا رَبُّنَا اللَّهُ وَلَوْلَا دَفْعُ اللَّهِ
النَّاسَ بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ لَفُتَّتْ صُرُوفُ
وَبَيْعٍ وَصَلَوَاتُ وَمَسَاجِدُ يُذَكَّرُ فِيهَا
أَسْمُ اللَّهِ كَثِيرًا وَلَيَنْصُرَنَّ اللَّهُ مَنْ
يَنْصُرُهُ إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ ﴿٤٠﴾

الَّذِينَ إِنْ مَكَّنَّاهُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا
الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ وَأَمَرُوا بِالْمَعْرُوفِ

(1) Allah Yā yi alkawarin ƙāre wanda yake aiki da taƙawa dōmin Sa. Yanā tunkuɗe masa maƙiyansa, Ya yi masa faɗa.

sani, ⁽¹⁾ kuma su hana daga abin da ba a sani ba. Kuma ākibar al'amura ga Allah take.

42. Kuma idan sun karyata ka, to, lalle, haḳīka, mutānen Nūhu da Ādāwa da Samūdawa, sun karyata a gabaninsu.

43. Da mutānen Ibrāhim da mutānen Lūdu.

44. Da māsu Madyana, kuma an karyata Mūsā. Sai Na jinkirta wa kāfiran, sa'an nan kuma Na kama su. To, yāya musūNa (gare su) ya kasance?

45. Sa'an nan da yawa daga al-karya, Muka halaka ta, alhāli kuwa tanā mai zalūnci, sai ta zama fādāḍ-ḍa a kan rassanta, da yawa daga rījiya wadda aka wōfintar, da kuma gidājen sarauta maḍaukaka.

46. Shin, to, ba su yi tafiya ba a cikin kasa, dōmin zukāta waḍanda zā su yi hankali da su da kunnuwa da za su yi saurāre da su su kasance a gare su? Dōmin lalle ne idānun ba su makanta, amma zukāta waḍanda ke a cikin kirāza sū ke makanta.

47. Kuma sunā nēman ka yi gag-gāwa da azāba, alhāli kuwa Allah bā zai sāba wa'adinSa ba, kuma lalle ne, yini ⁽²⁾ ḍaya a wurin

وَنَهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ ۖ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالْأُمُورِ ﴿١١﴾

وَإِنْ يَكْذِبُوكَ فَقَدْ كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ
قَوْمُ نُوحٍ وَعَادٌ وَثَمُودُ ﴿١٢﴾

وَقَوْمُ إِبْرَاهِيمَ وَقَوْمُ لُوطٍ ﴿١٣﴾

وَأَصْحَابُ مَدْيَنَ ۖ وَكَذَّبَ مُوسَىٰ فَأَمَلَتْ
لِلكَافِرِينَ ثُمَّ أَخَذْتَهُمْ فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ ﴿١٤﴾

فَكَأَنَّمِنْ قَرْيَةٍ أَهْلَكْنَاهَا وَهِيَ
ظَالِمَةٌ فَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَىٰ عُرُوشِهَا وَيَبْرِ
مُعَظَّمَةٍ وَقَصْرِ مَهِيبٍ ﴿١٥﴾

أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَتَكُونَ لَهُمْ قُلُوبٌ
يَعْقِلُونَ ۚ بَلْ أَتَتْهُمُ آيَاتٌ يَسْمَعُونَ ۚ بَلْ
فَأَنَّهُم لَا تَعْمَى الْأَبْصَارُ وَلَكِن تَعْمَى الْقُلُوبُ
الَّتِي فِي الصُّدُورِ ﴿١٦﴾

وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ وَلَنْ يُخْلِفَ اللَّهُ
وَعْدَهُ ۚ وَإِنَّ يَوْمًا عِنْدَ رَبِّكَ كَأَلْفِ سَنَةٍ

(1) Abin da aka sani daga shar'i'a watau shī ne alhēri, kuma abin da ba a sani ba ga shar'i'a watau sharri wanda Allah bā Ya so, akasin alhēri. Tsayar da ayyukan alhēri ba zai isa ba sai anā yin wa'azi ga mutāne a umarce su da yin alhēri kuma a hana su daga aikata sharri.

(2) Allah bā Ya sāba wa'adinSa. Dadēwar rashin saukar azāba, bā sābāwar wa'adi ha ne, ajalin azābar ne bai zo ba. Dōmin yini guda a wurin Allah daidai yake da shēkara dubu na shēkarun dūniya. Sabōda haka kwana guda daidai yake da shēkara dubu biyu. Sabōda haka Sa'a guda ta Allah na daidai da shēkara tamānin da uku da wata huɗu.

Ubangijinka kamar shēkara dubu yake daga abin da kuke kīdāyāwa.

48. Kuma da yawa daga alƙarya, Na yi jinkirin azāba gare ta (da laifinta) sa'an nan Na kāma ta, kuma zuwa gare Ni makōma take.

49. Ka ce, "Ya ku mutāne! Ni wani mai gargadi ne kawai zuwa gare ku, mai bayyanāwa."

50. To, waɗanda suka yi īmāni, kuma suka aikata ayyuka na ƙwa-rai, sunā da gāfara da arziki na karimci.

51. Kuma waɗanda suka yi aikin ɓātāwa a cikin āyōyinMu, sunā māsu gajiyarwa, waɗancan 'yan Ja-him ne.

52. Kuma ba Mu aika wani man-zo ba a gabāninka, kuma ba Mu umurci wani Annabi ba, fāce idan ya yi būri,⁽¹⁾ sai Shaidan ya jēfa (wani abu) a cikin būrinsa. sa'an nan Allah Ya shāfe abin da Shaidan ke jēfāwa. Sa'an nan kuma Allah Ya kyautata āyōyinSa. Kuma Allah Masani ne, Mai hikima.

53. Dōmin Ya sanya abin da Shaidan ke jēfāwa ya zama fitina ga waɗanda a cikin zukātansu akwai cūta, da māsu kēkasassun zukā-tansu. Kuma lalle ne azzālumai, haƙīka, sunā a cikin sābāni mai nīsa.

مِمَّا تَعْدُونَ ﴿١٧﴾

وَكَيْفَ يَكُونُ مِنَ قَوْمٍ أَتَيْتُ لَهَا وَهِيَ ظَالِمَةٌ
ثُمَّ أَخَذْتُهَا وَآلِيَ الْمَصِيرِ ﴿١٨﴾

قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّمَا أَنَا كُرْهُتُمْ مُبْدٍ ﴿١٩﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ
مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ﴿٢٠﴾

وَالَّذِينَ سَعَوْا فِي آيَاتِنَا مُعَاجِزِينَ
أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ ﴿٢١﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ وَلَا نَبِيٍّ
إِلَّا إِذَا تَمَنَّيَ الشَّيْطَانُ فِي أُمْنِيَّتِهِ
فَيَنْسَخُ اللَّهُ مَا يُلْقِي الشَّيْطَانُ فَتُحْكَمُوا
بِأَنبِيَائِهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٢٢﴾

لِيَجْعَلَ مَا يُلْقِي الشَّيْطَانُ فِتْنَةً لِلَّذِينَ فِي
قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ وَالْقَاسِيَةِ قُلُوبُهُمْ وَإِنَّ
الْفُطُورَ لَكِنِ شِقَاقِ بَعِيدٍ ﴿٢٣﴾

(1) Annabāwa sukan yi wahani ga tunāninsu, su yi zaton wani abu daidai ne alhāli kuwa a wurin Allah bā haka Yake nufi ba. A kan wannan, sai shakka ta shiga wāwā a kansu, amma wanda ke da īmāni, to, bā zai rikice ba, sabōda wannan kuskure, dōmin Allah bā Ya barin su a kansa, sai Ya gyāra abin da ke ciki na wahani. Misali Kassar Yūnusu, da Kassar Annabi a cikin Suratu Abasa, da Kassar Ibrāhim wajen jāyayya da malā'ikun da aka aika zuwa alƙaryōyin mutānen Lūdu.

54. Kuma dōmin waɗanda aka bai wa ilmi su sani lalle shi ne gaskiya daga Ubangijinka dōmin su yi īmāni da shi sabōda zukātansu su natsu gare Shi. Kuma lalle ne Allah, haḳīka, Mai shiryar da waɗanda suka yi īmāni ne zuwa ga hanya madaidaiciya.

55. Kuma waɗanda suka kāfirta bā zā su gushe ba sunā a cikin shakka daga gare Shi, har Sa'a ta jē musu bisa ga abke, kō kuwa azābar wani yini bakarāre ta jē musu.

56. Mulki a rānar nan ga Allah yake, Yanā hukunci a tsakāninsu. To, waɗanda suka yi īmāni, kuma suka aikata ayyukan kwarai, sunā a cikin gidājen Aljannar ni'ima.

57. Kuma waɗanda suka kāfirta, kuma suka karyata, game da āyōyinMu, to, waɗannan sunā da azāba mai wulākantarwa.

58. Kuma waɗanda suka yi hijira a cikin tafarkin Allah, sa'an nan kuma aka kashe su, kō suka mutu, lalle ne, Allah Yanā arzūta su da arziki mai kyau. Kuma lalle ne Allah, haḳīka, Shī ne Mafī alhērin māsū arzutāwa.

59. Lalle ne, Yanā shigar da su a wata mashiga wadda zā su yarda da ita. Kuma lalle ne Allah, haḳīka Masani ne, Mai haḳuri.

60. Wancan! Kuma wanda ya rāma azāba da misālin abin da aka yi masa, sa'an nan kuma aka zālunce shi, lalle ne, Allah Yanā taimakon sa. Lalle ne Allah, haḳīka, Mai yāfēwa ne, Mai gāfara.

وَلْيَعْلَمَ الَّذِينَ آمَنُوا أَنَّهُ الْحَقُّ
مِن رَّبِّكَ فَيُؤْمِنُوا بِهِ فَتُخْبِتَ لَهُ
قُلُوبُهُمْ وَإِنَّ اللَّهَ لَهَادِ الَّذِينَ
آمَنُوا إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٥٤﴾

وَالَّذِينَ كَفَرُوا فِي مِرْيَقَتِهِمْ
تَأْتِيهِمُ السَّاعَةُ بَغْتَةً أَوْ يَأْتِيهِمْ
عَذَابٌ يَوْمٍ عَقِيمٍ ﴿٥٥﴾

الْمَلِكُ يَوْمَئِذٍ يَخْلُقُكُمْ بَيْنَهُمْ
فَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
فِي حَيَاتِ النَّعِيمِ ﴿٥٦﴾

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا
فَأُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُهِينٌ ﴿٥٧﴾

وَالَّذِينَ هَاجَرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ قُتِلُوا
أَوْ مَاتُوا لَيَرْزُقَنَّهُمُ اللَّهُ رِزْقًا حَسَنًا
وَأِنَّ اللَّهَ لَهُمْ خَيْرَ الرَّزُقِينَ ﴿٥٨﴾

لَيُدْخِلَنَّهُمْ مُدْخَلًا يَرْضَوْنَهُ وَإِنَّ
اللَّهَ لَعَلِيمٌ حَلِيمٌ ﴿٥٩﴾

﴿ ذَٰلِكَ وَمَنْ عَاقَبَ بِمِثْلِ مَا عُوقِبَ
بِهِ ثُمَّ يُوقَ عَلَيْهِ لَيَنْصُرْهُ اللَّهُ إِنَّ
اللَّهَ لَغَفُورٌ عَفُورٌ ﴾ ﴿٦٠﴾

61. Wancan! Sabōda Allah Yanā shigar da dare a cikin yini, kuma Yanā shigar da yini a cikin dare, kuma lalle, Allah Mai jī ne, Mai gani.

62. Wancan! Sabōda lalle ne Allah, Shī ne Gaskiya, kuma lalle ne, abin da suke kira, waninSa, shī ne karyā. Kuma lalle ne Allah, Shī ne Maɗaukaki, Mai girma.

63. Ashe, ba ka gani ba, lalle ne, Allah Yā saukar da ruwa⁽¹⁾ daga sama, sai kasa ta wāyi gari kōriya? Lalle Allah Mai tausasāwa ne, Mai Rididdigewa.

64. Abin da ke a cikin sammai, da abin da ke a cikin kasa, Nasa ne, kuma lalle ne Allah, haḳīka, Shī ne Wadatacce, Gōdadde.

65. Shin ba ka gani ba, lalle ne Allah Ya hōre muku abin da yake a cikin kasa, kuma jirāge sunā gudāna a cikin tēku, da umurninSa kuma Yanā riƙe sama dōmin kada ta fādi a kan kasa fāce da izninSa? Lalle ne Allah ga mutāne haḳīka, Mai tausayi ne, Mai jin kai.

66. Kuma Shī ne Wanda Ya rāya ku, sa'an nan kuma Yanā matar da ku, sa'an nan kuma Yanā rāyar da ku. Lalle mutum, haḳīka, mai kāfir-ci ne.

67. Ga kōwace al'umma Mun sanya wurin yanka, su ne māsu yin baiko gare Shi, sabōda haka, kada

ذَٰلِكَ يَأْتِ اللَّهَ يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ
وَيُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَآتَى اللَّهَ سَمِيعٌ
بَصِيرٌ ﴿٦١﴾

ذَٰلِكَ يَأْتِ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَآتَى مَا
يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ هُوَ الْبَاطِلُ وَآتَى اللَّهَ
هُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ ﴿٦٢﴾

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَتُصْبِحُ
الْأَرْضُ مُخْضَرَّةً إِنَّ اللَّهَ لَطِيفٌ خَبِيرٌ ﴿٦٣﴾

لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
وَإِنَّ اللَّهَ لَهُ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ ﴿٦٤﴾

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ سَخَّرَ لَكُمْ مِمَّا فِي الْأَرْضِ
وَأَلْفَلَاكٌ تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِأَمْرِهِ وَتُسَبِّحُ
السَّمَاءُ أَنْ تَقَعَ عَلَى الْأَرْضِ إِلَّا بِإِذْنِهِ إِنَّ اللَّهَ
بِالنَّاسِ لَرءُوفٌ رَحِيمٌ ﴿٦٥﴾

وَهُوَ الَّذِي أَحْيَاكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ
يَحْيِيكُمْ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَكَفُورٌ ﴿٦٦﴾

لِكُلِّ أُمَّةٍ جَعَلْنَا مَنْسَكًا هُمْ نَاسِكُوهُ
فَلَا يَمُرُّ عَلَيْكَ فِي الْأَمْرِ وَادْعُ إِلَى رَبِّكَ

(1) Ya misalta Alkur'āni da ruwan girgiɗe. Kamar yadda ruwa ke sauka daga sama ya rāya kasa haka Alkur'āni yake sauka ya rāya zukaɗa.

su yi maka jāyayya a cikin al'amarin (hadaya). Kuma ka yi kira zuwa ga Ubangijinka, lalle kai, kana a kan shiriya madaidaiciya.

68. Kuma idan sun yi maka jidāli, sai ka ce, "Allah ne Mafi sani game da abin da kuke aikatāwa.

69. "Allah ne zai yi hukunci a tsakāninku, a Rānar Kiyāma, a cikin abin da kuka kasance a cikinsa kunā sāḡa wa jūna."

70. Ashe, ba ka sani ba, lalle ne Allah Yanā sanin abin da yake a cikin sama da ƙasa? Lalle ne wancan yanā cikin Littāfi, lalle wancan ga Allah mai sauƙi ne.

71. Kuma sunā bautāwa, baicin Allah, abin da (Allah) bai sauƙar da wani dalili ba game da shi, kuma abin da bā su da wani ilmi game da shi, kuma bābu wani mai taimako ga azzālumai.

72. Kuma idan anā karanta āyōyinMu bayyanannu, a kansu, kanā sanin abin ƙyāma a cikin fuskōkin waɗanda suka kāfirta, sunā kusa su yi danka ga waɗanda ke kāratur āyōyinMu a kansu. Ka ce, "Shin to, in gaya muku abin da yake mafi sharri daga wannan? (Ita ce) Wuta. Allah Yā yi alkawarinta ga waɗanda suka kāfirta. Kuma makōmarsu tā mūnana.

73. "Ya ku mutāne! An buga wani misāli, sai ku saurāra zuwa gare shi. Lalle ne waɗanda kuke kira baicin Allah, bā zā su halitta ƙudā ba, kō da sun tāru gare shi, kuma idan ƙudā ya ƙwāce musu wani abu,

إِنَّكَ لَعَلَىٰ هُدًى مُّسْتَقِيمٍ ﴿٦٨﴾

وَإِنْ جَدَلْتَهُمْ فَقُلْ أَفَلَا تَعْلَمُونَ مَا تَعْمَلُونَ ﴿٦٩﴾

اللَّهُ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ فِيمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿٧٠﴾

أَلَمْ تَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّ ذَلِكَ فِي كِتَابٍ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿٧١﴾

وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَمْ يَنْزِلْ بِهِ سُلْطَانٌ وَمَا لَيْسَ لَهُمْ بِهِ عِلْمٌ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ نَصِيرٍ ﴿٧٢﴾

وَإِذَا شَأْنٌ عَلَىٰ غَيْبَةٍ ابْتِغَيْنَا يَتَّبِعِ تَعْرِفُ فِي وُجُوهَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَلَمْ تَكُنْ أَتَىٰ يَسْطُرُونَ بِالَّذِينَ يَقُولُونَ عَلَىٰ غَيْبَةٍ ابْتِغَيْنَا قُلْ أَفَأَنْتُمْ شَرُّ مِنْ ذَلِكَ الْوَارِثَةِ وَوَعَدَهَا اللَّهُ الَّذِينَ كَفَرُوا أَوْ يَتَسَوَّىٰ ۖ ﴿٧٣﴾

يَتَأْتِيهَا النَّاسُ صُرْبَ مَثَلٍ فَاستَمِعُوا لَهُ ۚ إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَنْ يَخْلُقُوا ذُبَابًا وَلَوْ اجْتَمَعُوا لَهُ ۚ وَإِنْ

bā zā su kuButar da shi ba daga gare shi. Mai nēma da wanda ake nēman gare shi sun raunana.”

74. Ba su kaddara wa Allah hakkin girmanSa ba. Lalle ne Allah, haḳiḳa, Mai karfi ne, Mabuwayi.

75. Allah nā zāben Manzanni daga malā'iku kuma daga mutāne.⁽¹⁾ Lalle Allah, Mai ji ne, Mai gani.

76. Yanā sanin abin da ke gaba gare su da abin da ke bāyansu, kuma zuwa ga Allah ake mayar da al'amura.

77. Yā kū waḍanda suka yi īmāni! Ku yi rukū'i, kuma ku yi sujada, kuma ku bauta wa Ubangijinku, kuma ku aikata alhēri, tsam-māninku, ku sami babban rabo.

78. Kuma ku yi jihādi a cikin (al'amarin) Allah, hakkin jihādin-Sa. Shī ne Ya zābe ku, alhāli kuwa bai sanya wani kunci⁽²⁾ ba a kanku a cikin addini. Bisa kudurcēwar ubanku Ibrāhīm, shī ne ya yi muku sūna Musulmi⁽³⁾ daga gabānin haka. Kuma a cikin wannan (Littāfi ya yi muku sūna Musulmi), dōmin Manzo ya kasance mai shaida a

يَسْأَلُهُمُ الذُّبَابُ شَيْئًا لَا يَسْتَفِيدُوهُ
مِنْهُ ضَعُفَ الطَّالِبُ وَالْمَطْلُوبُ ﴿٧٤﴾

مَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ ﴿٧٥﴾

اللَّهُ يَصْطَلِي مِنَ الْمَلَائِكَةِ رُسُلًا
وَمِنَ النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ﴿٧٦﴾

يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ
وَأِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ ﴿٧٧﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ارْكَعُوا وَاسْجُدُوا
وَاعْبُدُوا رَبَّكُمْ وَافْعَلُوا الْخَيْرَ
لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٧٨﴾

وَجَاهِدُوا فِي اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ هُوَ
أَجَبَ بِكُمْ وَمَا جَعَلَ عَلَيْكُمْ فِي
الَّذِينَ مِنْ حَرَجٍ قَلِيلَةً أَلَيْسَ كُتُبُهُمْ هُوَ
سَمِعَكُمْ الْمُسْلِمِينَ مِنْ قَبْلُ وَفِي هَذَا
لِيَكُونَ الرَّسُولُ شَهِيدًا عَلَيْكُمْ وَتَكُونُوا
شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا

(1) Allah nā zaḅen Manzanni daga mutāne da malā'iku kawai. Sabō da haka bābu wani manzo da jinsin aljannu kō wani jinsi, kuma āyar Sūratul Ahzāb ta 40 tā nūna zāben nan ya kare daga Annabi Muhammadu, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi. Duk wanda ya yi da'awar Allah Ya hā shi wani hukumci a bāyan Annabi Muhammadu, kō dā bai yi da'awar annabci ba, to, shī Dajjal ne, bā a bin sa.

(2) Bābu kunci a cikin Musulunci, duk inda aka faɗi tsanani kuma an faɗi yadda sauƙi zai sāmu a kōwane hāli.

(3) Sharadin Musulunci ya zama a kan akidar Ibrāhīm wanda ya yi wa wannan al'umma sūna da Musulmi tun a zāmaninsa, kuma an ambaci wannan magana a cikin wannan Littāfi, watau Alkur'āni, a cikin Sūrar Baḳara āyā ta 128.

kanku, kû kuma ku kasance māsū shaida a kan mutāne. Sabōda haka ku tsayar da salla kuma ku bāyar da zakka, kuma ku amince da Allah, Shi ne Majibincinku. Sābōda haka mādalla da Shi Ya zama Majibinci, mādalla da Shi ya zama Mai taimako.

الرَّكَوۃَ وَأَتَّعِصِمُوا بِاللهِ هُوَ مَوْلَاكُمْ فَنِعَمَ
المولى وَنِعَمَ النصير ﴿٣٥﴾

SŪRATUL MŪ'MINŪN سُورَةُ الْمُؤْمِنُونَ

Tanā karantar da haḳīkanin īmāni da ayyukan īmāni. Īmāni ba ya cika sai da aiki.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Da sūman Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Lalle ne, Mūminai⁽¹⁾ sun sāmi babban rabo.

2. Waɗanda suke a cikin sallarsu māsū tawālī'u ne.

3. Kuma waɗanda suke, sū daga barin yasasshiyar magana, māsū kau da kai ne.

4. Kuma waɗanda suke ga zakka māsū aikatāwa ne.

5. Kuma waɗanda suke ga farjō-jinsu māsū tsarēwa ne.

قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١﴾

الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ ﴿٢﴾

وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ ﴿٣﴾

وَالَّذِينَ هُمْ لِلرَّكَوۃِ قَعْلُونَ ﴿٤﴾

وَالَّذِينَ هُمْ لِأُفۡرُوجِهِمْ حَافِظُونَ ﴿٥﴾

(1) Muminai su ne waɗanda suke da sifōfin da aka jeranta a cikin āyōyin da ke biye daga ta 2 zuwa ga ta 9.

6. Fāce a kan mātān aurensu, kō kuwa abin da hannayen dāmānsu suka mallaka, to, lalle sū, bā waɗanda ake zargi ba ne.

7. Sabōda haka wanda ya nēmi abin da ke bāyan wancan, to, waɗancan sū ne māsū kētarēwar haddi.

8. Kuma waɗanda suke, sū ga amānōninsu da alkawarinsu māsū tsarēwa ne.

9. Kuma da waɗanda suke, sū a kan sallōlinsu sunā tsarēwa.

10. Waɗannan, sū ne magāda.

11. Waɗanda suke gādon (Al-jannar) Firdausi,⁽¹⁾ su a cikinta madawwama ne.

12. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun halitta mutum daga wani tsantsa daga lāka.

13. Sa'an nan kuma Muka sanya shi, ḍigon maniyyi a cikin matabata natsattsiya.

14. Sa'an nan kuma Muka halitta shi gudan jini, sa'an nan Muka halitta gudan jinin tsōka, sa'an nan Muka halitta tsōkar ta zama ḳasūsūwa, sa'an nan Muka tufātar da ḳasūsūwan da wani nāma, sa'an nan kuma Muka kāga shi wata halitta dabam. Sabōda haka albar-kun Allah sun bayyana, Shi ne Mafi kyaun māsū halittawa.

15. Sa'an nan kuma ku, bāyan wannan, lalle ne māsū mutuwa ne.

إِلَّا عَلَىٰ أَرْوَاحِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ
فَإِنَّهُمْ غَيْرُ مَلُومِينَ ①

فَمَنْ أَتَّبَعَىٰ وَرَأَىٰ ذَٰلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ
الْعَادُونَ ②

وَالَّذِينَ هُمْ لِأَمَسَاتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رُغُوتٌ ③

وَالَّذِينَ هُمْ عَلَىٰ صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ ④

أُولَٰئِكَ هُمُ الْوَارِثُونَ ⑤
الَّذِينَ يَرِثُونَ الْفِرْدَوْسَ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ⑥

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ سُلَالَةٍ مِنْ طِينٍ ⑦

ثُمَّ جَعَلْنَاهُ نُطْفَةً فِي قَرَارٍ مَكِينٍ ⑧

ثُمَّ خَلَقْنَا النُّطْفَةَ عَلَقَةً فَخَلَقْنَا الْعَلَقَةَ
مُضْغَةً فَخَلَقْنَا الْمُضْغَةَ عِظًا مَا فَكَّرْنَا
الْعِظَةَ لَحْمًا ثُمَّ أَنْشَأْنَاهُ خَلْقًا آخَرَ ⑨
فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ ⑩

ثُمَّ إِنَّا كَرَّمْنَا بَعْدَ ذَٰلِكَ الْمُتَوَكِّلِينَ ⑪

(1) Asalin firdausi fadama mai ruwa da itāce da ni'ima. Aljannar firdausi ita ce mafi daukakar Aljanna.

16. Sa'an nan kuma, lalle ne kù, a Rānar Kiyāma, za a tayar da ku.

17. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun halitta, a samanku, hanyōyi bakwai, kuma ba Mu kasance, daga barin halittar, Māsu shagala ba.

18. Muka saukar da ruwa daga sama bisa gwargwado, sa'an nan Muka zaunar da shi a cikin ƙasa, alhāli, lalle ne Mū, a kan tafiyar da shi, Māsu iyāwa ne.

19. Sai Muka ƙāga muku, game da shi (ruwan), gōnaki daga dabinaɪ da inabōbi, kunā da, a cikinsu, 'ya'yan itācen marmari māsu yawa, kuma daga gare su kuke ci.

20. Da wata itāciya,⁽¹⁾ tanā fita daga dūtsin Sainā'a, tanā tsira da man shāfāwa, da man miya dōmin māsu cī.

21. Kuma lalle ne, kunā da abin lūra a cikin dabbōbin ni'imōmi, Munā shāyar da ku daga abin da yake a cikinsu, kuma kunā da a cikinsu, abūbuwan amfāni⁽²⁾ māsu yawa, kuma daga gare su kuke cī.

22. Kuma a kansu da a kan jirgin ruwa ake ɗaukar ku.

23. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun aika Nūhu zuwa ga mutānensa, sai

ثُمَّ إِنَّكُمْ تَعْمَرُونَ الْيَمِّمَةَ تَجْعَلُونَ ﴿١٦﴾

وَلَقَدْ خَلَقْنَا فَوْقَكُمْ سَبْعَ طَرَائِقَ وَمَا كُنَّا عَنِ الْخَالِقِ غَافِلِينَ ﴿١٧﴾

وَأَنزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً بِقَدَرٍ فَأَنشَكْنَاهُ فِي الْأَرْضِ وَإِنَّا عَلَى ذَهَابٍ بِهِ لَقَادِرُونَ ﴿١٨﴾

فَأَنشَأْنَا لَكُمْ بِهِ جَنَّاتٍ مِّنْ نَّجِيلٍ وَأَعْنَبٍ لَّكُم فِيهَا أَفْئِدَةٌ كَثِيرَةٌ وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿١٩﴾

وَشَجَرَةٍ تَخْرُجُ مِنْ طُورِ سَيْنَاءَ تَنبُتُ بِالدَّهْنِ وَصَنِيعٍ لِّلْكَالِيمِ ﴿٢٠﴾

وَإِنَّ لَّكُم فِي الْأَنْعَامِ لَعِبْرَةً لِّتُسَفِّهُم بِمَا فِي بُطُونِهَا وَلَّكُم فِيهَا مَنَافِعُ كَثِيرَةٌ وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿٢١﴾

وَعَلَيْهَا وَعَلَى الْفُلْكِ تُحْمَلُونَ ﴿٢٢﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَقَالَ لِّقَوْمِهِ

(1) Itāciyar Zaitūni. Ita ce itāciyar farko da ta tsira a kan ƙasa a baƙan Dūfāna, tanā rāyuwa mai dōgon lōkaci; an ce tanā rāyuwa kamar shēkara dubū huɗu. Anā cin 'ya'yanta, anā man shāfāwa da su, kuma anā yin miya da su. Asalin sibg, rini dōmin tanā rina lōmar tuwo. Dūtsen Sīnā'a mai albarka, dūr. shī ne dūtse mai itāce a kansa.

(2) Sūfi da gashi dōmin tufāfi da kāyan ɗāki, ƙasūsuwa da fātu da kōfatai dōmin yin abūbuwan amfāni.

ya ce, “Yā mutānēna! Ku bauta wa Allah. Bā ku da wani abin bautāwa waninSa. Shin, to, bā zā ku yi taƙawa ba?”

24. Sai mashāwarta waɗanda suka kāfirta daga mutānensa, suka ce, “Wannan ba kōwa ba ne, fāce mutum misālīnku, yanā nufin ya ɗaukaka a kanku. Dā Allah Yā so, lalle ne dā Yā saukar da malā'iku. Ba mu ji (kōme) ba, game da wannan, a cikin ubanninmu na farko.

25. “Shi bai zamo kōwa ba, fāce wani namiji ne, a gare shi akwai hauka, sai ku yi jinkiri da shi har wani lōkaci.”

26. Ya ce, “Ya Ubangijīna! Ka taimake ni sabōɗa sun ƙaryata ni.”

27. Sai Muka yi wahayi zuwa gare shi. “Ka sana'anta jirgin bisa ga idonMu, da wahayinMu. To, idan umurninMu ya jē, kuma tandā ta buɓɓuga da ruwa, to, ka shigar a cikinta daga kōme, ma'aura biyu, da iyālanka, sai wanda Magana ta gabāta a kansa, daga gare su, kuma kada ka rōkē Ni (sabōɗa wani) a cikin waɗanda suka yi zālunci, lalle ne sū waɗanda ake nutsarwa ne.

28. “Sa'an nan idan ka daidaitu, kai da waɗanda ke tāre da kai a kan jirgin, sai ka ce, ‘Gōdiya ta tabbata ga Allah, Wanda Ya tsīrar da mu daga mutāne azzālumai.’

29. “Kuma ka ce, ‘Ya Ubangijīna! Ka saukar da ni, saukarwa mai albarka. Kuma Kai ne Mafi alhērin māsu saukarwa.’

اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُم مِّنْ إِلَٰهٍ غَيْرُهُ ۖ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٢٣﴾

قَالُوا الْمَلَأُوا الَّذِينَ كَفَرُوا مِن قَوْمِهِ مَا هَٰذَا ۖ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُرِيدُ أَن يَتَفَضَّلَ عَلَيْكُمْ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَأَنزَلَ مَلَائِكَةً مَّا سَمِعْنَا بِهَٰذَا فِي ءَابَائِنَا الْأَوَّلِينَ ﴿٢٤﴾

إِنْ هُوَ إِلَّا رَجُلٌ يُدْعَىٰ بِهِ ۖ جِنَّةٌ مَّتَرَبُّصًا ۖ بِهِ حَتَّىٰ حِينٍ ﴿٢٥﴾

قَالَ رَبِّ أَنصُرْ فِي بَيْعَاكَ ذَٰلِكَ ۖ ﴿٢٦﴾

فَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِ أَنِ اصْنَعِ الْفُلَكَ بِأَعْيُنِنَا ۖ وَوَحِّينَا فَإِذَا جَاءَ أَمْرُنَا وَفَارَ التَّنُّورُ فَاسْلُكْ فِيهَا مِن كُلِّ زَوْجٍ بَٰسِتَيْنِ ۖ أَهْلَكَ إِلَّا مَن سَبَقَ عَلَيْهِ الْقَوْلُ مِنهُمْ ۖ وَلَا تَخْطُبْنِي فِي الَّذِينَ ظَلَمُوا إِنَّهُمْ مُّعَذَّبُونَ ﴿٢٧﴾

فَإِذَا اسْتَوَيْتَ أَنْتَ وَمَن مَّعَكَ عَلَى الْفُلِ فَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي نَجَّيْنَاكَ مِنَ الْغُورِ الظَّالِمِينَ ﴿٢٨﴾

وَقُلْ رَبِّ ارْزُقْنِي مَزَلًا مُّبَارَكًا وَأَنْتَ خَيْرُ الْمَرْزُقِينَ ﴿٢٩﴾

30. Lalle ne a cikin wancan akwai āyōyi, ko da yake Mun kasance, haḳiḳa, Māsu jarraḳāwa.

31. Sa'an nan kuma Muka k̄āga wani karni, na waɗansu dabam, daga bāyansu.

32. Sai Muka aika a cikinsu, Manzo daga gare su. "Ku bauta wa Allah. Bā ku da wani abin bautāwa, sai Shi. Shin to, bā zā ku yi taḳawa ba?"

33. Mashāwarta daga mutānensa, waɗanda suka kāfirta kuma suka k̄aryata game da haɗuwa da Lāhira, kuma Muka ni'imtar da su a cikin rāyuwar dūniya, suka ce, "Wannan bā kōwa ba, fāce wani mutum ne kamarku, yanā cī daga abin da kuke cī daga gare shi, kuma yanā shā daga abin da kuke shā.

34. "Kuma lalle ne idan kun yi dā'a ga mutum misālinku, lalle ne, a lōkacin nan, haḳiḳa, kū māsū hasāra ne.

35. "Shin, yanā yi muku wa'adin (cēwa) lalle kū, idan kun mutu kuma kuka kasance turḳāya da kasūsuwa, lalle ne kū, waɗanda ake fitarwa ne?

36. "Faufau faufau ga abin da ake yi muku wa'adi da shi.

37. "Rāyuwa ba ta zama ba fāce rāyuwarmu ta dūniya, munā mutuwa kuma munā rāyuwa,⁽¹⁾ kuma ba mu zama waɗanda ake tayarwa ba.

إِن فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ وَإِن كُنَّا لَنُبْدِلِينَ ﴿٣٠﴾

ثُمَّ أَنشَأْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ قَرْنًا آخَرِينَ ﴿٣١﴾

فَأَرْسَلْنَا فِيهِمْ رَسُولًا مِنْهُمْ أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُم مِّنْ إِلَهِ غَيْرُهُ أَفَلَا تَشْقُونَ ﴿٣٢﴾

وَقَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِهِ الَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا الْآخِرَةِ أَتُنْذِرُونَا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا مَا هَذَا إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ فَأَكُلْ مِمَّا تَأْكُلُونَ مِنْهُ وَيَشْرَبْ مِمَّا تَشْرَبُونَ ﴿٣٣﴾

وَلَيْنِ أَطْلَعْتُمْ بَشَرًا مِّثْلَكُم إِذْ الْخُسُوفُونَ ﴿٣٤﴾

أَلْيَعِدُّكُمْ أَنَّكُمْ إِذَا مِتُّمْ وَكُنْتُمْ تُرَابًا وَعِظَامًا أَنَّكُمْ مُّخْرَجُونَ ﴿٣٥﴾

۞ هِيَ هَاتَ هَيْهَاتَ لِمَا تُوعَدُونَ ﴿٣٦﴾

إِن هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا وَمَا نَحْنُ بِمَبْعُوثِينَ ﴿٣٧﴾

(1) Munā mutuwa kuma munā rāyuwa da haihuwar dīya da 'yā'ya. A hāyan wannan bābu wata rāyuwa ta wata Lāhira.

38. “Bai zama kōwa ba fāce namiji, ya kirkira karya ga Allah, kuma ba mu zama, sabōda shi, māsū īmāni ba.”

39. Ya ce, “Ya Uhangijina! Ka taimake ni sabōda sun karya ta ni.”

40. Ya ce, “Daga abu kaɗan, lalle ne zā su wāyi garī sunā māsū nadāma.”

41. Sai tsāwa ta kāma su da gas-kiya, sai Muka sanya su tunkuɓa. Sabōda haka nīsa ya tabbata ga mutāne azzālumai!

42. Sa'an kuma Muka kāga halittar wasu karnōni dabam daga bayānsu.

43. Wata al'umma bā ta gabātar ajalinta, kuma bā zā su jinkirta ba.

44. Sa'an nan kuma Muka aika da ManzanninMu jēre, a kō da yaushē Manzon wata al'umma ya jē mata, sai su karya ta shi, sabōda haka Muka biyar da sās̄hensu ga sās̄he, kuma Muka sanya su lābā-run hira. To, nīsa ya tabbata ga mutāne (wadanda) bā su yin īmāni!

45. Sa'an nan kuma Muka aika Mūsā da ɗan'uwansa, Hārūna, game da āyōyinMu da dalīli bay-yananne.

46. Zuwa ga Fir'auna da majali-sarsa, sai suka kangara, alhāli sun kasance mutāne ne marinjāya.

47. Sai suka ce, “Shin, zā mu yi īmāni sabōda wasu mutāne biyu misālīnmu, alhāli kuwa mutānensu, a gare mu, māsū bauta ne”

إِنْ هُوَ إِلَّا رَجُلٌ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا وَمَا
نَحْنُ لَهُ بِمُؤْمِنِينَ ﴿٣٨﴾

قَالَ رَبِّ انصُرْنِي بِمَا كَذَّبْتَنِي ﴿٣٩﴾

قَالَ عَمَّا قَلِيلٍ لِّيُصْبِحَنَّ نَكَدٍ مِّنَ ﴿٤٠﴾

فَأَخَذَتْهُمُ الصَّيْحَةُ بِالْحَقِّ فَجَعَلْنَاهُمُ
غُلَامًا مِّنْ غُلَامِ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٤١﴾

ثُمَّ أَنشَأْنَا مِن بَعْدِهِمْ قُرُونًا آخَرِينَ ﴿٤٢﴾

مَا تَسْتَفِيقُ مِنْ أُمَّةٍ أَجَلَهَا وَمَا يَسْتَجِزُونَ ﴿٤٣﴾

ثُمَّ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا تَمْرًا كُلِّ مَاجَاءَ أُمَّةٍ وَرُسُلُنَا
كَذَّبُوهُ فَاتَّبَعَتْنَا بَعْضُهُمْ بَعْضًا وَجَعَلْنَاهُمْ
أَحَادِيثًا فَبَعَدَ الْقَوْمَ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٤٤﴾

ثُمَّ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ وَأَخَاهُ هَارُونَ بِآيَاتِنَا وَسُلْطَانٍ
مِّنْ بَيْنِ ﴿٤٥﴾

إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا عَالِينَ ﴿٤٦﴾

فَقَالُوا الْوَيْلُ لِمَن يَشْرِي مِنْ مِّثْلِنَا وَقَوْمُهُمَا لَنَا
عَدِيدُونَ ﴿٤٧﴾

48. Sai suka karyata su sabōda haka suka kasance halakakku.

49. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun bai wa Mūsā littāfi tsammaninsu,⁽¹⁾ zā su shiryu.

50. Kuma Mun sanya 'Dan Maryama, shi da uwarsa wata āyā.⁽²⁾ Kuma Muka tattara su zuwa ga wani tsauni ma'abūcin natsuwa da marēmari.

51. Yā ku Manzanni! Ku ci daga abūbuwa māsu dādī,⁽³⁾ kuma ku aikata aikin kwarai. Lalle Nī, ga abin da kuke aikatāwa, Masani ne.

52. Kuma lalle ne wannan al'ummarku ce, al'umma guda, kuma Nī, Ubangijinku ne, sai ku bī Ni da taḳawa.⁽⁴⁾

53. Sai (al'ummar) suka yanyanke al'amarinsu a tsakāninsu guntu-guntu,⁽⁵⁾ kōwace kungiya sunā māsu farin ciki da abin da yake a gare su.

54. To, ka bar su a cikin batarsu har a wani lōkaci.

فَكَذَّبُوهُمْ فَأَكْفَرُوا مِنَ الْغَافِلِينَ ﴿١٥﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ عَلَٰهُمْ نَهْتَدُونَ ﴿١٦﴾

وَجَعَلْنَا آتِينَ مَرْيَمَ وَآمَنَةَ زُرَّارَةً وَأَوْرَثْنَاهُمَا إِلَىٰ

رَبِّنَا ذَاتِ قُرَارٍ مَّعِينٍ ﴿١٧﴾

يَا أَيُّهَا الرُّسُلُ كُلُوا مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَاعْمَلُوا

صَالِحًا إِلَىٰ يَمَاقُتْ لَكُمْ عَلَيْكُمْ ﴿١٨﴾

وَأَنَّ هَذِهِ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَأَنَا رَبُّكُمْ

فَاتَّقُونِ ﴿١٩﴾

فَتَقَطَّعُوا أَمْرَهُمْ بَيْنَهُمْ زُبُرًا كُلٌّ حِزْبٌ مِمَّا

لَدَيْهِمْ فَرِحُونَ ﴿٢٠﴾

فَذَرَهُمْ فِي عَمَرَتِهِمْ حَتَّىٰ حِينٍ ﴿٢١﴾

(1) Banī Isrā'īla na yanzu idan sun tuna cewa Alkur'āni bā shī ne farkon littāfin sama ba, an bai wa Mūsā wani littāfi, su kuma sunā alfahari da shi.

(2) Āyar Īsā da uwarsa ita ce an haife shi bābu uba. Kuma a lōkacin nan Yahūdu suka so sarkin zāmanin nan ya kashe shi, sai uwarsa ta gudu da shi zuwa Baitil Maḳaddas, kō Dimashka, kō Falasḱīnu, inda suka zauna shōkara gōma sha biyar har sarkin nan ya mutu.

(3) Allah Ya umarci ManzanninSa da cin halat, sa'an nan su aikata aikin kwarai. Haka kuma Ya umarci Mūminai. Sabōda haka karḱar aiki na kwarai an tsayar da shi ne a kan cin halat.

(4) Taḳawa, ita ce bauta wa Allah da abin da Ya yi umurni a bauta Masa. a kan harshen AnnabinSa na zamaninsa. Yanzu bābu taḳawa sai a cikin Musulunci kawai.

(5) Kōwa ya kama hanyarsa, al'ummar Musulmi ta zama kungiyōyi dabam-dabam, kōwanensu yanā farin ciki da abin da ke gare shi, yanā ganin shi ne mafilci

55. Shin, sunā zaton cēwa abin da Muke taimakon su da shi daga dūkiya da dīya,

56. Munā yi musu gaggāwa ne a cikin alhērōri?

57. Lalle ne, waɗanda suke māsu sauna sabo da tsōron Ubangijinsu,

58. Da waɗanda suke, game da āyōyin Ubangijinsu sunā imāni,

59. Da waɗanda suke game da Ubangijinsu bā su yin shirki,

60. Da waɗanda ke bāyar da abin da suka bāyar, alhāli kuwa zukātansu sunā tsōrace dōmin sunā kōmāwa zuwa ga Ubangijinsu,

61. Waɗancan sunā gaggāwar tsēre a cikin ayyukan alhēri, alhāli kuwa sunā māsu tsērēwa zuwa gare su (ayyukan alhēri).

62. Kuma bā Mu kallafa wa rai fāce abin iyawarsa, kuma a wurin-Mu akwai wani littāfi wanda yake magana da gaskiya, kuma sū bā a zāluntar su.

63. Ā'a, zukātansu sunā cikin jāhilci daga wannan (magana), kuma sunā da waɗansu ayyuka, baicin wancan, sū a gare su, māsu aikatāwa ne.

64. Har idan Mun kāma mani'imtansu da azāba, sai gā su sunā hargōwa.

65. Kada ku yi hargowa a yau, lalle ne kū, daga gare Mu bā a taimakon ku.

66. Lalle ne, āyōyiNa sun kasan-ce anā karātun su a kanku, sai kuka

أَتَحْسِبُونَ أَنَا نُنْذِرُهُمْ بِهِ مِنْ مَالٍ وَتَيْنٍ ﴿٥٥﴾

لَسَاءَ لِمُتَرَفٍ فِي الْقِيَرَاتِ بَلْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٥٦﴾

إِنَّ الَّذِينَ هُمْ مِنْ خَلْقِهِ رَبِّهِمْ مُشْفِقُونَ ﴿٥٧﴾

وَالَّذِينَ هُمْ بِقَابِئٍ رَبِّهِمْ يُؤْمِنُونَ ﴿٥٨﴾

وَالَّذِينَ هُمْ بِرَبِّهِمْ لَا يُشْرِكُونَ ﴿٥٩﴾

وَالَّذِينَ يُؤْتُونَ مَاءً ثَوَالِفاً فَلَهُمْ مِنْهُ رِجْلَةٌ أَلَمْ تَكُنْ إِلَى رَبِّهِمْ رَاجِعُونَ ﴿٦٠﴾

أَوَلَيْكَ يَسِيرٌ عَنِ الْغَيْبَاتِ وَهُمْ لَهَا سَمِيعُونَ ﴿٦١﴾

وَلَا تُكَلِّفُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا وَلَذِينَ كُتِبَ يُبَلِّغُوا يَتْلُو بَالِغًا وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٦٢﴾

بَلْ قُلُوبُهُمْ فِي غَمَرٍ مِنْ هَذَا وَلَهُمْ أَعْمَلٌ مِنْ دُونِ ذَلِكَ هُمْ لَهَا عَمِلُونَ ﴿٦٣﴾

حَتَّىٰ إِذَا أَخَذْنَا مُتْرَفِيهِمْ بِالْعَذَابِ إِذَا هُمْ يَجْعَرُونَ ﴿٦٤﴾

لَا تَجْعَرُوا أَلَيْسَ لَكُمْ مَعَنَا أَنْتَضَرُونَ ﴿٦٥﴾

فَذَكَاتُ الْعِثْرِ عَلَىٰ عُنُقِكُمْ فَمَا تَتَكَلَّمُونَ ﴿٦٦﴾

kasance, a kan dugāduganku, kunā kōmāwa bāya.

67. Kunā māsū girman kai gare shi (Annabi), da hira kunā alfāsha.

68. Shin fa, ba su yi ta'ammalin maganar (Alkur'āni) ba, kō abin da bai jē wa ubanninsu na farko ba ne ya jē musu?

69. Kō ba su san Manzonsu ba ne, dōmin haka suke māsū musu a gare shi?

70. Kō sunā cēwa, "Akwai hauka gare shi?" Ā'a, yā zo musu da gaskiya, alhāli kuwa mafi yawansu, ga gaskiya, māsū kī ne.

71. Kuma dā gaskiya (Alkur'āni) yā bi son zuciyyinsu, ha-kīka, dā sammai da kasa da wanda yake a cikinsu sun bāci. Ā'a, Mun tafo musu da ambaton⁽¹⁾ (darajar) su, sa'an nan sū daga barin ambatonsu māsū bijirēwa ne.

72. Kō kanā tambayar su wani harāji ne (a kan iyar da Manzanci a gare su)? To, harājin Ubangijinka ne mafi alhēri, kuma Shī ne Mafi alhērin māsū ciyarwa.

73. Kuma lalle ne, kai, ha-kīka, kanā kiran su zuwa ga hanya madaidaiciya.

74. Kuma lalle wafanda ba su yi imāni da Lāhira ba māsū karka-cēwa daga hanya ne.

أَعْقَبِكُمْ تَنْكِصُونَ ﴿٦٧﴾

مُتَسَكِّرِينَ يَدُوكُمْ خُلُوعٌ ﴿٦٨﴾

أَفَلَمْ يَدَّبَّرُوا الْقَوْلَ أَمْ جَاءَهُمْ مَا لَمْ يَأْتِ
آيَاتَهُمْ الْأَوَّلِينَ ﴿٦٩﴾

أَمْ لَمْ يَعْرِفُوا رَسُولَهُمْ فَهُمْ لَهُ مُنْكَرُونَ ﴿٧٠﴾

أَمْ يَقُولُونَ بِهِ جِنَّةٌ بَلْ جَاءَهُم بِالْحَقِّ
وَأَكْثَرُهُمْ لِلْحَقِّ كَارِهُونَ ﴿٧١﴾

وَأَلْوَأَبَعِ الْحَقُّ أَهْوَاءَهُمْ لَقَسَدَاتِ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ بَلْ أَتَيْنَهُمْ بِذِكْرِهِمْ
فَهُمْ عَنْ ذِكْرِهِمْ مُعْرِضُونَ ﴿٧٢﴾

أَمْ تَسْأَلُهُمْ خَيْرًا فَأَخْرَجَ مِنْكَ خَيْرٌ وَهُوَ خَيْرُ
الَّذِينَ فِيهِ ﴿٧٣﴾

وَأِنَّكَ لَتَدْعُوهُمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٧٤﴾

وَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ عَنِ
الصِّرَاطِ لَنُنَكِّرُكَ ﴿٧٥﴾

(1) Zikiri a nan, shi ne Alkur'āni wanda ya zo wa Lārabāwa, kō Kuraishāwa da abūbuwa na ḍaukakarsu, da ambaton sūnansu, da shuryar da su, da gabatar da su a kan sauran kabilu. Amma duk da haka sunā bijirēwa daga gare shi.

75. Kuma dā Mun ji tausayinsu, kuma Muka kuranye musu abin da yake tare da su na cūta, lalle ne dā sun yi zurfi a cikin batarsu, sunā dimuwa.

76. Kuma lalle ne, haḳīka, Munā kāma su da azāba,⁽¹⁾ sai dai ba su saukar da kai ba ga Ubangijinsu, kuma bā su yin tawālī'u.

77. Har idan Mun būḍe, a kansu, wata kōfa mai azāba mai tsanani, sai gā su a cikinta sunā māsū mugī.⁽²⁾

78. Kuma Shi ne Wanda Ya kāga halittar ji da gani da zukāta domin-ku. Kaḍan kwarai kuke gōḍēwa.

79. Kuma Shī ne Ya halitta ku a cikin kasa, kuma zuwa gare Shi ake tāyar da ku.

80. Kuma Shī ne Wanda Yake rāyarwa, kuma Yanā matarwa, kuma a gare Shi ne sābāwar dare da yini take. Shin, to, bā zā ku han-kalta ba?

81. Ā'a, sun faḍi misālin abin da na farko suka faḍa.

82. Suka ce, "Shin, idan mun mutu kuma muka kasance turbaya da kasusuwa, shin, lalle ne mu, haḳīka waḍanda ake tāyarwa ne?"

83. "Lalle ne, haḳīka, an yi mana wa'adi, mū da ubanninmu ga wannan a gabāni. Wannan abu bai zama kōme ba, faḗe tātsūniyōyin na farko."

* وَلَوْ جَعَلْنَاهُمْ وَكَشَفْنَا مَا بِهِمْ صُرُّهُمُ
لَلْجُورِ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿٧٥﴾

وَلَقَدْ أَخَذْنَاهُم بِالْعَذَابِ فَمَا اسْتَكَوُوا
لِرَبِّهِمْ وَمَا يَضُرُّهُمْ ﴿٧٦﴾

حَتَّىٰ إِذَا فَتَحْنَا عَلَيْهِم بَابًا ذَا عَذَابٍ شَدِيدٍ
إِذَا هُمْ فِيهِ مُبَسِّرُونَ ﴿٧٧﴾

وَهُوَ الَّذِي أَنشَأَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ
قَلِيلًا مَّا تَشْكُرُونَ ﴿٧٨﴾

وَهُوَ الَّذِي ذَرَأَكُمْ فِي الْأَرْضِ وَإِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٧٩﴾

وَهُوَ الَّذِي يُحْيِي وَيُمِيتُ وَلَهُ اخْتَلَفَ الْيَلِيلِ
وَالنَّهَارِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٨٠﴾

بَلْ قَالُوا مِثْلَ مَا قَالِ الْأَوَّلُونَ ﴿٨١﴾

قَالُوا أَإِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظْمًا إِذْنَا
لَنُعْرَفُونَ ﴿٨٢﴾

لَقَدْ وَعَدْنَا لَكُمُ وَءَاثَارَ هَٰذَا مِن قَبْلُ
إِنْ هَٰذَا إِلَّا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿٨٣﴾

(1) Azābar dūniya kamar yunwa da crwo da talauci da rashin kwanciyar hankali.

(2) Mugī, shi ne kasa yin magana sabōda ḍēbe tsammāni daga sāmūn kōwane alhērī. Asalin kalmar daga Fulātanci take.

84. Ka ce, "Wāne ne da mulkin ƙasa da wanda ke a cikinta, idan kun kasance kunā sani?"

85. Zā su ce, "Ta Allah ce." Ka ce, "Shin, to, bā zā ku yi tunāni ba?"

86. Ka ce, "Wāne ne Ubangijin sammai bakwai kuma Ubangijin Al'arshi mai girma?"

87. Zā su ce, "Na Allah ne." Ka ce, "Shin, to, bā zā ku bi Shi da takawa ba?"

88. Ka ce, "Wāne ne ga hannunsa mallakar kōwane abu take, alhāli kuwa shi yanā tsarēwar wani, kuma ba a tsare kōwa daga gare shi, idan kun kasance kunā sani?"

89. Zā su ce, "Ga Allah yake." Ka ce, "To, yāya ake sihirce ku?"

90. Ā'a, Mun zo musu da gas-kiya, kuma lalle ne sū, haƙiƙa, maƙaryata ne.

91. Allah bai riƙi wani abin hai-huwa ba, kuma bābu wani abin bautāwa tāre da Shi. Idan haka ne, (akwai abin bautawa tare da Shi), lalle ne, dā kōwane abin bautawar ya tafi da abin da ya halitta, kuma lalle ne, dā waɗansu sun rinjāya a kan waɗansu. Tsarki ya tabbata ga Allah, daga abin da suke siffan-tāwa.

92. Masanin bōye da bayyane. Sa'an nan Ya ɗaukaka daga barin abin da suke yi na shirka.

93. Ka ce, "Yā Ubangijina! Ko dai Ka nūna mini abin da ake yi musu wa'adi da shi,

قُلْ لِّمَنِ الْأَرْضُ وَمَنْ فِيهَا إِن كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٨٤﴾

سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿٨٥﴾

قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ﴿٨٦﴾

سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ أَفَلَا تَشْفَقُونَ ﴿٨٧﴾

قُلْ مَنْ يَمْلِكُ مِنْ عِندِ مَلَكُوتِ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ يُجِيرُ وَلَا يُجَارُ عَلَيْهِ إِن كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٨٨﴾

سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ فَأَنَّى تُشْحَرُونَ ﴿٨٩﴾

بَلْ أَتَيْنَاهُم بِالْحَقِّ وَإِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿٩٠﴾

مَا اخْتَذَ اللَّهُ مِنْ وَلِيٍّ وَمَا كَانَ مَعَهُ مِنْ إِلَهٍ إِذْ أَذْهَبَ كُلَّ إِلَهٍ بِمَا خَلَقَ وَلَعَلَّ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ سُبْحَنَ اللَّهِ عَمَّا يُصِفُونَ ﴿٩١﴾

عَلِيمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَتَعَلَّى عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٩٢﴾

قُلْ رَبِّ إِمَّا تُبْرِئِي مَا يُوعَدُونَ ﴿٩٣﴾

94. “Yā Ubangijīna, to, kada Ka sanya ni a cikin mutāne azzālumai.”

95. Kuma lalle ne Mû, hakīka, māsū iyawa ne a kan Mu nūna maka abin da Muke yi musu wa'adi da shi.

96. Ka tunkufe cūta da wadda take ita ce mafi kyau. Mû ne Mafi sani game da abin da suke siffantāwa.

97. Ka ce, “Yā Ubangijīna, inā nēman tsari da Kai daga fizge-fizgen shaidānu.

98. “Kuma inā nēman tsari da Kai, ya Ubangijīna! Dōmin kada su halarto ni⁽¹⁾,”

99. Har idan mutuwa ta jē wa dayansu, sai ya ce, “Yā Ubangijīna, Ku mayar da ni (dūniya).

100. “Tsammānina in aikata aiki na kwarai cikin abin da na bari.” Kayya! Lalle ne ita kalma ce, shī ne mafadinta, alhāli kuwa a bāya gare su akwai wani shāmaki har rānar da zā a tayar da su.

101. Sa'an nan idan an yi būsā a cikin kaho, to, bābu dangantakōki a tsakāninsu a rānar nan, kuma bā zā su tambayi jūnansu ba.

102. To, waɗanda sikēlinsu ya yi nauyi, to, waɗannan sū ne māsū babban rabo.

103. Kuma waɗanda sikēlinsu ya yi sauƙi, to, waɗannan ne waɗanda suka yi hasārar rāyukansu

رَبِّ فَلَا تَجْعَلْنِي فِي الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٩٤﴾

وَلَا تَعْلَمُ أَنَّ لَكَ مَا يُعَذِّبُهُمْ لَعْنَةُ رُبِّكَ ﴿٩٥﴾

أَدْفَعْ بِالَّذِي هِيَ أَحْسَنُ السَّيِّئَةِ نَحْنُ أَكْثَرُ بِمَا يَصِفُونَ ﴿٩٦﴾

وَقُلْ رَبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنْ هَمَزَاتِ الشَّيْطَانِ ﴿٩٧﴾

وَأَعُوذُ بِكَ رَبِّ أَنْ يَحْضُرُونِ ﴿٩٨﴾

حَتَّىٰ إِذَا جَاءَهُ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ رَبِّ ارْجِعُونِ ﴿٩٩﴾

لَعَلِّي أَعْمَلُ صَالِحًا فِيمَا تَرَكْتُ كَلَّا إِنَّهَا كَلِمَةٌ هُوَ قَائِلُهَا وَمِنْ وَرَائِهِمْ بَرْزَخٌ إِلَىٰ يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿١٠٠﴾

فَإِنَّا نُنْفِخُ فِي الصُّورِ فَلَا أَنسَابَ بَيْنَهُمْ يَوْمَئِذٍ وَلَا يَتَسَاءَلُونَ ﴿١٠١﴾

فَمَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ قَالَ ذَلِكِ هُمُ الْمُضْلِحُونَ ﴿١٠٢﴾

وَمَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ قَالَ ذَلِكِ الَّذِينَ

(1) Inā nēman tsari da Kai, yā Ubangijīna! Kada shaidānu su halarto ni a cikin al'amurana duka, dōmin bā su halarta, fāce da sharri.

sunā madawwama a cikin Jahan-nama.

104. Fuskokinsu sunā balbalar wuta, kuma su a cikinta māsū yāgaggun leɓɓa daga haḳōra ne.

105. “Shin, ayōyīNa ba su kasance anā karanta su a kanku ba, sai kuka kasance game da su kunā ḱaryatāwa?”

106. Suka ce, “Yā Ubangijinmu, shaḱāwarmu ce ta rinjāya a kanmu, kuma mun kasance mutāne batattu.

107. “Yā Ubangijinmu! Ka fitar da mu daga gare ta, sa'an nan idan mun kōma, to, lalle ne, mū ne māsū zālunci.”

108. Ya ce, “Ku tafi (da wulā-kanci) a cikinta. Kada ku yi Mini magana.”

109. Lalle ne waɗansu ḱungiyoyi daga bāyiNa sun kasance sunā cēwa, “Yā Ubangijinmu! Mun yi īmāni, sai Ka gāfarta mana, kuma Ka yi mana rahama, kuma Kai ne Maḱi alhērin māsū tausayi.”

110. Sai kuka riḱe su lēburōri har suka mantar da ku ambatōNa, kuma kun kasance, daga gare su kuke yin dāriya.

111. Lalle ne Nī, Inā sāka musu, a yau, sabōda abin da suka yi wa haḱuri. Dōmin lalle ne, sū, sū ne māsū sāmūn babban rabo.

112. Ya ce, “Nawa kuka zauna a cikin ƙasa na ƙidāyar shēkaru?”

113. Suka ce, “Mun zauna a yini ḱaya ko rabin yini, sai ka tambayi māsū ƙidāyāwa.”

خَيْرَ وَأَنْفُسُهُمْ فِي جَهَنَّمَ خَالِدُونَ ﴿١٠٤﴾

تَلْفَحُ وُجُوهَهُمُ النَّارُ وَهُمْ فِيهَا كَالِحُونَ ﴿١٠٥﴾

أَلَمْ تَكُنْ عَائِي تَتْلَىٰ عَلَيْهِمْ كُتُبَهَا
تُكَذِّبُونَ ﴿١٠٦﴾

قَالُوا رَبَّنَا عَلَّمْتَنَا لِقَاءَ إِسْقُوتِنَا وَكُنَّا قَوْمًا
صَالِحِينَ ﴿١٠٧﴾

رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْهَا فَإِنْ عُدْنَا فَإِنَّا ظَالِمُونَ ﴿١٠٨﴾

قَالَ اخْسَوْا فِيهَا وَلَا تُكَلِّمُونِ ﴿١٠٩﴾

إِنَّهُمْ كَانُوا قُرْبَىٰ مِنْ عِبَادِي يَقُولُونَ رَبَّنَا آمَنَّا
فَاغْفِرْ لَنَا وَأَرْحَمْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ ﴿١١٠﴾

وَاتَّخَذُوا مَوَازِيحَ سَخِرَ لَهَا خَلْقٌ أَنْتَوُكُمْ ذُكِرَ
وَكُنْتُمْ مِنْهُمْ تَضْحَكُونَ ﴿١١١﴾

إِنِّي جَزَيْتُهُمُ الْيَوْمَ بِمَا صَبَرُوا إِنَّهُمْ هُمُ
الْقَائِرُونَ ﴿١١٢﴾

قَالَ كَلِمَاتٍ فِي الْأَرْضِ عَدَدَ سِنِينَ ﴿١١٣﴾

قَالُوا أَلَيْسَ نَوْمًا أَوْ بَعْضَ نَوْمٍ فَسَلِّ الْعَاذِينَ ﴿١١٤﴾

114. Ya ce, “Ba ku zauna ba fāce kaɗan, dā dai kun kasance kunā sani.

115. “Shin, to, kun yi zaton cēwa Mun halitta ku ne da wāsa, kuma lalle ku, zuwa gare Mu, bā zā ku kōmo ba?”

116. Allah, Mamallaki, Gas-kiya, Yā ɗaukaka. Bābu abin bau-tāwa, fāce Shi. Shī ne Ubangijin Al'arshi, mai daraja.

117. Kuma wanda ya kira, tāre da Allah, waɗansu abūbuwan bau-tāwa na dabam, bā yanā da wani dalīli game da shī (kiran) ba, to, hisābinsa yanā wurin Ubangijinsa kawai. Lalle ne, kāfirai bā su cin nasara.

118. Kuma ka ce, “Yā Ubangi-jina! Ka yi gāfara, Ka yi rahama, kuma Kai ne Mafī alhērin māsu rahama.”

قَدْ إِنْ لَيْسَ إِلَّا قَلِيلًا لَوْ أَنْتُمْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١١٤﴾

أَفَحَسِبْتُمْ أَنْمَّا خَلَقْنَاكُمْ عَشًا وَآلَكُمْ إِلَيْنَا لَأَرْجِعَنَّ ﴿١١٥﴾

فَتَعَالَى اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ ﴿١١٦﴾

وَمَنْ يَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا بُرْهَانَ لَهُ بِهِ فَإِنَّمَا حِسَابُهُ عِنْدَ رَبِّهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الْكَافِرُونَ ﴿١١٧﴾

وَقُلْ رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ ﴿١١٨﴾

SŪRATUN NŪR

سُورَةُ النُّورِ

Tanā karantar da hukunce-hukuncen zaman jama'a da ladub-bansu.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. (Wannan) sūra ce. Mun sau-
kar da ita, kuma Mun wajabta ta,

سُورَةُ أَنْزَلْنَاهَا وَفَرَضْنَاهَا وَأَنْزَلْنَاهَا فِيهَا آيَاتٍ

kuma Mun saukar da āyōyi bayyannannu a cikinta, dōmin ku zan tunāwa.

2. Mazināciya da mazināci,⁽¹⁾ to, ku yi bŭlāla ga kōwane ḡaya daga gare su, bŭlāla ḡari. Kuma kada tausayi ya kāma ku game da su a cikin addinin Allah, idan kun kasance kunā yin imāni da Allah da Rānar Lāhira. Kuma wani yankin jama'a daga mūminai, su halarci azābarsu.

3. Mazināci bā ya aure⁽²⁾ fāce da mazināciya kō mushirika, kuma mazināciya bābu mai aurenta fāce mazinaci kō mushiriki. Kuma an haramta wannan a kan mūminai.

4. Kuma waḡanda ke jīfar⁽³⁾ mātā, masu kāmuni kai, sa'an nan kuma ba su jē da shaidu huḡu ba, to, ku yi musu bŭlāla, bŭlāla tamānin, kuma kada ku karbi wata shaida tāsu, har abada. Waḡancan su ne fāsikai.

5. Fāce waḡanda suka tūba daga bāyan wannan, kuma suka gyāru, to lalle ne Allah Mai gāfara ne, Mai jin kai.

6. Kuma waḡanda ke jīfar mātan⁽⁴⁾ aurensu, kuma waḡansu shaidu ba su kasance a gare su ba, fāce

يَنْتَبِهْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿١﴾

الزَّانِيَةُ وَالزَّانِي فَاجْلِدُوا كُلَّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا مِائَةً جَلْدَةً وَلَا تَأْخُذْكُمْ بِهِمَا رَأْفَةٌ فِي دِينِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَلْيَشْهَدْ عَذَابَهُمَا طَائِفَةٌ مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٢﴾

الزَّانِي لَا يَنْكِحُ الْزَّانِيَةَ الْمُشْرِكَةَ وَالزَّانِيَةُ لَا يَنْكِحُهُمَا إِلَّا زَانٍ أَوْ مُشْرِكٌ وَحُرْمَةُ ذَلِكَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ ﴿٣﴾

وَالَّذِينَ يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ ثُمَّ لَمْ يَأْتُوا بِأَرْبَعَةِ شُهَدَاءَ فَاجْلِدُوهُنَّ مِائَةً جَلْدَةً وَلَا تَقْبَلُوا لَهُنَّ شَهَادَةً أَبَدًا وَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿٤﴾

إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا مِن بَعْدِ ذَلِكَ وَأَصْلَحُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٥﴾

وَالَّذِينَ يَرْمُونَ أَزْوَاجَهُمْ وَلَمْ يَكُن لَّهُمْ شُهَدَاءُ إِلَّا أَنفُسُهُمْ فَشَهَادَةُ أَحَدِهِمْ أَرْبَعُ

(1) Hukuncin waḡanda ba su yi aure ba ne, amma waḡanda suka yi aure, hukuncinsu a jēfe su har su mutu, bāyan sharuḡḡa sun cika, kamar yadda yake ga sunna. Kuma wannan ga hakkin 'ya'ya ne, amma bāyi, hukuncinsu bŭlāla hamsin kawai.

(2) Auren mazināci kō mazināciya makarūhi ne ga wanda ba hakanan yake ba, dōmin tsaron mutunci da kōre tuhuma.

(3) Haddin kaḡaḡi bŭlāla tamānin ga ḡā, kō arba'in ga bāwa idan ya yi kaḡaḡi ga ḡā.

(4) Hukuncin ranstuwar li'ani da yadda ake yin ta.

dai kansu, to, shaidar dayansu, shaida huɗu ce da Allah, 'Lalle shi, haḳīka, yanā daga magasganta'.

7. Kuma na biyar cewa 'La'anar Allah ta tabbata a kansa, idan ya kasance daga maḳaryata.'

8. Kuma yanā tunkude mata azāba ta yi shaida, shaida huɗu da Allah, 'Lalle shi, haḳīka, yanā daga maḳaryata.'

9. Kuma ta biyar cewa 'Hushin Allah ya tabbata a kanta idan ya kasance daga magasganta.'

10. Kuma bā dōmin falalar Allah ba a kanku, da rahamarSa, kuma cewa Allah Mai karɓar tūba ne, Mai hikima!

11. Lalle ne, waɗanda⁽¹⁾ suka zo da kiren karya waɗansu jama'a ne

شَهِدَتْ بِاللَّوْاِئِمَّةِ لِمَنِ الصَّادِقِينَ ﴿٦﴾

وَالْخَيْسَةَ أَنَّ لَعْنَتَ اللَّهِ عَلَيْهِ إِنْ كَانَ مِنَ الْكَذِبِينَ ﴿٧﴾

وَيَذَرُهَا الْعَذَابُ إِنْ تَشْهَدُ أَنْ نَعْمَ شَهِدَتْ

بِاللَّوْاِئِمَّةِ لِمَنِ الْكَذِبِينَ ﴿٨﴾

وَالْخَيْسَةَ أَنَّ عَذَابَ اللَّهِ عَلَيْهَا إِنْ كَانَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٩﴾

وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ وَأَنَّ اللَّهَ

تَوَّابٌ حَكِيمٌ ﴿١٠﴾

إِنَّ الَّذِينَ جَاءُوا بِالْإِفْكِ عُصْبَةٌ مِمَّنْ كَلَا

(1) Farko Hadisi Ifk ne wanda waɗansu suka jēfi Ā'isha, Ummul Mūminīna da zina a cikinsa, Allah Ya barrantar da ita. Bai zama sharri ba ga Musulmi, sai dai ya zama alhēri dōmin ya zama sanadi ga sanin hukunce-hukunce māsu yawa, na zaman jama'a da kuma darajar mutānen da abin ya shāfa.

Yadda Kissar take, shi ne yadda Ā'ishatu, uwar mūminai ta tafa, ta ce, "Na kasance tare da Annabi, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi, a cikin wani yaki, a bayan an sauka da Hijabi, watau kulle. Sai ya kare daga yakin ya koma, ya yi kusa da Madina, sai ya yi umurni da tashi ga tafiya a wani dare, sai ni kuma na tafi na kare sha'anina, na fuskanta zuwa ga wurin rakumata, sai na ga abin wuyana ya yanke, sai na koma, na neme shi, kuma su masu kula da ni suka dauki darbuka suka aza a kan rakuma suna zaton ina ciki, alhali mata sun kasance saukaka, dōmin ba su cin kome sai kadan na abinci.

"Na sami abin wuyana na koma a bayan sun tafi. Sai na zauna a masaukuna wanda na kasance a ciki. Kuma na yi zaton mutanen za su rasa ni su koma zuwa gare ni. Sai na ji barci, na yi barcin. Shi kuma Safwanu ya yi rurumi daga bayan ayanin yaki, ya fita da sauran dare, sai ya wayi gari a inda nake. Sai ya ga duhun mutum mai barci, sai ya gane ni a lokacin da ya gan ni, da ma ya kasance yana gani na a gabanin kulle, sai na farka da jin sautinsa na istirjā'i.

"A lokacin da ya gane ni, sai na rufe fuskata da mayafina. Wallahi bai yi mami magana ba da kalma, ni kuma bai ji ko kalma ba daga gare shi, sai dai istirjā'insa a lokacin da ya gurfanar da rakumarsa, ya take kafarta ta gaba ni kuma na hau, ya shiga yana jan rakumar da ni har muka isa ga uwar yakin, a bayan sun sauka, a cikin zafin rana. Daga nan wanda ya halaka ya halaka, wanda ya jibinci girman abin, shi ne Abdullahi bn Ubayyin bn Sa'ul." Buhari da Muslimu sun ruwaito shi.

daga gare ku, kada ku yi zatonsa sharri ne a gare ku. Ā'a, alhēri ne gare ku. Kōwane mutum daga gare su na da sakamakon abin da ya sanā'anta na zunubi, kuma wanda ya jibinci girmansa daga gare su, yanā da azāba mai girma.

12. Don me a lōkacin da kuka ji shi, mūminai maza da mūminai mātā ba su yi zaton alhēri garne da kansu ba, kuma su ce, “Wannan kiren karyā ne bayyananne?”

13. Don me ba su zo da shaidu huɗu a kansa ba? To, idan ba su kāwo shaidun nan ba, to, wadannan, a wurin Allah, sū ne maƙar-yata.

14. Kuma bā dōmin falalar Allah ba a kanku da rahamarSa, a cikin dūniya da Lāhira. Lalle ne, dā azāba mai girma ta shāfe ku a cikin abin da kuka kūtsa da magana a cikinsa.

15. A lōkacin da kuke marā-barsa da harsunanku kuma kunā cēwa da bakunanku abin da bā ku da wani ilmi game da shi, kuma kunā zaton sa mai sauƙi, alhāli kuwa, shi a wurin Allah, babba ne.

16. Kuma don me a lōkacin da kuka ji shi, ba ku ce ba, “Bā ya yiwuwa a gare mu, mu yi magana a game da wannan. Tsarki ya tabbata a gare Ka, wannan kiren karyā ne mai girma?”

17. Allah Yanā yi muku wa'azi, kada ku kōma ga irinsa, har abada, idan kun kasance mūminai.

تَحْسَبُوهُ شَرًّا لَّكُم بَلْ هُوَ خَيْرٌ لَّكُم بَلْ كُنْتُمْ
أَعْمَى مِنْهُمْ مَّا أَكْتَسَبَ مِنَ الْإِثْمِ وَالَّذِي تَوَلَّى
كِبْرَهُ مِنْهُمْ لَهُ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٢﴾

وَلَا إِذْ سَمِعْتُمُوهُ ظَنَّ الْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ
يَأْتِيهِمْ خَيْرٌ وَأَقَالُوا هَذَا إِفْكٌ مُّبِينٌ ﴿١٣﴾

وَلَا جَاءَهُ وَعَلَيْهِ بَازِعَةٌ شُهَدَاءُ فَإِذْ لَمْ يَأْتُوا
بِالشُّهَدَاءِ قَالُوا لَيْتَكَ عِنْدَ اللَّهِ هُمْ الْكَذِبُونَ ﴿١٤﴾

وَلَا فَضْلَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ فِي الدُّنْيَا
وَالْآخِرَةِ لَمَسَّكُمْ فِي مَا أَفَضْتُمْ فِيهِ عَذَابٌ
عَظِيمٌ ﴿١٥﴾

إِذْ تَلَقَّوهُ بِالْيَمِينِ كُمْ وَتَقُولُونَ بِأَفْوَاهِكُمْ مَا
لَيْسَ لَكُم بِهِ عِلْمٌ وَتَحْسَبُونَهُ هَيِّنًا وَهُوَ عِنْدَ
اللَّهِ عَظِيمٌ ﴿١٦﴾

وَلَا إِذْ سَمِعْتُمُوهُ قُلْتُمْ مَا يَكُونُ لَنَا أَنْ
نَشْكُرَ بِهَذَا اسُبْحَنَكَ هَذَا إِلَهٌ عَظِيمٌ ﴿١٧﴾

يَعِظُكُمُ اللَّهُ أَنْ تَعُودُوا لِمِثْلِهِ أَبَدًا إِنْ كُنْتُمْ
مُؤْمِنِينَ ﴿١٨﴾

18. Kuma Allah Yanā bayyana muku āyōyinSa, kuma Allah Masa-ni ne, Mai hikimā.

19. Lalle ne waɗanda ke son al-fāsha ta wātsu ga waɗanda suka yi imāni, sunā da azāba mai raɗaɗi, a cikin dūniya da Lāhira. Kuma Allah, Shi ne Ya sani, alhāli kuwa, kū ba ku sani ba.

20. Kuma bā dōmin falalar Allah ba a kanku da rahamarSa... Kuma lalle ne Allah Mai tausayi ne, Mai jin kai!

21. Ya ku waɗanda suka yi imāni, kada ku bi hanyōyin Shaidan. Kuma wanda ke bin hanyōyin Shaidan, to, lalle ne shi, yanā umurni da yin alfāsha da abin da ba a sani ba, kuma bā dōmin falalar Allah ba a kanku da rahamarSa, bābu wani mutum daga gare ku da zai tsarkaka har abada, kuma amma Allah Yanā tsarkake wanda Yake so, kuma Allah Mai ji ne, Masani.

22. Kuma kada⁽¹⁾ ma'abūta falala daga gare ku da mawadāta su rantse ga rashin su bāyar da alhēri ga ma'abūta zumunta da miskīnai da muhājirai, a cikin hanyar Allah. Kuma su yāfe, kuma su kau da kai.

وَيَبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ الْآيَاتِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿١٨﴾

إِنَّ الَّذِينَ يُحِبُّونَ أَنْ تَشِيعَ الْفَاحِشَةُ فِي الَّذِينَ ءَامَنُوا لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿١٩﴾

وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ وَأَنَّ اللَّهَ زَوْفٌ رَحِيمٌ ﴿٢٠﴾

* يَتَّبِعَهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَشِيعُوا خُطُوبَ الشَّيْطَانِ وَمَنْ يَتَّبِعْ خُطُوبَ الشَّيْطَانِ فَإِنَّهُ يَأْمُرُ بِالْفَحِشَاءِ وَالْمُنكَرِ وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ مَا زَكَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ أَبَدًا وَلَكِنَّ اللَّهَ يُزَكِّي مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢١﴾

وَلَا يَأْكُلُ أُولَئِكَ الْفَضْلَ مِنْكُمْ وَالسَّعَةَ أَنْ قُولُوا أُولَئِكَ الْفُقَرَاءُ وَالْمَسْكِينُ وَالْمُهَاجِرِينَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلْيَعْلَمُوا وَلْيَصْغَحُوا أَلَّا يُحِبُّونَ

(1) Mai yin alhēri dōmin Allah kada ya yanke shi daga wanda yake yi wa alhērin nan, sabōda yā yi masa wani laifi, da ya shāfe shi ga mutuncinsa kō dūkiyarsa. Sai ya yāfe, ya kau da kai, ya ci gaba da alhērinSa dōmin Allah, kamar yadda Mistahu, wanda yake a cikin dangin Abūbakar As-Siddiq ya shiga a cikin Hadīst Ifk alhāli kuwa Abūbakar ke ciyar da shi sabōda shi miskini ne da zumunta kuma a tsakāninsu, sai Abūbakar ya gāfarta masa. kuma ya ci gaba da bā shi abin da yake bā shi. Haka sauran waɗanda suka fāda a cikin wannan masifa, an yāfe musu a bāyan an yi musu haddin Kazafi, sai dai wanda ya dauki mai girmansa, wātau Ibn Uhayyu, shi kam ba a yi masa haddi ba dōmin Allah Ya yi masa alƙawarin azāba mai tsanani a Lāhira. Watau Musulma ake yi wa haddi dōmin ya tsarkaka.

Shin, bā ku son Allah Ya gāfarta muku, alhāli Allah Mai gāfara ne, Mai jin kai?

23. Lalle ne waɗannan da suke jīfar mātā māsū kāmun kai gāfilai⁽¹⁾ mūminai, an la'ane su, a cikin dūniya da Lāhira, kuma sunā da azāba mai girma.

24. A rānar da harsunansu, da hannāyensu, da kafāfunsu, suke bāyar da shaida a kansu, game da abin da suka kasance sunā aika-tāwa.

25. A rānar da Allah Yake cika musu sakamakonsu tabbatacce, kuma sunā sanin (cēwa) lalle Allah, Shi ne Gaskiya bayyananna.

26. Miyāgun mātā dōmin miyāgun⁽²⁾ maza suke, kuma miyāgun maza dōmin miyāgun mātā suke, kuma tsarkākan mātā dōmin tsarkākan maza suke, kuma tsarkākan maza dōmin tsarkākan mātā suke. Waɗancan sū ne waɗanda ake barrantāwa daga abin da (māsū kazaɗi) suke faɗa, kuma sunā da gāfara da arziki na karimci.

27. Yā ku waɗanda suka yi īmāni! Kada ku shiga gidāje waɗanda bā gidājenku ba, sai kun sāmi izni, kuma kun yi sallama⁽³⁾ a kan ma'abūtansu. Wannan ne mafi al-hēri gare ku, tsammaninku, zā ku tuna.

أَن يَغْفِرَ اللَّهُ لَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٣﴾

إِنَّ الَّذِينَ يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ الْفَاضِلَاتِ
الْمُؤْمِنَاتِ لَعُنُوا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَلَهُمْ
عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٤﴾

يَوْمَ تَشْهَدُ عَلَيْهِمْ أَلْسِنُهُمْ وَأَيْدِيهِمْ
وَأَرْجُلُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٥﴾

يَوْمَ يَدْعِيهِمُ اللَّهُ دِينَهُمْ لَلْحَقِّ وَيَعْلَمُونَ أَنَّ
اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ الْمُبِينُ ﴿١٦﴾

الْخَبِيثَاتُ وَالْخَبِيثِينَ وَالْخَبِيثُونَ
وَالْخَبِيثَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ وَالطَّيِّبِينَ
وَالطَّيِّبُونَ لِلطَّيِّبَاتِ أُولَئِكَ مُبَرَّءُونَ مِمَّا
يَقُولُونَ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ﴿١٧﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتَ غَيْرِ
بُيُوتِكُمْ حَتَّى تَسْتَأْذِنُوا وَتُسَلِّمُوا عَلَى
أَهْلِهَا ذَلِكَ خَيْرٌ لَّكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿٢٧﴾

(1) Gāfila, ita ce wadda ba ta jarrabi kōme ba sabōda kurucciya.

(2) Haka miyāgun kalmōmi bā su dācēwa sai daga mūgun mutum. Kuma kalmōmin kwarai ba su fitōwa sai daga mutānen kwarai.

(3) Hukuncin shiga gidāje da nēman izni da sallama

28. To, idan ba ku sāmi kōwa a cikinsu ba, to, kada ku shige su, sai an yi muku izni. Kuma idan an ce muku, "Ku kōma." Sai ku kōma, shi ne mafi tsarkaka a gare ku. Kuma Allah game da abin da kuke aikatāwa, Masani ne.

29. Bābu laifi a kanku, ga ku shiga gidaje waɗanda bā zaunannu ba, a cikinsu akwai waɗansu kāya nāku. Kuma Allah Yanā sanin abin da kuke nūnāwa, da abin da kuke bōyēwa.

30. Ka ce wa mūminai maza su runtse daga ganinsu, kuma su tsare farjōjinsu.⁽¹⁾ Wannan shi ne mafi tsarki a gare su. Lalle ne, Allah, Mai kiɗiddigewa ne ga abin da suke sanā'antāwa.

31. Kuma ka ce wa mūminai mātā su runtse daga gannansu, kuma su tsare farjōjinsu, kuma kada su bayyana kawarsu fāce abin da ya bayyana daga gare ta, kuma su dōka da mayāfansu a kan wuyan rigunansu, kuma kada su nūna kawarsu fāce ga mazansu ko ubanninsu, ko ubannin mazansu, ko dīyansu, ko dīyan mazansu, ko 'yan'uwansu, ko dīyan 'yan'uwansu mātā, kō mātān⁽²⁾ kungiyarsu, ko abin da hannāyensu na dāma suka

فَإِنْ لَّمْ يَجِدْ وَأَفِيهَا أَحَدٌ أَفَلَا تَذَلُّوْهَا حَتَّىٰ تُؤَدَّ
لَكُمْ وَإِنْ قِيلَ لَكُمُ ارْجِعُوا فَارْجِعُوا
هُوَ أَزْكَىٰ لَكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَعْمَلُونَ ﴿٢٨﴾

لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَدْخُلُوا بُيُوتًا غَيْرَ
مَسْكُونَةٍ فِيهَا مَتَاعٌ لَّكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا
تُبْدُونَ وَمَا تَكْتُمُونَ ﴿٢٩﴾

قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّونَ أَبْصَارَهُمْ
وَيَحْفَظُونَ أَرْوَاحَهُمْ ذَٰلِكَ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ
خَيْرٌ يَمَّا يُصْنَعُونَ ﴿٣٠﴾

وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ
أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ أَرْوَاحَهُنَّ وَلَا
يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَلْيَضْرِبْنَ
بِخُمُرِهِنَّ عَلَىٰ جُيُوبِهِنَّ وَلَا يُبْدِينَ
زِينَتَهُنَّ إِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ أَوْ آبَائِهِنَّ أَوْ
بُعُولَتِهِنَّ أَوْ آبَائِهِنَّ أَوْ أَبْنَاءَهُنَّ أَوْ
أَخَوَاتِهِنَّ أَوْ بَنَاتِ أَخَوَاتِهِنَّ أَوْ
أَخَوَاتِهِنَّ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُنَّ

(1) Hukuncin tsare idānu da rufe al'aura ga maza da mātā.

(2) Mātansu, watau mātā Musulmi handa mātā kāfirai, bā ya halatta ga mace kāfira ta ga al'aurar mace Musulma. Mabiya sū ne māsu nēman bukāta ga mātā watau muskīnai, tsōfaffi daga maza. Al'aurar mace, dīya a cikin salla ko a täre da wani namiji ajnabi, to, dukan jikinta ne sai fuska da tāfunna, haka kuma a cikin salla. Amma a täre da mace Musulma tsakānin cibīya da guiwōyi, shi ne al'aura, kuma täre da muharraminta, dukan abin da bā sasanni ba. Baiwa kamar namiji take, al'aurarsu abin da ke tsakānin cibīya da guīwa.

mallaka, ko mabiya wasun māsu bukātar māta daga maza, ko jārirai waɗanda bā su tsinkāya a kan al'aurar mātā. Kuma kada su yi dūka da kafāfunsu, dōmin a san abin da suke ñoyēwa daga kawarsu. Kuma ku tūba zuwa ga Allah gabā ɗaya, yā ku mūminai! Tsanmāninku, ku sāmi babban rabo.

32. Kuma ku aurar da gwaurāye daga gare ku, da sālilai daga bāyinku, da kuyanginku. Idan sun kasan-ce matalauta, Allah zai waɗatar da su daga falalarsa. Kuma Allah Ma-waɗāci ne, Masani.

33. Kuma waɗannan da ba su sāmi aure ba, su kāme kansu, har Allah Ya waɗatar da su daga falalarsa. Kuma waɗanda ke nēman fansa daga abin da hannuwanku na dāma suka mallaka, to, ku ɗaura musu fansa idan kun san akwai wani alhēri a cikinsu, kuma ku bā su wani abu daga dūkiyar Allah wannan da Ya bā ku. Kuma kada ku tilasta kuyanginku a kan yin zina, idan sun yi nufin tsaron kansu,⁽¹⁾ dōmin ku nēmi rāyuwar dūniya. kuma wanda ya tilasta su, to, lalle Allah, a bāyan tilasta su, Mai gāfara ne, Mai jin kai.

34. Kuma lalle ne, Mun saukar, zuwa gare ku, āyōyi māsu bayyanāwa, da misāli daga waɗanda suka shige daga gabāninku, da wa'azi ga māsu taƙawa.

أَوِ الشَّيْعِينَ غَيْرِ أُولَى الْأَرْبَةِ مِنَ الرِّجَالِ
أَوِ الطِّفْلِ الذِّي لَمْ يَطْهَرُوا عَلَى عَوْرَاتِ
النِّسَاءِ وَلَا يَضُرُّنَّ بِأَرْجُلِهِمْ لِيُعَلِّمُوا
الْخَفِيِّينَ مِنْ ذُرِّيَّتِهِمْ وَتَوَلَّوْا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا
إِنَّهُ الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٣٢﴾

وَأَنْ كُحُوا الْأَبْغِيَاءَ مِنْكُمْ وَالصَّالِحِينَ مِنْ عِبَادِكُمْ
وَأَمَّا بَكُمْ إِنْ يَكُونُوا فُقَرَاءَ يُغْنِيهِمُ اللَّهُ مِنْ
فَضْلِهِ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٣٣﴾

وَلَيْسَ تَعْفِيفُ الَّذِينَ لَا يَجِدُونَ نِكَاحًا حَرَجًا يُغْنِيَهُمُ اللَّهُ
مِنْ فَضْلِهِ وَمَا الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الْكُتُبَ وَمِمَّا مَلَكَتْ
أَيْمَانُكُمْ فَكَايَرُوهُمْ إِنْ عَلِمْتُمْ فِيهِمْ خَيْرًا وَآؤُوهُمْ
مِنْ مَالِ اللَّهِ الَّذِي آتَاكُمْ وَلَا تَكْرَهُوا فَتْيَكُمْ عَلَى
الْبُعَاةِ إِنْ أَرَادَنْ تَخَصُّصًا لِيَتَّبِعُوا عَرْضَ الْحَيَاةِ
الْأُتْيَا وَمَنْ يُكْرِهْنَّ فَإِنَّ اللَّهَ مِنْ بَعْدِ إكْرِهِنَّ
غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٣٤﴾

وَلَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ آيَاتٍ مُبَيِّنَاتٍ وَمَثَلًا
مِّنَ الَّذِينَ خَلَوْا مِن قَبْلِكُمْ وَمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٣٥﴾

(1) Tsaron kai, shi ne su yi aure; tilastāwa a nan, shi ne a hana su aure dōmin su yi wa ubangijinsu aiki.

35. Allah ne Hasken sammai da kasa, misālin HaskenSa, kamar t̄aḡā, a cikinta akwai fitila, fitilar a cikin karau. karau din kamar shi tauraro ne mai tsananin haske, anā kunna shi daga wata itāciya mai albarka, ta zaitūni, bā bagabashiya ba kuma bā bayammaciya ba, man-ta na kusa ya yi haske, kuma kō wuta ba ta shāfe shi ba, haske a kan haske, Allah na shiryar da wanda Yake so zuwa ga HaskenSa. Kuma Allah na buga misālai ga mutāne, kuma Allah game da dukan kōme, Masani ne.

36. A cikin wafansu gidāje wadanda Allah Yā yi umurnin a dauka-ka, kuma a ambaci SūnanSa a cikin-su, sunā yin tasbihi a gare Shi a cikinsu, sāfe da maraice.

37. Wafansu maza, wadanda wani fatauci bā ya shagaltar da su, kuma sayarwa bā ta shagaltar da su daga ambaton Allah, da tsai da salla da bāyar da zakka, sunā tsōron wani yini wanda zukāta sunā bibbirkita a cikinsa, da gannai.

38. Dōmin Allah Ya sāka musu da mafi kyaun abin da suka aikata, kuma Ya k̄āra musu daga falalarSa. Kuma Allah Yanā arzūta wanda Yake so, bā da lissāfi ba.

39. Kuma wadanda suka kāfirta, ayyukansu sunā kamar k̄āwalwal-niya ga fako, mai kishirwa yanā zaton sa ruwa, har idan ya jē masa bai iske shi kōme ba, kuma ya sāmi⁽¹⁾ Allah a wurinsa, sai Ya cika

﴿اللَّهُ نُورُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ مَثَلُ نُورِهِ
كَمِشْكَاةٍ فِيهَا مِصْبَاحٌ الْمِصْبَاحُ فِي
رُجَامَةٍ الرُّجَامَةُ كَأَنَّهَا كَوْكَبٌ دُرِّيٌّ يُوقَدُ مِنْ
شَجَرَةٍ مُبَارَكَةٍ زَيْتُونَةٍ لَا شَرْقِيَّةٍ وَلَا غَرْبِيَّةٍ
يَكَادُ زَيْتُهَا يُضِيءُ وَلَوْ لَمْ تَمْسَسْهُ نَارُ نُورٍ
عَلَى نُورٍ يَهْدِي اللَّهُ لِنُورِهِ مَنْ يَشَاءُ وَيَضْرِبُ
اللَّهُ الْأَمْثَلَ لِلنَّاسِ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٣٥﴾

﴿فِي يُنَوِّتُ أَذِينَ اللَّهِ أَنْ تَرْفَعَ وَيَذْكُرَ فِيهَا
أَسْمُهُ وَيُسَبِّحُ لَهُ فِيهَا بِالْعُدُودِ وَالْأَصْوَالِ ﴿٣٦﴾

﴿يَجَالُ لَا تُظْهِرُ فِيهِمْ جَعْرَةً وَلَا يَتَّبِعُ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ
وَأَقَامِ الصَّلَاةَ وَآتِ الزَّكَاةَ يَخْشَوْنَ يَوْمًا
تَقَلَّبَ فِيهِ الْقُلُوبُ وَالْأَبْصَارُ ﴿٣٧﴾

﴿لِيَجْزِيَ اللَّهُ أَحْسَنَ مَا عَمِلُوا أَوْ يَذْهَبَ
مِنْ قَبْلِهِ وَاللَّهُ يَرَىٰ مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٣٨﴾

﴿وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَصْحَابُ كِسْرَابٍ يَبْتَغُونَ يَحْسَبُهُ
الظُّلُمَاتُ أَنْ مَاءً حَيًّا إِذَا جَاءَهُمْ لَمْ يَجِدْهُ شَيْئًا
وَوَجَدَ اللَّهَ عِنْدَهُ فَوَفَّاهُ حِسَابَهُ وَاللَّهُ

(1) Ya sāmi Allah a wurin da k̄āwalwalniyar take, alhālī Allah Ya gaya masa cewa

masa hisābinsa. Kuma Allah Mai gaggāwar sakamako ne.

40. Kō kuwa kamar⁽¹⁾ duffai a cikin tēku mai zurfi, tāguwar ruwa tanā rufe da shi, daga bisansa akwai wata tāguwa, daga bisansa akwai wani girgije, duffai sās̄hensu a bisa sās̄he, idan ya fitar da tāfinsa ba ya kusa ya gan shi. Kuma wanda Allah bai sanya masa haske ba, to, bā ya da wani haske.

41. Shin, ba ka gani ba (cēwa) lalle ne Allah. wanda yake a cikin sammai da ƙasa sunā yi Masa tasbīhi, kuma tsuntsaye sunā mās̄u sanwa, kōwane lalle ya san sallarsa da tasbīhinsa, kuma Allah Masani ne ga abin da suke aikatāwa?

42. Mulkin sammai da ƙasa ga Allah kawai yake, kuma zuwa ga Allah makōma take.

43. Ashe, ba ka gani ba, lalle ne Allah Yanā kōra girgije, sa'an nan kuma Ya haɗa a tsakāninsa, sa'an nan kuma Ya sanya shi mai hauhawar jūna? Sai ka ga ruwa yanā fita daga tsattsakinsa, kuma Ya saukar daga waɗansu duwātsu a cikinsa na ƙanƙara daga sama, sai Ya sāmu wanda Yake so da shi, kuma Ya karkatar da shi daga barin wanda Yake so. Hasken walƙiyarsa yanā kusa ya tafi da gannai.

bābu ruwa a nan, kuma Ya nūna masa hanyar da zai sām̄i ruwa, idan zai bī ta. Sai Allah Ya cika masa hisābinsa da cēwa, "Allah Mai saurin sakamako ne ga wanda ya sāb̄a wa umurninSa," dōmin nan da nan mai sābāwar zai ga kuren kansa, tun daga dūniya. Hisābin Allah yanā aukuwa da sauri a kan mai sābā wa umurninSa da gangan.

(1) Ayyukan kāfiri, wanda bā ya bin Hasken Allah ga aikinsa kamar mai kishirwa da wanda ya siffanta a sama yake, kō kuwa kamar mai tafiya a cikin duffan da aka siffanta a wannan āya.

سَبِّحْ لِلْحَسْبِ ٥٠

أَوَكَلَّمْتُ فِي بَحْرِ لَيْلِي بَعَثَهُ مَوْجٌ مِنْ
قَوْفِهِ مَوْجٌ مِنْ قَوْفِهِ سَحَابٌ طَلَمْتُ
بَعْضُهَا فَوْقَ بَعْضٍ إِذَا أَخْرَجَ يَدُهُ لَمْ يَكَدْ
يَرَهَا وَمَنْ لَمْ يُجْعَلِ اللَّهُ لَهُ نُورًا فَمَا لَهُ
مِنْ نُورٍ ٥٠

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يُسَبِّحُ لَهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ وَالطَّيْرِ صَبَّحَتْ كُلٌّ قَدَعًا صَلَاتُهُ
وَتَسْبِيحُهُ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِمَا يَفْعَلُونَ ٥١

وَاللَّهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ ٥٢

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يُرْسِلُ سَحَابًا ثُمَّ يُؤَلِّفُ بَيْنَهُ وَرُوحًا
يَجْعَلُهُ رُكَامًا فَتَرَى الْوَدْقَ يَخْرُجُ مِنْ جَانِبِهِ
وَيَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ جِبَالٍ فِيهَا مِنْ مَرْوٍ فَقُصِبَ بِهِ
مَنْ يَشَاءُ وَيَصْرِفُهُ عَنْ مَنْ يَشَاءُ يَكَادُ سَنَا
بَرْقِهِ يَذْهَبُ بِالْأَبْصَرِ ٥٣

44. Allah Yanā jūyar da dare da yini. Lalle ne a cikin wannan akwai abin kula ga ma'abūta gannai.

45. Kuma Allah ne Ya halitta kōwace dabba daga ruwa. To, daga cikinsu akwai waɗanda ke tafiya a kan cikinsu, kuma daga cikinsu akwai waɗanda ke tafiya a kan kafāfu biyu, kuma daga cikinsu akwai waɗanda ke tafiya a kan huɗu. Allah Yanā halitta abin da Yake so, lalle Allah. a kan kōwane abu, Mai ikon yi ne.

46. Lalle ne, haḳīka, Mun saukar da āyōyi māsu bayyanāwa. Kuma Allah Yanā shiryar da wanda Yake so zuwa ga hanya madaidai-ciya.

47. Kuma sunā cēwa, “Mun yi īmāni da Allah da kuma Manzo, kuma mun yi dā'ā.” Sa'an nan kuma wata kungiya daga gare su, su jūya daga bāyan wancan. Kuma waɗancan ba mūminai ba ne.

48. Kuma idan aka kira su zuwa ga Allah da ManzonSa, dōmin Ya yi hukunci⁽¹⁾ a tsakāninsu, sai gā wata kungiya daga gare su sunā māsu bijirēwa.

49. Kuma idan hakki ya kasance a gare su, zā su jē zuwa gare shi, sunā māsu mīka wuya.

50. Shin, a cikin zukātansu akwai cūta ne, ko kuwa sunā tsōron

يَقْلِبُ اللَّهُ الْكَلِمَ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِذَلِكَ لَعِبْرَةً
لِّأُولِي الْأَبْصَارِ ﴿٤٤﴾

وَاللَّهُ خَلَقَ كُلَّ دَابَّةٍ مِنْ مَّاءٍ فَمِنْهُمْ مَنْ يَمْشِي عَلَى بَطْنِهِ وَمِنْهُمْ مَنْ يَمْشِي عَلَى رِجْلَيْنِ وَمِنْهُمْ مَنْ يَمْشِي عَلَى أَرْبَعٍ يَخْلُقُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٤٥﴾

لَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ مُبَيَّنًا وَاللَّهُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٤٦﴾

وَيَقُولُونَ آمَنَّا بِاللَّهِ وَبِالرَّسُولِ وَأَطَعْنَا ثُمَّ يَتَوَلَّى فِئْتٌ مِنْهُمْ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَمَا أُولَئِكَ بِالْمُؤْمِنِينَ ﴿٤٧﴾

وَإِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ إِذَا فِئْتٌ مِنْهُمْ مُعْرِضُونَ ﴿٤٨﴾

وَلَوْ كُنْ لَهُمُ الْحَقُّ يَأْتُوا إِلَيْهِ مُذْعِنِينَ ﴿٤٩﴾

إِنِّي فُلُو بِهِمْ قُرْصًا أَمْ أَزِيقُوا أَلَمَ يَخَفُونَ أَن يُحِيفَ

(1) Wannan yanā nūna cēwa rashin yarda da hukuncin Allah kāfirci ne. Wanda ya kai kāra ga kōtun al'āda alhāli kuwa yanā Musulmi kuma ya halatta haka, bā da wata jalūra ba, ya zama kāfiri sai idan ya tūba. Bā ya halatta ga Musulmi su yarda da yin kōtunan al'āda a kasarsu.

Allah Ya yi zālunci a kansu, da Manzonsa? Ā'a, waɗancan sū ne azzālumai.

51. Maganar mūminai, idan aka kira su zuwa ga Allah da ManzonSa dōmin Ya yi hukunci a tsakāninsu, takan kasance kawai su ce, "Mun ji, kuma mun yi dā'ā." Kuma waɗannan sū ne māsu cin nasara.

52. Kuma wanda ya yi dā'ā ga Allah da ManzonSa, kuma ya ji tsōron Allah, ya kuma bī Shi da takawa, to, waɗannan sū ne māsu babban rabo.

53. Kuma suka rantse da Allah iyākar rantsuwarsu, 'Lalle ne, idan ka umurce su, haḳīka, sunā fita.' Ka ce, "Kada ku rantse, dā'ā sananna ce! Lalle ne, Allah Mai ƙididdige-wa ne ga abin da kuke aikatāwa."

54. Ka ce, "Ku yi dā'ā ga Allah, kuma ku yi dā'ā ga Manzo. To, idan kun jūya, to, a kansa akwai abin da aka aza masa kawai, kuma a kanku akwai abin da aka aza muku kawai. Kuma idan kun yi masa dā'ā za ku shiryu. Kuma bābu abin da yake a kan Manzo fāce iyarwa bayyananna."

55. Allah Ya yi wa'adi ga waɗan-da suka yi īmāni daga gare ku, kuma suka aikata ayyukan ƙwarai, lalle zai shugabantar da su a cikin ƙasa kamar yadda Ya shugabantar da waɗanda suke daga gabāninsu, kuma lalle ne zai tabbatar musu da addininsu wanda Ya yardar musu, kuma lalle ne Yanā musanya musu daga bāyan tsōronsu da aminci,

اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَرَسُولُهُ بَلْ أُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٥١﴾

إِنَّمَا كَانَ قَوْلَ الْمُؤْمِنِينَ إِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ أَنْ يَقُولُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا ۚ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٥٢﴾

وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيُخَشِ اللَّهَ وَيَتَّقْهُ فَإِنَّ لَكَ لَهُمُ الْفَاتَرُونَ ﴿٥٣﴾

﴿٥٤﴾ وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَئِنْ أَمَرْتَهُمْ لِيَخْرُجُنَّ قُلْ لَا أَتَقْسِمُ بِمَا تُعْرَفُونَ ۚ إِنْ أَمَرَ اللَّهُ خَيْرٌ مِمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٥٥﴾

قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ ۚ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْهِ مَا حُمِّلَ وَعَلَيْكُمْ مَا حُمِّلْتُمْ ۚ وَإِنْ تُطِيعُوهُ تَهْتَدُوا وَمَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ﴿٥٦﴾

وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ ۚ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ ۚ وَلَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَىٰ لَهُمْ وَلَيُبَدِّلَنَّهُمْ مِنْ بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا ۚ يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا وَمَنْ كَفَرَ

sunā bauta Mini, bā su haɗa kōme da Nī. Kuma wanda ya kāfirta a bāyan wannan, to, waɗancan, su ne fāsikai.

56. Kuma ku tsayar da salla, kuma ku bāyar da zakka, kuma ku yi dā'ā ga Manzo, tsammāninku a yi muku rahama.

57. Kada lalle ka yi zaton waɗanda suka kāfirta zā su bu-wāya a cikin ƙasa, kuma makōmarsu wuta ce, kuma lalle ne ma-komar tā mūnana.

58. Yā ku waɗanda suka yi īmāni! Waɗannan da hannuwanku na dāma suka mallaka da waɗanda ba su isa mafarki ba daga cikinku, su nēmi izni⁽¹⁾ sau uku; daga gabānin sallar alfijir, da lōkacin da kuke ajiye tufāfinku sabōɗa zāfin rānā, kuma daga bāyan sallar ishā'i. Sū ne al'aurōri uku a gare ku. Bābu laifi a kanku kuma bābu a kansu a bāyansu. Sū māsū kēwaya ne a kanku, sāshenku a kan sāshe. Kamar wannan ne Allah Yake bayyana āyōyinSa a gare ku. Kuma Allah Masani ne, Mai hikima.

59. Kuma idan yāra daga cikin-ku suka isa mafarki, to, su nēmi izni, kamar yadda waɗanda suke a gabāninsu suka nēmi iznin. Kamar wannan ne Allah Yake bayyana āyōyinSa a gare ku, kuma Allah Masani ne, Mai hikima.

بَعْدَ ذَلِكَ قَالُوا لَيْتَكَ هُمُ الْقَائِمُونَ ﴿٥٥﴾

وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَاطِيعُوا
الرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿٥٦﴾

لَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ
وَمَا أُولَئِكَ إِلَّا فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٥٧﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَسْتَفْزِجُوا فِي الدِّينِ
مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ وَالَّذِينَ لَمْ يَمْلِكُوا الْهَرَمَ مِنْكُمْ
تِلْكَ مَرْثِيَةٌ مِنْ قَبْلِ صَلَاةِ الْفَجْرِ وَحِينَ
تَضَعُونَ ثِيَابَكُمْ مِنَ الظَّهِيرَةِ وَمِنْ بَعْدِ
صَلَاةِ الْعِشَاءِ تِلْكَ مَرْثِيَةٌ لَكُمْ لَيْسَ عَلَيْكُمْ
وَلَا عَلَيْهِمْ جُنَاحٌ بَعْدَ ذَلِكَ مِنْكُمْ وَالَّذِينَ
يَعُصُوا عَلَى بَعْضِ مَا بُيِّنَ اللَّهُ
لَكُمْ مِنَ الْآيَاتِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٥٨﴾

وَإِذَا بَلَغَ الْأَطْفَالُ مِنْكُمُ الْحُلُمَ
فَلْيَسْتَفْزِجُوا كَمَا اسْتَفْزَعُ الَّذِينَ مِنْ
قَبْلِهِمْ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ
وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٥٩﴾

(1) Ladabin shiga gida shī ne dukan yāron da ya balaga, dā ne kō bāwa, kada ya shiga gida kō dāki a bāyan sallama sai ya nēmi izni da cēwa "In shiga?" Idan an karɓa masa da izni, ya shiga, idan kuma yanā zaton ba a ji shi ba, sai ya sāke nēman izni har sau uku. Nēman izni yanā wajaba kō ga yaran gidan a cikin lōkuta uku, wātau a gabānin sallar asuba da lōkacin tsakar rānar na failūla da bāyan sallar ishā'i.

60. Kuma tsōfaffi daga mātā, waɗanda bā su fatan wani aure, to, bābu laifi a kansu su ajiye tufāfinsu, bā sunā māsū fitar da ƙawa ba, kuma su tsare mutuncinsu, shi ne mafi alhēri a gare su. Kuma Allah Mai ji ne, Masani.

61. Bābu laifi a kan makāho, kuma bābu laifi a kan gurgu, kuma bābu laifi a kan majiyyaci, kuma bābu laifi a kan kōwanenku, ga ku ci (abinci) daga gidājenku, kō daga gidājen ubanninku, kō daga gidājen uwāyenku, kō daga gidājen 'yan'uwanku maza, kō daga gidājen 'yan'uwanku mātā, kō daga gidājen baffanninku, kō daga gidājen gwag-gwanninku, kō daga gidājen kāwunnanku, kō daga gidājen in-nōninku, kō abin da kuka mallaki mabūdansa, kō abōkinku, bābu laifi a gare ku ku ci gabā ɗaya, kō dabam-dabam. To, idan kun shiga wasu gidāje, ku yi sallama a kan kāwunanku,⁽¹⁾ gaisuwa ta daga wurin Allah mai albarka, mai dāɗi. Kamar wancan ne Allah Yake bayyana muku āyōyinSa, tsam-māninku ku yi hankali.

62. Waɗanda ke mūminai sōsai, su ne waɗanda suka yi īmāni da Allah da ManzonSa, kuma idan sun kasance tāre da shi, a kan wani al'amari na aikin gayya, bā su tafiya sai sun nēme shi izni. Lalle ne wa-

وَالْقَوَاعِدُ مِنَ النِّسَاءِ الَّتِي لَا يَرْجُونَ
نِكَاحًا فَلَيْسَ عَلَيْهِنَّ جُنَاحٌ أَنْ يَضَعْنَ
يَدَهُنَّ غَيْرَ مُتَبَرِّجَاتٍ بِزِينَةٍ وَأَنْ
يَسْتَغْفِرْنَ خَيْرٌ لَّهُنَّ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٦٠﴾

لَيْسَ عَلَى الْأَعْمَى حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْأَعْرَجِ
حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْمَرِيضِ حَرَجٌ وَلَا عَلَى
أَنْفُسِكُمْ أَنْ تَأْكُلُوا مِنْ بُيُوتِكُمْ أَوْ
بُيُوتِ آبَائِكُمْ أَوْ بُيُوتِ إِهْوَانِكُمْ
أَوْ بُيُوتِ أَخْوَانِكُمْ أَوْ مِنْ بُيُوتِ
أَعْمَامِكُمْ أَوْ مِنْ بُيُوتِ أُخْوَانِكُمْ أَوْ
مِنْ بُيُوتِ خَالَاتِكُمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ
يَمِينُكُمْ أَوْ صَدِيقِكُمْ لَيْسَ
عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَأْكُلُوا جَمِيعًا أَوْ
أَسْتَأْذِنًا إِنْ دَخَلْتُمْ بُيُوتًا فَسَلِّمُوا عَلَى
أَنْفُسِكُمْ تَحِيَّةً مِنْ عِنْدِ اللَّهِ مُبَرَكََةً طَيِّبَةً
كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ
لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٦١﴾

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ
وَإِذَا كَانُوا مَعَهُ عَلَى أَمْرٍ جَامِعٍ لَمْ يَذْهَبُوا

(1) Akwai daga ladubhan zamantakewa har dai a tsakanin dangi a ci abincin juna, ko a ci tare a makai gada, ko kuwa kowa ya ci dabam. Kuma idan an haɗu a yi gaisuwa a tsakanin juna, gaisuwa irin wadda Allah Ya ce Musulmi su yi wa junansu da cewa "Assalāmu alaikum". Ita ce gaisuwa mai kyau. Ana ƙara "wa rahmatul Lāhī wa barakātuh," dōmin ta ƙara dāɗi.

danda suke bidar ka izni, wadancan sū ne suke yin īmāni da Allah da ManzonSa. To, idan sun nēme ka izni sabōda wani sha'aninsu, to, ka yi izni ga wanda ka so daga gare su, kuma ka nēmā musu gāfara daga Allah. Lalle Allah Mai gāfara ne, Mai jin ƙai⁽¹⁾.

63. Kada ku sanya kiran Manzo⁽²⁾ a tsakāninku kamar kiran sāshenku ga sāshe. Lalle ne Allah Yanā sanin wadanda ke sancēwa daga cikinku da sadāde. To, wadanda suke sābāwa daga umurninSa, su yi saunar wata fitina ta sāmē su, kō kuwa wata azāba mai radādi ta sāmē su.

64. To! Lalle Allah ne Yake da mulkin abin da ke a cikin sammai da ƙasa, haƙiƙa, Yanā sanin abin da kuke a kansa, kuma a rānar da ake mayar da su zuwa gare Shi, sai Yanā bā su lābāri game da abin da suka aikata. Kuma Allah, ga dukan kōme, Masani ne.

حَتَّى يَسْتَضِيُّوْا بِالنَّارِ يَسْتَضِيُّوْكَ اَوْ لَيْسَ
الَّذِي يَوْمُؤْتِ بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهِ قَاَدًا
اَسْتَضِيُّوْكَ لِبَعْضِ شَاْئِهِمْ قَاَدًا لِّمَنْ
سِئْتٌ مِنْهُمْ وَاَسْتَغْفِرْ لَهُمْ اللّٰهُ اِنَّ
اللّٰهَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿٦٣﴾

لَا تَجْعَلُوْا دَعْوَةَ الرّٰسُوْلِ بَيْنَكُمْ كَدَعْوَةِ
بَعْضِكُمْ بَعْضًا قَدْ يَعْلَمُ اللّٰهُ الَّذِيْنَ
يَسْتَسْلُوْنَ مِنْكُمْ لَوْ اَدَّ اَفْلَحْ حَذِرَ الَّذِيْنَ
يُخَالِفُوْنَ عَنْ اَمْرِىْ اَنْ يُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ
اَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ اَلِيْمٌ ﴿٦٤﴾

اَلَا اِنَّ لِلّٰهِ مَا فِى السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ قَدْ
يَعْلَمُ مَا اُسْرِعَ عَلَيْهِ وَّيَوْمَ يَرْجَعُوْنَ اِلَيْهِ
فَيُنَبِّئُهُمْ بِمَا عَمِلُوْا وَاَللّٰهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيْمٌ ﴿٦٥﴾

(1) Babban ladabin haɗuwar jama'a shi be īmāni da Allah kuma da ManzonSa. Sa'an nan kuma biyayya ga shūgaba wajen ayyukan gayya na rāyuwa haɗe, kamar ginin masallaci da hanya da kāsūwa da maƙabarta. Shūgaba yanā da ikon bāyar da iznin fakuwar mai uzuri, kuma yanā da ikon hanāwa gwargwadon hāli. Wannan kuma ya nūna muhimmancin aikin gayya da tsayuwar shūgaba a kansa, da wajabcin karɓa kira zuwa gare shi. Kuma wannan yanā nūna halaccin karɓar harūji daga mutāne dōmin a tsayu da bukātoci haɗuwar jama'a gwargwadon hāli.

(2) Wannan yanā nūna ladabin yadda ake kiran Manzon Allah ta hanya mai ladabi. Kada a kira shi da sūnansa kamar yadda ake kiran sauran mutāne da 'Yā Ali,' 'Ya Zaid,' sai dai a ce Yā Manzon Allah! a cikin santi mai laushi mai dādi. Kuma wannan ladabi yanā shāfār dukan Musulmi na kōwane zāmāni game da Shugabansu wanda yake shugabantar su ga al'amurransu na zamantakēwa. Kuma wannan yanā nūna rashin kyāwon masu cēwa sunā zikiri da kiran sūnan Allah kamar haka "Allah! Allah! Allah!" sabōda rashin ladabin da ke cikin yin haka ga Manzon Allah balle ga Allah. Ba a yin addini sai yadda Allah Yake son a yi Masa, watau yadda AnnabinSa ya shiryar da mutāne dōmin su bi shi, su yi aiki da shi. Kuma sābā wa umurnin Annabi yanā sabbaba fitina ga mutāne kō kuma ga ƙasa gaɓaɓaɓa.



Tanā karantar da yin kira ga tauhīdi da kōre shubhōhi daga Alkur'āni Mai girma, da kuma Annabi, tsīra da aminci su tabbata a gare shi.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Albarka ta tabbata ga Wanda Ya saukar da (Littāfi) mai rar-rabēwa a kan BāwanSa, dōmin ya kasance mai gargadi ga halitta.

2. Wanda Yake da mulkin sam-mai da kasa, kuma bai riƙi abin haihuwa ba, kuma abōkin tārayya bai kasance a gare Shi ba a cikin mulkinSa, kuma Ya halitta dukan kōwane abu, sa'an nan Ya kaddara shi kaddarāwa.

3. Kuma suka riƙi abūbuwan bautawa, baicin Shi, bā su yin halit-tar kōme, alhāli sū ne ake halittāwa, kuma bā su mallakar wa kansu wata cūta, ko wani amfāni, kuma bā su mallakar mutuwa, kuma bā su mallakar rāyarwa, kuma bā su mal-lakar tāyarwa.

4. Kuma wadanda suka kāfirta suka ce, “Wannan bā kōme ba ne fāce kiren karyar da (Muhammadu)

تَبَارَكَ الَّذِي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلَى عَبْدِهِ لِيَكُونَ
الْعَالَمِينَ نَذِيرًا ﴿١﴾

الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَمْ يَتَّخِذْ
وَلَدًا وَهُوَ يُكَلِّمُ الْكَافِرِينَ فِي الْمُلْكِ وَخَلَقَ
كُلَّ شَيْءٍ فَقَدْ رَدُّهُ تَقْدِيرًا ﴿٢﴾

وَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ آلِهَةً لَّا يَخْلُقُونَ شَيْئًا
وَهُمْ يُخْلَقُونَ وَلَا يَمْلِكُونَ أَنْفُسَهُمْ
صَرَخُوا وَلَا يَنْفَعُوا وَلَا يَمْلِكُونَ مَوْتًا وَلَا حَيَاةً
وَلَا نُشُورًا ﴿٣﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّا هَذَا إِلَّا آفَاقٌ

ya kirkira shi, kuma waɗansu mutā-ne na dabam suka taimake shi a kansa." To, lalle ne sun jē wa zālun-ci da karkacēwar magana.

5. Kuma suka ce, "Tatsūniyōyi ne na farko ya rurrubūta, sai sū ake shibtarsu a gare shi sāfe da yam-ma."

6. Ka ce, "Wanda Yake sanin asīri a cikin sammai da kasa ne Ya saukar da shi. Lalle ne, Shī Ya kasance Mai gāfara, Mai jin Kai."

7. Kuma suka ce, "Mēne ne ga wannan Manzo, yanā cin abinci, kuma yanā tafiya a cikin kāsuwan-ni! Don me ba a saukar da malā'ika zuwa gare shi ba, dōmin ya kasance mai gargadi tāre da shi?"

8. "Kō kuwa a jēfo wata taska zuwa gare shi, kō kuwa wata gōna ta kasance a gare shi, yanā ci daga gare ta?" Kuma azzālumai suka ce, "Bā ku bin kōwa, fāce mutum sihir-tacce."

9. Ka dūba yadda suka buga maka misālai, sai suka ḡace, dōmin haka bā su iya bin tafarki.

10. Albarka ta tabbata ga Wan-da, idan Ya so, Yā sanya maka mafi alhēri daga wannan (abu): gōnaki, kōramu na gudāna daga karkā-shinsu, kuma Ya sanya maka ma-nyan gidāje.

11. Ā'a, sun karyata game da Sā'a, alhāli kuwa Mun yi tattalin wuta mai tsanani ga wanda ya ka-ryata (manzanni) game da Sā'a.

أَفَرَأَيْتُمْ أَفْعَزْتُمْ وَأَعَانَهُ عَلَيْهِ قَوْمٌ آخَرُونَ فَقَدْ جَاءُوا ظُلْمًا وَزُورًا ﴿٥﴾

وَقَالُوا أَسْطِثْرُ الْأَوَّلِينَ أَكْتَبْنَاهَا فَبِئْسَ ثَمَلًا عَلَيْهِ بُعْثَرَةٌ وَأَصِيلًا ﴿٦﴾

قُلْ أَنْزَلَهُ الَّذِي يَعْلَمُ الْغَيْبُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ كَانَ عَلِيمًا ذَكِيمًا ﴿٧﴾

وَقَالُوا مَا لَ هَذَا الرَّسُولِ يَأْكُلُ الْقَطْعَ أَمْ يَمْتَشِي فِي الْأَسْوَاقِ لَوْلَا أَنْزَلَ إِلَهُكَ مَلَكٌ فَيَكُونُ مَعَهُ نَذِيرًا ﴿٨﴾

أَوْ يُنْفِثَ إِلَيْهِ كَافُرًا أَوْ يَكُونَ لَهُ جَنَّةٌ يَأْكُلُ مِنْهَا وَقَالَ الظَّالِمُونَ إِنْ تَتَّبِعُونَ إِلَّا رَجُلًا مَتَشُورًا ﴿٩﴾

أَنْظُرْ كَيْفَ صَرَفُوا إِلَيْكَ أَلْمَنَ فَوَضَّلُوا فَلَا يَسْتَطِيعُونَ سَبِيلًا ﴿١٠﴾

تَبَارَكَ الَّذِي إِنْ شَاءَ جَعَلَ لَكَ خَيْرًا مِنْ ذَلِكَ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَجَعَلَ لَكَ فُصُورًا ﴿١١﴾

بَلْ كَذَّبُوا بِالسَّاعَةِ وَأَعْتَدْنَا لِمَنْ كَذَّبَ بِالسَّاعَةِ سَعِيرًا ﴿١٢﴾

12. Idan ta gan su daga wani wuri mai nisa, sai su ji sautin fushi da wani ruri nāta.

13. Kuma idan an jēfa su a wani wuri mai kunci daga gare ta, sunā wadanda aka fāure, ciki daidai, sai su kirāyi halaka a can.

14. Kada ku kirāyi halaka guda, kuma ku kirāyi halaka mai yawa.

15. Ka ce, “Shin, wancan ne mafi alhēri, kō kuwa Aljannar dawwama wadda aka yi wa’adi ga māsu taka-wa? Tā zama, a gare su, sakamako da makōma.

16. “Sunā da abin da suke so, a cikinta, sunā madawwama. Wanan ya kasance wa’adi abin tam-baya a kan Ubangijinka.”

17. Kuma rānar da Yake tāra su da abin da suke hauta wa, baicin Allah, sai Ya ce, “Shin, kū ne kuka fatar da bāyiNa, wadannan, ko kuwa su ne suka fatar daga hanya?”

18. Suka ce, “Tsarki ya tabbata a gare Ka, bā ya kasancēwa a gare mu, mu riƙi wadansu majibinta, baicin Kai, kuma amma Kā jiyar da su dādī sū da ubanninsu har suka manta da Tunātarwa, kuma sun kasance mutāne ne halakakku.”

19. To, lalle ne, sun faryata game da abin da kuke cēwa, sabōda haka bā ku iya karkatarwa ga (maganarsu), kuma ba ku iya tai-mako (ga hana azāba), kuma wanda ya yi zālunci a cikinku zā Mu dandana masa azāba mai girma.

20. Kuma ba Mu aika ba, a gabāninka daga Manzanni, fāce

إِذَا رَأَوْهُم مِّن مَّكَانٍ يَّعِيدُ سَمِعُوا لَهَا
تَغِيظًا وَزَفِيرًا ﴿١٢﴾

وَإِذَا أَلْقَاوُا مِنْهَا مَكَانًا خَصِيفًا مَّقْرَيْنَ
دَعَا هَٰذَا لَئِكَ ثُبُورًا ﴿١٣﴾

لَا تَدْعُوا الْيَوْمَ ثُبُورًا وَجِدًا وَادْعُوا ثُبُورًا
كَثِيرًا ﴿١٤﴾

قُلْ أَذَلَّكَ خَيْرٌ أَمْ جَنَّةُ الْخُلْدِ الَّتِي وُعدَ
الْمُتَّقُونَ كَانَتْ لَهُمْ جَرَاءٌ وَمَصِيرًا ﴿١٥﴾

لَهُمْ فِيهَا مَا يَشَاءُونَ خَالِدِينَ كَانَ
عَلَى رَبِّكَ وَعْدًا مَّسْنُودًا ﴿١٦﴾

وَيَوْمَ نَخْشِرُهُمْ وَمَا يَعْشُرُوتُ مِن دُونِ
اللَّهِ يَقُولُوا أَنَا نَحْنُ أَضَلُّنَا لَعَبَادِي
هَٰؤُلَاءِ أَمْ هُمْ صَالُوا السَّيِّئِلِ ﴿١٧﴾

قَالُوا أَتَسْتَحَنُّكَ مَا كَانَ يَنْبَغِي لَنَا أَنْ نَتَّخِذَ
مِن دُونِكَ مِنْ أَوْلِيَاءَ وَلَكِن مَّتَّعْتَهُمْ
وَوَٰلِيَّاءَهُمْ حَتَّىٰ نَسُوا الذِّكْرَ وَكَانُوا
قَوْمًا ثُبُورًا ﴿١٨﴾

فَقَدْ كَذَّبْتُمْ بِمَا تَقُولُونَ فَمَا
تَسْتَطِيعُونَ صَرْفًا وَلَا نَصْرًا وَمَن يَظْلِمِ
مِنْكُمْ نَذِقْهُ عَذَابًا كَثِيرًا ﴿١٩﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ مِنَ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا

lalle sū, haḳīka, sunā cin abinci
kuma sunā tafiya a cikin kasuwōyi.
Kuma Mun sanya sāshen mutāne
fitina ga sāshe. Shin kunā yin haḳu-
ri? Kuma Ubangijinka Yā kasance
Mai gani.

21. Kuma wafanda bã su fatan haduwa da Mu, suka ce, "Don me ba a saukar da malã'iku ba a kanmu, kô kuwa mu ga Ubangijinmu?" Lalle ne sun kangara a cikin rãyukansu, kuma suka yi tsaurin kai, tsaurin kai mai girma.

22. A rānar da suke ganin malā'iku, bābu bushāra a yinin nan ga māsu laifi, kuma sunā cēwa, "Allah Ya kiyāshe⁽¹⁾ mu!"

23. Kuma Muka gabāta zuwa ga abin da suka aikata daga aiki, sai Muka san'ya shi kura watsattsiya.

24. Ma'abūta Aljanna a rānar nan, sū ne mafi alhēri ga matabbata, kuma mafi kyaun wurin Kai-lūla.

25. Kuma a rānar da sama take
tsattsāgewa tāre da gizāgizai, kuma
a saukar da malā'iku, saukarwa.

26. Mulki a rānar nan, na gas-
kiya, yanā ga Mai rahama, kuma ya
zama yini, a kan kāfirai, mai tsa-
nani.

27. Kuma rānar da azzālumi yake cizo a kan hannayensa, yanā cēwa, “Ya kaitōna! (A ce dai) na riƙi hanya tāre da Manzo!

إِنَّهُمْ لَيَأْكُلُونَ الطَّعَامَ وَيَشْرَبُونَ
فِي الْأَسْوَاقِ وَجَعَلْنَا بَعْضَكُمْ لِبَعْضٍ
فِتْنَةً أَتَضْحَكُونَ وَكَانَ رَبُّكَ بَصِيرًا ﴿٥﴾

وَقَالَ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا أَلْوَلَّا أَنْزَلَ
عَلَيْنَا الْمَلٰٓئِكَةَ أَنْزِلْنَآ لَنَا الْقُرْآنَ
أَنْ نَّكْفُرَ بِهِ أَنْفُسُنَا وَمَنْ يَكْفُرْ بِهِ

يَوْمَ يَرَوْنَ الْمَلَائِكَةَ لَا بُشْرَىٰ يَوْمَئِذٍ
لِلمُتَجَرِّمِينَ وَيَنْفَرُونَ فِيهَا مَخْجُونًا ﴿٢٢﴾

وَقَدْ مَنَّا إِلَىٰ مَا عَمِلُوا مِنْ عَمَلٍ فَجَعَلْنَاهُ
هَبَاءً مَّنْثُورًا ﴿٥٧﴾

أَصْحَابُ الْجَنَّةِ يَوْمَ ذَلِكَ خَيْرٌ مُّسْتَقَرًّا
وَأَحْسَنُ مَقِيلًا ﴿١١﴾

وَكُودٌ تَشَقُّقُ السَّمَاءِ وَالْغَسَمِ وَإِلَاقَةُ الْحَبِيبَةِ
تَمْرِيلاً ﴿١٥﴾

الْمَلِكُ يُؤَمِّدُ الْهَوَىٰ لِلرَّحْمَنِ وَكَاتِ يَوْمًا
عَلَى الْكَافِرِينَ عَسِيرًا ﴿٦٦﴾

وَيَوْمَ يَعْصُ الظَّالِمُ عَلَى يَدَيْهِ يَقُولُ
تَلَيَّكُنِي أَخَذْتُ مَعَ الرَّسُولِ سِيبًا ﴿٧٧﴾

(1) Asalin maganar shi ne "Tsari tsararre," watau muna neman tsari daga Allah. tsari taɓɓatacce.

28. “Ya kaitōna! (A ce dai) ban riki wāne masōyi ba!

29. “Lalle ne, haḳīka, ya batar da ni daga Tunāwa a bāyan (Tunāwar) ta je mini.” Kuma Shaidan ya zama mai zumbulēwa ga mutum.

30. Kuma Manzo ya ce, “Ya Ubangiḡina! Lalle mutānena, sun riki wannan Alkur’āni abin kauracēwa!”

31. Kuma kamar haka ne, Muka sanya maḳiyi daga māsu laifi ga kōwane annabi. Kuma Ubangi-jinka Ya isa ga zama Mai shiryarwa, kuma Mai taimako.

32. Kuma waḡanda suka kāfirta suka ce, “Don me ba a saukar da Alkur’āni a kansa ba, jimla guda?” Kamar wancan! Dōmin Mu karfafa zūciyarka game da shi, kuma Mun jēranta karanta shi da hankali jērantawa.

33. Kuma bā zā su zo maka da wani misāli ba, fāce Mun je maka da gaskiya da mafi kyau ga fassara.

34. Waḡanda ake tāyarwa a kan fuskōkinsu, zuwa ga Jahannama, waḡancan sū ne mafi sharri ga wuri, kuma mafi ḡacēwa ga hanya.

35. Kuma lalle ne, Mun bai wa Mūsā Littāfi, kuma Mun sanya ḡan’uwansa, Hārūna, mataimaki tāre da shi.

36. Sai Muka ce, “Ku tafi, kū biyu, zuwa ga mutānen nan waḡanda suka karyata game da āyō-yinMu.” Sai Muka darkāke su, darkākewa.

يَتَوَلَّىٰ لَيْسَىٰ لَمْ أَخَذْ فَلَانَا حَلِيلًا ﴿٢٨﴾

لَقَدْ أَضَلَّنِي عَنِ الذِّكْرِ بَعْدَ إِذْ جَاءَنِي
وَكُنَّا السَّاطِنُونَ لِلْإِنسَانِ حَذُولًا ﴿٢٩﴾

وَقَالَ الرَّسُولُ يَكْرَبُ إِلَىٰ قَوْمِي فَأَخَذُوا هَذَا
الْقُرْآنَ أَن مَهْجُورًا ﴿٣٠﴾

وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا مِّنَ
الْمُجْرِمِينَ وَكَفَىٰ بِرَبِّكَ هَادِيًا وَنَصِيرًا ﴿٣١﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ الْقُرْآنُ
جُمْلَةً وَاحِدَةً كَذَلِكَ لِنُثَبِّتَ بِهِ فُؤَادَكَ
وَرَتَّلْنَاهُ تَرْتِيلًا ﴿٣٢﴾

وَلَا يَأْتُونَكَ بِمَثَلٍ إِلَّا جِئْنَاكَ بِالْحَقِّ
وَأَحْسَنَ تَقْوِيمًا ﴿٣٣﴾

الَّذِينَ يُخَسِّرُونَ عَلَىٰ وُجُوهِهِمْ إِلَىٰ
جَهَنَّمَ أُولَٰئِكَ سَرَقَانَا وَأَصْلُ سَيْلًا ﴿٣٤﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَىٰ الْكِتَابَ وَجَعَلْنَا مَعَهُ
أَخَاهُ هَارُونَ وَزِيرًا ﴿٣٥﴾

فَقُلْنَا أَذْهَبَ إِلَىٰ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا
بِآيَاتِنَا فَدَمَّرْنَاهُمْ تَدْمِيرًا ﴿٣٦﴾

37. Kuma mutānen Nūhu, a lō-kacin da suka kāryata Manzanni, Muka nutsar da su, kuma Muka sanya su wata āya ga mutāne, kuma Muka yi tattalin azāba mai radaɗi ga azzālumai.

38. Da Ādāwa da Samūdāwa, da mutanen Rassi, da waɗansu al'um-momi, a tsakānin wannan, māsu yawa.

39. Kuma kōwannensu, Mun buga masa misālai, kuma kōwanne Mun halakar da (shi), halakarwa.

40. Kuma lalle ne, haḳīka, (Kuraishi) sun jē a kan alḳaryar nan wadda aka yi wa ruwa, ruwan azāba. Shin, ba su kasance sun gan ta ba? Ā'a, sun kasance bā su kaunar tāyarwa (a Kiyāma).

41. Kuma idan sun gan ka, bā su rikon ka fāce da izgili, (sunā cēwa,) "Shin, wannan ne wanda Allah Ya aiko, Manzo?"

42. "Lalle ne, yā yi kusa ya ɓatar da mu daga Ubangijinmu, in bā dōmin da muka yi haḳuri a kansu ba." Kuma zā su sani, a lōkacin da suke ganin azāba, wāne ne mafi ɓacēwa ga hanya!

43. Shin, kā ga wanda ya riki Ubangijinsa son zuciyarsa? Shin, to, kai ne ke kasancēwa mai tsaro a kansa?

44. Ko kanā zaton cēwa, mafi yawansu sunā ji, kō kuwa sunā hankali? Sū ba su zama ba fāce dabbōbin gida⁽¹⁾ suke. Ā'a, sū ne mafi ɓacēwa ga hanya.

وَقَوْمَ نُوحٍ لَمَّا كَذَبُوا الرُّسُلَ أَخْرَجْنَاهُمْ
وَجَعَلْنَا نُوحًا إِبْرَاهِيمَ وَآدَمَ وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ
عَذَابًا أَلِيمًا ﴿٣٧﴾

وَعَادًا وَثَمُودًا وَأَصْحَابَ الرِّيسِ وَقُرُونًا
بَيْنَ ذَلِكَ كَثِيرًا ﴿٣٨﴾

وَكُلًّا صَبَرْنَا لَهُ الْأَمْتَلُ وَكُلًّا
نَبَرْنَا تَنْبِيرًا ﴿٣٩﴾

وَلَقَدْ أَنزَلْنَا عَلَى الْقَرْيَةِ الَّتِي أَمْطَرْنَا مَطَرًا
السَّيِّئَةِ أَفْقَارًا يَكُونُونَ فِيهَا أَبَدًا
لَا يَرْجِعُونَ نُشُورًا ﴿٤٠﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَاكَ إِنْ يَخْذُلْكَ إِلَّا هُزُوعًا
الَّذِي بَعَثَ اللَّهُ رَسُولًا ﴿٤١﴾

إِنْ كَادَ لَيُضِلَّنَا عَنْ إِلَهِنَا لَوْلَا أَنْ
صَبَرْنَا عَلَيْهَا وَسَوْفَ يَعْلَمُونَ حِينَ
يَرَوْنَ الْعَذَابَ مَنْ أَضَلُّ سَبِيلًا ﴿٤٢﴾

أَرَأَيْتَ مَنْ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوَاهُ أَفَأَنْتَ
تَكُونُ عَلَيْهِ وَكِيلًا ﴿٤٣﴾

أَمْ تَحْسَبُ أَنَّ أَكْثَرَهُمْ يَسْمَعُونَ أَوْ
يَعْقِلُونَ إِنْ هُمْ إِلَّا كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ
سَبِيلًا ﴿٤٤﴾

(1) Dabbōbin gida sun fi rashin hankali bisa ga na dāji, dōmin na dāji na gudun ahin

45. Ashe, ba ka dūba ba zuwa ga Ubangijinka, yadda Ya miƙe inuwa? Kuma dā Yā so dā Yā bar ta tsaye cif, sa'an nan Muka sanya rānā mai nūni a kanta.

46. Sa'an nan Muka karɓe ta (inuwa) zuwa gare Mu, karɓa mai sauƙi.

47. Kuma Shi ne Wanda Ya sanya muku dare ya zama tūfa, da barci ya zama hūtāwa, da yini ya zama lokacin tāshi (kamar Tashin Kiyāma).

48. Kuma Shi ne Ya aika iskōkin bushāra gaba ga rahamarSa, kuma Muka saukar da ruwa mai tsar-kakēwa daga sama.

49. Dōmin Mu rāyar, game da shi, gari matacce, kuma Mu shayar da shi dabbōbi da mutāne māsu yawa daga abin da Muka halitta.

50. Kuma lalle ne, haƙiƙa, Mun sarrafa⁽¹⁾ shi (Alkur'āni) a tsakā-ninsu, dōmin su yi tunāni, sai dai mafi yawan mutānen sun ƙi fāce ƙāfirci.

51. Kuma dā Mun so, haƙiƙa, dā Mun aika da mai gargadi⁽²⁾ a cikin kōwace alƙarya.

أَلَمْ تَرَ إِلَى رَبِّكَ كَيْفَ مَدَّ الظِّلَّ وَلَوْ شَاءَ لَجَعَلَهُ سَاكِنًا تُرْجَعَتِ الشَّمْسُ عَلَيْهِ لَدُلًّا ﴿٤٥﴾

ثُمَّ قَفَّضْتَهُ إِلَى قَبْضَاتِنَا يَسِيرًا ﴿٤٦﴾

وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ لِبَاسًا وَالنَّوْمَ سُبَاتًا وَجَعَلَ النَّهَارَ نُشُورًا ﴿٤٧﴾

وَهُوَ الَّذِي أَرْسَلَ الرِّيحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً طَهُورًا ﴿٤٨﴾

لِنُخْرِجَ بِهِ بَلَدَهُ مَيِّتًا وَنُفِيقَهُ رِمْيًا ﴿٤٩﴾ خَلَقْنَا الْعِصْمَاءَ وَالنَّاسِيَ كَثِيرًا ﴿٥٠﴾

وَلَقَدْ صَرَّفْنَاهُ بَيْنَهُمْ لِيَذَكَّرُوا فَأَبَى أَكْثَرُ النَّاسِ إِلَّا كُفُورًا ﴿٥١﴾

وَلَوْ شِئْنَا لَآتَيْنَا فِي كُلِّ قَرْيَةٍ نَذِيرًا ﴿٥٢﴾

da zai cūce sū su kuma dabbōbin gida sunā zama tāre da māsu cin su, su shā nōnonsu kuma su kashe 'ya'yan su.

(1) Sarrafa Alkur'āni watau Mun sanya shi a cikin misālai dabam-dabam dōmin su gani kō su ji, su yi tunāni, amma sai suka ƙi saurāren, sai dai ƙāfirci.

(2) Dā Muna so dā Mun aika wa kōwane gari da Annabinsa mai yi musu gargadi, amma ba Mu so haka ba, sai Muka aika ka kai dāya zuwa ga dukan dūniya dōmin Mu daukaka darajarka.

52. Sabōda haka kada ka yi dā'ā ga kāfirai, ka yāke su, da shi, yāki mai girma.

53. Kuma Shī ne Ya garwaya tēkuna biyu, wannan mai dādi, mai saukin hadiya, kuma wannan gishiri gurbātaƙe, kuma Ya sanya wani shāmaki a tsakāninsu da kāriya mai shāmakaƙewa.

54. Kuma Shi ne Ya halitta mutum daga ruwa, sai Ya sanya shi nasaba da surukuta, kuma Ubangi-jinka Ya kasance Mai ikon yi.

55. Kuma sunā bauta wa, baicin Allah, abin da bā ya amfānin su, kuma bā ya cūtar su, kuma kāfiri ya kasance mai taimakon (Shaīdan) a kan Ubangijinsa.

56. Ba Mu aika ka ba sai kana mai bāyar da bushāra, kuma mai gargadi.

57. Ka ce, “Bā ni tambayar ku wata ijāra a kansa fāce wanda ya so ya riƙi wata hanya⁽¹⁾ zuwa ga Ubangijinsa.”

58. Kuma ka dōgara a kan Rāyayye wanda bā Ya mutuwa, kuma ka yi tasbihi game da gōde Masa. Kuma Yā isa zama Mai ki-diddigewa ga laifuffukan bāyinSa.

59. Wanda Ya halitta sammai da ƙasa da abin da yake a tsakāninsu, a

فَلَا تُطِيعُ الْكَافِرِينَ وَجَهْدُهُمْ يَبْءُ جَهَادًا
كَبِيرًا ﴿٥٢﴾

۞ وَهُوَ الَّذِي مَرَجَّ الْبَحْرَيْنِ هَذَا عَذْبٌ
فُرَاتٌ وَهَذَا مِلْحٌ أُجَاجٌ وَجَعَلَ بَيْنَهُمَا
بَرْزَخًا حَجَرًا مَّحْجُورًا ﴿٥٣﴾

وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ مِنَ الْمَاءِ بَشَرًا فَجَعَلَهُ نَسَبًا
وَصِهْرًا وَكَانَ رَبُّكَ قَدِيرًا ﴿٥٤﴾

وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُهُمْ وَلَا
يَضُرُّهُمْ وَكَانَ الْكَافِرُ عَلَى رَبِّهِ ظَهِيرًا ﴿٥٥﴾

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا مُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ﴿٥٦﴾

قُلْ مَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِلَّا مَنْ شَاءَ
أَنْ يَتَّخِذَ إِلَىٰ رَبِّهِ سَبِيلًا ﴿٥٧﴾

وَتَوَكَّلْ عَلَى الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ وَسَبِّحْ
بِحَمْدِهِ وَكَفَىٰ بِهِ بُدْءُ عِبَادٍ ۖ خَيْرًا ﴿٥٨﴾

الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا

(1) Bā na nēman wata ijāra sabōda inā karanta muku Alkur'āni. ko, sabōda inā shiryar da ku, amma wanda ya so ya ciyar da dūkiyarsa dōmin Allah, to, shī kam bā ni hana shī, sai ya ciyar. Kuma mun sani Annabi ba ya cin sadaka. A kan haka ne wadānsu Malamai suka hana karɓar ijāra a kan karantar da Alkur'āni. Abin da yake Mu'utarnadi ya halatta sabōda Hadisi, kuma da sauƙaƙēwa ga aikin yāda addinin Musulunci. Hukunci yanā canzawa da canzāwar hāli.

cikin kwānuka shida, sa'an nan Yā daidaitu a kan Al'arshi, Mai rahama, sai ka tambayi mai bāyar da lābāri game da⁽¹⁾ Shi.

60. Idan aka ce musu, "Ku yi sujada ga Mai rahama." Sai su ce, "Mene ne mai rahama? Ashe, zā mu yi sujada ga abin da kuke umurnin mu?" Kuma wannan (magana⁽²⁾) ta kāra musu gudu.

61. Albarka ta tabbata ga Wanda Ya sanya masaukai⁽³⁾ (na tafiya wata) a cikin sama kuma Ya sanya fitila da watā mai haskakewa a cikinta.

62. Kuma Shī ne Wanda Ya sanya dare da yini a kan mayēwa, ga wanda yake son ya yi tunāni, kō kuwa ya yi nufin ya gōde.

63. Kuma bāyin Mai rahama⁽⁴⁾ su ne waɗanda ke yin tafiya a kan kasa da sauƙi, kuma idan jāhilai sun yi musu magana, sai su ce, "Salāma" (a zauna lāfiya).

64. Kuma waɗanda suke kwāna sunā māsu sujada da tsayi a wurin Ubangijinsu.

فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ أَنشَأْنَاهُ عَلَى الْغُرِيِّ
الرَّحْمَنُ قَتَلَ بِهِ خَبِيرًا ﴿٥٠﴾

وَلَا أَقِيلُ لَهُمُ اسْتِجْدَاءَ الرَّحْمَنِ قَالُوا وَمَا
الرَّحْمَنُ اسْتِجْدَاءُ مَا أَمَرْنَا وَآذَاهُمْ لُعُورًا ﴿٥١﴾

تَبَارَكَ الَّذِي جَعَلَ فِي السَّمَاءِ بُرُوجًا
وَجَعَلَ فِيهَا سِرَاجًا وَقَمَرًا مُنِيرًا ﴿٥٢﴾

وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ خِلْفَةً لِّمَن
أَرَادَ أَن يَذَّكَّرَ أَوْ أَرَادَ شُكُورًا ﴿٥٣﴾

وَعِبَادُ الرَّحْمَنِ الَّذِينَ يَتَّقُونَ عَلَى الْآرِضِ هَوْنًا
وَإِذَا خَاطَبَهُمُ الْجَاهِلُونَ قَالُوا سَلَامًا ﴿٥٤﴾

وَالَّذِينَ يَبِيتُونَ لِرَبِّهِمْ سُجَّدًا وَقِيَامًا ﴿٥٥﴾

(1) Idan kanā son sanin siffōfin Allah, sai ka tambayi Allah, dōmin bābu wanda ya san Shi, sani na gami balle ya iya gaya maka yadda Yake, sabōda haka siffōfin Allah da sūnāyenSa duka hā a yin shisshigi a gare su, sai yadda aka ji su daga Manzon Allah. Taukifiyyai ne

(2) Kō sun san gaskiyar abin da aka kira su zuwa gare shi, bā zā su yi dā'ā ha, dōmin wai sunā jin nauyi su karɓi umurni daga wani mutum.

(3) Taurāri bakwai waɗanda ake cē wa matafa, su ne Mirrikh, da Zahra, da Udārid, da Kamar wātau watā, da rānā, da Mushtari, da Zuhāf, Kuma burjōji sū gōma sha biyu ne. Su ne Himlu, da Saur, da Zaujā'a, da Sirtān, da Asād, da Sunbula, da Mizān, da Ak̄rab, da Kausu, da Jadyu, da Dalwu da Hūt.

(4) Bāyan da ya ambaci māsu kin su yi sujada ga Mai rahama sabōda kangararsu, sai kuma ya fāra ambaton siffōfin māsu son yin sujada gare Shi, Yā yi musu sunā Bāyin Mai rahama.

65. Kuma waɗanda suke cēwa, “Ya Ubangijinmu! Ka karkatar da azābar Jahannama daga gare mu. Lalle ne, azābarta tā zama tāra.”⁽¹⁾

66. “Lalle ne ita ta mūnana ta zama wurin tabbata da mazauni.”

67. Kuma waɗanda suke, idan sun ciyar, bā su yin barna, kuma bā su yin k̄wauro, kuma (ciyarwarsu) sai ta kasance a tsakānin wancan da tsakaitāwa.

68. Kuma waɗanda bā su kiran wani ubangiji tāre da Allah, kuma bā su kashe rai wanda Allah Ya haramta fāce da hakki, kuma bā su yin zina. Kuma wanda ya aikata wancan, zai gamu da laifuffuka.

69. A ribanya masa azāba a Rānar Kiyāma. Kuma ya tabbata a cikinta yanā wulakantacce.

70. Sai wanda ya tūba, kuma ya yi īmāni, kuma ya aikata aiki na k̄warai, to, waɗancan Allah Yanā musanya miyāgun ayyukansu da māsu kyau. Allah Ya kasance Mai gāfara Mai jin kai.

71. Kuma wanda ya tūba,⁽²⁾ kuma ya aikata aiki mai kyau, to, lalle ne sai ya tūba zuwa ga Allah.

72. Kuma waɗanda suke bā su yin shaidar zur, kuma idan sun

وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا أَصْرِفْ عَنَّا عَذَابَ
جَهَنَّمَ إِنَّا عَذَابَهَا كَانُوا غَرَامًا ﴿٦٥﴾

إِنَّمَا سَاءَتْ لَكُمُ مَسَاقِيرُكُمْ إِنَّكُمْ أَعْتَدْتُمُوهَا لَكُمْ وَلَكِنَّكُمْ كَانُوا عَصَايَا ﴿٦٦﴾

وَالَّذِينَ إِذَا أَنْفَقُوا لَمْ يُسْرِفُوا وَلَمْ يَقْتُرُوا
وَكَانَ بَيْنَ ذَلِكَ قَوَامًا ﴿٦٧﴾

وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وَلَا
يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ
وَلَا يَزْنُونَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ يَلْقَ أَثَامًا ﴿٦٨﴾

يُضَاعَفْ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَيَخْلُدْ
فِيهِ مُهَيَّاتًا ﴿٦٩﴾

إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا
قَالَ رَبُّكَ بِمَا تُعْمَلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ خَسَرَتْ
وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٧٠﴾

وَمَنْ تَابَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَإِنَّهُ يَتُوبُ إِلَى
اللَّهِ مَتَابًا ﴿٧١﴾

وَالَّذِينَ لَا يَشْهَدُونَ الزُّورَ وَإِذَا مَرُّوا

(1) Garama, ita ce ukūba da dūkiya mai lazintar wanda aka aza wa ita. Da Hausa anā cēwa tāra. Watau azāba da zā ta fi karfin jiki har tanā nēman wani abu wanda ya danganci jiki. Kō mēne ne kamar dūkiya.

(2) Wanda ya tūba daga kōwane irin zunubi, waɗanda aka ambata da waɗanda ba a ambata ba, kō dā laifinsa kāfirci ne, to, sai ya tūba zuwa ga Allah kawai, tūba ta gaskiya, lalle ne Allah zai karfi tūbarsa matuƙar ajalīn mutuwa bai sauka a kansa ba.

shūde ga yasassar magana sai su
shūde sunā māsū mutumci.

73. Kuma waɗanda suke, idan
an tunatar da su da āyōyin Allah, bā
su saukar da kai, sunā kurame⁽¹⁾ da
makāfi.

74. Kuma waɗanda suke cēwa,
“Yā Ubangijinmu! Ka bā mu sanyin
idānu daga mātānmu da zūriyarmu,
kuma Ka sanya⁽²⁾ mu shūgabanni
ga māsū taƙawa.”

75. Waɗannan anā sāka musu da
bēne, sabōda haƙurin da suka yi,
kuma a haɗa su, a cikinsa, da gaisu-
wa da aminci.

76. Sunā madawwama a cikinsa.
Ya yi kyau ga zama matabbaci da
mazauni.

77. Ka ce, “Ubangijina ba Ya
kula da ku in bā dōmin addu'ar-
ku⁽³⁾ ba. To, lalle ne, kun ƙaryata,
sabōda haka al'amarin zā ya zama
malizimci.”

يَا لِّغَوَّيرٍ مُّرْءٍ أَكْرَمًا ﴿٧٣﴾

وَالَّذِينَ إِذَا دُعُوا إِلَىٰ رَبِّهِمْ لَمْ
يَخْرُجُوا عَلَيْهَا صُمًّا وَعُمْيَانًا ﴿٧٤﴾

وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا
وَذُرِّيَّتِنَا قُرَّةَ أَعْيُنٍ وَاجْعَلْ لَنَا لِمَتَّعِينَ
إِمَامًا ﴿٧٥﴾

أُولَٰئِكَ يُجْزَوْنَ الْغُرَّةَ بِمَا صَبَرُوا
وَيُلْقَوْنَ فِيهَا حِمْلًا ﴿٧٦﴾

خَالِدِينَ فِيهَا حَسُنَتْ مُسْتَقَرًّا
وَمَقَامًا ﴿٧٧﴾

قُلْ مَا يَعْجَبُوكُمْ رَبِّي لَوْلَا دُعَاؤُكُمْ
فَقَدْ كَذَّبْتُمْ فَتَسْوَفَ يَكُونُ لِزَامًا ﴿٧٨﴾

(1) Idan an yi musu wa'azi zā su saurāre shi, kuma su yi aiki da shi. Bā zā su zama
kurāme ba ga karɓar gaskiya, kuma bā zā su zama makāfi ba ga ganin hanyar shiryuwa.

(2) Anā son mutum ya rōki Allah Ya daukaka shi, shi da zuriyarsa, daukakar
addini, kamar yadda Annabi Ibrāhīm ya yi rōkon haka. Kuma wannan yanā cikin siƙōfin
Bāyin Mai rahama.

(3) Wannan yanā nuna cēwa Allah Yanā son bāyinSa māsū rōkonSa. Kuma Yanā son
a rōke Shi ƙwara.

سُورَةُ الشُّعَرَاءِ
SŪRATUSH SHU'ARĀ'

Tanā karantar da cēwa addinin Allah abu guda ne kuma shi ne gaskiya. Manzannin Allah ko da yake sun yi magana da harsuna dabam-dabam a cikin lōkutta masu nisan gaske, amma duk da haka ba su sāḅā wa jūna ga ma'anōnin abin da suka faɗa ba. Sauran addinai duka karya ne, māsu sāḅā wa jūna.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. D.Š.M.

2. Wadancan āyōyin Littāfi ne bayyananne.

3. Tsammāninka kai mai hala-
kar⁽¹⁾ da ranka ne, dōmin ba su
kasance mūminai ba!

4. Idan Mun so zā Mu saukar, a
kansu, da wata āyā daga sama, sai
wuyōyinsu su yini sabōda ita sunā
māsu kaskantar da kai.

5. Kuma wata tunātarwa ba ta jē
musu ba, daga Mai rahama, sābu-
wa, fāce sun kasance daga barinta
sunā māsu bijirēwa.

طسّم

بِذَلِكَ آتَيْنَاكَ الْكِتَابَ الْغَيْبِ

لَعَلَّكَ بَمِجْنِ قَلْبِكَ لَا بَتَكُونُوا مُؤْمِنِينَ

إِنْ نَشَأْ نُزِّلْ عَلَيْهِمْ مِنَ السَّمَاءِ آيَةً فَظَلَّتْ

أَعْقَابُهُمْ هَٰذَا خَضِيعِينَ

وَمَا يَأْتِيهِمْ مِنْ ذِكْرِ مِنَ الرَّحْمَنِ مُخَبَّرٍ إِلَّا كَانُوا

عَنْهُ مُقِرِّصِينَ

(1) Wannan ya nuna cēwa Annabi Muhammadu yanā jin tsōron rashin īmānin mutānensa, kada ya zama shī ne ya gajarta daga abin da Allah Ya dōra a kansa, na iyar da manzanci. Haka mūmini yake, kullum girman Ubangiinsa yake dūbi, sabōda haka kōme ya yi na dā'a, sai ya ga kāsawar kansa ga tsayuwu da hakkin Ubangiinsa, a kansa, ya kāra jin tsōro da tawālī'u.

6. To, lalle ne, sun Karyata, to, lābāran abin da suka kasance sunā yi na izgili da shi zā ya je musu.

7. Shin, ba su dūba ba zuwa ga Kasa, da yawa Muka tsirar a cikin-ta, daga dukan nau’i mai kyau?

8. Lalle ne, a cikin wancan akwai āyā, kuma mafi yawansu ba su kasance mūminai ba.

9. Kuma lalle ne, Ubangijinka, haḳīka, Shī ne Mabuwayi, Mai rahama.

10. Kuma a lōkacin da Ubangijinka Ya kirāyi Mūsā, “Ka je wa mutānen nan azzālumai.

11. “Mutānen Fir’auna, bā zā su yi taḳawa ba?”

12. Ya ce, “Ya Ubangijīna, nī inā tsōron su Karyata ni.

13. “Kuma Kirjīna ya yi kunci,⁽¹⁾ kuma harshēna bā zai saku ba, sabōda haka ka aika zuwa ga Hārūna.

14. “Kuma sunā da wani laifi a kaina, sabōda haka inā tsōron kada su kashe ni.”

15. Ya ce, “Kayya! Ku tafi, kū biyu, da ĀyōyinMu. Lalle ne , Munā tāre da ku Munā Māsu saurāre.

فَقَدْ كَذَّبُوا فَسَيَاتِيهِمْ أَبْتَوُا مَا كَانُوا بِهِ
يَسْتَهْزِءُونَ ﴿٦﴾

أَوَلَمْ يَرَوْا إِلَى الْأَرْضِ كَمْ أَنْبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍ كَرِيمٍ ﴿٧﴾

إِنِّي فِي ذَلِكَ لَكَيْدٌ وَمَا كَانَ أَكْفَى لَهُمْ مُقِيمِينَ ﴿٨﴾

وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿٩﴾

وَلَقَدْ نَادَيْنَاكَ مُوسَىٰ أَنْ أَنْتَ الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿١٠﴾

قَوْمٌ مَعْرُوفُونَ ﴿١١﴾

قَالَ رَبِّ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُكَذِّبُونِ ﴿١٢﴾

وَيَضِيقُ صَدْرِي وَلَا يَنْطَلِقُ لِسَايَ فَأَرْسِلْ
إِلَيَّ هَارُونَ ﴿١٣﴾

وَلَهُمْ عَلَىٰ ذَٰلِكَ فَخَافُ أَنْ يَقْتُلُونِ ﴿١٤﴾

قَالَ كَلَّا فَادْهَبْ بِآيَاتِنَا إِنَّا مَعَكُمْ
مُسْتَمِعُونَ ﴿١٥﴾

(1) Mūsā yanā nūna cēwa, shi yanā jin tsōro kada ya zama ya gajarta wajen iyar da manzanci, dōmin shi mai saurin fushi ne, yanā nēman a taimake shi da dan'uwansa, Hārūna. Wannan ya yi kama da farkon sūrar inda Annabi, tsīra da amincin Allah su tabbata a gare shi, ya nūna tsōron taḳatāwa ga iyar da manzancin Allah zuwa ga mutānensa dōmin haka ba su yi imāni ba. Hālin Annabāwa duka ḍaya ne ga tsōron taḳaita aikin Ubangijinsu.

16. "Sai ku je wa Fir'auna, sa'an nan ku ce, 'Lalle ne, mu, Manzanin Ubangijin halitta ne.

17. "'Ka saki Banī Isrā'ila tāre da mu'."

18. Ya ce, "Shin, ba mu yi rēnonka ba a cikinmu, kanā jāri, kuma ka zauna a cikinmu shēkaru daga lōkacin rāyuwarka?

19. "Kuma ka aikata aikinka wanda ka aikata alhāli kai kanā daga butulai?"

20. Ya ce, "Na aikata shi a lōkacin inā daga māsu jāhilein hushi.

21. "Sabōda haka na gudu daga gare ku a lōkacin da na ji tsōronku, sai Ubangijina Ya bā ni hukunci, kuma Ya sanya ni daga Manzanni.

22. "Kuma waccan ni'ima ce, kanā gōrinta a kaina, dōmin kā bautar da Banī Isrā'ila."

23. Fir'auna ya ce, "Kuma mene ne Ubangijin halittu?"

24. Ya ce, "Ubangijin sammai da kasa, da abin da yake a tsakāninsu, idan kun kasance māsu kārfin imāni.

25. Ya ce wa wafanda suke a gēfensa, "Bā za ku saurāra ba?"

26. Ya ce, "Ubangijinku, kuma Ubangijin ubanninku na farko."

27. Ya ce, "Lalle ne, Manzonku, wanda aka aiko zuwa gare ku, haḳi-ka, mahaukaci ne."

28. Ya ce, "Ubangijin mafitar rānā da maḅuyarta da abin da yake a tsakāninsu, idan kun kasance kunā hankalta."

قَالُوا فِرْعَوْنُ فَقُولَا إِنَّا رَسُولُ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٦﴾

أَنْ أَرْسِلَ مَعَنَا بَنِي إِسْرَءِيلَ ﴿١٧﴾

قَالَ أَلَمْ نُرَبِّكَ فِينَا وَلِيدًا وَلَبِثْتَ فِينَا مِنْ عُمُرِكَ يَسِينًا ﴿١٨﴾

وَفَعَلْتَ فَعَلَكَ الْبَغْيَ فَعَلْتَ وَأَنْتَ مِنَ الْكَافِرِينَ ﴿١٩﴾

قَالَ فَعَلْتُهَا إِذَا وَأَنَا مِنَ الضَّالِّينَ ﴿٢٠﴾

فَقَرَرْتُ مِنْكُمْ لَمَّا خِفْتُكُمْ فَوَهَبَ لِي رَبِّي حُكْمًا وَجَعَلَنِي مِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿٢١﴾

وَذَلِكَ نِعْمَةٌ تَعْمُهَا عَلَى أَنْ عَبَّدتَ بَنِي إِسْرَءِيلَ ﴿٢٢﴾

قَالَ فِرْعَوْنُ وَمَا رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٢٣﴾

قَالَ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا إِنْ كُنْتُمْ مُوقِنِينَ ﴿٢٤﴾

قَالَ لِمَنْ حَوْلَهُ إِلَّا السَّمْعُونَ ﴿٢٥﴾

قَالَ رَبُّكُمْ وَرَبُّ آبَائِكُمُ الْأَوَّلِينَ ﴿٢٦﴾

قَالَ إِنَّ رَسُولَكُمْ الَّذِي أُرْسِلَ إِلَيْكُمْ لَمَجْنُونٌ ﴿٢٧﴾

قَالَ رَبُّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَمَا بَيْنَهُمَا إِنْ كُنْتُمْ مُعَقِلُونَ ﴿٢٨﴾

29. Ya ce, “Lalle ne idan ka riki wani abin bautāwa wanīna, haḳīka, inā sanya ka daga ḍaurarru.”

30. Ya ce, “Ashe, kuma ko dā nā zō maka da wani abu mai bayyanāwa?”

31. Ya ce, “To, ka zō da shi, idan ka kasance daga māsu gaskiya.”

32. Sai ya jēfa sandarsa, sai ga ta kumurci bayyananne.

33. Kuma ya fizge hannunsa, sai ga shi fari ga māsu kallo.

34. (Fir’auna) ya ce ga mashāwarta a gēfensa, “Lalle ne, wannan haḳīka, masihirci ne, mai ilmi!”

35. “Yanā son ya fitar da ku daga kasarku game da sihirinsa. To, mēne ne kuke shāwartāwa?”

36. Suka ce, “Ka jinkirtar da shi, shi da ḍan’uwansa, kuma ka aika māsu gayya a cikin birāne.

37. “Zā su zō maka da dukan mai yawan sihiri masani.”

38. Sai aka tāra masihirta dōmin ajalin yini sananne.

39. Kuma aka ce wa mutāne, “Kō kū māsu tāruwa ne?”

40. “Tsammāninmu, mu bi masihirta, idan sun kasance sū ne marinjāya.”

41. To, a lōkacin da masihirta suka jē, suka ce wa Fir’auna, “Shin, lalle ne, haḳīka munā da ijāra, idan mun kasance mū ne marinjāya?”

42. Ya ce, “Na’am! Kuma lalle ne, kū ne a lōkacin, haḳīka, muḳar-rabai.”

قَالَ لَئِنْ أَخَذْتُ بِالْعَدَىٰ لَأَجْعَلَكَ مِنِ الْمُسْجُوتِينَ ﴿٢٩﴾

قَالَ أَوْ لَوْ أَنَّكَ تَتْلُو كِتَابَ مُّؤْمِنٍ ﴿٣٠﴾

قَالَ قَاتِلْهُمْ إِن كُنْتُمْ مِنَ الصّٰدِقِينَ ﴿٣١﴾

فَأَلْقَى عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ ثُجْبَانٌ مُّبِينٌ ﴿٣٢﴾

وَنَزَعَ يَدَهُ فَإِذَا هِيَ بَيْضَاءُ لِلنَّظِيرِينَ ﴿٣٣﴾

قَالَ لِلْمَلَآئِكَةِ حُوتُهُمْ إِنَّ هَٰذَا السَّحَرُ عَلِيمٌ ﴿٣٤﴾

يُرِيدُ أَنْ يُخْرِجَكُمْ مِنْ أَرْضِكُمْ بِسِحْرِهِ فَمَاذَا تَأْمُرُونَ ﴿٣٥﴾

قَالُوا أَرْجِهْ وَأَخَاهُ وَأَرْعُفْ فِي الْمَدَآئِنِ حَاشِرِينَ ﴿٣٦﴾

يَأْتُوكَ بِكُلِّ سَحَابٍ عَلِيمٍ ﴿٣٧﴾

فَجَمَعَ السَّحَرَةَ لِيَقْنَتَ يَوْمَ مَقْعَدِهِمْ ﴿٣٨﴾

وَقِيلَ لِلنَّاسِ هَلْ أُنَبِّئُكُمْ بِمُخْتَبِئِهِمْ ﴿٣٩﴾

لَعَلَّكَ تَتَّبِعُ السَّحَرَةَ إِنْ كَانُوا هُمُ الْعَالِيِينَ ﴿٤٠﴾

فَلَمَّا جَاءَ السَّحَرَةُ قَالُوا لِفِرْعَوْنَ أَإِنَّا لَأَعْرَابٌ إِنْ كُنَّا نَحْنُ الْعَالِيِينَ ﴿٤١﴾

قَالَ نَعَمْ وَإِنَّكُمْ إِذَا لَئِنِ الْمُقَرَّبِينَ ﴿٤٢﴾

43. Mūsā ya ce musu, “Ku jēfa abin da kuke māsu jēfāwa.”

44. Sai suka jēfa igiyōyinsu, da sandunansu, kuma suka ce, “Da ƙarfin Fir’auna lalle ne mū, haƙiƙa, mū ne marinjāya.”

45. Sai Mūsā ya jēfa sandarsa, sai ga ta tanā harhaɗe abin da suke yi na ƙarya.

46. Sai aka jēfar da masihirta sunā māsu sujada.

47. Suka ce, “Mun yi ĩmāni da Ubangijin halitta.

48. “Ubangijin Mūsā da Hārūna.”

49. Ya ce, “Ashe, kun yi ĩmāni sabōɗa shi, a gabānin in yi muku izni? Lalle ne shi, haƙiƙa babbanku ne wanda ya kōya muku sihirin, to, zā ku sani. Lalle ne, haƙiƙa, zan kakkātse hannuwanku da kafā-funku a tarnaƙi, kuma haƙiƙa, zan tsirē ku gabā ɗaya.”

50. Suka ce, “Bābu wata cūta! Lalle ne mū māsu jūyāwa ne zuwa ga Ubangijinmu.

51. “Lalle ne mu, munā kwa-dayin Ubangijinmu Ya gāfarta mana kurakuranmu, dōmin mun kasance farkon māsu ĩmāni.”

52. Kuma Muka aika zuwa ga Mūsā cēwa ka yi tafiyar dare da bāyiNa, lalle ne kū waɗanda ake biyā⁽¹⁾ ne.

قَالَ لَهُمُ مُوسَى اَلْقُوا مَا اَنْتُمْ مُقْلُونَ ﴿٤٣﴾

قَالَ قَوْأَجِبَ اَلْهَمُّ وَعَصِيَّةٌ هُمُوهَا لَوِ اِيعَزُّو
فِرْعَوْنُ اِنَّا لَنَخُنَّ الْعَالِيُونَ ﴿٤٤﴾

قَالَ قَى مُوسَى عَصَاهُ اِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ ﴿٤٥﴾

قَالَ قَى السَّحَرَةُ سَجِدِينَ ﴿٤٦﴾

قَالُوا اٰمَنَّا بِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٤٧﴾

رَبِّ مُوسَى وَهَارُونَ ﴿٤٨﴾

قَالَ اٰمَنْتُمْ لَهُمْ قَبْلَ اَنْ اَدْنٰ لَكُمْ اٰتَهُ
لِكَبْرِكُمْ اَلَّذِى عَلَّمَكُمُ السِّحْرَ فَلَسَوْفَ تَعْمَلُونَ
لَا قَطِْعًا اَنْ يَّزِيَكُمْ وَاَرْجُلُكُمْ مِنْ خِلَافٍ
وَلَا صَلْبَتِكُمْ اٰجْمَعِينَ ﴿٤٩﴾

قَالُوا لَا صَبْرَ لَنَا اِنْ اِلَّا رَبُّنَا مُنْقِلِينَ ﴿٥٠﴾

اِنَّا نَقْطَعُ اَنْ يَّغْفِرَ لَنَا رَبُّنَا خَطِيئَتَنَا اَنْ كُنَّا
اَوَّلَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٥١﴾

وَاَوْحَيْنَا اِلَى مُوسَى اَنْ اَنْسِرْ بِعِبَادِيَ اِنَّا كُمْ
مُشْعَبُونَ ﴿٥٢﴾

(1) Fir’auna da ‘yan yākinsa zā su bī ku dōmin su kāma ku. Amma bā zā su sāmī ikon kāma ku ba,

53. Sai Fir’auna ya aika māsu gayya a cikin birāne.

54. “Lalle ne, waɗannan, haḳīka, kungiya ce kaɗan.

55. “Kuma lalle ne sū, a gare mu, māsu fusatarwa ne.

56. “Kuma lalle ne mū, haḳīka, gabā ɗaya māsu sauna ne.”

57. Sai Muka fitar da su daga gōnaki da marēmari.

58. Da taskōki da mazauni mai kyau.

59. Kamar haka! Kuma Muka gāɗar da su ga Banī Isrā’īla.

60. Sai suka bi su sunā māsu fita a lōkacin hūdōwar rānā.

61. Sa’an nan a lōkacin da jama’a biyu suka ga jūna, sai abōkan Mūsā suka ce, “Lalle ne mū, haḳīka, waɗanda ake riska ne.”

62. Ya ce, “Kayya! Lalle ne, Ubangijina Yanā tare da ni, zai shiryar da ni.”

63. Sai Muka yi wahayi zuwa ga Mūsā, cēwa, “Ka dōki tēku da sandarka.”... Sai tēku ta tsāge,⁽¹⁾ kōwane tsāgi ya kasance kamar falalen dūtse mai girma.

64. Kuma Muka kusanar da waɗansu mutāne a can.

65. Kuma Muka tsīrar da Mūsā da waɗanda suke tāre da shi gabā ɗaya.

فَأَرْسَلَ فِرْعَوْنُ فِي الْمَدَائِنِ خَاسِرِينَ ﴿٥٣﴾

إِنَّ هَٰؤُلَاءِ لَيْسَ ذِمَّةٌ قَلِيلُونَ ﴿٥٤﴾

وَأَنَّهُمْ لَنَا أَغْنَاءُ طُورُونَ ﴿٥٥﴾

وَإِنَّا الْجَمِيعُ خَالِدُونَ ﴿٥٦﴾

فَأَخْرَجْنَاهُمْ مِنْ جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿٥٧﴾

وَكُنُوزٍ وَمَقَامٍ كَرِيمٍ ﴿٥٨﴾

كَذَٰلِكَ وَأَوْرَثْنَاهَا بَنِي إِسْرَٰءِيلَ ﴿٥٩﴾

فَاتَّبَعُوهُمْ مُتَتَّبِعِينَ ﴿٦٠﴾

فَلَمَّا نَسُوا اللَّهَ أَجْمَعِينَ قَالَ أَصْحَابُ مُوسَى

إِنَّا لَمَذْرُوءُونَ ﴿٦١﴾

قَالَ كَلَّا إِنَّ مَعِيَ رَبِّي سَيَهْدِيكُمُ ﴿٦٢﴾

فَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَى أَنِ اضْرِبْ بِعَصَاكَ

الْبَحْرَ فَأَنفَلَقَ فَمِنْ كُلِّ فَرْقٍ كَاطِدٌ الْعَظِيمِ ﴿٦٣﴾

وَأَرْفَأْنَا أَمْثَرَ الْآخِرِينَ ﴿٦٤﴾

وَأَجْمَعْنَا مُوسَىٰ وَمَنْ مَعَهُ رَاجِعِينَ ﴿٦٥﴾

(1) Tēku ta tsāge hanya gōma sha biyu a kan adadin dangin Banī Isrā’īla. Suka bi, suka wuce, sa’ilin nan aka nutsar da Fir’auna. shi da jama’arsa, a cikin hanyōyin ruwan.

66. Sa'an nan kuma Muka nut-sar da waɗansu mutānen.

67. Lalle ne, a cikin wannan akwai āyā, kuma mafi yawansu ba su kasance māsu imāni ba.

68. Kuma lalle ne Ubangijinka, haḳīka, Shī ne Mabūwayi, Mai jin kai.

69. Kuma ka karanta, a kansu, lābārin Ibrāhīm.

70. A sā'ilin da ya ce wa ubansa da mutānensa, "Mēne ne kuke bauta wa?"

71. Suka ce, "Munā bauta wa gumāka, sabōda haka munā yini māsu lazimta a gare su."

72. Ya ce, "Shin, sunā jin ku, a lōkacin da kuke kira?"

73. "Kō kuwa sunā amfānin ku, kō sunā cūtar ku?"

74. Suka ce, "Ā'a, mun sāmi ubanninmu, kamar haka ne suke aikatāwa."

75. Ya ce, "Shin to, kun ga abin da kuka kasance kunā bautā wa?"

76. "Kū da ubanninku mafi dadēwa?"

77. "To, lalle ne sū maḳiya ne a gare ni, fāce Ubangijin halittu.

78. "Wanda Ya halitta ni, sa'an nan Yanā shiryar da ni.

79. "Kuma Wanda Yake Shī ne Yake ciyar da ni, kuma Yanā shāyar da ni.

80. "Kuma idan na yi jiyya, to, Shī ne Yake warkar da ni.

ثُمَّ أَغْرَقْنَا الْآخَرِينَ ﴿٦٦﴾

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٦٧﴾

وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿٦٨﴾

وَأَنشَأْ عَلَيْهِمْ نَبَأَ إِبْرَاهِيمَ ﴿٦٩﴾

إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَا تَعْبُدُونَ ﴿٧٠﴾

قَالُوا نَعْبُدُ أَصْنَامًا فَنَظُنُّهَا أَنَّهَا حُكْمُ رَبِّنَا ﴿٧١﴾

قَالَ هَلْ يَسْمَعُونَكُمْ إِذَا تَدْعُونَ ﴿٧٢﴾

أَوْ يَفْعَلُونَكُمْ أَوْ يَنْصُرُونَ ﴿٧٣﴾

قَالَ الْوَالِئُ وَجَدْتَاهُ أَبَاهُ نَاكِذًا كَذَّابًا يَتَّبِعُونَ ﴿٧٤﴾

قَالَ أَفَرَأَيْتُمْ مَا كُنتُمْ تَعْبُدُونَ ﴿٧٥﴾

أَنسُرُوهُ أَبَاؤُكُمْ وَالْأَقْدَمُونَ ﴿٧٦﴾

فَأَنشَأَ عَدُوِّيَ الْإِلَهِ الْعَالَمِينَ ﴿٧٧﴾

الَّذِي خَلَقَنِي فَهُوَ يَهْدِينِ ﴿٧٨﴾

وَالَّذِي هُوَ يُطْعِمُنِي وَيَسْقِينِ ﴿٧٩﴾

وَإِذَا مَرِضْتُ فَهُوَ يَشْفِينِ ﴿٨٠﴾

81. “Kuma Wanda Yake matar da ni, sa’an nan Ya rāyar da ni,

82. “Kuma Wanda Yake inā kwadayin Ya gāfarta mini kurāku-raina, a rānar sakamako.

83. “Ya Ubangijīna! Ka ba ni hukunci, kuma ka riskar da ni ga sālilai.

84. “Kuma Ka sanya mini hars-hen gaskiya⁽¹⁾ a cikin mutānen karshe.

85. “Kuma Ka sanya ni daga magādan Aljannar ni’ima.

86. “Kuma Ka gāfarta wa ubā-na, lalle ne shi, ya kasance daga batattu.

87. “Kuma kada Ka kunyata ni a rānar da ake tāyar da su.

88. “A rānar da dūkiya bā ta amfāni, kuma dīya bā su yī.

89. “Fāce wanda ya jē wa Allah da zūciya mai tsarki.”

90. Kuma aka kusantar da Al-janna ga māsū taḳawa.

91. Kuma aka fitar da wuta bab-ba dōmin halakakku.

92. Kuma aka ce musu, “Inā abin da kuka kasance kunā bauta wa?

93. “Baicin Allah? Shin, sunā taimakon ku kō kuwa sunā tsare kansu?”

وَالَّذِي يُبَيِّنُ لِي نَجْمِي ۖ ثُمَّ يَخْتَبِرُنِي ۝٨١

وَالَّذِي أَطْمَعُ أَنْ يَغْفِرَ لِي خَطِيئَتِي يَوْمَ الدِّينِ ۝٨٢

رَبِّ هَبْ لِي حُكْمًا وَأَلْحِقْنِي بِالصَّالِحِينَ ۝٨٣

وَجْعَلْ لِي لِسَانَ صِدْقٍ فِي الْآخِرِينَ ۝٨٤

وَجْعَلْنِي مِنْ وَرَثَةِ جَنَّةِ النَّعِيمِ ۝٨٥

وَأَغْفِرْ لَأَيِّ إِثْمَةٍ كَانَتْ مِنَ الْغَايِبِينَ ۝٨٦

وَلَا تُخْزِنِي يَوْمَ يُبْعَثُونَ ۝٨٧

يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ ۝٨٨

إِلَّا مَنْ آمَنَ أَنَّ اللَّهَ يَرْفُلُ بِسُلَيْمٍ ۝٨٩

وَأَن لَّيْلَتِ الْجَنَّةِ لَمُتَقَرَّةٍ ۝٩٠

وَبُرُزَتِ الْجَحِيمُ لِلْغَايِبِينَ ۝٩١

وَقِيلَ لَهُمْ إِنِّي مَأْكُومٌ مَّبْعُودُونَ ۝٩٢

مِنْ دُونِ اللَّهِ هَلْ يَنْصُرُونَكُمْ أَوْ يَنْصُرُونَ ۝٩٣

(1) Harshen gaskiya shī ne yabo mai kyau. Mutanen karshe sū ne Musulmi, al'unimar Annabī Muḥammadu, māsū shaida ga annabawa da iyar da manzanci.

94. Sai aka kikkife su⁽¹⁾ a cikin-ta, su da halakakkun.

95. Da rundunar Ibilīsa gabāḍaya.

96. Suka ce, alhāli sunā a cikinta sunā yin husūma,

97. “Rantsuwa da Allah! Lalle ne mun kasance, haḳīka, a cikin bata bayyananna.

98. “A lōkacin da muke daidaita ku da Ubangijin halittu.

99. “Kuma bābu abin da ya batar da mu fāce māsū laifi.

100. “Sabōda haka bā mu da waḍansu macēta.

101. “Kuma bā mu da abōki, masōyi.

102. “Sabōda haka, dā lalle munā da (dāmar) kōmawa, dōmin mu kasance daga mūminai!”

103. Lalle ne, a cikin wancan akwai āyā, kuma mafi yawansu, bā su kasance mūminai ba.

104. Kuma lalle ne Ubangijinka, Shi ne Mabuwayi, Mai jin kai.

105. Mutānen Nūhu sun kāryata Manzanni.

106. A lōkacin da ḍan’uwansu, Nūhu, ya ce musu, “Shin, bā zā ku yi taḳawa ba?

107. “Lalle ne, zuwa gare ku, ni Manzo ne amintacce.

108. “To, ku bi Allah da taḳawa, kuma ku yi mini dā’ā.

فَكَذَّبُوا بِفِئَاهُمْ وَقَالُوا لَئِنْ

وَجِئُوا بِإِبْلِيسَ أَتَجْعَلُوهٗ

قَالُوا وَهُمْ فِيهَا يَخْتَصِمُونَ

قَالَ إِنَّ كُنَّا لَفِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ

إِذْ نُسَوِّكُمْ مَعِ الْعَالَمِينَ

وَمَا أَضَلَّ أِلَّا الضَّالِّينَ

فَقَالُوا مِنْ شَفِيعِينَ

وَلَا صَدِيقٍ حَمِيمٍ

فَقُلْ إِنَّا لَنَافِلَةٌ فَتَكُونُ مِنَ الْمُنْظَرِينَ

إِن فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَتَمَّ لَهُمْ مَّقْصِدِينَ

وَإِنَّ رَبَّكَ لَهٗوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ

كَذَّبَتْ قَوْمُ نُوحٍ الْمُرْسَلِينَ

إِذْ قَالَ لَهُمُ أَخُوهُمْ نُوحٌ أَلَا تَتَّقُونَ

إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا

(1) Gumākan, sū da halakakku mabiyansu. Dukan mai batar da wani shi ne gunku ga mai bin sa halakakke.

109. “Kuma bā ni tambayar ku wata ijāra a kansa. Ijārāta ba ta zama ba fāce daga Ubangijin halittu.

110. “Sabōda haka, ku bi Allah da taƙawa, kuma ku yi mini dā’ā.”

111. Suka ce, “Ashe, zā mu yi īmāni sabōda kai, alhāli kuwa, mafiya kasƙanci sun bi ka?”

112. Ya ce, “Kuma bā ni da sani ga abin da suka kasance sunā aika-tāwa.

113. “Hisābinsu bai zama ba, fāce ga Ubangijina, dā kunā sansancēwa.

114. “Ban zama mai kōre mūminai ba.

115. “Nī ba kōwa ba ne, sai mai gargadi mai bayyanāwa.”

116. Suka ce, “Lalle ne, idan ba ka hanu ba, yā Nūhu, (daga maganarka,) haƙiƙa, kanā kasancēwa daga waɗanda ake jēfēwa.”

117. Ya ce, “Yā Ubangijina! Lalle ne mutānena sun ƙaryata ni.

118. “Sai ka yi hukunci, a tsakānīna da tsakāninsu, tabbataccen hukunci, kuma ka tsīrar da ni, da waɗanda suke tāre da ni daga mūminai.”

119. Sai Muka tsīrar da shi, shi da waɗanda suke tāre da shi, a cikin jirgi wanda aka yi wa lōdi.

120. Sa’an nan Muka nutsar, a bāyan haka, da sauran.

121. Lalle ne, a cikin wannan, akwai āyā, kuma mafi yawansu, ba su kasance māsu īmāni ba.

وَمَا أَمْسَكَكَ عَلَيْهِمْ رَبِّيَ إِلَّا عَلَىٰ رِبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٠٩﴾

فَأَنصُرُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا

﴿١١٠﴾ قَالُوا أَتُؤْمِنُ لَكَ وَاتَّبَعَكَ الْأَرْذَلُونَ ﴿١١١﴾

قَالَ وَمَا عَلَيَّ بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١١٢﴾

إِنْ حِسَابُهُمْ إِلَّا عَلَىٰ رَبِّي لَو تَشْعُرُونَ ﴿١١٣﴾

وَمَا أَنَا بِطَارِدِ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١١٤﴾

إِن أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿١١٥﴾

قَالُوا لَيْسَ لَكَ تَنْتَهُ يَنْصُرُكَ كَوْنٌ مِنَ الْمَرْجُومِينَ ﴿١١٦﴾

قَالَ رَبِّ إِنِّي قَوْمٌ ذُكِرُونَ ﴿١١٧﴾

فَأَفْتَحْ بَيْتِي وَبَشِّرْهُمْ فَتْحًا وَنَجِّنِي وَمَنْ مَعِيَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١١٨﴾

فَأَنجِئْهُمْ وَمَنْ مَعَهُ فِي الْفُلِّ الْمَشْحُونِ ﴿١١٩﴾

لَمَّا عَرَفَ قَابَ قَوْسَيْنِ ﴿١٢٠﴾

إِنِّي فِي ذَلِكَ لَآتِيَةٌ وَمَا كُنْتُ أَتَرَاهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٢١﴾

122. Kuma Lalle ne, Ubangijin-ka, haḳīka, Shī ne Mabuwayi, Mai rahama.

123. Ādāwa sun ḳaryata Manzanni.

124. A lōkacin da ḳan'uwansu, Hūdu ya ce musu, "Bā zā ku yi taḳawa ba?"

125. "Lalle ne ni, zuwa gare ku, haḳīka, Manzo ne, amintacce.

126. "Sabōda haka ku bi Allah da taḳawa, kuma ku yi mini ḳā'ā.

127. "Kuma bā ni tambayar ku wata ijāra a kansa. Ijārāta ba ta zama ba, fāce daga Ubangijin halitu.

128. "Shin, kunā yin ginin sitadiyo⁽¹⁾ a kōwane tsauni ne, kunā yin wāsa?

129. "Kuma kunā rikon matsārar ruwa, tsammāninku, ku dawwama?⁽²⁾

130. "Kuma idan kun yi damḳa, sai ku yi damḳar kunā māsutankwasāwa.

131. "To, ku bi Allah da taḳawa, kuma ku yi mini ḳā'ā.

132. "Ku ji tsōron Wanda Ya taimake ku da abin da kuka sani.

133. "Ya taimake ku da dabbōbin ni'ima da ḳi'ya.

134. "Da gōnaki da marēmari.

135. "Lalle ne nī, inā ji muku tsōron azābar wani yini mai girma."

وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٢٢﴾

كَذَّبَتْ عَادَ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٢٣﴾

إِذْ قَالَ لَهُمُ أَخُوهُمْ هُودٌ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿١٢٤﴾

إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿١٢٥﴾

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا أَمْرًا

وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٢٦﴾

أَتَيْتُكُمْ بِكُلِّ رِيحٍ ءَايَةٌ تَقْتُبُونَ ﴿١٢٧﴾

وَتَنَجِدُونَ فِي مَضَامِينِكُمْ مَخْلُودًا ﴿١٢٨﴾

وَلَئِذَا بَطِشْتُمْ بَطْشًا رَجَّارًا ﴿١٢٩﴾

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا أَمْرًا

وَأَتَّقُوا الَّذِي أَمَدَّكُمْ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٣٠﴾

أَمَدَّكُمْ بِالنَّعِيرِ وَبَيْنَ

وَجَحَّتْ وَعُيُونُ ﴿١٣١﴾

إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿١٣٢﴾

(1) Sitadiyo shi ne gidan wasanni da Turanci, alāmā da Lārabci.

(2) Ko kuma wurāren sanā'ō'i kamar masāko'ki irin na zāmanin nan

136. Suka ce, "Daidai ne a kan-mu: Kā yi wa'azi kō ba ka kasance daga māsu wa'azi ba.

137. "Wannan abu bai zamo ba fāce hālāyen⁽¹⁾ mutānen farko.

138. "Kuma mū, ba mu zama wadanda ake yi wa azāba ba."

139. Sabōda haka suka karyata shi, sai Muka halakar da sū. Lalle ne a cikin wannan akwai āyā, kuma mafi yawansu ba su kasance māsu īmāni ba.

140. Kuma lalle ne, Ubangi-jinka, haḳīka, Shi ne Mabuwayi, Mai jin Kai.

141. Samūdāwa sun karyata Manzanni.

142. A lōkacin da dan'uwansu Sālihu ya ce, "Shin, bā zā ku bi Allah da taḳawa ba?

143. "Lalle ne nī, zuwa gare ku, Manzo ne, amintacce.

144. "Sabōda haka, ku bi Allah da taḳawa, kuma ku yi mini dā'ā.

145. "Kuma bā ni tambayar ku wata ijāra, a kansa. Ijārāta ba ta zama ba fāce daga Ubangijin halittu.

146. "Shin, anā barin ku⁽²⁾ a cikin abin da yake a nan, kunā amintattu?

قَالُوا سَوَاءٌ عَلَيْنَا أَوَعَضْتَ أَمْ لَمْ تَكُنْ مِنَ
الْوَعَّظِينَ ﴿١٣٦﴾

إِنْ هَذَا إِلَّا خُلُقُ الْأَوَّلِينَ ﴿١٣٧﴾

وَمَا نَحْنُ بِمُعَذِّبِينَ ﴿١٣٨﴾

فَكَذَّبُوهُ فَأَهْلَكَ مَنُورًا فِي ذَلِكَ لَأَيَّةٌ وَمَا
كَانَ أَكْثَرَ ظُهُرًا مُؤْمِنِينَ ﴿١٣٩﴾

وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٤٠﴾

كَذَّبَتْ ثَمُودُ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٤١﴾

إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ صَالِحٌ أَالَتَتَّخِفُونَ ﴿١٤٢﴾

إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿١٤٣﴾

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ﴿١٤٤﴾

وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى
رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٤٥﴾

أَتُتْرَكُونَ فِي مَا هُمْ بِأَشِدَائِهِمْ أَمِينٌ ﴿١٤٦﴾

(1) Wātau lābarun mutāne wadanda ba su ci gaba ba, bā su son a yi rawa da nishādi. Anā karantawar ma'anar karyar ta farko, watau wai tātsūniya ce, a ce wai a hana āyā a kan tsaunuka dōmin wasanni. Suna nufi da āya ko alāma gidājen rawa da na nashādi watau stadiyam da kasino.

(2) Kuna zaton zā a bar ku a irin wannan ni'ima, Allah bā zai karfi rāyukanku ba, kuma Ya yi muku hisābi a kanta? Kayyā! Zā a yi muku hisābi a bāyan kun mutu an tsayar da ku, dōmin hisābin ayyukan da kuka yi.

147. “A cikin gōnaki da marē-mari.

148. “Da shuke-shuke da dabī-nai, ‘ya’yan itācensu hirtsi⁽¹⁾ māsu narkēwa a ciki?

149. “Kuma kunā sassaƙa gidāje daga duwātsu, kunā māsu alfāhari?

150. “Sabōda haka ku bi Allah da taƙawa, kuma ku yi mini dā’ā.

151. “Kada ku yi dā’ā ga umur-nin maƙarnata.

152. “Wadanda suke yin ɓarna a cikin ƙasa, kuma bā su kyauta-tāwa.”

153. Suka ce, “Kai daga māsu sihiri kurum kake.

154. “Bā kōwa kake ba, fāce mutum kamarmu. To, ka zo da wata āyā idan kà kasance daga māsu gaskiya.”

155. Ya ce, “Wannan rākuma ce tanā da shan⁽²⁾ yini, kuma kunā da shan yini sananne.

156. “Kada ku shāfe ta da cūta, har azābar yini mai girma ta shāfe ku.”

157. Sai suka sōke ta, sa’an nan suka wāyi gari sunā māsu nadāma.

158. Sabōda haka azāba ta kāma su. Lalle ne a cikin wannan akwai āyā, kuma mafi yawansu, ba su kasance māsu imāni ba.

فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿١٤٧﴾

وَرُزُّوعٍ وَتَحْلِيلٍ طَلْعُهَا هَضِيرٌ ﴿١٤٨﴾

وَتَنْجِيُونَ مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا أَقْرَبِينَ ﴿١٤٩﴾

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ﴿١٥٠﴾

وَلَا تُطِيعُوا أَمْرَ الْمُسْرِفِينَ ﴿١٥١﴾

الَّذِينَ يَفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ وَلَا يُصْلِحُونَ ﴿١٥٢﴾

قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مِنَ الْمُسَخَّرِينَ ﴿١٥٣﴾

مَا أَنْتَ إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُنَا فَأَنْتَ بِتَائِبَةٍ إِنْ كُنْتَ

مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿١٥٤﴾

قَالَ هَذِهِ نَافَةٌ لَهَا شِرْكٌ وَلَكُمْ شِرْكُ يَوْمٍ

مَعْلُومٍ ﴿١٥٥﴾

وَلَا تَسْهَوْهَا بِسُوءٍ فَيَأْخُذَكُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٥٦﴾

فَعَقَرُوهَا فَاصْبَحُوا تَدْمِينَ ﴿١٥٧﴾

فَأَخَذَهُمُ الْعَذَابُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا

كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٥٨﴾

(1) Hirtsi shi ne ‘ya’yan itāce sababbi tun ba su nuna ba. Wātau hirtsin gonakinsu idan an ci shi narkēwa yake yi a cikin ciki balle kuma ‘ya’yan itāce nunannu.

(2) Rānar da take da shā ita kaɗai zā ta shanye ruwan rījiyarsu, su kuma rānar da suke da shā su kaɗai zā su dēbi ruwan, bā zā ta shā ba. Amma kuma tanā bā su nōno da madara.

159. Lalle ne Ubangijinka, haḱī-
ka, Shī ne Mabuwayi, Mai jin kai.

160. Mutānen Lūdu sun karyata
Manzanni.

161. A lōkacin da ḁan'uwān-
su,⁽¹⁾ Lūdu ya ce musu, "Bā zā ku yi
taḱawa ba?

162. "Lalle ne nī, zuwa gare ku,
Manzo ne, amintacce.

163. "Sabōda haka, ku bi Allah
da taḱawa, kuma ku yi mini ḁā'ā.

164. "Kuma bā ni tambayar ku
wata ijāra. Ijārāta ba ta zama ba
fāce daga Ubangijin halittu.

165. "Shin, kunā jē wa maza
daga cikin talikai?

166. "Kuma kunā barin abin da
Ubangijinku Ya halitta muku daga
mātanku? Ā'a, ku mutāne ne māsū
kētarēwa!"

167. Suka ce, "Lalle ne, haḱīka,
idan ba ka hanu ba, yā Lūdu! Tīlas
ne kanā kasancēwa daga waḁanda
ake fitarwa (daga gari)."

168. Ya ce, "Lalle ne ga aikinku,
haḱīka, inā daga māsū kīnsa.

169. "Yā Ubangijina! Ka tsīrar
da ni da iyālīna daga abin da suke
aikatāwa."

170. Sabōda haka Muka tsīrar
da shi, shi da mutānensa gabā ḁaya.

171. Fāce wata tsōhuwa a cikin
māsū wanzuwa.

وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٥٩﴾

كَذَّبَتْ قَوْمُ لُوطٍ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٦٠﴾

إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ لُوطُ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿١٦١﴾

إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿١٦٢﴾

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا أَمْرًا

وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا

عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٦٣﴾

أَتَأْتُونَ الذَّكَرَانَ مِنَ الْعَالَمِينَ ﴿١٦٤﴾

وَتَذَرُونَ مَا خَلَقَ لَكُمْ ذَكَرَهُمْ مِنْ أَزْوَاجِكُمْ بَنَدِ

أَنْتُمْ قَوْمٌ عَادُونَ ﴿١٦٥﴾

قَالُوا لَيْنَ لُوطُ بَلْ يُسْأَلُ عَنْكُمْ مِنَ

الْمُخْرَجِينَ ﴿١٦٦﴾

قَالَ إِنِّي لِعَمَلِكُمْ مِنَ الْقَالِينَ ﴿١٦٧﴾

رَبِّ نَجِّنِي وَأَهْلِي مِمَّا يَعْمَلُونَ ﴿١٦٨﴾

فَنَجَّيْنَاهُ وَأَهْلَهُ أَجْمَعِينَ ﴿١٦٩﴾

إِلَّا عَجُوزًا فِي الْغَيْرِينَ ﴿١٧٠﴾

(1) Lūdu ḁan'uwānsu ne na zaman gari da aure kawai. Asalinsa ḁan baḁan Ibrāhīm ne, sun tāso daga gabas, Kasar Bābila suka yi hijira, har Ibrāhīm ya sauka Habrūna a Kasar Shām, Lūdu kuwa ya sauka a Sadūm da alḱaryunta.

172. Sa'an nan kuma Muka dar-
kāke wasu.

173. Kuma Muka yi ruwan sama
a kansu, ruwa. Sai dai ruwan wa-
danda ake yi wa gargadi ya mūna-
na.

174. Lalle ne ga wannan, akwai
āyā, kuma ma'fi yawansu bā su ka-
sance māsū īmāni ba.

175. Kuma lalle ne Ubangijinka,
haḳīka, Shī ne Mabuwayi, Mai jin
Kai.

176. Ma'abūta kunci sun karyā-
ta Manzanni.

177. A lōkacin da Shu'aibu ya ce
musu, "Bā zā ku yi taḳawa ba?"

178. "Lalle ne ni, zuwa gare ku,
Manzo ne, amintacce.

179. "Sabōda haka, ku bi Allah
da taḳawa kuma ku yi mini dā'ā.

180. "Kuma bā ni tambayar ku
wata ijāra a kansa. Ijārata ba ta
zama ba fāce daga Ubangijin hali-
ttu.

181. "Ku cika mūdu, kuma kada
ku kasance daga māsū sanyāwar
hasāra (ga mutāne).

182. "Kuma ku yi awo da sikēli
daidaitacce.

183. "Kuma kada ku nakasa wa
mutāne abūbuwansu, kuma kada
ku yi fasādi a cikin ƙasa kuna māsū
ɓarna.

184. "Kuma ku ji tsōron Allah
Wanda Ya halitta ku, kū da jama'ar
farko."

فَرَدَمَرَّةً ٱلْآخِرِينَ ﴿١٧٢﴾

وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَطَرًا ٱسَاءَ مَطَرُ الْمُنذِرِينَ ﴿١٧٣﴾

إِن فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٧٤﴾

وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٧٥﴾

كَذَّبَ أَصْحَابُ ٱلنَّبِىِّ ٱلْمُرْسَلِينَ ﴿١٧٦﴾

إِذْ قَالُوا لَهُمْ شُعْبٌ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿١٧٧﴾

إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿١٧٨﴾

فَاتَّقُوا ٱللَّهَ وَأَطِيعُوا أَمْرًا

وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِن أَجْرِي إِلَّا عِندَ

رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٧٩﴾

﴿ أَوْفُوا ٱلْكَيْلَ وَلَا تَكُونُوا مِنَ ٱلْمُخْسِرِينَ ﴿١٨٠﴾

وَزِنُوا بِٱلْقِسْطَاسِ ٱلْمُسْتَقِيمِ ﴿١٨١﴾

وَلَا تَبْخَسُوا ٱلنَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تَقْتُلُوا

ٱلْأَرْوَاحَ ٱلْمُفْسِدِينَ ﴿١٨٢﴾

وَأَنصُرُوا ٱللَّهَ ٱلَّذِى خَلَقَكُمْ وَٱلْجِبَالُ ٱلْأُولَىٰ ﴿١٨٣﴾

185. Suka ce, “Kai dai daga wa-
danda suke sihirtattu kawai ne.

186. “Kuma bā kōwa kake ba,
fāce mutum kamarmu, kuma lalle
ne munā zaton ka, haḳīka, daga
maḳaryata.

187. “To, ka jēfo wani baḅḅake
daga sama a kanmu, idan ka kasan-
ce daga māsu gaskiya.”

188. Ya ce, “Ubangijīna ne Mafi
sani ga abin da kuke aikatāwa.”

189. Sai suka ḳaryata shi, sabō-
da haka, azābar rānar girgije⁽¹⁾ ta
kāma su. Lalle ne ita tā kasance
azābar yini mai girma.

190. Lalle a cikin wancan, haḳī-
ka, akwai āya, amma mafi yawansu
ba su kasance māsu īmāni ba.

191. Kuma lalle Ubangijīnka,
haḳīka, Shī ne Mabuwayi, Mai jin
ḳai.

192. Kuma lalle Shi (Alḳur'āni),
haḳīka, saukarwar Ubangijin halit-
tu ne.

193. Rūhi⁽²⁾ amintacce ne ya
sauka da shi.

194. A kan zūciyarka, dōmin ka
kasance daga māsu gargadī.

195. Da harshe na Larabci mai
bayāni.

قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مِنَ الْمُسَحَّرِينَ ﴿١٨٥﴾

وَمَا أَنْتَ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُنَا وَإِنْ نَظُنُّكَ لَمِنَ
الْكَاذِبِينَ ﴿١٨٦﴾

فَأَسْقِطْ عَلَيْنَا كِسْفًا مِّنَ السَّمَاءِ إِنْ كُنْتَ
مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿١٨٧﴾

قَالَ رَبِّ أَعْلَمْ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٨٨﴾

فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَهُمْ عَذَابٌ يَوْمَ الظُّلُمِ
عَذَابٌ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿١٨٩﴾

إِن فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ
مُؤْمِنِينَ ﴿١٩٠﴾

وَأَنَّ رَبَّكَ لَهُمُ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٩١﴾

وَأَنَّهُ لَنَتَنزِيلُ رَّبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٩٢﴾

نَزَّلَ بِهِ الرُّوحَ الْأَمِينُ ﴿١٩٣﴾

عَلَى قَلْبِكَ لِتَكُونَ مِنَ الْمُنذِرِينَ ﴿١٩٤﴾

بِلِسَانٍ عَرَبِيٍّ مُبِينٍ ﴿١٩٥﴾

(1) An ruwaito cewa Allah Ya bude musu kōfar Jahannama, zāfi ya hana su zama a kō'ina cikin gidajensu, sa'an nan aka sanya girgije ya yi musu inuwa mai sanyi-sanyi har suka tārū a ciki, sa'an nan aka sanya girgijen ya kāma da wuta a kansu, suka kōne kumarsu kamar an gasa fāra. Suka kōma tōka kamar yadda suka nēma daga Shu'arābu da a jēfa musu baḅḅake daga sama idan ya zama daga māsu gaskiya.

(2) Rūhul Kudus, shi ne Jibirīl, amincin Allah ya tabbata a gare shi.

196. Kuma lalle shī, haḳīka, yanā a cikin littattafan (Manzanin) farko.

197. Ashe, bai kasance āyā ba a gare su, ya zama Mālaman Banī Isrā‘īla sun san shi?

198. Kuma dā mun saukar da shi a kan sāshen Ajamāwa,

199. Ya karanta shi a kansu, ba su kasance sabōda shi māsu īmāni ba.

200. Kamar wancan ne! Muka shigar da shi a cikin zukātan māsu laifi.

201. Bā zā su yi īmāni da shī ba sai sun ga azābar nan mai raḍaḍi.

202. Sai ta taho musu kwatsam, alhāli kuwa sū, ba su sansance ba.

203. Sai su ce, “Shin, mu waɗanda ake yi wa jinkiri ne?”

204. Ashe, to, da azābar Mu suke nēman gaggāwa?

205. Ashe, to, kā gani, idan Muka jīshe su daḍi a shēkaru,

206. Sā'an nan abin da suka kasance anā yi musu wa'adi (da shi) ya jē musu,

207. Abin da suka kasance anā jīshe su dāḍin, bā zai tunkude azāba ba daga gare⁽¹⁾ su.

208. Kuma ba Mu halakar da wata alkarya ba fāce tanā da māsu gargadi.

وَأَنذَرْنَاهُ لِقَاءَ رَبِّهِ الْأَوَّلِينَ ﴿١٩٦﴾

أَوَلَمْ يَكُن لَّهُمْ آيَةٌ أَن يَكَلِّمَهُ الْعُلَمَاءُ عُلَمَاءُ بَنِي إِسْرَءِيلَ ﴿١٩٧﴾

وَلَوْ نَزَّلْنَاهُ عَلَىٰ بَعْضِ الْأَعْجَمِينَ ﴿١٩٨﴾

فَفَرَّاهُ عَلَيْهِمْ مَا كَانُوا بِهِ مُؤْمِنِينَ ﴿١٩٩﴾

كَذَٰلِكَ سَلَكْنَاهُ فِي قُلُوبِ الْمُجْرِمِينَ ﴿٢٠٠﴾

لَا يُؤْمِنُونَ بِهِ حَتَّىٰ يَرَوُا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ ﴿٢٠١﴾

فَبِأَنفُسِهِمْ يَفْتَنُوهُمْ وَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ ﴿٢٠٢﴾

فَيَقُولُوا هَلْ نَحْنُ مُنْظَرُونَ ﴿٢٠٣﴾

أَفَبِعَذَابِنَا يَسْتَعْجِلُونَ ﴿٢٠٤﴾

أَفَرَأَيْتَ إِن مَّتَّعْنَاهُمْ سِنِينَ ﴿٢٠٥﴾

ثُمَّ جَاءَهُمْ مَا كَانُوا يُوعَدُونَ ﴿٢٠٦﴾

مَا أَغْنَىٰ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يُمْسَعُونَ ﴿٢٠٧﴾

وَمَا أَهْلَكْنَا مِنْ قَوْمٍ إِلَّا لَهُمْ نُذُرُونَ ﴿٢٠٨﴾

(1) Dā an ba su lōkaci mai tsawo sunā jin dāḍi da rāyuwar dūniya a cikinsa, to, rānar da mutuwa kō azābar Allah ta jē gare su, wannan lōkacin bā zai tunkude mutuwar kō azabar ba daga gare su.

209. Dōmin tunātarwa, kuma ba Mu kasance Māsu zālunci ba.

210. Kuma (Alkur'āni) shaidānu ba su dōra sauka da shi ba.

211. Kuma bā ya kamāta a gare su (su shaidanu su sauka da shi), kuma ba su iyāwa.

212. Lalle ne sū, daga saurāre, haḳīka, waḍanda aka nisantar ne.

213. Sabōda haka, kada ka kira wani abin bautāwa na dabam tāre da Allah, sai ka kasance daga waḍanda ake yi wa azāba.

214. Kuma ka yi gargadi ga danginka mafiya kusanci.

215. Kuma ka sassauta fikāfi-kanka⁽¹⁾ ga wanda ya bī ka daga mūminai.

216. Sa'an nan idan suka sābā maka, to, ka ce, "Lalle nī, bar-rantacce ne daga abin da kuke aika-tāwa."

217. Kuma ka dōgara ga Mabu-wāyi, Mai jin kai.

218. Wanda Yake ganin ka a lōkacin da kake tāshi tsaye.

219. Da jujjuyāwarka a cikin māsu yin sujada.

220. Lalle Shi⁽²⁾, Shi ne Mai ji, Masani.

ذِكْرِي وَمَا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿٢٠٩﴾

وَمَا تَنْزَلَتْ بِهِ السَّيْطَانُ ﴿٢١٠﴾

وَمَا يَنْبَغِي لَهُمْ وَمَا يَسْتَطِيعُونَ ﴿٢١١﴾

إِنَّهُمْ عَنِ السَّمْعِ لَمَعَرُونَ ﴿٢١٢﴾

فَلَا تَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَتَكُونَ مِنَ الْمُعَذِّبِينَ ﴿٢١٣﴾

وَأَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ ﴿٢١٤﴾

وَأَحْضِرْ جُنَاكَ لِمَنْ أَتَبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٢١٥﴾

فَإِنْ عَصَاكَ فَقُلْ إِنِّي بَرِيءٌ مِمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٢١٦﴾

وَقَوَّلْ عَلَى الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ ﴿٢١٧﴾

الَّذِي يَرَبُّكَ مِنْ تَقْوَمُ ﴿٢١٨﴾

وَقَقُلْ فِي السَّجْدِينَ ﴿٢١٩﴾

إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٢٢٠﴾

(1) Ka zama mai tausayi ga mūminai waḍanda suka bī ka, ka yi musu kamar yadda kāzā take yi wa 'ya'yanta kanana a lōkacin sanyi, kō kuwa idan zā su yi harci dōmin ta kāre su daga cūta.

(2) Allah Shi ne Mai ji, ji na gaskiya, kuma Masani, sani na gaskiya.

221. Shin, (kunā so) in gaya⁽¹⁾ muku a kan wanda shaidannu kan sauka?

222. Sukan sauka a kan dukan maƙaryaci, mai zunubi.

223. Sunā jēfa (abin da suka) ji, alhāli kuwa mafi yawansu maƙaryata ne.

224. Kuma mawāka⁽²⁾ halakakku ne ke bin su.

225. Shin, ba ku ga cēwa, lalle ne sū, a cikin kōwane rango sunā yin dīmuwa (su kētare haddi) ba?

226. Kuma lalle ne sū, sunā faḍin abin da bā su aikatāwa?

227. Fāce waɗanda suka yi īmāni suka aikata ayyukan kwarai, kuma suka ambaci Allah da yawa, kuma suka rāma zālunci, daga bāyan an zālunce su. Kuma waɗanda suka yi zālunci, zā su sani a wace majūya suke jūyāwa.

هَلْ أَتَيْتُمْ عَلَىٰ مَنْ نَزَّلَ الشَّيْطَانُ ﴿٢٢١﴾

نَزَّلَ عَلَىٰ كُلِّ أَفَّاكٍ أَثِيمٍ ﴿٢٢٢﴾

يُلْقُونَ السَّعَةَ وَأَكْبَرُهُمْ كَذِبُونَ ﴿٢٢٣﴾

وَالشُّعْرَاءُ يَتَّبِعُهُمُ الْغَاوُونَ ﴿٢٢٤﴾

أَلَمْ تَرَ أَنَّهُمْ فِي كُلِّ وَادٍ يَهِيمُونَ ﴿٢٢٥﴾

وَأَنَّهُمْ يَقُولُونَ مَا لَا يَفْعَلُونَ ﴿٢٢٦﴾

إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
وَذَكَرُوا اللَّهَ كَثِيرًا وَانْتَصَرُوا مِنْ بَعْدِ مَا
ظَلَمُوا وَسَيَعْلَمُ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَيَّ مُنْقَلَبٍ
يَنْقَلِبُونَ ﴿٢٢٧﴾

(1) Wannan dōmin raddi ne ga māsu cēwa aljannu ke gaya wa Muhammadu, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi, Alkur'āni. Aljannu bā su sauka sai ga maƙaryaci, mai zunubi, Muhammadu kuwa bā haka yake ba. Sabōda haka shi bā mahaukaci ba, kuma ba wanda aljannu suke gaya wa ba. Dukan abin da ya fada, to, wahayi ne daga Allah.

(2) Siffōfin mawāka sun nūna cēwa Annabi Muhammadu bā mawāki ba ne, dōmin bā shi da daya daga cikin siffōfin mawāka. Kuma mahiyansa ba halakakku ba ne.

SŪRATUN NAML

سُورَةُ النَّملِ

Tanā karantar da cēwa Allah Yanā da asirrai, bā su da iyāka, Yanā nūna sāshensu ta hannun waɗansu mutāne bāyīnSa da a cikin littattafanSa, dōmin mūminai su kāra kārfin īmāni, kuma su yi aiki da sharīʿar da Yā aza su a kanta.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. 'D.Š. Waɗancan āyōyin Al-kurʿāni ne da Littāfi mai bayyanawa.

2. Shiriya ce da bushāra ga mūminai.

3. Waɗanda suke tsayar da sal-la kuma su bāyar da zakka, alhāli kuwa sū, game da Lāhira, to, sū, sunā yin yakīni.

4. Lalle ne waɗanda suke bā su yin īmāni da Lāhira, Mun kawāta musu ayyukansu, sabōda haka sunā dimuwa.

5. Waɗannan ne waɗanda suke sunā da mugunyar azāba (a dū-niya), kuma sū, a Lāhira, sū ne mafiya hasāra.

طَسُّ يَلَاكْ ءَايَاتُ الْقُرْآنِ وَكِتَابٍ مُبِينٍ ①

هُدًى وَبُشْرَى لِلْمُؤْمِنِينَ ②

الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ
وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ ③

إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ زَيَّاتُ لَهُمْ
أَعْمَالُهُمْ فَهُمْ يَعْمَهُونَ ④

أُولَئِكَ الَّذِينَ لَهُمْ سُوءُ الْعَذَابِ وَهُمْ فِي
الْآخِرَةِ هُمْ الْآخَسَرُونَ ⑤

6. Kuma lalle ne kai, haḳīka, anā haḳa⁽¹⁾ ka da Alkur'āni daga gun Mai hikima, Masani.

7. A lõkacin da Mūsā ya ce wa iyālinsa, “Lalle ni, na tsinkāyi wata wuta, ni mai zo muku daga gare ta ne, da wani lābari, ko kuwa mai zo muku ne da yūla, makāmashin, tsammāninku, ku ji ḍimi.”

8. To, a lõkacin da ya jē mata, sai aka kira shi cēwa, “An tsarkake wanda yake cikin (wurin) wutar da wanda yake a gēfenta, kuma tsarki ya tabbata ga Allah Ubangijin halittu.

9. “Yā Mūsā, lalle ne shi, Nī ne Allah, Mabuwayi, Mai hikima.

10. “Kuma ka jēfa sandarka.” To, a lõkacin da ya gan ta, tanā girgiza kamar dai ita karamin maḱijī ne, sai ya jūya yanā mai bāyar da bāya, kuma bai kōma ba, “Yā Musā! Kada ka ji tsōro, lalle Ni, Manzanni bā su jin tsōro a wuriNa.

11. “Sai wanda ya yi zālunci, sa'an nan ya musanya kyau a bāyan cūta, to, lalle Nī, Mai gāfara ne, Mai jin kai.

12. “Kuma ka shigar da hannunka a cikin wuyan rigarka, ya fita fāri, bābu wata cūta, a cikin wasu āyōyi tara zuwa ga Fir'auna da mutānensa. Lalle ne sū, sun kasance mutāne ne fāṣikai.”

وَإِنَّكَ لَتَلْقَىٰ الْقُرْآنَ مِنْ لَدُنْ حَكِيمٍ عَلِيمٍ ﴿٦﴾

إِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِأَهْلِيهِ إِنِّي آنَسْتُ نَارًا سَآتِيكُمْ مِنْهَا خَبَرٌ أَوْ آتِيكُمْ بِشِهَابٍ قَبَسٍ لَعَلَّكُمْ تَصْطَلُونَ ﴿٧﴾

فَلَمَّا جَاءَهَا نُودِيَ أَنْ تُورِكَ مِنْ فِي السَّيْرِ وَمَنْ حَوْلَهَا وَسُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٨﴾

يَعْمُوسَىٰ إِنَّهُ أَنَا اللَّهُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٩﴾

وَأَلْقَىٰ عَصَاهُ فَلَمَّا رَآهَا تَهْتَزُّ كَأَنَّهَا جَانٌّ وَلَّىٰ مُدِرِبًا وَلَمْ يُعَقِّبْ يَكُونُ لَأَخْفَىٰ إِلَىٰ الْآخِفِ ﴿١٠﴾

إِلَّا مَنْ ظَلَمَ ثُمَّ بَدَّلْ حِسًّا بَعْدَ سُوءٍ فَإِنِّي غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١١﴾

وَأَدْخِلْ يَدَكَ فِي جَيْبِكَ تَخْرُجْ يَصْفَاءَ مِنْ غَيْرِ سُوءٍ فِي سَبْعِ آيَاتٍ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَقَوْمِهِ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ ﴿١٢﴾

(1) Lāhira da Īmāni da ita sunā a cikin asīran Allah. Haka karɓar Alkur'āni daga Allah yanā a cikin asīran Allah da Ya bayyana a Littafī. Ganin Mūsā ga wuta da abubuwan da suka auku a wurin game da maganar Allah a gare shi da jūyāwar sanda maɓijiyā da kōmawarta sanda da jūyāwar hannunsa fari kal da jūyāwarsa zuwa ga asalinsa, duka sunā a cikin asīran Allah da Ya bayyana su ga wani mutum.

13. To, a lōkacin da âyōyinMu suka jē musu, sunā māsū wāyar da kai, suka ce, wannan sihiri ne, bayyananne.

14. Kuma suka yi musunsu, al-hāli zukatansu, sun natsu da su, dōmin zālunci da girman kai. To, ka dūbi yadda âkibar maḡarnata ta kasance.

15. Kuma lalle ne, haḡiḡa, Mun bai wa Dāwūda da Sulaimān ilmi, kuma suka ce, “Gōdiya⁽¹⁾ ta tabbata ga Allah, Wanda Ya fīfita mu a kan māsū yawa daga BāyinSa mūminai.”

16. Kuma Sulaimān ya gāji Dāwūda ya ce, “Yā ku mutāne! An sanar da mu maganar tsuntsāye, kuma an bā mu daga kōwane abu. Lalle ne, wannan, haḡiḡa, shi ne falalar (Allah) bayyananna.”

17. Kuma aka tattara, dōmin Sulaimān, rundunōninsa, daga aljannu da mutāne da tsuntsāye, to, sū anā kange su (ga tafiya).

18. Har a lōkacin da suka je a kan rāfin turūruwa, wata turūruwa ta ce, “Yā kū jama'ar turūruwa! Ku shiga gidājenku, kada Sulaimān da rundunōninsa su kakkarya ku, alhāli kuwa sū, ba su sani ba.”

19. Sai ya yi murmushi yanā mai dāriya daga maganarta, kuma ya

فَلَمَّا جَاءَ نَحْنُهَا إِنَّا مُبْصِرَةٌ قَالُوا هَذَا
سِحْرٌ مُبِينٌ ﴿١٣﴾

وَجَحَدُوا بِهَا وَاسْتَيْقَضَتْهَا أَنْفُسُهُمْ ظُلْمًا
وَعُلُوًّا فَأَنْظَرُ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
الْمُفْسِدِينَ ﴿١٤﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا دَاوُدَ وَسُلَيْمَانَ عِلْمًا وَقَالَ
الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي فَضَّلَنَا عَلَى كَثِيرٍ مِّنْ عِبَادِهِ
الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٥﴾

وَوَرِثَ سُلَيْمَانُ دَاوُدَ وَقَالَ يَتَابِئُهَا النَّاسُ
عُلُوتًا مِّنْطَلِقَ الظُّلُمِ وَأَوْرِثَنَا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ إِنَّا
هَذَا أَلْهُوَ الْفَضْلُ الْعَبِيدُ ﴿١٦﴾

وَحُشِرَ لِسُلَيْمَانَ جُنُودُهُ مِنَ الْجِنِّ
وَإِلَاسٍ وَالظُّلُمِ فَهُمْ يَوْمَئِذٍ يُرْعَوُونَ ﴿١٧﴾

حَتَّى إِذَا أَتَوْا عَلَى وَادِ النَّمْلِ قَالَتْ نَمْلَةٌ يَتَابِئُهَا
النَّمْلُ ادْخُلُوا مَسْكِنَكُمْ لَا يَحْطِمَنَّكُمْ
سُلَيْمَانُ وَجُنُودُهُ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿١٨﴾

فَتَبَسَّمَ ضَاحِكًا مِّنْ قَوْلِهَا وَقَالَ رَبِّ أَوْزِعْنِي

(1) Abin da ke hakkin ni'imar Allah a kan mutum, ya gōde Masa. Dawūda da Sulaimān Allah Yā bā su ilmi na Annabci sun tsayu da gōdiyarsa a kan aiki da shi, da kuma ikrāri da cēwa ni'ima ce daga Allah, bā da wani aiki nāsu ba. Annabci da ilmi da sanin maganar tsuntsu da ta aljannu da ta turūruwa duka sunā cikinsu asirin Allah da Yake nūnāwa ta hanyar wafarsu BāyinSa, Annabāwa.

ce, "Yā Ubangijīna! Ka cūsa mini in gōde wa ni'imarKa wadda Ka ni'imta ta a gare ni da kuma ga mahaifāna biyu, kuma in aikata aiki na kwarai, wanda Kake yarda da shi, kuma Ka shigar da ni, sabōda rahamarKa, a cikin bāyinKa sālilai."

20. Kuma ya binciki⁽¹⁾ tsunt-sāye, sai ya ce, "Me ya käre ni bā ni ganin hudhudu, kō ya kasance daga māsū fakuwa ne?"

21. "Lalle ne zā ni azabta shi azāba mai tsanani, kō kuwa lalle in yanka shi, kō kuwa lalle ya zo mini da dalili bayyananne."

22. Sai ya zauna bā nēsa ba, sa'an nan ya ce, "Nā san abin da ba ka sani ba, kuma na zo maka daga Saba da wani lābari tabbatacce."

23. "Lalle ni, nā sāmi wata mace wadda tanā mulkinsu, kuma an bā ta daga dukan kōme, kuma tanā da gadon sarauta mai girma."

24. "Na sāme ta, ita da mutānenta, sunā yin sujada ga rānā, baicin Allah, kuma Shaidan ya kawāce musu ayyukansu, sabōda haka ya karkatar da su daga hanya, sa'an nan sū, ba su shiryuwa."

25. "Ga⁽²⁾ su yi sujada ga Allah Wanda Yake fitar da abin da yake a bōye, a cikin sammai da kasa, kuma

أَنْ أَشْكُرَ بِمَنَّا الَّذِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَى
وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ وَأَدْخِلَنِي
بِرَحْمَتِكَ فِي عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ ﴿٢٠﴾

وَتَقَعَّدَ الظَّالِمَ فَقَالَ مَا لِيَ لَا أَرَى الْهَدْيَ
أَمْ كُنَّ مِنَ الْغَائِبِينَ ﴿٢١﴾

لَأُعَذِّبَنَّهُ عَذَابًا شَدِيدًا أُولَئِكَ أَصْحَابُ
أُولَئِكَ أَتَّبَعِي يُسَاطِنُ مِنْهُ ﴿٢٢﴾

فَمَكَكَ عَمَرَ بَعِيدٍ فَقَالَ أَحَطْتُ بِمَا لَمْ
تَحِطُ بِهِ وَجِئْتُكَ مِنْ سَبَإٍ بِنَا يُغِيثُ ﴿٢٣﴾

إِنِّي وَجَدْتُ أَمْرًا قَدِيمًا وَأُوتِيتُ مِنْ
كُلِّ شَيْءٍ وَلَهَا عَرْشٌ عَظِيمٌ ﴿٢٤﴾

وَجَدْتُهَا وَقَوْمَهَا يَسْجُدُونَ لِلشَّامِيِّينَ
مِنْ دُونِ اللَّهِ وَزَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَالَهُمْ
فَصَدَّهُمْ عَنِ السَّبِيلِ فَهُمْ لَا يَهْتَدُونَ ﴿٢٥﴾

أَلَّا يَسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي يُخْرِجُ الْخَبَاءَ فِي
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ

(1) Wannan ya nuna tsayuwar Sulaimān da binciken kōme da kōwa a cikin daularsa. Kuma da yadda yake yin tsanani a cikin sauƙi. Wannan ita ce hanyar mulki mai kyan.

(2) An kāyar da harafin kōrewa dōmin barinsa, da Hausa, yanā bāta ma'ana, dōmin Shaidan bai kange su daga rashin yin sujada ba.

Yā san abin da kuke bōyēwa da abin da kuke bayyanāwa.

26. “Allah, bābu abin bautāwa, fāce Shī, Ubangijin⁽¹⁾ Al’arshi, mai girma.”

27. Ya ce, “Za mu dūba, shin, kā yi gaskiya ne, kō kuwa kā kasance daga ma’aryata?”

28. “Ka tafi da takardāta wannan, sa’an nan ka jēfa ta zuwa gare su, sa’an nan kuma ka jūya daga barinsu, sa’an nan ka ga mēne ne suke mayarwa.”

29. Ta ce, “Yā kū mashawarta! Lalle ne, an jēfo, zuwa gare ni, wata takarda mai girma.

30. “Lalle ita daga Sulaiman take, kuma lalle ita, da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai ne.

31. “Kada ku yi girman kai a gare ni, kuma ku zo mini kunā māsū sallamāwa.”

32. Ta ce, “Yā ku mashawarta⁽²⁾! Ku yi mini fatawa ga al’amārīna, ban kasance mai yanke wani al’amari ba, sai kun halarta.”

33. Suka ce, “Mū ma’abūta kārfi ne, kuma ma’abūta yāki mai tsanani ne, kuma al’amari yā kōma zuwa gare ki, sabōda haka ki dūba, mēne ne zā ki yi umurni (da shi)?”

وَرَبُّهُمْ مَخْفُوتٌ وَمَا تَعْلَمُونَ ﴿١٥﴾

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ﴿١٦﴾

« قَالَ سَتَنْظُرُونَ أَصَدَقْتُ أَمْ كَذَبْتُ مِنَ الْكَاذِبِينَ ﴿١٧﴾

أَذْهَبَ بِكَفِّي هَذَا فَأَلْقَاهُ إِلَيْهِمْ ثُمَّ تَوَلَّى عَنْهُمْ فَانْظُرْ مَاذَا يَرْجِعُونَ ﴿١٨﴾

قَالَتْ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ أَيُّ إِلَهِ الْغَى إِلَى كَيْتَابٍ كَرِيمٍ ﴿١٩﴾

إِنَّهُ مِنْ سُلَيْمَانَ وَإِنَّهُ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿٢٠﴾

أَلَّا تَعْلَمُوا عَلَيَّ وَأُتُوهُ مُسْلِمِينَ ﴿٢١﴾

قَالَتْ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ أَفْتُونِي فِي أَمْرِي مَا كُنتُ قَاطِعَةً أَمْرًا حَتَّى تَشْهَدُونِ ﴿٢٢﴾

قَالُوا نَحْنُ أَوْلَا قَوْلًا وَأُولُوا أَبْسَنَ شَدِيدٍ وَالْأَمْرُ إِلَيْكِ فَانْظُرِي مَاذَا تَأْمُرِينَ ﴿٢٣﴾

(1) Ya siffanta Allah da cewa bābu abin bautāwa fāce Shī, dōmin ya kōre cancantar rānā ga ibāda, da Ubangijin Al’arshi dōmin ya dēbe girman gadon Bilkisu daga zukāta.

(2) Allah bai kēbance hikima ga maza kawai ba, har mātā akwai māsū hikima a cikinsu. Sai dai Musulunci yā hana shugabancin mātā, sabōda galibinsu ādifarsu tā rinjāyi hankalinsu, sabōda kyautata tarbiyyar yāra. Anā fahimtar cewa iya mulki, shi ne rashin fallēwa da ra’ayī ga shūgaba, sai a bāyan ya shāwarci mutānensa, kamar yadda Sarauniyar Saba ta yi da Majalisarta.

34. Ta ce, “Lalle Sarakuna idan sun shiga wata alkarya, sai su bāta ta, kuma su sanya māsū darajar mutānenta kaskantattu. Kuma kamar wancan ne suke aikatāwa.

35. “Kuma lalle nī, mai aikāwa ce zuwa gare su da kyauta, sa'an nan mai dūbawa ce: da me manzanin zā su kōmo.”

36. To, a lōkacin da ya jē wa Sulaiman ya ce, “Shin, za ku kārā ni da dūkiya ne? To, abin da Allah Ya bā ni, shi ne mafi alhēri daga abin da Ya bā ku. A'a, kū ne kuke yin farin ciki da kyautarku.

37. “Ka kōma zuwa gare su. Sa'an nan lalle munā je musu da rundunōni, bābu wata tābukāwa gare su game da su, kuma lalle munā fitar da su daga gare ta, sunā mafi wulākantuwa, kuma sunā kaskantattu.”

38. Ya ce, “Yā ku mashāwarta! Wannenku zai zo minī da gadonta a gabānin su zo, sunā māsū salla-māwa?”

39. Wani mai karfi daga aljannu ya ce, “Nī, inā zo maka da shi a gabānin ka tāshi daga matsayinka. Kuma lalle nī, a gare shi, haḳīka, mai karfi ne amintacce.”

40. Wanda yake a wurinsa akwai⁽¹⁾ wani ilmi daga Littāfin ya ce,

قَالَتِ اِنَّ الْمُلُوكَ اِذَا ادْخَلُوْا قَرْيَةً اَفْسَدُوهَا
وَجَعَلُوْا اَعْرَآءَ اَهْلِهَا اِذْلَةً وَكَذٰلِكَ
يَفْعَلُوْنَ ﴿٣٤﴾

وَإِنِّي مُرْسِلَةٌ إِلَيْهِمْ بِهَدِيَّةٍ فَنَاظِرَةٌ بِمَا يَجْعَلُ
الْمُرْسَلُوْنَ ﴿٣٥﴾

فَلَمَّا جَاءَ سُلَيْمٰنُ قَالَ أَتَيْدُوهَنِي بِمَالٍ فَنَآ
ءَاتِنَهُ اِنَّهُ خَيْرٌ مِّمَّا عَشَاةٌ اَنذَرْتُكُمْ نَارًا تَلَظَّى
فَكَرُّوْنَ ﴿٣٦﴾

اَنزِجْ اِلَيْهِمْ فَلَمَّا اَتَيْتَهُمْ يَجْئُوْهُ لَاقِلٌ اِلَيْهِمْ
وَلَا تُخْرِجُهُمْ مِنْهَا اِذْلَةً وَهُمْ صٰغِرُوْنَ ﴿٣٧﴾

قَالَ يٰٓاَيُّهَا الْعٰمِلُوْا اَنْتُمْ يٰٓاَيُّهَا يَعْرِضُهَا قَبْلَ اَنْ
يَاْتُوْهُ مُسَلِّمِيْنَ ﴿٣٨﴾

قَالَ عِفْرِيتٌ مِّنَ الْجِنِّ اِنَّا اِيَّاكَ يَوْمَ قَبْلَ اَنْ تَقُوْمَ
مِن مَّقَامِكَ وَاِنِّي عَلَيَّهٖ لَقَوِيْٓ اٰمِيْنَ ﴿٣٩﴾

قَالَ الَّذِي عِنْدَهُ عِلْمٌ مِّنْ اَلْكِتٰبِ اِنَّا اِيَّاكَ

(1) Allah na bāyar da asirai daga littattafai, kō da wahayi zuwa ga Annabāwa, kō da ilhama daga abin da aka bai wa Annabāwa. Waɗansu sun ce ilmin nan sunan Allah ne mafi girma. Allah ne Mafi sani. Sai dai sharadin aiki da ilmi ga ibāda, ya kasance daga Annabāwa kawai, a cikin lōkacin aiwatar da shari'arsu. Bā a iya amfani da wani sunan Allah wanda wani Annabi bai zo da shi ba a gabānin Musulunci, kuma a bāyan Musulunci

“Ni inā zo maka da shi a gabānin kyaftāwar ganinka ta kōma gare ka.” To, a lōkacin da ya gan shi matabbaci a wurinsa, ya ce, “Wannan daga falalar Ubangijina yake, dōmin Ya jarraba ni: Shin, zan gōde ne, kō kuwa zan butulce! Kuma wanda ya gōde, to, yanā gōdēwa ne dōmin kansa, kuma wanda ya kāfirta, to, lalle Ubangijina Wadātacce ne, Karimi.”

41. Ya ce, “Ku canza kamar gadonta gare ta, mu gani, shin zā ta shiryu, kō kuwa tanā kasancēwa daga wadanda bā su shiryuwa.”

42. To, a lōkacin da ta jē, aka ce, “Shin, kamar wannan gadon sarautarki yake?” Ta ce, “Kamar dai shī ne. Kuma an bā mu ilmi daga gabāninta, kuma mun kasance māsū sallamāwar (al’amari ga Allah).”

43. Kuma abin da ta kasance tanā bautāwa, baicin Allah, ya kange ta. Lalle ita, tā kasance daga mutāne kālirai.

44. Aka ce mata, “Ki shiga a gidan sarauta.” To, a lōkacin da ta gan shi, ta yi zatonsa wai gulbi ne, kuma ta kuranye⁽¹⁾ daga kwaurinta. Ya ce, “Lalle ne shi, gidan sarauta ne mai santsi daga madūbai.” Ta ce, “Yā Ubangijina!

بِهِ قَبْلَ أَنْ يَرْتَدَّ إِلَيْكَ طَرُفُكَ فَلَمَّا رَآهُ
مُسْتَقِرًّا عِنْدَهُ قَالَ هَذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّي لِيَتْلُوَنِي
أَشْكُرَ أَمْ أَكْفُرُ وَمَنْ شَكَرَ فَإِنَّمَا يَشْكُرُ لِنَفْسِهِ
وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ رَبِّي غَنِيٌّ كَرِيمٌ ﴿٤١﴾

قَالَ نَكِّرُوا لَهَا عَرْشَهَا نَنظُرُ أَتَهْتَدِي أَمْ
تَكُونُ مِنَ الَّذِينَ لَا يَهْتَدُونَ ﴿٤٢﴾

فَلَمَّا جَاءَتْ قِيلَ أَهَكَذَا عَرْشُكِ قَالَتْ كَأَنَّهُ هُوَ
وَأُوتِينَا الْعِلْمَ مِنْ قَبْلِهَا وَكُنَّا مُسْلِمِينَ ﴿٤٣﴾

وَصَدَّهَا مَا كَانَتْ تَعْبُدُ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنَّهَا كَانَتْ مِنْ
قَوْمٍ كَافِرِينَ ﴿٤٤﴾

قِيلَ لَهَا ادْخُلِي الصَّرْحَ فَلَمَّا رَأَتْهُ حَسِبَتْهُ
لُجَّةً وَكَشَفَتْ عَنْ سَاقَيْهَا قَالَ إِنَّهُ صَرْحٌ
مُسَرَّدٌ مِنْ قَوَارِيرُ قَالَتْ رَبِّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي

bā a rōkon Allah sai da sunāyenSa māsū kyau, tis'in da taran nan, sai dai a dunnule kamar a ce, “Inā rōkon Allah da sunayenSa da na sani da wadanda ban sani ba.”

(1) Idan īmāni ya shiga a cikin zūciya, sai girman kai ya fita daga gare ta. Sarauniya Bilkisu tanā kuranye kafāfunta da niyyarta ta shiga a cikin ruwa dōmin ta nūna dā'arta ga umurnin Annabin Allah Sulaimān, kuma ta yarda da shiga gulbin da ba ta san tsawon zurfinsa ba, kō da za ta mutu a wurin dā'ā da ta kawo. Mace da sarauta iyakar girman kai ke nan, bābu abin da zai gusar da shi sai īmānin gaskiya.

Lalle nĩ, na zālunci kaina, kuma nā sallama al'amari tāre da Sulaimān ga Allah, Ubangijin halittu."

45. Kuma lalle ne, haḳīka, mun aika zuwa Samūdāwa da ḍan'u-wansu, Salihu (ya ce), "Ku bauta wa Allah." Sai gā su ḳungiyōyi biyu sunā ta husūma.

46. Ya ce, "Yā mutānēna! Don me kuke nēman gaggāwa game da mūnanāwa, a gabānin kyautatāwa. Don me bā ku nēman Allah gāfara, tsammāninku, zā a yi muku raha-ma?"

47. Suka ce, "Munā shu'umci da kai, kuma da wanda ke tāre da kai." Ya ce, "Shu'umcinku a wurin Allah yake. Ā'a, kū mutāne ne, anā fiti-nar ku."

48. Kuma waḍansu jama'a tara⁽¹⁾ sun kasance a cikin birnin, sunā yin ḅarna, kuma bā su kyautatāwa.

49. Suka ce, "Ku yi rantsuwa da Allah, lalle zā mu kwānan masa,⁽²⁾ shi da mutānensa, sa'an nan mu ce wa waliyyinsa. 'Ba mu halarci halakar mutānensa ba, kuma mū, haḳīka, māsu gaskiya ne'."

50. Kuma suka ḳulla māḳirci, kuma Muka ḳulla sakamakon mā-ḳirci, alhāli sū ba su sani ba.

وَأَسْمَعْتُ مَعَ سُلَيْمَانَ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٤٥﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَى ثَمُودَ أَخَاهُ صَالِحًا أَنْ
اعْبُدُوا اللَّهَ فَإِذَا هُمْ فَرِيقَانِ يَخْتَصِمُونَ ﴿٤٦﴾

قَالَ يَاقَوْمِ لِمَ تَسْتَعْجِلُونَ بِالسَّيِّئَةِ قَبْلَ
الْحَسَنَةِ لَوْلَا تَتَذَكَّرُونَ اللَّهُ لَعَذَابُكُمْ
ثَزِيعُوتٌ ﴿٤٧﴾

قَالُوا أَطِيعُوا نَارَكُمْ وَمَنْ مَعَكُمْ قَالَ طَائِفَةٌ
عِنْدَ اللَّهِ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ تُفْسِدُونَ ﴿٤٨﴾

وَكُنَّا فِي الْمَدِينَةِ ثَلَاثَةَ أَهْلٍ
يُقْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ وَلَا يَصْلِحُونَ ﴿٤٩﴾

قَالُوا اتَّقُوا اللَّهَ يَا آلِهَتِنَا اتَّقُوا اللَّهَ
لَنْ نَقُولَ إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مَا شَهِدْنَا مَهْلِكَ أَهْلِهِ
وَأَنَا الصَّادِقُوتُ ﴿٥٠﴾

وَمَكْرُوا مَكْرًا وَمَكْرْنَا مَكْرًا وَهُمْ
لَا يَشْعُرُونَ ﴿٥١﴾

(1) Yawan māsu ḅarna bā ya hana gaskiya bayyana. Kuma mai māḳirci ḍōmin ya halakar da mai gargadin addinin Allah, yanā yi wa kansa sanadin halaka kawai ne. Waḍannan mutāne tara sun yi niyyar kashe Sālihu ne, bā da sanin danginsa ba, a wurin da yake kwāna yanā salla a masallacin, a bāyan gari. A can Allah ya halakar da su. Wannan shi ne sakamakon māḳircin da suka ḳulla.

(2) Zā mu kwānan masa, ai zā mu kwāna da niyyar kashe shi a cikin dare, a ḅōye.

51. Ka dūba yadda ākibar mā-kircinsu ta kasance, lalle Mū, Mun darkāke su da mutānensu gabā daya.

52. Waɗancan, gidājensu ne, wōfintattu, sabōda zāluncin da suka yi, lalle ne a wancan akwai āyā ga mutāne waɗanda suke sani.

53. Muka tsīrar da waɗanda suka yi īmāni, kuma sun kasance sunā takawa.

54. Da Lūdu, a lōkacin da ya ce wa mutānensa, “Shin, kunā jē wa alfasha⁽¹⁾ ne alhāli kuwa kunā gani?”

55. “Shin, lalle kū, haḳīka, kunā je wa maza da sha’awa, baicin mātā? Ā’a, kū, wasu irin mutāne ne kunā aikin jāhilei.”

56. Bābu abin da ya kasance ja-wābin mutānensa, fāce suka ce, “Ku fitar da mutānen Lūdu daga alḳaryarku, lalle sū, wasu irin mutāne ne māsū da’awar sunā da tsarki.”

57. Sai Muka tsīrar da shi, shi da mutānensa,⁽²⁾ fāce mātarsa, Mun ƙaddara ta a cikin māsū wanzuwa.

58. Kuma Muka yi ruwa a kansu da wani irin ruwa. To, ruwan waɗanda ake yi wa gargadī yā mūnana.

فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ مُكْرِمِهِمْ اِنَّ
دَمْرَكَ لَهُمْ وَقَوْمُهُمْ اُجْمِعِينَ ﴿٥١﴾

فَتِلْكَ بُيُوتُهُمْ خَاوِيَةً بِمَا ظَلَمُوا اِنَّ
فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٥٢﴾

وَاُخْبِتْنَا اَلَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا بَتَّانُونَ ﴿٥٣﴾

وَلُوطًا اِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ اَاْتَاْتُمْ
الْفَحِشَةَ وَاَنْتُمْ تَبْصُرُونَ ﴿٥٤﴾

اَيُنْكِرُ لَمَّا تَاْتَتْ اَلرِّجَالَ سَهْوََةً مِّنْ دُونِ
النِّسَاءِ بَلْ اَنْتُمْ قَوْمٌ يَّجْهَلُونَ ﴿٥٥﴾

* فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ اِلَّا اَنْ قَالُوا
اَخْرِجُوْهُ اَل لُّوطُ مِنْ قَرْيَتِكُمْ اِنَّهُمْ اُنْثَى
يَنْتَهَكُونَ ﴿٥٦﴾

فَاُخْبِتْنَاهُ وَاَهْلَهُ اِلَّا اَمْرًا ثُمَّ رَفَدْنَاهَا
مِنَ الْعَمِيرِينَ ﴿٥٧﴾

وَاَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَطَرًا فَسَاءً مَّظَرُ
الْعٰثِرِينَ ﴿٥٨﴾

(1) Alfāsha mutānen Lūdu, ita ce luwāɗi, namiji ya bi namiji a duburarsa. Wannan alfāsha, kō dabbōbi bā su yin ta. Ga mutānen Lūdu ta fāra bayyana. Allah Ya halakar da su kamar yadda Ya ambata. Sa'an nan kuma ba a ƙāra ganinta ba, sai ga wannan al'umma. Asirin da ke ciki, shi ne yadda Allah Yake juyar da dabi'ar mutum ta zama bā ta māsū hankali ba, täre da dōgewart halittar jikinsa kamar yadda take ga zāhiri.

(2) Mutānensa mūminai. Imāni da gaskiya idan gaskiya ta bayyana asiri ne daga asiran Allah sai wanda Ya bai wa. Kusanci ga wani Annabi da aure kō zumunta, bā ya bāyar da shi. Ruwan azāba, shi ma asiri ne na Allah.

59. Ka ce, “Gōdiya ta tabbata ga Allah, kuma aminci ya tabbata bisa ga BāyinSa, waɗanda Ya zāḡā.” Shin, Allah ne Maḡi alhēri, kō abin da suke yin shirki da shi?⁽¹⁾

60. Kō wāne ne Ya halitta sam-mai da ƙasa, kuma Ya saukar muku, daga sama, wani ruwa, Muka tsirar, game da shi, gōnaki māsu sha'awa, ba ya kasancēwa gare ku, ku tsirar da itācensu? Shin, akwai abin bautāwa tāre da Allah? Ā'a, sū mutāne ne suna daidaitāwa (Allah da wani).

61. Kō kuwa wāne ne Ya sanya ƙasa tabbatacciya, kuma Ya sanya kōguna a tsakāninta kuma Ya sanya mata manyan duwātsu taba-tattu, kuma Ya sanya wani shā-maki a tsakānin tēkuna biyu? Shin akwai wani abin bautāwa tāre da Allah. Ā'a, maḡi yawansu ba su sani ba.

62. Kō wāne ne yake karɓa wa mai bukatā idan ya kira Shi, kuma ya sanya ku mamayan ƙasa? Shin akwai wani abin bautawa tāre da Allah? Kaɗan ƙwarai kuke yin tunāni.

63. Kō wāne ne yake shiryarwa a cikin duffan ƙasa da tēku, kuma wāne ne Yake aikōwar iskōki dōmin bāyar da bushāra a gaba ga raha-marSa? Ashe, akwai wani abin bautāwa tāre da Allah? Tsarki ya tab-

قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَسَلَامٌ عَلَى عِبَادِهِ الَّذِينَ
أَصْطَفَيْنَا اللَّهُ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ ۝

أَمَّنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَأَنْزَلَ لَكُمْ
مِنْ السَّمَاءِ مَاءً فَأَنْبَتْنَا بِهِ حَدَائِقَ ذَاتَ
بَهْجَةٍ مَا كَانَ لَكُمْ أَنْ تُنْبِتُوا
شَجَرَهَا أَوَلَمْ مَعَ اللَّهُ يَكُنْ لَهُمْ قُوَّةٌ
يَعْدِلُونَ ۝

أَمَّنْ جَعَلَ الْأَرْضَ قَرَارًا وَجَعَلَ خِلَالَهَا
أَنْهَارًا وَجَعَلَ لَهَا رَوَاسِي وَجَعَلَ بَيْنَ
الْبَحْرَيْنِ حَاجِزًا أَوَلَمْ مَعَ اللَّهُ يَكُنْ
أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ۝

أَمَّنْ يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ
الشُّوْبَ وَيَجْعَلُ لَكُمْ خُلْفَاءَ الْأَرْضِ
أَوَلَمْ مَعَ اللَّهُ قَلِيلًا مَا تَذَكَّرُونَ ۝

أَمَّنْ يَهْدِيكُمْ فِي ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ
وَمَنْ يُرْسِلُ الرِّيَّاحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ
رَحْمَتِهِ أَوَلَمْ مَعَ اللَّهُ تَعْلَى اللَّهُ عَمَّا
يُشْرِكُونَ ۝

(1) Daga wannan āyā ta 59 zuwa ƙarshen sūra, duka tambīhi ne ga abūbuwan faka na dmin Allah, wanda ya shāfi jikunamu, amma ba mu san yadda suke sukuwa a gare mu ba. Sa'an nan kuma da tambīhi ga abūbuwan gaibi da suke zuwa dōmin mu yī īmāni da su.

bata ga Allah daga barin abin da suke shirki da shi.

64. Kô wâne ne Yake fāra halita sa'an nan kuma ya mayar da ita, kuma Wâne ne Yake arzūta ku daga sama da kasa? Ashe, akwai wani abin bautāwa tāre da Allah? Ka ce, "Ku kāwo dalīlinku, idan kun kasance māsū gaskiya."

65. Ka ce, "Bābu wanda ya san gaibi a cikin sammai da kasa fāce Allah. Kuma bā su sansancēwar a yausha ne ake tāyar da su."

66. Ā'a, saninsu ya kai a cikin Lāhira. Ā'a, sunā cikin shakka daga gare ta. Ā'a, sū da gare ta makāfin zūci ne.

67. Kuma waɗanda suka kāfirta suka ce, "Shin, idan mun kasance turḥāya, mu da ubanninmu, shin, haḳīka, waɗanda ake fitarwa ne?"

68. "Lalle ne, haḳīka, an yi mana wa'adi ga wannan, mū da ubanninmu, daga gabānin haka. Wannan bā kōme ba ne fāce tātsūniyōyin farko."

69. Ka ce, "Ku yi tafiya a cikin kasa, sa'an nan ku dūba, yāya āḳībar māsū laifi take?"

70. Kuma kada ka yi baḳin ciki a kansu, kuma kada ka kasance a cikin kuncin rai daga abin da suke kullāwa na māḳirci.

71. Kuma sunā cēwa, "A yausha wannan wa'adi (zai auku), idan kun kasance māsū gaskiya?"

72. Ka ce, "Akwai fatan sāshen abin da kuke nēman gaggāwarsa, ya

أَمَّن يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَهُنَّ ذُرِّيَّتُكَ مِنَ
السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَإِلَهٌ مَّعَ اللَّهِ قُلْ هَاتُوا
بُرْهَانَكُمْ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٦٤﴾

قُلْ لَا يَعْلَمُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ الْغَيْبَ إِلَّا
اللَّهُ وَمَا يَشْعُرُونَ أَيَّانَ يُبْعَثُونَ ﴿٦٥﴾

بَلِ أَذْرَكَ عَلِمُهُمْ فِي الْآخِرَةِ بَلْ هُمْ فِي شَكٍّ
مِّنْهَا بَلْ هُمْ عَنْهَا عَصُونَ ﴿٦٦﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَإِذَا كُنَّا تُرَابًا
وَأَبْنَاؤُنَا إِنَّمَا الْمَحْرُجُونَ ﴿٦٧﴾

لَقَدْ وَعَدْنَاكَ هَذَا نَحْنُ وَآبَاؤُنَا مِن قَبْلُ إِن
هَذَا إِلَّا آسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿٦٨﴾

قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ
عَاقِبَةُ الْمُجْرِمِينَ ﴿٦٩﴾

وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَلَا تَكُن فِي ضَيْقٍ مِّمَّا
يَمْكُرُونَ ﴿٧٠﴾

وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٧١﴾

قُلْ عَسَى أَنْ يَكُونَ رَدِفٌ لِّكُم بَعْضُ الَّذِي

kasance yā kuturta⁽¹⁾ a gare ku.”

73. Kuma lalle ne Ubangijinka, haḳīka, Mai falala ne a kan mutāne, kuma amma mafi yawansu, bā su gōdēwa.

74. Kuma lalle Ubangijinka, haḳīka, Yanā sanin abin da ḳirāzansu suke bōyēwa, da abin da suke bayyanāwa.

75. Kuma hābu wata (mas'ala) mai bōyuwa, a cikin sama da ƙasa fāce tanā a cikin littāfi bayyananne.

76. Lalle ne wannan Alḳur'āni⁽²⁾ yanā gaya wa Banī Isrā'īla mafi yawan abin da sū suke sāba wa jūnansu a ciki.

77. Kuma lalle shi, haḳīka, shi-riya ce da rahama ga mūminai.

78. Lalle Ubangijinka Yanā yin hukunci a tsakāninsu da hukuncinSa, kuma Shi ne Mabuwayi, Masani.”

79. Sabōda haka, ka dōgara ga Allah, lalle ne, kai ne a kan gaskiya bayyananniya.

80. Lalle ne kai, bā ka jiyar da matattu, kuma bā ka sa kurāme su ji kiranka, idan sun jūya sunā māsū bāyar da bāya.

لَسْتَ تَعْلَمُونَ ﴿٧٣﴾

وَأَنَّ رَبَّكَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَٰكِنَّ

أَكْثَرَهُمْ لَا يَشْكُرُونَ ﴿٧٤﴾

وَأَنَّ رَبَّكَ لَيَعْلَمُ مَا تُكِنُّ صُدُورُهُمْ وَمَا

يُعْلِنُونَ ﴿٧٥﴾

وَمِمَّا مِنْ عَابِدِي فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِلَّا فِي

كِتَابٍ مُبِينٍ ﴿٧٦﴾

إِنَّ هَذِهِ أُمَّةُ أَنْ يَقْضَىٰ عَلَىٰ نَبِيِّ إِسْرَءِيلَ

أَكْثَرُ الَّذِي هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿٧٧﴾

وَأَنَّهُ أَهْدَىٰ وَرَحْمَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ ﴿٧٨﴾

إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي بَيْنَهُم بِحُكْمِهِ وَهُوَ

الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ ﴿٧٩﴾

فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّكَ عَلَى الْحَقِّ الْمُبِينِ ﴿٨٠﴾

إِنَّكَ لَا تَسْمِعُ الْمَوْتَىٰ وَلَا تَسْمِعُ الضُّمَّةَ الدُّعَاءَ

إِذَا أُولُوا مُذْرِبِينَ ﴿٨١﴾

(1) Kuturi, shi ne a bāyan wani ya hau dabba ya kuma aza wani a kanta daga bāya gare shi. Kinaya ce na cēwa abin yanā kusa gare su ƙwarai, kamar tsakānin ɗan kuturi da mahayin ɗabba.

(2) Idan wanna Alḳur'āni ya ƙunsa ilmin asīrat da yake iya gaya wa Banī Isrā'īla mafi yawan abin da sū da kansu, suke sābā wa jūna a kansu, tare da shahararsu da ilmi, da yawan Annahāwan da suka wuce a cikinsu, to, ga Lārahāwa jāhilai hiyāka ke nan. Bābu abin da ya wajaba a gare su, sai sallamawa ga abin da yake kiran zuwa gare shi. In abin da yake fada ba gaskiya ba ne, ɗa Banī Isrā'īla ne farkon māsū nūna ƙaryarsa. Amma ba su yi ba. Sabōda haka duka gaskiya ne. Sai kōwa ya hī shi ya tsīra.

81. Kuma kai ba ka zama mai shiryyar da dīmammu daga ɓata ba. Bā ka jiyarwa fāce wanda yake yin imāni da āyōyinMu. To, sū ne māsū sallamāwa (al'amari zuwa ga Allah).

82. Kuma idan magana ta auku a kansu, Munā fitar musu da wata dabba⁽¹⁾ daga ƙasa, tanā yi musu magana, cēwa "Lalle mutāne sun kasance game da āyōyinMu, bā su yin imānin yakīni."

83. Kuma a rānar da Muke tārā-wa daga kōwace al'umma, wata ƙungiya daga waɗanda suke ƙar-yata āyōyinMu, sai ga su anā kange su (ga kōra).

84. Har idan sun zo, (Allah) zai ce, "Ashe kun ƙaryata āyōyinNa, kuma ba ku kēwaye su da sani ba? To, mēne ne kuka kasance kunā aikatāwa?"

85. Kuma magana ta auku a kansu, sabōɗa zāluncin da suka yi. To, sū bā su da ta cēwa.

86. Shin, ba su gani ba, cēwa, lalle Mū, Mun sanya dare dōmin su natsu a cikinsa, kuma da yini mai sanya gani? Lalle a cikin wancan akwai āyōyi dōmin mutāne waɗan-da suka yi imāni.

وَمَا أَنْتَ بِهَادِي الْعُمَىٰ عَنْ صَلَاتِهِمْ ۖ إِنَّ
لَسَمِيعُ الْآلَامِنُ يَوْمَ يُنَادِيكَ أَهْلُ
مَسَامُوتٍ ﴿٥١﴾

﴿٥٢﴾ وَإِذَا وَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ أَخْرَجْنَا لَهُمْ دَابَّةً
مِّنَ الْأَرْضِ تُكَلِّمُهُمْ أَنَّ النَّاسَ كَانُوا
بِقَائِنَا لَا يوقِنُونَ ﴿٥٣﴾

وَيَوْمَ نَخْسِفُ مِنْ كُلِّ آمَةٍ فَوْجًا مِّنْهُمْ يَكْذِبُ
بِقَائِنَا أَهْلُ نَارٍ يُرْعَوُونَ ﴿٥٤﴾

حَتَّىٰ إِذَا جَاءَهُمْ قَالَ أَكَذَّبْتُم بِآيَاتِي ۖ وَلَمْ
تَحِيطُوا بِهَا عِلْمًا أَمَآذَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٥٥﴾

وَوَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ بِمَا ظَلَمُوا فَهُمْ لَا
يَنْطَلِقُونَ ﴿٥٦﴾

أَلَمْ يَرَوْا أَنَّا جَعَلْنَا آلَآدَ الْيَتَامَىٰ سُلُوفًا
وَأَلْتَهَارَ مُبْصِرَاتٍ ۚ فِي ذَلِكَ لَا يَكُن لِّلْقَوْمِ
يُؤْمِنُونَ ﴿٥٧﴾

(1) Wata dabba ce anā kiran ta Jassāsa, an ce 'yar rākumar Sālihu ce, a lōkacin da aka kashe uwarta, ta gudu, ta shiga cikin dūtse, dūtscen ya rufe da ita. Tanā fitōwa daga dūtscen Safa a Makka da hantsi. Bāyan fitōwarta, bābu sauran wa'azi. Mūmini ya tabbata mūmini, kāfiri kuma ya tabbata haka. Tanā riƙe da sandar Mūsā da Hātimin Sulaimān. Tana fitōwa a bāyan fitōwar rānā daga yamma. Allah ɗai Ya san gaskiyar yadda take.

87. Kuma da rānar⁽¹⁾ da ake bûsa a cikin ƙaho, sai wanda yake a cikin sammai da waɗanda suke a cikin ƙasa su firgita, fāce wanda Allah Ya so, kuma dukansu, su je Masa sunā ƙaskantattu.

88. Kuma kanā ganin duwātsu, kanā zaton su sandararru, alhāli kuwa sū sunā shūdēwa, shūdēwar girgije, bisa sanā'ar Allah Wanda Ya kyautata kōwane abu. Lalle Shi, Mai lābartāwa ne game da abin da kuke aikatāwa.

89. Wanda ya zo da kyakkawan aiki guda, to, yanā da mafi alhēri daga gare shi. Kuma sū daga wata firgita,⁽²⁾ a yinin nan, amintattu ne.

90. Kuma wanda ya zo da mugun aiki, to, an kife fuskōkinsu a cikin wuta. Ko zā a sāka muku fāce da abin da kuka kasance kūnā aikatāwa?

91. (Ka ce), "An umurce ni, in bauta wa Ubangijin wannan Gari⁽³⁾, Wanda ya mayar da shi Hurumi, kuma Yanā da dukan kōme. Kuma an umurce ni da in kasance daga māsu sallamāwa.

92. "Kuma inā karanta Al-ƙur'āni." To, wanda ya shiryu, yā shiryu ne dōmin kansa kawai.

وَيَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ فَتَخَرُّ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ
وَمَنْ فِي الْأَرْضِ إِلَّا مَنْ شَاءَ اللَّهُ وَكُلٌّ
أَتَوْهُ دَاخِرِينَ ﴿٨٧﴾

وَرَأَى الْجِبَالَ تَحْسَبُهَا جَاوِيدَةً وَهِيَ تَمْرُ مَرَّةٍ
السَّحَابِ صُغَعَ اللَّهُ الَّذِي اتَّقَى كُلَّ شَيْءٍ
إِنَّهُ رَحِيمٌ بِمَا تَفْعَلُونَ ﴿٨٨﴾

مَنْ جَاءَ بِالْخُسْفَةِ فَلَهُ خَيْرٌ مِنْهَا وَهُرَمَيْنِ فَزَجَّ
يَوْمَئِذٍ الْإِيمَانُ ﴿٨٩﴾

وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيْنَةِ فَكَلَبَتْ وَجُوهُهُمْ فِي النَّارِ
هَلْ يُحْزَنُونَ إِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٩٠﴾

إِنَّمَا أَمْرُهُ أَنْ تَعْبُدَ رَبَّ هَٰذِهِ الْبَلَدِ
الَّذِي حَرَّمَهَا وَلَهُ كُلُّ شَيْءٍ وَأَمْرُهُ أَنْ أَكُونَ
مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿٩١﴾

وَأَنْ أَتْلُوا الْقُرْآنَ فَمَنْ أَهْدَىٰ لِلْإِيمَانِ يَهْتَدِ

(1) Bāyan fitōwar dabba, kuma sai bûsar ƙaho na farko, sa'an nan na biyu sa'an nan Kiyāma.

(2) Firgita daga azāhar Lāhira, wannan firgita ba irin ta farko ba ce, wadda aka ambata a cikin āyā ta 87, dōmin wancan firgitar kwarjini ce a bāyan tāshi daga kaburbura

(3) Wannan Gari shi ne Makka. Sanya Makka hurumi ba a iya shiga cikinsa da yāki yanā a cikin asīrai na Allah. Shiryuwa da ɓata duka asīrai ne na Allah. Tsārin Al-ƙur'āni da abubuwan da ya ƙunsu duka asīran Allah ne

Kuma wanda ya ɓace, to, ka ce, “Ni daga māsu gargadi kawai nake.”

93. Kuma ka ce, “Gōdiya ta tabbata ga Allah. Zai nūna muku āyō-yinSa, har ku sansu.” Kuma Uban-gijinka bai zama Mai shagala daga barin abin da kuke aikatāwa ba.

إِنْفُسِهِ وَمَنْ ضَلَّ فَقُلْ إِنَّمَا أَنَا مِنَ الْمُنْذِرِينَ ﴿٩٣﴾

وَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ سَيُرِيكُمْ آيَاتِهِ فَتَعْرِفُونَهَا
وَمَا يَكُنْ بِكَ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٩٤﴾

SŪRATUL KAŞAŞ سُورَةُ الْقَصَصِ

Tanā karantar da nūna falalar hijira dōmin addini, kuma tanā kwadaitarwa ga yin hijira. Kada tsōron barin dūkiya da ɗiya, su kange mūmini daga yin hijira da addininsa zuwa ga wurin yardar Allah Wanda Yake Shi ne Mai kōme kuma Yanā riƙe da kōme Shi kaɗai. Kuma tanā hana rarraba jama'ar Musulmi.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. 'D. Š. M̃.

2. Waɗancan āyōyin Littāfi ne bayyananne.

3. Munā karantāwa a kanka, daga lābarin Mūsā da Fir'auna da gaskiya dōmin mutāne waɗanda suke yin īmāni.

4. Lalle ne Fir'auna ya ɗaukaka a cikin ƙasa, kuma ya sanya mutānenta ƙungiya-ƙungiya, yanā rau-nanar da wata jama'a daga gare su; yanā yanyanka ɗiyansu maza kuma yanā rāyar da mātan su. Lalle shi, ya kasance daga māsu ɓarna.

طسرة ﴿٩٥﴾

تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ ﴿٩٥﴾

نَسُوا عَلَيْكَ مِنْ نَبِيِّنَا مَوْسَىٰ وَفِرْعَوْنَ
بِالْحَقِّ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٩٦﴾

إِنَّا فِرْعَوْنَ عَلَا فِي الْأَرْضِ وَجَعَلْنَا
أَهْلَهُ أَشْيَعًا يَسْتَضِيعُ ظِلْفَهُ مِنْهُمْ
يُذَبِّحُ أَبْنَاءَهُمْ وَيَسْتَحْيِي نِسَاءَهُمْ إِنَّهُ كَانَ
مِنَ الْمُفْسِدِينَ ﴿٩٧﴾

5. Kuma Munā nufin Mu yi fala-la ga waƙanda aka raunana a cikin ƙasar, kuma Mu sanya su shugabanni, kuma Mu sanya su magāda.

6. Kuma Mu tabbatar da su a cikin ƙasar, kuma Mu nūna wa Fir'auna da Hāmāna da rundunōninsu abin da suka kasance sunā sauna daga gare su.

7. Kuma Muka yi wahayi zuwa ga uwar Mūsa, cēwa ki shāyar da shi, sai idan kin ji tsōro game da shi, to, ki jēfa shi a cikin kōgi, kuma kada ki ji tsōro, kuma kada ki yi baƙin ciki. Lalle ne Mū, Māsu mayar da shi ne zuwa gare ki, kuma Māsu sanya shi ne a cikin Manzanni

8. Sai mutānen Fir'auna suka tsince shi, dōmin ya kasance maƙiyi da baƙin ciki a gare su. Lalle ne Fir'auna da Hāmāna da rundunōninsu, sun kasance māsu aikin ganganci.

9. Kuma matar⁽¹⁾ Fir'auna ta ce, ("Ka bar shi yanā) sanyin ido a gare ni da gare ka! Kada ka kashe shi, akwai fatan ya amfane mu, kō mu riƙe shi dā," alhāli kuwa sū ba su sansance ba.

10. Kuma zuciya uwar Mūsā ta wāyi gari yōfintatta⁽²⁾. Lalle ne, haƙiƙa, ta yi kusa ta bayyanar da shi, bā dōmin Mun ɗaure zūciyarta

وَرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتُضِعُوا فِي الْأَرْضِ
وَنَجْعَلَهُمْ آيَةً وَيَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ ﴿٥﴾

وَنُصِصَكَهُمْ فِي الْأَرْضِ وَنُرِيَ فِرْعَوْنَ
وَهَامَانَ وَجُنُودَهُمَا مِنْهُمَا مَا كَانُوا
يَحْتَدِرُونَ ﴿٦﴾

وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ آلِ مُوسَىٰ أَنْ أَرْضِعِيهِ ۖ فَإِذَا
خِيفَ عَلَيْهِ فَأَلْقِيهِ فِي الْيَمِّ وَلَا تَخَافِ
وَلَا تَحْزَنْ ۚ إِنَّا رَأَيْنَاهُ إِلَيْنَا ۖ وَجَاعِلُوهُ مِنَ
الْمُرْسَلِينَ ﴿٧﴾

فَالْقَظَّةُ تَرَىٰ آلَ فِرْعَوْنَ يَكُوتُ لَهُمْ
عُدُوًّا وَحَرًّا ۚ إِنَّا فِرْعَوْنَ وَهَمَلْنَا
وَجُنُودَهُمَا كَانُوا خَاطِئِينَ ﴿٨﴾

وَقَالَتِ امْرَأَتُ فِرْعَوْنَ قُرْتُ عَيْنِي لِي
وَلَيْكَ لَا تَقْتُلُوهُ عَسَىٰ أَنْ يَنْفَعَنَا أَوْ
نَسْتَفِيدَ مِنْهُ وَلَدًا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٩﴾

وَأَصْبَحَ فُؤَادُ أُمِّ مُوسَىٰ فَتَرَىٰ أَن كَادَتْ
تَشْدِي بِهِ لَوْلَا أَن رَّبَّنَا عَلَيَّ قَلِيلًا

(1) Sunan mātār Fir'auna Ā'siya, tanā da zumunta da Mūsā. Ta ce ka yi masa sūna 'Mūshā', ma'anarsa an same shi tsakanin "mū" watau ruwa da "shā", watau itāce, sa'an nan ya zama Mūsā, Allah Yanā tsare mutum gaba ga maƙiyinsa.

(2) Zūciya yōfintatta, ita ce wadda bā ta da wani tunāni sabōda abin da ya shagaltar da ita na tunānin ɗanta a hannun maƙiyinsa.

ba, dōmin ta kasance daga mūminai.

11. Kuma ta ce wa 'yar'uwar-sa,⁽¹⁾ "Ki bī shi." Sabōda haka sai ta lēke shi daga gēfe, alhāli sū ba su sani ba.

12. Kuma Muka hana masa māsu shāyar da māma, a gabānin haka, sai ta ce, "Kō in nūna muku mutānen wani gida, su yi muku renonsa, alhāli kuwa su māsu nasiha ne a gare shi?"

13. Sai Muka mayar da shi zuwa ga uwarsa dōmin idanunta su yi sanyi, kuma bā zā ta yi bakin ciki ba, kuma dōmin ta san cēwa lalle wa'adin Allah gaskiya ne, amma kuma mafi yawansu ba su sani ba.

14. Kuma a lōkacin da ya kai karfinsa, kuma ya daidaita, Mun bā shi hukunci⁽²⁾ da ilmi, kuma kamar haka Muke sāka wa māsu kyautatāwa.

15. Kuma sai ya shiga garin a lōkacin da mutānen garin suka shagala, sai ya sāmu, a cikin garin, wadansu maza biyu sunā fada, wannan daga kungiyarsa, kuma dayan daga makiyansa, sai wannan da yake daga kungiyarsa ya nēmi āga-jinsa, sai Mūsā ya yi masa kulī, ya

لَتَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٥٨﴾

وَقَالَتْ لِأُخْتِهِ قُصِّيهِ قَبَضَتْ يَدَهُ عَنْ جُبِّ وَهْمٍ لَا تَبْصُرُونَ ﴿٥٩﴾

* وَحَرَّمْتَ عَلَيْهِ الْمَرَاجِعَ مِنْ قَبْلُ فَقَالَتْ هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَىٰ أَهْلِ بَيْتٍ يَكْفُلُونَهُ لَكُمْ وَهُمْ لَهُ نَصْحُونَ ﴿٦٠﴾

فَرَدَدْنَاهُ إِلَىٰ أُمِّهِ كَيْ تَقَرَّ عَيْنُهَا وَلَا تَحْزَنَ ۚ وَابْتَغَىٰ بَنًى وَوَعَدَ اللَّهُ حَقًّا وَوَعْدًا أَكْثَرُ لَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٦١﴾

وَلَمَّا بَلَغَ أَشُدَّهُ وَاسْتَوَىٰ ءَاتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا وَكَذَٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿٦٢﴾

وَدَخَلَ الْمَدِينَةَ عَلَىٰ حِينٍ غَفْلَةٍ مِّنْ أَهْلِهَا فَوَجَدَ فِيهَا رَجُلَيْنِ يَقْتَتِلَانِ هَٰذَا مِنْ شِيعَةِ إِدْرِيسَ وَهَٰذَا مِنْ عَدُوِّهِ فَاسْتَنَعَلَ الَّذِي مِنْ شِيعَتِهِ عَلَى الَّذِي مِنْ عَدُوِّهِ فَوَصَّاهُ يُوَاسَىٰ فَقَضَىٰ عَلَيْهِ قَالَ هَٰذَا مِنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ عَدُوٌّ

(1) Sūnan 'yar'uwar Mūsā Maryamu ko Kalsama ko Kalsumu, Sūnan uwarsu Yūhāniz diyar Hāmīd ḍan Lāwaya ḍan Yākūbu.

(2) Wannan ya nūna, cēwa Mūsā an bā shi Annabci a gabānin ya yi hijira zuwa Madyana. Kuma yanā kāra kāfafa wannan magana abin da ke cikin āyā ta 16 inda ya rōki Allah gāfara, Ya gāfarta masa, da āyā ta 17 wadda ta nūna ya san an yi masa gāfarar har yanā nēman tsari dōmin kada ya kōma yin haka a gaba, Annabāwa sunā wahami ga abin da bā wahayi ba, sa'an nan Allah Ya gyāra kuskuren, Ya tabbatar da gaskiya.

kashe shi. Ya ce, “Wannan aikin Shaidan ne, dōmin shi maḳiyi ne mai batarwa, bayyananne!”

16. Ya ce, “Ya Ubangijīna! Lalle na zālunci kaina, sai Ka yi mini gāfara.” Sai Ya gāfarta masa, dōmin Shī ne Mai yawan gāfara, Mai jin Kai.

17. Ya ce, “Yā Ubangijīna! Dōmin abin da Ka ni’imta shi a kaina, sabōda haka bā zan kasance mai taimako ga māsu laifi ba.”

18. Sai ya wāyi gari a cikin birnin yanā mai tsōro, yanā sauna. Sai ga wanda ya nēmi taimako daga gare shi a jiya, yanā nēman āgajinsa. Mūsā ya ce masa, “Lalle kai batacce ne, bayyananne.”

19. To, a lōkacin da Mūsā ya yi nufin ya damki wanda yake maḳiyi ne a gare su, (mai nēman āgajin) ya ce,⁽¹⁾ “Ya Mūsā! Shin, kanā nufin ka kashe ni ne kamar yadda ka kashe wani rai jiya? Ba ka son kōme fāce ka kasance mai tanḳwasawa⁽²⁾ a cikin kasa, kuma bā ka nufin ka kasance daga māsu kyautatāwa.”

20. Kuma wani mutum ya zo daga mafi nisan birnin yanā tafiya da gaggāwa, ya ce, “Ya Mūsā! Lalle mashāwarta sunā shāwara game da kai dōmin su kashe ka, sabōda haka ka fita. Lalle nī, mai nashiha ne a gare ka.”

(1) Ya faɗi haka zaton Mūsā zai kashe shi ne sabōda gargadin da ya gabatar a gare shi. Maganar ta nūna Mūsā ya shahara da son gyāran abūbuwa dōmin islāhi, haka ne ga al’adar mutāne wanda ya tāshi yanā gyāra sai sun tuhumce shi da nēman girma.

(2) Tanḳwasa ke sanya mutāne su yi abin da hā su son yi. Kyautatāwar islāhi hā ta sāmuwa sai da tanḳwasāwa dōmin gālībi mutāne sun fi son barna a kan kyautatāwa tāre da saninsu ga cēwar kyautatāwar ita ce daidai.

مُضِلُّ مُيِّنٌ ﴿١٦﴾

قَالَ رَبِّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي فَغَفَرْتَهُ
إِنَّهُ هُوَ الْعُفُورُ الرَّحِيمُ ﴿١٧﴾

قَالَ رَبِّ إِنَّمَا أَنْعَمْتَ عَلَيَّ فَلَنْ أَكُونَ ظَاهِرًا
لِلْمُجْرِمِينَ ﴿١٨﴾

فَأَصْبَحَ فِي الْمَدِينَةِ خَائِفًا يَتَرَقَّبُ فَإِذَا الَّذِي
أَسْتَصْرِهُ بِالْأَمْسِ يَسْتَصْرِحُهُ قَالَ لَهُ مُوسَى
إِنَّكَ لَعَوِيُّ مُيِّنٌ ﴿١٩﴾

فَلَمَّا أَنْ أَرَادَ أَنْ يَنْطَلِقَ بِالَّذِي هُوَ عِدُّ لَهَا
قَالَ يَمْوَسَّى أَنُرِيدُ أَنْ نَعْتَلِيْ كَمَا فَعَلْتَ
نَفْسًا بِالْأَمْسِ إِنْ تُرِيدُ إِلَّا أَنْ تَكُونَ جَبَّارًا
فِي الْأَرْضِ وَمَا نُرِيدُ أَنْ نَكُونَ مِنَ الْمُصْلِحِينَ ﴿٢٠﴾

وَجَاءَ رَجُلٌ مِنْ أَقْصَا الْمَدِينَةِ يَسْعَى قَالَ
يَمْوَسَّى إِنَّ الْمَلَأَ يَأْتَمِرُونَ بِكَ لِيُقْتَلُوكَ
فَأَخْرَجَ إِلَى لَكَ مِنَ النَّاصِحِينَ ﴿٢١﴾

21. Sai ya fita daga gare ta,⁽¹⁾ yanā mai jin tsōro yanā sauna. Ya ce, “Ya Ubangijina! Kā tsērar da ni daga mutāne azzālumai.”

22. Kuma a lōkacin da ya fuskanci wajen Madyana, ya ce, “Inā fatan Ubangijina Ya shiryar da ni a kan madaidaiciyar hanya.”

23. Kuma a lōkacin da ya isa mashāyar Madyana, ya sāmi wata jam'ar mutāne sunā shāyarwa, kuma a bāyansu ya sāmi waɗansu mātā biyu sunā kōrar (tumākinsu). Ya ce, “Mēne ne sha'aninku?” Suka ce, “Bā zā mu iya shāyārwa ba sai makiyāya sun fita, kuma ubanmu tsōho ne⁽²⁾ mai daraja.”

24. Sai ya shāyar musu, sa'an nan kuma ya jūya zuwa ga inuwa, sa'an nan ya ce, “Yā Ubangijina! Lalle ne, ga abin da Ka saukar zuwa gare ni na alhēri ni mai bukāta ne.”

25. Sai ɗayansu ta je masa, tanā tafiya a kan jin kunya, ta ce, “Ubāna yanā kiran ka, dōmin ya sāka maka ijārar abin da ka shāyar sabōda mu.” To, a lōkacin da ya je masa, ya gaya masa lābārinsa, ya ce, “Kada ka ji tsōro, kā tsira daga mutāne azzālumai.”

26. Dayarsu ta ce, “Yā Bāba! Ka bā shi aikin ijāra, lalle ne mafi

وَجَدَهَا بِهَا يُبَاقِرُ فَذَكَرَ رَبَّهَا فَخَرَجَ مِنْهَا خَائِفًا يَتَرَقَّبُ قَالَ رَبِّ نَجِّنِي مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٢١﴾

وَلَمَّا تَوَجَّهَ تَلَقَّاهُ مَدْيَنَ قَالَ عَسَى رَبِّي أَنْ يَهْدِيَنِي سَوَاءَ السَّبِيلِ ﴿٢٢﴾

وَلَمَّا وَرَدَ مَاءَ مَدْيَنَ وَجَدَ عَلَيْهِ أُمَّةٌ مِنَ النَّاسِ يَسْقُونَ وَوَجَدَ مِنْ دُونِهِمْ امْرَأَتَيْنِ تَذُودَانِ قَالَ مَا خَطْبُكُمَا قَالَتَا لَا نَسْقِي حَتَّى يُصْدِرَ الرِّعَاءَ وَأُوتُوا شَيْخًا كَبِيرًا ﴿٢٣﴾

فَسَقَى لَهُمَا ثُمَّ تَوَلَّى إِلَى الظِّلِّ فَقَالَ رَبِّ إِنِّي لِمَا أَنْزَلْتَ إِلَيَّ مِنْ خَيْرٍ فَقِيرٌ ﴿٢٤﴾

فَجَاءَتْهُ إِحْدَاهُمَا تَمْشِي عَلَى اسْتِحْيَاءٍ قَالَتْ إِنَّ أَبِي يَدْعُوكَ لِيَجْزِيَكَ أَجْرَ مَا سَقَيْتَ لَنَا فَلَمَّا جَاءَهُ وَقَصَّ عَلَيْهِ الْقَصَصَ قَالَ لَا تَخَفْ نَجَوْتَ مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٢٥﴾

قَالَتْ إِحْدَاهُمَا يَأْبَى اسْتَجِرْهُ إِنْ خَيْرَ

(1) Ya fita daga alkaryar.

(2) Sabōda girma bā ya zuwa ya shayar da tumakinsa, sai ya sanya mu, mu 'ya'yan sa, kō da muke mātā. Wannan ya nuna mace tanā yin aikin maza sabōda larura. Kuma sabōda darajar ubansu ba su shiga a cikin makiyāya ba dōmin tsaron mutuncinsu, don haka ake son asali mai kyau. Nisanarsu daga maza nau'in kauracewa ne na shari'a.

alhêrin wanda ka bai wa aikin ijāra shi ne mai kārfi⁽¹⁾ amintacce.”

27. Ya ce, “Lalle ne inā nufin in aurar da kai dayan 'yā'yāna biyu, waɗannan, a kan ka yi mini aikin ijāra shēkara takwas, to, idan ka cika gōma, to, daga gare ka yake. Ba ni so in tsananta maka, zā ka sāme ni, in Allah Yā so, daga sā-lihai.”

28. Ya ce, “Wannan yanā a tsakanina da tsakāninka, kōwane dayan adadin biyun na kāre, to, bābu wani zālunci a kaina. Kuma Allah ne Wakili ga abin da muke fada.”

29. To, a lokacin da Mūsā ya kāre adadin kuma yanā tafiya da iyālinsa, sai ya tsinkāyi wata wuta daga gēfen dūtse ('Dūr). Ya ce wa iyālinsa, “Ku dākata, lalle ne ni, nā tsinkāyi wata wuta, tsammānīna ni, mai zo muku ne daga gare ta da wani lābāri, kō kuwa da guntun makāmashi daga wutar don kō ku ji dīmi.”

30. To, a lōkacin da ya jē wurinta (wutar) aka kira shi, daga gēfen rāfin na dāma, a cikin wurin nan mai albarka, daga itāciyar (cēwa) “Ya Mūsā! Lalle Nī ne Allah, Ubangijin halittu.

31. “Kuma ka jēfa sandarka.” To, a lōkacin da ya gan ta, tanā girgiza kamar karamar macijiya, ya jūya yanā mai bāyar da bāya, bai kōma ba. “Ya Mūsā! Ka fuskanto,

مِنْ أَسْتَجَرْتَ الْقَوِيُّ الْأَمِينُ ﴿٢٧﴾

قَالَ إِنِّي أُرِيدُ أَنْ أَمْلِكَ بِكَ بِحَدِيثِ ابْنِي هَتَيْنِ عَلَى أَنْ تَأْجُرَنِي ثَمْلِي حَجَجْتُ فَإِنْ أَتَمَمْتُ عَشْرًا فَمِنْ عِنْدِكَ وَمَا أُرِيدُ أَنْ أَمْلِكَ عَلَيْكَ سَتَجِدُنِي

إِنْ شَاءَ اللَّهُ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٢٨﴾

قَالَ ذَلِكَ بَشِي وَبَيْتَكَ أَيْمًا الْأَجَلَيْنِ قَضَيْتُ فَلَا عُدْوَةَ عَلَيَّ وَاللَّهُ عَلَى مَا نَقُولُ وَكِيلٌ ﴿٢٩﴾

* فَلَمَّا قَضَىٰ مُوسَى الْأَجَلَ وَسَارَ بِأَهْلِيهِ النَّاسِ مِنْ جَانِبِ الطُّورِ نَارًا قَالَ لِأَهْلِهِ امْكُثُوا إِنِّي آنَسْتُ نَارًا أَعْلَىٰ أَيْبِكُمْ مِنْهَا يَخَبِرُ أَوْجَدُّوهُ مِنَ النَّارِ لَعَلَّكُمْ تَصْطَلُونَ ﴿٣٠﴾

فَلَمَّا أَتَاهَا نُودِيَ مِنْ شَاطِئِ الْوَادِ الْأَيْمَنِ فِي الْبُقْعَةِ الْمُبْرَكَةِ مِنَ الشَّجَرَةِ أَنْ يَمْوَسَىٰ إِنِّي أَنَا اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٣١﴾

وَأَنْ أَلِيَّ عَصَاكَ فَلَمَّا رَآَهَا تَهْتَزُّ كَأَنَّهَا جَانٌّ وَلَّى مُدْبِرًا وَلَّى يُعِيقُ بِمُوسَىٰ

(1) Watau tanā ishāra ga ubanta da cēwa Mūsā ya tāra siffōfin nan biyu na kārfi da amāna dōmin abin da ta jarraba daga gare shi kāfin ya iso ga ubanta.

kuma kada ka ji tsōro, lalle ne kanā daga waɗanda ke amintattu.

32. “Ka shigar da hannunka a cikin wuyan rigarka, ya fita fari, ba da wata cūta ba, kuma ka haɗa hannuwanka ga kāfaɗunka, dōmin tsōro (ya gushe daga gare ka). To, waɗannan abūbuwa dalilai biyu ne daga Ubangijinka zuwa ga Fir’auna da ‘yan Majalisarsa. Lalle sun kasance mutāne ne fāsikai.”

33. Ya ce, “Yā Ubangijīna! Lalle nā kashe wani rai daga gare su, dōmin haka inā tsōron kada su kashe ni.

34. “Kuma ɗan’uwana Hārūna shi ne mafi fasāha daga gare ni, ga harshe, sabōɗa haka Ka aika shi tāre da ni, yanā mai taimako, yanā gaskata ni, lalle ne inā tsōron su kāryata ni.”

35. Ya ce, “Zā Mu karfafa damtsenka game da ɗan’uwanka, kuma Mu sanya muku wani dalili, sabōɗa haka bā zā su sādu zuwa gare ku ba, tāre da āyōyinMu, kū da waɗanda suka bi ku ne marinjāya.”

36. To, a lōkacin da Mūsā ya jē musu da āyōyinMu bayyanannu, suka ce, “Wannan bā kōme ba, sai sihiri, wanda aka kāga, kuma ba mu ji wannan ba daga wajen ubaninmu na farko.”

37. Kuma Mūsā ya ce, “Ubangi-jīna ne Mafi sanin wanda ya zo da shiriya daga gare Shi, da wanda ākibar gida take kasancēwa a gare shi. Lalle ne māsu zālunci bā su cin nasara.”

أَقْبَلَ وَلَا تَخَفْ إِنَّكَ مِنَ الْآمِنِينَ ﴿٣٢﴾

أَسْأَلُكَ بِذَلِكَ فِي جَيْبِكَ تَخْرُجُ بَيْضَةً
مِنْ غَيْرِ سُوءٍ وَأَضْمُكَ إِلَيْكَ جَنَاحَكَ مِنْ
الرَّهْبِ فَذَلِكَ بَرَهْنَانِ مِنْ رَبِّكَ إِلَى
فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ إِنَّهُمْ كَانُوا اقْوَمًا
فَلَيَقْبِضَنَّ ﴿٣٣﴾

قَالَ رَبِّ إِنِّي قَتَلْتُ مِنْهُمْ نَفْسًا فَأَخَافُ أَنْ
يَقْتُلُونِ ﴿٣٤﴾

وَأَخِي هَارُونُ هُوَ أَفْصَحُ مِنِّي لِسًا فَأَرْسَلْهُ
مَعِيَ رِدْءًا يُصَدِّقُنِي إِنِّي أَخَافُ أَنْ
يَكِيدُونِ ﴿٣٥﴾

قَالَ سَنَشُدُّ عَضُدَكَ بِأَخِيكَ وََجَعَلُ
لَكُمَا سُلْطَانًا فَلَا يَصِلُونَ إِلَيْكُمَا بِآيَاتِنَا
أَنشَأُوا مِنْ أَتْبَعُكُمَا الثَّالِثُونَ ﴿٣٦﴾

فَلَمَّا جَاءَهُمْ مُوسَى بِآيَاتِنَا يَتَذَكَّرُ أَلَمْ يَأْمُرْ
هَذَا بِالْآسِخْرِ مَقَرِّي وَمَا لِي بَعَثْتُ فِي هَذَا
قُتُلًا أُولَئِكَ ﴿٣٧﴾

وَقَالَ مُوسَى رَبِّ انْصَبْ عَلَيَّ مِنَ جَهَنَّمَ
مِنْ عَذَابِهِ وَمَنْ تَكُونُ لَهُ عَاقِبَةُ الَّذِينَ
إِنَّهُمْ لَا يُفْلِحُونَ ﴿٣٨﴾

38. Kuma Fir'auna ya ce, "Yā ku mashāwarta! Ban san kunā da wani abin bautāwa baicina ba, sabōda haka ka hūra mini wuta, ya Hāmānu! a kan lāka⁽¹⁾ (dōmin a yi tūbali), sa'an nan ka sanya mini bēne, tsammānina zan ninḵāya zuwa ga Ubangijin Mūsā, kuma lalle ne ni, haḵīka, inā zaton sa daga maḵaryata."

39. Kuma ya kangare, shi da rundunōninsa a cikin ƙasa, bā da haḵḵi ba, kuma suka zaci cēwa sū, bā zā a mayar da su zuwa gare Mu ba.

40. Sai Muka kāma shi, shi da rundunōninsa, sai Muka jēfa su a cikin kōgi. Sai ka dūbi yadda āḵibar azzālumai ta kasance.

41. Kuma Muka sanya su shūga-banni, sunā kira zuwa ga wuta, kuma a Rānar Kiyāma bā zā a taimake su ba.

42. Kuma Muka biyar musu da la'ana a cikin wannan dūniya kuma a Rānar Kiyāma sunā daga wadanda aka mūnana halittarsu.

43. Kuma lalle ne, haḵīka, Mun bai wa Mūsā Littāfi daga bāyan Mun halakar da ƙarnōnin farko, dōmin su zama abūbuwan kula ga mutāne, da shiriya da rahama, tsammāninsu sunā tunāwa.

وَقَالَ فِرْعَوْنُ إِنِّي لَأَظُنُّكَ مِنَ الْكَاذِبِينَ
لَكُم مِّنْ إِلَهِ غَيْرِي فَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسْتَعْجِلُونَ
عَلَى الظِّلِّينَ فَاجْعَلْ لِّي صَرْحًا لَّعَلِّي أَطَّلِعُ
إِلَى إِلَهِ مُوسَى وَإِنِّي لَأَظُنُّهُ مِنَ
الْكَاذِبِينَ ﴿٣٨﴾

وَأَسْتَعْجِلُ بِرَهْوَ حُجُودِهِ فِي الْأَرْضِ
يَغْتَبِرَ الْحَقُّ وَظَلُّوا أَنَّهُم إِلَهِتَا لَا
يُرْجَعُونَ ﴿٣٩﴾

فَأَخَذَتْهُ وَجُودُهُ فَتَذَكَّهُمْ فِي الْيَمِّ فَأَنظَرَ
كَيْفَ كَانَ عَقِيبَةُ الظَّالِمِينَ ﴿٤٠﴾

وَجَعَلْنَاهُمْ آيَةً يَدْعُونَ إِلَى التَّارِ
وَيَقُولُ الْفَيْسَمَةُ لَا بُدَّصُرُونَ ﴿٤١﴾

وَأَتَّبَعْنَاهُمْ فِي هَٰذِهِ الدُّنْيَا لَعْنَةً وَيَقُولُ
الْفَيْسَمَةُ هُمْ مِنَ الْمَقْجُوجِينَ ﴿٤٢﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ مِن بَعْدِ
مَا أَهْلَكْنَا الْقُرُونَ الْأُولَىٰ بِصَٰيِرٍ لِلنَّاسِ
وَهُدًى وَرَحْمَةً لَّعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٤٣﴾

(1) Fir'auna ya fāra yin gasasshen tūbali da ake cēwa ājurru, aka gina masa dōgon bēne, ya hau samansa, ya harba kibiya ta tafi sama, ta kōmo da jini. Sai ya ce, "yā kashe Ubangijin Mūsā." Bayan haka sai bēnen ya karye guntu uku, guntu daya ya fāda wa sōjansa, da yawa daga cikinsu suka mutu, guntu daya kuma ya fāda a cikin ruwa, sauran guntu daya ya fāda wa magina, suka mutu. Kuma cēwar Fir'auna, "Lalle ne ni, inā zaton Mūsā daga maḵaryata," ya nūna girman kansa kawai ne ya hana shi imāni, ba rashin gānēwa ba, sai dai kuma sun ga ƙarnar bābu Tāshin Kiyāma.

44. Kuma ba ka kasance ba ga gēfen rāfi na yamma a lōkacin da Muka hukunta al'amari zuwa ga Mūsā, kuma ba ka kasance daga halartattu ba.

45. Kuma amma Mū, Mun kāga halittāwar wasu karnōni har lōkacin rāyuwa suka yi tsawo a kansu. Kuma ba ka kasance mazauni ba a cikin mutānen Madyana, kanā karanta musu āyōyinMu, amma Mū, Mun kasance māsū aikāwa (da kai game⁽¹⁾ da waɗancan lābārai).

46. Kuma ba ka kasance ga gēfen dūtse ba a lōkacin da Muka yi kira, kuma amma dōmin rahama daga Ubangijinka, dōmin ka yi gargadi ga mutāne waɗanda suke wani mai gargadi a gabāninka bai je musu ba, tsammāninsu sunā tunāwa.

47. Kuma bā dōmin wata masīfa ta sāme su ba sabōda abin da hannayensu suka gabatar, su ce, “Yā Ubangijinmu! Don me ba Ka aiko wani Manzo zuwa gare mu ba, har mu dinga bin āyōyinKa, kuma mu kasance daga mūminai?”

48. Sa'an nan a lōkacin da gas-kiya ta jē musu daga wurinMu, suka ce, “Don me ba a bā shi kamar abin da aka bai wa Mūsā ba?” Shin, kuma ba su kāfirta ba da abin da aka bai wa Mūsā a gabānin (wan-nan)? Suka ce, “Sihirōri biyu ne

وَمَا كُنْتَ بِجَانِبِ الْغَرْبِيِّ إِذْ قَضَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ
الْأَمْرَ وَمَا كُنْتَ مِنَ الشَّاهِدِينَ ﴿٤٤﴾

وَلَكِنَّا أَنشَأْنَا قُرُونًا فَتَطَاوَلَ عَلَيْهِمُ
الْعُمُرُ وَمَا كُنْتَ ثَالِثًا فِي أَهْلِ مَدْيَنَ
تَتْلُو عَلَيْهِمْ ءَايَاتِنَا وَلَكِنَّا كُنَّا
مُرْسِلِينَ ﴿٤٥﴾

وَمَا كُنْتَ بِجَانِبِ الطُّورِ إِذْ نَادَيْنَا
وَلَكِن رَّحْمَةً مِنَّا لِيَسْذَرَّ قَوْمًا
مَا أَنَّهُمْ مِنْ نَذِيرٍ مِنْ قَبْلِكَ لَعَلَّهُمْ
يَتَذَكَّرُونَ ﴿٤٦﴾

وَلَوْلَا أَن تُصِيبَهُمُ مُصِيبَةٌ يَمَاقِدَتْ
أَيْدِيهِمْ فَيَقُولُوا رَبَّنَا لَوْلَا أَرْسَلْتَ إِلَيْنَا
رَسُولًا فَتَتْلِيَ ءَايَاتِنَا وَمَا كُنَّا مِنَ
الْمُؤْمِنِينَ ﴿٤٧﴾

فَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا لَوْلَا
أُوتِيَ مِثْلَ مَا أُوتِيَ مُوسَىٰ أَوْ لَمَّا
يَكْفُرُوا بِمَا أُوتِيَ مُوسَىٰ مِنْ قَبْلُ قَالُوا

(1) Sanin waɗannan abūbuwa duka ga Um̄miyyi a wuri mai nīsa daga wurin da abin ya auku a ciki, da kuma nīsa daga waɗanda abin ya fi shāfuwa, ya nūna gaskiyar abin da kake da'awa. Kuma yanā natsar da zūciyarka da zūciyar waɗanda suka yi īmāni, kuma suka yi hijira tāre da ku, cewa sunā cikin tsaron Allah.

suka taimaki jūna,” kuma suka ce, “Lalle ne mū, māsu kāfirta ne ga dukansu?”

49. Ka ce, “To, ku zo da wani littāfi daga wurin Allah, wanda yake shi ne mafi shiryarwa daga gare su, in bī shi, idan kun kasance māsu gaskiya.”

50. To, idan ba su karɓa maka ba, to, sai ka sani sunā bin son zuciyarsu ne kawai, kuma wāne ne mafi ɓata daga wanda ya bi son zuciyarsa, bā tāre da wata shiriya daga Allah ba? Lalle ne, Allah bā ya shirya da mutāne azzālumai.

51. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun sādar⁽¹⁾ da magana sabōda su, tsammāninsu, sunā tunāni.

52. Waɗanda Muka bā su littāfi daga gabāninsa (Alkur’āni), su māsu imāni ne da shi.⁽²⁾

53. Kuma idan anā karanta shi a kansu, sai su ce, “Mun yi imāni da shi, lalle shi ne gaskiya daga Ubangijinmu. Lalle mū, mun kasance a gabāninsa māsu salla-māwa.”

54. Waɗancan anā bā su lādarsu sau biyu, sabōda haḳurin da suka yi, kuma da kyautatāwa sunā tunkudewar mūnanāwa, kuma daga abin da Muka arzūta su sunā ciyarwa.

سِحْرَانِ تَظَاهَرَا وَقَالُوا إِنَّا بِكَ لَكِرُوفٌ ﴿٤٩﴾

قُلْ فَأَنُؤَيِّكُم مِّنْ عِندِ اللَّهِ هُوَ أَهْدَىٰ
مِنْهُمَا أَتَبَعُهُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٥٠﴾

فَإِنْ لَّمْ يَنْتَهِبُوا لَكَ فَاعْلَمْ أَنَّهُمْ
يَتَّبِعُونَ أَهْوَاءَهُمْ وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّنِ اتَّبَعَ
هُوَ لَهُ يُعْزِرُ هُدًى مِّنَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ
لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٥١﴾

* وَلَقَدْ وَصَّلْنَا لَهُمُ الْقَوْلَ لَعَلَّهُمْ
يَتَذَكَّرُونَ ﴿٥٢﴾

الَّذِينَ آمَنُوا هُمُ الْكَاتِبِينَ مِنْ قَبْلِهِ هُمْ بِهِ
يُؤْمِنُونَ ﴿٥٣﴾

وَإِذَا رَأَوْا تِلْكَ الْوَاةَ أَمَّنَّا بِهَا إِنَّهُ لَمُحَمَّدٌ
مِّنْ رَبِّنَا إِنَّا كُنَّا مِنْ قَبْلِهِ مُسْلِمِينَ ﴿٥٤﴾

أُولَٰئِكَ يَرْجُونَ أَجْرَهُمْ مَّرَّتَيْنِ بِمَا صَبَرُوا
وَيَذَرُونَ بِالْحَسَنَةِ السَّيِّئَةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ
يُسْتَفْتُونَ ﴿٥٥﴾

(1) Attaura da Alkur’āni. Ayyukan Annabawa sāshensu sun sādu da sāshe.

(2) Mun sādar da ilmin Taurata da ilmin Alkur’āni, kowāne ya gaskata wani, ko kuwa Mun sādar da maganar Alkur’āni, wata ta bi wata, bābu bambanci ga fasāha da abūhuwan ban māmaki a cikinsu.

55. Kuma idan sun ji yāsassar magana sukan kau da kai daga barinta, kuma sukan ce, “Ayyukanmu sunā a gare mu, kuma ayyukanku sunā a gare ku, aminci ya tabbata a kanmu, bā mu nēman jāhilai (da husūma).”⁽¹⁾

56. Lalle ne kai bā ka shiryar⁽²⁾ da wanda ka so, amma kuma Allah Yanā shiryar da wanda Yake so, kuma Shi ne Mafī sani daga māsu shiryuwa.

57. Kuma suka ce, “Idan mun bi shiriya tāre da kai anā fizge mu⁽³⁾ daga Kaşarmu.” Shin, ba Mu tabbatar musu da mallakar Hurumi ba, ya zama amintacce, anā jāwōwa zuwa gare shi, ‘ya’yan itācen kōwane iri, bisa ga arzūtāwa daga gare Mu? Amma kuma mafi yawansu ba su sani ba.

58. Kuma da yawa Muka halakar da wata alKarya wadda ta yi butulci ga rāyuwarta. To, wadancan gidājensu ne, ba a zaune su ba, a bāyansu, fāce kaḍan. Kuma mun kasance Mū ne Magāda.

وَإِذْ أَسْمِعُوا لِلْغَوَّاعِرِ صَوَاعِثَهُ وَقَالُوا إِنَّا
أَعْمَلْنَا وَأَلْزَمْنَاكُمْ سَلَامًا عَلَيْهِمْ
لَا تَنْتَفِي الْجَاهِلِينَ ﴿٥٥﴾

إِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ
يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ أَعْلَمُ
بِالْمُهْتَدِينَ ﴿٥٦﴾

وَقَالُوا إِن تَسْمِعِ الْهُدَى مَعَكَ تَحْطَفُ
مِنْ أَرْضِنَا أَوْ لَمْ تُنْكِرْ لَهَا حَرَمًا إِمَّا
يُحِبُّ إِلَى تَمَرْتِ كُلِّ شَيْءٍ وَرِثَانًا
وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٥٧﴾

وَكَمْ أَهْلَكْنَا مِنْ قَرْيَةٍ بَطَرَتْ مَعِيشَتَهَا
فَبَلَكَ مَسَرُّهُمْ لَمْ تُنْكِرْ مِنْ بَعْدِهِمْ
إِلَّا قَلِيلًا وَكُنَّا عَنِ الْآلِثِينَ ﴿٥٨﴾

(1) Waḍanda aka bai wa littāfi a gabānin Alkur’āni, sū ne Yahūdu da Nasāra, waḍansu daga cikin Malamansu sun musulunta, kamar Abdullahi bn Salāmi daga Yahūdu, da Nasāran Najrāna daga Nasāra, sun musulunta. Idan ba’alī ya musulunta sai a ce dukansu ke nan sun musulunta, sai wanda ya yi girman kai ya kī gaskiya. Bā zā a kula da shi ba.

(2) Annabi, tsīra da aminci su tabbata a gare shi, ya kasance yanā son mutānensa Kuraishāwa su shiryu har dai Amminsa Abu Talīb, sai Allah Ya gaya masa cēwa shiriya ga hannunSa take, Shi kaḍai, kuma sai wanda Ya so, shi ne zai shiryu, amma kuma akwai daga cikin dalīlai bayyanannu maganar hijira kamar yadda āyar da ke tafe ta bayyana.

(3) Wanda ya makkana musu Hurumi ya zama amintacce, yanā iya tsare bāwanSa kuma Ya bā shi arzīki a kō’ina yake a cikin Kaşā, sabōda haka tsōron fita daga Hurumi da tsōron wuyar abinci a wurin haKupci, bā zai hana mūmini ya yi hijira da addininsa ba zuwa wurin yardar Allah.

59. Kuma Ubangijinka bai kasance Mai halaka alƙaryu ba, sai Ya aika a cikin hedkwatarsu da wani Manzo yanā karanta āyōyinMu a kansu. Kuma ba Mu kasance Māsu halaka alƙaryu ba, fāce mutānensu sun kasance māsu zālunci.

60. Kuma abin da aka bā su daga kōme, to, jin dādīn rāyuwar dūniya ne da kawarta. Kuma abin da ke wurin Allah, shī ne maƙi alhēri, kuma maƙi wanzuwa. Shin bā ku hankalta?

61. Shin fa, wanda Muka yi wa wa'adi, wa'adi mai kyau, sa'an nan shī mai haɗuwa da shi ne, yanā zama kamar wanda Muka jiyar da shi ɗan dādī, dādīn rāyuwar dūniya, sa'an nan shi a Rānar Kiyāma yanā daga māsu shiga wuta?

62. Kuma rānar da (Allah) Yake kiran su, sa'an nan Ya ce, "Inā abōkan tārayyaTa, waɗanda kuka kasance kunā riyāwa?"

63. Waɗanda magana ta wajaba a kansu, su ce, "Yā Ubangijinmu! Waɗannan sū ne waɗanda muka halakar, mun halakar da su kamar yadda muka halaka. Mun barranta zuwa gare Ka, ba su kasance mū suke bautā wa ba."

64. Kuma a ce, ku kirāwo abōkan tārayyar ɗīnku, sai su kira su, sai ba su amsa ba, kuma su ga azābar. Dā dai lalle su sun kasance sunā shiryuwa⁽¹⁾!

وَمَا كَانَتْ رَبُّكَ مُهْلِكَ الْفَرَىٰ حَتَّىٰ يَتَّبِعَ
فِي أَمْتِهَاسُؤْلًا يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِنَا وَمَا
كُنَّا مُهْلِكِي الْفَرَىٰ إِلَّا وَأَهْلُهَا
ظَالِمُونَ ﴿٥٩﴾

وَمَا أَوْتِشْعُرْ مِنْ شَيْءٍ قَمْتَعِ الْحَيَوةِ الدُّنْيَا
وَرِيسَتَهَا وَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ وَأَبْقَىٰ
أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٦٠﴾

أَلَمْ نَعِدْكَ وَعَدًّا حَسَنًا أَفَهُوَ لَقِيْوْكَ
مَمْتَعُهُ مَمْتَعِ الْحَيَوةِ الدُّنْيَا ثُمَّ هُوَ يَوْمَ الْقِيَمَةِ
مِنَ الْمُخْصَرِّينَ ﴿٦١﴾

وَيَوْمَ يَسْأَلُهُمْ قِيْطُولُ اَيْنَ شُرَكَائِي
الَّذِيْنَ كُنتُمْ تَزْعُمُونَ ﴿٦٢﴾

قَالَ الَّذِيْنَ حَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ رَبَّنَا هَؤُلَاءِ
الَّذِيْنَ اَعْتَوَيْنَا اَعْوَيْنَا هُمْ كَمَا عَوَيْنَا
ثَبِّرْنَا اِلَيْكَ مَا كَانُوْا اِلَّا نَايِبُوْنَ ﴿٦٣﴾

وَقِيلَ ادْعُوا شُرَكَاءَكُمْ فَدَعَوْهُمُ فَلَمْ
يَسْتَجِيبُوْا لَهُمْ وَرَأَوْا الْعَذَابَ لَوْ اَنَّهُمْ
كَانُوْا يَنْهَدُوْنَ ﴿٦٤﴾

(1) An shāfc jawābi. Kadārawarsa ita ce "Dā sun kasance sunā shiryuwa a dūniya, dā ba su gan ta ba a Lāhira."

65. Kuma rānar da Yake kiran su, sa'an nan Ya ce, "Mēne ne kuka karɓa wa Manzanni?"

66. Sai lābāru su baƙe musu a rānar nan, sa'an nan bā zā su tam-bayi jūnansu ba.

67. To, amma wanda ya tūba, kuma ya yi īmāni, ya aikata aiki na kwarai, to, akwai fatan su kasance daga māsu cin nasara.

68. Kuma Ubangijinka Yanā ha-litta abin da Yake so kuma Yake zābi. Zābi bai kasance a gare su ba. Tsarki ya tabbata ga Allah, kuma (Allah) Ya daukaka daga barin abin da suke yi na shirka.

69. Kuma Ubangijinka Yanā sa-nin abin da zukātansu ke ñoyēwa, da abin da suke bayyanāwa.

70. Kuma Shī ne Allah, bābu abin bautāwa faɗe Shi. Kuma Shi ne abin gōdiya a cikin ta farko (dū-niya), da ta karshe (Lāhira). Kuma Shi ne da hukunci, kuma zuwa gare Shi ake mayar da ku.

71. Ka ce, "Shin, kun gani, idan Allah Ya sanya dare tutur a kanku har zuwa Rānar Kiyāma, wane abin bautāwa wanin Allah zai zo muku da haske? Shin, bā ku ji?"

72. Ka ce, "Shin, kun gani, idan Allah Ya sanya yini a kanku tutur zuwa Rānar Kiyāma, wane abin bautāwa, wanin Allah, zai zo muku da dare, wanda kunā natsuwa a cikinsa? Shin fa, bā ku gani?"

73. "Kuma daga rahamarSa Ya sanya muku dare da yini dōmin ku natsu a cikinsa, kuma dōmin ku

وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ مَاذَا أَجَبْتُمُ

الْعُرْسِلِينَ ﴿٦٥﴾

فَعَمِيَّتْ عَلَيْهِمُ الْأَنْبَاءُ يَوْمَئِذٍ فَهُمْ لَا

بَيِّنَاتٍ لَّوْنٌ ﴿٦٦﴾

فَأَمَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَقَعَلَىٰ أَنْ

يَكُونَ مِنَ الْمُفْلِحِينَ ﴿٦٧﴾

وَرَبُّكَ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَيَخْتَارُ مَا كَانَ لَهُمُ

الْخِيَرَةُ سُبْحَانَ اللَّهِ وَتَعَالَىٰ عَمَّا

يُشْرِكُونَ ﴿٦٨﴾

وَرَبُّكَ يَعْلَمُ مَا تُعْمَلُونَ ۖ وَمَا

يُعْلَمُونَ ﴿٦٩﴾

وَهُوَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لَهُ الْحُكْمُ فِي الْأُولَىٰ

وَالْآخِرَةِ وَلَهُ الْحُكْمُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٧٠﴾

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ جَعَلَ اللَّهُ عَلَيْكُمُ الَّتِيلَ

سَرْمَدًا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ مِنْ إِلَهٍ غَيْرَ اللَّهِ

يَأْتِيَكُمْ بِضِيَاءٍ أَوْ لَظْلَامٍ ﴿٧١﴾

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ جَعَلَ اللَّهُ عَلَيْكُمُ النَّهَارَ

سَرْمَدًا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ مِنْ إِلَهٍ غَيْرَ اللَّهِ

يَأْتِيَكُمْ بِلَيْلٍ تَسْكُنُونَ فِيهِ أَوْ لَظْلَامٍ

تُصِيبُونَ ﴿٧٢﴾

وَمِنْ رَحْمَتِهِ جَعَلَ لَكُمُ الَّتِيلَ وَالنَّهَارَ

لِتَسْكُنُوا فِيهِ وَلِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ

nēma daga falalarSa, kuma tsam-māninku zā ku gōde.”

74. Kuma a rānar da Yake kiran su ya ce, “Inā abōkan tarayyaTa, wadanda kuka kasance kunā riyāwa?”⁽¹⁾

75. Kuma Muka zāre mai shaida daga kōwace al’umma, sa’an nan Muka ce, “Ku kāwo dalilinku.” Sai suka san cēwa lalle gaskiya ga Allah take. Kuma abin da suka kasance sunā kirkirāwa na karya ya bace daga barinsu.

76. Lalle ne Kārūna ya kasance daga mutānen Mūsā, sai ya fita⁽²⁾ daga tsārinsu alhālī Mun bā shi taskōkin abin da yake mabūdansa sunā nauyi ga jama’a⁽³⁾ ma’abūta kārfi, a lōkacin da mutānensa suka ce masa, “Kada ka yi annashuwa, lalle ne Allah bā Ya son māsū annashuwa.

77. “Kuma ka bidā, a cikin abin da Allah Ya bā ka, gidan Lāhira, kuma kada ka manta da rabonka daga dūniya. Kuma ka kyautata, kamar yadda Allah Ya kyautata zuwa gare ka, kuma kada ka nēmi barna a cikin kasa,⁽⁴⁾ lalle ne Allah bā Ya son māsū barna.”

وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٧٤﴾

وَقَوْمٌ يُسَادِيهِمْ فَيَقُولُ أَيْنَ شُرَكَاءُ الَّذِينَ
كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ ﴿٧٥﴾

وَلَزَعْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا فَقُلْنَا هَاتُوا
بُرْهَانَكُمْ فَعَلِمُوا أَنَّ الْحَقَّ لِلَّهِ
وَصَلَّى عَنْهُمْ وَقَالَ يَاقَوْمُ تَبْغُونَ ﴿٧٦﴾

﴿٧٦﴾ إِنَّ قَوْمَكُم مِّن قَوْمِ مُوسَى فَبِعَمَلِهِ
عَلَيْهِمْ وَعَاقِبَتُهُ مِمَّنَ الْكَاذِبِينَ ﴿٧٧﴾
مَقَابِلَهُمْ لَشَرٌّ بِأَلْعَصْبَةِ أُولَى الْقُوَّةِ إِذْ قَالَ
لَهُمْ قَوْمُهُ لَا تَفْرَحُوا بِإِذَا اللَّهُ لَا يُحِبُّ
الْفَرِحِينَ ﴿٧٨﴾

وَأَتَّبَعْنَا مِمَّا تَدْعُ إِلَهُكُمُ الدَّيَّانَ الْآخِرَةَ وَلَا
تَنَسَ نَصِيبَكَ مِنَ الدُّنْيَا وَأَحْسِنَ كَمَا
أَحْسَنَ اللَّهُ إِلَيْكَ وَلَا تَتَّبِعِ الْفَسَادَ فِي الْأَرْضِ
إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ ﴿٧٩﴾

(1) Bāyan Allah Ya tunātar da Musulmi rahamarSa da kadaita ga bāyar da ni’ima kō hana ta, da siffōfi māsū kwaɗaitar da mūmini ga dā’ā ga Allah da ManzonSa, daga cikin dā’ā akwai yin hijira wanda yake shi ne kan lābārin sūrar, sai kuma Ya tsōratar da mai bin wanin Allah ga rashin yin hijira. Duka abin da ya hana mūminai hijira idan shi abin nan ba uzuri ne na shari’a ba, to, ya zama gunki, abin bautāwa, wanin Allah. Umurnin da ya sāba wa umurnin Allah duka, umurnin abōkin tārāyya ne ga Allah ga wanda ya bī shi.

(2) Asalin baghy zālunci, amma ga izdilāhi, shi ne fita daga dā’ar Shugaban Musulmi.

(3) Yawansu saba’in, an ce arba’in, kuma an ce gōma.

(4) ‘Barna a cikin kasa, shi ne fita daga tsarin jama’a, da raba su kungiya-kungiya, ko barin hijira a bāyan an yi umurni da yin ta.

78. Ya ce, “An bã ni shi a kan wani ilmi wanda yake gare ni ne kawai.” Shin, kuma bai sani ba cewa lalle Allah, haḳīka, Ya halakar a gabaninsa, daga ḳarnōni, wanda yake shi ne mafi tsananin ḳarfi daga gare shi, kuma mafi yawan tārāwar dūkiya, kuma bā zā a tambayi māsu laifi daga zunubansu ba?⁽¹⁾

79. Sai (Kārūna) ya fita a kan mutānensa a cikin adonsa. Wa-danda suke nufin rāyuwar dūniya suka ce, “Inā dai munā da kwa-tancin abin da aka bai wa Kārūna! Lalle shi, haḳīka, ma’abūcin rabo babba ne.”

80. Kuma waḳanda aka bai wa ilmi suka ce, “Kaitonku! Saka-makon Allah ne mafi alhēri ga wan-da ya yi tunāni, kuma ya aikata aikin ḳwarai,⁽²⁾ kuma bābu wanda ake haḳawa da ita fāce mai ha-ḳuri.”

81. Sai Muka shāfe ḳasa⁽³⁾ da shi da kuma gidansa. To, waḳansu ja-

قَالَ إِنَّمَا أُوتِيتُهُ عَلَىٰ عِلْمٍ عِنْدِي ۖ أَوَلَمْ يَعْلَم
أَنَّ اللَّهَ قَدْ أَهْلَكَ مِنْ قَبْلِهِ مِنَ الْقُرُونِ مَنْ
هُوَ أَشَدُّ مِنْهُ قُوَّةً وَأَكْبَرُ جَمْعًا وَلَا يُسْأَلُ
عَنْ دُونِهِمُ الْمُجْرِمُونَ ﴿٧٨﴾

فَخَرَجَ عَلَىٰ قَوْمِهِ فِي رِبْيَةٍ قَالَ الَّذِينَ
يُرِيدُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا يَكَلِّمْتُمْ لِتُؤْتُوا مَا
أُوتِيَ قُلُوبُ إِبْرَاهِيمَ لَدُوْهُ حَتَّىٰ ضَلَّ السَّبِيلَ ﴿٧٩﴾

وَقَالَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ وَيَلَكُمْ ثَوَابُ اللَّهِ
حَيْرَتُمْ إِنَّمَا أَمْرٌ وَعَمَلٌ مُّنتَبِهُ لَا
يُلْقِيهَا إِلَّا الصَّابِرُونَ ﴿٨٠﴾

فَخَسَفْنَا بِهِ وَرِثَارِهِ الْأَرْضَ فَمَا

(1) Yanā ganin dūkiyar da ya samu, ya sāme ta ne sabōda ya san ilmin fatauci da sana'a kuma yanā da ḳarfin nēman dūkiyar. Sabōda raddin irin tunāninsa, Allah Ya ce Ya halaka wanda ya fi shi tsananin ḳarfi da ḳōḳarin tāra dūkiya, kuma idan Ya tāshi halaka mai laifi bā Ya tsayāwa tambayarsa daḳilin da ya sa ya yi laifin, ḳāfin Ya halakar da shi. Waḳannan abūbuwa uku sun isa ga mai dūkiya ya yi tunāni, dōmin kada annashuwa ta shige shi ya ḳi gōde wa Allah.

(2) Īmāni da aikin ḳwarai wanda Allah Ya yi umurni da a yi shi, kuma yinsa kamar yadda ManzonSa ya nūna. Akwai daga cikin aikin ḳwarai yin hijira da barin kula da dūkiya. Bā a sāmum sakamakon Allah sai da haḳuri

(3) An ce a bāyan Kārūna ya yanke kansa da nasa mutāne daga Mūsū, sai ya shirya da wata ḳāruwa dōmin ta yi wa Mūsā ḳazafin cewa ya yi zina da ita, a kan ya aure ta. Sai Mūsā ya tāshi yanā wa'azi a cikin Banī Isrā'īla ya ce, “Yā Banī Isrā'īla wanda ya yi sāta zā mu yanke hannunsa, wanda ya yi ḳazafi mu yi masa bōlāla tamānin, wanda ya yi zina. bā ya da mātā, mu yi masa bōlāla dāri, wanda ya yi zina yanā da mātā, mu jēfe shi sai yā mutu.” Sai Kārūna ya ce, “Kō dā kai ne?” Ya ce, “Kō da ni ne.” Sai Kārūna ya ce “An ce kā yi fājirci tāre da wance, ḳāruwa.” Sai Mūsā ya ce, “A ḳirā ta.” Da ta zo, ya gama ta da

ma'a ba su kasance gare shi ba, waɗanda suke taimakon sa, baicin Allah, kuma shi 'bai kasance daga māsu taimakon kansu ba.

82. Kuma waɗanda suka yi bū-rin matsayinsa a jiya suka wāyi gari sunā cēwa, “Wai! Allah Yanā shimfida arziki ga wanda Yake so daga BāyinSa, kuma Yanā kuntatāwa. Bā dōmin Allah Ya yi mana falala ba, dā Yā shāfe kasa da mu. Wai! Lalle ne shi, kāfirai bā su cin nasara.”

83. Wancan gidan Lāhira Munā sanya shi ga waɗanda suke bā su nufin ɗaukaka a cikin rāyuwar dū-niya, kuma bā su son barna. Kuma ākiba ga māsu takawa take.

84. Wanda ya zo da abu mai kyau, to, yanā da mafi alhēri daga gare shi, kuma wanda ya zo da mūgun abu, to, bā zā a sāka wa waɗanda suka aikata miyāgun ayyuka ba, fāce da abin da suka kasance sunā aikatāwa.

85. Lalle ne Wanda Ya faralta Alkur'āni a kanka, haḳīka, Mai mayar da kai ne zuwa ga makōma. Ka ce, “Ubangijina ne Mafi sani ga wanda ya zo da shiriya, da kuma wanda yake a cikin ɓata bayyanan-niya.”

86. Kuma ba ka kasance kanā fātan a jēfa Littāfin nan zuwa gare ka ba, fāce dai dōmin rahama daga

كَانَ لَهُ مِنَ فِتْنَةِ يَصْرُوفَهُ وَمِن دُونِ اللَّهِ
وَمَا كَانَ مِنَ الْمُتَصِفِينَ ﴿٨٢﴾

وَأَصْبَحَ الَّذِينَ تَمَتَّعُوا بِمَكَانِهِمْ يَأْتِمِسُّ
يَقُولُونَ وَيَكُنَّ اللَّهُ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَن
يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَوْلَا أَن مِّنَ اللَّهِ
عَلَيْنَا لَفَسَدَتِ سَائِرُ كُنُوزِنَا لَا يُفْلِحُ
الْكَافِرُونَ ﴿٨٣﴾

وَلَكِنَّ الدَّارَ الْآخِرَةَ نَجَّعْنَاهُ لِلَّذِينَ لَا يَرِيدُونَ
عُلُوًّا فِي الْأَرْضِ وَلَا فِسَادًا وَالْعَاقِبَةُ
لِلْمُتَّقِينَ ﴿٨٤﴾

مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ خَيْرٌ مِنْهَا وَمَنْ جَاءَ
بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزَى الَّذِينَ عَمِلُوا
السَّيِّئَاتِ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٨٥﴾

إِنَّ الَّذِي فَرَضَ عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لَرَأْدُكَ إِلَى
مَعَادٍ قُلْ رَبِّي أَعْلَمُ مَنْ جَاءَ بِالْهُدَى وَمَنْ
هُوَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٨٦﴾

وَمَا كُنْتَ تَرْجُو أَن يُلْقَى إِلَيْكَ الْكِتَابُ
إِلَّا رَحْمَةً مِن رَّبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ ظَهِيرًا

Ubangijinka. Sabōda haka kada ka zama mai taimako⁽¹⁾ ga kāfirai.

87. Kuma kada lalle su karkatar da kai daga barin āyōyin Allah, a bāyān har an saukar da su zuwa gare ka. Ka yi kira zuwa ga Ubangi-jinka, kuma kada lalle ka kasance daga māsu shirka.

88. Kada ka kira wani abin bautāwa na dabam tāre da Allah. Bābu abin bautāwa fāce Shi. Kōwane abu mai halaka ne fāce FuskarSa. Shi ne da hukunci kuma zuwa gare Shi ake mayar da ku.⁽²⁾

لِّلْكَافِرِينَ ﴿٥٦﴾

وَلَا يَصُدُّكَ عَنْ ءَايَاتِ اللَّهِ بَعْدَ إِذْ أَنزَلَتْ إِلَيْكَ وَأَدْعُ إِلَىٰ رَبِّكَ وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿٥٧﴾

وَلَا تَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ لَهُ الْحُكْمُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٥٨﴾

سُورَةُ الْعَنْكَبُوتِ SŪRATUL ‘ANKABŪT

Tanā karantar da cēwa Kalmar Īmāni kawai bā ta isa sai da aikata abin da ta kunsa. Kuma Allah na jarraba Musulmi dōmin a fitar da munafukai daga cikin nagari.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. A. Ī. M̃.

2. Ashe, mutāne sun yi zaton a bar su su ce, “Mun yi Īmāni,” alhāli kuwa bā zā a fitine su ba?

الْعَرَفَةِ ﴿٥٩﴾

أَحْسِبُ النَّاسَ أَنْ يُزَكَّوْا أَنْ يَقُولُوا ءَامَنَّا وَهُمْ لَا يُفْقَهُونَ ﴿٦٠﴾

(1) Taimakon, shi ne ka yi būrin musuluntarsu har ka wahala dōmin a saukaƙe ma hukuncin hijira wadda Allah Ya yi umurni da a yi ta a bāyan musulunta. Sai ka iyar da Manzanci, shiryarwa kuwa ga hannun Allah take. Wannan āyā tanā nunāwa bayyana ƙaryar māsu da’awar cēwa wani mutum yanā bai wa wani Īmāni ko ya karɓe shi daga gare shi. Kōwa a cikin tsōro yake, sai wanda Allah Ya sanya shi cikin aminci. Allah Ya sanya mu cikin amincinSa dōmin rahamarSa.

(2) Wannan āyā ta ƙarshen sūrar, ta tāra ilmin da sūrar ta karantar a cikin abūbuwa biyar da ta zāna

3. Kuma lalle Mun fitini wadanda ke a gabāninsu, dōmin lalle Allah Ya san wadanda suka yi gas-kiya, kuma lalle Ya san maƙaryata.

4. Kō wadanda ke aikata miyāgun ayyuka sun yi zaton su tsere Mana? Abin da suke hukuntāwa ya mūnana.

5. Wanda ya kasance yanā fātan gamuwa da Allah, to, lalle ajalīn Allah mai zuwa ne, kuma (Allah) Shī ne Mai jī, Masani.

6. Kuma wanda ya yi jihādi, to, yanā yīn jihādīn ne dōmin kansa. Lalle Allah, haƙīka Wadātaƙe ne daga barin tālikai.

7. Kuma wadanda suka yi īmāni, kuma suka aikata ayyukan ƙwarai, lalle Munā kankare musu miyāgun ayyukansu, kuma lalle Munā sāka musu da maƙi kyaun abin da suka kasance sunā aikatāwa.

8. Kuma Mun yi wa mutum wasiyyar kyautatāwa ga uwayensa, kuma idan sun tsananta maka dōmin ka yi shirki da Ni game da abin da bā ka da ilmi gare shi, to, kada ka yi musu dā'ā. Zuwa gare Ni makōmarku take, sa'an nan In bā ku lābāri ga abin da kuka kasance kunā aikatāwa.

9. Kuma wadanda suka yi īmāni, kuma suka aikata ayyukan ƙwarai, lalle Munā shigar da su a cikin mutānen kirki.

10. Kuma daga cikin mutāne akwai mai cewa, "Mun yi īmāni da Allah," sa'an nan idan aka cūce shi wajen aikin Allah, sai ya sanya

وَالَّذِينَ آمَنُوا مِن قَبْلِهِمْ فَلْيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ
صَدَقُوا وَلْيَعْلَمَنَّ الْكَاذِبِينَ ﴿٥﴾

أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ أَن
يَسْفُتُوا سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ﴿٦﴾

مَن كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ اللَّهِ فَإِنَّ أَجَلَ اللَّهِ لَآتٍ
وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٧﴾

وَمَن جَاهَدْ فَإِنَّمَا يُجَاهِدُ لِنَفْسِهِ إِنَّ اللَّهَ لَغَنِيٌّ
عَنِ الْعَالَمِينَ ﴿٨﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُكَفِّرَنَّ
عَنَّهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَحْسَنَ الَّذِي
كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٩﴾

وَوَصَّيْنَا الْإِنسَانَ بِوَالِدَيْهِ حَسَنًا وَإِن
جَاهَدَاكَ إِلَى مَآءٍ لَّا يَمَسُّكَ فَبِمَا بَوَّعْتَهُ
فَلَا تُطِعْهُمَا إِلَىٰ مَرَاجِعِكَ فَانْتَبِهُ مِمَّا
كُنتَ تَعْمَلُونَ ﴿١٠﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
لَنُدْخِلَنَّهُمْ فِي الصَّالِحِينَ ﴿١١﴾

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَقُولُ آمَنَّا بِاللَّهِ فَإِذَا أُوذِيَ
فِي اللَّهِ جَعَلَ فِتْنَةً لِلنَّاسِ كَذَّابٌ أَفْوَاهٌ

fitinar mutāne kamar azābar Allah, kuma lalle idan taimakon Ubangi-jinka ya zo, haḡika, yakan ce, "Lalle mū, mun kasance tāre da ku." Shin, Allah bai zama Mafi sani ba ga abin da ke a cikin kirāzan halittunSa?

11. Kuma lalle Allah na sanin waɗanda suka yi imāni kuma lalle Yanā sanin munafukai.

12. Kuma waɗanda suka kāfirta suka ce wa waɗanda suka yi imāni, "Ku bi hanyarmu, kuma mu ḡauki laifuffukanku," alhāli kuwa ba su zamo māsu ḡauka daga kōme ba daga laifuffukansu. Lalle sū, maḡaryata ne.

13. Kuma lalle sunā ḡaukar kāyan nauyinsu da waɗansu nauyāyan kāya tāre da kāyan nauyinsu, kuma lalle zā a tambaye su a Rānar Kiyama game da abin da suka kasance sunā kirkirāwa na ƙarya.

14. Kuma lalle Mun aika Nūhu zuwa ga mutānensa, sai ya zauna a cikinsu shēkara dubu fāce shēkara hamsin, sa'an nan cikowar (Dūfāna) ta kāmā su, alhāli kuwa sū ne māsu zālunci.

15. Sa'an nan Muka tsīrar da shi da mutānen jirgin, kuma Muka sanya jirgin ya zama wata āyā ga tālikai.

16. Da Ibrāhīm a lōkacin da ya ce wa mutānensa, "Ku bauta wa Allah, ku bi Shi da taḡawa. Wannan shi ne alhēri a gare ku idan kun kasance kunā sani.

جَاهَ نَصْرَيْنِ رَبِّكَ لَيَقُولُنَّ إِنَّا كُنَّا
مَعَكُمْ أَوْ لَيْسَ اللَّهُ بِأَعْلَمَ بِمَا فِي صُدُورِ
الْعَالَمِينَ ﴿٥﴾

وَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَلَيَعْلَمَنَّ
الْمُصْفِينَ ﴿٦﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا
اتَّبِعُوا سَبِيلَنَا وَلْنَحْمِلْ خَطَايَكُمْ وَمَا
هُم بِحَامِلِينَ مِنْ خَطَايَاهُمْ مِنْ شَيْءٍ
إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿٧﴾

وَلَيَحْمِلُنَّ أَثْقَالَهُمْ وَأَنْتَا لَا تَعْلَمُ
وَلَيَسْئَلَنَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَمَّا كَانُوا
يَعْتَرُونَ ﴿٨﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ قَالَيْتَ فِيهِمْ
أَلْفَ سَنَةٍ إِلَّا خَمْسِينَ عَامًا فَأَخَذَهُمُ
الطُّوفَانُ وَهُمْ ظَالِمُونَ ﴿٩﴾

فَأَنجَيْنَاهُ وَأَصْحَابَ السَّفِينَةِ وَجَعَلْنَاهَا
آيَةً لِّلْعَالَمِينَ ﴿١٠﴾

وَإِبْرَاهِيمَ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ اعْبُدُوا اللَّهَ
وَأَقِمُّوا ذِكْرَ خَيْرِ لِّكُمْ إِن كُنْتُمْ
تَعْلَمُونَ ﴿١١﴾

17. "Abin da dai kuke bautawa, baicin Allah, gumāka ne, kuma kun kirƙira ƙarya. Lalle waɗannan da kuke bauta wa, baicin Allah, bā su mallaka muku arziki. Sabōda haka ku nēmi arziki a wurin Allah kawai, kuma ku bauta Masa, kuma ku yi gōdiya zuwa gare Shi. Zuwa gare Shi ake mayar da ku.

18. "Kuma idan kun ƙaryata, to, lalle waɗansu al'ummōmi a gabā-ninku sun ƙaryata, kuma bābu abin da ke kan Manzo, fāce iyar da manzanci, iyarwa bayyananna."

19. Shin, ba su⁽¹⁾ ga yadda Allah ke fāra yin halitta ba, sa'an nan kuma Ya mayar da ita? Lalle wannan abu ne mai sauƙi ga Allah.

20. Ka ce, "Ku yi tafiya cikin ƙasa, sa'an nan ku dūba yadda (Allah) Ya fāra yin halitta, sa'an nan kuma Allah Yanā ƙāga wata halittar mayarwa. Lalle Allah Mai ikon yi ne a kan kōme.

21. "Yanā azabta wanda Ya so, kuma Yanā jin ƙan wanda Ya so. Kuma zuwa gare Shi ake jūya ku.

22. "Kuma ba ku zamo māsu buwāya ba a cikin ƙasā, kuma haka a cikin sama, kuma bā ku da wani majibinci wanda bā Allah ba, kuma ba ku da wani mataimaki."

23. Kuma waɗanda suka kāfirta da āyōyin Allah da gamuwa da Shi, waɗannan sun yanke ƙauna daga rahamaTa, kuma waɗannan suna da wata azāba mai raɗaɗi.

إِنَّمَا تَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ أَوْثَانًا
وَتَخْلُقُونَ إِفْكًا إِنَّ الَّذِينَ تَعْبُدُونَ مِن
دُونِ اللَّهِ لَا يَمْلِكُونَ لَكُمْ رِزْقًا فَاتَّقُوا
عِنْدَ اللَّهِ الرِّزْقَ وَاعْبُدُوهُ وَاشْكُرُوا
لَهُ وَالَّذِي تَرْجَعُونَ ۝

وَإِن تَكْذِبُوا فَقَدْ كَذَّبْتُمْ
فَنِيْلَكُمْ وَمَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ۝

أَوَلَمْ يَرَوْا كَيْفَ يُبْدِئُ اللَّهُ الْخَلْقَ ثُمَّ
يُعِيدُهُ ثُمَّ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ۝

قُلْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ بَدَأَ
الْخَلْقَ ثُمَّ اللَّهُ يُنشِئُ النَّشْأَةَ الْآخِرَةَ إِنَّ اللَّهَ
عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ۝

يُعَذِّبُ مَن يَشَاءُ وَيَرْحَمُ مَن يَشَاءُ وَاللَّهُ
تَقَالُيُوتُ ۝

وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي
السَّمَاءِ وَمَا لَكُم مِّن دُونِ اللَّهِ مِن
وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ۝

وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَلِقَائِهِ
أُولَئِكَ يَكُونُ لَهُمْ رَحْمَتِي وَأُولَئِكَ لَهُمْ
عَذَابٌ أَلِيمٌ ۝

(1) Ga wata ƙira'a, ba ku ga... da lamīnin abokan magana waɗanda Ibrāhīm ke yi wa magana. A kan wannan ƙira'a, maganar Ibrāhīm ba ta yanke ba har ƙarshen āya ta 23

24. Sa'an nan bābu abin da ya kasance jawābin mutānensa (Ibrāhīm) fāce dai suka ce, "Ku kashe shi kō, ku Rōnā shi," sai Allah Ya tsirar da shi daga wutā. Lalle a cikin wannan akwai āyōyi ga mutānen da ke yin īmāni.

25. Kuma Ibrāhīm ya ce, "Bābu abin da kuka yi sai dai kun bar Allah kun riƙi gumāka sabōda sōyayyar tsakāninku a cikin rāyuwar dūniya, sa'an nan a Rānar Kiyāma sāshinku zai kāfirce wa sāshi, kuma sāshinku zai la'ani sāshi, kuma makōmarku ita ce wutā, kuma bā ku da waƙansu mataimaka."

26. Sai Lūdu ya yi īmāni da shi. Kuma Ibrāhīm ya ce, "Lalle nī mai ƙaura ne zuwa ga Ubangijīna. Lalle Shī, Shī ne Mabuwayi, Mai hikima."

27. Kuma Muka bā shi Is'haka da Ya'akūba, kuma Muka sanya Annabci da littāfi a cikin zuriyarsa. Kuma Mun bā shi sakamakonsa a dūniya, kuma lalle shī, a Lāhira, tabbas, yanā a cikin sālīhai.

28. Da Lūdu, a lōkacin da ya ce wa mutānensa, "Lalle kū, haƙīka, kunā jē wa alfāsha wadda wani mahalūki daga cikin dūniya bai riga ku gare ta ba.

29. "Ashe, lalle kū, kunā je wa maza, kuma ku yi fashin hanya kuma ku je, a cikin majalisarku, da abin da bā shi da kyau? To, jawābin mutānensa bai kasance ba fāce dai sun ce, 'Ka zo mana da azābar Allah, idan ka kasance daga māsu gaskiya.'"

فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا
أَقْسُوهُ أَوْ حَرِّقُوهُ فَأَنْجَاهُ اللَّهُ مِنَ النَّارِ
إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٢٤﴾

وَقَالَ إِنَّمَا اتَّخَذْتُم مِّن دُونِ اللَّهِ مَوَدَّةَ بَيْنِكُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ثُمَّ
يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكْفُرُ بَعْضُكُم بِبَعْضٍ
وَيَلْعَنُ بَعْضُكُم بَعْضًا وَمَأْوَاكُمُ
النَّارُ وَمَا لَكُم مِّن تَصْرِيفٍ ﴿٢٥﴾

فَقَامَتْ لَهُ لُوطٌ وَقَالَ إِنِّي مُهَاجِرٌ
إِلَى رَيْثٍ إِنَّهُ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٢٦﴾

وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ
وَجَعَلْنَا فِي ذُرِّيَّتِهِ النُّبُوَّةَ وَالْكِتَابَ
وَعِثَّةً لَّهُ أَجْرَهُ فِي الدُّنْيَا
وَالْآخِرَةِ لِمَنِ الصَّالِحِينَ ﴿٢٧﴾

وَلُوطًا إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ إِنَّكُم لَأَتُوتُونَ
الْفِتْنَةَ مَا سَبَقَكُمْ بِهَا مِنْ أَحَدٍ مِّنَ
الْعَالَمِينَ ﴿٢٨﴾

إِنِّي كُنْتُ لَأَتُوتُ الرِّجَالَ وَتَقْطَعُونَ
السَّبِيلَ وَتَأْتُونَ فِي نَادِيَكُمُ
الْمُسْكِرَ فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ
قَالُوا أَتَيْنَا بِعَذَابِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ
الصَّادِقِينَ ﴿٢٩﴾

30. Ya ce, “Ya Ubangijjina! Ka taimake ni a kan mutānen nan maḃarnata.”

31. Kuma a lōkacin da Manzan-ninMu suka jē wa Ibrāhīm da bushāra suka ce, “Lalle mu māsu halaka mutānen wannan alḃarya ne. Lalle mutānenta sun kasance māsu zālunci.”

32. Ya ce, “Lalle akwai Lūḃu a cikinta!” Suka ce, “Mū ne mafiya sani ga waḃanda suke a cikinta, lalle munā tsīrar da shi da mutānensa, fāce fa matarsa ta kasance a cikin māsu wanzuwa.”

33. Kuma a lōkacin da Manzan-ninMu suka je wa Lūḃu ya ḃāta rai sabōda su, kuma yā ḃuntata ga ḃirji sabōda su. Kuma suka ce, “Kada ka ji tsōro, kuma kada ka yi baḃin ciki, lalle mū māsu tsīrar da kai ne da iyālanka, fāce dai matarka tā kasance daga māsu wanzuwa (a cikin azāḃar Allah).

34. “Lalle mū, māsu saukar da azāḃa ne daga sama a kan mutānen wannan alḃarya sabōda abin da suka kasance sunā yi na fāsikanci.”

35. Kuma lalle Mun bar wata āyā bayyananna daga gare ta ga mutāne māsu hankalta.

36. Kuma zuwa ga Madyana, Mun aika ḃan'uwansu Shu'aibu, sai ya ce, “Ya mutānena! Ku bauta wa Allah kuma ku yi fatan (rahamar) Rānar Lāhira, kuma kada ku yi ḃarna a cikin ḃasā, alhāli kuwa kunā māsu lālātarwa.”

37. Sai suka ḃaryata shi, sabōda haka tsāwa ta kāmā su, dōmin haka

قَالَ رَبِّ اَنْصُرْنِي عَلَى الْقَوْمِ الْمُفْسِدِينَ ﴿٦٠﴾

وَلَمَّا جَاءَتْ رُسُلُنَا اِبْرٰهِيْمَ بِالْبَشْرٰى
قَالُوْا اِنَّا مُهْلِكُوْكُمْ اَهْلَ هٰذِهِ الْقَرْيَةِ اِنَّ
اَهْلَهَا كَانُوْا ظٰلِمِيْنَ ﴿٦١﴾

قَالَ اِنَّ فِيْهَا لَوْطًا قَالُوْا لَنْ نَّعْلَمَ بِمَنْ
فِيْهَا لَنَجِيْعَتُهُمْ وَاَهْلُهُ اِلَّا اَمْرًا نَّهْر
كَانَتْ مِنَ الْغٰیْبِيْنَ ﴿٦٢﴾

وَلَمَّا اَنَّ جَاءَتْ رُسُلُنَا لُوْطًا سِیْءًا
بِهِمْ وَصَافٍ بِهٖمْ ذُرِّاۗءًا قَالُوْا لَا تَخَفْ
وَلَا تَحْزَنْ اِنَّا مُتَجُوْكَ وَاَهْلَكَ اِلَّا
اَمْرًا نَّهْر كَانَ مِنَ الْغٰیْبِيْنَ ﴿٦٣﴾

اِنَّا مُنْزِلُوْنَ عَلَى اَهْلِ هٰذِهِ الْقَرْيَةِ رِجْرًا
مِّنَ السَّمَآءِ بِمَا كَانُوْا يَفْسُقُوْنَ ﴿٦٤﴾

وَلَقَدْ تَرَكْنٰ مِنْهَا اٰیَةً بَیِّنَةً لِّقَوْمٍ
يَعْقِلُوْنَ ﴿٦٥﴾

وَإِلٰى مَدْيَنَ اَخَاهُمْ شُعَيْبًا فَقَالَ يٰقَوْمِ
اَعْبُدُوْا اللّٰهَ وَارْجُوْا الْیَوْمَ الْاٰخِرَ وَلَا
تَعْتَوْا فِی الْاَرْضِ مُفْسِدِيْنَ ﴿٦٦﴾

فَكَذَّبُوْهُ فَاَخَذْنٰهُمْ الرِّجْفَةَ فَاصْبَحُوْا

suka wāyi gari sunā guggurfāne.

38. Da Ādawa da Samūdāwa, alhāli kuwa lalle alāmūn azāba sun bayyana a gare su daga gidājensu, kuma Shaidan ya kawāta musu ayyukansu, sabōda haka ya kange su daga hanyar Allah, kuma sun kasance māsū basīra!

39. Kuma Kārūna da Fir'auna da Hāmāna, kuma lalle Mūsā ya je musu da hujjōji, sai suka yi girman kai a cikin kasā, kuma ba su kasance māsū tsērēwa ba.

40. Sabōda haka kōwanensu Mun kama shi da laifinsa: Watau daga cikinsu akwai wanda Muka aika iskar tsakuwa a kansa, kuma daga cikinsu akwai wanda tsāwa ta kāmā, kuma daga cikinsu akwai wanda Muka birkice kasā da shi, kuma daga cikinsu akwai wanda Muka nutsar. Bā ya yiwuwa ga Allah Ya zālunce su, amma sun kasance kansu suke zālunta.

41. Misālin waɗanda suka riki waɗansu masōya waɗanda bā Allah ba, kamar misālin gizogizo ne wanda ya riki wani ɗan gida, alhāli kuwa lalle mafi raunin gidāje, shi ne gidan gizogizo, dā sun kasance sunā sane.

42. Lalle Allah Yanā sane da abin da suke kira, wanda bā Shi ba, na wani abu duka, kuma Shi ne Mabuwayi, Mai hikima.

43. Kuma waɗancan misālan Munā bayyana su ga mutāne, kuma bābu mai hankalta da su sai māsū ilmi.

فِي دَارِهِمْ جَنَّاتٌ ۝

وَعَادَا وَثَمُودَا وَقَدْ تَبَيَّنَ لَكُمْ

مِنْ مَسْكِئِهِمْ ۖ وَزَيَّنَ لَهُمُ

الشَّيَاطِينُ أَعْمَالَهُمْ ۖ فَصَدَّ عَنْهُمُ

السَّبِيلَ ۖ وَكَانُوا مُسْتَبْصِرِينَ ۝

وَقُرُونٌ ۖ وَفَرَعُونَ ۖ وَعَمَلٌ ۖ وَلَقَدْ جَاءَهُمْ

مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا ۖ فَاسْتَكْبَرُوا فِي

الْأَرْضِ وَمَا كَانُوا سَافِرِينَ ۝

فَكُلًّا أَخَذْنَا بِذُنُوبِهِمْ ۖ فَمِنْهُمْ

أَرْسَلْنَا عَلَيْهِ حَاصِبًا ۖ وَمِنْهُمْ مَنِ

أَخَذْنَاهُ

الصَّبْحَةَ وَمِنْهُمْ مَنِ

أَخَذْنَاهُ

الْأَرْضِ وَمِنْهُمْ مَنِ

أَخَذْنَاهُ

الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ

أُولِيَاءَ ۖ كَمَثَلِ الْعَنْكَبُوتِ اتَّخَذَتْ

بَيْتًا ۖ وَإِنْ أَوْهَتَ الْبُيُوتُ لَبِثَتْ

الْعَنْكَبُوتُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ۝

إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ ۚ

شَيْءٌ ۚ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ۝

وَذَٰلِكَ الْأَمَثَلُ نُضَرُّهَا لِلنَّاسِ ۖ وَمَا

يَعْقِلُهَا إِلَّا الْعَالِمُونَ ۝

44. Allah Ya halitta sammai da kasa da gaskiya. Lalle cikin wancan akwai āyā ga mūminai.

45. Ka karanta abin da ake yin wahayi zuwa gare ka daga Littāfi, kuma ka tsayar da salla. Lalle salla tanā hanāwa daga alfāsha da abin kyāma, kuma lalle ambaton Allah ya fi girma, kuma Allah Yanā sane da abin da kuke aikatāwa.

46. Kada ku yi jāyayya da mazō-wa Littāfi sai fa da magana wadda ta fi kyau, sai fa waɗanda suka yi zālunci daga gare su, kuma ku ce, “Mun yi imāni da abin da aka saukar a gare mu kuma aka saukar a gare ku, kuma Abin bautawarmu da Abin bautawarku Guda ne, kuma mū māsu sallamāwa ne a gare Shi.”

47. Kuma kamar haka Muka saukar da Littāfi a gare ka, to, waɗannan da Muka bai wa Littāfi sunā imāni da shi, daga cikin waɗannan akwai mai imani da shi, kuma bābu mai musun āyōyinMu, fāce kāfirai.

48. Kuma ba ka kasance kanā karātun wani littāfi ba a gabāninsa, kuma bā ka rubūtunsa da dāman-ka, dā haka yā auku, dā māsu barna sun yi shakka.

49. Ā'a, shī āyōyi ne bayyanan-nu a cikin kirāzan waɗanda aka bai wa ilmi. Kuma bābu mai musun āyōyinMu fāce azzālumai.

50. Kuma suka ce, “Don me ba a saukar masa da āyōyi ba daga Ubangijinsa?” Ka ce, “Su āyōyi a

خَلَقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ
إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ ﴿٤٤﴾
أَنزِلْ مَا أُوْحِيَ إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ وَأَقِمِ
الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَوْنِ عَنِ
الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَلَذِكْرُ اللَّهِ
أَكْبَرُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُونَ ﴿٤٥﴾

* وَلَا تُجَادِلُوا أَهْلَ الْكِتَابِ إِلَّا بِالَّتِي
هِيَ أَحْسَنُ إِلَّا الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ وَقُولُوا
آمَنَّا بِالَّذِي أُنزِلَ إِلَيْنَا وَأُنزِلَ إِلَيْكُمْ
وَالْهُدَىٰ وَالْهُكْمَ وَجِدْ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ ﴿٤٦﴾

وَكَذَٰلِكَ أُنزِلَتْ إِلَيْكَ الْكِتَابُ
فَالَّذِينَ ءَاتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يُؤْمِنُونَ
بِهِ وَمِنْ هَٰؤُلَاءِ مَنْ يُؤْمِنُ بِهِ وَمَا تَجِدُ
بِأَيْنَتِنَا إِلَّا الْكُفْرَ ﴿٤٧﴾

وَمَا كُنْتَ تَسْمِعُ مِنْ قَبْلِهِ مِنْ شَيْءٍ
وَلَا تَحْطُهُ بِرِسْمِكَ إِذَا لَا يُرَىٰ
الْعَبْرُوتُ ﴿٤٨﴾

بَلْ هُوَ آيَاتٌ يَبَيِّنُ فِي صُدُورِ الَّذِينَ أُوتُوا
الْعِلْمَ وَمَا تَجِدُ بِأَيْنَتِنَا إِلَّا الظُّلُمُوتُ ﴿٤٩﴾

وَقَالُوا لَوْلَا أُنزِلَ عَلَيْهِ ءَايَاتٌ مِنْ رَبِّهِ قُلْ
إِنَّمَا الْآيَاتُ عِنْدَ اللَّهِ وَإِنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ

wurin Allah kawai suke, kuma lalle ni mai gargadi kawai ne, mai bayyanāwa.”

51. Shin bai ishe su ba cewa lalle Mū, Mun saukar da Littāfin a kan-ka, anā karanta shi a kansu? Lalle a cikin wancan, haḳīka, akwai raha-ma da tunatarwa ga mutanen da ke yin imāni.

52. Ka ce, “Allah Yā isa Shaida a tsakānina da tsakāninku, Yanā sane da abin da ke a cikin sammai da ƙasā, kuma waɗanda suka yi imāni da ƙarya kuma suka kāfirta da Allah, waɗannan sū ne māsu hasāra.”

53. Kuma sunā nēman ka da gaggauta azāba, to, bā dōmin ajali ƙayyadadde ba, dā azāba ta jē musu, kuma lalle dā tanā iske su bisa ga abke, alhāli kuwa sū, ba su sani ba.

54. Sunā nēman ka da gaggauta azāba, kuma lalle Jahannama, tabbas, mai kēwayewa ce ga kāfirai.

55. Rānar da azāba ke rufe su daga samansu da kuma ƙasan ƙafa-funsu kuma Ya⁽¹⁾ ce, “Ku dandani abin da kuka kasance kunā aika-tāwa.”

56. Yā bāyiNa, waɗanda suka yi imāni! Lalle fa ƙasāTa mai yalwa⁽²⁾ ce, sabōda haka ku bauta Mini.

مَبِينٌ ۝

أَوَلَمْ يَكْفِهِمْ أَنَّا أَنزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ
يُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَرَحْمَةً
وَذِكْرَىٰ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ۝

قُلْ كَفَىٰ بِاللَّهِ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ
شَهِيدًا يَعْلَمُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ
وَالَّذِينَ ءَامَنُوا بِالْبَاطِلِ وَكَفَرُوا
بِاللّٰهِ أُولَٰئِكَ هُمُ الْخٰسِرُونَ ۝

وَلَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ وَلَوْلَا أَجَلٌ مُّسَمًّى
لَّجَاءَ هُمُ الْعَذَابِ وَلَيَأْتِيَنَّهُمْ بَغْةٌ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ۝

لَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ وَإِنَّ جَهَنَّمَ
لَمُحِيطَةٌ بِالْكَافِرِينَ ۝

يَوْمَ نَغْشِيْهُمْ الْعَذَابِ مِنْ فَوْقِهِمْ وَمِنْ
تَحْتِ أَرْجُلِهِمْ وَيَقُولُ دُقُّوْا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ۝

يَعْبَادِي الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنِّي أَنزَلْتُ وَاسِعَةً
فَإِنِّي فَأَعْبُدُونِ ۝

(1) Ga wata ruwayar “Mu” matsayin “Ya”, watau Malā’iki wakila azābarsu.

(2) Tun da ƙasa nā da yalwa, sai mutum ya yi hijira zuwa wurin da yake sassauka a gare shi, ya bauta wa Allah da sauƙi, idan garinsu ya buwaye shi.

57. Kōwane rai mai dandananar mutuwa ne, sa'an nan zuwa gare Mu ake mayar da ku.

58. Kuma waɗanda suka yi imāni kuma suka aikata ayyukan kwarai, lalle zā Mu zaunar da su daga cikin Aljanna a gidājen bēne, kora-mu nā gudāna daga karkashinsu, sunā madawwama a cikinsu. To, madalla da sakamakon māsu aikin kwarai.

59. Waɗanda suka yi hakuri, kuma sunā dōgara ga Ubangijinsu kawai.

60. Kuma da yawa⁽¹⁾ dabba wadda bā ta daukar abincinta, Allah Yanā ciyar da ita tāre da ku, kuma Shī ne Mai ji, Mai ilmi.

61. Lalle idan ka tambaye su, “Wāne ne ya halitta sammai da kasā kuma ya hōre rānā da watā?” Lalle sunā cēwa Allah ne. To, yāya ake karkatar da su⁽²⁾?

62. Allah ne ke shimfida arziki ga wanda Yake so daga cikin bāyin-Sa, kuma Yanā kuntātāwa ga (wanda Yake so). Lalle Allah, Masani ne ga dukan kōme.

63. Kuma lalle idan ka tambaye su, “Wāne ne ya saukar da ruwa daga sama, har ya rāyar da kasā game da shi a bāyan mutuwarda?” Lalle sunā cēwa, “Allah ne.” Ka ce,

كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّهَا تُرْجَعُونَ ﴿٥٧﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُكَفِّرَنَّ عَنْهُمْ
مِّنَ السَّيِّئَاتِ وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُم بِأَفْضَلِ
مِمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٥٨﴾

الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٥٩﴾

وَكَيْفَ أَتَىٰ مِنَ الذَّيْفِ لَا تَحْمِلُ رَزْقَهَا اللَّهُ
يَرْزُقُهَا قَوَاتِلًا أَكْثَرُ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٦٠﴾

وَلَيْن سَأَلْتَهُم مَّنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ
وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ فَأَنَّىٰ يُؤْفَكُونَ ﴿٦١﴾

اللَّهُ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَن يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ
وَيَقْدِرُ لَهُ إِنَّا لِلَّهِ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٦٢﴾

وَلَيْن سَأَلْتَهُم مَّنْ نَّزَّلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً
فَأَخْرَجَ بِهِ الْأَرْضَ مِن بَعْدِ مَوْتِهَا لَيَقُولُنَّ
اللَّهُ قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ﴿٦٣﴾

(1) Sabōda haka tunātin abinci kada ya hana ku yin hijira zuwa wurin yardar Allah, Mai ciyar da dabbōbin da bā su tattalin abincinsu.

(2) Yāya ake karkatar da su daga hijira dōmin tsōron yankēwar abinci, alhālī kuwa sun tafi wurin yardar wanda Ya halitta sammai da kasā? Yin hijira yanā a cikin jarrabawar Allah ga Musulmai.

“Gōdiya tā tabbata ga Allah.” Ā’a, mafi yawansu bā su hankalta.

64. Kuma wannan rāyuwa ta dūniya ba ta zamo ba, fāce abar shagala da wāsā, kuma lalle Lāhira, tabbas, ita ce rāyuwa, dā sun kasance sunā sani.

65. To, a lōkacin da suka shiga cikin jirgin ruwa, sun kirāyi Allah sunā māsu tsarkake addini a gare Shi, to, a lōkacin da Ya tsīrar da su zuwa ga tudun kasā, sai gā su sunā shirki.

66. Dōmin su kāfirce wa abin da Muka bā su, kuma dōmin su ji dādi, sa’an nan kuma zā su sani.

67. Shin, ba su ga cēwa, lalle Mun sanya Hurumi amintacce ba, alhāli kuwa anā fiske mutāne a gēfensu? Shin, da bātaccen abu suke imāni kuma da ni’imar Allah suka kāfirta?

68. Kuma wāne ne ya fi zālunci bisa ga wanda ya kirkira karyar jingina ta ga Allah, kō kuma ya karyata gaskiya a lōkacin da ta je masa? Ashe, a cikin Jahannama bābu mazauna ga kāfirai?

69. Kuma waɗannan da suka yi kōkari ga nēman yardarMu, lalle Munā shiryar da su ga hanyōyinMu, kuma lalle Allah, tabbas, Yanā tāre da māsu kyautatāwa (ga addīninsu).

وَمَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَهْوٌ وَلَعِبٌ وَإِنَّ الدَّارَ الْآخِرَةَ لَآهِنَّ الْحَيَاةُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٦٤﴾

فَإِذَا رَكِبُوا فِي الْفُلِ دَعَوْا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ فَلَمَّا بَلَغُوا الْبِرَّ إِلَى الْبَرِّ إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ ﴿٦٥﴾

لِيَكْفُرُوا بِمَا آتَيْنَاهُمْ وَيُشْرِكُوا بِمَا فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿٦٦﴾

أَوْ لَمْ يَبْرَأُوا أَنَا جَعَلْنَا حَرَمًا آمِنًا وَيَنْتَظِفُ النَّاسُ مِنْ حَوْلِهِمْ أَقْبَا يَطْلُلُ يُؤْمِنُونَ وَيَنْعَمِ اللَّهُ يَكْفُرُونَ ﴿٦٧﴾

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ أَفْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُ أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْكَافِرِينَ ﴿٦٨﴾

وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٦٩﴾

SŪRATUR RŪM سُورَةُ الرَّوْمِ

Tanā karantar da cēwa duka abūbuwan dūniya sunā da dangantaka da junansu, dangantaka bayyananna kō ßōyayya. Kuma zumuntarsu na gudāna gwargwadon dangantakarsu da jūna ga jiki da ma'ana.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. A. Ī. M̄.

2. An rinjāyi Rūmawa. ⁽¹⁾

3. A cikin mafi kusantar ƙasar-su, kuma sū, a bāyan rinjāyarsu, zā su rinjāya.

4. A cikin 'yan shēkaru. Al'ama-ri na Allah ne a gabānin kōme da bāyansa, kuma a rānar nan mūminai zā su yi farin ciki.

5. Da taimakon Allah, Yanā taimakon wanda Yake so. Kuma Shī ne Mabuwayi, Mai jin kai.

الْعَمَّ

عَلَّيْتُ الرُّومَ ①

فِي أَذَى الْأَرْضِ وَهُمْ مِنْ بَعْدِ عَلَيْهِمْ

سَيَعْلَبُونَ ②

فِي بَضْعِ سِنِينَ لِلَّهِ الْأَمْرُ مِنْ قَبْلُ وَمِنْ

بَعْدُ وَتَوَمَّيذٍ يَنْفِرُ الْمُؤْمِنُونَ ③

يَنْصُرُ اللَّهُ يَنْصُرُ مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ

الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ④

(1) Rūmāwa Kiristōci ne māsū aiki da littāfi, sunā fada da Fārisāwa māsū bauta wa wutā. Fārisa suka rinjāyi Rūmāwa, sabōda haka Kuraishāwa suka ji dādi sabōda alfānu cēwa zā su rinjāyi Musulmi idan sun yi fada. A bāyan saukar Surar, sai Musulmi suka yi farin ciki sabōda alfānu cēwa sū kuma zā su rinjāyi Kuraishāwa. Wannan ya sanya Abūbakar ya yi ƙuri'a da Ubaiyu bn Halafa kan rākuma gōma a cikin shēkaru uku. Sai Annabi ya ce wa Abūbakar ya ƙāra rākuma da ajālī zuwa shēkaru tara. A bāyan shēkaru bakwai sai Rūmawa suka ci nasara a kan Fārisawa, kuma wannan ya yi daidai da Badar, watau rānar da Musulmi suka ci nasara a kan Kuraishāwa. Abūbakar ya ci rākumansa daga magādan Ubaiyu. Amma sai ya yi sadaka da su da umurnin Annabi, dōmin Allah Yā hana Musulmi su yi cāca a lōkacin.

6. Wa'adin Allah, Allah bā ya sābāwa ga wa'adinSa, kuma amma mafi yawan mutāne ba su sanī ba.

7. Sunā sanin bayyanannar rāyuwar dūniya, alhālī kuwa sū shagalallu ne daga rāyuwar Lāhira. ⁽¹⁾

8. Shin, ba su yi tunāni ba a cikin zukantansu cewa Allah bai halitta sammai da kasa ba da abin da ke tsakāninsu, fāce da gaskiya ⁽²⁾ da ajali ambatacce? Kuma lalle māsū yawa daga mutāne kāfirai ne ga gamuwa da Ubangijinsu?

9. Shin, kuma ba su yi tafiya ba, a cikin kasā dōmin su gani yadda ākibar waɗanda ke a gabāninsu ta kasance? Sun kasance mafiya karfi daga gare su kuma suka nōmi kasa, suka rāya ta fiye da yadda suka raya ta, kuma manzanninsu suka je musu da hujjoji bayyanannu. Saboda haka Allah ba Ya yiwuwa Ya zālunce su, amma kansu suka kasance sunā zālunta.

10. Sa'an nan ākibar waɗannan da suka aikata mūgun aiki ta kasance mafi muni, wātau sun karyata game da āyōyin Allah, kuma suka kasance sunā izgili da su.

11. Allah ne ke fāra yin halitta, sa'an nan Ya sāke ta, sa'an nan zuwa gare Shi ake mayar da ku.

12. Kuma a rānar da Sa'a ke tsayuwa, māsū laifi zā su kasa magana.

وَعَدَ اللَّهُ لَا يَخْلِفُ اللَّهُ وَعْدَهُ وَلَكِنْ أَكْثَرُ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٦﴾

يَعْلَمُونَ ظَاهِرًا مِّنَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ عَنِ الْآخِرَةِ هُمْ غَفْلُونَ ﴿٧﴾

أَوَلَمْ يَتَفَكَّرُوا فِي أَنفُسِهِمْ مَّا خَلَقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَأَجَلٍ مُّسَمًّى وَإِنَّ كِبْرًا مِّنَ النَّاسِ بِلِقَآئِي رَبِّهِمْ لَكُفْرٌ ﴿٨﴾

أَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ كَانُوا أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَأَنَارُوا الْأَرْضَ وَعَمَرُوهَا أَكْثَرَ مِمَّا عَمَرُوهَا وَجَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانُوا لِيُظْلَمَهُمْ وَلَكِن كَانُوا أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٩﴾

ثُمَّ كَانَتْ عَاقِبَةُ الَّذِينَ اسْتَفْتَوْا السَّوْءَ أَن كَذَّبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَكَانُوا بِهَا يَسْتَهْزِئُونَ ﴿١٠﴾

اللَّهُ يَبْدَأُ الْخَلْقَ فَرُّبَعْدُهُ فَرُّبَعْدُهُ ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿١١﴾

وَيَوْمَ نَقُومُ السَّاعَةُ يُبْلِسُ الْمُجْرِمُونَ ﴿١٢﴾

(1) Dangantakar rashin sanin ikon Allah da sanin sha'anin dūniya da kuma jāheltar al'amarin Lāhira.

(2) Gaskiya ita ce tsāri tabbatacce wanda bā ya canzāwa.

13. Kuma bã su da māsū cēto daga abūbuwan shirkinsu, kuma sun kasance māsū kāfircēwa daga abūbuwan shirkinsu.

14. Kuma a rānar da Sa'a ke tsayuwa, a rānar nan mutāne ke rarraba.

15. To, amma waɗanda suka yi imāni, kuma suka aikata ayyukan kwarai, to, sū anā faranta musu rāyuka a cikin wani lambu.

16. Kuma waɗanda suka kāfirta, kuma suka karyata, game da āyō-yinMu da kuma haɗuwa da Rānar Lāhira, to, waɗancan anā halartar da su a cikin azāba.

17. Sabōda haka tsarkakēwa ta tabbata ga Allah a lōkacin da kuke shiga maraice, da lōkacin da kuke shiga sāfiya.⁽¹⁾

18. Kuma Shī ne da gōdiya, a cikin sammai da kasā, kuma da lōkacin yamma da lōkacin zawāli.

19. Yanā fitar da mai rai daga matacce, kuma Yanā fitar da matacce daga mai rai, kuma Yanā rāyar da kasā a bāyan mutuwar ta. Kuma haka ake fitar da ku.

20. Kuma akwai daga āyōyinSa, Ya halitta ku daga turbāya, sai gā ku kun zama mutum, kunā wāt-suwa.

21. Kuma akwai daga āyōyinSa, Ya halitta muku mātān aure daga

وَلَوْ تَكَّنْ لَهُمْ مِنْ شُرَكَائِهِمْ شُفَعَاءٌ

وَكَانُوا بِشِرْكِهِمْ لَعَقْرِبَتٌ ۝١٣

وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُوقِعُ بَنَاتُكَ ۝١٤

فَأَمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ

فَهُمْ فِي رَوْضَةٍ يُحْبَرُونَ ۝١٥

وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا

وَلِقَاءِ الْآخِرَةِ فَأُولَٰئِكَ فِي الْعَذَابِ

مُخَصَّرُونَ ۝١٦

فَسُبْحَنَّ اللَّهَ عِندَ نُفُوسِنَا وَحِينَ تُصْبِحُونَ ۝١٧

وَلَهُ الْحَمْدُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ

وَعِشَاءٍ وَحِينَ يُظْهِرُونَ ۝١٨

يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ

الْحَيِّ وَيُحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَكَذَٰلِكَ تُخْرَجُونَ ۝١٩

وَمِنْ ءَايَاتِهِ أَنْ خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ

إِذَا أَنْتُمْ بَشَرٌ تَنْتَشِرُونَ ۝٢٠

وَمِنْ ءَايَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ

(1) Akwai dangantaka a tsakānin tasbīhi, watau ibāda da rāyuwa, da tsakānin fitar hantsi da sāfiya, kamar yadda yake akwai dangantaka a tsakānin mutuwa da maraice, da yamma da kāfirci.

kanku, dōmin ku natsu zuwa gare ta, kuma Ya sanya sōyayya da rahama a tsakāninku.⁽¹⁾ Lalle a cikin wancan akwai āyōyi ga mutāne māsu yin tunāni.

22. Kuma akwai daga āyōyinSa, halittar sammai da ƙasā, da sābāwar harsunanku, da launukanku. Lalle a cikin wannan akwai āyōyi ga māsu ilmi.

23. Kuma akwai daga cikin āyōyinSa, barcinku, a cikin dare da rāna, da nēmanku ga falalarSa. Lalle a cikin wannan akwai āyōyi ga mutāne māsu saurārāwa.

24. Kuma akwai daga cikin āyōyinSa, Ya nūna muku walƙiya a kan tsōro da ɗammāni, kuma Ya dinga saukar da ruwa daga sama, sa'an nan Ya rāyar da ƙasā game da shi a bāyan mutuwar ta. Lalle a cikin wannan akwai āyōyi ga mutāne māsu hankaltāwa.

25. Kuma akwai daga āyōyinSa, tsayuwar sama da ƙasā bisa umurninSa, sa'an nan idan Ya kira ku, kira ɗaya, daga ƙasā, sai gā ku kunā fita.

26. Kuma wanda ke cikin sammai da ƙasā Nāsa ne, Shi kaɗai. Dukansu māsu tawālī'u ne a gare Shi.

27. Kuma Shi ne Wanda Ya fāra halitta, sa'an nan Ya sāke ta, kuma (sāƙēwarta) tā fi sauƙi a gare Shi. Kuma Yanā da misāli wanda ya fi

أَرْوَاجًا لِّلشَّكُورِ الَّتِي هَآءِلَهَا رَجَعَلَ بَيْنَكُمْ
مَوَدَّةٌ وَرَحْمَةٌ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ
يَتَفَكَّرُونَ ﴿٢٢﴾

وَمِنَ الْإِنشَاءِ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ
وَاخْتَلَفَ الْإِنشَاءِ وَالْوَيْدَ إِنَّ فِي
ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّلْعَالَمِينَ ﴿٢٣﴾

وَمِنَ الْإِنشَاءِ مَنَامُكُمْ بِالنَّهَارِ
وَأَبْعَاقُكُمْ مِّنْ فُضُولِهِ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ
لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَسْمَعُونَ ﴿٢٤﴾

وَمِنَ الْإِنشَاءِ يُرِيكُمْ الْبَرْقَ خَوْفًا وَطَمَعًا
وَيُنَزِّلُ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَيُخْرِجُ بِهِ الْأَرْضَ
بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ
يَعْقِلُونَ ﴿٢٥﴾

وَمِنَ الْإِنشَاءِ أَن تَقُومَ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ
بِأَمْرِهِ ثُمَّ إِذَا دَعَا لِدَعْوَةٍ مِّنَ الْأَرْضِ إِذَا
أُتِيَ بِخَزْءٍ ﴿٢٦﴾

وَلَهُ مَن فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلٌّ لَهُ
قَلْبُونَ ﴿٢٧﴾

وَهُوَ الَّذِي يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَهُوَ
أَهْوَنُ عَلَيْهِ وَلَهُ الْمَثَلُ الْأَعْلَىٰ فِي

(1) Akwai dangantaka a tsakānin halittar namiji da mace daga yumbu da kuma natsuwar da suke sāmu daga junā da sōyayya da rahamar da ke a ciki.

ɗaukaka a cikin sammai da ƙasā, kuma Shī ne Mabuwayi, Mai jin ƙai.

28. Ya bûga muku wani misāli daga kanku. Kò kunā da abòkan tārēwa, daga cikin bāyin da hannā-yenku na dāma suka mallaka, a cikin arzikinku, watau ku zama daidai a ciki, kunā tsōron su kamar tsōronku ga kanku? Haka dai Mu-ke bayyana āyōyi, daki-daki, ga mutāne māsū hankaltāwa.

29. Ā'aha! Waɗanda suka yi zālunci sun bi son zūciyōyinsu, bā tāre da wani ilmi ba. To, wāne ne zai shiryyar da wanda Allah Ya ɓatar, kuma bā su da waɗansu mataimaka?

30. Sabōda haka, ka tsayar da fuskarka ga addini,⁽¹⁾ kanā mai karkata zuwa ga gaskiya, halittar Allah da Ya halitta mutāne a kanta. Bābu musanyāwa ga halittar Allah. Wannan shī ne addini madaidaici, kuma amma mafi yawan mutāne ba su sani ba.

31. Kunā māsū mai da al'amari gare Shi, kuma ku bi Shi da takawa, kuma ku tsayar da salla, kuma kada ku kasance daga mushirikai.⁽²⁾

السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٢٨﴾

صَرَبَ لَكُمْ مَثَلًا مِنْ أَنْفُسِكُمْ هَلْ لَكُمْ مِنْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ مِنْ شُرَكَاءَ فِي مَا رَزَقْتَكُمْ فَأَنْتُمْ فِيهِ سَوَاءٌ تَخَافُهُمْ كَخِيفَتِكُمْ أَنْفُسَكُمْ

كَذَلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿٢٩﴾

بَلِ اسْمِعَ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَهْوَاءَ هُمْ يَغْتِرِبُونَ قَمَنْ يَهْدِي مَنْ أَصْلَ اللَّهُ وَمَا لَهُمْ مِنْ تُصْهِيرٍ ﴿٣٠﴾

فَأَمَّا وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا فِطْرَتَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَنِيئُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣١﴾

* مُتَّبِعِينَ إِلَيْهِ وَاتَّقُوهُ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَلَا تَكُونُوا مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿٣٢﴾

(1) Yin addini ɗabi'a ce wadda Allah Ya halitta mutum a kanta. Idan mutum ya bi abin da Allah Ya umurce shi da yikō bari, to, yā yi addinin gaskiya, idan kuwa bai yi haka ba, ya zama mushiriki game da wanda yake karɓar umurni daga gare shi.

(2) Ya fassara mushirikai da āyā ta 32. Wannan ya nuna ta yi nuni ga hana dukan dariƙun Sūfāye dōmin sunā rarraba mutāne ƙungiya-ƙungiya, kuma kōwa nā ganin abin da yake yi ko kuma wanda yake bi yā fi na wani. Kuma wanda ke cikin wata ƙungiya bā zai iya haɗuwa da wata ba a lōkacin wurudinsu, a bāyan abūbuwan da suke ƙunsāwa a cikin ayyukansu na bidi'ō'i da akīdōdi da suka sāha wa Musulunci.

32. Wātau waɗanda suka rarra-be addininsu, kuma suka kasance kungiya-kungiya, kōwace kungiya tanā mai farin ciki da abin da ke a gare ta kawai.

33. Kuma idan cūta ta shāfi mutāne, sai su kirāyi Ubangijinsu, sunā māsū mai da al'amari gare Shi, sa'an nan idan Ya dandana musu wata rahama daga gare Shi, sai gā wani ɓangare daga gare su sunā shirki da Ubangijinsu.

34. Dōmin su kāfirta da abin da Muka bā su. To, ku ji dāɗi kaɗan, sa'an nan zā ku sani.

35. Kō Mun saukar da wani dalīli a gare su? Shi kuwa yanā magana da abin da suka kasance sunā shirkin da shi?

36. Kuma idan Muka dandana wa mutāne wata rahama, sai su yi farin ciki da ita, kuma idan cūta ta sāme su, sabōda abin da hannayensu suka gabatar, sai gā su sunā yanke kauna.

37. Shin, kuma ba su gani ba cēwa Allah na shimfiɗa arziki ga wanda Yake so, kuma Yanā Kuntatāwa? Lalle a cikin wancan, akwai āyōyi ga mutāne māsū yin imāni.

38. Sabōda haka, ka bai wa mai zumunta hakkinsa, da miskīnai, da ɗan hanya. Wannan shī ne alhēri ga waɗanda ke nufin yardar Allah, kuma waɗancan sū ne māsū sāmūn babban rabo.

39. Kuma abin da kuka bāyar na riba dōmin ya kāru a cikin dūkiyar mutāne to, bā zai kāru ba, a wurin

مِنَ الَّذِينَ قَرَأُوا دِيْنَهُمْ وَكَانُوا شِرْعًا
كُلَّ حِزْبٍ بِمَا لَدَيْهِمْ قَرِحُونَ ﴿٣٢﴾

وَإِذَا مَنَّ النَّاسُ صُرِدَعُورُهُمْ مُّسِيْبِينَ إِلَيْهِ
تُخَاذِلُ إِذَا فَضَّر مِنْهُ رَحْمَةً إِذَا فَرِيقٌ مِنْهُمْ
بِرَّيْهِمْ يُشْرِكُونَ ﴿٣٣﴾

لِيَكْفُرُوا بِمَا آتَيْنَاهُمْ فَتَمَسُّوهُمُ أَقْسُوفٌ
تَعْلَمُونَ ﴿٣٤﴾

أَمْ أَنْزَلْنَاهُ عَلَيْهِمْ سُلْطَانًا فَهُمْ يَكْتُمُونَ
بِمَا كَانُوا بِرِئْسِهِ لُكُوتٌ ﴿٣٥﴾

وَإِذَا أَذَقْنَا النَّاسَ رَحْمَةً فَرِحُوا بِهَا وَإِنْ
نُصِبْهُمْ سِتْرًا لِّمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ إِذَا هُمْ يَقْنَطُونَ ﴿٣٦﴾

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ
وَيَقْدِرُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٣٧﴾

فَوَاتٍ ذَا الْفُرْقَى حَقُّهُ وَالْمُسْكِرِينَ وَالنَّ
السَّيْلِ ذَلِكَ خَيْرٌ لِلَّذِينَ يُرِيدُونَ رَحْمَةً
اللَّهِ وَأَوْثَانِيكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٣٨﴾

وَمَا آتَيْنَاهُمْ مِنْ رِّبَا لِيَرْبُوا فِي أَمْوَالِ النَّاسِ

Allah. Kuma abin da kuka bāyar na zakka, kunā nufin yardar Allah, to, (māsu yin haka) wadancan sū ne māsu ninkāwa (ga dūkiyarsu).

40. Allah ne Wanda Ya halitta ku, sa'an nan Ya arzūta ku, sa'an nan Ya matar da ku, sa'an nan Ya rāyar da ku. Ashe, daga cikin abū-buwan shirkinku akwai wanda ke aikata wani abu daga wadannan abūbuwa? Tsarki ya tabbata ga Allah, kuma Ya daukaka bisa ga abin da suke yi na shirki.

41. 'Barna tā bayyana a cikin kasa da tēku, sabōda abin da han-nāyen mutāne suka aikata. Dōmin Allah Ya dandana musu sāshin abin da suka aikata, dammāninsu zā su komo.

42. Ka ce, "Ku tafi a cikin kasā, sa'an nan ku dūbi yadda ākibar wadanda suka kasance a gabāninku ta kasance. Mafi yawansu sun kasance māsu yin shirki."

43. Sabōda haka, ka tsayar da fuskarka ga addini madaidaici a gabānin wani yini ya zo, bābu makawa gare Shi daga Allah, a rānar nan mutāne sunā tsāgēwa (su rabu biyu).

44. Wanda ya kāfirta, to, kāfir-cinsa na kansa, kuma wanda ya aikata aikin kwarai, to, sabōda kansu suke yin shimfida.

45. Dōmin Ya sākā wa wadanda suka yi īmāni, kuma suka aikata ayyukan kwarai, daga falalarSa. Lalle Allah bā Ya son kafirai.

فَلَا تَتَّبِعُوا عِنْدَ اللَّهِ وَمَاءَ الشَّيْءِ مِنْ زَكَاةٍ تُرِيدُونَ وَجْهَ اللَّهِ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُضْغُوتُونَ ﴿٤٠﴾

اللَّهُ الَّذِي خَلَقَكُمْ ثُمَّ رَزَقَكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيكُمْ هَلْ مِنْ شُرَكَائِكُمْ مَن يَفْعَلُ مِنْ ذَٰلِكُمْ مِثْقَلِينَ ﴿٤١﴾ سُبْحَتَهُ وَقَعَلَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٤٢﴾

ظَهَرَ الْفَسَادُ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ بِمَا كَسَبَتْ أَيْدِي النَّاسِ لِيُذِيقَهُمْ بَعْضَ الَّذِي عَمِلُوا لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٤٣﴾

قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِن قَبْلُ كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُّشْرِكِينَ ﴿٤٤﴾

فَأَنذَرْتُكُمْ نَارَ الْفِتْنَةِ الَّتِي مِّن قَبْلِ أَنَّ يَأْتِيَنَّكُمْ لَامِرَةٌ لَّهُم مِّنَ اللَّهِ تَوَمُّدٌ يَّصْطَفُونَ ﴿٤٥﴾

مَن كَفَرَ فَعَلَيْهِ كُفْرُهُ وَمَن عَمِلَ صَالِحًا فَلَا نَفْسٍ بِهِمْ يُعَذِّبُونَ ﴿٤٦﴾

لِيَجْزِيَ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنْ فَضْلِهِ ۚ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ ﴿٤٧﴾

46. Kuma akwai daga āyōyinSa, ya aika iskōki māsu bāyar da bushāra kuma dōmin Ya dandana muku daga rahamarSa, kuma dōmin jirāgen ruwa su gudāna da umurninSa, kuma dōmin ku nēma daga falalarSa, fātanku zā ku gode.

47. Kuma lalle Mun aiki wadansu Manzanni a gabāninka, zuwa ga mutānensu, sai suka je musu da hujjōji, bayyanannu, sa'an nan Muka azabtar da wadanda suka yi laifi, kuma ya kasance tabbatacce, taimakon mūminai wajibi ne a Kanmu.

48. Allah ne Wanda ke aika iskōki, sai su mōtsar da girgije, sa'an nan Ya shimfida shi a cikin sama, yadda Yake so, kuma Ya sanya shi wani haɓɓake, sa'an nan ka ga ruwa na fita daga tsakāninsa. Sa'an nan idan Allah Ya sāmi wadanda Ya so daga bāyinSa, sai gā su suna bushāra da shi.

49. Kuma kō da sun kasance a gabānin a saukar da shi a kansu, kusa-kusa, sunā baƙin ciki har bā su iya magana.

50. Sai ka dūbi alāmōmin rahamar Allah yadda Yake rāyar da ƙasā a bāyan mutuwarda. Lalle wannan (Mai wannan aiki), tabbas, Mai rāyar da halitta ne, kuma Shi Mai ikon yī ne a kan kōme.

51. Kuma lalle idan Mun aika wata iska, suka ganta fatsifatsi, lalle zā su yini a bāyansa sunā ƙāfirta.

52. Sabōda haka, kai, bā ka jiyar da matattu kira, kuma bā ka jiyar

وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ يُرْسِلَ الرِّيحَ مُبَشِّرَاتٍ
وَلِيَذِيقَكُمْ مِنْ رَحْمَتِهِ وَيُخْرِجَ الْغُلَّكَ بِأَمْرِهِ
وَلِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٤٦﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ رُسُلًا إِلَىٰ قَوْمِهِمْ
فَجَاءَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَأَتَقَعْنَا مِنَ الَّذِينَ أُجْرَمُوا
وَكَانَ حَقًّا عَلَيْنَا نَصْرُ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٤٧﴾

اللَّهُ الَّذِي يُرْسِلُ الرِّيحَ فَتُبْرِسُحَابًا فَيَبْسُطُهُ
فِي السَّمَاءِ كَيْفَ يَشَاءُ وَيَجْعَلُهُ كِسْفًا فَيَمْزِي
الْوَدْقَ يَخْرُجُ مِنْ خِلَالِهِ فَإِذَا أَصَابَ بِهِ مَنْ
يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ إِذَا هُمْ يَسْتَبِشِرُونَ ﴿٤٨﴾

وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلِ أَنْ يُنْزَلَ عَلَيْهِمْ مِنْ قَبْلِهِ
لَمُبْلِسِينَ ﴿٤٩﴾

فَانْظُرْ إِلَىٰ آثَرِ رَحْمَتِ اللَّهِ كَيْفَ يُخْرِجُ
الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ ذَلِكَ لَمُحْيٍ
الْمَوْقِفَ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٥٠﴾

وَلَئِنْ أَرْسَلْنَا بِحَافِرَتَاؤُهُ مِصْفَرًا أَظَلُّوا مِنْ
بَعْدِهِ يَكْفُرُونَ ﴿٥١﴾

فَإِنَّكَ لَا تَسْمَعُ الْكُفْرَ وَلَا تَسْمَعُ الضُّمَمَ

da kurāme kira idan sun jūya bāya sunā gudu.

53. Kuma ba ka zamo mai shirya da makāfi ba daga batarsu, bā ka jiyarwa fāce wanda ke yin imāni da āyōyinMu, watau sū ne māsū mīka wuya, su sallama.

54. Allah ne Ya halitta ku daga rauni,⁽¹⁾ sa'an nan Ya sanya wani karfi a bayan wani rauni, sa'an nan Ya sanya wani rauni da surfura a bayan wani karfi, Allah na halitta abin da Ya so, kuma Shī ne Mai ilmi, Mai ikon yi.

55. Kuma a rānar da Sa'a⁽²⁾ ke tsayuwā, māsū laifi na rantsuwa: ba su zauna (a cikin kabari) ba fāce sā'a guda. Kamar haka suka kasance anā karkatar da su.

56. Kuma waɗanda aka bai wa ilmi da imāni suka ce, "Lalle, haḳī-ka, kun zauna a cikin Littāfin Allah, har zuwa rānar tāyarwa, to, kuma wannan ita ce rānar tāyarwar, kuma amma kū kun kasance⁽³⁾ ba ku sani ba."

57. To, a rānar da uzurin waɗanda suka yi zālunci bā ya amfaninsu, kuma bā a neman yardarsu.

58. Kuma lalle, tabbas, Mun buga kōwane irin misāli ga mutāne a cikin wannan Alkur'ānī, kuma

الدُّعَاءَ إِذَا أُولُوا مَذْيَبِينَ ﴿٥٢﴾

وَمَا آتَتْ بِهَذَا الْعَنِي عَنْ صَلَاتِهِمْ إِنْ تُسْمِعُ
إِلَّا مَنْ يُؤْمِنُ بِآيَاتِنَا فَهُمْ مُسْلِمُونَ ﴿٥٣﴾

* اللَّهُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ ضَعْفٍ ثُمَّ جَعَلَ
مِنْ بَعْدِ ضَعْفٍ قُوَّةً ثُمَّ جَعَلَ مِنْ بَعْدِ قُوَّةٍ
ضَعْفًا وَشِبْهُهُ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَهُوَ
الْعَلِيمُ الْقَدِيرُ ﴿٥٤﴾

وَيَوْمَ نَقُومُ السَّاعَةَ يُقْسِمُ الْمُجْرِمُونَ
مَا لَيْسُوا بِغَيْرِ مَا عَمِلُوا كَذَلِكَ كَانُوا يُؤْفَكُونَ ﴿٥٥﴾

وَقَالَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ وَالْإِيمَانَ لَقَدْ
لَبِئْسَ فِي كِتَابِ اللَّهِ إِلَى يَوْمِ الْبَعْثِ فَهَذَا
يَوْمُ الْبَعْثِ وَلَكِنَّكُمْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٥٦﴾

فَيَوْمَذِي لَا يَنْفَعُ الَّذِينَ ظَلَمُوا مَعَدْرَتُهُمْ
وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُونَ ﴿٥٧﴾

وَلَقَدْ صَرَّفْنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ

(1) Raunin farko, shī ne maniyi, na biyu jārīntaka da karfin kurūciya, rauni na uku, shī ne tsūfa bāyan karfin hankalin kamala ta dattako.

(2) Sa'a ta farko Rānar Kiyāma, ta biyu dan lōkaci, watau dan lōkacin da suka sāmi hutun azābar kabari a tsakānin būsar farko da ta biyu. Akwai munāsabar Karyarsu ta dūniya da ta Lāhira. Akwai munasabar dangantakar lafin kalmomi.

(3) Rashin aiki da littāfin Allah a dūniya yakan sanya dūmewa a rānar Lāhira.

lalle idan kâ je musu da kôwace âyā,
lalle, waɗanda suka kâfirta zā su ce,
“Kū bā kōme kuke ba fāce māsu
barna.”

59. Kamar haka Allah Yake shā-
fe haske a kan zukātan waɗanda ba
su sani ba.

60. Sabōda haka ka yi hakuri,
lalle wa'adin Allah gaskiya ne,
kuma kada waɗanda bā su da yaḳī-
ni su sassabce maka hankali.

كُلِّ مَثَلٍ وَلَيْنَ جِئْتَهُمْ بِبَيِّنَاتٍ لِّيَقُولُوا
الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّهُمْ أَسْمَاءُ لَا مَبْطِلُ لَهُمْ ۖ

كَذَلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ۖ

فَأَصْبَحُوا قَوْمًا يَكْفُرُونَ ۚ
الَّذِينَ لَا يُوقِنُونَ ۖ



Tanā karantar da yadda ake tarbiyya da rēnon yāra, a cikin
harshe mai sauki.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. A. Ī. M̃.

2. Waɗancan āyōyin Littāfin ne
mai hikima.

3. Shiriya da rahama ne ga māsu
kyautatāwa.

4. Waɗanda ke tsai da salla,
kuma sunā bāyar da zakka, kuma
sū, sunā yin īmānin yaḳīni ga Lā-
hira.

5. Waɗannan sunā a kan shiriya
ta daga Ubangijinsu, kuma waɗan-
nan sū ne māsu babban rabo.

الْعَمَّةِ ۖ

فَإِنَّكَ إِذْ ذَٰلِكَ لَكِنَّا لَنَكْمِي ۖ

هُدًى وَرَحْمَةً لِّلْمُحْسِنِينَ ۖ

الَّذِينَ يُؤْتُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ
بِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ ۖ

أُولَٰئِكَ عَلَى هُدًى مِّن رَّبِّهِمْ وَأُولَٰئِكَ هُمُ
الْمُفْلِحُونَ ۖ

6. Kuma akwai daga cikin mutāne wanda ke sayen tātsuniyōyi⁽¹⁾ dōmin ya batar da mutāne daga hanyar Allah, bā da wani ilmi ba, kuma ya riƙe ta abin izgili! Waɗan-can sunā da wata azāba mai wulākantāwa.

7. Kuma idan an karanta āyōyinMu a gare shi, sai ya jūya bāya, yanā mai girman kai, kamar dai bai saurāre su ba, kamar dai akwai wani danni a kan kunnu-wansa! To, ka yi masa bushāra da azāba mai raɗaɗi.

8. Lalle, waɗanda suka yi īmāni, kuma suka aikata ayyukan ƙwarai, sunā da gidājen Aljannar ni'ima.

9. Sunā dawwama a cikinsu, Allah Yā yi alkawarin, Ya tabbatar da shi. Kuma Shī ne Mabuwayi, Mai hikima.

10. (Allah) Ya halitta sammai, bā da ginshiki wanda kuke gani ba, kuma Yā jēfa duwatsu māsu kafēwa a cikin ƙasā, dōmin kada ta karkata da ku, kuma Ya wātsa daga kowane irin dabba a cikinta, kuma Mun saukar da ruwa daga sama, sa'an nan Muka tsirar a cikinta, daga kōwane nau'i biyu (namiji da mace) mai ban sha'awa.

11. Wannan shī ne halittar Allah. To, ku nūna mini, "Mēne ne waɗanan da ba Shi ba suka halitta? Ā'a, azzālumai sunā a cikin fata bayyananna."

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَشْتَرِي لَهْوَ الْحَدِيثِ لِيُضِلَّ
عَن سَبِيلِ اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَيَتَّخِذَهَا هُزُوًا
أُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ ﴿٦﴾

وَإِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِ آيَاتُنَا وَلَّى مُسْتَكْبِرًا
كَأَن لَّمْ يَسْمَعْهَا كَأَنَّ فِي أُذُنَيْهِ وَقْرًا فَبَسَّضْهُ
بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٧﴾

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ
جَنَّاتُ النَّعِيمِ ﴿٨﴾
خَالِدِينَ فِيهَا وَعْدَ اللَّهِ حَقًّا وَهُوَ الْعَزِيزُ
الْحَكِيمُ ﴿٩﴾

خَلَقَ السَّمَكَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرْوَدُهَا وَاللَّهُ فِي
الْأَرْضِ رَوِيٌّ أَن تَبِيدَ بِكُمْ وَبَثَّ فِيهَا مِن
كُلِّ دَآبَّةٍ وَأَنزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَنبَتْنَا
فِيهَا مِن كُلِّ زَوْجٍ كَرِيمٍ ﴿١٠﴾

هَٰذَا خَلْقُ اللَّهِ فَأَرُونِي مَاذَا خَلَقَ الَّذِينَ مِن
دُونِهِ نَبِّ الظَّالِمِينَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿١١﴾

(1) Tatsūniyōyi sunā shagaltarwa daga ilmi mai sanya sanin Allah. Allah Ya hana a yi tarbiyyar yāra game da tātsūniya mai ɗauke hankalinsu daga ibāda. Littattafan makaranta na zāmani da jaridu duka tātsūniyōyi ne, sai abin da ya ɗace da Sunna.

12. Kuma lalle, haḡīka, Mun bai wa Luḡmān hikima. (Muka ce masa) Ka gōde wa Allah, kuma wanda ya gōde, to, yanà gōdēwa ne dōmin kansa kawai, kuma wanda ya kāfirta, to, lalle, Allah Mawadā-ci ne, Gōdadde.

13. Kuma a lōkacin da Luḡmān ya ce wa dānsa, alhāli kuwa yanā yi masa wa'azi, "Yā ḡaramin dāna! Kada ka yi shirki game da Allah. Lalle shirki wani zālunci ne mai girma."

14. Kuma Mun yi wasiyya ga mutum game da mahaifansa biyu; uwarsa tā dāuke shi a cikin rauni a kan wani rauni, kuma yāyensa a cikin shekaru biyu (Muka ce masa), "Ka gōde Mini da kuma mahai-fanka biyu. Makōma zuwa gare Ni kawai take.

15. "Kuma idan mahaifanka suka tsananta⁽¹⁾ maka ga ka yi shirki game da Ni, ga abin da bā ka da ilmi gare shi, to, kada ka yi musu dā'a. Kuma ka abūce su a cikin dūniya gwargwadon shari'a, kuma ka bi hanyar wanda ya mayar da al'amari zuwa gare Ni, sa'an nan zuwa gare Ni makōmarku take, sa'an nan In bā ku lābāri game da abin da kuka kasance kunā aika-tāwa."

16. "Yā ḡaramin dāna! Lalle ita, idan gwargwadon ḡwāyar kōmayya ce ta kasance, to, ta kasance a cikin wani falalen dūtse, kō a cikin sam-

وَلَقَدْ آتَيْنَا لُقْمَانَ الْحِكْمَةَ أَنِ اشْكُرْ لِلَّهِ
وَمَن يَشْكُرْ فَإِنَّمَا يَشْكُرُ لِنَفْسِهِ ۖ وَمَن
كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ حَمِيدٌ ﴿١٢﴾

وَإِذْ قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ وَهُوَ يَعِظُهُ يَبْنَىٰ
لَا تُشْرِكْ بِاللَّهِ ۚ إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ ﴿١٣﴾

وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حَسَنَةً ۚ إِنَّهُ
وَهْنًا عَلَىٰ وَهْنٍ وَفَصِّلْهُ فِي عَامَتَيْنِ ۚ
أَشْكُرْ لِي وَلِوَالِدَيْكَ إِلَىٰ الْمَصِيرِ ﴿١٤﴾

وَإِن جَاهِدَاكَ عَلَىٰ أَن تُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ
لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا ۚ وَصَاحِبَتُهُمَا فِي
الْذُنُوبِ مَعْرُوفَاتٌ ۚ وَأَتَّبِعْ سَبِيلَ مَنْ أَنَابَ ۚ إِنَّ
نُحْمًا إِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ فَأُنَبِّئُكُمْ بِمَا
كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٥﴾

يَبْنَىٰ ۖ إِنَّهَا إِن تَكُ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِّنْ خَرْدَلٍ
فَتَكُن فِي صَخْرَةٍ أَوْ فِي السَّمَاوَاتِ أَوْ فِي

(1) A bāyan haḡḡin Allah sai haḡḡin uwāye. Sabōda haka bā zā a yi dā'a ga uwāye ba ga abin da ya sūbā wa Allah.

mai, kô a cikin ƙasā, Allah zai kăwo ta. Lalle Allah Mai tausasāwa ne, Masani.

17. “Yā ƙaramin dāna! Ka tsai da salla, kuma ka yi umurni da abin da aka sani, kuma ka yi hani daga abin da ba a sani ba, kuma ka yi haƙuri a kan abin da ya sāme ka. Lalle, wancan yanā daga muhimman al'amura.

18. “Kada ka karkatar da kundukukinka⁽¹⁾ ga mutāne, kada ka yi tafiya a cikin ƙasā kanā mai nūna fāḍin rai. Lalle, Allah bā Ya son dukan mai tākama, mai alfa-hari.

19. “Kuma ka tsakaita a tafiyar-ka, kuma ka runtse ga sautinka. Lalle, mafi mūnin sautuka, haƙiƙa, shi ne sautin jākuna.⁽²⁾”

20. Ashe, ba ku gani ba, cēwa Allah Yā hōre muku abin da ke a cikin sammai da abin da ke a cikin ƙasā, kuma Ya zuba ni'imōminSa a kanku, bayyanannu da bōyayyu? Kuma akwai daga mutāne wanda ke yin jidāli ga al'amarin Allah, bā da wani ilmi ba, kuma bā da wata shiriya ba, kuma bā da wani littāfi mai haskakāwa ba.

21. Kuma idan aka ce musu, “Ku bi abin da Allah ya saukar,” sai su ce, “Ā'a, munā bin abin da muka sāmī ubanninmu a kansa.” Shin, kô dā Shaidan nā kiran su ne zuwa ga azābar sa'ir,

الْأَرْضِ يَأْتِي بِهَا اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ لَطِيفٌ خَبِيرٌ ﴿٣١﴾

يَنْبَغِي أَقِمِ الصَّلَاةَ وَأْمُرْ بِالْمَعْرُوفِ وَانْهَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأَصْبِرْ عَلَى مَا أَصَابَكَ إِنَّ ذَلِكَ مِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ ﴿٣٢﴾

وَلَا تَصْبِرْ خَدَلًا لِلنَّاسِ وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ ﴿٣٣﴾

وَأَقْصِدْ فِي مَشْيِكَ وَأَعْطِضْ مِنْ صَوْتِكَ إِنَّ أَنْكَرَ الْأَصْوَاتِ لَصَوْتُ الْحَمِيرِ ﴿٣٤﴾

الْمَرْفُوعُ أَنَّ اللَّهَ سَخَّرَ لَكُمْ مَافِي السَّمَوَاتِ وَمَافِي الْأَرْضِ وَأَسْبَغَ عَلَيْكُمْ نِعَمَهُ ظَهْمَهُ وَبَاطِنَهُ وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا هُدًى وَلَا كِتَابٍ مُبِينٍ ﴿٣٥﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ اتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا بَلْ نَتَّبِعُ مَا وَحَدَنا عَلَيْهِمْ ؕ بَابَهُ نَأْوَلُوكَانَ الشَّيْطَانُ يَدْعُوهُمْ إِلَى عَذَابِ السَّعِيرِ ﴿٣٦﴾

(1) Karkata kundukuki ga mutāne, alamar wulākanta su ne.

(2) A nan ne iyākar wasiyyar Luḡmān ga dānsa. Sa'an nan kuma Allah Ya ci gaba da bayānin yadda ake tarbiyyar mutāne.

22. Kuma wanda ya mīka fus-karsa zuwa ga Allah, alhāli kuma yanā mai kyautatāwa, to, lalle ya yī rikō ga igiya amintacciya. Kuma zuwa ga Allah ākibar al'amura take.

23. Kuma wanda ya kāfirta, to, kada kāfircinsa ya baƙanta maka rai, zuwa gare Mu makōmarsu take, sa'an nan Mu bā su lābāri game da abin da suka aikata. Lalle Allah, Masani ne ga abin da ke a cikin kirāza.

24. Munā jīshe su dādī kadan, sa'an nan Mu tilasta su ga shiga zuwa azāba kakkaura.

25. Kuma lalle, idan ka tambaye su, "Wāne ne ya halitta sammai da ƙasā?" Lalle, zā su ce, "Allah ne." Ka ce, "Gōdiya tā tabbata ga Allah." Ā'a, maƙi yawansu, ba su sani ba.

26. Abin da yake a cikin sammai da ƙasā duka na Allah kawai ne. Lalle, Allah Shī ne Mawadāci, Gōdadde.

27. Kuma dā dai abin da ke a cikin ƙasa duka, na itāce, ya zama alƙalumma, kuma tēku tanā yi masa tawada, a bayansa da waɗan-su tēkuna bakwai, kalmōmin Allah ba zā su ƙāre ba.⁽¹⁾ Lalle, Allah Mabuwayi ne, Mai hikima.

وَمَنْ يُسَلِّمْ وَجْهَهُ إِلَى اللَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ
 فَقَدْ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ إِلَى اللَّهِ
 عَظِيمَةِ الْأُمُورِ ﴿٢٢﴾

وَمَنْ كَفَرَ فَلَا يَحْزُنكَ كُفْرُهُ ۚ إِلَيْنَا
 مَرْجِعُهُمْ فَيُنَبِّئُهُم بِمَا عَمِلُوا إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِذَاتِ
 الصُّدُورِ ﴿٢٣﴾

نَسِيتُهُمْ قَلِيلًا ثُمَّ تَضَافُ لَهُمْ إِلَىٰ عَذَابِ
 عَظِيمٍ ﴿٢٤﴾

وَلَيْن سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ
 لَيَقُولُنَّ اللَّهُ قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ
 لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢٥﴾

لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۚ إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْغَنِيُّ
 الْحَمِيدُ ﴿٢٦﴾

وَلَوْ أَنَّمَا فِي الْأَرْضِ مِنْ شَجَرَةٍ أَقْلَمٌ
 وَالْبَحَرُ كَرِيمٌ ۚ وَالْمَلَائِكَةُ سَاجِدَةٌ أَبْجُودًا
 مَا نَقِذْتَ كَلِمَتُ اللَّهِ ۚ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢٧﴾

(1) Wannan bayāni ne ga yawan ilmin Allah, watau yanā nūna wa mutāne cēwa su yi aiki da ilmin da Ya bā su, mai amlāni zuwa gare su, kada su wuce shi zuwa nēman wani ilmi daga wani abu, su bar Allah, su halaka a kan wani ilmi da bai umurce su da su yi aiki da shi ba. Ilmin da Ya bā su a cikin Alƙur'āni shi ne shari'a watau hanya mai kai su ga Aljanna. Sauran hanyōyi bata ne.

kada marūḍin⁽¹⁾ nan ya rūde ku game da Allah.

34. Lalle, Allah a wurinSa kawai sanin Sa'a yake, kuma Yanā saukar da girgije, kuma Yanā sanin abin da yake a cikin mahaiffannai, kuma wani rai bai san abin da yake aika-tāwa a gobe ba, kuma wani rai bai san a wace ƙasā yake mutuwa ba. Lalle Allah Masani ne, Mai ƙidididigēwa.

إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَيُنَزِّلُ
الْغَيْثَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْأَرْحَامِ وَمَا تَدْرِي
نَفْسٌ مَّاذَا تَكْسِبُ غَدًا وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ
بِأَيِّ أَرْضٍ تَمُوتُ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ ﴿٣٤﴾

SŪRATUS SAJDA

سُورَةُ السَّجْدَةِ

Tanā karantar da wa'azi da Alkur'āni gaskiya ne, mabiyinsa shī ne mai rība, wanda ya sābā masa, shī ne mai hasāra.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. A. Ī. M̃.

2. Saukar da Littafin, bābu shakka a gare shi, daga Ubangijin tālikai yake.

3. Kō sunā cēwa (Muhammadu ne) ya ƙirƙira shi? Ā'a, shī ne gas-kiya daga Ubangijinka, dōmin ka yi gargadi ga mutāne waɗanda wani mai gargadi bai je musu ba a gabā-ninka, fātan zā su shiryu.

الْم ﴿١﴾

تَنْزِيلُ الْكِتَابِ لَا رَيْبَ فِيهِ مِنْ رَبِّ

الْعَالَمِينَ ﴿٢﴾

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ بَلْ هُوَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ

إِشْرَافُهُمْ مَا أَفْتَرَهُمْ مِنْ نَدِيرٍ مِنْ قَبْلِكَ

لَعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ ﴿٣﴾

(1) Shaidan.

4. Allah ne Wanda Ya halitta sammai da ƙasa da abin da yake a tsakāninsu a cikin kwānuka shida, sa'an nan Ya daidaita a kan Al'ars-hi. Bā ku da, baicin Shi, wani maji-binci, kuma babu wani maceci. Shin, bā zā ku yi tunāni ba?

5. Yanā shirya al'amari daga sama zuwa ga ƙasā, sa'an nan ya tāka zuwa gare Shi a cikin yini, wanda gwargwadonsa shēkaru dubu ne ga abin da kuke lissafāwa.

6. Wannan Shi ne Masanin fake da bayyane, Mabuwayi, Mai jin ƙai.

7. Wanda Ya kyautata kōme, wanda Ya halitta shi. Kuma Ya fāra halittar mutum daga lāka.

8. Sa'an nan Ya sanya diyansa daga wani asali na wani ruwa wulākantacce.

9. Sa'an nan Ya daidaita shi, kuma Ya hūra a cikinsa, daga ru-hinSa, kuma Ya sanya muku ji, da ganunuwa da zukāta. Gōdiyarku kaɗan ce ƙwarai.

10. Kuma suka ce, "Shin, idan mun ɓace a cikin ƙasā, shin, lalle mu, tabbas ne, munā zama a cikin wata halitta sābuwa?" Ā'a, su game da gamuwa da Ubangijinsu kāfirai ne.

11. Ka ce, "Malā'ikin mutuwa wanda aka wakkala a gare ku, shi ne ke karɓar rāyukanku."⁽¹⁾ Sa'an nan zuwa ga Ubangijinku ake mayar da ku."

اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا
بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى
الْعَرْشِ مَا لَكُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا سَفِيحٍ
أَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ ﴿١﴾

يَذَرُ الْأَرْضَ إِلَى السَّمَاءِ إِلَى الْأَرْضِ تُرْجَعُ
إِلَيْهِ فِي يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ أَلْفَ سَنَةٍ وَمَا
تُعَدُّونَ ﴿٢﴾

ذَٰلِكَ عِلْمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿٣﴾

الَّذِي أَحْسَنَ كُلَّ شَيْءٍ خَلْقَهُ وَرَبُّدَا خَلَقَ
الْإِنْسَانَ مِنْ طِينٍ ﴿٤﴾

ثُمَّ جَعَلَ نَسْلَهُ مِنْ سُُلَالَةٍ مِنْ مَاءٍ مَهِينٍ ﴿٥﴾

ثُمَّ رَوَّاهُ وَنَفَخَ فِيهِ مِنْ رُوحِهِ وَجَعَلَ لَكُمُ
السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ قَلِيلًا مَّا
تَشْكُرُونَ ﴿٦﴾

وَقَالُوا أَإِذَا ضَلَلْنَا فِي الْأَرْضِ أَإِنَّا لَفِي خَلْقٍ
جَدِيدٍ بَلْ هُمْ بِلِقَاءِ رَبِّهِمْ كَافِرُونَ ﴿٧﴾

﴿قُلْ يَتُوبُ إِلَيْكُمْ مَلِكُ السَّمَوَاتِ الَّذِي وُجِدَ
بِكُفْرِكُمْ إِلَى رَبِّكُمْ تُرْجَعُونَ﴾ ﴿٨﴾

(1) Watau bā ku ke mutuwa da kanku ba, sai an matar da ku, sabōda haka tayarwar ma bā kū zā ku yi ta da kanku ba, balle ku yi musu.

12. Kuma da kâ gani a lōkacin da māsū laifi suke māsū sunkuyar da kawunansu a wurin Ubangijinsu, “Ya Ubangijinmu! Mun gani, kuma mun ji, to, Ka mayar da mu, mu aikata aiki na kwarai. Lalle mū māsū yakīni ne.”

13. Kuma dā Mun so dā Mun bai wa kōwane rai shiriyarsa, to, amma magana ta tabbata daga gare Ni! Lalle ne Inā cika Jahannama daga aljannu da mutāne gabā dāya.

14. To, ku dāndana, sabōda abin da kuka manta na haɗuwa da ranarku wannan. Lalle Mū mā Mun manta da ku, kuma ku dāndani azābar dawwama sabōda abin da kuka kasance kunā aikatāwa.

15. Waɗanda ke Īmāni da āyōyinMu kawai, sū ne waɗanda idan aka karanta musu āyōyinMu, sai su fāɗi sunā māsū sujada, kuma su yi tasbihi game da gōɗe wa Ubangijinsu, alhāli kuwa su bā su yin girman kai.

16. Sāsanninsu nā nīsanta daga wurāren kwanciya, sunā kiran Ubangijinsu bisa ga tsōro da ɗam-māni, kuma sunā ciyarwa daga abin da Muka arzūta su.

17. Sabōda haka wani rai bai san abin da aka ɓōye musu ba, na sanyin idānu, dōmin sakamako ga abin da suka kasance sunā aikatāwa.

18. Shin, wanda ya zama mūmini yanā kamar wanda ya zama fāsi-ki? Bā zā su yi daidai ba.

وَلَوْ تَرَىٰ إِذِ الْمُرْجُومَاتِ فَاصْهَوْا
رُءُوسَهُنَّ عِنْدَ رَبِّهِنَّ رَبَّنَا أَلْعَنَّا وَاسْمِعْنَا
فَاتَّخِفْنَا لَعْمَلٍ صَالِحًا إِنَّا مُوقِنُونَ ﴿٣٥﴾

وَلَوْ شِئْنَا لَآتَيْنَا كُلَّ نَفْسٍ هُدًى
وَلَكِن حَقَّ الْقَوْلُ مِنِّي لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ
مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ ﴿٣٦﴾

فَذُوقُوا مَا نَسِيتُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَٰذَا إِنَّا
نَسِينَاكُمْ وَذُوقُوا عَذَابَ الْخُلْدِ بِمَا
كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٣٧﴾

إِنَّمَا يُؤْمِنُ بِآيَاتِنَا الَّذِينَ إِذَا ذُكِرُوا بِهَا
أَخْرَأَ سُبْحًا وَسَبَّحُوا بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَهُمْ لَا
يَسْتَكْبِرُونَ ﴿٣٨﴾

تَتَجَافَىٰ جُنُوبُهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ يَدْعُونَ
رَبَّهُمْ خَوْفًا وَطَمَعًا وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ ﴿٣٩﴾

فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَّا أُخْفِيَ لَهُم مِّن قُرَّةِ أَعْيُنٍ
جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٤٠﴾

أَفَمَن كَانَ مُؤْمِنًا كَمَن كَانَ فَاسِقًا لَّا يَسْتَوُونَ ﴿٤١﴾

19. Amma waɗanda suka yi īmāni, kuma suka aikata ayyukan kwarai, to, sunā da gidājen Aljannar makōma, a kan liyāfa sabōda abin da suka kasance sunā aikatāwa.

20. Kuma waɗanda suka yi fāsi-kanci, to, makōmarsu ita ce wuta, kō da yausha suka yi nufin su fita daga gare ta, sai a mayar da su a cikinta, kuma a ce musu, “Ku dandana azābar wutā, wadda kuka kasance kunā karyatāwa game da ita.”

21. Kuma lalle Munā dandana musu daga azāba, mafi kaskanci, kāfin a kai ga azāba mafi girma, dōmin fātan za su kōmo.

22. Kuma wāne ne ya fi zālunci bisa ga wanda aka tunātar da āyōyin Ubangijinsa, sa'an na ya bijire daga barinsu? Lalle Mū, Māsu yin azābar rāmuwa ne ga māsu laifi.

23. Kuma lalle haḳīka, Mun bai wa Mūsā Littāfi,⁽¹⁾ sabōda haka kada ka kasance a cikin shakka daga haɗuwa da shi. Kuma Mun sanya shi ya zama shiriya ga Banī Isrā'īla.

24. Kuma Mun sanya shugabanni daga cikinsu, sunā shiryarwa da umurninMu, a lōkacin da suka yi haḳuri, kuma sun kasance sunā yin yakīni da āyōyinMu.

أَمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ
جَنَّاتُ الْمَأْوَىٰ نُزُلًا بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٩﴾

وَأَمَّا الَّذِينَ فَسَقُوا فَمَأْوَاهُمُ النَّارُ كُلَّمَا
أَرَادُوا أَنْ يَخْرُجُوا مِنْهَا أُعِيدُوا فِيهَا وَقِيلَ لَهُمْ
دُفُّوا عَذَابِ النَّارِ الَّتِي كُنتُمْ بِهِ تَكْذِبُونَ ﴿٢٠﴾

وَلَنَذِقَنَّهُمْ مِنَ الْعَذَابِ الْأَدْنَىٰ دُونَ
الْعَذَابِ الْأَكْبَرِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٢١﴾

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ دُخِرَ إِلَىٰ رَبِّهِ ثُمَّ
أُعْرِضَ عَنْهَا إِنَّا مِنَ الْمُجْرِمِينَ مُنسِفُونَ ﴿٢٢﴾

وَلَقَدْ ءَاتَيْنَا مُوسَىٰ الْكِتَابَ فَلَا تَكُن فِي
مِرْيَةٍ مِّن لِّقَاءِ رَبِّهِ وَجَعَلْنَاهُ هُدًى لِّبَنِي
إِسْرَءِيلَ ﴿٢٣﴾

وَجَعَلْنَا مِنْهُمْ أُمَمًا يَهْتَدُونَ بِأَمْرِنَا لَمَّا
صَبَرُوا وَكَانُوا رَبَّنَا يَوْقِنُونَ ﴿٢٤﴾

(1) Ba Alkur'āni ne farkon Littāfin sama ba, kuma bā Muhammadu ne farkon Manzannin Allah ba, Mun bai wa Mūsā Attaura, mutānensa sun yi aiki da ita, sun daukaka kamar yadda ake nēman Musulmi su yi aiki da Alkur'āni su daukaka.

25. Lalle Ubangijinka Shī ne zai rarrabe a tsakāninsu, a Rānar Kiyāma a cikin abin da suka kasance sunā sâba wa jūna a cikinsa.

26. Shin, ba ya shirya da su cēwa da yawa Muka halakar, a gabāninsu, daga al'ummōmi, sunā tafiya a cikin masaukansu?⁽¹⁾ Lalle a cikin wancan akwai āyōyi. Shin, ba su jī ne?

27. Shin, kuma ba su gani ba cēwa lalle Mū, Munā kōra ruwa zuwa ga kasā kekasasshiya, sa'an nan Mu fitar, game da shi, wata shūka wadda dabbōbinsu da su kansu ke ci daga gare ta? Ashe fa, ba su gani ba?

28. Kuma sunā cēwa, "Yaushe wannan hukunci yake aukuwa, idan kun kasance māsū gaskiya?"

29. Ka ce, "Ranar hukuncin nan, ĩmānin waƙanda suka kāfirta bā zai amlāne su ba (a cikinta), kuma bā zā a yi musu jinkiri ba."

30. Sabōda haka, ka kau da kai daga barinsu, kuma ka yi jira lalle, sū ma māsū jira ne.

إِنَّ رَبَّكَ هُوَ يَقْضِي بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
فِي مَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿٢٥﴾

أَوَلَمْ يَتَذَكَّرْ لَهُمْ كَمْ أَهْلَكْنَا مِنْ قَبْلِهِمْ
مِنَ الْقُرُونِ يَمْشُونَ فِي مَسْجِدِهِمْ إِنَّ
فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ أَفَلَا يَتَسَمِعُونَ ﴿٢٦﴾

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا نَسُوقُ الْمَاءَ إِلَى الْأَرْضِ
الْجُرُزِ فَنَخْرِجُ بِهِ زَرْعًا نَأْكُلُ مِنْهُ
أَنعَمُهُمْ وَأنفُسُهُمْ أَفَلَا يُبْصِرُونَ ﴿٢٧﴾

وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْفَتْحُ إِن كُنْتُمْ
صَادِقِينَ ﴿٢٨﴾

قُلْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ لَا يَنْفَعُ الَّذِينَ كَفَرُوا
إِيمَانُهُمْ وَلَا هُمْ يُنْظَرُونَ ﴿٢٩﴾

فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ وَانْتَظِرِ إِنَّهُمْ
مُنْتَظَرُونَ ﴿٣٠﴾

(1) Kuraishāwa sunā tafiya a cikin gidājen al'ummōmin da suka halaka, sunā ganin abin da ya sūku gare su.

SŪRATUL AḤZĀB سُوْرَةُ الْاَحْزَابِ

Tanã karantar da yadda ake kashe miyāgun al'ādun Jāhiliyya da ba su dāce da Musulunci ba, da musanyar waƙanda suka dāce da sharī'a.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Yā kai Annabi! Ka bi Allah da takawa, kuma kada ka yi dā'ā ga kāfirai da munāfukai. Lalle, Allah Ya kasance Mai ilmi, Mai hikima.

2. Kuma ka bi abin da aka yi wahayi da shi zuwa gare ka daga Ubangijinka. Lalle, Allah Ya kasance Mai labartawa ga abin da kuke aikatāwa.

3. Ka dōgara ga Allah. Kuma Allah Ya isa Ya zama Wakili.

4. Allah bai sanya zūciya biyu ba ga wani namiji a cikinsa, kuma bai sanya mātanku waƙanda kuke yin zihāri daga gare su, su zama uwā-yenku ba, kuma bai sanya dīyan hankākarku su zama dīyanku ba. Wannan abu nāku, maganarku ce da bākunanku, alhāli kuwa Allah na faɗar gaskiya, kuma Shī ne ke shiryarwa ga hanyar kwarai.

5. Ku kira su ga ubanninsu, shi ne mafi ādalci a wurin Allah. To, idan ba ku san ubanninsu ba, to, 'yan'uwanku ga addini da dīmajō-

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ اتَّقِ اللَّهَ وَلَا تُطِيعِ الْكَافِرِينَ
وَالْمُنَافِقِينَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ①

وَأَتَّبِعْ مَا نُوحِيَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ إِنَّ اللَّهَ
كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ②

وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا ③
مَا جَعَلَ اللَّهُ لِرَجُلٍ مِنْ قَلْبَيْنِ فِي جَوْفِهِ
وَمَا جَعَلَ أَزْوَاجَكُمْ الَّتِي نَظَاهِرُونَ
مِنْهُنَّ أُمَّهَاتِكُمْ وَمَا جَعَلَ أَدْعِيَاءَكُمْ
أَبْنَاءَكُمْ ذَٰلِكُمْ قَوْلُكُمْ بِأَفْوَاهِكُمْ وَاللَّهُ
يَعْلَمُ الْحَقَّ وَهُوَ يَهْدِي السَّبِيلَ ④

أَدْعُوهُمْ لِأَبَائِهِمْ هُوَ أَقْسَطُ عِنْدَ اللَّهِ فَإِنْ لَمْ
تَعْلَمُوا آبَاءَهُمْ فَاخْرُجُوا فِي الدِّينِ

jinku. Kuma bābu laifi a gare ku ga abin da kuka yi kuskure da shi, kuma amma (akwai laifi) ga abin da zukātanku suka ganganta, kuma Allah Ya kasance Mai gāfara, Mai jin ƙai.

6. Annabī ne mafi cancanta ⁽¹⁾ ga mūminai bisa ga su kansu, kuma mātansa uwāyensu ne. Kuma ma'abūta zumunta wadansunsu sun fi wadansu a cikin Littāfin Allah bisa ga mūminai da Muhājirai, fāce fa idan kun aikata wani alhēri zuwa ga majibintanku. Wancan yā kasance a cikin Littāfi, rubūtacce.

7. Kuma a lōkacin da Muka rīki alkawarin Annabawa daga gare su, kuma daga gare ka, kuma daga Nūhu da Ibrāhīm, da Mūsā, da kuma Īsā ɗan Maryama, kuma Muka rīki wani alkawari mai kauri daga gare su.

8. Dōmin Ya tambayi māsu gas-kiya a kan gaskiyarsu, kuma Yā yi tattalin wata azāba mai raɗaɗi ga kāfirai.

9. Yā ku wadanda suka yi īmāni! Ku tuna ni'imar Allah a kanku a lōkacin da wadansu rundunōni suka zo muku, sai Muka aika wata iskā a kansu da wadansu rundunōni wadanda ba ku gani ba. Kuma Allah Yā kasance Mai gani ga abin da kuke aikatāwa.

10. A lōkacin da suka zo muku daga samanku da kuma ƙasa daga

وَمَوْلَاكُمْ وَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ فِيمَا
أَخْطَأْتُمْ بِهِ وَلَا مَعْتَدَةٌ
فَلَوْ كُنتُمْ تَعْلَمُونَ ۝

النَّبِيِّ أُولَىٰ بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنْفُسِهِمْ وَأَزْوَاجُهُ
أُمَّهَاتُهُمْ وَأُولُوا الْأَرْحَامِ بَعْضُهُمْ أَوْلَىٰ بِبَعْضٍ
فِي كِتَابِ اللَّهِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُهَاجِرِينَ إِلَّا
أَنْ تَفْعَلُوا إِلَىٰ أُولِيَ الْبُكْرِ مَعْرُوفًا كَانَ
ذَلِكَ فِي الْكِتَابِ مَسْطُورًا ۝

وَإِذْ أَخَذْنَا مِنَ النَّبِيِّينَ مِيثَاقَهُمْ وَمِنْكَ
وَمِنْ نُوحٍ وَإِبْرَاهِيمَ وَمُوسَىٰ وَيَعْقُوبَ ابْنِ مَرْيَمَ
وَإِذْ أَخَذْنَا مِنْهُمْ مِيثَاقًا غَلِيظًا ۝

يَسْتَقِلُّ الصَّالِحِينَ عَنْ صِدْقِهِمْ وَأَعَدَّ
لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا أَلِيمًا ۝

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ
إِذْ جَاءَتْكُمْ جُنُودٌ فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا
وَجُنُودًا لَمْ تَرَوْهَا وَكَانَ اللَّهُ يَمَّا
تَعْمَلُونَ بَصِيرًا ۝

إِذْ جَاءَكُمْ مِنْ فَوْقِكُمْ وَمِنْ أَسْفَلَ

(1) Idan son mūmini ya sāhā wa faɗar Annabī, sai ya har son ransa ya kōma wa faɗar Annabī.

gare ku, kuma a lõkacin da gannai suka karkata, kuma zukāta suka kai ga maḳōsai, kuma kuka yi zaton zace-zace, game da Allah.

11. A can aka jarrabi mūminai, kuma aka yi girgiza da su, girgiza mai tsanani.

12. Kuma a lõkacin da munāfu-kai da waɗanda akwai cūta a cikin zukātansu ke cēwa, “Allah da ManzonSa, ba su yi mana wa’adin kōme ba, fāce rūḏi.”

13. Kuma a lõkacin da wata kungiya daga gare su, ta ce, “Yā mutānen Yasriba!⁽¹⁾ Bā ku da wani matsayi, sabōda haka ku kōma.” Kuma wata kungiya daga gare su na nēman izni ga Annabi sunā cēwa, “Lalle gidājenmu kuranye suke,” alhāli kuwa bā kuranye suke ba, bā su da nufin kome fāce guɗu.

14. Kuma dā an shige ta (Madīna) a kansu, daga sasanninta, sa’an nan aka tambaye su fitina (kāfirai), lalle, dā sun jē mata, kuma dā ba su zauna a cikinta (Madīna) ba fāce kaɗan.

15. Kuma lalle, haḳiḳa, sun kasance sunā yi wa Allah alkawari, a gabānin wannan: bā zā su jūya dōmin guɗu ba, kuma alkawarin Allah ya kasance abin tambaya.

16. Ka ce, “Gudun nan, bā zai amfāne ku ba daga mutuwa ko kisa. Kuma har in kun guɗu, bā zā a jīshe ku dāḏi ba fāce kaɗan.”

مِنْكُمْ وَإِذْ رَاغِبِ الْأَبْصُرِ وَبَلَغَتِ
الْعُلُوبُ الْحَنَاجِرَ وَتَنْظُرُونَ بِاللَّهِ الظُّنُونُ ﴿١١﴾

هُنَالِكَ ابْتُلِيَ الْمُؤْمِنُونَ وَزُلْزِلُوا زِلْزَالًا شَدِيدًا ﴿١٢﴾

وَإِذْ يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ
مَّرَضٌ مَا وَعَدَنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ إِلَّا غُرُورًا ﴿١٣﴾

وَإِذْ قَالَت طَّائِفَةٌ مِّنْهُم مَّا أَهْلُ بَنِي نَضِيرَ
لَكُمْ فَأَرْجِعُوا وَنَسْتَقِذْ فِرْقًا مِّنْهُمْ التَّتَى
يَقُولُونَ إِنَّ بَنِي إِسْرَءِيلَ عَوْرَةٌ وَمَا هِيَ بِعَوْرَةٍ
يُرِيدُونَ إِلَّا فِرَاقًا ﴿١٤﴾

وَلَوْ جِئْتَ عَلَىٰ نَفْسٍ أَوْ أَكْثَرٍ لَّامْتَنَعُوا
أَلَيْسَتْ لَأَوْرَءًا وَمَا تَلْمِزُ لَهُمُ الْآيَاتُ ﴿١٥﴾

وَلَقَدْ كَلَّمْنَا عَاهِدُوا اللَّهَ مِنْ قَبْلُ لَا يُؤْمِنُونَ
أَلَا دَبْرًا وَكَانَ عَهْدُ اللَّهِ مَسْئُولًا ﴿١٦﴾

قُلْ لَّيِّنَ يَتَّقِعْكُمْ الْعُقْرَاءُ إِنِ قَرَّبْتُمْ مَتَّ الْعَوْبِ
أَوْ الْقَتْلِ وَإِذَا لَأْتَمَعُونَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿١٧﴾

(1) Sun kōma ga sūnan Madīna na zāmanin Jāhiliyya sunā izgili da cēwa ba su yarda da sābon sūnan ba na Madīna, fāce Yasriba, sūnanta da suka sanci na asali.

17. Ka ce, “Wāne ne wanda yake tsare ku daga Allah, idan Yā yi nufin wata cūta game da ku ko Yā yi nufin wata rahama?” Kuma bā zā su sāmar wa kansu wani majiɓinci ba, banda Allah, kuma bā zā sāmar wa kansu wani mataimaki ba.

18. Lalle, Allah Ya san māsū hana mutāne fīta daga cikinku, da māsū cēwa ga ‘yan’uwansu, “Ku zo nan a wurinmu.” Kuma bā zā su shiga yāki ba fāce kaɗan.

19. Suna māsū rōwa gare ku, sa’an nan idan tsōro ya zo, sai ka gan su sunā kallo zuwa gare ka, idānunsu sunā kēwaya, kamar wanda ake rufe hankalinsa sabōda mutuwa. Sa’an nan idan tsōron ya tafi, sai su yi muku miyāgun maganganu da harussa māsū kaifi, sunā māsū rōwa a kan dūkiya. Waɗannan, ba su yi imāni ba, sabōda haka Allah Ya bāta ayyukansu. Kuma wannan ya kasance mai sauki ga Allah.

20. Sunā zaton kungiyōyin kāfirai ba su tafi ba. Kuma idan kungiyōyin kāfirai sun zo, sunā gūrin dā dai sun zama a karkara a cikin kauryāwa, sunā tambayar lābāranku. Kuma kō dā sun kasance a cikinku, bā zā su yi yāki ba, fāce kaɗan.

21. Lalle, abin kōyi mai kyau ya kasance gare ku daga Manzon Allah, ga wanda ya kasance yanā fātan rahamar Allah da Rānar Lāhira, kuma ya ambaci Allah da yawa.

22. Kuma a lōkacin da mūminai suka ga kungiyōyin kāfirai, sai suka

قُلْ مَنْ ذَا الَّذِي يَنْصِبُكُمْ مِنَ اللَّهِ إِنْ أَرَادَ بِكُمْ سُوءًا أَوْ أَرَادَ بِكُمْ رَحْمَةً وَلَا يَجِدُونَ لَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ﴿٥٦﴾

« قَدْ يَعْلَمُ اللَّهُ الْمُعَوِّذِينَ مِنْكُمْ وَالْقَائِلِينَ لِإِخْوَانِهِمْ هُمْ أَيْتَانُ وَلَا يَأْتُونَ النَّاسَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٥٧﴾

أَشِخَّةٌ عَلَيْكُمْ فَإِذَا جَاءَ الْخَوْفُ رَأَيْتَهُمْ يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ تَدُورُ أَعْيُنُهُمْ كَالَّذِي يُغْتَنَبُ عَلَيْهِ مِنَ الْعَرْشِ فَإِذَا ذَهَبَ الْخَوْفُ سَلَقُوكُمْ بِأَلْسِنَةٍ حِدَادٍ أَشِخَّةٌ عَلَى الْقَلْبِ أُولَئِكَ لَا يُؤْمِنُوا فَأَخْبَطَ اللَّهُ أَفْعَالَهُمْ وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا ﴿٥٨﴾

يَحْسَبُونَ الْأَحْزَابَ لَمْ يَذْهَبُوا وَإِنْ يَأْتِ الْأَحْزَابُ يَوَدُّوا لَوْ أَنَّهُمْ بَادُونَ فِي الْأَحْزَابِ يَسْتُلُونُ عَنْ أَنْبَاءِكُمْ وَلَوْ كَانُوا فِيكُمْ مَا قَاتَلُوا إِلَّا قَلِيلًا ﴿٥٩﴾

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِمَنْ كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا ﴿٦٠﴾

وَلَمَّا رَأَى الْمُؤْمِنُونَ الْأَحْزَابَ قَالُوا هَٰذَا مَا

ce, “Wannan ne abin da Allah da ManzonSa suka yi mana wa’adi, Allah da ManzonSa sun yi gaskiya.” Kuma wannan bai kâra musu kôme ba fâce imâni da sallamâwa.

23. Daga mûminai akwai wa-
dansu mazâje da suka gaskata abin
da suka yi wa Allah alkwari a kan-
sa, sa'an nan a cikinsu, akwai wan-
da ya biya bukâtarsa, ⁽¹⁾ kuma daga
cikinsu akwai wanda ke jira. Kuma
ba su musanya ba, musanyawa.

24. Dômin Allah Ya sâka wa
masu gaskiya da gaskiyarsu, kuma
Ya azabtar da munafukai idan Ya
so, ko Ya karfi tûba a kansu. Lalle,
Allah Yâ kasance Mai gâfara, Mai
jin kai.

25. Kuma Allah Yâ mayar ⁽²⁾ da
wafanda suka kâfirta da fushinsu,
ba su sâmi wani alhêri ba. Allah Ya
isar wa mûminai daga barin yâki.
Kuma Allah Ya kasance Mai karfi,
Mabuwâyi.

26. Kuma Ya saukar ⁽³⁾ da wa-
dannan da suka taimake su daga
mazôwa Littâfi, daga birânensu,
kuma Ya jêfa tsôro a cikin zuka-
tansu; wata kungiya kunâ kashêwa,
kuma kunâ kâma wata kungiyar.

27. Kuma Ya gâdar da ku gôna-
kinsu da gidâjensu da dûkiyôyinsu,

وَعَدَنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَصَدَقَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ
وَمَا زَادَهُمْ إِلَّا إِيمَانًا وَتَسْلِيمًا ﴿٣١﴾

مِنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ
عَلَيْهِ فَمِنْهُمْ مَنْ قَضَىٰ نَحْبَهُ وَمِنْهُمْ مَنْ
يَنْتَظِرُ وَمَا بَدَّلُوا بَدِيلًا ﴿٣٢﴾

لَيَجْزِيَ اللَّهُ الصَّادِقِينَ بِصِدْقِهِمْ
وَيُعَذِّبُ الْمُنَافِقِينَ إِن شَاءَ أَوْ يَتُوبَ
عَلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٣٣﴾

وَرَدَّ اللَّهُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِعَهْدِهِمْ لَمَّا بَلَغُوا
خَبْرًا وَكَفَىٰ اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ الْقِتَالَ
وَكَانَ اللَّهُ قَوِيًّا عَزِيمًا ﴿٣٤﴾

وَأَنْزَلَ الَّذِينَ ظَاهَرُوهُ مِنْ أَهْلِ مَكَّةَ
مِنْ صِيَابِهِمْ وَقَذَىٰ فِي قُلُوبِهِمُ الرُّعْبَ
فَرِيقًا تَقْتُلُونَ وَنَأْمُرُونَ بِقِرْبَتِهَا ﴿٣٥﴾

وَأُورِثَكُمُ أَرْضَهُمُ الَّذِي نَزَعُوا مِنْكُمْ وَأَمْوَالُهُمْ وَأَنْصَابُ

(1) Biyan bukâtarsa wâtau ya mutu, cikinsu akwai wanda yake jirar mutuwa.

(2) Allah Yâ kôre kungiyôyin kâfirai da iskarSa mai tsananin sanyi, watau iskar Saba.

(3) Sa'an nan kuma Musulmi suka tsare Yahûdu, Banî Kuraiza, a cikin birninsu, har suka sallama kansu ga hukuncin Sa'ad bi Mu'azu wanda ya hukunta a kashe wanda ya balaga daga cikinsu, kuma a bautar da mâtâ da yâra. Aka yi musu hakanan, aka zartar da hukuncinsa a kansu.

da wata ƙasa wadda ba ku taɓa tākarta ba. Kuma Allah ya kasance Mai iƙon yi ne a kan kōme.

28. Yā kai Annabi! Ka ce wa mātanka, “Idan kun kasance kunā nufin rāyuwar dūniya da ƙawarta, to, ku zo in yi muku kyautar ban kwāna, kuma in sake ku, saki mai kyau.

29. “Kuma idan kun kasance kunā nufin Allah da ManzonSa da gidan Lāhira, to, lalle, Allah Yā yi tattalin wani sakamako mai girma ga māsu kyautatāwa daga gare ku.”

30. Yā mātan Annabi! Wadda ta zo da alfāsha bayyananna daga cikinku, zā a ninka mata azāba ninki biyu. Kuma wancan yā kasance mai sauƙi ga Allah.

31. Kuma wadda ta yi tawālī'u daga cikinku ga Allah da ManzonSa, kuma ta aikata aiki na ƙwarai, zā Mu bā ta sakamakonta ninki biyu, kuma Mun yi mata tattalin arziki na karimci.

32. Yā mātan Annabi! Ba ku zama kamar kōwa ba daga mātā, idan kun yi taƙawa, sabōda haka, kada ku sassautar da magana, har wanda ke da cūta a cikin zuciyarsa ya yi dammani, kuma ku faɗi magana ta alhēri.

33. Kuma ku tabbata a cikin gidājenku⁽¹⁾, kuma kada ku yi fitar gāye-gāye irin fitar gāye-gāye ta jāhiliyyar farko. Kuma ku tsai da salla, kuma ku bāyar da zakka,

لَتَرْطُوهُنَّ أَوْ كَانَ اللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرًا ﴿٣٥﴾

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِّأَزْوَاجِكَ إِن كُنْتُمْ تُرِيدُونَ
الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَزِينَتَهَا فَتَعَالَيْنَ
أُمَتِّعْكُنَّ وَأُسَرِّحْكُنَّ سَرَاحًا جَمِيلًا ﴿٣٦﴾

وَإِن كُنْتُمْ تُرِيدُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَالنَّارَ
الْآخِرَةَ فَإِنَّ اللَّهَ أَعَدَّ لِلْمُحْسِنِينَ مِنْكُمْ
أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٣٧﴾

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ مَنْ بَأْتِ مِنْكُنَّ بِفَاحِشَةٍ
مُّبَيَّنَةٍ يُضَعِّفْ لَهَا الْعَذَابَ ضِعْفَيْنِ
وَكَانَ ذَٰلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا ﴿٣٨﴾

* وَمَنْ يَفْعَلْ مِنْكُمْ لَللَّهِ وَرَسُولِهِ وَتَعَمَلْ
صَالِحًا أَلُوْنَهَا أَجْرَهَا مَرَّتَيْنِ وَأَعْتَدْنَا لَهَا
رِزْقًا كَرِيمًا ﴿٣٩﴾

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ لَسْتَ مِنْ أَلِ الْنِسَاءِ
إِنِ اتَّقَيْتُنَّ فَلَا تَحْضَعْنَ بِالْقَوْلِ فَيَطْمَعَ الَّذِي
فِي قَلْبِهِ مَرَضٌ وَقُلْنَ قَوْلًا مَعْرُوفًا ﴿٤٠﴾

وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ
الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَىٰ وَأَقِمْنَ الصَّلَاةَ
وَأَتِينَ الزَّكَاةَ وَأَطِعْنَ اللَّهَ

(1) Umurni ga mātan Annabi umurni ne ga mātan sauran Musulmi. Sabōda haka bā ya halatta mace ta fita daga gidanta fāce da lalūra.

ku yi dā'a ga Allah da ManzonSa. Allah na nufin Ya tafiyar da kazamta kawai daga gare ku, yā mutānen Babban Gida! Kuma Ya tsarkake ku, tsarkakēwa.

34. Kuma ku tuna abin da ake karantawa a cikin dākunanku daga āyōyin Allah da hukunci. Lalle Allah Yā kasance Mai tausasāwa, Mai labartawa.

35. Lalle, Musulmi maza da Musulmi mātā da mūminai maza da muminai mātā, da māsū tawālī'u maza da māsū tawālī'u mātā, da māsū gaskiya maza da māsū gaskiya mātā, da māsū hakuri maza da māsū hakuri mātā, da māsū tsōron Allah maza da māsū tsōron Allah mātā, da māsū sadaka maza da māsū sadaka mātā, da māsū azumi maza da māsū azumi mātā, da māsū tsare farjōjinsu maza da māsū tsare farjōjinsu mātā, da māsū ambaton Allah da yawa maza da māsū ambatonSa mātā, Allah Ya yi musu tattalin wata gāfara da wani sakamako mai girma.

36. Kuma ba ya halatta ga mūmini kuma haka ga mūmina, a lōkacin da Allah da ManzonSa Ya hukunta wani umurni, wani zābī daga al'amarinsu ya kasance a gare su. Kuma wanda ya sābā wa Allah da ManzonSa, to, yā bace, bacewa bayyananna.⁽¹⁾

وَرَسُولُهُ يَأْتِيهِدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمْ
الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا ﴿٣٤﴾

وَأَذْكُرْتَ مَا بَيْنِي فِي بُيُوتِكُمْ
مِنْ آيَاتِ اللَّهِ وَالْحِكْمَةِ إِنَّ اللَّهَ
كَانَ لَطِيفًا خَبِيرًا ﴿٣٥﴾

إِنَّ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِينَ
وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْقَانِتِينَ وَالْقَانِتَاتِ وَالصَّادِقِينَ
وَالصَّادِقَاتِ وَالصَّابِرِينَ وَالصَّابِرَاتِ
وَالْخَاشِعِينَ وَالْخَاشِعَاتِ وَالْمُتَصَدِّقِينَ
وَالْمُتَصَدِّقَاتِ وَالصَّائِمِينَ وَالصَّائِمَاتِ
وَالْحَافِظِينَ فُرُوجَهُمْ وَالْحَافِظَاتِ
وَالذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيرًا
وَالذَّاكِرَاتِ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ مَغْفِرَةً
وَأَجْرًا عَظِيمًا ﴿٣٦﴾

وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا لِمُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ
وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ
وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ صَبَلاً
مُبِينًا ﴿٣٧﴾

(1) Wannan āyā hani ne ga kōwane Musulmi kō Musulma ga sābā wa umurnin Allah da ManzonSa, su bi son rāyūkansu ga kōme. Kuma ba a lōkacin auren Zainab da Zaidu ne dai ta sauka ba kamar yadda waɗansu māsū tafsīri ke rubūtāwa dōmin an yi wannan aure a gabānin hijira da nīsa, ita āyar kuwa tā sauka a Madīna ne a bāyan yākin Ahzab, kamar yadda tsarin maganarta ya nūna.

37. Kuma a lōkacin ⁽¹⁾ da kake cēwa ga wanda Allah Ya yi ni'ima a gare shi kai kuma ka yi ni'ima a gare shi, "Ka riƙe mātarƙa, kuma ka bi Allah da taƙawa." Kuma kana ƙōyēwa a cikin ranka abin da Allah zai bayyana ⁽²⁾ shi, kanā tsōron mutāne, alhāli kuwa Allah ne Mafi cancantar ka ji tsōronSa. To, a lōkacin da Zaidu ya ƙāre bukātarsa daga gare ta, Mun aurar da kai ita, dōmin kada wani ƙunci ya kasance a kan mūminai a cikin (auren mā-tan) dīyan hankākarsu, idan sun ƙāre bukāta daga gare su. Kuma umurnin Allah yā kasance abin aikatāwa.

38. Wani ƙunci bai kasance a kan Annabi ba ga abin da Allah Ya faralta a kansa, a kan ƙā'idar Allah a cikin (Annabāwa) waɗanda suka shige daga gabāninsa. Kuma umurnin Allah yā kasance abin ƙad-darāwa tabbatacce.

39. Waɗanda ke iyar da Man-zancin Allah, kuma sunā tsōron Sa, kuma bā su tsōron kōwa fāce Allah. Kuma Allah Ya isa Ya zama Mai hisābi.

وَاِذْ تَقُولُ لِلَّذِي اَنْعَمَ اللهُ عَلَيْهِ وَاَنْعَمْتَ عَلَيْهِ اَمْسِكْ عَلَيْكَ زَوْجَكَ وَاتَّقِ اللهَ وَتُخْفِي فِي نَفْسِكَ مَا اللهُ مُبْدِيهِ وَتَخْشَى الْاِنْسَ وَاللهَ اَحَقُّ اَنْ تَخْشَاهُ فَاَمَّا قُضِيَ زَيْدٌ مِنْهَا وَطَرًا زَوَّجْنَاكَ الْكِى لَا يَكُوْنُ عَلَى الْمُؤْمِنِيْنَ حَرَجٌ فِى اَرْوَاحٍ اُذْ عَيَّبْنَاهَا اِذَا قُضُوا مِنْهُمْ وَطَرًا وَكَانَ اَمْرُ اللهِ مَفْعُوْلًا ﴿٣٧﴾

مَا كَانَ عَلَى النَّبِيِّ مِنْ حَرَجٍ فِيمَا فَرَضَ اللهُ لَهُمْ سُنَّةَ اللهِ فِي الَّذِيْنَ خَلَوْا مِنْ قَبْلُ وَكَانَ اَمْرُ اللهِ قَدْرًا مُّقْدَرًا ﴿٣٨﴾

الَّذِيْنَ يَلْعَنُوْنَ رَسَلَتِ اللهُ وَيَخْشَوْنَهُ وَلَا يَخْشَوْنَ اَحَدًا اِلَّا اللهَ وَكَفَى بِاللّٰهِ حَسِيْبًا ﴿٣٩﴾

(1) Idan Allah ya umarci mutāne da yin wani abu kō da barinsa, to, Annabi shī ne mai fāra bin umurnin kō kange kansa daga abin da aka hana. Wannan ƙissa misāli ce ga āyar da ke a gaba da ita, yadda Annabi ya bi umurni wajen auren mātar Zaidu bn Hārisa wanda Annabi ya yi tabanninsa a gabānin a hana aiwatar da tabanni. Auren yā auku Annabi na da shekara 58 ita kuwa da shekara 43. Sūnanta Zainab binta Jahash dīyar goggon Annabi. Allah Yā nūna cewa dai tabanni yā mutu sōsai.

(2) Abin da Annabi ke ƙoyēwa shī ne umurnin Allah da Ya gaya masa cēwa, zai auri Zainab mātar Zaidu a bāyan Zaidun ya sake ta. Sabōda haka Annabi ke lallāshin Zaidu dōmin kada sakin ya auku har aurenta ya zama wājibi a kansa, a bāyan abin da aka sani na cēwa, Zaidu yā zama dānsa da tabanni a gabānin haka.

40. Muhammadu bai kasance uban kōwa ba daga mazanku, kuma amma shī yā kasance Manzon Allah kuma cikon Annabāwa. Kuma Allah Ya kasance Masani ga kōme.

41. Ya ku wafanda suka yi imāni! Ku ambaci Allah, ambata mai yawa.

42. Kuma ku tsarkake shi, a sāfiya da maraice.

43. (Allah) Shī ne Wanda ke tsarkake ku, da mala'ikunSa (sunā yi muku addu'a), dōmin Ya fitar da ku daga duffai zuwa ga haske. Kuma (Allah) Yā kasance Mai jin Kai ga mūminai.

44. Gaisuwasu a rānar da suke haɗuwa da Shi "Salām", kuma Yā yi musu tattalin wani sakamako na karimci.

45. Yā kai Annabi! Lalle Mū, Mun aike ka kanā mai shaida, kuma mai bāyar da bushāra kuma mai gargadi.

46. Kuma mai kira zuwa ga Allah da izninSa, kuma fitila mai haskakāwa.

47. Kuma ka yi bushāra ga mūminai cēwa, sūnā da falala mai girma daga Allah.

48. Kuma kada ka yi dā'a ga kāfirai da munāfukai, kuma ka kyāle cūtarsu (gare ka), kuma ka dōgara ga Allah. Allah Yā isa zama Wakili.

49. Yā kū wafanda suka yi imāni! Idan kun auri mūminai mātā,

مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِّن رِّجَالِكُمْ وَلَكِن رَّسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمُ النَّبِيِّينَ وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ﴿٤٠﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا ﴿٤١﴾

وَسَبِّحُوهُ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ﴿٤٢﴾

هُوَ الَّذِي يُصَلِّي عَلَيْكُمْ وَمَلَائِكَتُهُ لِيُخْرِجَكُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَكَانَ بِالْمُؤْمِنِينَ رَحِيمًا ﴿٤٣﴾

يَخْتَصِمُهُمْ يَوْمَ تَلْقَوْنَهُ سَلَامٌ وَأَعَدَّ لَهُمْ أَجْرًا كَرِيمًا ﴿٤٤﴾

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَهِيدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ﴿٤٥﴾

وَدَاعِيًا إِلَى اللَّهِ بِآذِينِهِ وَيُخْرِجَكُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَكَانَ بِالْمُؤْمِنِينَ رَحِيمًا ﴿٤٦﴾

وَيُخْرِجُ الْمُؤْمِنِينَ يَأْتِيهِم مِّنَ اللَّهِ فَضْلًا كَثِيرًا ﴿٤٧﴾

وَلَا يَطْعَمُ الْكَافِرِينَ وَالْمُنَافِقِينَ وَدَعَا أَذُنَهُمْ تَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا ﴿٤٨﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نَكَحْتُمُ الْمُؤْمِنَاتِ

sa'an nan kuka sake su a gabānin ku shāfe su, to, bā ku da wata idda da zā ku lissafa a kansu, kuma ku yi musu kyautar jin dādī,⁽¹⁾ kuma ku sake su saki mai kyau.

50. Yā kai Annabi! Lalle Mū, Mun halatta maka mātanka wa-ḍanda ka bai wa sadākōkinsu, da abin da hannun dāmanka ya mal-laka daga abin da Allah Ya bā ka na ganīma, da 'yā'yan baffanka, da 'ya'yan goggonninka da 'yā'yan kā-wunka da 'yā'yan innōninka, wa-ḍanda suka yi hijira tāre da kai. da wata mace mūmina idan ta bāyar da kanta ga Annabi, idan shi Annabi yanā nufin ya aure ta, (hālin wan-nan hukunci) kēbe yake gare ka, banda ga mūminai. Lalle Mun san abin da Muka faralta a kansu (su mūminai) game da mātansu da abin da hannayensu suka mallaka. Do-min kada wani kunci ya kasance a kanka, kuma Allah Yā kasance Mai gāfara, Mai jin kai.

51. Kanā iya jinkirtar da⁽²⁾ wad-da ka ga dāmā daga gare su, kuma kanā tāro wadda kake so zuwa gare ka. Kuma wadda ka nēma daga waḍanda ka nīsantar, to, bābu laifi a gare ka. Wannan yā fi kusantar da sanyaya idānunsu, kuma bā zā su yi baḳin ciki ba, kuma su yarda da abin da ka bā su, sū duka. Kuma Allah Yanā sane da abin da yake a cikin zukātanku. Kuma Allah Ya kasance Masani, Mai haḳuri.

ثُمَّ ظَلَمْتُهُنَّ مِنْ قَبْلِ أَنْ نَمْسُوهُنَّ فَمَا لَكُمْ عَلَيْهِنَّ مِنْ عِذَةٍ تَعْتَدُونَهَا فَيَمْسُوهُنَّ وَسِرْجُوهُنَّ سِرَاحًا جَمِيلًا ﴿٥٠﴾

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَعْلَمْنَا لَكَ أَزْوَاجَ النَّبِيِّ ءَاتَيْتَ أَجُورَهُنَّ وَمَا مَلَكَتْ يَمِينُكَ مِمَّا أَفَاءَ اللَّهُ عَلَيْكَ وَبَنَاتِ عَمَّتِكَ وَبَنَاتِ خَالِكَ وَبَنَاتِ خَالَاتِكَ النَّبِيِّ هَاجِرْنَ مَعَكَ وَأَمْرًاؤُهُ مُؤْمِنَةٌ إِنْ وَهَبْتَ نَفْسَهَا لِلنَّبِيِّ إِنْ أَرَادَ النَّبِيُّ أَنْ يَسْتَنْكِحَهَا خَالِصَةً لَكَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ قَدْ عَلِمْنَا مَا فَرَضْنَا عَلَيْهِمْ فِي أَزْوَاجِهِمْ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ لِكَيْلَا يَكُونَ عَلَيْكَ حَرَجٌ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٥١﴾

* نَرْجِي مَنْ نَشَاءُ مِنْهُنَّ وَتُكْرَى إِلَيْكَ مَنْ نَشَاءُ وَمِنْ أَتَمَعْتِ مِنْ عَزَلْتَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكَ ذَلِكَ أَدْنَى أَنْ تَقْرَءِ عَيْتُهُنَّ وَلَا يَخْرُجْنَ وَكَرِهْنِ بِمَاءِ أَيْمَانِهِنَّ كُلُّهُنَّ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا فِي قُلُوبِكُمْ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَلِيمًا ﴿٥١﴾

(1) Kyautar jin dadi ita ce kyautar ban kwana ga mātār da aka saki.

(2) Rabon kwāna ga mātān Annabi, ba shari'a ba ce a kan hususiyarsa, saboda yawan nauyin da yake dauke da shi na iyar da Manzancin Allah.

52. Wadansu mātā bā su halatta a gare ka a bāyan haka, kuma ba zā ka musanya su da mātān aure ba, kuma kō kyaunsu yā bā ka sha'awa, fāce dai abin da hannun dāmanka ya mallaka. Kuma Allah Yā kasance Mai tsaro ga dukan kōme.

53. Yā kū wadanda suka yi imāni! Kada ku shiga gidājen Annabi, fāce fa idan an yi izni a gare ku zuwa ga wani abinci, bā da kun tsaya jiran nunarsa ba, kuma amma idan an kira ku, to, ku shiga, sa'an nan idan kun ci, to, ku wātse, kuma bā da kun tsaya kunā māsū hīra da wani lābāri ba. Lalle wannan yanā cūtar da Annabi, to, yanā jin kunyarku, alhāli kuwa Allah bā Ya jin kunya daga gaskiya. Kuma idan zā ku tambaye su wadansu kāyā, to, ku tambaye su daga bāyan shāma-ki. Wannan ya fi muku tsarki ga zukātanku da zukātansu. Kuma bā ya halatta a gare ku, ku cūci Manzon Allah, kuma bā ya halatta ku auri mātansa a bāyansa har abada. Lalle wannan a gare ku yā kasance babban abu a wurin Allah.

54. Idan kun bayyana wani abu, kō kuma kuka fōye shi, to, lalle Allah Yā kasance Masani ga kōme.

55. Bābu laifi a kansu game da ubanninsu, kuma bābu game da dīyansu, kuma bābu game da 'yan'uwansu maza, kuma bābu game da dīyan 'yan'uwansu maza, kuma bābu game da dīyan 'yan'uwansu mātā, kuma bābu game da mātān mūminai, kuma bābu game da abin da hannāyensu suka mallaka, kuma

لَا يَحِلُّ لَكَ الْيَسَاءُ مِنْ بَعْدُ وَلَا أَنْ تَبَدَّلَ
بِهِمْ مِنْ أَزْوَاجٍ وَلَوْ أَعْجَبَكَ حُسْنُهُمْ إِلَّا
مَا مَلَكَتْ يَمِينُكَ وَكَانَ اللَّهُ عَلَى
كُلِّ شَيْءٍ وَفِيًّا ﴿٥٢﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتَ النَّبِيِّ
إِلَّا أَنْ يُدْعَوْا لَكُمْ إِلَى طَعَامٍ غَيْرِ نَظِيرٍ
لِإِسْنِهِ وَلَكِنْ إِذَا دُعِيتُمْ فَادْخُلُوا فَإِذَا
طَعِمْتُمْ فَانْصَرُّوا وَلَا مُسْتَفْسِدِينَ لِيَحْدِثَ
إِنَّ ذَلِكَ كَانَ يُدْرِي السَّيِّئُ فَيَسْتَعِجِ
مِنْكُمْ وَاللَّهُ لَا يَسْتَعِجِ مِنْ الْحَقِّ وَإِذَا
سَأَلْتُمُوهُنَّ مَتَاعًا فَسْأَلُوهُنَّ مِنْ وَرَاءِ
حِجَابٍ ذَلِكُمْ أَطْهَرُ لِقُلُوبِكُمْ
وَقُلُوبِهِمْ وَمَا كَانَ لَكُمْ أَنْ تُدْخُلُوا
رَسُولَ اللَّهِ وَلَا أَنْ تُكَلِّمُوا أَزْوَاجَهُ مِنْ بَعْدِهِ
أَبَدًا إِنَّ ذَلِكَ كَانَ عِنْدَ اللَّهِ عَظِيمًا ﴿٥٣﴾

إِنْ تَبَدَّلُوا شَيْئًا أَوْ غُفِرَ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُلِّ
شَيْءٍ عَلِيمًا ﴿٥٤﴾

لَا جُنَاحَ عَلَيْهِنَّ فِيءِ آبَائِهِنَّ وَلَا أَبْنَائِهِنَّ
وَلَا إِخْوَانِهِنَّ وَلَا أَبْنَاءَ إِخْوَانِهِنَّ وَلَا أَبْنَاءَ
أَخَوَاتِهِنَّ وَلَا نِسَائِهِنَّ وَلَا مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُنَّ
وَأَنْفُسَهُنَّ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ
شَهِيدًا ﴿٥٥﴾

ku bi Allah da taƙawa. Lalle Allah
Yā kasance Mahalarci a kan kōme.

56. Lalle, Allah da malā'ikunsa
sunā salati⁽¹⁾ ga Annabi. Yā kū
wadanda suka yi imāni! Ku yi salāti
a gare shi, kuma ku yi sallama
dōmin amintarwa a gare shi.

57. Lalle wadanda ke cūtar Al-
lah da ManzonSa, Allah Yā la'ane
su, a cikin dūniya da Lāhira, kuma
Yā yi musu tattalin azāba mai
wulākantarwa.

58. Kuma wadanda suke cūtar
mūminai maza dā muminaī mātā,
bā da wani abu da suka aikata ba,
to, lalle sun ɗauki kiren karyā da
zunubi bayyananne.

59. Yā kai Annabi! Ka⁽²⁾ ce wa
mātan aurenka da 'yā'yanka da
mātan mūminai su kusantar da
kašā daga manyan tufaḥin da ke a
kansu. Wancan ya fi sauƙi ga a gane
su dōmin kada a cūce su. Kuma
Allah Yā kasance Mai gāfara, Mai
jin kai.

60. Lalle, idan munāfukai da wa-
danda yake akwai wata cuta a cikin
zukātansu, da māsu tsēgumi, a cikin
Madīna, ba su hanu ba (daga hālā-
yensu),⁽³⁾ lalle, zā Mu shūshūta ka a

إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا
تَسْلِيمًا ﴿٥٦﴾

إِنَّ الَّذِينَ يُؤْذُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ لَعَنَهُ اللَّهُ فِي
الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا مُهِينًا ﴿٥٧﴾

وَالَّذِينَ يُؤْذُونَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ
بِغَيْرِ مَا اكْتَسَبُوا فَقَدْ احْتَمَلُوا
بُهْتًا وَاقْتِصَابًا مُهِينًا ﴿٥٨﴾

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِّأَزْوَاجِكَ وَبَنَاتِكَ
وَبَنَاتِ الْمُؤْمِنِينَ بِيَدَيْنَ عَلَيْهِنَّ مِنْ
جَلْبِيبٍ ذَلِكَ أَقْبَىٰ أَنْ يُعْرِضَنَّ فَلَا
يُؤْذِنَنَّ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٥٩﴾

۞ لَّيْنُ لِّرَبَّتِهِ الْمُسْلِمُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ
مَّرَضٌ وَالْمُرْجِفُونَ فِي الْمَدِينَةِ لَنُغْرِيَنَّكَ

(1) Salātin Allah ga Annabi, shī ne ɗaukaka darajarsa a kōyaushe. Salātin malā'iku, shī ne istigfāri da addu'a a gare shi. Salātin mutāne, shī ne ibāda da istigfāri da addu'a a gare shi da tawassuli da shi dōmin nēman Allah Ya karɓi ibādarsu. Salāti sau ɗaya wājibi ne a kan kōwane Musulmi a tsawon ransa, sa'an nan kuma sunna ce a cikin kōwace salla. Kuma mustahabbi ne a cikin kōwane mazauni da wurin amōatonsa.

(2) Anā fāra gyāra daga sama, sa'an nan gyāran ya sauko kašā, kamar barnar da tā fārn daga sama, sai tā kai kašā.

(3) Munāfukai da shaidānu da māsu tsēgumi bābu abin da ke hana su mugun hālinsu sai tsanani da tsōrō.

gare su, sa'an nan bâ zâ su yi mak-wabtaka da kai ba, a cikinta, fāce kaɗan.

61. Sunā la'anannu, inda duka aka sâme su a kāmā su, kuma a karkashe su karkashēwa.

62. A kan hanyar Allah (ta gyan jama'a) a cikin waɗanda suka shūde gabāninka, kuma bâ zâ ka sâmi musanyāwa ba ga hanyar Allah.

63. Sunā tambayar ka⁽¹⁾ ga Sâ'a. Ka ce, "Saninta yanā wurin Allah kawai." Kuma me yā sanar da kai cēwa anā tsammānin Sa'a ta kasan-ce kusa?

64. Lalle, Allah Yā la'ani kāfirai, kuma Yā yi musu tattalin wata wuta mai kûna.

65. Sunā madawwama a cikinta har abada, bâ su sâmun majibinci, kuma bâ su sâmun mataimaki.

66. Rānar da ake jūya fuskōkin-su a cikin wuta, sunā cēwa, "Kaitonmu, sabōda rashin biyarmu ga Allah da rashin biyarmu ga Manzo!"

67. Kuma suka ce, "Yā Ubangijinmu! Lalle mū, mun⁽²⁾ bi shugabanninmu da manyanmu! Sai suka Batar da mu daga hanya!

68. "Yā Ubangijinmu! Ka ba su ninki biyu na azāba, kuma ka la'ane su, la'ana mai girma."

يَهْمُ شَرٌّ لَا يَجَاوِرُكَ فِيهَا إِلَّا قَلِيلًا ﴿٥٠﴾

مَلْعُونِينَ أَسْمَانُفِقُوا أُخِذُوا وَقِيلُوا اتَّقِيبَا ﴿٥١﴾

سُنَّةَ اللَّهِ فِي الَّذِينَ خَتَوْا مِنْ قَبْلُ
وَلَنْ يَجِدَ لِسُنَّةِ اللَّهِ تَبْدِيلًا ﴿٥٢﴾

يَسْأَلُكَ النَّاسُ عَنِ السَّاعَةِ قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ
اللَّهِ وَمَا يُدِيرُكَ لَعَلَّ السَّاعَةَ تَكُونُ قَرِيبًا ﴿٥٣﴾

إِنَّ اللَّهَ لَعَنَ الْكُفَّيرِينَ وَأَعَدَّ لَهُمْ سَعِيرًا ﴿٥٤﴾

خَالِدِينَ فِيهَا أَلَا يَجِدُونَ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ﴿٥٥﴾

يَوْمَ تُقَالُ وَجْهُهُمْ فِي النَّارِ يَقُولُونَ
يَسْأَلُنَا أَطْعَمَنَا اللَّهُ وَأَطْعَمَنَا الرَّسُولُ ﴿٥٦﴾

وَقَالُوا رَبَّنَا إِنَّا أَطْعَمْنَا سَادَةً وَكُفْرًا تَا
فَاضِلُونَا السَّيْلًا ﴿٥٧﴾

رَبَّنَا إِنَّهُمْ ضِعَفَيْنِ مِنَ الْعَذَابِ وَالْعَنْهُمْ
لَعْنَا كَبِيرًا ﴿٥٨﴾

(1) Shiryarwa ce ga Musulmi cēwa idan zâ su yi tambaya su tambayi addininsu da abūbuwa māsu amfāni a gare su, kada su tambayi abin da ya fi hankalinsu kamar Sa'a da abūbuwan gaibi da Allah Yā kēbānta da saninsu.

(2) Wannan yā nūna biya da jāhilci ga addini hā uzuri hā ne. Anā azābtar da mai biya, kamar yadda ake azāhtar da shugaban bata.

69. Yā kū waḍanda suka yi īmāni! Kada ku kasance kamar waḍanda suka cūci⁽¹⁾ Mūsā, sa'an nan Allah Ya barrantar da shi daga abin da suka ce. Kuma ya kasance mai daraja a wurin Allah.

70. Yā kū waḍanda suka yi īmāni! Ku bi Allah da taḳawa, kuma ku faɗi magana madaidaiciya.

71. Ya kyautata muku ayyukan-ku, kuma Ya gāfarta zunubanku. Kuma wanda ya yi dā'ā ga Allah da ManzonSa, to, lalle, yā rabbanta, babban rabo mai girma.

72. Lalle Mū, Mun gitta amāna ga sammai da ƙasā da duwātsu, sai suka ƙi daukarta kuma suka ji tsōro daga gare ta, kuma mutum ya dauke ta, lalle shī (mutum) ya kasance mai yawan zālunci, mai yawan jāhilci.

73. Dōmin Allah Ya azabta munāfukai maza da munāfukai mātā, da mushirikai maza da mushirikai mātā, kuma Allah Yā karɓi tūba ga mūminai maza da mūminai mātā. Kuma Allah Yā kasance Mai gāfara, Mai jin ƙai.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ ءَادُوا
مُوسَىٰ فَرَّاهُ اللَّهُ مِنَّمَا قَالَ ءُتُوا وَكَانَ عِندَ اللَّهِ
وَجْهًا ﴿٦٩﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا
سَدِيدًا ﴿٧٠﴾

يُضْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ
وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا ﴿٧١﴾

إِذَا عَرَضْنَا الْأَمَانَةَ عَلَى السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَالْجِبَالِ فَأَبَيْنَ أَنْ يَحْمِلْنَهَا وَأَشْفَقْنَ مِنْهَا
وَحَمَلَهَا الْإِنْسَانُ إِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا ﴿٧٢﴾

يُعَذِّبُ اللَّهُ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ
وَالْمُشْرِكِينَ وَالْمُشْرِكَاتِ وَيَتُوبُ
اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَكَانَ اللَّهُ
غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٧٣﴾

(1) Kada ku cūci Muhammadu da ƙazafī kō mūguwar magana kamar yadda Yahūdu suka yi ƙazafī ga Mūsā da nēman wata ƙāruwa ta ce yā nēme ta da zina kō kuma da cēwa shi mai gwaiwa ne, sai Allah Ya tsare Mūsā daga ƙazafīn, kuma Ya sanya wani dūtse, ya gudu da tufāfinsa daga wurin wanka har suka gan shi mai cikakkiyar halitta ne, babu naƙasa game da shi. Allah Yā barrantar da shi daga dukan aibi. Haka Yake barrantar da Muhamnadu ga mai son ya sa masa aibi.

SŪRATU SABA'

سُورَةُ سَبَا

Tanã karantar da cewa wanda ya bauta wa Allah, sai Allah Ya saukaƙaƙe masa ibadar nan kuma Ya hore masa abincinsa, kuma wanda ya saɓa wa Allah, idan yanã da waɗata ne, to, Allah zai karɓe waɗatarsa.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sunan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Gōdiya ta tabbata ga Allah, Wanda Yake **abin** da yake a cikin sammai da abin da yake a cikin ƙasā Nāsa ne, kuma Shī ne abin godiya a cikin ta ƙarshe (Lahira), kuma Shī ne Mai hikima, Mai labartawa.

2. Yā san abin da yake shiga a cikin ƙasā da abin da yake fita daga gare ta, da abin da yake sauka daga sama da abin da yake hawa a cikin-ta, kuma Shī ne Mai jin kai, Mai gāfara.

3. Kuma waɗanda suka kāfirta suka ce, “Sā’a bā zā ta zo mana ba.” Ka ce, “Kayya! Na rantse da Ubangijina, lalle, zā ta zō muku.” Masanin gaibi, gwargwadon zarra bā ta nisanta daga gare Shi a cikin sammai, kuma bā ta nisanta a cikin ƙasā, kuma bābu mafi ƙaranci daga wancan kuma bābu mafi girma faɗe yanã a cikin Littāfi bayyananne.

4. Dōmin Ya sākā wa waɗanda suka yi imāni kuma suka aikata

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
وَلَهُ الْحَمْدُ فِي الْآخِرَةِ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ ﴿١﴾

يَعْلَمُ مَا يَلِجُ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا
يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا يَعْرُجُ فِيهَا وَهُوَ
الرَّحِيمُ الْغَفُورُ ﴿٢﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَأْتِينَا السَّاعَةُ قُلْ بَلَىٰ
وَرَبِّي الْمَتَابَتَكُمُ عَلَيْمُ الْعَذَابِ لَا يَعْزُبُ
عَنهُ شَيْءٌ وَقَالَ ذَرُّوْنِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَالْأَرْضِ وَلَا أَصْغُرُ مِنْ ذَلِكَ وَلَا
أَكْبَرُ لَا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ﴿٣﴾

لِيُخْزِيَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ

ayyukan ƙwarai. Wadancan suna da wata gāfara da wani arziki mai karimci.

5. Kuma wadanda suka yi mā-kirci ga āyōyinMu, sunā māsū gaji-yarwa, wadannan sunā da wata azāba daga azāba mai raɗaɗi.

6. Kuma wadanda aka bai wa ilmi sunā ganin abin nan da aka saukar zuwa gare ka daga Ubangi-jinka, shi ne gaskiya, kuma yanā shiryarwa zuwa ga hanyar Mabu-wāyi, Gōdadde.

7. Kuma wadanda suka kāfirta suka ce, “Shin, zā mu nūna muku wani namiji wanda yake gaya muku wai idan an tsattsāge ku, kōwace irin tsattsāgēwa, lalle kù, tabbas, kunā a cikin wata halitta sābuwa?”

8. “Yā ƙāga ƙarya ga Allah ne kō kuwa akwai wata hauka a gare shi?” Ā'a, wadanda ba su yi īmāni da Lāhira ba, sunā a cikin azāba da bāta mai nisa.

9. Ashe fa, ba su yi dūbi ba zuwa ga abin da ke a gaba gare su da abin da ke a bāyansu daga sama da ƙasā? Idan Mun so, sai Mu shāfe ƙasā da su, kō kuma Mu kāyar da wani baɓɓake daga sama a kansu. Lalle, a cikin wancan akwai āyā ga dukan bāwā mai mai da al'amarinsa ga Allah.

10. Kuma lalle, haƙiƙa, Mun bai wa Dāwūda wata falala daga gare Mu. Yā duwatsu, ku konkōma sau-tin tasbihi tāre da shi, kuma da tsuntsāye. Kuma Muka tausasa masa baƙin ƙarfe.

أُولَٰئِكَ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ﴿١﴾

وَالَّذِينَ سَعَوْا فِي آيَاتِنَا مُعْجِرِينَ

أُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مِّن رَّجْزٍ أَلِيمٌ ﴿٢﴾

وَبَرَى الَّذِينَ أُولُوا أَلِيمَةَ الَّذِينَ أُنزِلَ إِلَيْكَ

مِن رَّبِّكَ هُوَ الْحَقُّ وَيَهْدِي إِلَى صِرَاطِ

الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ ﴿٣﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا هَذَا بُدُلُكُمْ عَلَىٰ رَجُلٍ

بَدَّلْتُمْكُمْ إِذَا مَرِضْتُمْ كُلُّ مُمْرٍ بِإِصْكَافٍ

خَلْقٍ جَدِيدٍ ﴿٤﴾

أَفَتَرَى عَلَى اللَّهِ كَيْدًا أَمْ يَرَاهُ جَنَّةُ بَنِي الْإِنسَانِ لَا

يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ فِي الْعَذَابِ وَالضَّلَالِ الْبَعِيدِ ﴿٥﴾

أَفَلَمْ يَرَوْا إِلَى مَا يَبْعَثُ فِيهِمْ مَخَلَفَهُم مِّنَ

السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُمْ أَتَخَفُونَ بِهِمْ الْأَرْضَ

أَوْ تُسْقِطُ عَلَيْهِمْ كِسَفًا مِّنَ السَّمَاءِ إِنَّ

فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّكُلِّ عَبْدٍ مُّنِيبٍ ﴿٦﴾

﴿٧﴾ وَلَقَدْ آتَيْنَا دَاوُدَ مِمَّا فُضِّلَ بِهِ جِبَالُ

أَوْرَىٰ مَعَهُ وَالطَّيْرَ وَالنَّالَةَ الْحَدِيدَ ﴿٨﴾

11. Ka aikata sulkuna, kuma ka kaddara lissāfi ga tsārāwa, kuma ka aikata aikin kwarai. Lalle Nī, Mai gani ne ga abin da kuke aikatāwa.

12. Kuma ga Sulaimān, Mun hōre masa iska, tafiyarta ta safiya daidai da wata, kuma ta maraice daidai da wata. Kuma Muka gu-dānar masa da marmaron gaci, kuma daga aljannu (Muka hōre masa) waɗanda ke aiki a gaba gare shi, da iznin Ubangijinsa. Wanda ya karkata daga cikinsu, daga umurninMu, sai Mu dāndana masa daga azābar sa¹r.

13. Sunā aikata masa abin da yake so, na masallatai da mutum-mutumai da akussa kamar kudud-dufai, da tukwāne kafaffu. Ku aikata gōdiya, yā diyan Dāwūda, kuma kaɗan ne mai gōdiya daga bāyīNa.

14. Sa'an nan a lōkacin da Muka hukunta mutuwa a kansa, bābu abin da ya ja hankalinsu a kan mutuwar, fāce dabbar Kasā (gara) wadda take cin sandarsa. To, a lōkacin da ya fāɗi, sai aljannu suka bayyana (ga mutāne) cēwa dā sun kasance sun san gaibi, dā ba su zauna ba a cikin azāba mai wulā-kantarwa.

15. Lalle, haḳīka, akwai āyā ga Saba'āwa⁽¹⁾ a cikin mazauninsu: gōnakin lambu biyu, dāma da hagu. "Ku ci daga arzikin Ubangijinku, kuma ku yi gōdiya gare Shi. Gari

أَنْ أَعْمَلَ سَيِّئَاتٍ وَقَدِّرْ فِي السَّرْدِ
وَأَعْمَلُوا صَالِحًا إِنِّي بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٥١﴾

وَأَسْلَمْنَا مِنَ الَّرِّيحِ غُدُوُّهَا شَهْرٌ وَرَوَّاحُهَا
شَهْرٌ وَأَسْلَمْنَا لَهُ عَيْنَ الْقَظِيرِ وَمِنْ أَيْنَ مَنْ
يَعْمَلُ بَيْنَ يَدَيْهِ إِذِ الْمُرْسَلُونَ وَمَنْ يَرْغَبُ
مِنْهُمْ عَنْ أَمْرِنَا نَذِيرٌ مِنْ عَذَابِ السَّعِيرِ ﴿٥٢﴾

يَعْمَلُونَ لَهُ مَا يَشَاءُ مِنْ مَحَبِرٍ وَتَعْيِيلٍ
وَحِيقَانِ كَالْجَوَابِ وَقُدُورٍ رَاسِيَتٍ أَعْمَلُوا
ءَالْ دَاوُدَ شُكْرًا وَقَلِيلٌ مِنْ عِبَادِيَ الشَّكُورُ ﴿٥٣﴾

فَلَمَّا أَفْضَيْتَ أَعْيُنَهُ الْمَوْتَ مَا لَهُمْ عَلَى
مَوْتِهِ إِلاَّ دَابَّةُ الْأَرْضِ تَأْكُلُ
مِنْ سَنَانِهِ فَبَلَّغْ خَرَجَتٍ لَّيْلٍ أَنْ تَوَكَّلُوا
يَعْلَمُونَ الْغَيْبَ مَا لَيْسَ فِي الْعَذَابِ الْمُهِينِ ﴿٥٤﴾

لَقَدْ كَانَ لِسَبَإٍ فِي مَسْكِهُمْ ءَايَةٌ جَنَّتَانِ عَنْ
يَمِينٍ وَشِمَالٍ كُلُّوا مِنْ رِزْقِ رَبِّكُمْ وَاشْكُرُوا
لَهُ بَلَدٌ طَيِّبَةٌ وَرَبٌّ غَفُورٌ ﴿٥٥﴾

(1) Kissar Dāwūda da ta Sulaimān sunā nūna yadda Allah ke sauƙaƙe wa bāyīnSa hanyar ibāda da ta sāmuni abinci da sauƙi idan sun mayar da al'amuransu gare Shi. Kissar Saba'āwa tanā nūna yadda Allah ke karɓe waɗata daga wanda ya kāfirce Masa.

mai dāḍin zama, da Ubangiji Mai gāfara.”

16. Sai suka bijire, sabōda haka Muka saki mālālin Arimi (dam) a kansu, kuma Muka musanya musu gōnakinsu biyu da waḍansu gōnaki biyu māsu 'ya'yan itāce kaḍan: talākiya da gōriba da wani abu na magarya kaḍan.

17. Wancan, da shi Muka yi musu sakamako sabōda kāfircinsu. Kuma lalle, bā Mu yi wa kōwa⁽¹⁾ irin wannan sakamako, fāce kāfirai.

18. Kuma Muka sanya, a tsakāninsu da tsakānin⁽²⁾ garūruwan da Muka sanya albarka a cikinsu, waḍansu garūruwa māsu ganin jūna kuma Muka kaddara tafiya a cikin-su, “Ku yi tafiya a cikinsu, darūruwa da rānaiku, kunā amintattu.”

19. Sai suka ce, “Yā Ubangijinmu! Ka nīsantar da tsakānin tafiyōyinmu”, kuma suka zālunci kansu, sabōda haka Muka sanya su lābāran hira, kuma Muka kekkēce su⁽³⁾ kōwace irin kekkēcewa. Lalle, a cikin wancan akwai āyōyi ga dukan mai yawan haḡuri, mai yawan gōdiya.

20. Kuma lalle, haḡiḡa, Iblīs ya gaskata zatonsa a kansu, sai suka bī shi fāce wani ḡangare na mūminai.

فَأَعْرِضُوا فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ سَيْدَ الْعَرَمِ
وَبَدَّلْنَاهُمْ بِجَنَّتَيْهِمْ جَنَّتَيْنِ ذَوَاتِ أُكُلٍ
خَمْطٍ وَالْقَلِيلِ وَنَحْيٍ وَمِنْ سِيدٍ قَلِيلٍ ﴿١٦﴾

ذَٰلِكَ جَزَاءُ مَن كَفَرَ ۖ وَمَا كُفِّرُوا إِلَّا
الْكُفُورُ ﴿١٧﴾

وَجَعَلْنَا بَيْنَهُم وَبَيْنَ الْقُرَىٰ الَّتِي بَرَكْنَا
فِيهَا قُرًى ظَاهِرَةً وَقَدَّرْنَا فِيهَا الشَّيْرَ سِيرُوا
فِيهَا لِيَأْتِيَ آبَاءَهُم بِهَٰذِهِ ۖ ﴿١٨﴾

فَقَالُوا رَبَّنَا بَعْدَ بَيِّنَاتِنَا أَظْلَمُوا
أَنفُسَهُمْ فَجَعَلْنَا لَهُمْ أَجَادِيثَ وَمَرْقَمَهُمْ كُلَّ
مَرْقَأٍ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ
شَكُورٍ ﴿١٩﴾

وَلَقَدْ صَدَّقَ عَلَيْهِمْ إِبْلِيسُ ظَنَّهُ فَاتَّبَعُوهُ
إِلَّا قَرِيضًا مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٢٠﴾

(1) Allah na sāka wa kāfirai gwargwadon aikinsu, kuma Yanā yin falala ga mūmini da kyautar da ta fi aikinsa.

(2) Tafiya a tsakānin Yemen, Kasar Saba'awa da Syria, watau Sham, Kasā mai albarka, Kasar Annabāwa kuma Kasā mai yawan ruwa da itāce.

(3) Muka sanya Saba'awa suka wāṭse a cikin waḍansu Kasāshe sabōda ruwa ya halaka Kasarsu, sa'an na kuma ta būshe hābu waḍata, har ana cewa 'Sun yi rarrabar Saba'awa' watau sun wāṭse.

21. Kuma bā ya da wani dalīli a kansu, fāce dai dōmin Mu san wanda yake yin īmāni da Lāhira daga wanda yake a cikin shakka daga gare ta. Kuma Ubangijinka, a kan kōme, Mai tsaro ne.

22. Ka ce, “Ku kirāyi waɗanda kuka riya (cēwa abūbuwan bautāwa ne) baicin Allah, bā su mallakar ma'aunin zarra a cikin sammai, kuma bā su mallakarsa a cikin ƙasa, kuma bā su da wani rabon tārēwa a cikinsu (sammai da ƙasa), kuma bā Shi da wani mataimaki daga gare su.

23. “Kuma wani cēto bā ya amfāni a wurinSa fāce fa ga wanda Ya yi izni a gare shi. Har a lōkacin da aka kuranye⁽¹⁾ tsōro daga zukātansu, sai su ce, ‘Mēne ne Ubangijinku Ya ce?’ Suka ce, ‘Gaskiya, kuma Shi ne Maɗaukaki, Mai girma.’”

24. Ka ce, “Wāne ne yake arzūta ku daga sama da ƙasa?” Ka ce, “Allah, kuma lalle mū, kō ku, wani yanā a kan shiriya, kō yanā a cikin bata bayyananniya.”

25. Ka ce, “Bā zā a tambaye ku ba ga abin da muka aikata daga laifi, kuma bā zā a tambaye mu daga abin kuke aikatawa ba.”

وَمَا كَانَ لَهُمْ عَلَيْهِمْ مِنْ سُلْطَانٍ إِلَّا لِنَعْلَمَ
مَنْ يُّؤْمِنُ بِالْآخِرَةِ مِمَّنْ هُوَ مِنْهَا فِي
سَبِيلٍ وَرَبُّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ حَفِیْظٌ ﴿٢١﴾

قُلْ أَدْعُوا الَّذِينَ رَزَقْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَا
يَمْلِكُونَ مِنْهَا شَيْئًا وَذُرِّي السَّمَوَاتِ وَلَا
فِي الْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا مِنْ يَتَرَكُوا وَاللَّهُ
يَتْلُوهُمْ مِنْ طَلْعِ الْيَوْمِ ﴿٢٢﴾

وَلَا تَنْفَعُ الشَّفَعَةُ عِنْدَهُ إِلَّا لِمَنْ أَذِنَ لَهُ
حَتَّىٰ إِذَا فُزِّعَ عَنْ قُلُوبِهِمْ قَالُوا مَاذَا قَالَ
رَبُّكُمُ قَالُوا الْحَقُّ وَهُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ ﴿٢٣﴾

قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ قُلْ اللَّهُ وَإِنَّا أَوْفِيَ الْمُنَافِقِينَ
هُدًى أَوْ فِ ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٢٤﴾

قُلْ لَا تَنفَعُوكُمْ عَمَّا تَكْتُمُونَ وَلَا تَنفَعُ
عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٢٥﴾

(1) Bābu wanda ya san lōkacin bāyar da izni ga yin cēto kō wanda zā a bai wa iznin ya yi, kō a yi masa, sabōda haka mutāne a Lāhira na a cikin tsōre har a lōkacin da aka kuranye tsōron ta hanyar bāyar da izni ga cēto babba ga Annabī Muhammadu, sai mūminai su yi farin ciki su dīnga tambayar jūna da cēwa, “Mēne ne Ubangijinku Ya ce?” Waɗansu su ce, “Yā faɗi gaskiya, Shi ne Maɗaukaki, Mai girma.”

26. Ka ce, "Ubangijinmu zai tāra tsakaninmu, sa'an nan Ya yi hukunci a tsakaninmu da gaskiya. Kuma Shi ne Mahukunci, Masani."

27. Ka ce, "Ku nuna mini waɗanda kuka riskar da Shi, su zama abōkan tārayya. Ā'a, Shi ne Allah, Mabuwa'yi, Mai hikima."

28. Kuma ba Mu aika ka ba fāce zuwa ga mutāne gabā ɗaya, kanā mai bāyar da bushāra kuma mai gargadi, kuma amma ma'fi yawan mutāne ba su sani ba.

29. Sunā cewa, "Yaushe ne wannan wa'adi zai auku idan kun kasance māsū gaskiya?"

30. Ka ce, "Kunā da mi'ādin wani yini wanda bā ku jinkirta daga gare shi kō da sa'a ɗaya, kuma bā ku gabāta."

31. Kuma waɗanda suka kāfirta suka ce, "Bā zā mu yi īmāni da wannan Alkur'āni ba, kuma bā zā mu yi īmāni da abin da yake a gabāninsa ba (na waɗansu littat-tafan sama)." Kuma dā kā gani a lōkacin da azzālumai suke abin tsayarwa wurin Ubangijinka, sa-shensu na mayar wa sāshe maganar, maraunana (mabiya) suke cewa makangara (shūgabanni) "Bā dō-minku ba, lalle, dā mun kasance mūminai."

32. Makangara suka ce wa maraunana, "Ashe, mū ne muka kange ku daga shiriya a bāyan ya zo muku? Ā'a, kun dai kasance māsū laifi."

قُلْ يَجْمَعُ بَيْنَنَا رَبُّنَا ثُمَّ يَفْتَحُ بَيْنَنَا بِالْحَقِّ
وَهُوَ الْفَتَّاحُ الْعَلِيمُ ﴿٢٦﴾

قُلْ أَرَأَيْتِ الَّذِينَ اتَّخَفْتُم مِّنْهُ شُرَكَاءَ كَلَّا
بَلْ هُوَ اللَّهُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٢٧﴾

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافَّةً لِّلنَّاسِ بَشِيرًا وَنَذِيرًا
وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢٨﴾

وَيَقُولُونَ مَتَى هَٰذَا الْوَعْدُ إِن كُنتُمْ
صَادِقِينَ ﴿٢٩﴾

قُلْ لَّكُمْ مِيعَادُ يَوْمٍ لَا تَسْتَجِزُونَ عَنْهُ
سَاعَةً وَلَا تَسْتَعِدُّونَ ﴿٣٠﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَن تُؤْمِنُ بِهِ هَٰذَا
الْقُرْآنُ إِنَّا لَآ بِالَّذِي بَيَّنَّ بِدِينِهِ وَتَوَثَّقُوا
إِذِ الظَّالِمُونَ مَوْفُورُونَ عِندَ رَبِّهِمْ يَتَرَجَعُ
بَعْضُهُمْ إِلَىٰ بَعْضٍ الْقَوْلَ يَقُولُ الَّذِينَ
أَسْخَعُوا لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا لَوْلَا أَسْمُ
لَكُنَّا مُؤْمِنِينَ ﴿٣١﴾

قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا لِلَّذِينَ اسْخَعُوا
أَتَنْحُ صِدْقَكُمْ عَنِ الْهُدَىٰ بَعْدَ إِذْ جَاءَكُمْ
بَلْ كُنتُمْ مُجْرِمِينَ ﴿٣٢﴾

33. Kuma maraunana suka ce wa makangara, “Ā'a, (ku tuna) mākircin dare da na rāna a lōkacin da kuke umurnin mu da mu kāfirta da Allah, kuma mu sanya Masa abōkan tārayya.” Kuma suka assirtar da nadāma a lōkacin da suka ga azāba. Kuma Muka sanya kufumma a cikin wuyōyin waɗanda suka kāfirta. Lalle, bā zā a yi musu saka-mako ba fāce da abin da suka kasance sunā aikatāwa.

34. Kuma ba mu aika wani mai gargadi ba a cikin wata alƙarya fāce mani'imtanta (shūgabanni) sun ce, “Lalle mū, māsu kāfirta ne da abin da aka aiko ku da shi.”

35. Kuma suka ce, “Mū ne mafiya yawa ga dūkiya da dīya, kuma mu ba mu zama waɗanda ake yi wa azāba ba.”

36. Ka ce, “Lalle, Ubangijina Yanā shimfiɗa arziki ga wanda Ya so, kuma Yanā kufuntāwa, kuma amma mafi yawan mutāne ba su sani ba.”

37. Kuma dūkiyarku ba ta zamo ba, haka dīyanku ba su zamo abin da yake kusantar da ku ba a wurinMu, kusantarwar mukāmi, fāce wanda ya yi imāni kuma ya aikata aikin kwarai. To, waɗannan sunā da sakamakon ninkawa sabōɗa abin da suka aikata. Kuma su amin-tattu ne a cikin bēnāye.

38. Kuma waɗanda suke mākir-ci a cikin āyōyinMu, sunā nēman gajiyyarwa, waɗannan abin halar-tarwā ne a cikin azāba.

وَقَالَ الَّذِينَ اسْتَضَعُوا لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا
كُلُّكُمْ لَنَا يَوْمَ النَّارِ وَالنَّهَارِ إِذْ تَأْمُرُونَ أَنْ
تُكْفَرُوا بِاللَّهِ وَتَجْعَلُ لَهُ وُأْدَادًا وَأَسْرُوا
الَّذِينَ آمَنُوا لَنَا يَوْمَ الْعَذَابِ وَجَعَلْنَا الْأَغْلَالِ
فِي أَعْقَابِ الَّذِينَ كَفَرُوا هَلْ يُخْزَوْنَ إِلَّا مَا
كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٣٣﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا فِي قَرْيَةٍ مِنْ نَذِيرٍ إِلَّا قَالَ
مُتْرَفُوهَا إِنَّا بِمَا أُرْسِلْتُمْ بِهِ كَافِرُونَ ﴿٣٤﴾

وَقَالُوا لَنْ نَحْنُ أَكْثَرُ أَمْوَالًا وَأَوْلَدًا وَمَا نَحْنُ
بِمُعَذَّبِينَ ﴿٣٥﴾

قُلْ إِنْ رَفِيَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ
وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٦﴾

وَمَا أَمْوَالُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ بِالَّتِي تُفَرِّقُكُمْ عِنْدَنَا
رُفْقًا إِلَّا آمَنَ ءَامَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا قُلْ لِيَكُنْ
لَهُمْ جَزَاءُ الضَّعِيفِ يَمَاعِمْوْا وَهُمْ فِي الْعَرْشِ
ءَامِنُونَ ﴿٣٧﴾

وَالَّذِينَ يَسْعَوْنَ فِي الْأَرْضِ فَتَحِرِينَ أُولَئِكَ
فِي الْعَذَابِ مُخَضَّرُونَ ﴿٣٨﴾

39. Ka ce, “Lalle, Ubangiĵina yanā shimfida arziki ga wanda Ya so daga bāyinSa, kuma Yanā kuntatāwa a gare shi, kuma abin da kuka ciyar daga wani abu, to, Shī ne zai musanya shi, kuma Shī ne Mafi-
fiĉin māsu arzuttāwa.”

40. Kuma rānar da Allah Ya ke tāra su gabā daya, sa'an nan Ya ce wa malā'iku, “Shin, waɗannan, kù ne suka kasance sunā bauta wa?”

41. Suka ce, “Tsarki ya tabbata a gare Ka. Kai ne Majibincinmu, bā su ba. Ā'a, sun kasance sunā bauta wa aljannu. Mafi yawansu, da sū suka yi īmāni.”

42. Sabōda haka, a yau sāshenku bā ya mallakar wani amfāni ga wani sāshen, kuma bā ya mallakar wata cūta, kuma Munā cēwa ga waɗanda suka yi zālunci, “Ku dandani azā-bar wutā wadda kuka kasance, game da ita, kunā karyatāwa.”

43. Kuma idan an karanta āyō-yinMu bayyanannu a kansu, sai su ce, “Wannan bai zama ba, fāce namiji ne yanā son ya kange ku daga abin da ubanninku suka kasance sunā bauta wa.” Kuma su ce, “Wannan bai zama ba fāce kiren karia da aka kāga.” Kuma waɗanda suka kāfirta suka ce, ga gaskiya a lōkacin da ta je musu, “Wannan bā kōme ba fāce sihiri ne bayyananne.”

44. Kuma ba Mu bā su waɗansu littattafai ba waɗanda suke karātun su, kuma ba Mu aika wani mai gargadi ba zuwa gare su a gabā-ninka!

قُلْ إِنْ رَبِّي يَسْطُرُ الرَّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَهُ وَمَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَهُوَ يُخْلِفُهُ وَهُوَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ ﴿٣٩﴾

وَيَوْمَ يُخْشَرُهُمْ جِبَعَاتُ السَّمَكِ أَهْلُ لَآءٍ إِنَّا كَرِهْنَا لَكُمْ تَعَبُونَ ﴿٤٠﴾

قَالُوا سُبْحَنَكَ أَنْتَ وَلِيَّتَانِ دُونَ هَٰؤُلَاءِ يَعْبُدُونَ آلَ هِنَآ أَكْرَهُم بِهِنَّ مُؤْمِنُونَ ﴿٤١﴾

قَالِيَوْمَ لَا يَمْلِكُ بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ نَفَعًا وَلَا ضَرًّا وَنَقُولُ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا ذُوقُوا عَذَابَ النَّارِ الَّتِي كُنْتُمْ بِهَا تُكَذِّبُونَ ﴿٤٢﴾

وَإِذَا نَسِلَ عَلَيْهِمْ آتِنَاتُ النَّفَسِ قَالُوا مَا هَٰذَا إِلَّا رَجُلٌ يُرِيدُ أَنْ يَصُدَّكُمْ عَنْ مَا كَانُوا يَعْبُدُونَ أَلَيْسَ لَكُم مَقَرٌّ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ إِنْ هَٰذَا إِلَّا أَسْخَرٌ مِمَّنْ ﴿٤٣﴾

وَمَاءَ الْيَمِّ الْمَخْمُومِ كُتِبَ بِدْرُسُومِهَا وَمَا أَرْسَلْنَا إِلَيْهِمْ قَبْلَكَ مِنْ نَذِيرٍ ﴿٤٤﴾

45. Kuma wafanda suke a gabā-ninsu, sun karyata, alhāli kuwa ba su kai ushurin ushurin abin da Muka bā su ba, sai suka karyata ManzanniNa! To, yāya musūNa (ga ma'karyata) ya kasance?

46. Ka ce, "Inā yi muku wa'azi ne kawai da kalma guda! Watau ku tsayu dōmin Allah, bibbiyu da faidai, sa'an nan ku yi tunāni, bābu wata hauka ga ma'abūcinku. Shī bai zama ba fāce mai gargadi ne a gare ku, a gaba ga wata azāba mai tsanani.

47. Ka ce, "Abin da na rōke ku na wani sakamako, to, amfāninsa nāku ne. Ijārata ba ta zama ba fāce daga Allah, kuma Shi Mahalarci ne a kan dukan kōme."

48. Ka ce, "Lalle Ubangijina Yanā jēfa gaskiya. (Shi) Masanin abūbuwan fake ne."

49. Ka ce, "Gaskiya ta zo, kuma karyā bā ta iya fara (kome) kuma bā ta iya mayarwa."

50. Ka ce, "Idan na fāce, to, inā fācēwa ne kawai a kan kaina. Kuma idan na shiryu, to, sabōda abin da Ubangijina Yake yōwar wahayi ne zuwa a gare ni. Lalle Shī, Mai ji ne, Makusanci."

51. Kuma dā kā gani, a lōkacin da suka firgita, to, bābu kuḡuta, kuma aka kāma su daga wuri makusanci.

52. Kuma suka ce, "Mun yi īmāni da Shi." To, inā zā su sāmu kāmāwa daga wuri mai nīsa?

وَكَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَمَا تَلَوْا
وَمَقَسَارَ مَا أَتَيْنَهُمْ فَكَذَّبُوا رُسُلِي
فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ ﴿٤٥﴾

* قُلْ إِنَّمَا أَعْطِيكُمْ بَوَاقِي أَنْ تَقُولُوا لِلَّهِ
مَشَىٰ وَقَدْ دَخَلْنَا تَتَفَكَّرُوا مَا يَصَاحِبُهُمْ
مِنْ جَنَّةٍ إِنْ هُوَ إِلَّا نَذِيرٌ لَّكُمْ يَوْمَ يَدْنَىٰ
عَذَابٍ شَدِيدٍ ﴿٤٦﴾

قُلْ مَا سَأَلْتُكُمْ مِنْ أَجْرٍ فَهُوَ لَكُمْ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا
عَلَى اللَّهِ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿٤٧﴾

قُلْ إِنْ رَدِّي بَقِذٌ بِالْحَقِّ عَلَّمَ الْغُيُوبِ ﴿٤٨﴾

قُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَمَا يُبَدِّلُ الْبَاطِلُ وَمَا يُعِيدُ ﴿٤٩﴾

قُلْ إِنْ صَلَّيْتَ فَإِنَّمَا أَضِلُّ عَلَىٰ نَفْسِي وَإِنْ
أَهْتَدَيْتُ فِيمَا أُوحِيَ إِلَيَّ رَبِّي إِنَّهُ سَمِيعٌ
قَرِيبٌ ﴿٥٠﴾

وَلَوْ تَرَىٰ إِذْ قُرْعُوا أَفْلاَقُونَ وَلُحِذُوا مِنْ
مَكَانٍ قَرِيبٍ ﴿٥١﴾

وَقَالُوا آمَنَّا بِهِمْ وَأَتَىٰ لَهُمُ الشَّوْشُ مِنْ
مَكَانٍ بَعِيدٍ ﴿٥٢﴾

53. Kuma lalle sun kāfirta da Shi a gabānin haka, kuma sunā jīfa da jāhilci daga wuri mai nīsa.

54. Kuma an shāmakance a tsakāninsu da tsakānin abin da suke marmari, kamar yadda aka aikata da irin kūngiyōyinsu a gabāninsu. Lalle sū, sun kasance a cikin shakka mai sanya kōkanto.

وَقَدْ كَفَرُوا رَبَّهُمْ مِنْ قَبْلُ وَيَذْفُونَ
بِالْغَيْبِ مِنْ مَّكَانٍ بَعِيدٍ ﴿٥٣﴾
وَجِئِلَ بَيْنَهُمُ وَبَيْنَ مَا يَشْتَهُونَ كَمَا فُعِلَ
بِأَنْبِيَآئِهِمْ مِنْ قَبْلُ إِنَّهُمْ كَانُوا فِي شَكٍّ
مُزِيلٍ ﴿٥٤﴾

SŪRATU FĀ'DIR

سُورَةُ فَاطِرٍ

Tanā karantar da cēwa bauta wa Allah, shi ne mabūdīn dukan alhēri kuma bautar nan da sanin yadda ake yin ta daga gare Shi yake.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Gōdiya ta tabbata ga Allah, Mai fāra halittar sammai da kāsā, Mai sanya malā'iku manzanni māsu fukāfukai, bibbiyu, da uku-uku da hurhufu. Yanā kārāwar abinda Ya keso acikin halittar. Lalle Allah Mai ikon yi ne a kan kōme.

2. Abin da Allah Ya būda wa mutāne daga rahama, to, bābu mai rikewa a gare shi, kuma abin da Ya riƙe, to, bābu mai saki a gare shi, waninSa, kuma Shī ne Mabuwayi, Mai hikima.

الْحَمْدُ لِلَّهِ فَاطِرِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ جَاعِلِ
الْمَلَائِكَةَ رُؤُلَا أُولَى أَبْجَهِفٍ مَشْنَى وَقُلْتَ
وَرُبُّنَا يَزِيدُ فِي الْخَلْقِ مَا يَشَاءُ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ
شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١﴾

مَا يَفْتَحِ اللَّهُ لِلنَّاسِ مِنْ رَحْمَةٍ فَلَا مُمْسِكَ لَهَا
وَمَا يُمْسِكِ فَلَا مُرْسِلَ لَهُ مِنْ بَعْدِهِ وَهُوَ
الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٢﴾

3. Yā kû mutāne! Ku tuna ni'imar Allah a kanku. Shin, akwai wani mai halitta wanin Allah, da zai arzutta ku daga sama da ƙasā? Bābu wani abin bautāwa, fāce Shi. To, yāya ake karkatar da ku?

4. Kuma idan sun ƙaryata ka, to, lalle, an ƙaryata waɗansu Manzanni a gabāninka, kuma zuwa ga Allah ake mayar da al'amura.

5. Yā kû mutāne! Lalle, wa'adin Allah gaskiya ne, sabōda haka kada rāyuwar dūniya ta rūdar da ku, kuma kada marūḍi ya rūde ku game da Allah.

6. Lalle Shaidan ma'iyi ne a gare ku, sai ku riƙe shi ma'iyi. Yanā kiran ƙungiyarsa kawai ne, dōmin su kasance 'yan sa'ir.

7. Waɗanda suka kāfirta suna da azāba mai tsanani, kuma waɗanda suka yi imāni, kuma suka aikata ayyukan ƙwarai, sunā da wata gāfara da sakamako mai girma.

8. Shin, to, wanda aka ƙawāta masa aikinsa, har ya gan shi mai kyau (yanā daidai da waninsa)? Sabōda haka, lalle, Allah Yanā bat-tar da wanda Yake so, kuma Yanā shiryar da wanda Yake so, sabōda haka kada ranka ya halaka a kansu dōmin baƙin ciki. Lalle Allah Ma-sani ne ga abin da suke sanā'antawa.

9. Kuma Allah ne Ya aikā da iskōki har su mōtsar da girgije, sa'an nan Mu kōra shi zuwa ga gari matacce, sa'an nan Mu rāyar da

يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ هَلْ مِنْ خَلْقٍ عِندَ اللَّهِ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ قَالَن يَوْفُونَ ﴿٥﴾

وَأَنْ يَكْذِبُوا فَقَدْ كَذَّبَتْ رَسُولٌ مِنْ قَبْلِكَ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ ﴿٦﴾

يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ فَلَا تَغُرَّنَّكُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَلَا تَغُرَّنَّكُم بِاللَّهِ الْغُرُورُ ﴿٧﴾

إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمْ عَدُوٌّ فَاتَّخِذُوهُ عَدُوًّا إِنَّمَا يَدْعُو حِزْبَهُ لِيَكُونُوا مِنْ أَصْحَابِ السَّعِيرِ ﴿٨﴾

الَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ ﴿٩﴾

أَفَمَنْ رَزَقْنَاهُ مِمَّا يَشَاءُ عَمَلَيْهِ قَرَأَهُ حَسَنًا فَإِنْ اللَّهُ يُضِلُّ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ فَلَا تَذْهَبْ نَفْسُكَ عَلَيْهِمْ حَسْرَتٌ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا يَصْنَعُونَ ﴿١٠﴾

وَاللَّهُ الَّذِي أَرْسَلَ الرِّيحَ فَتُثِيرُ سَحَابًا فَيَسْقِيهِ إِلَى بَلَدٍ مَيِّتٍ فَأَحْيَيْنَاهُ بِالْأَرْضِ بَعْدَ مَوْتِهَا

ƙasā game da shi a bayan mutu-warta. Kamar wancan ne Tāshin Kiyāma yake.

10. Wanda ya kasance yanā nē-man wata izza, to, Allah ne da izza gabā ɗaya. Zuwa gare Shi magana mai dāɗi ke hawa, kuma aiki na ƙwarai Yanā ɗaukar ta. Kuma waɗanda ke yin māƙircin mūnanan ayyuka, sunā da wata azāba mai tsanani, kuma māƙircin waɗannan yanā yin tasgaro.

11. Kuma Allah ne Ya halitta ku daga turbāya, sa'an nan daga ɗigon maniyyi, sa'an nan Ya sanya ku surkin maza da mātā. Kuma wata mace bā ta yin ciki, kuma bā ta haihuwa, fāce da saninSa, kuma bā zā a rāyar da wanda ake rāyarwa ba, kuma bā zā a rage tsawon ransa ba fāce yanā a cikin Littāfi. Lalle, wancan mai sauƙi ne ga Allah.

12. Kuma kōguna biyu bā su daidaita: Wannan mai ruwan dāɗi, mai zāƙi, mai sauƙin haɗiya, kuma wannan mai ruwan gishiri, mai zartsi, kuma daga kōwane, kunā cin wani nama sābo, kuma kunā fitar da ƙawa wadda kuke tufantarta, kuma kanā ganin jirāge a cikinsa sunā māsu gudāna, dōmin ku nēmo daga falalarSa, kuma ɗammāninku zā ku dinga gōdēwa.

13. Yanā shigar da dare a cikin rāna, kuma Yanā shigar da rāna a cikin dare. Kuma Ya hōre rānā da watā kōwannensu yanā gudāna zuwa ga ajali ambatacce. Wannan Shi ne Allah, Ubangijinku, gare Shi mulki yake, kuma waɗanda kuke

كَذَٰلِكَ النُّشُورُ ﴿١٠﴾

مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعِزَّةَ فَلِلَّهِ الْعِزَّةُ جَمِيعًا إِلَيْهِ يَصْعَدُ
الْكَلِمُ الطَّيِّبُ وَالْعَمَلُ الصَّالِحُ يَرْفَعُهُ
وَالَّذِينَ يَمْكُرُونَ السَّيِّئَاتِ لَهُمْ عَذَابٌ
شَدِيدٌ وَمَكْرُ أُولَٰئِكَ هُوَ يُبْزَوُ ۖ ﴿١١﴾

وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ
جَعَلَكُمْ أَزْوَاجًا وَمَا تَحْمِلُ مِنْ أُنْثَىٰ وَلَا
تَضَعُ إِلَّا بِعِلْمِهِ وَمَا يُعَمَّرُ مِنْ مُعَمَّرٍ وَلَا
يُنْقَضُ مِنْ عُمرٍ إِلَّا فِي كِتَابٍ إِنَّ ذَٰلِكَ عَلَى اللَّهِ
يَسِيرٌ ﴿١٢﴾

وَمَا يَسْتَوِي الْبَحْرَانِ هَذَا عَذْبٌ فُرَاتٌ
سَائِغٌ شَرَابُهُ وَهَذَا مِلْحٌ أُجَاجٌ وَمِنْ كُلِّ
ثَأْكُلُونَ لَحْمًا طَرِيًّا وَتَسْخَرُونَ
لَهُمْ جُلُودٌ يَلْبَسُونَهَا وَتَرَى الْفُلْكَ فِيهِ مَوَازٍ
لِيَتَّبِعُوا مِنْ فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿١٣﴾

يُولِجُ اللَّيْلُ فِي النَّهَارِ وَيُولِجُ النَّهَارُ فِي
الَّيْلِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ
يَجْرِي لِأَجَلٍ مُسَمًّى ذَٰلِكُمْ اللَّهُ
رَبُّكُمْ لَهُ الْمُلْكُ وَالَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ

kira, waninSa, bā su mallakar kō
fātar gurtsun dabīno.

14. Idan kun kira su, bā zā su ji
kiranku ba, kuma kō sun jiya, bā zā
su karba muku ba, kuma a Rānar
Kiyāma zā su kāfirce wa shirkinku,
kuma bābu mai bā ka lābāri, kamar
wanda ya sani.

15. Yā kū mutāne! Kū ne māsu
bukāta zuwa ga Allah, kuma Allah,
Shī ne Mawadāci, Gōdadde.

16. Idan Ya so, zai tafī da ku,
kuma Ya zo da wata halitta sābuwa.

17. Kuma wancan bai zama ma-
buwāyi ba ga Allah.

18. Kuma wani rai mai daukar
nauyi, bai daukar nauyin wani rai.
Kuma idan ran da aka nauyaya wa
kāya ya yi kira (ga wani mataimaki)
zuwa ga kāyansa, bā zā a dauki
kōme ba daga gare shi, kuma kō dā
(wanda ake kiran) yā kasance
makusancin zumunta ne. Kanā gar-
gadi kawai ne ga wadanda ke tsoron
Ubangijinsu a fake, kuma suka
tsayar da salla. Kuma wanda ya
tsarkake, to, yanā tsarkaka ne dō-
min kansa. Kuma zuwa ga Allah
kawai makōma take.

19. Kuma makāho bā ya daidai-
ta da mai gani.

20. Kuma duffai bā su daidaita,
kuma haske bā ya daidaita.

21. Kuma inuwa bā ta daidaita,
kuma iskar zāfi bā ta daidaita.

22. Kuma rāyayyu bā su daidai-
ta, kuma matattu ba su daidaita.
Lalle Allah Yanā jiyar da wa'azi ga

دُونِهِ مَا يَمْلِكُونَ مِنْ قِطْمِيرٍ ﴿٣٥﴾

إِنْ تَدْعُوهُمْ لَا يَسْمَعُوا دُعَاءَكُمْ وَلَوْ سَمِعُوا
مَا اسْتَجَابُوا لَكُمْ وَيَوْمَ الْقِيَمَةِ يَكْفُرُونَ
بِشِرْكِكُمْ وَلَا يُنَبِّتُكَ مِثْلُ خَبِيرٍ ﴿٣٦﴾

﴿٣٧﴾ يَا أَيُّهَا النَّاسُ اسْمِعُوا لِقَوْلِي إِلَى اللَّهِ
وَاللَّهُ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَمِيدُ ﴿٣٨﴾

إِنْ يَشَأْ يُذْهِبْكُمْ وَيَأْتِ بِخَلْقٍ جَدِيدٍ ﴿٣٩﴾
وَمَا ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ بِعَزِيزٍ ﴿٤٠﴾

وَلَا تَرَى زُرَّةً وَرَرًا أُخْرَىٰ وَلَنْ تَدْعُ مُثْقَلَةٌ
إِلَىٰ جِثْلِهَا لَا يَحْمِلُ مِنْهُ شَيْءٌ وَلَوْ كَانَ ذَا
قُرْفٍ ۚ إِنَّمَا تُذَرُّ الْأَرْضُ يَحْشُونَ رَبَّهُمْ
بِالْعَتِيبِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَمَنْ تَرَكِيَ بَيْتَنَا
يَسْأَلْهُ لِنَفْسِهِ ۖ وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ ﴿٤١﴾

وَمَا يَسْتَوِي الْأَعْمَىٰ وَالْبَصِيرُ ﴿٤٢﴾

وَلَا الظُّلُمَاتُ وَلَا النُّورُ ﴿٤٣﴾

وَلَا الظِّلُّ وَلَا الْحَرُورُ ﴿٤٤﴾

وَمَا يَسْتَوِي الْأَحْيَاءُ وَلَا الْأَمْوَاتُ ۚ إِنَّ اللَّهَ يُسْمِعُ

wanda Ya so, kuma bā ka jiyar da waɗanda suke a cikin kaburbura.

23. Ba ka zama ba fāce mai gargadi kawai.

24. Lalle Mū, Mun aike ka da gaskiya, kanā mai bāyar da bushāra kuma mai gargadi. Kuma bābu wata al'umma fāce wani mai gargadi yā shūde a cikinta.

25. Kuma idan sunā karyata ka, to, haḳiḳa, waɗanda suke a gabāninsu sun karyata. Manzanninsu sun jē musu da hujjōji, kuma da takardu, kuma da Littafi mai haske.

26. Sa'an nan Na kāma waɗanda suka kāfirta. To, yāya musūNa yake?

27. Ba ka gani ba, lalle Allah Ya saukar da ruwa daga sama? Sai Muka fitar, game da shi, 'yā'yan itāce māsū sāḅanin launuka, kuma daga duwatsu akwai zane-zane, far-faru da jājāye, māsū sāḅanin launin, da māsū launin baḳin kārfe, baḳā-ke.

28. Kuma daga mutāne da dab-bōbi da bisāshen gida, māsū sāḅān-in launinsu kamar wancan. Mala-mai kawai ke tsōron Allah daga cikin bāyinSa. Lalle, Allah, Mabu-wāyi ne, Mai gāfara.

29. Lalle, waɗanda ke karātun Littāfin Allah⁽¹⁾ kuma suka tsayar da salla, kuma suka ciyar daga abin da Muka arzuta su da shi, a

مَنْ يَسْأَلْ وَمَا أَنْتَ بِمُسْمِعٍ مَنْ فِي الْقُبُورِ ﴿١٥﴾

إِنْ أَنْتَ إِلَّا نَذِيرٌ ﴿١٦﴾

إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ بِالْحَقِّ بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَإِنْ مِنْ أُمَّةٍ إِلَّا خَلَا فِيهَا نَذِيرٌ ﴿١٧﴾

وَلَنْ يَكْذِبُوكَ فَقَدْ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ وَبِالزُّبُرِ وَبِالْكِتَابِ الْحُسِيِّ ﴿١٨﴾

ثُمَّ أَخَذْتُ الَّذِينَ كَفَرُوا فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ ﴿١٩﴾

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا بِهِ نُجُومًا مُتَخَلِّفًا أَلْوَانُهَا وَمِنْ الْجِبَالِ جُدَدٌ بَيَضٌ وَحُمْرٌ مُخْتَلِفٌ أَلْوَانُهَا وَعَرَاءِيبٌ سُوْدٌ ﴿٢٠﴾

وَمِنَ النَّاسِ وَالْدَوَابِّ وَالْأَنْعَامِ مُخْتَلِفٌ أَلْوَانُهُ كَذَلِكَ إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ غَفُورٌ ﴿٢١﴾

إِنَّ الَّذِينَ يَتْلُونَ كِتَابَ اللَّهِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَنْفَقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً يَرْجُونَ

(1) Littattafan sama a gabānin Annabi Muhammadu, tsira da aminci su tabbata a gare shi.

asirce da bayyane, sunā fātan (sāmun) wani fatauci ne wanda bā ya yin tasgaro.

30. Dōmin (Allah) zai cika musu sakamakonsu, kuma Ya ƙarā musu daga falalarSa, Lalle Shi Mai gāfara ne, Mai gōdiya.

31. Kuma abin da Muka yi wahayi zuwa gare ka, daga Littāfi, ⁽¹⁾ shi ne gaskiya, mai gaskatāwa ga abin da yake a gaba gare shi. Lalle ne Allah ga bāyinSa, haƙīka, Mai labartawa ne, Mai gani.

32. Sa'an nan Mun gādar da Littāfin, ga waɗanda Muka zāba daga bāyinMu, sa'an nan daga cikinsu, akwai mai zālunci ga kansa, kuma daga cikinsu akwai mai tsakaitāwa, kuma daga cikinsu akwai mai tsērēwa da ayyukan alhēri da iznin Allah. Waccan ita ce falalar (Allah) mai girma.

33. Gidājen Aljannar zamā, sunā shigar su. Anā ƙawāce su a cikinsu, da ƙawā ta mundāye daga zīnāriya da lu'ulu'u, kuma tufāfinsu, a cikin-su alharīni ne.

34. Kuma suka ce, "Gōdiya ta tabbata ga Allah Wanda Ya tafiyar da baƙin ciki daga gare mu. Lalle Ubangijinmu, haƙīka Mai gafara ne, Mai gōdiya.

35. "Wanda Ya saukar da mu a gidan zamā, daga falalarSa, wata wahala bā ta shāfar mu a cikinsa, kuma wata kāsāwa bā ta shāfar mu a cikinsa."

يَجْتَرُّ لَنْ سُبُورَ ۝

لِيَوْمِئِذٍ أَجُورُهُمْ وَيَزِيدُهُمْ مِنْ فَضْلِهِ ۝
إِنَّهُ رَعُوفٌ شَكُورٌ ۝

وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ هُوَ الْحَقُّ
مُصَدِّقًا لِمَاتَيْنِ يَدِينُهُ إِنَّ اللَّهَ يَعْبَادُهُ
لَخَيْرٌ بَصِيرٌ ۝

ثُمَّ أَوْرَثْنَا الْكِتَابَ الَّذِينَ اصْطَفَيْنَا مِنْ
عِبَادِنَا فَمِنْهُمْ ظَالِمٌ لِنَفْسِهِ وَمِنْهُمْ
مُقْتَصِدٌ وَمِنْهُمْ سَابِقٌ بِالْخَيْرَاتِ ۝
يَاذُنِ اللَّهِ ذَٰلِكَ هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيرُ ۝

جَعَلْتُ عَذْرَ بْنَ يَدُ خُلُونَهَا يَحْكُمُونَ فِيهَا مِنْ
أَسَاوِرٍ مِنْ ذَهَبٍ وَلُؤْلُؤًا وَلِيَا سُهُمْ فِيهَا حَرِيرٌ ۝

وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَذْهَبَ عَنَّا الْحَزْنَ
إِنَّ رَبَّنَا لَغَفُورٌ شَكُورٌ ۝

الَّذِي أَحَلَّنَا دَارَ الْمَقَامَةِ مِنْ فَضْلِهِ لَا
يَمَسُّنَا فِيهَا نَصَبٌ وَلَا يَمَسُّنَا فِيهَا الْغُوبُ ۝

(1) Alkur'āni.

36. Kuma waɗanda suka kāfirta sunā da wutar Jahannama, bā a yin hukunci a kansu balle su mutu, kuma bā a sauƙaƙa musu daga azābarta. Kamar haka Muke sāka wa kōwane mai yawan kāfirci.

37. Kuma sū, sunā hargōwar nē-man āgaji a cikinta. (Sunā cēwa) “Yā Ubangijinmu! Ka fitar da mu, mu aikata aiki mai kyau, wanin wanda muka kasance munā aika-tāwa.” Ashe, kuma, ba Mu rāyar da ku ba, abin da mai tunāni zai iya yin tunāni a ciki, kuma mai gargadi yā jē muku? To, ku dandana, sabōda haka bābu wani mataimaki ga azzālumai.

38. Lalle Allah ne Masanin gai-bin sammai da ƙasā. Lalle Shī ne Masani ga abin da yake ainihin zukata.

39. Shī ne Wanda Ya sanya ku māsu maye wa junā, a cikin ƙasā. To, wanda ya kāfirta, to, kāfircinsa yanā a kansa. Kuma kāfircin kāfirai bā ya ƙāra musu kōme fāce baƙin jini, kuma kāfircin kāfirai bā ya ƙāra musu kōme fāce hasāra.

40. Ka ce, “Shin, kun ga abūbu-wan shirkinku, waɗanda kuke kira, wasun Allah? Ku nūna mini, mēne ne suka halitta daga ƙasā? Kō sunā da tārayya ne a cikin sammai? Kō kuma Mun bā su wani littāfi ne sabōda haka sunā a kan wata hujja ce daga gare shi? Ā'a, azzālumai bā su yin wani wa'adi, sāshensu zuwa ga sāshe, fāce rūɗi.”

وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ نَارُ جَهَنَّمَ لَا يُقْضَىٰ
عَلَيْهِمْ قِسْمُ رِزْقٍ وَلَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ مِنْ
عَذَابِنَا كَذَٰلِكَ نَجْزِي كُلَّ كَافِرٍ ﴿٣٦﴾

وَهُمْ يَصْطَرِخُونَ فِيهَا رَبِّنَا أَخْرِجْنَا
نَعْمَلْ صَالِحًا غَيْرَ الَّذِي كُنَّا نَعْمَلُ
أَوْ رَبِّ نَعْمِرْكُمْ مَا يَنْدَكُرُ فِيهِمْ مَنْ تَذَكَّرَ
وَحَاجَّةُ الْكَافِرِينَ فَذُقُوا فَلَمَّا لَبِثُوا لَمِيحَاتٍ
مِنْ نَارٍ ﴿٣٧﴾

إِنَّ اللَّهَ عَلِيمُ غَيْبِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٣٨﴾

هُوَ الَّذِي جَعَلَكُمْ خَلَائِفَ فِي الْأَرْضِ مَنْ كَفَرَ
فَعَلَيْهِ كُفْرُهُ وَلَا يَزِيدُ الْكَافِرِينَ كُفْرُهُمْ إِلَّا
رَبْهَماً إِلَّا مَقْتًا وَلَا يَزِيدُ الْكَافِرِينَ كُفْرُهُمْ
إِلَّا خَسَارًا ﴿٣٩﴾

قُلْ أَرَأَيْتُمْ شُرَكَاءَ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ
اللَّهِ أَرُونِي مَا خَلَقُوا مِنَ الْأَرْضِ أَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِي
السَّمَوَاتِ أَمْ هَاتَيْنِ هُمْ وَكَانَ قَوْمُهُمْ عَلَىٰ يَمِينٍ
مِنْهُ بَلْ إِنْ يَحِدُ الظَّالِمُونَ بَعْضُهُمْ بَعْضًا
إِلَّا غُرُورًا ﴿٤٠﴾

41. Lalle Allah Yanā riƙe sam-mai da ƙasā dōmin kada su gushe. Kuma haƙīka, idan sun gushe, bābu wani baicin Sa da zai riƙe su. Lalle Shi, Yā kasance Mai haƙuri, Mai gāfara.

42. Kuma suka⁽¹⁾ yi rantsuwa da Allah, mafi nauyin rantsuwarsu, "Lalle, idan wani mai gargadi ya zo musu, tabbas, zā su kasance mafi shiryuwa, daga ɗayan al'ummōmi." To, a lōkacin da mai gargadi ya jē musu, bai ƙarā su da kōme ba fāce gudu.

43. Dōmin nūna girman kai a cikin ƙasā da māƙircin cūta. Kuma māƙirci na cūta bā ya fāɗāwa fāce a kan mutānensa. To, shin, sunā jiran (wani abu ne) fāce dai hanyar (kāfiran) farko. To, bā zā ka sāmi musanya ba ga hanyar Allah. Kuma bā zā ka sāmi jūyarwa ba ga hanyar Allah.

44. Ashe, kuma ba su yi tafiya ba, a cikin ƙasā, dōmin su dūba yadda āƙibar waɗannan da suke a gabāninsu ta kasance? Alhāli kuwa sun kasance mafi ita ƙarfi daga gare su? Kuma Allah bai kasance wani abu nā iya rinjāyar Sa ba, a cikin sammai, kuma haka a cikin ƙasā. Lalle Shi ne Ya kasance Masani, Mai iƙon yi.

45. Kuma dā Allah Yanā kāma mutāne sabōɗa abin da suka aikata, dā bai bar wata dabba ba a kanta

* إِنَّ اللَّهَ يُنْصِتُ إِلَى السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ أَنْ تَزُولَا وَلَئِنْ زَالَتَا إِنْ أَمْسَكَهُمَا مِنْ أَحَدٍ مِنْ عِبَادِهِ إِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا ﴿٤١﴾

وَأَقْسُوا بِاللهِ جَهَنَّمَ أَلَمْ تَعْلَمُوا أَنَّ جَهَنَّمَ نَارٌ تُنْذِرُ أَنْ تَكُونَ أَهْدَى مِنَ الْهَدَى الْأَمْرِ فَلَمَّا جَاءَهُمْ نَذِيرٌ مَّا زَادَهُمْ إِلَّا نُفُورًا ﴿٤٢﴾

أَسْجَادًا فِي الْأَرْضِ وَمَكْرُ السَّيِّئِ وَلَا يَحِيقُ الْمَكْرُ السَّيِّئِ إِلَّا بِأَقْلَابِهِمْ فَهُمْ يَنْظُرُونَ إِلَّا سُنَّتَ الْأَوَّلِينَ فَلَنْ يَجْعَلَ لَسُنَّتِ اللَّهِ تَبْدِيلًا وَلَنْ يَجْعَلَ لَسُنَّتِ اللَّهِ تَحْوِيلًا ﴿٤٣﴾

أَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَكَانُوا أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَمَا كَانَ لِلَّهِ أَنْ يُعْجزَهُمْ مِنْ شَيْءٍ فِي السَّمَوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ إِنَّهُ كَانَ عَلِيمًا قَدِيرًا ﴿٤٤﴾

وَلَوْ تَوَخَّاهُ اللَّهُ النَّاسُ بِمَا كَسَبُوا مَّا تَرَكَ عَلَى ظَهْرِهِمَا مِنْ ذَنْبٍ وَلَا كُنْ

(1) Lārabāwa sun kasance sunā gūri su sāmi mai ja musu gōra kamar Yahūdu kō Nasāra, sa'an nan Muhammadu ya jē musu, sai suka kāfirce.

(kasā). Amma Yanā jinkirta musu zuwa ga ajalin da aka ambatā. Sa'an nan idan ajalinsu ya zo, to, lalle Allah yā kasance Mai gani ga bāyinSa.

يُؤَخِّرُهُمْ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى فَإِذَا جَاءَ أَجَلُهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ يَحْصِيهِمْ
بَصِيرًا ﴿١٥﴾

SŪRATU Y. Š.

سُورَةُ يُسٰ

Tanā karantar da ĩmāni game da Ubangiji Mai aikōwa, da Manzon, da abin aikowa, da halin waɗanda aka aiko sakon zuwa gare su, dōmin haka Annabi ya yi mata suna 'Zuciyar Alkur'āni'.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Y. Š.

2. Inā rantsuwa da Alkur'āni⁽¹⁾ Mai hikima.

3. Lalle kai, haḳīka kanā cikin Manzanni.

4. A kan hanya madaidaiciya.

5. (Allah Ya saukar da Alkur'āni) Saukarwar Mabuwayi, Mai jin kai.

6. Dōmin ka yi gargadi ga waɗansu mutāne da ba a yi gargadi ga ubanninsu ba, sabōda haka sū masu rafkana ne.

يس ﴿١﴾

وَالْقُرْآنِ الْحَكِيمِ ﴿٢﴾

إِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿٣﴾

عَلَىٰ صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿٤﴾

تَنْزِيلَ الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ ﴿٥﴾

لِيُنذِرَ قَوْمًا مَّا أَلْذَرُوا أَبْأَوْثَرُ فَهُمْ عَنْقُلُونَ ﴿٦﴾

(1) Alkur'āni ma'anarsa abin karātu

7. Lalle, haḳīka, kalma⁽¹⁾ tā wa-jaba a kan mafi yawansu, dōmin sū, bā zā su yi īmāni ba.

8. Lalle Mū, Mun sanya kukum-ma a cikin wuyōyinsu, sa'an nan sū (kukumman sun kai) har zuwa ga haḳōḳinsu, sabōda haka, sū banka-rarru ne.

9. Kuma Muka sanya wata tōshiya a gaba gare su, da wata tōshiya a bāyansu, sabōda haka Muka rufe su, sai suka zama bā su gani.

10. Kuma daidai yake a gare su, shin, ka yi musu gargadi kō ba ka yi musu gargadi ba, sū bā zā su yi īmāni ba.

11. Kanā yin gargadi kawai ga wanda ya bi Alkur'āni ne, kuma ya ji tsōron mai rahama a fake. To, ka yi masa bushāra da gāfara da wani sakamako na karimci.

12. Lalle Mū, Mū ne ke rāyar da matattu kuma Mu rubūta abin da suka gabatar, da gurābunsu, kuma kōwane abu Mun Kididdige shi, a cikin babban Littāfi Mabayyani.

13. Kuma ka buga musu misāli: Wadansu ma'abūta alkarya, a lōkacin da Manzanni⁽²⁾ suka jē mata.

14. A lōkacin da Muka aika (Manzannin) biyu zuwa gare su, sai suka karyata su, sa'an nan Muka

لَقَدْ حَقَّ الْقَوْلُ عَلَىٰ أَكْثَرِهِمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٧﴾

إِنَّا جَعَلْنَا فِي أَعْيُنِهِمْ أَغْلًا فَلَمْ يَأْتُوا
الْآذَانَ فهُمْ مُّقْمَحُونَ ﴿٨﴾

وَجَعَلْنَا مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ سَدًّا وَمِنْ خَلْفِهِمْ
سَدًّا فَأَغْشَيْنَا فُؤَادَهُمْ فَهُمْ لَا يَبْصُرُونَ ﴿٩﴾

وَسَوَاءٌ عَلَيْهِمْ ءَأَنذَرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ لَا
يُؤْمِنُونَ ﴿١٠﴾

إِنَّمَا تُنذِرُ مَنِ اتَّبَعَ الذِّكْرَ وَخَوِّفِ الرَّحْمَنَ
بِالْغَيْبِ قَلِيلًا يَمُوتُونَ وَآخِرُ كَرِيمٍ ﴿١١﴾

إِنَّا نَحْنُ غَنِيٌّ أَلَمْ نَكُنْ مَا قَدْ مَوُتُوا
وَمَا نَشْرُهُمْ كُلِّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ فِي
إِمَامٍ مُبِينٍ ﴿١٢﴾

وَأَضْرِبْ لَهُمْ مَثَلًا أَصْحَابَ الْقَرْيَةِ إِذْ
جَاءَهَا الْمُرْسَلُونَ ﴿١٣﴾

إِذْ أَرْسَلْنَا إِلَيْهِمُ اثْنَيْنِ فَكَذَّبُوهُمَا فَعَزَّزْنَا

(1) Kalma a nan ita ce fadar Allah da take cewa zai yi azāba ga kāfirin da bai yi īmāni ba.

(2) Su Manzannin Īsā ne zuwa Antākiya, bābban garin Kasar Rūmu. Sū ne Yōhana da Pulis. Na uku, shi ne Sham'un. Mutumin da ya jē yanā gaggawa, shi ne Ḥabīb Masassaḳi wanda ya fāra gamuwa da Manzannin farko, ya yi īmāni da su, sa'an ya jē yanā wa'azi ga mutānensa.

karfafa (su) da na uku, sai suka ce, “Lalle mū, Manzanni ne zuwa gare ku.”

15. Suka ce, “Kū ba ku zamo ba fāce mutāne ne kamarmu, kuma Mai rahama bai saukar da kōme ba, ba ku zamo ba fāce karyā kuke yi.”

16. Suka ce, “Ubangijinmu Yā sani, lalle mū, haḳika Manzanni ne zuwa gare ku.

17. “Kuma bābu abin da ke kanmu, fāce iyar da manzanci bayyananne.”

18. Suka ce, “Lalle mū, munā shu’umci da ku! Haḳika, idan ba ku hanu ba, haḳika, zā mu jēfe ku, kuma haḳika wata azāba mai raḳaḳa daga gare mu zā ta shāfe ku.”

19. Suka ce, “Shu’umcinku, yanā tāre da ku. Ashe, dōmin an tunātar da ku? Ā’a, kū dai mutāne ne māsu kētare haddi.”

20. Kuma wani mutum daga mafi nisan birnin ya je, yanā tafiya da gaggāwa, ya ce, “Ya mutānēna! Ku bi Manzannin nan.

21. “Ku bi waḳanda bā su tambayar ku wata ijāra, kuma sū shiryayyu ne.

22. “Kuma me ne a gare ni, bā zan bauta wa Wanda Ya kāga halittata ba, kuma zuwa gare Shi ake mayar da ku?

23. “Shin, zan riḳi waninSa abū-buwan bautāwa? Idan Mai rahama Ya nufe ni da wata cūta, to, cētonsu bā ya amfanina da kōme, kuma bā za su iya tsāmar da ni bā.

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰتٰنَا الْكِتٰبَ مُرْسَلُوْنَ ۝۱۱

قَالُوْا مَا اَنْتُمْ اِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُنَا وَمَا اَنْزَلَ الرَّحْمٰنُ مِنْ شَيْءٍ اِنْ اَنْتُمْ اِلَّا تَكْذٰبُوْنَ ۝۱۲

قَالُوْا رَبُّنَا يَعْلَمُ اِنَّا اِلَيْكُمْ لَمُرْسَلُوْنَ ۝۱۳

وَمَا عَلَيْنَا اِلَّا الْبَلٰغُ الْمُبِيْنُ ۝۱۴

قَالُوْا اِنَّا نَطَّيَّرُ بِكُمُ الْيَوْمَ لَمْ نَكُنْهُوَ لَرَحْمٰنَكُمْ وَلَيْسَ لَكُم مِّنْ اَعْدَابٍ اِلَيْهِ ۝۱۵

قَالُوْا اطَّيَّرْكُمْ مَعَكُمْ اِنْ دُخِرْتُمْ بَلْ اَنْتُمْ قَوْمٌ مُّسْرِفُوْنَ ۝۱۶

وَجَآءَ مِنَ الْقَصَا الْمَدِيْنَةُ رَجُلٌ يَّسْعٰى قَالَ يَكُوْمُ الْاَسْبَحُوْا الْمُرْسَلِيْنَ ۝۱۷

اَسْبَحُوْا مِنْ لَا يَسْعٰدُكُمْ اَجْرًا وَهُمْ مُّهْتَدُوْنَ ۝۱۸

وَمَا لِيْ لَا اَعْبُدُ الَّذِيْ فَطَرَنِيْ وَيَاْتِيْ بِرُجُوْمٍ ۝۱۹

ءَاَتٰخِذُ مِنْ دُوْنِهِ ءَالِهَةً اِنْ يُرَدِّنَ الرَّحْمٰنُ بِصُوْرٍ لَا تُغْنِيْ عَنِّيْ سَفْعَتُهُمْ شَيْئًا وَلَا يُنْفِقُوْنَ ۝۲۰

24. “Lalle nĩ, a lõkacin nan, tabbas, inā a cikin ɓata bayyananna.

25. “Lalle ni, nā yi ĩmāni da Ubangijinku, sabōda haka ku saurāre ni.”

26. Aka ce ⁽¹⁾ (masa), “Ka shiga Aljanna.” Ya ce, “Dā dai a ce mutānēna sunā iya sani.

27. “Game da gāfarar da Ubangijina ya yi mini, kuma Ya sanya ni a cikin waɗanda aka girmama.”

28. Kuma ba Mu saukar da waɗansu runduna ba daga sama ⁽²⁾ a kan (halaka) mutānensa, daga bāyansa, kuma bā zā Mu kasance Māsu saukarwa ba.

29. Ba ta kasance ba faɗe tsawa guda, sa'an nan sai gā su sōmammu.

30. Yā nadāma a kan bāyĩNa! Wani Manzo bā ya zuwa gare su faɗe sun kasance sunā māsu yi masa izgili.

31. Ba su gani ba, da yawa Muka halakar da (mutānen) karnōni a gabāninsu kuma cēwa su bā zā su kōmo ba?

32. Kuma lalle bābu kōwa faɗe waɗanda ake halartarwa ne a wurinMu.

33. Kuma āyā ce a gare su: Kasā matacciya, Mu rāyar da ita, Mu

إِنِّي إِذَا لَيْتُ مَسَلِلِ مُبِينٍ ﴿١١﴾

إِنِّي ءَاسَمْتُ بِرَبِّكَ فَأَسْمَعُونَ ﴿١٢﴾

قِيلَ ادْخُلِ الْجَنَّةَ قَالَ يَلَيْتُ قَوْمِي يَعْلَمُونَ ﴿١٣﴾

بِمَا عَفَّرَ لِي رَبِّي وَجَعَلَنِي مِنَ الْمَكْرُمِينَ ﴿١٤﴾

* وَمَا أَرْزَأْنَا عَلَى قَوْمِهِ مِنْ بَعْدِهِ مِنْ جُنْدٍ
مِنَ السَّمَاءِ وَمَا كُنَّا مُنْزِلِينَ ﴿١٥﴾

إِنْ كَانَتْ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً فَإِذَا هُمْ خَنِيدُونَ ﴿١٦﴾

يَحْشُرُهُ عَلَى الْعِبَادِ مَا يَأْتِيهِمْ مِنْ رَسُولٍ
إِلَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ﴿١٧﴾

أَلَمْ يَرَوْا كَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنَ الْقُرُونِ
أَنَّهُمْ إِلَٰهٌ بَدَّلُوا بَدَلَ هُنَّ ﴿١٨﴾

وَإِنْ كُلُّ لَمَنَّا جَمِيعٌ لَّدَيْنَا مُحْضَرُونَ ﴿١٩﴾

وَأَنَّهُ لَهِمْ أَرْضُ الْمَيْتَةِ أَحْيَيْتَهَا

(1) An ce masa haka a bayan mutāne sun kashe shi sabōda ĩmāninsa, Wannan shi ne sakamakon mai wa'azi idan ya yi shahada a kan aikinsa na wa'azi.

(2) Wātau halakar da su abu ne mai sauƙi a gare Mu, ba Mu yi buƙatar saukar da wasu sōjōjin malā'iku daga samā ba.

fitar da kwāya daga gare ta, sai gā shi daga gare ta suke ci.

34. Kuma Muka sanya, a cikinta (kasā), wadansu gōnaki na dabīno da inabōbi, kuma Muka buɓɓugar da ruwa daga marēmari a cikinta.

35. Dōmin su ci 'yā'yan itācensa, alhāli kuwa hannāyensu ba su aika-ta shi ba. Shin, to, bā zā su gōdēwa ba?

36. Tsarki ya tabbata ga Wanda Ya halitta nau'uka, namiji da mace, dukansu, daga abin da kasā ke tsirarwa, kuma daga kansu, kuma daga abin da ba su sani ba.

37. Kuma āyā ce a gare su: Dare, Muna fēde rāna daga gare shi, sai gā su sunā māsū shiga duhu.

38. Kuma rānā tanā gudāna zuwa ga wani matabbaci nāta. Wannan kaddarāwar Mabuwayi ne, Masani.

39. Kuma da watā, Mun kaddara masa manzilōli, har ya kōma kamar tsumajiyar murlin dabīno, wadda ta tsūfa.

40. Rānā bā ya kamāta a gare ta, ta riski watā. Kuma dare bā ya kamāta a gare shi ya zama mai tsere wa yini, kuma dukansu a cikin sara-ri guda suke yin iyo.

41. Kuma āyā ce a gare su: Lalle Mū, Mun dauki zuriyarsu a cikin jirgin, wanda aka yi wa lōdin.

42. Kuma Muka halitta musu, daga irinsa, abin da suke hawa.

43. Kuma idan Mun so, zā Mu nutsar da su, har bābu kururuwar

وَأَخْرَجْنَا مِنْهَا حَبًّا فَمِنْهُ يَأْكُلُونَ ﴿٣٤﴾

وَجَعَلْنَا فِيهَا جَنَّاتٍ مِنْ نَجِيلٍ وَأَعْنَابٍ
وَفَجَّرْنَا فِيهَا مِنَ الْعُيُونِ ﴿٣٥﴾

لِيَأْكُلُوا مِنْ ثَمَرِهِ وَمَا عَمِلَتْهُ أَيْدِيهِمْ
أَفَلَا يَشْكُرُونَ ﴿٣٦﴾

سُبْحَنَ الَّذِي خَلَقَ الْأَزْوَاجَ كُلَّهَا مِمَّا
ثُبَّتُ الْأَرْضُ وَمِنْ أَنْفُسِهِمْ وَمِمَّا لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٧﴾

وَهُ آيَةٌ لَهُمُ الْيَلِيلُ تَسْلُخُ مِنْهُ النَّهَارُ فَإِذَا
هُم مُظْلِمُونَ ﴿٣٨﴾

وَالشَّمْسُ تَجْرِي لِمُسْتَقَرٍّ لَهَا ذَلِكَ
تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ﴿٣٩﴾

وَالْقَمَرَ قَدَرْتَهُ مَنَازِلَ حَتَّىٰ عَادَ كَالْعُرْجُونِ
الْقَدِيمِ ﴿٤٠﴾

لَا الشَّمْسُ يَنْبَغِي لَهَا أَنْ تُدْرِكَ الْقَمَرَ وَلَا
الْيَلِيلُ سَابِقُ النَّهَارِ وَكُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ ﴿٤١﴾

وَهُ آيَةٌ لَهُمُ أَنْ هَئِلَتْ ذَوْرُهُمْ فِي الْفُلْكِ الْعَشِيرِ ﴿٤٢﴾

وَخَلَقْنَا لَهُمُ مِنْ مِثْلِهِ مَا يَرْكَبُونَ ﴿٤٣﴾

وَإِنْ نَشَأْ قَهَرْنَاهُمْ فَلَاصِرَاجُ لَهُمْ وَلَا هُمْ

neman āgaji a gare su, kuma ba su zama anā tsīrar da su ba.

44. Sai fa bisa ga wata rahama daga gare Mu, da jiyarwa dāfi zuwa ga wani dan lōkaci.

45. Kuma idan aka ce musu, “Ku kāre abin da ke a gaba gare ku da abin da yake a bāyanku, dōmin tsammāninku a ji tausayinku.”

46. Kuma wata āyā daga āyōyin Ubangijinsu bā ta zuwa a gare su, sai sun kasance sunā māsū bijirēwa daga gare ta.

47. Kuma idan aka ce musu, “Ku ciyar daga abin da Allah Ya arzuta ku,” sai waɗanda suka kāfir-ta su ce ga waɗanda suka yi īmāni. “Ashe, zā mu ciyar da wanda idan Allah Ya so Yanā ciyar da shi? Ba ku zama ba fāce a cikin ɓata bayyannanniya.”

48. Kuma sunā cēwa, “A yaushewanannan wa’adi yake (aukuwa), idan kun kasance māsū gaskiya?”

49. Bā su jiran (kōme) fāce wata tsāwa guda, zā ta kāma su, alhāli kuwa sunā yin husūma.

50. Bā zā su iya yin wasiyya⁽¹⁾ ba, kuma bā zā su iya kōmāwa zuwa ga iyālansu ba.

51. Kuma aka yi būsā a cikin kaho, to, sai gā su, daga kaburbura zuwa ga Ubangijinsu, sunā ta gudu.

52. Suka ce, “Yā bonenmu! Wāne ne ya tāyar da mu daga

يُقَدُّونَ ﴿١٦﴾

إِلَّا رَحْمَةً مِنَّا وَمَتَاعًا إِلَىٰ حِينٍ ﴿١٧﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّقُوا مَا بَيْنَ أَيْدِيكُمْ وَمَا خَلْفَكُمْ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿١٨﴾

وَمَا تَأْتِيهِمْ مِنْ آيَةٍ مِنْ آيَاتِ رَبِّهِمْ إِلَّا كَانُوا عَنْهَا مُنْمَرِينَ ﴿١٩﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّقُوا مَا بَيْنَ أَيْدِيكُمْ أَلَمْ يَأْتِكُمْ اللَّهُ قَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ ءَامَنُوا أَنْطِيعُكُمْ مَنْ تَوَّيْتُمْ أَنْ تُطِيعُوا اللَّهَ أَطِيعُوهُ ۚ إِنَّ أَنْتُمْ إِلَّا فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٢٠﴾

وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَذَا الْوَعْدُ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٢١﴾

مَا يَنْظُرُونَ إِلَّا الصَّيْحَةَ وَجَدَتْهُمُ وَهُمْ يَخْضَعُونَ ﴿٢٢﴾

فَلَا يَسْتَطِيعُونَ تَوْصِيَةً وَلَا إِلَىٰ أَهْلِهِمْ يَرْجِعُونَ ﴿٢٣﴾

وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَإِذَا هُمْ مِنَ الْأَجْدَاثِ إِلَىٰ رَبِّهِمْ يَنْسِلُونَ ﴿٢٤﴾

قَالُوا إِنَّا كُنَّا مِنْ بَعْثَانِ مَرْفُودَيْنِ ۖ هَذَا مَا

(1) Māsū izgili ga addini idan ajali ya je musu bisa ga abke, bā zā a bā su dāmar wasiyya ba ga iyālansu.

barcinmu?" "Wannan shi ne abin da Mai rahama ya yi wa'adi da shi, kuma Manzanni sun yi gaskiya."

53. Ba ta kasance ba fāce wata tsāwa ce guda, sai gā su duka, sunā abin halartarwa a gare Mu.

54. To, a yau, bā zā a zālunci wani rai da kōme ba. Kuma bā zā a sākā muku ba fāce da abin da kuka kasance kunā aikatāwa.

55. Lalle, 'yan Aljanna, a yau, sunā cikin shagali, sunā māsū nishāfi.

56. Sū da mātan aurensu, sunā cikin inuwōwi, a kan karagai, sunā māsū gincira.

57. Sunā da 'yā'yan itācen marmari a cikinta, kuma sunā sāmūn abin da suke kiran a kāwo.

58. "Aminci," da magana,⁽¹⁾ daga Ubangiji Mai jin ƙai.

59. "Ku rarrabe dabam, a yau, yā kū māsū laifi!

60. "Ashe, ban yi muku umurni na alkawari ba, yā dīyan Ādamu? Cēwa kada ku bauta wa Shaidan, lalle shi, maƙiyi ne a gare ku bayyananne?"

61. "Kuma ku bauta Mini. Wannan ita ce hanya madaidaciya."

62. "Kuma lalle, haƙiƙa, (Shaidan) yā ɓatar da jama'a māsū yawa daga gare ku. Ashe, to, ba ku kasance kunā yin hankali ba?

وَعَدَ الرَّحْمَنُ وَصَدَقَ الْمُرْسَلُونَ ﴿٢٣﴾

إِنْ كَانَتْ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً فَإِذَا هُمْ جَمِيعٌ لَدَيْنَا مُحْضَرُونَ ﴿٢٤﴾

فَالْيَوْمَ لَا تَظْلُمُ نَفْسٌ شَيْئًا وَلَا تَنجُزُونَ إِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٢٥﴾

إِنَّ أَصْحَابَ الْجَنَّةِ الْيَوْمَ فِي شُغْلٍ فَاكِهِونَ ﴿٢٦﴾

هُمْ وَأَزْوَاجُهُمْ فِي ظِلِّ عَلَى الْأَرْيَافِ مُتْكِفُونَ ﴿٢٧﴾

لَهُمْ فِيهَا فَاكِهَةٌ وَلَهُمْ مَاءٌ دَرَّيُونَ ﴿٢٨﴾

سَلَامٌ قَوْلًا مِنْ رَبِّ رَحِيمٍ ﴿٢٩﴾

وَأَمْسَرُوا الْيَوْمَ أَنفُسَ الْمُجْرِمُونَ ﴿٣٠﴾

۞ أَلَمْ نَعْهَدْ إِلَىٰ كُتُبِنَا أَن لَّا تَعْبُدُوا الشَّيْطَانَ إِنَّهُ لَكُرْعَدٌ وَفُتًى ﴿٣١﴾

وَأَن أَعْبُدُونِي هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ ﴿٣٢﴾

وَلَقَدْ أَضَلَّ مِنْكُمْ جِبِلًّا كَثِيرًا أَفَلَمْ تَكُونُوا تَعْقِلُونَ ﴿٣٣﴾

(1) Ana ce musu aminci ya tabbata a gare ku, da magana daga wajen Ubangijinsu Mai rahama, watau ana fada musu haka da magane ba da wata ishara ba.

63. “Wannan ita ce Jahannama wadda kuka kasance anā yi muku wa’adi da ita.

64. “Ku shigē ta a yau, sabōda abin da kuka kasance kunā yi na kāfirci.”

65. A yau, Munā sanya hātimin rufi a kan bākunansu, kuma hannā-yensu su yi Mana magana, kuma kafāfunsu su yi shaidu da abin da suka kasance sunā aikatāwa.

66. Dā Mun so, dā Mun shāfe gani daga idānunsu, sai su yi tsēre ga hanya, to, yaya zā su yi gani?⁽¹⁾

67. Kuma da Mun so, da Mun juyar da halittarsu a kan halinsu, saboda haka ba zā su iya shudewa ba, kuma ba zā su komo ba.

68. Kuma wanda Muka rāya shi, Munā sunkuyar da shi ga halittarsa. Ashe, bā su hankalta?

69. Ba Mu sanar da shi (Annabi) wākā ba, kuma wākā ba ta kamāta da shi (Annabi) ba. Shi (Alkur’āni) bai zama ba fāce tunātarwa ce, da abin karātu bayyananne.

70. Dōmin ya yi gargadi ga wanda ya kasance mai rai, kuma magana ta wajaba a kan kāfirai.

71. Shin, ba su gani ba (cēwa) lalle Mun halitta musu dabbōbi daga abin da HannayenMu suka aikata, sai sunā mallakar su?

هَذِهِ جَهَنَّمُ الَّتِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ ﴿٦٣﴾

أَصْلَوْهَا الْيَوْمَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿٦٤﴾

الْيَوْمَ نَخْتِمُ عَلَىٰ أَفْوَاهِهِمْ وَتُكَلِّمُنَا أَيْدِيهِمْ
وَتَشْهَدُ أَرْجُلُهُمْ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٦٥﴾

وَلَوْ نَشَاءُ لَطَمَسْنَا عَلَىٰ أَعْيُنِهِمْ فَاسْتَبَقُوا
الصِّرَاطَ فَأَنَّى يُبْصِرُونَ ﴿٦٦﴾

وَلَوْ نَشَاءُ لَمَسَخْنَاهُمْ عَلَىٰ مَكَائِهِمْ
فَمَا اسْتَبَقُوا مَضِيًّا وَلَا يَرْجِعُونَ ﴿٦٧﴾

وَمَنْ يُعْمِرْهُ نَكْسِفْهُ فِي الْخَلْقِ أَفَلَا
يَعْقِلُونَ ﴿٦٨﴾

وَمَا عَلَّمْنَاهُ الشِّعْرَ وَمَا يَنْبَغِي لَهُ إِنْ هُوَ إِلَّا
ذِكْرٌ وَقُرْآنٌ مُبِينٌ ﴿٦٩﴾

لِيُنذِرَ مَنْ كَانَ حَيًّا وَيَحِقَّ الْقَوْلُ عَلَى
الْكَافِرِينَ ﴿٧٠﴾

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا خَلَقْنَا لَهُمْ مِنَّا صِلَاتٍ أَيْدِيًا
أَفْعَمَاءَ لَهُمْ لَهَا مَلِكُونَ ﴿٧١﴾

(1) Dā Mun so shāfe ganinsu na ido kamar yadda Muka shāfe basīrarsu ta hankali, dā Mun shāfe shi, sai su zama makāfin idānu kamar yadda suke makāfin zūci. sabōda haka ko sun so gani, bā zā su yi ba.

72. Kuma Muka hõre su, sabõda su, sabõda haka daga gare su abin hawansu yake, kuma daga gare su suke ci.

73. Kuma sunā da waɗansu am-fānōni a cikinsu, da abūbuwan shā. Ashe fa, bā zā su gōdēwa ba?

74. Kuma suka riki waɗansu abūbuwan bautāwa wanin Allah, ɗammāninsu zā su taimake su.

75. Bā zā su iya taimakonsu ba, alhāli kuwa sū runduna ce wadda ake halartarwa (a cikin wutā).

76. Sabõda haka, kada maganarsu ta bāta maka rai. Lalle Mū, Munā sanin abin da suke asirtāwa da abin da suke bayyanāwa.

77. Ashe, kuma mutum bai ga (cēwa) lalle Mū, Mun halitta shi daga maniyyi ba, sai gā shi mai yawan husūma, mai bayyanāwar husūmar.

78. Kuma ya buga Mana wani misāli, kuma ya manta da halitarsa, ya ce, “Wāne ne ke rāyar da ƙasūsuwa alhāli kuwa sunā rududugaggu?”

79. Ka ce, “Wanda ya ƙāga halittarsu a farkon lōkaci, Shi ke rāyar da su, kuma Shi, game da kōwace halitta, Mai ilmi ne.

80. “Wanda ya sanya muku wutā daga itāce kōre, sai gā ku kunā kunnāwa daga gare shi.

81. “Shin, kuma Wanda Ya halitta sammai da ƙasā bai zama Mai ikon yi ba ga Ya halitta kwatankwacinsu? Na'am, zai iya! Kuma

وَذَلَّلْنَاهَا لَهْمَ فَمِنْهَا رَكُوبُهُمْ وَمِنْهَا يَأْكُلُونَ ﴿٥٢﴾

وَلَهُمْ فِيهَا مَمْنَعٌ وَمَشَارِبٌ أَفْلا يَشْكُرُونَ ﴿٥٣﴾

وَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ إِلَهَةً لَعَنَهُمُ
يُنْصَرُونَ ﴿٥٤﴾

لَا يَسْتَطِيعُونَ نَصْرَهُمْ وَهُمْ لَهُمْ جُندٌ
مُخَضَّرُونَ ﴿٥٥﴾

فَلَا يَخْرُجُكَ قَوْلُهُمْ إِذَا تَعَلَّمَ مَا يُسْرُونَ وَمَا
يُعْلِمُونَ ﴿٥٦﴾

أَوَلَمْ يَرَأِ الْإِنْسَنُ أَنَّا خَلَقْنَاهُ مِنْ نَفْثَةٍ
فَإِذَا هُوَ خَصِيمٌ مُبِينٌ ﴿٥٧﴾

وَضَرَبَ لَنَا مَثَلًا وَنَسِيَ خَلْقَهُ قَالَ مَنْ
بُعْثِيَ الْعِظَامُ وَهِيَ رَمِيمٌ ﴿٥٨﴾

قُلْ يُحْيِيهَا الَّذِي أَنشَأَهَا أَوَّلَ مَرَّةٍ وَهُوَ
بِكُلِّ خَلْقٍ عَلِيمٌ ﴿٥٩﴾

الَّذِي جَعَلَ لَكُم مِّنَ الشَّجَرِ الْأَخْضَرِ نَارًا
فَإِذَا أَنشَرْتَهُ يُفْقَدُونَ ﴿٦٠﴾

أَوَلَيْسَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِقَدِيرٍ
عَلَىٰ أَنْ يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ بَلَىٰ وَهُوَ الْخَلَّاقُ الْعَلِيمُ ﴿٦١﴾

Shī Mai yawan halittāwa ne, Mai ilmi.

82. UmurninSa, idan Yā yi nufin wani abu, sai Ya ce masa kawai, “Ka kasance,” sai yana kasancewa (kamar yadda Yake nufi).

83. Sabōda haka, tsarki yā tabbata ga Wanda mallakar kōwane abu take ga HannāyenSa, kuma zuwa gare Shi ake mayar da ku.

إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿٨٢﴾

فَسُبْحَانَ اللَّهِ الَّذِي يَبْدِئُ مَلَكُوتَ كُلِّ شَيْءٍ وَآلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٨٣﴾



Tanā karantar da yadda Allah Ya shirya abūbuwan da ke tunkude māsu barna a cikin halittarSa.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Inā rantsuwa da māsu yin sahu-sahu (a cikin salla kō yāki).

2. Sa'an nan māsu yin tsāwa⁽¹⁾ dōmin gargadi.

3. Sa'an nan da māsu karātun abin tunātarwa.

4. Lalle Abin bautawarku haḳi-ka 'Daya ne.

وَالصَّفَّاتِ صَفًّا ﴿١﴾

فَالرَّجَرِ رَجْرًا ﴿٢﴾

فَالْقَائِلِ ذِكْرًا ﴿٣﴾

إِنَّ إِلَهَكُمْ لَوَاحِدٌ ﴿٤﴾

(1) Māsu tsāwa, sū ne Malamai māsu sāmunt ilmun wa'azī daga Annabāwa waɗanda ke karātun abin tunāwa daga Allah Ubangijīn sammai da ƙasa. Mai bāyar da haske ga rānā, Mai haskaka taurari māsu ƙawātar da samā kuma su tsare ta daga shaidanū. An siffanta rānā da Annabāwa, Malamai da taurāri, ilmi da haske da sababin ƙawa da shiryarwa da kōrar māsu barna.

5. Ubangijin sammai da ƙasā da abin da ke tsakāninsu, kuma Ubangijin wurāren fītar rānā.

6. Lalle Mū, Mun ƙawatār da sama ta kusa da wata ƙawa, watau taurāri.

7. Kuma sunā tsari daga dukan Shaidan mai tsaurin kai.

8. Bā zā su iya saurāre zuwa ga jama'a mafi ɗaukaka (Malā'iku) ba, kuma anā jīfar su daga kōwane gēfe.

9. Dōmin tunkudēwa, kuma sunā da wata azāba tabbatacciya.

10. Fāce wanda ya fīzgi wata kalma, sai yūla mai haske ta bī shi.

11. Ka tambaye su, "Shin, sū ne mafi wuya ga halittawa, kō kuwa waɗanda Muka halitta?" Lalle Mū, Mun halitta su daga lākā mai ɗauri.

12. Ā'a, kā yi māmāki, alhāli kuwa sunā ta yin izgili.

13. Kuma idan aka tunātar da su, bā su tunāwa.

14. Idan suka ga wata āyā, sai su dinga yin izgili.

15. Kuma su ce, "Wannan bā kōme ba, fāce sihiri ne bayyananne.

16. "Shin, idan mun mutu, kuma muka kasance turɓaya da ƙasū-suwa, ashe, lalle mū, tabbas, waɗanda ake tāyarwa ne?

17. "Ashe, kō da ubanninmu na farko?"

18. Ka ce, "Na'am, alhāli kuwa kunā ƙaskantattu."

رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَرَبُّ الْمَشْرِقِ ۝

إِنَّا زَيْنَا السَّمَاءِ الدُّنْيَا بِرَبِّهِ الْكَرِيمِ ۝

وَحِفْظًا مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ مَارِدٍ ۝

لَا يَسْتَعِينُ إِلَى الْعَرْشِ الْأَعْلَى وَقَدْ فُؤِنَ مِنْ كُلِّ جَانِبٍ ۝

دُخُورًا وَلَهُمْ عَذَابٌ وَاصِبٌ ۝

إِلَّا مَنْ خَلِيفَ الْخَلِيفَةَ فَاتَّبَعَهُ فَشَاهَدَ يُقِيبُ ۝

فَأَسْتَفِيضُوا مِنْ أَسْفَلِ مَا خَلَقْنَا مِنْ خَلْقِنَا إِنَّا خَلَقْنَاهُمْ مِنْ طِينٍ لَازِبٍ ۝

كُلٌّ عَجِبَتْ وَيَسْخَرُونَ ۝

وَإِذَا ذُكِّرُوا لَا يَذْكُرُونَ ۝

وَإِذَا رَأَوْا آيَةً يَسْتَسْخَرُونَ ۝

وَقَالُوا إِن هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُبِينٌ ۝

لَهُ دَائِمَاتُ نُكْرًا يُرَاكِبُ عِظْمَاتِهِ لَأَلْمِيعُونَ ۝

أَوَلَمْ يَأْتُوا الْأَوَّلُونَ ۝

قُلْ نَعَمْ وَأَنْتُمْ دَخِرُونَ ۝

19. Tsāwa guda kawai ce, sai gā su, sunā dūbi.

20. Kuma su ce, “Yā bonenmu! Wannan ita ce rānar sakamako.”

21. Wannan ita ce rānar rarra-bēwa wadda kuka kasance kuna karyatāwa.

22. Ku tāra waɗanda suka yi zālunci, da abōkan haɗinsu, da abin da suka kasance sunā bautāwa.

23. Wanin Allah, sabōda haka ku shiryar da su zuwa ga hanyar Jahim.

24. Kuma ku tsayar da su, lalle su, waɗanda ake yi wa tambaya ne.

25. Me ya sāme ku, bā ku tai-makon jūna?

26. Ā'a, sū a yau, māsu sal-lamāwa ne.

27. Kuma sāshensu ya fuskanta ga sāshe, sunā tambayar jūna.

28. Suka ce, “Lalle kū, kun kasance kunā jē mana daga wajen dāma (inda muka amince).”

29. Suka ce, “Ā'a, ba ku kasance mūminai ba.

30. “Kuma wani dalīli bai kasance ba gare mu a kanku. Ā'a, kun kasance mutāne ne māsu kētare iyāka.

31. “Sabōda haka maganar Ubangijinmu ta wajaba a kanmu. Lalle mū, māsu dāndanāwa ne.

32. “Sabōda haka muka ɓatar da ku. Lalle mū, mun kasance ɓatat-tu.”

فَالنَّاهِي زَجْرًا وَكَيْدًا فَإِذَا هُمْ يَنْظُرُونَ ﴿١٩﴾

وَقَالُوا إِنَّا تَوَلَّيْنَا هَذَا يَوْمَ الدِّينِ ﴿٢٠﴾

هَذَا يَوْمَ الْفَصْلِ الَّذِي كُنتُمْ بِهِ تُكَذِّبُونَ ﴿٢١﴾

﴿٢٢﴾ أَحْشَرُوا الَّذِينَ ظَلَمُوا إِنَّ زَجْرَهُمْ وَمَا كَانُوا يَنْجُبُونَ ﴿٢٣﴾

مِنْ دُونِ اللَّهِ فَأَهْدُوهُمْ إِلَى صِرَاطِ الْجَحِيمِ ﴿٢٤﴾

وَقَفُّهُمْ إِنَّهُمْ مَقْشُورُونَ ﴿٢٥﴾

مَا لَكُمْ لَا تَنْصَرُونَ ﴿٢٦﴾

بَلْ هُمْ آيَوْمَ مُتَسَائِمُونَ ﴿٢٧﴾

وَأَجَلُ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ ﴿٢٨﴾

قَالُوا إِنَّكُمْ كُنْتُمْ تَأْتُونَنَا عَنِ الْيَمِينِ ﴿٢٩﴾

قَالُوا بَلْ تَكُونُوا مَقْشُورِينَ ﴿٣٠﴾

وَمَا كَانْ لَنَا عَلَيْكُمْ مِنْ سُلْطَانٍ بَلْ كُنْتُمْ قَوْمًا طَالِغِينَ ﴿٣١﴾

فَحَقَّ عَلَيْنَا قَوْلُ رَبِّنَا إِنَّا لَذَائِقُونَ ﴿٣٢﴾

فَأَعْوَبَتْ كُنَّا إِنَّا كُنَّا غَالِينَ ﴿٣٣﴾

33. To, lalle sū, a rānar nan, māsu tārāyya ne a cikin azābar.

34. Lalle Mū, kamar haka Muke aikatāwa game da māsu laifi.

35. Lalle sū, sun kasance idan an ce musu, “Bābu abin bautāwa, fāce Allah,” sai su dōra girman kai.

36. Kuma sunā cēwa, “Shin, mū lalle māsu barin gumākanmu ne, sabōda maganar wani mawāki mahaukaci?”

37. Ā'a, yā zo da gaskiya kuma ya gaskata Manzanni.

38. Lalle kū, haḳīka, māsu ḍan-ḍana azāba mai raḍaḍi ne.

39. Kuma bā zā a sāka muku ba fāce da abin da kuka kasance kunā aikatāwa.

40. Fāce bāyin Allah waḍanda aka tsarkake.

41. Waḍannan sunā da abinci sananne.

42. 'Yā'yan itācen marmari, kuma sunā waḍanda ake girma-māwa.

43. A cikin gidājen Aljannar ni'ima.

44. A kan karagu, sunā māsu fuskantar jūna.

45. Anā kēwayāwa a kansu da hinjālan giya, ta daga waḍansu marēmari.

46. Farā mai dāḍi ga mashāyan.

47. A cikinta bābu jiri, kuma ba su zama māsu māye daga gare ta ba,

فَالَهُمْ فِي الْعَذَابِ مُشْرِكُونَ ﴿٣٣﴾

إِنَّا كَذَلِكَ نَفْعَلُ بِالْمُجْرِمِينَ ﴿٣٤﴾

إِنَّهُمْ كَانُوا إِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ يَسْتَكْبِرُونَ ﴿٣٥﴾

وَيَقُولُونَ أَيُّنَا أَكْثَرُ كُؤَاءَ إِلَهَيْنَا الشَّاعِرِ يُحْذَرُونَ ﴿٣٦﴾

بَلْ جَاءَ بِالْحَقِّ وَصَدَّقَ الْمُرْسَلُونَ ﴿٣٧﴾

إِنَّكُمْ لَذَائِقُوا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ ﴿٣٨﴾

وَمَا تُحْذَرُونَ إِلَّا مَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٣٩﴾

إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ ﴿٤٠﴾

أُولَئِكَ لَهُمْ رِزْقٌ مَّعْلُومٌ ﴿٤١﴾

فَوَيْلٌ لَهُمْ فَمَنْ مَكَرُومٌ ﴿٤٢﴾

فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ ﴿٤٣﴾

عَلَى سُرُرٍ مُتَقَابِلِينَ ﴿٤٤﴾

يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِكَأْسٍ مِنْ مَّعِينٍ ﴿٤٥﴾

بِخَصَائِرٍ لَدُنَّ الشَّرِيبِ ﴿٤٦﴾

لَا فِيهَا عِزْلٌ وَلَا هُمْ عَنْهَا يُنْزَفُونَ ﴿٤٧﴾

48. Kuma a wurinsu, akwai mā-tan aure māsu takaita kallonsu, māsu manyan idānu.

49. Kamar dai su kwai ne bōyay-ye.

50. Sai sāshensu ya fuskanta a kan sāshe, sunā tambayar jūna.

51. Wani mai magana daga cikinsu ya ce, "Lalle ni wani abōki ya kasance a gare ni (a dūniya)."

52. Yanā cewa, "Shin, kai, lalle, kanā daga māsu gaskatāwa ne?"

53. "Ashe, idan muka mutu, kuma muka kasance turbaya da kasusuwa, ashe, lalle, mū tabbas wafanda ake saka wa ne?"

54. (Mai maganar) ya ce, "Shin, kō ku, māsu tsinkāya ne (mu gan shi)?"

55. Sai ya tsinkāya, sai ya gan shi a cikin tsakar Jahim.

56. Ya ce (masa), "Wallahi, lalle, kā yi kusa, haḳīka, ka halakā ni.

57. "Kuma bā dōmin ni'imar Ubangijina ba, lalle, dā na kasance daga wafanda ake halartarwa (tāre da kai a cikin wutā).

58. "Shin fa, ba mu zama māsu mutuwa ba,

59. "Sai mutuwarmu ta farko, kuma ba mu zama wafanda ake azabtarwa ba?"

60. Lalle, wannan shī ne babban rabo mai girma.

61. Sabōda irin wannan, sai māsu aiki su yi ta aikatāwa.

وَعِنْدَهُمْ قَصِيرَاتُ الْفُرُفِ عَيْنٌ ﴿٤٨﴾

كَأَنَّهُنَّ بَيْضٌ مَّكُونٌ ﴿٤٩﴾

فَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ ﴿٥٠﴾

قَالَ قَائِلٌ مِّنْهُمْ إِنِّي كَانَ لِي قَرِينٌ ﴿٥١﴾

يَقُولُ أَهْلَكَ لَمَنِ الْكَصِيدِينَ ﴿٥٢﴾

أَلَمْ نَأْمُرْكَ إِذْ أَتَاكَ وَعَظَمْنَا إِلَهُ تَالْعَدِيدُونَ ﴿٥٣﴾

قَالَ هَلْ أُشْرُكُ بِالْعُظَمَاءِ ﴿٥٤﴾

فَأَخْلَعَ قَرْنَهُ فِي سَوَاءِ الْجَحِيمِ ﴿٥٥﴾

قَالَ تَاللَّهِ إِن كُنتَ لَتَرُدُنَّ ﴿٥٦﴾

وَلَوْلَا نِعْمَةُ رَبِّي لَكُنتَ مِنَ الْمُحْضَرِينَ ﴿٥٧﴾

أَفَمَا نَحْنُ بِمَعِينِينَ ﴿٥٨﴾

إِلَّا أَمْرُنَا الْأَوَّلَى وَمَا نَحْنُ بِمُعَدِّيْنَ ﴿٥٩﴾

إِنَّ هَٰذَا لَهُوَ الْقُوَى الْعَظِيمُ ﴿٦٠﴾

لِيُثِلَ هَٰذَا فَيَعْمَلَ الْعَمَلُونَ ﴿٦١﴾

62. Shin, wancan shī ne mafi zama alhēri ga liyafa kō itāciyar zakḳūm?

63. Lalle, Mû, Mun sanya ta fitina ga azzâlumai.

64. Lalle ita wata itāciya ce wad-da take fita daga asalin Jahīm.

65. Gundarta, kamar dai shi kânun Shaidan ne.

66. To, lalle sū, haḳīka, māsu ci ne daga gare ta. Sa'an nan māsu cika cikuna ne daga gare ta.

67. Sa'an nan lalle sunā da wani garwaye a kanta, daga ruwan zāfi.

68. Sa'an nan lalle makomarsu, haḳīka, zuwa ga Jāhīm take.

69. Lalle sū, sun iske ubanninsu batattu.

70. Sabōda haka sū, a kan gurābunsu, suke gaggāwa.

71. Kuma tabbas, haḳīka, mafi yawan mutānen farko sun ḡace a gabāninsu.

72. Kuma tabbas, haḳīka, Mun aika māsu gargadi a cikinsu.

73. Sai ka dūba yadda āḳibar wadanda aka yi wa gargadi ta kance.

74. Fāce bāyin Allah wadanda aka tsarkake.

75. Kuma lalle, haḳīka, Nūhu ya kira Mu. To, madalla da māsu kar-ḡāwa, Mu.

76. Kuma Mun tsīrar da shi da mutānensa daga bakin ciki babba.

أَذْلِكَ خَيْرٌ لَّا أَمْ شَجَرَةُ الزَّقُّومِ ﴿٦٢﴾

إِنَّا جَعَلْنَاهَا فِتْنَةً لِلظَّالِمِينَ ﴿٦٣﴾

إِنَّهَا شَجَرَةٌ تَخْرُجُ فِي أَصْلِ الْجَحِيمِ ﴿٦٤﴾

طَلْعُهَا كَأَنَّهُ رُءُوسُ الشَّيَاطِينِ ﴿٦٥﴾

فَأَنهٗم لَّا يَكُونُ مِنْهَا فَأْثَنٌ وَمِنهَا الْبَطْنُ ﴿٦٦﴾

فَإِن لَّهُمْ عَلَيْهَا اشْقَابٌ مِّنْ حَمِيمٍ ﴿٦٧﴾

ثُمَّ إِنَّا رَمَعْنَاهُمْ إِِلَى الْجَحِيمِ ﴿٦٨﴾

إِنَّهُمْ الْقَوَاءُ آبَاءَهُمْ وَصَابِلِينَ ﴿٦٩﴾

فَهُمْ عَلَىٰ أَثَرِهِمْ يُهْرَعُونَ ﴿٧٠﴾

وَلَقَدْ صَبَّلَ مِن لَّهٗمْ أَكْثَرَ الْأَوَّلِينَ ﴿٧١﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا فِيهِمْ مُّنْذِرِينَ ﴿٧٢﴾

فَانظُرْ كَيْفَ كَانَتْ عَاقِبَةُ الْمُنْذَرِينَ ﴿٧٣﴾

إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ ﴿٧٤﴾

وَلَقَدْ نَادَيْنَا نُوْحًا فَلْيَنصِبْ لِنَا مِجْسُونَ ﴿٧٥﴾

وَنَجِّنِيْهُ وَأَهْلَهُ مِنَ الْعَذَابِ الْعَظِيمِ ﴿٧٦﴾

77. Muka sanya zurriyarsa sunā māsu wanzuwa.

78. Kuma Muka bar masa (yabo) a cikin jama'ar ƙarshe.

79. Aminci ya tabbata ga Nūhu, a cikin halittu.

80. Lalle Mū, kamar haka Muke sāka wa māsu kyautatāwa.

81. Lalle shi, yanā daga bāyin-Mu mūminai.

82. Sā'an nan Muka nutsar da wadansunsu.

83. Kuma lalle daga ƙungiyarsa, haƙiƙa, Ibrahim yake.

84. A lōkacin da ya je wa Ubangijinsa da zūciya kuɓutacciya.

85. A lōkacin da ya ce wa ubansa da mutānensa, "Mēne ne kuke bautāwa?"

86. "Shin, ƙiren ƙarya, (wātau) gumāka, wanin Allah, kuke bautāwa?"

87. "To, mēne ne zatonku game da Ubangijin halittu?"

88. Sai ya yi dūbi, dūba ta sōsai, a cikin taurāri.

89. Sā'an nan ya ce, "Nĩ mai rashin lāfiya ne."

90. Sai suka jūya ga barinsa, sunā māsu jūyāwa da bāya.

91. Sai ya karkata zuwa ga gumākansu, sa'an nan ya ce, "Ashe bā zā ku ci ba?"

92. "Me ya sāme ku, bā ku magana?"

وَحَقَّقْنَا دُرِّيَّتَهُمْ فِي الْبَلَادِ ۝٧٧

وَمَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ ۝٧٨

سَلَّمَ عَلَى نُوحٍ فِي الْعَالَمِينَ ۝٧٩

إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ۝٨٠

إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ۝٨١

لَمْ نَعْرِفْكَ الْآخِرِينَ ۝٨٢

وَإِنْ مِنْ شَيْعَتِهِ لَا تَزْهَمَ ۝٨٣

إِذْ جَاءَ رَبَّهُ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ ۝٨٤

إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَاذَا تَعْبُدُونَ ۝٨٥

أَبَقَاءَ إِلَهَةٍ دُونَ اللَّهِ تَرْبُدُونَ ۝٨٦

فَمَا ظَنُّكُمْ بِرَبِّ الْعَالَمِينَ ۝٨٧

فَنَظَرَ نَظْرَةً فِي النُّجُومِ ۝٨٨

فَقَالَ إِنِّي سَقِيمٌ ۝٨٩

فَتَوَلَّوْا عَنْهُ مُدْبِرِينَ ۝٩٠

فَرَاغَ إِلَى اللَّهِ الْمُنِيرِ ۝٩١ فَقَالَ أَلَا تَأْكُلُونَ ۝٩٢

مَا لَكُمْ لَا تَحْكُمُونَ ۝٩٣

93. Sai ya zuba dūka a kansu da hannun dāma.

94. Sai suka fuskanto zuwa gare shi, sunā gaggāwa.

95. Ya ce, “Kunā bauta wa abin da kuke sassaƙawa,

96. “Alhālī, Allah ne Ya halitta ku game da abin da kuke aikatāwa?”

97. Suka ce, “Ku gina wani gini sabōda shi, sa'an nan ku jēfa shi a cikin Jahīm.

98. Sabōda haka suka yi nufin makīda game da shi. Sai Muka sanya su, sū ne mafi ƙasƙanci.

99. Kuma (Ibrāhīm) ya ce, “Lalle, nī mai tafiya ne zuwa ga Ubangi-jīna, zai shirya da ni.

100. “Ya Ubangi-jīna! Ka bā ni (abōkin zama) daga sālīhan mutāne.”

101. Sai Muka yi masa bushāra da wani yāro⁽¹⁾ mai haƙuri.

102. To, a lōkacin da ya isa aiki tāre da shi, ya ce, “Ya ƙaramin dāna! Lalle ne inā gani, a ciki barci, lalle inā yanka ka. To, ka dūba, mē ka gani?” (Yāron) ya ce, “Yā Bā-bāna! Ka aikata abin da aka umur-ce ka, zā ka sāme ni, in Allah Ya so, daga māsu haƙuri.”

103. To, a lōkacin da suka yi sallama, (Ibrāhīm) ya kāyar da shi ga gēfen gōshinsa.

فَرَّاعَ عَلَيْهِمْ صَرْبًا يَاسِينِ ﴿٩٣﴾

فَأَقْبُوا إِلَيْهِمْ زُرُونَ ﴿٩٤﴾

قَالَ أَتَعْبُدُونَ مَا تَنْجِفُونَ ﴿٩٥﴾

وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ وَمَا تَعْمَلُونَ ﴿٩٦﴾

قَالُوا أَبْنَاءُ اللَّهِ نَتَّبِعُكَ أَقْوَمُ فِي الْحَرِيمِ ﴿٩٧﴾

فَارْأَوْا بَيْتَهُ كَبِدًا قَعَلْتُهُمُ الْأَسْفَلِينَ ﴿٩٨﴾

وَقَالَ إِنِّي ذَاهِبٌ إِلَى رَبِّي سَمِيعِينَ ﴿٩٩﴾

رَبِّ عِبَادِي مِنَ الصَّالِينَ ﴿١٠٠﴾

فَبَشَّرْنَاهُ بِغُلَامٍ حَلِيمٍ ﴿١٠١﴾

فَلَمَّا بَلَغَ مَعَهُ السَّعْيَ قَالَ يَتَّبِعْ إِنِّي أَرَى فِي

الْعَنَانِ أَنِّي أَبْجُلُ فَانْظُرْ مَاذَا تَرْكِبُ قَالَ

يَتَّبِعُ أَفْعَلْ مَا تُؤْمُرُ سَمِعْتُنِي إِذْ

نَادَى اللَّهُ مِنَ الْغُبُورِ ﴿١٠٢﴾

فَلَمَّا أَسْلَمَا وَتَلَّهُ لِلْجَبِينِ ﴿١٠٣﴾

(1) Yāron da aka yi bushāra da shi a nan, shī ne Ismā'īla, sabōda abin da yake tafe a gaba wanda ya shāfi Is'hāka da sūnansa a bayyane yā nūna a nan bā shi ba ne. Watau Ismā'īla kawai ne.

104. Kuma Muka kira shi cēwa
“Ya Ibrāhīm!

105. “Haḳīka kâ gaskata mafar-
kin.” Lalle kamar haka Muke sâka
wa mâsu kyautatâwa.

106. Lalle, wannan ita ce jarra-
bâwa bayyananna.

107. Kuma Muka yi fansar yâ-
ron da wani abin yanka, mai girma.

108. Kuma Muka bar (yabo) a
kansa a cikin mutānen karshe.

109. Aminci ya tabbata ga Ibrā-
hīm.

110. Kamar haka Muke sâka wa
mâsu kyautatâwa.

111. Lalle shī, yanā daga bāyin-
Mu mūminai.

112. Kuma Muka yi masa bus-
hāra⁽¹⁾ da Is’hāka ya zama Annabi
daga sālīhan mutāne.

113. Kuma Muka yi albarka a
gare shi, kuma ga Is’hāka. Kuma
daga cikin zurriyarsu akwai mai
kyautatâwa da kuma mai zālunci
dōmin kansa, mai bayyanâwa (ga
zāluncin).

114. Kuma lalle, Mun yi ni’ima
ga Mūsā da Hārūna.

115. Kuma Muka tsīrar da su da
mutānensu daga bakin ciki mai
girma.

وَنَذَرْنَاهُ أَنْ يَتَّبِعَ إِبْرَاهِيمَ ﴿١٠٤﴾

فَدَصَّدَقْتُ الرُّءْيَا إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي
الْمُحْسِنِينَ ﴿١٠٥﴾

إِنَّ هَذَا لَهُوَ أَلْبَتَأُ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٠٦﴾

وَفَدَيْنَاهُ بِذَبْحٍ عَظِيمٍ ﴿١٠٧﴾

وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ ﴿١٠٨﴾

سَلَامٌ عَلَى إِبْرَاهِيمَ ﴿١٠٩﴾

كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿١١٠﴾

إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ﴿١١١﴾

وَبَشَّرْنَاهُ بِإِسْحَاقَ نَبِيًّا مِمَّنِ الصَّالِحِينَ ﴿١١٢﴾

وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ وَعَلَى إِسْحَاقَ وَمَنْ ذُرِّيَّتَهُمَا
مُحْسِنٌ وَظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ فُتِنًا ﴿١١٣﴾

وَأَقْدَمْنَا عَلَى مُوسَى وَهَارُونَ ﴿١١٤﴾

وَنَجَّيْنَاهُمَا وَقَوْمَهُمَا مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ ﴿١١٥﴾

(1) Wannan sābuwar hushāra da Is’hāka tanā nūna cēwa bā shī ne wanda kissar yankā ta shāfa ba. Sabōda haka Isma’īla dai ne, tabbas, mai kissar yankā. Sabōda haka Allah Ya sanya shi wata al’umma dabam, dōmin a sâka masa, sa’an nan aka sâka wa Ibrāhīm da Is’hāka dōmin ya zama wata al’umma ta dabam.

116. Kuma Muka taimake su, sabōda haka suka kasance māsū rinjāya.

117. Kuma Muka ba su Littāfi mai iyākar bayāni.

118. Kuma Muka shiryar da su ga hanya mīkaḳḳiya.

119. Kuma Muka bar (yabo) a gare su a cikin mutānen ƙarshe.

120. Aminci ya tabbata ga Mūsā da Hārūna.

121. Lalle kamar haka, Muke sāka wa māsū kyautatāwa.

122. Lalle, sunā daga bāyinMu mūminai.

123. Kuma lalle Ilyās, haḳīka, yanā daga Manzanni.

124. A lōkacin da yake ce wa mutānensa. “Ashe, bā zā ku yi taƙawa ba?”

125. “Shin, kunā bauta wa Ba’al ne, kuma kunā barin Mafi kyautatāwar māsū halitta?”

126. “Allah Ubangijinku, kuma Ubangijin ubanninku na farko?”

127. Sai suka ƙaryata shi. Sabōda haka sū, lalle, waɗanda zā a halartarwā ne (a wutā).

128. Sai bāyin Allah waɗanda aka tsarkake.

129. Kuma Muka bar (yabo) a gare shi, a cikin mutānen ƙarshe.

130. Aminci ya tabbata ga Ilyās.

131. Lalle Mū, kamar haka, Muke sāka wa māsū kyautatāwa.

وَنَصَرْنَاهُمْ فَاكْلُوا هُمُ الْفَالِقِينَ ﴿١١٦﴾

وَاَتَيْنَهُمَا الْكِتَابَ الْمُسْتَقِيمَ ﴿١١٧﴾

وَهَدَيْنَاهُمَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ﴿١١٨﴾

وَتَرَكْنَاهُمْ فِي الْآخِرِينَ ﴿١١٩﴾

سَلَامٌ عَلَىٰ مُوسَىٰ وَهَارُونَ ﴿١٢٠﴾

إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿١٢١﴾

إِنَّهُمَا مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٢٢﴾

وَإِلَى الْإِنسَانِ لَعَنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٢٣﴾

إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ أَلَأَسْتَفْتُونَ ﴿١٢٤﴾

أَنذَرْتُهُمْ بَعْلًا وَتَذَرُونَ أَحْسَنَ الْخَالِقِينَ ﴿١٢٥﴾

اللَّهُ رَبُّكُمْ وَرَبُّ آبَائِكُمُ الْأَوَّلِينَ ﴿١٢٦﴾

فَكَذَّبُوهُ فَأَنَّهُمْ مُحْضَرُونَ ﴿١٢٧﴾

إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ ﴿١٢٨﴾

وَتَرَكْنَاهُمْ فِي الْآخِرِينَ ﴿١٢٩﴾

سَلَامٌ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ ﴿١٣٠﴾

إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿١٣١﴾

132. Lalle shī, yanā daga bāyin-Mu mūminai.

133. Kuma lalle Lūdu, haḳīka, yanā daga Manzanni.

134. A lōkacin da Muka tsīrar da shi, da mutānensa gabā ḍaya.

135. Sai wata tsōhuwa tanā a cikin māsū wanzuwa (a cikin azāba).

136. Sā'an nan Muka darkāke waḍansu mutānen.

137. Kuma lalle kū, haḳīka, kunā shūḍewa a kansu, kunā māsū asubanci.

138. Kuma da dare. Shin fa, bā zā ku hankalta ba?

139. Kuma lalle Yūnusa, haḳīka, yanā daga Manzanni.

140. A lōkacin da ya gudu zuwa ga jirgin ruwa wanda aka yi wa lōdi.

141. Sā'an nan ya yi kuri'a, sai ya kasance a cikin waḍanda aka rin-jāya.

142. Sai kīfī ya yi lōma da shi, alhāli kuwa yanā wanda ake zargi.

143. To, ba dōmin lalle shi ya kasance daga māsū tasbīhi ba,

144. Lalle dā ya zauna a cikin cikinsa har ya zuwa rānar da zā a tāyar da su.

145. Sai Muka jēfa shi ga wani fili, alhāli kuwa yanā mai raunin rashin lāfiya.

146. Kuma Muka tsirar da wata itāciya ta kankana a kusa da shi.

147. Kuma Muka aika shi zuwa ga waḍansu mutāne dubu ḍari, kō

إِنَّهُمْ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ﴿٣٢﴾

وَإِنَّ لُوطًا لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿٣٣﴾

إِذْ جَعَلْنَاهُ وَأَهْلَهُ أَجْمَعِينَ ﴿٣٤﴾

إِلَّا عَجُوزًا فِي الْغَيْرِينَ ﴿٣٥﴾

ثُمَّ دَمَرْنَا الْأَخْيَرِينَ ﴿٣٦﴾

وَأَنْتُمْ لَتَمُوتُنَّ عَلَيْهِمْ مُّصْبِحِينَ ﴿٣٧﴾

وَيَا لَيْلٌ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٣٨﴾

وَإِنْ يَنْوَيْسَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿٣٩﴾

إِذْ أَنْقَضْنَا إِلَيْكَ الْأَلْفَ الْكَاشِحُونَ ﴿٤٠﴾

فَسَاهَمَ فَكَانَ مِنَ الْمُدْحَضِينَ ﴿٤١﴾

فَالْتَمَسَهُ الْحَوُوتُ وَهُوَ مُسِيمٌ ﴿٤٢﴾

فَلَوْلَا أَنَّهُ كَانَ مِنَ الْمُسَبِّحِينَ ﴿٤٣﴾

لَلَيْتَ فِي بَطْنِهِ إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿٤٤﴾

* فَبَيَّنَّاهُ بِالْعَرَاءِ وَهُوَ سَقِيمٌ ﴿٤٥﴾

وَأَنْهَبْنَا عَلَيْهِ شَجَرَةً مِّنْ يَقْطِينَ ﴿٤٦﴾

وَأَرْسَلْنَاهُ إِلَى مِائَةِ أَلْفٍ أَوْ يَزِيدُونَ ﴿٤٧﴾

sunā karuwa (a kan haka).

148. Sai suka yi ĩmāni, sabōda haka Muka jiyar da su dādi, har wani lōkaci.

149. Sabōda haka, ka tambaye su, “Shin, Ubangijinka ne da ‘yā’ya mātā, kuma su da dīya maza?”

150. Kō kuma Mun halitta ma-lā’iku mātā ne, alhāli kuwa sū, sunā halarce?

151. To! Lalle sū, daga kiren karyarsu sunā cēwa,

152. “Allah Yā haihu,” alhāli kuwa lalle sū, haḳīka maḳaryata ne.

153. Shin, Yā zābī ‘yā’ya mātā ne a kan dīya maza?

154. Mē ya same ku? Yāya kuke hukuntāwa (wannan hukunci)?

155. Shin, bā ku tunāni?

156. Ko kuma kunā da wani da-līli bayyananne ne?

157. To, ku zo da littāfinku idan kun kasance māsū gaskiya.

158. Kuma suka sanya nasaba a tsakāninSa da tsakānin aljannu. Alhāli kuwa Lalle aljannu sun sani, “Lalle sū, haḳīka, waḍanda ake halartarwa ne (a cikin wutā.)”

159. Tsarki ya tabbata ga Allah daga abin da suke siffantāwa.

160. Sai bāyin Allah waḍanda aka tsarkake.

161. To, lalle, ku da abin da kuke bautāwa,

162. Ba ku zama māsū buwāya ba a gare Shi.

فَأَمَّا أَفَسَتْهُمْ إِلَىٰ حَيْثُ ﴿١٤٨﴾

فَأَسْتَفْتِيهِمْ الْوَيْلَ الْبَتَّاءُ وَلَهُمُ الْيَتُونَ ﴿١٤٩﴾

أَمْ خَلَقْنَا الْمَلَائِكَةَ إِنْتَا وَهِيَ شَهِدُونَ ﴿١٥٠﴾

أَلَا إِنَّهُمْ قَدْ إِفْكِهِمْ لَيَقُولُونَ ﴿١٥١﴾

وَلَدَ اللَّهُ وَإِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿١٥٢﴾

أَصْطَفَى الْبَتَّاءِ عَلَى الْيَتِينَ ﴿١٥٣﴾

مَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ ﴿١٥٤﴾

أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿١٥٥﴾

أَمْ لَكُمْ سُلْطٰنٌ مُّبِينٌ ﴿١٥٦﴾

فَأَنذَرْتُكُمْ إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٥٧﴾

وَجَعَلُوا آيَاتِهِمْ وَبَيِّنَ الْبَيِّنَةِ نَسْبًا وَلَقَدْ عَلِمَتْ

لَيْلِيَةُ إِنَّهُمْ لَمُحْضَرُونَ ﴿١٥٨﴾

سُبْحٰنَ اللَّهِ عَمَّا يُصِفُونَ ﴿١٥٩﴾

إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ ﴿١٦٠﴾

فَإِنَّكُمْ وَمَا تَعْبُدُونَ ﴿١٦١﴾

مَا أَنتُمْ عَلَيْهِ بِفَاعِلِينَ ﴿١٦٢﴾

163. Sai wanda yake mai shiga babbar wutā Jahīm.

164. “Kuma bābu kōwa daga cikinmu,⁽¹⁾ fāce yanā da matsayi sananne.

165. “Kuma lalle mu, haḳīka, mū ne māsu yin sahu-sahu (dōmin ibāda).

166. “Kuma lalle mū, haḳīka, mū ne māsu yin tasbīhi.”

167. Kuma lalle su, sun kasance sunā cēwa,

168. “Dā lalle munā da wani littāfi irin na mutānen farko.

169. “Lalle dā mun kasance bāyin Allah waɗanda aka tsar-kake.”

170. Sai suka kāfirta da shi. Sabōda haka zā su sani.

171. Kuma lalle, haḳīka kalmar-Mu ta gabāta ga bāyinMu, Manza-nni.

172. Lalle sū, haḳīka, sū ne wa-danda ake taimako.

173. Kuma lalle rundunarMu, haḳīka, sū ne marinjāya.

174. Sabōda haka juya daga ba-rinsu, har a wani lōkaci.

175. Ka nūna musu (gaskiya), da haka zā su dinga gani.⁽²⁾

إِلَّا مَنْ هُوَ صَالِ الْجَحِيمِ ﴿١٦٣﴾

وَمَا مِنَّا إِلَّا لَهُ مَقَامٌ مَّقْلُومٌ ﴿١٦٤﴾

وَأَنَّا نَحْنُ الْمُصَافُونَ ﴿١٦٥﴾

وَأَنَّا نَحْنُ الْمُسَبِّحُونَ ﴿١٦٦﴾

وَإِنْ كَانُوا يَتَفَرَّقُونَ ﴿١٦٧﴾

لَوْ أَن عِندَنَا ذِكْرُ أَزْمِنِ الْأَوَّلِينَ ﴿١٦٨﴾

لَكُنَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ ﴿١٦٩﴾

فَكَفَرُوا بِآيَةٍ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿١٧٠﴾

وَلَقَدْ سَبَقَتْ كَلِمَتُنَا لِعِبَادِنَا الْآخِرِينَ ﴿١٧١﴾

إِنَّهُمْ لَهُمُ الْمَنْصُورُونَ ﴿١٧٢﴾

وَإِنْ جَدَدَا لَهُمُ الْقُلُوبُونَ ﴿١٧٣﴾

فَقَوْلَ عَنْهُمْ هَبْ حَتَّىٰ حِينٍ ﴿١٧٤﴾

وَأَنصِرْهُمْ فَسَوْفَ يَصِيرُونَ ﴿١٧٥﴾

(1) Malā'īku da sauran halitta duka kōwa yā san matsayinsa na bauta ga Allah wanda ba Ya da dā ko dīya, kuma ba Ya da dangantaka da kōwa.

(2) Wannan kārīn hayāni ne ga abin da sūrar ke karantarwa na cewa Annabāwa sū ne kamar rāna mai haske na asali. Mālamai kamar taurārī suke māsu sāmūn haske daga rana su wātsa ga dūniya kuma su kōre barna. Aya ta 179 da ke tafe karfāfawa ce ga ma'anar wannan.

176. Shin fa, da azabarMu suke nēman gaggāwa?

177. To, idan ta sauka ga farfā-jiyarsu, to, sāfiyar waɗanda ake yi wa gargadi ta mūnana.

178. Kuma ka jūya daga barinsu har a wani lōkaci.

179. Ka nūna (musu gaskiya), da haka zā su dinga gani.

180. Tsarki ya tabbata ga Ubangijinka, Ubangijin rinjāye, daga barin abin da suke siffantāwa.

181. Kuma aminci ya tabbata ga Manzanni.

182. Kuma gōdiya ta tabbata ga Allah Ubangijin halittu.

أَفَعَدَّ إِنَّا بِنْتَعَجِلُونَ ﴿١٧٦﴾

فَإِذَا نُزِّلَ بِسَاحِيهِمْ فَسَاءَ صَبَاحُ الْمُنْذَرِينَ ﴿١٧٧﴾

وَقَوْلَ عَنْهُمْ حَتَّىٰ حَرِبَ ﴿١٧٨﴾

وَأَبْصَرَ فَتَوَقَّىٰ يُصِرُّونَ ﴿١٧٩﴾

سُبْحَنَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ ﴿١٨٠﴾

وَسَلَّمَ عَلَى الْمُرْسَلِينَ ﴿١٨١﴾

وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٨٢﴾

SŪRATU Ṣ

سُورَةُ الصَّافَّاتِ

Tanā karantar da hanyar mulkin Musulunci da yadda ake gudānar da shari'a da ādalci, da gargadi ga bin wata hanya.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ṣ, Inā rantsuwa da Alkur'āni mai hukunce-hukunce.

2. Ā'a, waɗanda suka kāfirta sunā cikin girman kai (ga rikon al'ādunsu) da sābāni (tsakānin jūnansu).

صَّ وَالْقُرْآنِ ذِي الذِّكْرِ ﴿١﴾

بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي عِزِّهِمْ وَتَتَّبِقُوا ﴿٢﴾

3. Da yawa Muka halakar da wani karni, a gabāninsu, suka yi kira (nēman cēto), bābu lōkacin kuɓucēwa.

4. Kuma suka yi māmāki dōmin Mai gargadi, daga cikinsu, ya je musu. Kuma kāfirai suka ce, “Wannan mai sihiri ne, maƙaryaci.

5. “Shin, yā sanya gumāka duka su zama abin bautawa guda? Lalle wannan, haƙīka, abu ne mai ban māmāki!”

6. Shūgabanni daga cikinsu, suka tafi (suka ce), “Ku yi tafi-yarku, ku yi haƙuri a kan abū-buwan bautawarku. Lalle wannan, haƙīka, wani abu ne ake nufi!

7. “Ba mu taɓa ji ba, game da wannan, a cikin addinin ƙarshe. Wannan bai zama ba fāce ƙiren ƙarya.

8. “Shin, an saukar da Alkur’āni ne a kansa, a tsakāninmu (mū kuma ba mu gani ba)?” Ā’a, su dai sunā cikin shakka daga hukunciNa. Ā’a, ba su ida dāndanar azāba ba.

9. Ko kuma a wurinsu ne ake ajiye taskōkin rahamar Ubangi-jinka, Mabuwayi, Mai yawan kyauta?

10. Kō kuma sū ne da mallakar sammai da ƙasā da abin da ke a tsakāninsu? To, sai su hau a cikin sammai (dōmin su hana saukar Alkur’āni ga Muhammadu).

11. Rundunōni ne abin da ke can, rusassu, na ƙungiyōyinsu.

كُرْ أَهْلَكُم مِّن قَبْلِهِمْ مِّن قَرْنٍ مَّا دَوَّالَاتٍ عِيبٍ
مِّنَاصٍ ۝

وَعَجِبُوا أَن جَاءَهُمْ مُنذِرٌ مِّنْهُمْ وَقَالَ الْكَاذِبُونَ
هَذَا سِحْرٌ كَذَّابٌ ۝

أَجْعَلِ الْآلِهَةَ إِلَهًا وَاحِدًا إِنَّ هَذَا لَشَيْءٌ
عَجَابٌ ۝

وَأَطْلِقِ الْعِلَادَ مِنْهُمْ أَنِ امْشُوا وَاصْبِرُوا عَلَى
الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّ هَذَا لَشَيْءٌ يُرَادُ ۝

مَا سَمِعْنَا بِهَذَا فِي الْعِلَادِ الْأَخْيَرِ إِنَّ هَذَا إِلَّا
أَخْيَالٌ ۝

أَنزِلْ عَلَيْهِ الذِّكْرَ مِن نَّبَاتٍ بَلْ هُوَ فِي شَكٍّ مِّن
ذِكْرِي بَلْ لَمَّا يَدْعُوا عَذَابٌ ۝

أَمْ عِنْدَ هَرَجَرَيْن رَّحْمَةً رَبِّكَ الْعَظِيمِ الْوَهَّابِ ۝

أَوَلَمْ يَكُنْ لَّكَ السَّمَوَاتُ وَالْأَرْضُ وَمَا بَيْنَهُمَا
فَلْيَرْفَعُوا فِي الْأَسْبَابِ ۝

جُذُ مَا هَذَا إِلَّا مَهْرُومٌ مِّنَ الْأَخْرَابِ ۝

12. Mutānen Nūhu sun ƙaryata, a gabāninsu, da Ādāwa da Fir'auna mai turākun (da suka kafe mulkinsa).

13. Da Samūdāwa da mutānen Lūdu da ma'abūta Kunci,⁽¹⁾ wadancan ne ƙungiyōyin.

14. Bābu kōwa a cikinsu fāce ya ƙaryata Manzanni, sabōda haka azābāTa ta wajaba.

15. Kuma wadannan,⁽²⁾ bā su jiran kōme fāce tsāwā guda, wadda bā ta da hani.

16. Kuma suka ce, "Ya Ubangi-jinmu! Ka gaggauta mana da rabonmu, a gabānin rānar bincike."⁽³⁾

17. Ka yi haƙuri bisa ga abin da suke faɗa (na izgili), kuma ka ambaci bāwanMu Dāwūda, ma'abūcin ƙarfin ibāda. Lalle, shi, mai mayar da al'amari ga Allah ne.

18. Lalle Mū, Mun hōre duwāt-su tāre da shi, sunā yin tasbīhi maraice da fitōwar rānā.

19. Da tsuntsāye wadanda ake tattarawa, kōwannensu mai kōmāwa ne a gare shi.

20. Kuma Muka ƙarfafa mulkinsa, kuma Muka bā shi hikima⁽⁴⁾ da rarrabēwar magana.

كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَعَادٌ وَفِرْعَوْنُ
ذُو الْأَوْتَارِ ﴿١٢﴾

وَتَمُودُ وَقَوْمُ لُوطٍ وَأَصْحَابُ لَيْكَةِ أُولَئِكَ
الْأَخْرَابُ ﴿١٣﴾

إِنْ كُلُّ إِلَّا كَذَّبَ الرُّسُلَ فَحَقَّ عِقَابِ ﴿١٤﴾

وَمَا يَنْظُرُونَ إِلَّا الصَّيْحَةَ وَبِعْدَهُ مَا لَهَا
مِنْ قَوَاتٍ ﴿١٥﴾

وَقَالُوا رَبَّنَا عَجَلْ لَنَا قِطْعًا قَبْلَ يَوْمِ الْحِسَابِ ﴿١٦﴾

أَصْبِرْ عَلَى مَا يَقُولُونَ وَادْكُرْ عَبْدًا دَاوُدَ ذَا الْأَيْدِ
إِنَّهُ أَوَّابٌ ﴿١٧﴾

إِنَّا سَخَّرْنَا الْجِبَالَ مَعَهُ يُسَبِّحْنَ بِالتَّحِيّ
وَالْإِشْرَاقِ ﴿١٨﴾

وَالطُّيْرَ مَحْشُورَةً كُلٌّ لِلَّهِ أَوَّابٌ ﴿١٩﴾

وَسَدَدْنَا مَلَكُودَهُ وَآتَيْنَاهُ الْحِكْمَةَ وَفَصَّلَ
الْخِطَابِ ﴿٢٠﴾

(1) Mutānen Kunci. sū ne mutānen Annabi Shu'aibu. A cikin Sham suke.

(2) Watau mutānen Annabi Muhammādu: Kuraishāwa da waninsu har ya zuwa Tāshin Kiyāmā.

(3) Wannan ita ce maganar dukan kāfirai na kōwane zāmani, māsu nēman rabon dūniya kawai, ba su yarda da Tāshin Kiyāmā ba, balle sāmun sakamako a cikinsa.

(4) Hikima, ita ce Annabci, rarrabe magana. shi ne sanin hanyar yin shari'a, da rarrabe mai ƙāra daga wanda aka yi ƙāra, da nēman shaidu daga mai ƙāra da nēman rantsuwa ga mai musu.

21. Kuma shīn, lābārin māsu husūma ya zo maka, a lōkacin da suka haura gārūn masallaci?

22. A lōkacin da suka shiga ga Dāwūda, sai ya firrgita daga gare su. Suka ce, “Kada ka ji tsōro, masu husuma biyu ne; sāshenmu ya zālunci sāshe. Sabōda haka, ka yi hukunci a tsakāninmu da gaskiya. Kada ka kêtare haddi, kuma ka shiriyar da mu zuwa ga tsakar hanya.”

23. “Lalle, wannan dan’uwāna ne, yanā da tunkiya casa’in da tara, kuma inā da tunkiya guda, sai ya ce, ‘Ka lāmunce mini ita.’ Kuma ya buwāye ni ga magana.”

24. (Dāwūda) ya ce, “Lalle, ha-kīka ya zālunce⁽¹⁾ ka game da tam-bayar tunkiyarka zuwa ga tuma-kinsa. Kuma lalle ne māsu yawa daga abōkan tarayya, ha-kīka, sās-hensu na zambatar sāshe, fāce wa-danda suka yi imāni, kuma suka aikata ayyukan kwarai.” Kuma su kaɗan ne kwarai. Kuma Dāwūda ya tabbata cēwa Mun fitine shi ne, sabōda haka, ya nēmi Ubangijinsa gāfara, kuma ya fāfi yanā mai suj-ada, kuma ya mayar da al’amari ga Allah.

25. Sabōda haka Muka gāfarta masa wancan, kuma lalle yanā da

* وَهَلْ أَنتَ تَبْشُرُ الْخَصِيمَ إِذْ تَسْأَرُونَ
الْخِصَابَ ﴿٥١﴾

إِذْ دَخَلُوا عَلَى دَاوُدَ فَفَرَّجَ مِنْهُمْ الْوَيْلَ الَّا تَخَفَ
خَصِمَانِ يَوْمَ يَمْضَيَا عَلَى بَعْضِ الْأَحْكَامِ يَتَنَا
يُلْحِقُ وَلَا تَشْطِطُ وَآهْدِنَا إِلَى سَوَاءِ الْغَضَرِ ﴿٥٢﴾

إِنَّ هَذَا أَخِي لَهُ تِسْعٌ وَتِسْعُونَ نَجْمَةً وَلِي نَجْمَةٌ
وَحِيدَةٌ فَقَالَ أَكْفِلْنِيهَا وَعَزَّنِي فِي الْخِطَابِ ﴿٥٣﴾

قَالَ لَقَدْ ظَلَمَكَ بِسُؤَالِ نَجْمِكَ إِلَى يَعْقِبَ وَإِنَّ
كَبِيرًا مِّنَ الظَّالِمِينَ لِيَتَّبِعِيَ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ إِلَّا
الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَلِلَّهِ مَا هُوَ
وَلَهُ دَاوُدُ الْأَمْثَلُ فَاسْتَغْفَرَ رَبَّهُ وَخَرَّ رَاكِعًا
وَأَنَابَ ﴿٥٤﴾ ﴿٥٥﴾

فَغَفَرَ لَهُ ذَلِكَ وَإِنَّ لَهُ رِجْدًا نَّالَ الْفَلَى

(1) Dāwūda ya yi hukunci da zālunci ga wanda ya yi k̄āra, sabōda abin da ya rufe shi na kin zāluntar mai rauni wanda Allah Ya hana. Nauyin wani laifi ya rufe shi daga tunāwa da wani laifi. watau yin hukunci tun binciken shari'a bai cika ba, sabōda iya maganar wani abōkin k̄āra. Wannan shi ne fitinar da ta same shi kawat kuma a kanta ya yi nadāma, kuma a kanta ne Allah Ya yi masa gargadin kada ya bi son rai mai sanya hushi kō yarda ga abin da bai cancanci haka ba. Yarda da wata kissar mātār Uriya wadda Yahūdāwa ke sanyāwa, a nan, kāfirci ne ga Musulmi, dōmin ta kōre ismar Annabāwa, kuma ba ta dāce da lafazin Alkur'āni ba.

wata kusantar daraja a wurinMu,
da kyaun makōma.

26. Yā Dāwūda! Lalle Mū, Mun sanya ka Halīfa a cikin ƙasā. To, ka yi hukunci tsakānin mutāne da gas-kiya, kuma kada ka biye wa son zūciyar, har ya batar da kai daga hanyar Allah. Lalle waɗanda ke ɓacēwa daga hanyar Allah, sunā da wata azāba mai tsanani dōmin abin da suka manta, a rānar hisābi.

27. Kuma ba Mu halitta sama da ƙasā da abin da ke a tsakāninsu ba a kan ƙarya. Wannan shī ne zaton waɗanda suka kāfirta. To, bone ya tabbata ga waɗanda suka kāfirta daga wutā.

28. Kō zā Mu sanya waɗanda suka yi īmāni, kuma suka aikata ayyukan ƙwarai kamar waɗanda suke māsu ɓarna ne a cikin ƙasa? Ko kuma za Mu sanya masu bin Allah da taƙawa kamar fājirai makarkata?

29. (Wannan) Littāfi ne, Mun saukar da shi zuwa gare ka, yanā mai albarka, dōmin su lūra da āyō-yinsa, kuma don māsu hankali su riƙa yin tunāni.

30. Kuma Muka bai wa Dāwūda Sulaimān. Mādalla da bāwanMu, shi. Lalle shi (Sulaimān) mai mayar da al'amari ne ga Allah.

31. A lōkacin da aka gitta masa dawāki māsu asali,⁽¹⁾ a lōkacin maraice.

وَحُسْنِ مَقَابِ

يَا دَاوُدُ إِذَا جَعَلْنَاكَ خَلِيفَةً فِي الْأَرْضِ فَاحْكُمْ
بَيْنَ النَّاسِ بِالْحَقِّ وَلَا تَتَّبِعِ الْهَوَى فَيُضِلَّكَ عَنْ
سَبِيلِ اللَّهِ إِنَّ الَّذِينَ يَضِلُّونَ عَنْ سَبِيلِ
اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ بِمَا نَسُوا يَوْمَ
الْحِسَابِ

وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا بَاطِلًا
ذَلِكَ ظَنُّ الَّذِينَ كَفَرُوا فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ
النَّارِ

أَمْ تَجْعَلُ لِلَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
كَالْمُفْسِدِينَ فِي الْأَرْضِ أَمْ تَجْعَلُ الْمُتَّقِينَ
كَالْفَجَّارِ

كَيْتَبُ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ مُبَارَكًا لِيَذَرَ الرَّاغِبِينَ
وَلِيَسْتَذْكُرُوا وَلَوْ أَلَّا تَلْبَسَ

وَوَهَبْنَا لِدَاوُدَ سُلَيْمَانَ نِعَمَ الْعَبْدِ إِنَّهُ
أَوَّابٌ

إِذْ عَرَضَ عَلَيْهِ بِالْعِشِيِّ الصَّافِصَاتُ لِيَلْجَأَ

(1) Shī ne dōki mai tsayuwa a kan ƙafāfu uku. Wannan yanā nūna asalinsa mai kyau ne.

32. Sai ya ce, “Lalle nĩ, na fĩfĩta son dũkiya daga tunāwar Ubangi-jĩna, har (rānā) ta faku da shāmaki!

33. “Ku mayar da su a gare ni.” Sai ya shiga yankansu⁽¹⁾ da takōbi ga kwabrukansu da wuyōyinsu.

34. Kuma lalle, hakiƙa, Mun fiti-ni⁽²⁾ Sulaiman kuma Muka jēfa wani jikin mutum a kan karagarsa. Sa'an nan ya mayar da al'amari zuwa gare Mu.

35. Ya ce, “Ya Ubangijĩna! Ka gāfarta mini, kuma Ka bā ni mulki wanda bā ya kamāta da kōwa daga bāyāna.⁽³⁾ Lalle Kai, Kai ne Mai yawan kyauta.

36. Sabōda haka Muka hōre masa iska⁽⁴⁾ tanā gudu da umurnin-sa, tanā tāshi da sauƙi, inda ya nufa.

37. Da shaidanu, dukan mai gini, da mai nutsa (a cikin kōguna.)

38. Wadansu, dadɗaure a cikin marūruwa.

فَقَالَ إِنِّي أُخِيبْتُ حُبَّ الْخَيْرِ عَنْ ذِكْرِ رَبِّي حَتَّى
تَوَارَتْ بِالْحِجَابِ ﴿٣٢﴾

رُدُّوْهَا عَلَيَّ فَطْلِقْ مَسْحَا بِالسُّوقِ وَالْأَعْنَاقِ ﴿٣٣﴾

وَلَقَدْ فَتَنَّا سُلَيْمَانَ وَأَلْقَيْنَا عَلَى كُرْسِيِّهِ
جَسَدًا مِّنْ أَثْنَابٍ ﴿٣٤﴾

قَالَ رَبِّ اغْنِرْنِي وَهَبْ لِي مُلْكًا لَا يَنْبَغِي لِأَحَدٍ
مِّنْ عِبَادِي إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ ﴿٣٥﴾

فَسَحَرْنَا لَهُ الرِّيحَ فَتَجَرَّى بِأَمْرِهِ رُجَاءَ حَيْثُ أَصَابَ ﴿٣٦﴾

وَالشَّيَاطِينَ كُلَّ بَتَاءٍ وَعَوَاصٍ ﴿٣٧﴾

وَالْآخَرِينَ مُقَرَّنِينَ فِي الْأَصْفَادِ ﴿٣٨﴾

(1) Sulaimāna ya yanƙa dawākin, dōmin kallensu yā hana shi salta, wadda take farlu ainin ce a gare shi. amma tattalin kāyan yāƙi farlu kifāya ce. Anā gabatar da farlu ainin a kan farlu kifāya. Wannan kuma ya nūna cōwa anā cin dōki idan wani dalili bai hana ba. Dūbi Sūra ta 16, āyā ta 8.

(2) Wata rāna Sulaiman ya yi tunānin ya sādu da mātansa dari uku, dōmin su yi cikunna, su haifi dīya māsu taimakonsa jihādi fi sabilillahi, amma ya manta, bai ce in Allah Yā so ba. Sai ya sādu da su, ha su yi cikin ba, sai guda dāya daga cikinsu, kuma ta haife shi bābu rai. Ma'anar ƙissar, ita ce ko aikin Allah, sai mutum ya mayar da yinsa ga mashī'ar Allah, sa'an nan zai ci nasara a kansa.

(3) Yā yi wannan addu'a dōmin kada wani ya yi alfahari da sarauta a bāyansa, ya halaka kuma ya halakar da wani. Sarauta ita ce asalin girman kai da alfahari. Bā ka ganin wanda ya shiga wa Sarki, dōmin ya gaishe shi, idan ya fito daga gare shi, sai ya dōra yin tāƙama dōmin abin da zuciyarsa ta dēbo daga girman kan Sarkin da alfaharinsa?

(4) An hōre masa iska matsayin dawākin da ya yanke dōmin Allah. An hōre masa aljannu dōmin niyyarsa ta sāmun dīya māsu jihādi dōmin Allah.

39. Wannan kyautarMu ce. Sai ka yi kyauta ga wanda kake so, ko kuma ka riƙe, bābu wani bincike.

40. Kuma lalle, haƙiƙa yanā da kusantar daraja a wurinMu, da kyaun makōma.

41. Kuma ka ambaci bāwanMu Ayyūba,⁽¹⁾ a lōkacin da ya kirāyi Ubangijinsa, ya ce, "Lalle ni, Shai-dan yā shāfe ni da wahala da kuma wata azāba."

42. Ka shura da ƙafarka. Wannan abin wanka ne mai sanyi da abin shā.

43. Kuma Muka bā shi iyalansa da kwatankwacinsu tāre da su, sabōda rahama daga gare Mu, da tunātarwa ga māsu hankali.

44. Kuma ka riƙi wata ƙulla da hannunka, ka yi dūka da ita, kuma kada ka karya rantsuwarka. Lalle Mū, Mun sāme shi mai haƙuri. Madalla da bāwa, shi. Lalle shi mai mayar da al'amari ga Allah ne.

45. Kuma ka ambaci bāyinMu: Ibrāhīm da Is'hāƙa da Ya'akūba, ma'abūta ƙarfin (ɗaukar umurninMu) da basīra.

46. Lalle Mū, Mun ƙēbance su game da wata tsattsarkar aba: Hukunce-hukuncen gidan dūniya (mai tunatar da su Lāhira).

47. Kuma lalle sū a wurinMu, tabbas, sunā daga zābaɓɓu, maɓɓita.

هَذَا عَطَاؤُنَا فَامْنُنْ أَوْ أَمْسِكْ بِغَيْرِ حِسَابٍ ۝٣٩

وَإِذَا لَكَ مِنْ عِنْدِ الرَّبِّ رِغَابٌ وَخُسْنٌ مَقَابٍ ۝٤٠

وَإِذْ كُنَّا عَبْدًا لِّلْأَوْبَ إِذْ نَادَىٰ رَبَّهُ أَنِّي مَسَّنِيَ الشَّيْطَانُ بِنُصْبٍ وَعَذَابٍ ۝٤١

أَرْكُضْ بِرِجْلِكَ هَذَا غُغْمَسُكَ يَارِئِدٌ وَشَرَابٌ ۝٤٢

وَوَهَبْنَا لَهُ أَهْلَهُ وَمِثْلَهُمْ مَعَهُمْ رَحْمَةً مِنَّا وَذِكْرَىٰ لِأُولَى الْأَنْبِيَاءِ ۝٤٣

وَحَدِّ يَدَاكَ فَخِضًا فَاصْرَبْ بِهِ وَلَا تَحْنُثْ إِنَّا وَحَدَّثَنَّكَ مَا يَتَعَذَّرُ الْعَبْدُ إِنَّهُ أَوَّابٌ ۝٤٤

وَإِذْ كُنَّا نَايِلِينَ إِيمَانَكَ وَمَا سُخِّرَ وَيَعْقُوبَ أُولَى الْأَيْدِي وَلَا أَبْصَرَ ۝٤٥

إِذَا أَخْلَصَ عِمْرَانُ الْيَصْبَ وَذَكَرَى الْذَّارِ ۝٤٦

وَوَهَبْنَا عِدَّةَ الْأَلْفِ مِنَ الْمُضْطَّقِينَ الْأَخْيَارِ ۝٤٧

(1) Wannan Kissa tanā nūna haƙuri ga riƙon iyāli, mulkin Kasā da mulkin gida duka daidai suke, sai yadda Allah Ya yi umurni a yi su. Haka mallakar rai, idan mutum bai bi umurnin Allah ba a cikinsu, sai su buwāye shi tsarēwa, kamar yadda mulkin Kasā ke buwāya a riƙe shi tāre da ƙāfirai da zālunci.

48. Kuma ka ambaci Ismā'īla da Ilyās da Zulkifli, kuma dukansu sunā daga zābaɓɓu.

49. Wannan tunātarwa ce, kuma lalle māsu bin Allah da taƙawa, sunā da kyakkyawar makōma.

50. Gidājen Aljannar zama, al-hāli kuwa tanā abar būɗe wa kōfōfi sabōda su.

51. Sunā gingincire a cikinsu, sunā kira a cikinsu, ga 'ya'yan itā-cen marmari māsu yawa, da abin shā.

52. Kuma a wurinsu akwai mā-tan aure māsu gajarta ganinsu ga mazansu, tsārar jūna.

53. Wannan shī ne abin da ake yi muku wa'adi ga rānar hisābi.

54. Lalle wannan, haƙīka, arzutarwarMu ce, bā ta kārēwa.

55. Wannan shī ne, kuma lalle makangara, haƙīka, sunā da mafi sharrin makōma.

56. Jahannama, sunā shigarta. To, shimfiɗar tā mūnana, ita.

57. Wannan shī ne! To, su danda-nē shi: ruwan zāfi ne da ruɓaɓɓen jini.

58. Da wani daga siffarsa nau'i-nau'i.

59. Wannan wani yanki ne mai kūtsawa tāre da ku, bābu marāba a gare su, lalle sū, māsu shiga wutā ne.

60. Suka ce, “Ā'a, ku ne bābu marāba a gare ku, kū ne kuka gabā-tar da shi a gare mu.” To, matab-batar tā mūnana (ita wutar).

وَأَذْكُرْ اسْمَ عَلِيمٍ وَإِلْسَعٍ وَذَا الْكِفْلِ وَكُلٌّ
مِنَ الْأَخْيَارِ ﴿٤٨﴾

هَذَا ذِكْرٌ وَإِنَّ لِلْمُتَّقِينَ لَحُسْنَ مَقَابٍ ﴿٤٩﴾

جَنَّاتٍ عَدْنٍ مُّقْتَحَنَةٍ لَّهُمْ فِي الْأَوْنِ ﴿٥٠﴾

مُتَشَكِّينَ فِيهَا يَدْعُونَ فِيهَا بِشَرَابٍ كَثِيرٍ وَشَرَابٍ ﴿٥١﴾

وَعِنْدَهُمْ قُصُورٌ الْطَّرِيفِ أَتْرَابٍ ﴿٥٢﴾

هَذَا مَا تُوَعَدُونَ لِيَوْمِ الْحِسَابِ ﴿٥٣﴾

إِنَّ هَذَا لَرِيقُنَا مَا لَمْ مَن تَقَادٍ ﴿٥٤﴾

هَذَا أَوَّلُ الْفَلَاحِ لَنُشْرِمَنَّ مَقَابٍ ﴿٥٥﴾

جَهَنَّمَ يَصْطَلُونَ فِيهَا فَيْسُ الْيَمَادِ ﴿٥٦﴾

هَذَا فَلْيَذُوقُوهُ حَمِيمٌ وَعَسَاقٍ ﴿٥٧﴾

وَأَخْرَجْنَا مِنْ شَعْلِهِ أَرْوَاحٍ ﴿٥٨﴾

هَذَا فَوْجٌ مُّقْتَحَنٌ مَعَكُمْ لَا مَرْجَا

بِهِمْ أَنَّهُمْ صَالُوا النَّارِ ﴿٥٩﴾

قَالُوا بَلْ أَنْتُمْ لَا مَرْجَا بِكُمْ أَنْتُمْ قَدْ مَسَّوْهُ لَنَا

فَيْسُ الْقَرَارِ ﴿٦٠﴾

61. Suka ce, “Yā Ubangijinmu! Wanda ya gabatar da wannan a gare mu, to, Ka kāra masa azāba, ninki, a cikin wutā.”

62. Kuma suka ce, “Mē ya sāme mu, bā mu ganin wadansu mazāje, mun kasance munā kīdāya su daga asharārai?”

63. “Shin, mun rikē su abin izgili ne kō idānunmu sun karkata daga gare su ne?”

64. Lalle wannan, hakīka, gas-kiya ne, husūmar mutānen wutā.

65. Ka ce, “Nī mai gargadi kawai ne, kuma babu wani abin bautawa sai Allah, Makadaici, Mai tilastāwa.

66. “Ubangijin sammai da kasā da abin da ke a tsakāninsu, Mabu-wāyi, Mai gāfara.”

67. Ka ce, “Shī (Alkur’āni) bab-ban lābāri ne mai girma.

68. “Kū, māsu bijirēwa ne daga gare shi!

69. “Wani ilmi bai kasance a gare ni ba game da jama’a (ma-lā’iku) mafi daukaka a lōkacin da suke yin husūma.

70. “Ba a yi mini wahayin kōme ba fāce cēwa ni mai gargadi kawai ne, mai bayyanāwa.”

71. A lōkacin da Ubangijinka Ya ce wa malā’iku, “Lalle Nī Mai halitta mutum ne daga lākā.

72. “Sa’an nan idan Nā daidaita shi, kuma Na hūra (wani abu) daga RuhīNa a cikinsa, to, ku fāfi kunā māsu sujada a gare shi.”

قَالُوا رَبَّنَا مَنْ قَدَّمَ لَنَا هَذَا فَرِيدَهُ عَذَابٍ
ضِعْفًا فِي النَّارِ ﴿٦١﴾

وَقَالُوا أَمْ لَنَا لَأَنْزِلَ إِلَيْنَا كَمَا نَعُدُّهُمْ مِنَ الْأَشْرَارِ ﴿٦٢﴾

أَتَعِدُّهُمْ سِخْرِيْنَا أَمْ رَأَيْتَ عَنْهُمْ أَنْ يَبْصُرُوا ﴿٦٣﴾

إِنَّ ذَلِكَ لَحَقٌّ تَخَاصَّرَ أَهْلُ النَّارِ ﴿٦٤﴾

قُلْ إِنَّمَا أَنَا مُنذِرٌ وَمَا مِثْلُ الْإِلَهِ إِلَّا اللَّهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ﴿٦٥﴾

رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الْعَزِيزُ الْغَفَّارُ ﴿٦٦﴾

قُلْ هُوَ بَرُّ عَظِيمٌ ﴿٦٧﴾

أَنَّمْ عَنْهُ مُعْرَضُونَ ﴿٦٨﴾

مَا كَانَ لِي مِنْ عِلْمٍ بِالْعَالِيَ الْأَعْلَى إِذْ يَخْتَصِمُونَ ﴿٦٩﴾

إِنْ رُوحِي إِلَى إِلَّا أَنَا أَنَذِرُ مُبِيرٌ ﴿٧٠﴾

إِنِّي قَالُ رَبُّكَ لَمَلَكِكُمْ إِلَى خَلْقِ بَشَرٍ مِنْ طِينٍ ﴿٧١﴾

فَإِذَا أَسْرَلْتَهُمْ وَتَفَخَّتْ فِيهِمْ مِنْ رُوحِي فَقَعُوا لَهُمْ

سَاجِدِينَ ﴿٧٢﴾

73. Sai malā'ikun suka yi sujada dukansu, gabā ḍaya.

74. Fāce Iblis, ya yi girman kai, kuma ya kasance daga kāfirai.

75. (Allah) Ya ce, “Yā Iblis! Mè ya hana ka, ka yi sujada ga abin da Nā halitta da HannayeNa biyu? Shin, kā yi girman kai ne, kō kuwa kā kasance daga maḍaukaka ne?”

76. Ya ce, “Nī, mafifici ne daga gare shi: Kā halitta nī daga wutā, kuma Kā halitta shi daga lākā.”

77. Ya ce, “To, ka fita daga gare ta, dōmin lalle kai la'ananne ne.

78. “Kuma lalle a kanka akwai la'anaTa har zuwa rānar saka-mako.”

79. Ya ce, “Ya Ubangijina! To, Ka yi mini jinkiri zuwa ga rānar da ake tāyar da su.”

80. Ya ce, “To, lalle kanā daga waḍanda aka yi wa jinkiri,

81. “Zuwa ga yinin lōkaci sananne.”

82. Ya ce, “To, inā rantsuwa da buwāyarKa, lalle inā ḡatar da su gabā ḍaya.

83. “Fāce ḡayinKa tsarkakakku daga gare su.”

84. (Allah) Ya ce, “To, (wannan magana ita ce) gaskiya. Kuma gas-kiya Nake fada.

85. “Lalle zā Ni cika Jahannama daga gare ka, kuma daga wanda ya bī ka daga gare su, gabā ḍaya.”

مَسْجِدَ الْمَلَائِكَةِ كُلُّهُمْ أَجْمَعُونَ ﴿٧٣﴾

إِلَّا إِبْلِيسَ اسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ ﴿٧٤﴾

قَالَ يَا إِبْلِيسُ مَا مَنَعَكَ أَنْ تَسْجُدَ لِمَا خَلَقْتُ بِيدِي ۖ اسْتَكْبَرْتَ أَتُؤَكِّدُ مِنْ الْعَالِينَ ﴿٧٥﴾

قَالَ أَنَا خَيْرٌ مِنْهُ خَلَقْتَنِي مِنْ نَارٍ وَخَلَقْتَهُ مِنْ طِينٍ ﴿٧٦﴾

قَالَ فَأَخْرِجْ مِنْهَا فَإِنَّكَ رَجِيمٌ ﴿٧٧﴾

وَأَنْ عَلَيْكَ لعَذَابٌ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ ﴿٧٨﴾

قَالَ رَبِّ فَأَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ أَتَعُودُ ﴿٧٩﴾

قَالَ فَإِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ ﴿٨٠﴾

إِلَى يَوْمِ الْوَقْتِ الْمَعْلُومِ ﴿٨١﴾

قَالَ فَبِعِزَّتِكَ لأَعْرِضَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٨٢﴾

إِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمْ الْمُخْلِصِينَ ﴿٨٣﴾

قَالَ فَالْحَقُّ وَالْحَقُّ أَقُولُ ﴿٨٤﴾

لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنْكَ وَمِمَّنْ تَتَّبَعُ مِنْهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٨٥﴾

86. Ka ce, “Bā ni tambayar ku wata ijāra, a kansa, kuma bā ni daga māsu kākālen faɗarsa.

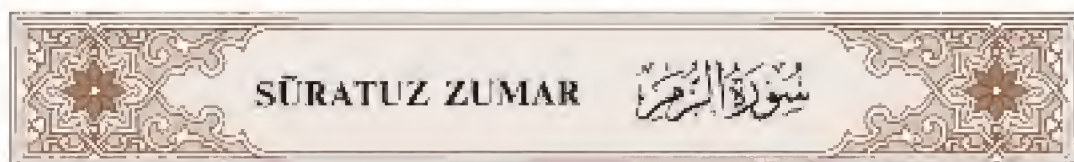
87. “Shī (Alkur’ān) bai zama ba fāce ambato ne ga dukan halitta.

88. “Kuma lalle zā ku san babban lābārinsa⁽¹⁾ a bayan ɗan lōkaci.”

قُلْ مَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُتَكَلِّفِينَ ﴿٨٦﴾

إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ ﴿٨٧﴾

وَلِتَعْلَمَنَّ بَنَاهُ بَعْدَ حِينٍ ﴿٨٨﴾



Tanā karantar da cēwa sanin akwai Allah, da sanin Shī ne Ya halitta kōme, ba ya isa ga īmāni, sai an tsarkake ibada gare Shi. Wātau tauhīdin Rubūbiyya, bā ya isa sai da na Ulūhiyya.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Saukar da Littāfin daga Allah ne, Mabuwayi, Mai hikima.

2. Lalle Mū, Mun saukar da Littāfi zuwa gare ka, da gaskiya. Sabō-da haka, ka bauta wa Allah, kanā mai tsarkake addini a gare Shi.

3. To, addini tsarkakakke na Allah ne, kuma waɗanda suka riƙi

تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ﴿١﴾

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ فَاعْبُدِ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ ﴿٢﴾

أَلَا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ وَاللَّذِينَ أَحْتَدُوا

(1) Watau za ku san aikin da Alkur’āni zai yi wa waɗanda suka yi aiki da shi a bayan ɗan lōkaci, sā’ilin da zā su ɗaukaka a idan dūniya, su zama waɗātattu a bāyan talauci, kuma sarākuna a bāyan mōranci. Wannan kuwa ya auku inda suka mallake dūniya a cikin rabin ƙarni.

wadansu majibinta, bā Shi⁽¹⁾ ba, (sunā cēwa) “Ba mu bauta musu ba fāce dōmin su kusantar da mu zuwa ga Allah, kusantar daraja.” Lalle Allah nā yin hukunci a tsakāninsu ga abin da suka zama sunā sāḡāwa a cikinsa. Lalle Allah ba Ya shiryyar da wanda yake mai karyar, mai kāfirci.

4. Dā Allah Yā yi nufin Ya riki dā, to, lalle sai Ya zāḡa daga abin da Yake halittāwa, abin da Yake so. Tsarki ya tabbata a gare Shi. Shi ne Allah, Makadaici, Mai tilastāwa.

5. Ya halitta sammai da kasā da gaskiya. Yanā shigar da dare a kan rāna, kuma Yanā shigar da rāna a kan dare, kuma Yā hōre rānā da watā, kōwannensu yanā gudāna zuwa ga ajali ambatacce. To, Shi ne Mabuwayi, Mai gāfara.

6. Yā halitta ku daga rai guda, sa'an nan Ya sanya ma'auranta daga gare shi. Kuma Ya saukar muku daga dabbōbin gida nau'i takwas, Yanā halitta ku a cikin cikunna uwayenku, halitta a bāyan wata halitta, a cikin duffai uku. Wannan shi ne Allah Ubangi-jinku. Mulki a gare Shi yake. Bābu abin bautāwa fāce Shi. To, yāya ake karkatar da ku?

7. Idan kun kāfirta, to, lalle Allah Wadātacce ne daga barinku, kuma bā Shi yarda da kāfirci ga bāyinSa, kuma idan kun gōde, zai yarda da ita (gōdiyar) a gare ku,

مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَىٰ إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ
بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ إِنَّ اللَّهَ لَا
يَهْدِي مَنْ هُوَ كَاذِبٌ كَفَّارٌ ﴿٥﴾

لَوْ أَرَادَ اللَّهُ أَنْ يَتَّخِذَ وَلَدًا لَأَصْطَفَىٰ مِمَّا
يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ سُبْحَنَهُ هُوَ اللَّهُ الْوَاحِدُ
الْقَهَّارُ ﴿٦﴾

خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ يُكَوِّرُ
الْبَلَدَ عَلَى الْبَلَدِ وَيُكَوِّرُ النَّهَارَ عَلَى اللَّيْلِ
وَسُحَّرَ الْقَمَرُ وَالْقَمَرُ كُلُّ يَجْرِي
لِأَجَلٍ مُّسَمًّى ۚ أَلَا هُوَ الْعَزِيزُ الْغَفُورُ ﴿٧﴾

خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ ثُمَّ جَعَلَ مِنْهَا
زَوْجَهَا وَأَنزَلَ لَكُمْ مِنْهَا نَجْمَيْنِ ۚ ثُمَّ يَتَوَخَّأُ
فِي بَطْنِ أُمَمٍ كُنْتُمْ خَلْقًا
مِّنْ بَعْدِ خَلْقِ فِي ظُلُمَاتٍ ثَلَاثَ ذَلِكُمْ اللَّهُ
رَبُّكُمْ لَهُ الْمُلْكُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَاتَّقُوا اللَّهَ ۚ

إِنْ تَكْفُرُوا فَإِنَّ اللَّهَ عَنِّي وَعَنْكُمْ وَلَا يَرْضَىٰ
لِعِبَادِهِ الْكُفْرَ وَإِنْ تَشْكُرُوا يَرْضَهُ لَكُمْ وَلَا
تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ

(1) Bauta wa gumāka da hidimar shehunai da suka mutu wafanda suka shirya wani sābon abu da bābu ga Sunnar Annahi duka daya suke, dōmin kōwanensu kiran wanin Allah sabōda nēman āgaji ne.

kuma wani rai mai daukar nauyi, bā ya daukar nauyin wani. Sa'an nan kuma makōmarku zuwa ga Ubangijinku take, dōmin Ya bā ku lābāri game da abin da kuka kasance kunā aikatāwa. Lalle Shī, Masani ne ga abin da yake a ainihin zukata.

8. Kuma idan wata cūta ta shāfi mutum, sai ya kira Ubangijinsa, yanā mai mai da al'amari zuwa gare Shi, sa'an nan idan Ya jūyar da cūtar da ni'ima ta daga gare Shi, sai ya manta da abin da ya kasance yanā kira zuwa gare shi a gabānin haka, kuma ya sanya wa Allah wa-dansu abōkan tarēwa dōmin ya batar (da su) daga hanyarSa. Ka ce (masa), "Ka ji dādi da kāfircinka, a dān lōkaci, lalle kai daga 'yan wutā ne."

9. Shin, wanda yake mai tawālī'u sā'ō'in dare, yanā mai sujada kuma yanā mai tsayi ga salla, yanā tsōron Lāhira, kuma yanā fātan raha-mar Ubangijinsa, (yanā daidai da waninsa?) Ka ce, "Ashe, waɗanda suka sani, sunā daidaita da waɗanda ba su sani ba?" Māsu hankali kawai ke yin tunāni.

10. Ka ce, (Allah Ya ce), "Yā bāyīNa waɗanda suka yi imāni! Ku bi Ubangijinku da taƙawa. Waɗanda suka kyautata a cikin wannan dūniya sunā da sakamako mai kyau, kuma ƙasar Allah mai fādi⁽¹⁾

مَرْجِعِكُمْ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٥﴾

* وَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ ضُرٌّ دَعَا رَبَّهُ مُنِيبًا إِلَيْهِ
ثُمَّ إِذَا خَوَّلَهُ نِعْمَةً مِنْهُ نَبَىٰ مَا كَانَ يَدْعُو
إِلَيْهِ مِنْ قَبْلُ وَجَعَلَ اللَّهُ آتِدَادًا لِلْمُحْضِلِ عَنْ
سَبِيلِهِ قُلْ تَتَّبِعُونَ كُفْرًا قَلِيلًا إِنَّكَ مِنْ
أَحْزَابِ النَّارِ ﴿٥﴾

أَمَّنْ هُوَ قَلِيلٌ ؕ إِنَّكَ إِلَهٌ سَاجِدٌ أَوْ قَائِمًا
يَحْذَرُ الْآخِرَةَ وَرَزَقُوا رَحْمَةً مِنْ رَبِّهِمْ قُلْ هَلْ
يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا
يَعْلَمُونَ إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولُو الْأَلْبَابِ ﴿٦﴾

قُلْ يٰعِبَادِ الدِّينِ ؕ اسْمُوا أَنْفُقُوا زَكُوا لِلَّذِينَ
أَحْسَنُوا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةً وَأَرْضُ
اللَّهِ وَاسِعَةٌ إِنَّمَا يُوَفَّى

(1) Bābu dalīli da zai sanya mutum ya zauna a inda bā ya iya hanta wa Ubangijinsa da kyau. Watau hijira zuwa wurin yardar Allah, wājibi ne, sai idan dūniya ta zama haka a kō'ina bābu wurin tafiya, kō kuma tafiya can da wuya ƙwarai tanā kallafa nauyin da zai zama wani laifin da ke daidai da rashin hijirar, to, sai mutum ya zauna, ya tsare kansa gwargwado hāli.

ce. Māsu haḡuri kawai ake cika wa ijārarsu, bā da wani lissāfi ba.

11. Ka ce, “Lalle nĩ, an umurce ni da in bauta wa Allah, inā tsarkake addini a gare Shi.

12. “Kuma an umurce ni da in kasance farkon māsu mīka wuya (ga umurnin Allah).”

13. Ka ce, “Lalle nĩ, inā tsōro, idan na sābā wa Ubangijīna, ga azābar yini mai girma.”

14. Ka ce, “Allah nake bautā wa, inā mai tsarkake addinīna a gare Shi.

15. “To, ku bauta wa abin da kuke so, waninSa.” Ka ce, “Lalle māsu hasāra, sū ne waḡanda suka yi hasarar rāyukansu da iyālansu, a Rānar Kiyāma. To, waccan fa, ita ce hasāra bayyananna.”

16. Sunā da waḡansu inuwōwi na wutā daga samansu, kuma daga ḡasansu akwai waḡansu inuwōwi. Wancan shī ne Allah ke tsōratar da bāyinSa da shi. Yā bāyīNa! To, ku bī Ni da taḡawa.

17. Kuma waḡanda suka nīsanci shaidannu ga bauta musu, kuma suka mai da al'amari ga Allah, sunā da bushāra. To, ka bāyar da bushāra ga bāyīNa.

18. Waḡanda ke sauraren⁽¹⁾ magana, sa'an nan su bi mafi kyaunta.

الْصَّابِرُونَ أَجْرُهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿١٠﴾

قُلْ إِنِّي أُمِرْتُ أَنْ أَعْبُدَ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ ﴿١١﴾

وَأُمِرْتُ لِأَنْ أَكُونَ أَوَّلَ الْمُسْلِمِينَ ﴿١٢﴾

قُلْ إِنِّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿١٣﴾

قُلِ اللَّهُ أَغْبَدُ مُخْلِصًا لَهُ دِينِي ﴿١٤﴾

فَأَعْبُدُوا مَا مِشَقَّقَ مِنْ دُونِهِ قُلْ إِنَّ الْخَيْرَ مِنَ
الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ وَأَهْلِيَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ
أَلَا ذَلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُبِينُ ﴿١٥﴾

لَهُمْ فِي نَفْسِهِمْ ظُلْمٌ مِنْ النَّارِ وَمِنْ تَحْتِهِمْ ظُلْمٌ
ذَلِكَ يُخَوِّفُ اللَّهَ بِرُءُوسِهِمْ عِبَادَهُ يُعْبَادُونَ فَاتَّقُوا
﴿١٦﴾

وَالَّذِينَ أَحْبَبَتُوا الظُّلُمَاتُ أَنْ يَعْبُدُوا مَا لَمْ يَكُنْ لَهُ
اللَّهُ لَهُمُ الْبُشْرَى فَبَشِّرْ عِبَادَ ﴿١٧﴾

الَّذِينَ يَسْمَعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ

(1) Bāyin Allah na ḡwarai sū ne waḡanda suke saurāren maganar Allah, sa'an nan su yi aiki da abin da yake mai bayyanannar ma'ana daga gare ta, kuma su bar abin da ba su ḡane ma'anarsa ba bāyan sun yi īmāni da shi cēwa daga Allah yake, kuma su tsarkake Allah daga abin da bai sifantuwa da shi na sūrōrin hālittarSa.

Wadancan sū ne Allah Ya shiryyar da su, kuma wadancan su ne māsu hankali.

19. Shin fa, wanda kalmar azāba ta wajaba a kansa? Shin fa, kanā iya tsāmar da wanda ke a cikin wutā?

20. Amma wadanda suka bi Ubangijinsu da takawa, sunā da bēnāye, daga samansu akwai wadansu bēnāye ginannu, Koramu na gudāna daga karkashinsu. Alkawarin Allah. Allah bā Ya sābā wa alkawarinSa.

21. Shin, ba ka gani ba cēwa lalle Allah Yā saukar da ruwa daga sama, sa'an nan Yā gudānar da shi yanā marēmari a cikin kasā, sa'an nan Yā fitar da shūka game da shi, launukan shūkar māsu sābānin jūna, sa'annan shūkar ta kēkashe har ka gan ta fatsifatsi, sa'an nan Allah Ya sanya ta dandaƙaƙkiya? Lalle ne ga wancan akwai tunātarwa ga māsu hankali (ga iyāwar gudānar da ruwa a cikin gidājen Aljanna).

22. Shin fa, wanda Allah Ya būda kirjinsa dōmin Musulunci, sa'an nan shi yanā a kan haske daga Ubangijinsa, (zai zama kamar waininsa)? To, bone yā tabbata ga makeƙasa zukātansu daga ambaton Allah. Wadancan sunā a cikin wata bata bayyananna.

23. Allah Ya sassaukar da mafi kyaun lābāri, Littāfi mai kama da jūna, wanda ake konkoma karātunsa, fātun wadanda ke tsōron Ubangijinsu, sunā tākura sabōda

أُولَئِكَ الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ ۖ وَآوَلْتِلِكُمْ
أُولَئِكَ الْأَنْبِيَاءِ ﴿١٩﴾

أَفَمَنْ حَقَّ عَلَيْهِ كَلِمَةُ الْعَذَابِ أَفَأَنْتَ تُنقِذُ
مَنْ فِي النَّارِ ﴿٢٠﴾

لَكِنَّ الَّذِينَ اتَّخَذُوا أَنْفُسَهُمْ عُرُقًا مِنْ فَوْقَ عُرُقٍ
مُتَّبِعَةً يَخْرُجُ مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَعَدَ اللَّهُ
لَا يُخْلِفُ اللَّهُ الْوَعْدَ ﴿٢١﴾

الَّذِينَ أَنْزَلَ اللَّهُ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَسَلَكَهُ
يَنْبِيعٌ فِي الْأَرْضِ ثُمَّ يُخْرِجُ بِهِ زَرْعًا مُخْتَلِفًا
أَلْوَنُهُ ثُمَّ يَهْمِجُ فَتَرَاهُ مُصْفًى ثُمَّ
يَجْعَلُهُ رُحْطًا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِكْرًا
لِلْأُولَى الْأَنْبِيَاءِ ﴿٢٢﴾

أَفَمَنْ شَرَحَ اللَّهُ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ فَهُوَ عَلَى
نُورٍ مِنْ رَبِّهِ فَوَيْلٌ لِلْقَاسِيَةِ قُلُوبُهُمْ مِنْ ذِكْرِ
اللَّهِ ۖ أُولَئِكَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٢٣﴾

اللَّهُ نَزَّلَ أَحْسَنَ الْحَدِيثِ كِتَابًا مُتَشَابِهًا
مَثَابِي تَقْشَعِرُّ مِنْهُ جُلُودُ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ
رَبَّهُمْ ثُمَّ تَلِينُ جُلُودُهُمْ وَقُلُوبُهُمْ إِلَىٰ

shi, sa'an nan fātunsu da zukātansu su yi laushi zuwa ga ambaton Allah. Waccan ita ce shiryarwar Allah, Yanā shiryar da wanda Ya so game da ita. Kuma wanda Allah Ya bat-tar, to, bā shi da wani mai shir-yarwa.

24. Shin fa, wanda ke kāre mū-guwar azāba da fuskarsa (yanā zama kamar waninsa) a Rānar Ki-yāma? Kuma a ce wa azzālumai, “Ku dandani abin da kuka kasance kunā aikatāwa.”

25. Wadanda ke a gabāninsu, sun kāryata, sai azāba ta jē musu daga inda ba su sani ba.

26. Sai Allah Ya dandana musu azābar wulākanci a cikin rāyuwar dūniya, kuma lalle azābar Lāhira ita ce mafi girma, dā sun kasance sunā da sani.

27. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun buga wa mutāne a cikin wannan Alkur'āni, daga kōwane misāli, dammāninsu su yi tunāni.

28. Abin karantāwa ne na Lā-rabci, ba mai wata karkata ba, dam-māninsu, su yi takawa.

29. Allah Yā buga misāli; wani mutum (bāwa) a cikinsa akwai māsū tarayya, māsū mūgun hālin jāyayya, da wani mutum (bāwa) dukansa ga wani mutum. Shin, zā su daidaita ga misāli? Gōdiya ta tabbata ga Allah (a kan bayāni). Ā'a, mafi yawan mutāne ba su sani ba.

30. Lalle kai mai mutuwa ne, kuma su mā lalle māsū mutuwa ne.

ذِكْرُ اللَّهِ ذَٰلِكَ هُدًى لِلَّهِ يَهْدِي بِهِ مَن
يَشَاءُ وَمَن يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِن هَادٍ ﴿٣٧﴾

أَفَمَن يَشْتَرِ بِوَجْهِهِ سَوَاءً الْعَذَابِ يَوْمَ
الْقِيَامَةِ وَقِيلَ لِلظَّالِمِينَ ذُوقُوا مَا كُنتُمْ
تَكْسِبُونَ ﴿٣٨﴾

كَذَّبَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ فَاَتَتْهُمْ الْعَذَابُ
مِن حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٣٩﴾
فَإِذَا فَعَهُمُ اللَّهُ الْحَزَنَ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَالْعَذَابُ
الْآخِرَةُ أَكْبَرُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٤٠﴾

وَلَقَدْ صَرَّفْنَا لِلنَّاسِ فِي هَٰذَا الْقُرْآنِ مِن كُلِّ
مَثَلٍ لَّعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٤١﴾

قُرْءَانًا عَرَبِيًّا غَيْرَ ذِي عِوَجٍ لَّعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿٤٢﴾

صَرَفَ اللَّهُ مَثَلًا لِّرَجُلٍ فِيهِ شُرَكَاءُ
مُتَشَاكِسُونَ وَرَجُلًا مَّسْلَمًا لِّرَجُلٍ هَلَلٍ
يَسْتَوِيَانِ مَثَلًا لِّأَحْمَدَ لِلَّهِ بَلَّ أَكْثَرُهُمْ لَا
يَعْلَمُونَ ﴿٤٣﴾

إِنَّكَ مَيِّتٌ وَإِنَّهُمْ مَيِّتُونَ ﴿٤٤﴾

31. Sa'an nan lalle kû, a Rânar Kiyâma, a wurin Ubangijinku, zâ ku yi ta yin husûma.

32. To, wâne ne mafi zâlunci daga wanda ya yi karya ga Allah, kuma ya karya ga gaskiya a lōka-cin da ta jē masa? Shin, bābu ma-zauni a cikin Jahannama ga kāfirai?

33. Kuma wanda ya zo da gas-kiya, kuma ya gaskata a game da ita, waɗancan sū ne māsū taƙawa.

34. Sunā da abin da suke so wa-jen Ubangijinsu. Wancan shī ne sakamakon māsū kyautatāwa.

35. Dōmin Allah Ya kankare musu mafi mūnin abin da suka aikata, kuma Ya sākā musu ijārarsu da mafi kyaun abin da suka kasance sunā aikatāwa.

36. Ashe, Allah bai zama Mai isa ga BāwanSa ba? Kuma sunā tsōra-tar da kai ga waɗanda suke wanin-Sa, kuma wanda Allah Ya batar, to, bā shi da mai shiryarwa.

37. Kuma wanda Allah Ya shi-ryar, to, bā shi da mai batarwa. Ashe, Allah bai zama Mabuwayi ba, Mai azābar rāmuwa?

38. Kuma lalle idan ka tambaye su, "Wâne ne ya halitta sammai da kasā?" Haƙīka, zā su ce, "Allah ne." Ka ce, "Ashe, to, kun gani abin da kuke kira, waɗanda suke wanin Allah ne, idan Allah Ya nufe ni da wata cūta, shin, sū abūbuwan nan māsū kuranye cutarSa ne? Kō kuma Ya nufe ni da wata rahama, shin, su abūbuwan nan māsū kāme rahamarSa ne?" Ka ce, "Mai isata

ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ عِنْدَ رَبِّكُمْ
تَخْتَصِمُونَ ﴿٣١﴾

* فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ كَذَبَ عَلَى اللَّهِ
وَكَذَبَ بِالْصِّدْقِ إِذْ جَاءَهُ ۖ أَلَيْسَ فِي
جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْكَافِرِينَ ﴿٣٢﴾

وَالَّذِي جَاءَ بِالصِّدْقِ وَصَدَّقَ بِهِ
أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ ﴿٣٣﴾

لَهُمْ مَا يَشَاءُونَ عِنْدَ رَبِّهِمْ ۚ ذَٰلِكَ جَزَاءُ
الْمُحْسِنِينَ ﴿٣٤﴾

لِيُكَفِّرَ اللَّهُ عَنْهُمْ أَسْوَأَ الَّذِي عَمِلُوا
وَيَجْزِيَ لَهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ الَّذِي كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿٣٥﴾

أَلَيْسَ اللَّهُ بِكَافٍ عَبْدَهُ ۚ وَيُخَوِّفُونَكَ
بِالَّذِينَ مِنْ دُونِهِ ۚ وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا
لَهُ مِنْ هَادٍ ﴿٣٦﴾

وَمَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ مُّضِلٍّ ۚ أَلَيْسَ
اللَّهُ بِعَزِيزٍ ذِي انْتِقَامٍ ﴿٣٧﴾

وَلَيْن سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ
لَيَقُولُنَّ اللَّهُ ۚ قُلْ أَفَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ
دُونِ اللَّهِ ۖ إِنْ أَرَادَنِيَ اللَّهُ بِضُرٍّ هَلْ هُنَّ
كَشِفَتُ ضَرِيرَهُ ۚ أَوْ أَرَادَنِيَ بِرَحْمَةٍ هَلْ هُنَّ
مُمْسِكَتٌ رَّحْمَتِي ۚ قُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ
عَلَيْهِ يَتَوَكَّلُ الْمُتَوَكِّلُونَ ﴿٣٨﴾

Allah ne, gare Shi māsū tawakkali ke dōgara.”

39. Ka ce, “Yā mutānena! Ku yi aiki a kan hālinku, lalle nī, inā aiki a kan hālīna. Sa'an nan zā ku sani.

40. “Wanda azāba ta je masa, zā ta wulākanta shi, kuma wata azāba mai dawwama za ta sauka a kansa.”

41. Lalle Mū, Mun saukar da littāfi a gare ka dōmin mutāne da gaskiya. Sa'an nan wanda ya nēmi shiriya, to, dōmin kansa, kuma wanda ya face, to, yanā facēwa ne a kanta. Kuma ba ka zama wakīli a kansu ba.

42. Allah ne ke karɓar rāyuka a lōkacin mutuwar su, da waɗannan da ba su mutu ba, a cikin barcinsu. Sa'an nan Ya riƙe wanda Ya hukunta mutuwa a kansa, kuma Ya saki gudar, har zuwa ga ajali ambatacce. Lalle a cikin wancan, haƙīka, akwai āyōyi ga mutāne waɗanda ke yin tunāni.

43. Kō kuma sun riƙi māsū ceto ne, waɗansun Allah? Ka ce, “Shin, kuma kō dā sun kasance bā su da mallakar kōme, kuma bā su hankalta?”

44. Ka ce, “Ceto gabā ɗaya ga Allah yake. Mulkin sammai da ƙasā Nāsa ne. Sa'an nan zuwa gare Shi ake mayar da ku.”

45. Kuma idan aka ambaci Allah, Shi kaɗai, zukātan waɗanda ba su yi īmāni ba da Lāhira, su yi ƙyāma, kuma idan an ambaci waɗanda suke kiran, wasunSa, sai gā su sunā yin bushārar farin ciki.

قُلْ يَتَقَوُّواْ أَعْمَلُواْ عَلٰى مَكَانَتِكُمْ اِنِّىْ

عَمِلْتُ فَمَنْ لَّيُّكُمْ تَعْلَمُوْنَ ﴿٣٩﴾

مَنْ يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُخْزِيهِ وَيَحِلُّ عَلَيْهِ عَذَابٌ

مُقِيمٌ ﴿٤٠﴾

اِنَّا اَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ

فَمَنْ اهْتَدَىٰ فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ ضَلَّ فَاِنَّمَا

يَضِلُّ عَلَيْهِا وَمَا اَنْتَ عَلَيْهِمْ بِوَكِيلٍ ﴿٤١﴾

اَللّٰهُ يَتَوَفَّى الْاَنْفُسَ حِيثُ مَوْتِهَا وَالَّذِي

لَمْ تَمُتْ فِيْ مَنَامِهَا فَيُمْسِكُ الَّذِي فُضِّلَ

عَلَيْهَا اَلْمَوْتَ وَيُرْسِلُ الْاٰخَرَةَ اِلَىْ اَجَلٍ

مُّسَمًّى اِنَّ فِىْ ذٰلِكَ لَاٰيَاتٍ لِّقَوْمٍ

يَتَفَكَّرُوْنَ ﴿٤٢﴾

اَمْ لَكُمْ دُوْنِ اللّٰهِ شُعْعَاءٌ قُلْ اَوْلَوْا

بِكُلِّ اِلٰهٍ مِّمَّنْ تَعْبُدُوْنَ

يَعْقِلُوْنَ ﴿٤٣﴾

قُلْ لِلّٰهِ السُّفْعَةُ جَمِيعًا لّهُ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ

وَالْاَرْضِ ثُمَّ اِلَيْهِ تُرْجَعُوْنَ ﴿٤٤﴾

وَاِذَا دُكِّرَ اللّٰهُ وَحْدَهُ اَمْسَا زَتْ قُلُوْبُ

الَّذِيْنَ لَا يُؤْمِنُوْنَ بِالْاٰخِرَةِ وَاِذَا دُكِّرَ

الَّذِيْنَ مِنْ دُوْنِهِ اِذَا هُمْ

يَسْتَبْشِرُوْنَ ﴿٤٥﴾

46. Ka ce, “Ya Allah, Mai k̄āga halittar sammai da k̄asā, Masanin gaibi da bayyane! Kai ne ke yin hukunci a tsakānin bāyinKa a cikin abin da suka kasance sunā sāba wa jūna a cikinsa.”

47. Kuma dā waɗanda suka yi zālunci sunā da abin da ke cikin k̄asā gabā ɗaya, da misālinsa a tāre da shi, lalle dā sun yi fansa da shi daga mummunar azāba, a Rānar Kiyāma. Kuma abin da ba su kasance sunā zato ba, daga Allah, ya bayyana a gare su.

48. Mūnānan ayyuka da suka aikata, suka bayyana a gare su, kuma abin da suka kasance sunā yi, na izgili, ya wajaba a kansu.

49. To, idan wata cūta ta shāfi mutum, sai ya kirāye Mu, sa'an nan idan Muka canza masa ita, ya sāmi ni'ima daga gare Mu, sai ya ce, “An bā ni ita ne a kan wani ilmi nāwa kawai.” Ā'a ita wannan (magana) fitina ce, kuma amma mafi yawansu ba su sani ba.

50. Lalle waɗanda ke a gabānin-su, sun faɗe ta, sabōda haka abin da suka kasance sunā aikatāwa bai waɗatar da su da kōme ba.

51. Sai (sakamakon) mūnānan abin da suka aikata ya same su. Kuma waɗanda suka yi zālunci daga waɗannan, (sakamakon) mūnānan abin da suka aikata zai sāme su, kuma ba su zama mabuwāya ba.

52. Ashe, kuma ba su sani ba cēwa Allah na shimɗiɗa arziki ga wanda Yake so, kuma Yanā kūkun-

قُلِ اللَّهُمَّ فَاطِرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ عَلِيمُ
الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ أَنْتَ تَحْكُمُ بَيْنَ عِبَادِكَ
فِي مَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿٤٦﴾

وَلَوْ أَنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا
وَمِثْلَهُ مَعَهُ لَافْتَدَوْا بِهِ مِنْ سُوءِ الْعَذَابِ
يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَبَدَا لَهُمْ مِنَ اللَّهِ مَا لَمْ يَكُونُوا
يَحْتَسِبُونَ ﴿٤٧﴾

وَبَدَا لَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا كَسَبُوا وَحَاقَ بِهِمْ
مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ ﴿٤٨﴾

فَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ ضُرٌّ دَعَا نَجَاتَهُ إِذَا حَوَّلَتْهُ
نِعْمَةٌ مِنَّا قَالَ إِنَّمَا أَؤْتِيهُهُ عَلَىٰ عِلْمٍ بَلْ فِيهِ
فِتْنَةٌ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٩﴾

قَدْ قَالَهَا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَمَا أَغْنَىٰ عَنْهُمْ
مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٥٠﴾

فَأَصَابَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا كَسَبُوا وَالَّذِينَ
ظَلَمُوا مِنْ هَٰؤُلَاءِ سَيُصِيبُهُمْ سَيِّئَاتُ
مَا كَسَبُوا وَمَا هُمْ بِمُعْجِزِينَ ﴿٥١﴾

أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ

tāwa? Lalle a cikin wancan akwai āyōyi ga mutāne waɗanda ke yin imāni.

53. Ka ce, (Allah Ya ce), “Yā bāyīNa waɗanda suka yi ɓarna a kan rāyukansu! Kada ku yanke kauna daga rahamar Allah. Lalle Allah na gāfarta zunubai gaɓaɓa ɗaya. Lalle Shī, Shī ne Mai gāfara, Mai jin Kai.

54. “Kuma ku mayar da al’ama-ri zuwa ga Ubangijinku, kuma ku sallama Masa, a gabānin azāba ta zo muku, sa’an nan kuwa bā zā a taimake ku ba.

55. “Kuma ku bi mafi kyaun abin da aka saukar zuwa gare ku daga Ubangijinku, a gabānin azāba ta zo muku, bisa auke, kuma kū ba ku sani ba.

56. “Kada wani rai ya ce, ‘Yā nadāmāta a kan abin da na yi sakaci a cikin sāshen Allah, kuma lalle na kasance, haḳīka, daga māsu izgili!’”

57. “Ko kuma (kada) ya ce, ‘Dā Allah Ya shiryar da ni, dā na kasance daga māsu taḳawa.’”

58. “Ko kuma (kada) ya ce, a lōkacin da yake ganin azāba, ‘Dā lalle a ce inā da wata kōmawa (zuwa dūniya) dōmin in kasance daga māsu kyautatāwa.’

59. “Na’am! Lalle ne āyōyiNa sun jē maka, sai ka ƙaryata a game da su, kuma ka yi girman kai, kuma ka kasance daga kāfirai.”

60. Kuma a Rānar Kiyāma kanā ganin waɗanda suka yi ƙarya ga

وَيَقْدِرُ إِنَّا فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٥٣﴾

﴿٥٣﴾ قُلْ يٰٓعِبَادِىَ الَّذِيْنَ اَسْرَفُوْا عَلٰۤى اَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوْا مِنْ رَّحْمَةِ اللّٰهِ اِنَّ اللّٰهَ يَغْفِرُ الذُّنُوْبَ جَمِيْعًا اِنَّهٗ هُوَ الْغَفُوْرُ الرَّحِيْمُ ﴿٥٤﴾

وَاٰتِيُوْا اِلٰى رَبِّكُمْ وَاَسْلِمُوْا لَهُ مِنْ قَبْلِ اَنْ يَّاتِيَكُمْ الْعَذَابُ ثُمَّ لَا تُصْرَفُوْنَ ﴿٥٥﴾

وَاتَّبِعُوا الْاَحْسَنَ مَا اُنْزِلَ اِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ مِنْ قَبْلِ اَنْ يَّاتِيَكُمْ الْعَذَابُ بِغَتَّةٍ وَّاَنْتُمْ لَا تَشْعُرُوْنَ ﴿٥٦﴾

اَنْ تَقُوْلَ نَفْسٌ يَّحْسُرُكَ عَلٰۤى مَا فَرَّطْتُ فِى جَنْبِ اللّٰهِ وَاِنْ كُنْتَ لَوْنِ الشَّجَرِيْنَ ﴿٥٧﴾

اَوْ تَقُوْلَ لَوْ اَنَّ اللّٰهَ هَدٰىنِىْ لَكُنْتُ مِنَ الْمُتَّقِيْنَ ﴿٥٨﴾

اَوْ تَقُوْلَ جِئْتُكَ بِرِىْ الْعَذَابِ لَوْ اَنَّ لِىْ كُرَّةً فَاَكُوْنُ مِنَ الْمُحْسِنِيْنَ ﴿٥٩﴾

بَلٰى ۙ قَدْ جَآءَتْكَ اٰتِىُّنَا فَكَذَّبْتَ بِهَا وَاَنْتُمْ كَاٰثِرُوْنَ وَاَنْتُمْ كَاٰثِرُوْنَ ﴿٦٠﴾

وَيَوْمَ الْفِتْنَةِ تَرٰى الَّذِيْنَ كَذَّبُوْا عَلٰى اللّٰهِ

Allah fuskōkinsu sunā māsū yin baƙi. Ashe, bābu mazauni a cikin Jahannama ga māsū girman kai?

61. Kuma Allah na tsīrar da waɗanda suka yi taƙawa a game da wurin sāmūn babban rabonsu, cūta bā zā ta shāfe su ba, kuma ba su zama sunā baƙin ciki ba.

62. Allah ne Mai halitta dukan kōme, kuma Shī ne Wakīlī a kan kōme.

63. Shī ke da mabūdān sammai da ƙasā. Kuma waɗanda suka kāfirta da āyōyin Allah, waɗannan sū ne māsū hasāra.

64. Ka ce, "Shin, wanin Allah kuke umurni na da in bauta wa? Yā ku jāhilai!"

65. Kuma an yi wahayi zuwa gare ka da kuma zuwa ga waɗanda suke a gabāninka, "Lalle idan ka yi shirki, haƙīka, aikinka zai ḡāci, kuma lalle zā ka kasance daga māsū hasāra."

66. Ā'aha! Ka bauta wa Allah kaɗai, kuma ka kasance daga māsū gōdiya.

67. Kuma ba su ƙaddara Allah a kan haƙīkanin⁽¹⁾ ikon yinSa ba: Kasā duka damƙarSa ce, a Rānar Kiyāma, kuma sammai abūbuwan naɗewa ne ga dāmanSa. Tsarki ya tabbata a gare Shi, kuma Ya ɗaukaka daga barin abin da suke shirki da shi.

وَجْهُهُمْ مُسْوَدَّةٌ أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى
لِّلْمُتَكَبِّرِينَ ﴿٦١﴾

وَيُنَجِّي اللَّهُ الَّذِينَ اتَّقَوْا بِمَفَازٍ لَهُمْ لَا
يَعْلَمُهَا الشَّوْءُ وَلَا لَهُمْ فِيهَا نُفُوسٌ ﴿٦٢﴾

اللَّهُ خَلِّقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ
وَكَبِيرٌ ﴿٦٣﴾

لَهُمْ مَعَالِيدُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا
بِكَلِمَاتِ اللَّهِ وَلِقَائِهِ أُولَٰئِكَ هُمُ الْخَالِدُونَ ﴿٦٤﴾

قُلْ أَغْفِرَ اللَّهُ شَأْمُورَةَ أَغْبَدُ أَهْمَا
الْجَاهِلُونَ ﴿٦٥﴾

وَلَقَدْ أَوْحَىٰ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ
لَئِنْ أَشْرَكْتَ لَيَحْبَطَنَّ عَمَلُكَ
وَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَالِسِينَ ﴿٦٦﴾

بَلِ اللَّهُ فَاعْبُدْ وَكُنْ مِنَ الشَّاكِرِينَ ﴿٦٧﴾

وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ وَالْأَرْضُ جَمِيعًا
بِضَبْتِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَالسَّمَوَاتُ مَطْوِيَّاتٌ
بِيمِينِهِ سُبْحَنَهُ وَعَلَىٰ عَمَّا
يُشْرِكُونَ ﴿٦٨﴾

(1) Yā yi bayānin yadda zā a iya ƙaddara Allah a kan haƙīkanin ikon yinSa da cewa, "Kasā duka damƙarSa ce..." har zuwa ƙarshen sūrar. Watau yā duka sūrar abūbuwan da zā su auka a Rānar Kiyāma dōmin su bai wa mai hankali yadda suranta ikon yi na Allah Mai girma zai yiwa.

68. Kuma aka busa a cikin kaho, sai waɗanda ke a cikin sammai da ƙasā suka sūma, sai wanda Allah Ya so (rashin sūmarsa), sa'an nan aka hūra a cikinsa, wata hūrāwa, sai gā su tsaitsaye, sunā kallo.

69. Kuma ƙasā ta yi haske da hasken Ubangijinta, kuma aka aza littāfi, kuma aka zo da Annabāwa da māsu shaida, kuma aka yi hukunci a tsakāninsu, da gaskiya, al-hāli kuwa, sū, bā zā a zālunce su ba.

70. Kuma aka cika wa kōwane rai abin da ya aikata. Kuma (Allah) Shī ne Mafi sani game da abin da suke aikatāwa.

71. Kuma aka kōra waɗanda suka kāfirta zuwa Jahannama, jama'a-jama'a, har a lōkacin da suka je mata, sai aka būde kōfōfinta, kuma matsaranta suka ce musu, "Ashe, waɗansu Manzanni, daga cikinku ba su je muku ba, sunā karanta āyōyin Ubangijinku a kan-ku, kuma sunā yi muku gargadin gamuwa da yininku wannan?" Suka ce, "Na'am," kuma amma kalmar azāba ita ce ta wajaba a kan kāfirai!

72. Aka ce, "Ku shiga kōfōfin Jahannama, kunā madawwama a cikinta. Sa'an nan mazaunin makangara yā mūnana."

73. Kuma aka kōra waɗanda suka bi Ubangijinsu da taƙawa zuwa Aljanna, jama'a-jama'a, har a lōkacin da suka jē mata, alhāli kuwa an būde kōfōfinta, kuma matsaranta suka ce musu, "Aminci ya

وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَصَبَقَ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ
وَمَنْ فِي الْأَرْضِ إِلَّا مَنْ شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ نُفِخَ
فِيهِ أُخْرَىٰ فَإِذَا هُمْ قَائِمٌ يَنْظُرُونَ ﴿٦٨﴾

وَأَشْرَقَتِ الْأَرْضُ بِنُورِ رَبِّهَا وَوُضِعَ
الْكِتَابُ وَجَاءَتْ بِالْأَنْبِيَاءِ وَالشُّهَدَاءِ
وَقُضِيَ بَيْنَهُمْ بِالْحَقِّ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٦٩﴾

وَوُفِّيَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَّا عَمِلَتْ وَهُوَ أَعْلَمُ بِمَا
يَفْعَلُونَ ﴿٧٠﴾

وَسِيقَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ جَهَنَّمَ زُمَرًا
حَتَّىٰ إِذَا جَاءَهُمْ فَانْفِتَحَتِ أَبْوَابُهَا وَقَالَ
لَهُمْ خُذُوا آلَئِنَّكُمْ رُفِعَ إِلَيْكُمْ مِّنْكُمْ يَتْلُونَ
عَلَيْكُمْ ءَايَاتِ رَبِّكُمْ وَيُنذِرُوكُم لِقَاءَ
يَوْمِكُمْ هَٰذَا قَالُوا بَلَىٰ وَلَكِنْ حَقَّتْ كَلِمَةُ
الْعَذَابِ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٧١﴾

قِيلَ ادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا
فَإِنَّكُمْ مَسْمُومٌ مَّتَّكِيرِينَ ﴿٧٢﴾

وَسِيقَ الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ إِلَى الْجَنَّةِ زُمَرًا
حَتَّىٰ إِذَا جَاءَهُمْ فَانْفِتَحَتِ أَبْوَابُهَا وَقَالَ

tabbata a gare ku, kun ji dādi, sabōda haka ku shige ta, kunā madawwama (a cikinta)."

74. Kuma suka ce, "Gōdiya ta tabbata ga Allah Wanda Ya yi mana gaskiya ga wa'adinSa, kuma Ya gādar da mu kasā, munā zama a cikin Aljanna a inda muke so." To, madalla da ijārar ma'aikata.

75. Kuma kanā ganin malā'iku sunā māsū tsayāwa da haƙƙōkin da aka dōra musu daga kēwayen Al'ar-shi, sunā tasbihi game da gōde wa Ubangijinsu. Kuma aka yi hukunci a tsakāninsu da gaskiya. Kuma aka ce, "Gōdiya ta tabbata ga Allah, Ubangijin halittu."

لَهُمْ خَزَنَتُهُمْ سَلَامٌ عَلَيْهِمْ طِبَاقُهُمْ
فَأَدْخَلُوهَا خَالِدِينَ ﴿٥٤﴾

وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي صَدَقَنَا وَعْدَهُ
وَأَوْفَى مَا الْأَرْضُ نَسَبُوا مِنَ الْجَنَّةِ
حَيْثُ نَشَاءُ فَنِعْمَ أَجْرُ الْعَامِلِينَ ﴿٥٥﴾

وَنَرَى الْعَذَابَ كَافٍ مِنْ حَوْلِ الْعَرْشِ
يَسْجُدُونَ لِلْحَمْدِ رَبِّهِمْ وَفُضِيَ بَيْنَهُمُ بِالْحَقِّ
وَقِيلَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٥٦﴾

SŪRATU GHĀFIR

سُورَةُ غَافِرٍ

Tanā karantar da wajabein bayyana gaskiya da haramcin yin jidāli dōmin bāta gaskiya.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. H. M̃.

2. Saukar da Littāfi daga Allah ne, Mabuwāyi, Masani.

3. Mai gāfarta zunubi kuma Mai karɓar tūba Mai tsananin azā-ba, Mai wadātarwa, bābu abin bautāwa fāce Shi, zuwa gare Shi makōma take.

حَمْدٌ

تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ﴿١﴾

غَافِرِ الذَّنْبِ وَقَابِلِ التَّوْبِ شَدِيدِ الْعِقَابِ ذِي
الْقُوَّةِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْيَوْمَ النَّاصِرُ ﴿٢﴾

4. Bābu mai jāyayya a cikin āyōyin Allah, fāce waɗanda suka kāfirta. Sabōda haka kada jūyā-warsu a cikin garūruwa ta rūɗe ka.

5. Mutānen Nūhu sun kāryata a gabāninsu, da ƙungiyōyin da suke a bāyansu, kuma kōwace al'umma tā yi nufi game da Manzonsu, dōmin su kāmā shi. Kuma suka yi jāyayya da kārya dōmin su gusar da gaskiya da ita. Sai Na kāmā su. To, yāya azābāTa take?

6. Kuma kamar haka, kalmar Ubangijinka ta wajaba a kan waɗanda suka kāfirta, dōmin sū 'yan wutā ne.

7. Waɗanda ke ɗaukar Al'arshi da waɗanda ke kēwayenta, sunā tasbīhi game da gōde wa Ubangi-jinsu, kuma sunā yin īmāni da Shi, kuma sunā yin istigfāri dōmin waɗanda suka yi īmāni, (sunā cēwa), “Yā Ubangijinmu! Kā yalwaci du-kan kōme da rahama da ilmi, to, Ka yi gāfara ga waɗanda suka tūba kuma suka bi hanyarKa, kuma Ka tsare musu azābar Jahīm.

8. “Yā Ubangijinmu! Kuma Ka shigar da su a gidājen Aljannar zama, wannan da Ka yi musu wa'adi, sū da wanda ya kyautatu daga ubanninsu da mātān aurensu da zurriyarsu. Lalle Kai, Kai ne Mabuwayi, Mai hikima.

9. “Kuma Ka tsare su daga mū-nānan ayyuka, kuma wanda Ka tsare shi daga mūnānan ayyuka a rānar nan, to, lalle, Ka yi masa rahama, kuma wancan shi ne bab-ban rabo mai girma.”

مَا يَجْعَلُ فِي عَذَابٍ إِلَّا الَّذِينَ كَفَرُوا وَلَا يَمُرُّكَ تَقْلُيبُهُمْ فِي الْأَيْلَافِ ①

كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَالْأَحْزَابُ مِنْ بَعْدِهِمْ وَهَمَّتْ كُلُّ أُمَّةٍ بِرَسُولِهِمْ لِيَأْخُذُوا وَجْهَهُمْ وَجَدَلُوا بِالْبُتْلَىٰ لِيُدْخِلُوا بِهِ الْحَقَّ فَأَخَذْتَهُمْ فَكَيْفَ كَانَ عِقَابِ ②

وَكَذَلِكَ حَقَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ عَلَى الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّهُمْ أَصْحَابُ النَّارِ ③

الَّذِينَ يَحْمِلُونَ الْعَرْشَ وَمَنْ حَوْلَهُ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ بِهِمْ وَيُتَسَبَّحُونَ لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا وَسِعْتَ كُلَّ شَيْءٍ رَحْمَةً وَعِلْمًا فَاغْفِرْ لِلَّذِينَ تَابُوا وَاتَّبَعُوا سَبِيلَكَ وَقِهِمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ ④

رَبَّنَا وَأَدْخِلْهُمْ جَنَّاتٍ عَدْنٍ الَّتِي وَعَدْتَهُمْ وَمَنْ صَلَحَ مِنْ آبَائِهِمْ وَأَزْوَاجِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ⑤

وَقِهِمُ السَّيِّئَاتِ وَمَنْ تَقِ السَّيِّئَاتِ يَوْمَئِذٍ فَقَدْ رَجِمْتَهُ، وَذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ⑥

10. Lalle waɗanda suka kāfirta, anā kiran su, “Haḳīka, ƙin Allah (a gare ku) shi ne mafi girma daga ƙinku ga kanku a lōkacin da ake kiran ku zuwa ga īmāni, sai kunā ta kāfircēwa.”

11. Suka ce, “Ya Ubangijinmu! Kā matar da mu sau biyu, kuma Kā rāyar da mu sau biyu, sabōda haka mun yarda da laifuffukanmu. To, shin, akwai wata hanya zuwa ga fita?”

12. Wancan sababinsa, lalle (shi ne) idan an kirāyi Allah Shi kaɗai, sai ku kāfirta, kuma idan aka yi shirki game da Shi, sai ku yi īmāni. To, hukuncin fa, na Allah Maɗaukaki, Mai girma ne.

13. Shi ne Wanda ke nūna muku āyōyinSa, kuma Ya saukar da arziki daga sama sabōda ku, kuma bābu mai yin tunāni fāce mai mayar da al'amari ga Allah.

14. Sabōda haka ku kirāyi Allah, kunā māsu tsarkake addini a gare Shi, kuma kō dā kāfirai sun ƙi.

15. Mai ɗaukaka darajōji (dōmin mūminai), Mai Al'arshi, Yanā jēfa rūhi⁽¹⁾ daga al'amarinSa a kan wanda Ya so daga bāyinSa, dōmin ya yi gargadi kan rānar gamuwa.

16. Rānar da suke bayyanannu, bābu wani abu daga gare su wanda yake iya ßōyuwa ga Allah. “Mulki

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يُنَادُونَ لِمَقَّتْ اللَّهُ
أَعْيُنَ مَنْ مَفَّتْ كُرْ أُنْفُسَكُمْ إِذْ تُدْعَوْنَ
إِلَى الْإِيمَانِ فَتَكْفُرُونَ ﴿١٠﴾

قَالُوا رَبَّنَا آمَنَّا أَلَمْ نَكُنْ مِنْكَ أُمَّةً
فَلَا عَرَفْنَا بِذُنُوبِنَا قَهْلَ إِلَى خُرُوجِ
سَبِيلِ ﴿١١﴾

ذَلِكَ بِأَنَّهُ إِذَا دُعِيَ اللَّهُ وَجَّدَهُ
كَفَرْتُمْ وَان يُشْرِكْ بِهِ تُؤْمِنُونَ
فَالْحُكْمُ لِلَّهِ الْعَلِيِّ الْكَبِيرِ ﴿١٢﴾

هُوَ الَّذِي يُرِيكُمْ آيَاتِهِ وَيُنَزِّلُ لَكُمْ مِنَ
السَّمَاءِ رِزْقًا وَمَا يَتَذَكَّرُ إِلَّا مَنْ
يُنِيبُ ﴿١٣﴾

فَادْعُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ
كَرِهَ الْكَافِرُونَ ﴿١٤﴾

رَفِيعُ الدَّرَجَاتِ ذُو الْعَرْشِ يُلْقِي الرُّوحَ
مِنْ أَمْرِهِ عَلَى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ لِيُنْذِرَ
يَوْمَ التَّلَاقِ ﴿١٥﴾

يَوْمَ هُمْ تَبْرُرُونَ لَا يَخْفَى عَلَى اللَّهِ مِنْهُمْ شَيْءٌ

(1) Rūhi a nan, ga fahimtata, Allah ne Mafi sani, shi ne ƙarfin rai da basīrar fahimtar addini da aiki wajen rāyar da shi, wanda Allah Yake sakāwa ga mālamun da Yake nufin jaddada addini da shi a kan kōwane ƙarni kamar yadda Hadisi ya zo da shi, ya kōre jidālin māsu jidāli.

ga wa yake a yau?" Yanā ga Allah, Makadaici, Mai tilastāwa.

17. Yau anā sāka wa kōwane rai a game da abin da ya aikata, bābu zālunci a yau. Lalle Allah Mai gag-gawar hisābi ne.

18. Kuma ka yi musu gargadi kan rānar (Sā'a) makusanciya, a lōkacin da zukāta suke māsū cika da bakin ciki, ga maḳōsansu. Bābu wani masōyi ga azzālumai, kuma bābu wani mai cēto da zā a yi wa dā'a (ga cētonsū).

19. (Allah) Ya san yaudarar idānu da abin da kirāza ke bōyēwa.

20. Kuma Allah Shī ke yin hukunci da gaskiya, waɗannan da suke kira, waninSa, bā su yin hukunci da kōme. Lalle Allah, Shī ne Mai ji, Mai gani.

21. Ashe, ba su yi tafiya ba, a cikin kasā, dōmin su dūba ga yadda ākibar waɗanda suka kasance a gabāninsu ta zama? Sun kasance sū ne mafi tsananin karfi daga gare su, da kufaifan aiki a cikin kasā, sai Allah Ya kāmā su da laifuffukansu. Kuma bā su da wani mai tsarēwa daga Allah.

22. Wancan sababinsa, dōmin sū, Manzanninsu sun kasance sunā zuwa gare su da hujjōji bayyanannu, sai suka kāfirta, sai Allah Ya kāmā su. Lalle Shī Mai karfi ne, Mai tsananin azāba.

23. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun aika Mūsā a game da āyōyinMu da wani dalīli bayyananne.

لَمِنَ الْمَلَكِ الْيَوْمَ لِلَّهِ الْوَحْدُ الْقَهَّارُ ﴿٥٠﴾

الْيَوْمَ تُجْزَى كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ لَا ظُلْمَ الْيَوْمَ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿٥١﴾

وَأَنذِرْهُمْ يَوْمَ الْأَرْفَةِ إِذِ الْقُلُوبُ لَدَى الْحَنَاجِرِ كَظِيمٍ ﴿٥٢﴾ مَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ حَمِيمٍ وَلَا شَفِيعٍ يُطَاعُ ﴿٥٣﴾

يَعْلَمُ خَائِطَةَ الْأَرْحَامِ وَمَا تَخْفَى الصُّدُورُ ﴿٥٤﴾

وَاللَّهُ يَقْضِي بِالْحَقِّ وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لَا يَقْضُونَ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ﴿٥٥﴾

أَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ كَانُوا مِنْ قَبْلِهِمْ كَانُوا هُمْ أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَءَانَارُوا فِي الْأَرْضِ فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ بِذُنُوبِهِمْ وَمَا كَانَ لَهُمْ مِنْ

أَلْفٍ مِنْ وَاقٍ ﴿٥٦﴾

ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانَتْ تَأْتِيهِمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَاكْفَرُوا فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ إِنَّهُ قَوِيٌّ

شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٥٧﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَى بِآيَاتِنَا وَسُلْطَانٍ

مُبِينٍ ﴿٥٨﴾

24. Zuwa ga Fir'auna da Hāmāna da Kārūna, sai suka ce, "Mai sihiri ne, maƙaryaci."

25. Sa'an nan a lōkacin da ya jē musu da gaskiya daga wurinMu, suka ce, "Ku kashe diyan wadānda suka yi imāni tāre da shi, kuma ku rāyar da mātansu." Kuma mugun shirin kāfirai, bai zama ba fāce a cikin ɓata.

26. Kuma Fir'auna ya ce, "Ku bar ni in kashe Mūsā, kuma shi, ya kirāyi Ubangijinsa. Lalle ne ni, inā tsōron ya musanya addininku, kō kuwa ya bayyana ɓarna a cikin ƙasā."

27. Kuma Mūsā ya ce, "Lalle ni, nā nēmi tsari da Ubangijina kuma Ubangijinku, daga dukan makan-gari, wanda bā ya imani da rānar Hisābi."

28. Kuma wani namiji mūmini daga dangin Fir'auna, yanā ɓōye imāninsa, ya ce, "Ashe, za ku kashe mutum dōmin ya ce Ubangijina Allah ne, alhāli kuwa haƙiƙa ya zo muku da hujjōji bayyanannu daga Ubangijinku? Idan yā kasance maƙaryaci ne, to, ƙaryarsa na kansa, kuma idan ya kasance mai gas-kiya ne, sāshen abin da yake yi muku wa'adi zai sāme ku. Lalle ne Allah bā Ya shiryar da wanda yake mai ɓarna, mai yawan ƙarya.

29. "Yā kū mutānēna! Kunā da mulki a yau, kuma kū ne marinjāya a cikin ƙasā, to, wāne ne zai taimake mu daga azābar Allah idan ta zo mana?" Fir'auna ya ce, "Bā ni nūna muku kōme fāce abin da na gani,

إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَهَمَجْنَ وَقَوْمٌ فَقَالُوا
سَجِرٌ كَذَّابٌ ﴿٢٤﴾

فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِالْحَقِّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا
أَقْسُوا أَنْتُمْ الْمُرْسَلُونَ ۚ أَمْ أَمُومَةٌ
وَأَسْتَحْيُوا نِسَاءَهُمْ وَمَا كَيْدُ
الْكَاذِبِينَ إِلَّا فِي ضَلَالٍ ﴿٢٥﴾

وَقَالَ فِرْعَوْنُ ذَرُونِي أَقْتُلْ مُوسَىٰ وَلْيَدْعُ
رَبَّهُ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُبَدِّلَ دِينَكُمْ أَوْ أَنْ
يُظْهِرَ فِي الْأَرْضِ الْفَسَادَ ﴿٢٦﴾

وَقَالَ مُوسَىٰ إِنِّي عُذْتُ بِرَبِّي وَرَبِّكُمْ مِنْ كُلِّ
مُتَكَبِّرٍ لَا يُؤْمِنُ يَوْمَ الْحِسَابِ ﴿٢٧﴾

وَقَالَ رَجُلٌ مُؤْمِنٌ مِنْ آلِ فِرْعَوْنَ
يَكْتُمُ إِيمَانَهُ أَتَقْتُلُونَ رَجُلًا أَنْ يَقُولَ
رَبِّيَ اللَّهُ وَقَدْ جَاءَكُمْ بِالْبَيِّنَاتِ مِنْ
رَبِّكُمْ وَإِنْ يَكُ كَاذِبًا فَعَلَيْهِ كَذِبُهُ
وَإِنْ يَكُ صَادِقًا يُصِيبْكُمْ بَعْضُ الَّذِي
يَعِدُّكُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ
مُسْرِفٌ كَذَّابٌ ﴿٢٨﴾

يَقُولُ لَكُمْ أَلَمْ تُكَلِّمُوا الْمَلَأَ الْيَوْمَ ظَاهِرِينَ فِي
الْأَرْضِ فَمَنْ يَنْصُرُنَا مِنْ بَأْسِ اللَّهِ إِنْ جَاءَنَا
قَالَ فِرْعَوْنُ مَا أَرِيكُمْ إِلَّا مَا أَرَىٰ وَمَا

kuma ba ni shiryyar da ku, sai ga hanyar shiryuwa.”

30. Kuma wannan da ya yi imāni ya ce, “Ya mutānēnā! Lalle ne ni, inā yi muku tsōron kwatankwacin rānar kungiyōyi.

31. “Kwatankwacin al’adar mutānen Nūhu da Ādāwa da Samūdāwa da waɗanda ke a bāyansu. Kuma Allah bā Ya nufin zālunci ga bāyinSa.

32. “Kuma ya mutānēna! Lalle ni, inā ji muku tsōron rānar kiran jūna.

33. “A rānar da zā ku jūya, kunā māsū bāyar da bāya (gudāne) bā ku da wani mai tsaro daga Allah. Kuma wanda Allah Ya ɓatar, to, bā shi da wani mai shiryyarwa.”

34. “Kuma lalle ne, haḳīka, Yusufu ya zo muku daga gabāni, da hujjōji bayyanannu, ba ku gushe ba kunā a cikin shakka daga abin da ya zo muku da shi, har a lōkacin da ya halaka kuka ce, ‘Allah bā zai aiko wani Manzo ba a bāyansa.’ Kamar haka Allah ke ɓatar da wanda yake mai ɓarna, mai shakka.

35. “Waɗanda ke jayayya a cikin āyōyin Allah, bā da wani dalīlī da ya zo musu ba. Jidalin ya girma ga zamansa abin ki a wurin Allah da wurin waɗanda suka yi imāni. Kamar haka Allah ke bicēwar haske a kan zūciyar dukan makangari, mai tilastāwa.”

36. Kuma Fir’auna ye ce, “Yā Hāmāna! Ka gina mini bēne, dammānina zā ni isa ga kōfōfī.

أَهْدِيكُمْ إِلَى سَبِيلِ الرَّشَادِ ﴿٣٠﴾

وَقَالَ الَّذِينَ آمَنُوا يَتْلُو آيَاتِ الْخَافِ عَلَيْكُمْ
مِثْلَ يَوْمِ الْأَخْزَابِ ﴿٣١﴾

مِثْلَ دَابِ قَوْمِ نُوحٍ وَعَادٍ وَثَمُودَ وَالَّذِينَ
مِنْ بَعْدِهِمْ وَمَا اللَّهُ يُرِيدُ ظَلَمًا لِلْعِبَادِ ﴿٣٢﴾

وَيَتْلُو آيَاتِ الْخَافِ عَلَيْكُمْ يَوْمَ التَّنَادِ ﴿٣٣﴾

يَوْمَ يَقُولُونَ مُذِيرِينَ مَا لَكُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ عَاصِرٍ
وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ ﴿٣٤﴾

وَلَقَدْ جَاءَ كُرُيُوسُفُ مِنْ قَبْلِ يَاسِينَ
فَعَارِ لَكُمْ فِي شَأْنِكُمْ مِمَّا جَاءَكُمْ بِهِ
حَتَّى إِذَا أَهْلَكَ قُلُوسُ لَنْ يَتَعَظَّ اللَّهُ مِنْ
بَعْدِهِ رَسُولًا كَذَلِكَ يُضِلُّ اللَّهُ مَنْ
هُوَ مُسْرِفٌ مُرْتَابٍ ﴿٣٥﴾

الَّذِينَ يَجِدُ لُوتَ فِي آيَاتِ اللَّهِ بَعْدَ
سُلْطَانِ أَنْتَاهُمْ كَرُيُوسُفُ عِنْدَ اللَّهِ
وَعِنْدَ الَّذِينَ آمَنُوا كَذَلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَى
كُلِّ قَلْبٍ مُتَكَبِّرٍ جَبَّارٍ ﴿٣٦﴾

وَقَالَ فِرْعَوْنُ يَهْمُنُ آتِي لِي صَرَحًا لَعَلِّي
أَتْلُعُ الْأَسْمَاقَ ﴿٣٧﴾

37. “Kòfōfin sammai, dōmin in yi ninkaya zuwa ga abin bautāwar Mūsā. Kuma lalle nī, haḳīka, inā zaton sa maḳaryaci.” Kuma haka dai aka kawāce wa Fir’auna mūnānan aikinsa, kuma aka danne shi daga barin tafarki. Kuma mugun nufin Fir’auna bai zama ba fāce yanā a cikin hasāra.

38. Kuma wannan da ya yi īmāni ya ce, “Ya mutānēna! Ku bī ni, in shiryar da ku tafarkin shiryuwa.

39. “Kuma ya mutānēna! Wannan rāyuwa ta dūniya ḍan jin dādī ne kawai, kuma lalle Lāhira ita ce gidan tabbata.

40. “Wanda ya aikata mummunan aiki, to, ba za a sāka masa ba fāce da misālinsa, kuma wanda ya aikata aiki na kwarai daga namiji kō mace, alhāli kuwa shi mūmini ne, to, waḍannan sunā shiga Al-janna, anā ciyar da su a cikinta, bā da lissāfi ba.

41. “Kuma ya mutānēna! Me ya sāme ni, inā kiran ku zuwa ga tsira, kuma kunā kira na zuwa ga wutā?

42. “Kunā kira na zuwa ga in kāfirta da Allah, kuma in yi shirki, game da Shi, da abin da bābu wani ilmi game da shi gare ni, kuma ni inā kiran ku zuwa ga Mabuwayi, Mai gāfara.

43. “Haḳkan ne, abin da kawai kuke kira na zuwa gare shi, bā ya da wani kira a cikin dūniya, kuma bā shi da shi a Lāhira, kuma lalle makomarmu zuwa ga Allah take, kuma lalle maḅarnata sū ne ’yan wutā.

أَسْمِيتَ السَّمَوَاتِ فَأَطَّلِعَ إِلَى إِلَهِ مُوسَى
وَإِلَى آلِ طُفَّةٍ. كَذِبًا وَكَذَلِكَ نُفَصِّلُ
لِلْفَاسِقِينَ سُورَهُمْ عَلَيْهِمْ وَصَدَّ عَنْ السَّبِيلِ
وَمَا كُنْزُ قُرْعَتٍ إِلَّا فِي تَبَابٍ ﴿٣٧﴾

وَقَالَ الَّذِينَ ءَامَنَ يَتَقَوَّمُ أَسْمِعُونَ
أَهْدِكُمْ سَبِيلَ الرَّشَادِ ﴿٣٨﴾
يَتَقَوَّمُ إِنَّمَا هَٰذِهِ الدُّنْيَا مَتَاعٌ
وَإِنَّ الْآخِرَةَ هِيَ دَارُ الْقَرَارِ ﴿٣٩﴾

مَنْ عَمِلَ سَيِّئَةً فَلَا يُخْزَىٰ إِلَّا أَمَلًا
وَمَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّن ذَكَرٍ أَتَانِي وَهُوَ
مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ
يُرْرَقُونَ فِيهَا بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٤٠﴾

« وَيَتَقَوَّمُ مَا لِي أَدْعُوكُمْ إِلَى النَّجْوَىٰ
وَتَدْعُونَنِي إِلَى النَّارِ ﴿٤١﴾

تَدْعُونَنِي لِأَكْفُرَ بِاللَّهِ وَأُشْرِكَ بِهِ مَا
لَيْسَ لِي بِهِ عِلْمٌ وَأَنَا أَدْعُوكُمْ إِلَى
الْعَزِيزِ الْعَقِيدِ ﴿٤٢﴾

لَا حَرَمَ أَنَا تَدْعُونَنِي إِلَيْهِ لَيْسَ لَهُ دَعْوَةٌ
فِي الدُّنْيَا وَلَا فِي الْآخِرَةِ وَأَنْ مَّرَدَّنَا
إِلَى اللَّهِ وَأَنَّ الْمُسْرِفِينَ هُمْ أَصْحَابُ
النَّارِ ﴿٤٣﴾

44. “To, zā ku ambaci abin da nake gaya muku, kuma inā fawwala al’amarina zuwa ga Allah. Lalle Allah Mai gani ne ga bāyinSa.”

45. Sai Allah Ya tsare shi daga mūnānan abūbuwa da suka yi na mākircei, kuma mummunar azāba ta wajaba ga mutānen Fir’auna.

46. Wutā, anā gitta su a kanta, sāfe da maraice, kuma a rānar da Sa’a take tsayuwa, anā cēwa, “Ku shigar da mutānen Fir’auna a mafi tsananin azāba.”

47. Kuma a lōkacin da suke hu-sūma a cikin wutā, sai raunāna (mabiya) su ce wa waɗanda suka kangara (shugabanni), “Lalle mū, mun kasance mabiya gare ku, to, shin, kū māsū waɗatar da mu ne daga barin wani rabo daga wutā?”

48. Waɗanda suka kangara suka ce, “Lalle mū duka munā a cikinta. Lalle ne, Allah Ya yi hukunci a tsakānin bāyinSa.”

49. Kuma waɗanda suke a cikin wutā suka ce wa matsaran Jahan-nama, “Ku rōki Ubangijinku Ya sauƙaƙa mana, a yini ɗaya, daga azāba.”

50. Suka ce, “Ashe, Man-zanninku ba su jē muku da hujjōji bayyanannu ba?” Suka ce, “Na’am, sun jē!” Suka ce, “To, ku rōka.” Kuma rōkon kāfirai bai zamo ba fāce a cikin ɓata.

51. Lalle Mū, haƙiƙa, Munā tai-makon ManzanninMu da waɗanda suka yi imāni, a cikin rāyuwar dū-niya da rānar da shaidu ke tsayāwa.

فَسَدَّ كُرُوتَ مَا أَقُولُ لَكُمْ وَأَقْرَضَ
أَمْرِي إِلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ ﴿٤٤﴾

وَقَفَّهَ اللَّهُ سَيِّئَاتِ مَا مَكَرُوا وَخَافَ يُقَالُ
فَزَعُونَ سُوءَ الْعَذَابِ ﴿٤٥﴾

النَّارُ يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا غُدُوًّا وَعَشِيًّا
وَيَوْمَ يَقُومُ السَّاعَةُ أَدْخِلُوا آلَ
فِرْعَوْنَ أَشَدَّ الْعَذَابِ ﴿٤٦﴾

وَإِذْ يَتَحَاكَمُونَ فِي النَّارِ قِيلَ لَئِيَّا
الضُّعَفَاءُ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا
كُنَّا لَكُمْ تَبَعًا قَهَلْ أُنْتُمْ أَتَعْنُونَ عَنْنَا
نَصِيحَاتِ النَّارِ ﴿٤٧﴾

قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُنَّا
فِيهَا إِنَّا اللَّهُ قَدْ حَكَمَ بَيْنَ الْعِبَادِ ﴿٤٨﴾

وَقَالَ الَّذِينَ فِي النَّارِ لِخَزَنَتِ جَهَنَّمَ
ادْعُوا رَبَّكُمْ يُخَفِّفْ عَنَّا يَوْمًا مِّنَ
الْعَذَابِ ﴿٤٩﴾

قَالُوا أَوَلَمْ نَكُنْ نَدْعُكُم بِرُسُلِكُمْ
بِالْبَيِّنَاتِ قَالُوا بَلَىٰ قَالُوا فَادْعُوا مَا دَعَلُوا
الْكُفْرَ إِلَّا فِي ضَلَالٍ ﴿٥٠﴾

إِنَّا لَنَنْصُرُ رُسُلَنَا وَالَّذِينَ آمَنُوا فِي
الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيَوْمَ يَقُومُ الْأَشْهَادُ ﴿٥١﴾

52. Rānar da uzurin azzālumai
bā ya amfāninsu, kuma sunā da
la'ana, kuma sunā da mūnin gida.

53. Kuma lalle haḳīka, Mun bai
wa Mūsā shiriya, kuma Mun gādar
da Banī Isrā'īla Littāfi.

54. Shiryarwa da tunāwa ga ma-
abūta hankali.

55. Sabōda haka, ka yi haḳuri,
lalle wa'adin Allah gaskiya ne.
Kuma ka nēmi gāfara ga zunu-
binka, kuma ka yi tasbihi game da
gōde wa Ubangijinka, maraice da
kuma wāyēwar sāfiya.

56. Lalle waḍanda ke jāyayya a
cikin āyōyin Allah, bā game da wani
dalīli wanda ya jē musu ba, bābu
kōme a cikin kīrāzansu, fāce girman
kai, ba su zama māsu isa ga gūrinsu
ba, sabōda haka ka nēmi tsari daga
Allah. Lalle Shī, Shī ne Mai ji, Mai
gani.

57. Lalle halittar sammai da
kaṣā, ita ce mafi girma daga halittar
mutāne, kuma amma mafi yawan
mutāne ba su sani ba.

58. Kuma makāho da mai gani
bā su daidaita, kuma waḍanda suka
yi imāni suka aikata ayyukan kwa-
rai, da mai mūnanāwa bā su dai-
daita. Kaḍan kwari, kuke yin
tunāni.

59. Lalle Sa'a haḳīka mai zuwa
ce, bābu shakka a gare ta, kuma
amma mafi yawan mutāne bā su yin
imāni.

60. Kuma Ubangijinku ya ce,
"Ku kira Ni in karḳa muku. Lalle

يَوْمَ لَا يَنْفَعُ الظَّالِمِينَ مَعَذَرُهُمْ وَلَهُمُ
الْعَذَابُ وَلَهُمْ سُوءُ الدَّارِ ﴿٥٢﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْهُدَى وَأَوْرَثْنَا
بَنِي إِسْرَءِيلَ يَلْأَلُ الْكِتَابِ ﴿٥٣﴾

هُدَى وَذَكَرَى لِأُولَى الْأَلْبَابِ ﴿٥٤﴾

فَأَصْرَارًا وَعِدًا اللَّهُ حَقٌّ وَاسْتَعْفِرَ
لَذُنُوبِكَ وَاسْتَغْفِرْ بِحَمْدِ رَبِّكَ يَا عَسْفِرَ
وَالْإِنْفِرَ ﴿٥٥﴾

إِنَّ الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِ اللَّهِ بِغَيْرِ
سُلْطَانٍ أَتَاهُمْ إِنْ فِي صُدُورِهِمْ
إِلَّا كِبَرٌ مِمَّا هُمْ بِنَافِلَةٍ فَأَسْتَوِدْ
بِاللَّهِ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ﴿٥٦﴾

لَخَلْقُ السَّمَكِوتِ وَالْأَرْضِ أَكْثَرُ مِنْ
خَلْقِ النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا
يَعْلَمُونَ ﴿٥٧﴾

وَمَا يَسْتَوِي الْأَعْمَى وَالْبَصِيرُ وَالَّذِينَ
آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَلَا الْمُنَافِقُ
فَلْيَلَا مَا تَدْعُوهُمْ ﴿٥٨﴾

إِنَّ السَّاعَةَ لَأْتِيَةٌ لَا رَيْبَ فِيهَا وَلَكِنَّ
أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٥٩﴾

وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ

wadannan da ke kangara daga bari-
nin bauta Mini, za su shiga Jahan-
nama sunā kaśkantattu.”

61. Allah ne Wanda Ya sanya
muku dare dōmin ku natsu a cikin-
sa, da rāna mai gānarwa. Lalle
Allah, haḳīka, Ma’abūcin falala ne
a kan mutāne, kuma amma maḳi
yawan mutāne bā su gōdēwa.

62. Wancan Shī ne Allah Uban-
gijinku, Mahaliccin dukan kōme,
bābu abin bautāwa fāce Shi. To,
yāya ake karkatar da ku?

63. Kamar haka ake karkatar da
wadanda suka kasance sunā
jāyayya game da āyōyin Allah.

64. Allah ne Ya sanya muku kaśa
tabbatacciya, da sama gīnanniya,
kuma Ya sūranta ku, sa’an nan Ya
kyautata sūrōrinku, kuma Ya ar-
zutta ku daga abūbuwa māsu dāḍi.
Wancan Shi ne Allah Ubangijinku.
To, albarkar Allah Ubangijin halit-
tu tā bayyana.

65. Shī ne Mai rai, bābu abin
bautāwa fāce Shi. Sabōda haka ku
kira Shi, kunā māsu tsarkake addini
a gare Shi. Gōdiya ta tabbata ga
Allah Ubangijin halittu.

66. Ka ce, “Lalle nī, an hana ni
in bauta wa wadanda kuke kira,
wadansun Allah a lōkacin da hujjōji
bayyanannu suka zo mini daga
Ubangijina, kuma an umurce ni in
sallama ga Ubangijin halittu.”

67. Shī ne Wanda Ya halitta ku
daga turbāya, sa’an nan daga
maniyyi, sa’an nan daga sāren jini,
sa’an nan Ya fitar da ku kunā jāḳiri,

إِنَّ الَّذِينَ يَشْتَكُونَ عَن عِبَادِي
سَيَذَلُونَهُمْ دَاخِرِينَ ﴿٦١﴾

اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْآيِلَ لِتَشْكُرُوا
فِيهِ وَاللَّهُ أَرْحَمُ رَحِيمًا وَاللَّهُ لَذُو فَضْلٍ
عَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا
يَشْكُرُونَ ﴿٦٢﴾

ذَلِكَ اللَّهُ رَبُّكُمْ خَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَلَا
إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَآلَى تَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ

كَذَلِكَ يُؤْفِكُ الَّذِينَ كَانُوا يُفَكِّتُونَ
يَجْعَلُونَ ﴿٦٣﴾

اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ قَرَارًا
وَالسَّمَاءَ بَنَاءً وَصَوَّرَكُمْ فَأَحْسَنَ
صُورَكُمْ وَرَزَقَكُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ
ذَلِكَ اللَّهُ رَبُّكُمْ فَتَبَارَكَ اللَّهُ
رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٦٤﴾

هُوَ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ
لَهُ الدِّينَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ
الْعَالَمِينَ ﴿٦٥﴾

﴿قُلْ إِنِّي نُهَيْتُ أَنْ أُعْبَدَ الَّذِينَ يَدْعُونَ
مِنْ دُونِ اللَّهِ لَمَّا جَاءَنِيَ الْبَيِّنَاتُ مِنْ رَبِّي
وَأُمِرْتُ أَنْ أُسَلِّمَ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ ﴿٦٦﴾

هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ
ثُمَّ مِنْ عِلْقَةٍ ثُمَّ يُخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ لِتَبْلُغُوا

sa'an nan dōmin ku isa ga cika-
karfinku, sa'an nan dōmin ku ka-
sance tsōfaffi, kuma daga cikinku,
akwai wanda ake karɓar ransa a
gabānin haka, kuma dōmin ku isa
ga ajali ambatacce, kuma dam-
māninku ko zā ku hankalta.

68. Shi ne Wanda ke rāyarwa
kuma Yana kashewa. To, idan Ya
hukunta wani al'amari, to, Yana
cewa kawai gare shi, ka kasance, sai
yana kasancewa (kamar yadda ake
bukatar sa.)

69. Ashe, ba ka gani ba ga wa-
ɗanda ke jāyayya a cikin āyōyin
Allah, yadda ake karkatar da su?

70. Waɗanda suka karyata,
game da Littāfin, kuma da abin da
Muka aika Manzanninmu da shi.
To, za su sami.

71. A lōkacin da kuƙumma suke
a cikin wuyōyinsu, da sarƙōƙi anā
jan su.

72. A cikin ruwan zāfi, sa'an nan
a cikin wutā anā babbaka su.

73. Sa'an nan a ce musu, "Inā
abin da kuka kasance kunā shirki
da shi,

74. "Wanin Allah?" Suka ce,
"Sun ɓace mana. Ā'a, ba mu kasan-
ce munā kiran kōme ba a gabani."
Kamar wancan ne Allah Yake ɓatar
da kāfirai.

75. Wancan dōmin abin da kuka
kasance ne kunā farin ciki da shi, a
cikin ƙasā, bā da hakki ba, kuma da
abin da kuka kasance kunā yi na
nishāɗi.

أَشَدَّكُمْ ثُمَّ لَكُمْ رُشُودًا وَسُيُوحًا وَمِنْكُمْ مَنْ
يَتَّقِي مِنَ قَبْلِ وَلَسْتَ لَنَا أَلِفًا مَسْعَى
وَلَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٦٨﴾

هُوَ الَّذِي يُحْيِي وَيُمِيتُ فَإِذَا فُضِّقَ أَمْرًا قَالُوا
يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿٦٩﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِ اللَّهِ
أَنَّهُمْ يُضْمِرُونَ ﴿٧٠﴾

الَّذِينَ كَذَّبُوا بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ وَإِنَّمَا أَرْسَلْنَا بِهِ
رُسُلَنَا فَتُسُوفُ يُعَلِّمُونَ ﴿٧١﴾

إِذْ الْأَغْلَظُ فِي غَتَقِهِمْ وَالسَّالِيلُ
يُشْحَبُونَ ﴿٧٢﴾

فِي الْحَمِيمِ ثُمَّ فِي النَّارِ يُسْجَرُونَ ﴿٧٣﴾

ثُمَّ قِيلَ لَهُمْ أَنْتُمْ مَأْكُتُمْ تَشْرِكُونَ ﴿٧٤﴾

مِنْ دُونِ اللَّهِ قَالُوا ضَلُّوا عَنَّا بَلْ لَمْ تَكُنْ
تَدْعُونَا مِنْ قَبْلُ سُبْحَانَكَ ذَٰلِكَ يُضِلُّ اللَّهُ
الْكَاذِبِينَ ﴿٧٥﴾

ذَٰلِكُمْ بِمَا كُنتُمْ تَفْرَحُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ
الْحَقِّ وَبِمَا كُنتُمْ تَمْرَحُونَ ﴿٧٦﴾

76. Ku shiga kofōfin Jahan-nama, kunā madawwama a cikinta. To, mazaunin māsū girman kai yā mūnana.

77. Sabōda haka ka yi hakuri. Lalle wa'adin Allah gaskiya ne. To, kō dai lalle Mu nūna maka sāshen abin da Muka yi musu wa'adi da shi, kō kuwa lalle Mu karbi ranka, to, zuwa gare Mu ake mayar da su.

78. Kuma lalle haḳīka, Mun aika wasu Manzanni daga gabāninka, daga cikinsu akwai wanda Muka kīssanta maka lābārinsa, kuma daga cikinsu akwai wanda ba Mu kīssanta lābārinsa ba a gare ka. Bā ya yiwuwa ga wani Manzo ya jē da wata āyar mu'ujiza fāce da iznin Allah. Sa'an nan idan umurnin Allah ya jē, sai a yi hukunci da gas-kiya, māsū bātāwa sun yi hasara a can.

79. Allah ne Wanda Ya sanya muku dabbōbi dōmin ku hau daga gare su, kuma daga gare su kuke ci.

80. Kuma kunā da abūbuwan amfāni a cikinsu, kuma dōmin ku isar da wata bukāta, a cikin kīrā-zanku a kansu, kuma a kansu da a kan jirāge ake daukar ku.

81. Kuma Ya nūna muku āyōyinSa. To, wane āyōyin Allah kuke musu?

82. Ashe fa, ba su yi tafiya a cikin kasā ba, dōmin su dūba yadda āḳi-bar waɗanda ke a gabāninsu ta kasance? Sun kasance mafi yawa daga gare su. Kuma sun fi tsananin kārfi, da (yawan) gurābun sanā'ō'i

أَدْخَلُوا أَتُوبَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا فَبَشِّرْ
مَتَوَى الْمُتَكَبِّرِينَ ﴿٧٦﴾

فَأَصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ فَإِمَّا نُرَبِّكَ
بَعْضَ الَّذِي نَعِدُهُمْ أَوْ نَتَوَفَّيَنَّكَ فَإِنَّا
نُرجِعُونَ ﴿٧٧﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلًا مِّن قَبْلِكَ مِنْهُمْ مَّن
قَصَصْنَا عَلَيْكَ وَمِنْهُمْ مَّن لَّمْ نَقْصُصْ
عَلَيْكَ وَمَا كَانَ لِرَسُولٍ أَنْ يَأْتِيَ بِبَآئَةٍ
إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ فَإِذَا جَاءَ أَمْرُ اللَّهِ فَفُتِنَ بِالْحَقِّ
وَخَسِرَ هُنَالِكَ الْمُبْطِلُونَ ﴿٧٨﴾

اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَنْعَامَ
لِتَرْكَبُوا مِنْهَا وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿٧٩﴾
وَلَكُمْ فِيهَا مَنَافِعُ وَمِنْهَا تَعْلَمُونَ عَنْهَا حَاجَةٌ
فِي صُدُورِكُمْ وَعَلَيْهَا وَعَلَى الْفُلْكِ
تَحْمَلُونَ ﴿٨٠﴾

وَنُرِيكُمْ آيَاتِهِ فَأَيَّ آيَاتِ اللَّهِ
تُنْكِرُونَ ﴿٨١﴾

أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ
كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ كَانُوا
أَكْثَرُ مِنْهُمْ وَأَشَدُّ قُوَّةً وَءَانَارًا فِي الْأَرْضِ

a cikin kasā. To, abin da suka kasance sunā aikatāwa bai wadātar da su ba.

83. A lōkacin da Manzanninsu suka jē musu da hujjōji bayyanannu, suka yi farin ciki da abin da ke wurinsu, na ilmi,⁽¹⁾ kuma abin da suka kasance sunā yi na izgili da shi ya wajaba a kansu.

84. Sa'an nan a lōkacin da suka ga azābarMu, suka ce, “Mun yi imāni da Allah, Shi kaḍai, kuma mun kāfirta da abin da muka kasance munā shirki da shi.”

85. To, imāninsu bai kasance yanā amfaninsu ba a lōkacin da suka ga azābarMu. Hanyar Allah wadda ta gabāta a cikin bāyinSa. Kuma kāfirai sun yi hasāra a can.

فَمَا أَغْنَىٰ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٨٣﴾

فَلَمَّا جَاءَهُمْ رَسُولُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَرِحُوا بِمَا
عِنْدَهُمْ مِنَ الْعِلْمِ وَخَافَ بِهِمْ مَا كَانُوا يَدْعُونَ
بِشَتِهِمْ ذُنُوبَهُمْ ﴿٨٤﴾

فَلَمَّا زَاوَأْنَا أَفْئِسًا مِنَ الْأَوَّلِ بِاللَّهِ وَحَدُّهُ
وَكَفَرْنَا بِمَا كُنَّا يَدْعُونَ مُشْرِكِينَ ﴿٨٥﴾

فَلَمْ يَكْ يَنْفَعُهُمْ إِيمَانُهُمْ لَمَّا زَاوَأْنَا أَفْئِسًا
سُنَّتِ اللَّهُ الَّتِي قَدْ خَلَتْ فِي عِبَادِهِ وَخَسِرَ
هَٰذَا لِكَ الْكَافِرُونَ ﴿٨٦﴾

SŪRATU FUṢṢILAT سُوْرَةُ الْفُصِّلَاتِ

Tanā karantar da mutāne cēwa hālayensu duka cūta ne, Alkur'āni ne māganin wannan cūtar.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

I. H. M.

حَمْدٌ

(1) Ilmin dūniya na sanā'ō'i ya zo ne daga Annabāwa kamar na ibādōdi. Nūhu ya fāra sassaƙar jirgin ruwa da wahayi daga Allah, Zulƙarnaini ya fāra haɗa baƙin ƙarfe da gaci dōmin hana tsātsa, Yūsufu ya fāra barin hatsi a cikin sōshiya dōmin hana ƙwāri. Dāwūda ya fāra sanā'ar sulke. Ādam ya fāra ruḥūtu, Idrīsū ya fāra yin alƙalami. Isā ya fāra warkar da majinoyata, Alkur'āni ya nūna anā iya tāshi sama da jirgin sama. Shu'aibu shi ya nūna kasuwanci, da sauransu.

2. Saukarwa (da Alkur'āni) daga Mai rahama ne, Mai jin kai.

3. Littāfi ne an bayyana āyō-yinsa daki-daki, yanā abin karan-tāwa na Lārabci, dōmin mutānen da ke sani.

4. Yanā mai bāyar da bushāra kuma mai gargadi. Sai mafi yawan-su suka bijire. Sabōda haka sū, bā su saurārāwa.

5. Kuma suka ce, “Zukātanmu nā a cikin kwasfa daga abin da kake kiran mu zuwa gare shi, kuma a cikin kunnuwanmu akwai wani nauyi, kuma daga tsakāninmu da tsakāninka akwai wani shāmaki. Sabōda haka ka yi aiki, lalle mū, māsu aiki ne.”

6. Ka ce, “Nī mutum kawai ne kamarku, anā yin wahayi zuwa gare ni cēwa abin bautāwarku, abin bautāwa guda ne. Sai ku daidaitu zuwa gare Shi, kuma ku nēmi gāfararSa.” Kuma bone ya tabbata ga māsu yin shirki.

7. Waɗanda bā su bāyar da zak-ka, kuma sū a game da Lāhira su kāfirai ne.

8. Lalle waɗanda suka yi īmāni, kuma suka aikata ayyukan kwarai, sunā da wani sakamako wanda bai yankēwa.

9. Ka ce, “Ashe lalle kū, haḳīka, kunā kāfurta a game da Wanda Ya halitta kasā a cikin kwanuka biyu, kuma kunā sanya Masa kīshiyōyi? Wancan fa, Shī ne Ubangijin halittu.

نَزِيلٌ مِنَ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ١

يَكْتُبُ فُصِّلَتْ ءَايَاتُهُ فَرَّادًا عَرَبِيًّا لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ٢

بَشِيرًا وَنَذِيرًا فَأَعْرَضَ أَكْثَرُهُمْ فَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ ٣

وَقَالُوا أَأُفْلِحُ بِمَا أُكْتِمُ مِمَّا نَدْعُونَ إِلَيْهِ فِي ءَاثَارِنَا وَقَوْمٌ مِنْ بَيْنِنَا وَمِنْ بَيْنِكَ حِجَابٌ فَأَعْمَلْ إِنَّا نَعْلَمُونَ ٤

قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمُ اللَّهُ وَاحِدٌ فَاسْتَفِيمُوا إِلَيْهِ وَاسْتَغْفِرُوا ۚ وَرَبُّ الْمَشْرِقَيْنِ ٥

الَّذِينَ لَا يُلْقُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ كَافِرُونَ ٦

إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ ٧

﴿قُلْ أَيُّ شَيْءٍ أَكْثَرُ كُفْرًا بِالَّذِي خَلَقَ الْأَرْضَ فِي يَوْمَيْنِ وَتَجْعَلُونَ لَهُمُ أَندَادًا ذَٰلِكَ رَبُّ الْعَالَمِينَ ٨﴾

10. Kuma Ya sanya, a cikinta, dūwatsu kafaffu daga samanta, kuma Ya sanya albarka a cikinta, kuma Ya kaddara abūbuwan cinta a cikinta, a cikin kwanuka huɗu māsu daidaita, dōmin matambaya.

11. Sa'an nan Ya daidaita zuwa ga sama alhāli kuwa ita (a lōkacin) hayāki ce, sai Ya ce mata, ita da kasā, "Ku zo, bisa ga yarda kō a kan tilas." Suka ce, "Mun zo, munā māsu dā'ā."

12. Sai Ya hukunta su sammai bakwai a cikin kwānuka biyu. Kuma Ya yi wahayi, a cikin kōwace sama da al'amarinta, kuma Muka kawāta sama ta kusa da fitilu kuma don tsari. Wancan kaddarāwar Mabuwayi ne, Masani.

13. To, idan sun bijire sai ka ce, "Nā yi muku gargadi ga wata tsāwa kamar irin tsāwar Ādāwa da Samūdāwa."

14. A lōkacin da Manzanninsu suka je musu daga gaba gare su kuma daga bāyansu, "Kada ku bauta wa kōwa fāce Allah." Suka ce, "Dā Ubangijinmu Yā so, lalle dā Ya saukar da malā'iku, sabōda haka lalle mū, māsu kāfirta ne a game da abin da aka aiko ku da shi."

15. To, amma Ādāwa, sai suka yi girman kai a cikin kasā, bā da wani hakki ba, suka ce, "Wāne ne mafi tsananin karfi daga gare mu?" Ashe, kuma ba su gani ba cewa Allah, Wanda Ya halitta su, Shī ne Mafi karfi daga gare su, kuma sun kasance a game da āyōyinMu suna yin musu?

وَجَعَلَ فِيهَا رَوَاسِيَ مِنْ فَوْقِهَا وَبَرَكَ
فِيهَا وَقَدَّرَ فِيهَا أَمْرَهُمَا فِي أَرْبَعَةِ
أَيَّامٍ سَوَاءٍ لِلنَّاسِ لَيْلٌ أَوْ نَهَارٌ ﴿١٠﴾

ثُمَّ أَسْرَوْنَاهُ إِلَى السَّمَاءِ وَهِيَ دُخَانٌ فَقَالَ
لَهَا وَالْأَرْضِ أَيْنَا طَوْعًا أَوْ كَرْهًا قَالَتَا
أَيْنَا طَائِعِينَ ﴿١١﴾

فَقَضَّاهُنَّ سَبْعَ سَمَوَاتٍ فِي يَوْمَيْنِ وَأَوْحَىٰ فِي
كُلِّ سَمَاءٍ أَمْرَهَا وَزَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا
بِمَصَاحِبَ وَحِفْظٍ ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ
الْعَلِيمِ ﴿١٢﴾

فَإِنْ أَغْرَضُوا فَقُلْ أَنْذَرْتُكُمْ صَاعِقَةً مِثْلَ
صَاعِقَةِ عَادٍ وَثَمُودَ ﴿١٣﴾

إِذْ جَاءَهُمُ الرُّسُلُ مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ وَمِنْ
خَلْفِهِمْ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ قَالُوا لَوْ شَاءَ رَبُّنَا
لَأَنْزَلَ مَلَائِكَةً فَأَلْهَمْنَا أَرْسِلْهُمْ بِهِ
كُفْرُوتٍ ﴿١٤﴾

فَأَمَّا عَادٌ فَاسْتَكْبَرُوا فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ
وَقَالُوا آمِنُ أَشَدُّ مِنْ قُوَّةِ أَوْ لَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ
الَّذِي خَلَقَهُمْ هُوَ أَشَدُّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَكَانُوا
بِآيَاتِنَا يَحْكُمُونَ ﴿١٥﴾

16. Sai Muka aika, a kansu, da iska mai tsananin sauti da sanyi, a cikin kwānuka na shu'umci, dōmin Mu dandana musu azābar wulākanci, a cikin rāyuwar dūniya, kuma lalle azābar Lāhira ita ce mafi wulākantarwa, kuma sū bā zā a taimake su ba.

17. Kuma amma Samūdāwa, sai Muka shiryar da su, sai suka fi son makanta a kan shiriya, dōmin haka tsawar azābar wulākanci, ta kāmā su, sabōda abin da suka kasance sunā aikatāwa (dōmin nēman wata fā'ida).

18. Kuma Muka tsīrar da wa-
danda suka yi īmāni kuma suka kasance sunā yin takawa.

19. Kuma rānar da ake tāra maḳiyan Allah zuwa wutā, to, sū anā kakkange su.

20. Har idan sun jē mata, sai jinsu da ganinsu da fātunsu, su yi shaida a kansu a game da abin da suka kasance sunā aikatawa.

21. Kuma suka ce wa fātunsu, “Don me kuka yi shaida a kanmu?” Suka ce, “Allah, Wanda ke sanya kōwane abu ya yi furuci, Shī ne Ya sanya mu mu yi furuci, kuma Shī ne Ya halitta ku, can da farko, kuma zuwa gare Shi ake mayar da ku.

22. “Ba ku kasance kunā sani ba a bōye, cēwa jinku zai yi shaida a kanku kuma ganinku zai yi, kuma fātunku za su yi. Kuma amma kun yi zaton cēwa Allah bai san abū-buwa māsu yawa daga abin da kuke aikatāwa ba.

فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا صَرْصَرًا فِي أَيَّامٍ
مُحْسَنَاتٍ لِّنُذِيقَهُمْ عَذَابَ الْخِزْيِ فِي الْحَيَاةِ
الدُّنْيَا وَلَعَذَابُ الْآخِرَةِ أَخْزَىٰ وَهُمْ لَا
يُبْصِرُونَ ﴿١٦﴾

وَأَمَّا ثَمُودُ فَهَدَيْنَاهُمْ فَاسْتَحَبُّوا الْعَصَىٰ عَلَى
الْهَدَىٰ فَآخَذُوا بِمَقَادِيرِ الْكَذِّبِ
بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٧﴾

وَنَجَّيْنَا الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ ﴿١٨﴾

وَيَوْمَ يُخْسِرُونَ ۚ أَتَدْعُوا إِلَّاءَ اللَّهِ إِلَى الْتَارِ فَهُمْ يُخْسِرُونَ ﴿١٩﴾

حَتَّىٰ إِذَا مَا جَاءُوهَا شَهِدَ عَلَيْهِمْ سَمْعُهُمْ
وَأَبْصَرُهُمْ وَقُلُودُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٢٠﴾

وَقَالُوا لَئِنْ لَمْ نَرِ شَهِدًا قَدْ عَلَيْنَا قَالُوا
أَنطَقْنَا اللَّهُ الَّذِي أَنطَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ
خَلَقَكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَآلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٢١﴾

وَمَا كُنْتُمْ تَسْتَعِينُونَ ۖ أَلَيْسَ هَدَيْنَاكُمْ
سَمْعَكُمْ وَلَا أَبْصَرَكُمْ وَلَا قُلُودَكُمْ وَلَٰكِنْ
ظَنَنْتُمْ أَنَّ اللَّهَ لَا يَعْلَمُ كَثِيرًا مِّمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٢٢﴾

23. “Kuma wancan zaton nāku wanda kuka yi zaton shi, game da Ubangijinku, ya halakar da ku, sai kuka wāyi gari a cikin māsū hasāra.”

24. Sabōda haka idan sun yi ha-kuri, to, wutar, ita ce mazauni a gare su, kuma idan sun nēmi yarda, to, ba su zama daga waɗanda ake yardarwa ba.

25. Kuma Muka salladar da ma-biya⁽¹⁾ a gare su, sai suka kawāta musu abin da ke a gabansu da abin da ke a bāyansu. Kuma kalmar azāba ta wajaba a kansu, a cikin wasu al’ummōmi da suka shūde a gabāninsu daga aljannu da mutāne. Lalle sū, sun kasance māsū hasāra.

26. Kuma waɗanda suka kāfirta suka ce, “Kada ku saurāra ga wan-nan Alkur’āni, kuma ku yi ta yin kuwwa a cikin (lōkacin karātun) sa, dammāninku zā ku rinjaya.”

27. Sabōda haka lalle zā Mu dan-dana wa waɗanda suka kāfirta wata azāba mai tsanani, kuma lalle zā Mu sāka musu da mafi mūnin abin da suka kasance sunā aikatāwa.

28. Wancan shī ne sakamakon maƙiyan Allah, watau wutā. Sunā a gidan dawwama a cikinta, dōmin sakamako ga abin da suka kasance sunā yin musu game da āyōyinMu.

29. Kuma waɗanda suka kāfirta suka ce, “Yā Ubangijinmu! Ka nūna mana waɗannan biyun da suka fatar da mu daga aljannu da

وَذَلِكُمْ ظَنُّكُمُ الَّذِي ظَنَنْتُمْ بِرَبِّكُمْ
أَرَدَ بِكُمْ فَأَصْبَحْتُمْ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٢٣﴾

فَإِنْ يَصْبِرُوا فَالنَّارُ مَثْوًى لَهُمْ وَإِنْ يَسْتَعْتِبُوا
فَمَا لَهُمْ مِنَ الْعُتْبَىٰ ۖ ﴿٢٤﴾

﴿ وَفِيضْنَا لَهُمْ قُرْبَةً ۖ فَزَيَّلُوا لَهُمْ مَا يَشَاءُونَ
أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلَقْنَاهُمْ وَحَقٌّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ
فِي أَمْرِ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنَ الْجِنَّ
وَالْإِنْسِ إِنَّهُمْ كَانُوا خَاسِرِينَ ۝٢٥﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَسْمَعُوا لِهَٰذَا
الْعُرَىٰ ۖ إِنَّ الْفَوَافِيسَ عَلَيْكُمْ ثَقِيلُونَ ﴿٢٦﴾

فَلَنَذِقَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا عَذَابًا سَدِيدًا
وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَشْرَ الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٢٧﴾

ذَٰلِكَ جَزَاءُ أَعدَاءِ اللَّهِ النَّارُ لَهُمْ فِيهَا دَارُ الْخُلْدِ
جَزَاءً بِمَا كَانُوا بِآيَاتِنَا يَجْحَدُونَ ﴿٢٨﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا رَبَّنَا أَرَبْنَا
أَصْلًا تَابِعْنَا مِنَ الْجِنَّ وَالْإِنْسِ فَجَعَلْنَاهُمْ نَحْتِ

(1) Mahiya, sū ne aljannun kō shaidannun da ke tāre da mutum.

mutāne, mu sanya su a karkashin kafāfunmu, dōmin su kasance daga kaskantattu.”

30. Lalle waɗannan da suka ce, “Ubangijinmu, Shī ne Allah,” sa’an nan suka daidaitu, mala’iku na sassauka a kansu (a lōkacin saukar ajalinsu sunā ce musu), “Kada ku ji tsōro, kuma kada ku yi baƙin ciki, kuma ku yi bushāra da Aljanna, wadda kun kasance anā yi muku wa’adi da ita.

31. “Mū ne majiɓintanku a cikin rāyuwar dūniya da kuma a cikin Lāhira, kuma a cikinta kunā da abin da rāyukanku ke sha’awa, kuma kunā da abin da kuke kira (a kawo muku) a cikinta.

32. “A kan liyāfa daga Mai gāfara, Mai jin Kai.”

33. Kuma wāne ne mafi kyau ga magana daga wanda ya yi kira zuwa ga Allah, kuma ya aikata aiki na kwarai, kuma ya ce, “Lalle nī, inā daga māsu sallamāwar al’amari zuwa ga Allah?”

34. Kuma kyautatāwa bā ta dai-daita, kuma haka mūnanāwa. Ka tunkude cūta da abin da yake mafi kyau, sai gā shi wanda akwai kiyayya a tsakāninka da tsakāninsa, kamar dai shi majiɓinci ne, masoyi.

35. Kuma bā za a cūsa wa kōwa wannan hāli ba fāce waɗanda suka yi haƙuri, kuma bā zā a cūsa shi ba fāce ga mai rabo mai girma.

36. Kuma idan wata fizga ta fizge ka daga Shaidan, to ka nēmi tsari

أَفَذَاتُ السَّيِّئِينَ ۝٣٠

إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَمُوا
تَتَنَزَّلُ عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ أَلَّا تَكْفُرُوا
وَلَا تَخْذَرُوا أَتُخَفَّفُوا بِالْجَنَّةِ الَّتِي كُنتُمْ
تُوعَدُونَ ۝٣١

تَعْنُ أُولَئِكَ كُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي
الْآخِرَةِ وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَشْتَهُ
أَنفُسُكُمْ وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَدْعُونَ ۝٣٢

تُرَاوْنَ عَنْفُورًا رَجِيمًا ۝٣٣

وَمَنْ أَحْسَنُ قَوْلًا مِمَّنْ دَعَا إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ
صَالِحًا وَقَالَ إِنِّي مِنَ الْمُسْلِمِينَ ۝٣٤

وَلَا تَسْتَوِ الْحَسَنَةُ وَلَا السَّيِّئَةُ ادْفَعْ
بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ فَإِذَا الَّذِي بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ
عَدَاوَةٌ كَأَنَّهُ وَلِيٌّ حَمِيمٌ ۝٣٥

وَمَا يُلْقِيهَا إِلَّا الَّذِينَ صَبَرُوا وَمَا يُلْقِيهَا
إِلَّا أَدْوَاهُ عَظِيمٌ ۝٣٦

وَأَمَّا يَنْزِعُكَ مِنَ السَّيِّئِينَ نَزْعًا فَاسْتَعِذْ

ga Allah. Lalle Shī, Shī ne Mai ji, Masani.

37. Kuma akwai daga āyōyinSa, dare da yini, da rānā da watā. Kada ku yi sujada ga rānā, kuma kada ku yi ga watā. Kuma ku yi sujada ga Allah Wanda Ya halitta su, idan kun kasance Shī ne kuke bauta wa.

38. To, idan sun yi girman kai, to, waɗanda ke a wurin Ubangijin-ka, sunā tasbīhi a gare Shī. a dare da rana, alhāli kuwa sū, bā su kōsāwa.

39. Kuma akwai daga āyōyinSa cēwa lalle kai kanā ganin kasā kēkasasshiya, to, idan Mun saukar da ruwa a kanta, sai ta girgiza kuma ta kumbura. Lalle Wannan da Ya rāya ta, haḳīka, Mai rāyar da matattu ne. Lalle Shī, Mai ikon yi ne a kan kōwane abu.

40. Lalle waɗannan da ke karka-cēwa a cikin āyōyinMu, bā su fakuwa a gare Mu. Ashe fa, wanda ake jēfāwa a cikin wutā ne mafifci kō kuwa wanda zai je amintacce a Rānar Kiyāma? Ku aikata abin da kuke so! Lalle Shī Mai gani ne ga abin da kuke aikatāwa.

41. Waɗannan da suka kāfirta game da Alkur'āni a lōkacin da ya je musu... kuma lalle shi, haḳīka, littāfi ne mabuwayi.

42. Barna bā zā ta je masa ba daga gaba gare shi, kuma bā zā ta zo ba daga bāya gare shi. Saukarwa ce daga Mai hikima, Gōɗadde.

43. Bā zā a faɗa maka ba fāce abin da aka riga aka faɗa ga Manzannin da suke a gabāninka. Lalle

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ هُمْ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٣٧﴾

وَمِنَ الْإِنْسَانِ الْيَتِيمِ وَالنَّهَارِ وَاللَّيْلِ وَالشَّمْسِ وَالْقَمَرِ لَا تَسْجُدُوا لِلشَّمْسِ وَلَا لِلْقَمَرِ وَاسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَهُنَّ إِن كُنتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ ﴿٣٨﴾

فَإِنِ اسْتَكْبَرُوا فَقَالُوا لَنَرِيَ عِنْدَ رَبِّكَ يُسَبِّحُونَ لَهُ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَهُمْ لَا يَسْتَمِعُونَ ﴿٣٩﴾

وَمِنَ الْإِنْسَانِ أُولَئِكَ نَرَى الْأَرْضَ خَسِيعَةً فَإِنَّا أَنزَلْنَاهَا عَلَيْهِمَ آلَاءَ مَاءٍ أَهْرَئَتْ وَرَبَّتْ إِنَّ الَّذِي أَحْيَاهَا الْمُخَيِّ السَّمَوِيُّ إِنَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٤٠﴾

إِنَّ الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِي آيَاتِنَا لَا يَخْفَوْنَ عَلَيْهَا أَفَمَنْ يُلْقَى فِي النَّارِ خَيْرٌ أَمْ مَنْ يَأْتِي ءَامِنًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ اعْمَلُوا مَا شِئْتُمْ إِنَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٤١﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِالذِّكْرِ لَمَّا جَاءَهُمْ وَإِنَّهُمْ لَكَاثِبُونَ عَزِيزٌ ﴿٤٢﴾

لَا يَأْتِيهِ الْبُطْلُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَلَا مِنْ خَلْفِهِ تَنْزِيلٌ مِنْ حَكِيمٍ حَمِيدٍ ﴿٤٣﴾

مَا يَقَالُ لَكَ إِلَّا مَا قَدْ قِيلَ لِلرُّسُلِ مِنْ

Ubangijinka, haḳīka, Ma'abūcin gāfara ne, kuma Ma'abūcin azāba mai raḍaḍi ne.

44. Kuma da Mun sanya shi abin karātu na ajamanci, lalle dā sun ce, “Don me ba a bayyana āyōyinsa ba? Ashe, zai yiwu a sāmī littāfi ba’ajame da Manzo Balārabe?” Ka ce, “Shi, shiriya ne da warkewa ga waɗanda suka yi īmāni. Kuma waɗanda ba su yi īmāni ba akwai wani nauyi a cikin kunnuwansu, kuma shi wata makanta ne a kansu. Waɗannan anā kiran su daga wuri mai nisa.”

45. Kuma lalle Mun bai wa Mūsā Littāfi, sai aka yi sābāni a cikin-sa. Kuma ba dōmin wata kalma da tā gabata ba daga Ubangijinka, lalle dā an yi hukunci a tsakāninsu. Kuma lalle sū, haḳīka, sunā a cikin shakka daga gare shi. mai sanya kōkanto.

46. Wanda ya aikata aiki na kwarai, to, sabōda kansa ne, kuma wanda ya mūnana, to, yanā a kansa. Kuma Ubangijinka, bā Mai zālunci ga bāyinSa ne ba.

47. Zuwa gare Shi ake mayar da sanin Sa'a. Kuma waɗansu 'yā'yan itāce bā su fīta daga kwasfōfinsu, kuma wata mace bā ta yin ciki, kuma bā ta haihuwa, fāce da sanin-Sa, kuma a rānar da Yake kiran su (Ya ce), “Inā abōkan tārayyaTa?” Sai su ce, “Mun sanar da Kai, bābu mai bāyar da shaida da haka nan daga gare mu.”

قَتِيلٌ إِن رَّبَّكَ لَدُوٌّ مَّغْفِرٌ وَذُو عِقَابٍ
الْعَبِيدِ ١٣

وَلَوْ جَعَلْنَاهُ قُرْءَانًا عَجَبًا لَقَالُوا لَوْلَا
فُضِّلَتْ ءَايَاتُهُ ءَا عَجَبًا وَعَرَبِيٌّ قُلْ هُوَ
لِلَّذِينَ ءَامَنُوا هُدًى وَبُشْرَى لِلَّذِينَ لَا
يُؤْمِنُونَ فِي ءَاذَانِهِمْ وَقُرْ وَهُوَ عَلَيْهِمْ
عَمًى أُولَٰئِكَ يُنَادَوْنَ مِنْ مَّكَانٍ
بَعِيدٍ ١٤

وَلَقَدْ ءَاتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ فَاحْتَلَفَ فِيهِ
وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَفُضِّلَ
بَيْنَهُمْ وَإِنَّهُمْ لَفِي شَكٍّ مِّنْهُ مُرِيبٍ ١٥

مَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ أَسَاءَ
فَعَلَيْهَا وَمَا رَبُّكَ بِظَالِمٍ لِّلْعَبِيدِ ١٦

* إِلَيْهِ يُرْدُّ عِلْمُ السَّاعَةِ وَمَا تَخْرُجُ مِنْ
شَعَرَةٍ مِنْ أَكْهَامِهَا وَمَا تَحْمِلُ مِنْ أُنْثَى
وَلَا تَضَعُ إِلَّا بِعِلْمِهِ وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ إِنَّا
شُرَكَاءُى قَالُوا أَلَمْ نَكُ مِمَّا مِنْ
شُعْبَةٍ ١٧

48. Kuma abin da suka kasance, sunā kira a gabānin haka ya face musu, kuma suka yi zaton cēwa bā su da wata mafakā.

49. Mutum bā ya kōsāwa daga addu'ar nēman alhēri, kuma idan sharri ya shāfe shi, sai ya zama mai yanke kauna, mai nūna kāsāwa.

50. Kuma lalle idan Mun dandana masa wata rahama daga gare Mu, daga bāyan wata cūta ta shāfe shi, lalle zai ce, "Wannan (ni'ima) tāwa ce, kuma bā ni zaton Sa'a mai tsayuwa ce, kuma lalle idan aka mayar da ni zuwa ga Ubangijina, haḳīka, inā da makōma mafi kyau, a wurinSa." To, lalle zā Mu bā da lābāri ga waɗanda suka kāfirta game da abin da suka aikata, kuma lalle Munā dandana musu daga azāba, mai kauri.

51. Kuma idan Muka yi ni'ima ga mutum, sai ya bijire, kuma ya nisantar da gēfensa, kuma idan sharri ya sāme shi, sai ya zama ma'abūcin addu'a mai fāḍi.

52. Ka ce, "Ashe, kun gani! Idan (Alkur'āni) ya kasance daga Allah ne, sa'an nan kun kāfirta a game da shi, wāne ne mafi bata daga wanda yake yanā a cikin sāḅani manisanci (daga gaskiya)?"

53. Zā Mu nūna musu āyōyin-Mu a cikin sāsan ni da kuma a cikin rāyukansu, har ya bayyana a gare su cēwa lalle (Alkur'āni), shi ne gaskiya. Ashe, kuma Ubangijinka bai isa ba, ga cēwa lalle Shi Halar-tacce a kan kowane abu ne?

وَصَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَدْعُونَ مِنْ قَبْلُ
وَوَضُّوا مَا لَهُمْ مِنْ مَّحْيٍ ۝٤٨

لَا يَسْتَعْمِلُ الْإِنْسَانُ مِنْ دُعَاءِ الْخَيْرِ وَإِنْ
مَسَّهُ الشَّرُّ فَيَكُوْسُ فَيَكُوْطُ ۝٤٩

وَلَيْنَ أَذْقَنَهُ رَحْمَةً مِنَّا مِنْ بَعْدِ ضَرَرَةٍ
مَسَّتْهُ لَيَقُولَنَّ هَذَا إِلَى وَمَا أَظُنُّ السَّاعَةَ
قَالِيحَةً وَلَيْنَ تُرْجَعُ إِلَى رَفِيقٍ إِنِّي لِي عِنْدَهُ
لَلْحُسْبَى فَلَنتَبَيَّنَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِعَاقِبَتِهِمْ
وَلَنُذِيقَنَّهُمْ مِنْ عَذَابٍ غَلِيظٍ ۝٥٠

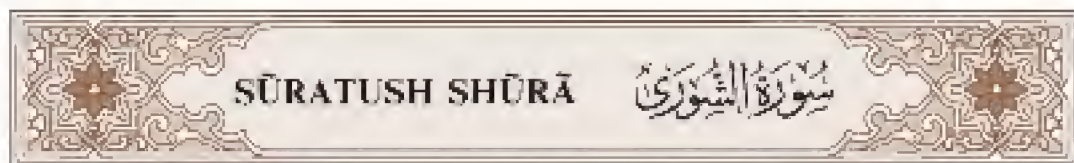
وَإِذَا انْتَمَعَ عَلَى الْإِنْسَانِ انْتِمَاعٌ وَلَنَا
بِحَبَابِهِ وَإِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ فَذُو دُعَاءٍ
عَرِيضٍ ۝٥١

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كَانَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ ثُمَّ
كَفَرْتُمْ بِهِ مَنْ أَضَلُّ مِنْ هَؤُلَاءِ
شِقَاقِ يَعْبُدُ ۝٥٢

سَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ فِي الْأَفَاقِ وَفِي
أَنْفُسِهِمْ حَتَّى يَتَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُ الْحَقُّ
أَوْ لَمْ يَكُنْ بِرَبِّكَ أَنَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ
شَهِيدٌ ۝٥٣

54. To, lalle sū, sunā a cikin shakka daga gamuwa da Ubangi-jinsu. To, lalle Shī Mai kēwayēwa ga dukan kōme ne.

أَلَا إِنَّهُمْ فِي مِرْيَةٍ مِنْ لِقَاءِ رَبِّهِمْ أَلَيْسَ لِكُلِّ شَيْءٍ مُحِيطٌ ﴿٥٤﴾



Tanā karantar da muhimmancin haɗuwar jama'ar Musulmi da hanāwar rarrabar kalmarsu, a kōwane hāli.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. H. M̃.

2. Ī. Š. K̃.

3. Kamar wancan ⁽¹⁾ (asīrin) Allah, Mabuwayi, Mai hikima, ke yin wahayi zuwa gare ka da zuwa ga waɗanda ke gabāninka.

4. (Allah) Shi ne da abin da ke cikin sammai da abin da ke cikin ƙasa, kuma Shi ne Maɗaukaki, Mai girma.

5. Sammai nā kusan su tsāge daga bisansu, kuma malā'iku nā yin tasbihi game da gōdē wa Ubangi-jinsu kuma sunā istigfāri dōmin wanda ke cikin ƙasa. To, lalle Allah Shī ne Mai gāfara, Mai jin kai.

حَمْدٌ

عَسَقٌ

كَذَلِكَ يُوحِي إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ اللَّهُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٥٥﴾

لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ﴿٥٦﴾

تَكَذَّبَ الَّذِينَ السَّمَوَاتِ بِمَفْطَرِنَ مِنْ قَوْمِهِمْ

وَالْمَلَكُ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ

وَيَسْتَغْفِرُونَ لِعَنِ فِي الْأَرْضِ أَلَا إِنَّ اللَّهَ

هُوَ الْعَفْوُ الرَّحِيمُ ﴿٥٧﴾

(1) Asīrin haɗa jama'a bā zā su rarrabu ba. Watau su riƙi Allah Shi kaɗai ne Ubangi Mai yin umurni ko hani, kuma su riƙi cēwa Muhammadu, tsīra da aminci su tabbata a gare shi, shī ne cikamakin Annabāwa, bāyansa bā a bai wa kōwa kōme face faɓinta ga abin da ya zo da shi.

6. Kuma waɗanda suka riƙi wa-ɗansu majibinta waɗanda bā Shī ba, Allah ne Mai tsaro a kansu, kuma kai, bā wakili ne a kansu ba.

7. Kuma kamar haka ne Muka yi wahayin abin karantāwa (Alkur'āni) na Lārabci zuwa gare ka, dōmin ka yi gargadi ga Uwar Alkaryu (Makka) da wanda ke a kēwayenta, kuma ka yi gargadi game da rānar tārūwa, bābu shakka gare ta, wata ƙungiya tanā a cikin Aljanna kuma wata ƙungiya tanā a cikin sa'ir.

8. Kuma dā Allah Yā so, dā Yā haɗā su al'umma guda, kuma amma Yanā shigar da wanda Ya so a cikin rahamarSa, alhāli kuwa az-zālumai bā su da wani majibinci, kuma bā su da wani mataimaki.

9. Kō kuma sun riƙi waninSa majibinta? To, Allah Shī ne Majibinci, kuma Shī ne ke rāyar da matattu, alhāli kuwa Shī Mai ikon yi ne a kan dukan kōme.

10. Kuma abin da kuka sābā wa jūna a cikinsa, kō mēne ne, to, hukuncinsa (a mayar da shi) zuwa ga Allah. Wancan Shī ne Allah Ubangijina, a gare Shi na dōgara, kuma zuwa gare Shi nake mayar da al'amarina.

11. (Shī ne) Mai kāga halittar sammai da ƙasa, Ya sanya muku ma'aura daga jinsinku, kuma (Ya sanya) daga dabbōbi maza da mātā, Yanā shūka ku a cikinsu, wani abu bai zama kamar tamkarSa ba, kuma Shī ne Mai ji, Mai gani.

وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ اللَّهُ
حَفِظَ عَلَيْهِمْ وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ بِوَكِيلٍ ①

وَكَذَلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لِتُنْذِرَ أُمَّ
الْقُرَىٰ وَمَنْ حَوْلَهَا وَتُنْذِرَ يَوْمَ الْجُمُعِ لَا
رَيْبَ فِيهِ يَوْمَ فِي الْجَنَّةِ وَفَرِيقٌ فِي السَّعِيرِ ②

وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَهُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَكِنْ يَدْخُلُ
مَنْ يَشَاءُ فِي رَحْمَتِهِ وَالظَّالِمُونَ مَا لَهُمْ مِنْ وَلِيٍّ
وَلَا نَصِيرٍ ③

أَمْ لَتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ فَإِنَّهُ هُوَ الْوَلِيُّ وَهُوَ
يُحْيِي الْمَوْتِ وَيُخْرِجُهُمْ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ④

وَمَا اخْتَلَفْتُمْ فِيهِ مِنْ شَيْءٍ فَحُكْمُهُ إِلَىٰ
اللَّهِ ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبِّي عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ
أُنِيبُ ⑤

فَاطْرُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ
أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا وَمِنَ الْأَنْعَامِ أَزْوَاجًا
يَذَرُوكُمْ فِيهِ لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ
السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ⑥

12. Shī ne da mabūdān sammai da ƙasa, Yanā shimfiɗa arziki ga wanda Ya so, kuma Yanā ƙukuntāwa. Lalle ne, Shī Masani ne ga dukan kōme.

13. Ya shar'anta muku, game da addini, abin da Ya yi wasiyya da shi ga Nūhu da abin da Muka yi wahayi da shi zuwa gare ka, da abin da Muka yi wasiyya da shi ga Ibrāhīm da Mūsā da Īsā, cēwa ku tsayar da addini sōsai, kuma kada ku rarrabu a cikinsa.⁽¹⁾ Abin da kake kira zuwa gare shi,⁽²⁾ ya yi nauyi a kan māsu shirki. Allah na zāben wanda Yake so zuwa gare Shi, kuma Yanā shiryar da wanda ke tawakkali gare Shi, ga hanyarSa.

14. Kuma ba su rarraba ba fāce bāyan da ilmi ya jē musu, dōmin zālunci a tsakāninsu, kuma bā dōmin wata kalma⁽³⁾ tā gabāta ba

لَمْ يَمْلِكِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضُ يَسْطُرُ الرِّزْقَ
لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ إِنَّهُ يُكَلِّمُ شَيْءٌ عَلَيْهِ ۝

«شَرَعَ لَكُمْ مِنَ الدِّينِ مَا وَصَّى بِهِ نُوحًا
وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ وَمَا وَصَّيْنَا بِهِ
إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى وَعِيسَى أَنْ أَقِيمُوا
الدِّينَ وَلَا تَتَفَرَّقُوا فِيهِ كَبُرَ عَلَى الْمُشْرِكِينَ
مَا تَدْعُوهُمْ إِلَى الْإِسْلَامِ يَخْتَلِفُ عَلَيْهِ مِنَ الشَّيْءِ
وَيَهْدِي إِلَى الْإِسْلَامِ مَنْ يُنِيبُ ۝

وَمَا تَفَرَّقُوا إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ
يَتَّبِعُونَ وَلَا كَلِمَةَ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ إِلَى أَجَلٍ

(1) Ku bi umurnin Allah kamar yadda Ya aza muku hukonce-hukuncensa, kada ku karkace da bin umurnin wadansu na dabam, wadanda bā Allah ba, kō kuma kada ku bi son zūciyarku. Bin umurnin wani zai sanya ku sābā wa jūnanku, ku rarrabu, ku rasa ƙarfi a kan maƙiyanku. Wanda ya bi umurnin wadansu, wadanda bā Allah ba, to, yā yi shirki da Allah ke nan, kuma haɗuwar māsu bin umurnin wadansu wadanda bā Allah ba, to, tanā da wuya. Wannan āyā ta hana bin ɗarīkōkin ƙungiyōyin sūfāye duka, dōmin bin su, bin umurnin wadansu ne wadanda bā Allah ba, kuma yanā rarraba Musulmi, su zama ƙungiya-ƙungiya, da sābāni mai nisa. Bā zā a ce ba, “Ā’aha! Wannan āyā ta sauka ga Yahūdu da Nasāra kawai”, dōmin āyōyi biyu 14 da 15, māsu bin wannan, sun gama har da Musulmi, dōmin umurni ga Annabi, umurni ne sabōda al’ummarsa. Kuma sābānin māsu ɗarīkōki, sābāni ne a kan asali, watau aƙiɗa, hā sābāni ne a kan rassuna na Furū’a ba. Sabōda haka bābu ƙiyayya a tsakānin mabiya mazhabōbi, dōmin sābāninsu, na fahimta ne kawai. Sābāni ga rēshe, rahama ce. amma sābāni ga asali azāba ce.

(2) Watau haɗuwar jama'a ga bin addini guda, bā da sābawa ba ga asalinsa. Wanda ya ce: An saukar wa wani mutum, baicin Muhammadu, da wani abu daga Allah, to, shī ya sābā wa asali. Sābāwa ga asali ƙāfirci ne.

(3) Kalmar da ta gabāta, ita ce “Allah bā zai halaka mutane ba sabōda zunubi sai ajalinsu yā zo.” Zālunci da ke hana su haɗuwa a bāyan sanin gaskiya, shī ne hassadar jūna, sa kwaɗayi da son shugabanci a cikin mu’amala.

daga Ubangijinka, zuwa ga wani ajali ambatacce, dā an yi hukunci a tsakāninsu. Kuma lalle ne, wadanda aka gādar wa Littāfi daga bāyan-su, haḳīka, sunā cikin shakka a gare shi, mai sanya kokanto.

15. Sabōda haka, sai ka yi kira, kuma kai, ka daidaitu kamar yadda aka umurce ka, kuma kada ka bi son zūciyōyinsu, kuma ka ce, “Nā yi īmāni da abin da Allah Ya saukar na littāfi, kuma an umurce ni da in yi ādalci a tsakāninku. Allah ne Ubangijinmu, kuma Shī ne Ubangijinku, ayyukanmu nā gare mu, kuma ayyukanku nā gare ku, kuma bābu wata hujja a tsakāninmu da tsakāninku. Allah zai tara mu, kuma zuwa gare Shī ma-kōma take.”

16. Kuma wadannan da ke jāyayya a cikin al'amarin Allah daga bāyan an karɓa masa, hujjarsu bātacciya ce a wurin Ubangijinsu, kuma akwai fushi a kansu, kuma sunā da wata azāba mai tsanani.

17. Allah ne Wanda Ya saukar da Littāfi da gaskiya, da sikeli. Kuma me ya sanar da kai (cēwa anā) tsammānin Sa'ar kusa take?

18. Waɗanda ba su yi īmāni da ita ba, (sū) ke nēman gag-gautōwarta, alhāli kuwa waɗanda suka yi īmāni, māsu tsōro ne daga gare ta, kuma sun sani, cēwa ita gaskiya ce. To, lalle ne waɗanda ke shakka a cikin Sa'a, haḳīka, sunā a cikin ɓata mai nīsa.

مُسْمًى لَقِضَ بَيْنَهُمْ وَإِنَّ الَّذِينَ أُورِفُوا بِالْكِتَابِ
مِنْ بَعْدِهِمْ لَنَنْصُرَنَّ مَوْلَىٰ رَبِّهِ ۖ

فَإِنَّكَ فَاذِعٌ وَأَسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتَ وَلَا
تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ وَقُلْ إِنَّمَا أُنْزِلَ إِلَّاهُ
مِنْ كِتَابٍ وَأُمِرْتُ لِأَعْلَنَ بَيْنَكُمْ أَنَّهُ رَبُّنَا
وَرَبُّكُمْ لَنَا أَعْمَلْنَا وَلَكُمْ أَعْمَلْنَا وَلَا
حُجَّةَ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَنَّهُ يَجْمَعُ
بَيْنَنَا وَالْأَنبِيَاءَ الْمَصِيرُ ۝

وَالَّذِينَ يُحَاجُّوهُ فِي اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا
أَسْتَجِيبَ لَهُمْ حُجَّتُهُمْ دَاحِضَةً عِنْدَ
رَبِّهِمْ وَعَلَيْهِمْ عَذَابٌ وَهُمْ عَذَابٌ
شَدِيدٌ ۝

اللَّهُ الَّذِي أَنْزَلَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ وَالْعِزَّةِ
وَمَا يَذَرُكَ لَعَلَّ السَّاعَةَ قَرِيبٌ ۝

يَسْتَعْجِلُ بِهَا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِهَا
وَالَّذِينَ آمَنُوا مُشْفِقُونَ مِنْهَا وَيَعْلَمُونَ
أَنَّهَا الْحَقُّ الْأَيُّمُ الَّذِينَ يُعَارَضُونَ فِي
السَّاعَةِ لَنُصَلِّبَنَّكَ يُعَذِّبُ ۝

19. Allah Mai tausasāwa ne ga bāyinsa. Yanā arzūta wanda Yake so, alhāli kuma Shī ne Mai kārfi, Mabuwāyi.

20. Wanda ya kasance yanā nufin nōman Lāhira, zā Mu kārā masa a cikin nōmansa, kuma wanda ya kasance yanā nufin nōman dūniya, zā Mu sam masa daga gare ta, alhāli kuwa bā shi da wani rabo a cikin Lāhira.

21. Kō sunā da wafansu abōkan tārāyya (da Allah) wafanda suka shar'anta musu, game da addini, abin da Allah bai yi izni ba da shi? Kuma bā dōmin kalmar hukunci ba, dā lalle, an yi hukunci a tsakāninsu. Kuma lalle azzālumai sunā da azāba mai radadi.

22. Kanā ganin azzālumai sunā māsū tsōro daga abin da suka sannā'anta, alhāli kuwa shi abin tso-ron, mai aukuwa ne gare su, kuma wafanda suka yi īmāni kuma suka aikata ayyukan kwarai sunā a cikin fadamun Aljanna, sunā da abin da suke so a wurin Ubangijinsu. Wacan fa ita ce falala mai girma.

23. Wancan shī ne Allah ke bāyar da bushāra da shi ga bāyinSa wafanda suka yi īmāni kuma suka aikata ayyukan kwarai. Ka ce, "Bā ni tambayar ku wata ijāra a kansa, fāce dai sōyayya ta cikin zumunta." Kuma wanda ya aikata wani abu mai kyau, zā Mu kārā masa kyau a cikinsa, lalle Allah Mai gāfara ne, Mai gōdiya.

اللَّهُ لَطِيفٌ بِعِبَادِهِ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ
الْقَوِيُّ الْعَزِيزُ ﴿١٩﴾

مَنْ كَانَ يُرِيدُ حَرْثَ الْآخِرَةِ نَزِدْ لَهُ فِي
حَرْثِهِ وَمَنْ كَانَ يُرِيدُ حَرْثَ الدُّنْيَا نُؤْتِهِ
مِنْهَا وَمَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ نَصِيبٍ ﴿٢٠﴾

أَمَرَ لَهُمْ شُرَكَاءُ اشْتَرَعُوا لَهُمْ مِنَ الَّذِينَ
مَا لَوْ تَأَذَّنُ بِهِ اللَّهُ وَلَوْلَا كَلِمَةُ الْفَصْلِ
لَفُضِيَ بَيْنَهُمْ وَإِنَّ الظَّالِمِينَ لَهُمْ
عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٢١﴾

تَرَى الظَّالِمِينَ مُشْفِقِينَ مِمَّا
كَسَبُوا وَهُمْ وَاقِعٌ بِهِمْ وَالَّذِينَ
ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فِي رَوْضَاتِ
الْجَنَّاتِ لَهُمْ مَا يَشَاءُونَ عِنْدَ رَبِّهِمْ
ذَلِكَ هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيرُ ﴿٢٢﴾

ذَٰلِكَ الَّذِي يُبَشِّرُ اللَّهُ عِبَادَهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا
وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ قُلْ لَا أَتْلُوَكُمْ عَنْهُ آخِرًا
إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَىٰ وَمَن يَعْرِفْ حَسَنَةً
نَّزِدْ لَهُ فِيهَا حَسَنًا إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ شَكُورٌ ﴿٢٣﴾

24. Kō zā su ce, “Yā Kirkira karyā ga Allah ne”? To, idan Allah Ya so, zai yunke a kan zūciyarka, kuma Allah Yana shāfe karyā kuma Yana tabbatar da gaskiya da kalmōminSa. Lalle ne, Shī Masani ne ga abin da ke cikin zukata.

25. Kuma Shi ne ke karɓar tūba daga bāyinSa, kuma Yanā yāfe kananan laifuffuka, alhāli kuwa Yanā sanin abin da kuke aikatāwa.

26. Kuma Yanā karɓa wa waɗannan da suka yi imāni kuma suka aikata ayyukan kwarai, kuma Yanā kāra musu (sakamako) daga falalarSa. Kuma kāfirai sunā da wata azāba mai tsanani.

27. Kuma dā Allah Ya shimɓida arziki ga bāyinSa, dā sun yi zāluncin rarraba jama'a a cikin kasa, kuma amma Yanā sassaukarwa gwargwado ga abin da Yake so. Lalle ne Shī, game da bāyinSa, Mai labartawa ne, Mai gani.

28. Kuma Shī ne ke sassaukar da girgije (ruwa) a bāyan sun yan-ke kauna, kuma Yana wātsa raha-marSa, alhāli kuwa Shī ne Majiɓinci, Mai gōdiya.

29. Kuma akwai daga āyōyinSa, halittar sammai da kasa, da abin da Ya wātsa a cikinsu na dabba alhāli kuwa Shī Mai iko ne ga tāra su, a lōkacin da Yake so.

30. Kuma abin da ya sāme ku na wata masīfa, to, game da abin da hannāyenku suka sana'anta ne, kuma (Allah) Yanā yāfēwar (waɗansu laifuffuka) māsu yawa.

أَمْ يَقُولُونَ افترى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا فَإِنْ يَشَأِ اللَّهُ يَخْتِمْ عَلَى قَلْبِكَ وَبَشَعُ اللَّهُ الْبَاطِلَ وَيُجِئُ الْحَقَّ بِكَلِمَاتٍ أَنَّهُ عَالِيمُ بَدَايَ الصُّدُورِ ﴿٢٤﴾

وَهُوَ الَّذِي يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَعْفُو عَنِ السَّيِّئَاتِ وَيَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ ﴿٢٥﴾

وَيَسْتَجِيبُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَيَزِيدُهُمْ مِنْ فَضْلِهِ إِنَّهُ الْكَافِرُ وَلَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ ﴿٢٦﴾

﴿٢٧﴾ وَلَوْ سَئَلْتَهُ الرَّزْقُ لِعِبَادِهِ لَيَقُولُنَّ إِنَّا الْآرْضُ وَلَكِنْ يَنْزِلُ بِقَدَرِ مَا يُنْشَأُ إِنَّهُ يَعْلَمُ خَيْبَ تَبَصُّرٍ ﴿٢٨﴾

وَهُوَ الَّذِي يَنْزِلُ الْغَيْثَ مِنْ بَعْدِ مَا أَقْطَرُوا وَنُفِثَ رَحْمَتُهُ وَهُوَ الْوَلِيُّ الْحَمِيدُ ﴿٢٩﴾

وَمِنْ آيَاتِهِ خَلْقُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتِّينَ يَوْمًا وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٣٠﴾

وَمَا أَصْبَرْتُمْ مِنْ مُصِيبَةٍ فَمَا كَسَبَتْ أَيْدِيكُمْ وَيَعْفُوا عَنْ كَثِيرٍ ﴿٣١﴾

31. Kuma ba ku zama māsu bu-wāya ba a cikin ƙasa, kuma bā ku da wani majibinci, wanin Allah, kuma bā ku da wani mataimaki.

32. Kuma akwai daga āyōyinsa, jirāge māsu gudāna a cikin tēku kamar duwātsu.

33. Idan Ya so sai Ya kwantar da iskar, sai jirāgen su yini sunā māsu kawaici a kan bāyan tēkun, lalle ne ga wancan, haƙīka, akwai āyōyi ga dukan mai haƙuri, mai gōdiya.

34. Kō Ya halakā su (sū jirāgen) sabōda abin da māsu su suka sa-nā'anta, alhāli kuwa Yanā yāfe (laifuffuka) māsu yawa.

35. Kuma dōmin waɗanda ke jāyayya a cikin āyōyinMu su sani (cēwa) bā su da wata mafaka.

36. Sabōda haka abin da aka bā ku, kō mēne ne, to, jin dāɗin rayu-war dūniya ne, kuma abin da ke a wurin Allah, shī ne mafifci, kuma shī ne mafi wanzuwa ga waɗanda suka yi imāni kuma sunā dōgara a kan Ubangijinsu kawai.

37. Kuma waɗanda⁽¹⁾ ke nisan-tar manyan zunubbai da ayyukan alfāsha, kuma idan sun yi fushi, sū, sunā gāfartawa.

38. Da waɗanda suka karɓa kira ga Ubangijinsu, kuma suka tsayar da salla, kuma al'amarinsu shāwa-

وَمَا آتَيْنَا مُتَعِجِينَ فِي الْأَرْضِ وَمَا كُنَّا
مِن دُونِ اللَّهِ مِن وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿٣١﴾

وَمِن آيَاتِهِ الْجَوَارِ فِي الْبَحْرِ كَالْأَعْلَامِ ﴿٣٢﴾

إِنْ يَشَأْ يُسْكِنِ الرِّيحَ فَيَظْلَلْنَ رَوَاكِدَ عَلَى
ظَهْرِهَا إِنْ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ ﴿٣٣﴾

أَوْ يُوقِفْهُنَّ بِمَا كَسَبْنَ وَأَعْلَفَ عَنْ كَثِيرٍ ﴿٣٤﴾

وَيَعْلَمُ الَّذِينَ يُخَدِّلُونَ فِي آيَاتِنَا مَا لَهُم مِّن مَّخِيرٍ ﴿٣٥﴾

فَمَا أَوْفَوْهُم مِّن شَيْءٍ مِّنَ الْحَيَوةِ الدُّنْيَا وَمَا عِنْدَ
اللَّهِ خَيْرٌ وَأَبْقَى لِلَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٣٦﴾

وَالَّذِينَ يَخْتَفِرُونَ كَثِيرًا أَلَمِيرًا وَالتَّوْحِشِ
وَلَا مَا عَصَبُوا لَهُمْ يَغْفِرُونَ ﴿٣٧﴾

وَالَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمْ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَمْرُهُمْ
شُورَىٰ بَيْنَهُمْ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ ﴿٣٨﴾

(1) Bayānin siffōfin mūminai, waɗanda suke tsare su, yana lāmunce zama haɗe, da gamuwar Musulmi, sū ne siffōfi shida, nisan-tar manyan zunubbai da zina, da gāfarta fushi, da tsayar da salla, da shāwara ga al'amuran tsakaninsu, da ciyar da dūkiya da ta wajabei mutum ya ciyar da ita ga cikin alhēri ga inda Allah Ya ce a ciyar da ita.

ra ne a tsakāninsu, kuma daga abin da Muka arzūta su sunā ciyarwa.

39. Da waɗanda⁽¹⁾ idan zālunci ya sāme su, sunā nēman taimako (su rāma).

40. Kuma sakamakon cūta, shī ne wata cūta kamarta, sai dai wanda ya yāfe kuma ya kyautata, to, lādarsa nā ga Allah. Lalle ne, Shī (Allah) bā Ya son azzālumai.

41. Kuma lalle ne wanda ya nēmi taimakon rāmāwa a bāyan an zālunce shi, to, waɗannan bābu wata hanyar zargi a kansu.

42. Inda hanyar zargi kawai take, shī ne a kan waɗanda ke zāluntar mutāne, kuma sunā kētare haddin shari'a cikin kasa, bā tare da hakki ba. Waɗannan sunā da azāba mai raɗaɗi.

43. Kuma lalle ne, wanda ya yi hakuri kuma ya gāfarta (wa wanda ya zālunce shi), to shī wancan aiki, hakika, yanā daga manyan al'amura (da Allah ke so).

44. Kuma wanda⁽²⁾ Allah Ya ba-tar, to, bā shi da wani majibinci, bāyanSa, kuma zā ka ga azzālumai, a lōkacin da suka ga azāba, sunā cēwa, "Shin, akwai hanya zuwa ga kōmāwa?"

45. Kuma kanā ganin su anā gitta su a kanta, sunā kaskantattu

وَالَّذِينَ إِذَا أَصَابَهُمُ الْبَغْيُ هُمْ يَكْتُمُونَ ﴿٣٩﴾

وَحَرِّ وَأَسَافَةٍ سَيِّئَةٍ مِّمَّا هُمْ عَنْ عِقَا وَاصْلَحَ
فَأَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ ﴿٤٠﴾

وَلَمَّا اتَّصَرَ بَعْدَ ظُلْمِهِ فَأُولَٰئِكَ مَا عَلَيْهِمْ مِنْ
سَبِيلٍ ﴿٤١﴾

إِنَّمَا السَّبِيلُ عَلَى الَّذِينَ يَظْلِمُونَ النَّاسَ وَيَبْغُونَ
فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ أُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٤٢﴾

وَلَمَنْ صَبَرَ وَغَفَرَ إِنَّ ذَلِكَ لَمِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ ﴿٤٣﴾

وَمَنْ يُضْلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ وَلِيٍّ مِنْ بَعْدِهِ
وَتَرَى الظَّالِمِينَ لَمَّا رَأَوْا الْعَذَابَ يَقُولُونَ هَلْ
إِلَّا مَرَجٌّ مِنْ سَبِيلٍ ﴿٤٤﴾

وَتَرَاهُمْ يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا خَشِيعَاتٍ مِنْ

(1) Wajen rāma zālunci kō yinsa, mutāne sun kasu kashi huɗu. Māsu rāmāwa gwargwadon zālunci, bā su da laifi, da māsu rāmāwa da abin da ya fi laifi da aka yi musu, to, sunā da laifi kamar māsu fāra zālunci, da māsu gāfartāwa, waɗannan sū ne Allah ke so.

(2) Bayānin mai zālunci da sakamakonsa a Rānar Lāhira.

sabōda wulākanci, sunā hange daga gefen gani boyayye. Kuma waɗanda suka yi imāni sai su ce, “Lalle ne, māsu hasāra, sū ne waɗanda suka yi hasārar rāyukansu da iyālansu a Rānar Kiyāma.” To, lalle ne, azzā-lumai sunā a cikin wata azāba zaunanniya.

46. Kuma waɗansu majibinta ba su kasance ba a gare su, waɗanda ke iya taimakonsu, haicin Allah. Kuma wanda Allah Ya ɓatar, to, bā shi da wani gōdabe na tsīra.

47. Ku karɓā wa Ubangijinku tun gabānin wani yini ya zo, bābu makawa gare shi daga Allah, bā ku da wata mafaka a rānar nan, kuma bā ku iya yin wani musu.

48. To, idan sun bijire, to, ba Mu aike ka kanā mai tsaro a kansu ba, bābu abin da ke a kanka fāce iyar da Manzanci. Kuma lalle ne, Mū idan Mun dandana wa mutum wata rahama daga gare Mu, sai ya yi farin ciki da ita, kuma idan wata masifa ta sāme su sabōda abin da hanna-yensu suka gabātar, to, lalle ne mutum mai tsananin kāfirci ne.

49. Mulkin sammai da ƙasa na Allah kawai ne. Yanā halitta abin da Yake so. Yanā bāyar da 'ya'ya mātā ga wanda Yake so, kuma Yanā bāyar da dīya maza ga wanda Yake so.

50. Kō kuma Ya haɗa su maza da mātā, kuma Yanā sanya wanda Ya so bakarāre.⁽¹⁾ Lalle Shi, Mai ilmi ne, Mai ikon yi.

الَّذِينَ يَنْظُرُونَ مِنْ ظَرْفٍ خَفِيٍّ وَقَالَ
الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ الْخَاسِرِينَ الَّذِينَ
خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ وَأَهْلِيَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ
إِلَّا إِنْ الظَّالِمِينَ فِي عَذَابٍ مُقِيمٍ ﴿٤٦﴾

وَمَا كَانَ لَكُمْ مِنْ أَوْلِيَاءَ يَنْصُرُونَهُمْ مِنْ
دُونِ اللَّهِ وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَهُوَ مِنْ سَبِيلٍ ﴿٤٧﴾

أَسْتَجِيبُوا لِرَبِّكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَبَئِثَ يَوْمًا
مَرَدَّهُمْ مِنْ اللَّهِ مَا لَكُمْ مِنْ مَلْجَأٍ
يَوْمَئِذٍ وَمَا لَكُمْ مِنْ مُكْرِمٍ ﴿٤٨﴾

فَإِنْ أَغْرَضُوا فَأَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ
حَفِيفًا إِنْ عَلَيْكَ إِلَّا التَّلَافُوتُ وَإِذَا أَذَقْنَا
الْإِنْسَانَ مِتَارَ حِمَّةٍ فَرِحَ بِهَا وَإِنْ
تُصِيبَهُمْ سَيِّئَةٌ يَمْشُوا مُبْتَلِينَ بِأُنْذَارِهِمْ فَإِنْ
إِلَّا نَسْنَحُوا كَعُورٍ ﴿٤٩﴾

لِلَّهِ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يَخْلُقُ مَا
يَشَاءُ يَهَبُ لِمَنْ يَشَاءُ إِنِشَاءً وَيَهَبُ لِمَنْ
يَشَاءُ الذَّكُورَ ﴿٥٠﴾

أَوْثَرُ وَجْهَهُمْ ذُكْرًا وَإِنْسَاءً وَتَجْعَلُ مَنْ
يَشَاءُ عَقِيمًا إِنَّهُ عَلِيمٌ قَدِيرٌ ﴿٥١﴾

(1) Bakarāre, shi ne wanda bā ya haihuwa.

51. Kuma bã ya kasancêwa ga wani mutum Allah Ya yi masa magana⁽¹⁾ fâce da wahayi, kô daga bãyan wani shāmaki, kô Ya aika wani Manzo, sa'an nan ya yi wahayi, da izninSa ga abin da Yake so. Lalle Shī, Maɗaukaki ne Mai hiki-ma.

52. Kuma kamar wancan, Mun aika wani rūhi (rai mai haɗa ja-ma'a) zuwa gare ka, daga gare Mu. Ba ka kasance kâ san abin da yake littāfi ba, kô abin da yake īmāni, kuma amma Mun sanya shi (rūhin, watau Alkur'āni) wani haske ne, Munā shiryar da wanda Muke so daga cikin bãyinMu game da shi. Kuma lalle kai, haķīka, kanā shir-yarwa zuwa ga hanya madaidai-ciya.

53. Hanyar Allah Wanda ke da mulkin abin da ke cikin sammai da abin da ke cikin kasa. To, zuwa ga Allah kawai al'amura ke kômāwa.

﴿وَمَا كَانَ لِبَشَرٍ أَنْ يُكَلِّمَهُ اللَّهُ إِلَّا وَحْيًا
أَوْ مِنْ وَرَآئِ حِجَابٍ أَوْ يُرْسِلَ رَسُولًا فَيُوحِيَ
بِإِذْنِهِ مَا يَشَاءُ إِنَّهُ عَلَىٰ حَكِيمٍ

وَكَذَلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ رُوحًا مِنْ أَمْرِنَا مَا كُنْتَ
تَدْرِي مَا الْكِتَابُ وَلَا الْإِيمَانُ وَلَكِنْ جَعَلْنَاهُ
قُرْآنًا نَهْدِي بِهِ مَنْ نَشَاءُ مِنْ عِبَادِنَا وَإِنَّكَ
لَتَهْتَدِي إِلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٥٣﴾

صِرَاطٍ اللَّهُ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي
الْأَرْضِ أَلَا إِلَى اللَّهِ تَصِيرُ الْأُمُورُ ﴿٥٤﴾

(1) Annabāwa a lōkacin da Allah Ya yi musu magana ba su gan Shi ba, sai dai su ji maganarSa kamar yadda Mūsā ya ji, kô kuma da wāsīdar malā'ika kamar sauran Annabāwa, kô kuwa da ilhami watau ya san hukunci ba da magana kô wani wāsīdar malā'ika ba. Ilhāmin Annabāwa da mafarkinsu gaskiya ne. Ilhāmi da mafarkin sauran mutāne bã ya zama hujja sai idan yā dāce da shari'a, sai a yi aiki da shi a kan shari'a bã a kan mafarkin ko ilhāmin ba.

سُورَةُ الزُّكْرِفِ SŪRATUZ ZUKHRUF

Tanã karantar da hālāyen mutāne na son rikon al'adunsu da jayayya da karya dōmin haka a kan gaskiya.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. H. M̄.

2. Ina rantsuwa da Littāfi Mabayyani.

3. Lalle Mū, Mun sanya shi abin karātu na Lārabci, tsammāninku, kunā hankalta.

4. Kuma lalle shi, a cikin uwar littāfi, a wurinMu, hakīka, maɗaukaki ne, bayyananne.

5. Shin, zā Mu kau da kai daga saukar da hukunci daga gare ku ne dōmin kun kasance mutane māsū barna?

6. Alhāli kuwa sau nawa Muka⁽¹⁾ aika wani Annabi a cikin mutānen farko!

7. Kuma wani Annabi bai je musu ba fāce sun kasance, game da shi, sunā māsū yin izgili.

8. Sai Muka halakar da waɗan-da suke sū ne mafiya kārfin damka

حم

وَالْكِتَابِ الْمُبِينِ

إِنَّا جَعَلْنَاهُ قُرْءَانًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ

تَعْقِلُونَ

وَاللَّهُ رُفُفٌ أَمْرًا الْكِتَابِ لَدَيْنَا عَصَى

حَكِيمٌ

أَفَنَضْرِبُ عَنْكُمْ الذِّكْرَ صَفْحًا أَن

كُنْتُمْ قَوْمًا مُّسْرِفِينَ

وَكَمْ أَرْسَلْنَا مِنْ نَبِيٍّ فِي الْأَوَّلِينَ

وَمَا يَأْتِيهِمْ مِنْ نَبِيٍّ إِلَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ

فَأَخَذْنَا مِنْهُمُ بَطْشًا وَنَضَضْنَا

(1) Tun da ba Mu har mutānen farko māsū barna ba, sai da Muka aika musu Manzanni, kuma kōwace kungiya daga cikin waɗanda aka aika wa wani Manzo sai da ta yi izgili game da Manzonsu, har abin ya kai ga halakar shūgabanninsu. To, haka mutānenka, ba zā Mu har su ba, sabōda barnansu, sai Mun aike ka zuwa gare su, su yi izgili game da kai, har a halaka shūgabanninsu, sa'an nan sauransu, su bi abin da aka umurce su da shi.

daga gare su. Kuma abin misālin mutānen farkon ya shūde.

9. Kuma lalle ne, idan ka tam-baye su, “Wāne ne ya halitta sam-mai da kasa?” Lalle zā su ce, “Ma-buwāyi Mai ilmi ne Ya halitta su.”

10. Wanda Ya sanya muku kasa shimfida kuma Ya sanya muku ha-nyōyi a cikinta, tsammāninku, zā ku nēmi shiryuwa.

11. Kuma wanda Ya saukar da ruwa daga sama, a kan wani gwarg-wado, sai Muka rāyar da gari ma-tacce game da shi. Kamar haka nan ake fitar da ku (daga kabari).

12. Kuma Wanda Ya halitta ma'aura dukansu, kuma Ya sanya muku, daga jirgi da dabbōbin ni'ima, abin da kuke hawa.

13. Domin ku daidaitu a kan bāyansa, sa'an nan ku tuna ni'imar Ubangijinku a lōkacin da kuka dai-daita a kansa, kuma ku ce, “Tsar-ki ya tabbata ga Wanda Ya hōre mana wannan, alhāli kuwa ba mu ka-sance māsū iya rinjāya gare shi ba.

14. “Kuma lalle mū, haḳīka, māsū⁽¹⁾ jūyāwa muke zuwa ga Ubangijinmu.”

15. Kuma suka sanya⁽²⁾ Masa juz'i daga bāyinSa. Lalle ne mutum,

مَثَلُ الْأَوَّلِينَ ﴿٥﴾

وَلَيْنَ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ
لَيَقُولُنَّ خَلَقَهُنَّ الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ ﴿٦﴾

الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ مَهْدًا وَجَعَلَ
لَكُمْ فِيهَا سُبُلًا لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿٧﴾

وَالَّذِي نَزَّلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً بِقَدَرٍ
فَأَنشَرْنَا بِهِ بَلْدَةً مَيْتًا كَذَلِكَ تُخْرَجُونَ ﴿٨﴾

وَالَّذِي خَلَقَ الْأَزْوَاجَ كُلَّهَا وَجَعَلَ لَكُمُ
مِّنَ الْغُلُقِ وَالْأَنعَامِ مَا تَرْضَوْنَ ﴿٩﴾

لَتَسْتَوُوا عَلَى ظُهُورِهِ ثُمَّ تَذْكُرُوا نِعْمَةَ رَبِّكُمْ
إِذَا أَسْتَوَيْتُمْ عَلَيْهِ وَتَقُولُوا سُبْحَنَ الَّذِي
سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ ﴿١٠﴾

وَأَنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ ﴿١١﴾

وَجَعَلُوا اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ جُزْءًا إِنَّ الْإِنسَانَ
سَخِرَ لَلْعِبَادَةِ ﴿١٢﴾

(1) Ku yi dalīli da hōrēwar abin hawa gare ku zuwa ga tabbatar tāshinku, dōmin hisābin Kiyāma, dōmin ku bi umurninSa a dūniya, kuma ku bar al'adunku.

(2) Suka ce malā'iku 'ya'ya māta ne na Allah, sunā bauta musu ne dōmin su kusantar da su zuwa ga Allah, watau dōmin su cōce su daga azāba. Sun yi wannan karyā ne dōmin su tabbatar da al'adarsuta surkulile. Sabōda haka suka yi wa Allah karyā, suka naḳasa Shi da haka, kuma suka naḳasa malā'iku māsū daraja a wurin Allah, kuma suka kāfirce wa ni'imar da Allah Ya yi musu wajen aiko musu Manzo mai shiryar da su. Sa'an suka kafa hujja da karyā dōmin su danne gaskiya.

hakīka, mai yawan kāfirci ne, mai bayyanāwar kāfircin.

16. Kō zā Ya ɗauki 'ya'ya mātā daga abin da Yake halittāwa ne, kuma Ya zāɓe ku da ɗiya maza?

17. Alhāli kuwa idan an bāyar da bushāra ga ɗayansu da abin da ya buga misāli da shi ga Mai rahama, sai fuskarsa ta yini tanā wadda aka baƙanta launinta, kuma yanā cike da baƙin ciki.

18. Ashe, kuma (Allah zai zāɓi) wanda ake rēno a cikin ƙawa, alhāli kuwa gā shi a husūma bā mai iya bayyanawar magana ba?

19. Kuma suka mayar da malā'iku ('yā'ya) mātā, alhāli kuwa sū, waɗanda suke bāyin (Allah) Mai rahama ne! Shin, sun halarci halitarsu ne? Zā a rubūta shaidarsu, kuma a tambaye su.

20. Kuma suka ce, "Dā Mai rahama ya so, dā ba mu bauta musu ba." Bā su da wani ilmi game da wancan! Bābu abin da suke yi fāce yanki-faɗi.

21. Kō Mun bā su wani littāfi ne a gabāninsa (Alƙur'āni) sabōɗa haka da shi suke riƙe?

22. Ā'a, sun ce dai, "Lalle mū, mun sāmi ubanninmu a kan wani addini (na al'āda) kuma lalle mū, a kan gurābunsu muke māsu nēman shiryuwa."

23. Kuma kamar haka, ba Mu aika wani mai gargadi ba a gabāninka, a cikin wata alƙarya, fāce mani'imtanta sun ce, "Lalle mū, mun

لَكَ مُؤْمِنٌ ۝

أَمْ أَخَذَ مَا يَخْلُقُ بَنَاتٍ وَأَصْفَنَ كَرِيْمِينَ ۝

وَإِذَا بُرِّرَ أَحَدُهُمْ بِمَا صَرَبَ لِلرَّحْمَنِ
مَثَلًا ظَلَّ وَجْهُهُ مُسْوَدًّا وَهُوَ كَظِيمٌ ۝

أَوْ مَن يُنَشَّؤُا فِي الْحِلْيَةِ وَهُوَ فِي الْخِصَامِ
غَيْرُ مُبِينٍ ۝

وَجَعَلُوا أَمَلًا يَكْفُرُ الَّذِينَ هُمْ عِبْدُ الرَّحْمَنِ
إِنَّا أَشْهَدُ وَآخِلَقَهُمْ مُّسَكِّبُ
شَهِدَتْ لَهُمْ وَسُكُوتٌ ۝

وَقَالُوا لَوْ شَاءَ الرَّحْمَنُ مَا عَبَدْنَاهُمْ مَا لَهُم
بِذَلِكَ مِنْ عِلْمٍ إِنْ هُمْ إِلَّا يَخْرُصُونَ ۝

أَمْ أَنَا خَيْرٌ مِّنْ أَنبِيَائِهِمْ قَبْلِهِمْ فَهُمْ بِهِمْ
مُتَسَمِّكُونَ ۝

بَلْ قَالُوا إِنَّا وَجَدْنَاهُ آبَاءَنَا عَلَىٰ أُمَّةٍ
وَإِنَّا عَلَىٰ آثَرِهِمْ مُّتَمَدُّونَ ۝

وَكَذَلِكَ مَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِي قَرْيَةٍ مِّنْ نَّذِيرٍ
إِلَّا قَالُوا مُرِئُونَهَا إِنَّا وَجَدْنَاهُ آبَاءَنَا عَلَىٰ أُمَّةٍ

sāmi ubanninmu a kan wani addini, kuma lalle mū, māsū kōyi ne a kan gurābunsu.”

24. (Sai mai gargadin) ya ce, “Shin, ban zo muku da abin da ya fi zama shiriya daga abin da kuka sāmi ubanninku a kansa ba?” Suka ce, “Lalle mū dai māsū kāfirta ne game da abin da aka aiko ku da shi.”

25. Sabōda haka Muka yi musu azābar rāmuwa. To, ka dūbi yadda ākibar māsū kāryatāwa take.

26. Kuma (ka ambaci) lōkacin da Ibrāhīm ya ce wa ubansa da mutānensa, “Lalle nī mai barranta ne daga abin da kuke bautāwa.

27. “Fāce Wannan⁽¹⁾ da Ya kāga halittata, to, lalle Shī ne zai shiriyar da ni.”

28. Kuma (Ibrāhīm) ya sanya (ita wannan magana) kalma mai wanzuwa a cikin zuriyarsa, tsam-māninsu su kōmo daga fata.

29. Ā'a, Na jiyar da waɗannan mutāne, dādi, sū da ubanninsu har gaskiya da Manzo mai bayyanawar gaskiyar, ya zo musu.

30. Kuma a lōkacin da gaskiyar ta jē musu, sai suka ce, “Wannan sihiri ne, kuma mū, māsū kāfirta da shi ne.”

31. Kuma suka ce, “Don me ba a saukar da wannan Alkūr'āni a kan

وَأَنَّا عَلَيَّ آثَرِهِمْ فَسَدُّوهُ ۝

* قُلْ أَوَلَمْ حِشْتُمْ بَأْهَدَىٰ مِمَّا وَجَدْتُمْ عَلَيْهِ آثَارَهُ كُفُّوا إِنَّا بِمَا أُرْسِلْتُمْ بِهِ كَافِرُونَ ۝

فَأَتَقَفْتُمَا مِنْهُمْ فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكْذِبِينَ ۝

وَأَذِّنْ لِلَّذِينَ اتَّخَذُوا آلَاءَ اللَّهِ وَلِقَاءَ رَبِّهِمْ إِنَّا وَهَبْنَاهُمَا لَكَ وَتَبَارَكُ الَّذِي يَفْطُرُ لِي فَائِدَةً رَّسِيدِينَ ۝

وَجَعَلَهَا كَلِمَةً بَاقِيَةً فِي عَقِبِهِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ۝

بَلْ مَتَّعْتُ هَؤُلَاءَ وَآلَاءَهُمْ حَتَّىٰ جَاءَهُمُ الْحَقُّ وَرَسُولٌ مُّبِينٌ ۝

وَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ قَالُوا هَذَا سِحْرٌ وَإِنَّا بِهِ كَافِرُونَ ۝

وَقَالُوا لَوْلَا نُزِّلَ هَذَا الْقُرْآنُ عَلَىٰ رَجُلٍ مِّنَ

(1) Bā ni bauta wa gumāka, amma inā bauta wa Allah Wanda Ya kāga halittata.

wani mutum mai girma daga alkar-yun⁽¹⁾ nan biyu ba?"

32. Shin, sū ne ke raba rahamar Ubangijinka? Mū ne, Muka raba musu abincinsu a cikin rāyuwar dūniya, kuma Muka dawakaka wadansunsu a kan wadansu da darajōji, dōmin wadansunsu su riƙi wadansu lēburōri, kuma rahamar Ubangijinka (ta Annabci⁽²⁾), ita ce maƙiƙiƙiya daga abin da suke tā-rāwa.

33. Kuma bā dōmin mutāne su kasance al'umma ɗaya ba, lalle ne, dā Mun sanya wa māsu kāfircē wa Mai Rahama, a gidājensu, rufi na azurfa, kuma da matākalai, ya zama a kanta suke tākāwa.

34. Kuma a gidājensu (Mu sanya) kyamāre da gadāje, a kansu suke kishingida.

35. Da zīnāriya, Kuma dukan wancan abu bai zama ba, sai jin dādin rāyuwar dūniya ne kawai, alhāli kuwa Lāhira, a wurin Ubangijinka, ta māsu taƙawa ce.

36. Kuma wanda ya makanta daga barin hukuncin Mai rahama, to, zā Mu lulluƙe shi da Shaidan, watau shi ne abōkinsa.

الْقَرِيْنَيْنِ عَظِيْمٍ ﴿٣١﴾

أَمْ يَتَّقِيْمُوْنَ رَحْمَتَ رَبِّكَ نَحْنُ قَسَمًا يَبْتَغِيْمُوْنَ
مَعِيْشَتَهُمْ فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَرَفَعْنَا بَعْضَهُمْ
فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجٰتٍ لِّيَسْجُدَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ
سُجْدًا وَرَحْمَتُ رَبِّكَ خَيْرٌ مِّمَّا يَجْتَمِعُوْنَ ﴿٣٢﴾

وَلَوْلَا اَنْ يَكُوْنَ النَّاسُ اُمَّةً وَاحِدَةً لَّجَعَلْنَا
لَهُمْ مَكْرَهُم بِالرَّحْمٰنِ لِيُبَيِّنَ لَهُمْ اَسْفَاقًا مِّنْ
فَضْلِهِ وَمَعٰرِجَ عَلَيْهِمْ يَظْهَرُوْنَ ﴿٣٣﴾

وَلِيُبَيِّنَ لَهُمُ الْاٰتِيَآ وَسُرُرَ عَلَيْهَا يَسْكُرُوْنَ ﴿٣٤﴾

وَرُحُرًا وَلٰتِ كُلُّ ذٰلِكَ لَمَّا مَتَّعْ
الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةُ عِنْدَ رَبِّكَ
لِلْمُتَّقِيْنَ ﴿٣٥﴾

وَمَنْ يَعْشُ عَنْ ذِكْرِ الرَّحْمٰنِ نُقَيِّضْ لَهُ
شَيْطٰنًا فَهُوَ لَهُ قَرِيْنٌ ﴿٣٦﴾

(1) Sunā nufin Makka da Tā'ifa, kuma sunā nufi a saukar da Alkur'āni ga Waifidu ɗan Mugira na Makka kō ga Urwatu ɗan Mas'ūdi As Sakafi a Ta'ifa. Watau sunā sūkar Muhammadu, dōmin bā shi da dūkiya. A gare su mai dūkiya shi ne babban mutum, wanda ya cancanta Allah Ya aiko shi ga mutāne.

(2) Tun da ba Mu bar rabon abincin rāyowarsu ta dūniya a hannunsu ba, to, ta yāya ne zā Mu bar babban abu kamar Annabci da shiryar da mutāne ga hannayensu? Watau bā zai yiwa Mu yi ba sai yadda Muke so kawai, kō su bi, kō su kāfirta, duka daidai ne a gare Mu.

37. Kuma lalle su, haḳīka, sunā kange su daga hanya, kuma sunā zaton cēwa sū māsu shiryuwa ne.

38. Har a lōkacin da (abōkin Shaidan) ya zo Mana (ya mutu) sai ya ce, (wa Shaidan) “Dā dai a tsakānina da tsakāninka akwai nisan gabas da yamma, sabōda haka, tir da kai ga zama abōkin mutum!”

39. Kuma (wannan magana) bā zā ta amfāne ku ba, a yau, dōmin kun yi zālunci, lalle ku māsu tārēwa ne a cikin azāba.

40. Shin to, kai kanā jiyar da kurma ne, ko kanā shiryar da makāho da wanda ke a cikin bata bayyananna?

41. To, kō dai Mu tafi⁽¹⁾ da kai, to, lalle Mū, māsu yin azābar rāmuwa ne a kansu.

42. Kō kuma Mu nūna maka abin da Muka yi musu wa'adi, to, lalle Mū, Māsu ikon tasarrufi a kansu ne.

43. Sabōda haka, ka yi riḳo ga abin da aka yi wahayi da shi zuwa gare ka. Lalle ne kai, kanā a kan hanya madaidaiciya.

44. Kuma shi (abin wahayin) ambato (na daukaka) ne a gare ka da kuma ga mutānenka, kuma zā a tambaye ku.

45. Kuma ka tambayi wadanda Muka aika a gabāninka daga ManzanninMu, “Shin, Mun sanya

وَاللَّهُمَّ لَيَصُدَّ عَنْ السَّبِيلِ وَيَحْسَبُونَ
أَنَّهُم مُّهْتَدُونَ ﴿٣٧﴾

حَتَّىٰ إِذَا جَاءَهُ نَأْيًا قَالَ يَكَلِّتُ بَنِيَّ وَبَيْنَكَ
بَعْدَ الْمَشْرِقَيْنِ فَيَفْشِلُ الْقَرِينَ ﴿٣٨﴾

وَلَنْ يَنْفَعَكُمْ الْيَوْمَ إِذْ ظَلَمْتُمْ أَتَاكُمْ فِي
الْعَذَابِ مُشْتَرِكُونَ ﴿٣٩﴾

أَفَأَنْتَ تُسْمِعُ الصُّمَّ أَوْ تَهْدِي الْعُمْيَ وَمَنْ
كَانَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٤٠﴾

فَإِنَّمَا أَتَاهُم مِّنْ بَيْنِكَ فِئَاتٌ مِنْهُم مُّنتَقِمُونَ ﴿٤١﴾

أَوْ يُرِيكَ الَّذِي وَعَدْتُهُمْ فَإِنَّا عَلَيْهِم
مُقْتَدِرُونَ ﴿٤٢﴾

فَأَسْمِئِكَ بِالَّذِي أُوحِيَ إِلَيْكَ إِنَّكَ عَلَىٰ صِرَاطٍ
مُّسْتَقِيمٍ ﴿٤٣﴾

وَإِنَّهُ لَذِكْرٌ لَّكَ وَلِقَوْمِكَ وَسَوْفَ تُسْأَلُونَ ﴿٤٤﴾

وَسَقُلْ مَنْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رُّسُلِنَا أَجَعَلْنَا

(1) Mu tafi da kai, watau Mu karɓi ranka, ka mutu, to, dā Mun yi musu azāba ke nan, dōmin sun rasa mai shiryar da su.

wadansu gumāka, wasun (Allah), Mai rahama, anā bauta musu?"

46. Kuma lalle ne, hakika, Mun aika Mūsā, game da āyōyinMu, zuwa ga Fir'auna da mashā-wartansa, sai ya ce, "Lalle nī, Manzo ne daga Ubangijin halittu."

47. To, a lōkacin da ya jē musu da āyōyinMu, sai gā su sunā yi musu dāriya.

48. Kuma ba Mu nūna musu wata āyā ba, fāce ita ce mafi girma daga 'yar'uwarta. Kuma Muka kāma su da azāba, tsammāninsu kō sunā kōmōwa.

49. Kuma suka ce, "Yā kai mai sihiri! Ka rōka mana Ubangijinka da albarkacin abin da Ya yi alkawari a wurinka, lalle mū, hakika, māsushiryuwa ne."

50. To, a lōkacin da duk Muka kuranye musu azāba, sai gā su sunā warware alkawarinsu.

51. Kuma Fir'auna ya yi kira a cikin mutānensa, ya ce, "Ya mutānēna! Ashe, mulkin Masar bā a gare ni yake ba, kuma wadannan kōgunasunā gudāna daga karkashina? Ashe, ba ku gani ba?"

52. "Kō kuma bā nī ne mafīfīci ba daga wannan wanda yake shīwulakantacce ne, kuma bā ya iya bayyanawar magana sai da kyar?"

53. "To, don me, ba a jēfa munda'ye na zināriya a kansa ba, kō kuma malā'iku su taho tāre da shi hafe?"

مِنْ دُونِ الرَّحْمَنِ إِلَهًا يُعْبَدُونَ ﴿٤٦﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَى بِآيَاتِنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ فَقَالَ إِنِّي رَسُولُ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٤٧﴾

فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِآيَاتِنَا إِذَا هُمْ مِنْهَا يَضْحَكُونَ ﴿٤٨﴾

وَمَا يُبْهَرُهُمْ مِنَ آيَةِ الْإِلَهِىِ أَكْبَرُ مِنْ أُخْتِهَا وَأَخَذْنَاهُمْ بِالْعَذَابِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٤٩﴾

وَقَالُوا إِنَّا تَائِبَةُ السَّاحِرِ ادْعُ لَنَا رَبَّكَ بِمَا عَهِدَ عِنْدَكَ إِنَّا الْمُهْتَدُونَ ﴿٥٠﴾

فَلَمَّا كَسَفْنَا عَنْهُمْ الْعَذَابَ إِذَا هُمْ يَنْكُتُونَ ﴿٥١﴾

وَنَادَىٰ فِرْعَوْنُ فِي قَوْمِهِ قَالَ يَبْقَرُوا النَّاسَ لِىَ مُلْكُ مِصْرَ وَهَذِهِ الْأَنْهَارُ تَجْرَىٰ مِن تَحْتِى أَفَلَا بُصُرُونَ ﴿٥٢﴾

أَفَرَأَىٰ أَحَدٌ مِّنْ هَٰذَا الَّذِى هُوَ مَكِيدٌ وَلَا يَكَادُ يُبِينُ ﴿٥٣﴾

فَقُلْ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ اسْأَلُوهُ مِنْ ذَهَبِ أَوْجَاهَ مَعَهُ الْمَلَائِكَةُ مُقَرَّرِينَ ﴿٥٤﴾

54. Sai ya sassabce hankalin mutānensa, sabōda haka suka bī shi. Lalle sū, sun kasance waɗansu irin mutāne ne fāsikai.

55. Sabōda haka a lōkacin da suka husātar da Mu, Muka yi musu azābar rāmuwa, sai Muka nutsar da su gabā ɗaya.

56. Sai Muka sanya su magabāta kuma abin misāli ga mutānen Karshe.

57. Kuma a lōkacin da aka buga misāli da 'Dan Maryama, sai gā mutānenka daga gare shi (shi misālin) sunā dāriya da izgili.

58. Kuma suka ce, "Shin, gumākanmu ne mafīta kō shi ('Dan Maryama)?" Ba su buga wannan misāli ba a gare ka fāce dōmin yin jidāli.⁽¹⁾ Ā'a, sū mutāne ne māsū husūma.

59. Shi ('Dan Maryama) bai zama ba fāce wani bāwa ne, Mun yi ni'ima a gare shi, kuma Muka sanya shi abin kōyi ga Banī Isrā'ila.

60. Kuma dā Munā so, lalle ne, dā Mun sanya malā'iku, daga cikinku, a cikin Kasa, sunā mayewa.⁽²⁾

61. Kuma lalle shī, haḳīka, wani ilmi ne na Sa'a, sabōda haka, kada

فَأَسْتَحَفَّ قَوْمَهُ فَأَطَاعُوهُ إِنَّهُمْ
كَانُوا قَوْمًا فَسِيقِينَ ﴿٥٤﴾

فَلَمَّا آسَفُونَا انْتَقَمْنَا مِنْهُمْ فَأَغْرَقْنَاهُمْ
أَجْمَعِينَ ﴿٥٥﴾

وَجَعَلْنَاهُمْ سُلَاقًا وَمَثَلًا لِّلْآخِرِينَ ﴿٥٦﴾

* وَلَمَّا ضُرِبَ ابْنُ مَرْيَمَ مَثَلًا إِذَا قَوْمُكَ
مِنْهُ يُصِدُّونَ ﴿٥٧﴾

وَقَالُوا أَلَهَبْنَا خَيْرًا أَمْ هُوَ مَا ضَرَبُوهُ لَكَ
إِلَّا جَدًّا لَّأَبْلَى هُوَ قَوْمٌ حَصِيدُونَ ﴿٥٨﴾

إِذَا هُوَ إِلَّا عِبْدُ اللَّهِ نَعْمَاءٌ عَلَيْهِ وَجَعَلْنَاهُ
مَثَلًا لِّبَنِي إِسْرَءِيلَ ﴿٥٩﴾

وَلَوْ نَشَاءُ لَجَعَلْنَا مِنْكُمْ مَلَائِكَةً فِي الْأَرْضِ
يَخْلُقُونَ ﴿٦٠﴾

وَأَنَّهُ وَلِعِلَّكُمْ لِّلشَّاعَةِ فَلَا تَمُوتُنَّ فِيهَا

(1) Wātau da aka ce gumāka da māsū bauta musu duka abincin wutar Jahannama ne, kamar yadda yake a cikin Sura ta 21 āyā ta 98 da 99, sai suka ce sun yarda gumakansu su zama tāre da 'dan Maryama.

(2) Dā Mun so dā Mun sanya ɗiyansu su zama malā'iku, su fi Isā 'dan Maryama zama abin māmāki ga halitta, sa'an nan su maye muku a cikin Kasa maimakon ɗiya masu siffōfi irin na jikunkunanku. Zai fi zama abin māmāki mutum ya haifi malā'ika bisa mace ta haifi dā hā da wani namiji yā kusan ce ta ba.

ku yi shakka a gare ta, kuma ku bi Ni. Wannan ita ce hanya madaidai-ciya.

62. Kuma kada Shaidan ya taushe ku (daga hanyar). Lalle shi ma-kiyi ne a gare ku, mai bayyanāwar Riyayya.

63. Kuma a lōkacin da Īsā ya jē da hujjōji bayyanannu, ya ce, "Lalle ne nā zo muku da hikima, kuma dōmin in bayyana muku sāshen abin da kuke sâbā wa jūna a cikinsa, sabōda haka ku bi Allah da taƙawa, kuma ku yi mini dā'ā.

64. "Lalle ne, Allah Shī ne Ubangijina kuma Shi ne Ubangi-jinku, sabōda haka ku bauta Masa. Wannan ita ce hanya madaidaiciya.

65. Sai kungiyōyi⁽¹⁾ suka sâba a tsakāninsu. To, bone yā tabbata ga waɗanda suka yi zālunci daga azā-bar yini mai raɗaɗi!

66. Shin, sunā jiran wani abu ne? Sai dai Sa'a ta jē musu bisa ga abke, alhāli kuwa ba su sani ba.

67. Masōya a yinin nan, sāshen-su zuwa ga sāshe maƙiya ne, fāce māsū taƙawa (sū kam māsū son jūna ne).

68. Yā bāyīNa! Bābu tsōro a kanku a yau, kuma bā zā ku yi baƙin ciki ba.

وَأَنصِبْهُمْ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ ﴿٦٢﴾

وَلَا يَصْدَقُكَ الشَّيْطَانُ إِنَّهُ لَكَ عَدُوٌّ مُبِينٌ ﴿٦٣﴾

وَلَمَّا جَاءَ عِيسَىٰ بِالْبَيِّنَاتِ قَالَ قَدْ جِئْتُكُمْ بِالْحِكْمَةِ وَلِأُبَيِّنَ لَكُمْ بَعْضَ الَّذِي تَخْتَلَفُونَ فِيهِ فَأَتَوْا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ﴿٦٤﴾

إِنَّ اللَّهَ هُوَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَأَعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ ﴿٦٥﴾

فَاخْتَلَفَ الْأَحْزَابُ مِنْ بَيْنِهِمْ فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْ عَذَابٍ يَوْمَ الْقِيَامِ ﴿٦٦﴾

هَٰذَا يَنْظُرُونَ إِلَّا السَّاعَةَ أَنْ تَأْتِيَهُمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٦٧﴾

الْأَخِلَاءُ يَوْمَئِذٍ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ إِلَّا الْمُتَّقِينَ ﴿٦٨﴾

يَعْبَادُ لَا خَوْفَ عَلَيْكُمُ الْيَوْمَ وَلَا أَنتُمْ تَخْرَبُونَ ﴿٦٩﴾

(1) Nasāra suka kasu a cikin kungiyōyi a bayan Īsā. Ya'akubiyya, māsū cēwa Īsā ɗan Allah ne, da Malakāniyya, māsū cēwa Īsā ɗayan uku ne. Waɗansu kuma suka ce hāwan Allah ne, watau su ne Musulmins, kuma waɗansu daga Musulmin suka kāfirta a bayan zakuwar Muhammadu, tsāra da amincin Allah su tabbata a gare shi, sabōda sun ƙi yarda da Annabiinsa. Yahūdu suka ce, "Īsā bā Annabi ba ne ɗan zina ne." Allah Ya la'ani kāfirai dukansu.

69. Wafanda suka yi ĩmāni da āyōyinMu, kuma suka kasance māsū sallamawar al'amari (ga Allah).

70. Ku shiga Aljanna, kū da mā-tan aurenku, anā girmama ku.

71. Anā kēwayāwa a kansu da akussa na zīnāriya da kōfuna, alhāli kuwa a cikinsu akwai abin da rāyu-ka ke marmari, kuma idānu su ji dādī, kuma kū, a cikinta (Aljannar), madawwama ne.

72. Kuma waccan ita ce Aljan-nar, wannan da aka gādar da ku ita sabōda abin da kuka kasance kunā aikatāwa.

73. Kunā sāmu, a cikinta, 'yā'yan itācen marmari māsū yawa, daga cikinsu kuke ci.

74. Lalle māsū laifi madawwama ne a cikin azābar Jahannama.

75. Bā a saukaƙar da ita (azābar) daga gare su, alhāli kuwa sū, a cikinta, māsū kāsa magana ne.

76. Kuma ba Mu zālunce su ba, amma sū ne suka kasance azzā-lumai.

77. Kuma suka yi kira, “Yā Mā-liku! Ubangijinka Ya kashe mu mana⁽¹⁾” (Māliku) ya ce, “Lalle kū mazauna ne.”

78. Lalle ne, haƙīka, Mun jē muku da gaskiya, kuma amma mafi yawanku māsū ƙi ga gaskiyar ne.

الَّذِينَ آمَنُوا بِآيَاتِنَا وَكَانُوا
مُسْلِمِينَ ﴿٦٩﴾

ادْخُلُوا الْجَنَّةَ أَنْتُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ تُخْبَرُونَ ﴿٧٠﴾

يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِصِحَافٍ مِنْ ذَهَبٍ وَأَكْوَابٍ
وَفِيهَا مَا تَشْتَهِيهِ الْأَنفُسُ وَتَلَذُّ
الْأَعْيُنُ وَأَنْتُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٧١﴾

وَبِذَلِكَ الْجَنَّةُ أَلْفَىٰ أَوْ ثَمَرُهَا بِمَا كُنتُمْ
تَعْمَلُونَ ﴿٧٢﴾

لَكُمْ فِيهَا فَاكِهَةٌ كَثِيرَةٌ مِنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿٧٣﴾

إِنَّ الْمَجْرِمِينَ فِي عَذَابٍ مُّهِينٍ خَالِدُونَ ﴿٧٤﴾

لَا يَنْفَعُهُمْ فِيهِمْ مَّيْلُسُونَ ﴿٧٥﴾

وَمَا ظَلَمْتَهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا هُمُ الظَّالِمِينَ ﴿٧٦﴾

وَنَادَىٰ أَيْمَنُكَ لِيُقْضَىٰ عَلَيْكَ قَالٌ إِنَّكَ
مَنْكُورٌ ﴿٧٧﴾

لَقَدْ جِئْتَكُمْ بِالْحَقِّ وَلَكِنَّ أَكْثَرَكُمُ لِلْحَقِّ
كِرْهُونَ ﴿٧٨﴾

(1) Watau sunā nēman se mutu su huta da daukar azāba.

79. Kō kuma sun tukka wani al'amari ne? To, lalle Mū, Māsu tukkāwa ne.

80. Ko sunā zaton lalle Mū, bā Mu jin asīrinsu da gānāwarsu? Na'am! Kuma manzanninMu na tāre da su sunā rubūtāwa.

81. Ka ce, "Idan har akwai dā ga Mai rahama, to, nī ne farkon māsu bauta (wa dān)."

82. Tsarkin Ubangijin sammai da Kasa, Ubangijin Al'arshi, ya tabbata daga abin da suke sifantāwa.

83. Sabōda haka ka kyālē su, su kūtsa kuma su yi wāsā har su haɗu da yininsu, wanda ake yi musu wa'adi da shi.

84. Kuma Shī ne Wanda ke abin bautāwa a sama, kuma abin bautāwa a Kasa, kuma Shī ne Mai hikima, Maşani.

85. Kuma albarkar Wanda ke da mulkin sammai da Kasa da abin da ke a tsakāninsu tā bayyana, kuma a wurinSa ne ilmin Sa'a yake, kuma zuwa gare Shi ake mayar da ku.

86. Kuma waɗanda suke kira baicinSa, ba su mallaki cēto ba, fāce wanda ya yi shaida da gaskiya, kuma sū, sunā sane⁽¹⁾ (da haka).

87. Kuma lalle idan ka tambaye su, "Wāne ne ya halitta su?" Lalle

أَفَرَأَيْتُمُ الْمَاءَ فَإِنَّمَا يُمْزِجُونَ ۝

أَمْ يَحْسِبُونَ أَنَّا لَا نَسْمَعُ سِرَّهُمْ وَنَجْوَاهُمْ بَلَىٰ
وَرُسُلَنَا الَّذِينَ يَكْتُمُونَ ۝

قُلْ إِن كَانَ لِلرَّحْمَنِ وَلَدٌ فَأَنَا أَوَّلُ الْعَبِيدِ ۝

سُبْحَنَ رَبِّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبِّ
الْعَرْشِ عَمَّا يَصِفُونَ ۝

فَذَرَهُمْ خَوْصًا وَيَلْعَبُوا حَتَّىٰ يَأْتِيَ اللَّهُ
الَّذِي يُوعَدُونَ ۝

وَهُوَ الَّذِي فِي السَّمَاءِ إِلَهٌ وَفِي الْأَرْضِ
إِلَهٌ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْعَلِيمُ ۝

وَتَبَارَكَ الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَمَا يَنبَغِيهِمَا وَعِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَالْيَوْمِ
تُرْجَعُونَ ۝

وَلَا يَخْلُقُ الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ
الْشَّفَعَةَ إِلَّا مَنْ شَهِدَ بِالْحَقِّ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ۝

وَلَيْن سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَهُمْ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ فَأَنَّى

(1) Su waɗanda suka yi shaida da gaskiya sun san hābu mai mallakar cēto ga wani fāce Allah. Sabōda haka Allah nā yi musu izni su cēci wanda Yake son su cēce shi, ba wanda su suke so ba. Ma'anar iznin da cēto ga bāyin Allah sālihai ita ce dōmin Allah Ya bayyana darajar mai cēton ne kawai, bā don yanā da wani hakki ba, ga Allah. Allah Ya tsarkaka daga wata halittarSa ta sāmi wani hakki a kanSa, Kōwa hāwanSa ne.

ne zā su ce Allah ne. To, yāya ake jūyar da su?

88. Kuma da (ilmin) maganarsa (Annabi) “Yā Ubangijīna! Lalle waɗannan mutāne ne waɗanda bā zā su yi īmāni ba.”

89. To, sai ka kau da kai daga gare su, kuma ka ce, “Salāmā”. Sa’an nan kuma zā su sani.

يُوقُونَ

وَقِيلَ لَهُ رَبِّ إِنَّا هَنَاءَ قَوْمٌ لَا يُؤْمِنُونَ

فَأَصْفَح عَنْهُمْ وَقُلْ سَلَامٌ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ

SŪRATUD DUKHĀN سُورَةُ الدُّخَانِ

Tanā karantar da cewa Allah Yanā tadbīri ga al'amuranSa kāfin Ya bayyana su ga bāyinSa. Kuma ni'imarSa tanā gushewa sabōda sāḡa wa umurninSa.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. H. M̃.

2. Inā rantsuwa da Littāfi Mabayyani.

3. Lalle ne Mū, Muka saukar da shi a cikin wani dare mai albarka. Lalle Mū, Mun kasance Māsu yin gargadi.

4. A cikinsa (shi daren) ake rarabe kōwane al'amari da ake hukuntāwa.

5. Umurni na daga wurinMu. Lalle Mū ne Muka kasance Māsu aikāwa.

حَمْدٌ

وَالْكِتَابِ الْمُبِينِ

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ مُبَرَّكَتٍ إِنَّا كُنَّا

مُنذِرِينَ

فِيهَا يُفْرَقُ كُلُّ أَمْرٍ كَبِيرٍ

أَمْرًا مِّنْ عِندِنَا إِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ

6. Sabōda rahama daga Ubangijinka. Lalle Shī, Shi ne Mai ji, Masani.

7. (Shī ne) Ubangijin sammai da kasa da abin da ke a tsakāninsu, idan kun kasance māsū yakīni (za ku gāne haka).

8. Bābu abin bautāwa fāce Shi. Yana rāyarwa kuma Yana kashēwa. (Shi ne) Ubangijinku, kuma Ubangijin ubanninku na farko.

9. A'a sū sunā wāsā a cikin shakka.

10. Sabōda haka, ka dākata, rānar da sama zā ta zo da hayāki bayyananne.

11. Yanā rufe mutāne. Wannan wata azāba ce mai radadi.

12. Ya Ubangijinmu! Ka kura-nye mana azāba. Lalle mū, māsū imāni ne.

13. Inā tunāwa take a gare su, alhālī kuwa, haḳīka, Manzo mai bayyanāwa ya je musu (da gargadīn saukar azābar, ba su karḅa ba)?

14. Sa'an nan suka jūya bāya daga gare shi, kuma suka ce, "Wanda ake gayāwa⁽¹⁾ ne, mahaukaci."

15. Lalle Mū, Māsū kuranyēwar azāba ne, a ḁan lōkaci kaḁan, lalle kū, māsū kōmāwa ne (ga laifin).

16. Rānar da Muke damḁa, damḁa mafi girma, lalle ne Mū māsū azābar rāmuwa ne.

رَحْمَةً مِّن رَّبِّكَ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿١﴾

رَبِّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا إِنَّ كُنُوزَهُمْ فِي شَاكٍ مُّؤَبَّنٍ ﴿٢﴾

لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ رَبُّكُمْ وَرَبُّ آبَائِكُمُ الْأَوَّلِينَ ﴿٣﴾

بَلْ هُمْ فِي شَاكٍ يَلْعَبُونَ ﴿٤﴾

فَإِذَا نَفَخَتِ تَوَارِثُ السَّمَاءِ يَدْحَاجٍ مُّبِينٍ ﴿٥﴾

يَعْنِي النَّاسُ هَذَا عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٦﴾

رَبَّنَا أَكْثِيفْ عَنَّا الْعَذَابَ إِنَّا مُؤْمِنُونَ ﴿٧﴾

أَنَّى لَهُمُ الذِّكْرَى وَقَدْ جَاءَهُمْ رَسُولٌ مُّبِينٌ ﴿٨﴾

ثُمَّ تَوَلَّوْا عَنْهُ وَقَالُوا مُعَلَّمٌ مَّجْنُونٌ ﴿٩﴾

إِنَّا كَاشِفُو الْعَذَابِ قَلِيلًا إِنَّكُمْ عَائِدُونَ ﴿١٠﴾

يَوْمَ يُطِشُ الْبَطْشَةُ الْكُفْرَى إِنَّا مُنْتَقِمُونَ ﴿١١﴾

(1) Sunā nufin waḁansu mutāne ne ke gaya wa Annabi Alkur'āni, kō kuma daga alāma, watau wai Annabi taḁaḁḁe ne, mahaukaci. Taḁaḁḁe da mahaukaci duka ma'anarsu guda ce, watau marashin hankali, wanda aka yi wa alāma da rashin hankali.

17. Kuma lalle ne, haḳīka, a gabāninsu, Mun fitini mutānen Fir'auna, kuma wani Manzo karīmi ya jē musu.

18. (Manzon ya ce), “Ku kāwo mini (īmāninku) ya bāyin Allah! Lalle ni, Manzo ne amintacce zuwa gare ku.

19. “Kuma kada ku nēmi ḍauka-ka a kan Allah. Lalle nī, mai zo muku ne da dalīli bayyananne.

20. “Kuma lalle nī, na nēmi tsari da Ubangijīna, kuma Ubangijinku, dōmin kada ku jēfe ni.

21. “Kuma idan ba ku yi īmāni sabōda nī ba, to, ku nīsance ni.”

22. Sai ya kirayi Ubangijinsa cēwa waḍannan mutāne ne māsu laifi.

23. (Allah Ya ce), “To, ka yi tafiyar dare da bāyiNa, da dare. Lalle kū, waḍanda ake bī ne (dōmin a kāma ku.)

24. “Kuma ka bar tēku rarrabe. Lalle sū, runduna ce abar nutsarwa.”

25. Da yawa suka bar gōnaki da marēmari.

26. Da shuke-shuke da matsayi mai kyau.

27. Da wata ni'ima da suka kasance a cikinta sunā māsu raha.

28. Kamar haka! Kuma Muka gādar da ita ga waḍansu mutāne na dabam.

وَلَقَدْ فَتَنَّا قَوْمَهُمْ قَوْمَ فِرْعَوْنَ وَجَاءَهُمْ رَسُولٌ كَرِيمٌ ﴿١٧﴾

أَن أَدُّوا إِلَيَّ عِبَادَ اللَّهِ إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿١٨﴾

وَأَن لَا تَعْلُوا عَلَيَّ اللَّهُ إِلَهِي أَنَا إِلَهُكُمْ مُسْلِمِينَ ﴿١٩﴾

وَلِي عِذَّتْ بِيَّيَّ وَرَبِّكُمْ أَن تَرْجُمُونِ ﴿٢٠﴾

وَأَن لَّمْ تَوَيْسُوا إِلَيَّ فَأَعَرِلُونِ ﴿٢١﴾

فَدَعَا رَبَّهُ أَن هَؤُلَاءِ قَوْمٌ مُّجْرِمُونَ ﴿٢٢﴾

فَأَسْرِعْ بَادِيَ لِي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ مُتَّبِعُونَ ﴿٢٣﴾

وَأَقْرَأِ الْبَاحِرَ رَهْوَ أَنَّهُمْ جُنْدٌ مُّعَرَّفُونَ ﴿٢٤﴾

كَمْ تَرَكُوا مِنْ جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿٢٥﴾

وَزُرُوعٍ وَمَقَامٍ كَرِيمٍ ﴿٢٦﴾

وَنَعْمَ كَانُوا فِيهَا فَاكِهِينَ ﴿٢٧﴾

كَذَٰلِكَ وَأَوْرَثْنَاهَا قَوْمًا آخَرِينَ ﴿٢٨﴾

29. Sa'an nan samā da kasā ba su yi kūka⁽¹⁾ a kansu ba, kuma ba su kasance waɗanda ake yi wa jinkiri ba.

30. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun tsīrar da Banī Isrā'īla daga azāba mai wulākantāwa.

31. Daga Fir'auna. Lalle shi, ya kasance maɗaukaki daga cikin māsu ḥarna.

32. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun zābe su sabōda wani ilmi (na Taurata) a kan mutāne.

33. Kuma Muka bā su, daga āyōyin mu'ujizōji, abin da yake a cikinsa, akwai ni'ima bayyananna⁽²⁾.

34. Lalle waɗannan mutāne⁽³⁾, haḳīka, sunā cēwa,

35. "Bābu wani abu sai mutuwarmu ta farko, kuma ba mu zama waɗanda ake tāyarwa ba.

36. "Sai ku zo da ubanninmu, idan kun kasance māsu gaskiya."

37. Shin, sū ne mafīṭa kō kuwa mutānen Tubba'u, kuma da waɗanda ke a gabāninsu? Mun halaka su. Lalle sū, sun kasance māsu laifi.

فَتَابَتْ عَلَيْهِمُ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ وَمَا كَانُوا مُنظَرِينَ ﴿٢٩﴾

وَلَقَدْ فَجَّيْنَا ابْنَ إِسْرَءِيلَ بِلَ مِنْ الْعَذَابِ الْمُهِينِ ﴿٣٠﴾

مِنْ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ كَانَ عَالِيًا مِنَ الْمُسْرِفِينَ ﴿٣١﴾

وَلَقَدْ أَخَذْنَاهُمْ عَلَىٰ عَيْدٍ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿٣٢﴾

وَأَتَيْنَاهُمُ مِنَ الْأَلْوَانِ مَا يَفْتُلُو مُبِيرِ ﴿٣٣﴾

إِنَّ هَٰؤُلَاءِ لَيَقُولُونَ ﴿٣٤﴾

إِنْ هِيَ إِلَّا أَمْوَالُنَا آلَؤَلَىٰ وَمَا تَكُنْ بِمُنْشَرِينَ ﴿٣٥﴾

قَالُوا يَا بَنِي آدَمَ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٣٦﴾

أَهْلِكُوا ذُرِّيَّتَهُمْ قَوْمَ شُعَيْبٍ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ

أَهْلَكْنَاهُمْ إِنَّهُمْ كَانُوا مُتَجَرِبِينَ ﴿٣٧﴾

(1) Watau sama da Kasa ba su girgizu ba sabōda halaka su da aka yi kamar ba a yi, kōme ba.

(2) An bai wa Banī Isrā'īla ni'imar ilmi na Taurata, an ḍaukaka su, sabōda aiki da ilmin, a kan sauran mutānen zāmaninsu, kuma aka bā su āyōyin mu'ujiza kamar tsāge tēku da maṅgu da salwa da sauransu, amma kuma dukkan waɗannan ni'imomin sai da suka gushe a lōkaɗin da suka sābā wa umurnin Allah, sai kuma kasancin ya maye musu daga bāya. Wannan kuma wa'azi ne ga Musulmi waɗanda Allah Ya ḍaukaka su da Alkur'āni a kan sauran mutāne, idan sun kauce masa zā su walākantu.

(3) Anā nufin mutānen zāmanin Annabi Muhammadu, tsīra da aminci su tabbata a gare shi, waɗanda ake kiran su zuwa ga Musulunci.

38. Kuma ba Mu halitta sammai da ƙasa da abin da ke a tsakāninsu ba, alhāli kuwa Munā māsū wāsā.

39. Ba Mu halitta su ba fāce da manufa ta gaskiya, kuma amma mafi yawansu, ba su sani ba.

40. Lalle rānar rarrabēwa, ita ce lōkacin wa'adinsu gabā ɗaya.

41. Rānar da wani zumu bā ya amfānin wani zumu da kōme, kuma ba su zama anā taimakon su ba.

42. Fāce wanda Allah Ya yi wa rahama. Lalle Shi (Allah), Shi ne Mabuwayi, Mai jin ƙai.

43. Lalle itāciyar Zaƙƙūm (danyen wutā),

44. Ita ce abincin mai laifi.

45. Kamar narkakken kwalta, yanā tafasa a cikin cikunna.

46. Kamar tafasar ruwan zāfi.

47. (A cē wa malā'ikun wutā), "Ku kāmā shi, sa'an nan ku fizege shi zuwa ga tsakiyar Jahīm.

48. "Sa'an nan ku zuba, a kansa, daga azābar ruwan zāfi."

49. (A ce masa), "Ka ɗandana! Lalle kai, kai ne mabuwayi mai girma!

50. "Lalle wannan shi ne abin da kuka kasance kunā shakka game da shi."

51. Lalle māsū takawa sunā cikin matsayi amintacce.

52. A cikin gidājen Aljanna da marēmari.

وَمَا خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا
لَعِينٍ ﴿٣٨﴾

مَا خَلَقْنَاهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا
يَعْلَمُونَ ﴿٣٩﴾

إِنَّ يَوْمَ الْفَصْلِ مِيقَاتُهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٤٠﴾

يَوْمَ لَا يَنْفَعِي مَوْلَى عَنْ مَوْلَى شَيْئًا وَلَا هُمْ
يُنصَرُونَ ﴿٤١﴾

إِلَّا مَنْ رَحِمَ اللَّهُ إِنَّهُ هُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿٤٢﴾

إِنَّ شَجَرَتَ الزُّقْمِ ﴿٤٣﴾

طَعَامُ الْأَثِيمِ ﴿٤٤﴾

كَالْمُهْلِ يَغْلِي فِي الْبُطُونِ ﴿٤٥﴾

كَغَلَى الْحَمِيمِ ﴿٤٦﴾

حُدُودُهُ فَأَغْنُواهُ إِلَى سَوَاءِ الْجَحِيمِ ﴿٤٧﴾

ثُمَّ صُبُّوا فَوْقَ رَأْسِهِ مِنْ عَذَابِ الْحَمِيمِ ﴿٤٨﴾

ذُقْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْكَرِيمُ ﴿٤٩﴾

إِنَّ هَذَا مَا كُنْتُمْ بِهِ تَمْتَرُونَ ﴿٥٠﴾

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي مَقَامٍ أَمِينٍ ﴿٥١﴾

فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿٥٢﴾

53. Sunā tufanta daga tufāfin alharīni rakīkī, da mai kauri, sunā māsū zaman fuskantar jūna.

54. Kamar haka, kuma Mun au-rar da su da mātā māsū kyaun idānu, māsū girmansu.

55. Sunā kira, a cikinsu (gidājen) ga dukan 'ya'yan itācen marmari, sunā amintattu (daga dukan abin tsōro).

56. Bā su dandānar mutuwa, a cikinsu, fāce mutuwar farko, kuma (Allah) Ya tsare musu azābar Jahīm.

57. Sabōda falala daga Ubangijinka. Wancan shi ne bab-ban rabo, mai girma.

58. Dōmin haka kawai Muka sauƙaƙar da shi (Alkur'āni) da harshenka, tsammāninsu, su rika tunāwa.

59. Sai ka yi jira. Lalle sū, māsū jira ne.⁽¹⁾

يَتَلَسُّوْنَ مِنْ سُندُسٍ وَإِسْتَبْرَقٍ
مَّتَقَلِّدِينَ ﴿٥٣﴾

كَذَلِكَ وَرَوَّجْنَهُمْ بِحُورٍ عِينٍ ﴿٥٤﴾

يَدْعُوْنَ فِيهَا بِكُلِّ فَلَاحَةٍ آمِينٍ ﴿٥٥﴾

لَا يَذُوقُوْنَ فِيهَا الْمَوْتَ إِلَّا الْمَوْتَةَ
الْأُولَىٰ وَوَقَّعْنَهُمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ ﴿٥٦﴾

فَضَلَّاهُمْ بِرَبِّكَ ذَٰلِكَ هُوَ الْغَوْرُ الْعَظِيمُ ﴿٥٧﴾

فَإِنَّمَا يَسْتَرْزِقُهُ يِلْسَانُكَ لَعَلَّهُمْ
يَتَذَكَّرُونَ ﴿٥٨﴾

فَإَرْقُبْ إِنَّهُمْ مِّنْ يَقْبُورٍ ﴿٥٩﴾

(1) Māsū jira ne ga abin da zai sāmē su idan ba su yi īmāni ba, watau ni'īmar da aka ba su zā ta gushe ke nan dōmin ba su aiwatar da ita ba a kan umurnin Allah.

SŪRATUL JĀTHIYA سُورَةُ الْجَاثِيَةِ

Tanã karantar da wajabcin bin shari'ar Allah. Wanda ya bi waninta, yā ɓace, kō da ya ga kansa a kan wani ilmin da jarrabāwa kō wani mutum ya bā shi.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. H. M.

2. Saukar Littāfi daga Allah Mabuwayi Mai hikima yake.

3. Lalle ne a cikin sammai da kasa akwai āyōyi⁽¹⁾ ga māsu īmāni.

4. Kuma a cikin halittarku da abin da ke watsuwa na dabba akwai āyōyi ga mutāne māsu yakini.

5. Kuma da sāɓawar dare da yini da abin da Allah Ya saukar daga sama na arziki, sa'an nan Ya rāyar da kasa game da shi a bāyan mutu-warta, da jūyāwar iskōki, akwai āyōyi ga mutāne māsu yin hankali.

6. Waɗancan āyōyin Allah ne, Munā karanta su gare ka da gas-kiya. To, da wane lābāri bāyan Allah da āyōyin Sa suke yin īmāni?

7. Bone yā tabbata ga dukan mai yawan kiren karya, mai laifi.

حم

نَزِيلُ الْحَقِّ مِنَ اللَّهِ الرَّبِّ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ

إِنَّ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِّلْمُؤْمِنِينَ

وَفِي خَلْقِكُمْ وَمَا يَبُتُّ مِنْ دَابَّةٍ لَّيْلٌ لِّقَوْمٍ

يُؤْمِنُونَ

وَإِخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَمَا أَنزَلَ اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ

مِنْ رِّزْقٍ فَأَخْيَا بِلِلْ أَرْضِ بَعْدَ مَوْتِهَا وَتَضَرُّعِ

الرِّيحِ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ

بَلِّغْ ءَايَاتِ اللَّهِ تَتْلُوهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ فَيَأْتِي

حَدِيثٌ بَعْدَ اللَّهِ وَءَايَاتِهِ يُؤْمِنُونَ

وَتَبْلُغْ لِكُلِّ أَفَّاكٍ أَثِيمٍ

(1) Āyā, ita ce alāma mai jan hankalin mutum zuwa ga shiriya. Jam'inta, shi ne āyōyi.

8. Yanā jin āyōyin Allah anā karanta su a kansa, sa'an nan ya dōge yanā makangari, kamar bai ji su ba. To, ka yi masa bushāra da azāba mai radadi.

9. Kuma har idan ya san wani abu daga āyōyinMu, sai ya riƙa su da izgili. Waɗancan sunā da wata azāba mai wulākantāwa (a dūniya).

10. Gaba gare su (a Lāhira) akwai Jahannama, kuma abin da suka sanā'anta bā ya waɗatar da su daga kōme, kuma abūbuwan da suka riƙa majibinta, baicin Allah, bā su waɗatar da su daga kōme. Kuma sunā da wata azāba mai girma.

11. Wannan (Alkur'āni) shi ne shiryuwa. Kuma waɗanda suka kāfirta game da āyōyin Ubangijinsu, sunā da wata azāba ta wulākanci mai radadi.

12. Allah ne Wanda Ya hōre muku tēku dōmin jirgi ya gudāna a cikinta da umurninSa, kuma dōmin ku nēma daga falalarSa, kuma tsammāninku zā ku gōde.

13. Kuma Ya hōre muku abin da ke a cikin sammai da abin da ke a cikin ƙasa, gabā ɗaya daga gare Shi yake. Lalle ne, a cikin wancan, haƙiƙa, akwai āyōyi ga mutāne waɗanda ke yin tunāni.

14. Ka ce wa waɗanda suka yi ĩmāni, su yi gāfara ga waɗanda bā su fātan rahama ga kwānukan Allah,⁽¹⁾ dōmin (Allah) Ya sāka wa

يَسْمَعُ ءَايَاتِ اللَّهِ تُنْزِلُ عَلَيْهِ ثُمَّ يُصِرُّ مُشْتَكِرًا كَانُوا يَسْمَعُهَا فَيُصِرُّوهُ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٨﴾

وَإِذَا عَلِمَ مِنْ ءَايَاتِنَا شَيْئًا اتَّخَذَهَا هُزُوًا أُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ ﴿٩﴾

مِنْ وَرَآئِهِمْ جَهَنَّمُ وَلَا يُغْنِي عَنْهُمْ مَا كَسَبُوا شَيْئًا وَلَا مَا اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْلِيَاءَ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٠﴾

هَٰذَا هُدًى لِلَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ لَهُمْ عَذَابٌ مِنْ رِجْزِ أَلِيمٍ ﴿١١﴾

اللَّهُ الَّذِي سَخَّرَ لَكُمُ الْبَحْرَ لِتَجْرِيَ الْفُلُكُ فِيهِ بِأَمْرِهِ وَتَسْبَحُوا مِنْ فَضْلِهِ وَأَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿١٢﴾

وَسَخَّرَ لَكُم مَّا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا وَلَهُ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿١٣﴾

قُلْ لِلَّذِينَ ءَامَنُوا يَغْفِرُوا لِلَّذِينَ لَا يَرْجُونَ أَيَّامَ اللَّهِ لِيَجْزِيَ قَوْمًا بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿١٤﴾

(1) Kwanukan Allah, sù ne masifu waɗanda ke sāmun kāfirai waɗanda bā su bin shari'ar Allah. Wātau Allah Ya umarci Annabi ya gaya wa Musulmi, cewa wanda bā ya

mutāne da abin da suka kasance sunā aikatāwa.

15. Wanda ya aikata aikin kwa-rai, to, dōmin kansa, kuma wanda ya mūnana aiki, to, a kansa. Sa'an nan zuwa ga Ubangijinku ake mayar da ku.

16. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun bai⁽¹⁾ wa Banī Isrā'īla littāfi da hukunci da Annabci, kuma Mun arzūta su daga abūbuwa māsu dādi, kuma Mun fifita su a kan mutānen dūniya (a zāmaninsu).

17. Kuma Muka bā su hujjōji na umurni. Ba su sāba ba fāce bāyan ilmi ya jē musu, sabōda zālunci a tsakāninsu. Lalle ne, Ubangijinka zai yi hukunci a tsakāninsu, a Rā-nar Kiyāma a cikin abin da suka kasance sunā sāba wa (jūna).

18. Sa'an nan Muka sanya ka a kan wata shari'a ta al'amarin. Sai ka bi ta, kuma kada ka bi son zūciyōyin wadannan da ba su sani ba.

19. Lalle ne sū, bā zā su wadātar da kai da kōme ba daga Allah. Kuma lalle ne azzālumai, sāshensu majibintan sāshe ne. Kuma Allah ne Majibincin māsu takawa.

مَنْ عَمِلْ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ ۖ وَمَنْ أَسَاءَ
فَعَلَيْهَا ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكَ تُرْجَعُونَ ﴿١٥﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا نِيْلَ إِبْرَاهِيمَ ۖ بَيْنَ الْكَتَبِ وَالْحَكْرِ
وَالنُّبُوَّةَ وَرَفَقْنَاهُمْ مِنَ الظُّلُمَاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ
عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿١٦﴾

وَأَعَدَّ لَهُمْ يَتَنَبَّئُ مِنَ الْأَمْرِ ۖ فَمَا اخْتَلَفُوا
إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَعِيًّا يَتَنَبَّئُونَ
رَبَّكَ يَقْضَىٰ يَتَنَبَّئُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا
كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿١٧﴾

ثُمَّ جَعَلْنَاكَ عَلَىٰ شَرِّ عَمَلٍ مِنَ الْأَمْرِ
فَاتَّبَعْتَهَا وَلَا تَنْتَعِزُ أَهْوَاءَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٨﴾

إِنَّهُمْ لَنْ يَغُثُّوا عَنْكَ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا وَإِنَّ
الظَّالِمِينَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ ۖ وَاللَّهُ وَلِيُّ
الْمُتَّقِينَ ﴿١٩﴾

tsōron masīfū sabōda yā fi aiwatar da shari'ar Allah a kansa, to, kada Musulmi su dāmu da shi, watau kāfiran amāna nā iya hin dōkōkinsu na al'āda, bābu ruwan Musulmi, matuƙar dai ba su shūka wata fitina ba a gare su. A bāyan haka Allah zai sāka wa kōwa game da aikinsa.

(1) Bā Musulmi kawai aka aiko wa Manzo ba, bā su kawai aka bā su shari'a ba kuma aka umurce su da binta ba, Banī Isrā'īla ma, an bā su haka, kuma sun daukaka a kan mutāne a lōkacin da suka yi aiki da shari'ar, kuma suka kasanta a lōkacin da suka bar aiki da ita. Musulmi ma haka suke idan sun bar shari'ar da Allah Ya aza su a kanta, zā su kasanta yadda Yahūdāwa suka kasanta.

20. Wannan (Alkur'āni) hukunce-hukuncen natsuwa ne ga mutāne, da shiryuwa, da rahama, ga mutāne waɗanda ke da yaƙīni.

21. Kō waɗanda suka yāgi miyā-gun ayyuka sunā zaton Mu sanya su kamar waɗanda suka yi īmāni, kuma suka aikata ayyukan ƙwarai, su zama daidai ga rāyuwarsu da mutuwar su? Abin da suke hukun-tāwa yā mūnana!

22. Alhāli kuwa Allah ne Ya ha-litta sammai da ƙasā sabōɗa gas-kiya, kuma dōmin a sāka wa kōwa-ne rai da abin da ya sanā'anta, kuma su, bā zā a zālunce su ba.

23. Shin, kā ga wanda ya riƙi son zūciyarsa shi ne abin bautawarsa, kuma Allah Ya ɓatar da shi a kan wani ilmi,⁽¹⁾ kuma Ya sa hātimi a kan jinsa, da zūciyarsa, kuma Ya sa wata yānā a kan ganinsa? To, wāne ne zai shiryyar da shi bāyan Allah? Shin to, bā zā ku yi tunāni ba?

24. Kuma suka ce, “Bābu kōme fāce rāyuwarmu ta dūniya; munā mutuwa kuma munā rāyuwa (da haihuwa) kuma bābu abin da ke

هَذَا بَصِيرُ النَّاسِ وَهَدَىٰ وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُوقُونَ ﴿٢٠﴾

أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ اجْتَرَحُوا السَّيِّئَاتِ أَنْ نَجْعَلَهُمْ كَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَوَاءً مَحْيَاهُمْ وَمَمَاتُهُمْ سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ﴿٢١﴾

وَخَلَقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ وَلِيُجْزِيَ كُلَّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٢٢﴾

أَفَرَأَيْتَ مَنِ اتَّخَذَ إِلَٰهَهُ هَوَاهُ وَأَصْلَبَ اللَّهُ عَلَىٰ عِلْمِهِ وَخَوَّعَ عَلَىٰ سَمْعِهِ وَقَلْبِهِ وَجَعَلَ عَلَىٰ بَصَرِهِ غُشُوَّةً فَمَنْ يَهْدِيهِ مِنْ بَعْدِ اللَّهِ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿٢٣﴾

وَقَالُوا مَا هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا وَمَا

(1) Imin Allah bā ya da iyāka, Yanā būɗa shi ga wanda Ya ga dāma, a inda kō a lōkacin da Ya ga dāma, amma dai duk ilmin da bai sauka da shi ga Annabi Muhammadu ba, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi, to, bā a aiki da shi ga hukunci kō shari'a, wanda ya bi shi kuwa, to, ya fāce ga aikinsa, bā ya cikin shiryayyu māsu zaman lāfiya a dūniya kuma su shiga Aljanna a Lāhira. dōmin sharaɗin haka shi ne bin sunna. Wanda ya bar sunna kuwa, ya yi kuskuren hanya, bābu mai shiryyar da shi kuma sai Allah idan Yā so shi da rahama, watau Ya sanya shi ya tūba. Wannan ya nūna cewa ibāda da mu'āmala duka ɗaya suke ga Musulunci, barin aiki da shari'a a cikin kōwannensu duka, kālirci ne ga wanda ya halatta yin haka nan. Mafi yawan kālircin da ya sāmi Musulmi, ya zo musu ne ta hanyar barin mu'āmalōli da shari'ar Allah, suka ɗauki yin salla da mai kama da ita, shi kaɗai ne Musulunci, suka kāfirta da haka.

halaka mu sai zāmani.” Alhāli kuwa (ko da suke fadar maganar) bā su da wani ilmi game da wannan, bā su bin kōme fāce zato.

25. Kuma idan anā karanta āyōyinMu bayyanannu a kansu, bābu abin da ya kasance hujjarsu fāce suka ce, “Ku zo mana da ubaninmu, idan kun kasance māsū gaskiya.”

26. Ka ce, “Allah ne ke rāyar⁽¹⁾ da ku, kuma Shī ne ke matar da ku, sa'an nan Ya tāra ku zuwa ga Rānar Kiyāma, bābu shakka a gare ta, kuma amma mafi yawan mutāne ba su sani ba.

27. “Kuma mulkin sammai da Rāsa na Allah ne Shī kaḍai. Kuma rānar da Sa'a ke tsayuwa, a rānar nan māsū bātāwa (ga hujjōjin Allah dōmin su kī bin shari'arSa) zā su yi hasāra.”

28. Kuma zā ka ga kōwace al'umma tanā gurfāne, kōwace al'umma anā kiran ta zuwa ga littāfinta. (A ce musu) “A yau anā sāka muku da abin da kuka kasance kunā aikatāwa.”

29. “Wannan littāfinMu ne, yanā yin magana a kanku da gas-kiya. Lalle Mū, Mun kasance Muna sauya rubūtun tamkar abin da kuka kasance kunā aikatāwa.”

30. To, amma waḍanda suka yi īmāni kuma suka aikata ayyukan

يَهْلِكُنَّ إِلَّا الْدَّاهِرُ وَمَا لَهُمْ بِذَلِكَ مِنْ عِلْمٍ إِنْ هُمْ إِلَّا يَظُنُّونَ ﴿٢٥﴾

وَلَا تَنْفُلْ عَلَيْهِمْ مِنْ كَيْفٍ إِلَيْتَ سِتِّ مَّا كَانَ حُجَّتُهُمْ إِلَّا أَنْ قَالُوا اقْتِرَابُ آيَاتٍ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٢٦﴾

قُلِ اللَّهُ يُجَسِّدُكُمْ ثُمَّ يُعِيدُكُمْ ثُمَّ يُجْمَعُكُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢٧﴾

وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُومِدُ بَخْسٍ السَّاطِلُونَ ﴿٢٨﴾

وَمَرَى كُلُّ أُمَّةٍ جَائِيَةً كُلُّ أُمَّةٍ تُدْعَى إِلَى كَيْفٍ مِمَّا أَلِيمٌ تُجْرُونَ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٢٩﴾

هَذَا كِتَابُنَا يُطْلَقُ عَلَيْكُمْ بِالْحَقِّ إِنْ كُنَّا نَسْتَنْسِخُ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٣٠﴾

فَأَمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ

(1) Wātau ba kū ne ke rāyuwa da kanku ba, sai an rāyar da ku, haka ne ga mutuwa, bā ku ne ke mutuwa da kanku ba, sai an matar da ku, kuma Allah Shī 'Daya ke iya rāyarwa ko matarwa. To, yāya ne zā ku kī bin shari'ar da Ya umuree ku da binta?

kwarai, to, Ubangijinsu zai sanya su a cikin rahamarSa. Wannan shi ne babban rabo bayyananne.

31. Kuma amma waɗanda suka kāfirta (Allah zai ce musu), “Shin, āyōyīNa ba su kasance anā karanta su a kanku ba sai kuka kangare, kuma kuka kasance mutāne māsū laifi?”

32. “Kuma idan aka ce, lalle wa'adin Allah gaskiya ne, kuma Sa'a, bābu shakka a cikinta, sai kuka ce, ‘Ba mu san abin da ake cēwa Sa'a ba, bā mu zato (game da ita) fāce zato mai rauni, kuma ba mu zama māsū yakīni ba.’”

33. Kuma mūnanan abin da suka aikata ya bayyana a gare su, kuma abin da suka kasance sunā yi na izgili ya wajaba a kansu.

34. Kuma aka ce, “A yau zā Mu manta da ku, kamar yadda kuka manta da gamuwa da yininku wannan. Kuma makōmarku wutā ce, kuma bā ku da waɗansu māsū taimako.

35. “Wancan dōmin lalle kū, kun riƙi āyōyin Allah da izgili, kuma rāyuwar dūniya ta rūɗe ku. To, a yau bā zā su fita daga gare ta ba, kuma bā zā su zama waɗanda ake nēman yardarsu ba.”

36. Sabōda haka, gōdiya ta tabbata ga Allah Ubangijin sammai, kuma Ubangijin ƙasā, Ubangijin halittu.

37. Kuma gare Shi girma yake, a cikin sammai da ƙasā, kuma Shi ne Mabuwayi, Mai Hikima.

فَيَدْخُلُهُمْ رَبُّهُمْ فِي رَحْمَتِهِ ذَلِكَ هُوَ
الْقَوْلُ الْمُبِينُ ﴿٣١﴾

وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا أَفَلَمْ تَكُنْ لَهُمُ الْآيَاتُ
فَاسْتَكْبَرُوا وَكُنتُمْ قَوْمًا مُّجْرِمِينَ ﴿٣٢﴾

وَإِذَا قِيلَ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَالسَّاعَةُ لَا رَيْبَ
فِيهَا قُلْتُمْ مَا نَدْرِي مَا السَّاعَةُ إِنْ نَقُولُ إِلَّا ظَنًّا
وَمَا نَحْنُ بِمُتَّبِعِينَ ﴿٣٣﴾

وَبَدَأَ اللَّهُ سَخَاتٍ مَا عَمِلُوا وَأَحَاقَ بِهِمْ
مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ﴿٣٤﴾

وَقِيلَ الْيَوْمَ نَنْسِفُكُمْ كَمَا نَسِفْنَا لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَذَا
وَمَا وَكُمُ النَّارُ وَمَا لَكُم مِّنْ نَّصِيرِينَ ﴿٣٥﴾

ذَلِكُمْ بِأَنكُمُ اخْتَدْتُمْ آيَاتِ اللَّهِ هُرُوفًا وَعَرَّفْتُمُ
لِلْحَيَاةِ الدُّنْيَا فَأَلْيَوْمَ لَا يُخْرِجُونَ مِنْهَا وَلَا هُمْ
يُسْتَعْبَدُونَ ﴿٣٦﴾

فَبِذَلِكَ الْحَمْدُ رَبِّ السَّمَوَاتِ وَرَبِّ الْأَرْضِ رَبِّ
الْعَالَمِينَ ﴿٣٧﴾

وَالَهُ الْكِبَرِيَاءُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ
الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٣٨﴾

SŪRATUL AḤKĀF

سُورَةُ الْأَحْقَافِ

Tanā karantar da cēwa duka mai yin nasiha ga kansa, ko ga wani, to, mai gargadi ne, Annabi ne kō waninsa, mutum ne ko aljani.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. H. M̃.

2. Saukar da littafi daga Allah, Mabuwayi, Mai hikima yake.

3. Ba Mu halitta sammai da kasa ba, da abin da ke tsakaninsu, face da gaskiya da wani ajali ambatacce, kuma wafanda suka kafirta, masu bijirewa ne daga abin da aka yi musu gargadi (da shi).

4. Ka ce, "Shin, kun gani, abin da kuke kira, wanda yake baicin Allah? Ku nuna mini, mene ne suka halitta daga kasā? Kō kuwa sunā da tārāyya a cikin sammai? Ku zo mini da wani littāfi na gabānin wannan (Alkur'āni) kō wata alāma daga wani ilmi, idan kun kasance masu gaskiya."

5. Kuma wāne ne mafi bata daga wanda ke kiran wanin Allah wanda bā zai karɓa masa ba, har Rānar Kiyāma, alhāli sū (wafanda ake kiran) shagaltattu ne daga kiransu?

حَمْدٌ

نَزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ①

مَا خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَأَجَلٍ مُّسَمًّى وَالَّذِينَ كَفَرُوا عَمَّا أُنذِرُوا مُّعْرِضُونَ ②

قُلْ أَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَرُونِي مَاذَا خَلَقُوا مِنَ الْأَرْضِ أَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِي السَّمَوَاتِ أَتُنَادِي بِكِتَابٍ مِنْ قَبْلِ هَذَا أَوْ أَتُنَزِّلُ مِنْ عِلْمٍ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ③

وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّن يَدْعُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ مَنْ لَا يَسْتَجِيبُ لَهُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَهُمْ عَنْ دُعَائِهِمْ غَافُونَ ④

6. Kuma idan aka tāra mutāne, sai su kasance ma'kiya a gare su, alhāli sun kasance māsu ki ga ibā-darsu.

7. Kuma idan anā karātun āyōyin Mu bayyanannu a kansu, sai waɗanda suka kāfirta ga gaskiya a lōkacin da ta jē musu, su ce, "Wan-nan sihiri ne bayyananne."

8. Kōkuwa sunā cēwa, "Yā kir-kira shi (Alkur'āni) ne"? Ka ce, "Idan na kir-kira shi ne, to, bā ku mallaka mini kōme daga Allah. Shi ne Mafi sani ga abin da kuke kūsāwa a cikinsa na magana. (Allah) Yā isa Ya zama Shaida a tsakānina da tsakāninku. Kuma Shi ne Mai gā-fara, Mai jin kai."

9. Ka ce, "Ban kasance fārau ba daga Manzanni, kuma ban san abin da zā a yi game da ni kō game da ku (na gaibi) ba, bā ni bin kōme fāce abin da ake yin wahayi zuwa gare ni, kuma ban zama ba, fāce mai gargadi mai bayyanāwa."

10. Ka ce, "Shin, kun gani, idan (Alkur'āni) ya kasance daga wurin Allah yake, kuma kuka kāfirta da shi, kuma wani mai shaida daga Banī Isrā'īla ya bāyar da shaida a kan kwatankwacinsa, sa'an nan ya yi imāni, kuma kuka kangare? Lalle Allah bā Ya shiryar da mutāne azzā-lumai."

11. Kuma waɗanda suka kāfirta suka ce wa waɗanda suka yi imāni, "Dā (Alkur'āni) ya kasance, wani alhēri ne, dā ba su riga mu zuwa gare shi ba." Kuma tun da ba su

وَإِذَا أَخْبِرَ الْإِنْسَانُ أَنَّهُ مُتْرَكٌ
يَعْبُدُ كُفْرًا ۝

وَإِذَا نُنَادَىٰ عَلَيْهِمْ إِنَّا بِتَنبِئِكُمْ
لَحَقٌّ لِّمَا جَاءَ هَٰذَا سِحْرٌ مُّبِينٌ ۝

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَيْنَاهُ قُلْ إِنِ افْتَرَيْتُهُ
لِيَ مِنْ اللَّهِ سَبْعٌ ۖ هُوَ أَعْلَمُ بِمَا تُفْعِلُونَ فِيهِ كَذِبٌ
بِوَيْهِ شَهِيدٌ ۖ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَهُوَ الْغَفُورُ
الرَّحِيمُ ۝

قُلْ مَا كُنْتُ بِدَعَا مِنَ الرُّسُلِ وَمَا أَدْرِي مَا
يُفْعَلُ بِي وَلَا بِكُمْ إِنْ أَتَيْتُ إِلَّا مَا يَوْحَىٰ إِلَيَّ وَمَا
أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ مُّبِينٌ ۝

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كَانَ مِنَ عِنْدِ اللَّهِ وَكَفَرْتُمْ بِهِ
وَشَهِدَ شَٰهِدٌ مِّنْ بَنِي إِسْرَٰءِيلَ بِمَا عَلَىٰ مِثْلِهِ
فَقَامَ مَنْ وَاسْتَكْبَرْتُمْ إِنْ أَلَّهِ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ
الظَّالِمِينَ ۝

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا لَوْ كَانَ
خَيْرًا مَّا سَبَقُونَا إِلَيْهِ وَإِذْ لَمْ يَهْتَدُوا بِهِ

shiryu game da shī ba, to, zā su ce,
“Wannan kiren karya ne dadadde.”

12. Alhāli kuwa a gabāninsa akwai littāfin Mūsā, wanda ya kasance abin kōyi, kuma rahama. Kuma wannan (Alkur'āni) littafi ne mai gaskatāwa (ga littafin Mūsā), a harshe na Larabci dōmin ya gargadi wafanda suka yi zālunci, kuma ya zama bushāra ga māsu kyautatāwa.

13. Lalle ne, wafanda⁽¹⁾ suka ce, “Ubangijinmu Allah ne,” sa'an nan suka daidaitu, to, bābu wani tsōro a kansu, kuma bā zā su yi baƙin ciki ba.

14. Wadannan 'yan Aljanna ne, sunā madawwana a cikinta, a kan sakamako ga abin da suka kasance sunā aikatāwa.

15. Kuma Mun yi wasiyya ga mutum⁽²⁾ game da mahaifansa biyu da kyautatāwa, uwarsa tā yi cikinsa wahala, kuma ta haife shi wahala. Cikinsa da yāyensa watā talātin. Har a lōkacin da ya kai ga mafi ƙarƙinsa, kuma ya kai shēkara arba'in, ya ce, “Yā Ubangijina! Ka kange ni dōmin in gōde wa ni'imarka, wadda Ka ni'imta a kaina, da kuma a kan mahaifāna biyu, kuma dōmin in aikata aikin ƙwarai, wanda Kake yarda da shi, kuma Ka kyautata mini a cikin zuriyata. Lalle nī, nā

فَسَيَقُولُونَ هَذَا إِفْكٌ قَدِيمٌ ﴿١٥﴾

وَمِنْ قَبْلِهِ كَتَبَ مُوسَىٰ إِمَامًا وَرَحْمَةً
وَهَذَا كِتَابٌ مُصَدِّقٌ لِّمَا عَزَّيْنَا لَئِيَّا
الَّذِينَ ظَلَمُوا وَيُنْشِرِي لِّلصَّحْسِينِ ﴿١٦﴾

إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَمُوا فَلَا
خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿١٧﴾

أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ خَالِدِينَ فِيهَا جَزَاءً بِمَا
كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٨﴾

وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ إِحْسَانًا حَمَلَتْهُ
أُمُّهُ كُرْهًا وَوَضَعَتْهُ كُرْهًا وَحَمَلُهُ وَفِصْلُهُ
ثَلَاثُونَ شَهْرًا حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ أَشُدَّهُ رَبِّعَ
أَرْبَعِينَ سَنَةً قَالَ رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ
نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَىٰ وَالِدَيَّ وَأَنْ
أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ وَأَصْلَبْ عَلَيَّ ذُرِّيَّتِي
إِنِّي تُبْتُ إِلَيْكَ وَإِنِّي مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿١٩﴾

(1) Yā fara da wanda ya yi wa kansa nasiha, kuma ya yi aiki da ita, to, shī mai gargadi ne. Haka kuma mai yin nasiha ga mutāne, shī mā mai gargadi ne.

(2) Mutum a cikin iyālin, kō ya zama mai gargadi ga kansa da nashiha ga mahaifansa da zuriyarsa kamar yadda ya bayyana a cikin āyōyi 13, 14 da 15, kō kuma ya zama mai butulci ga kansa, ya tōzartar da iyāyensa da zuriyarsa, kamar yadda ya bayyana a cikin āyōyi 17 da 18.

tūba zuwa gare Ka, kuma lalle ni, inā daga māsu sallamāwa (ga umurninKa).”

16. Waɗancan ne waɗanda Muke karɓa, daga gare su, mafi kyaun abin da suka aikata, kuma Muke gāfarta mafi mūnanan ayyu-kansu, (sunā) a cikin ‘yan Al-janna, a kan wa’adin gaskiya wanda suka kasance anā yi musu alkawari (da shi).

17. Kuma wanda ya ce wa mahaifansa biyu, “Tir gare ku! Shin, kunā tsōratar da ni cēwa zā a fitar da ni daga (kabari) ne, alhāli kuwa ƙarnōni na mutāne da yawa sun shūde a gabānina (ba su kōmo ba)?” Kuma sū (mahaifan) sunā nēman Allah taimako (sunā ce masa) “Kaitonka! Ka yi imāni, lalle wa’adin Allah gaskiya ne.” Sai shi kuma ya ce. “Wannan bā kōme ba ne fāce tātsūniyōyin mutānen farko.”

18. Waɗancan ne waɗanda kal-mar azāba ta wajaba a kansu, a cikin al’ummōmi waɗanda suka shūde, (bā da dadēwa ba), a gabā-ninsu, daga aljannu da mutāne. Lal-le sū, sun kasance māsu hasāra.

19. Kuma ga kōwane nau’i, yanā da darajōji daga abinda suka aikata. Kuma dōmin (Allah) Ya cika musu (sakamakon) ayyukan-su, alhāli kuwa sū, bā zā a zālunce su ba.

20. Kuma rānar da ake gitta wa-ɗanda suka kāfirta a kan wutā (a ce musu), “Kun tafiyar da abūbu-wanku na jin dādī a cikin rāyu-

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ نَتَقَبَّلُ عَنْهُمْ أَحْسَنَ مَا
عَمِلُوا وَتَتَجَاوَرُ عَنْ سَيِّئَاتِهِمْ فِي أَصْحَابِ
الْجَنَّةِ وَعَدَ الصَّادِقُ الَّذِي كَانُوا
يُوعِدُونَ ﴿١٦﴾

وَالَّذِي قَالَ لِلْكَافِرِ أُنْزِلْ كَمَا أَتَعِدُ إِنَّهُ
أُخْرِجَ وَقَدْ خَلَّتِ الْقُرُونُ مِنْ قَبْلِي وَهَمَّا
يَسْتَعْجِلَانِ اللَّهَ وَبَلَكَ آمِنْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ
فَيَقُولُ مَا هَذَا إِلَّا أَسْطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿١٧﴾

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ حَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ فِي أُمَمٍ قَدْ خَلَتْ
مِنْ قَبْلِهِمْ مِنَ الْغَالِينَ وَالَّذِينَ كَانُوا يُوعَدُونَ خَيْرِينَ ﴿١٨﴾

وَلِكُلِّ دَرَجَةٍ عَمَلُهُمْ وَلَهُمْ فِيهَا أَثْمَارُهَا
وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿١٩﴾

وَيَوْمَ يُعْرَضُ الَّذِينَ كَفَرُوا عَلَى النَّارِ أَلَذَّيْنُ
طَلَبْتَكُمْ فِي حَيَاتِكُمُ الدُّنْيَا وَاسْتَمْتَعْتُمْ بِهَا

warku ta dūniya, kuma kun nēmi jin dādi da su, to, a yau anā sāka muku da azābar wulākanci, dōmin abin da kuka kasance kunā yi na girman kai a cikin ƙasa, bā da wani hakki ba, kuma dōmin abin da kuka kasance kuna yi na fāsikansi.”

21. Kuma ka ambaci da-n'uwan ⁽¹⁾ Ādāwa a lōkacin da ya yi gargadi ga mutānensa, a Tuddan Rairayi, alhāli kuwa waɗansu māsu gargadi sun shūde a gaba gare shi da bāya gare shi (da cēwa) “Kada ku bauta wa kōwa fāce Allah. Lalle nī, inā tsōrata muku azābar yini mai girma.”

22. Suka ce, “Shin, kâ zo mana ne dōmin ka karkatar da mu daga gumākanmu? To, ka zo mana da abin da kake yi mana wa'adin, idan kâ kasance daga māsu gaskiya.”

23. Ya ce, “Ilmin a wurin Allah kawai yake, kuma inā iyar muku abin da aka aiko ni da shi, kuma amma inā ganin, kû, wasu mutāne ne, kunā jāhiltar gaskiya.”

24. To, a lōkacin da suka ga azābar, kamar hadari mai fuskan-tar rāfukansu, suka ce, “Wannan hadari ne mai yi mana ruwa.” Ā'a, shi ne abin da kuke nēman gag-gāwar saukarsa: iska ce, a cikinta akwai wata azāba mai radadi.

فَالْيَوْمَ نُخْزِئُونَ عَذَابَ الْهُونِ بِمَا كُنتُمْ
تَسْتَكْبِرُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَبِمَا
كُنتُمْ تَفْسُقُونَ ﴿٢١﴾

﴿٢٢﴾ وَأَذْكُرْ أَهْلَ عَادٍ إِذْ أَنْذَرْنَاهُمْ رَبِّ الْأَخْقَافِ
وَقَدْ خَلَّتْ أَنْذَرُهُمْ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ
أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ
يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿٢٣﴾

قَالُوا أَجِئْتَنَا لِنَأْفِكَا عَنْ آلِهَتِنَا فَأْتِنَا بِمَا
تَعْبُدُونَ إِن كُنتُمْ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٢٤﴾

قَالَ إِنَّمَا إِلَهُ الْوَعْدِ عِنْدَ اللَّهِ وَإِن لَّيُكْرِمَ مَا أُرْسِلْتُ
بِهِ وَلَكِنِّي أُرْكَكُمْ قَوْمًا تَجْهَلُونَ ﴿٢٥﴾

فَلَمَّا رَأَوْهُ عَارِضًا مُسْتَقْبِلَ أَوْدِيَّتِهِمْ قَالُوا
هَذَا عَارِضٌ مِّمَّنْ بَنَّا بَلْ هُوَ مَا أَتَعَجَّلْتُمْ
بِهِ فِيهَا عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٢٦﴾

(1) Ya ambaci Hūdu da mutānensa Ādāwa da misālin waɗansu māsu gargadi daga Annabāwan da suka shūde da kuma mutānensu, da yadda aka halaka su daga inda suke zaton rahama ta jē musu. Haka ne hukuncin dukan wanda aka yi wa gargadi da bin umurnin Allah, idan ya ƙi bi, sa'an nan ya bi son zūciyarsa, Allah zai kāwo masa azāba daga inda yake zaton alhēri ga kansa.

25. Tanā darkake kōwane abu da umurnin Ubangijinta. Sai suka wāyi gari, bā a ganin kōme fāce gidājensu. Kamar wannan ne Muke sāka wa mutāne māsu laifi.

26. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun ba su iko ga abin da ba Mu bā ku iko gare shi ba, kuma Muka sanya musu wani irin ji da gani da zukāta. Sai dai jinsu bai amfāne su ba, kuma ganinsu bai amfāne su ba, kuma zukātansu ba su amfāne su ba ga kōme, dōmin sun kasance sunā musu game da āyōyin Allah, kuma abin da suka kasance sunā aikatāwa na izgili game da shi ya wajaba⁽¹⁾ a gare su.

27. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun halakar da abin da yake kēwayenku na alḳaryu, kuma Muka jujjūya āyōyi, tsammāninsu zā su kōmo.

28. To, don mēne ne waḍanda suka riḳa, baicin Allah, abubuwan yi wa baiko, gumaka, ba su taimake su ba? Ā'a, sun baƙe musu. Kuma wannan shi ne ƙiren ƙaryarsu da abin da suka kasance sunā ƙirƙir-āwa.

29. Kuma a lōkacin da Muka jūya waḍansu jama'a na aljannu⁽²⁾ zuwa gare ka sunā saurāren Alḳur'āni. To, a lōkacin da suka halarce shi, suka ce, "Ku yi shiru." Sa'an nan da aka ƙāre, suka jūya zuwa ga jama'arsu sunā māsu gargadi.

لَمْ يَرْجِعْ كُلُّ شَيْءٍ بِأَمْرِ رَبِّهَا فَأَصْبَحُوا لَا يُرَىٰ
إِلَّا الْمَسْكَنَاتُ كَذَلِكَ تَجْزِي الْقَوْمَ الْمُجْرِمِينَ ﴿٢٥﴾

وَلَقَدْ مَكَّنَّا لَهُمْ فَتًى إِنْ مَكَّنَّا لَهُمْ فِيهِ
وَجَعَلْنَا لَهُمْ سَمْعًا وَأَبْصَارًا وَأَفْئِدَةً فَمَا أَغْنَىٰ
عَنْهُمْ سَمْعُهُمْ وَلَا أَبْصَارُهُمْ وَلَا أَفْئِدَتُهُمْ
مِنْ شَيْءٍ إِذْ كَانُوا يَتَحَدَّوْنَ بِعَادِي اللَّهِ وَحَاقَ
بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ ﴿٢٦﴾

وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا مَا خَوْلَكُمْ مِنَ الْقُرَىٰ
وَصَرَفْنَا الْأَيْدِي لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٢٧﴾

فَلَوْلَا نَصْرُ اللَّهِ الَّذِي تَتَّخِذُونَ
أَلِلَّهُ قُرْبَانًا إِلَهًا تَلْ صَلَّوْا عَنْهُمْ وَذَكَ
إِفْكَهُمْ وَمَا كَانُوا يَفْقَهُونَ ﴿٢٨﴾

وَإِذْ صَرَفْنَا إِلَيْكَ نَفَرًا مِنَ الْجِنِّ
يَسْتَمِعُونَ الْقُرْآنَ فَلَمَّا حَضَرُوهُ قَالُوا
أَنْصِتُوا فَلَمَّا قُضِيَ وَلَّوْا إِلَىٰ قَوْمِهِمْ
مُنْذِرِينَ ﴿٢٩﴾

(1) Ya wajaba a gare su, watau sakamakonsa ya tabbata a kansu da azāba.

(2) Wannan ya nūna cēwa a cikin aljannu akwai Musulmi da māsu gargadi, kuma idan mutum ya yi gargadi dōmin Allah, Allah zai taimake shi da māsu saurāra masa, kō da daga waḍansu jinsin da ba nasa ba. Kuma zama a cikin wani addinin Allah da ya shige, bā ya isa ga wanda bai shiga Musulunci ba, a bāyan bayyanar Musuluncin.

30. Suka ce, “Ya mutānenmu! Lalle mū, mun ji wani littāfi an saukar da shi a bāyān Mūsā, mai gaskatāwa ga abin da ke a gaba da shi, yanā shiryarwa ga gaskiya da kuma zuwa ga hanya madaidaiciya.

31. “Yā mutānenmu! Ku karɓa wa mai kiran Allah, kuma ku yi imāni da Shi, Ya gāfarta muku daga zunubanku, kuma ya tserar da ku daga azāba mai raɗaɗi.

32. “Kuma wanda bai karɓa wa mai kiran Allah, ba, to, bai zama mai buwāya a cikin ƙasa ba, kuma ba ya da waɗansu majibinta, baicin Shi. Waɗannan sunā a cikin ɓata bayyananna.”

33. Shin, kuma ba su gani ba cēwa, “Lalle Allah, Wanda Yā halitta sammai da ƙasa, kuma bai kasa ga halittarsu ba, Mai ikon yi ne a kan rāyar da matattu?” Na'am, lalle Shi, Mai ikon yi ne a kan kōme.

34. Kuma rānar da ake gittar da waɗanda suka kāfirta a kan wutā, (a ce musu) “Ashe, wannan bā gaskiya ba ne?” Su ce, “Na'am, gaskiya ne, mun rantse da Ubangi-jinmu!” Sai Ya ce, “To, ku dandani azābar, sabōda abin da kuka kasan-ce kunā yi na kāfirci.”

35. Sabōda haka, ka yi haƙuri kamar yadda māsu ƙarfin niyya daga Manzanni suka yi haƙuri. Kuma kada ka yi musu gaggāwa. Kamar dai sū, a rānar da suke ganin (sakamako) abin da ake yi musu wa'adi, ba su zauna ba, fāce sa'a guda daga yini. Iyarwa (dai da

قَالُوا يَا قَوْمَنَا إِنَّا سَمِعْنَا كِتَابَ الْإِنشَاءِ مِنْ
بَعْدِ مَوْتِنَا فَاصْبِرْ قَالُوا لَيْتَ إِيَّاهُ يَعْلَمُ
إِلَى الْحَقِّ وَالْإِلَهِ الْمُنِيبِ ﴿٣٠﴾

يَقَوْمَنَا أَجِيبُوا دَاعِيَ اللَّهِ وَآمِنُوا بِهِ
يَعْلَمُ كُفْرَكُمْ وَذُنُوبَكُمْ وَأَنْتُمْ كَرِيمُونَ
الْأُولَى ﴿٣١﴾

وَمَنْ لَا يُجِبْ دَاعِيَ اللَّهِ فَلَيْسَ بِمُعْجِزٍ فِي
الْأَرْضِ وَلَيْسَ لَهُ مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءُ أُولَئِكَ
فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٣٢﴾

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضَ وَلَمْ يَتَّخِذْ مِنْ خَلْقِهِمْ يَفْعَلْ
بِهِمْ شَيْئًا إِنَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٣٣﴾

وَيَوْمَ نَعْرِضُ الَّذِينَ كَفَرُوا عَلَى النَّارِ لَيْسَ هَذَا
بِالْحَقِّ قَالُوا بَلَى وَرَبِّنَا قَالَ فَذُوقُوا الْعَذَابَ
بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿٣٤﴾

فَأَصْبِرْ كَمَا صَبَرَ أُولُو الْعَزْمِ مِنَ الرُّسُلِ وَلَا
تَسْتَعْجِلْ لَهُمْ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمَ يَبْرُونَ
لَوْ يَلْمِزُوا إِلَّا مَسَاعِدَ مِنْ نَهَارٍ يَلْعَلْ

Manzanci). Shin, akwai wanda za a halakar? (Bābu), fāce mutāne fasikai.

يَهْلِكُ إِلَّا الْقَوْمَ الْفَاسِقُونَ ﴿٥٥﴾



Tanā karantar da kwadaitarwa ga yin jihādi dōmin tsaron addini da takōbi, kuma tanā gargadi ga barin jihādi.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Waɗanda suka kāfirta, kuma suka kange mutāne daga tafarkin Allah, (Allah) Ya batar da ayyukansu.

الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ أَضَلَّ أَعْمَالَهُمْ ﴿٥٦﴾

2. Kuma waɗanda suka yi imāni, kuma suka aikata ayyukan kwarai, kuma suka yi imāni da abin da aka sassaukar ga Muhammadu, alhāli kuwa shi ne gaskiya daga Ubangi-jinsu, (Allah) Yā karkare musu miyāgun ayyukansu, kuma Yā kyautata hālāyensu.

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَآمَنُوا بِمَا نُزِّلَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَهُوَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ كَفَّرَ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَأَصْلَحَ بَالَهُمْ ﴿٥٧﴾

3. Wannan kuwa sabōda, lalle, waɗanda suka kāfirta sun bi karyar, kuma lalle waɗanda suka yi imāni, sun bi gaskiya daga Ubangijinsu. Kamar wannan ne Allah Yake bayyana wa mutāne misālansu.

ذَلِكَ بِأَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا اتَّبَعُوا الْبَاطِلَ وَأَنَّ الَّذِينَ آمَنُوا اتَّبَعُوا الْحَقَّ مِنْ رَبِّهِمْ كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ لِلنَّاسِ أَمْثَلَهُمْ ﴿٥٨﴾

4. Sabōda haka, idan kun haɗu da waɗanda suka kāfirta, sai ku yi ta dūkan wuyōyinsu har a lōkacin

وَإِذَا الْقِيَمَةُ الَّذِينَ كَفَرُوا فَضْرَبَ الرِّقَابِ حَتَّى إِذَا

da kuka yawaita musu kisa, to, ku tsananta daurinsu, sa'an nan imma karimci a bāyan haka kō biyan fansa, har yāki ya saukar da kayansa māsū nauyi. Wancan, dā Allah nā so, dā Ya ci nasara a kansu, (ba tare da yaƙin ba) kuma amma (Ya wajabta jihādi) dōmin Ya jarraba sāshenku da sāshe. Kuma waɗanda aka kashe a cikin tafarkin Allah,⁽¹⁾ to, bā zai baƙar da ayyukansu ba.

5. Zai shiryyar da su, kuma Ya kyautata hālāyensu.

6. Kuma Ya shigar da su Aljanna (wadda) Ya siffanta ta a gare su.

7. Yā kū waɗanda suka yi īmani! Idan kun taimaki Allah, zai taimake ku, kuma Ya tabbatar da dugāɗuganku.⁽²⁾

8. Kuma waɗanda suka kāfirta, to, ruɓushi ya tabbata a gare su, kuma (Allah) Ya baƙar da ayyukansu.

9. Wannan, sabōɗa lalle sū, sun ƙi abin da Allah Ya saukar, dōmin haka Ya bāta ayyukansu.

10. Shin, ba su yi tafīya ba, a cikin ƙasa, dōmin su gani yadda āƙibar waɗanda ke a gabāninsu ta kasance? Allah Ya daƙāke a kansu. Kuma akwai misālan wannan āƙibar ga kāfirai (na kōwane zāmani).

أَتَخْشَوْنَ قُنُودًا فَإِنَّمَا تَعْبُدُونَ مَا تَدْعُونَ
حَتَّى تَضَعُوا الْحَرْنَ أَوْ تَزْلُقُوا الْإِصْبَاقَ
لَا تَنْصُرُ مِنْهُمْ وَلَكِنْ لِيَبْهَتَكُمْ يَنْصُرُ
وَالَّذِينَ قِيلَ لَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَذِلُّوا أَعْمَلُوا

سَيَمُدُّهُمْ وَنُصْرُوحُ ۝

وَنُدْخِلُهُمُ الْجَنَّةَ عَرَّفَهَا اللَّهُ ۝

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِن تَنْصُرُوا اللَّهَ يَنْصُرْكُمْ
وَيُخْرِجْ أَهْلَ مَكَّةَ ۝

وَالَّذِينَ كَفَرُوا فَتَعْسَا لَهُمْ أَعْمَالُهُمْ ۝

ذَلِكَ وَأَنَّهُمْ كَفَرُوا مَا أُنْزِلَ اللَّهُ فَاحْطِطْ أَعْمَالَهُمْ ۝

۞ أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ
عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ دَمَرُوا عَلَيْهِمُ
وَالْكُفْرِ مِن أَهْلِهَا ۝

(1) Tafarkin Allah, (fi sabuɗillahi) a wannan sūra tanā nufin jihādi na takōbi dōmin daukaka kalmar Allah da tsare ta. Anā fassara tafarkin Allah a waɗansu wurāre da jihādi na takōbi kō na magana dōmin shiryyar da mutāne kō dōmin tsaron gaskiya, kō kuma karantarwa, da kuma tsare rai daga shāwarta da hushinta. A cikin Hadisi anā ruwaitōwa cēwa tsaron rai daga shāwarta da hushinta shi ne jihādi wanda ya fi girma.

(2) Tabbatar da dugadugan ƙafāfun, yanā nufin sanya nusu zārumci a cikin zukaɗansu, dōmin ƙafāfunsu, su kafu a wurin yaƙi, dōmin kada su gudu.

11. Wancan! Sabōda lalle Allah ne Majibincin wadanda suka yi imāni, kuma lalle, kāfirai bābu wani majibinci a gare su.

12. Lalle ne, Allah nā shigar da wadanda suka yi imāni kuma suka aikata ayyukan kwarai a gidājen Aljanna, kōgunan ruwa na gudāna daga karkashinsu, kuma wadanda suka kāfirta, sunā jin dan dādi (a dūniya) kuma sunā ci, kamar yadda dabbōbi ke ci, kuma wutā ita ce mazauni a gare su.

13. Kuma da yawa akwai alka-rya, ita ce mafi tsanani ga karfi daga alkaryarka wadda ta fitar da kai, Mun halaka ta, sa'an nan kuwa bābu wani mai taimako a gare su.

14. Shin, wanda ya kasance a kan wata hujja daga Ubangijinsa, zai zama kamar wanda aka kawāce masa mugun aikinsa, kuma suka bibbiyi son zūciyōyinsu?

15. Misālin Aljanna, wadda aka yi wa'adinta ga māsū takawa, a cikinta akwai wadansu kōguna na ruwa, ba mai sākēwa ba, da wadansu kōguna na madara wadda dan-danonta bā ya canjāwa, da wadansu kōguna na giya mai dādi ga mas-hāya, da wadansu kōguna na zuma tātacce, kuma suna sāmu, a cikinta, daga kōwane irin 'ya'yan itāce, da wata gāfara daga Ubangijinsu. (Shin, māsū wannan ni'ima nā dai-daita) kamar wanda yake madaw-wami ne a cikin wutā, kuma an shāyar da su wani ruwa mai zāfi har ya kakkātse hanjinsu?

ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ مَوْلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَأَنَّ
الْكَافِرِينَ لَا مَوْلَى لَهُمْ ﴿١١﴾

إِنَّ اللَّهَ يُدْخِلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَالَّذِينَ كَفَرُوا
يَسْتَمِعُونَ وَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ كَذَٰلِكَ يَذُمُّوا
مَوْلَىٰ لَهُمْ ﴿١٢﴾

وَكَايْنِ مِنْ قَرْيَةٍ هِيَ أَشَدُّ قُوَّةً مِنْ قَرْيَتِكَ الَّتِي
أَخْرَجْتَكَ أَهْلَكَهَا فَلَا نَاصِرَ لَهُمْ ﴿١٣﴾

أَفَمَنْ كَانَ عَلَىٰ يَتِيمٍ مِنْ زِينَةٍ كَمَنْ زُيِّنَ لَهُ سُوءُ
عَمَلِهِ وَاتَّبَعُوا أَهْوَاءَهُمْ ﴿١٤﴾

مَثَلُ الْجَنَّةِ الَّتِي وُعِدَ الْمُتَّقُونَ فِيهَا أَنْهَارٌ مِنْ مَّاءٍ
غَيْرِ آسِنٍ وَأَنْهَارٌ مِنْ لَبَنٍ لَمْ يَتَغَيَّرَ طَعْمُهُ وَأَنْهَارٌ
مِنْ حَمْرٍ لَذَّةٍ لِلشَّارِبِينَ وَأَنْهَارٌ مِنْ عَسَلٍ مُصَفًّى
وَأَنْهَارٌ فِيهَا مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ وَمَغْفِرَةٌ مِنْ رَبِّهِمْ
كَمَنْ هُوَ خَالِدٌ فِي النَّارِ وَسُقُوا مَاءً حَمِيماً فَقَطَّعَ
أَعْنَاقَهُمْ ﴿١٥﴾

16. Kuma daga cikinsu akwai wanda ke saurare⁽¹⁾ zuwa gare ka, har idan sun fita daga wurinka, su ce wa waɗanda aka bai wa ilmi, “Mēne ne (Muhammaḍu) ya fāḍa dāzu?” Waɗannan ne waɗanda Allah Ya shāfe haske daga zukātansu, kuma suka bi son zūciyōyinsu.

17. Kuma waɗannan da suka nēmi shiryuwa (Allah) Yā kara musu shiryuwarsu, kuma Yā bā su (sakamakon) taɗawarsu.⁽²⁾

18. To, shin, sunā jiran (wani abu)? Fāce Sa'a ta jē musu bisa abke, dōmin lalle alāmominta sun zo. To, yāya tunāwarsu⁽³⁾ take, idan har ta jē musu?

19. Sabōda haka ka sani, cēwa bābu abin bautāwa fāce Allah, kuma ka nēmi gāfara ga zunubinka,⁽⁴⁾ kuma sabōda mūminai maza da mūminai mātā, kuma Allah Ya san majūyarku da mazauninku.

20. Kuma waɗanda suka yi īmāni sunā cēwa, “Don mēne ne ba a saukar da wata sūra ba?” To, idan aka saukar da wata sūra bayyananna, kuma aka ambaci yāki a cikinta, zā ka ga waɗanda yake

وَمِنْهُمْ مَّن يَسْتَمِعُ إِلَيْكَ حَتَّىٰ إِذَا خَرَجُوا مِنْ
عِنْدِكَ قَالُوا لِلَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ مَاذَا قَالَ أَنِفًا
أُولَٰئِكَ الَّذِينَ صَبَّحَهُمُ اللَّهُ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ وَاتَّبَعُوا
أَهْوَاءَهُمْ ﴿١٦﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا زَادَهُمْ هُدًى وَآثَارًا
تَقْوَاهُمْ ﴿١٧﴾

فَهَلْ يَتَذَكَّرُونَ إِلَّا السَّاعَةَ أَنْ يَأْتِيَهُم بَغْتَةً
فَقَدْ جَاءَهُمْ أَشْرَاطُهَا فَأَنَّىٰ لَهُمْ إِذَا جَاءَهُمْ
ذِكْرُهُمْ ﴿١٨﴾

فَاعْلَمْ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاسْتَغْفِرْ
لِلَّذِينَ آمَنُوا وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَاللَّهُ
يَعْلَمُ مُتَقَلِّبِكُمْ وَمُسَوِّدِكُمْ ﴿١٩﴾

وَيَقُولُ الَّذِينَ آمَنُوا لَوْلَا نَزَّلَتْ سُورَةٌ فَإِنَّا
أُنْزِلَتْ سُورَةٌ مُّحْكَمَةٌ وَذُكِّرَ فِيهَا
أَلْفَتَالٌ رَّأَيْتَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَّرَضٌ

(1) Wannan shī ya nūna cēwa wani ḍan rahōto ba zai iya fahimtar gaskiya ba, matuƙar anā aikin Allah da gaskiya. Allah na sanya tsōro a cikin zukātan kāfirai.

(2) Taɗawa, ita ce bin umurnin Allah da mīsanar haninSa. Sabōda haka abin da Allah ke bai wa mai taɗawa, shī ne sakamakon aikinsa wanda ya yi daidai da Sunnar Annabi, tsīra da amincin Allah su tabbata a gare shi.

(3) Tunāwarsu da wa'aztuwarsu ga Sa'a bā zai yi musu amfāni ba, a bāyan tā je musu. Wa'azi bā ya amfāni, sai idan wanda aka yi wa shi, yā yi aiki da shi a gabānin mutuwa ta jē masa.

(4) An umurci Annabi ya nēnai gāfara dōmin mutāne su yi kōyi da shi, dōmin Allah Yā riga ya tsare shi daga zunubi a gabāni da bayan Manzanci.

akwai wata cuta a cikin zukatansu sunā kallo zuwa gare ka, irin kallon wanda aka rufe da māgāgi sabōda mutuwa. To, abin da yake mafifici a gare su:

21. Yin dā'ā da magana mai kyau. Sa'an nan idan al'amarin ya kullu,⁽¹⁾ to, dā sun yi wa Allah gaskiya, lalle dā ya kasance mafifici a gare su.

22. To, shin, kunā fātan idan kun jūya (daga umurnin) zā ku yi barna a cikin kasā, kuma ku yan-yanke⁽²⁾ zumuntarku?

23. Waɗannan sū ne waɗanda Allah Ya la'anē su, sa'an nan Ya kurumtar da su, kuma Ya makantar da ganinsu.

24. Shin to, bā zā su kula da Alkur'āni ba, kō kuwa a kan zukā-tansu akwai makullansu?

25. Lalle ne, waɗanda suka kōma bāya a kan dugādugansu a bāyan shiryuwa tā bayyana a gare su, Shaidan ne ya kawāta⁽³⁾ musu (haka), kuma ya yi musu shibta.

26. Wancan, dōmin lalle sū, sun ce wa waɗanda suka kī abin da Allah Ya saukar, "Za mu yi muku dā'ā ga sāshen al'amarin," alhāli kuwa Allah Yanā sane da gāna-warsu ta asīri.

يَظُنُّونَ إِلَيْكَ نَظَرَ الْمَغِيبِ عَلَيْهِمْ
الْحُورِ فَأُولَئِكَ لَهُمْ ۝

طَاعَةً وَقَوْلٍ مَّعْرُوفٍ فَإِذَا عَزَمَ الْأَمْرُ فَلَوْ
صَدَّقُوا اللَّهَ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ ۝

فَهَلْ عَسَيْتُمْ إِنْ تَوَلَّيْتُمْ أَنْ تُفْسِدُوا فِي
الْأَرْضِ وَتَقَطَعُوا أَرْحَامَكُمْ ۝

أُولَئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ فَأَصَمَّهُمْ وَأَعَمَّى
أَبْصَرَهُمْ ۝

أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ أَلَمْ يَكُنْ أَمْرٌ عَلَى قُلُوبٍ
أَقْفَالُهَا ۝

إِنَّ الَّذِينَ أَوْفَدُوا عَلَى أَذْبَرِهِمْ مِنْ بَعْدِ
مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدَى الشَّيْطَانُ سَوَّلَ
لَهُمْ وَأَمَلَى لَهُمْ ۝

ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا لِلَّذِينَ كَرِهُوا مَا
نَزَّلَ اللَّهُ سَطِيطًا كُمْ فِي بَعْضِ الْأَمْرِ
وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِسْرَارَهُمْ ۝

(1) Kulluwar al'amari, shī ne umurni da yin yāki, yi wa Allah gaskiya, shī ne zartar da umurninSa, bā tāre da tsōro ba. Tsōro, mūnafunci ne.

(2) Dōmin barin jihādi yanā kai ga wātsuwar barna da fasādi a cikin kasā. Wātsuwar fasādi, yanā kai ga yanke zumunta tsakānin dangi, sabōda zāluntar jūna.

(3) Barin jihādi, ridda ne da kōmāwa zuwa ga kāfirci da kawātawar Shaidan cewa rashin zuwa yāki na sanya kwanciyar hankali da rashin mutuwa, kuma yanā sanya musu waswasi da haka.

27. To, yāya hālinsu yake a lōka-
cin da malā'iku ke karɓar rāyukan-
su, sunā dūkan fuskōkinsu da
ɗuwaiwansu?

28. Wannan, dōmin lalle sū, sun
bi abin da ya fusatar da Allah,
kuma sun ki yardarSa, sabōda
haka Ya ɓāta ayyukansu.

29. Ko kuwa waɗanda ke da wa-
ta cūta a cikin zukātansu, sunā za-
ton cēwa Allah bā zai fitar da mu-
gun kulle-kullensu (ga Musulunci)
ba?

30. Kuma dā Munā so, dā lalle
Mun nūna maka su. To, lalle kanā
sanin su game da alāmarsu. Kuma
lalle kanā sanin su daga shāguɓen
magana, alhāli kuwa Allah Yanā
sanin ayyukanku.

31. Kuma lalle ne, Munā jarraba
ku, har Mu san māsū jihādi daga
cikinku, da māsū haɓuri, kuma
Muna jarraba lābāranku.

32. Lalle ne waɗanda suka kāfir-
ta, kuma suka kange daga tafarkin
Allah, kuma suka sāɓa wa Manzo
a bāyan shiriyar ta bayyana a
gare su, bā za su cūci Allah da kōme
ba, kuma zā Ya ɓāta ayyukansu.

33. Yā kū waɗanda suka yi īmā-
ni! Ku yi dā'ā ga Allah, kuma ku yi
dā'ā ga ManzonSa, kuma kada⁽¹⁾
ku ɓāta ayyukanku.

فَكَيْفَ إِذَا تَوَفَّتْهُمُ الْمَلَائِكَةُ
يَضْرِبُونَ وُجُوهَهُمْ وَأَدْبَارَهُمْ ﴿٧﴾

ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ اتَّبَعُوا مَا أَتَّخَذَ اللَّهُ
وَكْرَهُهُمُ وَأَصْوَاتُهُمْ فَاخْبِطْ أَعْمَلَهُمْ ﴿٨﴾

أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ أَنْ لَنْ
يُخْرِجَ اللَّهُ أَضْعَافَهُمْ ﴿٩﴾

وَلَوْ نَشَاءُ لَأَنزَلْنَاهُمْ فَلَغَرَفَتُهُمْ
بِسَيْمِهِمْ وَلَتَعْرِفَنَّهُمْ فِي لَحْنِ الْقَوْلِ وَاللَّهُ
يَعْلَمُ أَعْمَلَكُمْ ﴿١٠﴾

وَلَتَبْلُغَنَّكُمْ حَتَّى تَعْلَمَ الْمُجَاهِدِينَ مِنْكُمْ
وَالضَّالِّينَ وَتَبْلُغُوا أَجْبَارَكُمْ ﴿١١﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ
وَشَاقُوا الرُّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا بَيَّنَّ لَهُمْ
الْهُدَى لَنْ يَضُرُّوا اللَّهَ شَيْئًا وَسَيُحِطُّ أَعْمَلُهُمْ ﴿١٢﴾

*يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ
وَأَطِيعُوا الرُّسُولَ وَلَا تَسْطَلُوا أَعْمَلَكُمْ ﴿١٣﴾

(1) Kada ku ɓāta ayyukanku da kin dā'ā ga Allah da ManzonSa ga fita zuwa yāri da waninsa. Ridda na ɓāta ayyuka, kuma riya da māmākin kai na ɓāta lādar ayyuka, kuma kwāre da cūtarwa sunā ɓāta lādar sadaka. Sauran manyan zunubbai, bā su ɓāta ayyuka sai ga ra'ayin Mu'utazilāwa māsū cēwa manyan zunubbai na ɓāta lādar ayyuka kamar ridda. An ɓāta maganarsu da āyar da ke cēwa, "Allah na gāfarta abin da ya kāsa haka ga wanda Yā so". Sūratun Nisa āyā ta 48.

34. Lalle ne, waɗanda suka kā-firta, sa'an nan kuma suka kange (mutāne) daga tafarkin Allah, sa'an nan suka mutu, alhāli kuwa sunā kāfirai, to, Allah bā zai yi gāfara ba a gare su.

35. Sabōda haka kada ku yi rau-ni, kuma (kada) ku yi kira zūwa ga sulhi alhāli kuwa kū ne mafi dāuka-ka, kuma Allah na tāre da ku, kuma bā zai naƙasa muku ayyukanku ba.

36. Rāyuwar dūniya, wāsā da abin shagala kawai⁽¹⁾ ce, kuma idan kun yi imāni, kuma kun yi taƙawa, Allah zai kāwo muku ijārōrunku, kuma bā zai tambaye ku dūkiyarku ba.

37. Dā Allah zai tambaye ku su (dūkiyōyin) har Ya wajaɓta muku bāyarwa, zā ku yi rōwa kuma Ya fitar da miyāgun ƙulle-ƙullenku.

38. Ga ku, ya ku waɗannan! Anā kiran ku dōmin ku ciyar ga tafarkin Allah, sa'an nan daga ci-kinku akwai mai yin rōwa. Kuma wanda ke yin rōwa, to, yanā yin rōwar ne ga kansa. Kuma Allah ne Waɗatacce alhāli kuwa kū fāƙirai ne. Kuma idan kuka jūya (daga yi Masa dā'ā), zai musanya waɗansu mutāne, waɗansunku, sa'an nan bā zā su kasance kwatankwacinku ba.

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ
مَاتُوا وَهُمْ كُفَّارٌ فَلَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ ﴿٣٤﴾

فَلَا تَهَيَّؤُوا لِلَّذِينَ اسْلَمُوا وَالسَّلَامُ وَأَنْتُمْ الْأَعْمَلُونَ
وَاللَّهُ مَعَكُمْ وَلَنْ يَمُرَّكُمْ أَهْمُكُمْ ﴿٣٥﴾

إِنَّمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا لَعِبٌ وَلَهُمْ إِنْ تَوَكَّلُوا
وَنَزَعُوا مِنْكُمْ أَجُورَكُمْ وَلَا يَسْأَلْكُمْ
أَمْوَالُكُمْ ﴿٣٦﴾

إِنْ يَسْأَلْكُمْ هَا فَيُخَفِّكُمْ تَبَخَّلُوا وَلَا تُخْجِجْ
أَصْغَاتَكُمْ ﴿٣٧﴾

هَآأَسْمُ هَآؤَآءُ تُدْعَوْنَ لِتُخْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ
فَمِنْكُمْ مَنْ يَبْخُلُ وَمَنْ يَبْخُلْ فَإِنَّمَا يَخِلْ
عَنْ نَفْسِهِ وَاللَّهُ الْغَنِيُّ وَأَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ
وَإِنْ تَتَوَلَّوْا يَسْتَبْدِلْ قَوْمًا غَيْرَكُمْ ثُمَّ لَا
يَكُونُوا أَمْثَلَكُمْ ﴿٣٨﴾

(1) Wāsā, shi ne dukan aiki wanda aka yi bā da nufin wata fa'ida ta addini ba, watau anā yin sa ne dōmin a sāmi abin aikatāwa a fāta lōkaci. Dukan ayyukan da mutum ya yi da nufin rāyuwar dūniya kawai, to, ya zama wāsā kō dā cin abinci ne da karātu. Kuma duk abin da mutum ya yi da niyyar bin umurnin Allah, wājibi, to, ya zama aikin Lāhira kō dā cin abinci ne da jima'insa da matarsa, kamar yadda yake a cikin Hadīsin Annabī, tsīra da amincin Allah su tabbata a gare shi.

SŪRATUL FAT'H

سُورَةُ الْفَتْحِ

Tanā karantar da yadda Allah Ya shirya tsayuwar daular Musulunci ta hanyar siyâsa dōmin ta tsare haƙƙoƙin Allah da na Musulmi.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Lalle Mû, Mun yi maka rinjāye (a kan maƙiyanka), rinjaye bayyananne.

إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُبِينًا ﴿١﴾

2. Dōmin Allah Ya shāfe abin da ya gabāta na laifinka da abin da ya jinkirta, kuma Ya cika ni'imarSa a kanka, kuma Ya shirya da kai ga hanya madaidaiciya.

لِيُغْفِرَ لَكَ اللَّهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِكَ وَمَا تَأَخَّرَ
وَلِيُثَبِّرَنَّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكَ وَلِيَهْدِيَنَّكَ صِرَاطًا
مُسْتَقِيمًا ﴿٢﴾

3. Kuma Allah Ya taimake ka, taimako mabuwayi.

وَيُثَبِّرَنَّكَ اللَّهُ تَنْصُرًا عَظِيمًا ﴿٣﴾

4. Shī ne Wanda Ya saukar da natsuwa a cikin zukātan mūminai dōmin su ƙāra wani īmāni tāre da imāninsu, alhāli kuwa rundunōnin

هُوَ الَّذِي أَنزَلَ السَّكِينَةَ فِي قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ
لِيَزِيدُوا دَأْوَ إِيمَانِهِمْ وَلِلَّهِ جُنُودٌ

sammai da kasa, na Allah kawai ne, kuma Allah Ya kasance Masani, Mai hikima.

5. Dōmin Ya shigar da mūminai maza da mūminai mātā gidājen Al-janna, kōgunan ruwa na gudāna daga karkashin gidājen, sunā madawwama a cikinsu, kuma Ya kankare musu mūnānan ayyukansu. Wannan abu ya kasance a wurin Allah babban rabo, mai girma.

6. Kuma Ya yi azāba ga munāfikai maza da munāfikai mātā da mushirikai maza da mushirikai mātā, māsu zaton mugun zato game da Allah, mugunyar masīfa mai kēwayēwa ta tabbata a kansu, kuma Allah Yā yi hushi da su, kuma Yā la'ane su, kuma Yā yi musu tattalin Jahannama, kuma ta mūnana ta zama makōma (gare su).

7. Rundunōnin sammai da kasa na Allah kawai ne, kuma Allah Ya kasance Mabuwayi, Mai hikima.

8. Lalle Mū, Mun aike ka, kanā mai shaida, kuma mai bāyar da bushāra kuma mai gargadi.

9. Dōmin ku yi īmāni da Allah da ManzonSa, kuma ku karkafa shi, kuma ku girmama shi, kuma ku tsarkake Shi (Allah) sāfiya da maraice.

10. Lalle wadanda ke yi maka mubāya'a⁽¹⁾, Allah kawai ne suke yi

السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ①

لِيَدْخُلَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَبُكَرُوا عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَكَانَ ذَلِكَ عِنْدَ اللَّهِ قُورًا عَظِيمًا ②

وَيُعَذِّبُ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ وَالْمُشْرِكِينَ وَالْمُشْرِكَاتِ الظَّالِمِينَ بِاللَّهِ ظَنَّ السَّوْءَ عَلَيْهِمْ ذَائِرَةُ السَّوْءِ وَغَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَلَعَنَهُمْ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا ③

وَلِلَّهِ جُودُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ غَنِيًّا حَكِيمًا ④

إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَهِيدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ⑤

لِتُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَتُعَزِّرُوهُ وَتُوَقِّرُوهُ وَتُسَبِّحُوهُ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ⑥

إِنَّ الَّذِينَ يُبَايِعُونَكَ إِنَّمَا يُبَايِعُونَ اللَّهَ

(1) Asalin mubāya'a daga bai'u ne, watau ciniki, wanda ya yi mubāya'a ga Limāmin Musulmi kamar yā yi ciniki ne yā sayar da ransa, dōmin ya karfi Aljanna daga Allah a Rānar Kiyāma. Mubāya'a ta farko, ita ce wadda aka yi wa Annabi a Hudaibiyya wani dan gari ne kusa da Makka a hanyar Jadda, tafiyar kwana daya. An ce tanā a cikin Hurumi, wadansu sun ce bā ta cikinsa.

wa mubāya'a, Hannun Allah nā bisa hannayensu, sabōda haka wanda ya warware, to, yanā warwarēwa ne a kan kansa kawai, kuma wanda ya cika ga alkawarin da ya yi wa Allah a kansa, to, (Allah) zai kāwo masa ijāra mai girma.

11. Wadanda aka bari daga kauyāwa⁽¹⁾ zā su ce maka, "Dūkiyōyinmu da iyālanmu sun shagaltar da mu, sai ka nēma mana gāfara." Sunā fadā, da harsunansu, abin da bā shī ne a cikin zukātansu ba. Ka ce, "To, wāne ne ke mallakar wani abu daga Allah sabōda kū, idan Yā yi nufin wata cūta a gare ku kō kuma (idan) Ya yi nufin wani amfāni a gare ku? Ā'a, Allah Ya kasance Mai labartawa ne ga abin da kuke aikatāwa."

12. Ā'a kun yi zaton Annabi da mūminai, bā zā su kōmo zuwa ga iyālansu ba, har abada. Kuma an kawāta wannan (tunāni) a cikin zukātanku, kuma kun yi zato, zaton mugunta, kuma kun kasance mutāne halakakku.

13. Kuma wanda bai yi īmāni da Allah da kuma Manzonsa ba, to, lalle Mū, Mun yi tattalin wutā mai tsananin kūna, dōmin kāfirai.

يَدُ اللَّهِ فَوْقَ أَيْدِيهِمْ فَمَنْ نَكَتَ فَإِنَّمَا
يَنْتَكُ عَلَى نَفْسِهِ وَمَنْ أُوْفِيَ بِمَا عَاهَدَ
عَلَيْهِ اللَّهُ فَسَيُؤْتِيَهُ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿١١﴾

سَيَقُولُ لَكَ الْمُخَلَّفُونَ مِنَ الْأَعْرَابِ
شَغَلْنَا أَقْرَبَنَا وَأَهْلُونَا فَاسْتَغْفِرْنَا
يَقُولُونَ يَا لَيْسَ بِنَبِيِّهِمْ مَا لَيْسَ فِي قُلُوبِهِمْ
قُلْ مَنْ يَمْلِكُ لَكُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا إِنْ أَرَادَ بِكُمْ
ضَرًّا أَوْ أَرَادَ بِكُمْ نَفْعًا بَلْ كَانَ اللَّهُ بِمَا
تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿١٢﴾

بَلْ ظَنَنْتُمْ أَنْ لَنْ يَنْقَلِبَ الرَّسُولُ
وَالْمُؤْمِنُونَ إِلَى أَهْلِيهِمْ أَبَدًا وَرَبُّكَ فِي
قُلُوبِكُمْ وَظَنَنْتُمْ ظَنًّا سَوْءًا وَكُنْتُمْ قَوْمًا
بُورًا ﴿١٣﴾

وَمَنْ لَمْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ فَإِنَّا أَعْتَدْنَا
لِلْكَافِرِينَ سَعِيرًا ﴿١٤﴾

(1) Annabi, tsāra da aminci su tabhata a gare shi, ya yi nufin tafiya Makka dōmin ya yi Umra sabōda mafarkin da ya yi cōwa yā ga ya shiga Makka shi da Sahabbansa. sunā māsū yin aski da saisaye na ibāda, sai ya ce wa kauyāwan da ke gēfen Madina su fita lāre da shi dōmin kada Kuraishāwa su fādā shi da yāki, su tsare shi daga Dākin. Kuma ya yi harama ya kōra hadaya dōmin mutāne su san hā yāki yake nufi ba. Sai wadansu māsū yawa daga kauyāwa suka yi nauyin fita, suka yi zamansu kuma suka ce, "Zai tafi zuwa ga mutānen da suka yāke shi a tsakar gidansa a Madīna, suka kashe Sahabbansa. Ba zā mu bi shi ba dōmin mu halaka kanmu."

14. Mulkin sammai da kasā na Allah kawai ne, Yanā gāfartawa ga wanda Yake so, kuma Yanā azabta wanda Yake so, alhāli kuwa Allah Ya kasance Mai gāfara ne, Mai jin kai.

15. Waɗanda aka bari zā su ce idan kun tafi zuwa ga waɗansu ganīmōmi⁽¹⁾ dōmin ku karbo su, “Ku bar mu, mu bi ku.” Sunā son su musanya maganar Allah ne. Ka ce, “Bā zā ku bi mu ba. Kamar wannan ne Allah Ya ce, a gabānin haka.” Sa'an nan zā su ce, “Ā'a, kunā dai hāsadar mu ne.” Ā'a, sun kasance bā su fahimtar (abūbuwa) sai kaɗan.

16. Ka ce wa waɗanda aka bari daga kauiyāwa, “Zā a kira ku zuwa ga waɗansu mutāne⁽²⁾ māsu tsananin yāki (dōmin) ku yāke su kō kuwa su musulunta. To, idan kun yi dā'ā, Allah zai kāwo muku wata ijāra mai kyau, kuma idan kuka jūya bāya kamar yadda kuka jūya a gabānin wancan, zai azābtā ku, azāba mai raɗaɗi.”

17. Bābu laifi a kan makāho, kuma bābu laifi a kan gurgu, kuma bābu laifi a kan majiyyaci. Kuma wanda ya yi dā'ā ga Allah da ManzonSa, (Allah) zai shigar da shi a gidājen Aljanna, kōguna nā gudāna

وَلِلّٰهِ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَٱلْاَرْضِ بِغَيْرِ اَمۡنٍ
يَسْـَٔلُوۡهُ وَيَعۡذِبُ مَنۡ يَّشَآءُ وَكَانَ اللّٰهُ عَفُوًّا
رَحِيۡمًا ﴿١٤﴾

سَيَقُوۡلُ الْمُخَلَّفُوۡنَ اِذَا اُنۡظِلَّتۡ اِلَيۡهِمْ
مَعَانِمُ لِمَا خَذُوۡهَا ذُرُوۡنًا نَّيۡعُكُمۡ يُرِيۡدُوۡنَ
اَنۡ يُبَدِّلُوۡا كَلِمَۃَ اللّٰهِ قُلۡ لَّنۡ تَنۡبِغُوۡنَا كَذٰلِكَ
قَالَ اللّٰهُ مِنۡ قَبۡلُ فَسَيَقُوۡلُوۡنَ بَلۡ نَحۡسُدُوۡنَ
بَلۡ كَاۡنُوۡا لَا يَفۡقَهُوۡنَ اِلَّا قَلِيۡلًا ﴿١٥﴾

قُلۡ لِّلۡمُتَلَفِّينَ مِنَ الْاَعْرَابِ سَتَدۡعُوۡنَ اِلَيۡ
قَوۡمٍ اَوۡلٰىۤ اَبۡسَ شَدِيۡدٍ يُفۡتِنُوۡنَهُمۡ اَوْ يُنۡسِيۡهُمُۥ
فَاَنۡ يُطِيعُوۡا اَمۡرُكُمۡ اللّٰهُ اَجۡرًا حَسَنًا وَّاَنۡ
تَتَوَلَّوۡا كَمَا تَوَلَّيۡتُمۡ مِّنۡ قَبۡلُ يَعۡذِبُكُمۡ عَذَابًا
اَلِيۡمًا ﴿١٦﴾

لَیْسَ عَلَی الْاَعۡمٰی حَرَجٌ وَلَا عَلَی الْاَعۡرَاجِ حَرَجٌ
وَلَا عَلَی الْمَرِیضِ حَرَجٌ وَمَنۡ یُّطِيعِ اللّٰهَ وَرَسُوۡلَهٗ
یُدۡخِلۡهُ جَنَّۃً تَجۡرِیۡ مِنۡ تَحۡتِهَا الْاَنْهَارُ

(1) A bāyan sulhun Hudaibiyya Allah Ya yi wa Annabi alkawarin zai bōde masa Haibara ya sāni ganīma mai yawa, amma kuma kada ya bari kauiyāwan da aka nema su fita zuwa Makka, suka Ri, su fita tāre da shi.

(2) Abūbakar zai kira su dōmin su yāki mutānen Musailama, ko kuma su yāki Rūmu da Fārisa a bāyan rāyuwar Annabi, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi.

daga ƙarƙashinsu. Kuma wanda ya jūya hāya, (Allah) zai azabtā shi, azāba mai radādi.

18. Lalle ne, haƙīka, Allah Ya yarda da mūminai a lōkacin da suke yi maka mubāya'a⁽¹⁾ a ƙarƙashin itāciyar nan dōmin Yā san abin da ke cikin zukātansu, sai Yā saukar da natsuwa a kansu, kuma Yā sāka musu da wani cin nasara maku-sanci.

19. Da waɗansu ganīmōmi māsu yawa da zā su karbo su. Kuma Allah Yā kasance Mabuwayi, Mai hikima.

20. Kuma Allah Yā yi muku wa'adin waɗansu ganīmōmi māsu yawa, waɗanda zā ku karbo su,

وَمَنْ يَتَوَلَّ يَْعَذِبْهُ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٧﴾

﴿لَقَدْ رَضِيَ اللَّهُ عَنِ الْمُؤْمِنِينَ إِذْ
يُبَايِعُونَكَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ فَعَلِمَ مَا فِي
قُلُوبِهِمْ فَأَنْزَلَ السَّكِينَةَ عَلَيْهِمْ وَأَثَبَهُمْ فَتْحًا
قَرِيبًا ﴿١٨﴾﴾

وَمَعَائِهِمْ كَثِيرَةٌ يَأْخُذُ بِهَا وَالْكَافِرُ لَكُمْ عَزِيمٌ ﴿١٩﴾
حَكِيمًا ﴿٢٠﴾﴾

وَعَدَكُمْ اللَّهُ مَعَائِهِمْ كَثِيرَةً فَأَخَذُوا بِهَا

(1) A bāyan da Annabi ya sauka a Hudaibiyya, ya kirāyi Khuraish bn Umayya el Khuzā'i ya aike shi Makka ya azā shi a kan rāḱuminsa dōmin ya gaya wa shugabanninsu cēwa yā taɓo Umra ne, bai zo da yāki ba. Sai suka sōke rāḱumin Annabi, kuma suka yi nufin kashe Khuraish amma Ahābush suka hana su, ya zo ya gaya wa Annabi. Sa'an nan Annabi ya kira Umar bn Khattāb dōmin ya aika shi zuwa Makka, sai ya ce, "Yā Manzon Allah inā tsoron raina ga Kuraishāwa, bābu banī Adiiyyin bn Ka'ab a Makka balle su kare ni daga gare su, amma inā nūna maka wani mutum wanda ya tī ni dangi a cikinta, shi ne Usman bn Affān." Sai Annabi ya kira Usman ya aike shi zuwa ga Abi Sufyān da shugabannin Kuraish, ya bā su lāhārin cēwa bai zo yāki ba. ya taɓo ne dōmin ziyāra kawai ga wannan 'Dāki dōmin ya girmama alfarmarsa. Ya rubūta masa takarda ya tafi da ita. Kuma ya umurce shi da ya yi bushāra ga Musulmi māsu rauni, cēwa cin nasara yā yi kusa, kuma Allah zai ɗaukaka addininSa. Usman ya fita ya tafi Makka ya iske cēwa Kuraishāwa sun haɗu a kan hana Annabi shiga Makka, Abban bn Sai'īd bn Āsi ya haɗu da Usman a lōkacin shigarsa Makka, sai ya ɗauke shi a kan rāḱumarsa, ya bā shi maḱwabtaka dōmin kada a kashe shi, har ya kai takardar Annabi. Suka nāce cēwa Annabi bā zai shiga ba, suka ce wa Usman, "Idan yanā son dawāfi sai ya yi." Sai ya ce bā zai yi ba sai Manzon Allah yā yi. Musulmi suka ce, "Usman ya ji dāfi yā yi dawāfi," sai Annabi ya ce, "Ban yi zaton Usman zai yi ba." Sa'an nan lābāri ya zo wa Annabi, cēwa an kashe Usman, sabōda haka Annabi ya ce, "Idan sun kashe shi, sai mun yāke su." Wannan ya sa aka yi masa mubāya'a a ƙarƙashin itāciyar talh mai kama da farar ƙaya. A bāyan haka Annabi ya azā hannunsa na hagu a kan hannunsa na dama, ya ce, "Gā hannun Usmanu," Māsu mubāya'a dubū da ɗari uku kō ɗari huɗu ne, da cēwa za su yi yāki da Kuraishawa, bā zā su gudu ba, sai dai su mutu. Daga nan shugabancin ya taɓbala. Umar bn Khattāb yā sanya an sāre itāciyar nan dōmin mutāne sun fāra salla a ƙarƙashinta. Ba a yi yāki ba, sai aka yi sulhu. Annabi ya kōma a shēkara mai zuwa yā yi Umra.

kuma Ya gaggauta⁽¹⁾ muku wannan. Kuma Ya kange⁽²⁾ hannāyen mutāne daga gare ku, kuma dōmin ta kasance wata āyā ce ga mūminai, kuma Yā shiryar da ku ga hanya madaidaiciya.

21. Da waɗansu (ganīmōmin⁽³⁾) da bā ku da iko a kansu, lalle Allah Ya kēwaye su da saninSa, kuma Allah Ya kasance Mai ikon yi ne a kan dukan kōme.

22. Kuma dā waɗanda suka kā-firta sun yāke ku, dā sun jūyar da duwaiwai (dōmin gudu) sa'an nan bā zā su sāmi majibinci ba, kuma bā zā su sāmi mataimaki ba.

23. Hanyar Allah wadda ta shūde daga gabānin wannan, kuma bā zā ka sāmi musanya ba ga hanyar Allah (ta taimakon mūminai a kan mai zāluntarsu).

24. Kuma Shī ne Ya kange hannayensu⁽⁴⁾ daga gare ku, kuma da hannayenku daga gare su, a cikin Makka, bāyan Ya rinjāyar da ku a kansu. Kuma Allah Ya kasance Mai gani ga abin da kuke aikatāwa.

فَعَجَّلَ لَكُمْ هَذِهِ وَكَفَّ أَيْدِيَ النَّاسِ عَنْكُمْ وَلِتَكُونَ آيَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ وَيَهْدِيَكُمْ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا ﴿٢١﴾

وَأُخْرَى لَمْ تَقْدِرُوا عَلَيْهَا قَدْ أَحَاطَ اللَّهُ بِهَا وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرًا ﴿٢٢﴾

وَلَوْ قَتَلْتُمْ الَّذِينَ كَفَرُوا وَلَوْ لَا أَلَّا تَذَرْتُمْ لَا يَجِدُوا وَلِيًّا وَلَا نُصِيرُكُمْ ﴿٢٣﴾

سُنتَ اللَّهِ الَّتِي قَدْ خَلَتْ مِن قَبْلُ وَلَن يَجِدَ لِسُنَّتِ اللَّهِ تَبْدِيلًا ﴿٢٤﴾

وَهُوَ الَّذِي كَفَّ أَيْدِيَهُمْ عَنْكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ عَنْهُمْ بِقَطْرِ مَكَّةَ مِنْ بَعْدِ أَنْ أَظْفَرَكُمْ عَلَيْهِمْ وَكَانَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرًا ﴿٢٥﴾

(1) Cin nasara makusanci, shī ne cin Haibara, a bāyan kōmawar Annabi Madīna a ƙarshen Zul Hajji. Sa'an nan ya fita wajen ƙarshen Muharram shēkara ta bakwai. Aka samo ganīma mai yawa. Waɗansu ganīmōmi na waɗansu ƙasāshen da zā a ci a nan gaba har ƙarshen dūniya. Ganīmar Haibara ita ce aka gaggauta.

(2) A lōkacin da Annabi ya fita daga Madīna zuwa Hudaibiyya Allah Ya kange hannuwan Yahūdāwa daga iyālan Musulmi na cikin Madīna, in dā bā dōmin haka ba, sai su jē su fāda su da kashi da kāmū. Sai Allah Ya jēfa tsōro a cikin zukātansu.

(3) Ganīma da aka yi musu gaggāwa da ita, ita ce Haibara. Ganīma wadda ba su da iko da ita, ita ce sauran ƙasāshen dūniya inda Musulmi suka ci, suka mallake shi, na ƙasar Rumāwa da Farisāwa da Masar da sauransu.

(4) Waɗansu Kuraishawa ne, sū tamānin, suka kēwaye Musulmi a Hudaibiyya, da niyyar yaudara, sai aka kōme su, su duka, aka kai su ga Annabi, shi kuma ya yāfe musu, a bāyan ya nūna musu rinjāya. Wannan shī ne ya sabbaba yin sulhu.

lacin Harami, in Allah Ya so, kunā māsū natsuwa. māsū aske kawu-nanku da māsū suisuye, bā ku jin tsōro, dōmin (Allah) Ya san abin da ba ku sani ba, sa'an nan Ya sanya wani cin nasara makusanci a bāyan wannan.

28. Shī ne Wanda Ya aiki ManzonSa da shiriya da addinin gaskiya dōmin Ya rinjāyar da shi a kan addinai dukansu. Kuma Allah Ya isa Ya zama Mai shaida.

29. Muhammadu Manzon Allah ne. Kuma wadannan da ke tāre da shi māsū tsanani ne a kan kāfirai, māsū rahama ne a tsakāninsu, kanā ganin su sunā māsū rukū'i māsū sujada, sunā nēman falala⁽¹⁾ daga Allah, da yardarSa. Alāmarsu tanā a cikin fuskōkinsu, daga kufan sujada.⁽²⁾ Wannan shī ne siffarsu, a cikin Attaura. Kuma siffarsu a cikin Injīla, ita ce kamar tsiron shūka wanda ya fitar da rēs-hensa, sa'an nan ya karfafa shi, ya yi kauri, sa'an nan ya daidaita a kan kafāfunsa, yanā bāyar da sha'āwa ga māsū shūkar, dōmin (Allah) Ya fusatar da kāfirai game da su. Kuma Allah Ya yi wa'adi ga wadanda suka yi imāni, kuma suka aikata ayyukan kwarai, daga cikinsu, da gāfara da ijāra mai girma.

لَتَذْلُلْنَ الْعَاسِجَةَ الْحَرَامَ إِن شَاءَ اللَّهُ
ءَامِينَ مُخْلِقِينَ رُءُوسَكُمْ وَمُقَصِّرِينَ لَا
تَخَافُونَ فَعَلِمَ مَا لَمْ تَعْلَمُوا فَجَعَلَ مِنْ
دُونِ ذَلِكَ فَتَحًا قَرِيبًا ﴿٢٨﴾

هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَى وَدِينِ
الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَكَفَى
بِاللَّهِ شَهِيدًا ﴿٢٩﴾

مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى
الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ تَرَاهُمْ رُكَّاعًا سَاجِدًا يُسْتَغْفِرُونَ
فَضْلًا مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا سِيمَاءٌ فِي
وُجُوهِهِمْ مِنْ أَثَرِ السُّجُودِ ذَلِكَ مَثَلُهُمْ فِي
التَّوْرَةِ وَمَثَلُهُمْ فِي الْإِنْجِيلِ كَرَنَاجٍ أُخْرِجَ
سَطْرَتُهُ فَفَازَهُ. فَأَسْتَغْلِظُ فَأَسْتَوِي عَلَى
سُوقِهِ يُعْجِبُ الزُّرَّاعَ لِيُغَيِّظَ بِهِمُ الْكُفَّارَ
وَعَدَّ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
مِنْهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا ﴿٣٠﴾

(1) Nēman falala da sana 'ar hannunsu, kō fatauci, ba su zama nauyi a kan mutāne ba, kōwanensu ya dōgara ga Allah, sa'an nan yanā rāyuwa a kan hālāhyarsa.

(2) Kufan sujada, shī ne hasken fuskōkinsu da annurinsu. Fuska ita ce madūbin zūciya. Anā gāne zūciyar kwarai daga fuskarta. Bā ya halatta ga mutum ya riƙa darkāka gōshinsa ga ƙasā dōmin ya yi kwādon salla. Wannan alāmar riya ce.

Fadakarwa. Nan ne ƙarshen dōgāyen sūrōri da ake cē wa Mudāwalātu. An ƙare su da sūrōri biyu, Kitāb dōmin yāƙi, da Fat'h dōmin tsārin gudānar da siyāsa sabōda tsaron Addīni. Bāyan haka kuma sai gajērūn sūrōri, watau Mufassalātu.

سُورَةُ الْحُجُرَاتِ

SŪRATUL HÚJURĀT

Tanā karantar da hālāyen kwarai da ladubba na addini da na zaman jama'a a tsakāninsu.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Yā ku waɗanda suka yi īmāni! Kada ku gabāta (da kōme) gaba ga Allah da ManzonSa. ⁽¹⁾ Kuma ku yi dā'a ga Allah da taƙawa. Lalle Allah Mai ji ne, Masani.

2. Yā kū waɗanda suka yi īmāni! Kada ku ɗaukaka saututtukanku ⁽²⁾ bisa sautin Annabi, kuma kada ku bayyana sauti gare shi a magana, kamar bayyanāwar sāshenku ga sāshe, dōmin kada ayyukanku su ɓāci, alhāli kuwa kū ba ku sani ba.

3. Lalle waɗanda ke runtsēwar saututtukansu a wurin Manzon Allah, waɗannan ne waɗanda Allah Ya jarrabi zukātansu ga taƙawa. Sunā da wata irin gāfara da ijāra mai girma.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَقْذِرُوا بَيْنَ يَدَيِ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَهِيدٌ عَلِيمٌ ﴿١﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَرْفَعُوا أَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ وَلَا تَجْهَرُوا لَهُ بِالْقَوْلِ كَجَهْرِ بَعْضِكُمْ لِبَعْضٍ أَن تَحْبَطَ أَعْمَالُكُمْ وَأَنتُمْ لَا تَشْعُرُونَ ﴿٢﴾

إِنَّ الَّذِينَ يَعْضُونَ أَصْوَاتَهُمْ عِندَ رَسُولِ اللَّهِ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ امْتَحَنَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ لِلتَّقْوَىٰ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿٣﴾

(1) Wannan ya nuna mana cewa ba ya halatta ga Musulmi ya yi wani aiki ko ya fadi wata magana sai ya san hukuncin Allah a cikinsu. Kuma kada ya kara wayonsa a kan abin da Allah Ya ce, kuma kada ya rage idan yana da ikon cikawa. Dukan wannan yakan ja Musulmi ga ɓacin ayyukansa, watau ya yi ridda daga Musulunci.

(2) Ladubban zama da shugaba. Annabi shi ne kan shugabanni, sai dai dā'a gare shi wajibi ne ga kōme, sauran shugabanni ga abin da bai sāba wa shari'a ba.

4. Lalle wafanda ke kiranka daga bāyan fākuna, mafi yawansu bā su aiki da hankali.

5. Kuma dā lalle sū, sun yi haƙu-ri har ka fita zuwa gare su, haƙiƙa, dā yā kasance mafi alhēri gare su, kuma Allah Mai gāfara ne, Mai jin ƙai.

6. Yā kū wafanda suka yi īmāni! Idan fāsiki⁽¹⁾ ya zo muku da wani babban lābāri, to, ku nēmi bāyāni, dōmin kada ku cūci wafansu mutā-ne a cikin jāhilei, sabōda haka ku wāyi gari a kan abin da kuka aikata kunā māsū nadāma.

7. Kuma ku sani (cēwa) lalle ne, a cikinku akwai Manzon Allah. Dā yanā bin ku ga (hālāye) māsū yawa na al'amarin, dā kun auku a cikin zunubi, kuma amma Allah Ya sōyar da īmāni a gare ku, kuma Yā ƙawā-ta shi a cikin zukātanku, kuma Ya ƙyamantar da ƙāfirci da fāsiccī da sābo zuwa gare ku. Wafannan (da suka lazimci sifōfin nan) su ne shiryayyu.

8. Bisa ga falala daga Allah da ni'ima. Kuma Allah Masani ne, Mai hikima.

9. Kuma idan jama'a biyu ta mūminai suka yi yāki, to, ku yi sulhu, a tsakāninsu. Sai idan dāyan-su ta yi zālunci a kan gudar, to, sai

إِنَّ الَّذِينَ يَتَأَدُّونَكَ مِنْ وَرَاءِ الْحُجُرَاتِ

أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ﴿١﴾

وَلَوْ أَنَّهُمْ صَبَرُوا حَتَّى تَخْرُجَ إِلَيْهِمْ لَكَانَ خَيْرًا

لَهُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٢﴾

يَتْلَاهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنْ جَاءَكَ فَاسِقٌ مِّنْهُمْ

فَنَبِّئْهُمْ أَنَّ نُصِيبُوا قَوْلًا يَجْهَلُونَ فَتَضْحَكُوا

عَلَى مَا فَعَلُوا فَنَدِمُونَ ﴿٣﴾

وَأَعْلَمُوا أَنَّ فِيكُمْ رَسُولَ اللَّهِ لَوْ يُطِيعُكُمْ فِي كَثِيرٍ

مِّنَ الْأَمْرِ لَعَبِثُوا وَلَكِنَّ اللَّهَ حَبِيبٌ إِلَيْكُمْ

أَلَّا يَمُنَّ بِرَبِّهِ فِي قُلُوبِكُمْ وَكَرَّهَتْ إِلَيْكُمْ

الْكُفْرَ وَالْفُسُوقَ وَالْإِغْيَابَ أُولَٰئِكَ هُمُ

الرَّاشِدُونَ ﴿٤﴾

فَضْلًا مِّنَ اللَّهِ وَنِعْمَةً وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٥﴾

وَإِنْ طَائِفَتَانِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ اقْتَتَلُوا

فَأَصْلِحُوا بَيْنَهُمَا فَإِن بَغَتْ إِحْدَاهُمَا عَلَى

(1) Idan wani ya kai lābārin barna, kada a yi aiki da shi sai bāyan an bincika an san gaskiyar al'amarin, ƙāfin a yi aiki da shi. Fāsiki ga asalin kalma shi ne duka wanda ya karkace daga hanyar ƙwarai wadda aka sani. A nan, fāsiki, shi ne mai kai lābārin da yake akwai tashin hankali a cikinsa, ko kuma abin tsōro dōmin ya sanya rūdu a tsakānin jama'a tun ba a san haƙiƙanin al'amarin ba.

ku yāki wadda ke yin zālunci har ta kōma, zuwa ga umurnin Allah. To, idan ta kōma, sai ku yi sulhu a tsakāninsu da ādalci, kuma ku dai-daita. ⁽¹⁾ Lalle Allah na son māsū daidaitāwa.

10. Mūminai 'yan'uwān jūna kawai ne, sabōda haka ku yi sulhu a tsakānin 'yan'uwanku biyu, kuma ku bi Allah da taƙawa, tsam-māninku, a yi muku rahama.

11. “Yā ku waɗanda suka yi īmāni! Kada waɗansu mutāne su yi izgili game da waɗansu mutāne, mai yiwuwa ne (abin yi wa izgilin) su kasance mafifita daga gare su (māsū izgilin), kuma waɗansu mātā kada su yi izgili game da waɗansu mātā mai yiwuwa ne su kasance mafifita daga gare su. Kuma kada ku aiban-ta kanku, kuma kada ku jēfi jūna da miyāgun sunāye na laƙabōbi. Tir da sūna na fāsiccī a bāyān īmāni. Kuma wanda bai tūba ba, to, waɗannan sū ne azzālumai.

12. Yā kū waɗanda suka yi īmāni! Ku nīsanci abu mai yawa na zato. Lalle sāshen zato laifi ne. Kuma kada ku yi rahōto, kuma kada sāshenku ya yi gībar sāshe. Shin, ɗayanku nā son ya ci naman

الْآخَرَىٰ فَقِيلُوا لِي سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ
قَاتِلُوا الْكُفْرَ فَأَصْلِحُوا بَيْنَهُمَا بِالْعَدْلِ
وَأَقْسِطُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ ﴿١٠﴾

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلِحُوا بَيْنَ
أَخَوَيْكُمْ وَأَقْسِطُوا إِنَّ اللَّهَ أَعْلَمُكُمْ بِرَحْمَتِهِ ﴿١١﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَسْخَرُ قَوْمٌ مِنْ قَوْمٍ
عَسَىٰ أَنْ يَكُونُوا خَيْرًا مِنْهُمْ وَلَا تَسَاءَلُوا
عَسَىٰ أَنْ يَكُونَ خَيْرًا مِنْهُمْ وَلَا تَلْمِزُوا أَنْفُسَكُمْ
وَلَا تَتَابَعُزُوا أَلَا تَتَذَكَّرُونَ
بَعْدَ الْإِيمَانِ وَمَنْ لَمْ يَتُبْ فَأُولَٰئِكَ هُمُ
الظَّالِمُونَ ﴿١٢﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّخَذْتُمُو كَثِيرًا مِنْ
الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ وَلَا تَجَسَّسُوا وَلَا
يَغْتَبِ بَعْضُكُم بَعْضًا أَيُحِبُّ أَحَدُكُمْ أَنْ

(1) Wannan tsāri na sulhu a tsākanin al'umma biyu māsū fada, shī ne hanya mafi kyau wadda har yanzu wayon dūniya bai kai ga yin aiki da shi ba. Dā yanzu an zauna lāfiya, dā Majalisar Dinkin Dūniya na iya aiki da shi. Haka yake kuma ga sauran hukunce-hukuncen mutānen dūniya. Shari'ar Musulunci sabōda ādalcin da ke cikinta, kuma wayon dūniya bai kai ta ga anā iya zartar da shi ba, shī ne ya sa kasāshen Musulunci nā kaucewa gare ta, dōmin son ran shugabanninsu. Allah Ya mayar da mu ga addininmu! Dukan Musulmin da ya kauce wa shari'ar Musulunci, to, ya kauce ne dōmin ya sami damar yin zālunci, kuma idan ya halatta kaucewar, ya zama bā Musulmi ha.

ɗan'uwansa yanā matacce? To, kun kī shi (cin nāman). Kuma ku bi Allah da taƙawa. Lalle Allah Mai karɓar tūba ne, Mai jin Rai.

13. Yā kū mutāne!⁽¹⁾ Lalle ne Mū, Mun halitta ku daga namiji da mace, kuma Muka sanya ku dangō-gi da kabilōli, dōmin ku san jūna. Lalle mafīficinku daraja a wurin Allah, (shī ne) wanda yake mafīficinku a taƙawa. Lalle ne, Allah Masani ne, Mai ƙididdigēwa.

14. Ka uyāwa suka ce, "Mun yi īmāni." Ka ce, "Ba ku yi īmāni ba, amma dai ku ce, 'Mun mīka wuya,' īmāni bai gama shiga a cikin zukātanku ba. Kuma idan kun yi dā'ā ga Allah da ManzonSa, to, bā zai rage muku kōme daga ayyukanku ba. Lalle Allah Mai gāfara ne, Mai jin Rai."

15. Mūminan gaskiya kawai, sū ne waɗanda suka yi īmāni da Allah da ManzonSa, sa'an nan ba su yi shakka ba, kuma suka yi jihādi da dūkiyarsu da kuma rāyukansu, cikin tafarkin Allah. Waɗannan sū ne māsu gaskiya.

16. Ka ce, "Kuna sanar da Allah ne game da addininku, alhāli kuwa Allah Yā san abin da ke cikin sammai da abin da ke cikin ƙasa, kuma Allah Masani ne ga dukan kōme?"

يَا كُلَّ لَحْمٍ أَيْحِيهِ مِمَّا فَكَرْتُمُوهُ وَأَنْتُمْ
اللَّهُ إِنْ اللَّهَ تَوَّابٌ رَّحِيمٌ ﴿١٣﴾

يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ وَجَعَلَكُمْ
شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ
اللَّهِ أَتْقَاكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ ﴿١٤﴾

* قَالَتِ الْأَعْرَابُ ءَإِذَا قُلُّوا تَوَّابُونَ وَلَكِنْ
قُولُوا أَسْمَأْتِ وَلَا يُبْدِ خُلَىٰ الْإِيمَانُ فِي قُلُوبِكُمْ
وَإِنْ تُطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ لَا يَلِفَكُمْ مِنْ
أَعْمَالِكُمْ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ عَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٥﴾

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ
وَرَسُولِهِ ثُمَّ لَمْ يَرْتَابُوا وَجَهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ
وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أُولَٰئِكَ هُمُ
الصَّادِقُونَ ﴿١٦﴾

قُلْ أَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهَ بِدِينِكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا فِي
السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ
عَلِيمٌ ﴿١٧﴾

(1) Yā kirāyi māsu īmāni a cikin wannan sūra sau biyar ga abin da ya kebanta da su na umurni da hani kamar yadda Lukmān ya kirāyi ɗansa wajen yi masa wasiyyōyi. Kuma ya kirāyi mutāne a wannan āyā ga abin da ya haɗa mūminai da kāfirai wajen halitta, watau alfahari da dangantaka. Dangantaka bā ta ɗaukaka wanda taƙawarsa ba ta ɗaukaka shi ba, kuma bā ta rage wanda taƙawarsa ta ɗaukaka shi. Fifiƙon taƙawa, shī ne fifiko tabbatacce.

17. Suna yin gōri a kanka wai sun musulunta. Ka ce, “Kada ku yi gōrin kun musulunta a kaina. Ā’a, Allah ne ke yi muku gōri dōmin Yā shiryar da ku ga ĩmāni, idan kun kasance māsū gaskiya.

18. “Lalle Allah Yanā sanin gai-bin sammai da ƙasa, kuma Allah Mai gani ne ga abin da kuke aika-tāwa.”

يَسْمُونَ عَلَيْكَ أَنْ أَسْلَمُوا قُلْ لَا تَقْضُوا عَلَيَّ
إِسْلَامَكُمْ بَلِ اللَّهُ يَمُنُّ عَلَيْكُمْ أَنْ هَدَاكُمْ
لِلْإِيمَانِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٧﴾

إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ غَيْبَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ
بَصِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٨﴾

SŪRATU K̄

سُورَةُ ق

Tanā karantar da yadda mai wa'azi zai yi amfāni da kalmōmi da kuma ma'anōni māsū tāsīri ga rai. Annabi yakan yi huɗuɓa da ita a kan mimbarinsa.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. K̄. Inā rantsuwa da Alkur'āni Mai girma.

2. Ā'a, sun yi māmāki, cewa mai gargadi, daga gare su, yā zo musu, sai kāfirai suka ce, “Wannan wani abu ne mai ban māmāki.”

3. “Shin, idan muka mutu, kuma muka kasance turbāya (zā a kōmo da mu)? Waccan kōmowa ce mai nisa.”

4. Lalle ne, Mun san abin da ƙasā ke ragēwa daga gare su, kuma wurinMu akwai wani littāfi mai tsarēwa.

ق وَالْقُرْآنِ الْمَجِيدِ ﴿١﴾

بَلِ عَجِبُوا أَنْ جَاءَهُمْ مُنْذِرٌ مِنْهُمْ فَقَالَ
الْكَافِرُونَ هَذَا شَيْءٌ عَجِيبٌ ﴿٢﴾

أَوَدَامَتْنَا وَكُنَّا رِجَالًا دَلِيلُكَ رَفَعُ بَعِيدٌ ﴿٣﴾

قَدْ عَلِمْنَا مَا تَنْقُصُ الْأَرْضُ مِنْهُمْ وَعِنْدَنَا كَنْزٌ
حَفِيفٌ ﴿٤﴾

5. Ā'a, sun ƙaryata ne game da gaskiyar a lōkacin da ta je musu, sabōda haka sunā a cikin wani al'amari mai raurawa.

6. Shin, to, ba su yi dubi ba zuwa ga samā, a bisa gare su, yadda Muka gina ta, kuma Muka ƙawāce ta, kuma bā ta da waɗansu tsā-ogi?

7. Da ƙasā, Mun mīƙe ta, kuma Mun jēfa kafaffun duwātsu a cikin-ta, kuma Mun tsirar, a cikinta daga kōwane ma'auri mai ban sha'awa?

8. Dōmin wāyar da ido da tunā-tarwa ga dukan bāwa mai tawak-kali?

9. Kuma Mun sassaukar, daga samā, ruwa mai albarka, sa'an nan Muka tsirar game da shi (itācen) lambuna da ƙwāya abin girbēwa.

10. Da itācen dabīno dōgāye, sunā da 'ya'yan itāce gunda māsu hauhawar jūna.

11. Dōmin arziki ga bāyi, kuma Muka rāyar da ƙasa matacciya game da shi. Kamar wannan ne fita daga kabari take.

12. Mutānen Nūhu sun ƙaryata, a gabāninsu (mutānen yanzu) da ma'abūta Rassi,⁽¹⁾ da Samūdāwa.

13. Da Ādāwa da Fir'auna da 'yan'uwan Lūdu.

بَلْ كَذَّبُوا بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ فَهُمْ فِي أَمْرٍ
مُّرِيجٍ ⑤

أَفَلَمْ يَنْظُرُوا إِلَى السَّمَاءِ فَوْقَهُمْ كَيْفَ
بَنَيْنَاهَا وَزَيَّنَّاهَا وَمَا لَهَا مِنْ فُرُوجٍ ⑥

وَالْأَرْضِ مَدَدْنَاهَا وَأَلْقَيْنَا فِيهَا رِيشَ
فِيهَا مِنْ كُلِّ ذَوْجٍ يَهيجُ ⑦

تَبْصِرَةً وَذِكْرَى لِكُلِّ عَبْدٍ مُنِيبٍ ⑧

وَنَزَّلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً مُبَارَكًا فَأَنْبَتْنَا بِهِ
جَبْنَ وَحَبَّ كُلِّ عُصِيدٍ ⑨

وَالَّذِلَّالَ بَايَعْتِ لَهَا طَافِعٌ نَضِيدٌ ⑩

رِزْقًا لِلْعِبَادِ وَأَحْيَيْنَا بِهِ بَلْدَةً مَيْتًا كَذَلِكَ
الْخُرُوجُ ⑪

كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَأَصْحَابُ الرَّيْسِ وَثَمُودُ ⑫

وَعَادٌ وَفِرْعَوْنُ وَإِخْوَانُ لُوطٍ ⑬

(1) Rassi sunan wata rijiya ce. Mutānenta na zaune a gēfenta da dabbōbinsu, sunā bauta wa gumāka, aka aika musu wani Annabi, anā ce da shi Hanzala bn Safwan kō kuma waninsa.

14. Da ma'abūta ʔunci⁽¹⁾ da mutānen Tubba'u,⁽²⁾ kōwanensu ya ʔaryata Manzanni, sai ʔyacēwaTa ta tabbata.

15. Shin, to, Mun kāsa ne game da halittar farko? Ā'a, su, sunā a cikin rikici daga halitta sābuwa.

16. Kuma lalle ne, haʔiʔa, Mun halitta mutum, kuma Mun san abin da ransa ke yin waswāsi da shi, kuma Mū ne maʔi kusanta zuwa gare shi daga laku jannayēnsa.

17. A lōkacin da māsu haḍuwa biyu suke haḍuwa daga dāma, kuma daga hagu akwai wani (ma-la'ika) zaunanne.

18. Bā ya lafazi da wata magana fāce a līke da shi akwai mai tsaro halartacce.

19. Kuma māyen mutuwa ya jē da gaskiya. Wannan shi ne abin da ka kasance daga gare shi kanā biji-rēwa.

20. Kuma aka hūra a cikin ʔaho. Wancan yinin ʔyacēwar ne fa.

21. Kuma kōwane rai ya zo, tāre da shi akwai mai kōra da mai shaida.

22. (Sai a ce masa), "Lalle ne, haʔiʔa, ka kasance a cikin gafala daga wannan. To, Mun kuranye maka rufinka, sabōda haka ganinka a yau, mai kaifi ne."

وَأَصْحَابُ الْآيَةِ وَقَوْمٌ تُبِيعَ كُلُّ دَابِّ الرُّسُلِ فَحَقَّ
وَعِيدُ ①

أَفَعَبْنَا بِالْحَقِّ الْأَوَّلِ كُلُّهُمْ فِي لَيْسٍ مِنْ
حَقِّ جَدِيدِ ②

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ وَنَعَلَهُمُ مَّا تَوْسَّوْا بِهِ نَفْسَهُ
وَنَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ ③

إِذْ تَلَقَّى الْمَلَائِكَةُ الْيَمِينِ وَعَنِ الشِّمَالِ
قَعِيدٌ ④

مَا يَلْفِظُ مِنْ قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ رَقِيبٌ عَسِيدٌ ⑤

وَجَاءَتْ سَكْرَةُ الْمَوْتِ بِالْحَقِّ ذَلِكَ مَا كُنْتَ مِنْهُ
تَحِيدُ ⑥

وَنُفِخَ فِي الصُّورِ ذَلِكَ يَوْمُ الْوَعِيدِ ⑦

وَجَاءَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَعَها سَائِقٌ وَشَهِيدٌ ⑧

لَقَدْ كُنْتَ فِي غَفْلَةٍ مِنْ هَذَا فَكَشَفْنَا عَنْكَ
غِطَاءَكَ فَبَصَرُكَ الْيَوْمَ حَدِيدٌ ⑨

(1) Ma'abūta ʔunci, mutānen Shu'aibu ne na farko. Bāyan an halaka su, sa'an nan ya tafi Madayana

(2) Tubba'u, Sarkin Himyar ne, a Yemen, yā musulunta amma mutānensa suka ʔi bin sa ga addini, aka halaka su, shi kuma ya tsira. Shi ne sarki wanda ya sābā wa ʔā'ida: ya musulunta amma mabiyansa ba su musulunta ba.

23. Kuma abōkin haɗinsa⁽¹⁾ ya ce, “Wannan shi ne abin da ke tāre da ni halarce.”

24. (A ce wa malā'iku) “Ku jēfa, a cikin Jahannama, dukan mai yawan kāfirci, mai tsaurin rai.

25. “Mai yawan hanāwa ga alhē-ri, mai zālunci, mai shakka.

26. “Wanda ya sanya, tāre da Allah, wani abin bautāwa na da-bam, sabōda haka ku jēfa shi a cikin azāba mai tsanani.”

27. Abōkin haɗinsa⁽²⁾ ya ce, “Yā Ubangijinmu! Ban sanya shi gir-man kai ba, kuma amma ya kasance a cikin bata mai nīsa.”

28. Ya ce, “Kada ku yi husūma a wuriNa, alhāli Na gabatar da kyace-wa zuwa gare ku.

29. “Bā a musanya magana a wuriNa. Kuma Ban zama Mai zālunci ba ga bāyiNa.”

30. Rānar da Muke cēwa ga Jahannama, “Shin, kin cika?” Kuma ta ce, “Ashe,⁽³⁾ akwai wani kārī?”

31. Kuma a kuantar dā Aljanna ga māsu taƙawa, ba da nīsa ba.

وَقَالَ قَرِينُهُ هَذَا مَا لَدَيَّ عَبِيدٌ ﴿٢٣﴾

الَّذِينَ فِي جَهَنَّمَ كُلِّ كَفَّارٍ عَبِيدٌ ﴿٢٤﴾

مَتَاعٍ لِلْخَيْرِ مُعْتَدٍ قَرِيبٌ ﴿٢٥﴾

الَّذِي جَعَلَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا لَّغَرَفًا ۚ لَّيَالِي فِي الْعَذَابِ الشَّدِيدِ ﴿٢٦﴾

* قَالَ قَرِينُهُ رَبَّنَا مَا أَطْعَمْتُهُ وَلَكِنْ كَانَ فِي ضَلَالٍ بَعِيدٍ ﴿٢٧﴾

قَالَ لَا تَخْتَصِمُوا لَدُنِّي وَقَدْ قَدَّمْتُ إِلَيْكُمْ بِالْوَعِيدِ ﴿٢٨﴾

مَا يُبْدِلُ الْقَوْلَ لَدُنِّي وَمَا أَنَا بِظَلَمٍ لِلْعَبِيدِ ﴿٢٩﴾

يَوْمَ نَقُولُ لِجَهَنَّمَ هَلِ امْتَلَأَتْ وَنَقُولُ هَلْ مِنْ مَزِيدٍ ﴿٣٠﴾

وَأُفْلِتَ الْجِنَّةَ الْمُتَفِينِينَ غَيْرَ بَعِيدٍ ﴿٣١﴾

(1) Malā'ika mai rubūtun aikinsa. Bā ya rabuwa da shi sai a hālāye uku, wurin jimā'i da salga da wanka. Malā'ikan da aka haɗa shi da shi dōmin ya rubūta ayyukansa.

(2) Shaidānin da ke tāre da shi. A cikin Haɗisi an ruwaito cēwa kōwa yana da Shaidāni tāre da shi, sai dai idan ya rinjāye shi, da bin abin da Allah Ya aza masa, ko kuma shi Shaidānin ya rinjāye shi da bin son zūciyarsa.

(3) Wannan jawābi na Jahannama yanā ɗaukar ma'anōni biyu. Ta farko tanā nūna ta cika kwarai, amma tanā kūkan a kārā mata wani abu a cikinta. Wannan fassara ta yi daidai da ayār da ta ce, “Lalle na cika Jahannama daga aljannu da mutāne gabā daya.” Sura ta 32, āyā ta 13. Fassara ta biyu, ita ce Jahannama nā nēman kārī tanā hushi sabōda māsu sāha wa umurnin Allah. Sūra ta 67 āyōyi 6, 7 da 8.

32. “Wannan shī ne abin da ake yi muku wa’adi da shi ga dukan mai yawan kōmawa ga Allah, mai tsarē-war (umurninSa).

33. “Wanda ya jī tsōron Mai rahama a fake,⁽¹⁾ kuma ya zo da wata irin zūciya mai tawakkali.”

34. (A ce musu) “Ku shige ta da aminci,⁽²⁾ Waccan ita ce rānar dawwama.

35. Sunā da abin da suke so a cikinta, kuma tāre da Mū akwai kārīn ni’ima.

36. Kuma da yawa Muka halakar, a gabāninsu, (mutānen yanzu) daga wadansu al’ummomi, (wadanda suke) sū ne mafi kārīn damka daga gare su, sa’an nan suka yi bincike a cikin kasāshe: ‘Kō akwai wurin tsīra?’⁽³⁾ (Babu).

37. Lalle ne a cikin wancan, akwai tunatarwa ga wanda zūciyarsa ta kasance gare shi, kō kuwa ya jēfa saurāro, alhāli kuwa yanā halarce (da hankalinsa).

38. Kuma lalle ne, hakīka, Mun halitta sammai da kasā da abin da ke a tsakāninsu, a cikin kwānaki shida, alhāli wata ‘yar wahala ba ta shāfe Mu ba.

39. Sabōda haka, ka yi haƙuri a kan abin da suke fadā, kuma ka yi

هَذَا مَا وَعَدُونَا لِكُلِّ أَثَافٍ حَفِيظٍ ﴿٣٢﴾

مَنْ خَشِيَ الرَّحْمَنََ الْغَيْبِ وَجَاءَ بِقَلْبٍ مُنِيبٍ ﴿٣٣﴾

أَدْخُلُوهَا بِسَلَامٍ ذَلِكَ يَوْمُ الْخُلُودِ ﴿٣٤﴾

لَهُمْ مَا يَشَاءُونَ فِيهَا وَلَدَيْنَا مَزِيدٌ ﴿٣٥﴾

وَكِرَاهِيَةً لِّأَهْلِهَا لَمَّا قُبِلُوا مِنْهُمْ بَطْشًا فَنَقَّبُوا فِي الْبِلَادِ هَلْ مِنْ مَّجِيصٍ ﴿٣٦﴾

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِكْرًا لِمَنْ كَانَ لَهُ قَلْبٌ أَوْ أَلْقَى السَّمْعَ وَهُوَ شَهِيدٌ ﴿٣٧﴾

وَلَقَدْ خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ وَمَا مَسَّنَا مِنْ لُؤْلُؤٍ ﴿٣٨﴾

فَأَصْبِرْ عَلَى مَا يَقُولُونَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ

(1) Tsoron Allah a fake, shī ne a bauta masa, bā da riya ba, bayyane da bōye duka daya.

(2) Kō kuma ku shiga da sallama.

(3) Sun nēmi wurin tsīra, ba su sāmu ba, sabōda haka kāfiran yanzu ma bā su iya sāmun wurin tsīra, sai dai idan sun kōma ga Allah ta hanyar ManzonSa kawai, watau takawa ga Allah ke nan. Anā kāre azābarSa da ibādarSa kamar yadda Yake so.

tasbīhi⁽¹⁾ game da gödē wa Ubangi-jinka (watau ka yi salla) a gabānin fitōwar rānā da gabānin ʔacēwarta.

40. Kuma daga dare, sai ka yi tasbīhi a gare Shi da bāyan sujada.

41. Kuma ka saurāra a rānar da mai kira ke yin kira daga wuri⁽²⁾ makusanci.

42. Rānar da suke saurāron tsā-wa da gaskiya. Wancan shi ne yinin fita (daga kabari).

43. Lalle Mū ne haḳīḳatan, Mu ne ke rāyarwa, kuma Mū ne ke kashēwa, kuma zuwa gare Mu ka-wai ne makōmar take.

44. Rānar da ʔasā ke tsattsāgē-wa daga gare su, sunā māsu gaggā-wa. Wancan tārāwar mutāne ne, mai sauḳi a gare Mu.

45. Mū ne mafī sani game da abin da suke faḍi, kuma bā zā ka zama mai tīlasta su ba. Sabōda haka ka tunatar game da Alkurʾani,⁽³⁾ ga wanda ke tsōron ʔyacēwāTa.

قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ الْغُرُوبِ ۝

وَمِنَ اللَّيْلِ فَسَبِّحْهُ وَأَدْبَرَ السُّجُودِ ۝

وَأَسْمِعْ يَوْمَ يُنَادُوا الْمَتَاوِ مِنْ مَّكَانٍ قَرِيبٍ ۝

يَوْمَ يَسْمَعُونَ الصَّيْحَةَ بِالْحَقِّ ذَٰلِكَ يَوْمُ الْخُرُوجِ ۝

إِنَّا نَحْنُ غَنِيٌّ وَنُمِيتُ وَلَيْلَتُنَا الْمَصِيرُ ۝

يَوْمَ نَشَقُّ الْأَرْضَ عَنْهُمْ سِرَاجًا ذَٰلِكَ حَشَرٌ عَلَيْنَا يَسِيرٌ ۝

نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَقُولُونَ وَمَا أَنتَ عَلَيْهِمْ بِجَبَّارٍ فَذَكَرَ بِالْقُرْآنِ مَنْ يَخَافُ وَعِيدِ ۝

(1) Tasbīhi game da göde wa Allah a gabānin fitar rānā, shi ne sallar asuba, na gabānin ʔacēwarta, shi ne sallar Azahar da La'asar. Daga dare kuwa, shi ne sallar Magariba da Issha'i. Bāyan sujada, shi ne sallōli na nafila kuma ma'anarsa a nan tasbīhi da tahmīdi da kabbarōri a bāyan sallōli farillai talātin da uku kōwace, sa'an nan a cika ɗari da addu'ar da aka ruwaito a nan.

(2) Mai kira shi ne Isrāʔīlu a cikin ʔaho a Baitil Maḳadis dōmin a nan ʔasa ta fi zama kusa da samā.

(3) Wannan ya nuna ha a wa'azi da ilmin da bā daga Alkurʾāni aka fitar da shi ba, sai fa idan bai sāba wa abin da ke cikin Alkurʾāni ha.

سُورَةُ الذَّارِيَّاتِ SŪRATUDH DHĀRIYĀT

Tanā karantar da gaggawar saūkar azabar Allah ga waɗanda suka ki bin umurninSa ko suka sāba wa haninSa.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Inā rantsuwa da iskōki māsu shēkar abūbuwa, shēkēwa.

2. Sa'an nan da girāgizai māsu ɗaukar nauyi (na ruwa).

3. Sa'an nan da jirāge māsu gu-
dāna (a kan ruwa) da sauƙi.

4. Sa'an nan da malā'iku māsu rabon al'amari (bisa umurnin Allah).

5. Lalle abin da ake yi muku alkawari (da zuwansa), haƙiƙa gas-
kiya ne.

6. Kuma lalle sakamako (ga ayyukanku), haƙiƙa, mai aukuwa ne.

7. Inā rantsuwa da samā ma'abūciyar hanyōyi (na tafiyyar taurāri da sautin rediyo).

8. Lalle kū, haƙiƙa, kunā cikin magana mai sāba wa jūna (game da Alkur'āni).

9. Anā karkatar da wanda aka jūyar (daga gaskiya).

10. An la'ani māsu ƙiri-faɗi.

وَالَّذِينَ ذَرَوْا

فَالْحِيلَتِ وَفَرَا

فَالْجَنَّتِ بِسْرًا

فَالْمَقْسِمِ أَمْرًا

إِنَّمَا تُعَدُّونَ لَصَادِقًا

وَالَّذِينَ لَوْعَةً

وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الْحُبُوبِ

إِنَّمَا لِي قَوْلٍ مُّتَّبِعٍ

يُؤْفَكُ عَنْهُ مَنْ أُفِكَ

فُتِلَ الْخَرَصُونَ

11. Wafanda suke shagala a cikin zurfin jāhilci.

12. Sunā tambaya, “Yaushe ne rānar sakamako zā ta auku?”

13. Rānar da suke a kan wuta anā fitinar su.

14. (A ce musu) “Ku dandani fitinarku, wannan shī ne abin da kuka kasance kunā nēman zuwansa da gaggāwa.”

15. Lalle māsu takawa sunā a cikin lambunan itāce da marēmari.

16. Sunā māsu dībar abin da Ubangijinsu Ya bā su. Lalle sū, sun kasance māsu kyautatāwa a gabānin haka (a dūniya).

17. Sun kasance a lōkaci kaɗan na dare suke yin barci.

18. Kuma a lōkutan asuba sunā ta yin istigfāri.

19. Kuma a cikin dūkiyarsu akwai hakki ga (matalauci) mai rōko da wanda aka hana wa rōko.

20. Kuma a cikin kasā akwai āyōyi ga māsu yaḱīni.

21. Kuma a cikin rāyukanku (akwai āyōyi). To, bā zā ku dūbāwa ba?

22. Kuma a cikin samā arzikinku (yake fitōwa) da abin da ake yi muku alkawari.

23. To, kuma Ina rantsuwa da Ubangijin sama da kasā, lalle Shī (abin da ake yi muku alkawari), haḱīka, gaskiya ne, kamar abin da kuka zamo kunā karantāwa na magana.

الَّذِينَ هُمْ فِي عَذْرٍ وَسَاهُونَ ﴿١١﴾

يَسْأَلُونَ أَيَّانَ يَوْمَ الدِّينِ ﴿١٢﴾

يَوْمَ هُمْ عَلَى النَّارِ يُقْتَنُونَ ﴿١٣﴾

ذُوقُوا فِتْنَتَكُمْ هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ

تَسْتَعْجِلُونَ ﴿١٤﴾

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿١٥﴾

ءَاجِزِينَ مَاءٍ نَّارٍ وَنَهْلٍ أَنَّهُمْ كَانُوا فِي ذَلِكَ

مُحْسِنِينَ ﴿١٦﴾

كَانُوا قَلِيلًا مِّنَ النَّاسِ مَا يَنْجَعُونَ ﴿١٧﴾

وَبِالْأَشْيَاءِ هُمْ يُسْتَعْفَرُونَ ﴿١٨﴾

وَفِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ لِّلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ ﴿١٩﴾

وَفِي الْأَرْضِ أَلْسُنٌ لِّمُؤْمِنِينَ ﴿٢٠﴾

وَفِي أَنْفُسِكُمْ أَفَلَا تُبْصِرُونَ ﴿٢١﴾

وَفِي السَّمَاءِ رِزْقُكُمْ وَمَا تَوْعَدُونَ ﴿٢٢﴾

قُورِبَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُمْ لَحَقٌّ فِثْلَ مَا أَنَّكُمْ

تَنطِقُونَ ﴿٢٣﴾

24. Shin, lābārin bākīn Ibrāhīm, waḍanda aka girmama, ya zo maka?

25. A lōkacin da suka shiga gare shi, sai suka yi sallama; ya ce “Aminci ya tabbata a gare ku, mutāne bākī!”

26. Sai ya jūya zuwa ga iyālinsa, sa'an nan ya zo da maraƙi tutturna.

27. Sai ya kusantar da shi zuwa gare su, ya ce, “Bā zā ku ci ba?”

28. Sai ya ji tsōro daga gare su. Suka ce, “Kada ka ji tsōro.” Kuma suka yi masa bushāra da (haihuwar) wani yaro mai ilmi.

29. Sai matarsa ta fuskanta cikin kyallōwa, har ta mari fuskarta, kuma ta ce, “Tsōhuwa bakarāriya (zā ta haihu)! ”

30. Suka ce, “Kamar haka Ubangijinki Ya faɗa. Lalle Shī, Shī ne Mai hikima, Mai ilmi.”

31. (Ibrāhīm) ya ce, “To, mēne ne babban al'amarinku, yā kū Manzannī!”

32. Suka ce, “Lalle mū, an aike mu zuwa ga waɗansu mutāne, māsu laifi.

33. “Dōmin mu saka musu waɗansu duwātsu na wani yumɓu (bom).

34. “Waɗanda aka yi wa alāma daga wajen Ubangijinka, dōmin māsu barna.”

35. Sa'an nan Muka fitar da wanda ya kasance a cikinta daga mūminai.

هَلْ أَتَاكَ حَدِيثٌ ضَلِيفٍ إِبْرَاهِيمَ
الْمُكْرَمِينَ ﴿٢٤﴾

إِذْ دَخَلُوا عَلَيْهِ فَقَالُوا سَلَامًا قَالَ سَلَامٌ قَوْمٌ
مُنْكَرُونَ ﴿٢٥﴾

فَرَأَى إِلَى أَهْلِهِ فَجَاءَ بِعَبْلٍ سَمِينٍ ﴿٢٦﴾

فَقَرَّبَهُ إِلَيْهِمْ قَالَ أَلَا تَأْكُلُونَ ﴿٢٧﴾

فَأَوْحَسَ مِنْهُمْ خِيفَةً قَالُوا لَا تَخَفْ وَبَشَّرُوهُ
بِعَلْمٍ عَلِيمٍ ﴿٢٨﴾

فَأَقْبَلَ بَعْثَهَا فِي صَرْقَةٍ فَصَكَتَ وَجْهَهَا
وَقَالَتْ عَبْرٌ عَقِيمٌ ﴿٢٩﴾

قَالُوا كَيْدُكَ قَالَ رَبُّكَ إِنَّهُ هُوَ الْكَاذِبُ
الْعَلِيمُ ﴿٣٠﴾

﴿٣١﴾ قَالَ فَمَا خَطْبُكُمْ أَيُّهَا الْمُرْسَلُونَ ﴿٣١﴾

قَالُوا إِنَّا أُرْسِلْنَا إِلَى قَوْمٍ مُّجْرِمِينَ ﴿٣٢﴾

لِنُرْسِلَ عَلَيْهِمْ جَارَادًا مِّن طِينٍ ﴿٣٣﴾

مُسَوَّمَةً عِندَ رَبِّكَ لِلْمُعْتَرِفِينَ ﴿٣٤﴾

فَأَخْرَجْنَا مَن كَانَ فِيهَا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٣٥﴾

36. Sai dai ba mu sāmu ba, a cikinta, fāce gida guda na Musulmi.

37. Kuma Muka bar wata āyā, a cikinta, ga waɗanda ke jin tsōron azāba, mai raɗaɗi.

38. Kuma ga Mūsā, a lōkacin da Muka aiko shi zuwa ga Fir'auna da wani dalili bayananne.

39. Sai ya jūya bāya tāre da ƙar-finsa, kuma ya ce, "Mai sihiri ne kō kuwa mahaukaci!"

40. Sabōda haka Muka kama shi tāre da rundunarsa, sa'an nan Muka jēfa su a cikin tēku, alhāli kuwa yanā wanda ake zargi.

41. Kuma ga Ādāwa, a lōkacin da Muka aika iska kēkasasshiya a kansu.

42. Bā ta barin kōme da ta jē a kansa, fāce ta mayar da shi kamar rududdugagun ƙasūsuwa.

43. Kuma ga Samūdāwa, a lōkacin da aka ce musu, "Ku ji ɗan ɗaɗi har wani ɗan lōkaci!"

44. Sai suka yi girman kai ga umurnin Ubangijinsu, sabōda haka tsāwa ta kāma su, alhāli kuwa sunā kallo.

45. Ba su kō sāmu dāmar tsayā-wa ba, kuma ba su kasance māsū nēman āgaji ba.

46. Da mutānen Nūhu a gabānin haka, lalle sun kasance waɗansu irin mutāne ne fāsiKai.

47. Kuma samā, mun gina ta da wani irin ƙarfi, alhāli kuwa lalle Mū ne Māsū yalwatāwa.

فَمَا وَجَدْنَا فِيهَا غَيْرَ بَيْتٍ مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿٣٦﴾

وَتَرَكْنَا فِيهَا آيَةً لِلَّذِينَ يَخَافُونَ الْعَذَابَ
الْأَلِيمَةَ ﴿٣٧﴾

وَفِي مُوسَى إِذْ أَرْسَلْنَاهُ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ بِسُلْطَانٍ
مُّبِينٍ ﴿٣٨﴾

فَتَوَلَّىٰ بِرُكْبِهِ ۖ وَقَالَ سِحْرٌ أَوْ أَجْثُونُ ﴿٣٩﴾

فَأَخَذْنَاهُ وَجُودَهُ ۖ فَنَبَذْنَاهُ فِي الْيَمِّ وَهُوَ
مُغْلِبٌ ﴿٤٠﴾

وَفِي عَادٍ إِذْ أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ الرِّيحَ الْعَقِيمَ ﴿٤١﴾

مَا تَذُرُّ مِنْ شَيْءٍ أَنْتَ عَلَيْهِ إِلَّا جَعَلْنَاهُ
كَالْزَبِيرِ ﴿٤٢﴾

وَفِي ثَمُودَ إِذْ قِيلَ لَهُمْ تَمَتَّعُوا حَتَّىٰ حِينٍ ﴿٤٣﴾

فَعْتَوْا عَنْ أَمْرِ رَبِّهِمْ ۖ فَأَخَذْنَاهُمُ الصَّيْقَةَ وَهُمْ
يَنْظُرُونَ ﴿٤٤﴾

فَمَا اسْتَطَاعُوا مِنْ قِيَامٍ وَمَا كَانُوا
مُتَنَصِّرِينَ ﴿٤٥﴾

وَقَوْمَ لُوطٍ ۖ مِنْ قَبْلِهِ إِنَّهُمْ كَانُوا اقْوَمًا
فَلَيَقِينِ ﴿٤٦﴾

وَالسَّمَاءَ بَنَيْنَاهَا بِأَيْدٍ وَإِنَّا لَمُوسِعُونَ ﴿٤٧﴾

48. Kuma kasā Mun shimfida ta,
To, madalla da māsū shimfidāwa,
Mū.

49. Kuma daga kōme Mun halit-
ta nau'i biyu, watakila zā ku yi
tunāni.

50. Sabōda haka ku gudu zuwa
ga Allah, lalle nī mai gargadi kawai
ne a gare ku, mai bayyanannen
gargadi.

51. Kuma kada ku sanya, tāre da
Allah, wani abin bautāwa na da-
bam, lalle nī, mai gargadi kawai ne a
gare ku, mai bayyanannen gargadi.

52. Kamar haka dai wani Manzo
bai jē wa waɗanda ke gabāninsu ba
fāce sun ce, "Mai sihiri ne kō mah-
aukaci."

53. Shin, sunā yi wa jūna wa-
siyya da shi ne? Ā'a, sū dai mutāne
ne māsū girman kai.

54. Sai ka jūya daga barinsu,
kuma kai ba abin zargi ba ne.

55. Kuma ka tunatar, dōmin tu-
natarwa tanā amfānin mūminai.

56. Kuma Ban halitta aljannu da
mutāne ba sai dōmin su bauta Mini.

57. Bā Ni nufin (sāmun) wani
arziki daga gare su, Bā Ni nufin su
(yi Mini hidimar) ciyar da Ni.⁽¹⁾

58. Lalle Allah Shī ne Mai arzut-
tāwa, Mai ikon yi, Mai cikakken
karfi.

59. To, lalle waɗanda suka yi
zālunci sunā da wasaki (na dīban
zunubi) kamar wasakin abōkansu,

وَالْأَرْضِ فَرَنَسَهَا فَيَكْفُرُ الْمُهْدُونَ ﴿٤٨﴾

وَمِنْ كُلِّ شَيْءٍ خَلَقْنَا زَوْجَيْنِ لَعَلَّكُمْ
تَذَكَّرُونَ ﴿٤٩﴾

فَقَرُّوا إِلَى اللَّهِ إِنِّي لَكَرُمَةٌ تَذِيرٌ مُبِينٌ ﴿٥٠﴾

وَلَا تَجْعَلُوا مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ إِنِّي لَكَرُمَةٌ
تَذِيرٌ مُبِينٌ ﴿٥١﴾

كَذَلِكَ مَا آتَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا
قَالُوا سَاحِرٌ أَوْ مُجْنُونٌ ﴿٥٢﴾

أَتُوا صَوَابُوءَ بَلْ هُمْ قَوْمٌ طَاعُونَ ﴿٥٣﴾

فَقَوْلَ عَنْهُمْ فَمَا أَنْتَ بِمَلَكٍ ﴿٥٤﴾

وَذَكَرَ فَإِنَّ الذِّكْرَ تَنَفَّعُ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٥٥﴾

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ ﴿٥٦﴾

مَا أُرِيدُ مِنْهُمْ مِنْ رِزْقٍ وَمَا أُرِيدُ أَنْ يُطِيعُونِ ﴿٥٧﴾

إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ ﴿٥٨﴾

فَإِنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا ذُنُوبًا مِثْلَ ذُنُوبِ أَصْحَابِهِمْ

(1) Bā Ni nufin su sāmo Mini abinci, kuma bā Ni nufin su dafa Mini abinci.

sabōda haka kada su yi Mini gag-gāwa.

60. Sabōda haka bone ya tabbata ga wadanda suka kâfirta, daga rānar su wadda aka yi musu alkawari.

فَلَا يَسْتَعْجِلُونَ ﴿٥١﴾

قَوْلَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ يَوْمِهِمُ الَّذِي يُوعَدُونَ ﴿٥٢﴾

SŪRATU'D 'DŪR

سُورَةُ الطُّورِ

Tanā karantar da yadda ake rumātar da abōkin husūma da hujjōji da kuma jan hankalinsa zuwa ga gaskiya.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Inā rantsuwa da 'Dūr (Dūtsen Mūsā).

2. Da wani littāfi rubūtacce.

3. A cikin wata takardar fāta shimfidadda.

4. Da Gidan da aka rāyar da shi (da ibāda).

5. Da rufin nan da aka ḍaukaka.

6. Da tēkun nan da aka cika (da ruwa).

7. Lalle azābar Ubangijinka, ha-
kika, mai aukuwa ce.

8. Bā ta da mai tunkudēwa.

9. Rānar da samā ke yin mōtsi tanā kai kāwo.

10. Kuma duwātsu nā tafiya sunā shūdēwa.

وَالطُّورِ ﴿١﴾

وَكُتُبٍ مَنشُورٍ ﴿٢﴾

فِي رَقٍّ مَنشُورٍ ﴿٣﴾

وَالْبَيْتِ الْمَعْمُورِ ﴿٤﴾

وَالسَّقْفِ الْمَرْفُوعِ ﴿٥﴾

وَالْبَحْرِ الْمَسْجُورِ ﴿٦﴾

إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ لَوَاقِعٌ ﴿٧﴾

مَا أَفْرَمٍ دَافِعٍ ﴿٨﴾

يَوْمَ تَحْمُورُ السَّمَاءُ مَوْرًا ﴿٩﴾

وَتَسِيرُ الْجِبَالُ سَيْرًا ﴿١٠﴾

11. To, bone yā tabbata a rānar nan ga māsu karyatāwa.

12. Waɗanda suke a cikin ku-dudduɗi sunā wāsā.

13. Rānar da zā a tunkuɗa su zu-wa wutar Jahannama, tunkuɗāwa.

14. (A ce musu) “Wannan ita ce wutar da kuka kasance kunā karyatāwa game da ita.

15. “To, shin, wannan sihiri ne kō kuwa kū ne bā ku gani?

16. “Ku shigē ta. To, ku yi haɗuri ko kuma kada ku yi haɗuri, dai-dai ne a kanku, kawai anā yi muku sakamakon abin da kuka kasance kunā aikatāwa.”

17. Lalle māsu taɗawa sunā a cikin gidājen Aljanna da wata ni’ima.

18. Sunā māsu jin dāɗi da abin da Ubangijinsu Ya ba su, kuma Ubangijinsu Ya tsāre musu azābar Jahim.

19. (A ce musu) “Ku ci, ku sha, da ni’ima, dōmin abin da kuka kasance kunā aikatāwa.”

20. Sunā kishingide a kan karagu waɗanda ke cikin sahu, kuma Muka aurar da su waɗansu mātā māsu farin idānu, māsu girmansu.

21. Kuma waɗanda suka yi imāni kuma zūriyarsu⁽¹⁾ suka bi su ga imānin, Mun riskar da zūriyarsu da

قَوْلٌ يُؤْمِرُ الْمُنَافِقِينَ ﴿١١﴾

الَّذِينَ هُمْ فِي حُوزٍ يَبْعُوثُ ﴿١٢﴾

يَوْمَ يُدْعَوْنَ إِلَىٰ نَارِ جَهَنَّمَ دُخَانًا ﴿١٣﴾

هَذِهِ النَّارُ الَّتِي كُنتُمْ بِهَا تُكَذِّبُونَ ﴿١٤﴾

أَفَبِعَذَابِنَا أَنتُمْ لَا تَضْمِرُونَ ﴿١٥﴾

أَصْلُوهَا فَاصْبِرُوا أَوْ لَا تَصْبِرُوا سَوَاءٌ عَلَيْكُمْ إِنَّمَا تُحْزَنُونَ مَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٦﴾

إِنَّ الْمُنَافِقِينَ فِي جَهَنَّمَ وَفِيهِمْ ﴿١٧﴾

فَلِكُلٍّ يَنْبَغِي لَهُمْ أَنْ يَكْتُمُوا لَهُمْ وَقَدْ كَفَرُوا لَهُمْ عَذَابٌ لَّعِيبٍ ﴿١٨﴾

كُلُوا وَاشْرَبُوا هَنِيئًا بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٩﴾

مُسْكِينٍ عَلَىٰ سُوءٍ مُّضِلٍّ وَرَوْحَتُهُمْ خُورٍ عَيْنٍ ﴿٢٠﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَاتَّبَعَتْهُمْ ذُرِّيَّتُهُمْ بِإِيمَانٍ

(1) Wannan āyā tanā nūna yadda wani ke cēton wani sabōɗa kusanci dōmin a kāra ɗaukaka mai cēton. Sharaɗin cēton, shi ne wanda ake cēton yanā da nāsa imanin. Wanda jinginarsa ta halaka babu mai cētonsa. Zuriya ta haɗa uwāye da almajiran malami sālihi. Suna shiga a cikin cētonsa.

su, alhāli kuwa bā da Mun rage musu kōme ba daga aikinsu, kōwane mutum jingina ne ga abin da ya sanā'anta.

22. Kuma Muka yalwata musu 'ya'yan itāce da nāma irin wanda suke marmari.

23. Sunā mīka wa jūnansu a cikinta hinjālan giya, wadda bābu yāsassar magana a cikinta, kuma bābu jin nauyin zunubi.

24. Kuma wadansu samāri nā gēwayāwa a kansu, kamar dai sū lu'ulu'u ne wanda ke kulle.

25. Wadansunsu suka fuskanta zuwa ga wadansu, sunā tambayar jūna.

26. Suka ce, “Lalle mū, mun kasance a gabānin wannan (a dūniya) a cikin iyālanmu munā jin tsōro.

27. “To, Allah Yā yi mana kyautar falala, kuma Yā tsare mana azābar iskar zāfi.

28. “Lalle mū, mun kasance, a gābanin haka, munā kiran Sa. Lalle Shī, Shī ne Mai kyautatāwa, Mai rahama.”

29. To, ka tunātar, kai fa, sabōda ni'imar Ubangijinka, bā bōka kake ba, kuma bā mahaukaci ba.

30. Shin, zā su ce, “Mawāki ne, munā jiran masifun mutuwa game da shi”?

31. Ka ce, “Ku yi jira, domin nī ma lalle inā a cikin māsu jira tāre da ku.”

الْحَقْنَا بِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَمَا أَلَتْنَاهُمْ مِنْ عَمَلِهِمْ
مِنْ شَيْءٍ كُلُّ امْرِئٍ بِمَا كَسَبَ رَهِينٌ ﴿١١﴾

وَأَمَدَدْنَاهُمْ بِقُلُوبِهِمْ وَلَعَلَّ رَبَّمَا يَشْتَهُونَ ﴿١٢﴾

يَنْتَرِعُونَ فِيهَا كَأَنَّهُمْ لَا يَعْرِفُونَهَا وَلَا يَنْبَغِي لَهُمْ

«وَيَطُوفُ عَلَيْهِمْ زُلُمَانٌ لَهُمْ كَأَنَّهُمْ لُؤْلُؤٌ
مَكْنُونٌ» ﴿١٣﴾

وَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ ﴿١٤﴾

قَالُوا إِنَّا كُنَّا قَبْلُ فِي أَهْلِنَا مُشْفِقِينَ ﴿١٥﴾

فَمَنْ أَلَّهَ عَلَيْهِمْ وَأَوْقَيْنَا عَذَابَ السُّمُورِ ﴿١٦﴾

إِنَّا كُنَّا مِنْ قَبْلُ نَدْعُوهُ إِنَّهُ هُوَ الْكَبِيرُ
الرَّحِيمُ ﴿١٧﴾

فَذَكِّرْهُمْ أَلَمْ يَنْعَسَ رَبُّكَ يَكَاهِنُونَ وَلَا
مَحْجُونُونَ ﴿١٨﴾

أَلَمْ يَقُولُوا شَاعِرٌ مُتَرَفِّصٌ بِهِ رَبُّ السُّعُونَ ﴿١٩﴾

قُلْ تَرْتَضَوْنَ فَإِنِّي مَعَكُمْ مِنَ
الْمُتَرَفِّصِينَ ﴿٢٠﴾

32. Shin, hankulansu ne ke umarnin su da wannan, kō kuwa sū wasu mutāne ne māsū ketare haddi?

33. Shin, cēwa suke yi, “Shi ne ke kāga faɗarsa”? Ā'a ba su dai yi īmāni ba.

34. Sai su zō da wani lābāri mai misālinsa, idan sun kasance sū māsū gaskiya ne.

35. Shin, an halitta su ne bā daga kōme ba, kō kuwa sū ne māsū yin halitta?

36. Shin, sun halitta sammai da kasa ne? Ā'a ba su dai yi īmānin yaḳīni ba.

37. Shin, taskōkin Ubangijinka, sunā a wurinsu ne? Kō kuwa sū ne māsū rinjāya?

38. Shin, sunā da wani tsāni ne wanda suke (hawa sunā) saurāron (lābārin samā) a cikinsa? Sai mai saurarōnsu ya zo da wani dalīli bayyananne.

39. Shin, Yanā⁽¹⁾ da 'ya'ya mātā ne kuma kū, kunā da dīya maza ne?

40. Shin, kanā tambayar su wata ijāra ne, sabōda haka suka zama māsū jin nauyin biyan tārar?

41. Shin, a wurinsu akwai ilmin gaibi, sabōda haka sunā rubūtāwa?

42. Shin, sunā nufin wani kaidi ne? To, waɗanda suka kāfirta sū ne waɗanda ake yi wa kaidi.

أَمْ أَمْرُهُمْ أَحْكَمُهُمْ بِهِدَاؤُهُمْ قَوْمٌ طَاعُونَ ﴿٣٢﴾

أَمْ يَقُولُونَ نَقُولُ مَا لَمْ يَلَمْزْنَا لَوْلَا يُؤْمِنُونَ ﴿٣٣﴾

فَلْيَأْتُوا بِحَدِيثٍ مِثْلِهِ إِنْ كَانُوا صَادِقِينَ ﴿٣٤﴾

أَمْ خُلِقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ أَمْ هُمُ الْخَالِقُونَ ﴿٣٥﴾

أَمْ خَلِقُوا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ لَوْلَا يُوقِنُونَ ﴿٣٦﴾

أَمْ عِنْدَهُمْ خَزَائِنُ رِزْقِ رَبِّكَ أَمْ هُمُ الْمُصِيطِرُونَ ﴿٣٧﴾

أَمْ لَهُمْ سُلَاطِمُ يَسْمَعُونَ فِيهِ فَلْيَأْتِ مُسْتَمِعُهُمْ بِسُلْطَانٍ مُبِينٍ ﴿٣٨﴾

أَمْ لَهُ الْبَنَاتُ وَلَكُمُ الْبَنُونَ ﴿٣٩﴾

أَمْ تَسْأَلُهُمْ أَجْرًا فَهُمْ مِنْ مَغْرَمٍ مُثْقَلُونَ ﴿٤٠﴾

أَمْ عِنْدَهُمُ الْغَيْبُ فَهُمْ يَكِيدُونَ ﴿٤١﴾

أَمْ يُرِيدُونَ كَيْدًا فَالَّذِينَ كَفَرُوا هُمُ الْمَكِيدُونَ ﴿٤٢﴾

(1) Waɗansu Lārabāwa sunā kiran malā'iku 'ya'yan Allah mātā, sunā kuma bauta musu dōmin su cēce su daga Allah, suna yin gumāka da sūnansu.

43. Shin, sunā da wani abin bau-tāwa ne wanda bā Allah ba? Tsarki ya tabbata ga Allah daga abin da suke yi na shirki!

44. Kuma idan sun ga wani baɓ-ɓake daga samā yanā fāduwa, sai su ce wani girgije ne, mai hauhawar jūna.

45. To, ka bar su, sai sun haɗu da yinin nan da zā a sūmar da su a cikinsa.

46. Rānar da kaidinsu bā ya wa-dātar masu da kōme, kuma bā a taimakon su.

47. Kuma lalle waɗannan da suka yi zāluncin, sunā da azāba (a nan dūniya) banda waccan, kuma mafi yawansu ba su sani ba.

48. Sai ka yi haɗuri da hukuncin Ubangijinka, lalle kai fa kanā idā-nunMu, kuma ka tsarkake⁽¹⁾ Ubangijinka da (tasbīhi) game da gōde Masa a lōkacin da kake tāshi tsaye (dōmin salla kō wani abu).

49. Kuma daga dare, sai ka tsarkake Shi (da tasbīhin) da lōkacin jūyāwar taurāri.

أَنزَلْنَاهُ إِلَهُ عَزَّوَجَلَّ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿١٧﴾

وَأَن يَرْوَا كَيْفًا مِنَ السَّمَاءِ سَاقِطًا يَقُولُوا سَحَابٌ مَّرْكُومٌ ﴿١٨﴾

فَذَرَهُمْ حَتَّى يَلْقُوا يَوْمَهُمُ الَّذِي فِيهِ يُصْعَقُونَ ﴿١٩﴾

يَوْمَ لَا يَنْفَعِي عَنْهُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئًا وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿٢٠﴾

وَأَنَّ الَّذِينَ ظَلَمُوا عَذَابًا دُونَ ذَلِكَ وَلَٰكِنْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢١﴾

وَأَصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ فَإِنَّكَ بِأَعْيُنِنَا وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ حِينَ تَقُومُ ﴿٢٢﴾

وَمِنَ اللَّيْلِ فَسَبِّحْهُ وَإِدْبَرَ الْجُومِ ﴿٢٣﴾

(1) Ma'anar tsarkakēwa kō tasbīhi, shi ne, tsare sallōli, farillai, anā cewa faɗin "Subhānal Lāhi wal Hamdu Lillāhi" a bāyan kōwane mazauni, dōmin ya zama kaifārar wannan mazaunin.

SŪRATUN NAJM سُوْرَةُ النَّجْمِ

Tanā tsarkake Annabi da Manzancinsa daga kōwane aibi. Tanā tabbatar da shi daga Allah, sa'an nan tanā bāta dukan abin da bā shi ba na addīnai da al'ādu.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Inā rantsuwa da taurāron, a lōkacin da ya faku.

2. Ma'abūcinku bai bāta ba, kuma bai kētare haddi ba.

3. Kuma bā ya yin magana daga son zuciyarsa.

4. (Maganarsa) ba ta zamo ba, fāce wahayi ne da ake aikōwa.

5. (Malā'ika) mai tsananin karfi⁽¹⁾ ya sanar da shi.

6. Ma'abūcin karfi da kwarjini, sa'an nan ya daidaita.

7. Alhāli kuwa yanā a sararin samā mafi daukaka.

8. Sa'an nan ya kusanta, kuma ya matsa zurōwa.

9. Har ya kasance gwargwadon zirā'i biyu, kō kuma abin da ya fi kusa.

وَالنَّجْمِ إِذَا هَوَىٰ ۝١

مَا ضَلَّ صَاحِبُكُمْ وَمَا غَوَىٰ ۝٢

وَمَا يَنطَلِقُ عَنِ الْهَوَىٰ ۝٣

إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ ۝٤

عَلَّمَهُ شَدِيدُ الْقُوَىٰ ۝٥

ذُو مِرَّةٍ فَاسْتَوَىٰ ۝٦

وَهُوَ بِالْأُفُقِ الْأَعْلَىٰ ۝٧

ثُمَّ دَنَا فَتَدَلَّىٰ ۝٨

فَكَانَ قَابَ قَوْسَيْنِ أَوْ أَدْنَىٰ ۝٩

(1) Wahayin da ke zuwa ga Annabi bābu bāta a cikinsa dōmin librilu mai kāwo shi ga Annabi, Malā'ika ne mai karfi Ewarai, wani Shaidāni bā ya iya taron sa dōmin ya musanya wahayin, kuma Annabi ya san shi sōsai. kuma idan ya kāwo wahayin, sai ya sauko kusa Ewarai da Annabi, sa'an nan shi kuma Annabi ba rikitacce ba ne, yanā cikin hankalinsa.

10. Sa'an nan ya yi wahayi zuwa ga bāwan Allah (Muhammadu) da abin da ya faɗa (masa).

11. Zūciyar (Annabi) bata karya-ta abin da ya gani ba.

12. Shin, zā ku yi masa musu a kan abin da yake gani?

13. Kuma lalle ya gan shi, haḳī-
katan, a wani lōkacin saukarsa⁽¹⁾.

14. A wurin da magaryar tukē-
wa take.

15. A inda taken, nan Aljannar
makoma take.

16. Lōkacin da abin da yake rufe
magaryar tukēwa ya rufe ta.

17. Ganinsa⁽²⁾ bai karkata ba,
kuma bai ketare haddi ba.

18. Lalle, tabbas, (Annabinku)
ya ga waɗanda suka fi girma⁽³⁾
daga āyōyin Ubangijinsa.

19. Shin, kun ga Lāta da
Uzza?⁽⁴⁾

20. Da (wani gunki wai shi) Ma-
nāta, na ukunsu?

21. Ashe, kū ne da dā namiji, Shī
(Allah) kuma da dīya mace?

22. Wannan fa ya zama rabo
na kasasshe.

فَأَوْحَىٰ إِلَىٰ عَبْدِهِ مِمَّا أَوْحَىٰ ﴿٥٠﴾

مَا كَذَبَ الْفُؤَادُ مَا رَأَىٰ ﴿٥١﴾

أَفَتَسْمُرُونَهُ عَلَىٰ مَا يَرَىٰ ﴿٥٢﴾

وَلَقَدْ رَآهُ نَزْلَةً أُخْرَىٰ ﴿٥٣﴾

عِنْدَ سِدْرَةِ الْمُنْتَهَىٰ ﴿٥٤﴾

عِنْدَ هَاجِئَةِ الْعَاوِي ﴿٥٥﴾

إِذْ يُغَشَّى الْيَشْدَرُ مَا يُغَشَّى ﴿٥٦﴾

مَا زَاغَ الْبَصَرُ وَمَا طَغَىٰ ﴿٥٧﴾

لَقَدْ رَأَىٰ مِنْ عَابِدِ رَبِّهِ الْكُبْرَىٰ ﴿٥٨﴾

أَفَرَأَيْتُمُ اللَّاتَ وَالْعُزَّىٰ ﴿٥٩﴾

وَمَنْوَةَ الثَّاقِطَةِ الْآخْرَىٰ ﴿٦٠﴾

الَّتِي يَدْعُونَ وَلَهُ الْأُنثَىٰ ﴿٦١﴾

بَلْإِذَا قُضِيَتْ ضُرَّتُهَا ﴿٦٢﴾

(1) Lamirin Malā'ika Jibrila ne.

(2) Lamirin Annabi Muhammadu ne.

(3) Watau dai Alkur'āni ya zo daga Allah ta hanya mafi aminci har ya sadu da mutāne dōmin su yi aiki da abin da ke cikinsa.

(4) Watau kun bar Alkur'āni kun kōma wa surkullen da kuke haɗawa game da gumāka su Lāta da Uzza da Manāta, Kuna cewa sū wakilan Malā'ikun da kuke bautā wa ne kuma su 'ya'yan Allah mātā ne. Sunā cēton ku daga Allah.

23. Waɗannan bā kōme ba ne fāce sūnāye, waɗanda kuka ambace su da su, kū da uwāyenku. Allah bai saukar da wani dalili game da su ba. (Kāfirai) bā su biyar kōme fāce zato da abin da rāyukansu ke so, alhāli kuwa shiriyar,⁽¹⁾ ta daga wajen Ubangijinsu, ta jē musu (sai suka bar ta suka kōma wa zaton).

24. Ko (an faɗi cēwa) mutum zai sāmī abin da yake gūri?

25. To, Lāhira da dūniya na Allah kawai ne (wanda ya nēme su daga wani, yā yi kuskure).

26. Akwai malā'iku da yawa a cikin sammai, cētonsu bā ya waɗatar da kōme fāce bāyan Allah Yā yi izni (da shi) ga wanda Yake so, kuma Yake yarda.

27. Lalle waɗannan da bā su yin īmāni da Lāhira, haḳīka, sunā kiran malā'iku da sūnan mace.

28. Kuma bā su da wani ilmi game da shi, bā su bin kōme fāce zato, alhāli kuwa lalle zato bā ya amfānar da kōme daga gaskiya.

29. Sabōda haka sai ka kau da kai daga wanda ya jūya bāya daga ambatonMu, kuma bai yi nufin kōme ba fāce rāyuwar kusa (dūniya).

30. Wannan ita ce iyākar abin da suke iya kai gare shi na ilmi. Lalle Ubangijinka Shī ne Mafi sanin wanda ya fāce daga hanyarSa, kuma Shī ne Mafi sani ga wanda ya nēmi shiriya.

إِنْ هِيَ إِلَّا أَسْمَاءٌ سَمَّيْتُمُوهَا أَنْتُمْ وَآبَاؤُكُمْ مَا
أَنْزَلَ اللَّهُ بِهَا مِنْ سُلْطَانٍ إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ
وَمَا تَهْوَى الْأَنْفُسُ وَلَقَدْ جَاءَهُمْ مِنْ رَبِّهِمْ
الْهُدَى ۝

أَمْ لِلْإِنْسَانِ مَا تَعْبَى ۝

قِيلَ وَالْآخِرَةُ وَالْأُولَى ۝

*وَكَمْ مِنْ مَلَكٍ فِي السَّمَوَاتِ لَا يَقْبِضُ
سَفْعَةً مِنْ شَيْءٍ إِلَّا أَمِنْ عَدُوٍّ أَنْ يَدَّعِيَنَّ اللَّهُ لِمَنْ
يَشَاءُ وَرَضَى ۝

إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ لَيَسْمُؤْنَ
أَعْيُنُهُمْ تَصَيِّبُهُ الْأُنْزَى ۝

وَمَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنَّ
الظَّنَّ لَا يَقْبِضُ مِنَ الْحَقِّ شَيْئًا ۝

فَأَعْرِضْ عَنْ مَنْ تَوَلَّى عَنْ ذِكْرِنَا وَلَمْ يُرِدْ إِلَّا
الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ۝

ذَلِكَ مِمَّا لَعَنَهُمْ مِنَ الْعَالَمِينَ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ
صَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِمَنِ اهْتَدَى ۝

(1) Watau Alkur'āni wanda Malā'ika Jibrīla ya zo wa Annabi da shi. Sun bar shi sun kōma wa tatsūniyūyi da gūrace-gūrace.

31. Kuma abin da ke cikin sam-mai da abin da yake a cikin ƙasā na Allah kawai ne, dōmin Yā sāka wa waɗanda suka mūnana da abin da suka aikata, kuma Ya sāka wa waɗanda suka kyautata da sakamakon da ya fi kyau.

32. Waɗanda ke nisan tar manyan zunubai da abūbuwan alfāsha, fāce ƙanānan laifuffuka, lalle Ubangijinka Mai yalwatattar gāfara ne, Shī ne Ya fi sani ga abin da ke gare ku a lōkacin da Ya ƙāga halitarku daga ƙasa, kuma a lōkacin da kuke tāyuna a cikin cikunnan uwāyenku. Sabōda haka, kada ku tsarkake⁽¹⁾ kanku, Shī ne Mafi sani ga wanda ya yi takawa.

33. Shin, ka ga wannan da ya jūya baya?

34. Ya yi kyauta kaɗan, kuma ya yi rowa?

35. Shin, akwai ilmin gaibi a wurinsa, sabōda haka yanā ganin gaibin?

36. Ko kuwa ba a ba shi lābāri ba ga abin da yake a cikin Littafan Mūsā?

37. Da Ibrāhīm wanda ya cika alkawari?

38. Cēwa wani rai mai kāyan laifi bā ya ɗaukar kāyan laifin wani.

39. Kuma mutum bā shi da kōme fāce abin da ya aikata.

40. Kuma lalle aikinsa zā a gan shi.

وَلِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ لِيَجْزِيَ
الَّذِيْنَ اَسْتَوٰ اِيْمَاعِيْلُوْا وَتَجْزِيَ الَّذِيْنَ اَحْسَنُوْا
يٰۤاَحْسَنُ ﴿٥١﴾

الَّذِيْنَ يَخْتَرِفُوْنَ اٰثِمًا وَلَا اٰثِمًا وَلَا اٰثِمًا
اَلَمْ يَكُنْ اِنْ رَّكَ وَسِعَ الْعَفْوَ هُوَ اَعْلَمُ بِكُمْ
اِذَا نَسَاكُمْ مِنَ الْاَرْضِ وَاِذَا اُنْتُمْ اٰجِدُوْنَ فِيْ بَطُوْنِ
اٰمِهِيْكُمْ فَلَا تَرْكُوْا اَنْفُسَكُمْ هُوَ اَعْلَمُ بِمَنْ
اَتَقٰى ﴿٥٢﴾

اَفَرَأَيْتَ الَّذِيْ يُوَلِّيٰ

وَاَعْطٰى قَلِيْلًا وَّاَكْثَرٰى ﴿٥٣﴾

اَعِيْذُهُ عِلْمَ الْغَيْبِ فَهُوَ رٰى ﴿٥٤﴾

اَمْ لَمْ يُدَبَّرْ اِيْمًا فِيْ صُحُفٍ مُّوسٰى ﴿٥٥﴾

وَاِبْرٰهِيْمَ الَّذِيْ وُقِّيَ ﴿٥٦﴾

اَلَا تَرٰ رُوْحَ رِبِّكَ وَاٰرَءَ اٰخَرٰى ﴿٥٧﴾

وَاَنْ لِّسَ لِلْاِنْسِ اِلَّا مَا سَعٰى ﴿٥٨﴾

وَاَنْ سَعِيْهٖ سَوْفَ يُرٰى ﴿٥٩﴾

(1) Wanda yake mutumin kirki, Allah Ya san shi. Kada ku dinga tsarkake kanku da bakunanku dōmin nēman girma, kō dōmin nēman wani abu daham.

41. Sa'an nan a sāka masa da sakamako wanda yake mafi cika ma'auni?

42. Kuma lalle makōmar zuwa Ubangijinka kawai take?

43. Kuma lalle Shī, Shī ne Ya sanya dāriya, kuma Ya sanya kūka.

44. Kuma lalle Shī, Shī ne Ya kashe, kuma Ya rāyar.

45. Kuma lalle Shī ne Ya yi halitta nau'i-nau'i, namiji da mace.

46. Daga wani dgon ruwa guda a lōkacin da ake jēfa shi a cikin mahaifa.

47. Kuma a kansa ne kāga halitta ta biyu take.

48. Kuma lalle Shī, Shī ne Ya arzuta, kuma Ya wadātar.

49. Kuma lalle Shi, Shi ne Ubangijin Shi'ira⁽¹⁾.

50. Kuma lalle Shī, Shi ne Ya halaka Ādāwa na farko.

51. Da Sumūdāwa, sa'an nan bai rage su ba.

52. Da mutānen Nūhu a gabānin haka, lalle sū, sun kasance mafi zālunci kuma mafi girman kai.

53. Da wadanda aka birkice⁽²⁾ kasarsu, Ya kāyar da su.

54. Sa'an nan abin da ya rufe su, ya rufe su.

ثُمَّ يَجْزِيهِ الْجَزَاءُ الْأَوَّلَى ۝

وَأَن إِلَىٰ رَبِّكَ الْمُنْتَهَى ۝

وَأَنَّهُ هُوَ أَضْحَكَ وَأَبْكَى ۝

وَأَنَّهُ هُوَ أَمَاتَ وَأَحْيَا ۝

وَأَنَّهُ خَلَقَ الرُّوحَيْنِ الْأَكْثَرِ الْأَلْفَى ۝

مِنْ نُّطْقَةٍ إِذَا تُلْقَى ۝

وَأَن عَلَيْهِ النَّسَاءُ الْأُخْرَى ۝

وَأَنَّهُ هُوَ أَعْيَىٰ وَأَقْنَى ۝

وَأَنَّهُ هُوَ رَبُّ الشِّعْرَى ۝

وَأَنَّهُ أَهْلَكَ عَادًا الْأُولَى ۝

وَسَمُودَ إِفْثَى ۝

وَقَوْمَ نُوحٍ مِنْ قَبْلِ الْإِثْمِ كَانُوا هُمْ أَظْلَمَ وَأَضْلَى ۝

وَالْمُؤْتَفِكَةَ أَهْوَى ۝

فَغَشَّاهَا مَا عَشَى ۝

(1) Sūnan wasu taurāri biyu ne sunā fita a bāyan taurarin Jauza'a sunā tafiya daga kudu zuwa arēwa karkace. Kabilar Lārabāwa ta Khuza'a na hanta musu da umurnin Abu Kabshah, daya daga cikin kākannin Annabi na wajen uwa dōmin haka ne Kuraishāwa ke ce wa Annabi Ibn abī Kabshah, wanda ya kāga sābon addinūn da ya sāha wa na ubanninsa.

(2) Mutānen Lūdu da aka birkice kasarsu da su.

55. To, da wace daga ni'imōmin Ubangijinka kake⁽¹⁾ yin shakka?

56. Wannan (Muhammadu) mai gargadi ne kamar irin māsu gargadi na farko.

57. Makusanciya⁽²⁾ fa, tā yi kusa.

58. Bābu wani rai, banda Allah, mai iya bayāni gare ta.

59. Shin, kuma daga wannan⁽³⁾ lābāri kuke māmāki?

60. Kuma kunā yin dāriya, kuma bā ku yin kūka?

61. Alhāli kunā māsu wāsā?

62. To, ku yi sujada⁽⁴⁾ ga Allah, kuma ku bauta (Masa).

قِيَامِيءَآلَاءِ رَبِّكَ تَسْمَارِي ۝

هَذَا الَّذِي يُرْمَى التُّدَارِيءَ الْأَوَّلِي ۝

أَرْفِيءَ الْأَرْفِيءِ ۝

لَيْسَ لَهَا مِنْ دُونِ اللَّهِ كَاشِفَةٌ ۝

أَقْبَرُ هَذَا الْحَدِيثِ تَعَجُّبُونَ ۝

وَتَضَحْكُونَ وَلَا تَبْكُونَ ۝

وَأَنْتُمْ تَسْمِدُونَ ۝

فَاسْجُدُوا لِلَّهِ وَاعْبُدُوا ۝

SŪRATUL KAMAR

سُورَةُ الْقَمَرِ

Tanā karantar da cewa wanda ya nemi wata mu'ujiza, to, ita za ta zama sababin halakarsa.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Sā'a tā yi kusa, kuma watā⁽⁵⁾ ya tsāge.

أَقْرَبِي السَّاعَةِ وَأَنْشَقَ الْقَمَرِ ۝

(1) Kamar abōkin magana kō mai karātu.

(2) Makusanciya, ita ce Kiyāma.

(3) Alkur'āni.

(4) Anā yin sujudar karātu a nan, amma bā ta a cikin sujudai na tilas.

(5) Kuraishāwa suka nemi Annabi ya yi addu'a dōmin wata ya tsāge wani balgace nāsa ya fādo a kasā; ya yi addu'ar, watā ya tsāge, wani abu daga gare shi ya fādo kamar yadda suka nēma.

2. Kuma idan sun ga wata āyā, sai su juya baya su ce, “Sihiri ne mai dōgēwa!”

3. Kuma suka karyata, kuma suka bi son zūciyarsu, alhāli kuwa kōwane al'amari (wanda suke son su tūre daga Annabi) an tabbatar da shi.

4. Kuma lalle, abin da yake akwai tsāwatarwa a cikinsa na lābārai ya zo musu.

5. Hikima cikakka! Sai dai abū-buwan gargadi bā su amfāni.

6. Sabōda haka, ka bar su! Rā-nar da mai kiran zai yi kira zuwa ga wani abu abin kyāma.

7. Kaskantattu ga idanunsu zā su fito daga kaburburansu, kamar dai sū fāri ne waɗanda suka wātse.

8. Sunā gaggāwar tafiya zuwa ga mai kiran, kāfirai na cēwa, “Wan-nan yini ne mai wuya!”

9. Mutānen Nūhu sun karyata, a gabāninsu, sai suka karyata Ba-wanMu, kuma suka ce, “Shi ma-haukaci ne.” Kuma aka tsāwacē shi.

10. Sabōda haka ya kira Ubangi-jinsa (ya ce), “Lalle nī, an rinjāye nī, sai Ka yi taimako.”

11. Sai Muka būde kōfōfin samā da ruwa mai zuba.

12. Kuma Muka buɓɓugar da kasā ta zama idānun ruwa, daɗa ruwa ya haɗu a kan wani umurni da aka riga aka kaddara shi.

13. Kuma Muka ɗauke Nūhu a kan (jirgi) na alluna da kūsōshi.

وَإِنْ يَرَوْا آيَةً يُعْرِضُوا وَيَقُولُوا سِحْرٌ مُّسْتَمِرٌّ ٥١

وَكَذَّبُوا وَاتَّبَعُوا أَهْوَاءَ هَرُوكُلِّ أَمْرٍ مُّسْتَمِرٌّ ٥٢

وَلَقَدْ جَاءَهُمْ مِنَ الْآلِهَةِ مَا فِيهِمْ مُّزْجِرٌ ٥٣

حِكْمَةٌ بَالِغَةٌ فَمَا تُغْنِ التَّذَرُّ ٥٤

فَقُولَ عَنْهُمْ يَوْمَ يَدْعُ الدَّاعِ إِلَى شَيْءٍ نَّكُورٍ ٥٥

خُتَمَا أَصْبَرَهُمْ فَخَرَجُونَ مِنَ الْأَحْدَاثِ كَأَنَّهُمْ جَرَادٌ مُّنتَشِرٌ ٥٦

مُهْطِعِينَ إِلَى الدَّاعِ يَقُولُ الْكَافِرُونَ هَذَا يَوْمٌ عَسِرٌ ٥٧

كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ فَكَذَّبُوا عَبْدَهُ نَاوًا وَقَالُوا مَجْنُونٌ وَازْدَجَرَ ٥٨

فَدَعَا رَبَّهُ أَنِّي مَغْلُوبٌ فَأَنْتَصِرْ ٥٩

فَفَتَحْنَا أَبْوَابَ السَّمَاءِ بِمَاءٍ مُّنْهَمِرٍ ٦٠

وَفَجَّرْنَا الْأَرْضَ عُيُونًا فَالْتَقَى الْمَاءُ عَلَى أَمْرٍ قَدْ قُدِرَ ٦١

وَحَمَلْنَاهُ عَلَى ذَاتِ الْوُجِّ وَدُسِّرَ ٦٢

14. Tanā gudāna, a kan idānunMu, dōmin sakamako ga wanda aka yi wa kāfircin.

15. Kuma lalle Mun bar ta ta zama āyā. To, shin, akwai mai tunāni?

16. To, yāya azābāTa take da gargadīNa?

17. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun sauḳaḳe Alḳur'āni, dōmin tunāwa. To, shin, akwai mai tunāwa?

18. Ādāwa sun ḳaryata, to, yāya azābāTa take, da gargadīNa?

19. Lalle Mū, Mun aika da iska mai tsananin sauti a kansu, a cikin wani yinin nahisa mai dōgēwa.

20. Tanā fizgar mutāne kamar dai sū kututturan dabīno tumbukakku ne.

21. To, yāya azābāTa take da gargadīNa?

22. Kuma lalle ne, haḳīka Mun sauḳaḳe Alḳur'āni, dōmin tunāwa. To, shin, akwai mai tunāwa?

23. Samūdāwa sun ḳaryata game da gargadīn.

24. Sai suka ce, “Wani mutum daga cikinmu, shi kaḳai, wai mu bī shi! Lalle mū, a lōkacin, haḳīka, mun shiga wata ḳata da haukā.

25. “Shin, an jēfa masa Manzan-cin ne, a tsakāninmu? Ā'a shī dai gawurtaccen maḳaryaci ne mai girman kai!”

26. Zā su sani a gōbe, wāne ne gawurtaccen mai ḳaryar, mai girman kan?

تَجْرِي بِأَعْيُنِنَا جَزَاءَ لِمَن كَانَ لُكُفْرًا ﴿١٤﴾

وَلَقَدْ تَرَكْنَاهُ آيَةً فَهَلْ مِنْ مُدَكِّرٍ ﴿١٥﴾

فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذُرٍ ﴿١٦﴾

وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدَكِّرٍ ﴿١٧﴾

كَذَّبَتْ عَادٌ فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذُرٍ ﴿١٨﴾

إِنَّا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا صَرْصَرًا فِي يَوْمٍ نَحْسٍ مُسْتَمِرٍّ ﴿١٩﴾

تَرْجُمُ النَّاسَ كَأَنَّهُمْ أَشْجَارٌ تُحَلَّى مُنْقَعِرٍ ﴿٢٠﴾

فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذُرٍ ﴿٢١﴾

وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدَكِّرٍ ﴿٢٢﴾

كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِالنُّذُرِ ﴿٢٣﴾

فَقَالُوا أَبَشَرًا مِثْلَ وَحْدِ النَّبِيِّهِ إِنَّا إِذًا لَنَعِي صَالِحٍ وَسُعُرٍ ﴿٢٤﴾

أَلَمْ يَلْقَ الْذِّكْرَ عَلَيْهِ مِنْ رَبِّينَا بَلْ هُوَ كَذَّابٌ أَشِرٌّ ﴿٢٥﴾

سَيَعْلَمُونَ عَذَابِي الْكَذَّابِ الْأَشِرِّ ﴿٢٦﴾

27. Lalle Mū, māsū aikāwa da rākumar⁽¹⁾ ne, ta zame musu fitina, sai ka tsare su da kallo, kuma ka yi haƙuri.

28. Kuma ka bā su lābāri, cēwa ruwa rababbe ne a tsakāninsu (da rākumar), kōwane sha, mai shi yanā halartar sa.

29. Sai suka kira abokinsu, sai ya karɓa, sa'an nan ya sōke ta.

30. To, yāya azābaTa take da gargadiNa?

31. Lalle Mū, Mun aika tsāwa guda a kansu, sai suka kasance kamar yāyin mai shinge.

32. Kuma lalle ne, haƙiƙa, Mun sauƙaƙe Alkur'āni, dōmin tunāwa. To, shin, akwai mai tunāwa?

33. Mutānen Lūdu sun karyata, game da gargadi.

34. Lalle Mun aika iskar tsakuwa a kansu, fāce mabiyan Lūdu, Mun tsirar da su a lōkacin asuba.

35. Sabōda wata ni'ima ta daga gare Mu. Kamar haka Muke sāka wa wanda ya gōde.

36. Kuma lalle, haƙiƙa, ya yi musu gargadin damƙarMu, sai suka yi musu game da gargadin.

37. Kuma lalle, haƙiƙa, sū, sun nēme shi ta wajen bākinsa, sai Muka shāfe idānunsu. "To, ku dan-dani azābaTa da gargadiNa."

إِنَّا مَرْسَلُوكَ الْبَاقَةَ فِيئِنَّهُمُ فَارْتَفِعْتَهُمْ
وَأَصْطَفَيْنَا ۝١٧

وَيَنْبَغِي أَنْ أَلْقَىٰ وَتَسْمَعُ بِتَحْمِيلِ كُلِّ شَيْءٍ تُخْتَصَرُ ۝١٨

فَنَادَىٰ أَصْحَابَهُمْ فَتَعَاطَىٰ فَعَقِرُوا ۝١٩

فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذْرِي ۝٢٠

إِنَّا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ صَيِّحَةً وَجِدَةً فَكَانُوا
كَهَشِيمِ الْمُخْتَطِرِينَ ۝٢١

وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدْرِكٍ ۝٢٢

كَذَّبَتْ قَوْمُ لُوطٍ بِالنُّذْرِ ۝٢٣

إِنَّا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ حَاصِبًا إِلَّا آلَ لُوطٍ
نَحْنُ نُنصِرُ ۝٢٤

يَقَعَمُ مِنْ عَذَابِنَا كَذَلِكَ نَجْزِي مَنْ شَكَرَ ۝٢٥

وَلَقَدْ أَنْذَرَهُمْ نَارُكُمْ فَتَمَارَوْا بِالنُّذْرِ ۝٢٦

وَلَقَدْ رَاوَدُوهُ عَنْ صَيْفِيهِ فَطَمَسْنَا أَعْيُنَهُمْ
فَقَذَلُوهُ عَذَابِي وَنُذْرِي ۝٢٧

(1) Mutānen Sāleh sun nēmi mu'ujiza da rākuma, a fitar da ita daga dūtse, sai aka fitar da ita, kuma aka raba ruwan sha a tsakāninsu da ita.

38. Kuma lalle, haḳīka, wata azāba matabbaciya tā wāye musu garī da yāḳi, tun da sāfe.

39. To, ku dandani azābāTa da gargadīNa.

40. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun sauḳaḳe Alkur'āni dōmin tunāwa. To, shin, akwai mai tunāwa?

41. Kuma lalle, haḳīka, gargadīn ya jē wa mabiyān Fir'auna.

42. Sun ƙaryata game da āyōyin-Mu, dukansu, sai Muka kāma su, irin kāmūn Mabūwāyi, Mai īkon yi.

43. Shin, kāfiranku ne maḑi alhē-ri daga waɗancan, ko kuwa kunā da wata barā'a a cikin littattafai?

44. Kō zā su ce, "Mū duka māsu haɗa ƙarfi ne dōmin cin nasara?"

45. Zā a karya⁽¹⁾ tāron, kuma su jūya bāya dōmin gudu.

46. Ā'a, Sā'a ita cē lōkacin wa'adinsu, kuma Sa'ar tā fi tsananin masīfa, kuma ta fi dāci.

47. Lalle ne māsu laifi sunā a cikin ɓata da hauka.

48. Rānar da zā a jā su a cikin wuta a kan fuskōkinsu. "Ku dandani shāfar wutar Saƙar."

49. Lalle Mū, kōwane irin abu Mun halitta shi a kan tsāri.

50. Kuma umurninMu bai zamo ba fāce da kalma ɗaya, kamar wal-ƙāwar ido.

وَلَقَدْ صَبَّحَهُم بُكْرَةً عَذَابٌ مُسْتَقِيرٌ ﴿٣٨﴾

فَذُوقُوا عَذَابِي وَذُكِّرِ ﴿٣٩﴾

وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدَكِّرٍ ﴿٤٠﴾

وَلَقَدْ جَاءَ آلَ فِرْعَوْنَ الشُّدُرُ ﴿٤١﴾

كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا كُلِّهَا فَأَخَذْنَاهُمْ أَخْذَ عَزِيزٍ مُقْتَدِرٍ ﴿٤٢﴾

أَكْفَارُكُمْ خَيْرٌ مِنْ أُولَئِكَ أَنْ تَرْتَدُّوا فِي الرُّثْرِ ﴿٤٣﴾

أَتَرْتَقُولُونَ نَحْنُ جَمِيعٌ مُنْتَصِرٌ ﴿٤٤﴾

سَيَهْمُهُمُ الْجَمْعُ وَيَوَلُونَ أَلَدُّ الْدُرِّ ﴿٤٥﴾

بَلِ السَّاعَةُ مَوْعِدُهُمْ وَالسَّاعَةُ أَذَقْنِ وَأَمُرٌ ﴿٤٦﴾

إِنَّ الْمَجْرِمِينَ فِي ضَلَالٍ وَسُعُرٍ ﴿٤٧﴾

يَوْمَ يُسْحَبُونَ فِي النَّارِ عَلَى وُجُوهِِهِمْ ذُوقُوا

مَسَّ سَقَرَ ﴿٤٨﴾

إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ ﴿٤٩﴾

وَمَا أَمْرُنَا إِلَّا وَاحِدَةٌ كَلَمْحٍ بِالْبَصَرِ ﴿٥٠﴾

(1) Bushāra ce ga Annahi, cēwa zai yi yāḳi da Kuraishi kuma zai rinjāye su. Sa'an nan yāḳin ya auku a Badar.

51. Kuma lalle ne, haḳīḳa, Mun halaka irin gayyarku. To, shin, akwai mai tunāni?

52. Kuma kōwane abu, da suka aikata shi, yanā a cikin littattafai.

53. Kuma dukan ḳarami da babba, rubutacce ne.

54. Lalle māsu taḳawa sunā a cikin gidājen Aljanna da kōguna.

55. A cikin mazaunin gaskiya, wurin Mai ikon yi, Mai iya zartaswa.

وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا أَشْيَاءَكُمْ فَهَلْ مِنْ مُدْكِرٍ ﴿٥١﴾

وَكُلُّ شَيْءٍ يَفْعَلُوهُ فِي الزُّبُرِ ﴿٥٢﴾

وَكُلُّ صَغِيرٍ وَكَبِيرٍ مُسْتَطَرٌ ﴿٥٣﴾

إِنَّ الْمَتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَنَهَرٍ ﴿٥٤﴾

فِي مَقْعَدٍ صِدْقٍ عِنْدَ مَلِكٍ مُّقْتَدِرٍ ﴿٥٥﴾

SŪRATUR RAḤMĀN سُورَةُ الرَّحْمَنِ

Tanā karantar da ni'imōmin Allah nau'i-nau'i ga mutāne da aljannu a dūniya da Lāhira, kuma tanā kwadaitar da su ga gōde wa Allah Mai ni'imtar da su.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūman Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. (Allah) Mai rahama.
2. Yā sanar da Alḳur'āni.
3. Yā halitta mutum.
4. Yā sanar da shi bayāni (magana).
5. Rānā da watā a kan lissāfi suke.

الرَّحْمَنِ ﴿١﴾

عَلَّمَ الْقُرْآنَ ﴿٢﴾

خَلَقَ الْإِنْسَانَ ﴿٣﴾

عَلَّمَهُ الْبَيَانَ ﴿٤﴾

الْقَنَسُ وَالْقَمَرُ مُحْسَبَانِ ﴿٥﴾

6. Kuma tsirrai māsū yādo da itāce sunā tawālu'i.

7. Kuma samā Ya ɗaukaka ta, kuma Yā aza sikēli.

8. Dōmin kada ku karkatar da sikēlin.

9. Kuma ku daidaita awo da ādalci, kuma kada ku rage sikēlin.

10. Kuma ƙasā Yā aza ta dōmin tālikai.

11. A cikinta akwai 'ya'yan itācen marmari da dabīno mai kwasfa.

12. Da ƙwāya mai sōshiya da ƙamshi.

13. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku⁽¹⁾ kuke ƙaryatāwa?

14. Yā halitta mutum daga ƙēƙasashen yumɓu kamar kasko.

15. Kuma Ya halitta aljani daga bira daga wutā.

16. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke ƙaryatāwa?

17. Ubangijin mafita biyu na rānā, kuma Ubangijin mafādā biyu na rānā.

18. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke ƙaryatāwa?

19. Yā garwaya tēku biyu (ruwan dāɗi da na zartsi) sunā haɗuwa.

وَالنَّجْمُ وَالشَّجَرُ يَسْجُدَانِ ﴿٦﴾

وَالسَّمَاءَ رَفَعَهَا وَوَضَعَ الْمِيزَانَ ﴿٧﴾

أَلَّا تَطْغَوْا فِي الْمِيزَانِ ﴿٨﴾

وَأَنزَلْنَا الْأَوْزَانَ بِالْقِسْطِ وَلَا تُخْسِرُوا الْمِيزَانَ ﴿٩﴾

وَالْأَرْضَ وَضَعَهَا لِلْأَنَامِ ﴿١٠﴾

فِيهَا فَكَّهَةٌ وَالنَّخْلُ ذَاتُ الْأَكْمَامِ ﴿١١﴾

وَالْحَبُّ ذُو الْعَصْفِ وَالزَّيْتَانِ ﴿١٢﴾

فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿١٣﴾

خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ كَالْفَخَّارِ ﴿١٤﴾

وَخَلَقَ الْجَانَّ مِنْ مَّارِجٍ مِنْ نَارٍ ﴿١٥﴾

فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿١٦﴾

رَبُّ الْمَشْرِقَيْنِ وَرَبُّ الْمَغْرِبَيْنِ ﴿١٧﴾

فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿١٨﴾

مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِ ﴿١٩﴾

(1) Asalin lamiri "ku" yanā nūni ne ga nau'i biyu, watau mutāne da aljannu, sai dai bābu lamirin abu biyu kawai a cikin Hausa, sai na jama'a. Jam'i a luggar Hausa ya fara daga biyu.

20. A tsakāninsu akwai shāma-
ki, bā zā su ketare haddi ba.

21. To, sabōda wane daga
ni'imōmin Ubangijinku, kuke
karyatāwa?

22. Lu'ulu'u da murjāni na fita
daga gare su.

23. To, sabōda wane daga
ni'imōmin Ubangijinku, kuke
karyatāwa?

24. Kuma Yanā da manyan jirā-
ge, waɗanda ake kagāwa a cikin
tēku kamar manyan duwātsu.

25. To, sabōda wane daga
ni'imōmin Ubangijinku, kuke
karyatāwa?

26. Dukan wanda ke kanta⁽¹⁾
mai kārēwa ne.

27. Kuma fuskar Ubangijinka,
Mai girman Jalala da karimci, ita ce
take wanzuwa.

28. To, sabōda wane daga
ni'imōmin Ubangijinku, kuke
karyatāwa?

29. Wanda ke a cikin sammai da
kasā yanā rōkon Sa (Allah), a kul-
lum Allah na a cikin wani sha'ani.

30. To, sabōda wane daga
ni'imōmin Ubangijinku, kuke
karyatāwa?

31. Zā Mu ɗauki lōkaci sabōda
ku, yā kū⁽²⁾ māsu nauyin halitta
biyu!

يَنْهَمَا بَرِّحْ لَا يَتَغَيَّرَانِ ﴿٢٠﴾

فَيَأْتِيءَ الْآءَ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٢١﴾

يَخْرُجُ مِنْهُمَا اللَّوْلُؤُ وَالْمَرْجَانُ ﴿٢٢﴾

فَيَأْتِيءَ الْآءَ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٢٣﴾

وَلَهُ الْجَوَارِ الْمُنشَآتُ فِي الْبَحْرِ كَالْأَعْلَامِ ﴿٢٤﴾

فَيَأْتِيءَ الْآءَ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٢٥﴾

كُلُّ مَنْ عَلَيْهَا فَانٍ ﴿٢٦﴾

وَبَقِيَ وَجْهُ رَبِّكَ ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ ﴿٢٧﴾

فَيَأْتِيءَ الْآءَ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٢٨﴾

يَسْتَعْلِمُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلَّ نَوْمٍ هُوَ فِي

شَأْنٍ ﴿٢٩﴾

فَيَأْتِيءَ الْآءَ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٣٠﴾

سَتَفْرَعُ لَكُمْ آيَةُ الْعَقْلَانِ ﴿٣١﴾

(1) Yanā nufin Kasa.

(2) Mutāne da aljannu.

32. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

33. Ya jama'ar aljannu da mutāne! Idan kunā iya zarcēwa daga sāsannin sammai da Kasā, to, ku zarce. Bā za ku iya zarcēwa ba fāce da wani dalīli.

34. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

35. Anā sako wani harshe daga wata wutā a kanku, da narkakkiyar tagulla. To, bā zā ku nēmi taimako ba?

36. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa.

37. Sa'an nan idan sama ta tsāge kuma ta zama jā kamar jar fāta.

38. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

39. To, a ran nan, bā zā a tam-bayi wani mutum laifinsa ba, kuma haka aljani.

40. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

41. Zā a iya sanin māsū laifi da alāmārsu, sabōda haka sai a kāma kwarkadārsu da sāwāyensu.

42. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

43. Wannan Jahannama ce wad-da māsū laifi ke karyatāwa game da ita.

فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٣٢﴾

يَعْتَصِرَ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِنِ اسْتَطَعْتُمْ أَن
تَنفَعُوا مِنْ أَقْطَارِ السَّمَكِ وَالْأَرْضِ
فَأَنفَعُوا لَا تَنفَعُونَ إِلَّا سُلْطٰنٌ ﴿٣٣﴾

فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٣٤﴾

يُرْسَلُ عَلَيْكُمَا شُوَاظٌ مِّن نَّارٍ وَنُحَاسٌ فَلَا
تَنصِرَانِ ﴿٣٥﴾

فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٣٦﴾

فَإِذَا انشَقَّتِ السَّمَاءُ فَكَانَتْ وَرْدَةً كَالدِّهَانِ ﴿٣٧﴾

فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٣٨﴾

فَيَوْمَ لَا يُنْفَعُ عَنْ ذُنُوبِهِ إِنْسٌ وَلَا جَانٌّ ﴿٣٩﴾

فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٤٠﴾

يُعْرَفُ الْمُجْرِمُونَ بِسِيمَاهُمْ فَيُؤْخَذُ
بِالنُّوَاصِي وَالْأَقْدَامِ ﴿٤١﴾

فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٤٢﴾

هَٰذِهِ جَهَنَّمُ الَّتِي يُكَذِّبُ بِهَا الْمُجْرِمُونَ ﴿٤٣﴾

44. Sunā kēwaya a tsakaninta da ruwan ḍimi mai tsananin tafasa.

45. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

46. Kuma wanda ya ji tsōron tsayāwa a gaba ga Ubangijinsa yanā da Aljanna biyu.

47. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

48. Māsu rassan itāce.

49. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

50. A cikinsu akwai marēmari biyu sunā gudāna.

51. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

52. A cikinsu akwai nau'i biyu daga kōwane 'ya'yan itācen mar-mari.

53. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

54. Sunā gincire a kan waḍansu shimfiḍu, cikinsu tufāfin alharīni mai kauri ne, kuma nūnannun 'yā'yan itācen Aljannar biyu kusa-kusa suke.

55. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

56. A cikinsu akwai mātā māsu takaita ganinsu, wani mutum, ga-

يَطْوُونَ بَيْنَهَا وَيَمْسَعُهُنَّ ۝١٤

فَبِأَيِّ آيَةِ الْآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ۝١٥

وَلَمَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ جَنَّاتٍ ۝١٦

فَبِأَيِّ آيَةِ الْآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ۝١٧

ذَوَاتِ أَفْتَانٍ ۝١٨

فَبِأَيِّ آيَةِ الْآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ۝١٩

فِيهِمَا عِشَانٌ تَجْرِيَانِ ۝٢٠

فَبِأَيِّ آيَةِ الْآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ۝٢١

فِيهِمَا مِنْ كُلِّ فاكهة زوجانِ ۝٢٢

فَبِأَيِّ آيَةِ الْآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ۝٢٣

مُتَكَبِّرِينَ عَلَى فُرُشٍ بَطَائِنُهَا مِنْ إِسْتَبْرَقٍ وَحَتَّىٰ
لَا تُحِثُّنَّ دَانٍ ۝٢٤

فَبِأَيِّ آيَةِ الْآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ۝٢٥

فِيهِمْ قَصِيرَاتُ الْظُرُفِ لَمْ يَطْوِهِنَّ إِنْسٌ

banin mazajensu, bai debe budur-
cinsu ba kuma haka wani aljani.

57. To, sabōda wane daga
ni'imōmin Ubangijinku, kuke
karyatāwa?

58. Kamar dai sū yakūtu ne da
murjāni.

59. To, sabōda wane daga
ni'imōmin Ubangijinku, kuke
karyatāwa?

60. Shin, kyautatāwa nā da wani
sakamako? (Ā'aha) Fāce kyauta-
tāwa.

61. To, sabōda wane daga
ni'imōmin Ubangijinku, kuke
karyatāwa?

62. Kuma baicinsu akwai wa-
dansu gidājen Aljanna biyu.

63. To, sabōda wane daga
ni'imōmin Ubangijinku, kuke
karyatāwa?

64. Māsu duhun inuwa.

65. To, sabōda wane daga
ni'imōmin Ubangijinku, kuke
karyatāwa?

66. A cikinsu, akwai marēmari
biyu māsu kwarārar ruwa.

67. To, sabōda wane daga
ni'imōmin Ubangijinku, kuke
karyatāwa?

68. A cikinsu akwai 'yā'yan itā-
cen marmari da dabino da rum-
māni.

69. To, sabōda wane daga
ni'imōmin Ubangijinku, kuke
karyatāwa?

قَبْلَهُمْ وَلَا جِئَانُ ۝٥٦

فَيَأْتِيءَ الْآءَ رَتِكَمَا يُكْذِبَانِ ۝٥٧

كَأَنَّهُنَّ الْيَاقُوتُ وَالْمَرْجَانُ ۝٥٨

فَيَأْتِيءَ الْآءَ رَتِكَمَا يُكْذِبَانِ ۝٥٩

هَلْ جَزَاءُ الْإِحْسَنِ إِلَّا الْإِحْسَنُ ۝٦٠

فَيَأْتِيءَ الْآءَ رَتِكَمَا يُكْذِبَانِ ۝٦١

وَمِنْ دُونِهِمَا جَنَّتَانِ ۝٦٢

فَيَأْتِيءَ الْآءَ رَتِكَمَا يُكْذِبَانِ ۝٦٣

مُدْهَاهُمَا ۝٦٤

فَيَأْتِيءَ الْآءَ رَتِكَمَا يُكْذِبَانِ ۝٦٥

فِيهِمَا عَيْنَانِ هَضْبَانِ ۝٦٦

فَيَأْتِيءَ الْآءَ رَتِكَمَا يُكْذِبَانِ ۝٦٧

فِيهِمَا فَاكِهَةٌ وَنَخْلٌ وَرُفَّانٌ ۝٦٨

فَيَأْتِيءَ الْآءَ رَتِكَمَا يُكْذِبَانِ ۝٦٩

70. A cikinsu, akwai wasu mātā māsū kyaun hālāye, māsū kyaun halitta.

71. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

72. Māsū farin idānu da baḳinsu waḍanda aka tsare a cikin haimōmi.

73. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

74. Wani mutum, gabanin mazajensu, bai dēbe budurcinsu ba, kuma haka wani aljani.

75. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

76. Sunā gincire a kan wasu matāsai māsū kōren launi da katifun Abkara kyāwāwa.

77. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

78. Sūnan Ubangijinka, Mai girman Jalāla da Karimeci, ya tsarkaka.

فِيهِنَّ خَيْرَاتٌ حَسَنَاتٌ ﴿٧٠﴾

فَيَأْتِيءُ الْآءَ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٧١﴾

خُورٌ مَّقْصُورَاتٌ فِي الْخِيَامِ ﴿٧٢﴾

فَيَأْتِيءُ الْآءَ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٧٣﴾

لَمْ يَطْمِئِنَّ إِلَهُنَّ مِنْ قَبْلِهِمْ وَلَا جِآنٌ ﴿٧٤﴾

فَيَأْتِيءُ الْآءَ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٧٥﴾

مُسَكِّينَ عَلَى رُفُوفٍ خُضْرٍ وَتَبَقَّرٍ ﴿٧٦﴾ حَسَنَاتٍ ﴿٧٧﴾

فَيَأْتِيءُ الْآءَ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٧٧﴾

تَبَارَكَ اسْمُ رَبِّكَ ذِي الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ ﴿٧٨﴾

سُورَةُ الْوَاقِعَةِ
SŪRATUL WĀFI'A

Tanā karantar da kasuwar mutāne uku, kōwane kashi da hanyarsa a rāyuwarsa da mutuwarsa.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūman Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Idan mai aukuwa ta auku.
2. Bābu wani (rai) mai karyatā-wa ga aukuwarta.
3. (Ita) mai kaskantāwa ce, mai daukakāwa.
4. Idan aka girgiza kasā girgiz-āwa.
5. Kuma aka niƙe duwātsu, niƙēwa.
6. Sai suka kasance kūra da ake wātsarwa.
7. Kuma kun kasance nau'i uku.
8. Watau mazōwa dāma.⁽¹⁾ Mēne ne mazōwa dāma?
9. Da mazōwa hagu. Mēne ne mazōwa hagu?
10. Da waƙanda suka tsēre. Sū waƙanda suka tsēren nan,
11. Waƙancan, sū ne waƙanda aka kusantar.
12. A cikin Aljannar ni'ima.

- إِذَا وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ ①
لَيْسَ لَوْعَتِهَا كَاذِبَةٌ ②
خَافِضَةٌ رَافِعَةٌ ③
إِذَا رُجَّتِ الْأَرْضُ رَجًا ④
وُسَّتِ الْجِبَالُ بَسًا ⑤
فَكَانَتْ هَبَاءً مُتَّبَثًا ⑥
وَكُنْتُ أَرْوَاغًا نَفْثًا ⑦
فَأَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ مَا أَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ ⑧
وَأَصْحَابُ الْمَشْأَمَةِ مَا أَصْحَابُ الْمَشْأَمَةِ ⑨
وَالسَّيْفُونَ السَّيْفُونَ ⑩
أُولَئِكَ الْمُقَرَّبُونَ ⑪
فِي جَنَّاتٍ النَّعِيمِ ⑫

(1) Mazōwa dāma kō māsu albarka waƙanda zā a bai wa takardunsu da dāma. Mazōwa hagu kō māsu shu'umci waƙanda zā a bai wa takardunsu da hagu.

13. Jama'a ne daga mutānen farko. ⁽¹⁾

14. Da kaɗan daga mutānen karshe.

15. (Sunā) a kan wasu gadāje sākakku.

16. Sunā gincire a kansu, suna māsū kallon jūna.

17. Wasu yara samāri na dindin-din na gēwaya a kansu.

18. Da wasu kōfuna da shantula da hinjālai daga (giya) mai ɓuɓɓuga.

19. Bā a sanya musu cīwon jiri sabōda ita, kuma bā su buguwa.

20. Da wasu 'ya'yan itācen mar-mari daga irin waɗanda suke zāɓe.

21. Da nāman tsuntsāye daga wanda suke ganin sha'awa.

22. Da wasu mātā māsū fararen idanu da girmansu.

23. Kamar misālan lu'ulu'u wanda aka ɓōye.

24. A kan sakamako, dōmin abin da suka kasance sunā aika-tāwa.

25. Bā su jin wata yāsassar magana a cikinta, kuma bā su jin sun yi laifi.

26. Sai dai wata magana (mai dādī): Salāmun, salāmun.

27. Da mazōwa dāma. Mēne ne mazōwa dāma?

ثَلَاثَةٌ مِنَ الْأَوَّلِينَ ﴿٣٠﴾

وَقَلِيلٌ مِنَ الْآخِرِينَ ﴿٣١﴾

عَلَى سُرُرٍ مَوْضُوعَةٍ ﴿٣٢﴾

مُسَكِّينَ عَلَيْهَا مَتَّقِينَ ﴿٣٣﴾

يَطُوفُ عَلَيْهِمْ وِلْدَانٌ مُخَلَّدُونَ ﴿٣٤﴾

بِأَكْوَابٍ وَأَنْرٍ طَيِّبَةٍ لَّا تَغَيَّرُ ﴿٣٥﴾

لَّا يَصَدُّعُونَ عَنْهَا وَلَا يُزْفُونَ ﴿٣٦﴾

وَفِيهَا مِمَّا يَحْزَرُونَ ﴿٣٧﴾

وَلَحْمٍ طَيِّبٍ مِمَّا يَنْتَهُونَ ﴿٣٨﴾

وَحُورٌ عِينٌ ﴿٣٩﴾

كَأَمْثَلِ الْعُزْلِيِّ الْمَكُونِ ﴿٤٠﴾

جَزَاءً لِّمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٤١﴾

لَّا تَسْمَعُونَ فِيهَا الْغَوَا وَلَا تَأْتِيهَا ﴿٤٢﴾

إِلَّا بِأَمْرٍ مِّنَّا سَلَامًا ﴿٤٣﴾

وَأَنْتَحَبَبُ الْيَوْمِ مِمَّا أَنْتَحَبَبُ الْيَوْمِ ﴿٤٤﴾

(1) Jama'a daga mutānen farko, sū ne Annabāwan farko da kaɗan daga cikin mutānen karshe, shi ne Annabi Muhammadu, sallallāhu alaihi wa sallama. Bā a shiga cikin wannan kashi da aiki sai dai da zābin Allah. Kuma an rufe kōfarsa. Bābu sauran wani annabi wanda zai zo da wani addini sābo a bāyan Annabi Muhammadu, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi.

28. (Sunā) a cikin itācen magarya maras kaya.

29. Da wata ayaba mai yawan 'yā'ya.

30. Da wata inuwa mīkaḱḱiya.

31. Da wani ruwa mai gudāna.

32. Da wasu 'yā'yan itācen mar-mari māsu yawa.

33. Bā su yankēwa kuma bā a hana su.

34. Da wasu shimfiḱu maḁaukaka.

35. Lalle Mū, Mun kāga halit-tarsu kāgāwa.

36. Sa'an nan Muka sanya su budurwai.

37. Māsu son mazansu, a cikin tsārā ḁaya.

38. Ga mazōwa dāma.

39. Wata kungiya ce daga mutā-nen farko.

40. Da wata kungiya daga mutā-nen karshe.

41. Mazōwa hagu, Mēne ne mazōwa hagu?

42. Suna a cikin wata iskar zāfi da wani ruwan zāfi.

43. Da wata inuwa ta hayāḱi mai baḱi.

44. Bā mai sanyi ba, kuma bā mai wata ni'ima ba.

45. Lalle sū, sun kasance a gabā-nin wannan waḁanda aka jiyar dāḁi.

46. Kuma sun kasance sunā dō-gēwa a kan mummūnan zunubi mai girma.

فِي سِدْرٍ مَّخْطُودٍ ﴿٢٨﴾

وَطَلْحٍ مَّنْضُودٍ ﴿٢٩﴾

وَضِلِّ مَمْدُودٍ ﴿٣٠﴾

وَمَاءٍ مَّسْكُوبٍ ﴿٣١﴾

وَفَكَهٍ كَثِيرٍ ﴿٣٢﴾

لَّا مَقْطُوعَةٍ وَلَا مَمْنُوعَةٍ ﴿٣٣﴾

وَفُرُشٍ مَّرْفُوعَةٍ ﴿٣٤﴾

إِنَّا أَنشَأْنَهُمْ إِنْسَانًا ﴿٣٥﴾

فَجَعَلْنَهُمْ أَجْنَارًا ﴿٣٦﴾

عُرْبًا أَفْرَا ﴿٣٧﴾

لِلْأَصْحَابِ الْيَمِينِ ﴿٣٨﴾

ثَلَاثَةٌ مِنَ الْأَوَّلِينَ ﴿٣٩﴾

وَأُولَئِكَ مِنَ الْآخِرِينَ ﴿٤٠﴾

وَأَصْحَابِ الشِّمَالِ مَا أَصْحَابِ الشِّمَالِ ﴿٤١﴾

فِي سَمُورٍ وَحَمِيرٍ ﴿٤٢﴾

وَضِلِّ مِّنْ يَّخْمُومٍ ﴿٤٣﴾

لَّا بَارِدٍ وَلَا كَرِيمٍ ﴿٤٤﴾

إِنَّهُمْ كَانُوا قَبْلَ ذَلِكَ مُتْرَفِينَ ﴿٤٥﴾

وَكَانُوا يُصِرُّونَ عَلَى الْجَنِّبِ الْعَظِيمِ ﴿٤٦﴾

47. Kuma sun kasance sunâ cewa, "Shin, idan mun mutu kuma muka kasance turbâya da kasûsuwa, shin, lalle mû, wadanda zâ a kôma râyarwa ne haƙîƙatan?"

48. "Shin, kuma da ubanninmu na farko?"

49. Ka ce, "Lalle mutânen farko da na ƙarshe.

50. "Tabbas, wadanda ake târâwa ne a cikin wani yini sananne.

51. "Sa'an nan lalle ku, ya kû batattu, mâsu ƙaryatâwa!

52. "Lalle mâsu cî ne daga wata itâciya ta zaƙƙûm (danyen wutâ).

53. "Har zâ ku zama mâsu cika cikunna daga gare ta.

54. "Sa'an nan kuma mâsu shâ ne, a kan wannan abin cin, daga ruwan zâfi.

55. "Ku zama mâsu shâ irin shan râkuma mâsu ƙishirwa."

56. Wannan ita ce liyâfarsu a rânar sakamako.

57. Mû ne Muka halitta ku, to, don me bâ zâ ku gaskata ba?

58. Shin, kuma kun ga abin da kuke fîtarwa na maniyyi?

59. Shin, kû ne kuke halitta shi, kô kuwa Mû ne Mâsu halittâwa?

60. Mû ne Muka ƙaddara mutuwa a tsakâninku, kuma ba Mu zama Mâsu gajiya⁽¹⁾ ba,

وَكَاذِبُونَ أَيَّدَتْهُمَا كُرْبًا عَظِيمًا ۝١٧
لَمَيِّعُونَ ۝١٨

أَوَّابًا وَأَنَّا لَمَبُتُونَا ۝١٩

قُلْ إِنَّ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ ۝٢٠

لَمَجْمُوعُونَ إِلَىٰ مِيقَاتِ يَوْمٍ مَّقْلُوبٍ ۝٢١

ثُمَّ إِنَّكُمْ أَنتَ الْبَاقُونَ الْمَكْذُوبُونَ ۝٢٢

لَا يَكُونُ مِن شَجَرٍ مِّن رَّوْمٍ ۝٢٣

فَالْبَاقُونَ مِنْهَا الْبَاطُونَ ۝٢٤

فَنَسْفَعُ عَنْبَاءَ الْأُنْجَبِ ۝٢٥

فَنَسْفَعُ شَرْبَ الْعَمِيرِ ۝٢٦

هَٰذَا أَرْوَاهُ نَوْمِ الَّذِينَ ۝٢٧

نَحْنُ خَالِقُكُمْ قُلُوبًا نَّصِفُوهَا ۝٢٨

أَفَرَأَيْتُم مَّا تَصْنَعُونَ ۝٢٩

ءَأَنسَرْتُمْ نَفْسَهُ وَءَأْمَرْتُمْ نَحْنُ الْخَالِقُونَ ۝٣٠

نَحْنُ قَدَرْنَا بَيْنَكُمْ الْأَسْرَافَ وَمَا نَحْنُ بِمَسْبُوبِينَ ۝٣١

(1) Āyâ ta 60 haƙe take da āya ta 61 watau, bâ zâ Mu ƙâsa musanya ku da wadansu mutâne ba su tsaya matsayinku, sa'an nan kû kuma Mu mayar da ku wata halitta.

61. A kan Mu musanya wadansu (mutâne) kamarku, kuma Mu mayar da ku a cikin wata halitta da ba ku sani ba.

62. Kuma lalle ne haḳiḳa, kun san halittar farko, to, don me ba zâ ku yi tunâni ba?

63. Shin, kuma kun ga abin da kûke nômâwa?

64. Shin, kû ne ke tsirar da shi, kô kuwa Mû ne Mâsu tsirarwa?

65. Dâ Munâ so, lalle, da Mun sanya shi bûsasshiyar ciyâwa, sai ku yini kunâ māmâkin bâḳin ciki.

66. (Kunâ cêwa) "Lalle haḳiḳa an azâ mana târa!"

67. "Ã'a, mun dai zama wadanda aka hanâ wa!"

68. Shin, kuma kun ga ruwa wannan da kuke sha?

69. Shin, kû ne kuke saukar da shi daga girgije, kô kuwa Mû ne Mâsu saukarwa?

70. Dâ Mun so, dâ Mun mayar da shi ruwan zartsi. To, don me bâ ku gôdêwa?

71. Shin, kuma kun ga wutâ wannan da kuke ñyastâwa?

72. Shin, kû ne kuke ñagâ halittar itâciyarta, kô kuwa Mû ne Mâsu ñagâwa?

73. Mû ne Muka sanya ta wata abar wa'azi da jin dâḍi ga matafiya a cikin jêji.

74. Sai ka tsarkake sūnan Ubangijinka Mai girma.

عَلَىٰ أَنْ يُبْدِلَ أَنتَ لَكُمْ وَيُنشِئَكُمْ فِي مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٦١﴾

وَلَقَدْ عَلِمْتُمُ النَّشْأَةَ الْأُولَىٰ فَتَوَلَّوْا تَذَكَّرُونَ ﴿٦٢﴾

أَفَرَأَيْتُمْ مَا تَحْمِلُونَ ﴿٦٣﴾

ءَأَنْتُمْ تَرْزُقُونَهُ أَمْ نَحْنُ الَّذِينَ نَرْزُقُكُمْ ﴿٦٤﴾

لَوْ نَشَاءُ لَجَعَلْنَاهُ حُطَامًا فَظَلِمْتُمْ نَفْسَكُمْ وَتَكْفُرُونَ ﴿٦٥﴾

إِنَّا الْمَغْرُمُونَ ﴿٦٦﴾

بَلْ نَحْنُ مَحْرُومُونَ ﴿٦٧﴾

أَفَرَأَيْتُمُ الْمَاءَ الَّذِي تَشْرَبُونَ ﴿٦٨﴾

ءَأَنْتُمْ أَنْزَلْتُمُوهُ مِنَ الْمُزْنِ أَمْ نَحْنُ الْمُنزِلُونَ ﴿٦٩﴾

لَوْ نَشَاءُ جَعَلْنَاهُ أَجْحَامًا فَفُلُوكُمْ تَسْكُرُونَ ﴿٧٠﴾

أَفَرَأَيْتُمُ النَّارَ الَّتِي تُورُونَ ﴿٧١﴾

ءَأَنْتُمْ أَنْشَأْتُمْ شَجَرَتَهَا أَمْ نَحْنُ الْمُنشِئُونَ ﴿٧٢﴾

نَحْنُ جَعَلْنَاهَا تَذَكُّرًا وَفِتْنَةً لِلْمُغْمَرِينَ ﴿٧٣﴾

فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ ﴿٧٤﴾

75. To, bã sai Na yi rantsuwa ba da lõkutan fāduwar taurāri.

76. Kuma lalle ne, haḳīḳa, rantsuwa ce mai girma, dā kun sani.

77. Lalle shi (wannan littāfi), haḳīḳa, abin karantāwa ne mai daraja.

78. A cikin wani littāfi tsararre.

79. Bābu mai shāfa shi fāce wadanda aka tsarkake.

80. Wanda aka saukar ne daga Ubangijin halitta.

81. Shin, to, wannan lābārin ne kuke māsū wulākantāwa?

82. Kuma kunā sanya arzikinku (game da shi) lalle kū, ku faryata (shi)?

83. To, don me idan rai ya kai ga maḳōshi? (Kusa da mutuwa).

84. Alhāli kuwa kū, a lõkacin nan, kunā kallo.

85. Kuma Mū ne mafī kusanta gare shi daga gare ku, to, amma kū bã ku gani.

86. To, don me in dai kun kasance bã wadanda zā a yi wa sakamako ba?

87. Ku mayar da shi (cikin jikinsa) har idan kun kasance māsū gaskiya⁽¹⁾.

88. To, amma idan (mai mutuwar) ya kasance daga makusanta,

* فَلَا أَقْسَمُ بِمَوَاقِعِ النُّجُومِ ﴿٧٥﴾

وَأَنَّهُ أَقْسَمُ لَوْ تَعْلَمُونَ عَظِيمٌ ﴿٧٦﴾

إِنَّهُ لَقُرْءَانٌ كَرِيمٌ ﴿٧٧﴾

فِي كِتَابٍ مَّكْنُونٍ ﴿٧٨﴾

لَا يَمَسُّهُ إِلَّا الْمُطَهَّرُونَ ﴿٧٩﴾

نَزِيلٌ مِّن رَّبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٨٠﴾

أَفَبِهَذَا الْحَدِيثِ أَنْتُمْ مُذْهِبُونَ ﴿٨١﴾

وَتَجْعَلُونَ رِزْقَكُمْ أَنْكَرَ كَذِبُونَ ﴿٨٢﴾

فَلَوْلَا إِذَا بَلَغَتِ الْحُلُقُومَ ﴿٨٣﴾

وَأَنْتُمْ حَبِيذٌ مُنْظَرُونَ ﴿٨٤﴾

وَتَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْنَا مِنْكُمْ وَلَكِنْ لَا تُبْصِرُونَ ﴿٨٥﴾

فَلَوْلَا إِنْ كُنْتُمْ عِزًّا مَدِينِينَ ﴿٨٦﴾

تَرْجِعُونَهَا إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٨٧﴾

فَلَمَّا إِنْ كَانَ مِنَ الْمُقَرَّبِينَ ﴿٨٨﴾

(1) Idan kun kasance māsū gaskiya ga da'awar rashin Tāshin Kiyāma, to, ku yi lõkarin hana mutuwa ga mutāne dōmin ku hana cikas alƙawarin tayarwa a bāyan mutuwa.

89. Sai hutāwa da kyakkyawan
abinci da Aljannar ni'ima.

90. Kuma amma idan ya kasan-
ce daga mazōwa dāma,

91. Sai (a ce masa) aminci ya
tabbata a gare ka daga mazōwa
dāma.

92. Kuma amma idan ya kasan-
ce daga māsū karyatāwar, batattun,

93. Sai wata liyāfa ta ruwan zāfi.

94. Da kōnuwa da Jahīm,

95. Lalle wannan, haḳīka, ita ce
gaskiya ta yaḳīni.

96. Sabōda haka, ka tsarkake⁽¹⁾
sūnan Ubangijinka Mai girma.

فَرُوحٌ وَرَتْحَانٌ وَجَحَّتْ تَعِيمٌ ﴿٨٩﴾

وَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنْ أَصْحَابِ الْيَمِينِ ﴿٩٠﴾

فَسَلَّمَ لَكَ مِنْ أَصْحَابِ الْيَمِينِ ﴿٩١﴾

وَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنَ الْمُكَذِّبِينَ الضَّالِّينَ ﴿٩٢﴾

فَنَزَلَ مِنْ جَحِيمٍ ﴿٩٣﴾

وَتَصْلِيَةُ جَحِيمٍ ﴿٩٤﴾

إِنَّ هَذَا لَهُوَ حَقُّ الْيَقِينِ ﴿٩٥﴾

فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ ﴿٩٦﴾

SŪRATUL ḤADĪD

سُورَةُ الْحَدِيدِ

Tanā karantar da muhimmancin Jihādi da ciyar da dūkiya
dōmin Jihādin ḍaukaka kalmar Allah, a bāyan ĩmāni da Allah da
ManzonSa.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Abin da ke cikin sammai da
kaša yā yi tasbīhi ga Allah. Kuma
Shī ne Mabuwayi, Mai hikima.

سَبِّحْ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ

لِلْحُكْمِ ﴿١﴾

(1) A cikin rukū'i anā tasbīhi da cewa "Subhāna Rabbiyal Azīm wa Bihamdih" sau
uku. Ma'anarsa 'Tsarki ya tabbata ga Ubangijina Mai girma game da göde Masa.'

2. Shī ne da mulkin sammai da ƙasa; Yanā rāyarwa kuma Yanā kashēwa, kuma Shī Mai ikon yi ne a kan kōme.

3. Shī ne Na farko, Na ƙarshe, Bayyananne, Bōyayye, kuma Shī Masani ne ga dukan kōme.

4. Shī ne Wanda Ya halitta sammai da ƙasa a cikin wasu kwānuka shida, sa'an nan Ya daidaitu a kan Al'arshi, Yanā sanin abin da ke shiga cikin ƙasa da abin da ke fita daga gare ta, da abin da ke sauka daga sama da abin da ke hawa cikinta, kuma Shī Yanā tāre da ku, duk inda kuka kasance. Kuma Allah Mai gani ne ga abin da kuke aikatāwa.

5. Shī ne da mulkin sammai da ƙasa, kuma zuwa gare Shi (Allah) kawai ake mayar da al'amura.

6. Yanā shigar da dare a cikin yini, kuma Yanā shigar da yini a cikin dare, kuma Shī Masani ne ga abin da yake a cikin ƙirāza.

7. Ku yi īmāni da Allah da ManzonSa, kuma ku ciyar daga abin da Allah Ya wakilta ku a cikinsa (na dūkiya). To, waɗannan da suka yi īmāni daga cikinku, kuma suka ciyar, sunā da wani sakamako mai girma.

8. Kuma me ya same ku, bā zā ku yi īmāni ba da Allah, alhāli kuwa ManzonSa na kiran ku dōmin ku yi īmāni da Ubangijinku, kuma lalle Allah Yā karɓi alkawarinku (cēwa zā ku bauta Masa)? (Ku bauta

لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ نَحْيَ وَيُصِيبُ وَهُوَ
عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٥﴾

هُوَ الْأَوَّلُ وَالْآخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ وَهُوَ
بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٦﴾

هُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ
أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ يَعْلَمُ مَا يَلِجُ
فِي الْأَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ
وَمَا يَعْرُجُ فِيهَا وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ وَاللَّهُ بِمَا
تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٧﴾

لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ ﴿٨﴾

يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُؤَلِّجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَهُوَ
عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٩﴾

ءَاٰمِنُوْا بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهِ وَاَنْفِقُوْا مِمَّا جَعَلَكُمْ
مُسْتَخْلِفِيْنَ فِيْهِ فَاَلَّذِيْنَ ءَاٰمَنُوْا مِنْكُمْ وَاَنْفَقُوْا
لَهُمْ اَجْرٌ كَبِيْرٌ ﴿١٠﴾

وَمَا لَكُمْ لَا تُؤْمِنُوْنَ بِاللّٰهِ وَالرَّسُوْلِ يَدْعُوْكُمْ
لِتُؤْمِنُوْا بِرَبِّكُمْ وَقَدْ أَخَذَ مِيثَاقَكُمْ اِنْ
كُنْتُمْ مُّؤْمِنِيْنَ ﴿١١﴾

Masa) idan kun kasance⁽¹⁾ māsu īmāni.

9. Shi ne Wanda ke sassaukar da āyōyi bayyanannu ga BāwanSa, dōmin Ya fitar da ku daga duffai zuwa ga haske, kuma lalle Allah haḳiḳa Mai tausayi ne gare ku, Mai jin kai.

10. Kuma me ya sāme ku, bā zā ku ciyar ba dōmin daukaka kalmar Allah, alhāli kuwa gādon sammai da kasā na Allah ne? Wanda ya ciyar a gabānin cin nasara, kuma ya yi yāki daga cikinku, bā ya zama daidai (da wanda bai yi haka ba). Wadancan ne mafifita girman daraja⁽²⁾ bisa ga wadanda suka ciyar daga bāya kuma suka yi yāki. Kuma dukansu Allah Ya yi musu wa'adi da (sakamako) mai kyau, kuma Allah Masani ne ga abin da kuke aikatāwa.

11. Wāne ne wanda zai ranta wa Allah rance mai kyau dōmin Allah Ya ninka masa shi (a dūniya) kuma yanā da wani sakamako na karimci (a Lāhira)?

12. Rānar da zā ka ga mūminai maza da mūminai mātā, haskensu nā tafiya a gaba gare su, da kuma dāma gare su. (Anā ce musu) "Bushārarku a yau, ita ce gidajen Aljanna." Ruwa na gudāna daga karkashinsu, sunā māsu dawwama a cikinsu. Wannan, shi ne babban rabo mai girma.

هُوَ الَّذِي يُزِيلُ عَلَى عَبْدِهِ آيَاتِ بَيِّنَاتٍ لِّيُخْرِجَكُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَإِنَّ اللَّهَ بِكُمْ لَرَءُوفٌ رَّحِيمٌ ﴿٩﴾

وَمَا لَكُمْ أَلَّا تُفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلِلَّهِ مِيرَاتُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا يَسْتَوِي مِنْكُمْ مَّنْ أَنْفَقَ مِن قَبْلِ الْفَتْحِ وَقَتْلَ أَوْلِيَّكَ أَكْثَمَ دَرَجَةً مِّنَ الَّذِينَ أَنْفَقُوا مِن بَعْدُ وَقَتْلُوا وَكَلَّا وَعَدَ اللَّهُ الْحَسَنَىٰ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿١٠﴾

مَنْ ذَا الَّذِي يُقْرِضُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا فَيَضَعُهُ لَهُ وَلَهُ أَجْرٌ كَرِيمٌ ﴿١١﴾

يَوْمَ تَرَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ يَسْعَىٰ نُورُهُمْ بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَبِأَيْمَانِهِمْ تُسْرَرُونَ أَلْيَوْمَ جَعَلْتُ خَيْرِي مِنْ خَيْرِهَا أَلْأَنْهَرُ خَلِيلِينَ فِيهَا ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١٢﴾

(1) Wannan ya nuna bin umurnin Allah da nisan abin baninSa shi ne bauta, dōmin Ya ambaci ciyar da dūkiya da yin jihādi bauta, ne.

(2) Wannan ya nuna cewa sahabban Annabi sū ne suka fi kowane Musulmi a bayansu daraja. Kuma akwai bambancin daraja a tsakanin sahabban farko da na bāya.

13. Rānar da munafikai maza da munāfikai mātā ke cēwa waɗanda suka yi īmāni, “Ku dūbo mu, mu yi makāmashi daga haskenku!” A ce (musu), “Ku kōma a bāyanku, dōmin ku nēmo wani haske.” Sai a danne a tsakāninsu da wani gāru yanā da wani kyaure, a cikinsa nan rahama take, kuma a bāyansa daga wajensa azaba take.

14. Sunā kiran su, “Ashe, bā tāre muke da ku ba?” Su ce, “Ā, amma kū, kun fitini kanku, kuma kun yi jiran wata masīfa, kuma kun yi shakka, kuma waɗansu gūrace-gūrace sun rūɗe ku, har umurnin Allah ya jē muku, kuma marūɗi ya rūɗe ku game da Allah.

15. “To, a yau bā zā a karɓi fansa daga gare ku ba. Kuma bā zā a karɓa daga waɗanda suka kāfirta ba. Makōmarku wutā ce, ita ce mai dacēwa da ku, kuma makōmarku dīn nan tā mūnana.”

16. Shin, lōkaci bai yi ba ga waɗanda suka yi īmāni⁽¹⁾ zukātansu su yi tawālu'i ga ambaton Allah da abin da ya sauka daga gaskiya? Kada su kasance kamar waɗanda aka bai wa littāfi a gabānin haka, sai zāmani ya yi tsawo a kansu, sabōɗa haka zukātansu suka kēkashē, kuma masu yawa daga cikinsu fāsikai ne.

يَوْمَ يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ وَالْمُنَافِقَاتُ الَّذِينَ آمَنُوا
أَنظَرُونَا نَقْتَسِبْ مِن قَوْلِكُمْ فَلِأَرْجِعُوا
وَرَاءَ كُفْرِهِمُ لَنَنصُرَهُنَّ نَارًا فَضْرَبَ بِهِمُ السُّورَ
لَهُمْ بَابٌ بِأَطْنُفِهِمْ فِيهِ الرِّيحَةُ وَظَاهِرُهُ مِن قِبَلِهِ
الْعَذَابُ ﴿١٣﴾

يُنَادُوهُمْ فَيَقُولُ نَحْنُ الْمَعْلُومُونَ وَلَقَدْ كُفِرْتُمْ
فَبَدَّلْنَاكُمْ قُلُوبَكُمْ وَأَرْبَدْنَاكُمْ لَكُمُ
الْأَمَانِيُّ حَتَّى جَاءَ أَمْرُ اللَّهِ وَغَرَّكُمْ بِاللَّهِ الْغُرُورُ ﴿١٤﴾

فَالْيَوْمَ لَا يَتُخَذُ مِنْكُمْ فِدْيَةٌ وَلَا مِنَ الَّذِينَ
كَفَرُوا مَأْوَاهُمُ النَّارُ هِيَ مَوْلَاهُمْ
وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ﴿١٥﴾

* أَلَمْ يَأْنِ لِلَّذِينَ آمَنُوا أَنْ تَخْشَعَ
قُلُوبُهُمْ لِدِكْرِ اللَّهِ وَمَا نَزَلَ مِنَ الْحَقِّ وَلَا
يَكُونُوا كَالَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِن قَبْلُ قَطَّلَ
عَلَيْهِمُ اللَّهُ أَلَمَهُمْ فَقَسَتْ قُلُوبُهُمْ وَكَبُرُ مَنَهُمْ
فَلَيَقُولُنَّ ﴿١٦﴾

(1) Wanda ya yi īmāni da Allah amma bai bi umurninSa ba, sai zūciyarsa ta kēkashē, īmānin ya fita sa'an nan kuma ya zama fāsiki mai fita hanyar gaskiya. Barin ciyarwa da dukiya dōmin jihādi yanā nūna kēkashēwar zūciya daga īmāni, sabōɗa haka faɗa da zūciya dōmin tsaron īmāninta shi ne jihādi mafi girma.

17. Ku sani cēwa Allah Yanā rāyar da ƙasā a bāyan mutu-warta. ⁽¹⁾ Lalle Mun bayyana muku āyōyi da fatan zā ku yi hankali.

18. Lalle māsū gaskatāwa maza da māsū gaskatāwa mātā, kuma suka ranta wa Allah rance mai kyau, anā riɓanya musu, kuma su-na da wani sakamako na karimci.

19. Kuma waɗanda suka yi īmāni da Allah da ManzanninSa, waɗannan sū ne māsū kamālar gaskatāwa, kuma su ne māsū shahāda a wurin Ubangijinsu. Sunā da sakamakonsu da haskensu. Waɗanda suka kafirta, kuma suka ƙaryata game da āyōyinMu, waɗannan su ne 'yan Jahim.

20. Ku sani cēwa rāyuwar dūniya wāsā ɗai ce da shagala da ƙawa da alfahari a tsakāninku da gāsar waɗata ta dūkiya da ɗiya, kamar misālin shūka wadda yabanyarta ta bāyar da sha'awa ga manōma, sa'an nan ta ƙēkashe, har ka gan ta tā zama rawaya, sa'an nan ta kōma rauno. Kuma a Lāhira akwai azāba mai tsanani da gāfara daga Allah da yarda. Kuma rāyuwar dūniya ba ta zama ba fāce ɗan jin ɗaɗin rūɗi kawai.

21. Ku yi tsēre zuwa ga (nēman) gāfara daga Ubangijinku, da Aljanna, fāɗinta kamar fāɗin samā da ƙasā ne, an yi tattalinta dōmin waɗanda suka yi īmāni da Allah da

اعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا قَدْ بَيَّنَّا لَكُمُ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿١٧﴾

إِنَّ الْمَصْدَقِينَ وَالْمُصَدِّقَاتِ وَأَقْرَضُوا اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا لِيُضَاعَفَ لَهُمْ وَلَهُمْ أَجْرٌ كَرِيمٌ ﴿١٨﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ أُولَٰئِكَ هُمُ الصِّدِّيقُونَ وَالشَّهَادَةُ عِنْدَ رَبِّهِمْ لَهُمْ أَجْرُهُمْ وَتُؤْتَوْنَهُمُ وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ ﴿١٩﴾

اعْلَمُوا أَنَّمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا لَعِبٌ وَلَهُمْ زِينَةٌ وَتَفَاخُرٌ بَيْنَكُمْ وَتَكَاثُرٌ فِي الْأَمْوَالِ وَالْأَوْلَادِ كَمَثَلِ غَيْثٍ أَعْجَبَ الْكُفَّارَ نَبَاتُهُ ثُمَّ يَهْمُجُ فَتَرَاهُ مَصْفُورًا ثُمَّ يَكُونُ حُطَمًا وَفِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَمَعْقِرَةٌ مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانٌ وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَمَتَعٌ الْعُرُورِ ﴿٢٠﴾

سَابِقُوا إِلَى مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا كَعَرْضِ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أُعِدَّتْ لِلَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ ذَٰلِكَ فَضْلُ اللَّهِ

(1) Mai rāyar da ƙasa a bāyan mutu-warta da ruwa, yanā rāyar da zukāta sabōda tawālu'i ga ambaton Allah da bin unurninSa. Watau tawālu'i daidai yake da ruwa wajen rāyarwa ga matattu, sai dai kōwane da tāsā hanya.

ManzanninSa. Wannan falalar Allah ce, Yanā bāyar da ita ga wanda Ya so. Kuma Allah Mai falala ne mai girma.

22. Wata masīfa bā zā ta auku ba a cikin kasā kō a cikin rayukanku fāce tanā a cikin littāfi a gabānin Mu halitta ta. Lalle wannan, ga Allah, mai sauƙi ne.

23. Dōmin kada ku yi baƙin ciki a kan abin da ya ku buƙe muku, kuma kada ku yi murnar alfahari da abin da Ya bā ku. Kuma Allah bā Ya son dukan mai tākama, mai alfahari.

24. Watau waƙanda ke yin rōwa, kuma sunā umurnin mutāne da yin rōwa. Kuma wanda ya jūya bāya, to, lalle Allah, Shī ne kaɗai Mawa-ɗaci, Gōɗaɗɗe.

25. Haƙīka, lalle, Mun aiko ManzanninMu da hujjōji bayyanannu, kuma Muka saukar da Littāfi da sikēli tāre da su dōmin mutāne su tsayu da āɗalci, kuma Mun saukar da baƙin ƙarfe,⁽¹⁾ a cikinsa akwai cutarwa mai tsanani da amfāni ga mutāne, kuma dōmin Allah Ya san mai taimakonSa da ManzanninSa a fake. Lalle ne Allah Mai ƙarfi ne, Mabuwaƙi.

26. Kuma haƙīka, lalle, Mun aiki Nūhu da Ibrāhīm, kuma

يُؤْتِيهِم مِّنْ بَيْنَاءٍ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿٢٢﴾

مَا أَصَابَ مِنْ مُّصِيبَةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي أَنْفُسِكُمْ إِلَّا فِي كِتَابٍ مِّنْ قَبْلِ أَنْ نَبْرَأَهَا إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿٢٣﴾

لِكَيْلَا تَأْسَوْا عَلَى مَا فَاتَكُمْ وَلَا تَفْرَحُوا بِمَا آتَاكُمْ إِنَّكُمْ وَاللَّهُ لَا يَجِبُ كُلَّ مُحْتَمَلٍ فِي خُورٍ ﴿٢٤﴾

الَّذِينَ يَبْتَلُونَهُ وَيَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبَحْلِ وَمَنْ يَتَوَلَّ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ الْعَنِيُّ الْحَمِيدُ ﴿٢٥﴾

لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ وَأَنزَلْنَا الْحَدِيدَ فِيهِ بَأْسٌ شَدِيدٌ وَمَنْفَعٌ لِلنَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ مَنْ يَنْصُرُهُ وَرُسُلَهُ بِالْغَيْبِ إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ عَزِيزٌ ﴿٢٦﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا وَإِبْرَاهِيمَ وَجَعَلْنَا فِي

(1) Littāfi a nan anā nufin dukan littattafan samā da aka bāyar a bāyan Nūhu da Ibrāhīm. Ma'auni kuma, shī ne shari'ar da ke cikinsu. Baƙin ƙarfe kuwa dōmin kāyan aiki na amfānin sana'ō'i da cutar da ke a cikinsa na makāmai da kuma amfānin tsaron addini da jihādi. Littāfi da ma'auni ana aiki da su wajen awon ibāɗar Allah da mu'āmaloli a tsakānin mutāne.

Muka sanya Annabci da Littāfi a cikin zuriyarsu; daga cikinsu akwai mai nēman shiryuwa, kuma māsu yawa daga cikinsu fasikai ne.

27. Sa'an nan Muka biyar a bāyansu⁽¹⁾ da ManzanninMu; kuma Muka biyar da Īsā ḍan Maryama, kuma Muka ba shi Linjila kuma Muka sanya tausayi da rahama a cikin zukātan waɗanda suka bī shi, da ruhbānanci⁽²⁾ wanda suka kāga shi, ba Mu rubūta shi ba a kansu, fāce dai (Mun rubūta musu) nēman yardar Allah, sa'an nan ba su tsare shi haḳḳin tsarē-warsa ba, sabōda haka Muka bai wa waɗanda suka yi īmāni daga cikinsu sakamakonsu, kuma māsu yawa daga cikinsu fāsikai ne.

28. Yā kū waɗanda suka yi īmāni! Ku bi Allah da taḳawa, ku yi īmāni da ManzonSa,⁽³⁾ Ya bā ku rabo biyu daga rahamarSa, kuma Ya sanya muku wani haske wanda kuke yin tafiya da shi, kuma Ya gāfarta muku. Kuma Allah Mai gāfara ne, Mai rahama.

29. Dōmin kada⁽⁴⁾ mutānen Littāfi su san cēwa lalle bā su da ikon yi

ذُرِّيَّتِهِمَا النُّبُوَّةَ وَالْكِتَابَ فَمِنْهُمْ
مُهْتَدٍ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ فَاسِقُونَ ﴿٢٧﴾

شَرَفَيْنَا عَلَىٰ آثَرِهِمْ يُرْسِلْنَا
يُوعِصَىٰ ابْنَ مَرْيَمَ وَآلَيْنَا إِلْيَسَىٰ
فِي قُلُوبِ الَّذِينَ اتَّبَعُوهُ رَأْفَةً
وَرَحْمَةً وَرَهَابِنَسَۃً
اتَّبَعُوهُمَا مَا كُتِبَ لَهُمَا
عَلَيْهِمْ إِلَّا الْإِيتَاءُ
رِضْوَانٍ لِّلَّذِينَ آمَنُوا
مِنْهُمْ أَجْرُهُمْ
وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ فَاسِقُونَ ﴿٢٨﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ
وَأَطِيعُوا أَمْرًا
مِّنْكُمْ كَقَوْلِ الْغَالِي
لَكُمْ نُورٌ تَمْشُونَ بِهِ
وَيُخَفِّرُ لَكُمْ
وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٢٩﴾

لَيْسَ لَهَا بِعِلْمٍ أَهْلٌ
لِّلْكِتَابِ إِلَّا قَلِيلٌ مِّنْهُمْ

(1) Nūhu da Ibrāhīm da Annabāwan da ke bāyansu zuwa ga Īsā ḍan Maryama.

(2) Ruhbānanci a Kiristanci kamar tasawwufi ne a Musulunci. Hana bidi'a yanā cikin jihādi da tsaron addini, bidi'a kuma kashe addini ne. Anā kashe bidi'a idan anā awon ayyuka da Littāfi kamar yanda ake hana zālunci idan anā awo da sikeli kō mūdū.

(3) Manzon Allah a nan, shi ne Muhammadu, tsira da amincin Allah su taɓɓata a gare shi. Anā umarnin ma'abūta Littāfi da su bī shi dōmin su sāmi rabo ninki biyu. Māsu īmāni a nan su ne Ahlul kitābi na kwarai.

(4) Rashin saninsu ya hana su su bi Muharamadu ga sāmūn falāḥar Allah: rabo biyu. Ga wata sassara, an ce harāfin nafi kārī ne, watau ma'anarsa ita ce Allah Yā bāyar da rabo biyu ga waɗanda suka yi īmāni da ManzonSa, dōmin mutānen littāfi su san ba zā su iya hana abin da Allah Ya nufa ba.

ga kōme na falalar Allah, kuma ita
falalar ga hannun Allah kawai take,
Yanā bāyar da ita ga wanda Ya so
(wannan jāhilci yā hana su īmāni).
Kuma Allah Mai falala ne mai
girma.

شَيْءٌ مِّن فَضْلِ اللَّهِ وَأَنَّ الْفَضْلَ بِيَدِ اللَّهِ
يُؤْتِيهِ مَن يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿٥٨﴾

SŪRATUL MUJĀDALA سُورَةُ الْمُجَادَلَةِ

Tanā karantar da yadda tsārin Majalisar Annabi ta kasance a
lōkacinsa, dōmin ta zama abar kōyi ga sauran majalisun Shūga-
bannin Musulmi a bāyansa.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Lalle Allah Yā ji maganar⁽¹⁾
wadda ke yi maka jāyayya game da
mijinta, tanā kai kāra ga Allah,
kuma Allah nā jin muhawararku.
Lalle Allah Mai jī ne, Mai gani.

2. Wadanda ke yin zihāri daga
cikinku game da mātansu, sū mātān

قَدْ سَمِعَ اللَّهُ قَوْلَ الَّتِي تُجَادِلُكَ فِي زَوْجِهَا
وَتَشْتَكِي إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ يَسْمَعُ تَحَاوُرَكُمَا إِنَّ
اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ﴿٥٩﴾

الَّذِينَ يَظْهَرُونَ مِنكُم مِّن نِّسَائِهِمْ مَاهَرًا

(1) Wannan kissa tanā nūna cewa a Majalisar Annabi kōwa na da 'yancin shiga,
namiji da mace, kuma ya fadɗi abin da yake so, kō dā ya sālā wa abin da Annabi ya gani
kāfin wani wahayi ya sauka. Gā wannan mace sunanta Khawlatu bnt Sa'alabah ta kai
kārār mijinta Ausu bn Samit wanda ya yi zihāri game da ita, watau ya ce idan ya kusance ta
kamar ya kwāna da uwarsa ne. Ga al'adar Lārabāwa wannan bā saki ba ne, kuma ba ya iya
kwana da ita har abada. Wannan shi ne ta kai kāra wurin Annabi har ta yi muhawara da
shi a kansa. Kuma wannan kissa tanā nūna gaskiyar Annabi, bai yi jawābi ba ga abin da
bai sāmi wahayī ha a kansa.

nan bã uwāyensu ba ne, bãbu uwayensu fāce wadanda suka haife su. Lalle sù, sunā fadar abin kyāmā na magana da karya, kuma lalle Allah haḳiḳa Mai yāfēwa ne, Mai gāfara.

3. Wadanda ke yin zihāri game da mātansu, sa'an nan su kōma wa abin da suka fada, to, akwai 'yanta wuya a gabānin su shāfi jūna. Wannan anā yi muku wa'azi da shi. Kuma Allah Mai ḳididdigewa ne ga abin da kuke aikatawa.

4. To, wanda bai sāmu ba, sai azumin wata biyu jēre a gabānin su shāfi jūna, sa'an nan wanda bai sāmi ikon yi ba, to, sai ciyar da miḳinai sittin. Wannan dōmin ku yi imāni da Allah da ManzonSa. Kuma wadannan hukunce-hukunce haddōdin Allah ne. Kuma kāfirai, sunā da azāba mai radadi.

5. Lalle wadanda ke sābā wa Allah da ManzonSa, an wulākanta su kamar yadda aka wulākantar da wadanda ke a gabāninsu, kuma lalle Mun saukar da āyōyi bayyanannu, kuma kāfirai nā da azāba mai wulākantāwa.

6. Rānar da Allah zai tāyar da su gabā ḍaya, sa'an nan ya bã su lābāri game da abin da suka aikata, Allah Yā lissafa shi, alhāli kuwa sū, sun manta da shi, kuma a kan kōme Allah Halartacce ne.

7. Ashe, ba ka ga cēwa lalle Allah Yanā sane da abin da yake a cikin sammai da abin da ke cikin

أَمْهَنَّهُمْ إِنْ أَمْهَنَّهُمْ إِلَّا النَّاسُ وَلَدَنَّهُمْ
وَأَنَّهُمْ لَيَقُولُنَّ مُنْكَرًا مِّنَ الْقَوْلِ وَزُورًا
وَإِنَّ اللَّهَ لَعَفُوفٌ غَفُورٌ ﴿١﴾

وَالَّذِينَ يُظَاهِرُونَ مِن نِّسَابِهِمْ ثُمَّ يَعُودُونَ لِمَا
قَالُوا فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مِّن قَبْلِ أَن يَتَمَاسَا
ذَٰلِكُمْ تُوعَظُونَ بِهِ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٢﴾

مَنْ أَرَادَ أَن يَتَزَوَّجَ فَيَصِيحُ شَهْرَتَيْنِ مُتَتَابِعَتَيْنِ مِّن قَبْلِ
أَن يَتَمَاسَا فَمَنْ أَرَادَ يَسْتَطِيعَ فَاِطْعَامُ سِتِّينَ
مِسْكِينًا ذَٰلِكَ لَتُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ
وَبِذَٰلِكَ حُدُّوا اللَّهَ وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ
أَلِيمٌ ﴿٣﴾

إِنَّ الَّذِينَ يُحَادُّونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ كُنُوا كَمَا
كُنْتُمُ الَّذِينَ مِّن قَبْلِهِمْ وَقَدْ أُنزِلَتْ آيَاتُ
يَسْتَبِينَ وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ مُّهِينٌ ﴿٤﴾

يَوْمَ يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ جَمِيعًا فَيُنَبِّئُهُم بِمَا عَمِلُوا
أَخْصَصَهُ اللَّهُ لِمَنْ شَاءَ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿٥﴾

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي
الْأَرْضِ مَا يَكُونُ مِن نَّجْوَى ثَلَاثَةٍ إِلَّا هُوَ

ƙasa ba? Wata gānāwa⁽¹⁾ ta mutum uku bā zā ta kasance ba fāce Allah Shī ne na huɗu dinta, kuma bābu ta mutum biyar fāce Shī ne na shida dinta, kuma bābu abin da ya ƙāsa wannan kuma bābu abin da yake mafi yawa fāce Shī Yanā tāre da su duk inda suka kasance, sa'an nan Ya bā su lābāri game da abin da suka aikata a Rānar Kiyāma. Lalle Allah Masani ne ga dukan kōme.

8. Ashe, ba ka ga waɗanda aka hane su ba daga gānāwar, sa'an nan sunā kōmā wa abin da aka hane su daga gare shi, kuma sunā gānāwa game da zunubi da zālunci da sābā wa Manzon Allah, kuma idan sun zo maka sai su gaishe ka da abin da Allah bai gaishe ka da shi ba, kuma sunā cēwa a cikin zukatansu, "Don me Allah bā Yā yi mana azāba sabōda abin da muke faɗa?" Jahan-nama ita ce mai isarsu, zā su shige ta. Sabōda haka makōmarsu tā mūnana.

9. Yā kū waɗanda suka yi īmāni! Idan za ku yi gānāwa, to, kada ku gāna game da zunubi da zālunci da sābā wa Manzon Allah, kuma ku yi gānāwa game da alhēri da taƙawa. Ku bi Allah da taƙawa, Wanda zā a tattara ku zuwa gare Shī.

10. Gānāwar daga Shaidan take kawai dōmin ya mūnanā wa waɗanda suka yi īmāni, alhāli kuwa bā zai

رَأَيْتُمْ وَلَا خِصَّةٍ إِلَّا هُوَ سَائِدُهُمْ وَلَا آدَى
مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْثَرَ إِلَّا هُوَ مَعَهُمْ أَيْنَ مَا
كَانُوا ثُمَّ يُنَبِّئُهُمْ بِمَا عَمِلُوا يَوْمَ الْقِيَمَةِ
إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٥٨﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ هُوَ عَنِ النَّجْوَى ثُمَّ يَعُودُونَ
لِمَا هُمْ أَهْوَاؤُهُ وَيَتَّبِعُونَ بِالْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ
وَمَعْصِيَةِ الرَّسُولِ وَإِذَا جَاءَهُمْ حَيْثُ لَا يَحِثُّ
يُحْيِيكَ بِهِ اللَّهُ تَوَلَّوْنَ فِي أَنْفُسِهِمْ لَوْلَا يُعَذِّبُنَا
اللَّهُ بِمَا نَكْفُرُ حَتَّى هُمْ جَهَنَّمَ يَبْصُلُونَهَا
فَيْتَسَاءَلُ الْمُصِيبُ ﴿٥٩﴾

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا تَنَجَّيْتُمْ فَلَا تَسْمَعُوا
بِالْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَمَعْصِيَةِ الرَّسُولِ
وَتَسْمَعُوا بِالْبَرِّ وَالتَّقْوَى وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي إِلَيْهِ
نُحْشَرُونَ ﴿٦٠﴾

إِنَّمَا النَّجْوَى مِنَ الشَّيْطَانِ لِيَحْزَنَ الَّذِينَ
ءَامَنُوا وَلَيْسَ بِضَرَارَةٍ شَيْئًا إِلَّا إِيذَانِ اللَّهِ

(1) A bāyan Kissar zihāri, ya shiga maganar māsu gānāwa a cikin majalisa. Kuma ya nūna cēwa ba a sifanta Annabi kō a jingina wani abu zuwa gare shi sai idan abin nan yā filo daga Allah a cikin harshen ManzonSa.

iya cūtar su da kōme ba fāce da iznin Allah. Kuma sai mūminai su dogara ga Allah.

11. Yā kū waḍanda suka yi īmāni! Idan an ce muku, ⁽¹⁾ “Ku yalwatā, a cikin majalisai,” to, ku yalwatā, sai Allah Ya yalwatā muku, kuma idan an ce muku, “Ku tāshi” to, ku tāshi. Allah nā ḍaukaka waḍanda suka yi īmāni daga cikinku da waḍanda aka bai wa ilmi, wasu darajōji māsu yawa, kuma Allah Mai Kididdigewa ne ga abin da kuke aikatāwa.

12. Yā kū waḍanda suka yi īmāni! Idan zā ku gānāwa da Manzon Allah, to, ku gabātar da 'yar sadaka ⁽²⁾ a gabānin gānawarku, wannan ne maḡi alhēri a gare ku, kuma maḡi tsarki. Sai idan ba ku sāmi (abin sadakar ba), to, lalle, Allah, Mai gāfara ne, Mai jin kai.

13. Ashe, kun ji tsōron ku gabātar da sadakōki a gabānin gānawarku? To, idan ba ku aikata ba, kuma Allah Ya kōmo da ku zuwa ga sauḡi, sai ku tsai da salla, kuma ku bāyar da zakka, kuma ku yi ḍā'ā ga Allah da ManzonSa. Kuma Allah ne Mai Kididdigewa ga abin da kuke aikatāwa.

14. Ashe, baka ga waḍanda ⁽³⁾ suka

وَعَلَى اللَّهِ قَلْبُكَ لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٥٨﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا قِيلَ لَكُمْ تَفَسَّحُوا فِي الْمَجَالِسِ فَافْسَحُوا يَفْسَحِ اللَّهُ لَكُمْ وَإِذَا قِيلَ انشُرُوا فَانْشُرُوا يَرْفَعِ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٥٩﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا جَاءَ الرَّسُولَ فَقَدْ مَوَّاهُ بَيْنَ يَدَيْ جُحُومِكُمْ صَدَقَ ذَلِكَ حَقُّكُمْ وَأَضْمَرُ فَإِنْ لَمْ تَحِدُوا فَإِنَّ اللَّهَ عَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٦٠﴾

ءَأَسْقَمُوا أَنْ يُقَدِّمُوا بَيْنَ يَدَيْ جُحُومِكُمْ صَدَقَتْ فَإِنْ لَمْ تَفْعَلُوا نَبَأَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَءَاتُوا الزَّكَاةَ وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿٦١﴾

﴿أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ تَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ

(1) Bāyan kassar hukuncin gānāwa cikin majalisa, sai kuma hukuncin zaunāwa kō tāshi dōmin wani ya zauna. Kuma ana fifita māsu ilmi da zama ga wurin da ya fi ḍācewa da su.

(2) Hukuncin tāyar da mutāne dōmin a gāna da Manzon Allah, bā ya halatta sai a kan larūra mai tsanani sabōda haka aka sanya gabātar da sadaka, sa'an nan aka sōke shi da umurni da tsaron salla dōmin wa'azin da ke cikinta da kuma bayar da zakka.

(3) Bāyan maganar māsu tāyar da mutāne dōmin gānāwa a cikin majalisa, sai kuma munāfikai māsu mu'āmala da kāfirai, kuma su jē su zauna cikin majalisar Musulmi dōmin su ḍauki rahōtonsu zuwa ga maḡiyansu.

jiɓinci waɗansu mutâne da Allah Ya yi hushi a kansu ba, bã su cikinku, kuma bã su a cikinsu, kuma sunā rantsuwa a kan karya, alhāli kuwa sunā sane?

15. Allah Ya yi musu tattalin azāba mai tsanani. Lalle sū, abin da suka kasance sunā aikatāwa ya mūnana.

16. Sun riƙi rantsuwōwinsu gar-kuwa, sabōda haka suka kange (mūminai) daga jihādin ɗaukaka tafarkin Allah. To, sunā da azāba mai wulākantāwa.

17. Dūkiyōyinsu ba su waɗatar musu kōme ba daga Allah, haka kuma ɗiyansu. Waɗannan 'yan wutā ne. Sū, māsu dawwama ne a cikinta.

18. Rānar da Allah ke tāyar da su gabā ɗaya, sai su yi Masa rantsuwa kamar yadda suke yi muku rantsuwa (a nan dūniya) kuma sunā zaton cēwa sū a kan wani abu suke! To, lalle sū, sū ne maƙaryata.

19. Shaidan ya rinjaya a kansu, sai ya mantar da su ambaton Allah, waɗannan ƙungiyar Shaidan ne. To, lalle ƙungiyar Shaidan, sū ne māsu hasāra.

20. Lalle waɗanda ke sābā wa Allah da ManzonSa, waɗannan sunā a cikin (mutâne) mafi ƙas-ƙanci.

21. Allah Ya rubūta cēwa, "Lalle zan rinjāya, Nī da ManzanniNa." Lalle Allah Mai ƙarfi ne, Mabu-wāyi.

مَا هُمْ بِمُؤْمِنِينَ وَلَا يَحْتَفِلُونَ عَلَى الْكَذِبِ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿١١﴾

أَتَعِدُّوهُمُ عِدًّا بَشِيدًا إِنَّهُمْ سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٢﴾

أَتَأْخُذُوا بِمَنْ هُمْ جُنَّةٌ فَضِدُّوهُمْ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ فَإِنَّهُمْ عَذَابٌ مُهِينٌ ﴿١٣﴾

لَنْ نُنْفِئَهُمْ عَنْ أَوْثَانِهِمْ وَلَا أَؤْتِدُهُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿١٤﴾

يَوْمَ يَنْفَعُهُمُ اللَّهُ جَمِيعًا فَيَحْلِفُونَ لَهُ كَمَا يَحْلِفُونَ لَكُمْ وَيَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ عَلَى شَيْءٍ أَلَّا إِنَّهُمْ هُمُ الْكَاذِبُونَ ﴿١٥﴾

أَسْتَحْوَذَ عَلَيْهِمُ الشَّيْطَانُ فَأَنْسَاهُمْ ذِكْرَ اللَّهِ أُولَئِكَ حِزْبُ الشَّيْطَانِ أَلَا إِنَّ حِزْبَ الشَّيْطَانِ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿١٦﴾

إِنَّ الَّذِينَ يُجَادُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَئِكَ فِي الْأَذَلِّينَ ﴿١٧﴾

كَتَبَ اللَّهُ لِلَّذِينَ آمَنُوا بِرُسُلِهِ أَنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ عَزِيزٌ ﴿١٨﴾

22. Bā zā ka sāmi mutāne māsū yin īmāni da Allah da Rānar Lāhira sunā sōyayya da wanda ya sābā wa Allah da ManzonSa ba, kō dā sun kasance ubanninsu ne, kō dīyansu kō 'yan'uwansu, ko danginsu. Wadannan Allah Yā rubūta īmāni a cikin zukātansu, kuma Yā kārfafa su da wani rūhi⁽¹⁾ daga gare Shi, kuma zai shigar da su a gidājen Aljanna, koramu na gudāna kārkašinsu sunā māsū dawwama a cikinsu. Allah Yā yarda da su, kuma sun yarda da Shi. Wadannan kungiyar Allah ne. To, lalle kungiyar Allah sū ne māsū babban rabo.

لَا يَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ
يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا
آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ
عَشِيرَتَهُمْ أُولَئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ
الْإِيمَانَ وَأَتَدَّهَمُ رُوحُ قُنَّةٍ وَيَدْخُلُهُمُ
جَنَّتُ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ
فِيهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ أُولَئِكَ
حِزْبُ اللَّهِ أَلَا إِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ
الْمُقْلِحُونَ ﴿٢٢﴾

SŪRATUL ḤASHR

سُورَةُ الْحَشْرِ

Tanā karantar da yadda Allah ke shirya yadda zai taimaki wanda ya dōgara a gare Shi ga bin umurninSa, da sauƙi, ta hanyar da bai sani ba.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Abin da ke cikin sammai da abin da ke cikin ƙasā ya yi tasbihi ga Allah, alhāli kuwa, Shi ne Mabuwāyi, Mai hikima.

سَبِّحَ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١﴾

(1) Wadanda suka tsāre dōkōkin Allah, Allah zai bā su ƙarfin rai ga zartar da al'amuransu da kyau, kuma zai wadāta su a dūniya da Lāhira. Asalin rūhi shi ne rai. Anā nufin rāyuwar īmāni da ƙarfin halin fuskantar gaskiya.

2. Shī ne Wanda Ya fitar da wa-
ɗanda suka kāfirta daga Mazōwa
Littāfi, ⁽¹⁾ daga gidājēnsu da kōra ⁽²⁾
ta farko. Ba ku yi zaton sunā fita ba,
kuma sun tabbata cēwa gānuwō-
winsu māsu tsare su ne daga Allah,
sai Allah Ya jē musu daga wajen da
ba su yi zato ba, kuma ya jēfa tsōro
a cikin zukātansu, sunā rushe gidā-
jensu da hannāyensu da kuma han-
nāyen mūminai. To, ku lūra fa, ya
māsu basīrōri.

3. Kuma bā dōmin Allah Ya ru-
buta musu kōrar ba, dā Ya azabta
su a cikin dūniya, kuma a Lāhira
sunā da azābar wutā.

4. Wannan, dōmin lalle su, sun
sāba wa Allah da ManzonSa, alhāli
kuwa wanda ya sāba wa Allah, to,
lalle Allah, Mai tsananin ukūba ne.

5. Abin da kuka sāre na dabi-
niya, kō kuka bar ta tsaye a kan
asallanta, to, da iznin Allah ne,
kuma dōmin Ya wulākanta fasiḱai.

6. Kuma abin da Allah Ya sanya
ya zama ganīma ga ManzonSa,
daga gare su, to, ba ku yi hari a
kansa da dawāki ko rākuma ba,
amma Allah ne Ya rinjāyar da Man-
zanninSa a kan wanda Yake so,
kuma Allah Mai īkon yi ne a kan
kōme.

7. Abin da Allah Ya sanya shi
ganīma ga ManzonSa daga mutā-
nen ƙauyukan nan, to, na Allah ne,

هُوَ الَّذِي أَخْرَجَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ
مِنْ دِيَارِهِمْ لِأَوَّلِ الْحَشْرِ مَا ظَنَنْتُمْ أَنْ يَخْرُجُوا
وَوَدَّوْا أَنْهُمْ مَا نَبَعَتْهُمْ خُصُوفُهُمْ مِنَ اللَّهِ
فَأَنَّهُمْ اللَّهُ مِنْ حَيْثُ لَمْ يَحْتَسِبُوا وَقَدَفَ
فِي قُلُوبِهِمُ الرُّعْبَ يُخْرِبُونَ بُيُوتَهُمْ بِأَيْدِيهِمْ
وَأَيْدِي الْمُؤْمِنِينَ فَاعْتَبِرُوا يَا أُولِيَ الْأَبْصَارِ ①

وَلَوْلَا أَنْ كَتَبَ اللَّهُ عَلَيْهِمُ الْجَلَآءَ لَعَذَّبَهُمُ
فِي الدُّنْيَا وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابُ النَّارِ ②

ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ شَاقُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَمَنْ يُشَاقِ
اللَّهَ فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ③

مَا قَطَعْتُمْ مِنْ لِيَنَةٍ أَوْ نَرَكْتُمْ هَآؤَآ قَابِئَةً
عَلَىٰ أَصُولِهَا فَبِإِذْنِ اللَّهِ وَلِيُخْرِىَ الْفَاسِقِينَ ④

وَمَا أَفَاءَ اللَّهُ عَلَىٰ رَسُولِهِ مِنْهُمْ فَمَا
أَوْحَشَهُمْ عَلَيْهِ مِنْ حَيْلٍ وَلَا رِيَابٍ وَلَٰكِنَّ
اللَّهَ يُسَلِّطُ رُسُلَهُ عَلَىٰ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلَىٰ
كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ⑤

مَا أَفَاءَ اللَّهُ عَلَىٰ رَسُولِهِ مِنْ أَهْلِ الْقُرَىٰ فَلِلَّهِ
وَلِلرَّسُولِ وَلِلَّذِي الْقُرَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ

(1) Mazōwa Littāfi a nan, sū ne Yahūdun Madīna, watau Banī Nadīr,

(2) Kōrēwa daga ƙasā, Annabi yā kōre su zuwa Haibara a gargadar farko, Umar ya
kōre su daga Haibara zuwa Syria a gargada ta biyu.

kuma na ManzonSa ne, kuma na māsu dangantaka da marāyu da miskīnai da ḍan hanya⁽¹⁾ (matafiyi) ne, dōmin kada ya kasance abin shāwāgi a tsakānin mawadāta daga cikinku, kuma abin da Manzo ya bā ku, to, ku kama shi, kuma abin da ya hane ku, to, ku bar shi. Kuma ku bi Allah da taḳawa. Lalle Allah, Mai tsananin ukūba ne.

8. (Ku yi māmāki) Ga matalauta māsu hijira waḍanda aka fitar daga gidājensu da dūkiyōyinsu, sunā nēman falala daga Allah da kuma yarda, kuma sunā taimakon Allah da ManzonSa! Waḍannan sū ne māsu gaskiya.

9. Da waḍanda suka zaunar da gidājensu (ga Musulunci) kuma (suka zābi) imāni, a gabānin zuwan-su,⁽²⁾ sunā son wanda ya yi hijira zuwa gare su, kuma bā su tunānin wata bukāta a cikin kirāzansu daga abin da aka bai wa muhājirīna, kuma sunā fīfita waḍansu a kan kāwunansu, kuma ko dā sunā da wata larūra. Wanda ya sābā wa rōwar ransa, to, waḍannan sū ne māsu babban rabo.

10. Kuma waḍanda suka zō daga bāyansu, sunā cēwa, “Yā Ubangijinmu! Ka yi gāfara a gare mu, kuma ga ‘yan’uwanmu, waḍan-

وَالَّذِينَ السَّيْلَ كَيْ لَا يَكُونَ دُولَةً بَيْنَ
الْأَغْنِيَاءِ مِنْكُمْ وَمَا آتَاكُمْ الرَّسُولُ
فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ
إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٥٩﴾

لِلْفُقَرَاءِ الْمُهَاجِرِينَ الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ
وَأَمْوَالِهِمْ يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا
وَيَنْصُرُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ ﴿٦٠﴾

وَالَّذِينَ بَوَّؤُوا الذَّارَ وَالْإِيمَانَ مِنْ قَبْلِهِمْ
يُخَيِّبُونَ مَنْ مَّا جَاءَ الْبَيْتَ وَلَا يُجِدُونَ فِي
صُدُورِهِمْ حَاجَةً مِمَّا أُوتُوا وَيُؤْثِرُونَ عَلَى
أَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ وَمَنْ يُوقِ
شَخْ نَفْسِهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٦١﴾

وَالَّذِينَ جَاءُوا مِنْ بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا
أَغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا

(1) Ḍan hanya, shi ne matafiyin da guzuri ya kare masa, yanā nēman taimakon da zai mayar da shi garinsa.

(2) Muhājirīna sun yi hijira zuwa Madīna daga Makka kō waḍansu wurāre. Ansar, sū ne mutānen Madīna. Waḍannan sū ne ya kamāta a yi māmākin yadda suka taimaki addini a lōkacin tsanani. Muhājirīna sun bar gidājensu da dūkiyarsu sun yi hijira, Ansarai sun raba dūkiyarsu da gidājensu da iyālansu sun bai wa Muhājirīna dōmin taimakon addini.

da suka riga mu yin īmāni, kada Ka sanya wani kulli a cikin zukātanmu ga waɗanda suka yi īmāni. Yā Ubangijinmu! Lalle Kai ne Mai tausayi, Mai jin Kai.

11. Ashe, ba ka ga waɗanda suka yi munāfinci⁽¹⁾ ba, sunā cēwa ga 'yan'uwansu, waɗanda suka kāfirta daga Mazōwa Littāfi, "Lalle idan an fitar da ku, lalle zā mu fita tāre da ku, kuma bā zā mu yi dā'ā ga kōwa ba game da ku, har abada, kuma lalle idan an yāke ku, lalle zā mu taimake ku haḳīkatan?" Alhāli kuwa Allah na shaidar cēwa lalle sū, tabbas, maḳaryata ne.

12. Lalle idan an fitar da su, bā zā su fita tāre da su ba, kuma lalle idan an yāke su bā zā su taimake su ba, kuma lalle idan sun taimake su, lalle ne, haḳīkatan, zā su jūyar da bāyansu dōmin guɗu, sa'an nan kuma bā zā a taimake su ba.

13. Lalle kū ne kuka fi bāyar da firgita a cikin zukātansu bisa ga Allah, wannan kuwa dōmin sū lalle waɗansu irin mutāne ne da bā su gānēwa.

14. Bā su iya yākar ku gabā ɗaya, fāce a cikin garūruwa māsu gānuwa da gāruna, kō kuma daga bāyan katangu. Yākinsu a tsāka-ninsu mai tsanani ne, kanā zaton su a haɗe, alhāli kuwa zukātansu dabam-dabam suke. Wannan kuwa dōmin sū, lalle wasu irin mutane ne da bā su hankalta.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ لَا يَمُنُونَ لَا تَجْعَلُوا فِي قُلُوبِنَا غِلًا لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَءُوفٌ رَحِيمٌ ﴿١١﴾

۞ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ تَوَافَقُوا يَقُولُونَ لِإِخْوَانِهِمُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَئِنْ أُخْرِجْتُمْ لَنَخْرُجَنَّ مَعَكُمْ وَلَا نُطِيعُ فِيكُمْ أَحَدًا أَبَدًا وَإِنْ قُوتِلْتُمْ لَنَنْصُرَنَّكُمْ وَاللَّهُ بَشِيرٌ أَدِيمٌ ﴿١٢﴾ لَكَذِبُونَ ﴿١٣﴾

لَئِنْ أُخْرِجُوا لَا يَخْرُجُونَ مَعَهُمْ وَلَئِنْ قُوتِلُوا لَا يَنْصُرُوهُمْ وَلَئِنْ نَصَرُوهُمْ لَيَقُولُنَّ أَلَا دَبَرْتُمْ لَا يَنْصُرُونَ ﴿١٤﴾

لَأَنْتُمْ أَشَدُّ رَهْبَةً فِي صُدُورِهِمْ مِنْ اللَّهِ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ ﴿١٥﴾

لَا يَفْقَهُونَ كُمْ جَمِيعًا إِلَّا فِي قُرَى مُحَصَّنَةٍ أَوْ مِنْ وَرَاءِ جُدُرٍ بَأْسُهُمْ بَيْنَهُمْ شَدِيدٌ تَحْسَبُهُمْ جَمِيعًا وَقُلُوبُهُمْ شَتَّى ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْقِلُونَ ﴿١٦﴾

(1) Bāyan ya nuna yadda Allah ke taimakon mai binSa da taƙawa. Kuma yana nuna yadda Yake tafaɗar da mai binSa da munāfinci.

15. Kamar misālin waḍanda⁽¹⁾ ke a gabāninsu, bā da dadēwa ba, sun dāndani kūḍar al'amarinsu, kuma sunā da wata azāba mai raḍaḍi.

16. Kamar misālin Shaidan a lōkacin da yake cē wa mutum, “Ka kāfirta”. To, a lōkacin da ya kāfirta dīn, ya ce (masa), “Lalle bābu ruwāna da kai. Lalle ni inā tsōron Allah, Ubangijin halitta!”

17. Sai ākibarsu ta kasance cēwa su biyun duka sunā a cikin wutā, sunā māsu dawwama a cikinta. Kuma wannan shi ne sakamakon māsu zālunci.

18. Yā kū waḍanda suka yi īmāni! Ku bi Allah da taḳawa, kuma rai ya dūbi abin da ya gabatar dōmin gōbe, kuma ku bi Allah da taḳawa. Lalle Allah, Mai kididdigewa ne ga abin da kuke aikatāwa.⁽²⁾

19. Kuma kada ku kasance kamar waḍanda suka manta Allah, Shi kuma Ya mantar da su rāyukansu. Waḍannan sū ne fāsikai.

20. ‘Yan wutā da ‘yan Aljanna bā su daidaita. ‘Yan Aljanna, sū ne māsu babban rabo.

21. Dā Mun saukar da wannan Alkur’āni a kan dūtse, dā lalle kā ga dūtse ya nā mai tawālī’u, mai tsat-tsāgēwa sabōda tsōron Allah, kuma waḍancan misālai Munā bayyana

كَمَثَلِ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ قَرِيبًا ذُكِّرُوا
وَبَالَ أَمْرِهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٥﴾

كَمَثَلِ الشَّيْطَانِ إِذْ قَالَ لِلْإِنْسَانِ اكْفُرْ
فَلَمَّا كَفَرَ قَالَ إِنِّي بَرِيءٌ مِنْكَ إِنِّي أَخَافُ
اللَّهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ ﴿١٦﴾

فَكَانَ عَاقِبَتُهُمَا فِي النَّارِ خَالِدِينَ فِيهَا
وَذَلِكَ جَزَاءُ الظَّالِمِينَ ﴿١٧﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَلْتَنْظُرْ نَفْسٌ
مَقَادِمَ عَمَلِكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ
بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٨﴾

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَسُوا اللَّهَ فَأَنْسَاهُمْ
أَنْفُسَهُمْ أُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿١٩﴾

لَا يَسْتَوِي أَصْحَابُ النَّارِ وَأَصْحَابُ الْجَنَّةِ
أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمُ الْغَائِبُونَ ﴿٢٠﴾

وَأَنْزَلْنَا هَذَا الْقُرْآنَ عَلَى جَبَلٍ لَرَأَيْنَهُ
خَشِيعَةً مُنْصَدِعَةً عَنِ خَشْيَةِ اللَّهِ وَتِلْكَ
الْأَمْثَلُ نُصْرَتِهَا لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ

(1) Kuraishāwa da aka kashe a Badar.

(2) Daga wannan āyā ta 18 zuwa karshen sūra, ya nā bayānin hāsilin darasin sūrar ne duka, da kuma ambatar muhimman abūbuwan da ta kunsu dōmin wa'azi da farkarwa ga mai hankali.

su ne ga mutāne, da fatan za su yi tunāni.

22. (Wanda Ya saukar da Alkur'āni) Shi ne Allah, Wanda bābu wani abin bautāwa fāce Shi, Masanin fake da bayyane, Shi ne Mai rahama, Mai jin kai.

23. Shi ne Allah, Wanda bābu abin bautāwa fāce Shi, Mai mulki, Mai tsarki, Aminci, Mai amintarwa, Mai Tsarēwa, Mabuwayi, Mai tilastāwa, Mai nūna isa. Tsarki ya tabbata a gare Shi daga abin da suke yi na shirki da Shi.

24. Shi ne Allah. Mai halitta, Mai gināwa, Mai sūrantāwa. Yanā da sūnāye māsu kyau, abin da ke a cikin sammai da kasa sunā tsarkake Shi, kuma Shi ne Mabuwayi, Mai hikima.

بَتَّكُرُونَ ﴿١١﴾

هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَزَّ الْغَيْبِ
وَالشَّهَادَةِ هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ ﴿١٢﴾

هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْمَلِكُ
الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيْمِنُ
الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ سُبْحَانَ اللَّهِ
عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿١٣﴾

هُوَ اللَّهُ الْخَلِيقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ
الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ يُسَبِّحُ لَهُ مَا فِي
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ
الْحَكِيمُ ﴿١٤﴾

SŪRATUL
MUMTAḤANA

سُورَةُ الْمُتَمِّتِ

Tanā gargadi ga Musulmi su tsantsantar da biyayyarsu ga Allah, su yanke wata mu'āmala da kāfirai, bā da sun zālunce su ba.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ya kū wadanda suka yi imāni!
Kada ku riki makiyi! Na kuma maki-

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَتَّخِذُوا عَدُوِّي

yinku masōyi, kuna jēfa sōyayya⁽¹⁾ zuwa gare su, alhāli kuwa hakīka sun kāfirta da abin da ya zo muku, na gaskiya, sunā fitar da Manzon (Allah) tāre da ku (daga gidājenku) dōmin kun yi Īmāni da Allah, Ubangijinku, idan kun fito dōmin jihādi sabōda ɗaukaka kalmaTa da nēman yardaTa, kunā asirta sōyayya zuwa gare su alhāli kuwa Nī ne Mafī sani ga abin da kuka bōye da abin da kuka bayyana, kuma duk wanda ya aikata shi daga cikinku, to, lalle ya ɓace daga tsakar hanya.

2. Idan sun kāma ku, zā su kasance maḳiya a gare ku, kuma su shimfiɗa hannuwansu da harsunan-su zuwa gare ku da cūta, kuma su yi gūrin ku kāfirta.

3. Zumuntarku bā zā ta amfāne ku ba, haka kuma ɗiyanku, a Rānar Kiyāma. (Allah) zai⁽²⁾ rarrabe tsakāninku, kuma Allah Mai gani ne ga abin da kuke aikatāwa.

4. Lalle abin kōyi mai kyau ya kasance a gare ku game da Ibrāhīm da waɗanda ke tāre da shi a lōkacin da suka ce wa mutānensu, “Lalle mū, bābu ruwanmu da ku, kuma da abin da kuke bautāwa,

وَعَدُّوْكُمْ أَوْلِيَآءَ تُلَاقُوْنَ إِلَيْهِم بِالْمَوْدَةِ وَقَدْ كَفَرُوا بِمَا جَاءَكُمْ مِنَ الْحَقِّ يُخْرِجُونَ الرَّسُولَ وَإِنَّا لَهُم أَن نُّؤْمِنُوا بِاللَّهِ رَبِّكُمْ إِن كُنتُمْ حَرَجْتُمْ جَهَنَّمَ فِي سَبِيلِ الْبَغْيِ فَأَمَّا الَّذِينَ يَمْشُونَ عَلَى الْأَعْقَابِ بِمَا أَحْقَقْتُمْ وَمَا أَكْثَرْتُمْ وَمَنْ يَفْعَلْهُ مِنْكُمْ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ ﴿٦٠﴾

إِن يَتَّبِعْكُمْ كَوْنُوا لَكُمْ أَعْدَاءُ وَيَبْسُطُوا إِلَيْكُمْ أَيْدِيَهُمْ وَاللَّيْسَتْ لَهُمْ أَلْسِنَةٌ ذُرِّيَّةٌ وَوَدُّوا أَن تَكْفُرُوا ﴿٦١﴾

لَن تَفْعَلَكُمْ أَرْحَامَكُمْ وَلَا أُولَدُكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَفْصِلُ بَيْنَكُمْ وَاللَّهُ يَمَّا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٦٢﴾

فَذَكَرَتْ لَكُمْ أُسْوَةً حَسَنَةً فِي إِبْرَاهِيمَ وَالَّذِينَ مَعَهُ إِذْ قَالُوا الْقَوْمِ هَهُنَا بَرَاءُ أَوْلِيَانَا وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ كُفْرًا بِكُمْ وَبَيْنَا وَبَيْنَكُمْ أَلْعَادَؤُهُ وَالْبَغْضَاءُ أَبَدًا حَتَّى تُؤْمِنُوا

(1) Wani Sahābin Annabi da ake cewa Hātibu bn Abi Balta'a ya rubūta takaɗa zuwa ga Kuraishāwa yanā sanar da su cewa Annabi na zuwa garinsu da yāki, sai Allah Ya sanar da Annabi tun manzonsa bai isa ba ga Kuraishāwa, sai aka mayar da takardar. Da aka tambayi Hātibu dalilin yin ta, sai ya ce dōmin yanā da ɗiya da dūkiya ne a can, dōmin haka ya so ya gaya musu zuwan Annabi kō da yake yanā da cikakken imāmin cewa Annabi gaskiya ne, kuma zai rinjaye su duk yadda aka yi. Sai Annabi ya karɓi uzurinsa, ba a yi masa kōme ba, sai dai abin da Allah Ya hana; kada Musulmi su sāke wata ma'āmala da kāfirai a bōye ko a bayyane sabōda dalilan da aka fada a cikin sūrar.

(2) Ga wata kirā'ā zā a fassara wurin da cewa 'za a rarrabe tsakāninku'.

baicin Allah, mun fiṭa batunku, kuma Kiyayya da jiyēwa jūna sun bayyana a tsakāninmu, sai kun yi imāni da Allah Shi kadai.” Fāce maganar Ibrāhīm ga ubansa (da ya ce), “Lalle zā ni nēma maka gāfara kuma ban mallaki kōme ba daga Allah sabōda kai.” “Yā Ubangijinmu! A gare Ka muka dōgara, kuma gare Ka muka mayar da al'amuranmu, kuma zuwa gare Ka makōma take.”

5. “Yā Ubangijinmu! Kada Ka sanya mu fitina ga waɗanda suka kāfirta, kuma Ka yi gāfara gare Mu. Ya Ubangijinmu! Kai ne Ma-buwāyi, Mai hikima!

6. Lalle, haḳīka, abin kōyi mai kyau ya kasance a gare ku daga cikinsu, ga wanda ya kasance yanā fātan (rahamar) Allah da Rānar Lāhira, kuma wanda ya jūya bāya, to, lalle Allah, Shi ne Waɗātaɗce, Gōɗaɗɗe.

7. Anā tsammānin Allah Ya sanya, a tsakāninku da tsakānin waɗanda kuka yi kiyayya da su, wata sōyayya daga gare su, kuma Allah Mai ikon yi ne, kuma Allah Mai gāfara ne, Mai jin kai.

8. Allah bā Ya hana ku, daga waɗanda ba su yāke ku ba sabōda addini kuma ba su fitar da ku ba daga gidājenku, ga ku kyautata musu kuma ku yi musu āɗalci. Lalle Allah Yanā son māsu āɗalci.

9. Allah Yana hana ku kawai daga waɗanda suka yāke ku sabōda addini kuma suka fitar da ku daga gidājenku, kuma suka taimaki jūna

يَا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لَا تَسْتَعِينُ
لَكَ وَمَا أَمَّاكَ لَكَ مِنَ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ رَبَّنَا
عَلَيْكَ تَوَكَّلْنَا وَإِلَيْكَ أَنْتَبَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ ﴿١﴾

رَبَّنَا لَا جَعَلَكَ آيَةً لِلَّذِينَ كَفَرُوا وَاعْزِزْ قَرْنَنَا
إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٢﴾

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِيهِمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِمَن كَانَ يَرْجُوا
اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَمَن سَوَّلَ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ الْغَنِيُّ
الْحَمِيدُ ﴿٣﴾

«عَسَى اللَّهُ أَن يَجْعَلَ لَيْكُمُ الْوَيْتَانَ الَّذِينَ
فِيهِمْ مَوَدَّةٌ مِنَ اللَّهِ قَلِيلٌ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٤﴾

لَا يَنْهَى اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ لَمْ يُقَاتِلُوكُمْ فِي الدِّينِ
وَلَمْ يَخْرُجُوا كُفْرًا أَن يَتَزَوَّجُوا بِالنِّسَابِ
الَّذِينَ بَيْنَهُمُ الْمَوَدَّةُ الْبَيْنَةُ إِنَّا لَبَدِّلُكُمْ
إِنَّمَا يَنْهَى اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ قَاتَلُوكُمْ فِي الدِّينِ
وَأَخْرَجُوا كُفْرًا أَن يَتَزَوَّجُوا بِالنِّسَابِ
الَّذِينَ بَيْنَهُمُ الْمَوَدَّةُ الْبَيْنَةُ إِنَّا لَبَدِّلُكُمْ

إِنَّمَا يَنْهَى اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ قَاتَلُوكُمْ فِي الدِّينِ
وَأَخْرَجُوا كُفْرًا أَن يَتَزَوَّجُوا بِالنِّسَابِ
الَّذِينَ بَيْنَهُمُ الْمَوَدَّةُ الْبَيْنَةُ إِنَّا لَبَدِّلُكُمْ

ga fitar da ku, kar ku jibince su, kuma wanda ya jibince su, to, wadannan sū ne azzālumai.

10. Yā kū wadanda suka yi īmāni! Idan mātā mūminai suka zo muku, sunā māsu hijira, to, ku jar-raba su. Allah Shī ne Mafī sani ga īmāninsu. To, idan kun san sū mūminai ne, kada ku mayar da su zuwa ga kāfirai. Sū mātān bā su halatta ga auren su, sū kuma kāfiran bā su halatta ga auren mātān. Ku bā su abin da suka ɓatar na dūkiya. Kuma bābu laifi a kanku ga ku aure su idan kun bā su sadākōkinsu. Kuma kada ku riƙe auren mātā kāfirai, kuma ku tambayi abin da kuka ɓatar daga dūkiya, su kuma kāfirai su tambayi abin da suka ɓatar na dūkiya. Wannan hukuncin Allah ne, Yanā hukunci a tsakāninku. Kuma Allah, Masani ne, Mai hikima

11. Kuma idan wani abu ya ku-ɓuce muku daga mātanku zuwa ga kāfirai, sa'an nan kuma kuka ɗauki fansa, to, sai ku bai wa wadanda matansu suka tafi kwatankwacin abin da suka ɓatar na dūkiya. Kuma ku yi biyayya da takawa ga Allah Wanda kuke māsu īmāni da Shi, Shi Kadai.

12. Yā kai Annabi! Idan mātā mūminai suka zo maka sunā yi maka mubāya'a a kan bā zā su yi shirki da Allah ba ga kōme, kuma

أَنْ تَوَلَّوْهُمْ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿١٠﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا جَاءَكُمُ الْمُؤْمِنَاتُ مِنْ هَٰؤُلَاءِ
فَمَا تَسْجُوهُنَّ ۖ اللَّهُ أَعْلَمُ بِإِيمَانِهِنَّ فَإِنْ
عَاصَمُوهُنَّ مُؤْمِنَاتٌ فَلَا تَرْجِعُوهُنَّ إِلَى
الْكَافِرِ لَا هُنَّ حِلٌّ لَهُمْ وَلَا هُمْ يَحِلُّونَ لَهُنَّ
وَهُنَّ أَوْ هُمْ مِمَّا انْفَقُوا وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ أَنْ تَسْجُوهُنَّ
إِذَا عَاقَبْتُمُوهُنَّ أَجُورُهُنَّ وَلَا تُمْسِكُوا بِعَصَمِ
الْكَافِرِ وَسَتَلَوْهُمَا أَنْفُسُهُمْ وَلَيْسَتْ لَهُمَا انْفِقُوا
ذَٰلِكُمْ حُكْمًا ۖ اللَّهُ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ
حَكِيمٌ ﴿١١﴾

وَأِنْ فَانَكَرْتُمْ شَيْءٌ مِّنْ أَرْوَاحِكُمْ إِلَى الْكَافِرِ
فَعَاقِبْتُمْ فَانِلُوا الَّذِينَ ذَهَبَتْ أَرْوَاحُهُمْ
مِثْلَ مَا انْفَقُوا وَانْفِقُوا ۚ اللَّهُ الَّذِي أَنشَأَهُ
مُؤْمِنُونَ ﴿١٢﴾

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا جَاءَكَ الْمُؤْمِنَاتُ يُبَايِعْنَكَ عَلَىٰ
أَنْ لَا يُسْرِكَنَّ بِاللَّهِ وَشِرْكًا وَلَا يُنَزِّلِينَ

bā su yin sātā, kuma bā su yin zina,
kuma bā su kashe⁽¹⁾ 'ya'yansu,
kuma bā su zuwa da karya da suke
kirkirāwa⁽²⁾ a tsākanin hannu-
wansu da kafāfunsu, kuma bā su
sāba maka ga wani abu da aka sani
na shari'a, to, ka karɓi mubāya'ar-
su, kuma ka nēmi Allah Ya gāfarta
musu. Lalle Allah Mai gāfara ne,
Mai jin kai.

13. Yā kū waɗanda suka yi īmā-
ni! Kada ku jibinci waɗansu mutā-
ne⁽³⁾ da Allah Ya yi hushi a kansu.
Lalle sun yanke tsammāni daga
(rahamar) Lāhira, kamar yadda kā-
firai suka yanke tsammāni daga
mazōwa⁽⁴⁾ kaburbura.

وَلَا يَقْتُلْنَ أَوْلَادَهُنَّ وَلَا يَأْتِينَ بِبُهْتَانٍ
يُفْتَرِيْنَهُ بَيْنَ أَيْدِيْهِنَّ وَأَرْجُلِهِنَّ وَلَا
يَعْتَصِمْنَ فِيْ مَعْرُوفٍ فَبَايَعُهُنَّ وَأَسْتَغْفِرُ
لَهُنَّ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٣﴾

بَايَعَهُنَّ الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَسْأَلُونَ مَا عَصَبَ اللَّهُ
عَلَيْهِمْ قَدْ يَيْسُ أُولَئِكَ كَمَا يَنْبَغُ
الْكُفَّارِ مِنَ أَصْحَابِ الْقُبُورِ ﴿١٤﴾

SŪRATUS ṢAFF

سُورَةُ الصَّفِّ

Tanā karantar da gaskiyar maganar watau kada aikin mutum
ya sābā wa maganarsa .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Abin da ke cikin sammai da
abin da ke cikin kasā ya yi tasbihi ga
Allah, alhali kuwa, Shi ne Mabu-
wayi, Mai hikima.

سَبِّحْ لِلَّهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ
وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١﴾

(1) A zāmanin jāhiliyya sun kashe 'ya'yansu mātā ta hanya uku, daya sabōda
bākance na addīni, na biyu sabōda tsōron talauci; sunā turbude 'ya'ya mātā a bāyan sun
shēkara shida, na uku sabōda kunyar haihuwar mace sai uwa ta yi rāmi, idan ta haifi namiji
ta bar shi, idan kuma ta haifi mace, sai ta tūra ta a cikin rāmin ta turbude.

(2) Sunā tsintar yāro su mayar da shi dānsu, haka kuma māza na yin tabanni, watau
mutum ya mai da dān wani nāsa kamar yadda har yanzu kāfirai nā yin sa.

(3) Allah Ya yi hushi ga duk wanda ya sani kuma ya ki aiki da saninsa kamar
Yahūdāwa da miyāgun Mālāmai.

(4) Kāfirai ba su yarda da Tāshin Kiyāma ba, sabōda haka suke yanke kasuwa daga
wanda ya mutu.

2. Yā kū waḍanda suka yi īmāni!
Don me kuke faḍīn abin da bā ku
aikatāwa?

3. Ya girma ga zama abin kyāma
a wurin Allah, ku faḍī abin da bā ku
aikatāwa.

4. Lalle Allah Yanā son waḍanda
ke yin yāki dōmin ḍaukaka Kal-
marSa, a cikin safu kamar sū gini ne
mai ḍamfarar jūna.

5. Kuma a lōkacin da Mūsā ya ce
wa mutānensa, “Yā mutānena! Sa-
bōda me kuke cūtar da ni, alhāli
kuwa lalle kun sani cēwa lalle ni
Manzon Allah ne zuwa gare ku?”
To, a lōkacin da suka karkace,
Allah Ya karkatar da zukātansu.
Kuma Allah bā Ya shiryar da mutā-
ne fasikai.

6. Kuma a lōkacin da Īsā ḍan
Maryama ya ce, “Yā Banī Isrā’īla!
Lalle ni, Manzon Allah ne zuwa
gare ku, mai gaskata abin da ke
gaba gare ni na Attaura, kuma mai
bāyar da bushāra da wani Manzo
da ke zuwa a bāyāna, sūnasa Ah-
mad (Mashāyabo).” To, a lōkacin
da ya jē musu da hujjōji, suka ce,
“Wannan sihiri ne, bayyananne.”

7. Kuma wāne ne mafi zālunci
daga wanda ya kirkira karya ya
jingina ta ga Allah, alhāli kuwa shi,
anā kiran sa zuwa ga Musulunci?
Kuma Allah bā Ya shiryar da mutā-
ne azzālumai.

8. Sunā nufin su bice hasken Al-
lah da bākunansu, alhāli kuwa Al-
lah Mai kammala haskenSa ne,
kuma kō da kāfirai sun kī.

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ ءَامَنُوْا لِمَ تَقُوْلُوْنَ مَا لَا
تَفْعَلُوْنَ ﴿١﴾

كَبُرَ مَقْشٰدًا عَلٰٓى اللّٰهِ اَنْ تَقُوْلُوْا مَا لَا
تَفْعَلُوْنَ ﴿٢﴾

اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الَّذِيْنَ يُقِيْلُوْنَ فِيْ سَبِيْلِهِ
صَفًا كَمَا اُنْهَضُمْ بُنَيٰنٌ مَّرْصُوْصٌ ﴿٣﴾

وَ اِذْ قَالَ مُوْسٰى لِقَوْمِهٖ يَتَقَوَّمُ لِمَ
تُوَدُّوْنِيْ وَ قَدْ تَعْلَمُوْنَ اَنِّىْ رَسُوْلُ اللّٰهِ
اِلَيْكُمْ فَلَمَّا اٰتٰوْا اٰرَءَ اللّٰهُ قُلُوْبُهُمْ
وَ اللّٰهُ لَا يَهْدِى الْقَوْمَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿٤﴾

وَ اِذْ قَالَ عِيسٰى ابْنُ مَرْيَمَ بَنِيْۤىٓ اِسْرٰٓءِيْلَ اِنِّىْ رَسُوْلُ اللّٰهِ
اِلَيْكُمْ مُّصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيِّ مِنَ التَّوْرٰتِ وَ مُبَشِّرًا
بِرَسُوْلِۤىٓ اَتٰى مِنْۢ بَعْدِىٓ اَسْمٰءُ اَتَمِّدْ فَلَمَّا جَآءَهُمْ
بِالْبَيِّنٰتِ قَالُوْا هٰذَا سِحْرٌ مُّبِيْنٌ ﴿٥﴾

وَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنْ اَفْتَرٰى عَلَى اللّٰهِ الْكَذِبَ وَ هُوَ يَدْعٰى
اِلَى الْاِسْلٰمِ وَ اللّٰهُ لَا يَهْدِى الْقَوْمَ الظّٰلِمِيْنَ ﴿٦﴾

يُرِيْدُوْنَ لِيُظْفِقُوْا نُوْرَ اللّٰهِ بِاَفْوَاهِهِمْ وَ اللّٰهُ مُبِيْنٌ
لِّنُّوْرِهِمْ وَ لِّلْكَفْرِ ﴿٧﴾

9. Shi ne Wanda Ya aiko ManzonSa da Shiriya da addīnin gas-kiya, dōmin Ya daukaka shi a kan wani addīni dukansa, kuma kō dā mushirikai sun kī.

10. Yâ kû wadanda suka yi īmāni! Shin, in nūna muku wani fatauci wanda zai tsarshe ku daga wata azāba mai radadī?

11. Ku yi īmāni da Allah da ManzonSa, kuma ku yi jihādi ga daukaka kalmar Allah game da dūkiyōyinku da rāyukanku. Wannan shi ne alhēri a gare ku idan kun kasance kuna da sani.

12. Sai Allah Ya gāfarta muku zunubanku, kuma Ya shigar da ku gidājen Aljanna, koramu na gudāna daga karkashinsu, da wadansu dā-kuna māsū dādi a cikin gidājen Aljannar zama. Wannan shi ne babban rabo, mai girma.

13. Da wata (falala) da yake kunā son ta: taimako daga Allah da cin nasara wanda yake kusa. Kuma ka yi bushāra ga mūminai.

14. Yâ kû wadanda suka yi īmāni! Ku kasance mataimakan Allah, kamar abin da Īsā dan Maryama ya ce ga Hawāriyāwa, “Wadanne ne mataimakāna zuwa ga (aikin) Allah?” Sai wata kungiya daga Banī Isrā’īla ta yi īmāni, kuma wata kungiya ta kāfirta. Sai Muka karfafa wadanda suka yi īmāni a kan maḳiyansu, sabōda haka suka wāyi gari marinjāya.

هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَى وَدِينِ الْحَقِّ
لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ ﴿٩﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَهْلِ الْكِتَابِ عَلَى تَجَرُّعِكُمْ مِنْ
عَذَابِ الْبَرِّ ﴿١٠﴾

تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَتُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١١﴾

يَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَرَبُّكُمْ جَنَّاتُ جَعْنَى مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ وَمَسْكِنٌ طَيِّبٌ فِي جَنَّاتِ عَدْنٍ ذَلِكَ الْفَوْزُ
الْعَظِيمُ ﴿١٢﴾

وَأُخْرَى يُحِبُّونها نَصْرٌ مِنْ اللَّهِ وَفَتْحٌ قَرِيبٌ وَيُشِيرُ
الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٣﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا أَنْصَارَ اللَّهِ كَمَا قَالَ
عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ لِلْحَوَارِيِّينَ مَنْ أَنْصَارِي إِلَى اللَّهِ
قَالَ الْحَوَارِيُّونَ نَحْنُ أَنْصَارُ اللَّهِ فَقَامَتِ طَائِفَةٌ
مِنْ بَنِي إِسْرَءِيلَ وَكَفَرَتْ طَائِفَةٌ فَأَيَّدْنَا الَّذِينَ
آمَنُوا عَلَى عَدُوِّهِمْ فَأَصْبَحُوا ظَاهِرِينَ ﴿١٤﴾

SŪRATUL JUMU'A

سُورَةُ الْجُمُعَةِ

Tanā karantar da cewa daukar ilmi bā da yin aiki da shi ba, bā shi da wani amfāni sai wahalar banza.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Abin da yake a cikin sammai da abin da yake a cikin kasā sunā tasbihi ga Allah, Mamallaki, Mai tsarki, Mabuwāyi, Mai hikima.

2. Shī ne Wanda Ya aika, a cikin mabiya al'ādu (marasa rubutu da karātu),⁽¹⁾ wani Manzo daga gare su yanā karanta āyōyinSa a kansu, kuma yanā tsarkake su, kuma yanā sanar da su Littafi da hikima kō da yake sun kasance daga gabāninsa lalle sunā a cikin fata bayyananne.

3. Da wadansu mutāne⁽²⁾ daga gare su, ba su i da riskuwa da sū ba, alhāli kuwa Shī ne Mabuwāyi, Mai hikima.

بِسْمِ اللَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
الْمَلِكِ الْقُدُّوسِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ

هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمَمِينَ رَسُولًا مِنْهُمْ تَتْلُو
عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَلِتُزَكِّيَهُمْ وَيُخَرِّجَهُمُ الْيَقِينَ
وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كُنَّا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ
مُبِينٍ

وَأَخْرَجَ مِنْهُمْ لِمَا يَعْلَمُونَ أَيْمَنُ وَهُوَ الْعَزِيزُ
الْحَكِيمُ

(1) Lārabāwa sū ne mabiya al'ādu, watau ummiyyūn daga ummu, watau uwa, watau kamar yadda uwāye suka haife su dōmin bā su da wani littāfi da suke bi, sai al'ādunsu da hukunce-hukuncen shaihunansu.

(2) Sū ne Ajamāwan da zā su musulunta su bi Annabi, tsāra da amincin Allah su tabbata a gare shi. Kō kuwa duk wanda ya musulunta a bāyan Sahabban Annabi. Wannan yanā nunā falalar Sahabbai a kan wadansunsu.

4. Waccan wata falalar Allah ce, Yanā bāyar da ita ga wanda Yake so. Kuma Allah ne Ma'abūcin dukan falala mai girma.

5. Misālin waɗanda aka dōra wa daukar Attaura sa'an nan ba su dauke ta ba, kamar misālin jāki ne, yanā daukar littattafai. Tir da misālin mutānen⁽¹⁾ nan da suka karya-ta game da āyōyin Allah! Kuma Allah bā Ya shiryar da mutāne azzālumai.

6. Ka ce, "Yā kù waɗanda suka tūba (Yahūdu)! Idan kun riya cēwa lalle kù ne zāḡabbūn Allah bā sauran mutāne ba, sai ku yi gūrin mutuwa⁽²⁾ idan kun kasance māsū gas-kiya."

7. Kuma bā zā su yi gūrinta ba har abada sabōda abin da han-nayensu suka gabātar. Kuma Allah ne Masani ga azzālumai.

8. Ka ce, "Lalle mutuwar nan da kuke gudu daga gare ta, to, lalle ita mai haɗuwa da ku ce sa'an nan kuma anā mayar da ku zuwa ga Masanin fake da bayyane, dōmin Ya bā ku lābāri ga abin da kuka kasance kunā aikatāwa."

9. Yā ku waɗanda suka yi īmāni! Idan an yi kira zuwa ga salla daga rānar Jumu'a, sai ku yi aiki zuwa ga

ذَٰلِكَ فَضَّلَ اللَّهُ يَوْمَهُ مِنَ يَسَاءٍ وَأَلَّهَ دُو
الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿٥﴾

مَثَلِ الَّذِينَ حُمِلُوا الثَّوْرَةَ ثُمَّ لَمْ يَحْمِلُوهَا
كَمَثَلِ الْجَمَارِ يَحْمِلُ أَسْفَارًا يَسْئَلُ
الْقَوْمَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَاللَّهُ لَا
يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٦﴾

قُلْ يٰٓأَيُّهَا الَّذِينَ هَادُوا إِن رَّعِمْتُمْ أَنَكُم
أُولِيَاءُ لِلَّهِ مِن دُونِ النَّاسِ فَتَمَنَّوْا الْمَوْتَ
إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٧﴾

وَلَا تَسْتَوُوا أَيَّدَا إِن مَآقَدَمَتْ أَيْدِيهِمْ وَاللَّهُ
عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ ﴿٨﴾

قُلْ إِنَّ الْمَوْتَ الَّذِي تَفِرُّونَ مِنْهُ فَإِنَّهُ
مُلَاقِيكُمْ ثُمَّ تُرَدُّونَ إِلَىٰ عِندِ الْعَذِيبِ
وَالشَّهَادَةُ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٩﴾

يٰٓأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِن يَوْمِ

(1) Tir wanda ya yi siffa da irin siffōfin Yahūdu daga Musulmi wajen daukar karāten Alkur'āni amma kuma bai yi aiki da shi ba. Yahaya bn Yamāni ya ce, "Sunā rubuta Hadīsi bā su fahimtarsa, kuma bā su kula da ma'anarsa." Watau sunā wahala wajen daukar ilmin da aka dōra musu daukarsa amma kuma bā su yin amfāni da shi a wajen aikinsu da mu'āmalōlinsu.

(2) Ba a sādūwa da Allah sai a bāyan mutuwa. Masōyi nā gūrin sādūwa da masōyinsa, kuma bā zai yi gudun sababin sādūwar ba.

ambaton Allah, kuma ku bar⁽¹⁾ ciniki. Wancan dīnku ne mafi alhēri a gare ku idan kun kasance kunā sani.

10. Sa'an nan idan an kare salla, sai ku watsu a cikin kasā kuma ku nēma daga falalar Allah, kuma ku ambaci sūnan Allah da yawa dammāninku, ku sāmi babban rabo.

11. Kuma idan suka ga wani fatauci kō kuma wani wasan shagala, sai su yi rūgūguwar fita zuwa gare su, kuma su bar ka kanā tsaye. Ka ce, "Abin da yake a wurin Allah ne mafi alhēri daga fataucin, alhāli kuwa Allah ne Mafi alhērin māsū arzūtāwa."

الْجُمُعَةَ فَاتَّسِعُوا إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ
ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١٠﴾

فَإِذَا قُضِيَّتِ الصَّلَاةُ فَانْتَشِرُوا فِي
الْأَرْضِ وَابْتَغُوا مِن فَضْلِ اللَّهِ وَاذْكُرُوا
اللَّهَ كَثِيرًا لَّعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿١١﴾

وَإِذَا رَأَوْا تِجَارَةً أَوْ لَهْوًا انفَضُّوا إِلَيْهَا وَتَرَكُوكَ
فَلْيَمَاقِلْ مَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ مِنَ اللَّهِوِ وَمِنَ
التِّجَارَةِ وَاللَّهُ خَيْرُ الرَّازِقِينَ ﴿١٢﴾

(1) Ba a hana Musulmi aiki ba a kōwace rāna, sai dai an hana duk wanda Jumu'a ta tazimta a kansa da ya yi wani aiki wanda bā na tattalin salla ba a rānar Jumma'a. a bāyan kiran salla. Anā nufi da kiran salla na biyu a bāyan limāmi ya zauna a kan mumbarinsa. dōmin wannan kiran aka sani a zāmanin Annabi da Abubakar da Umar. Amma kira na farko, Usman bn Affān ne ya fāra shi dōmin farkar da mutāne, a bāyan sun yi yawa kuma sun kāma sanā'ō'i. Kuma a bāyan an kare salla, sai a watsa zuwa ga ayyuka da nēman abinci. Bā a tsayāwa yin wata nāfila a bāyan sallar Jumu'a, sai dai an so yin raka'a biyu a bāyan fita daga masallāci kamar yadda Annabi ke yi.

A farko, anā yin huɗubar sallar Jumma'a a bāyan salla har a lōkacin da āyarin Dihya el Kalbi ya kōmo daga Shām (Syria) da abinci, ya sauka a Bakī'a, suka buga ganga, sai Sahabbai suka fita dōmin nēman sayen abincin a gabānin a kare huɗubar suka bar mutum gōma shā biyu tāre da Annabi. Sai aka mayar da huɗubar a gabānin salla. Kuma an fahimci cewa anā yin huɗuba a tsaye. Kuma ba a kafa Jumu'a, sai a kafaffen gari, amma Jumu'a nā kulluwa da mutum gōma sha biyu da Līman.

سُورَةُ الْمُنَافِقِينَ

SŪRATUL MUNĀFIKŪN

Tanā karantar da halāyen munāfukan Madīna a zāmanin Annabi da wa'azi ga barin yin hāli irin nāsu.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Idan munāfukai⁽¹⁾ suka jē maka suka ce, "Munā shaidar lalle kai, haḳīka Manzon Allah ne," kuma Allah Yanā sane da lalle kai, haḳīka ManzonSa ne, Kuma Allah Yanā shaida lalle munafukan, haḳīka, maḳaryata ne.

2. Sun riḳi rantsuwōwinsu garkuwa, sai suka taushe daga tafarkin Allah. Lalle sū, abin da suka kasance sunā aikatāwa ya mūnana.

3. Wancan, dōmin lalle sū, sun yi imāni, sa'an nan kuma suka kāfirta, sai aka yunke a kan zukātansu. Sabōda sū, bā su fahimta.

4. Kuma idan kā gan su, sai jiku-nansu su bā ka sha'awa, kuma idan sun faḍa,⁽²⁾ zā ka saurāra ga maganarsu. Kamar dai sū kyami ne wan-

إِذَا جَاءَكَ الْمُنَافِقُونَ قَالُوا نَشْهَدُ إِنَّكَ لَرَسُولُ اللَّهِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِنَّكَ لَرَسُولُهُ وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَكَاذِبُونَ ﴿١﴾

أَتَّخَذُوا أَيْمَانَهُمْ جُنَّةً فَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ إِنَّهُمْ سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٢﴾

ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ آمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا فَطُبِعَ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَفْقَهُونَ ﴿٣﴾

وَإِذَا رَأَوْهُ تَتَكَّبُ أَجْسَامُهُمْ وَان يَقُولُوا سَمِعْنَا بِقَوْلِهِمْ كَانَتْهُمْ حُسْبٌ مُّسَدَّدَةٌ ﴿٤﴾

(1) Munāfuki, a zāmanin Annabi, shi ne wanda ya yi kalmar shahāda, ya bayyana Musulunci, amma kuma a bōye, shi kāfiri ne. A bāyan Annabi anā cē wa munāfuki zindiki.

(2) Munāfukai sunā da kyaun sūrar jiki kuma sun iya magana da fasaha amma fa bā su da hankali sabōda faryar da suke a kanta, sabōda haka sunā tsōron kōwane irin mōtsi ya zama a kansu.

da aka jingine. Sunā zaton kōwace tsāwa a kansu take. Sū ne ma'kiyan, sai ka yi saunarsu. Allah Yā la'ane su. Yāya ake karkatar da su?

5. Kuma idan aka ce musu, “Ku zo Manzon Allah ya nēma maku gāfara,” sai su gyāda kāwunansu, kuma ka gan su sunā kangēwa, alhāli kuwa sunā māsū girman kai.

6. Daidai ne a kansu, kā nēma musu gāfara kō ba ka nēma musu ba. Faufau Allah bā zai gāfarta musu ba. Lalle Allah, bā zai shiryar da mutāne fāsikai ba.

7. Sū ne waɗanda ke cēwa, “Kada ku ciyar a kan wanda ke wurin Manzon Allah har su wātse,” alhāli kuwa taskōkin sammai da kasa ga Allah suke, kuma amma munāfukai bā su fahimta.

8. Sunā cēwa, “Lalle ne idan mun kōma⁽¹⁾ zuwa Madīnar, ha'kīka mafi rinjaya zai fitar da mafi kaskanta daga gare ta, alhāli kuwa rinjāyar ga Allah take kuma da ManzonSa, kuma da mūminai, kuma amma munāfikai ba su sani ba.

9. Ya ku waɗanda suka yi īmāni! Kada dūkiyōyinku da dīyanku su shagaltar da ku daga ambaton Allah. Kuma wanda ya yi haka, to, waɗannan sū ne māsū hasāra.

يَحْسَبُونَ كُلَّ صَيْحَةٍ عَلَيْهِمْ هُمُ الْعَادُونَ
فَأَخَذَهُم مَّتَنفِعُهُمُ اللَّهُ أَنِّي يُؤْفِكُونَ ﴿٥﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُم تَعَالَوْا يَسْتَغْفِرْ لَكُمْ رَسُولُ اللَّهِ
لَوَّارُءٌ وَسَهُمٌ وَأَنَّهُمْ يُصِدُّونَ وَهُمْ
مُتَنَكِّرُونَ ﴿٦﴾

سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ أَسْتَغْفَرْتَ لَهُمْ أَمْ لَمْ
تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ لَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ
لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿٧﴾

هُمُ الَّذِينَ يَقُولُونَ لَا تُنْفِقُوا عَلَيَّ مِنْ عِنْدَ رَسُولِ
اللَّهِ حَقٌّ يَنْفَعُكُمْ وَلِلَّهِ خَزَائِنُ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ وَلَكِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَا يَفْقَهُونَ ﴿٨﴾

يَقُولُونَ لَئِنْ رَجَعْنَا إِلَى الْمَدِينَةِ
لَيُخْرِجَنَّ الْأَعَزُّ مِنْهَا الْأَذَلَّ وَلِلَّهِ الْعِزَّةُ
وَلِرَسُولِهِ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَلَكِنَّ
الْمُنَافِقِينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٩﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تُلْهِكُمْ أَمْوَالُكُمْ
وَلَا أَوْلَادُكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَمَنْ
يَفْعَلْ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿١٠﴾

(1) Abdullah bn Ubayyi bn Salūl ya faɗi cēwa “Wallahi idan mun kōma Madīna wanda ya fi kārfi, lalle zai fitar da wanda ya fi kaskanci.” Yanā nufin Ansārai mutānen Madīna zā su kōri Muhājirai. Yā faɗi haka a cikin wata tafiya ta jihādi. Aka gaya wa Annabi, sai ya yi musu. Allah Ya kunyata shi.

10. Kuma ku ciyar daga abin da Muka arzūta ku daga gabānin mutuwa ta je wa ḡayanku har ya ce, “Yā Ubangijina! Don me ba Ka yi mini jinkiri ba zuwa ga wani ajali makusanci dōmin in gaskata kuma in kasance daga sālihai?”

11. Kuma Allah bā zai jinkirta wa wani rai ba idan ajalinsa ya je. Kuma Allah Masani ne ga abin da suke aikatāwa.

وَأَنفِقُوا مِن مَّا رَزَقْتُم مِّن قَبْلِ أَن يَأْتِيَ
أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ فَيَقُولَ رَبِّ لَوْلَا أَخَّرْتَنِي
إِلَىٰ أَجَلٍ قَرِيبٍ فَأَصَّدَّقَ وَأَكُن مِّنَ
الصَّالِحِينَ ﴿١٠﴾

وَلَن يُؤَخِّرَ اللَّهُ نَفْسًا إِذَا جَاءَ أَجَلُهَا وَاللَّهُ
خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١١﴾

سُورَةُ التَّغَابُنِ SŪRATUT TAGHĀBUN

Tanā karantar da cēwa wanda ya shagala da dūniya ya bar addini, ya yi hasara. Addini kuwa shi ne bin umurnin Allah da barin haninSa ga kōme.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Abin da yake a cikin sammai da wanda yake a cikin kasā sunā tasbīhi ga Allah. Gare Shi mulki yake, kuma gare Shi gōdiya take. Kuma Shi, a kan kōme, Mai ikon yi ne.

2. Shī ne Wanda Ya halitta ku. Sa'an nan daga gare ku akwai kāfiri kuma daga gare ku akwai mūmini. Kuma Allah Mai gani ne ga abin da kuke aikatāwa.

يُسَبِّحُ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ لَهُ
الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١﴾

هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ فَمِنْكُمْ كَافِرٌ وَمِنْكُمْ مُّؤْمِنٌ
وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٢﴾

3. Ya halitta sammai da ƙasā da abin da yake hakkinSa. Kuma Ya sūranta ku, sa'an nan Ya kyautata sūrōrinku. Kuma zuwa gare Shi makōma take.

4. Yanā sanin abin da ke a cikin sammai da ƙasā. Kuma Yanā sanin abin da kuke ñoyēwa da abin da kuke bayyanāwa. Kuma Allah Ma-sani ne ga abin da ke cikin ƙirāza.

5. Shin, babban lābāri bai je muku ba na waɗanda suka kāfirta daga gabāni, sai suka dandani ukū-bar al'amarinsu kuma sunā da wata azāba mai raɗaɗi?

6. Wancan, sabōda lalle su Man-zanninsu sun kasance sunā jē musu da hujjōji bayyanannu, sai suka ce, “Āshe, wasu mutane za su shiryar da mū?” Sai suka kāfirta kuma suka jūya bāya, kuma Allah Ya waɗātu (daga gare su). Kuma Allah Waɗatacce ne, Gōɗadde.

7. Waɗanda suka kāfirta sun riya cēwa bā zā a tāyar da su ba. Ka ce, “Ni, inā rantsuwa da Ubangijīna. Lalle zā a tāyar da ku haƙiƙatan, sa'an nan kuma lalle anā bā ku lābāri game da abin da kuka aikata. Kuma wannan ga Allah mai sauƙi ne.”

8. Sabōda haka ku yi īmāni da Allah da ManzōnSa da hasken nan da Muka saukar. Kuma Allah, ga abin da kuke aikatāwa, Mai lābar-tāwa ne.

9. A rānar da Yake tattara ku dōmin rānar tāruwa. Wancan ne rānar kāmunga. Kuma wanda ya yi īmāni da Allah, kuma ya aikata

خَالِقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ بِالْحَقِّ وَصَوَّرَكُمْ فَأَحْسَنَ صُورَكُمْ وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ ﴿٥﴾

يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَيَعْلَمُ مَا تُسْرُونَ وَمَا تُعْلِنُونَ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٦﴾

أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَبَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَبْلُ فَذُوقُوا وَبِالْآخِرَةِ أُولَئِكَ عَذَابُ الْيَوْمِ ﴿٧﴾

ذَلِكَ بِأَنَّهُ كَانَتْ تَأْمِيهِمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَقَالُوا أَبَشَرٌ يَهْدُونَنَا فَكُفُرُوا وَتَوَلَّوْا وَاسْتَعْيَى اللَّهُ وَاللَّهُ عَلَىٰ حَمِيدٍ ﴿٨﴾

رَعِمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ لَنْ يُبْعَثُوا قُلْ بَلَىٰ وَرَبِّي لَتُبْعَثُنَّ ثُمَّ لَتُنَبَّؤُنَّ بِمَا عَمِلْتُمْ وَذَلِكَ عَلَىٰ اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿٩﴾

فَأَمْسُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿١٠﴾

يَوْمَ يَجْمَعُكُمْ لِيَوْمِ الْجَمْعِ ذَلِكَ يَوْمُ التَّغَابُنِ وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ وَعَمِلْ صَالِحًا نُكَفِّرْ عَنْهُ سَيِّئَاتِهِ

aikin ƙwarai, zai kankare masa mū-
nānan ayyukansa, kuma Ya shigar
da shi gidājen Aljanna, ƙoramu
na gudāna daga ƙarƙashinsu, sunā
madawwama a cikinsu har abada.
Wannan ne babban rabo mai girma.

10. Kuma waɗanda suka kāfirta,
kuma suka ƙaryata game da
āyōyinMu, waɗannan sū ne 'yan
wuta, sunā madawwama a cikinta.
Kuma tir da makōma, ita.

11. Wata masifa bā zā ta sāmū
ba fāce da iznin Allah. Kuma wan-
da ya yi imāni da Allah, Allah zai
shiryar da zuciyarsa. Kuma Allah,
ga dukan kōme, Masani ne.

12. Kuma ku yi dā'ā ga Allah,
kuma ku yi dā'ā ga Manzo. Sa'an
nan idan kun jūya bāya, to, abin
sani kawai, akwai iyarwa bay-
yananna a kan ManzonMu.

13. Allah, bābu wani abin bauta
wa fāce Shī. Kuma ga Allah, sai
mūminai su dōgara.

14. Yā kū waɗanda suka yi imā-
ni! Lalle ne daga mātanku da dīyan-
ku akwai wani maƙiyi⁽¹⁾ a gare ku,
sai ku yi saunarsu. Kuma idan kuka
yāfe, kuma kuka kau da kai, kuma
kuka gāfarta, to, lalle Allah Mai
gāfara ne, Mai jin Kai.

15. Dūkiyōyinku da dīyanku fi-
tina⁽²⁾ dai ne. Kuma Allah, a wurin-
Sa akwai wani sakamako mai girma.

وَيَدْخُلْهُ جَنَّتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ
يُخْلِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١٠﴾

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ
أَصْحَابُ النَّارِ خَالِدِينَ فِيهَا وَبَشِئَ الصَّعِيرُ ﴿١١﴾

مَا أَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَمَنْ
يُؤْمِنْ بِاللَّهِ يَهْدِ اللَّهُ قَلْبَهُ، وَاللَّهُ بِكُلِّ
شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١٢﴾

وَاطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ فَإِنْ
تَوَلَّيْتُمْ فَإِنَّمَا عَلَىٰ رَسُولِنَا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ﴿١٣﴾

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَعَلَىٰ اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ
الْمُؤْمِنُونَ ﴿١٤﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا مِنَ
أَرْوَاحِكُمْ وَأَوَّلَادِكُمْ وَعَدُوِّكُمْ
فَاخْذَرُوهُمْ فَإِنْ تَعَفَّوْا وَتَصَفَّحُوا
وَتَعَفَّفُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٥﴾

إِنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وَأَوَّلَادُكُمْ فَتْنَةٌ وَاللَّهُ
عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿١٦﴾

(1) Maƙiyi, shī ne mai hana mutumin da yake ƙiyayya da shi wani alhēri ya sadu da shi. Idan son dūkiya kō māta kō dīya ya hana mutum yin sadaka kō fita zuwa jihādi, to, dūkiyar da mātan da dīyan sun zama maƙiyansa ke nan.

(2) Fitina, ita ce duk abin da zai cūci mutum ta hanyar da yake amincēwa, cūtar ta dūniya ce kō ta Lāhira. Cūtar Lāhira ta fi tsanani sabōda girmam hasārar da ke a cikinta.

16. Sai ku bi Allah da takawa gwargwadon abin da kuka sāmī iko. Kuma ku saurāra kuma ku yi dā'ā, kuma ku ciyar, ya fi zama alhēri gare ku. Kuma wanda ya sābā wa rōwar ransa, to, wadannan sū ne māsū babban rabo.

17. Idan kun bai wa Allah rance, rance mai kyau, (Allah) zai ninka shi a gare ku kuma Ya gāfarta muku. Kuma Allah Mai yawan gō-diya ne, Mai haḡuri.

18. Shī ne Masanin fake da bayyane, Mabuwayi, Mai hikima.

فَاتَّقُوا اللَّهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ وَأَسْمِعُوا وَأَطِيعُوا
وَأَنْفِقُوا خَيْرًا لِّأَنْفُسِكُمْ وَمَنْ يُوقِ شَحْ
نَفْسِهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٦﴾

إِنْ تُقِرُّضُوا اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا يُّضَاعِفْهُ
لَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ وَاللَّهُ شَكُورٌ حَلِيمٌ ﴿١٧﴾

عَلِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١٨﴾

SŪRATU'D DALĀK سُوْرَةُ الدَّالٰكِ

Tanā karantar da hukunce-hukuncen sakin mātan aure da haḡḡōkin da ke rāṭayuwa ga ma'auran a bāyan sakin.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ya kai Annabi! Idan kun saki mātā, sai ku sake su ga iddarsu,⁽¹⁾

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا طَلَقْتُمُ النِّسَاءَ فَطَلِّقُوهُنَّ

(1) Saki, shī ne warware kullin halaccin sāduwa da jūna a tsakānin miji da mātā. Haḡḡi ne wanda Allah Ya saka ga hannayen maza ban da mātā. Saki ga idda, watau ya sake ta saki guda a cikin tsarkin da bai shāfe ta ba dōmin sauḡin idda. Yanā haramta ga mijin da mātā ya fitar da ita kō ta fita daga dākinta a lōkacin idda. Fāruwar wani al'amari shī ne sōyayya a bāyan kiyayya da mayarwa a hāyan saki. Alfasha a nan, tanā nufin fada da zāge-zāge a kan surukanta. Anā fitar da mai iddar saki sabōda alfasha daga gidanta. Akwai saki na sunna kuma akwai na bidi'a, amma saki na sunna ḡaya ne, a cikin tsarkin da bā a shāfe ta ba, kuma kada a kārā mata wani saki har ta kārē idda. Sakin bidi'a kuwa shī ne uku gabā ḡaya kō a cikin idda guda, a cikin haila kō jinin biḡi. Sakin bidi'a yanā lazimta. Anā tilasta shi mayarwa ga wadā aka saki a cikin haila idan bai kai uku ba ga miji 'yantace, kō biyu ga miji bāwā.

kuma ku kididdige iddar. Kuma ku bi Allah Ubangijinku da taƙawa. Kada ku fitar da su daga gidājensu, kuma kada su fita fāce idan sunā zuwa da wata alfāsha bayyananna. Kuma waɗancan iyakōkin Allah ne. Kuma wanda ya ƙetare iyākōkin Allah, to, lalle ya zālunci kansa. Ba ka sani ba ɗammānin Allah zai fitar da wani al'amari a bāyan haka.

2. Sa'an nan idan sun isa ga ajalinsu (na idda) sai ku riƙe su da abin da aka sani kō ku rabu da su da abin da aka sani kuma ku shaidar da māsu adalcī biyu daga gare ku. Kuma ku tsayar da shaidar dōmin Allah. Wancan ɗinku anā yin wa'azi da shi ga wanda ya kasance yanā yin īmāni da Allah da Rānar Lāhira. Kuma wanda ya bi Allah da taƙawa, Allah zai sanya masa mafita.

3. Kuma Ya arzūta shi daga inda bā ya zato. Kuma wanda ya dōgara ga Allah, to, Allah ne Ma'ishinsa. Lalle Allah Mai iyar da umurninSa ne. Haƙīka Allah Ya sanya ma'auni ga dukan kōme.

4. Kuma waɗanda suka yanke⁽¹⁾ ɗammāni daga haila daga mātanku, idan kun yi shakka, to, iddarsu watā uku ce da waɗanda ba su yi

لِعِدَّتِهِنَّ وَأَحْصُوا الْعِدَّةَ وَاتَّقُوا اللَّهَ رَبَّكُمْ لَا تُخْرِجُوهُنَّ مِنْ بُيُوتِهِنَّ وَلَا يَخْرُجْنَ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَنَّ بِغِلْظَةٍ مُبَيَّنَةٍ وَتِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ وَمَنْ يَتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ لَا تَدْرِي لَعَلَّ اللَّهَ يُخْدِثُ بَعْدَ ذَلِكَ أَمْرًا ﴿٦٥﴾

فَإِذَا بَلَغَ الْإِنْسَانُ أَمْسَهُ مِنْ مَعْرُوفٍ أَوْ فَارِقُهُ مِنْ مَعْرُوفٍ وَأَشْهِدُوا ذَوَى عَدْلٍ مِنْكُمْ وَأَقِيمُوا الشَّهَادَةَ لِلَّهِ ذَلِكَ يُؤْخَذُ بِهِ مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا ﴿٦٦﴾

وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ إِنَّ اللَّهَ بَلِغٌ أَمْرِهِ قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا ﴿٦٧﴾

وَالَّذِي يَتَسَنَّ مِنَ الْمَحْجِيضِ مِنْ نِسَائِكُمْ إِنْ أَرْقَبْتُمْ فَعِدَّتُهُنَّ ثَلَاثَةُ أَشْهُرٍ وَالَّذِي لَا يَحْضُنْ وَأُولَتْ الْأَحْمَالِ

(1) Muddar idda ga wadda ta yanke ɗammānin haila sabōɗa tsūfa, watanni uku. kuma bā zā ta ƙāra kōme ba a kai. Wadda take akwai shakka a game da ita ga kō akwai ciki kō bābu shi, to, zā ta yi iddar wattani uku kuma ta yi jiran watanni tara, watau ta yi watannin shēkara, uku na idda, saura na ta fid da shakka ne. Haka ne hukuncin mai istihāla, watau jinin ciwo. Amma yārinya mai shakkar ciki, sai ta zauna har shakka ta gushe. Yarinyar da ba ta fāra haila ba tana iddar wata uku. Bābu bambanci a tsakānin dīya da baiwa ga idda da watanni, amma ga idda ta tsarki, to, baiwa tana yin rabin na dīya ga saki da mutuwa.

haila ba, Kuma ma'abūta cikinna, ajalinsu, (shi ne) cewa su haifi cikinnansu. Kuma wanda ya bi Allah da taƙawa, (Allah) zai sanya masa wani sauƙi daga al'amarinsa.

5. Wancan umurnin Allah ne, Ya saukar da shi zuwa gare ku. Kuma wanda ya bi Allah da taƙawa, Allah zai kankare masa mūnānan ayyu-kansa, kuma Ya girmama masa sakamako.

6. Ku zaunar da su daga inda kuka zauna⁽¹⁾ daga gwargwadon sāmunku. Kuma kada ku cūce su dōmin ku kuntata a kansu. Kuma idan sun kasance ma'abūta ciki, sai ku ciyar da su har su haifi cikinsu. Sa'an nan idan sun shāyar da māma sabōda ku, sai ku bā su tsādōdinsu. Kuma ku yi shāwara a tsakāninku bisa abin da aka sani. Kuma idan kun nūna talauci, to, wata mace zā ta shāyar da māma sabōda shi (mijin).

7. Sai mawadāci ya ciyar daga wadātarsa kuma wanda aka kunta-ta masa arzikinsa, to, sai ya ciyar daga abin da Allah Ya bā shi. Allah bā Ya kallafa wa wani rai fāce abin da Ya bā shi. Allah zai sanya sauƙi a bāyan tsanani.

8. Kuma da yawa⁽²⁾ daga alƙa-rya wadda ta yi tsaurin kai daga

أَجْلَهُنَّ أَنْ يَصْعَنَ حَمْلَهُنَّ وَمَنْ يَتَّقِ
اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مِنْ أَمْرِهِ يُسْرًا ①

ذَٰلِكَ أَمْرُ اللَّهِ أَنْزَلَهُ إِلَيْكُمْ وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ
يُكَفِّرْ عَنْهُ سَيِّئَاتِهِ وَيُعْظِمْ لَهُ أَجْرًا ②

أَسْكُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ سَكَنَ مِنْ وُجْدِكُمْ وَلَا
تُضَارُّوهُنَّ يَتَضَبَّعْنَ عَلَيْهِنَّ وَإِنْ كُنَّ أُولَيْنِ حَمِلَ
فَإِنْفَعْنَ عَلَيْهِنَّ حَتَّى يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ فَإِنْ أَرْضَعْنَ
لَكُمْ فَاتَّوهُنَّ أَجْرَهُنَّ وَأَتَمِرُوا بِتَنَاسُلِ
يَمْعُرُوهَ وَإِنْ قَاعَسْتُمْ فَمَنْ تَرَاضَعْنَ لَهُ
آخَرَى ③

لِيُنْفِقَ ذُو سَعَةٍ مِنْ سَعَتِهِ وَمَنْ قُدِرَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ
فَلْيُفْزِقْ فَمِائَةِ اثْنَةِ اللَّهِ لَا يَكُفَّ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا
مِائَةً فَتَاهَا سَيَجْعَلُ اللَّهُ بَعْدَ عُسْرٍ يُسْرًا ④

وَكُلٌّ مِنْ فَרَقَةٍ عَنَّتْ عَنْ أَمْرِ رَبِّهَا وَرُسُلِهِ

(1) Mijin zai fita ya bar wa mātār da ya saki daki ta zauna a dakinta har ta kare idda. Anā ciyar da mai sakin kōmē, amma bā a ciyar da mai sakin bā'ini sai idan tanā da ciki. Ijarar shāyarwa tanā a kan uba ga uwar da aka saki saki ba'ini kō ga watarta, bisa ga yardar sassan biyu.

(2) A bāyan da ya gama bayānin saki da hukunce-hukuncen da suka rāṭayu a gare shi, sai kuma ya gōya gargadi ga wanda bai bi wadannan hukunce-hukuncen ba, ta hanyar

barin umurnin Ubangijinta da ManzanninSa, sai Muka yi mata hisābi, hisābi mai tsanani, kuma Muka azabtar da ita, azāba abar kyāma.

9. Sa'an nan ta dandana masīfar al'amarinta. Kuma karshen al'amarinta ya kasance hasāra,

10. Allah Ya yi musu tattalin wata azāba mai tsanani. Sabōda haka ku bi Allah da takawa, yā ma'abūta hankula, waɗanda suka yi īmāni! Haḳīka Allah Ya saukar da wata tunātarwa zuwa gare ku:

11. Manzo, yanā karātun āyōyin Allah bayyanannu a kanku dōmin Ya fitar da waɗanda suka yi īmāni kuma suka aikata ayyukan kwarai daga duffai zuwa ga haske. Kuma wanda ya yi īmāni da Allah ya aikata aikin kwarai Allah zai shigar da shi gidājen Aljanna, Ro-ramu nā gudāna daga karḳashinsu, sunā māsū dawwama a cikinsu har abada. Haḳīka Allah Yā kyautata⁽¹⁾ masa arziki.

12. Allah, Wanda Ya halitta bakwai dīn sammai kuma daga kasā kwatankwacinsu, umurninSa yanā ta sauka a tsakaninsu dōmin ku san lalle Allah Mai ikon yi ne a kan

فَاسْتَبْطِئْهَا جِثَاً شَدِيدًا وَعَذِّبْنَاهَا عَذَابًا نُّكْرًا ﴿٥﴾

فَذَاقَتْ وَبَالَ أَمْرِهَا وَكَانَ عَاقِبَةُ أَمْرِهَا خُسْرًا ﴿٦﴾

أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا فَاتَّقُوا اللَّهَ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ الَّذِينَ آمَنُوا قَدْ أَنزَلَ اللَّهُ إِلَيْكُمْ ذِكْرًا ﴿٧﴾

رُسُلًا يَلْعَنُوا عَلَيْكُمْ أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنَ الظَّالِمِينَ إِلَى التَّوْبَةِ وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ وَرَعَلَ صَليحًا يَدْخُلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا قَدْ أَحْسَنَ اللَّهُ لَهُ رِزْقًا ﴿٨﴾

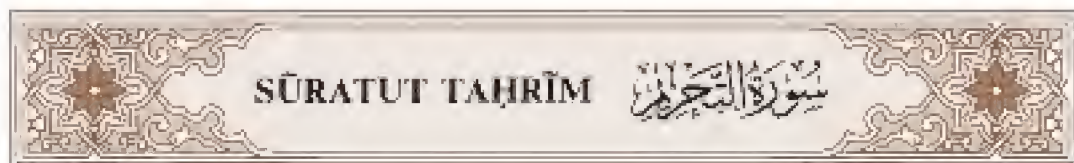
اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَوَاتٍ وَمِنَ الْأَرْضِ مِثْلَهُنَّ يَتَنَزَّلُ الْأَمْرُ بَيْنَهُنَّ لِتَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَأَنَّ اللَّهَ قَدْ أَحَاطَ

tsoratar da shi da cewa Allah Ya halaka al'aryu māsū yawa sabōda sābā Masa ga hukunce-hukuncenSa ga kanānan abūbuwa, balle mutum guda wanda ya sābā masa ga babban al'amari kamar aure da saki waɗanda rāyuwar ḍan Adam ta dōgara a kansu. Kuma ya yi bushāra ga wanda ya bi Shi da takawa, ya fita daga duhun al'adu zuga ga hasken Sharī'arSa, kuma Ya yi wa'adi da hā shi saukin rāyuwa daga WaɗātarSa mai yawa.

(1) Allah Yā kyautata wa wanda ya tsare shari'arsa da kyau, a wajen arzikinsa tun daga dūniya har ya zuwa Lāhira, dōmin Yā ce. "Haḳīka Allah Yā kyautata masa (mai tsare shari'ar) arziki" bā da Yā yi kaidin lōkaci kō wuri ba.

dukan kōme, kuma lalle Allah, ha-
kīka Ya kēwaye ga dukan kōme da
sani.

يَكْفُلُ شَيْءًا عَالَمًا ﴿٥﴾



Tanā karantar da yadda ake kyautata zamantakēwa da iyāli.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Yā kai Annabi! Don me kake
haramta abin da Allah Ya halatta
maka,⁽¹⁾ kanā nēman yardar mā-
tanka, alhāli kuwa Allah Mai gāfa-
ra ne, Mai jin kai.

بَيِّنَاتٍ لِّلنَّبِيِّ لِمَا أَحَلَّ اللَّهُ لَكَ لَتَبْتَغِي
مَرْضَاتَ أَزْوَاجِكَ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١﴾

2. Hakīka Allah ya faralta muku
warware⁽²⁾ rantsuwōyinku, kuma

مَذْفُوضٍ إِلَى اللَّهِ لِكُرْحَلَةِ الْإِسْمِ وَاللَّهُ مُؤَلِّمُ كُرْهُهُ

(1) A cikin httāfin Buhārī an ruwaito daga Ā'isha, mātar Annabi, cewa Annabi, tsīra da amincin Allah su tabbata a gare shi, yakan yi jinkiri a wurin Zainab bint Jahash dōmin ya shā zuma a wurinta. Ta ce, "Sai nā shirya, ni da Hafsa: Duka wadda Manzon Allah ya shiga a gare ta daga gare mu, ta ce masa, "Inā jin wārin tsimi daga gare ka! Kā ci tsimi!" To, sai Annabi ya shiga ga fayansa, ta ce masa, "Kā ci tsimi." Ya ce, "Ā'aha! Nā shā zumā dai a wurin Zainab bint Jahash, kuma ba zan kōma gare shi ba." Asālin abin, Annabi, tsīra da amincin Allah su tabbata a gare shi, yā kasance yanā zāgayāwa a gidājen mātansa a bāyan sallar la'asar dōmin ya gaishe su. To, sai ya shiga ga Hafsa a bāyan ya shiga ga Zainab, ta gaya masa haka. Kuma ya gaya mata nisantarsa ga zuman, kuma ya gaya mata lābārin cewa Abubukar da Umar, Allah Ya yarda da su, za su zama halīfai a bāyansa. To, sai ta fadi wadannan lābaru ga maḡwahciyarta Ā'isha. Wannan kissa tanā kōyar da sauḡin hālin Annabi a game da iyālinsa, da girnamawarsa a gare su.

(2) An rubūta yadda ake warware rantsuwa da kaffara wadda aka ambata a cikin sūra ta 5. āyā ta 89. Anā kaffārar rantsuwa da ciyar da muskīnai gōma daga matsakaicin abinci, mūdu biyu ga kōwane, kō tufātar da su tufar da za ta ishe su salla, idan bai sāmu ba, ya yi azumīn kwāna uku.

Allah ne Mataimakinku kuma Shi ne Masani, Mai hikima.

3. Kuma a sâ'ilin da Annabi ya asirta wani lâbâri zuwa ga sâshen mâtansa, to, a lőkacin da ta bâ da lâbari da shi. Kuma Allah Ya bayyana shi a gare shi, ya sanar da sâshensa kuma ya kau da kai daga wani sâshe. To, a lőkacin da ya bâ ta lâbâri da shi, ta ce, "Wāne ne ya gaya maka wannan?" Ya ce, "Masani, Mai labartawa, Ya gaya mini."

4. Idan kû biyu kuka tūba zuwa ga Allah, to, haḳīka zukātanku sun karkata. Kuma idan kun taimaki jūna a kansa, to, lalle Allah Shi ne Mataimakinsa, da Jibirilu da sâlihan mūminai. Kuma malā'iku, a bāyan wancan, mataimaka ne.

5. Mai yiwuwa ne Ubangijinsa, idan ya sake ku, Ya musanya masa waḍansu mātān aure mafiya alhēri daga gare ku, Musulmai, mūminai, māsū tawālī'u, māsū tūba, māsū ibāda, māsū azumi, zawarōri da'yammāta.

6. Yā kû waḍanda suka yi ĩmāni! Ku kāre wa kanku⁽¹⁾ da iyālinku wata wuta makāmashinta mutāne da duwātsu ne. A kanta akwai waḍansu malā'iku māsū kauri, māsū karfi. Bā su sâbā wa Allah ga abin da Ya umurce su, kuma sunā aikata abin da ake umurnin su.

الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ①

وَإِذْ أَسْرَأَ النَّبِيُّ إِلَىٰ بَعْضِ أَزْوَاجِهِ حَدِيثًا فَلَمَّا نَبَّأَتْ بِهِ وَأَظْهَرَهُ اللَّهُ عَلَيْهِ عَرَفَ بَعْضُهُمْ وَأَخَرَصَ عَنْ بَعْضٍ فَلَمَّا نَبَّأَهَا بِهِ قَالَتْ مَنْ أَنْبَأُكَ هَذَا قَالَ نَبَّأَنِيَ الْعَلِيمُ الْخَبِيرُ ②

إِنْ تَوْبَا إِلَى اللَّهِ فَقَدْ صَغَتْ قُلُوبُكُمَا وَإِنْ تَظَاهَرَا عَلَيْهِ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ مَوْلَاهُ وَجِبْرِيلُ وَصَالِحُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمَلَائِكَةُ بَعْدَ ذَلِكَ ظَهِيرٌ ③

عَسَىٰ رَبُّهُ إِنْ طَأْفَكُن أَنْ يُبَدِّلَهُ أَزْوَاجًا خَيْرَ مِنْكِ مَسِيحَتِي مُؤْمِنَتٌ قَلِيلَتْ نَيْبَتِي عَيْدَاتٍ سَتَبَحَثُ نَيْبَتِي وَأَنْكَارًا ④

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا فَأَوْتُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْجِبَارَةُ عَلَيْهِا مَلَائِكَةٌ مُّسْتَكِيمَةٌ غُلَاظٌ شِدَادٌ لَا يَعْصُونَ اللَّهَ مَا أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ ⑤

(1) Tsare kai da iyāli daga wuta yanā sāmuwa da shiryar da su da karātu da nasiha a kan addini. Wannan yanā a cikin kyaun zamantakewa wanda sūrar ke karantarwa.

7. Yā kū waɗanda suka kāfirta⁽¹⁾! Kada ku kāwo wani uzu-ri a yau. Anā yi muku sakamakon abin da kuka kasance kunā aikatā-wa kawai ne.

8. Yā kū waɗanda suka yi īmāni! Ku kōma zuwa ga Allah kōmawar gaskiya. Mai yiwuwa Ubangijinku Ya kankare muku miyāgun ayyu-kanku kuma Ya shigar da ku a gidājen Aljanna, koramu na gu-dāna daga karkashinsu a rānar da Allah bā Ya kunyatar da Annabi⁽²⁾ da waɗanda suka yi īmāni tāre da shi. Haskensu yanā tafiya a gaba gare su da jihōhin dāmansu, sunā cēwa, “Yā Ubangijinmu! Ka cika mana haskenmu, kuma Ka yi mana gāfara. Lalle Kai, a kan dukan kōme, Mai ikon yi ne.”

9. Yā kai Annabi! Ka yāki kāfi-rai da munāfikai. Kuma ka tsanan-tā a kansu. Kuma matattararsu Jahannama ce, kuma tir da mako-ma, ita.

10. Allah Ya buga wani misāli dōmin waɗanda suka kāfirta⁽³⁾: mātar Nūhu da mātar Lūdu, sun

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَعْبُدُوا الْيَوْمَ إِلَّا
مَنَاجِرَ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٥﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا تُوبُوا إِلَى اللَّهِ تَوْبَةً
صَوَّحًا عَسَىٰ رَبُّكُمْ أَن يُكَفِّرَ عَنْكُمْ
سَيِّئَاتِكُمْ وَيُدْخِلَكُم جَنَّاتٍ تَجْرِي
مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ يَوْمَ لَا يُخْزِي اللَّهُ النَّبِيَّ
وَالَّذِينَ ءَامَنُوا مَعَهُ، نُورُهُمْ يَسْعَىٰ بَيْنَ
أَيْدِيهِمْ وَبِأَمْنٍ هُمْ يُقْبَلُونَ رَبَّنَا أَنْصِرْ لَنَا
نُورَنَا وَانصِرْ لَنَا إِنَّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ
قَدِيرٌ ﴿٥﴾

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ جَاهِدِ الْكُفَّارَ وَالْمُنَافِقِينَ
وَأَغْلَطْ عَلَيْهِمْ وَمَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَهِيَ
الْمَصِيرُ ﴿٥﴾

ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا لِلَّذِينَ كَفَرُوا امْرَأَتَ
لُوطٍ وَإِسْمَاعِيلَ ابْنَ إِسْحَاقَ وَقَدْ نِجَّيْنَاهُمَا
مِّنَ الْغَمِّ وَلَئِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَكَاذِبِينَ ﴿٥﴾

(1) Kāfirai a nan, kāfircinsu sabōda kin bin umurnin Allah game da kyaun zamantakēwa da iyāli yake. Laifinsu yā fi sauran laifuffuka dōmin yanā sabbaba yāmutsi a gida, har abin ya shāfi zurriya da kasā gabā daya.

(2) Allah Yā yi alkawarin bā zai kunyatar da Annabi. Sa ba, haka kuma waɗanda suka yi īmāni tāre da shi, watau Sahabbansa a Rānar Kiyāma. Wannan shi ne daḥilin da yā sa Allah Ya tsare Annabi da Sahabbansa daga a bauta musu kamar yadda aka bauta wa waɗansu Annabāwa da sālihai waɗanda Allah zai tambaye su kō sū ne suka yi umurni da a yi musu bautar, sū kuma su faɗi barrantarsu daga waɗanda suka bauta musu.

(3) Waɗannan misālai biyu, mātar Nūhu da mātar Lūdu sunā nuna kusanci ga sālihai bā ya isa ga addini sai kōwa ya yi abin da Allah Ya yi umurni da shi. Kuma anā kallafa wa mātā da su kiyāye kyaun zamantakēwa da mazansu. Kuma anā yi musu azāba sabōda sāba wa Allah ga barin haka kamar yadda ake ga mazansu.

kasance a ƙarƙashin wasu bāyi biyu daga BāyinMu sālihai, sai suka yaudare su, sabōda haka ba su wadātar musu da kōme daga Allah ba. Kuma aka ce, “Ku shiga, kū biyu, wutā tāre da māsū shiga.”

11. Kuma Allah Ya buga wani misāli dōmin wadanda suka yi imāni: matar Fir’auna, ⁽¹⁾ sa’ad da ta ce, “Yā Ubangiji! Ka gina mini wani gida a wurinKa a cikin Aljanna. Kuma Ka tsīrar da ni daga Fir’auna da aikinsa. Kuma Ka tsīrar da ni daga mutānen nan azzālumai.”

12. Da Maryama ⁽²⁾ dīyar Imrāna wadda ta tsare farjinta, sai Muka hūra a cikinsa daga RūhinMu. Kuma ta gaskata game da āyōyin Ubangijinta da LittattafanSa alhāli kuwa ta kasance daga māsū tawāli’u.

عِبَادِ نَاصِلِحَتَيْنِ فَتَتَّخِذُهُمَا مُتَرَبِّعِينَ
عَنْهُمَا مِنَ اللَّهِ سَعِيدًا وَقِيلَ ادْخُلَا النَّارَ
مَعَ الدَّٰخِلِينَ ﴿٥١﴾

وَصَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا لِلَّذِينَ آمَنُوا
أَمْرًا إِذْ يَرْعَوْنَ إِذْ قَالَتْ رَبِّ ابْنِ لِي
عِنْدَكَ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ وَنَجِّنِي مِنْ فِرْعَوْنَ
وَعَمَلِهِ وَنَجِّنِي مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٥٢﴾

وَمَرْيَمَ ابْنَتْ عِمْرَانَ الَّتِي أَحْصَيْنَا
فَرْجَهَا فَنَفَخْنَا فِيهِ مِنْ رُوحِنَا وَصَدَّقْتَ
بِكَلِمَاتِ رَبِّهَا وَكُنْتِ مِنْ
الْقَانِنِينَ ﴿٥٣﴾

(1) Wannan yanā nūna cēwa kusantar kāfiri bā zai cūce; mūminai ba. Sai dai Allah Yā hana aure a tsakanin Musulma da kāfiri.

(2) Wannan yanā nūna cēwa rashin aure ga mātar da ke iya tsare farjinta daga alfāsha kuma ta tsare addininta da taƙawa, bā zai cūce ta ba ga sāmūn rahamar Allah a dūniya da Lāhira.



Tana karantar da tauhīdi da kaɗaitar Allah ga mulki da halittawa da ni'imtawa da cikakken iko wanda yake tāre da rahama da tausayi.

ANA SON KARATUNTA DARE DUKA DA KUMA HARDACE TA DA KĀ.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. (Allah), Wanda gudānar da mulki yake ga hannunSa, Yā tsarkaka, kuma Shi Mai iko ne a kan kome.

2. Shi ne Wanda Ya halitta mutuwa da rāyuwa domin Ya jarraba ku, Ya nūna wāye daga cikinku ya fi kyāwon aiki, Shi ne Mabuwayi, Mai gafara.

3. Shi ne Wanda Ya halitta sammai bakawi, dabaƙōki a kan jūna, bā za ka ga goggociya ba a cikin halittar (Allah) Mai rahama. Ka sāke dūbawa, ko za ka ga wata ɓaraka?

4. Sa'an nan ka sake maimaita, dūbāwa, ganinka zai komo maka, gajiyayye, ba da ganin wata naƙasa bā.

5. Kuma lalle Mun ƙawāta samar farko da fitillu, kuma Muka

تَبَرَكَ الَّذِي يَدُو الْمُلْكَ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ①

الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا وَهُوَ الْعَزِيزُ الْغَفُورُ ②

الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ طِبَاقًا مَّا تَرَى فِي خَلْقِ الرَّحْمَنِ مِنْ تَفَوتٍ فَإِنْ رَجَعِ الْبَصَرَ كَلَّا تَرَ مِنْ فُطُورٍ ③

فَرَأَى الْجَبْرُوتَ كَرْتَيْنِ بَنَفِيتٍ إِلَيْكَ الْبَصَرَ خَاسِتًا وَهُوَ حَسِيرٌ ④

وَلَقَدْ رَتَبْنَا السَّمَاءَ الدُّنْيَا مَصْصِيحَ وَجَعَلْنَاهَا

sanya su abin jifa ga shaidānu, kuma Muka yi musu tattalin azābar Sa'īr.

6. Kuma wadanda suka kafirce wa Ubangijinsu na da azābar Jahannama, tā munana ga zamanta makōmarsu.

7. Idan an jēfa su a cikinta, sai su ji daga gare ta wata kāra, tana tafasa.

8. Tana kusa ta tsāge domin hushi, ko da yausha aka jēfa wani ɓangaren jama'a a cikinta, matsaranta na tambayar su da cewa, "Wani mai gargadi bai je muku ba?"

9. Sai su ce, "I, lalle wani mai gargadi ya je mana, sai muka karyata shi, muka ce, 'Allah bai saukar da kome ba, bā ku cikin kōme sai ɓata babba'".

10. Kuma suka ce, "Dā mun zamo muna saurāre, kō muna da hankali, dā ba mu kasance a cikin 'yan sa'īr ba."

11. Wato su yi ikrāri da laifinsu. Allah Ya la'ani 'yan sa'īr!

12. Lalle wadanda ke tsōron Ubangijinsu, a ɓoye, suna da wata gāfara da wani sakamako mai-girma.

13. Kuma ku asirta maganarku ko ku bayyana ta, lalle Shi, (Allah), Masani ne ga abin da ke cikin kirāza.

14. Ashe, Wanda Ya yi halitta bā zai iya saninta ba, alhāli kuwa Shi Mai tausasāwa ne, kuma Mai labartawa?

يَوْمَ السَّيْطَانِ وَأَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابَ السَّعِيرِ ﴿٥﴾

وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ عَذَابُ جَهَنَّمَ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ﴿٦﴾

إِذَا أُلْقُوا فِيهَا سَمِعُوا لَهَا شَهِيقًا وَهِيَ تَفُورُ ﴿٧﴾

كَذَلِكَ نَمِزُ مِنَ الْغَيْظِ كُلَّمَا أُلْقِيَ فِيهَا فَوْجٌ سَأَلَهُمْ خَزَنَتُهَا أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَذِيرٌ ﴿٨﴾

قَالُوا بَلَىٰ فَرَجَاءَ نَذِيرٌ فَكَذَّبْنَا وَقُلْنَا مَا نَزَّلَ اللَّهُ مِن شَيْءٍ إِنْ أَنْشَأْ إِلَّا فِي ضَلَالٍ كَبِيرٍ ﴿٩﴾

وَقَالُوا لَوْ كُنَّا نَسْمَعُ أَوْ نَعْقِلُ مَا كُنَّا فِي أَصْحَابِ السَّعِيرِ ﴿١٠﴾

فَأَعْرِضْ فَايْدِيَهُمْ فَمِنْ حَقِّ الْأَصْحَابِ السَّعِيرِ ﴿١١﴾

إِنَّ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ ﴿١٢﴾

وَأَسِرُّوا قَوْلَكُمْ أَوِ اجْهَرُوا بِهِ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿١٣﴾

أَلَا يَعْلَمُ مَنْ خَلَقَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ ﴿١٤﴾

15. Shi, (Allah), Yā sanya muku ƙasa hōrarriya, sai ku tafi cikin sāšanninta, kuma ku ci daga arzi-kinSa, kuma zuwa gare Shi ne tāshin yake.

16. Shin kō kun amince cewa Wanda ke cikin sama, bā zai iya shāfe ƙasa tāre da ku ba, sai ga ta tana mai girgiza?

17. Kō kun amincē cewa Wanda ke cikin sama bā zai iya sako muku iskar gūguwa ba? To, zā ku san yadda (āķibar) gargadiNa take.

18. Lalle, waɗanda ke gabansu sun ƙaryata (manzanni). To, yāya (āķibar) gargadiNa ta kasance?

19. Bā zā su yi dūbi ba zuwa ga tsuntsāye a kansu, māsu sanwā, kuma suna fifikāwa, bābu mai riƙe da su sai (Allah), Mai rahama? Lalle Shi Mai gani ne ga dukan kōme.

20. Wāne ne wanda zai zame muku mayākin da zai taimake ku, wanda bā (Allah) ba, Mai rahama? Kāfirai bā su a cikin kōme fāce rūɗu.

21. Wāne ne wanda zai ciyar da ku, idan (Allah) Ya riƙe arzikinSa? A'aha, sun yi zurfi cikin girman kai da tāshin hankali.

22. Shin wanda ke tafiya a kife a kan fuskarsa yā fi zama a kan shi-ryuwa, ko kuwa wanda ke tafiya miƙe a kan hanya madaidaiciya?

23. Ka ce, “(Allah) Shi ne Wanda Ya ƙaga halittarku, Ya sanya muku ji da gani da tunāni, amman kaɗan ce ƙwarai godiyarku!”

هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ ذَلُولًا فَامْشُوا فِي مَنَاكِبِهَا وَكُلُوا مِن رِّزْقِهِ ۚ وَإِلَيْهِ النُّشُورُ ﴿١٥﴾

أَمْ يَسْتَمِعْنَ فِي السَّمَاءِ أَنْ يُخَيِّقَ بِكُمُ الْأَرْضَ فَإِذَا هِيَ تَمُورُ ﴿١٦﴾

أَمْ أَمِنَ مَن فِي السَّمَاءِ أَنْ يُرْسِلَ عَلَيْكُمْ حَاصِبًا ۖ فَسَتَعْلَمُونَ كَيْفَ نَذِيرِ ﴿١٧﴾

وَلَقَدْ كَذَّبَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ ﴿١٨﴾

أَوَلَمْ يَرَوْا إِلَى الطَّيْرِ فَوْقَهُمْ صَفَائِلٌ وَيَقْبِضْنَ مَا يَمْلِكُهُنَّ إِلَّا الرَّحْمَنُ إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ بَصِيرٌ ﴿١٩﴾

أَمْ نَهَذَا الَّذِي هُوَ جُنْدٌ لَّكُمْ يَنْصُرُكُم مِّن دُونِ الرَّحْمَنِ إِنِ الْكَافِرُونَ إِلَّا فِي غُرُورٍ ﴿٢٠﴾

أَمْ نَهَذَا الَّذِي يَرْمِيكُم بِإِن مَّسَكَ رِزْقَهُ بَلْ لَّجُوا فِي غُرُورٍ وَيَغُورِ ﴿٢١﴾

أَمْ يَمْشِي مِثْلًا عَلَى وَجْهِهِ أَهْدَى أَمَّن يَمْشِي سَوِيًّا عَلَى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿٢٢﴾

قُلْ هُوَ الَّذِي أَنشَأَكُم وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ ۚ قَلِيلًا مَّا تَشْكُرُونَ ﴿٢٣﴾

24. Kuma ka ce, “Shi ne Ya halitta ku daga kasā, kuma zuwa gare Shi ne ake tashin ku.”

25. Kuma sunā cewa, “Yaushe ne wannan alkawarin zai tabbata, in dai kun kasance māsū gaskiya ne kū?”

26. Ka ce, “Imin a wurin Allah kawai yake, kuma ni mai gargadi kawai ne, mai bayyana (gargadin).”

27. To, lokacin da suka gan ta (azābar) a kusa, fuskokin wadanda suka kāfirta suka mūnana, kuma aka ce (musu) wannan shi ne abin da kuka zamo kuna kāryatāwa.

28. Ka ce musu, “Idan Allah Ya halaka ni, ni da wanda ke tare da ni, ko kuma Yā yi mana rahama, to, wāne ne zai tserar da kafirai daga wata azāba mai radadi?”

29. Ka ce, “Shi ne Mai rahama, mun yi imāni da Shi, gare Shi muka dogara, saboda haka zā ku san wanda yake a cikin bata bayyananniya.”

30. Ka ce, “Ko kun gani, idan ruwanku ya wāyi gari fakaƙƙe, to, wāne ne zai zo muku da ruwa wani mai buɓɓuga?”⁽¹⁾

قُلْ هُوَ الَّذِي ذَرَأَكُمْ فِي الْأَرْضِ وَإِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٢٤﴾

وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ ﴿٢٥﴾

قُلْ إِنَّمَا أَعْلَمُ عِنْدَ اللَّهِ وَلَئِنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ مُبِينٌ ﴿٢٦﴾

فَلَمَّا رَأَوْهُ زُلْفَةً سَيِّمَتْ وُجُوهُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَقِيلَ هَذَا الَّذِي كُنتُمْ بِهِ تَدْعُونَ ﴿٢٧﴾

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَهْلَكْنِي اللَّهُ وَمَنْ مَعِيَ أَوْ رَحِمَنَا فَسَمُحُوا لِلْكَافِرِينَ مِنْ عَذَابِ الْيَمِّ ﴿٢٨﴾

قُلْ هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ الْمَتَابُ بِهِ وَعَلَيْهِ تَوَكَّلْنَا فَسْتَعَاظُونَ مَنْ هُوَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٢٩﴾

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَصْحَحَ مَاؤُكُمْ غَوْرًا فَمَنْ يَأْتِيكُمْ بِمَاءٍ مَعِينٍ ﴿٣٠﴾

(1) Ana so idan mai karatu ya kai karshen wannan sūra ya ce الله رب العالمين wato Allah Ubangijin halitta. An karanta wannan āya a gaban wani kāfiri, sai ya ce zā mu fito da ruwan game da amfani da dundurūsai da farētani, sai ruwan idānunsa ya faka.

SŪRATUL KALAM

سُورَةُ الْقَلَمِ

Tana yi wa Annabi bushara da cēwa mutānensa na Makka zā su shiga Musulunci, su yi nadāma a kan aikinsu na kāfirci da cūtar da suka yi masa, kuma Allah zai karɓi tūbarsu,

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ñ. Na rantse da alƙalami da abin da (marubūta) suke rubūtāwa.

2. Kai, sabōda ni'imar Ubangi-jinka, bā mahaukaci kake ba.

3. Kuma, lalle, haƙiƙa kana da lādar da ba ta yankewa.

4. Kuma, lalle, haƙiƙa kana a kan hālāyen kirki, manya.

5. Don haka, zā ka gani, sū kuma zā su gani.

6. Ga wanenku hauka take.

7. Lalle Ubangijinka Shi ne Mafī sani ga wanda ya ɓace daga tafar-kinSa. Kuma Shi ne Mafī sani ga māsū shiryuwa.

8. Saboda haka kada ka bi māsū karyatāwa.

9. Sunā fatar ka sassauta, sū kuma su sassauta.

10. Kada ka bi dukan mai yawan rantsuwa, walākantacce.

11. Mai zunde, mai yāwo da gulma.

ت وَالْقَلَمِ وَمَا يَسْطُرُونَ ﴿١﴾

مَا أَنْتَ بِغَفَّةٍ رَيْكٍ مَجْنُونٍ ﴿٢﴾

وَلَنْ لَكَ لِأَجْرٍ أَعِزٌّ مَمْنُونٍ ﴿٣﴾

وَأَنْتَ لَعَلَى خَالْقٍ عَظِيمٍ ﴿٤﴾

فَسَتُبْصِرُ وَيُبْصِرُونَ ﴿٥﴾

بِأَيِّكُمْ الْمُنْفُورُ ﴿٦﴾

إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ

أَعْلَمُ بِالْمُهْجَرِينَ ﴿٧﴾

فَلَا تَطْعَمُ الْمُكْدَرَاتِ ﴿٨﴾

وَدُّوا أَنْ تُدْهَنَ فَعِذْهُمْ نُونٌ ﴿٩﴾

وَلَا يَطْعَمُ كُلُّ خَلْقٍ مَهْدِينَ ﴿١٠﴾

هَمَّازٍ مَشَاءٍ بِسْمِيرٍ ﴿١١﴾

12. Mai hana alhēri, mai zālunci, mai zunubi.

13. Mai girman kai, bāyan haka kuma la'imi (bā ya son alhēri).

14. Sabōda yā kasance mai dū-kiya da diya.

15. Idan ana karanta masa āyōyinMu, sai ya ce, "Tatsūniyōyin mutānen farko ne."

16. Zā Mu yi masa alāma a kan hanci.

17. Lalle Mun jarrabe su kamar yadda Muka jarrabi māsū gonar lambu, a lokacin da suka yi rantsuwa, wai lalle zā su girbe amfāninta, suna māsū asubanci.

18. Kuma (suka yi niyya), bā su kō tōgēwa.

19. Wani mai kēwayāwa daga Ubangijinka ya kēwaya a kanta, (ya kōne ta,) alhāli sunā barci.

20. Sai ta wāyi gari (baƙa kirin) kamar dare.

21. Sai suka kirāyi jūna, suna māsū yin asubanci.

22. Cēwa ku yi sammako ga amfanin gonarku, idan kun kasance māsū girbewa.

23. Sai suka tafi, suna shāwara a boye (sunā cēwa).

24. "Lalle kada wani miskīni ya shigar muku ita a yau!"

25. Kuma suka yi sammako a kan (niyyar) rowa, matuƙar iyāwarsu.

26. Lōkacin da suka gan ta, sai suka ce, "Lalle, mun saki hanya (mun ɓace)!"

مَنَاجِ الْخَيْرِ مُعْتَدٍ أَيْمٍ ﴿١٢﴾

عُثِلَ بَعْدَ ذَلِكَ زَعِيمٍ ﴿١٣﴾

أَن كَانَ ذَا مَالٍ وَنِيعٍ ﴿١٤﴾

إِذَا تُتْلَى عَلَيْهِ آيَاتُنَا قَالَ أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿١٥﴾

سَنُيَسِّرُهُ عَلَى الْخِطُومِ ﴿١٦﴾

إِنَّا نَبْلُوَنَّكُمْ نَارًا أَكْبَرًا لَّتَبْلُغَ الْجَنَّتَ إِذَا فُتِنُوا بِمَا كُنْتُمْ تُصِرُّونَهَا ﴿١٧﴾

وَلَا يَسْتَكْبِرُونَ ﴿١٨﴾

فَطَأَ عَلَيْهِ طَائِفٌ مِّن رَّبِّكَ وَهَرَبَ يُكْرَهُونَ ﴿١٩﴾

فَأَصْبَحَتْ كَالصَّرِيرِ ﴿٢٠﴾

فَنَادَا مُصْرِجِينَ ﴿٢١﴾

أَنِ اغْدُوا عَلَىٰ حَرْثِكُمْ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٢٢﴾

فَأَنظَرُوا وَهَرَبَ تَخَفَتُونَ ﴿٢٣﴾

أَن لَّا يَدْخُلْنَهَا الْيَوْمَ عَلَيْكُمْ مِّنْكُمْ ﴿٢٤﴾

وَعَدُوا عَلَىٰ حَرْثٍ قَدِيرٍ ﴿٢٥﴾

فَلَمَّا رَأَوْهَا قَالُوا إِنَّا لَأَصَاوِرٌ ﴿٢٦﴾

27. “Ba haka ba, mû dai, an hana mu ne.”

28. Mafificinsu (hankali) ya ce, “Ban gaya muku ba, yâ kamata ku tsarkake Allah?”

29. Suka ce, “Tsarki ya tabbata ga Ubangijinmu! Lalle, mu mun kasance azzâlumai.”

30. Sai suka fuskanci jûna, suna zargin kansu.

31. Suka ce, “Kaitonmu! Lalle, mû ne muka kasance mâsu kêtare iyâka.

32. “Mai yiwuwa ne Ubangijinmu Ya musanya mana da wani abu da ya fi ta. Lalle, mû (ba mu yanke kauna ba) zuwa ga Ubangijinmu, mâsu kwadayi ne”.

33. Haka dai azābar⁽¹⁾ take, kuma lalle ne, azābar Lāhira ta fi girma, in da sun kasance zā su iya gānēwa.

34. Lalle ne, mâsu takawa nā da, a wurin Ubangijinsu, gidājen Aljanna na ni'ima.

35. Shin ko zā Mu sanya wadan-da ke bi da da'a kamar mâsu laifi?

36. Me ya sāme ku, yāya kuke yin hukunci (da haka)?

37. Ko kuna da wani littafi, wanda a cikinsa, kuke karantāwa?

38. Cēwā kunā da, a cikinsa lalle (duk) abin da rāyukanku suka zāba?

بَلْ لَحْنٌ مَخْرُومٌ ﴿٧﴾

قَالَ أَوْسَطُهُمْ أَلْقَى لَكُمْ لَوْلَا نَسِيحُونَ ﴿٨﴾

قَالُوا سُبْحَنَ رَبِّنَا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿٩﴾

فَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ يَتْلُونَ ﴿١٠﴾

قَالُوا لَوْ كُنَّا نَبْأَ إِيَّاكُمْ أَطِيعِينَ ﴿١١﴾

عَسَى رَبُّنَا أَنْ يُبَدِّلَ نَاحِزَةً مِنَّا إِيَّا إِيَّا إِلَى رَبِّنَا رَاغِبُونَ ﴿١٢﴾

كَذَلِكَ الْعَذَابُ وَلَئِنَّ الْعَذَابَ الْآخِرَ أَكْبَرُ لَوْ كُنْتُمْ يَعْلَمُونَ ﴿١٣﴾

إِنَّ لِلْمُتَّقِينَ عِندَ رَبِّهِمْ جَنَّاتٍ النَّعِيمِ ﴿١٤﴾

أَفَجَعَلَ الْمَسْكِينِ كَالْمُسْرِفِينَ ﴿١٥﴾

مَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ ﴿١٦﴾

أَوَلَمْ يَكُنْ فِيهِ تَدْرُسُونَ ﴿١٧﴾

إِنْ لَكُمْ فِيهِ لَمَنَاجِيرُونَ ﴿١٨﴾

(1) Irin wannan azāba ce za a yi wa Kuraishāwa, dangin Annabi, kamar yadda aka yi wa mâsu gonar lambu, wāto da suka tūba aka musanya musu da abin da ya fi abin da suka saba sāmu. Wāto an gayā wa Annabi ne lōkacin da danginsa suka kangare, suka fi shiga Musulunci, aka yi musu azābar fari, da rashin ruwa shekara bakwai, Allah Ya gaya masa cēwa. zā su musulunta, alhēri ya kōma musu. Ya kuwa kōma, kamar yadda Allah Ya yi alkawari.

39. Ko kuna (rike) da wasu rantsuwōyin alkawari a kanMu, har ya zuwa Rānar Kiyāma, cēwa lalle ne kuna da abin da kuke hukuntā wa kanku?

40. Ka tambaye su, wāne, a cikinsu, ke lamuncēwa ga samun wannan (hukuncin)?

41. Kō sunā da abōkan tārēwa (ga wannan ra'ayi)? To, sai su kāwo abōkan tārāyyarsu, idan sun kasance māsū gaskiya.

42. Ranar da zā a kuranye kwarbri, kuma a kira su zuwa ga yin sujūda, sai bā zā su iyāwa ba.

43. Su fito da idanu kasƙantatu, wulākanci yana rufe su. Lalle ne a dā, sun kasance ana kiran su zuwa yin sujūdar, alhāli kuwa suna lāfiya lau, (suka kī yi).

44. Sabōda haka, ka bar Ni da mai karyata wannan lābāri (Alkur'āni). Zā Mu yi musu istidraji daga inda ba su sani ba.

45. Ina jinkirta musu, lalle kaidiNa mai kārfi ne.

46. Kō kana tambayar su wata la'ada ne, sabōda haka sū, daga wannan tārār, suke jin an nauyaya musu?

47. Ko kuma suna da ilmin gairu ne, wāto suna yin rubūtun (abin da suke fadā daga gare shi) ne?

48. Sabōda haka, ka yi hakuri da hukuncin Ubangijinka, kada ka zama kamar Ma'abūcin kīfi, a lōkacin da ya yi kira. alhāli yana cike da hushi.

أَمْ لَكُمْ أَنْتُمْ عَلِيمَاتُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ إِنْ لَكُمْ مَا
تَحْكُمُونَ ﴿٣٩﴾

سَأَلْتُمُ النَّاسَ بِذَلِكَ نَجِيرٌ ﴿٤٠﴾

أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ فَلْيَأْتُوا شُرَكَاءَهُمْ إِنْ كَانُوا
صَادِقِينَ ﴿٤١﴾

يَوْمَ يَكْتُمُ عَنْ سَاقٍ وَيُدْعُونَ إِلَى الشُّجُودِ
فَلَا يَسْتَطِيعُونَ ﴿٤٢﴾

خَشِيعَةً أَنْ يَبْصُرَ مِنْهُمُ الرَّهْفُ لَهُمْ وَذَلَّ وَقَدْ كَانُوا يَدْعُونَ
إِلَى الشُّجُودِ وَهُمْ سَامُونَ ﴿٤٣﴾

فَذَرْنِي وَمَنْ يُكَلِّبُ بِهِدَا الْخُدَيْثِ
سَأَسْتَدْرِجُهُمْ مِنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٤﴾

وَأَعْلَى لَهْفَمِهِمْ ذِكْرِي مَتِينٌ ﴿٤٥﴾

أَفَرَأَيْتُمْ أَجْرَ أَفْهَمٍ مِنْ مَعْرَمٍ يُقَالُونَ ﴿٤٦﴾

أَفَرَأَيْتُمْ أَتَعَبِ هُمْ يَكْتُمُونَ ﴿٤٧﴾

فَأَصْبَحَ الْخُكْرُ رَبِّكَ وَلَا تَكُنْ كَصَاحِبِ
الْأُخُوبِ إِذْ نَادَى وَهُوَ مَكْظُومٌ ﴿٤٨﴾

49. Ba dōmin ni'ima daga wajen Ubangijinsa tā riske shi ba, lalle ne da an jēfa shi a cikin wōfintacciyar ƙasa, alhāli yanā abin zargi.

50. Sai Ubangijinsa Ya zāƙe shi, sa'an nan Ya sanya shi a cikin mutānen kirki.

51. Kuma lalle ne waƙanda suka kāfirta suna yin kamar su kāyar da kai sabōda kallonsu (kallon māmā-ki), a lokacin da suke jin karātun Alkur'āni, kuma sunā cēwa, "Lalle ne shi mahaukaci ne!"

52. Shi (Alkur'āni) bai kasance ba, fāce abin tunātarwa ne ga duka dūniya.

لَوْلَا أَنْ تَذَرَكُهُ نِعْمَةٌ مِنْ رَبِّهِ لَشَدَّ بِالْعَرَاءِ
وَهُوَ مَذْمُومٌ ﴿٥٩﴾

فَلَجَّبَنَاهُ رَبُّهُ فَجَعَلَهُ مِنْ الصَّالِحِينَ ﴿٦٠﴾

وَأِنْ يَكَادُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَيُزْلِقُونَكَ
بِأَبْصَارِهِمْ لَمَّا سَمِعُوا الذِّكْرَ وَيَقُولُونَ إِنَّهُ
لَمَجْنُونٌ ﴿٦١﴾

وَمَا هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ ﴿٦٢﴾

سُورَةُ الْحَاقَّةِ SŪRATUL ḤĀKKA

Tana bayānin kiran gaskiya zuwa ga Allah, Shi kadai ne ga sifofinSa da ikonSa, bābu mai tsoma bāki a cikin ikonSa.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Kiran gaskiya!
2. Mēne ne kiran gaskiya?
3. Kuma mē ya sanar da kai abin da ake cēwa kiran gaskiya?
4. Samūdāwa da Ādāwa sun ƙaryatar da kiran gaskiya mai dūkar zūciya!

لِالْحَاقَّةِ ﴿١﴾

مَا لِلْحَاقَّةِ ﴿٢﴾

وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْحَاقَّةُ ﴿٣﴾

كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِوَاعِلٍ بِالْقَارِعَةِ ﴿٤﴾

5. To, amma Samūdāwa, to, an halaka su da tsāwa mai tsanani.

6. Kuma amma Ādāwa, to, an halaka su da wata iska mai tsananin sauti wadda ta ketare haddi.

7. (Allah) Ya hōre ta a kansu, a cikin dare bakwai da yini takwas, biye da jūna, sabōda haka, kana ganin mutāne a cikinta kwance. Kamar sū kirāruwan dabino ne, wadanda suka fādi.

8. To, kō kana ganin abin da ya yi saura daga cikinsu?

9. Kuma Fir'auna ya zo da wadanda ke gabāninsa, da wadannan da aka kife kasarsu, sabōda laifi.

10. Dōmin sun sābā wa manzon Ubangijinsu, sabōda haka ya kāmā su da wani irin kāmū mai kārūwar (tsanani).

11. Lalle ne Mū, a lōkacin da ruwa ya ketare haddi, Mun dauke ku a cikin jirgin ruwan nan.

12. Dōmin Mu sanya shi, gare ku, abin tunāwa, kuma wani kunne mai kiyayewa ya kiyaye (shi).

13. To, idan an yi būsā a cikin kaho, būsā daya.

14. Kuma aka dauki kasa da duwātsu, kuma aka nika su nikāwa daya.

15. A ran nan, mai aukuwa zā ta auku.

16. Kuma sama zā ta tsāge, dōmin ita a ran nan, mai rauni ce.

17. Kuma malā'iku (su bayyana) a kan sāsanninta, kuma wasu

فَأَمَّا السُّودُ فَآهْلِكُوا بِالطَّاغِيَةِ ⑤

وَأَمَّا عَادًا فَآهْلِكُوا بِمِصْرَ عَائِلَةَ ⑥

سَخَّرَهَا عَلَيْهِمْ سَبْعَ لَآلٍ وَفُتِنَتْهُنَّ أَبْنَاءُ حُوسُومًا فَتَرَى
الْقَوْمَ فِيهَا صُرَعَىٰ مَأْفُومًا أَتَىٰ عَلَى الْخَلْقِ حَاوِيَةٌ ⑦

فَهَلْ تَرَىٰ لَهُم مِّن بَاقِيَةٍ ⑧

وَجَاءَ فِرْعَوْنُ وَمَنْ قَبْلَهُ وَالْمُؤْتَفِكَاتُ بِالْحَاطَةِ ⑨

فَغَصَّوْا رَسُولَ رَبِّهِمْ فَاذْكُرُوا أَهْلَهُ رَابِعَةً ⑩

إِنَّا لَنَاطِقُوا السَّمَاءِ سَمِعْنَا نَقَرَ فِي الْكَارِثَةِ ⑪

لِنَجْعَلَهَا لَكُمْ تَذْكِرَةً وَتَعِيَهَا أُولُو الْعِلْمِ ⑫

فَإِذَا انْفُخَ فِي الصُّورِ نَفْخَةٌ وَاحِدَةٌ ⑬

وَحُمِلَتِ الْأَرْضُ وَالْجِبَالُ فَدُكَّتَا دَكَّةً وَاحِدَةً ⑭

فَيَوْمَئِذٍ وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ ⑮

وَالسَّمَاءُ فُتِنَتْ فَوُتِنَتْ يَوْمَئِذٍ نَارًا ⑯

وَالْمَلَائِكَةُ عَلَى السَّيِّمَاتِ يَحْمِلُونَ عَرْشَ رَبِّكَ فَوْقَهُمْ

(malâ'iku) takwas na dauke da Al'arshin Ubangijinka, a sama da su, a wannan rānar.

18. A rānar nan zā a bijirā ku (dōmin hisābi), bābu wani rai, mai boyewa, daga cikinku, wanda zai iya boyēwa.

19. To, amma wanda aka bai wa littāfinsa a dāmansa, sai ya ce wa (makusantansa), “Ku karɓa, ku karanta littafina.

20. “Lalle ne ni, nā tabbata cewa ni mai haɗuwa da hisābina ne.”

21. Sabōda haka, shi yana cikin wata rāyuwa yardadda.

22. A cikin Aljanna maɗauka-kiya.

23. Nunannun 'yā'yan itācenta makusantā ne (ga mai son dība).

24. (Ana ce musu) “Ku ci, kuma ku sha a cikin ni'ima, sabōda abin da kuka gabatar a cikin kwānukan da suka shige.”

25. Kuma wanda aka bai wa littāfinsa ga hagunsa, sai ya ce, “Kaitona, ba a kāwo mini littāfina ba!

26. “Kuma ban san abin da (ke sakamakon) hisābina ba!

27. “In dā dai ita, tā kasance mai halakā ni gabā ɗaya ce!

28. “Dukiyāta ba ta wadatar da ni ba!

29. “Īkona ya ɓace mini!”

30. (Sai a ce wa malâ'iku) “Ku kāmā shi, sa'an nan ku sanyā shi a cikin kŭkumi.

يَوْمَذِكْنَةٍ ۝

يَوْمَذِكْرُصُورٍ لَاخْفَىٰ مِنْكَخَافَةٍ ۝

فَأَمَّا مَنْ أُوتِيَ كِتَابَهُ بِرِسَالَةٍ فَيَقُولُ هَآؤُنَّ أَقْرَبُ ۝
كِتَابَةٍ ۝

إِلَىٰ عَذَابٍ أَلِيٍّ مُّكْتَسَبَةٍ ۝

فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَّاغِبَةٍ ۝

فِي جَنَّةٍ عَالِيَةٍ ۝

قُطُوفُهَا دَانِيَةٌ ۝

كُلُوا وَأَشْرَبُوا وَهَبْنَاهُمَا أُشْفُقُوا ۝
الْخَالِيَةِ ۝

وَأَمَّا مَنْ أُوتِيَ كِتَابَهُ رُسُلًا إِلَهُ فَيَقُولُ يَكْفِيَنِي ۝
أُوتِيَ كِتَابَةٍ ۝

وَلَهُ أَزْوَاجٌ حَاسِبَةٍ ۝

يَكْتَبِينَ كَاتِبٍ الْعَاقِبَةِ ۝

مَا أَغْنَىٰ عَنْهُ مَالُهُ ۝

هَآؤُنَّ عَلَىٰ سُلْطَانَةٍ ۝

حُذُودُهُمْ مُّغْلُوبَةٌ ۝

31. “Sa`an nan, a cikin Jahīm,
ku kōna shi.

32. “Sa`an nan, a cikin sarka, tsa-
wonta zirā`i saba`in, sai ku sanya shi.

33. “Lalle ne shi ya kasance ba
ya yin īmāni da Allah, Mai girma!

34. “Kuma ba ya kwadaitarwa
ga (bāyar da) abincin matalauci!

35. “Sabōda haka, a yau, a nan,
hā ya da masōyi.

36. “Kuma bābu wani abinci, sai
daga (itācen) gislīn.

37. “Bābu mai cin sa sai māsū
ganganci.”

38. To, ba sai Nā yi rantsuwa da
abin da kuke iya gani ba,

39. Da abin da bā ku iya gani.

40. Lalle ne, shi (Alkur`āni) tab-
bas maganar wani manzo (Jibirilu)
mai daraja ne.

41. Kuma shi ba maganar wani
mawāki ba ne. Kadan kwarai zā ku
gaskata.

42. Kuma bā maganar bōka ba
ne. Kadan kwarai zā ku iya tunāwa.

43. Abin saukarwa ne daga
Ubangijīn halitta duka.

44. Kuma dā (Muhammadu) yā
fadi wata magana, yā jingina ta garē
Mu.

45. Dā Mun kāma shi da dāma.

46. Sa`an nan, lalle ne, dā Mun
kātse masa lakā.

47. Kuma daga cikinku bābu
wasu māsū iya kāre (azābarMu)
daga gare shi.

ثُمَّ الْجَحِيمِ صَلَوٰهُ ۝

ثُمَّ فِي سِلْسِلَةٍ ذَرْعُهَا سَبْعُونَ ذِرَاعًا فَاسْلُكُوهُ ۝

إِنَّهُ كَانَ لَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ ۝

وَلَا يَحْضُ عَلَى طَعَامِ الْمُسْكِينِ ۝

فَلَيْسَ لَهُ الْيَوْمَ هَاهُنَا حَمِيمٌ ۝

وَلَا طَعَامٌ إِلَّا مِنْ غَشِيلٍ ۝

لَا يَأْكُلُهُ إِلَّا الْخَاطِلُونَ ۝

فَلَا أَمْسِرُ يَمَافِئُصُونَ ۝

وَمَا الْأَشْجِرُ ۝

إِنَّهُ يَقُولُ رَسُولٌ كَرِيمٌ ۝

وَمَا هُوَ يَقُولُ شَاعِرٌ قَلِيلًا مَّا تَوَمَّنُونَ ۝

وَلَا يَقُولُ كَاهِنٌ قَلِيلًا مَّا تَدَّكَّرُونَ ۝

نَزِيلٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۝

وَلَوْ نَقُولُ عَلَيْنَا بَعْضُ الْأَقَاوِيلِ ۝

لَاخَذْنَا مِنْهُ بِالْيَمِينِ ۝

ثُمَّ لَنَقْطَعَنَّ مِنْهُ أَلْوِينَ ۝

فَمَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ عَنْهُ حَكِيمِينَ ۝

48. Kuma lalle ne shi (Alkur'āni) tunatarwa ce ga māsu taƙawa.

49. Kuma lalle ne Mû, wallahi, Munā sane da cewa daga cikinku akwai māsu ƙaryatāwa.

50. Kuma lalle ne shi (Alkur'āni) wallahi baƙin ciki ne ga ƙāfirai.

51. Kuma lalle ne shi gaskiya ce ta yaƙini.

52. Sabōda haka, ka tsarkake sūnan Ubangijinka, Mai girma.

وَأَنَّهُ لَتَذَكُّرَ الْمُنْفِقِينَ ﴿٤٨﴾

وَأَنَّا لَنَعْلَمُ أَنَّ مِنْكُمْ مُكَذِّبِينَ ﴿٤٩﴾

وَأَنَّهُ لَحَشْرَةٌ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٥٠﴾

وَأَنَّهُ لَحَقُّ الْيَقِينِ ﴿٥١﴾

فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ ﴿٥٢﴾

SŪRATUL MA'ĀRIJ

سُورَةُ الْمَعَارِجِ

Tana bayānin saukar azāba ga ƙāfirai, bābu makawa, kuma tana bayanin cūtar rai da maganin cutar.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama. Mai jin kai.

1. Wani mai tambaya yā yi tambaya game da azāba, mai aukuwa.

2. Ga ƙāfirai, bā ta da mai tunkudewa.

3. Daga Allah Mai matākala.

4. Malā'iku da Ruhi (Jibrila) sunā tāƙawa zuwa gare Shi, a cikin yini wanda gwargwadonsa, shēkara dubu hamsin ne.

5. Sabōda haka, ka yi haƙuri, haƙuri mai kyāwo.

سَأَلَ سَائِلٌ بِعَذَابٍ وَاقِعٍ ﴿١﴾

لِلْكَافِرِينَ لَيْسَ لَهُ دَافِعٌ ﴿٢﴾

مِّنَ اللَّهِ ذِي الْمَعَارِجِ ﴿٣﴾

تَعْرُجُ الْمَلَكُوتُ وَالرُّوحُ يَنْفُخُ الْبُوقَ فِي يَوْمٍ كَانَ

مِقْدَارُهُ خَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ ﴿٤﴾

فَأَصْبَحَ صُورًا جَبِيلًا ﴿٥﴾

6. Lalle ne su, sunā ganin ta mai nīsa.

7. Kuma Mû, Muna ganin ta a kusa.

8. Rānar da sama zā ta kasance kamar narkakkar azurfa.

9. Kuma duwātsu su zama kamar saḅin sūfi.

10. Kuma abōki bā ya tambayar inda wani abōki yake.

11. Ana sanya su, su ga jūna, mai laifi na gūrin dā zai iya yin fansa, daga azābar rānar nan, da dīyansa,

12. Da matarsa da ḍan`uwansa.

13. Da danginsa, māsu tattarā shi.

14. Da wanda ke a cikin dūniya duka gabā ḍaya, sa'an nan fansar, ta tsīrar da shi.

15. A'aha! Lalle ne fa, ita ce Lazā,

16. Mai twāle fātar goshi.

17. Tanā kiran wanda ya jūya bāya (daga addini) kuma ya kau da kai.

18. Ya tāra (dūkiya), kuma ya sanya ta a cikin jaka.

19. Lalle ne mutum an halitta shi mai ciwon kwadayi.

20. Idan sharri ya shāfe shi, ya kāsa haḱuri.

21. Kuma idan alhēri ya shāfe shi, ya yi rōwa.

22. Sai māsu yin salla,

إِنَّمَا زُورَةٌ بَعِيدَةٌ ۝

وَتَرْكُهُ قَرِيبٌ ۝

يَوْمَ تَكُونُ السَّمَاءُ كَالْمُهْلِ ۝

وَتَكُونُ الْجِبَالُ كَالْعِهْنِ ۝

وَلَا يَسْقُطُ جَمِيمٌ مِّمَّا ۝

يَبْقَرُ وَنَهَرٌ تَوَادُّ الْمُجْرِمَ لَوْ قَتَلْتَنِي مِنْ عَذَابٍ ۝

يَوْمَ يَسِفُّ بَنِينَهُ ۝

وَصَحْبَتِهِ وَأَخِيهِ ۝

وَقَصِيلَتِهِ الَّتِي تُؤْوِيهِ ۝

وَمَنْ فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا نَمَّ يُجِيبُهُ ۝

كَلَّا إِنَّهَا لَأَطْلَى ۝

نِزَاعَةَ الشَّرَاسِ ۝

تَدْعُو مَنْ أَدْرَكَ وَكَلَى ۝

وَجَمْعًا وَآوَى ۝

۞ إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنَ خَلُوعًا ۝

إِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ جَزُوعًا ۝

وَإِذَا مَسَّهُ الْخَيْرُ مَنُوعًا ۝

إِلَّا الْمُصَلِّينَ ۝

23. Waɗanda suke, a kan sallarsu, su, māsu dawwama ne.

24. Kuma waɗanda, a cikin dūkiyarsu, akwai wani haḳḳi sananne.

25. Ga (matalauci) mai rōko da wanda aka hanā wa rokon.

26. Da waɗannan da ke gaskata rānar sakamako.

27. Da waɗannan, sabōda azābar Ubangijinsu, suna jin tsōro.

28. Lalle ne, azābar Ubangijinsu bā wadda ake iya amincēwa ba ce.

29. Da waɗanda suke, ga farjojinsu, māsu tsarewa ne.

30. Sai fa a kan matan aurensu da abin da hannayensu na dāma suka mallaka. To, lalle ne sū kam, ba waɗanda ake zargi ba ne.

31. To, duk wanda ya nēmi abin da yake a bayan wannan, to, waɗancan sū ne māsu ketare iyāka.

32. Kuma da waɗannan da suke, ga amānōninsu da alkawarinsu, māsu tsarēwa ne.

33. Kuma da waɗanda suke, ga shaidarsu, māsu dāgēwa ne.

34. Kuma waɗanda suke, a kan sallarsu, māsu tsarēwa ne.

35. Waɗannan, a cikin gidājen Aljanna, waɗanda ake girmamāwa ne.

36. Mē ya sāmi waɗanda suka kāfirta, a wajenka, sunā gangāwar (gudu).

الَّذِينَ هُمْ عَلَى صَلَاتِهِمْ دَائِمُونَ ﴿٢٣﴾

وَالَّذِينَ فِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ مَّعْلُومٌ ﴿٢٤﴾

لِلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ ﴿٢٥﴾

وَالَّذِينَ يُبْذِفُونَ يَوْمَ الْقِيَامِ ﴿٢٦﴾

وَالَّذِينَ هُمْ مِنْ عَذَابِ رَبِّهِمْ مُشْفِقُونَ ﴿٢٧﴾

إِنَّ عَذَابَ رَبِّهِمْ غَيْرُ مَا تُوعَدُونَ ﴿٢٨﴾

وَالَّذِينَ هُمْ لِأُوجُهِهِمْ حَافِظُونَ ﴿٢٩﴾

إِلَّا عَلَى أَرْجُلِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَإِنَّهُمْ غَيْرُ مَلُومِينَ ﴿٣٠﴾

فَمَنْ أَتَّبَعَىٰ وَرَاءَ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْعَادُونَ ﴿٣١﴾

وَالَّذِينَ هُمْ لِأَمْشِيرِهِمْ وِعَادٌ مُّزْدَعُونَ ﴿٣٢﴾

وَالَّذِينَ هُمْ يَشْهَدُونَ أَعْرَابُونَ ﴿٣٣﴾

وَالَّذِينَ هُمْ عَلَى صَلَاتِهِمْ يَحْفَظُونَ ﴿٣٤﴾

أُولَٰئِكَ فِي جَنَّاتٍ مُّكْرَمُونَ ﴿٣٥﴾

فَالَّذِينَ كَفَرُوا فَبِمَكَ مُمْسِكُونَ ﴿٣٦﴾

37. Daga jihar dāma, kuma daga jihar hagu, jama'a-jama'a!

38. Shin kōwane mutum daga cikinsu yana nēman a shigar da shi a Aljannar ni'ima ne (ba da wani aiki ba)?

39. A'aha! Lalle Mû, Mun halitta su, daga abin da suka sani.

40. Sabōda haka ba sai Na yi rantsuwa da Ubangijin wurāren ßul-lōwar rāna da wurāren fāduwarta ba, lalle Mû, Māsu iyāwa ne.

41. Ga Mu musanya waɗanda suke mafi alhēri, daga gare su. Kuma ba Mu kasance waɗanda ake rinjāya ba.

42. Sabōda haka, ka bar su, su dulmuya, kuma su yi wāsā, har su haɗu da rānarsu wadda ake yi musu alkawari (da ita).

43. Rānar da suke fitowa daga kaburbura da gaugāwa, kamar sū, zuwa ga wata kafaffiyar (tuta), suke yin gaugāwa.

44. Maƙaskanta ga idanunsu, wani walakanci yana rufe su. Wannan shi ne yinin da suka kasance ana yi musu alkawari (a kansa.)

عَنِ الْيَمِينِ وَعَنِ الشِّمَالِ عِزِّينَ ﴿٣٧﴾

أَنْظِعْ كُلَّ آمْرِ مِمَّنْهُنَّ أَنْ يَدْخُلَ جَنَّةَ نَعِيمٍ ﴿٣٨﴾

كَلَّا أَنْشَأْتَ لَهُمْ مَتَابِعًا يُدْعَوْنَ ﴿٣٩﴾

فَلَا أَقْسُرُ بِرَبِّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ إِنَّا الْقَادِرُونَ ﴿٤٠﴾

عَلَى أَنْ يُبَدِّلَ خَيْرًا مِنْهُمْ وَمَا نَحْنُ بِمَسْبُوبِينَ ﴿٤١﴾

فَذَرَّهُمْ يُخَوِّضُوا وَيَلْعَبُوا حَتَّى يُلَاقُوا يَوْمَهُمُ الَّذِي بُوْعِدُوا وَهُمْ ﴿٤٢﴾

يَوْمَ يَخْرُجُونَ مِنَ الْأَجْدَاثِ سِرَاعًا كَأَنَّهُمْ إِلَى نُصُبٍ يُوفِضُونَ ﴿٤٣﴾

خَشِيعَةً أَبْصَرُهُمْ يَتْرَعُهُمْ ذُلَّةٌ ذَلِكَ الْيَوْمُ الَّذِي كَانُوا يُوعَدُونَ ﴿٤٤﴾

SŪRATU NŪḤ

سُورَةُ نُوحٍ

Tana karantar da yadda Annabi Nuhu ya yi gargadi ga mutānensa har suka kai ga ya yi addu'a, suka halaka.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Lalle ne Mun aiki Nūhu zuwa ga mutānensa, cewa ka yi gargadi ga mutānenka gabānin wata azāba mai radadi ta zo musu.

2. Ya ce, “Ya mutānena, ni, a gare ku, mai gargadi ne, mai bayyana nāwa.

3. “Cewa ku bauta wa Allah, ku ji tsōronSa, kuma ku bī ni.

4. “Allah zai gāfarta muku daga zunubanku, kuma Ya jinkirta muku zuwa ga ajalin da aka ambata. Lalle ne ajalin Allah idan ya zo, ba za a jinkirta shi ba, dā kun kasance masana (ga abin da nake fafā, dā kun bar kāfirci).”

5. (Nūhu) ya ce, “Ya Uban-gijina! Lalle ne, na kirāyi mutānena, a cikin dare da yini.

6. “To, amma kirana bai kare su ba sai dai gudu (daga gare ni).

7. “Kumalalleneni, kō da yaushen kirāye su dōmin Ka gāfarta

إِنَّا أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ أَنْ أَنْذِرْ قَوْمَكَ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١﴾

قَالَ يَتْلُوا آيَاتِي لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿٢﴾

أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاتَّقُوهُ وَأَطِيعُوا أَمْرِي ﴿٣﴾

يَعْرِفْ لَكُمْ مِنْ دُونِكُمْ وَيُخَوِّدَكُمْ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى إِنْ أَجَلَ إِلَهُ إِذَا أَجَاءَ لَا يَخْرُجُ لَكُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٤﴾

قَالَ رَبِّ إِنِّي دَعَوْتُ قَوْمِي لَيْلًا وَنَهَارًا ﴿٥﴾

فَلَمْ يَرْدُّهُمْ دَعْوَىٰ إِلَّا فِرَارًا ﴿٦﴾

وَإِنِّي كَلَّمْتُ طَائِفَةً مِنْهُمْ لَتَعْرِفْنَاهُمْ لَعَلَّكُمْ تَجْعَلُونَ

musu, sai su sanya yatsunsu a cikin kunnuwansu, su lulluƙe da tufa-finsu, su dōge ga yin laifi. Sun yi girman kai iyākar girman kai.

8. “Sa’an nan lalle ne ni, na kira su, a bayyane.

9. “Sa’an nan lalle ne na yi yēku-wa sabōda su, kuma na gāna da su a cikin asiri.

10. “Sai na ce, ‘Ku nēmi gāfara daga Ubangijinku, lalle ne Shi Ya kasance Mai gāfara ne.

11. “‘Ya sako (girgijen) sama a kanku da ruwa mai buɓɓuga.

12. “‘Kuma ya yalwata muku game da dūkiya da diya, Ya sanya muku (albarka) ga gōnaki, kuma Ya sanya muku koguna.

13. “‘Me ya sāme ku, bā ku fātar sāmun natsuwa daga Allah,

14. “‘Alhāli kuwa, lalle ne, Ya halitta ku, a cikin hālāye?

15. “‘Ba ku ga yadda Allah Ya halitta wasu sammai bakwai da-baƙōƙī a kan jūna ba?

16. “‘Ya sanya watā a cikinsu, yana mai haske, Ya sanya rānā babbar fitila?

17. “‘Kuma Allah Ya tsirar da ku daga ƙasa (kamar ganye) tsirarwa.

18. “‘Sa’an nan Ya mayar da ku a cikinta, kuma Ya fitar da ku fitarwa.

19. “‘Kuma Allah Ya sanya muku ƙasa shimfiɗaɗɗiya.

20. “‘Dōmin ku shiga a cikinta, hanyōyi māsu fāɗi.”

أَصْبَحَ مَقْرِبًا إِذْ أُنْزِلَتْ وَأَسْتَعِشُوا شِيَائَهُمْ
وَأَصْرُوا وَأَسْتَكْبَرُوا أَسْتَكْبَرُوا ⑤

ثُمَّ إِنِّي دَعَوْتُهُمْ جَمَاعًا ⑥

ثُمَّ إِنِّي أَهْلَكْتُ لَهُمْ وَأَسْرَرْتُ لَهُمْ إِسْرَارًا ⑦

فَقُلْتُ اسْتَغْفِرُوا رَبِّي إِنَّهُ كَانَ غَفَّارًا ⑧

يُرْسِلُ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا ⑨

وَتُعِيدُ ذِكْرًا فَمَوْلٍ وَمَنْحَلٍ لَكُمْ حَتَّى
وَيَجْعَلَ لَكُمْ أَنْهَارًا ⑩

مَا لَكُمْ لَا تَرْجِعُونَ لِلَّهِ وَقَارًا ⑪

وَقَدْ خَلَقَكُمْ أَطْوَارًا ⑫

أَلَمْ تَرَوْا كَيْفَ خَلَقَ اللَّهُ سَبْعَ سَمَوَاتٍ فِي يَوْمٍ ⑬

وَجَعَلَ الْقَمَرَ فِيهِنَّ نُورًا وَجَعَلَ الشَّمْسُ سِرَاجًا ⑭

وَاللَّهُ أَنْتَبَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ نَبَاتًا ⑮

ثُمَّ يُعِيدُكُمْ فِيهَا وَيُخْرِجُكُمْ إِخْرَاجًا ⑯

وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ الْأَرْضَ بِسَاطًا ⑰

لِتَسْلُكُوا مِنْهَا سُبُلًا فِجَاجًا ⑱

21. Nūhu ya ce, “Ya Ubangijina! Lalle ne sū, sun saɓa mini, sun bi wanda dukiyarsa da diyansa ba su kâre shi da kōme ba sai da hasâra.

22. “Kuma sun yi wani mākirci, mākirci babba.

23. “Kuma suka ce, ‘Faufau, kada ku bar gumākanku, kuma faufau, kada ku bar Wadda, kuma kada, ku bar Suwā’a, kuma kada ku bar Yagûsa da Ya’ûka da Nasra.’

24. “Kuma lalle ne, sun ɓatar da (mutâne) māsū yawa, kuma kada Ka kârâ wa azzâlumai (kōme) sai ɓata.”

25. Sabōda laifukansu na ganganci aka nutsar da su, sa’an nan aka sanya su a wuta. Saboda haka ba su sāmā wa kansu wani mataimaki wanin Allah ba.

26. Kuma Nūhu ya ce, “Ya Ubangijina! Kada Ka bari, a kan kasa, daga cikin kāfirai, wanda ke zama a cikin gida.

27. “Lalle ne, Kai, idan Ka bar su, zā su ɓatar da bāyinKa, kuma bā zā su haifi kowa ba fāce fājiri mai yawan kāfirai

28. “Ya Ubangijina! Ka yi mini gāfara (ni) da mahaifāna biyu, da wanda ya shiga gidana, yana mai imāni, da mūminai maza da mūminai mātā, kuma kada Ka kârâ wa azzâlumai kōme sai halaka.”

قَالَ نُوحٌ رَبِّ إِنَّهُمْ عَصَوْنِي وَأَنفَعُوا مِنِّي زُرْدَةً
مَّالَةٍ ۖ وَوَلَدَهُمُ الْإِخْسَارُ ﴿٢١﴾

وَمَكْرُوا مَكْرًا كَبِيرًا ﴿٢٢﴾

وَقَالُوا لَا تَنْذِرُنَا ۚ الْهَتَكُمُ وَلَا تَعْدُرُنَّ وَذَا وَلَا
سَوَاءَ وَلَا يَغُوثَ وَيَعُوقَ وَنَسْرًا ﴿٢٣﴾

وَقَدْ أَضَلُّوا كَثِيرًا وَلَا تَزِدِ الظَّالِمِينَ إِلَّا ضَلَالًا ﴿٢٤﴾

يَمَسَّخُطِيهِمْ أَغْرِقُوا فَاتُخَلُّوا أُنَارًا فَتَرْجَدُوا
لَهُمْ مِّنْ دُونِ اللَّهِ أَنْصَارًا ﴿٢٥﴾

وَقَالَ نُوحٌ رَبِّ لَا تَذَرْنِي عَلَى الْأَرْضِ مِنَ الْكَافِرِينَ
دَيَّارًا ﴿٢٦﴾

إِنَّكَ إِن تَذَرَهُمْ يَفْضُلُوا عِبَادَكَ وَلَا يَلِدُوا
إِلَّا فَاجِرًا كَفَّارًا ﴿٢٧﴾

رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِوَلَدَتِي وَلِمَنِ دَخَلَ بُيُوتِي
مُؤْمِنًا وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَلَا تَزِدِ
الظَّالِمِينَ إِلَّا تَبَارًا ﴿٢٨﴾

SÛRATUL JINN

سُورَةُ الْجِنِّ

Wa'azi ga mâsu bauta wa aljannu da mutâne domin nēman tsari ko sâmu, da ladubban mai wa'azi da yadda ya kamata ya yi tawâli'u. Son girman shugabanni da jahilcin mabiya ne ke sanya ana bauta-wa wanin Allah.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ka ce: An yi wahayi zuwa gare ni cewa wasu jama'a na aljannu sun saurâri (karatuna), sai suka ce, 'Lalle ne mû, mun ji wani abin karantâwa (Alkur'âni), mai ban māmâki.

2. 'Yana nûni zuwa ga hanyar kwarai, sabôda haka mun yi imâni da shi, bâ zâ mu kōma bautâ wa Ubangijinmu târe da kōwa ba.

3. 'Kuma lalle ne shi, girman Ubangijinmu, Yâ ãaukaka, bai riki mâtâ ba, kuma bai riki ãâ ba.

4. 'Kuma lalle ne shi, wāwanmu ya kasance yana faɗar abin da ya ketare haddi ga Allah.

5. 'Kuma lalle ne mû, mun yi zaton mutum da aljani bâ zâ su iya faɗar karya ba ga Allah.

6. 'Kuma lalle ne shi, wasu maza, daga cikin mutâne, sun kasance sunâ nēman tsari da wasu maza

قُلْ أُوحِيَ إِلَيَّ أَنَّهُ اسْتَمَعَ نَفَرٌ مِّنَ الْجِنِّ فَقَالُوا
إِذَا سَمِعُوا قُرْآنًا عَجَبًا ۝

يَهْدِي إِلَى الرُّشْدِ فَآمَنَّا بِهِ وَلَمْ نُشْرِكْ بِرَبِّنَا
أَحَدًا ۝

وَأَنَّهُ تَعَلَّى جَدْرَيْنَا مَا اتَّخَذَ صُجَّةً وَلَا وَلَدًا ۝

وَأَنَّهُ كَانَ يَقُولُ سَفِيهُنَا عَلَى اللَّهِ شَطَطًا ۝

وَأَنَّا ظَنَنَّا أَن لَّنْ نَقُولَ الْإِنسَ وَالْجِنَّ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا ۝

وَأَنَّهُ كَانَ رِجَالٌ مِّنَ الْإِنسِ يَعُوذُونَ بِرِجَالٍ مِّنَ

daga cikin aljannu, sabôda haka suka kara musu girman kai.

7. 'Kuma lalle ne sù, sun yi zato, kamar yadda kuka yi zato, cewa Allah bã zai aiko kôwa ba.

8. 'Kuma lalle ne mû, mun nêmi (hawan) sama, sai muka sâme ta an cika ta da tsaro mai tsanani, da kuma yûlâye.

9. "Kuma lalle ne mû, mun kasance muna zama daga garêta, a wurâren zama, dômin saurare. To, wanda ya yi saurâre a yanzu, zai sâmi yûla, mai dâko dôminsa.

10. 'Kuma lalle ne mû, ba mu sani ba, shin, sharri ne aka yi nufi ga waɗanda ke cikin ƙasa, ko Ubangi-jinsu Yâ yi nufin shiriya a gare su ne?

11. "Kuma lalle ne mû, akwai sâlihai a cikinmu, kuma akwai a cikinmu waɗanda ba haka bã, mun kasance ƙungiyôyi dabam-dabam.

12. 'Kuma lalle ne mû, mun tabbatâ bã zâ mu buwâyi Allah ba, a cikin ƙasa, kuma bã zâ mu buwâye Shî da gudu ba.

13. 'Kuma lalle ne mû, a lôkacin da muka ji shiriya, mun yi îmâni da ita. To wanda ya yi îmâni da Ubangijinsa, bã zai ji tsôron nakka-sa ba, kuma bã zai ji tsôron zâlunci ba.

14. 'Kuma lalle ne mû, akwai a cikinmu, waɗanda suka mîka wuya, kuma akwai, a cikinmu, karkatattu. To, wanda ya mîka wuya waɗancan kam sun nufi shiryuwa.

الْجِنِّ فَرَادُوهُمُوهَقًا ⑤

وَأَنَّهُمْ ظَنُّوا كَمَا ظَنَنْتُمْ أَن لَّن يَبْعَثَ اللَّهُ أَحَدًا ⑥

وَأَنَّا لَمَسْنَا السَّمَاءَ فَوَجَدْنَاهَا مُلِئَتْ

حَرَمًا مَّدِيدًا وَشُهَبًا ⑦

وَأَنَّا كُنَّا نَقْعُدُ مِنْهَا مَقْعِدًا لِّلشَّمْعِ ⑧ فَمَن

يَسْتَمِعِ أَكَّان يَحْدِلْهُ شِهَابًا مَّرصَدًا ⑨

وَأَنَّا لَا تَدْرِي أَشَرُّ أَعْيُنٍ فِي الْأَرْضِ لَمْ أَرَا

يَهْمُزْ يُهْمُزْ شَدَا ⑩

وَأَنَّا إِنَّمَا الْعَالَمِينَ وَمَا ذُورَ ذَلِكَ كُنَّا ظَالِمِينَ

فَذَكَّا ⑪

وَأَنَّا ظَنَنَّا أَن لَّن نَعْجِزَ اللَّهَ فِي الْأَرْضِ وَلَن

نَعْجِزَهُ هَرَبًا ⑫

وَأَنَّا لَمَّا سَمِعْنَا الْهُدْيَاءَ آمَنَّا بِهِ ⑬ فَمَنْ يُؤْمِنُ

بِرَبِّهِ ⑭ فَلَا يَخَافُ بَحْصًا وَلَا رَهَقًا ⑮

وَأَنَّا إِنَّمَا الْعَالَمِينَ وَمَا الْقَاسِطُونَ ⑯ فَمَنْ

أَسْلَمَ ⑰ فَأُولَئِكَ تَحَرَّوْا رَشَدًا ⑱

15. 'Kuma amma karkatattu, sai suka kasance makâmashi ga Jahannama.'

16. "Kuma dâ sun tsayu⁽¹⁾ sôsai a kan hanya, dâ lalle Mun shâyar da su ruwa mai yawa.

17. "Domin Mu jarraba su a ciki, kuma wanda ya kau da kai daga tuna Ubangijinsa, Ubangijinsa zai shigar da shi azâba mai hauhawa.

18. "Kuma lalle ne wurâren sujûda na Allah ne, saboda haka kada ku kira kôwa târe da Allah (da su, a cikinsu).

19. "Kuma lalle ne shi, a lôkacin da bāwan Allah⁽²⁾ ke kiran Sa, sun yi kusa su zama kamar shirgi a kansa".

20. Ka ce, "Ina kiran Ubangijina ne kawai, kuma bā zan târa kowa da Shi ba."

21. Ka ce, "Lalle ne nĩ, bā ni mallakar wata cūta gare ku, kuma bā ni mallakar wani alhēri."

22. Ka ce, "Lalle ne nĩ, kôwa bā ya iya cētona daga Allah, kuma bā zan iya sāmūn mafaka ba daga gare Shi.

23. "Fāce iyarwa, daga Allah, da manzancinSa. To, wanda ya sāba wa Allah da ManzonSa, to, lalle

وَأَمَّا الْفَاسِقُونَ فَكَأَنَّهُمْ لِجَهَنَّمَ حَطَبًا ﴿١٥﴾

وَأَلْوَأَسْتَقَمُوا عَلَى الطَّرِيقَةِ لَأَسْقَيْنَهُمْ مَاءً غَدَقًا ﴿١٦﴾

لَنَنْفِثَنَّهُمْ فِيهِ وَمَنْ يُعْرِضْ عَنْ ذِكْرِ رَبِّهِ يَسْلُكْهُ عَذَابًا صَعَدًا ﴿١٧﴾

وَأَنْ أَسْجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا ﴿١٨﴾

وَأَنَّهُ لَمَّا قَامَ عَبْدُ اللَّهِ يَدْعُوهُ كَادُوا يَكُونُونَ عَلَيْهِ لِيَدًّا ﴿١٩﴾

قُلْ إِنَّمَا أَدْعُوا رَبِّي وَلَا أُشْرِكُ بِهِ أَحَدًا ﴿٢٠﴾

قُلْ إِنِّي لَا أَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا رَشَدًا ﴿٢١﴾

قُلْ إِنِّي لَنْ يُخْرِجَنِي مِنَ اللَّهِ أَحَدٌ وَلَنْ أَجِدَ مِنْ دُونِهِ مُلْتَحَدًا ﴿٢٢﴾

إِلَّا لَبِغًا مِنْ اللَّهِ وَرِشَابًا مِنْهُ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ

(1) Tsayuwa sosai wato su bauta wa Allah kamar yadda Allah Ya umarce su, su yi Masa da'a saboda Yā wadāta su.

(2) Bawan Allah shi ne duk wani mai wa'azi yana kira zuwa ga Allah. Bā ya halatta a gare shi ya bar wafanda yake yi wa wa'azi su kai fagen bauta masa shi kansa. Sai ya gaya musu gaskiyar matsayinsa, kamar yadda Allah Ya fada wa AnnabinSa, kuma Ya umarce shi da ya gaya wa wafanda yake yi wa wa'azi.

yana da wutar Jahannama, suna māsu dawwama a cikinta, har abada.”

24. Har idan sun ga abin da ake yi musu gargadi da shi, to, zā su san wanda ya zama mafi raunin matai-maki da mafi karancin adadi.

25. Ka ce, “Ban sani ba, a kusa ne abin da ake yi muku gargadi da shi, ko Ubangijina Yā sanya masa dōgon ajali!

26. “Shi dai ne Masanin fake, sabōda haka, bā Ya bayyana gaibinSa ga kowa.

27. “Fāce ga wanda Yā yarda da shi, wato wani manzo, sa'an nan, lalle ne, zai sanya⁽¹⁾ gādi a gaba gare shi da bāya gare shi.

28. “Dōmin Ya san lalle, sun iyar da sākonnin Ubangijinsu, kuma (Shi Ubangijin) Yā kēwaye su da sani. kuma Yā lissafe dukan kōme da kīdiddiga.”

وَرَسُولُهُ فَإِنْ لَهُمُ تَارَاجُهمْ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ﴿١٧﴾

حَتَّىٰ إِذَا رَأَوْا مَا يُوعَدُونَ فَسَيَعْلَمُونَ مَنْ أَضَعُفٌ نَّاصِرًا ۖ وَقُلَّ عَدَدًا ﴿١٨﴾

قُلْ إِنْ أَدْرَىٰ أَقْرَبُ مَا تُوعَدُونَ أَمْ يَجْعَلُ لَهُ رَبِّي أَمَدًا ﴿١٩﴾

عَلِمَ الْغَيْبِ فَلَا يُظْهِرُ عَلَىٰ غَيْبِهِ أَحَدًا ﴿٢٠﴾

إِلَّا مَنِ ارْتَضَىٰ مِنْ رَسُولٍ فَإِنَّهُ يَسْلُكُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ رَصَدًا ﴿٢١﴾

لِيَعْلَمَ أَنْ قَدْ أَبْلَغُوا رَسُولَهُمُ رَيْبَهُمْ وَأَحَاطَ بِمَا لَدَيْهِمْ وَأَخْصَىٰ كُلَّ شَيْءٍ عَدَدًا ﴿٢٢﴾

(1) Idan Allah Yā aiko wani manzonSa da wani umurni ko hani zuwa ga mutāne, to, zai sanya mala'iku gaba gare shi da bāya gare shi suna gādin sa dōmin kada wani shaidāni ya kusance shi har ya sanya shi mantuwa ko kuskure, har ya iyar da manzancin nan kamar yadda yake.

SŪRATUL MUZZAMMIL سُورَةُ الْمَزْمَلِ

Tana karantar da tarbiyya da juriya ga Musulmi, dōmin su sāmi dāmar tsayuwa da umurnin Allah.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Yā wanda ya lulluƙe!
2. Ka tsayu domin yin salla a cikin dare (duka) fāce kaɗan.
3. Rabinsa, ko ka rage abu kaɗan daga gare shi.
4. Ko ka k̄āra kansa, kuma ka kyautata karanta Alkur'āni, daki daki.
5. Lalle ne Mū, zā Mu jēfa maka magana mai nauyi.
6. Lalle ne tashin dare shi ne mafi tsananin natsuwa, kuma mafi dai-daituwa ga magana.
7. Lalle ne kanā da, a cikin yini, wani tasbihi mai tsawo.
8. Kuma ka ambaci sūnan Ubangijinka, kuma ka yanke (kau-na daga kowa ka koma) zuwa gare Shi, yankewa.
9. Shi ne Ubangijin mafitar rānā da mafāɗarta, bābu abin bautawa fāce Shi. Sabōda haka ka riƙe Shi Wakili.

يَا أَيُّهَا الْمَزْمِلُ ①

قُرْ الْبَلَّ إِلَّا قَلِيلًا ②

يَضْفَعُهُ أَوْ أَنْصُرْ مِنْهُ قَلِيلًا ③

أَوْزِدْ عَلَيْهِ وَرَقِلْ الْقُرْءَ أَنْ تَرْتِيلًا ④

إِنَّا سَنُلْقِي عَلَيْكَ قَوْلًا ثَقِيلًا ⑤

إِنَّ نَاسِئَةَ الْبَلِّ هِيَ أَشَدُّ وَطْأً وَأَقْوَمُ قِيلًا ⑥

إِنَّ لَكَ فِي الْأَنْهَارِ سَبْحًا طَوِيلًا ⑦

وَاذْكُرْ اسْمَ رَبِّكَ وَتَعَلَّلْ إِلَيْهِ تَتَبِيلًا ⑧

رَبُّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَاتَّخِذْهُ وَكِيلًا ⑨

10. Kuma ka yi haƙuri ga abin da suke faɗā, kuma ka ƙaurace musu, ƙauracēwa mai kyāwo.

11. Kuma ka bar Ni da māsu ƙaryatāwa, mawadāta, kuma ka jinkirta musu kaɗan.

12. Lalle ne, a wurinMu, akwai wasu marūruwa māsu nauyi da Jahīm.

13. Da wani abinci mai māƙara da azāba mai raɗaɗi.

14. Rānar da ƙasa ke raurawa, da duwātsu, kuma duwātsu su kasance tudun rairayi mai malālā.

15. Lalle ne Mū; Mun aika, zuwa gare ku, wani Manzo⁽¹⁾ mai shaida a kanku, kamar yadda Muka aika wani Manzo⁽²⁾ zuwa ga Fir'auna,

16. Sai Fir'auna ya saɓa wa Manzōn, saboda haka Muka kāma shi, kāmū mai tsanani.

17. To, yāya, idan kun kāfirta, zā ku kāre (azabar) wani yini mai mayar da yāra (tsofaffi) māsu hurhura.

18. Sama zā ta tsāge a cikinsa, wa'adinsa yā kasance mai aukuwa.

19. Lalle ne wannan wata tunātarwa ce, sai dai wanda ya so, ya kāma hanyar ƙwarai zuwa ga Ubangijinsa.

20. Lalle ne Ubangijinka Yā sani cēwa, kai kana tsayuwa a kusan kashi biyu daga uku na dare, da rabinsa, da sulusinsa, tāre da wani

وَأَصْبِرْ عَلَىٰ مَا يَقُولُونَ وَاهْجُرْهُمْ هَجْرًا جَمِيلًا ﴿١٠﴾

وَذَرْنِي وَالْمُكَذِّبِينَ أُولِيَ النَّعْمَةِ وَمَهِّلْهُمْ قَلِيلًا ﴿١١﴾

إِنَّ لَدَيْنَا أَنْكَالًا وَجَحِيمًا ﴿١٢﴾

وَطَعَامًا ذَا غُصَّةٍ وَعَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٣﴾

يَوْمَ تَرْجُفُ الْأَرْضُ وَالْجِبَالُ وَكَانَ الْجِبَالُ كَدِيمًا ﴿١٤﴾

إِنَّا أَرْسَلْنَا إِلَيْكَ رَسُولًا شَهِدْنَا عَنْكَ كَذِبًا ﴿١٥﴾
أَرْسَلْنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ رَسُولًا ﴿١٦﴾

فَعَصَىٰ فِرْعَوْنُ الرَّسُولَ فَأَخَذْنَاهُ أَخَذًا وَبِيلًا ﴿١٧﴾

فَكَيْفَ تَسْتَغِيثُونَ إِنْ كَفَرْتُمْ يَوْمًا يَجْعَلُ الْوِلْدَانَ شِيبًا ﴿١٨﴾

الْسَّمَاءُ مُنْقَطِعَةٌ يُدْعَىٰ يَوْمَ تَعْدُهُمْ مَفْعُولًا ﴿١٩﴾

إِنَّا هَذِهِ نَذِيرَةٌ فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذْ إِلَىٰ رَبِّهِ سَبِيلًا ﴿٢٠﴾

﴿ إِنَّا رَبُّكَ بِعِلْمِ الْغُُُُومِ أَذْنَىٰ مِنْ ثُلَاثِي إِلِيلٍ وَخُمْسَهُ. وَتِلْكَ. وَطَائِفَةٌ مِنَ الَّذِينَ مَعَكَ وَاللَّهُ يُقَدِّرُ الْإِلَّ

(1) Wato Annabi Muhammad, tsāra da aminci su tabbata a gare shi.

(2) Wato Annabi Musa. aminci ya tabbata a gare shi.

ɓangare na waɗanda ke tãre da kai,
 Allah Yake iya kaddara dare da
 yini, Ya san bā zā ku iya lissafa shi
 ba, sabōda haka Ya karɓi tubarku,
 sai ku karanta abin da ya sauƙaƙa
 na Alkur'āni. Yā san wasu daga
 cikinku, zā su yi ciwo, kuma wasu
 zā su yi tafiya cikin kasa suna nē-
 man falalar Allah da fatauci, kuma
 wasu zā su yi yāki a cikin hanyar
 Allah. Sabōda haka ku karanta
 abin da ya sauƙaƙa daga gare shi,
 kuma ku tsai da salla, kuma ku
 bāyar da zakka, kuma ku bai wa
 Allah rance, rance mai kyāwo.
 Kuma abin da kuka gabatar dōmin
 kanku, na alhēri, zā ku sāme shi, a
 wurin Allah, zai kasance mafififi
 (daga wanda kuka ajiye) kuma zai
 fi girma ga sakamako, kuma ku
 rōki Allah gāfara; lalle ne Allah
 Mai gāfara ne, Mai jin kai.

وَالنَّهَارَ عَلِمَ أَنْ لَنْ تُحْصَوْهُ فَتَابَ عَلَيْكُمْ فَاقْرَءُوا مَا
 تَيَسَّرَ مِنَ الْقُرْآنِ عَلِمَ أَنْ سَيَكُونُ مِنْكُمْ مَرْضَى
 وَءَ أَهْرُونَ يَضْرِبُونَ فِي الْأَرْضِ يَلْتَمِعُونَ مِنْ
 فَضْلِ اللَّهِ وَءَ أَهْرُونَ يَقْتُلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
 فَاقْرَءُوا مَا تَيَسَّرَ مِنْهُ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَءَ آتُوا الزَّكَاةَ
 وَأَقْرِضُوا اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا وَمَا تُقَدِّمُوا لِأَنْفُسِكُمْ مِنْ
 خَيْرٍ تُجَدِّدُوهُ عِنْدَ اللَّهِ هُوَ خَيْرٌ وَأَعْظَمُ أَجْرًا وَاسْتَغْفِرُوا
 اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٧٣﴾

سُورَةُ الْمُزَّمِّلِ SŪRATUL MUDDATTHIR

Tana karantar da fāra yin wa'azi ga dangi na kusa ga mai
 wa'azi kāmin ya fita zuwa ga wasu mutāne na nēsa.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Yā wanda ya lulluɓa da
 mayafi.

2. Ka tāshi dōmin ka yi gargadi.

بِأَمْرِ الْمَلَكِ ﴿٧٤﴾

وَقَالَ ذَرُّوهُ

3. Kuma Ubangijinka, sai ka girmama Shi,

4. Kuma tufāfinka, sai ka tsar-kake su,

5. Kuma gumāka, sai ka kaura-ce musu.

6. Kada ka yi kyauta kana nē-man kārī

7. Kuma sabōda Ubangijinka, sai ka yi haḡuri.

8. To, idan aka yi būsā a cikin kaho,

9. To, wannan, a rānar nan, yini ne mai wuya

10. A kan kāfirai, bā mai sauḡi ba ne.

11. Ka bar Ni da wanda Na ha-litta, yana shi kadai,

12. Kuma Na sanya masa dū-kiya shimfidaddiya

13. Da diyā halartattu,

14. Kuma Na shimfida masa kōme shimfidāwa.

15. Sa'an nan yanā kwaḡayin In yi masa kārī!

16. Faufau! Lalle ne shī, yā ka-sance, ga āyōyinMu, mai tsaurin kai.

17. Zā Ni kallafa masa wahala mai hauhawa.

18. Lalle ne shi, yā yi tunāni, kuma yā kaddara (abin da zai faḡa game da Alkur'āni)

19. Sabōda haka aka la'ane shi, kamar yadda ya kaddara.

وَرَيْكَ تَكْبَرُ ﴿١﴾

وَرَيْكَ فَطَهَرَ ﴿٢﴾

وَالْخِرْقَاءَ فَجَعَلَ ﴿٣﴾

وَلَا تَأْنِسُ سَتْكِرُ ﴿٤﴾

وَرَيْكَ فَأَصْبَرَ ﴿٥﴾

فَإِنَّا نَفِرُ فِي الْكَافُرِ ﴿٦﴾

فَذَلِكَ يَوْمَئِذٍ يَوْمٌ عَسِيرٌ ﴿٧﴾

عَلَى الْكَافِرِينَ عَذَابٌ عَسِيرٌ ﴿٨﴾

ذَرْنِي وَمَنْ خَلَقْتُ وَحِيدًا ﴿٩﴾

وَجَعَلْتُ لَهُ مَا آمَنُودًا ﴿١٠﴾

وَبَيْنَ شُهُودًا ﴿١١﴾

وَمَهَّدْتُ لَهُ تَمْهِيدًا ﴿١٢﴾

فَتُطْمَعُ أَنْ أَزِيدَ ﴿١٣﴾

كَلَّا إِنَّهُ كَانَ لِإِيْتِنَاعِيْدًا ﴿١٤﴾

سَأَزِيدُهُ ضَعْفًا ﴿١٥﴾

إِنَّهُ فَكَّرَ وَقَدَّرَ ﴿١٦﴾

فَقُتِلَ كَيْفَ قَدَّرَ ﴿١٧﴾

20. Sa'an nan aka la'ane shi kamar yadda ya kaddara.

21. Sa'an nan ya yi tunāni,

22. Sa'an nan ya gintse huska, kuma ya yi murtuk.

23. Sa'an nan ya jūya bāya, kuma ya bunkāsa,

24. Sai ya ce, "Wannan abu dai bā kōme ba ne fāce wani sihiri, wanda aka ruwaito.

25. "Wannan maganar mutum dai ce."

26. Zā Ni kōna shi da Saƙar.

27. Kuma mē ya sanar da kai abin da akē cēwa Saƙar!

28. Bā ta ragēwa, kuma bā ta bari.

29. Mai nācēwa ga jiki ce (da kūna).

30. A kanta akwai (matsara) gōma shā tara.

31. Kuma ba Mu sanya ma'abūta wuta (wāto matsaranta) ba, fāce malā'iku, kuma ba Mu sanya adā-dinsu (goma sha tara) ba, fāce dōmin fitina ga waɗanda suka kāfirta, domin waɗanda aka bai wa littāfi su sāmi yakini, kuma waɗanda suka yi imāni su kāra imāni, kuma waɗanda aka bai wa littāfi da mūminai bā zā su yi shakka ba, kuma domin waɗanda a cikin zukatansu akwai wata cuta da kāfirai su ce, "Mē Allah Yake nufi da wannan ya kasance misāli?" Haka dai Allah ke ɓatar da wanda Ya so, kuma Ya shiryar da wanda Ya so. Kuma bābu wanda ya

تُرْفِلَ كَيْفَ قَدَرٌ ۝

تُرْطَرُ ۝

تُرْعَسَ وَلَسَرُ ۝

تُرَادَبَرُ وَأَسْتَكْبَرُ ۝

فَقَالَ إِنْ هَذَا إِلَّا سِحْرٌ يُؤْتَرُ ۝

إِنْ هَذَا إِلَّا قَوْلُ الْبَشَرِ ۝

سَأُضِلُّهُ سَقَرٌ ۝

وَمَا أَدْرَاكَ مَا سَقَرٌ ۝

لَا تُحِيقُ وَلَا تَدْرُ ۝

لَوَاحٍ لِلْبَشَرِ ۝

عَلَيْهَا إِسْمَاعَةُ عَشْرُ ۝

وَمَا جَعَلْنَا أَصْحَابَ النَّارِ إِلَّا مَلَائِكَةً وَمَا جَعَلْنَا عِدَّتَهُمْ إِلَّا فِتْنَةً لِلَّذِينَ كَفَرُوا لِيَسْتَيْقِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ وَيَرْذُرَ الَّذِينَ آمَنُوا إِسْمَاعُ وَلَا يَرْتَابَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ وَالْمُؤْمِنُونَ وَيَقُولَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ وَالْكَافِرُونَ مَاذَا أَرَادَ اللَّهُ بِهَذَا مَثَلًا كَذَلِكَ يُضِلُّ اللَّهُ مَن يَشَاءُ وَيَهْدِي مَن يَشَاءُ وَمَا يَعْلَمُ خُودَ رَبِّكَ إِلَّا هُوَ وَمَا هِيَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْبَشَرِ ۝

san mayākan Ubangijinka fāce Shi,
kuma ita (wutar) ba ta kasance ba
fāce wata tunātarwa ce ga mutum.

32. A'aha! Ina rantsuwa da watā.

33. Da dare a lōkacin da ya jūyar
da baya.

34. Da sāfiya idan ta wāye.

35. Ita (wutar) ḍāyan manyan
masīfū ce.

36. Mai gargadi ce ga mutum.

37. Ga wanda ya so, daga cikin-
ku, ya gabāta ko ya jinkirta.

38. Kowane rai ga abin da ya
aikata jingina ce.

39. Fāce mutānen dāma.

40. A cikin Aljanna suna tam-
bayar jūna.

41. Game da māsu laifi.

42. (Su ce musu) "Me ya shigar
da ku a cikin Saḡar?"

43. Suka ce, "Ba mu kasance
munā a cikin māsu salla ba.

44. "Kuma ba mu kasance muna
ciyar da matalautā ba.

45. "Kuma mun kasance muna
kūtsāwa tāre da māsu kūtsāwa,

46. "Mun kasance munā ḡaryata
rānar sakamako.

47. "Har gaskiya (wāto mutuwa)
ta zo mana".

48. Sabōda haka cēton māsu
cēto bā zai amfāne su ba.

49. Haba! Me ya same su, suka
zama māsu bijirewa daga wa'azin
gaskiya.

كَلَّا وَالْقَمَرِ ﴿٣٢﴾

وَاللَّيْلِ إِذَا أَدْبَرَ ﴿٣٣﴾

وَالصُّبْحِ إِذَا اشْفَرَ ﴿٣٤﴾

إِنَّهَا لَإِحدى الْكُتُبِ ﴿٣٥﴾

نَذِيرٍ لِلْبَشَرِ ﴿٣٦﴾

لَمَنْ شَاءَ مِنْكُمْ أَنْ يَتَقَدَّمَ أَوْ يَتَأَخَّرَ ﴿٣٧﴾

كُلُّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ رَجِيئَهُ ﴿٣٨﴾

إِلَّا أَصْحَابَ الْيَمِينِ ﴿٣٩﴾

فِي جَنَّاتٍ يَنْسَاءُ لَوْنٌ ﴿٤٠﴾

عَنِ الْمُجْرِمِينَ ﴿٤١﴾

مَا سَلَكَكُمْ فِي سَقَرٍ ﴿٤٢﴾

قَالُوا لَوْلَا نُنَالِ مِنَ الْمَصَلِينَ ﴿٤٣﴾

وَلَوْلَا نُنَالِ لَطَعْمُ الْمُسَكِينِ ﴿٤٤﴾

وَكُنَّا مَحْضُومٌ مَعَ الْفَاطِيضِينَ ﴿٤٥﴾

وَكُنَّا نَكْذِبُ بِيَوْمِ الدِّينِ ﴿٤٦﴾

حَقِّقْنَا أَتَدْرَأُ الْيَقِينُ ﴿٤٧﴾

فَمَا تَنْفَعُهُمْ شَفِيعَةُ الشَّفِيعِينَ ﴿٤٨﴾

فَمَا لَهُمْ عَنِ الذِّكْرِ مُعْرِضِينَ ﴿٤٩﴾

50. Kamar dai sū, jākuna firgi-tattu ne.

51. Sun gudu daga zāki.

52. A'aha! Kōwāne mutum daga cikinsu yanā son a zo masa da takardu (da sūnansa) ana wātsāwa

53. A'aha! Kai dai, bā su jin tsōron Lāhira.

54. A'aha! Lalle ne, shi (Alkur'āni) tunātarwa ce.

55. Dōmin wanda ya so, ya tuna.

56. Kuma bā zā su tuna ba fāce idan Allah Ya so, Shi ne Ya cancanta a bi Shi da takawa, kuma Ya cancanta ga Ya yi gāfara.

كَانَ هَٰذَا حُجْرًا مُّسْتَقَرًّا ۝

فَرَّتْ مِنْ قَسْوَرَةٍ ۝

بَلْ يُرِيدُ كُلُّ امْرِئٍ مِّنْهُم أَن يُزَيَّنَ لِّتُحَقَّ مُنَاقَرَتُهُ ۝

كَلَّا بَلْ لَّيَحْمِلُنَّ الْآخِرَةَ ۝

كَلَّا إِنَّهُ تَذَكَّرٌ ۝

مَنْ شَاءَ ذَكَرْهُ ۝

وَمَا يَذْكُرُونَ إِلَّا أَن يَشَاءَ اللَّهُ هُوَ أَهْلُ

الْتَقَايَ وَأَهْلُ الْمَعْرِفَةِ ۝

SŪRATUL KIYĀMA

سُورَةُ الْقِيَامَةِ

Tana karantar da bāyānin yiwuwar Tāshin Kiyāma, da sifar mūmini ga saurin kāma umurnin Allah, da sakamakon wanda ya bi hanyar Allah, ko kuwa ya ƙi bin ta.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Bā sai Nā yi rantsuwa⁽¹⁾ da Rānar Kiyāma ba.

لَا أَقْسِمُ بِيَوْمِ الْقِيَمَةِ ۝

(1) Wasu na fassarawa: Ina rantsuwa da Rānar Kiyama. A ganina, da tabbatar da rantsuwar da kuma kore ta duka daya ne, maƙasūdi dai jan hankalin mai karātu ga abin da yake a ciki, na hikimar Allah.

2. Bâ sai Nâ yi rantsuwa da rai mai yawan zargin⁽¹⁾ kansa ba.

3. Shin, mutum yanã zaton cewa bâ zâ Mu târa kasusuwansa ba?

4. Na'am! Mâsu ìkon yi Muke a kan Mu daidaita gaðöbin yâtsunsa.

5. Ba haka ba! Mutum so yake, ya yi fâjirci, ya karyata abin da yake a gabansa.

6. Yanã tambaya, "Yaushe ne Rânar Kiyâma?"

7. To, idan gani ya ðimauta (ya yi kyalli).

8. Kuma watã ya yi husûfi (has-kensa ya dushe).

9. Aka târa rânã da watã.

10. Mutum zai ce a rân nan, "Ina wurin gudu?"

11. A'aha! Bâbu mafaka.

12. Zuwa ga Ubangijinka wurin tabbata, a rânar nan, yake.

13. Ana gayã wa mutum, a rânar nan, abin da ya gabatar da wanda ya jinkirtar.

14. Ba haka ba! Mutum, ga abin da ya shafi kansa, masani ne.

15. Kuma ko da yã jêfa uzuro-rinsa (bâ zâ a saurãre shi ba).

16. Kada ka môt sar⁽²⁾ da hars-henka game da shi dömin ka yi gaugāwar riƙe shi (Alkur'āni).

وَلَا أُنْقِصُ بِالْغَيْبِ الْقَوَامُ ۝١

أَيَحْسَبُ الْإِنْسَانُ أَنْ يُتَّخَذَ عِظَامُهُ ۝٢

بَلَىٰ قَدْ رَيْنَ عَلَىٰ أَنْ تُسَوَّىٰ بَنَانُهُ ۝٣

بَلْ يُرِيدُ الْإِنْسَانُ لِيَفْجُرَ أَمَامَهُ ۝٤

يَسْأَلُ أَإِنْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ۝٥

فَإِذَا بَرِقَ الْبَصَرُ ۝٦

وُخِفَتِ الْأُنْجُ ۝٧

وَجُمِعَ السَّمَوَاتُ وَالْأَرْضُ ۝٨

يَقُولُ الْإِنْسَانُ وَمَآ أَيْنَ الْمَفَرُ ۝٩

كَلَّا لَا وَزَرَ ۝١٠

إِلَىٰ رَبِّكَ يَوْمَئِذٍ الْمُسْتَقَرُّ ۝١١

يُنَبِّئُ الْإِنْسَانُ وَمَآ أَوَّلَهُ ۝١٢

بَلَىٰ الْإِنْسَانُ عَلَىٰ نَفْسِهِ يَصِدُّ ۝١٣

وَلَوْ أَنَّ لِلَّذِينَ مَعَادٍ نُّزُورًا ۝١٤

لَا تَخْرُجُ فِيهِمْ سَاعَةٌ أَبَدًا فَهُمْ يُعْجَلُونَ ۝١٥

(1) Kowane rai na zargin kansa idan bai yi aikin alheri ba, ko kuma bai yi fiye da wanda ya yi ba, ko kuma bai aikata wanda ya fi kyāwo ba a lokacin aikinsa.

(2) Dangantakar wannan āya da ta sama da ita ita ce bambancin Annabi mai gaugawar karɓar umurnin Allah da ƙyamar kăfiri ga karɓarsa, da bayānin sauƙaƙewar Allah ga mai bin umurninSa.

17. Lalle ne wājibi ne a gare Mu,
Mu târa shi. Mu (tsare maka) karā-
tunsa.

18. To, idan Muka karanta shi,
sai ka bi karatunsa.

19. Sa'an nan lalle, wājibi ne, a
gare Mu, bayāninsa.

20. A'aha! Bā haka ba, kunā son
mai gaugawar nan (dūniya) ne.

21. Kunā barin ta karshen
(Lāhira).

22. Wasu huskōki, a rānar nan,
māsu annuri ne.

23. Zuwa ga Ubangijinsu māsu
kallo ne.

24. Wasu huskōki, a rānar nan,
māsu gintsēwa ne.

25. Sunā zaton a sako musu ma-
sīfa mai karya tsatso.

26. A'aha! Idan (rai) ya kai ga
karankarmai.

27. Kuma aka ce, 'Wāne ne mai
tāwada?'

28. Kuma ya tabbata cēwa rabu-
wa dai ce.

29. Kuma kwabri ya lauye da
wani kwabri.

30. Zuwa ga Ubangijinka, a rā-
nar nan, magargada⁽¹⁾ take.

31. To, bai gaskatā ba, kuma bai
yi salla ba!

32. Amma dai ya karyata, kuma
ya jūya baya!

إِنَّا عَلَيْنَا جَمْعُهُمْ وَقَوْلُهُ ۝

فَإِذَا قَرَأَهُ فَأَنشَعَ قَوْلُهُ ۝

ثُمَّ إِنَّا عَلَيْنَا بَيَانُهُ ۝

كَلَّا بَلْ يُحِبُّونَ الْعَاجِلَةَ ۝

وَيَذَرُونَ الْآخِرَةَ ۝

وَجُودٌ يَوْمَئِذٍ نَّاصِرَةٌ ۝

إِلَىٰ رَبِّهَا نَاظِرَةٌ ۝

وَوُجُودٌ يَوْمَئِذٍ نَّاسِرَةٌ ۝

تَنْظُرُ أَنْ يُفْعَلَ بِهَا فَاقِرَةٌ ۝

كَلَّا إِذَا بَلَغَتِ الْمُرَاةَ ۝

وَقِيلَ مَنْ رَاقٍ ۝

وَضَنَّ أَنَّهُ الْفِرَاقُ ۝

وَالْتَفَتَتِ السَّاقُ وَالسَّاقُ ۝

إِلَىٰ رَبِّكَ يَوْمَئِذٍ الْمَسَاقُ ۝

فَلَا صَدَّقَ وَلَا صَلَّىٰ ۝

وَلَكِنْ كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰ ۝

(1) Ranar kora mutane, kamar ana gargada tumāki, zuwa ga tsayi a gaba ga Allah, dōmin hisābi.

33. Sa'an nan ya tafi zuwa ga mutânensa, yana tākama.

34. Halaka tā tabbata a gare ka, sa'an nan ita ce mafi dācewa.

35. Sa'an nan wata halaka tā tabbata a gare ka dōmin tā fi dācewa.

36. Shin, mutum nā zaton a bar shi sagaga (wāto bābu nufin kōme game da shi)?

37. Bai kasance digo na maniyyi ba, wanda ake jēfarwa (a cikin mahaifa),

38. Sa'an nan ya zama gudan jini, sa'an nan Allah Ya halitta shi, sa'an nan Ya daidaita gaḃōḃinsa;

39. Sa'an nan Ya sanya, daga gare shi, nau'i biyu: namiji da mace?

40. Ashē Wannan bai zama Mai iko ba bisa ga rāyar da matattu?⁽¹⁾

تَرْجَبُ إِلَىٰ أَهْلِهِ يَسْقُطُ ﴿٣٣﴾

أَوَّلَىٰ لَكَ فَأَوَّلَىٰ ﴿٣٤﴾

ثُمَّ أَوَّلَىٰ لَكَ فَأَوَّلَىٰ ﴿٣٥﴾

أَلَيْسَ الْإِنْسَانُ أَنْ يُتْرَكَ سُدًى ﴿٣٦﴾

أَلَمْ يَكُنْ لَكُمْ نُطْقَةٌ مِنْ مِّنْ بَيْنِي ﴿٣٧﴾

رُكَّانَ عِلْقَةٍ فَرَّقَتْ فَمَا خَقَ فُسُوءَىٰ ﴿٣٨﴾

فَجَعَلَ مِنْهُ الذَّكَرَ وَالْأُنثَىٰ ﴿٣٩﴾

أَلَيْسَ ذَلِكَ بِقَدِيرٍ عَلَىٰ أَنْ يَخْلُقَ الْمَوْتُ ﴿٤٠﴾

SŪRATUL INSĀN سُوْرَةُ الْإِنْسَانِ

Tana karantar da asalin mutum da yadda zai kare, ko ya dōge idan yā bauta wa Allah.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Lalle ne wata mudda ta zamani tā zo a kan mutum, bai kasance kōme ba wanda ake ambata.

هَلْ أَتَىٰ عَلَى الْإِنْسَانِ حِينٌ مِّنَ الدَّهْرِ لَمْ يَكُنْ شَيْئًا مَّذْكُورًا ﴿١﴾

(1) بلى وأنا على ذلك من الخاعدين Boye Ana son mai karātu a nan ya ce, a

2. Lalle ne Mū, Mun halitta mutum daga dīgon ruwa garwayayye, Muna jarraba shi, sabōda haka Muka sanya shi mai ji mai gani,

3. Lalle ne Mū, Mun shiryar da shi ga hanyar kwarai, ko ya zama mai gōdiya, kuma ko ya zama mai kāfirci.

4. Lalle ne Mū, Mun yi tattali, dōmin kāfirai, sarkoƙi da kukumma da sa'ir.

5. Lalle ne mutānen kirki zā su sha daga finjālin giya, abin gaurayarta yā kasance kāfur ne.

6. Wani marmaro ne, daga gare shi bayin Allah suke sha, suna buɓɓugar da shi buɓɓugarwa.

7. Suna cikāwa da alwāshin (da suka bākanta), kuma suna tsōron wani yini wanda sharrinsa ya kasance mai tartatsi ne.

8. Kuma suna ciyar da abinci, a kan suna bukātarsa, ga matalauci da marāya da kāmamme.

9. (Suna cēwa) “Munā ciyar da ku ne dōmin nēman yardar Allah kawai, bā mu nufin sāmūn wani sakamako daga gare ku, kuma bā mu nufin gōdiya.

10. “Lalle ne mū, muna tsōro, daga Ubangijinmu, wani yini mai gintsēwa, mai murtukēwa.”

11. Sabōda haka Allah Ya tsare musu sharrin wannan yini, kuma Ya haɗa su da annūrin huska da farin ciki,

إِنَّا خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ طُنْفَةٍ أَمْشَاجٍ نَبْتَلِيهِ
فَجَعَلْنَاهُ سَمِيعًا بَصِيرًا ﴿٢﴾

إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا كَفُورًا ﴿٣﴾

إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ سَكِينًا وَآغْلَاكًا وَسَعِيرًا ﴿٤﴾

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي شَرِّهِ مِنْ كَأْسٍ كَانَ مِرَاجَهاً كَاغُورًا ﴿٥﴾

عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا عِبَادُ اللَّهِ يُفَجِّرُونَهَا تَفْجِيرًا ﴿٦﴾

يُوفُونَ بِالنَّذْرِ وَيَخَافُونَ يَوْمًا كَانَ شَرُّهُ مُسْتَطِيرًا ﴿٧﴾

وَيُطْعَمُونَ اَلطَّعَامَ عَلَىٰ حَيْثُ يَمَسُّكُمْ وَأَنْتُمْ لَا أَبْصِرُونَ ﴿٨﴾

إِنَّمَا أَطْعَمَكُمْ لَوْحًا عَلَيْهِ أَلْفُ لَآئِدٍ مِنْكُمْ جَزَاءً وَلَا شُكُورًا ﴿٩﴾

إِنَّا أَخْلَفْنَا مِنْ رِبَا يَوْمًا عَبَسَوا تَفْطِيرًا ﴿١٠﴾

وَوَقَّعَهُمُ اللَّهُ شَرَّ ذَٰلِكَ الْيَوْمِ وَلَقَّعَهُمْ نُصْرَةً وَسُرُورًا ﴿١١﴾

12. Kuma Ya sāka musu, sabōda haḱurin da suka yi, da Aljanna da tufāfin alharīni.

13. Sunā māsū zaman ginciri⁽¹⁾, a cikinta, a kan karagu, bā su ganin rānā a cikinta, kuma bā su ganin jaura.

14. Kuma inuwōyinta suna kusa, a kansu, an hōre nunannun 'yā'yan itācenta, hōrēwa.

15. Kuma ana kēwayāwa a kan-su da finjālai na azurfa da kofuna waɗanda suka kasance na ƙarau.

16. Ƙarau na azurfa, sun ƙadda-ra su ƙaddarawa, daidai buƙāta.

17. Ana shayarwa da su, a cikin-ta, finjalan giya, wadda abin gaura-yarta ya kasance zanjabil ne.

18. Wani marmaro ne, a cikinta, ana kiran sa Salsabil.

19. Kuma wasu yara samārin dindindin na kēwayāwa, a kansu, idan ka gan su, zā ka zaci sū lu'ulu'u ne wanda aka wātsa.

20. Kuma idan kā ga wannan wurin, to, kā ga wata irin ni'ima da mulki babba.

21. Tufāfinsu na sama na alharī-ni ne, kōre da mai walƙiya, kuma an ƙawāce su da mundāye na wata irin azurfa, kuma Ubangijinsu, Ya shāyar da su abin sha mai tsarka-kēwar (ciki).

وَجَزَّاهُمْ بِمَا صَبَرُوا جَنَّةَ وَحَرِّمًا ۝

مُتَّكِئِينَ فِيهَا عَلَى الْأَرَائِكِ لَا يَرَوْنَ فِيهَا شَمْسًا وَلَا زَمْهَرِيرًا ۝

وَدَانِيَةً عَلَيْهِمْ ظِلُّهَا وَذُلَّتْ أَيْدِيهِمْ أَنْ يَتَّخِذُوا

وُطْأًا عَلَيْهِم بِتَأَيِّدٍ مِنْ رَبِّهِمْ وَأَنْ كُنَّا كَانَتْ قَوَارِيرًا ۝

قَوَارِيرًا مِنْ فِضَّةٍ قَدَّرُوهَا تَقْدِيرًا ۝

وَيُسْقَوْنَ فِيهَا كَأْسًا كَانَتْ مِنْ إِجْمَانٍ تَحِيَّلًا ۝

عَيْنًا فِيهَا تُسْقَى سَائِيهَا ۝

وَيَطُوفُ عَلَيْهِمْ زُلْفَانِ فَخْلَدُونَ إِذَا زُلْزِلَتْ
حَسِبْتَهُمْ لُؤْلُؤًا مَنْشُورًا ۝

فَإِذَا زُلْزِلَتْ تَرَى رَأَيْتَ نِعَمًا وَمُلْكًا كَبِيرًا ۝

عَلَيْهِمْ زُرِّيَابٌ ثَابِتُ سُتْدِينَ خُضْرًا قَدْ سَبَّحُوا وَخَلُّوا
أَسَاوِرًا مِنْ فِضَّةٍ وَسَقَاهُمْ رَبُّهُمْ شَرَابًا طَهُورًا ۝

(1) Kishingida.

22. (A ce musu) “Lalle ne wannan ya kasance, a gare ku sakamako, kuma aikinku ya kasance abin gödewa.”

23. Lalle Mū ne, Muka saukar da Alkur’āni a gare ka, saukarwa.

24. Sabōda haka ka yi hakuri ga hukuncin Ubangijinka, kuma kada ka bi, daga cikinsu, mai zunubi ko mai kāfirici.

25. Kuma ka ambaci sūnan Ubangijinka, sāfe da maraice.

26. Daga dare, sai ka yi sujūda gare Shi, kuma ka tsarkake Shi darē mai tsawo.

27. Lalle ne wadannan suna son mai gaugāwa (dūniya) kuma suna bari, a bāyansu, wani yini mai nauyi.

28. Mū ne, Muka halitta su, kuma Muka karfafa halittarsu, kuma idan Mun so, zā Mu musanyā su da wasu mutāne, kwatan-kwacinsu, musanyāwa.

29. Lalle ne wannan wata tunātarwa ce, saboda wanda ya so ya rika hanyar kirki zuwa ga Ubangijinsa,

30. Kuma bā zā ku so ba, sai Allah Yā so, lalle ne Allah Yā kasance Masani, Mai hikima.

31. Yana shigar da wanda Ya so a cikin rahamarSa, kuma azzālu-mai, Yā yi musu tattalin wata azāba mai raḍaḍi.

إِنَّ هَذَا كَانَ لَكُمْ جَزَاءً وَكَانَ سَعْيُكُمْ مَشْكُورًا ﴿٢٢﴾

إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْآنَ تَنْزِيلًا ﴿٢٣﴾

فَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ وَلَا تُطِعْ مِنْهُمْ آثِمًا أَوْ كَافُورًا ﴿٢٤﴾

وَإِذْ ذُكِّرُوا بِكَ بُكْرَةً وَأُخْرًا ﴿٢٥﴾

وَمِنَ اللَّيْلِ فَاسْجُدْ لَهُ وَسَبِّحْهُ لَيْلًا طَوِيلًا ﴿٢٦﴾

إِنَّ هَؤُلَاءِ يُحِبُّونَ الْعَاجِلَةَ وَيَذَرُونَ وَرَاءَهُمْ يَوْمًا ثَقِيلًا ﴿٢٧﴾

نَحْنُ خَلَقْنَاهُمْ وَشَدَدْنَا أَسْرَهُمْ وَإِذَا شِئْنَا بِدَلٍّ أَمْثَلْنَاهُمْ تُبْدِيلًا ﴿٢٨﴾

إِنَّ هَؤُلَاءِ تَذَكَّرُ فَمن شَاءَ اتَّخَذُوا إِلَى رَبِّهِمْ سَبِيلًا ﴿٢٩﴾

وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿٣٠﴾

يَدْخُلُ مَنْ يَشَاءُ فِي رَحْمَتِهِ وَالظَّالِمِينَ أَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿٣١﴾

سُورَةُ الْمُرْسَلَاتِ
SŪRATUL MURSALĀT

Tana gargadi dōmin nēman a gaskata Alkur'āni da abin da yake faɗa game da Kiyāma.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ina rantsuwa da iskōkin da ake sakōwa jēre, sunā bin jūna.

2. Sa'an nan su zama iskōki māsū ƙarfi suna kaɗāwa da ƙarfi.

3. Kuma māsū watsa rahama wātsāwa.

4. Sa'an nan da āyōyi⁽¹⁾ māsū rarrabe gaskiya da ƙarya rarrabēwa.

5. Sa'an nan da malā'iku māsū jēfa tunātarwa (ga Manzanin).

6. Domin yanke hamzari ko dōmin gargadi.

7. Lalle ne abin da ake yi mukuwa'adi da shi tabbas mai aukuwa ne.

8. To, idan taurāri aka shāfe haskensu.

9. Kuma, idan sama aka tsāge ta.

وَالْمُرْسَلَاتِ عُرْفًا ۝

فَالْعَصْفَاتِ ۝

وَالنَّيِّرَاتِ نُشْرًا ۝

فَالْفَرَقَاتِ ۝

فَالْمَلَفَاتِ ۝

عُدْرًا أَوْ تَذَرًا ۝

إِنَّمَا تُوعَدُونَ لَوَفٍّ ۝

فَإِذَا الْكُفُوفُ سُطِيتْ ۝

وَإِذَا السَّمَاءُ فُرِجَتْ ۝

(1) Yā kamanta manzanin Allah māsū kāwo āyōyinSa da iskōki māsū kāwo ruwa, dōmin rahamar da ke cikin kowanensu.

10. Kuma idan duwātsu aka nike su.

11. Kuma idan manzanni aka kayyade lōkacin tāra su.

12. Domin babbar rānar da aka yi wa ajali.

13. Domin rānar rarrabēwa⁽¹⁾.

14. Kuma me ya sanar da kai rānar rarrabēwa?

15. Bone yā tabbata, a rānar nan, ga māsu karyatāwa!

16. Ashe, ba Mu halakar da (māsu karyatāwa) na farko ba,

17. Sa'an nan kuma zā Mu biyar musu da na karshe?

18. Haka nan Muke aikatāwa da māsu yin laifi.

19. Bone yā tabbata a rānar nan ga māsu karyatāwa!

20. Ashe, ba Mu halitta ku daga wani ruwa wulakantacce ba,

21. Sa'an nan Muka sanya shi a cikin wani wurin natsuwa amintacce,

22. Zuwa ga wani gwargwadon mudda sananna,

23. Sa'an nan Muka nūna iyāwarMu? Madalla da Mu, Māsu nūna iyāwa.

24. Bone ya tabbata a rānar nan ga māsu karyatāwa!

25. Ashe, ba Mu sanya kasa matattarā ba,

وَإِذَا الْجِبَالُ سُفَّتْ ①

وَإِذَا الرُّسُلُ أُنْفَتَتْ ②

لَا إِلَهَ يَوْمَ أُخْلَتْ ③

لِيَوْمِ الْقَضَى ④

وَمَا أَذْرَكَ مَا يَوْمَ الْقَضَى ⑤

وَيَلَّ يَوْمَئِذٍ الْمَكْذِبِينَ ⑥

أَلَمْ نُنْفِئِكِ الْأَوَّلِينَ ⑦

ثُمَّ نُنْفِئُهُمُ الْآخِرِينَ ⑧

كَذَلِكَ نَفْعَلُ بِالْمُجْرِمِينَ ⑨

وَيَلَّ يَوْمَئِذٍ الْمَكْذِبِينَ ⑩

أَلَمْ نَخْلُقْكُمْ مِنْ مَّاءٍ مَّهِينٍ ⑪

فَجَعَلْنَاهُ فِي قَرَارٍ مَكِينٍ ⑫

إِلَى قَدَرٍ مَعْلُومٍ ⑬

فَقَدَرْنَا فَنِعْمَ الْقَدِرُونَ ⑭

وَيَلَّ يَوْمَئِذٍ الْمَكْذِبِينَ ⑮

أَلَمْ نَجْعَلِ الْأَرْضَ كَهَاتَا ⑯

(1) Yin hukunci a tsakanin tālikai.

26. Ga rāyayyu da matattu,

27. Kuma Muka sanya, a cikin-ta, kafaffun duwātsu maɗaukaka, kuma Muka shāyar da ku ruwa mai dāɗi?

28. Bone ya tabbata, a rānar nan, ga māsu karyatāwa!

29. Ku tafi zuwa ga abin da kuka kasance kuna karyatāwa game da shi!

30. Ku tafi zuwa ga wata inuwa mai rassa uku.

31. Ita ba inuwar ba, kuma ba ta wadātarwa daga harshen wuta.

32. Lalle ne ita, tanā jifā da tartsatsi kamar sōrāye.

33. Kamar dai su rakumma ne bakāke.

34. Bone ya tabbata, a rānar nan, ga māsu karyatāwa!

35. Wannan yini ne da bā zā su iya yin magana ba.

36. Bā zā a yi musu izni ba, balle su kāwo hanzari.

37. Bone ya tabbata, a rānar nan, ga māsu karyatāwa!

38. Wannan rānar rarrabēwa ce, Mun tattara ku tare da mutānen farko.

39. To, idan akwai wata dabara gare ku, sai ku yi ma Ni ita.

40. Bone ya tabbata, a rānar nan, ga māsu karyatāwa!

41. Lalle ne māsu taƙawa suna a cikin inuwōwi da marēmari.

42. Da wasu 'ya'yan itāce irin waɗanda suke marmari.

أَحْيَاءَ وَأَمْوَاتًا ۝

وَجَعَلْنَا فِيهَا رُوحًا شَهِيدًا وَأَسْقَيْنَاكُمْ مَاءً

فُرَاتًا ۝

وَبَلَّ يَوْمَئِذٍ الْمَكِيدِينَ ۝

أَنظِرُوا إِلَىٰ مَا كُنتُمْ بِهِ تُكَذِّبُونَ ۝

أَنظِرُوا إِلَىٰ ظِلِّ ذِي تِلْكَ شُعْبٍ ۝

لَا طِيلَ وَلَا يُغْنِي مِنَ النَّهَبِ ۝

إِنَّمَا تَرْمِي بِشَرِّ كَالْقَاصِرِ ۝

كَأَنَّهُ جِمَالَتٌ صُفْرٍ ۝

وَبَلَّ يَوْمَئِذٍ الْمَكِيدِينَ ۝

هَذَا يَوْمٌ لَا يَنطِقُونَ ۝

وَلَا يُؤَدُّنَ لَهُمْ فِي عَنَادٍ ۝

وَبَلَّ يَوْمَئِذٍ الْمَكِيدِينَ ۝

هَذَا يَوْمُ الْقَضَائِ جَمَعْتُكُمْ وَالْأَوَّلِينَ ۝

فَإِنْ كَانَ لَكُمْ كَيْدٌ فَكِيدُوا ۝

وَبَلَّ يَوْمَئِذٍ الْمَكِيدِينَ ۝

إِنَّ الشَّقِيَّ فِي ظِلِّ وَعْيُونٍ ۝

وَقَوْكِهِ مِمَّا اسْتَهْوَى ۝

43. (A ce musu) “Ku ci ku sha cikin ni’ima sabōda abin da kuka kasance kuna aikatāwa.”

44. Lalle ne Mû, haka Muke sâka wa māsû kyautatāwa.

45. Bone ya tabbata, a rānar nan, ga māsû karyatāwa!

46. (Ana ce musu) “Ku ci ku ji ḍan dāḍi kaḍan, lalle ne dai ku māsû laifi ne.”

47. Bone ya tabbata, a rānar nan, ga māsû karyatāwa!

48. Kuma idan an ce musu, “Ku yi rukū’i,” bā zā su yi rukū’in (salla) ba.

49. Bone ya tabbata, a rānar nan, ga māsû karyatāwa!

50. To, da wane lābāri (Littāfi), waninsa (Alkur’āni) zā su yi imāni?

كُلُوا وَاشْرَبُوا هَنَاتٍ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٧﴾

إِنَّا كَذَّلْنَاكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿١٨﴾

وَبَلِّغْ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿١٩﴾

كُلُوا وَتَمَتَّعُوا قَلِيلًا إِنَّكُمْ تُعْرَجُونَ ﴿٢٠﴾

وَبَلِّغْ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٢١﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ ارْكَعُوا لَا يَرْكَعُونَ ﴿٢٢﴾

وَبَلِّغْ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٢٣﴾

فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ ﴿٢٤﴾

SŪRATUN NABA'

سُورَةُ النَّبَا'

Tana nūna rikicēwar mutāne a farkon addini da yadda ake jāwo hankalinsu dōmin su kōma ga hanya.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. A kan mē suke tambayar jūna?

عَمَّ يَتَسَاءَلُونَ ﴿١﴾

2. A kan muhimmin lābari mai girma (Alkur’āni)?

عَنِ النَّبَاِ الْعَظِيمِ ﴿٢﴾

3. Wanda suke sāba wa jūna a cikinsa?

4. A'aha! Zā su sani.

5. Kuma a'aha! Zā su sani.

6. Ashe, ba Mu sanya kasa shimfida ba?

7. Da duwātsu turaku (ga riƙe kasa)?

8. Kuma Mun halitta ku mazā da mātā?

9. Kuma Muka sanya barcinku hūtāwa?

10. Kuma Muka sanya dare (ya zama) sutura?

11. Kuma Muka sanya yini (ya zama) lōkacin nēman abinci?

12. Kuma Muka gina, a saman-ku, sammai bakwai māsu ƙarfi?

13. Kuma Muka sanya fitila mai tsanin haske (rānā)?

14. Kuma Muka saukar daga cikakkun girāgizai, ruwa mai yawan zuba?

15. Dōmin Mu fitar da ƙwaya da tsiri game da shi?

16. Da itācen lambuna māsu lil-libniya?

17. Lalle ne rānar rarrabēwa tā kasance abin ƙayyadē wa lōkaci.

18. Rānar da zā a yi būsa a cikin ƙaho, sai ku zo, jama'a jama'a.

19. Kuma aka buɗe sama, sai ta kasance ƙōfōfi.

20. Kuma aka tafiyar da duwātsu, sai suka kasance ƙūra.

الَّذِي هُمْ فِيهِ مُخْتَلِفُونَ ﴿٣﴾

كَلَّا سَيَعْلَمُونَ ﴿٤﴾

كَلَّا سَيَعْلَمُونَ ﴿٥﴾

أَلَمْ تَجْعَلِ الْأَرْضَ مَهْدًا ﴿٦﴾

وَالْجِبَالَ أَوْتَادًا ﴿٧﴾

وَخَلَقْتَ كُلَّ أَرْوَاكٍ ﴿٨﴾

وَجَعَلْنَا أَوْصِيَاءَ سَبَاطًا ﴿٩﴾

وَجَعَلْنَا أَلْيَالًا لَّيَالِيًا ﴿١٠﴾

وَجَعَلْنَا النَّهَارَ مَعَاشًا ﴿١١﴾

وَبَنَيْنَا فَوْقَكُمْ سَبْعًا شِدَادًا ﴿١٢﴾

وَجَعَلْنَا سِرَاجًا وَهَّاجًا ﴿١٣﴾

وَأَنزَلْنَا مِنَ الْمُعْصِرَاتِ مَاءً ثَجَّاجًا ﴿١٤﴾

لِيُخْرِجَ بِهِ حَبًّا وَنَبَاتًا ﴿١٥﴾

وَجَنَّاتٍ أَلْفَافًا ﴿١٦﴾

إِنَّ يَوْمَ الْقِيَامِ كَانَ مِيقَاتًا ﴿١٧﴾

يَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ فَتَأْتُونَ أَفْوَاجًا ﴿١٨﴾

وَفُتِحَتِ السَّمَاءُ فَكَانَتْ أَبْوَابًا ﴿١٩﴾

وُسُيِّرَتِ الْجِبَالُ فَكَانَتْ سَرَابًا ﴿٢٠﴾

21. Lalle ne Jahannama tā kasance madākata.

22. Ga māsu kētare iyākōki, tā zama makōma

23. Sunā māsu zama a cikinta, zāmunna.

24. Bā su dāndanāwar wani sanyi a cikinta, kuma bā su dāndana abin sha.

25. Fāce tafasasshen ruwa da ruḡabben jini.

26. Sakamako mai dācēwa.

27. Lalle ne sū, sun kasance bā su fātar sauḡin wani hisābi.

28. Kuma suka karyata game da āyōyinMu, karyatāwa!

29. Alhāli kōwane abu Mun kīdiddigē shi, a rubūce.

30. Sabōda haka ku dāndana, domin haka, bā zā Mu kāra muku kōme ba fāce azāba.

31. Lalle ne māsu takawā nā da wani wurin sāmūn babban rabo.

32. Lambuna da inabōbi.

33. Da cikakkun 'yammata, tsār-rar jūna.

34. Da hinjālan giya cikakku.

35. Bā su jīn yāsassar magana, a cikinta, kuma bā su jīn karyatāwa.

36. Dōmin sakamako daga Ubangijinka, kyautā mai yawa.

37. Ubangijin sammai da kasa da abin da yake a tsakāninsu, Mai rahama, bā su da ikon yin wata magana daga gare Shi.

إِنَّ جَهَنَّمَ كَانَتْ مِرْصَافًا ۝١١

لِالتَّلَافِينِ مَعَابَا ۝١٢

لَيِّنٍ فِيهَا أَحْقَابَا ۝١٣

لَا يَذُوقُونَ فِيهَا بَرْدًا وَلَا شَرَابًا ۝١٤

إِلَّا حَمِيمًا وَغَسَّاقًا ۝١٥

جَزَاءَ وِفَاقَا ۝١٦

إِنَّهُمْ كَانُوا لَا يَرْجُونَ حِسَابًا ۝١٧

وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا كِذَابًا ۝١٨

وَكُلُّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ كِتَابًا ۝١٩

فَذُوقُوا فَلَنْ نَزِيدَكُمْ إِلَّا عَذَابًا ۝٢٠

إِنَّ الْمُسْلِمِينَ مَخْلُوفًا ۝٢١

حَدَائِقَ وَأَنْهَابًا ۝٢٢

وَكَوَاعِبَ أُنْزَالًا ۝٢٣

وَكُاسًا دِهَاقًا ۝٢٤

لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا وَلَا كِدًّا ۝٢٥

جَزَاءَ مَنْ زَكَّاهُ عَنْ حِسَابَا ۝٢٦

زِيَّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الرَّحْمَنُ لَا

يَمْلِكُونَ مِنْهُ خِطَابًا ۝٢٧

38. Rānar da Rūhi da malā'iku zā su tsaya a cikin safu, bā su magana, sai wanda Allah Ya yi masa izni, kuma ya fadfi abin da ke daidai.

39. Wancan shi ne yini na gas-kiya; to, wanda ya so, ya riƙa ma-kōma zuwa ga Ubangijinsa.

40. Lalle ne Mū, Mun yi muku gargadin azāba makusanciya, rānar da mutum ke dūbi zuwa ga abin da hannāyensa suka aikata, kuma kā-firi ya ce, "Kaitona, dā dai nā zama turbāya!"

يَوْمَ يَقُومُ الرُّوحُ وَالْمَلَائِكَةُ صَفًّا لَا يَتَكَلَّمُونَ إِلَّا مَنْ أَذِنَ لَهُ الرَّحْمَنُ وَقَالَ صَوَابًا ﴿٣٨﴾

ذَٰلِكَ الْيَوْمُ الْحَقُّ فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذْ إِلَىٰ رَبِّهِ مَعَابًا ﴿٣٩﴾

إِنَّا أَنْذَرَكُمْ عَذَابًا قَرِيبًا يَوْمَ يَنْظُرُ الْمَرْءُ مَا قَدَّمَتْ يَدَاهُ وَيَقُولُ الْكَافِرُ كَيْفَ كُنْتُ تُرَابًا ﴿٤٠﴾

SŪRATUN NĀZĪ'ĀT سُورَةُ النَّازِعَاتِ

Tanā karantar da cewa jinkirin saukar azāba ga mai laifi bā kyāle shi ba ne, ga Allah, istidrāji ne.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ina rantsuwa da mala'iku māsu fisgar rāyuka (na kafirai) da ƙarfi.

2. Da māsu dībar rāyuka (na mūminai) da sauƙi a cikin nishādī.

3. Da māsu sauka daga sama da umurnin Allah kamar suna iyo.

4. Sa'an nan su zama māsu gau-gāwa (da umurnin Allah) kamar suna tsere.

وَالَّذِينَ عَلَيَّ عُزْرَاتٌ ﴿١﴾

وَالَّذِينَ ظَلَمُوا نُفُسَهُمُ ﴿٢﴾

وَالَّذِينَ هُتِفَتِ سَبْعًا ﴿٣﴾

فَالْمُتَقَاتِلَ سَبْعًا ﴿٤﴾

5. Sa'an nan su kasance māsū shirya gudanar da umurni.

6. Rānar da mai girgiza abūbu-wa (būsar farko) zā ta kaɗa.

7. Mai biyar ta (būsa ta biyu) nā biye.

8. Wasu zukāta, a rānar nan, māsū jin tsōro ne.

9. Alhāli idānunsu na kasankattū.

10. Sunā cēwa, "Ashe, lalle zā a iya mayar da mu a kan al'amarin farko?

11. "Ashe, idan muka zama kasu-suwa rududdugaggu?"

12. Suka ce, "Waccan kam kō-māwa ce, tāḡaḡḡiya!"

13. To, ita kam, tsāwa guda kawai ce.

14. Sai kawai gā su a bāyan kasa.

15. Shin, lābārin Mūsā ya zo maka?

16. A lōkacin da Ubangijinsa Ya kirāye shi, a cikin rāfi mai tsarki, wato Duwā?

17. Ka tafi zuwa ga Fir'auna, lalle ne shi, ya kētare haddi.

18. "Sai ka ce masa, 'Kō zā ka so ka tsarkaka,

19. "'Kuma in shiryar da kai zuwa ga Ubangijinka domin ka ji tsoronSa?"

20. Sai yā nūna masa āyar⁽¹⁾ nan mafi girma.

فَالْمَدِينَاتِ أَمْزَاجٌ ۝

يَوْمَ تَرْجُفُ الرَّاجِفَةُ ۝

تَتَّبِعُهَا الرَّاكِبَةُ ۝

فُلُوبٌ يَوْمَ يَمْذَرُ الرَّاكِبَةُ ۝

أَبْصُرْهَا خَشِيعَةً ۝

يَقُولُونَ أَيْنَ الْمَرْدُودُونَ فِي الْحَافِرَةِ ۝

أَيْنَ ذَآكُمُ اعْظُمَ فَجْرُكُمْ ۝

قَالُوا تِلْكَ إِذْ أَكْرَهْتُمْ حَاسِرَةٌ ۝

فَإِنَّمَا هِيَ رَجْعَةٌ وَاحِدَةٌ ۝

فَإِذَا هُمْ بِالسَّاهِرَةِ ۝

هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ مُوسَى ۝

إِذْ نَادَاهُ رَبُّهُ بِاللَّيْلِ الْمُقَدَّسِ طَوًى ۝

أَذْهَبَ إِلَى فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَى ۝

فَقُلْ هَلْ لَكَ إِلَٰهٌ إِلَّا أَنَا تَرَكَّى ۝

وَأَعْلِيكَ إِلَٰهِي رَبِّكَ فَتَخَسَّى ۝

فَأَرَاهُ الْآيَةَ الْكُبْرَى ۝

(1) Āyar Mūsā da tā fi girma ita ce sandarsa mai zama maciji ko hannunsa mai haske kamar tōcila idan yā sanya cikin hammata yā fitar.

21. Sai ya karyata, kuma ya sāba (umurni),

22. Sa'an nan ya jūya bāya, yanā tafiya da sauri.

23. Sai ya yi gayya, sa'an nan ya yi kira.

24. Sai ya ce, 'Nī ne Ubangijin-ku mafi daukaka."

25. Sabōda haka Allah Ya kāma shi, dōmin azābar maganar karshe da ta farko

26. Lalle ne a cikin wannan haḳiḳa akwai abin kula ga wanda yake tsōron Allah.

27. Shin, kū ne mafi wuyar halitta ko sama? Allah Ya gina ta,

28. Ya daukaka rufinta, sa'an nan Ya daidaitā ta,

29. Kuma Ya duhantar da darenta, kuma Ya fitar da hantsinta,

30. Kuma kasa a bayan haka Ya mulmula ta,

31. Ya fitar da ruwanta daga gare ta da makiyāyarta,

32. Da duwatsu, Yā kafe ta,

33. Domin jiyarwa dādi a gare ku, kuma ga dabbōbinku.

34. To, idan uwar masīfu, mafi girma, ta zo,

35. Rānar da mutum zai yi tunānin abin da ya aikata,

36. Kuma a bayyana Jahīm ga mai gani,

37. To, amma wanda ya yi girman kai,

فَكَذَّبَ وَعَصَى ۝

ثُمَّ أَدْبَرَ يَسْعَى ۝

فَخَشَعَا دُفَاهِ ۝

فَقَالَ أَنَا رَبُّكُمُ الْأَعْلَى ۝

فَأَخَذَهُ اللَّهُ نَكَالَ الْأَخْزَرِ ۝ وَالْأُولَى ۝

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَعِبْرَةً لِّمَن يَخْشَى ۝

إِذَا نَسَفَتِ السَّمَاءَ فَكَانَتْ سُوءًا ۝

رَفَعَ سَمُكَهَا فَسُوءًا ۝

وَأَعْطَشَ لَيْلَهَا وَأَخْرَجَ ضُحَاهَا ۝

وَالْأَرْضُ بَعْدَ ذَلِكَ دَحَاهَا ۝

أَخْرَجَ مِنْهَا مَاءَهَا وَمَرْعَاهَا ۝

وَالْجِبَالُ أَرْسَاهَا ۝

مَتَاعًا لَّكُمْ وَلِأَنفُسِكُمْ ۝

فَإِذَا جَاءَتِ الطَّامَةُ الْكُبْرَى ۝

يَوْمَ يَنذُرُ الْإِنسَانُ مَا سَعَى ۝

وَيُؤْذِنُ الْهِجْرَةَ لِمَن يَرَى ۝

فَأَمَّا مَنْ ظَلَمَ ۝

38. Kuma ya zābī rāyuwa ta kusa, (wato dūniya),

39. To, lalle ne Jahīm, ita ce makōma.

40. Kuma amma wanda ya ji tsōron tsayi a gaba ga Ubangijinsa, kuma ya kange kansa daga son rai.

41. To, lalle ne Aljanna ita ce makōma.

42. Sunā tambayar ka game da Sa'a, wai yaushe ne matabbatarta?

43. Me ya hadā ka da amba-tonta?

44. Zuwa ga Ubangijinka kars-hen al'amarinta yake

45. Kai mai gargadi kawai ne ga mai tsōron ta.

46. Kamar sū, a rānar da zā su gan ta, ba su zauna ba fāce a lōkacin marēce ko hantsinsa.

وَأَنزَلَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ﴿٣٨﴾

فَإِنَّ الْجَحِيمَ هِيَ الْمَأْوَى ﴿٣٩﴾

وَأَمَّا مَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ وَنَهَى النَّفْسَ عَنِ الْهَوَىٰ ﴿٤٠﴾

فَإِنَّ الْجَنَّةَ هِيَ الْمَأْوَى ﴿٤١﴾

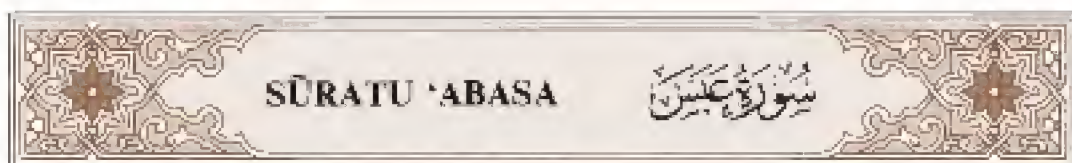
يَسْأَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسَاهَا ﴿٤٢﴾

فِيمَا أُنْتِ مِنْ ذِكْرُنَا ﴿٤٣﴾

إِلَىٰ رَبِّكَ مُسْتَهْجَاهَا ﴿٤٤﴾

إِنَّمَا أَنْتَ مُنذِرٌ مَّنْ يَحْشَاهَا ﴿٤٥﴾

كَأَنَّهُمْ يَوْمَ يَرَوْنَهَا لَمْ يَلْبِسُوا إِلَّا عَشِيَّةً أَوْ ضُحَاهَا ﴿٤٦﴾



Tana karantar da rashin bambanci a cikin Musulunci; riƙon addini da gaskiya shi ne ɗaukaka, bā sāmū ba.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Yā game huska⁽¹⁾ kuma ya jūya bāya.

2. Sabōda makāho yā je masa.

3. To, me ya sanar da kai cēwa watakila shi ne zai tsarkaka,

4. Ko ya tuna, dōmin tunāwar ta amfane shi?

5. Amma wanda ya wadātu da dūkiya,

6. Sa'an nan kai kuma ka ɗora bijira zuwa gare shi!

7. To, me zai cūce ka idan bai tsarkaka ba?

عَبَسَ وَتَوَلَّى ۝

أَن جَاءَهُ الْأَعْمَى ۝

وَمَا يَذْكُرُ لَكُمْ وَلَهُ رِجَى ۝

أَوَيْدُرُفْتَفَعَهُ الذِّكْرَى ۝

أَمَّا مَنِ اسْتَفْعَى ۝

قَالَ لَهُ صَدِّى ۝

وَمَا عَلَيْكَ أَلْوَغَى ۝

(1) Wani makāho, Abdullahi bin Um̄mi Maktūm ya je wurin Annabi dōmin ya musulunta, sai ya iske a lōkacin nan Annabi na Rōƙarin shiryar da wasu manyan mutāne na Kuraishāwa, sai wannan makāhon ya yanke maganar Annabi da su, bā da saninsa ba, alhālī Annabi na gūrin su musulunta dōmin darajarsu ga idon mutānensu. Saboda haka Annabi, (tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi), ya ɓāta huska, ya tafi dōmin faɗin ransa, saboda rashin musuluntarsu. Bāyan haka Annabi nā girmama Abdullahi Kwaraī, idan ya je wurinsa sai ya ce masa "Maraba da wanda Ubangijina Ya zarge ni sabōda shi". Kuma ya shimfiɗa masa mayafinsa, idan ya fīta tafiya, yakan sanya shi riƙon garin Madīna,

Kissar tana nūna girmamawar Allah ga Annabi da Ya ce, "Ya game huska..." bai ce masa, "Dōmin ka game huska"... ba sai ya faɗa a cikin hali mai sauƙi.

8. Kuma amma wanda ya zo
maka yana gaugāwa,

9. Alhāli shī yanā jin tsōrōn Al-
lah,

10. Kai kuma kā shagala ga
barinsa!

11. A'aha! Lalle ne wannan tu-
nātarwa ce,

12. Sabōda wanda ya so ya tuna
Shi (Allah).

13. (Tunātarwa ce) ta cikin lit-
tafai abāban girmamāwa,

14. Abāban daukakāwa, abāban
tsarkakēwa,

15. A cikin hannāyen malā'iku
marubūta,

16. Māsu daraja, māsu dā'a ga
Allah.

17. An la'ani mutum (kafiri).
Mē yā yi kāfircinsa!

18. Daga wane abu, (Allah) Ya
halitta shi?

19. Daga dīgon maniyyi, Ya ha-
litta shi, sa'an nan Ya kaddarā shi
(ga halaye).

20. Sa'an nan hanyarsa ta fitā Ya
saukake masa.

21. Sa'an nan Ya matar da shi,
sai Ya sanya shi a cikin kabari.

22. Sa'an nan idan Ya so, lalle ne,
zai tāyar da shi.

23. Haḳīka, bai i da aikata abin
da Allah Ya umurce shi ba (lōkacin
sanya shi a cikin kabari).

وَأَمَّا مَنْ جَاءَكَ يَسْعَى ۝

وَهُوَ يَخْشَى ۝

فَأَنْتَ عَنْهُ تَلَهَى ۝

كَلَّا إِنَّهَا تَذْكِرَةٌ ۝

مَنْ شَاءَ ذَكَرَهُ ۝

فِي صُحُفٍ مُّكَرَّمَةٍ ۝

مَرْفُوعَةٍ مُّطَهَّرَةٍ ۝

بِأَيْدِي سَفَرَةٍ ۝

كِرَامٍ بَرَرَةٍ ۝

قُلْ إِنَّا لِلّٰهِ نَسْنُ مَا أَلَكُمُوهُ ۝

مِنْ أَمْرِ شَيْءٍ وَخَلَقَهُ ۝

مِنْ نُّطْقَةٍ خَلَقَهُ فَقَدَرَهُ ۝

قُلْ السَّبِيلَ يَسْرُهُ ۝

قُلْ أَمَلَهُ زَفِيرُهُ ۝

قُلْ إِنْ شَاءَ أَنْشُرُهُ ۝

كَلَّا لَنَنْقِضَنَّ مَا أَمَرُوهُ ۝

24. To, mutum ya dūba zuwa ga abincinsa.

25. Lalle ne Mū, Mun zubo ruwa, zubōwa.

26. Sa'an nan Muka tsattsāge kasa tsattsagewa.

27. Sa'an nan Muka tsirar da kwaya, a cikinta.

28. Da inabi da ciyāwa.

29. Da zaitūni da itācen dabīno.

30. Da lambuna māsū yawan itāce.

31. Da 'yā'yan itācen marmari, da makiyāyā ta dabbōbi.

32. Domin jin dādī a gare ku, ku da dabbobinku.

33. To, idan mai tsāwa (busa ta biyu) ta zo.

34. Rānar da mutum yake gudu daga ḍan'uwansa.

35. Da uwarsa da ubansa.

36. Da mātarsa da ḍiyansa.

37. Ga kōwane mutum daga cikinsu, a rānar nan, akwai wani sha'ani da ya ishe shi.

38. Wasu huskōki, a rānar nan, māsū haske ne.

39. Māsū dāriya ne, māsū bushāra.

40. Wasu huskōki, a rānar nan, akwai kūra a kansu,

41. Baḳi zai rufe su,

42. Waḍannan sū ne kāfirai fāji-rai (ga ayyukansu).

فَلْيَطْرُقِ الْأَنْسُ إِلَىٰ عَصَاكَ ۝٢٤

أَلَمْ يَصِبْ أَهْلَاءُ صَبَا ۝٢٥

وَمَا عَقَّبْنَا الْأَرْضَ مِنْهَا ۝٢٦

فَأَلْبَسْنَا فِيهَا حَبَا ۝٢٧

وَعَبَا وَقَضَبَا ۝٢٨

وَزَيْتُونًا وَنَخْلًا ۝٢٩

وَحَدَائِقَ غُلَبَا ۝٣٠

وَفِكَهَةً وَأُنْجَا ۝٣١

مَنْعًا لِّكُرٍّ وَلَا تَعْمِكُ كُرًّا ۝٣٢

فَإِذَا جَاءَتِ الضَّحَاةُ ۝٣٣

يَوْمَ يَفِرُّ الْمَرْءُ مِنْ أَخِيهِ ۝٣٤

وَأَقْرَبِهِ وَأَسِيهِ ۝٣٥

وَصَصِيحَتِهِ وَنَسِيهِ ۝٣٦

لِكُلِّ أَمْرٍ مِنْهُمْ يَوْمَئِذٍ شَأْنٌ يُغْنِيهِ ۝٣٧

وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ مُّسْفِرَةٌ ۝٣٨

صَاحِكَةٌ مُّسْتَبْشِرَةٌ ۝٣٩

وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ عَلَيْهَا غَبَرَةٌ ۝٤٠

تَرْهَقُهَا قَتَرَةٌ ۝٤١

أُولَٰئِكَ هُمُ الْكَافِرَةُ الْفَجَرَةُ ۝٤٢

9. “Sabōda wane laifi ne aka kashe ta?”

10. Idan takardun ayyuka aka wātsa su (ga māsū su).

11. Kuma idan sama aka fēde ta.

12. Kuma idan Jahīm aka hūra ta.

13. Kuma idan Aljanna aka kusantar da ita.

14. Rai ya san abin da ya halar-tar (a rānar nan).

15. To, ba sai Na yi rantsuwa da taurāri matafā⁽¹⁾ ba.

16. Māsū gudu suna bāya.

17. Da dare idan ya bāyar da bāya.

18. Da sāfiya idan ta yi lumfashi.

19. Lalle ne shi (Alkurʿāni) haḡ-kan, maganar wani manzon (Allah) ne mai girma ga Allah.

20. Mai ƙarfi, mai daraja a wurin Mai Alʿarshi.

21. Wanda ake yi wa ḡāʿa (wato shugaban malāʿiku) ne a can, amin-tacce.

22. Kuma abokinku ba mahau-kaci ba ne.

23. Kuma lalle ne yā gan shi⁽²⁾ a cikin sararin sama mabayyani.

يَا أَيُّ ذُنُوبِ قُلُوبِكُمْ ①

وَإِذَا الصُّحُفُ نُشِرتْ ②

وَإِذَا النُّجُومُ كُفِطَتْ ③

وَإِذَا الْجِبَالُ سُعِرَتْ ④

وَإِذَا الْجِنَّةُ أُرْلِفَتْ ⑤

عَلِمَتْ نَفْسٌ مَّا أُخْصِرَتْ ⑥

فَلَا أَقْبِسُ بِالْحَنِينِ ⑦

الْجَوَارِ الْكُنُوسِ ⑧

وَالْبَلَدِ إِذَا عَمَّصَ ⑨

وَالضُّعِفِ إِذَا انْشَقَّ ⑩

إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ ⑪

ذِي قُوَّةٍ عِنْدَ ذِي الْعَرْشِ مَكِينٍ ⑫

مُطَاعٍ ثَمَّ أَمِينٍ ⑬

وَمَا صَاحِبُكُمْ بِمَجْنُونٍ ⑭

وَلَقَدْ رَآهُ بِالْأُفُقِ الْمُبِينِ ⑮

(1) Masu tafiya suna kōmawa bāya.

(2) Annabi yā ga Malaʾika Jibrilu yā san shi. Sabōda haka wani aljani bā zai yi kama da shi ba halle ya kāwo masa ƙarya.

24. Kuma shi, ga gaibi⁽¹⁾, bā mai rōwa ba ne.

25. Kuma shi (Alkur'āni) bā maganar shaidani, wanda aka la'ana, ba ce.

26. Shin, a inā zā ku tafi?

27. Lalle ne shi (Alkur'āni) bā kōme ba ne fāce gargadi ga talikai.

28. Ga wanda ya so, daga cikin-ku, ya shiryu,

29. Kuma bā zā ku so ba, sai idan Allah Ubangijin halitta Yā yarda.

وَمَا هُوَ عَلَى الْعَيْبِ بِصَدِيقٍ ﴿٢٤﴾

وَمَا هُوَ بِقَوْلِ شَيْطَانٍ رَّجِيمٍ ﴿٢٥﴾

فَإِنَّ تَذَهُبُونَ ﴿٢٦﴾

إِنْ هُوَ إِلَّا وَكْسٌ لِّعَالَمِينَ ﴿٢٧﴾

لِمَنْ شَاءَ مِنْكُمْ أَنْ يَسْتَقِيرَ ﴿٢٨﴾

وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٢٩﴾

SŪRATUL INFIDĀR

سُورَةُ الْاِنْفِطَارِ

Tana karantar da gaskiyar Tashin Kiyāma, kuma ayyukan mutum na dūniya ana tsare da su dōmin hisābi da sakamako. Akwai malā'iku matsara na musumman.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Idan sama ta tsāge,

2. Kuma idan taurāri suka wā-tse,

إِذَا السَّمَاءُ انْفَطَرَتْ ﴿١﴾

وَإِذَا الْكَوَاكِبُ انْتَثَرَتْ ﴿٢﴾

(1) Ma'anar gaibi a nan, ilmin da Allah Ya aiko Jibirilu da shi zuwa ga Annabi, Annabi ba ya fōye shi daga mutāne. Ga wata kirā'a, wanda ake tuhuma, wāto ba a tuhumar Annabi, ga gaibin da ya fada cōwa daga Allah yake, wāto Alkur'ani duka gaskiya ne.

3. Kuma idan tēkuna aka facce su,

4. Kuma idan kaburbura aka tōne su,

5. Rai yā san abin da ya gabatar, da abin da ya jinkirtar.

6. Yā kai mutum! Mē ya rūde ka game da Ubangijinka, Mai karim-ci?

7. Wanda Ya halitta ka, sa'an nan ya daidaita ka, Ya kuma tsakai-tā ka.

8. A cikin kōwace irin sūra Ya so, Ya ginā ka a kanta.

9. A'aha, bā haka ba, kuna ka-ryatāwa game da sakamako!

10. Lalle ne, a kanku, haḳiḳa akwai matsara,

11. Māsu daraja, marubūta,

12. Sunā sanin abin da kuke aikatāwa.

13. Lalle ne māsu dā'ā ga Allah, dāhir, suna cikin ni'ima.

14. Kuma lalle ne fājirai, dāhir, sunā cikin Jahim.

15. Zā su shigē ta a rānar sakamako.

16. Bā zā su faku daga gare ta ba.

17. Kuma mē ya sanar da kai abin da ake cē wa rānar sakamako?

18. Sa'an nan mē yā sanar da kai abin da ake cē wa rānar sakamako?

19. Rānā ce da wani rai ba ya iya mallakar kōme, dōmin wani rai, al'amari, a rānar nan, ga Allah (ḏai) yake.

وَإِذَا الْيَحَارُ فُجِرَتْ ⑥

وَإِذَا الْقُبُورُ بُعِثَتْ ⑦

عِلِمْتُ نَفْسٍ مَا قَدَّمَتْ وَأَخَّرَتْ ⑧

يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ مَا عَرَفَكَ رَبُّكَ ⑨ الْكَرِيمُ ⑩

الَّذِي خَلَقَكَ فَسَوَّاكَ فَعَدَلَكَ ⑪

فِي أَيِّ صُورَةٍ مَّا شَاءَ رَكَّبَكَ ⑫

كَلَّا بَلْ تُكَذِّبُونَ بِالَّذِينَ ⑬

وَأَنْ عَلَيْكُمْ لِحَفِظِينَ ⑭

كِرَامًا كَتِيبِينَ ⑮

يَعْلَمُونَ مَا تَفْعَلُونَ ⑯

إِنَّ الْأَبْرَارَ لَفِي نَعِيمٍ ⑰

وَأِنَّ الْفُجَّارَ لَفِي جَحِيمٍ ⑱

يَصْلَوْنَهَا يَوْمَ الَّذِينَ ⑲

وَمَا خَرَّ عَنْهَا يَغَايِبِينَ ⑳

وَمَا آدْرَاكَ مَا يَوْمُ الَّذِينَ ㉑

سَمَّا آدْرَاكَ مَا يَوْمُ الَّذِينَ ㉒

يَوْمَ لَا تَعْمَلُكَ نَفْسٌ لِنَفْسٍ شَيْئًا وَالْأَمْرُ

يَوْمَ بِيَدِ اللَّهِ ㉓

سُورَةُ الْمُطَفِّفِينَ

Tana karantar da wajabcin tsare haƙƙōƙin mutāne, tsakaninsu, a ciniki da wasu mu'āmalolin zamantakēwa.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Bone ya tabbata ga māsuna ƙaƙasāwa.

2. Waɗanda suke idan suka auna daga mutāne suna cika mūdu,

3. Kuma idan sun auna musu, da zakka⁽¹⁾ ko da sikeli, suna ragēwa

4. Ashe! Waɗancan bā su tabbata cēwa lalle sū, ana tāyar da su ba?

5. Domin yini mai girma,

6. Yinin da mutāne ke tāshi zuwa ga Ubangijin halitta?

7. Haƙiƙa, lalle ne littāfin fājirai, dāhir, yana a cikin Sijjīn,

8. Kuma mē ya sanar da kai abin da aƙē cē wa Sijjīn?

9. Wani littāfi ne rubūtacce,

10. Bone yā tabbata a rānar nan ga māsuna ƙaryatāwa,

11. Waɗanda suke ƙaryatāwa game da rānar sakamako,

وَيَلِّ الْمُطَفِّفِينَ ①

الَّذِينَ إِذَا أَكَالُوا عَلَى النَّاسِ يَسْتَوْفُونَ ②

وَلَئِنْ كَانُوا هَرَاءً وَزَوْجُهُمْ جَحِيضُونَ ③

أَلَا تَطَّلُ عَلَى لَيْلِكَ أَفَهْمُ مُبْعَثُونَ ④

لِيَوْمٍ عَظِيمٍ ⑤

يَوْمَ يَقُومُ النَّاسُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ⑥

كَلَّا إِنَّ كِتَابَ الْفُجَارِ لَفِي سِجِّينَ ⑦

وَمَا أَدْرِكَ مَا سِجِّينَ ⑧

كِتَابٌ مَرْقُومٌ ⑨

وَيَلِّ يَوْمَئِذٍ الْمَكِيدِينَ ⑩

الَّذِينَ يَكِيدُونَ بِسُومِ الَّذِينَ ⑪

(1) Mūdu.

12. Babū mai karyatāwa gare shi
fāce dukan mai kētare haddi, mai
yawan zunubi,

13. Idan ana karātun āyōyinMu,
a kansa, sai ya ce, tātšūniyōyin
mutānen farko ne,

14. A'aha! Bā haka ba, abin da
suka kasance suna aikatāwa dai, yā
yi tsātsa a cikin zukātansu.

15. A'aha! Haḳiḳa, lalle ne sū,
daga Ubangijinsu, a rānar nan,
wadanda ake shāmakacēwa ne.

16. Sa'an nan, lalle ne sū, māsū
shiga cikin Jahīm ne.

17. Sa'an nan a ce, "Wannan shi
ne abin da kuka kasance kuna ka-
ryatāwa game da shi."

18. A'aha! Haḳiḳa, lalle ne littā-
fin māsū dā'ā yana a cikin
Illiyīna?

19. Kuma mēne ne yā sanar da
kai abin da ake cēwa Illiyīna?

20. Wani littāfi ne rubūtacce,

21. Muḳarrabai⁽¹⁾ suke halarta
shi.

22. Lalle ne māsū dā'ā ga Allah
tabbas suna cikin ni'ima,

23. A kan karagu, suna ta kallo,

24. Kana sani, a cikin huskōkin-
su, akwai kwarjinin ni'ima.

25. Ana shāyar da sū daga wata
giya wadda aka yunke a kan rufinta.

26. Karshen kurbinta miski ne.
To, a cikin wannan, māsū gwagwar-
maya su yi ta gwagwarmayar nēma.

وَمَالِكَيْتُ بِوَدِّ الْأَكْلِ مُغْتَدٍ أَثِيرٍ ۝

إِذَا شَئَىٰ عَلَيْهِ الْيَمِينُ قَالَ أَطْعِمُوا الْأُولَىٰ ۝

كَلَّا بَلْ رَانَ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ۝

كَلَّا إِنَّهُمْ عَنْ رَبِّهِمْ يَوْمَئِذٍ لَمَحْجُورُونَ ۝

ثُمَّ إِنَّهُمْ لَصَالُوا الْجَحِيمِ ۝

ثُمَّ يُقَالُ هَٰذَا الَّذِي كُنْتُمْ بِرَبِّكُمْ تُكَذِّبُونَ ۝

كَلَّا إِنْ كُنْتَ إِلَّا ذَرَارًا لَّيِّ عَيْنِينَ ۝

وَمَا أَذْرَاكَ مَا عَنِتُّونَ ۝

كَتَبَ مَرْفُوعٌ ۝

يَشْهَدُ الْمُفْرُوقُ ۝

إِنَّ الْأَثْرَارَ لَفِي نَعِيرٍ ۝

عَلَى الْأَرْبَابِ يُنْظَرُونَ ۝

تَعْرِفُ فِي وُجُوهِهِمْ نَضْرَةَ النَّعِيرِ ۝

يُسْقَوْنَ مِنْ رَحِيقٍ مَخْمُورٍ ۝

حِجَّتُهُمْ شَمَلُوكَ فِي ذَٰلِكَ فَلْيَتَنَافَسِ

الْمُسْتَفْسِرُونَ ۝

(1) Malā'iku masu daraja.

27. Kuma abin da ake gauraya ta da shi, daga tasnīm yake,

28. (Wato) wani marmaro ne wanda mukarrabai ke sha daga gare shi.

29. Lalle ne waɗanda suka kāfir-ta sun kasance (a dūniya) suna yi wa waɗanda suka yi imāni dāriya.

30. Kuma idan sun shuɗe su, sai su dinga yin zundɛ,

31. Kuma idan suka jūya zuwa ga iyālansu, sai su tafi suna kākāci,

32. Kuma idan sun gan su sai su ce, "Lalle waɗannan batattu ne."

33. Alhāli kuwa ba a aike su ba dōmin su zama māsū tsaro a kansu.

34. To, yau fa (a Lāhira) waɗan-da suka yi imāni, sū ke yi wa kāfirai dāriya.

35. A kan karagu, suna ta kallo.

36. Shin, an sāka ma kāfirai abin da suka kasance suna aikatawa?⁽¹⁾

وَمِنْ أَجْهٍ مِنْ تَسْنِيمٍ ﴿٢٧﴾

عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا الْمُقَرَّبُونَ ﴿٢٨﴾

إِنَّ الَّذِينَ أَجْرَمُوا كَانُوا مِنَ الَّذِينَ ءَامَنُوا يَضْحَكُونَ ﴿٢٩﴾

وَإِذَا امْرَأُؤُهُمْ يَتَعَاطَرُونَ ﴿٣٠﴾

وَإِذَا انْقَلَبُوا إِلَىٰ أَهْلِهِمْ انْقَلَبُوا فَكِهِينَ ﴿٣١﴾

وَإِذَا رَأَوْهُمُ قَالُوا إِنَّ هَٰؤُلَاءِ لَضَالُونَ ﴿٣٢﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ خَفِظِينَ ﴿٣٣﴾

فَالْيَوْمَ الَّذِينَ ءَامَنُوا مِنَ الْكُفَّارِ يَضْحَكُونَ ﴿٣٤﴾

عَلَىٰ الْأَرْيَافِ يَنْظُرُونَ ﴿٣٥﴾

هَلْ يُؤْتِي الْكُفَّارَ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿٣٦﴾

سُورَةُ الْاِنْشِقَاقِ SŪRATUL INSHIKĀK

Tana karantar da tabbatar Tāshin Kiyāma, kuma duka abin da ake aikatāwa idan ba na tattalin Kiyāmar ba ne, to, yā zama wahal da kai, maras amfāni, da ḡāta lōkaci.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Idan sama ta kēce,

إِذَا السَّمَاءُ انشَقَّتْ ﴿١﴾

(1) Amsar tambaya "na'am".

2. Ta saurari Ubangijinta, kuma aka wajabta mata yin saurāron,

3. Kuma idan ƙasā aka mīƙe ta,

4. Kuma ta jēfar da abin da yake a cikinta, tā wōfinta daga kōme,

5. Kuma ta saurāri Ubangijinta, aka wajabta mata yin saurāren,

6. Ya kai mutum! Lalle ne kai mai aikin wahal da kai ne zuwa ga Ubangijinka, wahala mai tsanani, To, kai mai haɗuwa da Shi ne.

7. To, amma wanda aka bai wa littāfinsa da dāmansa,

8. To, za a yi masa hisābi, hisābi mai sauƙi

9. Kuma ya jūya zuwā ga iyālin-sa (a cikin Aljanna), yanā mai raha.

10. Kuma, amma wanda aka bai wa littāfinsa daga wajen bāyansa,

11. To, zā shi dinga kiran halaka!

12. Kuma ya shiga sa'ir,

13. Lalle ne shi, yā kasance (a dūniya) cikin iyālin-sa yanā mai raha.

14. Lalle ne yā yi zaton bā zai kōmo ba.

15. Na'am! Lalle ne Ubangijin-sa Ya kasance Mai gani gare shi.

16. To, ba sai Nā rantse da sha-faƙi ba,

17. Da dare, da abin da ya ƙunsa,

18. Da watā idan (haskensa) ya cika,

وَأَوْرَثْنَا لَهَا وَحُفَّتْ ①

وَإِذَا الْأَرْضُ مُدَّتْ ②

وَأَلْقَتْ مَا فِيهَا وَتَخَلَّتْ ③

وَأَوْرَثْنَا لَهَا وَحُفَّتْ ④

يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ إِنَّكَ كَادِحٌ إِلَىٰ رَبِّكَ كَدْحًا
فَمُتْلَقٍ ⑤

فَأَمَّا مَنْ أُوِّيَ كُتُبُهُ بِرَيْبٍ ⑥

فَسَوْفَ يَحْسَبُ حِسَابًا يَسِيرًا ⑦

وَيَقْلِبُ إِلَىٰ أَهْلِهِ مَسْرُورًا ⑧

وَأَمَّا مَنْ أُوِّيَ كُتُبُهُ وَرَوَّاهُ ظَهْرُهُ ⑨

فَسَوْفَ يَدْعُوا ثُبُورًا ⑩

وَيَصْلَىٰ سَعِيرًا ⑪

إِنَّهُ كَانَ فِي أَهْلِهِ مَسْرُورًا ⑫

إِنَّهُ ظَنَّ أَن لَّنْ نَّحُورَ ⑬

بَلَىٰ إِنَّ رَبَّهُ كَانَ بِهِ بَصِيرًا ⑭

فَلَا أُفِيرُ وَالشَّقَى ⑮

وَالْأَيْلِ وَمَا وَسَى ⑯

وَالْقَمَرِ إِذَا اتَّسَقَ ⑰

19. Lalle ne kunā hawan wani
hāli daga wani hāli.

20. To, mē ya sâme su, ba su yin
īmāni?

21. Kuma idan an karanta Alku-
r'āni a kansu, bā su yin tawāli'u?

22. Ba haka ba! Waɗanda suka
kāfirta, sai kāryatāwa suke yi.

23. Alhāli, Allah Shī ne Mafi
sani ga abin da suke tārāwa.

24. Saboda haka, ka yi musu
bushāra da azāba mai raɗaɗi,

25. Fāce waɗanda suka yi īmāni,
suka aikata ayyukan kwarai, sunā
da wani sakamako wanda bā ya
yankēwa.

لَتَرْكَبُنَّ طَبَقًا عَنْ طَبَقٍ ۝

فَمَا لَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ۝

وَإِذَا قُرِئَ عَلَيْهِمُ الْقُرْآنُ لَا يَسْجُدُونَ ۝

بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا يُكْذِبُونَ ۝

وَأَنَّهُ أَتَعْلَمُونَ بِمَا يُوعُونَ ۝

فَبَشِّرْهُم بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ۝

إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ

أَجْرٌ عِزٌّ مَصْنُونٌ ۝

SŪRATUL BURŪJ

سُورَةُ الْبُرُوجِ

Tana bayānin mugunyar ākibar māsu wahal da mūminai a kan
addininsu, bā da wata hujja ba ta shari'ā.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Inā rantsuwa da sama mai
taurārin lissafin shekara,

2. Da yinin da aka yi alkawarin
zuwansa, ⁽¹⁾

وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الْبُرُوجِ ۝

وَالْيَوْمِ الْمَوْعُودِ ۝

(1) Rānar Kiyāma.

3. Da yini mai shaidu, da yini da ake halarta⁽¹⁾ a cikinsa

4. An la'ani mutānen rāmi⁽²⁾.

5. Wato wuta wadda aka hura

6. A lōkacin da suke a kan (gefen) ta a zazzaune.

7. Alhāli sū, bisa ga abin da suke aikatāwa ga mūminai, sunā halarce.

8. Kuma ba su tuhumce su ba, fāce kawai domin sun yi īmāni da Allah Mabuwayi, Wanda ake gōde wa,

9. Wanda Yake Shi ne da mulkin sammai da kasa, kuma Allah a kan kōme halarce Yake.

10. Lalle ne waɗanda suka fitini mūminai maza da mūminai mātā, sa'an nan ba su tūba ba, to, sunā da azābar Jahannama, kuma sunā da azābar gōbara.

11. Lalle ne waɗanda suka yi īmāni, kuma suka aikata ayyukan kwarai, sunā da gidājen Aljanna, koramu na gudāna daga karkashin gidājen. Wancan abu fa shi ne rabo babba.

12. Lalle ne damkar Ubangijin-ka mai tsanani ce kwarai.

13. Lalle ne Shī, Shi ne Mai Kāga halitta, kuma Ya mayar da ita (bāyan mutuwa).

وَشَاهِدٍ وَمَشْهُودٍ ۝

قِيلَ أَصْحَابُ الْأَعْدَادِ ۝

الْمَكَارِذِ الْوُفُودِ ۝

إِذْ هُمْ عَلَيْهَا قُعُودٌ ۝

وَهُمْ عَلَى مَا يَفْعَلُونَ بِالْمُؤْمِنِينَ شُهُودٌ ۝

وَمَا نَقَمُوا مِنْهُمْ إِلَّا أَنْ يُؤْمِنُوا بِاللَّهِ الْعَزِيزِ

الْحَمِيدِ ۝

الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ

شَيْءٍ شَهِيدٌ ۝

إِنَّ الَّذِينَ قَتَلُوا الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ كَفَرُوا

فَلَهُمْ عَذَابٌ جَهَنَّمَ وَلَهُمْ عَذَابُ الْحَرِيقِ ۝

إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ

جَنَّاتُ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ذَلِكَ الْفَوْزُ

الْكَبِيرُ ۝

إِنَّ بَطْشَ رَبِّكَ لَشَدِيدٌ ۝

إِنَّهُ هُوَ بَدِيعُ السَّمَوَاتِ

(1) Rānar Arafā.

(2) Mutānen Najiran ne suka yi rāmi suka hūra wuta a ciki, dōmin su kōne wanda yā yi īmāni da addinin Masīh Īsa dōmin su hana yāduwarsa. Suka umurci kōwane Musulmi ya jēfa kansa a ciki, sū kuma suna zazzaune suna kallo.

14. Kuma Shi ne Mai gāfara,
Mai bayyana sōyayya.

15. Mai Al'arshi mai girma

16. Mai aikatāwa ga abin da
Yake nufi.

17. Ko lābārin rundunōni yā zo
maka

18. Fir'auna da Samūdāwa?

19. Ā'aha! Waɗanda suka kāfir-
ta sunā cikin karyatāwa.

20. Alhāli, Allah daga bāyansu,
Mai kēwaye su ne (da saninSa).

21. Ā'aha! Shi Alkur'āni ne mai
girma.

22. A cikin Allo tsararre.

وَهُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ ﴿١١﴾

دُوالْعَرْشِ الْمَجِيدِ ﴿١٢﴾

فَعَالٌ لِّمَالِ الْيَمِينِ ﴿١٣﴾

هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ الْجُنُودِ ﴿١٤﴾

فِرْعَوْنَ وَثَمُودَ ﴿١٥﴾

بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي تَكْذِيبٍ ﴿١٦﴾

وَاللَّهُ مِنْ وَرَائِهِمْ مُحِيطٌ ﴿١٧﴾

بَلْ هُوَ قُرْآنٌ مَجِيدٌ ﴿١٨﴾

فِي لَوْحٍ مَّحْفُوظٍ ﴿١٩﴾

SŪRATU'D DĀRIK سُورَةُ الدَّارِكِ

Tana karantar da tsaron Allah ga kome bisa ga tsari, kuma kome asirinSa ne, Alkur'āni gaskiya ne da asiri, Allah Yā tsare shi daga mai son ya bāta shi.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jinkai.

1. Inā rantsuwa da sama da mai
aukōwa da dare.

2. To, mē yā sanar da kai abin da
ake cēwa mai aukōwa da dare?

وَالسَّمَاءِ وَالْطَّارِقِ ﴿١﴾

وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْطَّارِقُ ﴿٢﴾

3. Shi ne taurāron nan mai tsa-
nanin haske.⁽¹⁾

4. Bābu wani rai fāce a kansa
akwai wani mai tsaro.

5. To, mutum ya dūba, daga mē
aka halittā shi?

6. An halittā shi daga wani ruwa
mai tunkuḡar jūna,

7. Yanā fita daga tsakanin tsatso
da karankarman kīrji.

8. Lalle ne Shi (Allah) ga mayar
da shi (mutum), tabbas Mai iyāwa ne.

9. Rānar da ake jarraɓawar asi-
rai

10. Saboda haka bā shi da wani
karfi, kuma bā shi da wani mai
taimako (da zai iya kāre shi daga
azāɓar Allah).

11. Ina rantsuwa da sama
ma'abūciyar ruwa mai kōmāwa
yana yankēwa,

12. Da kasa ma'abūciyar tsāgē-
wa,⁽²⁾

13. Lalle ne shī (Alkur'āni),
haḡiḡa magana ce daki-daki⁽³⁾,

14. Kuma shī, bā bananci⁽⁴⁾ ba
ne.

15. Lalle ne sū, suna kulla kaidi
na sōsai,

الْمَجْمُ الْفَاقِ ٢

إِنْ كُلُّ نَفْسٍ لَّمَّا عَلِمَتْ مَا أُفْتُ ٣

فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ مِمَّ خُلِقَ ٤

خُلِقَ مِنْ مَّاءٍ دَافِقٍ ٥

يَخْرُجُ مِنْ بَيْنِ الصُّلْبِ وَالتَّرَائِبِ ٦

إِنَّهُ عَلَى رَجْعِهِ لَقَادِرٌ ٧

يَوْمَ تُبْلَى السَّرَائِرُ ٨

فَمَا لَهُ مِنْ قُوَّةٍ وَلَا نَاصِرٍ ٩

وَالسَّمَاءُ ذَاتِ الرَّجْعِ ١٠

وَالْأَرْضُ ذَاتِ الصَّدْعِ ١١

إِنَّهُ لَقَوْلٌ فَصْلٌ ١٢

وَمَا هُوَ بِالْهَزْلِ ١٣

إِنَّهُمْ يَكِيدُونَ كَيْدًا ١٤

(1) Wannan ya yi kama da zuwan Annabi a cikin jahiliyya don ya haskaka duniya da ilimi kamar yadda girgije ke ba da ruwa saboda tsiron kasa, hantsar uwa ta ba da nono saboda jariri kuma manyi ya zo lokacin jima'i.

(2) Dōmin fitar tsiro.

(3) Mai rabewa tsakanin karya da gaskiya.

(4) Kākāci.

16. Kuma Ni, Ina mayar da kai-di (gare su) kamar yadda suke kulla kaidi,

17. Sabōda haka, ka yi wa kāfi-rai jinkiri, ka dākata musu, sannu-sannu.

وَأَعِيدُ كَيْدًا ۝

فَتَعْدِلُ الْكَافِرِينَ أَهْمُ لَهُمْ رُؤُودًا ۝



Tana karantar da cewa rāyarwa da matarwa ga hannun Allah suke, sū kuma nau'i-nau'i ne.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ka tsarkake sūnan Ubangijin-ka Mafi daukaka,

2. Wanda Yā yi halitta sa'an nan Ya daidaita abin halittar,

3. Kuma Wanda Ya kaddara (abin da Ya so) sannan Ya shiryar, (da mutum ga hanyar alhēri da ta sharri),

4. Kuma Wanda Ya fitar da makiyāyā,

5. Sa'an nan Ya mayar da ita kekasassa, baƙa.

6. Za mu karantar da kai (Al-kur'āni) sabōda haka bā zā ka man-tā (shi) ba.

سَبِّحْ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى ۝

الَّذِي خَلَقَ فَسَوَّى ۝

وَالَّذِي قَدَّرَ فَهَدَى ۝

وَالَّذِي أَخْرَجَ الْمَرْعَى ۝

فَجَعَلَهُ عَئَاءً أَحْوَى ۝

سَنُقَرِّبُكَ فَلَا تَنسَى ۝

7. Fāce abin da Allah Ya so, lalle ne Shi (Allah) Ya san bayyane da abin da yake ñöye.

8. Kuma za Mu sauƙaƙe maka (al'amari) zuwa ga (Shari'a) mai sauƙi.

9. Sabōda haka, ka tunatar, idan tunatarwa zā ta yi amfāni.

10. Wanda yake tsōron (Allah) zai tuna.

11. Kuma shaƙiyyi, zai nisanƙe ta,

12. Wanda zai shiga wutar da tā fi girma,

13. Sa'an nan bā zai mutu ba a cikinta, kuma bā zai rāyu ba,

14. Lalle ne wanda ya tsarkaka (da imāni) yā sāmu babban rabo.

15. Kuma ya ambaci sūnan⁽¹⁾ Ubangijinsa, sa'an nan yā yi salla.

16. Ba haka ba! Kunā zābin rāyuwa ta kusa (dūniya)⁽²⁾

17. Alhāli Lāhira ita ce mafi alheri kuma mafi wanzuwa,

18. Lalle ne wannan⁽³⁾ yanā a cikin litaffan farko.

19. Littaffan Ibrāhīm da Mūsā.

إِلَٰهَ مَا شَاءَ اللَّهُ إِنَّمَا نَعْلَمُ الْجَهْرَ وَمَا يَخْفَى ۝٧

وَنُفِيسِرُكَ لِلْبَشَرِ ۝٨

فَذَكِّرْ إِن مَّقَعَتِ الذِّكْرَى ۝٩

سَيَذَكِّرْكَ مَنْ يَخْشَى ۝١٠

وَيَجْعَلُهَا الْأُنْفَى ۝١١

الَّذِي يَقُولُ النَّارُ الْكَثْرَى ۝١٢

ثُمَّ لَا يَمُوتُ فِيهَا وَلَا يَحْيَى ۝١٣

فَذَاقْهُم مِّنْ نَّرَى ۝١٤

وَذَكِّرْ أَتَمَّرَ رِيءَ فَصْلَى ۝١٥

بَلْ يُؤْمِرُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ۝١٦

وَالْآخِرَةَ خَيْرٌ وَأَنْبَى ۝١٧

إِنَّ هَذَا لَفِي الصُّحُفِ الْأُولَى ۝١٨

صُّحُفِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى ۝١٩

(1) Ya ambaci sūnan Allah ga ayyukansa duka, ya yi sallolin nan hiyar da sauran ibādōdi duka.

(2) Rayuwa iri biyu ce, ta dūniya da ta Lāhira.

(3) Kamanta rāyuwar ciyāwa da rāyar da ummiyyi da ilmi bābu mantuwa, da rāyar da mātattu cikin sa'āda ko cikin shaƙāwa yana cikin litaffan farko.

SŪRATUL GHĀSHIYA سُورَةُ الْغَاشِيَةِ

Tana karantar da yin hujja da abin da ake iya gani da ido dōmin a fahimci abin da ake gani da hankali, gwargwadon tunanin abokin magana.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Lalle ne labārin (Kiyāma) mai rufe mutāne da tsōronta yā zo maka?

2. Wasu huskōki a rānar nan kaskantattu ne.

3. Māsu aikin wahala ne, māsu gajiya,

4. Zā su shiga wata wuta mai zāfi.

5. Ana shāyar da su daga wani marmaro mai zāfin ruwa,

6. Ba su da wani abinci fāce dai daga danyi.

7. Bā ya sanya kiba, kuma bā zai wadātar daga yunwa ba.

8. Wasu huskōki a rānar nan māsu ni'ima ne.

9. Game da aikinsu, masu yarda ne,

10. (Suna) a cikin Aljanna maḍaukakiya.

11. Bā zā su ji yāsassar magana ba, a cikinta.

هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ الْغَاشِيَةِ ①

وَجُودٌ يُومِذُ خَشِيعَةً ②

عَامِلَةٌ تَأْصِبَةٌ ③

تَضَلَّى نَارًا حَامِيَةً ④

تُسْقَى مِنْ عَيْنٍ آسَةٍ ⑤

لَيْسَ لَهُمْ طَعَامٌ إِلَّا مِنْ صَرَجٍ ⑥

لَا يَسْتَمِعُونَ وَلَا يُغْنِي عَنْهُمْ جُوعٌ ⑦

وَجُودٌ يُومِذُ ذَرَاْعَةً ⑧

يَسْتَفِيهَا رَاضِيَةٌ ⑨

فِي جَهَنَّمَ عَالِيَةً ⑩

لَا تَسْمَعُ فِيهَا لُغَةً ⑪

12. A cikinta akwai marmaro mai gudāna.

13. A cikinta akwai gadāje maɗaukaka.

14. Da kōfuna ar'aje.

15. Da filōli⁽¹⁾ jēre,

16. Da katifu shimfide.

17. Ashe, to, bā zā su dūbāwa ba ga rākumā yadda aka halitta su?

18. Da zuwa ga sama yadda aka ɗaukaka ta?

19. Da zuwa ga duwātsu yadda aka kafa su?

20. Da zuwa ga ƙasa yadda aka shimfiɗa ta?

21. Sabōda haka, ka yi wa'azi, kai mai yin wa'azi ne kawai.

22. Ba ka zama mai ñkon tanƙ-wasāwa a kansu ba.

23. Fāce dai duk wanda ya jūya bāya, kuma ya kāfirta,

24. To, Allah zai yi masa azāba, azābar nan da take mafi girma.

25. Lalle ne, zuwa gare Mu kō-mōwarsu take,

26. Sa'an nan lalle ne aikinMu ne Mu yi musu hisābi.

فِيهَا عَيْنٌ جَارِيَةٌ ﴿١٢﴾

فِيهَا سُرٌّ مَرْمُوعَةٌ ﴿١٣﴾

وَأَكْوَابٌ مَوْضُوعَةٌ ﴿١٤﴾

وَنُحَاقٌ مَضْفُوفَةٌ ﴿١٥﴾

وَرَدَائِي مُنْبَثَةٌ ﴿١٦﴾

أَفَلَا يَنْظُرُونَ إِلَى الْإِبِلِ كَيْفَ خُلِقَتْ ﴿١٧﴾

وَالِى السَّمَاءِ كَيْفَ رُفِعَتْ ﴿١٨﴾

وَالِى الْجِبَالِ كَيْفَ نُصِبَتْ ﴿١٩﴾

وَالِى الْأَرْضِ كَيْفَ سُطِحَتْ ﴿٢٠﴾

فَذَكِّرْ لَأَنَّهُ أَنْتَ مُذَكَّرٌ ﴿٢١﴾

لَأَنَّهُمْ عَلَيْهِمْ يُصَيِّرُ ﴿٢٢﴾

إِلَآمَنْ تَوَلَّى وَكَفَرَ ﴿٢٣﴾

فَوَعْدُ بِهِ أَتَى اللَّهَ الْعَذَابَ الْكَبِيرَ ﴿٢٤﴾

إِنَّا إِلَيْنَا يَأْتِيهِمْ ﴿٢٥﴾

نُحْشِرُهُمْ عَلَىٰ مَا نَحْسَبُ لَهُمْ ﴿٢٦﴾

(1) Matāsan kat.

SŪRATUL FAJR

سُورَةُ الْفَجْرِ

Tana karantar da cēwa girmamawa da īmāni da taƙawa take,
bā da sāmūn dūkiya ko kyāwon halitta ko mulki ba.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Inā rantsuwa da alfijiri,
2. Da darūruwa gōma.
3. Da (adadi na) cikā da (na) mārā.
4. Da dare idan yana shūdewa,
5. Ko a cikin waƙannan akwai abin rantsuwa ga mai hankali (da yake kange shi daga zunubi)?
6. Ba ka ga yadda Ubangijinka Ya aikata da Ādāwa ba?
7. Iramawa māsu sakon⁽¹⁾ kīrar jiki.
8. Waƙanda ba a halitta kwa-tankwacinsu ba, a cikin garūruwa (na dūniya).
9. Da Samūdāwa waƙanda suka fasa duwātsu a cikin wādi⁽²⁾ (suka yi gidāje)?

- وَالْفَجْرِ ①
وَلَيْلٍ عَشْرٍ ②
وَالشَّفْعِ وَالْوَتْرِ ③
وَاللَّيْلِ إِذَا يَسْرِ ④
هَلْ فِي ذَلِكَ قَسَمٌ لِّذِي حَبْرِ ⑤
أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِعَادٍ ⑥
إِرمَ دَانِ الْعِمَادِ ⑦
الَّتِي لَمْ يُخْلَقْ مِثْلُهَا فِي الْبِلَادِ ⑧
وَقَوْمَ لُذِينَ جَاءُوا الصَّخَرَ بِالْوَادِ ⑨

(1) Tsawo mai ma'ana.

(2) Wādīl Kura, sunan wuri ne kusa da Madina wajen Syria, wato Sham.

10. Da Fir'auna mai turāku,

11. Waɗanda suka kêtare iyā-karsu, a cikin garūruwa?

12. Sabōɗa haka, suka yawaita yin ɓarna a cikinsu.

13. Sabōɗa haka Ubangijinka Ya zuba musu bŭlālar azāba.

14. Lalle ne Ubangijinka Yana nan a mafaka.

15. To, amma fa mutum idan Ubangijinsa Ya jarraba shi, wāto Ya girmama shi kuma Ya yi masa ni'ima, sai ya ce, "Ubangijina Yā girmama ni."

16. Kuma idan Ya jarraba shi, wāto Ya kuntata masa abincinsa, sai ya ce "Ubangijina Ya walākanta ni."

17. A'aha! Bari wannan, ai bā ku girmama marāya!

18. Bā ku kwaɗaitā wa jūnanku ga (tattalin) abincin matalauci!

19. Kuma kuna cin dūkiyar gādo, ci na tārāwa,

20. Kuma kuna son dūkiya, so mai yawa,

21. A'aha! Idan aka nika kasa nikewa sosai,

22. Kuma Ubangijinka Ya zo, albāli malā'iku na jēre, safū-safu,

23. Kuma a ranar nan aka zo da Jahannama. A ranar nan mutum zai yi tunāni. To, inā fa tunāni yake a gare shi!

24. Yana dinga cēwa, "Kaitona, dā na gabatar (da aikin kwarai) domin rāyuwata!"

وَفِرْعَوْنَ ذِي الْأَوْتَادِ ۝١٠

الَّذِينَ طَغَوْا فِي الْبِلَادِ ۝١١

فَأَكْثَرُوا فِيهَا الْفَسَادَ ۝١٢

فَصَبَّ عَلَيْهِمْ رَبُّكَ سَوْطَ عَذَابٍ ۝١٣

إِنَّ رَبَّكَ لَإِلْمٌ صَادِقٌ ۝١٤

فَأَمَّا الْإِنْسَانُ إِذَا مَا ابْتَلَيْنَاهُ رَبَّهُ، فَأَكْرَمَهُ،

وَعَمَّهُ، فَيَقُولُ رَبِّي أَكْرَمَنِ ۝١٥

وَأَمَّا إِذَا مَا ابْتَلَيْنَاهُ فَقَدَرَ عَلَيْهِ رِزْقَهُ، فَيَقُولُ رَبِّي

أَعْدَى ۝١٦

كَذَلِكَ لَا تُكْرِمُونَ الْيَتِيمَ ۝١٧

وَلَا تَحْضُونَ عَلَى طَعَامِ الْمُسْكِينِ ۝١٨

وَتَأْكُلُونَ التُّرَاكِي أَكْلًا لَمًّا ۝١٩

وَتُحِبُّونَ الْمَالَ حُبًّا جَمًّا ۝٢٠

كَلَّا إِذَا دُكِّيَ الْأَرْضُ دَكًّا دَكًّا ۝٢١

وَجَاءَ رَبُّكَ وَالْمَلَكُ صَفًّا صَفًّا ۝٢٢

وَجِئَاءٌ بِرُؤُوسِهِمْ يَوْمَئِذٍ مُّسَدَّدُونَ ۝٢٣

الْإِنْسَانُ وَأَنْفَ لَهُ الذِّكْرَى ۝٢٤

يَقُولُ يَنْتَظِرُنِي قَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَيَّ ۝٢٥

25. To, a rānar nan bābu wani
mai yin azāba irin azābar Allah.

26. Kuma bābu wani mai ḍauri
irin ḍaurinSa.

27. Yā kai rai mai natsuwa!

28. Ka koma zuwa ga Ubangi-
jinka, alhāli kana mai yarda (da
abin da Ya kaddara maka a dūniya)
abar yardarwa (da sakamakon da
zā a ba ka a Lāhira).

29. Sabōda haka, ka shiga cikin
bāyiNa (māsu bin umurni a
dūniya).

30. Kuma ka shiga AljannaTa
(a Lāhira).

فَيَوْمَئِذٍ لَا يَعْدُبُ عَذَابُهُ أَحَدٌ ﴿٥٥﴾

وَلَا يُؤْتِي وَثَاقَهُ أَحَدٌ ﴿٥٦﴾

يَا أَيُّهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ ﴿٥٧﴾

أَرْجِعِي إِلَىٰ رَبِّكِ رَاضِيَةً مَّرْضِيَّةً ﴿٥٨﴾

فَأَدْخُلِي فِي عِبَادِي ﴿٥٩﴾

وَأَدْخُلِي جَنَّاتِي ﴿٦٠﴾

SŪRATUL BALAD

سُورَةُ الْبَلَدِ

Tana karantar da cewa mutum an halitta shi cikin wahala, ko
mai amfanin sa idan ya bi umurnin Allah ko kuwa mai cūtar sa idan
ya saɓa wa umurnin Allah.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Bā sai Na yi rantsuwa da wan-
nan gari⁽¹⁾ ba.

لَا أَقْسِمُ بِهَذَا الْبَلَدِ ﴿١﴾

(1) Allah Ya ce bā sai Ya yi rantsuwa da Makka ba sa'an nan zā a san darajarta. a
lōkacin da Annabi yake a cikinta, kuma shi yana da haƙƙin zama a cikinta mahaifansa da
zurriyarsa duka, ko da yake zai yi hijira sabōda fitinai kāfirai māsu halaka dūkiyarsu kan
adāwa da shi. Dā sun yi amfāni da dukiyar ga ayyukan alhērī, dā yā fi musu.

2. Alhāli kai kanā mai sauka a cikin wannan gari,

3. Da mahaifi da abin da ya haifa,

4. Lalle ne, Mun halitta mutum cikin wahala.

5. Kō yanā zaton bābu wani mai iya sāmūn iko, a kansa?

6. Yana cēwa “Na⁽¹⁾ halakar da dūkiya mai yawa”.

7. Shin, yana zaton cewa wani bai gan shi ba?

8. Shin, ba Mu sanya masa idānu biyu ba?

9. Da harshe, da leɓɓa biyu,

10. Kuma ba Mu shiryar da shi ga hanyōyi⁽²⁾ biyu ba?

11. To, don me ne bai shiga Akābā ba?

12. Kuma mene ne ya sanar da kai abin da ake cē wa Akābā?

13. Ita ce fansar wuyan bāwa,

14. Ko kuwa ciyarwa, a cikin yini ma'abūcin yunwa,

15. Ga marāya ma'abūcin zumunta

16. Ko kuwa wani matalauci ma'abūcin turbāya.

17. Sa'an nan kuma ya kasance daga waɗanda suka yi imāni, kuma suka yi wa jūna wasiyya da yin haɗuri, kuma suka yi wa jūna wasiyya da tausayi.

وَأَنْتَ حَلٌّ بِهَذَا الْبَلَدِ ⑤

وَوَالِدٌ وَمَوْلَدٌ ⑥

لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي كَبِيرٍ ⑦

أَيَحْسَبُ أَنْ لَنْ يَقْدِرَ عَلَيْهِ أَحَدٌ ⑧

يَقُولُ أَهْلَكَ مَا لَأَلْبَدَا ⑨

أَيَحْسَبُ أَنْ لَمْ يَرَوْهُ أَحَدٌ ⑩

أَلَمْ يَجْعَلْ لَهُ عَيْنَيْنِ ⑪

وَلِسَانًا وَشَفَتَيْنِ ⑫

وَهَدْيَيْنَا النَّجْدَيْنِ ⑬

فَلَا اقْصَحْ الْعَقْبَةَ ⑭

وَمَا أَذْرَكَ مَا الْعَقْبَةُ ⑮

فَلَكَ رَقَبَةٌ ⑯

أَوْ اطْعَمٌ فِي يَوْمٍ مَسْغَبَةٍ ⑰

بَيْتًا أَوْ مَقْرَنَةً ⑱

أَوْ مِسْكِينًا أَوْ مَتْرَكَةً ⑲

شُرَكَاءَ مِنَ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ

وَتَوَاصَوْا بِالرَّحْمَةِ ⑳

(1) Nā halaka dukiya mai yawa dōmin faɗā dā addīni.

(2) Hanyar alhēri da ta sharri.

18. Wadannan ne ma'abūta albarka⁽¹⁾

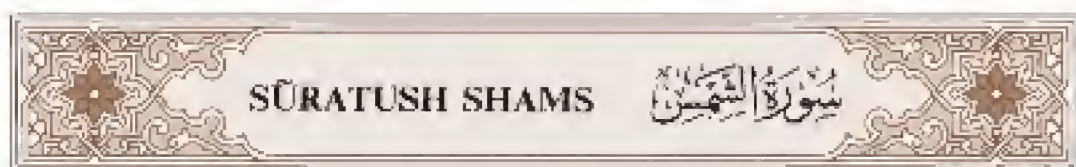
19. Kuma wadanda suka kāfirta da āyōyinMu, sū ne ma'abūta shu'umci⁽²⁾

20. A kansu akwai wata wuta abar kullewa.

أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ ﴿١٨﴾

وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا هُمْ أَصْحَابُ الشَّقِيقَةِ ﴿١٩﴾

عَلَيْهِمْ نَارٌ مُّؤَصَّدَةٌ ﴿٢٠﴾



Tana karantar da cewa idan azāba ta sauka a kan mutāne, takan shāfi mai laifi da wanda bā shi da laifi daga cikinsu.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ina rantsuwa da rānā, da hantsinta,

2. Kuma da wata idan ya bi ta.

3. Da yini a lōkacin da ya bayyana ta.

4. Da dare a lōkacin da ya ke rufe ta.

5. Da sama da abin da ya gina ta.

6. Da kasā da abin da ya shimfidā ta.

وَالشَّمْسِ وَضُحَاهَا ﴿١﴾

وَالْقَمَرِ إِذَا تَلَّهَا ﴿٢﴾

وَالنَّهَارِ إِذَا تَجَلَّىٰهَا ﴿٣﴾

وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَىٰهَا ﴿٤﴾

وَالسَّمَاءِ وَمَا بَنَىٰهَا ﴿٥﴾

وَالْأَرْضِ وَمَا طَحَّىٰهَا ﴿٦﴾

(1) Ko kuwa wadanda ake bai wa takardunsu ga dāma, a Lāhira.

(2) Ko kuwa wadanda ake bai wa takardunsu ga hagu, a Lāhira.

7. Da rai da abin da ya daidaita shi,

8. Sa'an nan ya sanar da shi fājircinsa da shiryuwarsa,

9. Lalle ne wanda ya tsarkake⁽¹⁾ shi (rai) yā sāmi babban rabo.

10. Kuma lalle ne wanda ya turbuḍe⁽²⁾ shi (da laifi) ya tāḡe.

11. Samūdāwa sun kāryata (An-nabinsu), dōmin girman kansu.

12. A lōkacin da mafi shaḡāwar-su ya tafi (wurin sōke rāḡumar Sālihu),

13. Sai Manzon Allah ya gaya musu cewa, "Ina tsōratar da ku ga rāḡumar Allah da ruwan shanta!"

14. Sai suka kāryata shi, sa'an nan suka sōke ta. Sabōda haka Ubangijinsu Ya darkāke su, sabōda zunubinsu. Sa'an nan Ya daidaita ta (azābar ga mai laifi da maras laifi).

15. Kuma bā ya tsōron āḡibarta (ita halakāwar).

وَنفَسٍ وَمَاسْونَهَا ﴿٧﴾

فَالْهَمَهَا فُجُورَهَا وَتَقْوَاهَا ﴿٨﴾

قَدْ أَفْلَحَ مَن رَّكَّزَهَا ﴿٩﴾

وَقَدْ خَابَ مَن دَسَّسَهَا ﴿١٠﴾

كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِطَغْوَاهَا ﴿١١﴾

إِذِ انبَعَثَ أَشْقَاهَا ﴿١٢﴾

فَقَالَ لَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ نَاقَةَ اللَّهِ وَسُقْيَاهَا ﴿١٣﴾

فَكَذَّبُوهُ فَعَقَرُوهَا فَدَمْدَمَ عَلَيْهِمْ رَبُّهُمْ

يَذُنُّهُمْ فَسَوَّاهَا ﴿١٤﴾

وَلَا يَخَافُ عُقْبَاهَا ﴿١٥﴾

(1) Karḡar imāni da aiki da abin da ya kūnsa tsarkake rai ne

(2) Kafirci turbuḍe rai ne da zunubi.

SŪRATUL LAIL

سُورَةُ اللَّيْلِ

Tana karantar da dangantaka tsakanin dabi'a da halitta da ākibar mutum bisa aikinsa, da kuma kasuwar abubuwa tsakanin alheri da sharri.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Inā rantsuwa da dare a lōka-
cin da yake rufēwa.

2. Da yini a lōkacin da yake
kuranyēwa.

3. Da abin da ya halitta namiji
da mace.

4. Lālle ne ayyukanku, dabam-
dabam suke.

5. To amma wanda ya yi kyauta,
kuma ya yi takawa,

6. Kuma ya gaskata kalma⁽¹⁾
mai kyāwo,

7. To, zā Mu sauƙaƙe masa, har
ya kai ga sauƙi.

8. Kuma amma wanda ya yi
rōwa, kuma ya wadātu da kansa,

9. Kuma ya faryatar da kalma
mai kyāwo,

وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَى ۝

وَالنَّهَارِ إِذَا تَجَافَى ۝

وَمَا خَلَقَ الذَّكَرَ وَالْأُنثَى ۝

إِنَّ سَعْيَكُمْ لَشَتَى ۝

فَأَمَّا مَنْ أَعْطَى وَاتَّقَى ۝

وَصَدَقَ بِالْحَقِّ ۝

فَتَسِيرُ اللَّيْلِ تَسْرَى ۝

وَأَمَّا مَنْ كَفَلَ الْبَحْلَ ۝

وَكَذَّبَ بِالْحَقِّ ۝

(1) Kalma mai kyāwo ita ce Kalmar shahāda da abin da ta kunsu na addinin Musulunci, wanda yake yinsa kamar yadda Allah Ya ce, ta hanyar Manzonsa, shi ne takawa.

10. To, zā Mu sauƙaƙke masa,
har ya kai ga tsanani.

11. Kuma dūkiyarsa ba ta wadā-
tar masa da kōme ba, a lōkacin da
ya gangara (a wuta).

12. Lālle aikinMu ne, Mu bayya-
na shiriya,

13. Kuma lalle ne Lāhira da du-
niya Namu ne.

14. Sabōda haka Na yi maku
gargadi da wuta mai babbaka,

15. Bābu mai shigarta sai mafi
shaƙāwa,

16. Wanda ya ƙaryata, kuma ya
jūya bāya.

17. Kuma mafi taƙawa⁽¹⁾, zai
nisance ta,

18. Wanda yake bāyar da dū-
kiyarsa, alhāli yana tsarkaka,

19. Alhāli bābu wani mai wata
ni'ima wurinsa wadda ake nēman
sakamakonta.

20. Fāce dai nēman yardar
Ubangijinsa Mafi ɗaukaka.

21. To, lalle ne zai yarda (da
sakamakon da zā a bā shi).

فَسَيَسْرُهُ لِعُسْرِي ﴿١٠﴾

وَمَا يَنْقِي عَنْهُ مَالُهُ إِذَا تَرَدَّى ﴿١١﴾

إِنَّ عَلَيْنَا لَلْأَمْدَى ﴿١٢﴾

وَأَنَّ لَنَا الْآخِرَةَ وَالْأُولَى ﴿١٣﴾

فَأَمَّا زَكْرًا فَآرَاءُ نَظُنُّ ﴿١٤﴾

لَا يَصِلُهَا إِلَّا الْآسَفَى ﴿١٥﴾

الَّذِي كَذَّبَ وَتَوَلَّى ﴿١٦﴾

وَسَيُجَنَّبُهَا الْأَتْقَى ﴿١٧﴾

الَّذِي يُؤْتِي مَالَهُ يَتَزَكَّى ﴿١٨﴾

وَمَا لِأَحَدٍ عِنْدَهُ مِنْ نِعْمَةٍ تُجْزَى ﴿١٩﴾

إِلَّا أَتْبَعَا وَجْهَ رَبِّهِ الْأَعْلَى ﴿٢٠﴾

وَلَسَوْفَ يَرْضَى ﴿٢١﴾

(1) Mafi taƙawa da Mafi shaƙāwa suna ma'anar mai taƙawa da shaƙiyyi.

سُورَةُ الضُّحَى

Tana karantar da ni'imōmin da Allah Yā yi wa Annabi, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi, a game da zātinSa, dōmin Ya gina wasu hukunce-hukunce a kansu.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Inā rantsuwa da hantsi
2. Da dare a lōkacin da ya rufe (da duhunsu).
3. Ubangijinka bai yi maka bankwana ba, kuma bai ki ka ba.
4. Kuma lalle ta ƙarshe⁽¹⁾ ce mafi alheri a gare ka daga ta farko.
5. Kuma lalle ne Ubangijinka zai yi ta bā ka kyauta sai kā yarda.
6. Ashe, bai sāme ka marāya ba, sa'an nan Ya yi maka makōma?
7. Kuma Ya sāme ka bā ka da shari'ā, sai Ya shiryar da kai?
8. Kuma Ya sāme ka matalauci, sai Ya wadātā ka?
9. Sabōda haka, amma marāya, to, kada ka rinjāye shi,
10. Kuma amma mai tambaya, kada ka yi masa tsāwa,
11. Kuma amma ni'imar Ubangijinka, sai ka faɗa (dōmin gōdiya)

- وَالضُّحَى
وَاللَّيْلِ إِذَا سَجَى
مَا وَدَّعَكَ رَبُّكَ وَمَا قَلَى
وَالْآخِرَةُ خَيْرٌ لَّكَ مِنَ الْأُولَى
وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ فَتَرْضَى
أَلَمْ يَجِدْكَ يَتِيمًا فَآوَى
وَوَجَدَكَ ضَالًّا فَهَدَى
وَوَجَدَكَ عَائِلًا فَأَغْنَى
فَأَمَّا الْيَتِيمَ فَلَا تَقْهَرْ
وَأَمَّا السَّائِلَ فَلَا تَنْهَرْ
وَأَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ

(1) Ta ƙarshe, wāto, Lāhira; kuma ta farko, wato, dūniya.

SŪRATUSH SHARḤ سُورَةُ الشَّرْحِ

Tana karantar da ni'imōmin da Allah Ya yi wa Annabi, tsīra da amincin Allah su tabbata a gare shi, game da sifōfinsa, dōmin Ya gina wasu hukunce-hukunce a kansu.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ashe, ba Mu būda maka zū-
ciyarka ba (dōmin daukar hakuri
da fahimta)?

2. Kuma Muka saryar maka da
nauyinka,

3. Wanda ya nauyayi bāyanka?

4. Kuma Muka daukaka maka
ambatonka?

5. To, lalle ne tāre da tsananin
nan akwai wani sauƙi,

6. Lalle ne tāre da tsananin nan
akwai wani sauƙi.

7. Sabōda haka idan ka fāre
(ibāda) sai ka kafu (kana rōƙon
Allah).

8. Kuma zuwa ga Ubangijinka
ka yi kwaɗfayi.

أَلَمْ نُنشِخْ لَكَ صَدْرَكَ ۝

وَوَضَعْنَا عَنَّاكَ وَزَرَكَ ۝

الَّذِي أَنْقَضَ ظَهْرَكَ ۝

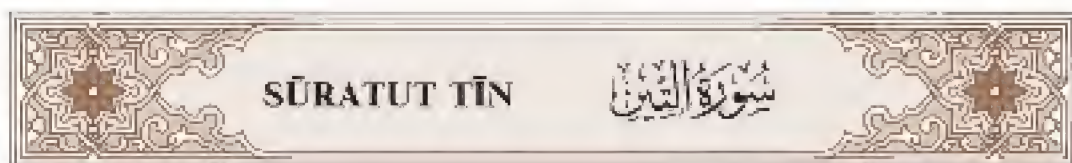
وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ ۝

فَإِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا ۝

إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا ۝

فَإِذَا فَرَغْتَ فَانصَبْ ۝

وَإِلَىٰ رَبِّكَ فَارْجَبْ ۝



Tana karantar da cēwa duka abin da ya shāfi addini bā ya halaka, sauran abubuwa suna halaka da shudēwar zāmaninsu.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Inā rantsuwa da Attinu da Azzaitūn.⁽¹⁾

2. Da 'Dūr Sīnīna.⁽²⁾

3. Da wannan gari⁽³⁾ amintacce.

4. Lalle ne Mun halitta mutum a cikin mafi kyawon tsayuwa

5. Sa'an nan Muka mayar da shi mafi kaskantar masu rauni

6. Face wafanda suka yi imani, kuma suka aikata ayyukan kwarai, saboda haka suna da sakamako wanda bā ya yankewa.

7. To, bāyan haka mē ya sanya ka ka karyata sakamako (wanda za a yi a bāyan Tāshin Kiyāma)?

8. Ashe, Allah bā Shi ne Mafi māsū hukunci kyāwon hukunci ba?⁽⁴⁾

وَالَّتَيْنِ وَالتَّوْنِ ①

وَطُورِ سِينِينَ ②

وَهَذَا الْبَلَدِ الْأَمِينِ ③

لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ ④

ثُمَّ رَدَدْنَاهُ أَسْفَلَ سَافِلِينَ ⑤

إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ أَجْرٌ ⑥

غَيْرَ مَعْنُونٍ ⑦

فَمَا يَكْذِبُكَ بَعْدَ بِالْدِينِ ⑧

أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَكْبَرَ الْحَكِيمِينَ ⑨

(1) Ibn Abbas ya ce Attinu shi ne masallacin Nuhu a kan Judiyyi, Azzaitun Masallacin Bartil Muḥaddas.

(2) Dutsen da Allah Ya yi magana da Musa a kansa. Ma'anarsa dutse mai albarka saboda itacen da ke kansa.

(3) Gari amintacce shi ne Makkah.

(4) Ana son wanda ya karanta sūrar har karshe ya ce على Wato na'am, Allah Ya fi kowa kyāwon hukunci.

SŪRATUL 'ALAK

سُورَةُ الْعَلَقِ

Tana karantar da cewa karātu shi ne gaba da kōme, amma a gama shi da sūnan Allah, kuma a yi aiki da shi dōmin a sāmī kiyāyewar Allah daga dukan maḳiyin addīni.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ka yi karatu da sunan Ubangijinka, wanda Ya yi halitta.

2. Ya halitta mutum daga gudan jini.

3. Ka yi karatu, kuma Ubangijinka Shi ne Mafi karimci.

4. Wanda Ya sanar (da mutum) game da alƙalami

5. Ya sanar da mutum abin da bai sani ba.

6. A'aha! Lalle, ne mutum, haƙi-ka, yana girman kai (ya ƙi karatu).

7. Dōmin yā ga kansa, yā wadā-ta.

8. Lalle ne zuwa ga Ubangijinka makoma take,

9. Shin, kā ga wanda ke hana,

10. Bāwā idan yā yi salla?

11. Ashe, kā gani, idan (shi bāwan) ya kasance a kan shiriya?

12. Ko ya yi umurni da taƙawa?

أَفْرَأَ بِأَسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ ﴿١﴾

خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ ﴿٢﴾

أَفْرَأَ وَرَبُّكَ الْأَكْثَرُ ﴿٣﴾

الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ ﴿٤﴾

عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ ﴿٥﴾

كَلَّا إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنَاطِفٍ ﴿٦﴾

أَن رَّءَاهُ أَتَعْتَفٍ ﴿٧﴾

إِنَّا إِلَىٰ رَبِّكَ الرَّجِعُ ﴿٨﴾

أَرَأَيْتَ الَّذِي يَنْهَىٰ ﴿٩﴾

عَبْدًا إِذَا صَلَّىٰ ﴿١٠﴾

أَرَأَيْتَ إِن كَانَ عَلَى الْهُدَىٰ ﴿١١﴾

أَوْ أَمَرَ بِالتَّقْوَىٰ ﴿١٢﴾

13. Ashe, kā gani, idan (shi mai hanin) ya karyata, kuma ya jūya bāya?

14. Ashe, bai sani ba cewa Allah Yanā gani?

15. A'aha! Lalle ne idan bai hanu ba, lalle ne zā Mu ja gāshin makwarkwada

16. Makwarkwada maḥarya-ciya, mai laifi.

17. Sai ya kirayi kungiyarsa.

18. Zā Mu kirayi Zabaniyāwa (mala'iku māsu girma).

19. A'aha, kada ka bī shi. Kuma ka yi tawali'u,⁽¹⁾ kuma ka nemi kusanta (zuwa ga Ubangijinka).

أَوَعَيْتَ إِنْ كَذَّبَ وَتَوَلَّى ۝

الرَّيْلَمَ بِأَنْ اللَّهَ رَكَى ۝

كَلَّا لَئِنْ لَمْ يَنْتَهِ لَنَسْفَعًا بِالنَّاصِيَةِ ۝

نَاصِيَةٍ كَذِبَةٍ خَاطِرَةٍ ۝

فَلْيَنْعُ نَادِيَهُ ۝

سَنَدْعُ الزَّبَانِيَةَ ۝

كَلَّا لَا تَطْفَعُ وَلَا نَسْجُدُ وَأَقْتَرِبَ ۝

SŪRATUL KADR سُورَةُ الْقَدْرِ

Tana karantar da son Allah ga wannan al'umma ta Musulmi, da Ya ba su Lailatul Kadari dōmin Ya yawaita ladar ayyukansu ko da yake rāyukansu bā su da tsawo kamar na al'ummomin farko.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Lalle ne Mū, Mun saukar da shi (Alkur'āni) a cikin Lailatul Kadari (daren daraja)

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ ۝

(1) Wato salla da sauran ibādodi.

2. To, me ya sanar da kai abin da ake cewa Lailatul Kadari?

3. Lailatul Kadari mafi alheri ne daga wasu watanni dubu.

4. Mala'iku da Rūhi suna sauka a cikinsa da iznin Ubangijinsu sabō-da kowane umurni.

5. Sallama ne shi daren, har fitar alfijiri.

وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ ❶

لَيْلَةُ الْقَدْرِ حَرِّمٌ مِّنْ أَلْفِ شَهْرٍ ❷

تَنَزَّلُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِّن

كُلِّ أَمْرٍ ❸

سَلَامٌ هِيَ حَتَّىٰ مَطْلَعِ الْفَجْرِ ❹

سُورَةُ الْبَيِّنَاتِ SŪRATUL BAYYINA

Tana karantar da hālāyen kāfirai da mutānen Littāfi, wāto Yahūdu da Nasāra game da Annabi, tsīra da amincin Allah su tabbata a gare shi, a gabanin da bayan bayyanarsa.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Waɗanda suka kāfirta daga mūtānen Littāfi, da mushirikai, ba su kasance māsu gushewa daga gas-kiya ba har hujja ta je musu.

2. Wani Manzo⁽¹⁾ daga Allah, yana karātun wasu takardu masu tsarki.

لَا يَكْفُرُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ

مُنْفَكِينَ حَتَّىٰ تَأْتِيَهُمُ الْبَيِّنَةُ ❶

رَسُولٌ مِّنْ أَهْلِ بَيْتِهِمْ أَصْحَابُ مُظْهَرَةٍ ❷

(1) Shi ne Muhammadu, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi, dōmin bābu wanda ya dāce da abin da ke cikin littafansu sai shi.

3. A cikinsu akwai wasu littafai māsu kīma da daraja.

4. Kuma waɗanda aka bai wa Littafi ba su sāba wa juna ba face bayan hujjar ta je musu.

5. Kuma ba a umarce su da kome ba, fāce bautā wa Allah, suna māsu tsarkake addinin gare Shi, māsu karkata zuwa ga addinin gas-kiya, kuma su tsai da salla kuma su bāyar da zakka, kuma wannan shi ne addinin waɗanda suke a kan hanyar kwarai.

6. Lalle ne waɗanda suka kafirta daga mutanen Littafi da mushirikai suna cikin wutar Jahannama, suna madawwama a cikinta. Waɗannan su ne mafi ashararancin tālikai.

7. Lalle ne waɗanda suka yi īmāni, kuma suka aikata ayyukan kwarai, waɗannan su ne mafi alherin halitta.

8. Sakamakonsu, a wurin Ubangijinsu, shi ne gidajen Aljan-nar zama, koramu na gudāna daga karkashinta, suna madawwama a cikinta har abada. Allah Ya yarda da su, kuma su, sun yarda da Shi. Wannan sakamako ne ga wanda ya ji tsōron Ubangijinsa.

فِيهَا كُتِبَ قِيمَةٌ ۝

وَمَا أَفَرَّقَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا

جَاءَهُمُ الْبَيِّنَةُ ۝

وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ

الَّذِينَ خَفَاءَ وَيُحْسِنُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا

الزَّكَاةَ وَذَلِكَ دِينُ الْقِيَمَةِ ۝

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ

وَالْمُشْرِكِينَ فِي نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا أُولَئِكَ

هُمْ سُوءُ الْبَرِيَّةِ ۝

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ

أُولَئِكَ هُمْ خَيْرُ الْبَرِيَّةِ ۝

جَزَاءُ هُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتُ عَدْنٍ تَجْرِي

مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا رَضِيَ اللَّهُ

عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ذَلِكَ لِمَنْ حَسَنَ رِبُّهُ ۝

SŪRATUZ ZALZALA سُوْرَةُ الزَّلْزَلَةِ

Tana karantar da yadda mōtsin Tāshin Kiyāma yake, da bai wa mutāne sakamakon ayyukansu.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Idan aka girgiza ƙasa, girgi-zawarta.

2. Kuma ƙasa ta fītar da kayanta, masu nauyi,

3. Kuma mutum ya ce “Mē ne ya same ta?”

4. A rānar nan, zā ta faɗi lābārinta,

5. Cewa Ubangijinka Ya yi umurni zuwa gare ta.

6. A rānar nan, mutane za su fīto dabam-dabam domin a nuna musu ayyukansu.

7. To, wanda ya aikata (wani aiki) gwargwadon nauyin zarra, na alheri, zai gan shi;

8. Kuma wanda ya aikata gwargwadon nauyin zarra na sharri, zai gan shi.

إِذَا زُلْزِلَتِ الْأَرْضُ زِلْزَالَهَا ①

وَأُخْرِجَتِ الْأَرْضُ أَثْقَالَهَا ②

وَقَالَ الْإِنْسَانُ مَا لَهَا ③

يَوْمَئِذٍ تُخْبِتُ أَخْبَارَهَا ④

بِأَن رَّبِّكَ أَتَىٰ لَهَا ⑤

يَوْمَئِذٍ يَصْدُرُ النَّاسُ أَشْتَاتًا لِّيُرَوْا أَعْمَالَهُمْ ⑥

فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ ⑦

وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ ⑧

سُورَةُ الْعَادِيَّاتِ SŪRATUL 'ĀDIYĀT

Tana karantar da yadda ake yin hari da lōkacin da ake yaƙin kâfirai, da dalilin da ya sa a yaƙe su.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ina rantsuwa da dawāki māsu gudu suna fitar da kūkan ciki.

2. Māsu ƙyasta wuta (da kōfa-tansu a kan duwatsu) ƙyastawa.

3. Sa'an nan māsu yin hari a lokacin asuba,

4. Sai su motsar da kūra game da shi.

5. Sai su shiga, game da ita (kū-rar), a tsakānin jama'ar makiya.

6. Lalle ne mutum mai tsananin butulci ne ga Ubangijinsa.

7. Lalle ne shi mai shaida ne a kan laifinsa da haka.

8. Kuma lalle ne ga dūkiya shi mai tsananin so ne.

9. Shin, bā ya da sanin lōkacin da aka tōne abin da yake cikin kaburbura,

10. Aka bayyana abin da ke cikin zukata,

11. Lalle ne Ubangijinsu, game da su, a ranar nan, Mai ƙididdigewa ne ?

وَالْعَادِيَاتِ ضَبْحًا ①

فَالْمُورِيَاتِ قَدْحًا ②

فَالْمُغِيرَاتِ صُبْحًا ③

وَأَثَرْنَ بِهِ نَقْعًا ④

فَوَسَطْنَ بِهِ جَمْعًا ⑤

إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَوَدٌ ⑥

وَإِنَّهُ عَلَىٰ ذَٰلِكَ لَشَهِيدٌ ⑦

وَإِنَّهُ لِحُبِّ الْخَيْرِ لَشَدِيدٌ ⑧

* أَفَلَا يَعْلَمُ إِذَا بُعِثَ رَمَاهُ فِي الْقُبُورِ ⑨

وَحُصِّلَ مَا فِي الصُّدُورِ ⑩

إِنَّ رَبَّهُم بِهِمْ يَوْمَئِذٍ لَّخَبِيرٌ ⑪

SŪRATUL KĀRI'A سُوْرَةُ الْقَارِعَةِ

Tana bayānin Rānar Kiyāma wajen hālin fitar mutāne daga kaburbura da hālāyen kasa da rabuwar mutāne bāyan hisābi, wasu zuwa Aljanna wasu zuwa wuta, a bāyan būsar kaho ta biyu.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Mai kwankwasar (zukata da tsōro)!

2. Mē ne mai kawankwasa?

3. Kuma me ya sanar da kai abin da ake ce wa mai kwankwasa?

4. Rānar da mutāne za su kasance kamar 'ya'yan fāri māsū wātsuwa.

5. Kuma duwātsu su kasance kamar gāshin sūfīn da aka sāfē.

6. To, amma wanda ma'aunansa suka yi nauyi,

7. To, shi yana a cikin wata rayuwa yardadda.

8. Kuma amma wanda ma'aunansa suka yi sauƙi (bābu nauyi).

9. To, uwarsa Hāwiya ce.

10. Kuma me ya sanar da kai me ne ita?

11. Wata wuta ce mai zafi.

الْقَارِعَةُ ١

مَا الْقَارِعَةُ ٢

وَمَا أَذْرَكَ مَا الْقَارِعَةُ ٣

يَوْمَ يَكُونُ النَّاسُ كَالْفَرَاشِ الْمَبْثُورِ ٤

وَيَكُونُ الْجِبَالُ كَالْعِهْنِ الْمَنْفُوشِ ٥

وَأَمَّا مَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ ٦

فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَاضِيَةٍ ٧

وَأَمَّا مَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ ٨

فَأُمُّهُ هَاوِيَةٌ ٩

وَمَا أَذْرَكَ مَا هِيَ ١٠

نَارُ حَامِيَةٍ ١١

SŪRATUT TAKĀTHUR سُورَةُ التَّكَاثُرِ

Tana bayānin hana alfahari, sabōda dūkiya ko dangi.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Alfahari da yawan dūkiya da dangi ya shagaltar da ku (daga ibada mai amfaninku).

2. Har kuka ziyarci kaburbura.

3. A'aha! (Nan gaba) zā ku sani.

4. Sa'an nan, tabbas, zā ku sani.

5. Haḳīka, da kuna da sani, sani na yaḳīni.

6. Lalle ne da kuna ganin Jahīm.

7. Sa'an nan lalle ne za ku gan ta, da idanu, bayyane.

8. Sa'an nan lalle ne za a tam-baye ku, a rānar nan, lābārin ni'imar (da aka yi muku).

أَتَىكَ الْكَافِرُ ①

حَتَّى رَزَقَهُ الْمَقَابِرَ ②

كَلَّا سَوْفَ يَعْلَمُونَ ③

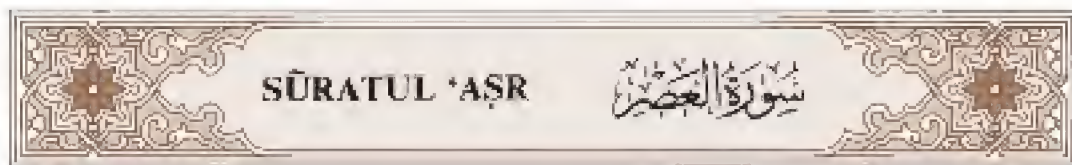
لَمْ كَلَّا سَوْفَ يَعْلَمُونَ ④

كَلَّا لَوْعَالَمُونَ عَلِمَ الْيَقِينُ ⑤

لَعَرُوفَ الْجَحِيمِ ⑥

لَعَرُوفَتِهَا عَيْنَ الْيَقِينِ ⑦

لَمْ لَسْطَلْنَ يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِيمِ ⑧



Tana bayānin cēwa kōme mutum ya yi a lōkacinsa hasāra ne da barnar zarafī, sai fa idan ibāda ce yake yi.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ina rantsuwa da zāmani. ⁽¹⁾

2. Lalle ne mutum yana a cikin hasara,

3. Fāce waɗanda suka yi īmani, kuma suka aikata ayyukan kwarai, kuma suka yi wa juna wasiyya da bin gaskiya, kuma suka yi wa juna wasiyya da yin haƙuri (su kam, ba su cikin hasara).

وَالْعَصْرِ ①

إِنَّ الْإِنْسَانَ لِفِي خُسْرٍ ②

إِلَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ

وَتَوَصَّوْا بِالْحَقِّ وَتَوَصَّوْا بِالصَّبْرِ ③

(1) Wasu suna fassarawa da waƙaƙin sallar Asar da kuma marece. A kōwane dai, an bai wa waƙaƙi muhimanci, zāmani yana yanke wanda bai yanke shi ba. Bā yā halatta ga mutum wata mudda ta zāmani ta wuce shi bai san amfānin da ya sāma wa kansa a cikinta ha, kuma kōme ya sāmu idan ba addini ba ne, to, hasāra ce.

SŪRATUL HUMAZA سُورَةُ الْهُمَزَةِ

Tana bayāni ga hana aibanta wasu mutāne, da hana gība da raḍa a tsakānin Musulmi dōmin ginin al'umma ya tabbata, wanda ya karya shi, a sanya shi wuta ta cikin ginin shikā-shikai.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Bone ya tabbata ga duk mai nune, mai zunde (mai raḍa)

2. Wanda ya tara dūkiya, kuma ya mayar da ita abar tattalinsa.

3. Yana zaton cēwa dūkiyarsa za ta dawwamar da shi.

4. A'aha! Lalle ne zā a jēfa shi a cikin Huḍama.

5. Kuma me ya sanar da kai abin da ake ce wa Huḍama?

6. Wutar Allah ce wadda ake hūrāwa.

7. Wadda take lēkāwa a kan zukata.

8. Lalle ne ita abar kullēwa ce a kansu.

9. A cikin wasu ginshikai mīkaḱku.

وَبَلَّ إِكْلٍ هُمَزَةٍ لُّمَزَةٍ ①

الَّذِي جَمَعَ مَا لَا وَعَدَدَهُ ②

يَحْسَبُ أَنَّ مَالَهُ أَخْلَدَهُ ③

كَلَّا لَيُبَدِّلَنَّا فِي الْأَخْطَةِ ④

وَمَا أَذْرَنَّا مَا الْخِطَّةُ ⑤

فَارَأَيْتُمُ الْمُؤَفَّدَةَ ⑥

الَّتِي تَطْلُعُ عَلَى الْأَقْيَدَةِ ⑦

إِنَّمَا عَلَيْهِمْ مُّوَصَّدَةٌ ⑧

فِي عَمَدٍ مُّمَدَّدَةٍ ⑨

SŪRATUL FĪL

سُورَةُ الْفِيلِ

Tana nūna darajar Hurumin Makkah, yadda Allah Yake halakar da mai nufinta da yāki ko wani sharri.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ashe, ba ka ga yadda Ubangi-jinka Ya aikata ga mutanen giwa⁽¹⁾ ba?

2. Ashe, bai sanya kaidinsu a cikin bata ba?

3. Kuma Ya sako, a kansu, wasu tsuntsāye, jama'a-jama'a.

4. Suna jifar su da wasu duwat-su na yumbun wuta,

5. Sa'an nan Ya sanya su kamar karmāmi wanda aka cinye?

الْفِيلِ ۝ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِأَصْحَابِ الْفِيلِ ۝

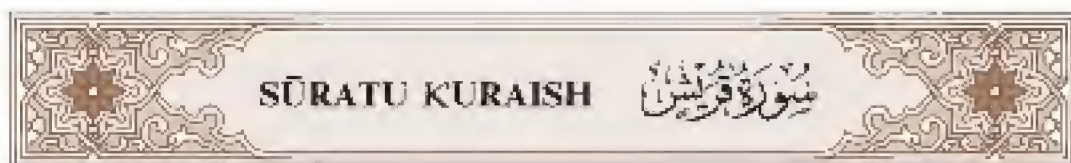
الْفِيلِ ۝ كَيْفَ هَمَزَ فِي تَبَالِغِ ۝

وَأَرْسَلَ عَلَيْهِمْ طَيْرًا أَبَابِيلَ ۝

تَرْمِيهِمْ بِحِجَارٍ مِّنْ سِجِيلٍ ۝

فَجَعَلَهُمْ كَعَصْفٍ مَّأْكُولٍ ۝

(1) An yi Yākin Gīwa shēkarar haifuwar Annabi, tsakānin halaka su da haifuwarsa kwāna hamsin. Bayan shekara arba'in Annabi ya fara karantar da mutane. Ya karantar da su cikin shekara ashirin da uku, sa'an nan ya Kaura. Bayansa da shekara hamsin wafanda suka bi shi suka cinye duniya. Wannan yana nuna cewa mutane ba su samun daraja sai da rikon addini da ilimi.



Tana bayyana darajar Kuraishawa da taimakon da Allah Yake yi musu. Hade take da Surar Gīwa, amma aka raba su da Basmala, dōmin a bambanta darajar Hurumin garin Makkah da kuma ta Kuraishawa kabilar Annabi, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Sābōda sābon Kuraishawa,
2. Sābonsu na tafiyar hunturu da ta bazara,
3. Sabōda haka, sai su bauta wa Ubangijin wannan Gida (Ka'abah).
4. Wanda Ya ciyar da su (Ya hana su) daga yunwa, kuma Ya amintar da su daga wani tsōro.

لَا يَلْفُ قُرَيْشٍ ①
 إِلَيْهِمْ رِحْلَةَ الْشَّمَاءِ وَالصَّيْفِ ②
 فَلْيَعْبُدُوا رَبَّ هَذَا الْبَيْتِ ③
 الَّذِي أَطْعَمَهُمْ مِنْ جُوعٍ وَءَامَنَهُمْ ④
 مِنْ خَوْفٍ ⑤

سُورَةُ الْمَاعُونِ SŪRATUL MĀ'ŪN

Tana bayānin yadda zā a iya gāne munāfuki da halāyensa a tsakānin Musulmi.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Shin, ka ga wanda ke karyatā-wa game da sakamako?

2. To, wannan shi ne ke tunkude marāya (daga haƙƙinsa).

3. Kuma bā ya kwadaitarwa bisa bayar da abinci ga matalauci.

4. To, bone yā tabbata ga masal-lata,

5. Waɗanda suke masu shagala daga sallarsu,

6. Waɗanda suke yin riya (ga ayyukansu)

7. Kuma suna hana taimako.

أَرَأَيْتَ الَّذِي يُكَذِّبُ بِالدِّينِ ①

فَذَلِكَ الَّذِي يَدْعُ الْيَتِيمَ ②

وَلَا يُخْضِرُ عَلَى طَعَامِ الْمُسْكِينِ ③

فَوَيْلٌ لِلْمُصَلِّينَ ④

الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهَوْنَ ⑤

الَّذِينَ هُمْ بِرَاءُؤُنَ ⑥

وَيَمْتَعُونَ الْمَاعُونَ ⑦

SŪRATUL KAUTHAR سُوْرَةُ الْكَوْثَرِ

Tana nūna darajar Annabi zuwa ga Allah, yadda Yake yi masa kyauta kuma Ya yi masa faɗa da maƙiyinsa.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Lalle ne Mu, Mun yi maka kyauta mai yawa.

إِنَّا أَنْعَمْنَا عَلَىكَ الْكَوْثَرَ ۝

2. Saboda haka, ka yi salla dōmin Ubangijinka, kuma ka sōke (baiko, wato sukar raƙumi).

فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَأَنْحَرْ ۝

3. Lalle mai aibanta ka, shi ne mai yankakkiyar albarka.

إِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْأَمَرُ ۝

SŪRATUL KĀFIRŪN سُوْرَةُ الْكَافِرُوْنَ

Tana bayānin cēwa ba a sassautawa ga gaskiya game da addini, dōmin nēman yardar wasu mutāne ko wani mutum.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ka ce, “Ya kū kāfirai!

قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ ۝

2. “Bā zan bautā wa abin da kuke bautā wa ba.

لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ ۝

3. “Kuma kū, ba ku zama masu bautā wa abin da nake bautā wa ba.

4. “Kuma nī ban zama mai bautā wa abin da kuka bautā wa ba.

5. “Kuma kū, ba ku zama māsū bautā wa abin da nake⁽¹⁾ bautā wa ba.

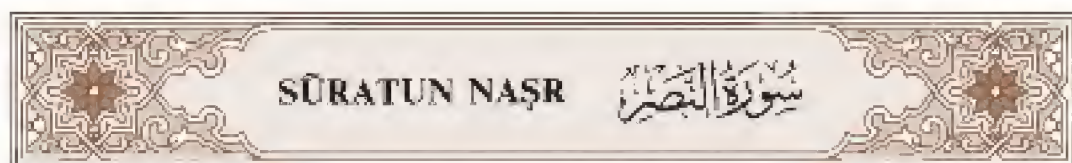
6. “Addininku na garē ku, kuma addinina yanā gare ni.”

وَلَا أَسْأَلُ عِبْدُونَ مَا أَعْبُدُ ﴿٥﴾

وَلَا أَنَا عَابِدٌ مَّا عَبَدْتُ ﴿٦﴾

وَلَا أَسْأَلُ عِبْدُونَ مَا أَعْبُدُ ﴿٧﴾

لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ ﴿٨﴾



Tana nūna kārēwar aikin Annabi na Manzanci, kuma tana nūna abin da tsōho zai kāma yi idan aikin kārfi ya buwāye shi.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Idan taimakon Allah ya zo da cin nasara.

2. Kuma ka ga mutane suna shi-ga addinin Allah, kungiya-kungiya.

3. To, ka yi tasbihi game da gōde wa Ubangijinka, kuma ka nēme Shi gafara, lalle Shi (Ubangijinka) Ya kasance Mai karɓar tūba ne.

إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ ﴿١﴾

وَرَأَيْتِ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللَّهِ أَفْوَاجًا ﴿٢﴾

مَسِيحَ بَحْمَدٍ رَيْكَ وَأَسْتَغْفِرُهُ إِنَّهُ

كَانَ قَوَانًا ﴿٣﴾

(1) Āya ta 4 da ta 5 sun nūna addinin karyar yakan canza amma na gaskiya ba ya canzawa.

SŪRATUL MASAD سُورَةُ الْمَسَدِ

Tana nūna hushin Allah ga maƙiyin Annabi. Kuma ita da sūrorin da suke bāyanta sunā nūna dogēwar ƙiyayyar kāfirai ga addini bāyan ƙaurar Annabi, da dōgēwar addini na gaskiya, kuma Allah zai tsare Musulmīn ƙwarai daga dukan sharrin māsu camfe-camfe da māsu sanya dasisa a cikinsa.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Hannāye biyu na Abulahabi sun halaka, kuma yā halaka.

2. Dūkiyarsa ba ta tsare masa kōme ba, da abin da ya tāra.

3. Zā ya shiga wuta mai hūruwa.

4. Tāre da matarsa, mai ɗaukar itacen (wuta)⁽¹⁾.

5. A cikin kyakkyāwan wuyanta akwai igiya ta kaba (Rānar Kiyāma).

تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ ①

مَا أَغْنَىٰ عَنْهُ مَالُهُ وَمَا كَسَبَ ②

سَيَصْلَىٰ نَارًا ذَاتَ لَهَبٍ ③

وَأَمْرَأَتُهُ حَمَّالَةَ الْحَطَبِ ④

فِي جِيدِهَا حَبْلٌ مِّن مَّسَمٍ ⑤

(1) Anā fassara shi da mai tsègumi, watau annamīmanci; da Lārabei anā ce wa mai annamīmanci “mai ɗaukar itacen wuta”.

سُورَةُ الْإِخْلَاصِ

SŪRATUL IKHLĀṢ

Tana karantar da tauhidi, watau kadaita Allah Wanda ke kare addininSa daga maƙiyansa.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ka ce, “Shi ne Allah Maka-
daici,

2. “Allah Wanda ake nufin Sa
da bukata.

3. “Bai haifa ba, kuma ba a haife
Shi ba.

4. “Kuma babu ɗaya da ya ka-
sance tamka a gare Shi.”

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ①

اللَّهُ الصَّمَدُ ②

لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ③

وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ④

سُورَةُ الْفَلَقِ

SŪRATUL FALAK

Tana karantar da yadda ake nēman tsarin Allah daga sharri duka, daga maƙiyi na bayyane.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ka ce “Ina neman tsari ga
Ubangijin safiya

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ①

2. “Daga sharrin abin da Ya halitta.

3. “Da sharrin dare, idan ya yi duhu.

4. “Da sharrin mātā māsū tōfi a cikin kulle-kulle.

5. “Da sharrin mai hāsada idan ya yi hāsada”.

مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ۝

وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ ۝

وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ ۝

وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ۝

SŪRATUN NĀS

سُورَةُ النَّاسِ

Tana karantar da yadda ake nēman tsari daga sharrin Shaidan na mutum da na aljani.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ka ce “Ina neman tsari ga Ubangijin mutane.

2. “Mamallakin mutane.

3. “Abin bautāwar mutane.

4. “Daga sharrin mai sanya wasuwāsi, mai boyewa.”⁽¹⁾

5. “Wanda ke sanya wasuwāsi a cikin kirāzan mutane.

6. “Daga aljannu da mutane.”

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ۝

مَلِكِ النَّاسِ ۝

إِلَهِ النَّاسِ ۝

مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ۝

الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ ۝

مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ ۝

(1) Shaidan yakan bōye idan ya ji an ambaci sunan Allah, dōmin haka aka yi masa suna mai-bōyewa, wāto bā ya zamā wurin da ake karatu da wa'azi, kamar yadda bā ya zama cikin zūciyar mutum mai ibāda da gaskiya. Ibāda ta gaskiya ita ce wadda aka yi ta kamar yadda Allah Ya ce a yi ta. Banda ibādar bid'i'a, bā tā korar Shaidan. Kuma da sharaḍin a yi ibādar da kyakkyawar niyya, dōmin aikin da bābu niyya mai kyāwo game da shi bātace ne

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 رَوَانِيَهَذَا الْمَصْحَفِ
 وَمُضْطَلَحَاتِ رَسْمِهِ وَضَبْطِهِ وَتَعْدَائِهِ

كُتِبَ هَذَا الْمَصْحَفُ الْكَرِيمُ وَضُبُّهُ عَلَى مَا يُوَافِقُ رَوَايَةَ حَفْصِ بْنِ سُلَيْمَانَ بْنِ الْمُغِيرَةِ الْأَسَدِيِّ الْكُوفِيِّ لِقِرَاءَةِ عَاصِمِ بْنِ أَبِي النَّجُودِ الْكُوفِيِّ التَّابِعِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَبِيبِ السُّلَمِيِّ عَنْ عَثْمَانَ بْنِ عَفَانَ، وَعَلَى بْنِ أَبِي طَالِبٍ، وَزَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ، وَأَبِي بَكْرٍ كَعْبٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

وَأُخِذَ هَجَاؤُهُ مِمَّا رَوَاهُ عُلَمَاءُ الرَّسْمِ عَنِ الْمَصَاحِفِ الَّتِي بَعَثَ بِهَا الْخَلِيفَةُ الرَّاشِدُ عَثْمَانُ بْنُ عَفَانَ «رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ» إِلَى مَكَّةَ، وَالْبَصْرَةِ، وَالْكُوفَةِ، وَالشَّامِ، وَالْمَصْحَفِ الَّذِي جَعَلَهُ لِأَهْلِ الْمَدِينَةِ، وَالْمَصْحَفِ الَّذِي اخْتَصَصَ بِهِ نَفْسَهُ، وَعَنِ الْمَصَاحِفِ الْمُنْتَسَخَةِ مِنْهَا، وَقَدْ رَوَعَى فِي ذَلِكَ مَا نَقَلَهُ الشَّيْخَانُ: أَبُو عَمْرٍو الدَّانِيُّ، وَأَبُو دَاوُدَ سُلَيْمَانُ بْنُ نَجَّاحٍ مَعَ تَرْجِيحِ الثَّانِي عِنْدَ الْإِخْتِلَافِ غَالِبًا، وَقَدْ يُؤْخَذُ بِقَوْلِ غَيْرِهِمَا.

هَذَا، وَكُلُّ حَرْفٍ مِنْ حُرُوفِ هَذَا الْمَصْحَفِ مُوَافِقٌ لِنُظْمِهِ فِي الْمَصَاحِفِ الْعُثْمَانِيَةِ السَّابِقِ ذَكَرَهَا.

وَأُخِذَتْ طَرِيقَةُ ضَبْطِهِ مِمَّا قَرَّرَهُ عُلَمَاءُ الضَّبْطِ عَلَى حَسَبِ مَا وَرَدَ فِي كِتَابِ «النُّظَرَانِ عَلَى ضَبْطِ الْخُرَازِ» لِلْإِمَامِ التَّنَوِينِيِّ، وَغَيْرِهِ مِنَ الْكُتُبِ، مَعَ الْأَخْذِ بِعَلَامَاتِ الْخَلِيلِ بْنِ أَحْمَدَ، وَاتِّبَاعِهِ مِنَ الْمَشَارِقَةِ غَالِبًا بِدَلَالَةِ عِلْمَاتِ الْأَنْدَلُسِيِّينَ وَالْمَغَارِبَةِ.

وَأُتِّبِعَتْ فِي عَدِّ آيَاتِهِ طَرِيقَةُ الْكُوفِيِّينَ عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَبِيبِ السُّلَمِيِّ عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ «رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ» وَعَدَدُ آيِ الْقُرْآنِ عَلَى طَرِيقَتِهِمْ «٦٢٣٦» آيَةً.

وَقَدْ اعْتَمَدَ فِي عَدِّ الْآيِ عَلَى مَا وَرَدَ فِي كِتَابِ «الْبَيَانِ» لِلْإِمَامِ أَبِي عَمْرٍو الدَّانِيِّ وَ«نَاقِظَةِ الزُّهْرِ» لِلْإِمَامِ الشَّاطِبِيِّ، وَشَرْحِهَا لِلْعَلَامَةِ أَبِي عَيْدٍ رِضْوَانِ الْمُخَلَّلَاتِيِّ وَالشَّيْخِ عَبْدِ الْفَتَّاحِ الْقَاضِي، وَ«تَحْقِيقِ الْبَيَانِ» لِلشَّيْخِ مُحَمَّدِ الْمُتَوَلَّى وَمَا وَرَدَ فِي غَيْرِهَا مِنَ الْكُتُبِ الْمَدُونَةِ فِي عِلْمِ الْفَوَاصِلِ.

وَأُخِذَ بَيَانُ أَجْزَائِهِ الثَّلَاثِينَ، وَأَحْزَابِهِ السِّتِينَ، وَأَنْصَافُهَا وَأَرْبَاعُهَا مِنْ كِتَابِ «غَيْثِ النِّفَعِ» لِلْعَلَامَةِ الصَّفَاقْسِيِّ، وَغَيْرِهِ مِنَ الْكُتُبِ.

وَأُخِذَ بَيَانُ مَكِّيَّهِ، وَمَدَنِيَّهِ فِي الْجَدُولِ الْمُلْحَقِ بِآخِرِ الْمَصْحَفِ مِنْ كُتُبِ التَّفْسِيرِ وَالْقِرَاءَاتِ. وَلَمْ يَذْكَرِ الْمَكِّيُّ، وَالْمَدَنِيُّ بَيْنَ دَفْتِي الْمَصْحَفِ أَوَّلَ كُلِّ سُورَةٍ اتِّبَاعًا لِإِجْمَاعِ السَّلَفِ عَلَى تَجْرِيدِ الْمَصْحَفِ مِمَّا سِوَى الْقُرْآنِ الْكَرِيمِ، حَيْثُ نَقَلَ الْأَمْرَ بِتَجْرِيدِ الْمَصْحَفِ مِمَّا سِوَى الْقُرْآنِ عَنْ ابْنِ عَمْرٍو، وَابْنِ مَسْعُودٍ، وَالنَّخَعِيِّ، وَابْنِ سِيرِينَ: كَمَا فِي «الْمَحْكَمِ» لِلدَّانِيِّ، وَ«كِتَابِ الْمَصَاحِفِ»

لابن أبي داود وغيرهما، ولأن بعض السور تختلف في مكيتها ومدنيتها، كما لم تذكر الآيات المستثناة من المكي والمدني، لأن الراجح أن ما نزل قبل الهجرة، أو في طريق الهجرة فهو مكّي، وإن نزل بغير مكة، وأن ما نزل بعد الهجرة فهو مدني وإن نزل بمكة، ولأن المسألة فيها خلاف محله كتب التفسير وعلوم القرآن الكريم.

وأخذ بيان وقوفه مما قرره اللجنة المشرفة على مراجعة هذا المصحف على حسب ما اقتضته المعاني مسترشدة في ذلك بأقوال المفسرين وعلماء الوقف والابتداء: كالداني في كتابه «المكتفي في الوقف والابتداء» وأبي جعفر النحاس في كتابه «القطع والائتناف» وما طبع من المصاحف سابقاً.

وأخذ بيان السجديات، ومواضعها من كتب الحديث والفقه على خلاف في خمس منها بين الأئمة الأربعة، ولم تتعرض اللجنة لذكر غيرهم وفاقاً أو خلافاً، وهي السجدة الثانية بسورة الحج، والسجديات الواردة في السور الآتية: ص، والنجم، والانشقاق، والعلق.

وأخذ بيان مواضع السكتات عند حفص من «الشاطبية» وشروحها وتعرف كيفيتها بالتلقى من أفواه الشيوخ.

لُصِّطَاحَاتُ الضَّبِطِ

وَضَع دَائِرَةً خَالِيَةً الْوَسْطَ هَكَذَا « ٥ » فَوْقَ أَحَدِ أَحْرَفِ الْعِلَّةِ الثَّلَاثَةِ الْمَزِيدَةِ رِسْمًا يَدُلُّ عَلَى زِيَادَةِ ذَلِكَ الْحَرْفِ، فَلَا يَنْطِقُ بِهِ فِي الْوَصْلِ وَلَا فِي الْوَقْفِ نَحْوُ: (عَامَنُوا) (يَتْلُوا صُحُفًا) (لَا أَذْهَبُهُ) (أُولَئِكَ) (مِنْ نَبِيِّي الْمُرْسَلِينَ) (بَنِيهَا يَأْتِيهِ).

وَوَضَعَ دَائِرَةً قَائِمَةً مُسْتَطِيلَةً خَالِيَةً الْوَسْطَ هَكَذَا « ٥ » فَوْقَ أَلْفٍ بَعْدَهَا مُتَحَرِّكٌ يَدُلُّ عَلَى زِيَادَتِهَا وَصَلًا لَا وَقْفًا نَحْوُ: (أَتَاخِرُ مَنَّةً) (لَكِنَّهُوَ اللَّهُ رَبِّي) وَأَهْمَلْتُ الْأَلْفَ الَّتِي بَعْدَهَا سَاكِنٌ نَحْوُ: (أَنَا الْبَازِيزُ) مِنْ وَضْعِ الْعَلَامَةِ السَّابِقَةِ فَوْقَهَا، وَإِنْ كَانَ حَكْمُهَا مِثْلَ الَّتِي بَعْدَهَا مُتَحَرِّكٌ فِي أَنَّهَا تَسْقُطُ وَصَلًا، وَتَثْبِتُ وَقْفًا لَعَدَمِ تَوْهَمِ ثُبُوتِهَا وَصَلًا.

وَوَضَعَ رَأْسَ خَاءٍ صَغِيرَةٍ بَدُونِ نَقْطَةٍ هَكَذَا « ٥ » فَوْقَ أَيِّ حَرْفٍ يَدُلُّ عَلَى سَكُونِ ذَلِكَ الْحَرْفِ وَعَلَى أَنَّهُ مَظْهَرٌ بِحَيْثُ يَفْرَعُهُ اللِّسَانُ نَحْوُ: (مِنْ خَيْرٍ) (أَوْعَظْتَ) (فَدَسَمِعَ) (فَوَضَعَتْ جُلُودَهُمْ) (وَإِذْ صَرَفْنَا).

وَتَعْرِيةُ الْحَرْفِ مِنْ عِلَامَةِ السَّكُونِ مَعَ تَشْدِيدِ الْحَرْفِ الثَّانِي تَدُلُّ عَلَى إِدْغَامِ الْأَوَّلِ فِي الثَّانِي إِدْغَامًا كَامِلًا بِحَيْثُ يَذْهَبُ مَعَهُ ذَاتُ الْمَدْغَمِ وَصِفَتُهُ، فَالتَّشْدِيدُ يَدُلُّ عَلَى الْإِدْغَامِ، وَالتَّعْرِيةُ تَدُلُّ عَلَى كَمَالِهِ، نَحْوُ: (مِنْ لَيْسَنَةٍ) (مِنْ رَبِّكَ) (مِنْ نُورٍ) (مِنْ مَاءٍ) (أُجِيبَتْ دَعْوَتُكُمَا) (عَصَبُوا وَكَانُوا) (وَقَالَتْ طَائِفَةٌ) (بَلْ رَفَعَهُ اللَّهُ إِلَيْنَا) وَكَذَا قَوْلُهُ تَعَالَى: (الْمَرْخَلُوكُمْ).

وَتَعْرِيتُهُ مَعَ عَدَمِ تَشْدِيدِ الثَّانِي تَدُلُّ عَلَى إِدْغَامِ الْأَوَّلِ فِي الثَّانِي إِدْغَامًا نَاقِصًا بِحَيْثُ يَذْهَبُ

معه ذات المدغم مع بقاء صفته نحو: (مَنْ يَقُولُ) (مِنْ وَآلٍ)، (فَرَطَشَرٌ) (بَسَطَتْ) (أَخْطَتْ) أو تدل على إخفاء الأول عند الثاني، فلا هو مظهر حتى يقرعه اللسان، ولا هو مدغم حتى يقلب من جنس تاليه سواء أكان هذا الإخفاء حقيقياً نحو: (مِنْ نَحْيَهَا) أم شفويّاً نحو: (جَاءَهُمْ بِالْحَقِّ) على ما جرى عليه أكثر أهل الأداء من إخفاء الميم عند الباء.

وتركيب الحركتين «حركة الحرف والحركة الدالة على التنوين» سواء أكانتا ضميتين، أم فتحتين، أم كسرتين، هكذا (م = ع =) يدل على إظهار التنوين نحو: (حَرِيصٌ عَلَيْكَ) (حَلِيمًا عَفُورًا) (وَلِكُلِّ قَوْمٍ هَادٍ).

وتتابعهما هكذا: (م = ع =) مع تشديد التالى يدل على الإدغام الكامل نحو: (لَرَأَوْهُ زَجِجًا) (مُبْصِرَةً يُبْصِرُونَ) (يَوْمَئِذٍ نَأْتِيهِمْ).

وتتابعهما مع عدم تشديد التالى يدل على الإدغام الناقص نحو:
(زَجِجًا وَدُودًا) (وَأَنْهَزًا وَسُبُلًا) (فِي جَنَّتٍ وَعَيُْونٍ) أو على الإخفاء نحو:
(يَسْهَابًا فَاقِبًا) (سِرَاعًا ذَلِكَ) (عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرًا).

فتركيب الحركتين بمنزلة وضع السكون على الحرف، وتتابعهما بمنزلة تعريفته عنه ووضع ميم صغيرة هكذا: «م» يدل الحركة الثانية من المنون، أو فوق النون الساكنة يدل السكون، مع عدم تشديد الباء التالية يدل على قلب التنوين أو النون الساكنة ميماً نحو: (عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ) (جَرَاءَهُمَا كَالُوًا) (حِكْرًا مَرَرَقًا) (أَنْيُسْتُهُمْ) (وَمِنْ بَعْدُ).

والحروف الصغيرة تدل على أعيان الحروف المتروكة في خط المصاحف العثمانية مع وجوب النطق بها نحو: (ذَلِكَ الْكِتَابُ) (دَاوُدَ)، (يَلُوتُونَ أَلْسِنَتَهُمُ) (يُحْيِي وَيُمِيتُ) (إِنَّ رَبَّهُ كَانَ بِهِ بَصِيرًا) (إِنَّ وَلِيِّيَ اللَّهُ) (إِلَهُ لَيْفَهُمْ) (وَكَذَلِكَ نُفَصِّلُ الْمُؤْمِنِينَ).

وكان علماء الضبط يلحقون هذه الأحرف حمراء بقدر حروف الكتابة الأصلية ولكن تعذر ذلك في المطابع أول ظهورها، فاكتفى بتصغيرها للدلالة على المقصود للفرق بين الحرف الملحق والحرف الأصلي.

والآن إلحاق هذه الأحرف بالخمرة متيسر ولو ضبطت المصاحف بالخمرة والصفرة والخضرة وفق التفصيل المعروف في علم الضبط لكان لذلك سلف صحيح مقبول، فيبقى الضبط باللون الأسود لأن المسلمين اعتادوا عليه. وإذا كان الحرف المتروك له بدل في الكتابة الأصلية عول في النطق على الحرف الملحق لا على البدل نحو: (الصَّلَاةُ) (كَيْشَكُورًا) (الرَّبُّوَا) (وَإِذَا نَسْتَفْتِي مُوسَى الْقَوْمِيَّةَ).

ووضع السين فوق الصاد في قوله تعالى: (وَاللَّهُ يَقْبِضُ وَيَبْسُطُ) (فِي الْخَافِ بِصَطَّةً) يدل على قراءتها بالسين لا بالصاد لحقاص من طريق الشاطبية.

فإن وضعت السين تحت الصاد دل على أن النطق بالصاد أشهر، وذلك في كلمة (الْمُصَيِّطُونَ) أما كلمة (بِمُصَيِّطٍ) بسورة الغاشية فبالصاد فقط لحقاص أيضاً من طريق الشاطبية.

ووضع هذه العلامة «-» فوق الحرف يدل على لزوم مذه مدأ زائداً على المد الطبيعي الأصلي: (الْم) (الظَّامَّةُ) (قُرْوَ) (بَيْنَ بَيْتَيْهِ) (مُفْعَلُونَ) (وَمَا يَعْلَمُونَ إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ) (إِنَّ اللَّهَ لَا يَسْتَعِزُّ أَنْ يُضْرَبَ تَفَكُّمًا) (يَبْنِ الْأَزْلَ) على تفصيل يعلم من فن التجويد.

ولا تستعمل هذه العلامة للدلالة على ألف محذوفة بعد ألف مكتوبة مثل: (آمَنُوا) كما وضع غلطاً في بعض المصاحف، بل تكتب (ءَامَنُوا) بهمزة وألف بعدها.

ووضع نقطة كبيرة مطموسة الوسط هكذا «•» تحت الحرف بدلاً من الفتحة يدل على الإمالة وهي المسماة بالإمالة الكبرى وذلك في كلمة (مَجْرِيهَا) بسورة هود.

ووضع النقطة المذكورة فوق آخر الميم قبيل النون المشددة من قوله تعالى (مَا لَكَ لَا تَأْمَنُنَا) يدل على الإشمام، وهو ضم الشفتين كمن يريد النطق بالضممة إشارة إلى أن الحركة المحذوفة ضمة، من غير أن يظهر لذلك أثر في النطق.

فهذه الكلمة مكونة من فعل مضارع مرفوع آخره نون مضمومة، لأن (لَا) نافية، ومن مفعول به أوله نون فأصلها (تَأْمَنُنَا) بنونين، وقد أجمع كتاب المصاحف على رسمها بنون واحدة، وفيها للقراء العشرة ما عدا أبا جعفر وجهان:

أحدهما: الإشمام - وقد تقدم - والإشمام هنا مقارن لسكون الحرف المدغم.

وثانيهما: الإخفاء، والمراد به النطق بثلاثي الحركة المضمومة، وعلى هذا يذهب من النون الأولى عند النطق بها ثلث حركاتها، ويعرف ذلك كله بالتلقى، والإخفاء مقدم في الأداء. وقد ضبطت هذه الكلمة ضبطاً صالحاً لكل من الوجهين السابقين.

ووضع النقطة السالفة الذكر بدون الحركة مكان همزة يدل على تسهيل الهمزة بين بين، وهو هنا النطق بالهمزة بينها وبين الألف.

وذلك في كلمة (ءَاتَجَّيْتُ) بسورة فصلت.

ووضع رأس صياد صغيرة هكذا «^» فوق ألف الوصل (وتسمى أيضاً همزة الوصل) يدل على سقوطها وصلًا.

والدائرة المحلاة التي في جوفها رقم تدل بهيتها على انتهاء الآية، ويرقمها على عدد تلك الآية في السورة نحو: (إِنَّا أَنْعَمْنَا عَلَى الْكَافِرِ) (فَصَلِّ لِرَبِّكِ وَأَخْبِرْ) (إِنَّ شَرَّكَ هُوَ الْأَبْتَرُ) ولا يجوز وضعها قبل الآية البتة. فلذلك لا توجد في أوائل السور وتوجد في أواخرها.

وتدل هذه العلامة «%» على بداية الأجزاء والأحزاب وأنصافها وأرباعها.

ووضع خط أفقي فوق كلمة يدل على موجب السجدة.

ووضع هذه العلامة «﴿» بعد كلمة يدل على موضع السجدة نحو:

وَلِلَّهِ يَتَجُكُّ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مِنْ دَابَّةٍ وَالْمَلَائِكَةُ وَهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ ﴿١١﴾ يَخَافُونَ رَبَّهُمْ مِنْ خَوْفِهِمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ ﴿١٢﴾

ووضع حرف السين فوق الحرف الأخير في بعض الكلمات يدل على السكت في حال

وصله بما بعده سكتة يسيرة من غير تنفس.

وورد عن حفص عن عاصم السكت بلا خلاف من طريق الشاطبية على ألف (عَوَجًا) بسورة الكهف. وألف (مَرْقَدَانًا) بسورة يس. ونون (مَنْ رَأَى) بسورة القيامة. ولام (بَلَّ رَانَ) بسورة المطففين.

ويجوز له في هاء (مَالِيَّة) بسورة الحاقة وجهان:

أحدهما: إظهارها مع السكت، وثانيهما: إدغامها في الهاء التي بعدها في لفظ (هَلَكًا) إدغاماً كاملاً، وذلك بتجريد الهاء الأولى من السكون مع وضع علامة التشديد على الهاء الثانية. وقد ضبط هذا الموضع على وجه الإظهار مع السكت، لأنه هو الذي عليه أكثر أهل الأداء، وذلك بوضع علامة السكون على الهاء الأولى مع تجريد الهاء الثانية من علامة التشديد، للدلالة على الإظهار.

ووضع حرف السين على هاء (مَالِيَّة) للدلالة على السكت عليها سكتة يسيرة بدون تنفس لأن الإظهار لا يتحقق وصلًا إلا بالسكت.

والحاق واو صغيرة بعد هاء ضمير المفرد الغائب إذا كانت مضمومة يدل على صلة هذه الهاء بواو لفظية في حال الوصل، والحاق ياء صغيرة مردودة إلى خلف بعد هاء الضمير المذكور إذا كانت مكسورة يدل على صلتها بياء لفظية في حال الوصل أيضاً. وتكون هذه الصلة بنوعيتها من قبيل المد الطبيعي إذا لم يكن بعدها همز فتعد بمقدار حركتين نحو قوله تعالى: (إِنَّ رَبَّهُ كَانَ بِهِ بَصِيرًا).

وتكون من قبيل المد المفصل إذا كان بعدها همز، فتوضع عليها علامة المد وتعد بمقدار أربع حركات أو خمس نحو قوله تعالى: (وَأَمْرُهُ إِلَى اللَّهِ) وقوله جل وعلا: (وَالَّذِينَ يَصِلُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ).

والقاعدة: أن حفصاً عن عاصم يصل كل هاء ضمير للمفرد الغائب بواو لفظية إذا كانت مضمومة، وياء لفظية إذا كانت مكسورة بشرط أن يتحرك ما قبل هذه الهاء وما بعدها، وتلك الصلة بنوعيتها إنما تكون في حال الوصل. وقد استثنى لحفص من هذه القاعدة ما يأتي:

(١) - هاء من لفظ (بِرْصَةٍ) في سورة الزمر فإن حفصاً ضمها بدون صلة.

(٢) - هاء من لفظ (أَرْجَةٍ) في سورتي الأعراف والشعراء فإنه سكتها.

(٣) - هاء من لفظ (عَالِيَةٍ) في سورة النمل، فإنه سكتها أيضاً.

وإذا سكن ما قبل هاء الضمير المذكورة، وتحرك ما بعدها فإنه لا يصلها إلا في لفظ (فِيهِ) في قوله تعالى: (وَيَخْلُقُ فِيهِ مَهَانًا) في سورة الفرقان.

أما إذا سكن ما بعد هذه الهاء سواء أكان ما قبلها متحركاً أم ساكناً فإن الهاء لا توصل مطلقاً، لئلا يجتمع ساكنان، نحو قوله تعالى:

(لَهُ الْمُلْكُ) (وَأَنبِئْهُ الْإِنجِيلَ) (فَأَنزَلْنَاهُ الْمَاءَ) (إِلَيْهِ الْمَصِيرُ).

تَنْبِيْهَاتٌ :

(أ) - إذا دخلت همزة الاستفهام على همزة الوصل الداخلة على لام التعريف جاز لحفص في همزة الوصل وجهان:

أحدهما: إبدالها ألفاً مع المد المشبع «أى بمقدار ست حركات».

وثانيهما: تسهيلها بين بين «أى بينها وبين الألف» مع القصر والمراد به عدم المد أصلاً.

والوجه الأول مقدم في الأداء وجرئ عليه الضبط.

وقد ورد ذلك في ثلاث كلمات في ستة مواضع من القرآن الكريم:

(١) - (ءَالْذَكْرَيْنِ) في موضعيه بسورة الأنعام.

(٢) - (ءَالْقَنَ) في موضعيه بسورة يونس.

(٣) - (ءَاللَّهُ) في قوله تعالى: (قُلْ ءَاللَّهُ أَذِنَ لَكُمْ) بسورة يونس.

وفي قوله جل وعلا: (ءَاللَّهُ خَيْرٌ مِّمَّا يَشْرِكُونَ) بسورة النمل.

كما يجوز الإبدال والتسهيل لبقية القراء في هذه المواضع، واختص أبو عمرو وأبو جعفر

بهذين الوجهين في قوله تعالى (مَآ جِئْتُم بِهِنَّ السِّحْرُ) بسورة يونس. على تفصيل في كتب القراءات.

(ب) - في سورة الروم وردت كلمة (ضَعْفٍ) مجرورة في موضعين ومنصوبة في موضع

واحد.

وذلك في قوله تعالى: (اللَّهُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ ضَعْفٍ ثُمَّ جَعَلَ مِنْ بَعْدِ ضَعْفٍ قُوَّةً ثُمَّ جَعَلَ مِنْ بَعْدِ

قُوَّةٍ ضَعْفًا وَشَيْبَةً).

ويجوز لحفص في هذه المواضع الثلاثة وجهان:

أحدهما: فتح الضاد. وثانيهما: ضمها

والوجهان مقروء بهما، والفتح مقدم في الأداء.

(ج) - في كلمة (ءَاتَيْنَا) في سورة النمل وجهان وقفاً:

أحدهما: إثبات الياء ساكنة. وثانيهما: حذفها مع الوقف على النون ساكنة

أما في حال الوصل فتثبت الياء مفتوحة.

(د) - وفي كلمة (سَكَنَ) في سورة الإنسان وجهان وقفاً:

أحدهما: إثبات الألف الأخيرة. وثانيهما: حذفها مع الوقف على اللام ساكنة. أما في حال

الوصل فتحذف الألف.

وهذه الأوجه التي تقدمت لحفص ذكرها الإمام الشاطبي في نظمه المسمى: «حرز الأمانى

ووجه التهنائي» الشاطبية.

هذا، والمواضع التي تختلف فيها الطرق ضبطت لحفص بما يوافق طريق الشاطبية.

عَلَامَاتُ الْوُقُوفِ

- مر علامة الوقف اللازم نحو: (إِنَّمَا يَسْتَجِيبُ الَّذِينَ يَسْمَعُونَ وَالْمَوْتَى يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ) .
- ج علامة الوقف الجائر جوازاً مستوى الطرفين. نحو: (مَنْ نَقَضَ عَلَيْهِمْ بَيْتَهُمْ بِالْحَقِّ إِنَّهُمْ فِتْيَةٌ آمَنُوا بِرَبِّهِمْ) .
- صل علامة الوقف الجائر مع كون الوصل أولى. نحو: (وَإِنْ يَمْسَسْكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ وَإِنْ يَمْسَسْكَ بِخَيْرٍ فَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ) .
- قل علامة الوقف الجائر مع كون الوقف أولى. نحو: (قُلْ رَبِّ أَعْلَمُ بِعِدَّتِهِمْ مَا يَعْلَمُهُمْ إِلَّا قَلِيلٌ فَلَا تُمَارِ فِيهِمْ) .
- د د علامة تعانق الوقف بحيث إذا وقف على أحد الموضعين لا يصح الوقف على الآخر. نحو: (ذَلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ) .

Alāmun Dākatawa

Wadannan sū nē alāmun da akē sāwā bisa haruffa ko kalmōmī don a nūna inda ya kamāta mai karatu ya tsaya ko kada ya tsaya

- ✓ Dākatāwar tilas.
- ☞ Cikakkiyar dākatāwā ta ganin dāma.
- ☞ Dākatāwā ta ganin dama, amma wucewa da karatu ya fi.
- ☞ Dākatāwā ta ganin dāma, amma dākatāwar tā fi.
- ⚡ ⚡ In an dākatā a wurin daya daga cikin wadannan alāmomi biyu, to bā zā a dākatā a wurin dayar ba.

Kamus

Ādifa: Raunin hankali mai sa a yi hushi da sauri ko a yarda da sauri, kamar hankalin mata

Aiwata: Aikata

Ākiba: Sakamakon al'amarin da ake aikatawa

Ākida: Kudurin zuciya game da imaninta ga wani abu

Alāka: Abin da ya hada wasu abubuwa biyu

Alharini: Tufa mai taushi ta siliki

Badādayi: Masoyin da ake jin dadi da ganinsa

Bā'ini: Sakin auren da ba a iya mayarwa sai an daura wani auren

Bākanta: Rantsuwar cika alkawari

Bakarāre: Wanda ba ya haihuwa

Bakarāriya: Mace wadda ba ta haihuwa

Bananci: Barkwanci, kakaci, wargi, wasa

Barā'a: Yafewa daga laifi

Barranta: Tsira daga laifin da ake tuhumar mutum da shi

Barrantacce: Wanda ya tsira daga laifin da ake tuhumar sa da shi

Bice: Debe haske; akan ce wuta ta bice, idan haskenta ya hace

Biga: Hanya a farkashin kasa

Bijira: Ki bin umurni

Bijirewa: Kin bin umurni

Bira: Harshen wuta mara hayaƙi

Bitattu: Wadanda ba su da basirar gane gaskiya

Danyi: Kububawar makafi; wata ciyawa ce mai kaya da rakuma ke ci

Dāranta: Sa wani ya yi dariya

Darbuka: Tanti a kan sirdin rakumi don mata

Darba: Zuman kudan rakuwa

Darkaka: Ci gaba da tafiya kome wuya

Dasisa: Abin da yake a ido alheri ne, amma akwai sharri cikinsa

Dā'a: Hali na gari

Dabakōki: Hawa hawa da yawa irin na bene

Facce: Debe shamaki tsakanin ruwa biyu masu karfi

Fājirai: Masu saba wa shari'a da gangan, watau fasiƙai

Fājiri: Fasiƙi, mai saba wa shari'a da gangan

Faƙanƙani: Jam'in Faƙo

Faƙo: Wurin da ba ya jifa da ruwa kuma ba ya fitar da tsiron ciyawa

Fasādi: Barna da keta dokar shari'a

Fawwala: Mayar da dibara ga wani ko ga Allah

Finjali: Kofi, tambulan

Furū'a: Mas'alolin da ake fahimta da Alkur'ani ko Hadiƙi, ko sanin Addinin Musulunci bisa Ra'idodinsa

Gafala: Rashin kula har wani abin tsoro ya auku

Gafalallu: Marasa kula ga abin da zai auku na wahala gare su

Gamusa: Rantsuwar karya da gangan

Giba: Yi da mutum

Gincira: Kishingida amma ba da nufin barci ba

Gislīn: Mugun abinci mai kaya

Guna: Kankana

Gunda: Dunkulen huren 'ya'yan dabino tun bai yi huda ba

Gyada: Sunkuyar da kai a kan isharar an yarda da maganar abokin hira

Hanāna: Kishi domin tsaron al'ada

Hāsili: Abin da ya tabbata daga wata mas'ala; sakamakon da aka samu bayan binciken wani al'amari

Hinsi: Karya rantsuwa

Hiyāka: Aikata abin da ya fi dacewa ko wanda ya fi tsanani

Huŋi: Fansar igiyar aure domin miji ya saki matarsa

Huŋsiyya: Abin da wani ya kebanta da shi

Idirāki: Ji a jiki da fahimta

Ijtihādi: Tunani a binciken wata mas'ala domin fitar da hukunci

Ikrāri: Tabbatarwa da bakin mai magana

Ihādi: Karkatar da hukunci domin wata manufa

Ihāma: Fahimtarwa daga Allah

Iliyyīna: Wurin da ake aje ayyuka nagari

Inabi: Dan itace mai kama da tsada

Inabobi: **Jam'in** Inabi

Isma: Tsarewar Allah ga annabawa don kada su yi wani zunubi

Istidrāji: Saurara wa mai zunubi har ya aukar da kansa ga musifa

Istirjā'i: Mayar da al'amari ga Allah tare da neman taimakonSa

Jalāla: Girma na Allah kawai, watau daukaka

Jannaye: Hanyar abinci daga baki zuwa ciki, ko jijiyyar da ta hada kwakwalwa da lakar rashin baya

Jizya: Kudin haraji

Kaidi: Mugun shiri

Kākāci: Ba'a, barkwanci, wargi, wasa

Kallafa: Lazamta; dera wa wani al'amari ko hali tilas

Kāmunga: A sayar wa mutum da abu da tsada ko a saya daga gare shi da arha don rashin saninsa ko wayonsa

Kankana: Guna

Karankarma: Kashin bari wargi, rashin nan na tsakanin kirji, da kafada

Kināya: Lafabi ga mutum domin girman shi

Kundukuki: Gefen goshi na dama ko na hagu

Kwarkwada: Gashin goshi

Kindāri: Dukiya mai yawa, kamar dinari dubu goma sha biyu

Kisāsi: Hukunci ga rama laifin yi wa wani rauni

Kukumi: Marin wuya; daure hannu a wuya

Kukumma: **Jam'in** Kukumi

Kyācēwa: Kudurce laifin wani a cikin zuciya domin ramawa

Kyami: Azara ta refin ifaki

La'imi: Mara son alheri

Lallage: Shan ruwa da harshe irin na kare

Li'abi: 'Dan'uwa wanda aka hada uba kawai da shi

Li'ani: Rantsuwar miji domin kore da ko ganin zinar matarsa, da rantsuwar matar domin kare kanta

Li'ummai: 'Yan'uwan da aka hada uwa kawai da su, uba kowa da nasa

Mahakama: 'Dakin Shari'a; kotu

Makai: Abin dɓar ruwa, kamar kwarya ko buta

Makkana: Mallaka, tabbata

Makwarkwada: Keya

Mannu: Darfa, watau zaman Rudan rakuwa

Māra: Lamba kamar 1, 3, 5, 7 da sauransu

Marēmari: **Jam'in** Marmaro

Marmaro: Idon ruwa mai gudana

Mashi'a: Nufin Allah

Mubāhala: Rantsuwa domin a tsine wa mai karya

Mubāya'a: Nuna biyayya

Mudda: Lokaci iyakantacce

Mufārana: Auna abuhuwa biyu ko gwa-ma su domin a ga bambanci

Munāzara: Hada karfi domin binciken wata mas'ala

Murli: Nonon dabino

Mu'utumadi: Maganar da ake dogara a kanta

Nafyi: Korewa ga magana, kamar a ce "bai yi ba"

Rabbanta: Samun rabo

Rakīki: Siriri kwarai

Rango: 'Yar hanya tsakanin duwatsu

Rauno: Ciyawa da aka daddage

Rubūbiyya: Siffar Allah ta mallakar kome

Rubushi: Hasara a Lahira

Ruhbanāwa: Masu ibada daga cikin Kirista waɗanda suka yanke kansu daga

jīn daɗɗin duniya sabo da yin ibada.
 Rumata: Tsare mutum ga magana da hujja
 Rummani: 'Ya'yan wani itace wanda aka fi samunsa a kasashen Larabawa
 Sa'ada: Jin daɗɗin Lahira
 Sa'andami: Abin wuya; zanen riga ge-waye da wuyanta
 Salladar: Bayar da iko a kan wani abu
 Salsabil: Suna ne na idon ruwa a Aljanna
 Salwa: 'Ya'yan shila
 Sansance: Ganewa a jika
 Sanwā: Tsuntsaye su yi layi a sama da likafikansu buɗe
 Saryar: A hutar da mutum daga daukar kaya
 Sauma'a: Gidan ibadar mai halwa ta Kirista
 Saunā: Jin tsoro game da lura
 Shafaki: Lokacin da rana ta yi ja bayan fadawarta
 Shaḡāwa: Rashin arzikin Lahira
 Shihhōhi: Abin da yake kama da gaskiya a wani fanni, kuma ya yi kama da kanya ta wani fannin
 Sijjnu: Wurin da ake aje zunubai
 Sōfane: 'Digon wani launi dabam a tsakanin wani launin
 Sūfi: Abin yin tufa mai kama da wul
 Ta'aḡibi: Karin bayani ga muhimman al'amurra ko kanun labaru
 Ta'aliki: Riskar da hukuncin abin da aka sani zuwa ga wani abu da sharhin magana
 Tabanni: Mayar da dan wani naka, kamar dan hankaka
 Tadhiri: Tsara al'amari gabanin a gudanar da shi
 Tafsili: Bayani filla-fillsa
 Tabajjudi: Rashin barci domin yin ibada da dare
 Talakiya: Wani itace wanda ake asuwaki da shi
 Talalābanta: Fadawa a santsi
 Tamani: Kimar abin sayarwa
 Tambihi: Parkarwa; fadakarwa

Tasarrufi: Jujjuya abubuwa, kamar saye da sayarwa
 Tasawwufi: Kefance kai domin ibada un ta Kirista
 Tasgaro: Abin da ba ya sayuwa sam
 Tasnim: Suna ne na wani marmaro wanda zaɓaɓɓun 'yan Aljanna ke sha daga gare shi
 Taukifiyyai: Abubuwan da za a tsaya a kansu kamar yadda shari'a ta fada
 Tāwada: A yi addu'a a tofa a kurji ko a ruwa
 Tawāli'u: Kasfan da kai
 Tawassuli: Neman hanya
 Tāwili: Bai wa wata magana fassara
 Tōgēwa: Kin yin abu, ko janye abin da mutum ya ce
 Tsatso: Kugu
 Tsirfatāwa: Sana'antawa
 Tsiwirwiri: Sana'a domin neman riba
 Tunkuɓa: Rigyawa ko karikitan da ruwa ke turawa
 Ukuba: Azaba domin wani laifi
 Ulūhiyya: Siffar Allah ta yin doka da hukunci na halattawa ko haramtawa
 Wābili: Mamako, ruwan sama mai yawa
 Wādi: Fili tsakanin duwatsu
 Wahami: Karkatattar fahimta
 Wakkala: Dogara ga Allah
 Waraka: Warkewa daga jahilci
 Wasaki: Babbar guga ta fata
 Wāsifar: Tsani, dalilin sadarwa
 Yaḡini: Sakankancewa ko imani mai karfi
 Yūla: Harshen wuta
 Yūlaye: Jam'in Yūla
 Yunke: A rufe a sa hatimi
 Zambiyōyi: Filayen da ke tsakanin tako da tako a tafiya
 Zanjabil: Citta mai yatsu
 Zihāri: Haramta mata ta hanyar daidaita ta da wadda ta haramta ba da niyyar saki ba sai da niyyar waharlarwa kawai
 Zirā'i: Kamu guda, wato awon tsawo daga guiwar hannu zuwa karshen yatsar tsakiya ta hannu

Fihirisa

Lamba ta farko ta sura ce, wadda ke cikin baka kuwa ta aya ce. Misali: 5 (91) daidai take da a ce Sura ta 5, aya ta 91. Game da sunan sura kuwa, lambar da ke biye da shi ta shafin da surar ta fara ne.

Idan ba a sami kalmar da ake nema ba, a yi tunanin wata.

A'alā *s.* 928

A'araf 7 (46)

A'arāf *s.* 219

'Aḥsā *s.* 913

Abin sha mai sa maye

dalilin haramtawa 5 (91)

haramtawa 2 (219); 5 (90)

mataki na biyu ga haramtawa 4 (43)

mataki na farko ga haramtawa 2 (219)

mataki na ƙarshe ga haramtawa 5 (90)

Abinci 2 (172); 5 (1, 3, 4, 96); 6 (119-121);

16 (114, 116-118); 22 (34-36)

cin abincin Ahlil Kitāb 5 (5)

ga Yahudawa 6 (146)

gidajen da aka halalta wa mutum cin abinci 24 (61)

haramtace 2 (173); 5 (3); 6 (122, 146); 16 (115)

ƙin cin halaltace 5 (87, 88)

Abu Lahab 111 (1-3)

matarsa 111 (4, 5)

Abubakar

sahibin Manzoni Allah ne 9 (40)

Adaki 4 (105); 16 (90)

Adamu 2 (33, 35); 3 (33, 59); 20

(123-127)

a Aljanna da Hawwa'u 2 (35); 7 (19); 20 (115-119)

an hana shi da Hawwa'u kusantar itace 2 (35); 7 (19)

an kammala shi 15 (28); 38 (72)

an zaɓe shi, shi da zuriyarsa 3 (32)

halitta shi daga turbaya 3 (59); 15 (28); 38 (71)

laifinsa don mantuwa ne 20 (115)

mai mulkin duniya 2 (30)

mala'iku sun yi masa sujada 2 (34); 7 (11); 15 (28); 17 (61); 18 (50); 20 (116); 38 (72)

sakamakon cin ɗan itace 7 (22); 20 (121)

sanar da shi sunaye 2 (31)

Shaidan ya yaudare shi, shi da Hawwa'u 2 (36); 7 (20-22); 20 (120-121)

Shaidan ya yi jayayya 2 (34); 7 (11); 15 (30); 17 (61); 18 (50); 20 (116); 38 (73, 74)

shugaban dukan halitta 2 (34)

ya yi nadama 2 (37); 7 (23)

Addini 2 (256); 4 (80); 50 (45)

bambance-bambancensa 2 (17)

na gaskiya ba ya canzawa 30 (30)

Dubi kuma Ibada

Addinin Kirista

imani da Annabi Isa 4 (159)

sukarsa ta farko 112 (3).

Addu'a

ta Ibrahim 2 (126-129); 9 (114); 26 (69-89)

ta Nuhu 71 (26-28)

ta Sulaiman 27 (19)

ta Yusuf 12 (101)

ta Zakariya 19 (4-6)

'Ādiyāt *s.* 948

Aḥkāf *s.* 762

Aḥzāb *s.* 633

Aibi

fadinsa 4 (148)

Aiki mummuna

horo ya yi daidai da shi 10 (27); 42 (40)

kore shi da aiki nagari 13 (22); 23 (96); 41 (34)

ƙiyayyar mutum ga kansa 40 (10)

sakamakonsa 2 (81); 30 (9, 10)

sakayyarsa 4 (123)

A'isha

hata sunanta 24 (11-20)

Ajiya 4 (58)

'Alak *s.* 943

Al'arshi 40 (7)

Alfahari 17 (37)

Alfasha

a guje ta 6 (151)

Āl'Imrāna *s.* 73

Aljanna 2 (35, 36, 111); 13 (23); 18 (32, 108); 19 (60, 61, 64); 22 (23, 24); 25 (15, 16); 36 (54, 55); 38 (49-54); 43 (70-73); 44 (51-57); 52 (17-28); 55 (46-78, 89); 56 (12-40); 76 (12-22)
 albarka madawwamiya 11 (108)
 albarka mara misaltuwa 32 (17)
 aminci a cikinta 10 (10, 25); 19 (62, 63); 36 (56-58)
 an ba Musulmi daularta 4 (54)
 an hana wa kafirai daularta 7 (40)
 ba bakin ciki, wahala, gajiya 35 (34, 35)
 dandanonta a wannan duniyar 37 (41-47); 89 (27-30)
 ganin Ubangiji cikinta 50 (35)
 kama da ita 13 (35)
 kyau da tsarkinta 37 (41-49)
 karin daukaka a cikinta 39 (20)
 maganar 'yan aljanna da 'yan wuta 37 (51-60)
 masu shiganta 2 (82, 123, 124); 9 (18); 53 (52)
 mazaunin iyalan mumina 40 (8)
 samun nasara 78 (31)
 tamkar lambu ne 47 (15)
 yadda take 15 (45-48)
 yalwarta 3 (132); 57 (21)
 'ya'yan itatuwanta 2 (25); 69 (23)
 Aljannu 6 (101, 113, 129, 130); 7 (38, 179); 27 (17, 39)
 ba su san gaibi ba 34 (14, 20)
 halitta su daga wuta 7 (12); 15 (27); 32 (13); 51 (56); 55 (15, 33, 39)
 Iblis ne ubansu 18 (50)
 mushrikai sun ce aljannu matan Allah ne 37 (158)
 mutane na bauta musu 34 (41); 72 (6)
 Sulaiman ya mallake su 27 (17); 34 (12-14)
 sun yi addini irin na Yahudawa 46 (30-31)
 suna musulunta su yi gargadi 46 (29-32)
 suna sauraron Alkur'ani 46 (29); 72 (1-15)
 Alkawari 5 (1); 16 (90); 17 (34)
 Alkalami 96 (4); 3 (44); 68 (1)
 Alkibla 2 (144, 146-150)
 an daukaka ta 2 (143)

canja ta 2 (142)
 ra'ayoyin Yahudawa da Nasara 2 (145)
 Alkur'ani
 a yi shiru a saurari karatunsa 7 (204)
 Allah zai tsare shi 15 (9); 56 (77-80); 85 (21, 22)
 ba a nasara ga bata shi 41 (41, 42)
 ba aikin Shaidan ne ba 26 (210-212)
 ba mawaki ya yi shi ba 26 (224-226)
 ba shi da wani kamansa 2 (23, 24); 10 (37-40); 11 (13); 17 (88)
 ba shi da wata illa 4 (82)
 ba ya baki biyu 39 (23)
 ba ya tantama 11 (1)
 canjin da ya kawo 13 (31); 84 (1-5)
 cikakken jagora 10 (37)
 cikansa ba gibi 17 (89)
 daukaka mabiyansa 21 (10); 43 (44)
 dauke da labaru nagari 12 (1-3)
 dauke da ra'ayoyi mafiya kyau 29 (49)
 fitar da mutane daga duhu 14 (1)
 gargadi ne ga duk duniya 6 (19); 25 (1)
 girma ga marubutansa 80 (13-16)
 harhada shi 75 (17, 18)
 harshensa 43 (3)
 jaddada wahayin farko 2 (41, 89, 101); 6 (93); 28 (51); 35 (31)
 kammalalle mai shiryarwa 5 (3); 18 (1, 2)
 kunsu dukan abubuwa masu kyau daga sauran littafai 98 (3)
 maganin cututtuka 10 (57); 17 (82); 41 (44)
 mai bayanin abin da ya kamata 16 (89)
 mai cika abin da aka fadi da can 17 (105); 28 (52, 53); 46 (12)
 mai kiyaye duk wahayoyi 5 (48)
 mai shiga zukata 26 (200)
 mai tsarkakewa 29 (45)
 maye gurbin sauran littafai 16 (10)
 Musa ya gaskata shi 11 (17); 46 (10)
 Musulmi na karanta shi a salloli 73 (20)
 raba gardama 16 (64)
 rahama ce 29 (51)
 rubuta shi 98 (2)
 saukar da shi a dare mai albarka 44 (3); 97 (1)
 saukar da shi cikin watan Ramalan 2 (185)
 saukar da shi cikin zuciyar Annabi 2 (97); 26 (193, 194)

saukar da shi kafan kafan 25 (32)
 saukarsa nufin Allah ne 55 (1, 2)
 saukaƙa shi cikin Larabci 44 (58)
 shiriya daga gare shi 2 (231); 3 (138); 6
 (70, 90, 153, 155, 157); 7 (40); 10 (1,
 58); 12 (104, 111); 15 (1); 16 (89); 17
 (9, 88); 18 (57); 25 (30); 29 (49); 32
 (22); 36 (69, 70); 38 (29); 39 (17,
 18); 41 (41, 44); 45 (20); 54 (17); 57
 (16); 58 (5); 81 (27, 28)
 tarin koyarwa mafi kyau 39 (27)
 wahayi ya ba da tsarin 25 (32)
 wasu Larabawa sun yarda da shi 72 (1-
 9)
 wulakanta ayoyinsa 4 (140)
 ya kunshi hikima 10 (1)
 yana dauke da amsoshin gardandami
 25 (33)
 yana dauke da shiriya da bayanai 2
 (185)
 zai yi nasara 20 (2-5)

Allah

a ji tsoronSa 3 (175)
 a riƙi tsammanin rahamarSa 12 (87)
 ba a boye Masa 4 (108)
 ba biyu ko uku ne ba 4 (171); 16 (51)
 ba Shi da da 2 (116); 19 (35, 90-93);
 112 (3)
 ba Ya bukatar hutawa 50 (38)
 ba Ya gajiya da halittawa 46 (33)
 bauta Masa Shi Kadai 1 (4); 10 (105-
 107); 36 (60, 61); 51 (51); 72 (18, 20)
 bin Allah da Ma'aikinSa 4 (59); 8 (1,
 13)
 dogara da Shi 3 (101-103, 160)
 Daya ne 2 (163); 3 (17); 112 (1)
 gamuwa da Shi 84 (6)
 gode Masa 2 (152)
 hada wani da Shi 4 (26); 26 (213)
 halitta sammai da ƙasa a kwana shida
 50 (38)
 ikonSa ba iyaka 6 (104); 42 (11)
 ilminSa na da yawa, bin shari'a ne tsira
 18 (109); 31 (27); 55 (15)
 ilminSa ya game sammai da ƙasa 2
 (255)
 kome na yi Masa sujada 13 (15)
 kowa ya yi murna da rahamarSa 10
 (58)

Mahalicci Mai rayarwa 56 (58-74)
 Mahaliccin kome 13 (16)
 Mai falala ga kowa 27 (73)
 Mai fararwa 2 (117)
 Mai gudanar da kome 4 (85)
 Mai halittawa, ginawa, surantawa 59
 (24)
 Mai karɓar tuba da roko 42 (25, 26)
 Mai nuna soyayya ne 11 (90); 85 (13,
 14)
 Mai rahama ne ga masu zunubi 39 (53)
 Mai raya ƙasa bayan mutuwar 30
 (19)
 Mai rayar da kome 11 (6)
 Mai rayarwa, mai kashewa 53 (42-46)
 Makusanci ga mutum 50 (16)
 miƙa wuya gare Shi 3 (82); 16 (48, 49)
 Na hufu ga kowane uku 58 (7)
 natsuwar zukata da ambatonSa take 13
 (28)
 rahamarSa ta rufe kome 6 (148); 7
 (156); 40 (7)
 Shi Kadai ne 3 (18); 112 (1-4)
 Shi ne Tabbatacce 31 (30)
 tabbatar samuwarSa 2 (164)
 taimaka Masa 61 (14)
 tsayar da sammai ba ginshiƙai 13 (2, 3)
 waɗanda ba Ya so 4 (116); 5 (64); 6
 (141); 9 (19, 27); 10 (81); 16 (23); 39
 (3); 40 (28); 61 (5)
 waɗanda Yake so 2 (195, 232); 3 (71,
 146, 148, 160); 29 (69)
 wasu daga sifofinSa 59 (23, 24)
 Ya halitta kome don rahama 11 (119)
 Ya san abin da ke zuciya 50 (16)
 Ya san asiri mafi boyuwa 2 (115); 20
 (7)
 Ya san bayyananne da boyayye 13 (8-
 10)
 Ya san faɗuwar kowane ganye 6 (59)
 Ya san kwatankwacin zarra 10 (61); 34
 (2, 3); 57 (3, 4)
 Ya san Sa'a da abin da ke cikin mahai-
 fa 41 (47)
 Ya san shawara a asirce 58 (7)
 Ya san tunani da furuci 6 (3)
 Yana amsa addu'a 2 (186)
 Yana halitta abin da ba ku sani ba 16
 (8)

Yana son masu adalci 5 (42)
 Yana son masu haƙuri 3 (145)
 Yana son masu komawa gare Shi 2 (222)
 Yana son masu kyaƙutata wa wasu 2 (195); 3 (133, 147)
 Yana son masu taƙawa 3 (76); 9 (4, 7)
 Al'ummai
 ɗaukarsu 13 (11)
 halakarsu 7 (34); 17 (16)
 Alwalla 4 (43); 5 (6)
 Amana
 cinta 3 (161); 4 (29, 30); 8 (27)
 riƙonta 4 (56)
 An'ām s. 186
 Anbiyā s. 484
 Anfāl s. 257
 'Ankabūt s. 602
 Annabawa 2 (61, 91, 136, 177, 213); 3 (21); 6 (83-88, 113)
 alkawari da su 3 (80); 33 (7)
 an ba wasu littafai 6 (90)
 an kiyaye wahayin da suke samu 72 (28)
 ana bata koyarwarsu 19 (59)
 ba duka aka faɗi a Alƙur'ani ba 4 (164); 40 (78)
 ba su munafunci 3 (160)
 ba su yin zunubi 21 (25-28)
 babu sauran annabei bayan Muham-maɗ 21 (30)
 babu su daga aljannu 6 (131)
 bambanci a darajarsu 2 (253)
 daga dukan al'ummomi 10 (47); 13 (7); 16 (36); 35 (24)
 duk sun gaskata Annabi 3 (80)
 farilla yarda da su 4 (150, 151)
 halakar maƙiyansu 14 (13); 77 (7)
 karɓar asirai daga Ubangiji 72 (27)
 maƙiya na zundun su 6 (10); 15 (10, 11); 36 (30)
 mutane ne masu cin abinci 21 (7, 8); 25 (20)
 na ƙarya ba su yin nasara 69 (44-47)
 riƙe gaskiyarsu 23 (51-56)
 sun zo da bayanai da littafai 16 (43, 44)
 suna da mata da 'ya'ya 13 (38)
 taimako daga Allah 12 (110); 14 (13-20); 40 (51)

Ubangiji ke zaɓen su 22 (75); 28 (68)
 Ansār 9 (100, 117)
 Arafāt 2 (198)
 Arziki 13 (26); 17 (30); 53 (48)
 masu arziki 3 (180); 4 (26, 27, 38); 24 (22)
 'Asr s. 951
 Attaura 3 (3, 48, 65, 93); 5 (43, 44, 66, 68, 110); 7 (157); 9 (111); 48 (29); 61 (6); 62 (5)
 Aure 4 (3, 4)
 da Ahlil Kitāb 5 (5)
 da ƙwarƙwara 4 (25)
 da mushirika ko mushiriki 2 (221)
 guje wa zina 70 (29-31)
 haninsa 4 (22-25); 5 (5); 14 (32, 33)
 matan da aka haramta 2 (221); 4 (22-24); 60 (10, 11)
 mayar da shi 2 (228)
 na bayi 2 (177); 4 (25, 36, 92); 24 (32, 33); 58 (3); 90 (3)
 na kamammu 60 (10, 11)
 na Manzon Allah 35 (50-52)
 sake aure ga mata 2 (232, 234, 235)
 saki na biyu 2 (229);
 saki na uku 2 (230, 231)
 tilas 24 (32, 33)
 yarjejeniya ce 4 (21)
 Dubi kuma Kashe aure
 Mata
 Matan aure
 Miji da mata
 Zaman gida
 Awo na gaskiya 17 (35); 26 (181-184); 55 (9); 83 (6)
 Ayuba 4 (163); 6 (85); 21 (83, 84); 38 (41-44)
 Ayyuka
 bacinsu 25 (23); 47 (1, 8, 9)
 Ayyuka nagari
 awonsu 7 (8, 9)
 masu wanzuwa 18 (46)
 Azumi
 farilta shi 2 (183)
 haƙƙoƙinsa 2 (187)
 jima'i da azumi 2 (187, 196)
 masu ciwo da matafiya 2 (184, 185)

Badar 3 (123, 140, 165); 8 (18, 49-51); 25

(25, 27); 33 (26); 44 (16); 54 (44-48); 64 (9, 10); 78 (18-20)
 abokan gaba na son hukunci 8 (19)
 an ƙarfafa Musulmi 8 (11)
 aukuwarsa 34 (30)
 aya a kansa 3 (13)
 gudunmawar Allah 3 (122); 8 (9, 17)
 kafirai na murna 8 (47, 48)
 karya adawa 20 (129)
 mai bayyanar da gaskiya 8 (6-8, 42)
 matsayin mayaƙan 8 (42)
 sakin fursunoni 8 (70)

Hakara *s.* 4

Balad *s.* 934

Bani Kuraizah 33 (26)

Bani Natir 59 (2)

Bara

guje masa 2 (273)

Bashi 2 (280-284)

Bashi da ruwa 2 (275-281); 3 (129, 130, 230); 4 (161); 30 (39)

Bauta wa wanin Allah 4 (48, 116-121)

Bayar da hanci 2 (188)

Bayi

ana son a 'yanta su 47 (4); 90 (13)

Bayi mata

aurensu 4 (25)

Bayyina *s.* 945

Biyayya 2 (170); 4 (69); 24 (51-54)

Bokaye 37 (7-10)

Burūj *s.* 924

Busa Kaho 6 (72, 74); 18 (100); 20 (102); 23 (101); 27 (87); 36 (50); 39 (68), 69 (13, 14); 74 (8); 78 (18-20); 79 (6-9)

'Bata mafi muni 22 (12)

Caca 2 (219); 5 (90)

dahlin hanawa 5 (91)

Camfi 2 (256, 257); 4 (60)

Ceto 2 (225); 4 (85)

Cewa "In Allah Ya yarda" 18 (22, 23)

Cikamakin Annabawa 33 (40)

Daraja duniya da lahira 70 (32-35)

Dāwud 2 (251); 4 (163); 5 (78); 6 (85); 17 (55); 21 (78-80); 27 (15, 16); 34 (10-13); 38 (17-30)

an ba shi annabci da littafi 4 (163); 6 (85)

sarrafa karfe 34 (10, 11)

ya kashe Jālūta 2 (251)

ya la'anci Yahudawa saboda rashin yi wa juna wa'azi 5 (78)

Dhāriyāt *s.* 794

Diyya (na jini) 4 (92)

Duhā *s.* 940

Dukhān, *s.* 750

Dukiya

a same ta ta hanyar halal 4 (29)

don rayuwa 4 (5)

girmama ta 2 (188)

sarrafa ta 17 (26, 27, 29); 25 (67)

son dukiya 3 (180, 181); 4 (37); 9 (34, 35); 47 (38)

ta mai rauni 4 (5)

Duniya

farkonta da ƙarshenta 46 (3)

Dutsen Sinin 2 (63, 93); 4 (154); 7 (171); 19 (52); 20 (80); 23 (20); 28 (44, 46); 52 (1); 95 (2)

Duwatsu

ansa girman Ubangiji 34 (10)

halitta su 16 (15)

hanyar abinci 21 (31)

ƙusoshin ƙasa 78 (7)

wucewarsu 27 (88); 81 (3)

D.H. *s.* 466

Dalāk *s.* 859

Dan fashi 5 (33)

Dan hankaka **Dubi** Tabanni

Dārik *s.* 926

Darikoƙi 6 (159)

Dufanu 54 (11-15); 69 (11); 71 (25, 26); 7 (133)

Dubi kuma Nuhu

Dūr *s.* 799

Farfa 2 (190); 4 (30)

Fādir *s.* 656

Fajr *s.* 932

Falaƙ *s.* 959

Fankama 31 (18); 57 (23)

Farauta 5 (4, 24, 95, 96)

Fassara

dokarta 3 (6)

Fat'h *s.* 776

Fātiha *s.* 3

Fīl *s.* 953

Fir'auna 2 (49, 50); 3 (10); 7 (130-136); 8 (52, 54); 10 (75-78, 88-92); 11 (97, 99); 17 (101-103); 20 (71-78); 26 (29); 28 (3-40); 29 (39); 40 (24-46); 43 (46-56); 44 (24-27); 50 (13); 51 (38-40); 54 (41, 42); 69 (9, 10); 73 (15, 16); 79 (17-25); 85 (18); 89 (10-13)
matarsa 28 (9); 66 (11)
ruwa ya maido gangar jikinsa 10 (92)

Furkân *s.* 542

Fuṣṣilat *s.* 720

Gādō 2 (180-182, 240); 4 (13, 14); 5 (106, 107)
dokarsa 4 (11, 12, 177)
ga musakai in sun zo wurin rabo 4 (8)
ga 'ya'yan tabanni 33 (4, 5)
na mara iyaye ko 'ya'ya 4 (179)
rabon gado 4 (11, 12)
wadanda za a ba 4 (7)

Gafartawa 2 (263); 4 (17, 18, 64, 106, 110); 5 (39); 9 (80)

Gaisuwa 4 (86); 24 (60)

Ganima 7 (1, 41); 8 (41); 48 (20); 59 (6-8)

Ghāfir *s.* 708

Ghāshiya *s.* 930

Guma da daukaka 2 (269); 4 (32); 6 (83)
12 (71); 39 (49)

Gumaka

cafa musu ado 43 (18)
masu bauta musu 2 (105, 135); 4 (48, 51, 52, 76, 116); 5 (60, 82); 6 (138, 139); 9 (1-17, 28, 36, 113); 16 (75); 22 (17); 35 (14, 40); 48 (60)

na duwatsu 5 (3)

zaginsu 6 (108)

Gwamnati

sai masu cancanta 4 (58)

da mijalisa 42 (38)

Hadaya 22 (37)

Hadīd *s.* 827

Hada kai da taimakon juna 3 (103); 5 (2)

Haihuwa ga Allah

ba abu ne karɓaɓɓe ba 2 (116); 6 (102-104); 10 (68); 18 (4, 5); 19 (35, 91, 92); 23 (91); 37 (149, 159)

Haila 2 (222)

Hajj *s.* 499

Hajji 2 (158, 189); 3 (97); 22 (28-37)

an jaddada maganarsa 22 (27)

halatta kamun kifi 5 (96); 9 (3)

muhimmancinsa 2 (196-203); 5 (1, 2, 94-96); 9 (3)

Hākka *s.* 875

Haḡḡin mutum 17 (15); 53 (38)

Halaye nagari

dagewa 11 (112); 13 (22); 30 (43); 41 (6, 30, 31)

gaskiya 3 (60); 4 (135); 5 (119); 9 (119); 16 (116); 17 (81); 22 (30); 25 (72); 33 (24, 35, 70); 39 (3, 32); 103 (23)

godiya 2 (152, 172, 185, 243); 5 (6, 89); 14 (7, 8); 28 (73); 39 (7, 66); 46 (15)

guje wa zina 17 (32); 23 (5); 24 (30, 31, 33); 25 (68); 33 (35); 70 (29, 35)

hakuri 2 (153-157, 177, 259); 3 (145, 199); 11 (11); 16 (126, 127); 28 (80); 29 (58, 59); 39 (10); 42 (43); 103 (2)

jaruntaka 2 (38, 177); 3 (172-175); 6 (81-83); 9 (40); 20 (46); 33 (39)

mallakar zuciya 4 (135); 7 (201); 18 (28); 30 (29); 38 (26); 42 (37); 79 (40, 41)

nagari na kawo ci gaba, miyagu na hanawa 2 (216), 6 (161); 10 (23); 11 (114); 14 (24-26); 16 (75, 76, 97); 25 (70); 53 (31, 39-41); 91 (9, 10); 92 (4-10)

rashin munafunci 3 (166); 4 (107, 142, 146); 39 (2, 3); 98 (5); 107 (4-6)

rashin son kai 2 (207, 262); 3 (91); 4 (53); 6 (163); 11 (51); 59 (9); 64 (16); 76 (8, 9); 92 (19, 20)

tawali'u 2 (45, 46); 6 (63); 7 (13, 55, 146)

tsarki 2 (222); 5 (6); 9 (103, 108); 24 (21); 33 (33); 53 (32); 74 (4, 5); 87 (14); 91 (9, 10)

turakunsu 2 (207, 265); 4 (74, 114); 5 (16); 6 (163); 60 (3); 92 (19-21)

yafewa 2 (109); 3 (133, 158); 4 (149); 5 (13); 7 (199); 12 (92); 24 (22); 41 (34, 35); 42 (37-40)

Halayya 3 (130-136); 4 (36, 59, 86); 9 (34, 35); 17 (26-35); 24 (27, 28, 58, 59, 61); 25 (63-77); 31 (14-19); 33 (35, 36); 49 (1-18); 60 (1-13)

Halitta

bambantaria 13 (3, 4)
 dabbobi 16 (5); 24 (45)
 kama guda 67 (3, 4)
 mutum 4 (1); 6 (2); 7 (2); 15 (26-29); 16
 (4); 22 (5); 25 (57); 32 (7, 8); 35
 (11); 40 (67); 51 (56); 86 (6)

Hāmān 28 (6, 8, 38); 29 (39, 40); 40 (24,
 36)

Hankali

aiki da shi 2 (44, 73, 242); 5 (58); 6
 (152); 17 (26); 25 (44); 36 (62); 45
 (5); 67 (10)

hana bi ido rufe 2 (170, 171); 5 (104); 7
 (129, 179); 43 (22, 23)

Hanya kyakkyawa 6 (155)

Haruna 2 (248); 4 (163); 7 (122); 20 (29-
 35); 28 (34, 35); 37 (114-122)

bauta wa dan maraki na zinari 7 (148);
 20 (90, 95)

bayaninsa 7 (15)

da Musa 20 (30); 26 (12); 28 (34, 35)

ya riƙa wa Musa shugabanci 7 (142)

ya zama Annabi 4 (161); 6 (85); 10
 (75); 19 (53); 21 (48); 23 (45); 25
 (35, 36)

Ḥashr s. 839

Hijira 9 (40); 25 (54)

Ḥijr s. 381

Hūd 7 (65-72); 11 (50-60, 89); 26 (123-
 140); 46 (21-26)

Hūd s. 319

Hudshuda 27 (20)

Hudaibiya

nasara 48 (1)

sulhu don Musulmi a Makka 48 (25)

Ḥujurāt s. 784**Humaza s. 952**

Ibada 2 (43-46, 125, 149, 150, 238, 239); 4
 (43, 101-103); 5 (2, 6, 95); 11 (114); 17
 (78-80); 24 (56); 29 (45); 62 (9, 10)

Iblis Dubi Shaidan

Ibrahim 2 (133-140); 3 (33, 55, 68, 84, 95,
 97); 4 (54, 163); 21 (59-61, 66, 67); 22
 (43); 26 (70-81, 83-89); 29 (31); 42 (13);
 51 (26-37)

abin misali 16 (120); 60 (40)

abin tunawa ga al'umma 37 (108-111)

addininsa Musulunci 3 (66)

addu'a don mutanen Lufu 11 (74-76)

addu'a tare da Isma'il 2 (129)

addu'arsa 2 (126-129); 9 (114); 11 (69);
 12 (6, 38); 14 (35-41)

aje Isma'il kusa da Ka'aba 14 (37)

an ba shi annabci 2 (124, 131); 3 (66); 4
 (125); 16 (119); 37 (83, 84)

an ba zuriyarsa annabci 29 (27); 37
 (113); 58 (26)

an masa alkawari 2 (124)

bākinsa 15 (51-60)

bushara da Isma'il 37 (101)

bushara da samun da 15 (53-56); 51
 (24, 25)

bushara da samun jika 6 (85); 11 (71);
 19 (49); 21 (72); 29 (27); 37 (112)

da faɗi-tashin al'ummomi 2 (260)

da mai bautar rana 2 (258)

da manzanni 11 (69, 70); 15 (51, 52); 51
 (24, 25)

dangantaka ta kusa da Annabi 3 (67)

hanyar karantarwarsa 6 (75-82)

horo da haɗa kai 2 (132); 43 (28)

Isma'il ya sake gina Ka'aba 2 (127)

jefa shi wuta 21 (68); 29 (24); 37 (97)

kawar da gumaka daga Daki Mai
 Tsarki 2 (125); 22 (26)

littafansa 87 (19)

mafarkin yanka dansa 37 (102)

mahaifinsa 19 (41-48)

Maḡāma Ibrahim 2 (125); 3 (96)

neman a sami masu ibada 2 (128); 14 (40)

uban Larabawa 90 (3)

ya karya gumaka 21 (57, 58); 47 (91-93)

ya roki da nagari 37 (100)

ya roki gafara don mahaifinsa 9 (114)

ya roki mayar da Makka amintacciya 2
 (126)

ya soki bautar gumaka 6 (75); 19 (42-
 48); 21 (52-56, 62-65); 26 (69, 82);
 29 (16, 17); 37 (85-96); 43 (26, 27)

ya soki bautar taurari 6 (76-84); 38 (88)

ya tsira daga wuta 21 (69-71); 29 (24-
 26); 37 (98, 99)

ya yi addu'a don Makka 14 (37, 38)

ya yi imani da Allah 2 (124, 131); 3
 (66); 4 (125); 16 (119); 37 (83, 84)

yanke hulɗa da kafirai 60 (4, 5)

Ibrāhīm *s.* 371

Idanu da kunnuwa

bayar da shaidarsu 41 (20-23)

Idda 2 (228)

Idda (ta rasuwar miji) 2 (234)

auren mai idda 2 (235)

kare idda 65 (2, 3)

lissafin lokacin 65 (1, 4)

Idris 19 (56, 57); 21 (85); 29 (56)

I'tikafi 2 (187)

Ikhlas *s.* 959

Ilmi

an ba Adam ilmin sunayen abubuwa 2 (31)

an ba annabawa 21 (79)

an umarci Annabi ya roki karinsa 20 (114)

Annabi Dāwūd ya zama Malami 2 (151)

don kariya a ya'ki 21 (80)

don sarrafa abubuwa 2 (30, 34); 7 (140); 14 (32-34); 16 (12, 14); 17 (70); 21 (79, 81, 82); 22 (3, 65); 31 (20); 45 (12, 13)

ɗaukaka darajar mutum 39 (9)

iri uku 102 (5-8)

matakin hikima 2 (269)

nazarin halayen kasashe 16 (4); 17 (21); 22 (46); 29 (20); 35 (27, 28)

nazarin halitta 3 (189, 190); 10 (5, 6); 13 (3, 4); 17 (12); 43 (3-5)

nazarin tarihin kasashe 3 (116); 12 (111); 14 (5); 30 (9); 33 (62); 35 (43, 44); 40 (21)

nemansa ta karatu da rubutu 96 (1-5)

tafiya don nemansa 18 (65, 66)

Imran 3 (32-35); 66 (12)

Infidār *s.* 918**Insān** *s.* 899**Inshikāf** *s.* 922

Isa 2 (253); 4 (172); 5 (46); 19 (16-21); 42 (13); 57 (27)

addu'a don saukar abinci 5 (114)

alkawarin cetonsa 3 (55)

ambaton zuwan Annabi 36 (14); 61 (16)

an aiko shi ga Yahudawa kawai 3 (49)

an ba shi hujjoji 2 (87); 5 (111)

an halitta shi da turBaya 3 (59)

ba Allah ne ba 5 (72, 116); 19 (89-92)

bai mutu a tsire ba 4 (157)

bai wulakanta uwarsa ba 19 (32)

gaskata Taurat 3 (50)

girmamawar Musulmi gare shi 43 (59)

haifuwarsa 19 (22, 23)

halifansa 3 (51, 52); 61 (14)

ishara ga Yahudawa 43 (61)

kafirai sun ƙi yarda da shi 43 (57, 58)

kiyaye shi daga makiya 5 (110)

koya masa Taurat da Injil 3 (48); 5 (110)

magana a tsumma da kuma girmansa 3 (46); 5 (110)

manzo ne 4 (171)

mutum ne kurum 3 (58); 19 (30-33)

mutuwarsa 5 (117)

nasara ga mabiyansa 3 (55)

rayar da matattu 3 (49); 5 (110)

shi ishara ne 23 (50)

shirin kashe shi 3 (54)

tsarkake shi daga zargi 3 (55)

warkar da mara lafiya 3 (49); 5 (110)

ya ɗan canja dokar Musa 3 (50)

ya la'anci Yahudawa saboda rashin yin wa'azi 5 (78)

ya yi nasara 61 (14)

yana cin abinci 5 (75)

yin surar tsuntsaye 3 (49); 5 (110)

zuwansa cikon wahayi ne 4 (171)

Is'haƙ 2 (133-140); 3 (84); 4 (163); 6 (85), 11 (71); 12 (6); 14 (39); 19 (49); 21 (72); 37 (112, 113); 38 (45-47)

Isharori

kafirai sun roka 17 (90-93)

wadanda aka hana 6 (110); 17 (59)

Isma'il 2 (125-140); 4 (163); 6 (87); 14 (39); 21 (85); 38 (48)

annabci 19 (54, 55)

sake gina Ka'aba da Ibrahim 2 (127)

ya zauna a Arabiya 14 (37)

Isrā' *s.* 414

Iyaye 4 (2); 6 (152); 46 (13, 14)

ba a bin su ga zunubi 6 (74); 9 (23, 24, 113, 114); 17 (25); 19 (41-50), 29 (8); 31 (15)

cudanya da su 2 (83); 17 (23-25); 31 (15)

kyautata musu 17 (23, 24), 29 (8); 31

(14, 15); 46 (15)
yaye yara 31 (14)

Jafa'i 4 (112); 24 (4-9, 23); 33 (57, 58); 49 (12)

Jahannama 2 (24); 3 (12); 4 (93); 6 (129); 7 (38); 11 (106, 107); 15 (43, 44); 17 (8); 22 (19-22); 25 (11-14); 32 (13); 38 (57-64); 40 (46-50); 43 (74-78); 55 (43, 44); 56 (41-45); 73 (26-31)

masu tsaronta 40 (49); 67 (8); 74 (31)

Jālūta 2 (250)

Jarirai

shayar da su 2 (223); 65 (7)

Dubi kuma 'Ya'ya

Jassāsa (Rakuma) 27 (82)

Jāthiya *s.* 756

Jayayya 16 (125); 29 (46)

Jibril 2 (87, 97, 98); 53 (5-14); 66 (4)

Jihadi

a Makka 29 (6)

a yi ta yin ya'ki muddin akwai kuntatawa 8 (39)

azaba ga masu fitina 2 (191)

bayar da izini 2 (90); 22 (39)

da Ahlil Kitāb 9 (29)

da masu bauta wa gumaka 9 (5)

da mutanen Makka 100 (1-6)

dainawa da kafuwar addini 2 (193)

don kafa 'yancin addini 22 (40)

don tsaron kai 3 (166); 22 (39)

ganimar jihadi 8 (41)

har sai an karfi Makka 2 (191)

kaliran da za a yi da su 9 (123)

wahayi na farko-farko 79 (1-9)

ya'ki a cikin hurumin Makka 2 (191)

Jingmar gida 2 (283)

Jinn *s.* 886

Jumu'a *s.* 851

Ka'aba 2 (149, 150); 9 (17, 18)

cibiyar Musulunci 2 (144, 148)

Dakin Allah 2 (125)

kada kafirai su je 9 (28)

madogarar mutane 5 (97)

wuri na mutane 5 (125)

yanka dabbobi a wurin 22 (33)

Kafirai da munafukai 2 (177); 4 (150, 151)

Kāfirūn *s.* 956

Kahf *s.* 433

Kalmar Allah 31 (27)

Karuwanci 24 (2-3)

Kashe aure 2 (226, 227, 234, 235, 238-241);

4 (25); 33 (4)

ana iya yi sau biyu 2 (229)

banda lokacin hila 65 (1)

dadada wa matan da aka saki 2 (236)

hana wa mace sake aure 2 (233)

in an wulakanta ko an guji mata 4 (128)

kafin tarawa da mata 2 (236, 237); 4 (4); 33 (49)

karfi kyauta daga mata 4 (19, 129)

korar mace daga gidan miji 65 (1)

kulawa da mata 65 (6)

kyautata wa mata 65 (1, 2, 6, 7)

kyautatawa 2 (231)

mayar da aure 2 (228)

nada masu sulhu a tsakanin ma'aura 4 (35)

sake auren miji na farko 2 (232)

saki na uku 2 (230, 231)

sakin mai goyo 2 (233)

tabbatarwa 2 (230)

tilas in mata na cufuwa 2 (231)

tsawon idda 2 (228); 65 (4)

Dubi kuma Aure

Kasuwanci 2 (198, 275)

Kauthar 108 (1)

Kauthar *s.* 956

Khaibar 48 (18)

Kibau

na caca 5 (3)

na Kur'a 5 (90)

Kirista **Dubi** Nasara

Kisan kai 4 (29); 5 (32); 6 (151); 17 (33)

sakamkonsa 4 (92, 93)

Kishi 4 (32)

Kulle 24 (30, 31)

Kushe 24 (4, 27); 49 (12); 104 (1)

Kwanukan Allah 45 (14)

Kyautatawa 2 (263); 4 (36); 16 (90); 17 (23)

K̄, *s.* 788

Kāhila da Hāhila 5 (27-31)

Kabilu 49 (13)

Kadr *s.* 944

Kalam *s.* 871

Kamar *s.* 809

Kāri'a *s.* 949

Kasa

halitta ta 41 (9, 10); 79 (30)

Kaṣaṣ *s.* 586

Kasān da kai 31 (18, 19)

Kaura 2 (218); 4 (97, 100, 101)

Kaurace wa iyali 58 (2-4)

Kauyawa 9 (97, 99); 49 (14-17)

Kawā 7 (32)

Kazafi 24 (33); 24 (4-9)

Kin bin umurnin Allah

sakamakansa 47 (38)

Kisasi 2 (178)

Kiyāma *s.* 896

Kuraish *s.* 954

Kuraishawa 106 (1)

ƙalalar da suka samu 106 (4)

halakar kafiransu 53 (57)

samun galaba a kansu 70 (40)

Labari 2 (26)

na hanzantattun mutane 13 (17)

na bawa da ubangijinsa 16 (75); 30 (28)

na bayan mutane da yawa 39 (29)

na bebe 16 (76)

na duhu mai tsanani 24 (40)

na gari aminacce 16 (112)

na ginshikin haske 24 (35)

na giya 16 (67)

na gizo-gizo 29 (41)

na irin da aka shuka a kan dutse 2 (264)

na irin da ke 'ya'ya da yawa 2 (261)

na itace mai kyan 14 (24, 25)

na itace mara kyan 14 (26)

na jaki 62 (5)

na kare 7 (176)

na kawalwalniya 24 (39)

na kuda 22 (73)

na kudan zuma 16 (68, 69)

na lambu 2 (265, 266)

na lambu mai rafukan madara 47 (15)

na madara 16 (66)

na mai arziki da matalauci 18 (32-44)

na mai kin sakonni 7 (175, 176)

na mai warware labari 16 (92)

na masu lambu 68 (17-33)

na mutanen gari 36 (13)

na ruwa da wal'kiya 2 (19, 20)

na ruwan sama da tsiro 18 (45)

na tsuntasaya da ake kira 2 (260)

na tururuwa 2 (26)

na wanda darajarsa ta faɗi 22 (31)

na wanda mamaki ya rufe 6 (71)

na wutar da aka kunna 2 (17, 18)

Labaru

a tabbatar da su 49 (6)

Laiɓi

aza shi ga wani 4 (112)

horon masu laifi 83 (4-10)

kowa ya dauki nasa 29 (12, 13); 35 (18)

masu laifi 83 (1-3)

Lail *s.* 938

Lailatul Kadr 97 (1-5)

Laƙabobi 49 (11)

Larabawa

auren uwaye 4 (23)

gādon mata 4 (19)

hana gādo ga mata da yara 89 (59)

izgili ga Annabi 21 (36, 37)

jinkirta hajji 9 (36)

kafin isowar Musulunci 3 (102)

madauka saƙon Annabi 16 (89)

masu mulkin manyan dauloli 18 (13)

rantsuwoyi na yaudara 16 (92)

sun dauki haihuwar diya masifa ce 16

(58); 47 (17)

sun fi Yahudu da Nasara bin gaskiya 6

(157)

turbude 'ya'ya da rai 6 (138); 16 (59)

'yanta dabbobi don gumaka 6 (139,

140)

Lāt 53 (19)

Leƙen asiri 49 (12)

Li'ān 24 (6-10)

Linjila 3 (3, 48, 65); 5 (66, 110); 7 (157); 48

(29)

alkawarin alheri 9 (111)

gurbata ta 2 (75); 3 (76, 77); 4 (46); 5

(13, 44-47, 68)

saukarta 3 (3)

Littafin Ayyuka 45 (28); 81 (10); 84 (7-15)

Ludu 6 (86-87); 11 (89)

an halaka mutanensa 7 (83, 84); 11 (82)

hana shi kare bākinsa 15 (70)

kin yarda da kiransa 7 (80-84)

manzanni sun zo masa 11 (77-83); 15

(58-76)

matarsa 66 (10)

mutanensa 50 (13)
 mutanensa sun nemi bākinsa 15 (67-69)
 neman musanya da 'ya'yansa (watau matansu) 11 (78)
 ya bar alkaryar 11 (81); 15 (65, 66)
 ya gargadi mutanensa 26 (160-173); 27 (54); 29 (28-35); 37 (133-137); 54 (33-39)

Luġman 31 (12)

turbiyarsa ga ɗansa 31 (13-19)

Luġmān *s.* 622

Ma'ārij *s.* 879

Mabaraci 2 (263); 93, (10)

Mace da namiji

bamhancinsu a ayyuka 3 (195); 4 (32)

damarsu ɗaya ce 2 (228)

fiɓikon namiji 2 (228)

gādon mace 4 (18)

mace mai tsaurin kai 4 (24)

Madina 9 (101, 120); 63 (8)

sunanta cikin jahiliyya 33 (13)

Mafarki 12 (4, 36, 43)

Magana 31 (19)

mūmmūna 4 (148)

Mai gaskiya 9 (119)

Mā'ida *s.* 155

Makka 2 (144, 149); 3 (96); 17 (40), 48 (24)
 abu uku game da kasancewarta 3 (96)
 addu'ar Ibrahim don kare ta 2 (126): 14 (35)

an tsarkake ta 27 (67, 91)

Annabi ya yi gargadi 47 (13); 65 (8-10)

azaba don ƙin Annabi 16 (112)

ba a yi gargadi ba dā 32 (3); 36 (6)

ba ta taɓuwa 2 (191, 194)

ba ta 'ya'yan itatuwa 14 (37)

jagora ga sauran ƙasashe 3 (95)

Musulmi za su kame ta 17 (76)

za ta zama amintacciya 28 (57)

Ma'kiya 5 (33)

Mala'iku 2 (30-33, 177, 210, 248, 285)

ba su laifi 21 (27)

ba su saba wa Allah 66 (6)

ba su zama manzanni ga mutane 6 (8, 9)

ɗaukarsu 'ya'ya mata 37 (149-157); 43 (19); 53 (27, 28)

ƙiƙafikansu 35 (1)

ihada ɗai suke yi 21 (19, 20)

kafirai na neman saukarsu domin ƙurewa 7 (94, 95); 25 (21, 22)

kawo saƙo 16 (2)

kawo wa Annabi wahayi 19 (64)

marubuta ayyukan mutum 82 (10-12)

matsaran mutum 13 (11)

sauka ga muminai 41 (30)

sun yi sujuda ga Adamu 2 (34); 7 (11); 15 (31); 17 (61); 18 (50); 20 (116)

sun a barranta daga masu hanta musu 34 (40, 41)

sun a ƙarfafa wa mutane muminai zu-kata 8 (12)

sun a roka wa mutane gafara 40 (7-9); 42 (5)

taimakawarsu 3 (122, 123); 8 (10); 33 (9)

zuwansu 16 (33)

Maliki (mala'ika) 43 (77)

Manāi 53 (20)

Maraƙi na zinari 2 (51); 7 (148); 20 (90)

Marayu 2 (177); 4 (3-5, 7-9); 93 (9)

a ba su ilmi a gwada su 4 (6)

hana cin dukiyarsu 4 (10)

kar a barnata dukiyarsu 4 (2); 6 (153); 17 (34)

kulawa da su 2 (220)

yi musu adalci 4 (127)

Marubuta ayyuka 82 (10-12)

Marwah 2 (158)

Maryam 2 (87, 253); 3 (43)

an ba ta mafaka 23 (50)

an zaɓe ta 3 (41)

bayar da renonta ga Zakariya 3 (36)

haihuwarta 3 (35)

ibadarta 3 (42)

imaninta da Allah 3 (36)

Nasara sun ɗauke ta abar bautawa 5 (116)

labarin haihuwarta ga Isa 19 (17-21)

labarin samun ɗa 3 (44)

mace mai gaskatawa 5 (75)

misali ga muminai 66 (12)

mutuwarta 5 (17)

'yar'umar Harun 19 (28)

zarginta da zina 4 (156); 19 (27, 28)

Maryam *s.* 453

Masad *s.* 958

Masar

Annabi Yusuf ya fassara mafarki 12 (47, 49)

hala'i ya sauka wa mutanenta 7 (133-135)

rayar da ita 29 (63)

rushe kasashe mafwabtanta 46 (27, 28)

yadda sarki ya gan ta 12 (43)

Masu hali nagari 41 (25)

Masu wa'azi 3 (104)

Mata 4 (15, 19, 34); 5 (5); 60 (10-12)

lullubi 33 (59)

tsofafi 24 (60)

yin tafiya 24 (31)

Mata 4 (18)

bayar da shaida 2 (282)

dauke wa tsofuwa lullubi 24 (60)

haƙƙoƙinta na aure 2 (228); 4 (34)

jin tsoron zaluncin miji 4 (128)

mai renon 'ya'ya 2 (223)

matan da aka hana aure 4 (23)

riƙe fiye da ɗaya 4 (3, 129)

ta farko da ta biyu 4 (20)

tana iya neman saki 2 (229)

tana iya sa babbar riga 33 (59)

tilas a ba ta sadakinta 4 (4)

yin lullubi 24 (31)

Dubi kuma Miji da mata

Mata masu takaba

an yarda su sake aure 2 (235)

kula da su gani da ba su gaɗo 2 (240)

tsawon lokacin takaba 2 (234)

Matalauta 69 (34), 90 (11-16); 107 (1-3)

Matan aure 4 (12, 20-25), 33 (4, 37)

adalcɪ tsakanin matan 4 (129)

na Manzon Allah 33 (6, 28-34, 50-55)

Matattu

ba su komowa wannan duniya 21 (95); 23 (100); 39 (42)

tayar da su 6 (36, 123); 75 (40)

Mā'ūn s. 955

Mawaƙa 26 (224-227)

Mayar da al'amura ga Allah 4 (59)

Mazowa kogo 15 (80); 18 (9-29)

Miji da mata

rantsuwar guje wa mata 2 (226, 227)

sulhunta su 4 (35, 130)

Mi'rāj 17 (1)

Mizani 7 (8, 9); 23 (102); 42 (17); 55 (7-9)

Muhaya'a 48 (10, 18)

ta mata muminaɪ 60 (12)

ta maza muminaɪ 9 (111, 112)

Muddatthir s. 892

Mudaffifin s. 920

Muhājirin 9 (100, 117)

Muhammad 3 (144); 33 (40); 47 (1); 48 (29)

abin misali 33 (21)

adalcɪ tsakanin maƙiya 5 (42, 43)

adalcɪ tsakanin Musulmi da wasunsu 4 (105)

addu'ar Ibrahim da Isma'il 2 (129)

al-Amin 6 (33)

alkawari ga annabawa kan zuwansa 33 (7)

Allah Ya kiyaye shi 3 (144)

amsar wai shi mahaukaci ne 68 (1-7)

an hore shi da yin gargadi 74 (1, 2)

an kira shi mawaƙi, mai sihiri da sauransu 21 (3, 5); 74 (18-25)

an tsarkake sahabbansa 24 (21); 98 (7, 8)

an umarce shi da yin ibada 20 (130)

annabawa duka sun gaskata shi 3 (80)

Annabi Isa ya ambaci zuwansa 7 (157); 61 (6)

Annabi Musa ya ambaci zuwansa 7 (157)

annabin ƙarshe 33 (40)

auratayyarsa 33 (50)

ba shi haƙuri 20 (1-8)

ba ya kuskure 53 (2)

ba ya mance wahayi 87 (6, 7)

ba ya neman wata lada ssi daga Allah 42 (23)

ba ya sha'awar dukiya 20 (131)

ba ya shiryar da wanda ya so 28 (56)

ba ya son kawā ta duniya 15 (88)

bayyanarsa daidai da sanarwa 26 (195, 196); 28 (43-46); 37 (37)

dagewa don tsayar da gaskiya 9 (88)

daidaitacce 53 (6, 7)

damuwarsa don 'yan Adam 9 (128), 18 (6); 26 (3); 94 (3)

darajarsa 94 (4); 96 (3)

dawowarsa Makka bayan hijira 28 (85)

dogara ga Allah don tsari daga zargi 7 (200)

duk al'ummomi su bi shi 22 (67)
 daukakarsa 81 (19-21)
 fitar da mutane daga duffai zuwa haske
 65 (11)
 fitila ga matafiya 33 (46)
 ganawa da shi 58 (12, 13)
 gaskiyarsa za ta bayyana a hankali 93
 (1-5)
 haƙuri da al'amura 46 (35)
 halakar makiyansa 7 (182-187); 18
 (59); 38 (67); 51 (59, 60); 69 (1-3);
 77 (12-40)
 halattaccen Makka 90 (2)
 halin sahabbansa 49 (7)
 hasara gābā da shi 18 (47); 22 (49-54);
 23 (62-67, 93-95); 52 (35-43); 68 (17-
 33); 75 (10-13); 79 (7-9); 84 (16, 17)
 haske ne ga duniya 5 (15, 16)
 haskensa 81 (23)
 hijira zuwa Madina 9 (40)
 himmarsa 10 (99)
 horon makiyansa 20 (129)
 hulɗa da kangararu 3 (158)
 isar da saƙo 5 (67)
 isowa bayan sauran annabawa 5 (19),
 21 (30)
 jaruntarsa 43 (88)
 jin daɗi da isowar wahayi 94 (1-8)
 kada matansa su nuna adonsu 33 (33,
 34)
 kama da Musa 46 (10); 52 (1-7); 73 (15)
 kar a sake auren matansa 33 (53)
 kar ya karkata 10 (105)
 kar ya saki matansa 33 (52)
 kar ya yi da'a ga kafirai da munafukai
 33 (1)
 karɓar wahayi daga Jibril 2 (97)
 kare shi daga dukan maƙiya 5 (67)
 kawo canji 14 (48); 25 (63-75)
 kira ga Nasara 3 (61)
 kusantarsa da Mala'ika Jibril 53 (8, 9)
 ƙasaitar halayensa 43 (32)
 ƙaunar muminaɗi 9 (128)
 ƙiyayyarsa ga gumaka 109 (1-5)
 ƙulle-ƙulle Ƙuraishawa 8 (30), 16 (26)
 ladabi da biyayya gare shi 49 (1-5); 58
 (11)
 mafarkinsa 48 (27)

mafi cancanta bisa muminaɗi kansu 33
 (6)
 mafificin annabawa 2 (253)
 mai bin Alkur'ani tsintsa 10 (15); 11
 (12)
 mai gargadi 6 (50)
 mai ƙarfin hali a wa'azi 42 (15)
 mai mayar da mabiyansa malamai 62
 (1-4)
 mai rarrabewa 98 (1, 2)
 mai sasanta al'ummomi 2 (213)
 manzo, mai tsarkakewa 2 (129, 151); 3
 (163); 62 (2, 3)
 maraya 93 (6)
 matansa su tsarkaka 33 (30-32)
 matansa su zama masu sauƙin kai 33
 (28, 29)
 matansa uwayen muminaɗi ne 33 (6)
 matsalar makaho da Annabi 80 (1-10)
 miyagun ayyuka gabanin bayyanarsa
 30 (41)
 Musulmin farko 6 (164)
 nasararsa 14 (14)
 neman kashe shi 5 (11)
 neman tsari daga kurakurai 40 (55)
 neman yaudararsa 17 (73)
 rahama ga mabiyansa 7 (156)
 rahama ne ga duk duniya 21 (107)
 rantsuwar goyon bayansa 48 (10)
 rayuwarsa sassauka ce 25 (7)
 rayuwarsa ta shaidar gaskiya ce 10 (16)
 roƙon gafara ga masu fitinarsa 110 (3)
 rufe zuciyarsa daga kushe-kushen mu-
 tane 42 (24)
 sabunta imani 17 (51, 52)
 saƙonsa ga duk duniya ne 6 (91); 7
 (158); 25 (1, 2); 42 (7); 68 (52); 81
 (27)
 shari'a da wahayi 5 (49)
 shi ba mawaƙi ne ba 69 (38-43)
 shi fa Annabi ne 46 (9)
 shi Manzo ne 72 (21-23)
 shi mutum ne 7 (188)
 sunansa a cikin Attaura 7 (157, 158)
 sunansa a cikin Injila 61 (6)
 taimako daga Allah 22 (15)
 tauraro mai zuwa da dare 86 (1-4)
 tausaya wa mabiyansa 15 (88)
 tsarkinsa da kamalarsa 33 (45-46)

wahalce-wahalcensa 14 (13)
 wai ya koyo Alkur'ani daga wasu 16 (103)
 wajibi ne a yi masa biyayya 4 (64, 65); 24 (62, 63)
 walakanta ma'kiyansa 27 (87); 42 (45); 73 (10-14)
 ya bi hanyar Ibrahim 16 (123)
 ya raunana yarda da gumaka 25 (42)
 yadda ake kintatar sa 52 (29-34)
 yafe wa ma'kiya 15 (85)
 Yahudawa sun jira bayyanarsa 2 (89)
 ya'ki da kafirai da munafukai 66 (9)
 yi masa taron muna'isha 2 (102)
 yin salla cikin dare farilla ne gare shi 73 (1-9)
 za a daukaka mabiyansa 95 (6)
 zarginsa 33 (56, 57)
 zarginsa da kagowa 25 (4)

Muhammad *s.* 769

Mujadala *s.* 834

Mulk *s.* 867

Mulkin Kasa

biyayya ga hukuma 4 (59)
 dangantaka da sauran kashashe 16 (92, 94); 60 (8)
 dangantakar jama'a 3 (185); 60 (8, 9)
 lokacin da ya'ki ya zama dole 2 (190-193, 246, 251); 4 (75); 8 (39); 9 (29); 22 (39, 40)
 tsare gaskiya 4 (58, 105-107, 135); 5 (8); 6 (153); 16 (90); 38 (26); 42 (15)
 wanda ya kamata ya yi mulki 2 (247); 4 (53, 58); 10 (14); 12 (55); 22 (41); 24 (55); 38 (17-20)
 yanayin gwamnati 3 (158); 42 (38)
 zaman salama 8 (56-58, 61, 62)

Mu'minun *s.* 514

Mumtahan *s.* 844

Munafikun *s.* 854

Munafukai 2 (17-20); 3 (168)
 abuta da ma'kiyan Musulunci 5 (52)
 alkawarinsu 9 (75)
 an gafarta wa wasunsu 9 (66)
 an hana musu haske 57 (13-15)
 an la'ance su 9 (68)
 an la'anci aikinsu 9 (69)
 Annabi ya yi tsaye kansu 9 (73)
 ba a yafe musu zundun mummai 9 (80)

ba su da gaskiya 2 (8-16)
 ba su kaunar ya'ki 47 (20)
 ba su yin nasara 5 (53)
 ba su zuwa Tabuka 9 (42-45, 47)
 bin ma'kiyan Musulunci 47 (25-28)
 dalilan karya 9 (90, 94)
 damun Annabi 9 (61)
 dole a raba su 3 (178); 29 (11); 47 (29-31)
 dukiyarsu da 'ya'yansu 9 (55, 85)
 gabarsu 9 (63)
 gina masallatai don raba Musulmi 9 (107-110)
 gudun shan wahala 9 (49)
 gwajinsu 9 (126)
 hasara gaba da Annabi 4 (115)
 horo matsananci 48 (6)
 horonsu 4 (137-139, 141, 145)
 horonsu sau biyu 9 (101)
 hulda da su 4 (88-91)
 jihadi da su 66 (9)
 juyawar zukatansu 9 (127)
 kar a yi abuta da su 4 (144)
 kar a yi musu addu'a 9 (84)
 kar su je ya'ki da Musulmi 9 (83)
 kar su raka kungiyoyin Musulmi 48 (15)
 karya alkawarinsu ga Yahudawa 59 (11-14)
 kira ga zunubi 9 (67)
 kushe-kushensu 9 (58, 59)
 kin karbar hukuncin Annabi 4 (60-64); 24 (47-50)
 kulle-kullensu 9 (48)
 makircinsu ga Musulmi 63 (3-8)
 masu amsa laifinsu 9 (102, 103)
 matsorata a ya'ki 33 (12-20)
 mummunan rashin kirkinsu 9 (76)
 murnar rashin zuwa ya'ki 9 (81, 86, 87, 93)
 rantsuwar karya 9 (56, 62, 74); 58 (14-19); 63 (1, 2)
 rashin gaskiyarsu 4 (106-112)
 rashin tsarkinsu 9 (125)
 shawara a asirce 4 (81, 82, 114)
 son gudu daga wurin alheri 9 (57)
 sun ki Musulmi 9 (50-52)
 sun ki ya'ki 3 (166, 167); 4 (77-80)
 suna zamba 4 (142, 143)

tsokalarsu 9 (65)
 tsoronsu 8 (49); 9 (64, 74)
 Ubangiji bai karɓar aikinsu 9 (53-55)
 watsa labarun ƙarya 4 (83); 33 (60, 61)
 yafe musu in sun daina munafunci 4
 (146, 147)
 yunkurin la'antar Musulmi 4 (113)
 'yan leken asiri 5 (41)
 za a karɓi tubarsu 33 (24)
 zunden mummai 9 (79)

Mursalār s. 903

Musa 2 (54-59, 61, 108, 136); 5 (22-29); 32
 (23)
 a Masar 7 (103-137)
 a Sinai 7 (138-157); 17 (101, 102); 27 (7,
 8); 79 (15, 16)
 alkawari ga jama'ansa 7 (129)
 an ba shi Attaura 2 (53); 6 (92, 155); 7
 (142-145)
 an fifita shi 2 (53); 21 (48)
 an kira shi 19 (52); 20 (11-14); 27 (8, 9);
 28 (30); 79 (16)
 Annabi 19 (51, 52)
 da masu sihiri 7 (113-126); 10 (80-82);
 20 (60-73); 26 (38-51)
 da tsaurin kan Bani Isra'ila 2 (67-73,
 92)
 Fir'auna ya gana da mutanensa 7 (109-
 112); 10 (76-79); 20 (56-59); 26 (34-
 37)
 ganin sandarsa da hannunsa sun canja
 20 (17-23); 27 (10-12); 28 (31, 32)
 gardama da Fir'auna 20 (49-55); 26
 (18-31)
 hijira da dare 20 (77); 26 (52); 44 (23, 24)
 hushinsa da Haruna 7 (150); 20 (92-94)
 isharorinsa tara 17 (101)
 jefa shi rafi 20 (39); 28 (7)
 kira a yi hakuri da yin addu'a 7 (128);
 10 (84, 87)
 kiran a saki Yahudawa 7 (104, 105); 20
 (46-48); 26 (15-17); 44 (18)
 ketare doka na Yahudawa 7 (146, 147)
 Littafansa 87 (19)
 littafinsa yana shaida Alkur'ani 11 (17)
 mafarkin mahaiƴarsa 20 (38); 28 (7)
 maido shi ga mahaiƴarsa 20 (40); 28
 (12, 13)
 manzannin Yahudawa sun biyo bayan-

sa 2 (87)

masu yarda da shi 10 (83); 40 (28-45)
 mutanen Fir'auna sun tsince shi 20 (39)
 mutanensa na bauta wa maraki 7 (150);
 20 (86-90)
 neman Haruna ya taimake shi 20 (25-
 35); 26 (12-14); 28 (33, 34)
 nuna wa Fir'auna alamu 7 (107, 108);
 26 (32, 33); 79 (20)
 ratsa teku 7 (138); 10 (90); 20 (78); 26
 (53-66)
 rokon ruwan sha 2 (60)
 rokon wa mutanensa gafara 7 (155,
 156)
 tafiyarsa mahadar tekuna biyu don
 neman ilmi 18 (6-82)
 tafiyarsa zuwa ga Fir'auna 7 (103); 10
 (75); 11 (96, 97); 20 (24); 23 (45,
 46); 26 (15-17); 27 (12); 40 (23, 24);
 51 (38); 79 (17)
 umurnin tafiya Kasa Mai Tsarki 5 (21)
 wa'adin dare arba'in 2 (51); 7 (142)
 wahala a hannun mutanensa 61 (5)
 ya bugi dutse 2 (60, 61)
 ya fadi zuwan Annabi Muhammad 28
 (44); 36 (14)
 ya ga wuta a lokacin komowarsa daga
 Madyana 20 (10); 27 (7); 28 (29)
 ya kashe mutumin Misra, Bakibde 20
 (40); 26 (14, 19-21); 28 (15-21, 33)
 ya kona dan maraki 20 (97)
 ya sami marmaro sha biyu 2 (60)
 ya so ganin Ubangiji 7 (143)
 ya tafi Madyana 20 (40); 28 (22-28)
 ya yi umurni a yanka sanuwa 2 (67-71)
 ya zo da doka 7 (150)
 zamansa a dutse 7 (143-145); 20 (83, 84)
 zargi na ƙarya 33 (69)

Musulmi

abuta da wadanda ba Musulmi ba 60
 (8, 9)
 abuta da Yahudu da Nasārā maƴiya 5
 (51)
 adalci ga abokan gābā 5 (2, 8)
 adalci tsakanin juna 4 (135)
 Allah ba Ya zaluntar su 4 (40); 10 (44)
 al'umma mafi daraja 2 (143); 3 (109,
 110); 22 (65, 66)
 amsa gaisuwa irin ta Musulunci 4 (94)

an ba su babbar daula 4 (54)
 an matsa musu 3 (194); 16 (41, 42)
 bayar da mafaka ga kafirai 9 (6)
 biyayya ga hukuma 4 (59)
 biyayya ga kafirai 33 (1)
 dangantaka da wasun da ba Musulmi
 ba 5 (5)
 dangantakarsu da ma'kiya 48 (29)
 fada ko an nunka su goma 8 (65, 66)
 fifiko a kan kafirai 83 (34, 35)
 gaisuwasu ga juna 4 (86)
 ha'furi da ma'kiya 9 (28); 16 (126, 127);
 73 (10)
 hana su abuta da ma'kiya 3 (27, 117-
 119); 60 (1-3)
 haske a gidjensu 24 (36)
 hulfa da Ahlil Kitāb 29 (46)
 hulfa da ma'kiyan Musulunci 16 (126);
 17 (53)
 jin tausayinsu 4 (36)
 kar su bi Yahudu da Nasārā ga canza
 addini 3 (99, 100)
 kar su damu in an matsa musu 29 (10)
 kar su juya baya ga abokan gaba 8 (15,
 16)
 kar su kashe juna da gangan 4 (92)
 kar su rarrabu 3 (102, 104); 6 (160)
 kare kansu daga bata 2 (288); 39 (53,
 55)
 kare masu bin gumaka har su ji Alkur'
 'ani 9 (6)
 kashe dukiyarsu domin Allah 2 (195)
 kashi uku na Musulmi masu karatun
 Alkur'ani 35 (32)
 kyautata wa kafirai 17 (53)
 Karfafa su 9 (124)
 mala'iku na ba su bushara 41 (30, 31)
 mamallanka Kasa Mai Tsarki 21 (105)
 masu Dakin Allah 22 (25)
 masu mulkin duniya 24 (45); 27 (62)
 mulkin Kasashen Larabawa 70 (40-44)
 mutunta juna 49 (11, 12)
 nasara har bayan Kasashen Larabawa
 33 (27)
 nazarin fadi-tashin al'ummomi 3 (136,
 137)
 sadaukar da kai don gaskiya 2 (154-
 156, 177); 3 (185, 199); 9 (24, 88)
 sakamakon ayyukansu 2 (286); 10 (23);

39 (22); 42 (30); 49 (14); 53 (29, 30);
 58 (20); 59 (19); 65 (8, 9)
 sako gare su ta hannun Jibril 16 (102)
 samun galaba 29 (58, 59, 69)
 sasanta su 8 (46, 49); 49 (9, 10)
 sau'ki cikin matsawa 29 (60)
 shugabannin jama'a 22 (78)
 su bi tsaka-tsaki a rayuwarsu 57 (27-29)
 su kafa kungiya 3 (103)
 su riƙe alƙawura 2 (177); 5 (1); 16 (91)
 su riƙi halayya nagari 16 (90)
 su yafe wa masu matsa musu 22 (60)
 su zama masu gaskiya 6 (153)
 sulhu da waƙanda ba Musulmi ba 8
 (61)
 sun fi Kaunar Allah 2 (165)
 sun yarda da duk annabawa 2 (136)
 taimakon juna a alheri 5 (2)
 taimakon juna a sha'anin addini 8 (73)
 waƙansu dokokin rayuwa 3 (16); 6
 (152-154); 13 (19-22); 23 (57-61); 25
 (63-75); 51 (15-19); 61 (2, 3); 64 (11-
 18); 70 (22-35); 74 (4, 5)
 wanda ya kafirta tilas 16 (106)
 yarjejeniya da kafirai 9 (4)
 yi musu alƙawarin nasarori 2 (115)
 yi musu bushara ta Kwari 10 (63, 64)
 za a ba su daula 3 (25, 26)
 za a daukaka su 2 (152)
 Musulunci 2 (84, 131, 132); 3 (19, 20); 4
 (125); 6 (14, 126, 164); 10 (73); 16 (81);
 22 (78); 33 (35); 39 (22, 54); 49 (17)
 addini kammalalle 5 (3)
 addinin annabawa 42 (13)
 addinin kowa 3 (82); 30 (30)
 alamun ci gaba 7 (57, 58)
 ba matsi a addini 2 (256)
 ba shi daraja babba 6 (163)
 babu bambance-bambance 6 (52)
 ci gabansa kome kiyayya 41 (53)
 gābā da shi hasara 61 (8)
 haskaka 24 (35-38)
 kafuwar daular Musulunci 24 (55); 28
 (58)
 kafuwarsa 32 (5)
 kare ci gabansa 32 (5)
 kare kai 42 (41)
 kwar da camfe-camfe 6 (137-140, 144,
 145)

kowace al'umma na da doka 5 (48)
 matsanancin haƙurinsa 29 (40, 67)
 muhimmancinsa 2 (112, 156)
 nasararsa 48 (28); 61 (10-13)
 sabuwar ma'anar hadaya 22 (36, 37)
 shukashikansa 2 (3, 4, 15, 16, 18, 19)
 sukar ƙaurace wa aure 24 (32)
 taimaka masa 22 (40); 47 (7)
 tamkar an yi shuka 80 (24-32)
 tausayawa a shari'a 5 (34)
 ya soki fasiƙanci 6 (121)
 ya yarda da duk annabawa 2 (4)
 yada shi farilla ne 9 (122)
 yaɗuwarsa 9 (33); 48 (28); 61 (8)
 'yan'uwantaka 49 (13)

Mutum 40 (67)

ayyukansa uku 5 (93)
 buƙatunsa na ruhi 6 (38)
 dalilin halitta shi 11 (7); 51 (56-58); 75 (36)
 girmansa 30 (54, 55)
 guje wa Allah cikin ni'ima 7 (189-192); 17 (67)
 halifan Allah 2 (30)
 halitta shi daga laka 15 (26); 23 (12)
 halitta shi daga turbaya 3 (59); 6 (2); 7 (11, 12); 22 (5); 32 (7); 35 (11); 55 (14)
 hasararsa 2 (35-39); 20 (120)
 ikon Allah ne 32 (9)
 jama'a guda 2 (213); 10 (19); 21 (92, 93)
 kadaicewarsa 24 (58, 59)
 koya masa harshe 55 (3, 4)
 matakan girmansa 22 (5); 23 (14)
 mulkin duniya 14 (32-34); 16 (10-19); 31 (20); 45 (12, 13)
 rashin gode wa Allah 41 (49, 51)
 rashin riƙe amana 33 (72)
 rayuwa da mutuwa a duniya 7 (25)
 sakamakon aikinsa 4 (79); 53 (29)
 tsarkake kai ne tufarsa 7 (26)

Muzzammil s. 890

Naba' s. 906

Nagarta

sakamakonta 10 (26)

Nahl s. 391

Najm s. 804

Naml s. 572

Nās s. 960

Nasara

hanyar samunta 3 (200)

Nasārā (Kirista) 2 (111, 113, 120, 135, 140); 5 (18, 50, 69, 84, 85); 9 (30); 22 (17)

alkawari da su 5 (14)

an kira su zuwa ga addini sahihi 3 (64)

an ƙalubalance su da addu'a 3 (61)

imani da Musulunci 5 (83)

kwadayin duniya 2 (96)

makusanta addinin Musulunci 5 (82)

mayar da mutum tamakar Allah 4 (171); 5 (77); 18 (102)

samun tsira 2 (262)

Nasr 71 (23)

Nasr s. 957

Nāzi'āt s. 909

Nisā' s. 112

Nūh s. 883

Nuhu 3 (32); 6 (85); 7 (59-64); 9 (163); 10 (71-73); 14 (9); 25 (37); 51 (46); 53 (52); 57 (26); 66 (10); 69 (11, 12)
 addu'a don ɗansa 11 (45-48)
 da Dufanu 54 (9-15); 71 (1-28)
 da jirgin ruwa 11 (26-48); 17 (3); 21 (76, 77); 22 (42); 23 (23-29); 26 (106-120); 29 (14, 15); 33 (7); 37 (75-82); 42 (13)

matarsa 66 (10)

ruwa ya cinye ɗansa 11 (42, 43)

tarihinsa gargadi ne 11 (35)

Nūr s. 527

Ra'ad s. 361

Rahmān s. 814

Rai na mutum

dogara ga Ubangiji 2 (67); 7 (200); 23 (97, 98); 113 (1, 2); 114 (1-3)

fa'idar addu'a 9 (103); 10 (87); 11 (52); 19 (4, 48); 25 (77); 29 (45), 52 (27); 71 (10-12)

gamuwa da Ubangiji 2 (45, 46, 223); 6 (31); 32 (10); 53 (42); 84 (6)

gaskata Ubangiji 9 (129); 11 (88); 12 (67); 13 (30); 14 (12); 25 (58); 60 (4); 65 (3)

godiya ga Ubangiji 13 (28); 89 (27, 28)

hura masa ruhi 15 (28, 29); 17 (85); 32 (7-9)
 karɓar addu'a 2 (186); 14 (39); 27 (62); 40 (60)
 kaunar Ubangiji 2 (165, 177); 3 (30); 5 (54); 76 (8, 9)
 tsarkinsa 7 (122); 14 (22); 15 (42); 30 (30); 95 (4)
 Ubangiji Sahibin mutum ne 2 (257); 3 (67); 4 (45); 6 (14); 42 (9); 45 (19)
 wanda Ubangiji ha Ya so 2 (190); 3 (56, 139); 5 (64); 6 (142); 8 (58); 16 (22); 28 (76); 57 (23)
 wanda Ubangiji ke so 2 (195, 222); 3 (75, 145, 147, 158); 5 (42); 9 (7)
 yadda ake addu'a 1 (Al-Fātiha); 2 (201, 250, 286); 3 (7, 192, 193); 12 (101); 14 (40, 41); 17 (80); 18 (10); 20 (25-28); 25 (74); 40 (7-9); 46 (15); 71 (28)
 yarda da Ubangiji 2 (256, 257); 10 (9); 19 (96); 33 (47); 48 (4, 18); 49 (7); 57 (12, 19); 58 (22)
 yin addu'a 1 (4); 10 (12, 22); 22 (12); 39 (8, 49); 41 (51)
 Raġumar Saliha 17 (59); 26 (155-158); 54 (27-30); 91 (13-15)
 Raġumi 7 (73); 22 (27)
 Rama cuta 2 (179, 194); 4 (149); 17 (33); 41 (34); 42 (29, 30, 43)
 a kisan kai 2 (178)
 dokar a Attaura 5 (45)
 dokarta 2 (178)
 Ramalan 2 (186, 187)
 farilla azuminsa gaba daya 2 (185)
 saukar da Alġur'ani cikinsa 2 (185)
 Rana
 hanyarta 36 (38)
 nade ta 81 (1)
 tare da wata 75 (9)
 Ranar Kiyama
 Dubi
 Tashin Kiyama
 Rantsuwa 2 (225); 9 (42); 16 (93, 95); 60 (12); 66 (2)
 da barin yin abu nagari 2 (224)
 kaffararta 5 (89)
 kar a karya ta 16 (91)
 kar a yi ta don zamba 16 (92, 94)
 kiyaye ta 5 (89)

Rarrabar addini 6 (159)
 Rashin biyayya 4 (14)
 Rayuwa
 ba wasa ba ce 29 (64); 57 (20)
 fama da wahaloli 90 (4)
 halittawa bibbiyu 36 (36)
 maġasudinta 23 (115-118)
 muhimmaninta 30 (7, 8)
 mutum daga ġasa 18 (37); 23 (12-14); 40 (67); 53 (32); 71 (13-17)
 Rayuwa a duniya 3 (135); 7 (28, 29); 31 (17)
 Rayuwar mutum
 an soki tara dukiya 9 (34)
 ba a watsi da aikinsa 3 (194)
 ba a dukiya don Allah 2 (177)
 ba da dukiya ga dangi, marayu, mata-lauta, da mataliya 2 (215)
 bashi, jingina, yarjejeniya 2 (280, 282, 283)
 ciyar da dukiya na kawo karuwa 2 (268)
 dangantaka da mutane 5 (2, 5)
 dukiya daga duwatsu 16 (15-18)
 dukiya daga shanu 16 (5-7)
 dukiya daga tekun 16 (14); 17 (66); 34 (18)
 dukiya na ruġin mutum 102 (1, 2)
 duniya cike take da dukiya 4 (100)
 kar a yi dukiya da damfara 2 (188); 4 (100)
 kira zuwa ga muhimman mas'aloli 3 (13); 18 (46, 105); 63 (9)
 koġarin saduwa da Ubangiji 84 (6)
 mai nema zai samu 53 (39-41)
 maza da mata na gaġdon dukiya 4 (7, 29-33)
 neman dukiya 4 (32); 67 (15); 34 (18)
 riġe gaskiya a cikin hulɗa 7 (85); 17 (35); 83 (1-6)
 sakamakon masu aiki 3 (135)
 sarrafa dukiya daidai 17 (26-29); 25 (67)
 saye da sayarwa 4 (29)
 shaida 2 (140, 282, 283); 4 (15); 5 (8, 106, 107); 12 (26, 27); 24 (4, 5); 65 (2)
 son dukiya 89 (17-20); 100 (6-8)
 yin aiki 39 (39); 53 (39-41); 79 (34-35); 92 (4)

Riba **Dubi** Bashi da ruwa

Ridda 2 (117); 5 (54)

Rowa 3 (179); 4 (37)

Rubuta ayyuka 17 (13)

Rūm s. 613

Ruwa

tushen rayuwa 11 (7)

Š. s. 686

Saba' s. 647

Sadaki

ba a karbewa 4 (19)

ba shi da iyaka 4 (20)

dole a ba mata 4 (4)

fansarsa 2 (229)

ga wanda aka saki 2 (236)

maido da rahi 2 (237)

Sadaka don gina addini 2 (219, 270, 272, 291); 3 (92, 134); 4 (114); 9 (60, 79, 103); 24 (56); 58 (12, 13)

a asirce da a bayyane (2, 271)

a bayanne 2 (264); 4 (38)

abin yinta 2 (267)

banda gori 2 (262-264, 266)

domin neman yardar Allah 2 (265)

fa'idarta 8 (60); 57 (18); 64 (17)

in ba abin yinta 17 (28)

ladarta 2 (261)

masu cancanta a ba su zakka 2 (273); 9 (60)

matakin nasara 2 (274)

Safa 2 (158)

Šaff s. 848

Šaffāt s. 673

Sajda s. 628

Saki **Dubi** Kashe aure

Salihu da Samudawa 7 (73-79); 11 (61-68); 14 (9); 15 (80-84); 25 (38); 26 (141-159); 27 (45-53); 29 (38); 41 (13, 14, 17, 18); 51 (43-45); 53 (51); 54 (23-31); 69 (4, 5); 85 (18); 89 (9); 91 (11-15)

Dubi kuma Samudawa

Salla

a fagen yaƙi 4 (102)

a kan doki 2 (239)

a lokuta ajiyayyu 4 (103)

ado dominta 7 (31)

cikin tsoro ko hadari 2 (239)

dalilan yinta 2 (45); 29 (45)

fa'idarta 9 (103); 10 (87); 11 (52); 19 (4, 48); 25 (77); 29 (45); 52 (27, 28); 71 (10-12)

karɓata 2 (186); 14 (39); 27 (62); 40 (60)

kariya daga zunubai 29 (45)

mafi cancantar addu'a 1 (1-7)

mutum ya gaje ta 1 (4); 10 (12, 22); 22 (12); 39 (8, 49); 41 (51)

rage ta cikin tafiya 4 (101)

rashin mayar da hankali cikinta 107 (4, 5)

sau biyar a rana 17 (78); 30 (17, 18)

ta tahajjud 17 (79)

tsakatsaki 17 (110)

Ubangiji Ya karɓa 40 (60)

yadda ake yin ta Sura ta 1: 2 (201, 250, 286); 3 (7, 192, 193); 12 (101); 14 (40, 41); 17 (80); 18 (10); 20 (25-28); 25 (74); 40 (7-9); 46 (15); 71 (28)

Sallar Jumu'a 62 (11)

ciniki a ranarta 62 (9, 10)

Salsabil 76 (18)

Sama

an tsare sama 72 (8-9)

arziƙi daga sama 40 (13)

bakwai 2 (29); 17 (44); 23 (17, 86); 61 (12); 65 (12); 67 (3, 4); 71 (15); 78 (12)

cike da hanyoyi 51 (7)

daga sama ba ginshiƙai 13 (2); 31 (10)

fedo ta 81 (11)

halitta ta 7 (54); 10 (3); 32 (4)

hayaƙi 41 (11)

nade ta 21 (104)

Sama da Kasa 37 (5)

tsagewarta 25 (25)

Samiri

Musa ya hore shi 20 (97)

ya amsa laifi 20 (96)

ya batar da Yahudawa 20 (85)

ya yi dan maraƙi 20 (87, 88)

Samudawa 7 (73); 9 (70); 11 (61); 14 (9); 17 (59); 22 (42); 25 (38); 26 (141-158); 27 (45, 46); 29 (38); 41 (13, 14, 17-19); 51 (43-45); 54 (23-29); 85 (17); 89 (9); 91 (11, 12)

Sata

sakamakonta 5 (38)

yaƙe wa barawo 5 (39)
 Shaɗɗa 2 (41, 283); 3 (135); 4 (6, 15, 41); 5 (106); 24 (4-9); 33 (70, 71); 65 (2)
 kar shaɗɗu su yi hasara 2 (282)
 yin rantsuwa 5 (107)
 Shaɗɗan 2 (14); 4 (116-118); 7 (18, 19, 21-26); 15 (30, 38-41); 17 (63, 64); 18 (51); 20 (117); 26 (95); 38 (75-85); 55 (14)
 a mutum 3 (174); 8 (48); 22 (3)
 an kasƙanta shi 7 (13)
 ba shi da iko kan mutum 15 (42); 17 (65)
 ba zai yi nasara ba 4 (76)
 bai sami biyan bukata ba 7 (16)
 batan da muminaɗi 41 (36)
 gaɓaɓ da annabawa 22 (52, 53)
 halitta shi daga wuta 7 (12)
 iko a kan mabiyansa 16 (99)
 kiyayewa daga shafarsa 7 (201)
 kawata fasadi 16 (43)
 kin sujuda ga Adam 2 (34); 7 (11, 12); 15 (31-37); 17 (61); 18 (50); 20 (116)
 mabiyansa 58 (18-20)
 mai ishara ga miyagun al'adu 4 (119, 120)
 mayaudari 7 (17)
 raɗe-raɗensa 114 (1-6)
 rantsuwar halaka mutane 17 (62)
 sauka ga masu zunubi 26 (221-223)
 tsira daga makircinsa 15 (36)
 wakilin mugayen shawarwari 23 (97, 98)
 ya nemi jinkiri 7 (14, 15)
 ya ruci Adam 2 (36); 7 (20)
 yana alkawari na karya 14 (12)
 yana cikin jinn 18 (50)
 yana ganin mutum, shi ba a ganin sa 7 (27)
 yana satar saurare 15 (16-18)
 yana zuga kafirai 19 (83)
Shams *s.* 936
 Shanu 5 (103); 6 (137); 16 (5)
 don dan Adam 6 (143-145); 39 (6)
Sharh *s.* 941
 Shari'ar gaskiya
 a Musulunci 6 (153)
 tsakanin Musulmi da wasunsu 4 (105)
 Shawara 3 (159); 42 (38)
 Shiga gidajen wasu 24 (27, 28, 58)

matasa su nemi izini 24 (59)
Shirka
 ba ta da tushe 30 (35)
 nafi munin zunubi 4 (48, 116)
 Shiryuwa 17 (15); 29 (7)
 Shu'aibu 7 (85-93); 11 (84-95); 15 (78, 79); 26 (176-191); 29 (36, 37)
Shu'ara' *s.* 553
Shura *s.* 729
 Sulaiman
 an ba shi dukiya 27 (16)
 bai yi sihiri ba 2 (102)
 da dawakansa 38 (31, 32)
 da Dawud 21 (78-80); 27 (15, 16)
 fahimtar maganar tsuntsaye 27 (16)
 fakuwarsa 34 (14); 38 (35)
 mayakansa na ruwa 34 (12)
 nazarin tsuntsaye 27 (20)
 ya roki wata daular 38 (35)
 yi masa karairayi 2 (102)
 Sulhantawa 4 (35)
 Sunaye miyagu 49 (11)
 Surori na Alkur'ani 2 (23); 9 (64, 86, 124, 127); 11 (13); 24 (1); 47 (20)
Tabanni
 bana shi da aiki 33 (36-38)
 hana shi da doka 33 (4)
Tabuka
 an umarci Musulmi su je 9 (41)
 tsawon tafiyar 9 (42)
Tagabun *s.* 856
Tahrir *s.* 863
 Taimama 4 (43); 5 (6)
Takathur *s.* 950
 Takawa
 yadda ya kamata a yi ta 17 (37); 31 (19)
Takwir *s.* 916
 Taron asiri 58 (7-10)
 Tashin Kiyama 51 (12-14); 82 (17-19)
 tanadar ayyukan mutane 50 (4)
 tona asirai 24 (24); 50 (22); 69 (18); 86 (9)
Tauba *s.* 272
 Taurari
 bacewarsu 77 (8)
 masu nazarinsu 67 (5)
 watsewarsu 82 (2)
 yin duhu 81 (2)

Tin *s.* 942

Toshiyar baki 2 (188)

Tsafta 2 (222)

Tsarki 4 (43); 5 (6); 24 (21)

Tsegumi

garkuwarsa 24 (58, 59)

Tsira 91 (9)

Tsuntsaye

Sulaiman ya mallake su 27 (17)

Tuba 5 (39); 16 (119)

lokacin da ba a karɓa 3 (89); 4 (17, 18)

Uhudu 3 (121-125, 127-129)

an karya ma'fiya 3 (126)

dalilan basara 3 (151, 152)

gafarta wa masu laifi 3 (154)

gudunmawar mala'iku 3 (183)

gunagunin munafukai 3 (153)

mai rarrabawa 3 (139-142, 153-167)

matsayin abokan gābā 3 (152)

Musulmi sun zo ga Annabi 3 (153)

samun nasara 3 (151)

yadda Annabi ya yi 3 (158)

Wahayi

an amshe a duk duniya 8 (12); 16 (68, 69); 41 (12); 99 (4, 5)

ɗaukaka ɗan Adam 2 (1-5); 10 (2); 11 (2, 3); 14 (27); 20 (75); 23 (1-4); 24 (55); 28 (67); 38 (2, 28, 67, 68, 87); 58 (11); 68 (52); 92 (4-7)

hada kan al'ummomi 2 (213); 4 (1); 10 (19); 23 (52); 30 (22); 48 (13)

hada kan ƙasa 7 (34); 10 (49); 13 (11); 15 (4, 5); 45 (28); 49 (13)

hanyoyin saukarsa uku 42 (51)

kare mutum daga mugun aiki 2 (38); 4 (31); 5 (12, 65); 7 (35); 8 (29); 14 (1); 17 (82); 25 (70); 29 (7); 41 (44); 47 (2); 48 (5); 62 (2)

Musulmi dole su yarda da duk annabawa 2 (4, 136, 285); 4 (152)

ni'ima ga ɗan Adam 4 (164); 10 (47); 35 (24); 40 (78)

nuni ga rayuwa mafi ɗaukaka 2 (4); 17 (21); 23 (15, 16, 115); 32 (10); 36 (78, 79); 50 (3, 4); 56 (60, 61); 71 (17, 18); 75 (36-40)

samun annabawa a dukan al'ummomi

4 (164); 5 (48); 10 (47); 13 (7); 16 (36); 22 (67); 35 (24); 40 (78)

sauka ta zuciya 2 (97); 26 (192-194); 53 (10, 11)

sifa ce ta Ubangiji 6 (92)

tushen ginin halin mutum 6 (152-154); 17 (23-39); 25 (63-75); 70 (23-35)

yin aiki don jama'a 2 (112, 117, 195, 261, 262, 267, 271, 272); 3 (91, 133); 4 (36-38); 7 (55); 16 (90); 29 (69); 39 (34); 51 (19); 76 (8, 9); 89 (17, 18)

zuwa ga Annabawa 4 (163)

zuwa ga mahaifiyar Annabi Musa 28 (7)

zuwa ga sahabban Annabi Isa 5 (111)

Waki'a *s.* 821

Waliyyai

bauta musu 17 (57)

Waliyyin maraya 4 (6)

Wasan banza 25 (72)

Wasiyya 2 (180, 182); 4 (11, 12); 5 (106)

Wata

tsagewarsa 54 (1)

yin duhu 75 (8)

Watanni masu alfarma 2 (189); 9 (36)

jinkirta su kafirei 9 (37)

ya'ki cikinsu tilas 2 (194)

Wuta

ba a dawwama ciki 6 (129); 11 (107)

ba mutuwa ko rayuwa ce ba 20 (74); 87 (12, 13)

ci gaba da horo 4 (56)

don fasikar ce kawai 19 (68-72)

horo daidai da laifi 78 (21-30)

horo ga wannan rayuwar 29 (54)

kofofinta bakwai 15 (44)

muminai ba su shiga 21 (101, 102)

nadamar masu shigarta 101 (8-11)

sakamako da Hudama 104 (4-9)

wanke zunubi 57 (15)

'yan wuta na kiran 'yan aljanna 7 (50)

Y.Š. *s.* 664

Ya'aRūb 2 (134-140); 3 (84, 92); 4 (163); 6 (85); 11 (71); 12 (38, 68); 19 (49, 50); 21 (72); 38 (45-47)

a gadon mutuwar 2 (133); 12 (6)

kiran haɗin kai ga zuriyarsa 2 (132)

ya tafi Masar 12 (99)

Yafewa 2 (263); 3 (134); 4 (17, 18); 24 (22); 42 (40)
 Yahudawa 2 (143-147); 3 (193); 5 (14-19, 21, 23, 25); 10 (91, 94); 17 (2-7, 101, 102); 26 (10-66, 197); 32 (23, 24); 40 (53); 44 (30-32); 45 (16, 17); 61 (5, 6) a alkarya 2 (58)
 a cikin daji 5 (26)
 abutar masu bauta wa gumaka 5 (80, 81)
 an ba su sarauta da annabci 5 (20)
 an ba su sarautar Kasa Mai Tsarki 7 (137)
 an zaɓi manyansu saba'in 7 (155)
 ba su dama da zuwan Annabi 17 (8)
 baiwa gare su 2 (122)
 bauta wa dan maraƙi 2 (51, 54); 4 (153); 7 (148, 149, 152, 153)
 bauta wa gumakan Larabawa 4 (51)
 bata littafai 2 (75)
 cikakkiyar Kiyayya ga Musulunci 5 (82)
 dole su ba wasu jama'a wuri 17 (107)
 fatansu ga annabci 2 (89)
 Fir'auna ya yi musu azaba 2 (49); 7 (167); 40 (25)
 girgizar Kasa ta shafe su 4 (153); 7 (171)
 haranta musu abinci 6 (147)
 horonsu da bala'i 2 (59); 7 (161, 162)
 inuwa daga girgije 2 (57); 7 (160)
 jahilcinsu 2 (78)
 karɓar riba 4 (160)
 kashe annabawa 2 (61, 91); 3 (20)
 kira su yarda da Annabi 2 (40)
 kaunar rayuwa 2 (96)
 ketare haddi cikin Asabar 2 (65)
 kin Annabi don ba Bayahude ne ba 2 (89-91)
 kin gaskiya sau biyu 5 (71)
 kin yarda da Annabi 2 (101)
 Kiyayya ga Annabi 2 (104)
 la'anta daga Dāwūd da Isa 5 (78)
 mayar da su birai 2 (65); 5 (60); 7 (165, 166)
 munafukai 5 (61)
 munafunci tsakaninsu 2 (76)
 mutuwar shukara dari 2 (259)
 neman ganin Ubangiji 2 (55); 4 (153)
 nuna Kiyayya ga Jibril 2 (97)
 raya su daga mutuwa 2 (243)

roƙon a cecce su 10 (85, 86)
 sahuwar fitina daga Fir'auna 7 (127)
 sake zaunar da su 17 (6, 104)
 Samiri ya batar da su 20 (85)
 shugabanninsu sha biyu 5 (12)
 sun ƙi shiga Kasa Mai Tsarki 5 (22, 24)
 sun rabu ƙabilu sha biyu 7 (160)
 sun rarrabu gida-gida 7 (168)
 sun roƙi abinci 2 (61)
 sun roƙi ruwa 2 (60); 7 (160)
 sun sami darɓa da tantabar 2 (57)
 suna bin abubuwan bautawa na ƙarya 7 (138)
 taurin zuciyarsa 2 (74)
 tsagerancinsu 2 (67-142)
 tsallake Bahar Maliya 2 (50); 10 (90); 20 (77); 42 (24)
 wai ba a azabta su 2 (80)
 wai sun kashe Annabi Isa 4 (157)
 wulakanta su 2 (61)
 yarjejeniyarsu 2 (63, 93); 4 (154, 155)
 yi wa Annabi Isa kaidi 3 (53)
 yi wa Annabi Kulle-Kulle 2 (87); 3 (20, 21)
 yi wa Maryam ƙagen zina 4 (156)
 yi wa Musulmi dariya kan tsaron ƙasa 5 (64)
 yin cuta sau biyu 17 (4)
 yunkoron kashe Annabi Isa 2 (7, 2)
 'yan leƙen asiri 5 (41)
 zalunci a dukiya 4 (161)
 zukatansu sun ƙeƙashe 5 (13)
 Yahya 3 (38); 6 (85); 19 (7-15); 21 (90)
 Yajuzu da Majuzu 18 (94-99)
 mamaye duniya 21 (96)
 Yaƙi 2 (190-195, 216, 217, 246); 4 (74-84, 91, 94, 104); 9 (5, 29, 36, 41-47, 122, 123); 22 (39, 40); 47 (4)
 Yaƙin Ahzab (a Madina) 33 (9, 22)
 gudummawar mala'iku 3 (124)
 labarin yaƙin 38 (11)
 Yaƙin Badar **Dubi** Badar
 Yaƙin Hunain 9 (25-27)
 Yaƙin Uhudu **Dubi** Uhudu
 Yarjejeniya
 cika ta 5 (1); 16 (91, 92)
 matan Annabi 33 (27-34, 50-59)
 soke ta 8 (58)
 Yi da wani 32 (58); 49 (11, 12); 104 (1)

Yi wa wani hanya 4 (85)

Yin daidai 2 (177)

Yin Kyashi 4 (32)

Yini

a wurin Allah daidai yake da shekara dubu 22 (47); 32 (5)

na Kiyama daidai da shekara dubu hamsin ne 70 (40)

Yūnus *s.* 300

Yunusa 4 (163); 6 (85); 10 (98); 37 (139-149); 68 (48-50)

Yusha'u da Kābīlu 5 (23)

Yusuf

addu'arsa 12 (101)

an ba shi hikima 12 (22)

bayyana kansa ga yayyinsa 12 (80-91)

ɗaukaka shi 12 (54-56)

fitar da shi daga rami 12 (19, 20)

jefa shi kurkuku 12 (35)

karamin kaninsu 12 (63-69)

kulle-kullen 'yan'uwansa 12 (7-18)

matsalar ma'auni 12 (70-77)

sayar da shi a Masar 12 (21)

shi da fursunoni biyu 12 (36)

tabbatar da rashin laifinsa 12 (26-29)

warware shi daga zargin karya 12 (50-53)

wasu yaudare-yaudaren 12 (30-34)

ya daure yaudarar mata 12 (23-35)

ya fassara mafarkin fursunoni 12 (41)

ya fassara mafarkin sarki 12 (43-49)

ya taimaki yayyinsa 12 (58-62)

ya yafe wa 'yan'uwansa 12 (92)

ya yi mafarki 12 (4-6)

yi wa fursunoni biyu wa'azi 12 (37-40)

Yūsuf *s.* 340

'Yan Adam 7 (26-36, 172); 17 (70)

'Yan'uwantaka 3 (102-105)

'Yan'uwantakar ɗan Adam 49 (13)

'Ya'ya

hana kashe su 6 (152); 17 (31)

mata 16 (58, 59)

na tabanni 33 (4, 5, 37)

renonsu 2 (233); 4 (11)

rufe su da rai 81 (8, 9)

'Ya'yan hankaka **Dubi** Tabanni

Zaidu

ya saki Zainab 33 (37)

Zainab

aurenta da Annabi 33 (36-38)

Zakariya 3 (36); 6 (86); 19 (2-15); 21 (89, 90)

an ba shi ishara 3 (40)

labarin haihuwar Yahya 3 (38)

ya roki a ba shi da 3 (37)

Zakka 2 (43); 9 (60)

Zakūm 17 (60); 37 (62); 44 (43)

Zalzala *s.* 947

Zama cikin jama'a 58 (11); 74 (4)

Zaman gida

asirtawa 24 (27, 28)

cudanyar maza da mata 24 (30, 31, 60); 33 (59)

duk kyauta ga mata tata ce 4 (19-21, 24)

kyautata wa 'yan'uwa 2 (177); 4 (1, 36); 16 (90); 17 (26); 24 (22); 25 (54)

kauna da girmama iyaye da 'ya'ya 4 (11); 17 (23, 24); 25 (74); 31 (14, 15); 46 (15)

matsayin mata 3 (41, 194); 4 (4, 7, 32, 124); 16 (97); 28 (7); 40 (40)

maza su ciyar da mata 4 (34)

miji da mata: dadadawa 7 (189)

miji da mata: karimeci 2 (228, 229, 231)

miji da mata: tufa ga juna 2 (187)

miji da mata: yin kyauta 2 (237)

riƙe mata gwargwadon iko 65 (6)

sadaki kyauta ce 4 (4)

Zāriyāt *s.* **Dubi** Dhāriyāt

Zato 49 (12)

Zihar 33 (4); 58 (1-4)

Zina 25 (68)

alfasha ce 17 (32)

haninta 24 (3)

horo dominta 24 (1, 2)

hukuncinta 24 (1-5)

kuɓutar mace daga zargin zina 24 (8-10)

makārānta 24 (27, 30, 31)

shaidar yinta 24 (4, 6, 7, 13)

Zukhruf *s.* 739

Zūl-Karnain 18 (83, 94)

Zumunta 4 (1)

Zunubi

mafi muni 4 (116)

sakamakonsa 4 (110, 111); 6 (164)

فَهْرَسْتُ بِأَسْمَاءِ السُّورِ وَبَيَانَ الْبُكُورِ وَالْمَدَنِيِّينَ بِهَا

سُورَةُ	زَلَّهَا	الْفَصْحَةُ	الْبَيَان	Wuri	Shāfi	Sūra ta	Sūna
الفَاتِحَةُ	١	١	مَكَّةَ	Makka	1	1	Fātiḥa
البَقَرَةُ	٢	٢	مَدَنِيَّةَ	Madina	2	2	Baqara
آلْ عِمْرَانُ	٣	٧٣	مَدَنِيَّةَ	Madina	73	3	Āl-'Imrāna
النِّسَاءُ	٤	١١٢	مَدَنِيَّةَ	Madina	112	4	Nisā'
المَائِدَةُ	٥	١٥٥	مَدَنِيَّةَ	Madina	155	5	Mā'ida
الْأَنْعَامُ	٦	١٨٦	مَكَّةَ	Makka	186	6	An'ām
الْأَعْرَافُ	٧	٢١٩	مَكَّةَ	Makka	219	7	A'arāf
الْأَنْعَالُ	٨	٢٥٧	مَدَنِيَّةَ	Madina	257	8	Anfāl
التَّوْبَةُ	٩	٢٧٢	مَدَنِيَّةَ	Madina	272	9	Tauba
يُونُسَ	١٠	٣٠٠	مَكَّةَ	Makka	300	10	Yūnus
هُودَ	١١	٣١٩	مَكَّةَ	Makka	319	11	Hūd
يُوسُفَ	١٢	٣٤٠	مَكَّةَ	Makka	340	12	Yūsuf
الرَّعْدُ	١٣	٣٦١	مَدَنِيَّةَ	Madina	361	13	Ra'ad
إِبْرَاهِيمَ	١٤	٣٧١	مَكَّةَ	Makka	371	14	Ibrāhīm
الْحِجْرِ	١٥	٣٨١	مَكَّةَ	Makka	381	15	Ḥijr
النَّحْلِ	١٦	٣٩١	مَكَّةَ	Makka	391	16	Naḥl
الْإِسْرَاءُ	١٧	٤١٤	مَكَّةَ	Makka	414	17	Isrā'
الْكَافِ	١٨	٤٣٣	مَكَّةَ	Makka	433	18	Kahf
مَرْيَمَ	١٩	٤٥٣	مَكَّةَ	Makka	453	19	Maryam
طه	٢٠	٤٦٦	مَكَّةَ	Makka	466	20	T. H.
الْأَنْبِيَاءُ	٢١	٤٨٤	مَكَّةَ	Makka	484	21	Anbiyā'
الْحَاجِّ	٢٢	٤٩٩	مَدَنِيَّةَ	Madina	499	22	Ḥajj
الْمُؤْمِنُونَ	٢٣	٥١٤	مَكَّةَ	Makka	514	23	Mu'minūn
النُّورِ	٢٤	٥٢٧	مَدَنِيَّةَ	Madina	527	24	Nūr
الْفُرْقَانِ	٢٥	٥٤٢	مَكَّةَ	Makka	542	25	Furkān
الشُّعَرَاءِ	٢٦	٥٥٣	مَكَّةَ	Makka	553	26	Shū'arā'
النَّمْلِ	٢٧	٥٧٢	مَكَّةَ	Makka	572	27	Naml
الْقَصَصِ	٢٨	٥٨٦	مَكَّةَ	Makka	586	28	Kuṣaṣ
الْعَنَكُبُوتِ	٢٩	٦٠٢	مَكَّةَ	Makka	602	29	'Ankabūt
الرُّومِ	٣٠	٦١٣	مَكَّةَ	Makka	613	30	Rūm
الْأَقْمَانِ	٣١	٦٢٢	مَكَّةَ	Makka	622	31	Luḳmān
الشُّعْبَةِ	٣٢	٦٢٨	مَكَّةَ	Makka	628	32	Sajda
الْأَحْزَابِ	٣٣	٦٣٣	مَدَنِيَّةَ	Madina	633	33	Aḥzāb
مَكِّيَّ	٣٤	٦٤٧	مَكَّةَ	Makka	647	34	Saba'
فَاطِمَ	٣٥	٦٥٦	مَكَّةَ	Makka	656	35	Fāḍir
يَسَّ	٣٦	٦٦٤	مَكَّةَ	Makka	664	36	Y. Š.
الضَّافَاتِ	٣٧	٦٧٣	مَكَّةَ	Makka	673	37	Šaffāt
ص	٣٨	٦٨٦	مَكَّةَ	Makka	686	38	Š.

فهرست آیات السور و بَيَانُ الْوُجُوْهِ الْمَذْمُومَةِ

سُورَةُ	رُكُوعُهَا	الْفُصْحَةُ	الْبَيَانُ	Wuri	Shāfi	Sūra ta	Sūna
الرَّؤْمِ	٣٩	٦٩٦	مَكَّةَ	Makka	696	39	Zumar
غَافِرٍ	٤٠	٧٠٨	مَكَّةَ	Makka	708	40	Ghāfir
فُصِّلَتْ	٤١	٧٢٠	مَكَّةَ	Makka	720	41	Fuṣṣilat
الشُّورَى	٤٢	٧٢٩	مَكَّةَ	Makka	729	42	Shūrā
الرَّحْرِفُ	٤٣	٧٣٩	مَكَّةَ	Makka	739	43	Zukhruf
الدَّخَانِ	٤٤	٧٥٠	مَكَّةَ	Makka	750	44	Dukhān
الْبَجَاةِ	٤٥	٧٥٦	مَكَّةَ	Makka	756	45	Jāthiyā
الْأَحْقَافِ	٤٦	٧٦٢	مَكَّةَ	Makka	762	46	Aḥkāf
مُحَمَّدَ	٤٧	٧٦٩	مَدِيْنَةَ	Madina	769	47	Muḥammad
الْفَتْحِ	٤٨	٧٧٦	مَدِيْنَةَ	Madina	776	48	Fat'h
الْمُحَجَّرَاتِ	٤٩	٧٨٤	مَدِيْنَةَ	Madina	784	49	Hujurāt
قِيَامَ	٥٠	٧٨٨	مَكَّةَ	Makka	788	50	Q.
الْمَذَارِكِ	٥١	٧٩٤	مَكَّةَ	Makka	794	51	Dhāriyāt
الطُّورِ	٥٢	٧٩٩	مَكَّةَ	Makka	799	52	Dūr
النَّجْمِ	٥٣	٨٠٤	مَكَّةَ	Makka	804	53	Najm
الْقَمَرِ	٥٤	٨٠٩	مَكَّةَ	Makka	809	54	Kamar
الرَّحْمَنِ	٥٥	٨١٤	مَدِيْنَةَ	Madina	814	55	Rahmān
الْوَاقِعَةِ	٥٦	٨٢١	مَكَّةَ	Makka	821	56	Wāq'ia
الْحَدِيدِ	٥٧	٨٢٧	مَدِيْنَةَ	Madina	827	57	Hadid
الْمَجَادَلَةِ	٥٨	٨٣٤	مَدِيْنَةَ	Madina	834	58	Mujādala
الْحَاشِرِ	٥٩	٨٣٩	مَدِيْنَةَ	Madina	839	59	Ḥaṣhr
الْمُنْتَحَنَةِ	٦٠	٨٤٤	مَدِيْنَةَ	Madina	844	60	Mumtahana
الْصَّفِّ	٦١	٨٤٨	مَدِيْنَةَ	Madina	848	61	Ṣaff
الْجُمُعَةِ	٦٢	٨٥١	مَدِيْنَةَ	Madina	851	62	Jumu'a
الْمُنَافِقُونَ	٦٣	٨٥٤	مَدِيْنَةَ	Madina	854	63	Monāfikūn
الْتَّغَابُنِ	٦٤	٨٥٦	مَدِيْنَةَ	Madina	856	64	Tagābun
الطَّلَاقِ	٦٥	٨٥٩	مَدِيْنَةَ	Madina	859	65	Ṭalāk
النَّحْرِيمِ	٦٦	٨٦٣	مَدِيْنَةَ	Madina	863	66	Taḥrīm
الْمُلْكِ	٦٧	٨٦٧	مَكَّةَ	Makka	867	67	Mulk
الْقَلَمِ	٦٨	٨٧١	مَكَّةَ	Makka	871	68	Kalam
الْحَاقَّةِ	٦٩	٨٧٥	مَكَّةَ	Makka	875	69	Hākka
الْمَعَارِجِ	٧٠	٨٧٩	مَكَّةَ	Makka	879	70	Ma'ārij
نُوحٍ	٧١	٨٨٣	مَكَّةَ	Makka	883	71	Nūḥ
الْجِنِّ	٧٢	٨٨٦	مَكَّةَ	Makka	886	72	Jinn
الْمُزَّمِّلِ	٧٣	٨٩٠	مَكَّةَ	Makka	890	73	Muzzammil
الْمُدَّثِّرِ	٧٤	٨٩٢	مَكَّةَ	Makka	892	74	Muddatthir
النَّازِعَةِ	٧٥	٨٩٦	مَكَّةَ	Makka	896	75	Kiyāma
الْإِنشَانِ	٧٦	٨٩٩	مَدِيْنَةَ	Madina	899	76	Insān

فهرست اسماء السور وبيان المكي والمدني فيها

سُورَةُ	رُكُوعُهَا	الضَّمَّة	البيان	Wuri	Shāfi	Sūra ta	Sūna
المُرْسَلَات	٧٧	٩٠٣	مَكَّة	Makka	903	77	Mursalāt
النَّازِعَات	٧٨	٩٠٦	مَكَّة	Makka	906	78	Naha'
عَبَسَ	٧٩	٩٠٩	مَكَّة	Makka	909	79	Nāzi'āt
التَّكْوِيْن	٨٠	٩١٣	مَكَّة	Makka	913	80	'Abasa
الْاِنْشِقَاط	٨١	٩١٦	مَكَّة	Makka	916	81	Takwīr
الْمُطَفِّفِيْنَ	٨٢	٩١٨	مَكَّة	Makka	918	82	Infidār
الْاِنْشِقَاق	٨٣	٩٢٠	مَكَّة	Makka	920	83	Mudaffifīn
الرُّوْح	٨٤	٩٢٢	مَكَّة	Makka	922	84	Inshikāk
الطَّارِق	٨٥	٩٢٤	مَكَّة	Makka	924	85	Burūj
الْاَعْلَى	٨٦	٩٢٦	مَكَّة	Makka	926	86	'Dārīk
الْعَاشِيَةِ	٨٧	٩٢٨	مَكَّة	Makka	928	87	A'alā
الْفَجْرِ	٨٨	٩٣٠	مَكَّة	Makka	930	88	Ghāshiya
الْبَلَد	٨٩	٩٣٢	مَكَّة	Makka	932	89	Fajr
الشَّمْس	٩٠	٩٣٤	مَكَّة	Makka	934	90	Balad
الْقَمَر	٩١	٩٣٦	مَكَّة	Makka	936	91	Shams
النَّازِعَات	٩٢	٩٣٨	مَكَّة	Makka	938	92	Lail
الضُّحَى	٩٣	٩٤٠	مَكَّة	Makka	940	93	Ḍuḥā
الشَّرْح	٩٤	٩٤١	مَكَّة	Makka	941	94	Sharḥ
التِّيْن	٩٥	٩٤٢	مَكَّة	Makka	942	95	Tīn
الْعَلَق	٩٦	٩٤٣	مَكَّة	Makka	943	96	'Alak
الْقَادِر	٩٧	٩٤٤	مَكَّة	Makka	944	97	Kadr
النَّجْم	٩٨	٩٤٥	مَدِيْنَة	Madina	945	98	Bayyina
الزُّلْزَلَة	٩٩	٩٤٧	مَدِيْنَة	Madina	947	99	Zalzala
الْعَادِيَات	١٠٠	٩٤٨	مَكَّة	Makka	948	100	'Ādiyāt
الْقَارِعَة	١٠١	٩٤٩	مَكَّة	Makka	949	101	Kāri'a
التَّكْوِيْن	١٠٢	٩٥٠	مَكَّة	Makka	950	102	Takāthūr
الْعَصْرِ	١٠٣	٩٥١	مَكَّة	Makka	951	103	'Aṣr
الْهُمَزَة	١٠٤	٩٥٢	مَكَّة	Makka	952	104	Humaza
الْفِيل	١٠٥	٩٥٣	مَكَّة	Makka	953	105	Fīl
قُرَيْش	١٠٦	٩٥٤	مَكَّة	Makka	954	106	Kuraish
الْمَاعُون	١٠٧	٩٥٥	مَكَّة	Makka	955	107	Mā'ūn
التَّكْوِيْن	١٠٨	٩٥٦	مَكَّة	Makka	956	108	Kauthar
الْكَافِرُوْنَ	١٠٩	٩٥٦	مَكَّة	Makka	956	109	Kāfirūn
النَّصْر	١١٠	٩٥٧	مَدِيْنَة	Madina	957	110	Naṣr
الْحَنَد	١١١	٩٥٨	مَكَّة	Makka	958	111	Masad
الْاِخْلَاص	١١٢	٩٥٩	مَكَّة	Makka	959	112	Ikhlas
الْفَلَق	١١٣	٩٥٩	مَكَّة	Makka	959	113	Falak
النَّاس	١١٤	٩٦٠	مَكَّة	Makka	960	114	Nās

إِنَّ وَرَاقَةَ الشُّعْرَانَ الْإِسْلَامِيَّةَ وَالْأَوَاقِفَ وَالْدَعْوَةَ وَالْإِسْلَامَ

فِي الْمَمْلَكَةِ الْعَرَبِيَّةِ السُّعُودِيَّةِ

الْمَشْرُوقَةِ عَلَى مَجْمَعِ الْمَلِكِ فَهْدٍ

لِطَبَاعَةِ الْمُصَحَّفِ الشَّرِيفِ فِي الْمَدِينَةِ الْمَكَّةِ الْمُشْرُوقَةِ

إِذْ يُسْرِّهَا أَنْ يُصَدِّرَ الْمَجْمَعُ هَذِهِ الطَّبْعَةَ مِنَ الْقُرْآنِ الْعَكْبَرِيِّ

وَتَرْجُمَةً مَعْنَايَهُ إِلَى لُغَةِ الْهُوسَا

سَكَتَ اللَّهُ أَنْ يَقَعَ بِهَا النَّاسُ

وَأَنْ يَحْضُرَ

خَلَامُ الْحَمِيْنِ الشَّرِيفِيْنَ الْمَلِكِ عَبْدِ الدَّيْمِيْنَ عَبْدَ الْعَزِزِ السُّعُودِي

أَحْسَنَ الْجَزَاءِ عَلَى جُحُودِهِ الْعَظِيمَةِ فِي تَشْرِيعِ كِتَابِ اللَّهِ الْعَكْبَرِيِّ

وَاللَّهُ وَلِيُّ الْمُؤْمِنِينَ

Ma'aikatar kula da Harkokin Addinin Musulunci,

da Wakafai, da kuma Wa'azi da Shiryarwa,

ta Kasar Saudi Arebiya

Wadda ta ke kula da Ma'aikatar Sarki Fahd ta Buga Alkur'ani

Maigirma a Madinatul Munawwara ta na

Farin Ciki da Ma'aikatar ta buga Wannan Fassara

ta Alkur'ani da Harshen Hausa

Kuma ta na Rokon Allah Ya Amfani

Mutane da Shi

Kuma Ya sakawa Sarki Abdullah

dan Abdulaziz Al-Su'ud

da kyakkyawan sakamako a kan Rokarin da ya ke yi don yada

Littafin Allah Maigirma

Allah Shi ne Majibincin Gamdakatar



حَقَّقُوا الظَّنَّ بِمَجْمُوعَةِ
 الْمَلَأَةِ وَالْمَلَأَةِ الْمَلَأَةِ الْمَلَأَةِ الْمَلَأَةِ

ص. ب. ١٠١٢ - المدينة المنورة

www.qurancomplex.org

kfcphq@qurancomplex.org



Hakkin Bugawa
yana ga Ma'aikatar Sarki Fahd ta Buga Alkur'ani Maigirma,
akwatin gidan waya 6262 - Madinatul Munawwara
www.qurancomplex.org
kfcphq@qurancomplex.org

③ مجمع الملك فهد لطباعة المصحف الشريف ، ١٤١٧ هـ

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

القرآن الكريم وترجمة معانيه إلى لغة الهوسا / ترجمة

مجمع الملك فهد لطباعة المصحف الشريف .

١٠٠٨ ص ، ١٤,٥ × ٢١ سم

ردمك ٩٩٦٠-٧٧٠-١٢-٥

١- القرآن - ترجمة - لغة الهوسا ٢- القرآن - تفسير

أ- مجمع الملك فهد لطباعة المصحف الشريف (مترجم)

١٥/١٠١٨

ديري ٢٢١،٤٤

رقم الإيداع ١٥/١٠١٨

ردمك : ٩٩٦٠-٧٧٠-١٢-٥



King Fahd Foundation For The Printing of The Holy Qur'an في ملكه / في ملكه ١٩٩٠ - ١٤١٢		مؤسسة الملك فهد للطباعة ونشر القرآن الكريم ١٩٩٠ - ١٤١٢	
الكمية : ٢٠ ترجمة		النوع : ترجمة الهوسا الرقم : (٢٠٠٠ / ٢) - هـ	
		الوزن : ٢٤ كغ	

King Fahd Foundation For The Printing of The Holy Qur'an في ملكه / في ملكه ١٩٩٠ - ١٤١٢		مؤسسة الملك فهد للطباعة ونشر القرآن الكريم ١٩٩٠ - ١٤١٢	
QUANTITY : 20 TRANSLATION		TYPE : HAUSSA TRANSLATION (4000 D2 - HA)	
		GROSS WEIGHT : 28 Kg	